DÖVLƏT İMTAHAN MƏRKƏZİ
www.dim.gov.az | www.abiturient.az | www.mekteb.edu.az

ABİTURİYENT

№ 12
2023

2023/2024-cü

tədris ili üçün tələbə qəbulu və ümumi təhsil müəssisələri üzrə buraxılış imtahanlarının nəticələrinin elmi-statistik təhlili

REDAKSİYA ŞURASI
M.M.Abbaszadə, N.Ə.Babayev,
K.R.Aydazadə, F.Ş.Bədəlbəyli,
G.Ç.Gəraybəyli, A.M.Paşayev,
V.R.Misirov.

REDAKSİYA HEYƏTİ
M.Ə.Bədəlov (baş redaktor),
İ.M.Allahverdiyev,
A.H.Bağırov, G.M.Balacanova,
A.H.Batıyeva, N.N.Bayramova,
M.Ə.Əkbərli, V.O.Əkbərov,
N.L.Əliyev, X.S.Əzimova,
A.E.Həbibov, N.Z.Hüseynova,
Ç.C.Xəlilov, X.Z.Kərimova,
A.Ə.Qasımov, S.S.Mərdanov,
O.Y.Şelaginov, H.R.Zeynalov.

Abiturient.az

"Abituriyent" jurnalının
onlayn satış sistemi

Jurnalın buraxılışlarına geniş ictimaiyyətin dərin maraq göstərməsi nəzərə alınaraq onun online satış sistemi də istifadəyə verilib. Bu sistem vasitəsilə jurnalın bütün sayları və xüsusi buraxılışlarını, test kitabçaları, metodiki vəsaitlər və statistik materialları əldə etmək mümkündür. Bunun üçün istifadəçi online rejimdə jurnalın almaq istədiyi buraxılışını seçib, Visa/VisaElectron və Master/Maestro plastik kartlarından istifadə etməklə ofis və evə göndərilməsini sifariş edə bilər. Sifarişlər poçtla ünvana çatdırılır.

MÜNDƏRİCAT

2023/2024-cü TƏDRİS İLİ ÜÇÜN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ VƏ ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU VƏ ÜMUMİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİNİN ELMİ-STATİSTİK TƏHLİLİ

GİRİŞ 2

1. ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU 10

1.1 Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulu 232
1.2 Ali təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil forması üzrə tələbə qəbulu 264
1.3 Dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunun müqayisəli təhlili 273
1.4 Xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu 280
1.5 Bölgələr üzrə 2023-cü il məzunlarının qəbul imtahanlarındakı nəticələrinin təhlili 281

2. ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL 335

3. REZİDENTURAYA QƏBUL 374

4. ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU 399

4.1 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu 399
4.2 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ümumi orta təhsil bazasında tələbə qəbulu 413

5. ÜMUMİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİ 422

6. ELMİ-STATİSTİK TƏHLİLƏ ƏLAVƏLƏR 466

ƏLAVƏLƏR 512

- Buraxılış imtahanlarında və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının II mərhələsində iştirak edən nəzarətçilərin fəaliyyəti 512
- Dövlət qulluğu üzrə müsahibə sənədlərinin yoxlanılması və sertifikatlarla iş üzrə fəaliyyətdəinformasiya sistemlərinin rolu, yeniliklər və təhlil 531
- Dövlət qulluğunda yeniliklərin Dövlət İmtahan Mərkəzinin elektron informasiya sistemlərində nəzərə alınması və fəaliyyətin təhlili 535
- 2023-cü ildə ümumtəhsil müəssisələrində təhsilalanların yekun attestasiyası, musiqi təhsili müəssisələri məzunlarının qeydiyyatı ilə bağlı fəaliyyətin "Şagird-məzun" və digər informasiya sistemləri üzərindən təhlili 542
- "Tələbə-məzun" dövlət elektron məlumat sistemindəki yeniliklər, məlumatların emalı və analitik təhlili 556
- Buraxılış və qəbul imtahanlarının məzmunu ilə bağlı metodiki materialların hazırlanması, dərslik komplektlərinin elmi-metodiki monitorinqi (qiymətləndirilməsi) və hazırlıq kursları haqqında 561
- Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara tələbə qəbulu 564
- DİM-in vətəndaşlara göstərdiyi elektron xidmətlər 570
- Beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində 2023-cü ildə gördüyü işlərə dair hesabat 574
- Beynəlxalq imtahanlar 580
- Hədəf əhali qruplarının psixoloji maarifləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən fəaliyyət 584
- "Yüksəliş" müsabiqəsi çərçivəsində təşkil olunan tədbirlər və koordinasiya olunan fəaliyyət 587
- "YAŞAT" Fondu ilə əməkdaşlıq çərçivəsində görülən işlər 588
- DİM-in ictimaiyyətin istifadəsinə verdiyi nəşrlər 590
- DİM 2023-cü ildə: görülmüş işlərin, tədbir və yeniliklərin xronologiyası 598

THE SUMMARY of the "Abiturient" Journal: Issue 12 628

Biz elə etməliyik ki, gələcəkdə ölkəmizin uğurlu və uzunmüddətli inkişafını elm, biliklər, texnologiyalar müəyyən etsin. Elmi-texniki tərəqqi hər bir ölkə üçün onun gələcəyini müəyyən edən ən mühüm amildir. Xüsusilə XXI əsrdə ölkələrin gələcəyi bilavasitə təhsilin, biliklərin səviyyəsindən asılı olacaqdır. Ona görə uşaqlarımız, gənclərimiz bilikli, savadlı olmalıdırlar, dünyada gedən yenilikləri bilməlidirlər. Əlbəttə ki, müəllim heyəti də təhsilin yüksək səviyyəsini təmin etməlidir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

2023/2024-cü TƏDRİS İLİ ÜÇÜN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ VƏ ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU VƏ ÜMUMTƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARI NƏTİCƏLƏRİNİN ELMİ-STATİSTİK TƏHLİLİ

M.M.Abbaszadə, O.Y.Şelaginov, F.K.Əhmədov
S.A.Quliyev, E.T.Şirinov

GİRİŞ

Müasir mərhələdə təhsil, iqtisadiyyat, mədəniyyət, sosial və digər bütün sahələrdə həyata keçirilən islahatların nəticəsi olaraq ölkəmiz dinamik inkişaf yolu ilə inamla irəliləyir, onun beynəlxalq aləmdə nüfuzu güclənir. Respublikamızda hər bir sahədə müşahidə olunan fasiləsiz inkişaf tendensiyası özünü təhsil sektorunda da göstərir. Bu inkişafın əsasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyaları və həmin ideyaların işığında həyata keçirilən aydın və ardıcıl strateji kurs dayanır. Heydər Əliyev dövlətçilik tariximizdə dərin, silinməz izlər qoyan, Azərbaycan xalqının yetirdiyi nadir şəxsiyyətlərdən biri kimi milli qürur mənbəyimizdir. Onun həyatı, fəaliyyəti, dövlətə, xalqa xidmətləri həmişə öyrənilməli, vətəndaşlıq mövqeyinin, milli özünüdərkin formalaşdırılmasında örnək göstərilməlidir. Ulu Öndərin görkəmli dövlət xadimi kimi fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının strateji yol xəritəsi kimi çox əhəmiyyətlidir. Ümummilli Lider Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə xalqın milli dirçəlişinə nail oldusa, hakimiyyətinin ikinci dövründə ölkəni parçalanmaq təhlükəsindən qurtardı.

Ulu Öndər Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə ictimai, siyasi, sosial, iqtisadi, mədəni sahələrdə üzvi bağlılığı təmin etmiş, həlli vacib olan vəzifələri düzgün müəyyənləşdirmiş və məharətlə həyata keçirməyə nail olmuşdur. O, Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunmasında gənclərin üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü bildirir, onları daha yaxşı təhsil almağa, vətənpərvər bir insan kimi yetişməyə səsləyirdi. Buna nail olmaq üçün isə Azərbaycanda elmin və təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirirdi. Həmin diqqət və qayğının nəticəsidir ki, bilavasitə onun rəhbərliyi ilə elm və təhsil sahəsində məqsədyönlü islahatlar aparılmış, dünyada sınanmış qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi dəstəklənmiş, bütün sahələrdə inkişafın əsası kimi elm və təhsilin üstün rolu əsaslandırılmışdır.

Ümummilli Lider cəmiyyətin inkişafında peşəkar kadrların rolunu yüksək qiymətləndirirdi. Belə kadrlar isə elmi biliklərə dərindən yiyələnməklə, müasir çağırışların tələblərinə cavab verməklə, mükəmməl təhsil almaqla, səriştəli mütəxəssislər kimi yetişməklə formalaşa bilər. Bunun təməli isə ali təhsil pilləsində qoyulur. Ona görə də ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu dövlətin mühüm əhəmiyyətli sahələrindən biri kimi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Ulu Öndər bu məsələni həmişə diqqət mərkəzində saxlamış, ali məktəblərə qəbulda şəffaflığın, obyektivliyin təmin olunması, eləcə də tələbə adını qazanan gənclərdə motivasiyanın yaradılması üçün əhəmiyyətli qərarlar qəbul etmişdir. Təhsil sahəsində yüksək nailiyyətlər əldə etmiş tələbələrə dövlət qayğısını gücləndirmək, onların təhsil alması üçün daha əlverişli şəraitin yaradılmasını təmin etmək və təhsilə olan həvəslərini artırmaq məqsədilə 3 sentyabr 2001-ci ildə imzalanan müvafiq Fərmanla Prezident təqaüdünün təsis edilməsi bu xoş məramın məntiqi nəticəsi kimi çox əhəmiyyətlidir. Ulu Öndər həmin Fərmana uyğun olaraq, 2001/2002-ci tədris ilində qəbul imtahanlarında yüksək nəticə əldə etmiş 25 tələbəyə Prezident təqaüdünün verilməsi ilə bağlı Sərəncam imzalamışdır.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev təhsilimizin böyük qayğıkeşi olaraq, hər il ali məktəbə yüksək balla daxil olan gənclərlə Prezident sarayında görüş keçirir, onları təbrik edir, öz tövsiyələrini verirdi. Bu isə sonrakı illərdə ali təhsil pilləsinə qəbul olanlar arasında yüksək bal toplayanların sayının artmasında əhəmiyyətli rol oynamışdır. Həmin görüşlərdə Ulu Öndər Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının işini yüksək qiymətləndirmiş, qəbul prosesinin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə öz tövsiyə və tapşırıqlarını vermişdir. TQDK bu tapşırıqları özünün fəaliyyət planı kimi müəyyənləşdirmiş və onların icrasına nail olmuşdur. DİM bu gün də fəaliyyətində həmin tapşırıqları rəhbər tutur.

Sevindirici haldır ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, görkəmli siyasi və dövlət xadimi, siyasi mütəfəkkir, tarixin parlaq dühası, zamanın böyük fenomeni Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində qeyd olunmasını təmin etmək məqsədilə ölkəmizdə 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi haqqında sərəncam imzalamışdır. Bu Sərəncamla əlaqədar Dövlət İmtahan Mərkəzi Tədbirlər Planı hazırlayıb, həmin plana uyğun silsilə tədbirlər keçirilib. Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birgə "İlk Prezident təqaüdçüləri" layihəsi də həmin plana uyğun həyata keçirib. Layihə çərçivəsində 2001 və 2002-ci illərdə Prezident təqaüdünə layiq görülmüş şəxslərin Ümummilli Liderlə görüşünün təhsil və karyeralarındakı rolu və Ümummilli Lider haqqında düşüncələrini çatdırmaq məqsədi ilə "Heydər Əliyev İli"ndə ilk Prezident təqaüdçüləri barədə silsilə videoçarxlar təqdim olunub. Tədbirlər planına uyğun olaraq 20 oktyabrda Heydər Əliyev Mərkəzində "Heydər Əliyev və Prezident Təqaüdçüləri: gələcəyə ünvanlanan strategiya" mövzusunda tədbir keçirilib.

Dövlət İmtahan Mərkəzi rəhbərliyinin və kollektivinin Qaradağ rayonu Müşfiqabad qəsəbəsi ərazisində keçirilən ağacəkmə aksiyasında iştirakı da Mərkəzin Tədbirlər Planına uyğun həyata keçirilmişdir. Aksiyanın məqsədi ətraf mühitin mühafizəsinə xüsusi həssaslıq göstərən Ümummilli Liderin ekoloji tarazlığın qorunması ilə bağlı gördüyü işləri davam etdirmək idi.

Həmçinin, Mərkəzinin Tədbirlər Planına uyğun olaraq 9 fevral 2023-cü ildə Dövlət İmtahan Mərkəzi və "LANDAU School" məktəb kompleksinin birgə layihəsi əsasında Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə hazırlanmış "Tarix" vəsaitinin təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Təqdirəlayiq haldır ki, Ulu Öndərin ideyaları əsasında Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müəyyənləşdirilən və icra edilən dövlət proqramları da təhsil sistemində keyfiyyətcə yeni inkişafa, yüksək nəticələrin əldə edilməsinə geniş imkan və şərait yaradır. Ölkəmizin qədəm qoyduğu yeni inkişaf mərhələsinin əsas hədəfləri çoxşaxəli, səmərəli və innovasiyayönlü iqtisadiyyatın formalaşdırılması, elmin, təhsilin, mədəniyyətin və ictimai həyatın digər sahələrində yeni nailiyyətlərin əldə olunmasıdır. Respublikamızın rəhbərliyi bunları nəzərə alaraq təhsil sisteminin inkişafına böyük önəm verir, onu dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi ön plana çəkir və nəticə etibrı ilə bu sahədə kompleks proqramlar həyata keçirilir.

Prezident İlham Əliyev gənclərin sosial, təhsil, karyera və mədəni inkişaf məsələlərinin həllini təmin etmək məqsədi ilə 2005-2021-ci illəri əhatə edən 3 dövlət proqramı təsdiq etmişdir. Ölkə gənclərinin elm, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrə yönəlmiş layihələrin reallaşdırılmasında iştirakına kömək göstərilməsi, onların fəaliyyətinin stimullaşdırılması məqsədi ilə 2011-ci ildə Gənclər Fondu yaradılmışdır. Sevindirici haldır ki, ölkə rəhbəri tərəfindən bu sahəyə diqqət və qayğı ilbəil artır.

Bu gün Azərbaycanda təhsilə qayğı ən yüksək səviyyədədir. Bu sahədə həyata keçirilən hər islahat, baş verən hər bir hadisə, ilk növbədə, Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyinə hesablanmışdır. Ölkə rəhbəri cənab İlham Əliyevin düşünülmüş siyasəti nəticəsində respublikamızda müasirləşmə strateji hədəf olaraq müəyyənləşdirilmiş, təhsil yeni texnologiyalara çıxış imkanlarını genişləndirmək, azərbaycançılıq ideyalarına sadiq olan, yaradıcı düşünən şəxsiyyət yetişdirmək, müasir təfəkkürlü, rəqabət qabiliyyətli kadrlar hazırlamaq məqsədi ilə dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri kimi qəbul edilmişdir. Buna nail olmaq üçün tələbə qəbuluna mütəxəssis hazırlığının çox mühüm strateji əhəmiyyətli tərkib hissəsi kimi yanaşılır. Gənclərin təhsil, karyera və mədəni inkişaf məsələlərinin həllini təmin etmək məqsədi ilə bu sahəyə diqqət və qayğı ilbəil artır.

Təhsilin əlçatanlığının genişləndirilməsi istiqamətində görülən işlərlə bağlı qeyd etməliyik ki, "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Prezident Sərəncamına əsasən ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanında iştirak üçün ilk dəfə müraciət etmiş abituriyentlərin, həmçinin qeyd olunan Sərəncama 2021-ci il mayın 7-də edilmiş dəyişikliyə əsasən əlavə olaraq 5 kateqoriyaya (ölkəmizin ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin uşaqları; şəhid ailəsinin üzvləri; valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar; məcburi köçkün statusu olan şəxslər; I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar) aid şəxslərin imtahanlarda iştirakı üçün tələb edilən məbləğin ödənilməsinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi tələbə qəbulunun stimullaşdırılmasında mühüm rol oynamışdır.

Məlum olduğu kimi, abituriyentlər son 4 ildə koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar ənənəvi olmayan qaydalarla və çətin şəraitdə imtahan verməli oldular. Bu illər ərzində Dövlət İmtahan Mərkəzi qəbul kampaniyasını Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın müəyyən etdiyi bütün şərtləri yerinə yetirməklə həyata keçirdi. Abituriyentlərə maksimum dəstək olmaq məqsədi ilə qəbul kampaniyasının bütün mərhələlərində onlara imtahana hazırlıqla bağlı lazımi kömək göstərildi. COVID-19 pandemiyasının şərtləndirdiyi mürəkkəb epidemioloji vəziyyətin və onun yayılmasının qarşısının alınmasına yönəldilmiş tədbirlərin tədris prosesinə təsirini nəzərə alaraq, Elm və Təhsil Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla buraxılış və qəbul imtahanları fənlərinin proqramları yenidən nəzərdən keçirildi.

2021-ci ildən tarix fənni üzrə imtahan proqramına "Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsi (İkinci Qarabağ müharibəsi)" mövzusu daxil edilib. Bu mövzunun qəbul imtahanı proqramına daxil edilməsini tarixi zərurət kimi qiymətləndirmək olar, çünki Vətən müharibəsindəki möhtəşəm zəfər hər birimizin qürur mənbəyidir. Vətən müharibəsi zamanı dövlətimizin düzgün siyasi strategiyasının nəticəsi olaraq məhz güclü, intellektual ordumuz, yüksəkixtisaslı kadr potensialımız və milli təhsil sisteminin yetirmələri olan gənclərimizin sayəsində ölkəmizin zəfər çalması reallaşdı. Bu bir daha müasir dünyada hər bir ölkənin gələcəyinin onun təhsilinin səviyyəsi ilə nə dərəcədə bağlı olduğunu göstərir.

2023-cü il sentyabrın 19-da Xocavənd rayonu ərazisində erməni silahlı birləşmələrinin törətdikləri terror aktından sonra Azərbaycan ordusu lokal xarakterli antiterror tədbirlərini həyata keçirməyə başladı. Bu əməliyyat həm də Ermənistanın 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanata zidd davranması, eləcə də 2022-ci ilin oktyabrında Praqada və 2023-cü ilin mayında Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının vasitəçiliyi ilə keçirilən görüşlərdə rəsmi şəkildə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını bəyan etməsinə baxmayaraq, Qarabağda yerləşən silahlı qüvvələrini bölgədə saxlamaqda davam etməsinə son qoymaq, Qarabağda Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti nəzarətində olan ərazilərə Ermənistanın qeyri-qanuni yollarla əsgər, silah, texnika göndərməsinin, habelə 2020-ci ildə azad edilmiş ərazilərin yaxınlığında qanunsuz silahlı birləşmələrin mühəndis-istehkam qurğuları qurmağa cəhd göstərməsinin, mina terroru həyata keçirməsinin, şəhər və məntəqələri davamlı olaraq müxtəlif silahlardan atəşə tutmasının qarşısını almaq məqsədi daşıyırdı. Lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində qarşıda duran bütün vəzifələr cəmi bir gün ərzində yerinə yetirildi, Xankəndi, Xocavənd, Xocalı, Ağdərə şəhəri və Əsgəran qəsəbəsi də daxil olmaqla bütün yaşayış məntəqələri düşməndən təmizləndi. Beləliklə də, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müdrik siyasəti və ordumuzun rəşadəti sayəsində ölkəmiz öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam təmin etdi.

Qətiyyətlə deyə bilərik ki, bu tarixi qələbənin qazanılmasında ümumtəhsil müəssisələrimizdə vətənpərvərlik tərbiyəsinin yüksək səviyyədə qurulması da əhəmiyyətli rol oynamışdır. Zəfərimiz təsdiqlədi ki, təhsil, bilik və təcrübə hətta ən çətin məsələləri həll edə bilən böyük qüvvədir.

Respublikamızın mövcud potensialı ölkəmizdə ali təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi üçün geniş imkanlar açmaqla onun iqtisadi inkişafın mühüm amilinə çevrilməsini təmin etməyə qadirdir. "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda da ölkəmizdə insan kapitalının inkişaf etdirilməsi, onun ölkə iqtisadiyyatının qlobal iqtisadi sistemə qoşulması prosesində rəqabətqabiliyyətli olması və hər bir təhsilalanın müasir bilik, bacarıq və vərdişlərə yiyələnməsinin təmin edilməsi təhsil sisteminin başlıca vəzifələri kimi irəli sürülür. Bu vəzifələrin həlli məqsədi ilə Azərbaycanda insan kapitalının inkişafında fasiləsizliyin (ömürboyu təhsilin) təmin edilməsi, məktəbəqədər və ümumi təhsil də daxil olmaqla, peşə təhsilli və ixtisaslı kadr hazırlığının əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması, eləcə də "elm-təhsil-istehsal" əlaqələrinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müvafiq proqramların hazırlanması və həyata keçirilməsi sahəsində işlər davam etdirilir. Doğrudan da, daha keyfiyyətli insan kapitalının formalaşdırılması maddi və mənəvi fayda əldə etməyə və rəqabətqabiliyyətliliyi yüksəltməyə imkan verə bilər.

Ali təhsil müəssisələrində hazırlanan mütəxəssislər dövlətin və şirkətlərin idarə olunmasında, iqtisadi artımda və əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsində fəal iştirak edirlər. Bunu nəzərə alaraq, Azərbaycanda iqtisadi və sosial baxımdan daha səmərəli ali təhsil sisteminin formalaşdırılması prioritet istiqamətlərdən biri olmalıdır. Bu, müasir dünyada gedən qloballaşma, rəqabət və informasiya cəmiyyəti quruculuğu proseslərində yüksək peşəkarlıqla çalışa biləcək kadr potensialının hazırlanması üçün çox vacibdir.

Dövlətin təhsil siyasətini həyata keçirən qurumlardan biri kimi Dövlət İmtahan Mərkəzi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təsdiq etdiyi dövlət proqramlarını, verdiyi fərman və sərəncamlardan irəli gələn vəzifələri yerinə yetirmək üçün məqsədyönlü işləri davam etdirir. 2023-cü ildə tələbə qəbulu kampaniyasının və ümumi təhsil müəssisələri üzrə buraxılış imtahanlarının təşkili və keçirilməsi ilə əlaqədar görülmüş işlər də bu fəaliyyətin tərkib hissəsidir.

Dövlət İmtahan Mərkəzi 2023/2024-cü tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunu "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu Qaydaları"na əsasən aparmışdır. Qəbul qaydalarına uyğun olaraq, respublikanın bütün mülki ali təhsil müəssisələrinə, xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilib.

2023/2024-cü tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə qəbul qaydaları, qəbul proqramları, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə qəbul elanları "Abituriyent" jurnalının 1-ci nömrəsində dərc edilərək ictimaiyyətə çatdırılmışdır. Eyni zamanda jurnalda hər bir fənn üzrə test tapşırığı modellərinə uyğun nümunələr təqdim edilmişdi ki, qəbul imtahanlarında hansı model, tip və mürəkkəblik dərəcəsinə malik test tapşırıqlarından istifadə ediləcəyi barədə abituriyentlərin əvvəlcədən təsəvvürü olsun.

Qəbul imtahanlarına müstəqil şəkildə (repetitor xidmətindən istifadə etmədən) hazırlaşanlara kömək məqsədi ilə təcrübəli ekspertlərin internet vasitəsilə imtahan fənləri üzrə video-məsləhətləri təşkil edilmiş, abituriyentlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri test tapşırıqlarının izahı verilmiş, yol verdikləri səciyyəvi səhvlər araşdırılmışdır. "Videomühazirə" adlanan bu layihənin ikinci mərhələsində tanınmış mütəxəssis-ekspertlər tərəfindən bütün fənlər üzrə qəbul proqramlarının mövzularını əhatə edən mühazirələr təqdim olunmuşdur. Mühazirələrdə nəzəri materiallar test tapşırıqlarının həlli ilə müşayiət olunmuşdur. Layihədə bölgələrin qabaqcıl və təcrübəli müəllimləri də iştirak etmişdir.

İmtahanların məzmunu formalaşdırılarkən ənənəvi test tapşırıqları ilə yanaşı, yeni tip – yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan situasiya, mətn və yaxud mənbə əsasında hazırlanan tapşırıqlar da tətbiq olunmuşdur. Şagird və abituriyentlərin yeni tip test tapşırığı modelləri haqqında təsəvvürlərini genişlən-dirmək və onlarla işləmək vərdişlərini inkişaf etdirmək üçün belə tapşırıqların fənlər üzrə nümunələri "Abituriyent" jurnalında dərc olunmuş, eyni zamanda sınaq imtahanlarında yoxlamadan keçirilmişdir. Belə tapşırıqlar abituriyentlərin bilik və bacarıqlarının hərtərəfli üzə çıxarılmasına, əldə olunmuş biliklərin praktikada tətbiqi mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsinə, mənimsəmənin dörd səviyyəsinin (bilik, anlama, tətbiqetmə və bacarıq) yoxlanılmasına, xüsusilə də qiymətləndirmədə yüksək hazırlıqlı abituriyentlərin fərqləndirilməsinə imkan vermişdir.

Sual kitabçaları hər bir abituriyent üçün xüsusi avtomatlaşdırılmış xətt vasitəsi ilə (bu xətt xüsusi olaraq imtahanlar üçün sual kitabçalarının çapını həyata keçirmək üçün layihələndirilmişdir) fərdi qaydada çap olunmuş və imtahan zalları üzrə komplektləşdirilmişdir.

DİM-in Naxçıvan, Gəncə, Şəki, Lənkəran, Xaçmaz, Göyçay, Şirvan, Şəmkir və Bərdə şəhərlərində fəaliyyət göstərən regional bölmələrinin xətti ilə görülən işlərin həcmi xeyli artmışdır. Bölmələrin səmərəli fəaliyyəti sayəsində rayonlarda çalışan müəllimlər yalnız təşkilati tədbirlərə deyil, elmi-metodik işlərə də cəlb edilmişdir. Beləliklə, respublika üzrə bu sahəyə marağı olan müəllimlər üçün geniş imkanlar yaradılmışdır ki, bu da qəbul kampaniyasının keyfiyyətinə müsbət təsir göstərir.

Qəbul imtahanlarına hazırlıq ərəfəsində gənclərin öz bilik səviyyələrini yoxlamaları, test imtahanının texnologiyasına bələdliyi və imtahana psixoloji cəhətdən hazır olmaları üçün respublikanın bütün bölgələrini əhatə etməklə, müvafiq texnologiyalara uyğun təşkil olunmuş sınaq imtahanları keçirilmişdir. Eyni zamanda, DİM abituriyentlərin istədikləri vaxt fərdi qaydada internet vasitəsilə sınaq imtahanında iştirakı üçün xüsusi proqram hazırlamışdır. Həmçinin imtahanlara hazırlaşanlar və tədris prosesində istifadə üçün 4-11-ci sinif dərsliklərinin hər bir tədris vahidi (8 800 tapşırıq), hər bir mövzusu (28 535 tapşırıq) üzrə onlayn sınaq variantları, eləcə də buraxılış, qəbul, magistratura, rezidentura, doktorantura, dövlət qulluğu, musiqi istiqaməti üzrə imtahanlarında tətbiq edilən tapşırıq modellərinə uyğun onlayn sınaq variantları hazırlanmış və otk.az portalında yerləşdirilmişdir. "Abituriyent" jurnalı ilə əməkdaşlıq çərçivəsində redaksiyanın nəşr etdiyi siniflər üzrə qiymətləndirmə tapşırıqları kitablarında və test toplularının ikinci səhifəsində hədiyyə kuponları yerləşdirilmişdir. Bu kuponlar vasitəsilə istifadəçilər kitabların orijinallığını yoxlaya, həmçinin otk.az portalında pulsuz sınaqlardan yararlana bilirlər.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara (XQTİ-lərə) tələbə seçimi ali təhsil müəssisələrinə qəbul işinin tərkib hissəsidir. Dövlət İmtahan Mərkəzi bu ixtisasları seçən abituriyentlərə səmərəli elmi-metodik kömək göstərilməsini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır. Bu məqsədlə DİM "Abituriyent" jurnalının xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar və qəbul prosesinə aid ən zəruri materialların dərc edildiyi "Xüsusi qabiliyyət imtahanları" xüsusi buraxılışlarını abituriyentlərin istifadəsinə təqdim etmişdir. Bu xüsusi buraxılışlarda XQTİ-nin yığcam xarakteristikası, bu ixtisaslar üzrə müsabiqə şərtləri, onların hansı ali təhsil müəssisələrində tədris edilməsi haqqında məlumatlar, qabiliyyət imtahanlarının proqramları, qiymətləndirmə meyarları, imtahanlara hazırlıqla bağlı tövsiyə və məsləhətlər, tapşırıq nümunələri, əyani vəsaitlərdən reproduksiyalar, şəkillər, cədvəllər, bir sözlə, burada xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasları seçənlərin

marağına uyğun olan, sorğularına aydınlıq gətirən, imtahana hazırlaşmalarına fayda verə bilən ən zəruri materiallar dərc edilmişdir. Təqdim olunan materialların həcmi kifayət qədər geniş olduğundan, materiallar xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq 6 istiqamət üzrə 5 kitabçada qruplaşdırılmişdı. Həmin istiqamətlər bunlardır:

1. Təsviri sənət;
2. Musiqi sənəti;
3. Memarlıq;
4. Teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti;
5. Bədən tərbiyəsi və idman;
6. Jurnalistika.

İmtahan rəhbərlərini və nəzarətçiləri imtahanlara hazırlaşdırmaq istiqamətində həm paytaxtda, həm də ayrı-ayrı bölgələrdə çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilmişdir. İmtahan rəhbərləri bazasının zənginləşdirilməsi məqsədi ilə AMEA-nın və Elm və Təhsil Nazirliyinin elmi-tədqiqat institutları, eləcə də bir sıra dövlət qurumlarının nümayəndələri imtahanlarda rəhbər qismində iştirak etməyə cəlb olunmuşdur. Bazaya ilk dəfə daxil edilən imtahan rəhbərləri ilə xüsusi seminar-məşğələlər keçirilmiş, təlimata uyğun təcrübə və səriştə əldə etmələri üçün onlar öncə sınaq, sonra qəbul imtahanlarında iştirak etmişdir.

İşə vicdanla yanaşan, səriştəli və məsuliyyətli müəllimlər hesabına nəzarətçilər bazasının zənginləşdirilməsinə də xüsusi diqqət yetirilib. Yanvar ayından etibarən Bakı şəhəri ilə yanaşı, ölkənin digər bölgə mərkəzlərində də nəzarətçi-müəllimlərlə seminar-məşğələlər təşkil olunub. Seminar-məşğələlərdə müəllimlərə qəbul imtahanı prosesinin idarə olunması hərtərəfli izah edilib, imtahan texnologiyasına aid öyrədici film nümayiş etdirilib.

2023-cü ilin ilk aylarından etibarən həm paytaxtda, həm də bölgələrdə imtahan üçün nəzərdə tutulan 100-dən çox binaya baxış keçirilmiş, onların imtahana yararlılıq səviyyəsi yoxlanılmış, texniki pasportları dəqiqləşdirilmiş, mövcud çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün aidiyyəti qurumlarla birgə iş aparılmışdır. İmtahan binaları haqqında yenilənmiş məlumat "İmtahan yerləri bazası"na daxil edilmişdir. İmtahan keçirilən binaların təhlükəsizlik baxımından yoxlanılması üçün lazımi tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin göstərdiyi həm elektron, həm də ödənişli xidmətlərdən faydalanmaq istəyən hər bir istifadəçi (abituriyent, bakalavr, namizəd) şəxsi kabinet yaratmışdır. Şəxsi kabinet bir dəfə yaradılır və daim istifadə edilir. İstifadə edilmiş xidmətlər, imtahan nəticələri və digər məlumatlar istifadəçinin şəxsi kabinetində öz əksini tapır. Kabinet yaradılan zaman onun pul hesabı da açılır. Hesaba lazımi miqdarda vəsait əlavə etmək üçün müxtəlif ödəniş üsullarından yararlanmaq olar. Həmin vəsait DİM-in göstərdiyi xidmətlərə görə ödəniş üçün istifadə edilir.

Tam və ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə müsabiqə cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanının nəticələri, əvvəlki illərin məzunları üçün isə buraxılış imtahanı qaydasında keçirilən qəbul imtahanının nəticələri əsasında aparılmışdır.

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında ixtisas seçimi ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının nəticələri açıqlandıqdan sonra ali təhsil müəssisələrinin boş qalan yerlərinə ərizə qəbulu ilə eyni vaxtda – sentyabrın 4-dən 9-dək aparılmışdır. Abituriyentlərə həm ali təhsil müəssisələrinin boş qalan yerlərinin, həm də orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisaslarının müsabiqəsində iştirak etmək imkanı verilmişdir. Onlar öz ərizələrində hər iki təhsil pilləsindən 20-dək ixtisas kodunu istəklərinə uyğun ardıcıllıqla göstərmək imkanı qazanmışdır.

Ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün ərizə qəbulu aprelin 4-dən 24-dək və mayın 25-dən iyunun 5-dək olan müddətdə, ixtisas seçimi isə iyulun 31-dən avqustun 7-dək internet vasitəsilə aparılıb. Qəbul aparılan ixtisasların siyahısı və plan yerləri haqqında məlumat isə "Abituriyent" jurnalının 3-cü nömrəsində təqdim olunub.

Respublikanın ümumtəhsil müəssisələrində ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələri üzrə buraxılış imtahanlarını DİM tədris Azərbaycan dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər üçün Azərbaycan dili, riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə, tədris rus dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər üçün rus dili, riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirmişdir. Hər iki təhsil səviyyəsi üzrə keçirilən imtahanlarda şagirdlərə, ümumilikdə 85 test tapşırığı təqdim edilmişdir. "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışlarına müvafiq olaraq buraxılış imtahanı proqramları və test tapşırığı nümunələri daxil edilmişdir.

Buraxılış imtahanlarının mütəşəkkil qaydada keçirilməsi məqsədi ilə "Şagird–məzun" sistemi üzrə buraxılış imtahanlarında iştirak edəcək şagird kontingentinin seçilməsi, imtahan mərkəzlərinin müəyyənləşdirilməsi, imtahan rəhbərləri və zal nəzarətçilərinin imtahanlara hazırlığı, test bankının zənginləşdirilməsi, proqram təminatının hazırlanması, eləcə də təşkilati tədbirlər istiqamətində geniş hazırlıq işləri görülmüşdür. İmtahanlar regionlar üzrə qruplaşdırılaraq ayrı-ayrı günlərdə keçirilmiş, şagirdlərin rahatlığının təmin olunması üçün yalnız rayon mərkəzlərində deyil, ucqar kənd məktəblərində də təşkil edilmişdir.

Məlum olduğu kimi, buraxılış və qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş tapşırıqlar təhsil proqramları (kurikulumlar) əsasında hazırlanır. Bunu nəzərə alaraq, DİM-də kurikulumlar əsasında qiymətləndirmə materiallarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılması ilə bağlı buraxılış və qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə vasitələrinin hazırlanması və onların meyarlar əsasında yoxlanılmasına dair hazırlıq kursları təşkil edilmişdir. Kurslarda elektron qeydiyyatdan keçmiş müəllimlər, metodistlər və pedaqoji yönlü ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinin müvafiq ixtisas üzrə təhsil alan axırıncı kurs tələbələri və həmin müəssisələrdə təhsil alan magistrlər iştirak etmişdir. Gələcəkdə həmin şəxslər tapşırıq müəllifi, ekspert və imtahan materiallarının yoxlanılmasında marker kimi Dövlət İmtahan Mərkəzi ilə əməkdaşlıq edə biləcəklər.

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ərizə qəbulu bu il də internet vasitəsilə aparılmışdır. Bu üsul ərizə təqdimetmə prosedurunu sadələşdirməklə bərabər, abituriyentlərin buraxa biləcəyi məntiqi səhvlərin qarşısını almağa da imkan yaradır. Abituriyentlər DİM-in müəyyən etdiyi müddət ərzində özləri barədə tələb olunan məlumatları göstərməklə "Elektron ərizə" doldurmuşdur. Ərizə qəbulu elanının tam mətni, "Şəxsi kabinet"in yaradılması və istifadə qaydası "Abituriyent" jurnalının 2023-cü il 2-ci nömrəsində ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur.

Ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu müsabiqəsində iştirak etmək üçün ixtisas seçimi elanı, müsabiqə şərtləri, qəbul aparılan ixtisasların planı, o cümlədən dövlət sifarişi üzrə qəbul aparılan yerlərin proqnozu "Abituriyent" jurnalının 4-cü nömrəsində verilmişdir. Proqnozda qəbul aparılan ixtisasların siyahısı, yerlərin sayı və dövlət sifarişinin yerinə yetirilməsində iştirak edən ali təhsil müəssisələrinin adları daxil edilmişdir.

2023-cü ildə abituriyentlərə eyni zamanda ali təhsil müəssisələrinin həm I-IV ixtisas qruplarına (hər hansı biri və yaxud ikisi üzrə) daxil olan ixtisaslar, həm V ixtisas qrupuna daxil olan ixtisaslar, həm də tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək imkanı yaradılmışdır. I-IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsi hər qrup üzrə iki dəfə (iki cəhd) keçirilmişdir. İxtisas seçmək hüququ olan abituriyentlər müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda, eyni vaxtda I-IV ixtisas qruplarının hər hansı biri və ya ikisi, o cümlədən I ixtisas qrupunun Rİ və RK altqrupları, III ixtisas qrupunun DT və TC altqrupları və V ixtisas qrupu üzrə ixtisas seçimində iştirak etmişdir. Hər ixtisas qrupu üzrə imtahan vaxtından bir neçə gün əvvəl abituriyentlərə internet vasitəsilə "İmtahana buraxılış vərəqələri" əldə etmək imkanı yaradılmışdır.

Bütün abituriyentlər üçün ixtisas seçimi və müsabiqə eyni vaxtda – ali təhsil müəssisələrinə bütün qəbul imtahanları başa çatdıqdan sonra keçirilmişdir.

Müxtəlif təyinatlı imtahanların mütəşəkkil keçirilməsində Daxili İşlər Nazirliyi, "Azərbaycan Hava Yolları" Dövlət Konserni, Səhiyyə Nazirliyi, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi və Fövqəladə Hallar Nazirliyi əməkdaşlarının peşəkarlığı mühüm rol oynamışdır.

Hər ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanı keçirildikdən sonra abituriyentlərin imtahan balları internet vasitəsilə elan edilmiş, onların düzgün ixtisas seçiminə kömək məqsədi ilə hər bir ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün «İxtisas seçimi zamanı nələrə diqqət yetirməli?» adlı vəsait çap edilmişdir. Vəsaitdə dövlət sifarişli və ödənişli əsaslarla təhsil, Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrılıqda və hər iki bölmənin birgə müsabiqəsinə aid qəbul planları verilmiş, müsabiqəyə buraxılma şərtləri, eyni zamanda müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin imtahan nəticələrinin bal intervalları üzrə paylanmasına dair məlumatlar təqdim olunmuşdur.

Abituriyentlərin ixtisas seçimi zamanı düzgün istiqamət götürmələrinə kömək məqsədi ilə ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ötənilki qəbul imtahanlarında formalaşmış keçid balları haqqında məlumatlar da ayrıca vəsaitlərdə təqdim edilmişdir. Abituriyentlərə ixtisas seçimi zamanı "Bakalavr ixtisasları" adlı vəsaitlərdən yararlanmaq da tövsiyə olunmuşdur. Bu vəsaitlərdə hər bir ixtisas üzrə kadrların hansı təhsil müəssisəsində hazırlanması, ixtisasın xarakteristikası, təyinatı, bu və ya digər ixtisas üzrə hazırlanan bakalavrlara təhsil müddətində tədris edilən peşə-ixtisas fənləri, həmin fənlər əsasında öyrədilən ixtisas bilik və bacarıqları şərh olunmuş, onların gələcək fəaliyyətinin əsas sahələri və iş yerləri barədə məlumat verilmişdir.

Ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu müsabiqəsində iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlər avqustun 16-dan 28-dək internet vasitəsilə ixtisas seçimi etmişdir. Abituriyentlər qəbul qaydalarına əsasən imtahan verdikləri ixtisas qrupuna (qruplarına) aid 15-dək ixtisas kodunu seçə bilərdilər.

Ali təhsil müəssisələrinə müsabiqə və yerləşdirilmənin nəticələri ictimaiyyətə həm "Abituriyent" jurnalı, həm internet, həm də mobil operatorlar – "Azercell", "Bakcell" və "Nar Mobile"-nin müvafiq xidmətlərindən istifadə yolu ilə elan edilmişdir. Jurnalda qəbul olanların siyahısı ilə yanaşı, təhsili həm ödənişli əsaslarla, həm də dövlət sifarişi əsasında olan yerlərə qəbul aparılan ixtisasların minimal keçid balları, dövlət sifarişi üzrə qəbul olan abituriyentlərin ali təhsil müəssisələri və ixtisaslar üzrə paylanması, müsabiqənin birgə aparıldığı ixtisaslar üzrə plan yerlərinə Azərbaycan və rus bölmələrindən qəbul olan abituriyentlərin sayı haqqında məlumatlar, ali təhsil müəssisələrinin müvafiq ixtisaslarına müsabiqədənkənar (test və qabiliyyət imtahanlarından azad olunmaqla) qəbul olmaq hüququna malik olan abituriyentlərin siyahısı təqdim olunmuşdur.

2023-cü ildə imtahanlarda I–IV qruplar üzrə 78506, V qrup üzrə 103007 (orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə birlikdə 108188 nəfər) abituriyent iştirak etmişdir. Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında 6207 abituriyent 500-dən, o cümlədən 1494 abituriyent 600-dən yuxarı bal toplamışdır. 600 və ondan yuxarı bal toplayanların ixtisas qrupları üzrə paylanmasına gəlincə, qeyd etmək lazımdır ki, onların 38.55%-i (576 nəfəri) I qrupun, 11.24%-i (168 nəfəri) II qrupun, 24.83%-i (371 nəfəri) III qrupun, 25.37%-i (379 nəfəri) IV qrupun abituriyentləridir.

DİM magistraturaya qəbul imtahanının məzmununun və qiymətləndirmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi işlərini 2023-cü ildə də davam etdirmişdir. Magistraturaya qəbul aparılan ixtisaslaşmalar 75 qəbul proqramı üzrə qruplaşdırılmışdır. Bakalavrlara kömək məqsədi ilə "Magistr" xüsusi buraxılışının müxtəlif saylarında qəbul proqramları, qəbul qaydaları və elanları, ixtisas seçiminə dair tövsiyə və cədvəllər, test tapşırığı nümunələri, aparılmış müsabiqənin nəticələri, keçid balları və digər zəruri məlumatlar çap olunmuşdur.

Magistraturaya ərizə qəbulu internet vasitəsilə aparılmışdır. Bakalavrlara magistraturaya qəbul imtahanında iki dəfə iştirak etmək hüququ verilmişdir. 2023-cü ildə 1-ci imtahan fevralın 19-da, 2-ci imtahan isə iyunun 11-də keçirilmişdir. İmtahanda bakalavrların ümumi intellekt səviyyəsi (məntiqi təfəkkürü), xarici dil və informatikadan bilik səviyyələri test üsulu ilə yoxlanılmışdır. Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə ixtisas magistraturasının ixtisaslaşmalarına qəbul olmaq istəyən və müəyyən edilən müsabiqə şərtini ödəyən bakalavrlar qəbul imtahanını verdikdən sonra əlavə olaraq qabiliyyət imtahanı vermişdir. İmtahanlar Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın tələb və tövsiyələri nəzərə alınmaqla, koronavirus (COVID-19) infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması üçün görülən tədbirlərə uyğun olaraq xüsusi sosial izolyasiya qaydalarına riayət olunmaqla təşkil edilmişdir. Müəyyən edilmiş müsabiqə şərtlərini ödəyənlər ixtisas seçiminə buraxılmışdır. Hər bir bakalavrın 20-dək ixtisaslaşma kodunu seçmək imkanı var idi. Qəbulun nəticələri iyulun 18-də DİM-in internet saytında elan olunub və "Magistr" jurnalının 5-ci sayında dərc edilib. Qəbulun nəticələrinə əsasən 13282 bakalavr magistraturaya qəbul olunub, onlardan 1091-i qeydiyyatdan keçməyib, 1822 yer isə boş qalıb. Bu səbəbdən avqustun 14-dən 20-dək boş qalan yerlərə ixtisaslaşma seçimi aparılıb. Bu mərhələdə 2900 nəfər (onlardan 76-sı birinci ixtisaslaşma seçimində iştirak etməyib) iştirak edib və onların 1055-i magistraturaya qəbul olub (onlardan 801-i qeydiyyatdan keçib). Beləliklə, ixtisaslaşma seçimində 17412 nəfər (qəbul imtahanında iştirak edənlərin 72.20%-i) iştirak edib və 12992 nəfər (ixtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin 74.62%-i) magistraturaya qəbul olub.

Rezidenturaya qəbul 2023-cü ildə də mərkəzləşdirilmiş qaydada test üsulu ilə iki mərhələdə keçirilmişdir. Namizədlərə baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında (I mərhələdə) iki dəfə iştirak etmək üçün şərait yaradılır. Qəbul imtahanının I mərhələsinin 1-ci cəhdində iştirak etmək üçün ərizələrin qəbulu 2023-cü il aprelin 17-dən mayın 1-dək, 2-ci cəhdində iştirak etmək üçün isə iyunun 20-dən iyulun 4-dək internet vasitəsilə aparılmışdir. I mərhələ üzrə imtahanın 1-ci cəhdi mayın 14-də, 2-ci cəhdi iyulun 16-da, II mərhələ üzrə imtahan isə avqustun 13-də keçirilmişdir.

Rezidenturaya qəbul qaydaları və qəbul elanı, baza və ixtisas fənləri üzrə qəbul proqramları, namizədlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri bəzi test tapşırıqlarının elmi-metodiki izahı və tövsiyələr, test tapşırığı nümunələri və digər zəruri məlumatlar "Rezidentura" jurnalının 2023-cü il tarixli 1-ci və 2-ci nömrələrində çap olunmuşdur. Qəbul imtahanının ikinci mərhələsi və ixtisas seçimi haqqında elan, qəbul aparılan ixtisaslar və plan yerləri haqqında məlumatlar, rezidenturaya qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinin ötən illə müqayisəli təhlili və tövsiyələr, 2022-ci ildə rezidenturaya qəbul müsabiqəsində formalaşmış keçid balları və digər elmi-metodiki materiallar jurnalın 3-cü nömrəsində dərc edilib ictimaiyyətə çatdırılmışdır.

Rezidenturada təhsil almaq üçün 1650 namizəd ərizə verib. Onların 38.00%-ni (627 nəfər) oğlanlar, 62.00%-ni (1023 nəfər) qızlar təşkil edib. Sənəd verənlərin 564 nəfəri (34.18%) əsas (baza ali) tibb təhsilini cari ildə başa vurub. Onlardan 223 nəfərini oğlanlar (39.54%), 341 nəfərini isə qızlar (60.46%) təşkil edib. Qəbul imtahanının I mərhələsində namizədlərin 37.43%-i (378 nəfər) "məqbul" almaq üçün qoyulan tələbi (40 və daha yüksək bal) ödəyib və bu namizədlər II mərhələdə iştirak etmək hüququ qazanıblar. Ötən il bu göstərici 30.96%-ə, 2021-ci ildə 41.91%-ə, 2020-ci ildə isə 53.46%-ə bərabər olub. I mərhələdə "məqbul" alanların nisbi sayını 2020-ci il ilə müqayisə etdikdə məlum olur ki, sonrakı illərdə bu göstərici üzrə azalma müşahidə olunur. Məlum olduğu kimi, rezidenturaya qəbul imtahanının I mərhələsində "məqbul" alanların nəticələri 5 il qüvvədə qalır və bu qayda ilk dəfə olaraq 2020-ci ildə tətbiq edilib. III, IV və V kursda təhsil alan tələbələr də bu imkandan istifadə edirlər. Qəbul imtahanının II mərhələsində iştirak edən namizədlərin böyük hissəsi (769 nəfər, 82.69%-i) 50 baldan yuxarı nəticə göstərərək ixtisas seçiminə buraxılıb. Namizədlərin 17.31%-i isə 50 baldan aşağı nəticə göstərdiyi üçün ixtisas seçiminə buraxılmayıb.

DİM 2023-cü ildə də informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) kütləvi proseslərə tətbiqi istiqamətində işləri intensiv şəkildə davam etdirmiş, bu sahədə bir sıra yeni layihələr həyata keçirmişdir. İKT ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat və magistratura səviyyələrinə, rezidenturaya, orta ixtisas təhsili pilləsinə qəbul prosesində, ümumi təhsil müəssisələri şagirdlərinin buraxılış imtahanlarında, dövlət qulluğuna işə qəbulun bütün mərhələlərində tətbiq edilmiş və yüz minlərlə vətəndaşa elektron xidmət göstərilmişdir. Mərkəzin ictimaiyyətə göstərdiyi 18 elektron xidmət növündən hesabat ilində 15 milyon 219 min dəfədən çox istifadə olunmuşdur. Bunlar dövlət qurumlarının icraatında olan elektron xidmət layihələri arasında ən çox istifadə olunan layihələrdəndir.

"Açıq hökumətin təşviqinə dair 2012–2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın 2-ci bəndində göstərilir ki, dövlət orqanları öz fəaliyyətləri barədə müntəzəm olaraq ictimaiyyətə məlumat verməli, bu məlumatları mütəmadi, yenilənmiş əsaslarla internet səhifələrində yerləşdirməli, illik məruzələr tərtib etməli və internet səhifələrində açıqlamalı, mətbuat konfransları keçirməli və ictimaiyyətlə birbaşa ünsiyyət formasında tədbirlər keçirməlidirlər. Bu prinsipləri öz fəaliyyətində rəhbər tutan Dövlət İmtahan Mərkəzi mütəmadi olaraq qəbul kampaniyasının mərhələləri ilə bağlı ictimaiyyəti hərtərəfli məlumatlandırmaqla qəbul prosesinin şəffaflığının təmin edilməsinə böyük önəm vermişdir.

Müasir dövrdə önəmli məsələlərdən biri inkişafın ən başlıca əsaslarından olan informasiyanın açıqlanmasıdır. Bu, informasiya sahibinin mühüm vəzifəsidir. Həmin vəzifə ilə bağlı müddəalar "İnformasiya əldə etmək haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu"nda təsbit olunmuşdur. Qanunun 29-cu maddəsinə əsasən informasiya sahibi cəmiyyətin maraqlarını daha asan və daha operativ şəkildə təmin etmək, çoxsaylı informasiya sorğularını azaltmaq məqsədi ilə malik olduğu, ictimai vəzifələrin yerinə yetirilməsi nəticəsində yaradılmış, yaxud əldə olunmuş informasiyanı ictimaiyyətə açıqlamalıdır. Qanunda belə informasiyalara "ümumiləşdirilmiş statistik məlumatlar" aid edilir.

DİM-in apardığı ənənəvi elmi-statistik təhlillərdə təhsilin həm ümumilikdə ölkə səviyyəsində, həm də ayrı-ayrı bölgələr və məktəblər üzrə göstəriciləri, eləcə də abituriyentlərin ayrı-ayrı fənlər üzrə nəticələri, onların müxtəlif ixtisas qruplarına meyil və maraqları, ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəriciləri, yüksək və zəif göstəriciyə malik rayon və məktəblər, ali təhsil müəssisələrinin reytinqi, bakalavriat və magistratura səviyyələrinə, orta ixtisas təhsili pilləsinə və rezidenturaya qəbulun nəticələri, həmçinin ümumtəhsil müəssisələri şagirdlərinin buraxılış imtahanları üzrə nəticələri və s. məsələlər öz əksini tapıb. Eyni zamanda, aparılan elmi-statistik təhlilin tərkib hissələri kimi "Qəbul və buraxılış imtahanlarının gender aspektləri", "Kənd təsərrüfatı profilli ixtisaslar statistikada" və "Neft-qaz ixtisasları statistikada" adlı kitabçalar, həmçinin hər bir rayonun məzunlarının qəbul imtahanlarındakı göstəricilərini əks etdirən kitabçalar hazırlanıb. Qəbulun nəticələrinin bu miqyasda və səviyyədə araşdırılmasını təhsilin vəziyyətinin monitorinqi də adlandırmaq olar.

DİM elmi-statistik təhlil nəticəsində əldə etdiyi informasiyanı – ümumiləşdirilmiş statistik məlumatları "İnformasiya əldə etmək haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu"na və "Abituriyent" jurnalının nizamnaməsinə uyğun olaraq açıqlayır və əldə olunmuş nəticələri nəşr edərək ictimaiyyətin istifadəsinə verir.

1. ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU

2023/2024-cü tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunun DİM "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu qaydaları"na əsasən aparıb. Qəbul qaydalarına uyğun olaraq, respublikanın bütün mülki ali təhsil müəssisələrinə, xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinə (Müdafiə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti, Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Dövlət Sərhəd Xidmətinin təhsil müəssisələri) tələbə qəbulu mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilib.

Abituriyentlər ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün 2023-cü il martın 1-dən 15-dək internet vasitəsilə elektron ərizə veriblər. Bunun üçün onlar *ekabinet.dim.gov.az* internet səhifəsində "Şəxsi kabinet" yaratdıqdan sonra şəxsi kabinetlərinin istifadəçi adı və parolundan istifadə etməklə DİM-in müvafiq internet (*eservices.dim.gov.az/erizebak/erize*) səhifəsinə daxil olaraq "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurараq təsdiq ediblər (etdiriblər).

Ərizənin təsdiqi DİM-in informasiya sistemlərində abituriyent barədə olan məlumatların yetərli olub-olmamasından asılı olaraq iki üsulla həyata keçirilib:

1. Aşağıda göstərilən kateqoriyalardan olan abituriyentlər *(1988-2005-ci il təvəllüdlü (01.05.2005-ci il tarixədək anadan olmuş) 35 yaşınadək olan kişi cinsli abituriyentlər onların ya müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməsi, ya çağırışdan möhlət hüququnun olması və ya çağırışdan azad edilməsi barədə məlumat Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin elektron-məlumat bazasında əks olunduğu halda)* elektron ərizələrini elektron ərizə səhifəsinə daxil olaraq özləri təsdiq ediblər:

1.1. Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrini cari ildə bitirən abituriyentlər;

1.2. Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrini 2012-ci və ondan sonrakı illərdə bitirən abituriyentlər;

1.3. Azərbaycan Respublikasının ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrini 2013-cü və ondan sonrakı illərdə bitirən abituriyentlər;

1.4. 2012-ci və ondan sonrakı illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ərizə verib onu təsdiq etdirmiş abituriyentlər.

2. 1.1, 1.2, 1.3 və 1.4-cü yarımbəndlərdə göstərilən abituriyentlərdən başqa digər abituriyentlər elektron ərizələrini doldurduqdan sonra tələb olunan sənədləri şəxsən təqdim etməklə elektron ərizələrini müvafiq **Sənəd Qəbulu Komissiyalarında (SQK)** təsdiq etdiriblər. Ərizə qəbulu elanının tam mətni "Abituriyent" jurnalının 2022-ci il 2-ci sayında dərc edilərək ictimaiyyətə çatdırılıb. Ərizə qəbulu ilə bağlı bütün məlumatlar operativ şəkildə DİM-in internet saytında da yerləşdirilib. Bundan başqa, "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasının doldurulması qaydası televiziya kanallarında abituriyentlərə dəfələrlə izah olunub. SQK-lar hər gün (şənbə, bazar və bayram günləri istisna olmaqla) saat 10-dan 17-dək fəaliyyət göstəriblər:

Bakı şəhərində:

DİM-in Bakı şəhərində yerləşən inzibati binaları:

- *Bakı ş., Nəsimi r., Abdulvahab Salamzadə küç., 28*
- *Bakı ş., Nərimanov r., Koroğlu Rəhimov küç., 108A*

Digər şəhər və rayonlarda:

Naxçıvan ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Gəncə ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Lənkəran ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Şəki r-nu	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Xaçmaz r-nu	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Şirvan ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Göyçay r-nu	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Bərdə r-nu	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Şəmkir r-nu	*DİM-in Regional Bölməsi.*

Xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq istəyən abituriyentlər də 1-ci və 2-ci bənddə göstərilən müddətdə və qaydada elektron ərizələrini təsdiq etməklə (etdirməklə) yanaşı, müvafiq ali təhsil müəssisələrinin müəyyən etdikləri xüsusi prosedurlardan keçiblər.

2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə qəbul beş ixtisas qrupu üzrə aparılıb. I–IV ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı iki mərhələdən ibarət olub. Abituriyentlər qəbul imtahanının birinci *(maksimal toplanıla bilən bal – 300)* və ikinci *(maksimal toplanıla bilən bal – 400)* mərhələlərindən topladıqları ümumi balların cəminə *(maksimal toplanıla bilən bal – 700)* əsasən ali təhsil müəssisələrinin ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak ediblər. Cari ilin məzunları üçün qəbul imtahanının birinci mərhələsinin nəticəsi kimi onların buraxılış imtahanında əldə etdikləri nəticələr götürülüb.

Ali təhsil müəssisələrinə I-IV ixtisas qruplarına daxil olan ixtisaslar üzrə qəbul imtahanının ikinci mərhələsi iki dəfə keçirilmiş və abituriyentlərə fərqli ixtisas qrupu üzrə və yaxud eyni ixtisas qrupu üzrə ikinci dəfə də imtahan vermək üçün şərait yaradılmışdır. I-IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanının II mərhələsinin 1-ci cəhdində iştirak etmək istəyənlər 2023-cü il aprelin 15-dən mayın 5-dək, 2-ci cəhdində iştirak etmək istəyənlər isə 2023-cü il iyunun 5-dən 25-dək şəxsi kabinetinin istifadəçi adı və parolundan istifadə etməklə DİM-in müvafiq internet səhifəsinə (*eservices.dim.gov.az/erizebak/erize*) daxil olmaqla imtahan vermək istədikləri ixtisas qrupunu seçərək qeydiyyatdan keçiblər. I və ya III ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər öz istəklərinə əsasən ixtisas və ya ixtisaslara uyğun olaraq bu qruplardan birinin daxilində altqruplardan birini və yaxud hər ikisini seçiblər. Hər iki altqrupu seçən abituriyentlər I qrup üzrə əlavə olaraq "İnformatika", III qrup üzrə isə "Coğrafiya" fənnindən ayrıca imtahanda iştirak ediblər.

Müsabiqədə iştirak ödənişli olmuşdur. "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" **Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 24 fevral tarixli 2694 nömrəli Sərəncamının 1.2-ci bəndinə əsasən** ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu ilə bağlı imtahanda iştirak üçün ilk dəfə müraciət edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirənlərin) qəbul imtahanında iştirakı (imtahanın ikinci mərhələsinin yalnız bir cəhdində) dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına olmuşdur. Bu kateqoriyadan olan abituriyentlər I ixtisas qrupunun RK və Rİ altqruplarının hər ikisini seçdikləri halda "İnformatika", III ixtisas qrupunun DT və TC altqruplarının hər ikisini seçdikləri halda isə "Coğrafiya" fənni üzrə imtahanda iştirak etmək üçün müvafiq qaydada əlavə ödəniş etmişdir. **Eyni sərəncamın 1.3-1.7-ci bəndlərinə əsasən** aşağıdakı kateqoriyalardan olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirənlərin) qəbul imtahanında (bütün mərhələ və cəhdlər üzrə) iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilmişdir:

- *Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin uşaqları;*
- *şəhid ailəsinin üzvləri;*
- *valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar;*
- *məcburi köçkün statusu olan şəxslər;*
- *I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar.*

2022-ci ildə buraxılış və ya qəbul imtahanının I mərhələsində iştirak edən abituriyentlər üçün imtahanın birinci mərhələsinin nəticəsi kimi keçən il topladıqları balları nəzərə alınmışdır. Onlara cari ildə keçirilən qəbul imtahanının I mərhələsində də iştirak etmək üçün şərait yaradılmışdır. Abituriyentlərə müsabiqədə bu iki imtahandan istədikləri hər hansı birinin nəticəsi ilə iştirak etmək hüququ verilmişdir.

Qəbul imtahanının birinci mərhələsi (cari ilin məzunları üçün tam (11-illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı) üzrə imtahan fənləri, tapşırıqların sayı və balların hesablanma qaydası 1.1 saylı cədvəldə təqdim olunur. Bu mərhələdə şagird və abituriyentlərin bilik və bacarıqlarını yoxlamaq məqsədi ilə onlara, ümumilikdə, üç fənn üzrə 85 tapşırıq təqdim edilib. İmtahanın müddəti 3 saat olub.

Cədvəl 1.1

Fənnin adı	Tapşırıqların sayı	Nisbi balın hesablanması düsturu
Xarici dil (ingilis, alman, fransız, rus, ərəb və ya fars dili)	- Dinləyib-anlamaya dair mətn (publisistik və ya dialoq formalı) və mətnə aid 6 tapşırıq: qapalı tipli 3 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 3 tapşırıq; - Qapalı tipli 16 tapşırıq; - Oxuyub-anlamaya dair mətn və mətnə aid 8 tapşırıq: qapalı tipli 4 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 4 tapşırıq. **Cəmi: 30 tapşırıq**	$\frac{100}{37}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(qapalı)})$ **Maksimal bal: 100**
Azərbaycan (rus) dili	- Dil qaydalarına dair 10 qapalı tipli tapşırıq; - Oxuyub-anlamaya dair 2 mətn (bədii, publisistik formalı) və hər mətnə aid 10 tapşırıq: qapalı tipli 5 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 5 tapşırıq (cəmi 20 tapşırıq); **Cəmi: 30 tapşırıq**	$\frac{5}{2}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(qapalı)})$ **Maksimal bal: 100**
Riyaziyyat	- Qapalı tipli 13 tapşırıq; - Cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 5 tapşırıq; - Həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli 7 tapşırıq. **Cəmi: 25 tapşırıq**	$\frac{25}{8}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(açıq,\ kod)}+n_{d(qapalı)})$ **Maksimal bal: 100**

Qeyd. 1. $n_{d(açıq,\ kod)}$ - cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmi;

$n_{d(qapalı)}$ - qapalı tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmi;

$n_{d(açıq,\ yazılı)}$ - yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmi.

2. Qapalı tipli və cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqların hər birinə verilən düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilib.

3. Yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar markerlər tərəfindən meyarlar əsasında 0, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ və ya 1 balla qiymətləndirilib.

Abituriyentin qəbul imtahanının birinci mərhələsi (cari ilin məzunları üçün tam (11-illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı) üzrə ümumi balı hesablanarkən hər bir fənn üzrə topladığı nisbi ballar cəmlənib. Fənlər üzrə nisbi ballar yuxarıdakı cədvəldə göstərilən qaydada hesablandıqdan sonra 0.1-ə qədər yuvarlaqlaşdırılıb. Tapşırıqlar üzrə səhv cavablar düzgün cavabların nəticəsinə təsir göstərməyib.

Qəbul imtahanının ikinci mərhələsində abituriyentlərə hər fənn üzrə 30 tapşırıq (ümumilikdə 90 tapşırıq) təqdim olunub. Bu tapşırıqların 22-si qapalı, 8-i isə açıq tipli idi. Açıq tipli tapşırıqlardan 5-i cavabların kodlaşdırılması tələb olunan hesablama, seçim və ya uyğunluğu müəyyən etmək tipli tapşırıqlar olub. Digər açıq tipli 3 tapşırıq isə yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan, meyarlar əsasında markerlər tərəfindən qiymətləndirilən situasiya, mətn, mənbə əsasında və digər formalarda hazırlanan tapşırıqlar olub. Bu tapşırıqlar biologiya və coğrafiya fənləri üzrə situasiya, Azərbaycan (rus) dili və ədəbiyyat fənləri üzrə mətn, tarix fənni üzrə mənbə, II ixtisas qrupunda riyaziyyat, IV ixtisas qrupunda isə fizika və kimya fənləri üzrə situasiya əsasında hazırlanıb. İmtahanın müddəti 3 saat olub.

Abituriyentin qəbul imtahanının ikinci mərhələsi üzrə ümumi balı hesablanarkən hər bir fənn üzrə topladığı nisbi ballar 1.2 saylı cədvəldə verilmiş müvafiq çəki əmsallarına vurulmaqla cəmlənib. Hər bir fənn üzrə nisbi bal aşağıdakı qaydada hesablandıqdan sonra 0.1-ə qədər yuvarlaqlaşdırılıb:

$$NB = NB_q + NB_a,$$

burada NB – fənn üzrə nisbi bal; NB_q – qapalı tipli tapşırıqlar üzrə nisbi bal; NB_a – açıq tipli tapşırıqlar üzrə nisbi baldır.

Qapalı və açıq tipli test tapşırıqları üzrə nisbi ballar isə aşağıdakı qaydada hesablanıb:

$$NB_q = \left(D_q - \frac{1}{4} Y_q \right) \cdot \frac{100}{33}$$ (hesablamanın nəticəsi mənfi alınarsa, $NB_q=0$ götürülür),

burada $\boldsymbol{D_q}$ *– qapalı tipli tapşırıqlar üzrə düzgün cavabların sayı;* $\boldsymbol{Y_q}$ *– qapalı tipli tapşırıqlar üzrə yanlış cavabların sayıdır.*

$$\boldsymbol{NB_a = (D_{kod} + 2D_{yazılı}) \cdot \frac{100}{33}}$$

burada D_{kod} *– cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli (hesablama, seçim, uyğunluğu müəyyən etmək) tapşırıqlar üzrə düzgün cavabların sayı;* $D_{yazılı}$ *– yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan, situasiya, mətn, mənbə əsasında və digər formalarda hazırlanan açıq tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmidir. Bu tapşırıqlar markerlər tərəfindən meyarlar əsasında 0,* $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ *və ya 1 balla qiymətləndirilib.*

Açıq tipli tapşırıqlar üzrə səhv cavablar düzgün cavabların nəticəsinə təsir göstərməyib.

Cədvəl 1.2

QƏBUL İMTAHANININ İKİNCİ MƏRHƏLƏSİNİN
İMTAHAN FƏNLƏRİNİN İXTİSAS QRUPLARI (ALTQRUPLARI) ÜZRƏ ÇƏKİ ƏMSALLARI

İxtisas qrupları	İmtahan fənləri	Çəki əmsalları
I qrup RK altqrupu	Riyaziyyat	1.5
	Fizika	1.5
	Kimya	1
I qrup Rİ altqrupu	Riyaziyyat	1.5
	Fizika	1.5
	İnformatika	1
II qrup	Riyaziyyat	1.5
	Coğrafiya	1.5
	Tarix	1
III qrup DT altqrupu	Azərbaycan (rus) dili	1.5
	Tarix	1.5
	Ədəbiyyat	1
III qrup TC altqrupu	Azərbaycan (rus) dili	1.5
	Tarix	1.5
	Coğrafiya	1
IV qrup	Biologiya	1.5
	Kimya	1.5
	Fizika	1

Abituriyentlər V ixtisas qrupu üzrə ali təhsil müəssisələri və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisasları üzrə müsabiqədə yalnız qəbul imtahanının birinci mərhələsinin (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanının) və qabiliyyət imtahanının nəticələrinə (tələb olduğu halda) əsasən iştirak ediblər.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə təhsil almaq istəyən və imtahanda topladıqları ümumi balları müvafiq müsabiqə şərtlərini ödəyən abituriyentlər imtahanların nəticəsi elan olunduqdan sonra V ixtisas qrupu üzrə 2023-cü il mayın 17-dən iyunun 5-dək, I ixtisas qrupu üzrə iyulun 25-dən 30-dək, III ixtisas qrupu üzrə isə iyulun 20-dən 26-dək *eservices.dim.gov.az/erizebak/qabiliyyet* internet səhifəsinə daxil olub seçdiyi xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasın aid olduğu komissiya üzrə qeydiyyatdan keçiblər. "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" **Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 24 fevral tarixli 2694 nömrəli Sərəncamının 1.2-ci bəndinə əsasən** ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu ilə bağlı imtahanda iştirak üçün ilk dəfə müraciət edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirənlərin) cari ildə seçdikləri (qeydiyyatdan keçdikləri) **ilk komissiya** üzrə qabiliyyət imtahanında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına olmuşdur. **Eyni sərəncamın 1.3-1.7-ci bəndlərinə əsasən** isə aşağıdakı kateqoriyalardan olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (yalnız ümumi təhsil

müəssisələrini bitirənlərin) cari ildə seçdikləri (qeydiyyatdan keçdikləri) **bütün komissiyalar** üzrə qabiliyyət imtahanlarında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilmişdir:

- *Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin uşaqları;*
- *şəhid ailəsinin üzvləri;*
- *valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar;*
- *məcburi köçkün statusu olan şəxslər;*
- *I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar.*

Qabiliyyət imtahanlarını DİM-in təşkil etdiyi xüsusi komissiyalar mərkəzləşdirilmiş qaydada aparıb. Cari ildə bakalavriat səviyyəsində xüsusi qabiliyyət imtahanlarında iştirak etmək üçün 20109 abituriyent qeydiyyatdan keçmişdir. İmtahanlar 17 iyun 2023-cü il tarixindən 7 avqust 2023-cü il tarixinədək DİM-in təşkil etdiyi xüsusi komissiyalar tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada aparılıb. Ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul imtahanları respublikanın müxtəlif bölgələrində keçirilmişdir. Təsviri sənət istiqaməti üzrə qabiliyyət imtahanları Bakı şəhərində Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası və Bakı şəhəri 167 saylı tam orta məktəbdə, Gəncə şəhərində M.Füzuli adına 22 saylı tam orta məktəbdə, Lənkəran şəhərində V.Əliyev adına 4 nömrəli tam orta məktəb-liseydə, Şəki şəhərində 8 nömrəli tam orta məktəbdə, Naxçıvan Muxtar Respublikasında Naxçıvan Dövlət Universitetinin və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun inzibati binalarında təşkil edilmişdir. Musiqi sənəti istiqaməti üzrə imtahanlar Bakı şəhərində Bülbül adına orta ixtisas musiqi məktəbində keçirilmiş və həmin istiqamət üzrə Naxçıvan MR-da, Gəncə, Şəki, Lənkəran və Bərdə şəhərlərində onlayn formatda təşkil edilmişdir. Memarlıq ixtisası üzrə qabiliyyət imtahanı Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində, teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti istiqaməti üzrə qabiliyyət imtahanları Bakı şəhəri 189-190 nömrəli tam orta məktəbdə əyani şəkildə, Naxçıvan MR-da isə onlayn formatda təşkil edilərək keçirilmişdir. Bədən tərbiyəsi və idman istiqaməti üzrə imtahan mərkəzləri Bakı şəhərində, həmçinin Tovuz, İsmayıllı və Şərur rayonlarında yaradılmışdır. İmtahanı bu istiqamət üzrə qeydiyyatdan keçmiş cari ilin ümumi təhsil müəssisələrinin məzunları bitirdikləri təhsil müəssisəsinin yerləşdiyi şəhərin (rayonun) aid olduğu imtahan mərkəzində, digər abituriyentlər isə ərizələrində göstərdikləri faktiki yaşadıqları şəhərin (rayonun) aid olduğu imtahan mərkəzində veriblər. Təşkilati baxımdan edilmiş bu yenilik abituriyent məmnunluğuna səbəb olmuşdur. Qeyd edilən istiqamət üzrə imtahanların təşkili Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi ilə birgə həyata keçirilib.

Ümumilikdə, 46 Qabiliyyət İmtahanı Komissiyası (QİK) təşkil edilib və onlardan 8-i onlayn fəaliyyət göstərib.

III ixtisas qrupuna aid olan İlahiyyat istiqamətinin "İslamşünaslıq" ixtisası üzrə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda yaradılmış dini-psixoloji komissiya tərəfindən müsahibə mərhələsi təşkil edilmişdir.

Dövlət İmtahan Mərkəzi ilin əvvəlində qabiliyyət imtahanlarının keçirilməsi qaydaları, qəbul proqramları, imtahanlara hazırlığa dair metodiki tövsiyələr, qiymətləndirmə meyarları və digər materialları "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışlarında dərc edərək qabiliyyət imtahanlarına hazırlaşanların istifadəsinə verib.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə qabiliyyət imtahanlarının yekun nəticəsi ixtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq məqbul və ya balla qiymətləndirilib. Abituriyentin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasları seçmək və onların kodlarını ərizəsində qeyd etmək hüququ qazanması üçün onun qabiliyyət imtahanından yekun nəticəsi və test imtahanında topladığı ümumi balı DİM-in müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olmalı idi. Abituriyentlərə öz ərizələrində xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarla yanaşı, digər ixtisasları da seçmək imkanı verilmişdi. Seçim imkanlarının bu şəkildə genişləndirilməsi, bir tərəfdən, xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbulda müsabiqə vəziyyətinin artmasına, digər tərəfdən isə müsabiqə zamanı seçimin keyfiyyətinin yüksəlməsinə müsbət təsir göstərmişdir. Qeyd edək ki, I–IV qruplardan hər hansı birinə və yaxud ikisinə (o cümlədən I ixtisas qrupunun RK və Rİ altqruplarına, III ixtisas qrupunun DT və TC altqruplarına) ərizə verən abituriyentə, eyni zamanda V qrupa da ərizə vermək və qoyulan tələbləri ödədiyi halda, bu qrup üzrə də müsabiqədə iştirak etmək imkanı yaradılmışdı.

Dövlət İmtahan Mərkəzi gənclərin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara meyil və marağını artırmaq, onların qəbula hazırlığına kömək məqsədilə əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara dair metodiki materiallar hazırlayıb və müxtəlif maarifləndirici tədbirlər həyata keçirib. Qeyd olunanlarla yanaşı, 2015-ci ildən etibarən xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə (I qrup "Memarlıq" və III qrup "İslamşünaslıq" və "Jurnalistika" ixtisasları istisna olmaqla) ayrıca bir qrup – V qrup yaradılmış, qəbul imtahanının struktur və məzmun tərkibi dəyişdirilmişdir. Nəticədə, ötən illərlə müqayisədə V qrup üzrə müsabiqə vəziyyəti dəfələrlə artmışdır. Qeyd edək ki, cari ilin məzunları V qrup üzrə müsabiqədə əlavə qəbul imtahanı vermədən, bilavasitə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında iştirak ediblər. Bununla

yanaşı, 2022-ci ildəki imtahanın nəticəsi 2023-cü ildə öz qüvvəsini saxlamış və 2022-ci ildə V qrup üzrə qəbul imtahanında iştirak edən, həmçinin tam orta təhsili 2022-ci ildə bitirərək buraxılış imtahanında iştirak edən abituriyentlər müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda, həmin imtahanların nəticələri əsasında 2023-cü ildə V ixtisas qrupu üzrə müsabiqədə iştirak etmək imkanı əldə etmişdir.

Cari ildə V ixtisas qrupunda qabiliyyət imtahanının verilməsi tələb olunan ixtisaslar üzrə ayrılan 3621 plan yerinə 5128 abituriyent (subbakalavr) iddia etmişdi. Qeyd edək ki, 2015-ci ildə bu ixtisaslara ayrılan 2355 plan yerinə 4293, 2016-cı ildə 2854 plan yerinə 3993, 2017-ci ildə 3067 plan yerinə 3939, 2018-ci ildə 3307 plan yerinə 3593, 2019-cu ildə 3462 plan yerinə 4971, 2020-ci ildə 1034 plan yerinə 1406, 2021-ci ildə 3615 plan yerinə 5207, 2022-ci ildə 3650 plan yerinə 5517 nəfər iddia edirdi.

Bu il I ixtisas qrupunun xüsusi qabiliyyət tələb edən "Memarlıq" ixtisası üzrə müsabiqəyə (həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlər üzrə) ümumi balı 200-dən az olmayan abituriyentlər buraxılmışdı. V qrupun xüsusi qabiliyyət tələb edən (həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlər üzrə) "Rejissorluq" ixtisası üzrə müsabiqədə ümumi balı 120-dən, "Xoreoqrafiya sənəti (sahələr üzrə)" ixtisası üzrə ümumi balı 30-dan, digər ixtisaslar üzrə isə ümumi balı 60-dan az olmayan abituriyentlər iştirak etmişdir. Qeyd edək ki, bu ixtisaslara qəbul olan abituriyentlərin qəbul imtahanlarında topladıqları orta ballar (I qrupda "Memarlıq" istiqaməti üzrə 356.86, III qrupda "İlahiyyat" istiqaməti üzrə 205.14, "Jurnalistika" istiqaməti üzrə 349.78, V qrupda "Təsviri sənət" istiqaməti üzrə 129.26, "Musiqi sənəti" istiqaməti üzrə 110.30, "Teatr, kino və xoreoqrafiya" istiqaməti üzrə 84.75, "Bədən tərbiyəsi və idman" istiqaməti üzrə 115.27 bal) müsabiqə şərtlərindən xeyli yüksək olub.

2023/2024-cü tədris ili üçün V ixtisas qrup üzrə, ümumilikdə 3971 plan yeri ayrılmışdı (bundan əlavə, 98 yerə müsabiqədənkənar qəbul aparılıb). 9705 nəfər (9305 abituriyent və 400 subbakalavr) V qrupun ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak edib. Onlardan 5128-i qabiliyyət imtahanını müvəffəqiyyətlə verib. Bu il xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların qəbul planları və bu ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmiş abituriyentlərin və subbakalavrların sayı aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

Cədvəl 1.3

İSTİQAMƏTLƏR ÜZRƏ MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN VƏ SUBBAKALAVRLARIN SAYI

İstiqamət	İxtisas qrupu	Qəbul planı	Müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin və subbakalavrların sayı
Memarlıq	I	175	233
İlahiyyat	III	50	62
Jurnalistika	III	260	357
Təsviri sənət	V	942	1148
Musiqi sənəti	V	558	454
Teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti	V	259	184
Bədən tərbiyəsi və idman	V	1862	3342
Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb olunmayan ixtisaslar üzrə			
Təsviri sənət	V	350	6180

Müsabiqə zamanı abituriyentlərin seçdikləri ixtisaslar "Abituriyentin elektron ixtisas seçimi ərizəsi" formasında göstərilən ardıcıllıqla nəzərə alınmış və abituriyent topladığı ballara əsasən müsabiqədən keçdiyi ixtisasların birincisinə yerləşdirilmişdir. Seçdiyi ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün abituriyentin topladığı ümumi balı ilə yanaşı, imtahanın ikinci mərhələsi üzrə yığdığı bala da tələblər (müsabiqə şərtləri) müəyyənləşdirilmişdir. Bu tələblər, bir qayda olaraq, qəbul imtahanlarının nəticələrinin elmi-statistik təhlili əsasında formalaşır. Aparılan təhlil nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, I–IV ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinin qəbul planında nəzərdə tutulmuş qəbul yerlərini həmin qruplarda nəticələri yüksək və orta bal diapazonunda yerləşən abituriyentlərin hesabına tam doldurmaq mümkün deyil. Odur ki, müsabiqə vəziyyətini yüksəltmək məqsədilə müsabiqədə iştirak etmək üçün fənlər üzrə nisbi bala heç bir məhdudiyyət tətbiq edilməmişdir.

Müsabiqəyə buraxılma şərtləri aşağıdakı şəkildə müəyyən olunmuşdur:

• **I qrup** ixtisaslarının müsabiqəsinə (həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlər üzrə) ümumi balı 200-dən, imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan abituriyentlər buraxılıb. I ixtisas qrupunun "Riyaziyyat", "Fizika" və "Kompüter elmləri" ixtisasları üzrə müsabiqədə ümumi balı 250-dən, imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan abituriyentlər iştirak edib.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinin ("ADA" Universiteti və Bakı Ali Neft Məktəbi istisna olmaqla) tədrisi ingilis dilində olan ixtisaslarının müsabiqəsində qəbul imtahanının birinci mərhələsində (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanında) ingilis dili fənni üzrə nisbi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər iştirak hüququ qazanıblar.

I ixtisas qrupunun "Meliorasiya mühəndisliyi", "Texnologiya müəllimliyi" və "Ekologiya mühəndisliyi" ixtisasları üzrə ödənişli əsaslarla ayrılmış yerlərin müsabiqəsində ümumi balı 150-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 50-dən az olmayan (dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlər üzrə ümumi balı 200-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan) abituriyentlər iştirak ediblər.

"Aqromühəndislik", "Aqronomluq", "Balıqçılıq", "Meşəçilik", "Şərabçılıq", "Torpaqşünaslıq və aqrokimya", "Yerquruluşu və daşınmaz əmlakın kadastrı" və "Zoomühəndislik" ixtisasları, həmçinin Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin "Meliorasiya mühəndisliyi" ixtisası üzrə həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlərin müsabiqəsində ümumi balı 150-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 50-dən az olmayan abituriyentlər iştirak hüququ qazanıblar.

• **II qrup** ixtisaslarının müsabiqəsinə (həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlər üzrə) ümumi balı 200-dən, imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan abituriyentlər buraxılıb.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinin ("ADA" Universiteti və Bakı Ali Neft Məktəbi istisna olmaqla) tədrisi ingilis dilində olan ixtisaslarının müsabiqəsinə qəbul imtahanının birinci mərhələsində (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanında) ingilis dili fənni üzrə nisbi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər buraxılıb.

II ixtisas qrupunun "Marketinq", "Biznesin idarə edilməsi", "Turizm bələdçiliyi" və "Turizm işinin təşkili" ixtisasları üzrə ödənişli əsaslarla ayrılmış yerlərin müsabiqəsinə ümumi balı 150-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 50-dən az olmayan (dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlər üzrə ümumi balı 200-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan) abituriyentlər buraxılıb.

• **III qrup** ixtisaslarının müsabiqəsinə (həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlər üzrə) ümumi balı 200-dən, imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan abituriyentlər buraxılıb.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinin ("ADA" Universiteti istisna olmaqla) tədrisi ingilis dilində olan ixtisaslarının müsabiqəsində qəbul imtahanının birinci mərhələsində (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanında) ingilis dili fənni üzrə nisbi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər iştirak ediblər.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinin ("ADA" Universiteti istisna olmaqla) "Tərcümə (dillər üzrə)", "Filologiya (xarici dil və ədəbiyyatı üzrə)" və "Xarici dil müəllimliyi (dillər üzrə)" ixtisaslarının müsabiqəsinə qəbul imtahanının birinci mərhələsində (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanında) xarici dil fənni üzrə nisbi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər buraxılıb.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinin ("ADA" Universiteti istisna olmaqla) "Beynəlxalq münasibətlər" ixtisasının müsabiqəsində qəbul imtahanının birinci mərhələsində (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanında) xarici dil fənni üzrə nisbi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər iştirak hüququ qazanıb.

III ixtisas qrupunun "Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması", "Sosial iş" və "Regionşünaslıq (regionlar üzrə)" ixtisasları üzrə ödənişli əsaslarla ayrılmış yerlərin müsabiqəsində ümumi balı 150-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 50-dən az olmayan (dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlər üzrə ümumi balı 200-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan) abituriyentlər iştirak ediblər.

• **IV qrup** ixtisaslarının müsabiqəsinə (həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlər üzrə) ümumi balı 200-dən, imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan abituriyentlər buraxılıb.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinin tədrisi ingilis dilində olan ixtisaslarının müsabiqəsində qəbul imtahanının birinci mərhələsində (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanında) ingilis dili fənni üzrə nisbi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər iştirak ediblər.

IV ixtisas qrupunun "Ekologiya" ixtisası üzrə ödənişli əsaslarla ayrılmış yerlərin müsabiqəsinə ümumi balı 150-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 50-dən az olmayan (dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlər üzrə ümumi balı 200-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 100-dən az olmayan) abituriyentlər buraxılıb.

"Bağçılıq və tərəvəzçilik", "Baytarlıq təbabəti", "Bitki mühafizəsi" və "Su bioehtiyatları və akvakultura" ixtisasları üzrə həm dövlət sifarişi əsasında, həm də ödənişli əsaslarla qəbul aparılan yerlərin müsabiqəsində ümumi balı 150-dən və imtahanın ikinci mərhələsi üzrə balı 50-dən az olmayan abituriyentlər iştirak ediblər.

• **V qrup** üzrə ixtisas seçimində qabiliyyət imtahanı üzrə yekun nəticəsi və qəbul imtahanında topladığı ümumi balı cədvəl 1.4-də göstərilən şərtləri ödəyən abituriyentlər iştirak ediblər.

I, III və V qrupların qəbul planında qarşısında ulduz "*" (qabiliyyət imtahanının nəticəsi məqbulla qiymətləndirilən) və ya iki ulduz "**" (qabiliyyət imtahanının nəticəsi balla qiymətləndirilən) işarəsi olan ixtisasların müsabiqəsində qabiliyyət imtahanından yekun nəticəsi və qəbul imtahanından topladığı ümumi balı DİM tərəfindən müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olan abituriyentlər iştirak edib. Onlara həmin qruplar daxilində digər ixtisasları da seçmək imkanı verilib.

Ali təhsil müəssisələrinin V ixtisas qrupunda qabiliyyət imtahanlarının nəticələri balla qiymətləndirilən xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə müsabiqə abituriyentin qabiliyyət imtahanlarında topladığı yekun balı, qabiliyyət imtahanlarının nəticələri məqbulla qiymətləndirilən xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə müsabiqə abituriyentin qəbul (müvafiq ilin abituriyentləri üçün buraxılış) imtahanında topladığı ümumi balı əsasında aparılıb. Qabiliyyət imtahanı komissiyaları üzrə müsabiqə şərtləri 1.4 saylı cədvəldə təqdim edilir:

Cədvəl 1.4

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə müsabiqə şərtləri

İxtisasın adı	**Minimal bal**	**II mərhələ üzrə minimal bal**	**Qabiliyyət imtahanının yekun nəticəsi**
I ixtisas qrupu *(RK altqrupu)*			
Memarlıq	200	-	məqbul
III ixtisas qrupu *(DT altqrupu)*			
Jurnalistika	200	100	məqbul
V ixtisas qrupu			
Məşqçilik Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi Musiqi müəllimliyi Təsviri incəsənət müəllimliyi	60	-	məqbul
Rejissorluq	120	-	6(bal)
Dekorativ-tətbiqi sənət (sahələr üzrə) Dizayn (sahələr üzrə) İnstrumental ifaçılıq (sahələr üzrə) Vokal sənəti (sahələr üzrə) Dirijorluq (sahələr üzrə) Bəstəkarlıq Musiqişünaslıq Populyar musiqi və caz ifaçılığı (sahələr üzrə) Aktyor sənəti Operator sənəti Rəngkarlıq Qrafika Heykəltəraşlıq	60	-	6(bal)
Xoreoqrafiya sənəti (sahələr üzrə)	30	-	6(bal)

QEYD: I ixtisas qrupunun xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarının müsabiqəsi zamanı test imtahanı üzrə ümumi balları eyni olan abituriyentlərin qabiliyyət imtahanı üzrə yekun balları da nəzərə alınıb.

Abituriyentlər qəbul qaydalarına əsasən imtahan verdikləri ixtisas qrupuna (qruplarına) aid 15-dək ixtisas kodunu seçə bilərdilər. Ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu müsabiqəsində iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlər avqustun 16-dan 28-dək internet vasitəsilə ixtisas seçimi ediblər.

Orta ixtisas təhsili pilləsi və ya yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsi üzrə "subbakalavr" peşə-ixtisas dərəcəsi almış şəxslərə (subbakalavrlara) qəbul imtahanlarında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinə müsabiqə yolu ilə qəbul olmaq hüququ verilmişdir. Tələbə qəbulu ilə bağlı subbakalavrların ərizələrinin

qəbulu 2023-cü il mayın 11-dən iyulun 31-dək internet vasitəsilə aparılmışdır. Ərizə qəbulu ilə bağlı ətraflı məlumat "Abituriyent" jurnalının 2023-ci il 3-cü sayında təqdim olunmuşdur.

Subbakalavrlar ixtisas seçimində iştirak etmək üçün qəbul olmaq istədikləri ixtisasların kodlarını avqustun 16-dan 28-dək "Abituriyentin elektron ixtisas seçimi ərizəsi"nə daxil edib təsdiq etmişdir. Onlar yalnız orta ixtisas təhsili pilləsində və ya yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsində təhsil aldıqları tədris dilinə və bitirdikləri ixtisasa uyğun olan ixtisasları seçmək imkanına malik olmuşdur. Qəbul aparılan ixtisasların uyğunluğu Dövlət İmtahan Mərkəzi ilə razılaşdırılmaqla, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyən olunmuşdur. Dövlət hesabına ali təhsil almış şəxslərə yalnız ödənişli əsaslarla ayrılmış yerləri seçmək hüququ verilmişdir. Subbakalavrlar xarici dil fənni üzrə əlavə tələblər qoyulan ixtisasları, eləcə də "ADA" Universitetinin və Bakı Ali Neft Məktəbinin ixtisaslarını seçə bilməyiblər. Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasları isə yalnız bu ixtisaslar üzrə qabiliyyət imtahanlarında iştirak edən və müvafiq müsabiqə şərtlərini ödəyən subbakalavrlar seçə bilmişdir.

İxtisas seçimi başa çatdıqdan sonra ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarının qəbul planı və dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulunun proqnozu çərçivəsində (V ixtisas qrupunda qabiliyyət imtahanlarının nəticələri balla qiymətləndirilən ixtisaslar istisna olmaqla) əvvəlcə abituriyentlərin, bundan sonra isə subbakalavrların müsabiqə əsasında yerləşdirilməsi aparılmışdır. V ixtisas qrupunda qabiliyyət imtahanlarının nəticələri balla qiymətləndirilən ixtisaslar üzrə müsabiqə isə abituriyentlər və subbakalavrlar arasında eyni vaxtda keçirilmişdir. Eyni yerə iddia edən abituriyent və subbakalavrın qabiliyyət imtahanı üzrə yekun balı bərabər olan hallarda üstünlük abituriyentə verilmişdir. Cari ildə qəbul imtahanında iştirak etmiş subbakalavrlar isə öz istəklərindən asılı olaraq, həm imtahanda topladıqları ballarla ümumi qaydada (abituriyent kimi), həm də subbakalavr kimi qəbul imtahanında iştirak etmədən orta ixtisas təhsili pilləsi və ya yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsində bitirdikləri ixtisasa uyğun ali təhsil pilləsinin ixtisasları üzrə keçirilən müsabiqədə iştirak ediblər.

Beynəlxalq səviyyədə akkreditasiya olunan "Beynəlxalq Bakalavriat Diplom Proqramı (IB Diploma Programme)", "Təhsil haqqında ümumi sertifikatın yüksək səviyyəsi (Advanced Level of General Certificate of Education)" və "Yüksək yerləşdirmə (Advanced Placement)" təhsil proqramları üzrə təhsil almış abituriyentlər ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədənkənar qəbul olunmaq imkanına malik olublar. Bu imkandan yalnız "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu Qaydaları"na əsasən Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən imtahan verərək "məqbul" qiymət alan abituriyentlər istifadə edə biliblər. Bu kateqoriyadan olan abituriyentlərə yalnız yuxarıda qeyd olunan təhsil proqramları üzrə təhsil aldıqları dildə tədris olunan ixtisasları seçmək imkanı verilib.

Ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədənkənar qəbul üçün minimal bal (və ya qiymət) tələbləri təhsil proqramları üzrə aşağıdakı cədvəldə təqdim olunub:

Beynəlxalq səviyyədə akkreditasiya olunan təhsil proqramları üzrə təhsil almış abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədənkənar qəbulu üçün minimal tələblər

	Proqramlar	**Müsabiqədənkənar qəbul üçün minimal tələblər**	
		Ödənişli əsaslarla qəbul üçün	**Dövlət sifarişi əsasında qəbul üçün**
1.	Beynəlxalq Bakalavriat Diplom Proqramı	**25** ("Hüquqşünaslıq" və "Tibb" ixtisasları üzrə - **30**)	**35**
2.	Təhsil haqqında ümumi sertifikatın yüksək səviyyəsi (müvafiq üç imtahan fənni üzrə)	**C**	**B**
3.	Yüksək yerləşdirmə (müvafiq üç imtahan fənni üzrə)	**3**	**4**

Qeyd: "Müvafiq üç imtahan fənni" dedikdə **I ixtisas qrupu (RK altqrupu)** üzrə riyaziyyat, fizika və kimya fənləri, **I ixtisas qrupu (Rİ altqrupu)** üzrə riyaziyyat, fizika və informatika fənləri, **II ixtisas qrupu** üzrə riyaziyyat, coğrafiya və tarix fənləri, **III ixtisas qrupu (DT altqrupu)** üzrə Azərbaycan dili və ya rus dili, tarix və ədəbiyyat fənləri, **III ixtisas qrupu (TC altqrupu)** üzrə Azərbaycan dili və ya rus dili, tarix və coğrafiya fənləri, **IV ixtisas qrupu** üzrə isə biologiya, kimya və fizika fənləri nəzərdə tutulur.

Beynəlxalq və respublika fənn olimpiadalarının, beynəlxalq müsabiqələrin və yarışların qaliblərinin ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədənkənar qəbulu aşağıdakı qaydada aparılıb:

1. Beynəlxalq və respublika fənn olimpiadalarının, beynəlxalq müsabiqələrin və yarışların qalibləri ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədənkənar qəbul olunmaq hüququna malikdirlər.

2. Beynəlxalq və respublika fənn olimpiadalarının, beynəlxalq müsabiqələrin və yarışların qalibləri dedikdə, aşağıdakı şəxslər nəzərdə tutulur:

- Beynəlxalq fənn olimpiadasının qızıl, gümüş və ya bürünc medalı ilə təltif olunmuş şəxslər;
- IX-XI sinif şagirdləri arasında keçirilən respublika fənn olimpiadasında birinci, ikinci və üçüncü yer tutmuş şəxslər;
- Beynəlxalq müsabiqənin və ya yarışın (15 yaşdan yuxarı yaş qrupunda) laureatı olmuş (ali mükafat, birinci, ikinci və üçüncü yerlər) şəxslər.

3. Beynəlxalq və respublika fənn olimpiadasının qalibinin tam orta təhsil səviyyəsini bitirdikdən sonrakı növbəti 2 tədris ili üçün, beynəlxalq müsabiqənin və ya yarışın qalibinin isə tam orta təhsil səviyyəsini bitirməklə qalibiyyət əldə etdikdən sonrakı növbəti 5 tədris ili üçün ali təhsil müəssisəsinə tələbə qəbulunda yalnız bir dəfə müsabiqədənkənar qəbul olunmaq hüququ vardır. "Müsabiqədənkənar qəbulun aparıldığı ixtisaslar", "Beynəlxalq fənn olimpiadalarının siyahısı", "Respublika fənn olimpiadalarının siyahısı" və "Beynəlxalq müsabiqələrin və yarışların siyahısı" Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 20 may tarixli 229 nömrəli Qərarında əks olunmuşdur (**http://www.e-qanun.az/framework/42536**).

4. Beynəlxalq və respublika fənn olimpiadalarının, beynəlxalq müsabiqələrin və yarışların qaliblərinin müsabiqədənkənar qəbulu üçün sənədlərin qəbulu və ixtisas seçimi DİM-in müəyyən etdiyi müddətdə və qaydada aparılmışdır.

Ali təhsil müəssisələrinə bu il 55907 plan yeri ayrılıb.

Qəbul planı ötən illə müqayisədə 7.87 faiz artırılıb.

2023/2024-cü tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün 55907 yer ayrılıb. Bunlardan 617 yeri qəbul imtahanlarında müsabiqədənkənar iştirak edən abituriyentlər (350 yer "ADA" Universitetinə SAT balına əsasən, 124 yer "ADA" Universitetinə "ADA" məktəbinin məzunu kimi qəbul olunanlar) tutub. Qalan yerlərdən 40568-i Azərbaycan bölməsi, 3537-si rus bölməsi, 11185-i isə hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün nəzərdə tutulub. Qəbul planındakı 46066 yer dövlət, 9224 yer isə özəl ali təhsil müəssisələrinin payına düşürdü.

Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında qəbul üçün 26039 yer nəzərdə tutulmuşdu. Bunlardan 128 yeri qəbul imtahanlarında müsabiqədənkənar iştirak edən abituriyentlər tutmuşdur.

1.1 və 1.2 saylı şəkillərdəki diaqramlarda qəbul planında müsabiqə əsasında qəbul üçün ayrılmış yerlərin paylanması təsvir olunub:

QƏBUL PLANI

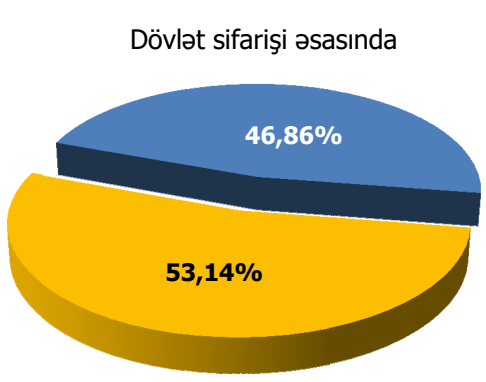

Şəkil 1.1

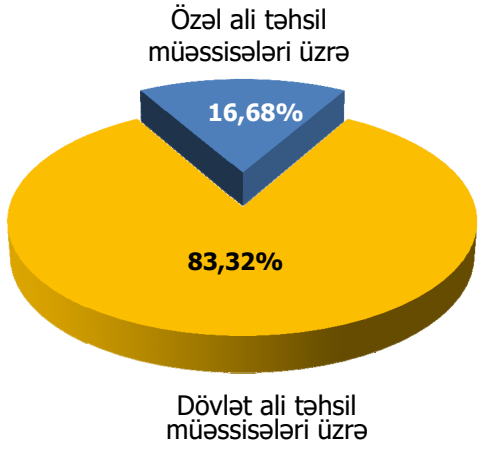

Şəkil 1.2

QEYD: I qrupda əlavə olaraq maksimum **330** yer Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Lənkəran Dövlət Universitetinin dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisasları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Müsabiqədənkənar qəbulu nəzərə almasaq, ötən illə müqayisədə bu il dövlət ali təhsil müəssisələrinin qəbul planında 7.44% (3191 yer), özəl ali təhsil müəssisələrinin qəbul planında isə 9.59% (807 yer), ümumilikdə isə 3998 yer (7.79%) artım müşahidə edilmişdir. Müsabiqədənkənar qəbulla (83 yer) birlikdə ötən illə müqayisədə qəbul planı 7.87% (4081 yer) artmışdır.

Plan yerlərinin dövlət sifarişi və ödənişli əsaslarla təhsil üzrə bölgüsünün müqayisəsi göstərir ki, 2023-cü ildə Azərbaycan və rus bölmələrinin birgə müsabiqəsi üçün ayrılan yerlər 9.47% artmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, cari ildə hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün ayrılan yerlər ümumi plan yerlərinin cəmi 20.01%-ni təşkil etmişdir. Bu göstərici 2022-ci ildə 19.71%, 2021-ci ildə 20.56%, 2020-ci ildə 23.27%, 2019-cu ildə 21.25%, 2018-ci ildə 21.44%, 2017-ci ildə 14.80%, 2016-cı ildə 18.73%, 2015-ci ildə 13.95%, 2014-cü ildə 13.87% olduğu halda, 2013-cü ildə 56.18% olmuşdu. 2013-cü illə müqayisədə son on ildə həyata keçirilən bu cür dəyişiklik arzuolunmaz haldır. Çünki bəzən Azərbaycan və rus bölmələrinin abituriyentləri eyni test tapşırıqlarına cavab verdikləri halda, plan yerlərinin ciddi bölgüsü və müsabiqə vəziyyətinin fərqli olması nəticəsində bu bölmələrin eyni ixtisasları üzrə tam fərqli keçid balları yaranır. Plan yerləri birgə müsabiqə üçün ayrıldıqda isə həmin yerlərə bölməsindən asılı olmayaraq daha hazırlıqlı gənclər qəbul olunur.

2023-cü ildə 11-ci sinif məzunlarının sayı 97978 nəfər, hər 100 məzuna düşən plan yerlərinin sayı 57.1 olub. 2022-ci ildə bu göstərici 57.1, 2021-ci ildə 60.1, 2020-ci ildə 61.2, 2019-cu ildə 59.9, 2018-ci ildə isə 54.7 olub. Plan yerlərinin sayının artmasına baxmayaraq ötən illə müqayisədə hər 100 məzuna düşən plan yerlərinin sayı dəyişməyib. Çünki ötən illə müqayisədə məzunların sayı da artıb (90697 nəfərdən 97978 nəfərə). Dövlət sifarişi üzrə bu göstəriciyə nəzər salsaq, görərik ki, 2023-cü ildə hər 100 məzuna düşən yerlərin sayı 26.6, 2022-ci ildə 25.6, 2021-ci ildə 27.1, 2020-ci ildə 26.9, 2019-cu ildə 24.8, 2018-ci ildə isə 14.4 olub. 2019-cu ildə 2018-ci illə müqayisədə bu dərəcədə kəskin artımın səbəbi dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərin kəskin artması (birdən-birə 11871 yerdən 19842 yerə) ilə əlaqədardır.

Bu il ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazananların 89.25%-i Azərbaycan, 10.75%-i isə rus bölməsinin abituriyentləri idi. Qeyd edək ki, hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün ayrılan yerlərin hesabına Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri qəbul planının minimum 73.37, maksimum 93.60%-ni, rus bölməsinin abituriyentləri isə minimum 6.40, maksimum 26.63%-ni tuta bilərdilər.

İxtisas qrupları (o cümlədən I ixtisas qrupunun RK və Rİ altqrupları, III ixtisas qrupunun DT və TC altqrupları), ali təhsil müəssisələri, dövlət sifarişi və ödənişli əsaslarla təhsil və bölmələr üzrə plan yerlərinin sayı haqqında tam məlumat 1.5 –1.7 saylı cədvəllərdə təqdim olunur.

Cədvəl 1.5

2023/2024-CÜ TƏDRİS İLİ ÜÇÜN RESPUBLİKANIN ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU PLANI

İxtisas qrupu	QƏBUL PLANI													
	Müsabiqə əsasında qəbul												Müsabiqədənkənar qəbul	BÜTÖV-LÜKDƏ
	Azərbaycan bölməsi üçün			Rus bölməsi üçün			Hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün			CƏMİ				
	Dövlət	Özəl	Ümumi	Dövlət	Özəl	Ümumi	Dövlət	Özəl	Ümumi	Dövlət	Özəl	Ümumi		
I	12963	660	13623	980	0	980	2917	670	3587	16860	1330	18190	196	18386
I (RK)	9025	320	9345	565	0	565	2094	200	2294	11684	520	12204	42	12246
I (Rİ)	3938	340	4278	415	0	415	823	470	1293	5176	810	5986	154	6140
II	7624	2565	10189	555	0	555	1286	1115	2401	9465	3680	13145	140	13285
III	10140	2285	12425	1512	0	1512	656	1294	1950	12308	3579	15887	180	16067
III (DT)	9150	2025	11175	1247	0	1247	571	1194	1765	10968	3219	14187	105	14292
III (TC)	990	260	1250	265	0	265	85	100	185	1340	360	1700	75	1775
IV	3064	100	3164	365	0	365	188	380	568	3617	480	4097	3	4100
V	1167	0	1167	125	0	125	2524	155	2679	3816	155	3971	98	4069
CƏMİ	**34958**	**5610**	**40568**	**3537**	**0**	**3537**	**7571**	**3614**	**11185**	**46066**	**9224**	**55290**	**617**	**55907**

Cədvəl 1.6

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA TƏLƏBƏ QƏBULUNUN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ BÖLGÜSÜ

İxtisas qrupu	Qəbul planı (bütövlükdə)	Dövlət sifarişi			
		Müsabiqə əsasında qəbul	Müsabiqədən-kənar qəbul	Bütövlükdə	
				Sayı	faizi
I	18386	12964*	15	12979	49.84
I (RK)	12246	8132	7	8139	31.26
I (Rİ)	6140	4832	8	4840	18.59
II	13285	4313	2	4315	16.57
III	16067	4204	11	4215	16.19
III (DT)	14292	3984	11	3995	15.34
III (TC)	1775	220	0	220	0.84
IV	4100	2934	2	2936	11.28
V	4069	1496	98	1594	6.12
CƏMİ	**55907**	**25911**	**128**	**26039**	**100.00**

Cədvəl 1.7

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI

№	TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI			
		Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Cəmi
1	Bakı Dövlət Universiteti	4972	765	504	6241
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	2640	215	750	3605
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2360	155	70	2585
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	1450	135	995	2580
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	815	130	14	959
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3539	320	40	3899
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	3400	530	255	4185
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1365	345	110	1820
9	Bakı Slavyan Universiteti	1050	462	0	1512
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	795	0	390	1185
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	257	180	0	437
12	"ADA" Universiteti	0	0	312	312
13	Bakı Musiqi Akademiyası	30	0	125	155
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	25	0	118	143
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	210	10	421	641
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	35	0	220	255

* Əlavə olaraq maksimum 330 yer Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin, Naxçıvan Dövlət Universitetinin və Lənkəran Dövlət Universitetinin dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisasları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Cədvəl 1.7 (ardı)

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI

№	TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI			
		Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Cəmi
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	540	25	50	615
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	0	0	160	160
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	0	0	1655	1655
20	Milli Aviasiya Akademiyası	270	75	246	591
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	160	25	35	220
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	0	0	266	266
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	100	0	40	140
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1623	0	60	1683
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	0	0	410
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1385	150	90	1625
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1827	15	15	1857
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	475	0	630	1105
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	0	0	1540
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	0	0	1680
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	0	0	2005
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	900	0	400	1300
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	0	0	80
34	Azərbaycan Universiteti	930	0	75	1005
35	Qərbi Kaspi Universiteti	0	0	1110	1110
36	Xəzər Universiteti	0	0	1114	1114
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	0	0	1150
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	0	0	440
39	Odlar Yurdu Universiteti	240	0	810	1050
40	Bakı Biznes Universiteti	1035	0	15	1050
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	610	0	10	620
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	225	0	80	305
	CƏMİ	**40568**	**3537**	**11185**	**55290**

İxtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunun proqnozu 1.1.5 saylı cədvəldə təqdim olunub (bax: səh. 242-259).

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün
104004 nəfər abituriyent ərizə vermişdi.
Ərizələrin sayı ötən ildəki ilə müqayisədə 13.63% çoxdur.

Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün 104004 abituriyent ərizə vermişdi. Onların 3201-i orta ixtisas, 262-si ali (2-ci ixtisas kimi), qalanları isə tam orta təhsillidir. Sənəd verənlərin sayı ötən ildəkindən 12472 nəfər çox idi.

Yalnız orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (tam orta təhsil bazasında) sənəd verənləri də (5377 nəfər) nəzərə alsaq, o zaman ərizə verənlərin sayı bütövlükdə 109381-ə bərabər olacaq (1.3 saylı şəklə bax).

Qeyd edək ki, abituriyentlərə, eyni zamanda həm I–IV qruplardan hər hansı birinin və yaxud ikisinin (o cümlədən I ixtisas qrupunun RK və Rİ altqruplarının, III qrupun DT və TC altqruplarının) ixtisasları üzrə, həm də V qrupun ixtisasları (xüsusi qabiliyyət tələb edən musiqi, incəsənət və idman ixtisasları) üzrə müsabiqədə iştirak etmək imkanı yaradılmış, 82041 abituriyent (75.00%) bu imkandan yararlanmışdır. 21963 abituriyent (20.08%) yalnız V qrupa daxil olan ixtisaslara qəbul olmaq üçün ərizə verib. I–IV qruplar üzrə ərizə verən abituriyentlərdən 1407-si (1.71%) iki ixtisas qrupunu seçmişdir.

Ali təhsil müəssisələrinə sənəd verən abituriyentlərin 50.48%-ni (52498 nəfər) oğlanlar, 49.52%-ni (51506 nəfər) isə qızlar təşkil edib.

QRUPLAR ÜZRƏ ƏRİZƏLƏRİN PAYLANMASI

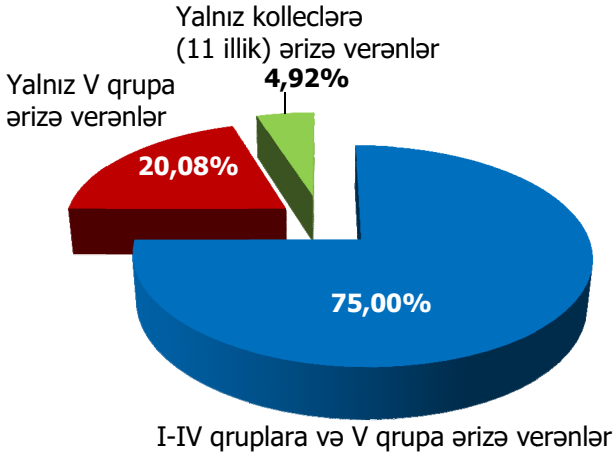

Şəkil 1.3

Müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi sayəsində Dövlət İmtahan Mərkəzində gənclər haqqında çoxşaxəli informasiya bazası formalaşdırılmışdır. DİM hər il qəbul imtahanlarının nəticələri əsasında "Qəbul imtahanlarının nəticələrinin gender aspektləri", "Neft-qaz profilli ixtisaslar statistikada" və "Kənd təsərrüfatı profilli ixtisaslar statistikada" adlı təhlili materiallar da hazırlayaraq "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışlarında dərc edir.

Cari ildə 23952 subbakalavr qəbul imtahanlarında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinə müsabiqə yolu ilə qəbul olmaq üçün ərizə vermişdir.

Qeyd edək ki, qəbul kampaniyasında iştirak etmiş subbakalavrlara öz istəklərindən asılı olaraq, həm imtahanda topladıqları bal ilə ümumi qaydada, həm də qəbul imtahanlarında iştirak etmədən orta ixtisas təhsili pilləsi və ya yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsində bitirdikləri ixtisaslara uyğun ali təhsil pilləsinin ixtisasları üzrə keçirilən müsabiqədə (subbakalavr kimi) iştirak etmək imkanı verilmişdir. Ərizə verən subbakalavrlardan 17294-ü (72.20%) ixtisas seçimində yalnız subbakalavr kimi, 625-i (2.61%) yalnız abituriyent kimi, 768-i (3.21%) isə həm abituriyent, həm də subbakalavr kimi iştirak etmişdir. 5265 (21.98%) subbakalavr isə ixtisas seçimində iştirak etməmişdir.

ƏRİZƏ VERƏN SUBBAKALAVRLARIN PAYLANMASI

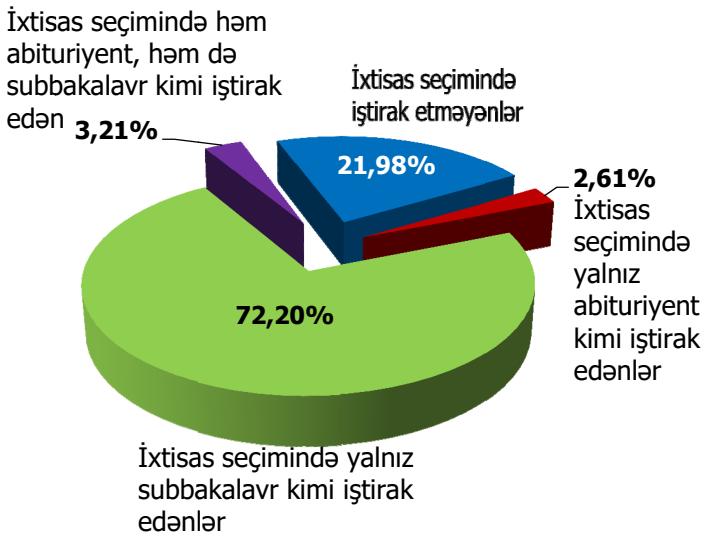

Şəkil 1.4

2023-cü ildə ümumtəhsil müəssisələrinin 97978 məzunu olmuşdur.
Ötən illə müqayisədə məzunların sayı 7281 nəfər artmışdır.

Son üç ildə məzunların sayında artım müşahidə olunmuş, 2020-ci illə müqayisədə məzunların sayı 22.71% artmışdır. Son illər sənəd verənlərin say tərkibində cari ilin məzunlarının payı da artmışdır. Bu il isə

sənəd verənlər arasında cari ilin məzunlarının payı ötən ilə nisbətən təxminən 1.0% azalmışdır. Lakin onların mütləq sayında artım müşahidə olunmuşdur. Belə ki, builki məzunlar cari ildə sənəd verənlərin 83.17%-ni (83644 nəfər) təşkil etmiş və ötən illə müqayisədə ərizə verən cari ilin məzunlarının sayı 8651 nəfər artmışdır. Müqayisə üçün bildirək ki, 2010-cu ildə ali təhsil müəssisələrinə sənəd verənlər arasında həmin ilin məzunlarının payı 55.63%, 2011-ci ildə 58.39%, 2012-ci ildə 58.84%, 2013-cü ildə 60.66%, 2014-cü ildə 64.05%, 2015-ci ildə 66.04%, 2016-cı ildə 68.31%, 2017-ci ildə 75.83%, 2018-ci ildə 77.86%, 2019-cu ildə 87.54%, 2020-ci ildə 80.52%, 2021-ci ildə 82.76% və 2022-ci ildə 84.14% olmuşdu. Göründüyü kimi, 2010-cu ildən etibarən sənəd verənlərin arasında əvvəlki illərin məzunlarının payı əsasən getdikcə azalmış, cari illərin məzunlarının payı isə artmışdır. Bunun əsas səbəbi hər il ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün ayrılan plan yerlərinin ciddi şəkildə artırılması və nəticədə, qəbul olanların sayı artdıqca, növbəti il üçün əvvəlki illərin məzunları arasında qalığın, yəni qəbul olmayanların azalmasıdır.

Sənəd verənlərin ümumtəhsil məktəbini bitirmə illəri üzrə tərkibi aşağıdakı cədvəl və diaqramda təqdim olunur.

Cədvəl 1.8

Ümumtəhsil məktəbini qurtardığı il	Abituriyentlərin sayı	Abituriyentlərin sayı ümumi saya nisbətən, %-lə
2014-cü və ondan əvvəlki illər	4178	4.15
2015	493	0.49
2016	496	0.49
2017	543	0.54
2018	572	0.57
2019	648	0.64
2020	1114	1.11
2021	1237	1.23
2022	7648	7.60
2023	83644	83.17

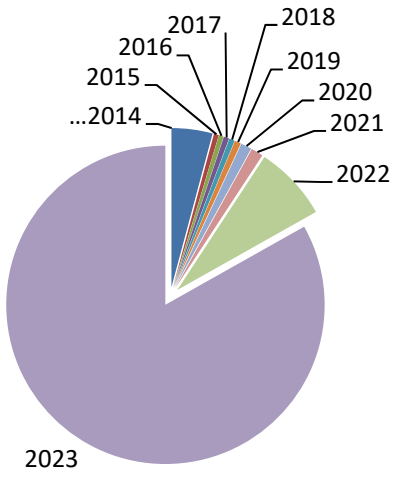

Şəkil 1.5

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün ayrılmış yerlərin 32.90%-i I qrupun (o cümlədən 22.07%-i RK altqrupunun və 10.83%-i Rİ altqrupunun), 23.77%-i II qrupun, 28.73%-i III qrupun (o cümlədən 25.66%-i DT altqrupunun və 3.07%-i TC altqrupunun), 7.41%-i IV qrupun, 7.18%-i isə V qrupun payına düşür. Ötən illə müqayisədə plan yerləri V qrupda 0.97% azalmış, I, II, III və IV qruplarda isə müvafiq olaraq 11.80, 8.84, 6.20 və 3.04% artmışdır (bax: səh. 25, cədvəl 1.10).

I ixtisas qrupu üzrə ən çox plan yeri "İnformasiya texnologiyaları" (1414 yer), "Kompüter mühəndisliyi" (1144 yer) və "Kompüter elmləri" (823 yer) ixtisaslarına, II ixtisas qrupu üzrə "İqtisadiyyat" (1926 yer), "Biznesin idarə edilməsi" (1692 yer) və "Maliyyə" (1518 yer) ixtisaslarına, III ixtisas qrupu üzrə "Sosial iş" (1460 yer), "Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili)" (1350 yer) və "İbtidai sinif müəllimliyi" (1260 yer) ixtisaslarına, IV ixtisas qrupu üzrə "Tibb" (669 yer), "Ekologiya" (560 yer) və "Psixologiya" (420 yer) ixtisaslarına, V ixtisas qrupu üzrə "Dizayn" (800 yer), "Məşqçilik" (565 yer) və "Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi" (522 yer) ixtisaslarına ayrılmışdır.

İxtisas qrupları üzrə qəbul planları və abituriyent ərizələrinin paylanması 1.9 saylı cədvəldə təqdim edilir. Abituriyentlərin istəklərinin qruplar üzrə paylanmasına diqqət yetirək. Bu il abituriyentlərin 28.91%-i (30068 nəfər) I qrupa, 23.19%-i (24114 nəfər) II qrupa, 22.56%-i (23463 nəfər) III qrupa, 5.58%-i (5803 nəfər) IV qrupa, 99.99%-i isə (103995 nəfər) V qrupa, bunlardan isə 1407 abituriyent I-IV qruplardan hər hansı ikisinə (iki müxtəlif qrupa), 82032 abituriyent V qrupla yanaşı, digər qruplardan birinə də ərizə vermişdi. I qrupa ərizə verən abituriyentlərin 55.35%-i (16644 nəfər) yalnız RK altqrupunu, 8.32%-i (2502 nəfər) yalnız Rİ altqrupunu, 36.32%-i (10922 nəfər) isə RK və Rİ altqruplarının hər ikisini seçmişdir. III qrupa ərizə verən abituriyentlərin 64.44%-i (15119 nəfər) yalnız DT altqrupunu, 3.15%-i (740 nəfər) yalnız TC altqrupunu, 32.41%-i (7604 nəfər) isə DT və TC altqruplarının hər ikisini seçmişdir.

Cədvəl 1.9

İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ QƏBUL PLANLARI VƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN PAYLANMASI

№	İXTİSAS QRUPU	Qəbul planı				Ərizələrin sayı		
		Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Bütövlükdə	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Bütövlükdə
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	13623	980	3587	18190	27202	2866	30068
	RK altqrupu	9345	565	2294	12204	25118	2448	27566
	Rİ altqrupu	4278	415	1293	5986	11877	1547	13424
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, beynəlxalq münasibətlər, regionşünaslıq, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	10189	555	2401	13145	22015	2099	24114
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	12425	1512	1950	15887	21201	2262	23463
	DT altqrupu	11175	1247	1765	14187	20578	2145	22723
	TC altqrupu	1250	265	185	1700	7377	967	8344
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	3164	365	568	4097	4964	839	5803
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	1167	125	2679	3971	94734	9261	103995
CƏMİ		**40568**	**3537**	**11185**	**55290**	**94743**	**9266**	**104004**

Qəbul planının və abituriyent ərizələrinin son iki il üzrə müqayisəli təhlili (bax: cədvəl 1.10) göstərir ki, bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul planının 7.79% artmasına baxmayaraq, ərizələrin sayının 13.63% artması müsabiqə vəziyyətinin 5.38% artmasına səbəb olmuşdur. Müsabiqə vəziyyəti I ixtisas qrupunda azalmış, II, III, IV və V ixtisas qruplarında isə artmışdır.

Cədvəl 1.10

2022 VƏ 2023-CÜ İLLƏR ÜZRƏ QƏBUL PLANI VƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN SAYININ MÜQAYİSƏSİ

İxtisas qrupu	Qəbul planı (illər üzrə)			Ərizə vermiş abituriyentlərin sayı (illər üzrə)			Müsabiqə vəziyyəti (illər üzrə)		
	2022	2023	fərq, %-lə	2022	2023	fərq, %-lə	2022	2023	fərq, %-lə
I	16270	18190	+11.80	33884	30068	-11.26	2.083	1.653	-20.64
II	12077	13145	+8.84	21215	24114	+13.66	1.757	1.834	+4.38
III	14959	15887	+6.20	21904	23463	+7.12	1.464	1.477	+0.89
IV	3976	4097	+3.04	5412	5803	+7.22	1.361	1.416	+4.04
V	4010	3971	-0.97	72110	103995	+44.22	17.983	26.189	+45.63
CƏMİ	**51292**	**55290**	**+7.79**	**91532**	**104004**	**+13.63**	**1.785**	**1.881**	**+5.38**

("-" ötən illə müqayisədə azalmanı, "+" isə artmanı göstərir)

Cari ildə ən yüksək müsabiqə vəziyyəti V ixtisas qrupunda (26.19) olub. Müsabiqə vəziyyətinə görə ikinci yer II ixtisas qrupuna (1.83), sonrakı yerlər isə I (1.65), III (1.48) və IV ixtisas qruplarına (1.42) aid olmuşdur.

Ötən ilə nəzərən I ixtisas qrupunda plan yerlərinin artması (11.80%) ərizələrin sayının azalması (11.26%) nəticəsində müsabiqə vəziyyəti zəifləyib. Digər ixtisas qruplarında isə ötən illə müqayisədə müsabiqə vəziyyəti artmışdır.

V ixtisas qrupuna daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqə vəziyyətinin yüksək olması, əsasən, I–IV qruplardan hər hansı birinə və yaxud ikisinə ərizə verən abituriyentlərə həm də V qrupa ərizə vermək imkanının yaradılması ilə bağlıdır. Nəzərinizə çatdırırıq ki, abituriyentlər xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbul olmaq üçün öncə V qrupa ərizə verməli və qabiliyyət imtahanı vermək üçün müvafiq komissiyalar üzrə qeydiyyatdan keçməlidirlər. Bu cür ərizə verən abituriyentlərin sayı çox olsa da, qabiliyyət imtahanı vermək üçün qeydiyyatdan keçən və imtahanda iştirak edən abituriyentlərin sayı ərizə verənlərdən az olub.

Bildiyimiz kimi, cari ildə subbakalavrlara qəbul imtahanında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq üçün müsabiqədə iştirak imkanı yaradılmışdır. Nəticədə, 17232 subbakalavr bu imkandan yararlanmış, onların 36.07%-i I, 34.29%-i II, 20.52%-i III, 12.53%-i IV və 1.51%-i V qrupa ərizə vermişdir. Subbakalavrlar diplomlarındakı ixtisaslara uyğun olaraq bir neçə ixtisas qrupu üzrə müsabiqədə iştirak edə bilərdilər və bəzi subbakalavrlar da bu imkandan yararlanmışdır.

İxtisas qrupları üzrə qəbul planı ilə ərizələrin sayı arasında qeyri-tarazlıq vardır.

I və V qruplarda ərizələrin, III qrupda isə plan yerlərinin nisbi çəkisi böyükdür.

2023-cü il üçün ali təhsil müəssisələrinin qəbul planının, abituriyent və subbakalavr ərizələrinin qruplar üzrə paylanması 1.6 saylı şəkildə əksini tapıb. Təhlil göstərir ki, ixtisas qrupları üzrə qəbul planı və ərizələrin nisbi çəkiləri arasında qeyri-tarazlıq vardır. Bu halın əyani şəkildə nümayiş etdirilməsi üçün ali təhsil müəssisələrinin qəbul planının və abituriyentlərlə subbakalavrların ərizələrinin nisbi saylarının ixtisas qrupları üzrə paylanmasına 1.7 saylı şəkildə diqqət yetirək. Göründüyü kimi, ümumi qəbul planının III ixtisas qrupu üçün ayrılmış hissələri ərizələrin müvafiq ixtisas qruplarına düşən hissələrindən böyük, I və V ixtisas qruplarında, əksinə, kiçik, II və IV ixtisas qruplarında isə bir-birinə yaxındır. III qrupda plan yerlərinin çox, ərizələrin sayının nisbətən az olması müsabiqə vəziyyətinə də mənfi təsir göstərib. Nəticədə, hazırlıq səviyyəsi o qədər də yüksək olmayanlar ali təhsil almaq imkanı əldə ediblər. Bu baxımdan, gələcəkdə ali təhsil müəssisələrinə plan yerləri ayrılarkən mövcud reallıqlar nəzərə alınmalı, qəbul planında kəskin sıçrayışlar edilməməli, perspektivlər müəyyən olunmalı, bir sözlə, uğurlu qəbul planı siyasəti aparılmalıdır.

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI VƏ ƏRİZƏLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ SAYI
(abituriyentlər və subbakalavrlar)

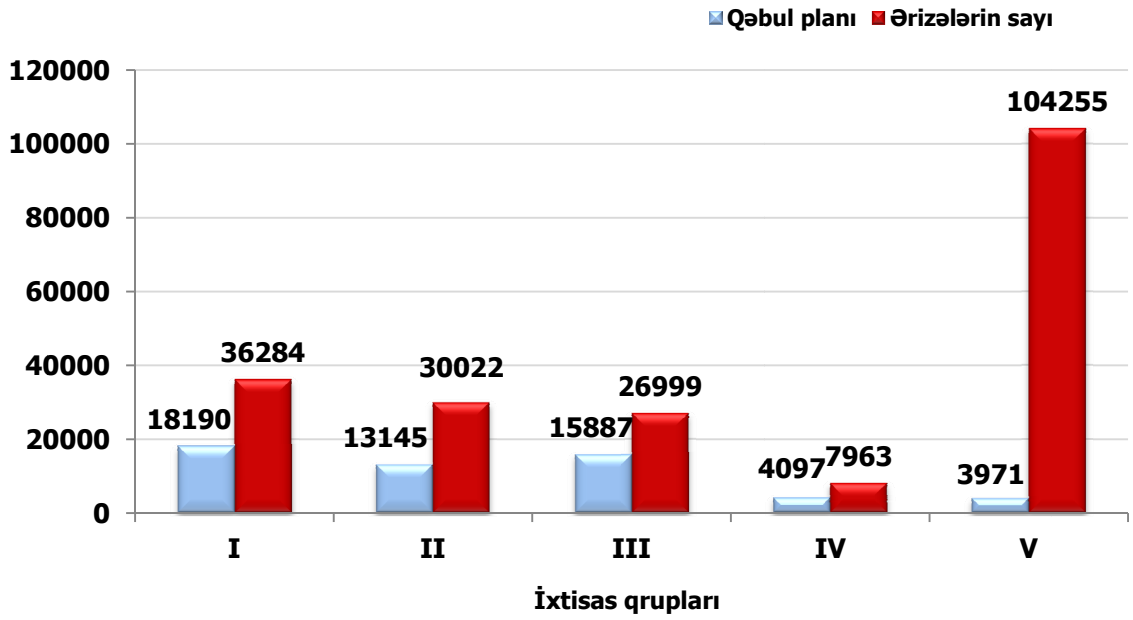

Şəkil 1.6

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI VƏ ƏRİZƏLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ NİSBİ SAYI (%-lə)
(abituriyentlər və subbakalavrlar)

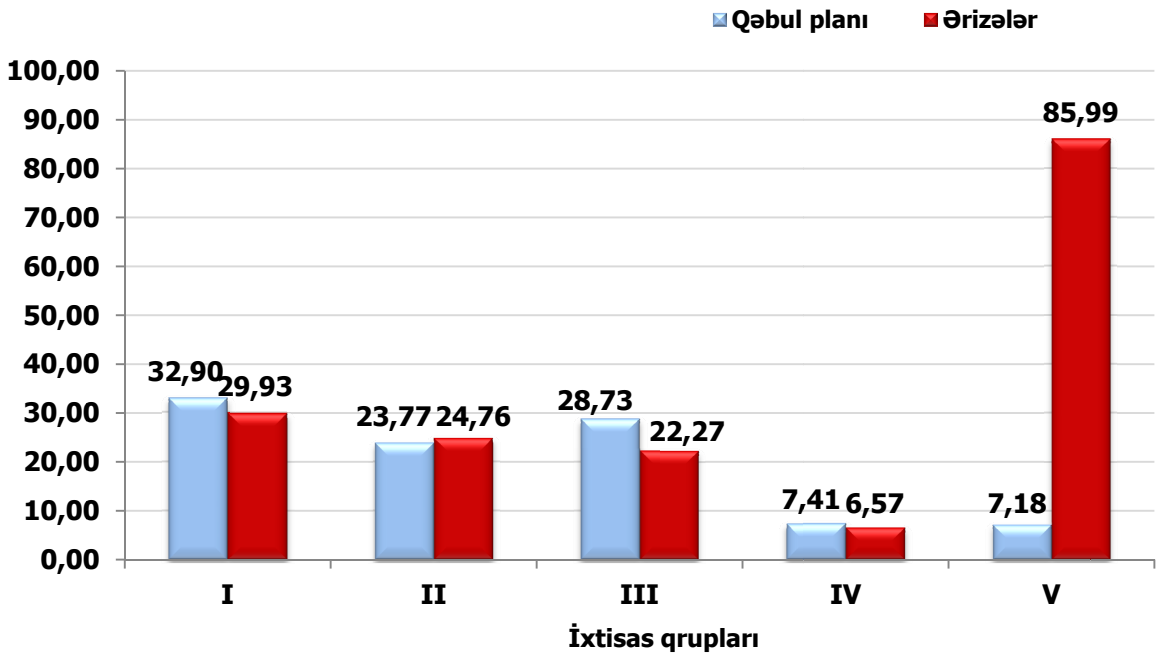

Şəkil 1.7

İxtisas qrupları üzrə dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrinin qəbul planları arasındakı fərqi göstərən diaqram 1.8 saylı şəkildə təqdim edilib. Diaqramdan göründüyü kimi, özəl ali təhsil müəssisələri, əsasən, humanitar və iqtisadiyyat ixtisasları üzrə mütəxəssis hazırlığı həyata keçirir. Abituriyentlər özəl ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını ərizələrində axırıncı mövqelərdə göstərdiklərindən bu təhsil müəssisələrinin çoxunda müsabiqə vəziyyəti aşağı olur. Onlar ərizələrinin ilk mövqelərində, əsasən, dövlət ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını kodlaşdırırlar. 2023-cü ildə sənəd verən abituriyentlər arasında özəl ali təhsil müəssisələrinin ixtisas kodlarını ərizələrində birinci yerdə göstərənlər cəmi 7.37%, subbakalavrlar arasında isə cəmi 12.23% olub. 2000-ci illərin birinci yarısında bu göstərici 0.67% olmuşdu. İyirmi ilə yaxın vaxt keçməsinə baxmayaraq, bu sahədə irəliləyiş çox cüzidir. Bu baxımdan, hazırda da özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlar, əsasən, dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul ola bilməyənlərdir ki, onların da böyük əksəriyyətinin biliyi kafidən yuxarı deyildir. 2010-cu ilə qədər yalnız ödənişli əsaslarla təhsil verdiyi üçün özəl ali təhsil müəssisələrinə, əsasən, bu cür abituriyentlərin qəbul olması həmin müəssisələrin dövlət ali təhsil müəssisələri ilə rəqabət aparmaq imkanlarını məhdudlaşdırırdı. Hazırda özəl ali təhsil müəssisələri dövlət ali təhsil müəssisələri ilə dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerləri tutmaq üçün rəqabət aparmaq, ümumiyyətlə, daha bilikli gəncləri özlərinə cəlb etmək imkanına malikdir. Bunun üçün isə onlar həm təhsilin səviyyəsini qaldırmalı, həm də yüksək intellektli tələbələrə təhsil haqqının məbləğində əhəmiyyətli güzəştlər etməlidir. Təəssüf ki, bir çox özəl ali təhsil müəssisələri bu məsələdə o qədər də maraqlı deyil. Ümumiyyətlə, ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan gənclərin bilik səviyyələri bir-birindən ciddi şəkildə fərqlənir (bax: səh. 476, cədvəl 6.9). Hesab edirik ki, bu amil mütləq birinci kursların tədris planlarında nəzərə alınmalıdır.

2023-CÜ İLDƏ DÖVLƏT VƏ ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ QƏBUL PLANLARI

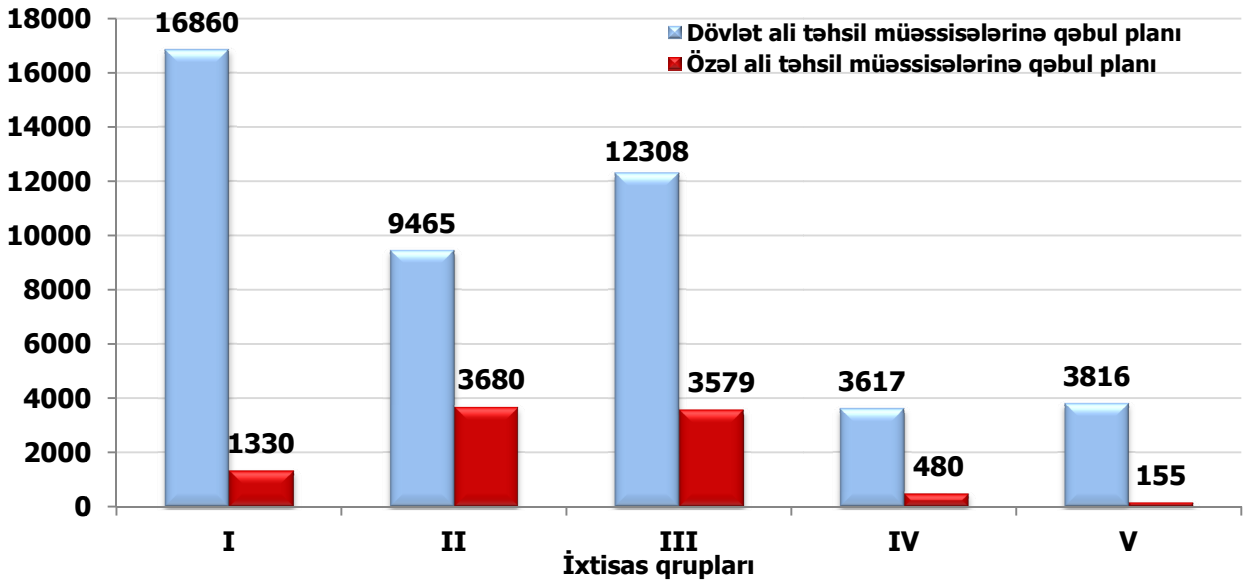

Şəkil 1.8

Adətən, abituriyent ali təhsil müəssisəsini seçməzdən əvvəl valideynləri, dostları, tanışları ilə məsləhətləşir, maraq göstərdiyi ixtisasların hansı təhsil müəssisələrində olması, həmin təhsil müəssisələrində təhsilin səviyyəsi, biliyin qiymətləndirilməsi meyarları, ali təhsil müəssisəsini bitirdikdən sonra iş yeri tapmaq imkanları, gələcək diplomunun ölkə daxilində və xaricdə tanınması ilə maraqlanır. Bütün bunları nəzərə alaraq, abituriyent meyil göstərdiyi ixtisasların aid olduğu ali təhsil müəssisələri arasında seçim aparır və üstünlük verdiyi ali təhsil müəssisəsinin (müəssisələrinin) ixtisaslarını ərizəsində müxtəlif mövqelərdə qeyd edir.

Müəyyən bir ixtisasın və həmin ixtisasın tədris olunduğu təhsil müəssisəsinin nüfuzundan asılı olaraq ixtisaslar üzrə müsabiqə vəziyyəti fərqli olur. Bildiyimiz kimi, son illərdə abituriyentlər topladıqları balları öyrəndikdən sonra ixtisas seçirlər, beləliklə də böyük nüfuza malik olan ixtisasları öz ərizələrində yalnız yüksək bal toplamış abituriyentlər qeyd edirlər. Nəticədə, bu cür ixtisaslar üzrə müsabiqə vəziyyəti yüksək olduğu üçün keçid balları və orta ballar da yüksək olur.

Cədvəl 1.11-də ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarına qəbul olan abituriyentlərin qruplar üzrə orta bal göstəriciləri təqdim edilir. I ixtisas qrupu üzrə Bakı Ali Neft Məktəbi (625.318), "ADA" Universiteti (581.574), Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası (520.027), Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası (508.405), II ixtisas qrupu üzrə "ADA" Universiteti (580.270), Bakı Ali Neft Məktəbi (563.229), III ixtisas qrupu üzrə "ADA" Universiteti (580.443), Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası (563.740), Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası (540.029), Milli Aviasiya Akademiyası (532.956), IV ixtisas qrupu üzrə isə Azərbaycan Tibb Universitetinin (578.888) ixtisaslarına qəbul olan abituriyentlərin orta bal göstəriciləri digər ali təhsil müəssisələri ilə müqayisədə daha yüksəkdir. Cədvəldən göründüyü kimi, yüksəkhazırlıqlı abituriyentlərin Bakı Ali Neft Məktəbinə, Azərbaycan Tibb Universitetinə, "ADA" Universitetinə, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasına və Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasına meyil və marağı olduqca böyükdür.

Özəl ali təhsil müəssisələri arasında yüksəkhazırlıqlı abituriyentlər Xəzər Universitetinə üstünlük verirlər. Cari ildə bu universitetin ixtisaslarına qəbul olan abituriyentlərin orta bal göstəriciləri I qrup üzrə 423.564, II qrup üzrə 357.201, III qrup üzrə 368.021, IV qrup üzrə 388.415 bal olmuşdur. Digər özəl ali təhsil müəssisələrinə və regionlarda fəaliyyət göstərən dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin orta bal göstəriciləri isə aşağı olub.

I ixtisas qrupu üzrə Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu, "Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri), Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri), Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri), Lənkəran Dövlət Universiteti, Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Bakı Avrasiya Universiteti, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası, II ixtisas qrupu üzrə Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri), Mingəçevir Dövlət Universiteti, Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, "Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri), Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası, Bakı Avrasiya Universiteti, Bakı Biznes Universiteti, "Odlar Yurdu" Universiteti, "Azərbaycan" Universiteti, Qərbi Kaspi Universiteti, Lənkəran Dövlət Universiteti, Bakı Qızlar Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, III ixtisas qrupu üzrə Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu, Qərbi Kaspi Universiteti, "Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri), Bakı Avrasiya Universiteti, Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası, IV ixtisas qrupu üzrə Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri), Mingəçevir Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin (Gəncə şəhəri) ixtisaslarına qəbul olan abituriyentlərin orta bal göstəriciləri 250-dən aşağı olub.

V ixtisas qrupu üzrə orta bal göstəricisi yüksək olan ali təhsil müəssisələri kimi Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (197.768) və Bakı Mühəndislik Universitetini (191.961) qeyd etmək olar. Bu göstəricilərin yüksək olması qeyd olunan ali təhsil müəssisələrində V ixtisas qrupu üzrə xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən "Dizayn" ixtisasına qəbulun aparılması ilə bağlıdır.

Cədvəl 1.11

AYRI-AYRI ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İXTİSASLARINA QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN QRUPLAR ÜZRƏ ORTA BAL GÖSTƏRİCİLƏRİ (2023-CÜ İL ÜZRƏ)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Qruplar üzrə ortastatistik ballar					
		I qrup	II qrup	III qrup	IV qrup	Bütövlükdə (I–IV qruplar üzrə)	V qrup
1	Bakı Dövlət Universiteti	376.551	317.072	414.812	413.135	393.220	108.997
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	389.261	334.383			383.364	---
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	310.335	265.903			302.230	---
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	299.809	246.152			287.671	152.392
5	Azərbaycan Tibb Universiteti				578.888	578.888	---
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	353.087	318.202	352.789	357.347	350.628	124.927
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	447.647	405.713	414.179	270.855	412.134	197.768
8	Azərbaycan Dillər Universiteti			417.629		417.629	---
9	Bakı Slavyan Universiteti			310.893	402.275	313.477	---
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	392.136	294.288			359.481	191.961
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	520.027	406.880	540.029		484.725	---
12	"ADA" Universiteti	581.574	580.270	580.443		580.824	---
13	Bakı Musiqi Akademiyası					---	129.697

Cədvəl 1.11 (ardı)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Qruplar üzrə ortastatistik ballar					
		I qrup	II qrup	III qrup	IV qrup	Bütövlükdə (I–IV qruplar üzrə)	V qrup
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası					---	104.528
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti		273.568	312.296		303.124	122.857
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	239.430		279.891		267.630	132.526
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	230.136	268.302	342.219		291.950	---
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası					---	67.993
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası		255.427		378.677	305.141	116.995
20	Milli Aviasiya Akademiyası	374.352	336.922	532.956		395.199	---
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	396.798				396.798	---
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	625.318	563.229			613.661	---
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	508.405	476.965	563.740		510.792	---
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	267.636	325.244	375.311	468.140	354.641	100.319
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	182.985		283.893		267.598	82.254
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	217.635	254.020		220.105	225.635	91.864
27	Gəncə Dövlət Universiteti	288.637	224.880	360.259	309.416	305.439	106.952
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	195.288	176.865		182.629	185.430	159.368
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	280.659	245.707	341.924	291.053	294.420	119.596
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	277.085	183.652	329.221	216.603	253.561	---
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	228.295	222.681	309.308	264.915	253.783	88.418
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	211.537	188.449	208.196	179.367	201.687	---
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu			229.740		229.740	---
34	"Azərbaycan" Universiteti	294.500	216.084	269.513		254.001	---
35	Qərbi Kaspi Universiteti	252.631	219.061	233.310	285.225	247.478	92.326
36	Xəzər Universiteti	423.564	357.201	368.021	388.415	381.466	129.763
37	Bakı Avrasiya Universiteti	230.271	197.533	249.681		234.857	---
38	Bakı Qızlar Universiteti	272.020	223.746	309.826	277.287	299.601	---
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	250.057	211.436	265.009	259.724	240.690	96.724
40	Bakı Biznes Universiteti	254.704	203.997	257.436		226.947	---
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	187.768	192.811	235.458		209.008	---
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası		193.868	249.926		234.447	---

1992–2023-cü illər ərzində ali təhsil müəssisələri üzrə ən yüksək müsabiqə vəziyyəti 2008-ci ilə, ən aşağı müsabiqə vəziyyəti isə 2019-cu ilə təsadüf edir.

1.9 saylı şəkildə bütövlükdə ali təhsil müəssisələrinə ayrılan plan yerləri və ərizələrin illər üzrə dinamikası təqdim olunub.

1992–2023-cü illər üzrə plan yerləri və abituriyent ərizələrinin dinamikasının müqayisəli təhlili göstərir ki, bu illər ərzində ali təhsil müəssisələrinin qəbul planı 3.30 dəfə, abituriyent ərizələrinin sayı isə 2.58 (subbakalavrlarla birlikdə 3.01) dəfə artıb. İllər üzrə bu göstəricilərin dinamikası müxtəlif olub. Abituriyent

ərizələrinin sayının əvvəlcədən proqnozlaşdırılmasına baxmayaraq, qəbul planları tərtib edilərkən heç də həmişə abituriyentlərin gözlənilən sayı nəzərə alınmayıb. Ali təhsil müəssisələri üçün plan yerləri ən çox 2022-ci ildə, ən az 1993-cü ildə ayrılıb. Abituriyent ərizələrinin sayı isə ən az 1992-ci ildə, ən çox 2008-ci ildə olub. Ötən illər ərzində ən aşağı müsabiqə vəziyyəti 2019-cu ilə təsadüf edir. Qeyd etmək lazımdır ki, müsabiqə vəziyyətinin aşağı olması qəbulun keyfiyyətinə mənfi təsir göstərir, ixtisaslar üzrə keçid ballarının aşağı düşməsinə səbəb olur.

1992-2023-CÜ İLLƏR ÜZRƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANI VƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN SAYININ DİNAMİKASI

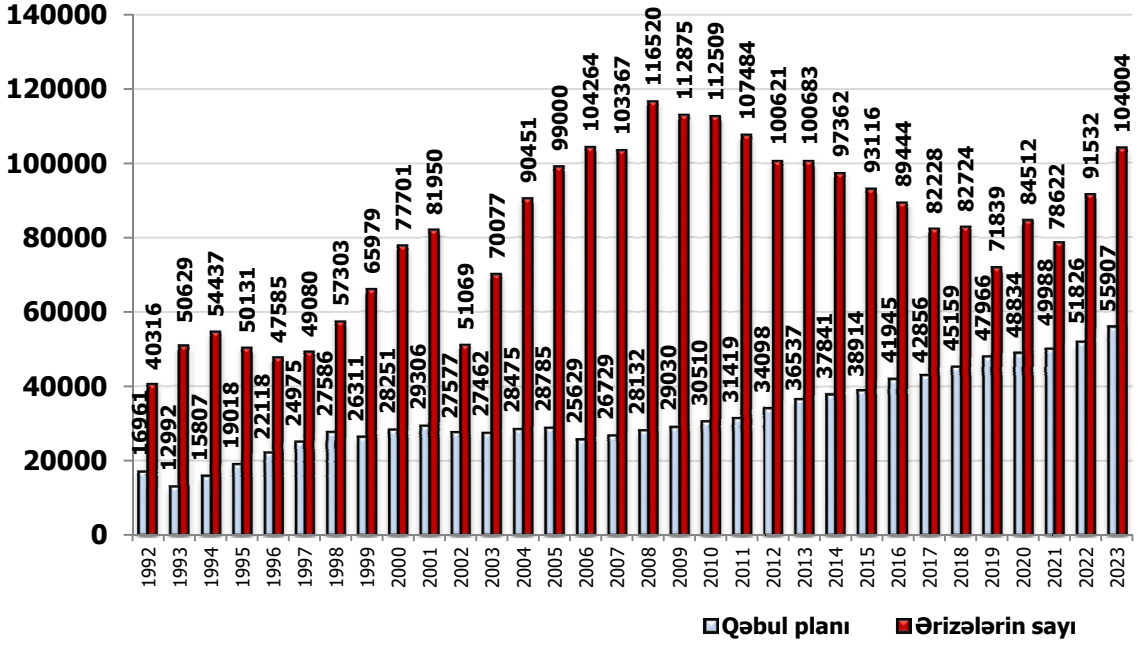

Şəkil 1.9

Mayın 7-də və iyunun 18-də qəbul imtahanını Azərbaycan dilindən fərqli dildə verən abituriyentlər Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən imtahanı veriblər.

Dövlət İmtahan Mərkəzi "Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında" qanunu rəhbər tutaraq qəbul imtahanını Azərbaycan dilindən fərqli dildə verən abituriyentlər üçün "Azərbaycan dili" (dövlət dili kimi) fənnindən test imtahanı keçirir. Bu il "Azərbaycan dili" (dövlət dili kimi) fənnindən imtahan iki dəfə – mayın 7-də (Bakı, Naxçıvan, Abşeron, Sumqayıt, Xaçmaz, Quba, Qusar, Gəncə, Mingəçevir, Şəmkir, Tovuz, Zaqatala, Qax, Qəbələ, Şəki, Balakən, Göyçay, Bərdə, Yevlax, Lənkəran və Şirvan) və iyunun 18-də (Bakı) keçirilib. İmtahanda abituriyentlərə fənn kurikulumu əsasında hazırlanmış 27-si qapalı tipli və 3-ü yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli olmaqla 30 test tapşırığı təqdim edilib. Tapşırıqların yerinə yetirilməsinə 1 saat 30 dəqiqə vaxt ayrılıb. İmtahanın nəticələri "məqbul" və "qeyri-məqbul"la qiymətləndirilmiş və "məqbul" alan abituriyentlər ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə keçirilən müsabiqəyə buraxılıb. Qapalı tipli tapşırıqlar üzrə hər düzgün cavab 1 balla, yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar isə markerlər tərəfindən meyarlar əsasında 0, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ və ya 1 balla qiymətləndirilib. Səhv cavablar yekun bala təsir göstərməyib. Abituriyentin "məqbul" alması üçün onun topladığı bal 15-dən az olmamalı idi. 2022-ci ildə keçirilmiş Azərbaycan dili fənni üzrə imtahandan "məqbul" alan abituriyentlər cari ildə ali təhsil müəssisələri və tam orta (11 illik) təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün müsabiqəyə cari ildə keçirilən Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə müvafiq imtahanda iştirak etmədən buraxılıb.

Azərbaycan Respublikasının tədris Azərbaycan dilindən fərqli dillərdə aparılan tam orta təhsil müəssisələrini cari ildə bitirən abituriyentlərin buraxılış imtahanı çərçivəsində verdikləri Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni imtahanı üzrə nisbi balı ən azı 50 olduqda, həmin nəticələr əsas götürülüb və onlar "məqbul" almış hesab olunub. İmtahanda nisbi balı 50-dən az olan abituriyentlər isə "qeyri-məqbul" almış hesab olunub və onlar Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən yenidən imtahan veriblər.

Mayın 7-də keçirilən I imtahanda iştirak edən 9828 abituriyentdən 8367-si, iyunun 18-də keçirilən II imtahanda iştirak edən 750 abituriyentdən isə 242-si "məqbul" alıb. Qeyd edək ki, keçirilən imtahanlarda "qeyri-məqbul" alan və yaxud imtahanlarda iştirak etməyən abituriyentlər (qəbul imtahanını Azərbaycan dilindən fərqli dildə verənlər) 2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə keçirilən müsabiqədə iştirak etmək hüququnu itiriblər.

I–IV qruplar üzrə imtahanlara 15656 nəzarətçi, 2748 imtahan rəhbəri cəlb olunub. Onların hər birinin fəaliyyəti təhlil edilib və qiymətləndirilib.

Hər il qəbul imtahanlarının idarə olunmasına elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə və digər sahələrin yüzlərlə nümayəndəsi, imtahanların gedişinə nəzarət işinə isə minlərlə məktəb müəllimi cəlb olunur. Dövlət İmtahan Mərkəzi imtahanların düzgün və obyektiv idarə olunmasına, zallarda nəzarət prosesinin təlimata uyğun həyata keçirilməsinə böyük diqqət yetirir və bu sahədəki fəaliyyətini mütəmadi olaraq təkmilləşdirir. Təsdiq edilmiş iş qrafikinə uyğun olaraq respublikanın bütün rayonları üzrə ümumtəhsil müəssisələrində nəzarətçi bazasına əlavə edilmiş yeni və təcrübəsi az olan zal nəzarətçilərinə yanvar və fevral aylarında təlimlər keçirilib, zal nəzarətçiləri imtahan qaydaları üzrə təlimatlandırılıb. Nəzarətçilərdə imtahan prosesi barədə daha aydın təsəvvür yaratmaq üçün təlimlərdə videomateriallar və hazırlanmış xüsusi təqdimatdan istifadə olunub, onlara DİM-in hazırladığı "Zal nəzarətçisi üçün təlimat" kitabçası təqdim edilib. Təlimlər eyni vaxtda respublikanın digər bölgələrində də keçirilib.

Bu il ali təhsil müəssisələrinə I – IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarına bütövlükdə 15656 nəfər, o cümlədən Bakı şəhərinin rayonlarından 5587 (Yasamal rayonu – 543, Binəqədi rayonu – 950, Səbail rayonu – 320, Xətai rayonu – 648, Xəzər rayonu – 262, Nərimanov rayonu – 617, Suraxanı rayonu – 426, Sabunçu rayonu – 695, Nəsimi rayonu – 518, Qaradağ rayonu – 169, Nizami rayonu – 439), Sumqayıt şəhərindən 791, Abşeron rayonundan – 693, Naxçıvan MR-dan – 583, Gəncə şəhərindən – 742, Şəki şəhərindən – 811, Mingəçevir şəhərindən – 433, Lənkəran şəhərindən – 592, Şuşa rayonundan – 11, Qubadlı rayonundan – 62, Laçın rayonundan – 12, Zəngilan rayonundan – 28, Şirvan şəhərindən – 276, Sabirabad rayonundan – 403, Göyçay rayonundan – 230, Bərdə rayonundan – 594, Xaçmaz rayonundan – 601, Şəmkir rayonundan – 379, Qazax rayonundan – 104, Ağstafa rayonundan – 304, Zaqatala rayonundan – 23, Ağcabədi rayonundan – 39, Kürdəmir rayonundan – 267, Salyan rayonundan – 263, Cəlilabad rayonundan – 282, Masallı rayonundan – 56, Quba rayonundan – 112, Neftçala rayonundan – 31, Astara rayonundan – 50, Ağdaş rayonundan – 34, Yevlax rayonundan – 25, Lerik rayonundan – 40, Göygöl rayonundan – 76, Samux rayonundan – 93, Tovuz rayonundan – 47, Saatlı rayonundan – 37, Ucar rayonundan – 45, İsmayıllı rayonundan – 18, Hacıqabul rayonundan – 38, Tərtər rayonundan – 28, Qəbələ rayonundan – 27, Beyləqan rayonundan – 26, Balakən rayonundan – 12, Qusar rayonundan – 21, Oğuz rayonundan – 8, Daşkəsən rayonundan – 35, Goranboy rayonundan – 37, Gədəbəy, Xızı, Şabran, Yardımlı, Ağsu, Füzuli, Biləsuvar, Ağdam və Qax rayonlarından birlikdə – 61, Milli Elmlər Akademiyasından – 464, DİM əməkdaşlarından – 125 nəfər nəzarətçi kimi cəlb olunmuşdu. Bunlardan 7810 (cəlb edilənlərin 49,9%-i) nəfəri zal nəzarətçisi sertifikatı almış nəzarətçilərdir.

İmtahanda iştirak edən nəzarətçilərin fəaliyyəti imtahan rəhbərlərinin məlumatlarına və DİM-ə daxil olan şikayət məktublarına əsasən araşdırılmışdır. İmtahanı aşağı səviyyədə keçirən, köçürmə hallarına yol verən, təlimati qaydaları pozan nəzarətçilər bazadan çıxarılmış və onların siyahıları inzibati tədbirlər görülmək üçün Elm və Təhsil Nazirliyinə, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinə və müvafiq Regional Təhsil İdarələrinə göndərilmişdir. Nəzarətçilərin böyük əksəriyyəti təlimati qaydalara əməl etmiş və bu dövlət əhəmiyyətli tədbirin həyata keçirilməsində üzərinə düşən vəzifəni məsuliyyətlə yerinə yetirmişdir.

Ali məktəblərə qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsinin keçirilməsi üçün 691 imtahan mərkəzindən istifadə olunmuşdur. İmtahanın təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə binalara buraxılış rejimini təşkil etmək üçün Daxili İşlər Nazirliyinin, Elm və Təhsil Nazirliyinin, Gənclər və İdman Nazirliyinin xətti ilə 2147 əməkdaş, 283 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

Qəbul imtahanlarının I mərhələsi aprelin 2-də 18 müxtəlif imtahan mərkəzində keçirilmişdir. Cari ilin məzunları üçün I mərhələnin nəticəsi kimi buraxılış imtahanının nəticəsi əsas götürülmüşdür. Qəbul

imtahanlarının I mərhələsinin keçirildiyi mərkəzlər və onlara aid olan şəhərlər (rayonlar, yaşayış məntəqələri) aşağıdakı cədvəldə təqdim olunmuşdur:

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL İMTAHANLARININ I MƏRHƏLƏSİ

İmtahan mərkəzləri	İmtahan mərkəzlərinin əhatə etdiyi şəhərlər (rayonlar, yaşayış məntəqələri)
Bakı	Bakı, Şamaxı, Qobustan
Qazax	Qazax, Ağstafa, Tovuz
Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy
Şəki	Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Oğuz
Bərdə	Bərdə, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Beyləqan
Sabirabad	Sabirabad, İmişli, Füzuli
Lənkəran	Lənkəran, Astara, Lerik, Yardımlı, Masallı
Naxçıvan	Kəngərli, Naxçıvan, Babək, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur, Şahbuz
Sumqayıt	Sumqayıt, Xızı, Siyəzən
Abşeron	Abşeron
Gəncə	Gəncə, Daşkəsən, Göygöl, Samux, Naftalan
Mingəçevir	Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Ağdaş
Göyçay	Göyçay, Ucar, İsmayıllı
Kürdəmir	Kürdəmir, Zərdab, Ağsu
Şirvan	Şirvan, Hacıqabul, Saatlı
Salyan	Neftçala, Salyan, Biləsuvar
Cəlilabad	Cəlilabad
Xaçmaz	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran

Cari ildə ali təhsil müəssisələrinə I-IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsi iki cəhd üzrə olmaqla iki dəfə keçirilmişdir. İmtahanlar kütləviliyin və təmas hallarının qarşısını almaq məqsədilə, abituriyentlərin sayı nəzərə alınaraq, hər bir ixtisas qrupu üzrə müxtəlif imtahan mərkəzlərində olmaqla ayrı-ayrı günlərdə keçirilmişdir

İmtahanların ikinci mərhələsinin 1-ci cəhdi III ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün mayın 20-də, II ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün mayın 21-də, IV ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün iyunun 3-də, I ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün isə iyunun 4-də keçirilmişdir. 1-ci cəhd üzrə imtahanların keçirilmə qrafiki aşağıdakı kimidir:

I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL İMTAHANLARININ II MƏRHƏLƏSİ (1-ci cəhd)

İxtisas qrupu (imtahan tarixi)	Bölgələr üzrə imtahan mərkəzləri	Bölgə (imtahan) mərkəzlərinə aid olan şəhərlər (rayonlar, yaşayış məntəqələri)
III ixtisas qrupu (20.05.2023) **II ixtisas qrupu (21.05.2023)**	Bakı	Bakı, Abşeron Şamaxı, Qobustan
	Sumqayıt	Sumqayıt, Xızı
	Gəncə	Gəncə, Daşkəsən, Göygöl, Samux, Goranboy, Naftalan
	Mingəçevir	Mingəçevir,Yevlax, Ağdaş
	Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy
	Ağstafa	Qazax, Ağstafa, Tovuz
	Şəki	Şəki, Oğuz, Qəbələ, Balakən, Zaqatala, Qax
	Göyçay	Göyçay, İsmayıllı,Ucar
	Kürdəmir	Kürdəmir, Zərdab, Ağsu
	Bərdə	Bərdə, Beyləqan, Tərtər, Xocavənd, Ağcabədi, Ağdam
	Şirvan	Şirvan, Hacıqabul, Saatlı
	Sabirabad	Sabirabad, İmişli, Füzuli, Biləsuvar rayonunun Mehdili kəndi, Zəngilan rayonunun Ağalı kəndi
	Lənkəran	Lənkəran, Astara, Lerik
	Masallı	Masallı, Yardımlı
	Salyan	Salyan, Neftçala, Biləsuvar (Mehdili kəndi istisna), Cəlilabad
	Xaçmaz	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən
	Naxçıvan	Kəngərli, Naxçıvan, Babək, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur, Şahbuz

İxtisas qrupu (imtahan tarixi)	Bölgələr üzrə imtahan mərkəzləri	Bölgə (imtahan) mərkəzlərinə aid olan şəhərlər (rayonlar, yaşayış məntəqələri)
IV ixtisas qrupu (03.06.2023)	Bakı	Bakı, Abşeron, Şamaxı, Qobustan
	Naxçıvan	Kəngərli, Naxçıvan, Babək, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur, Şahbuz
	Gəncə	Gəncə, Daşkəsən, Göygöl, Samux, Naftalan, Goranboy
	Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy
	Ağstafa	Qazax, Ağstafa, Tovuz
	Sumqayıt	Sumqayıt, Xızı, Siyəzən
	Mingəçevir	Mingəçevir,Yevlax, Ağdaş
	Şəki	Şəki, Oğuz, Qəbələ, Balakən, Zaqatala, Qax
	Bərdə	Bərdə, Ağcabədi, Beyləqan, Tərtər, Xocavənd, Ağdam
	Göyçay	Göyçay, İsmayıllı, Ucar
	Kürdəmir	Kürdəmir, Zərdab, Ağsu
	Şirvan	Şirvan, Hacıqabul, Saatlı
	Sabirabad	Sabirabad, İmişli, Füzuli, Biləsuvar rayonunun Mehdili kəndi, Zəngilan rayonunun Ağalı kəndi
	Lənkəran	Biləsuvar (Mehdili kəndi istisna), Lənkəran, Astara, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad, Masallı
	Salyan	Salyan, Neftçala
	Xaçmaz	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran
I ixtisas qrupu (04.06.2023)	Bakı	Bakı, Abşeron, Şamaxı, Qobustan
	Naxçıvan	Kəngərli, Naxçıvan, Babək, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur, Şahbuz
	Gəncə	Gəncə, Daşkəsən, Göygöl, Samux, Naftalan, Goranboy
	Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy
	Ağstafa	Qazax, Ağstafa, Tovuz
	Sumqayıt	Sumqayıt, Xızı, Siyəzən
	Mingəçevir	Mingəçevir,Yevlax, Ağdaş
	Şəki	Şəki, Oğuz, Qəbələ, Balakən, Zaqatala, Qax
	Bərdə	Bərdə, Ağcabədi, Beyləqan, Tərtər, Xocavənd, Ağdam
	Göyçay	Göyçay, İsmayıllı, Ucar
	Kürdəmir	Kürdəmir, Zərdab, Ağsu
	Şirvan	Şirvan, Hacıqabul, Saatlı
	Sabirabad	Sabirabad, İmişli, Füzuli, Biləsuvar rayonunun Mehdili kəndi, Zəngilan rayonunun Ağalı kəndi
	Salyan	Salyan, Neftçala
	Lənkəran	Lənkəran, Astara, Lerik, Yardımlı
	Cəlilabad	Biləsuvar (Mehdili kəndi istisna), Cəlilabad, Masallı
	Xaçmaz	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran

İmtahanların ikinci mərhələsinin 2-ci cəhdi III ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün iyulun 8-də, II ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün iyulun 9-da, I ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün iyulun 22-də, IV ixtisas qrupunun abituriyentləri üçün isə iyulun 23-də keçirilmişdir. 2-ci cəhd üzrə imtahanların keçirilmə qrafiki aşağıda təqdim olunan cədvəldə öz əksini tapmışdır:

I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL İMTAHANLARININ II MƏRHƏLƏSİ (2-ci cəhd)

İxtisas qrupu (imtahan tarixi)	Bölgələr üzrə imtahan mərkəzləri	Bölgə (imtahan) mərkəzlərinə aid olan şəhərlər (rayonlar, yaşayış məntəqələri)
III ixtisas qrupu (08.07.2023) II ixtisas qrupu (09.07.2023)	Bakı	Bakı, Abşeron, Şamaxı, Qobustan
	Sumqayıt	Sumqayıt, Xızı
	Gəncə	Gəncə, Daşkəsən, Göygöl, Samux, Goranboy, Naftalan
	Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy
	Ağstafa	Qazax, Ağstafa, Tovuz
	Mingəçevir	Mingəçevir, Yevlax, Ağdaş
	Şəki	Şəki, Oğuz, Qəbələ, Balakən, Zaqatala, Qax
	Göyçay	Göyçay, İsmayıllı, Ucar
	Kürdəmir	Kürdəmir, Zərdab, Ağsu
	Bərdə	Bərdə, Beyləqan, Tərtər, Ağcabədi, Ağdam
	Şirvan	Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala
	Sabirabad	Saatlı, Sabirabad, İmişli, Füzuli
	Lənkəran	Lənkəran, Astara, Lerik, Masallı
	Cəlilabad	Biləsuvar, Yardımlı, Cəlilabad
	Xaçmaz	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən
	Naxçıvan	Naxçıvan, Kəngərli, Babək, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur, Şahbuz
I ixtisas qrupu (22.07.2023) IV ixtisas qrupu (23.07.2023)	Bakı	Bakı, Abşeron, Şamaxı, Qobustan
	Sumqayıt	Sumqayıt, Xızı, Siyəzən
	Gəncə	Gəncə, Daşkəsən, Göygöl, Samux, Goranboy, Naftalan
	Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy
	Ağstafa	Qazax, Ağstafa, Tovuz
	Mingəçevir	Mingəçevir, Yevlax, Ağdaş
	Şəki	Şəki, Oğuz, Qəbələ, Balakən, Zaqatala, Qax
	Göyçay	Göyçay, İsmayıllı, Ucar
	Kürdəmir	Kürdəmir, Zərdab, Ağsu
	Bərdə	Bərdə, Beyləqan, Tərtər, Ağcabədi, Ağdam
	Şirvan	Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala
	Sabirabad	Saatlı, Sabirabad, İmişli, Füzuli
	Lənkəran	Lənkəran, Astara, Lerik, Masallı
	Cəlilabad	Biləsuvar, Yardımlı, Cəlilabad
	Xaçmaz	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran
	Naxçıvan	Naxçıvan, Kəngərli, Babək, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur, Şahbuz

Abituriyentlər V ixtisas qrupuna aid ixtisaslar üzrə müsabiqədə yalnız qəbul imtahanlarının birinci mərhələsinin (müvafiq ilin abituriyentləri buraxılış imtahanının) nəticələrinə əsasən iştirak etmişdir. Ümumiyyətlə isə imtahanlarda I–IV qruplar üzrə 78506, V qrup üzrə 103007 (orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə birlikdə 108188 nəfər) abituriyent iştirak etmişdir.

C.Naxçıvanski adına və H.Əliyev adına hərbi liseylərə qəbul olmaq istəyənlər iyulun 30-da imtahan veriblər. Hərbi Tibb Məktəbinin feldşer ixtisasını seçənlər isə Dövlət İmtahan Mərkəzi və Müdafiə Nazirliyinin birgə razılığına əsasən bu il ayrıca qəbul imtahanı vermədən, müsabiqədə 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında topladıqları bal əsasında iştirak ediblər. Hərbi Tibb Məktəbinin feldşer ixtisasına qəbul olmaq istəyən və buraxılış imtahanı verməyən şəxslər imtahanlarda şəhər və rayonların qrafikinə uyğun iştirak ediblər.

İmtahanların gedişi barədə ictimaiyyətə geniş informasiya çatdırılması, həmçinin qəbulda şəffaflığın təmin olunması məqsədilə kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin imtahanlarda iştirakına geniş şərait yaradılmışdır. Bunun üçün imtahan ərəfəsində və imtahanın keçirildiyi dövrdə DİM-in Direktorlar Şurasının sədri kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri üçün mətbuat konfransları keçirmişdir. Mərkəz artıq iyirmi ildir ki, qəbul imtahanlarının gedişini hər saatdan bir özünün internet saytında işıqlandırır və prosesin hər bir məqamına dair fotoşəkillər təqdim edir.

Qəbul imtahanlarının birinci mərhələsinin test kitabçaları aprelin 2-də keçirilən imtahanlar üçün 27 mart – 2 aprel, I–IV ixtisas qrupları üzrə keçirilən imtahanların ikinci mərhələsinin 1-ci və 2-ci cəhdlərinin sual kitabçaları isə mayın 20-də və 21-də keçirilən imtahanlar üçün 15-21 may, iyunun 3-də və 4-də keçirilən imtahanlar üçün 30 may – 4 iyun, iyulun 8-də və 9-da keçirilən imtahanlar üçün 3 – 9 iyul, iyulun 22-də və 23-də keçirilən imtahanlar üçün 18 – 23 iyul tarixlərində DİM-in binasında qapalı rejimdə hazırlanmışdır. İmtahanlarda istifadə edilən test tapşırıqları bankdan kompüter proqramı vasitəsilə avtomatik olaraq seçilmişdir. Hər bir qrupun abituriyentlərinin bilik səviyyəsinə uyğun qaydada seçilən test tapşırıqları DİM-də müvafiq fənlər üzrə fəaliyyət göstərən işçi qruplarının iclaslarında müəyyən edilmiş standartlara uyğun olmuşdur. Sual kitabçaları Azərbaycan və rus dillərində olmaqla imtahanların hər iki mərhələsi üçün 4 variantda (A, B, C, D) tərtib edilmiş və beləliklə, köçürmə hallarının qarşısının alınması məqsədilə çoxvariantlılıq təmin olunmuşdur.

Mayın 20-də keçirilən 1-ci cəhd üzrə imtahanda III ixtisas qrupunun abituriyentləri, o cümlədən DİN-in Polis Akademiyasının və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "Hüquqşünaslıq" ixtisasları və DİN-in Daxili Qoşunlarının Ali Hərbi Məktəbinin "İctimai təhlükəsizlik və idarəetmə" ixtisası üzrə təhsil almaq istəyən abituriyentlər imtahan vermişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Sumqayıt, Abşeron, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Gədəbəy, Ağstafa, Tovuz, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Zərdab, Ağdaş, İsmayıllı, Ağsu, Qubadlı, Beyləqan, Laçın, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Neftçala, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 2045 nəfər zal nəzarətçisi, 357 nəfər imtahan rəhbəri, 281 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 36 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

Mayın 21-də keçirilən 1-ci cəhd üzrə imtahanda II ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər iştirak etmişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Gədəbəy, Qazax, Ağstafa, Tovuz, Sumqayıt, Abşeron, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Oğuz, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Zərdab, Ağdaş, İsmayıllı, Ağsu, Qubadlı, Füzuli, Beyləqan, Laçın, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Neftçala, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 2618 nəfər zal nəzarətçisi, 458 nəfər imtahan rəhbəri, 354 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 44 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

İyunun 3-də keçirilən 1-ci cəhd üzrə imtahanda IV ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər, o cümlədən Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi Tibb Fakültəsinin "Hərbi tibb" və "Stomatologiya" ixtisaslarına qəbul olmaq təhsil almaq istəyən abituriyentlər iştirak etmişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Gəncə, Naxçıvan, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Gədəbəy, Qazax, Ağstafa, Tovuz, Sumqayıt, Abşeron, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Oğuz, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağdaş, Ağsu, Qubadlı, Füzuli, Beyləqan, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Neftçala, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 1387 nəfər zal nəzarətçisi, 245 nəfər imtahan rəhbəri,189 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 31 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

İyunun 4-də keçirilən 1-ci cəhd üzrə imtahanda I ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər, o cümlədən Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "İnformasiya təhlükəsizliyi" ixtisasında, Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının I qrup ixtisasında, Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutda, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının "Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi" və "Yanğın təhlükəsizliyi mühəndisliyi" ixtisaslarında təhsil almaq istəyən abituriyentlər iştirak etmişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Qazax, Ağstafa, Tovuz, Sumqayıt, Abşeron, Xızı, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağdaş, İsmayıllı, Qubadlı, Beyləqan, Laçın, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul,

Sabirabad, Biləsuvar, Neftçala, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 2663 nəfər zal nəzarətçisi, 471 nəfər imtahan rəhbəri, 366 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 42 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

İyulun 8-də keçirilən 2-ci cəhd üzrə imtahanda III ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər, o cümlədən DİN-in Polis Akademiyasının və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "Hüquqşünaslıq" ixtisasları və DİN-in Daxili Qoşunlarının Ali Hərbi Məktəbinin "İctimai təhlükəsizlik və idarəetmə" ixtisası üzrə təhsil almaq istəyən abituriyentlər imtahan vermişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Gədəbəy, Ağstafa, Tovuz, Sumqayıt, Abşeron, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Qəbələ, Qax, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağdaş, İsmayıllı, Ağsu, Qubadlı, Beyləqan, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Biləsuvar, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 1732 nəfər zal nəzarətçisi, 305 nəfər imtahan rəhbəri, 236 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 31 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

İyulun 9-də keçirilən 2-ci cəhd üzrə imtahanda II ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər iştirak etmişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Qazax, Ağstafa, Tovuz, Sumqayıt, Abşeron, Xızı, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Oğuz, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağdaş, İsmayıllı, Ağsu, Qubadlı, Beyləqan, Laçın, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Biləsuvar, Neftçala, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 1940 nəfər zal nəzarətçisi, 337 nəfər imtahan rəhbəri, 274 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 35 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

İyulun 22-də keçirilən 2-ci cəhd üzrə imtahanda I ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər, o cümlədən Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "İnformasiya təhlükəsizliyi" ixtisasında, Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının I qrup ixtisasında, Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutda, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının "Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi" və "Yanğın təhlükəsizliyi mühəndisliyi" ixtisaslarında təhsil almaq istəyən abituriyentlər iştirak etmişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Qazax, Ağstafa, Tovuz, Sumqayıt, Abşeron, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Oğuz, Bərdə, Şuşa, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağdaş, İsmayıllı, Ağsu, Qubadlı, Füzuli, Beyləqan, Laçın, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Biləsuvar, Neftçala, Salyan, Saatlı, Lənkəran, Astara, Lerik, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 2079 nəfər zal nəzarətçisi, 364 nəfər imtahan rəhbəri, 283 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 38 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

İyulun 23-də keçirilən 2-ci cəhd üzrə imtahanda IV ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər, o cümlədən Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi Tibb Fakültəsinin "Hərbi tibb" və "Stomatologiya" ixtisaslarına qəbul olmaq təhsil almaq istəyən abituriyentlər iştirak etmişdir. İmtahanın idarə olunmasına Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Gədəbəy, Ağstafa, Sumqayıt, Abşeron, Mingəçevir, Goranboy, Yevlax, Şəki, Qax, Bərdə, Ağcabədi, Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağdaş, İsmayıllı, Qubadlı, Laçın, Zəngilan, Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad, Salyan, Lənkəran, Astara, Lerik, Cəlilabad, Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarının məktəblərindən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və DİM əməkdaşlarından 1192 nəfər zal nəzarətçisi, 211 nəfər imtahan rəhbəri, 164 nəfər buraxılış rejimini aparan əməkdaş, 26 nəfər imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanaraq möhürlənməsini aparan şəxs cəlb olunmuşdur.

I qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 64.71%-ni oğlanlar, 35.29%-ni isə qızlar təşkil etmişdir. Bu qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 26432 nəfəri (87.91%-i) ümumi təhsil məktəblərinin builki məzunları, 5 nəfəri xarici ölkələrin vətəndaşları, 37 nəfəri ali təhsilli şəxslər, 337 nəfəri isə orta ixtisas məktəblərinin məzunlarıdır.

II qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 60.79%-ni oğlanlar, 39.21%-ni isə qızlar təşkil etmişdir. Bu qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 20513 nəfəri (85.07%-i) ümumi təhsil məktəblərinin builki məzunları, 6 nəfəri xarici ölkələrin vətəndaşları, 10 nəfəri ali təhsilli şəxslər, 477 nəfəri isə orta ixtisas məktəblərinin məzunlarıdır.

III qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 26.15%-ni oğlanlar, 73.85%-ni isə qızlar təşkil etmişdir. Bu qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 19977 nəfəri (85.14%-i) ümumi təhsil məktəblərinin builki məzunları,

10 nəfəri xarici ölkələrin vətəndaşları, 65 nəfəri ali təhsilli şəxslər, 562 nəfəri isə orta ixtisas məktəblərinin məzunlarıdır.

IV qrup üzrə sənəd verən abituriyentlərin 23.59%-ni oğlanlar, 76.41%-ni isə qızlar təşkil etmişdir. Abituriyentlərin 5010 nəfəri (86.33%-i) ümumi təhsil məktəblərinin builki məzunları, 5 nəfəri xarici ölkələrin vətəndaşları, 22 nəfəri ali təhsilli şəxslər, 87 nəfəri isə orta ixtisas məktəblərinin məzunlarıdır.

İmtahanlarda oğlanların ən yüksək nisbi sayı I ixtisas qrupunda (64.71%), qızların ən yüksək nisbi sayı isə IV ixtisas qrupunda (76.41%) olmuşdur.

Sual kitabçaları hər bir abituriyent üçün xüsusi avtomatlaşdırılmış xətt vasitəsi ilə (bu xətt xüsusi olaraq DİM-in keçirdiyi imtahanlar üçün sual kitabçalarının çapı və komplektasiyasını həyata keçirir) fərdi qaydada çap olunub və imtahan zalları üzrə komplektləşdirilib. Sual kitabçaları Azərbaycan və rus dillərində olmaqla imtahanların hər iki mərhələsi üçün 4 variantda (A, B, C, D) hazırlanmışdır. Qəbul imtahanlarının birinci mərhələsində sual kitabçalarının xarici dil blokunda "Abituriyentin elektron ərizəsi"ndə "İmtahan verəcəyi xarici dil" bölməsində seçilən xarici dilə uyğun test tapşırıqları təqdim olunub. Xarici dil fənni blokuna daxil olan alman, fransız və ingilis dili fənləri üzrə test tapşırıqları Azərbaycan və rus bölmələri üçün, rus dili, ərəb və fars dili fənləri üzrə test tapşırıqları isə yalnız Azərbaycan bölməsi üçün hazırlanmışdır.

Beləliklə, aprelin 2-də 8, mayın 20-də 16, mayın 21-də 16, iyunun 3-də 16, iyunun 4-də 16, iyulun 8-də 16, iyulun 9-da 16, iyulun 22-də 16, iyulun 23-də 16, iyulun 30-da (hərbi liseylər üzrə) 4 adda test kitabçası hazırlanıb. Bu imtahanlarda 8600 test tapşırığından istifadə olunub.

I–IV ixtisas qrupları üzrə imtahanlarda 78506 nəfər abituriyent iştirak etmiş, onların 70950-si Azərbaycan, 7556-sı rus bölməsini təmsil etmişdir. İmtahanların gedişinin hər bir məqamı, eləcə də sonrakı proseslər – testlərin ekspertizası və etalonların müəyyənləşdirilməsi, imtahan protokollarının araşdırılması DİM-in internet saytında operativ şəkildə işıqlandırılmışdır. Qəbul imtahanlarının birinci mərhələsi üzrə nəticələr imtahanların keçirilməsindən 26 gün sonra, ikinci mərhələsi üzrə nəticələr isə təxminən 15 gün sonra (birinci mərhələ üzrə aprelin 2-də keçirilən imtahanların nəticələri aprelin 28-də, ikinci mərhələ üzrə mayın 20-də və 21-də keçirilən imtahanların nəticələri iyunun 6-da, iyunun 3-də və 4-də keçirilən imtahanların nəticələri iyunun 20-də, iyulun 8-də və 9-da keçirilən imtahanların nəticələri iyulun 21-də, iyulun 22-də və 23-də keçirilən imtahanların nəticələri isə avqustun 4-də) elan edilmişdir. Nəticələrin elanı DİM-in internet saytı və mobil operatorların telefon xidmətləri vasitəsilə həyata keçirilmişdir. Bununla yanaşı, hər bir abituriyentə internet vasitəsilə cavab kartı və cavab vərəqinin ön və arxa üzlərinin qrafik təsvirləri, qapalı tipli tapşırıqların doğru cavabları, açıq tipli tapşırıq üzrə qiymətləndirmə meyarları (tapşırığın ehtimal olunan doğru cavabları, həlli və qiymətləndirmə şkalası) ilə tanış olmaq imkanı da yaradılmışdır.

DİM hər imtahandan sonra həmin imtahanda istifadə olunan test tapşırıqlarının düzgün cavablarını DİM-in "Youtube" kanalı vasitəsilə elan etmiş, Mərkəzin məsul əməkdaşları və fənn ekspertləri birbaşa efir vaxtında test tapşırıqları, eləcə də imtahanların gedişi ilə bağlı abituriyentləri və pedaqoji ictimaiyyəti maraqlandıran sualları cavablandırmışdır. Bu tədbir həm abituriyentlərin onları maraqlandıran suallara cavab almaları, həm də imtahan prosesinin şəffaflığının təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətli olmuşdur. Abituriyentlərin ballarının hesablanması üçün xüsusi proqram hazırlanmış, DİM-in və "Abituriyent" jurnalının internet saytlarında yerləşdirilmişdir. İstifadə üçün çox sadə olan bu proqramda abituriyentlər fənlər üzrə düzgün və səhv cavablarını müvafiq mövqelərdə qeyd etməklə avtomatik olaraq nisbi və ümumi balları haqqında məlumat almış və nəticələrini çap edə bilmişdir.

Qəbul imtahanlarında ayrı-ayrı fənlər üzrə istifadə edilmiş test tapşırıqlarının məzmunu, imtahanın gedişi və imtahan nəticələri ilə əlaqədar müraciətlərə baxılması üçün DİM apellyasiya komissiyası yaratmışdır. Ötən il olduğu kimi cari ildə də apellyasiya müraciətlərinə onlayn şəkildə baxılmışdır. Apellyasiya Komissiyasına müraciət etmək istəyənlər elan olunmuş tarixlərdə elektron ərizə doldurmaqla qeydiyyatdan keçmişdir. Qeydiyyatdan keçərkən onlar hansı şəkildə (videobağlantı proqramı və ya telefon əlaqəsi vasitəsilə) apellyasiya prosesində iştirak edəcəklərini bildirmişdir. Daha sonra bildirilən tarixdən etibarən müracət edənlərlə əlaqə saxlanılmış və apellyasiya prosesi təşkil olunmuşdur. Bu prosesdə qəbul imtahanının birinci mərhələsi üzrə 494, ikinci mərhələsi üzrə isə 4564 müraciətə baxılmışdır. İmtahanlar üzrə apellyasiya müraciətləri üçün qeydiyyat tarixləri və apellyasiya proseslərinin başlanma tarixləri aşağıdakı kimidir:

Qəbul imtahanlarının birinci mərhələsində iştirak edənlər üçün

- 2 apreldə keçirilən imtahanlar üzrə qeydiyyat tarixləri 1 – 3 may, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 11 may;

Qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsində iştirak edənlər üçün

1-ci cəhd imtahanları üzrə

- II və III qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 10 – 12 iyun, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 14 iyun;
- I və IV qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 22 – 24 iyun, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 23 iyun.

2-ci cəhd imtahanları üzrə

- II və III qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 23 – 25 iyul, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 25 iyul;
- I və IV qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 6 – 8 avqust, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 8 avqust.

İxtisas seçimi abituriyentlərin imtahan nəticələri (balları) elan olunduqdan sonra aparılıb.

Müsabiqə şərtlərini ödəyən abituriyentlər müsabiqədə iştirak etmək üçün avqustun 16-dan 28-dək internet vasitəsilə ixtisas seçimi aparıb və ixtisas seçimi ərizələrini təsdiqləyiblər. Test imtahanlarının nəticələrinə əsasən 76746 abituriyent ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarına keçirilən müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanıb. İxtisas seçimi zamanı abituriyentlərə kömək məqsədilə hər bir ixtisas qrupu üzrə bir sıra məlumatlar, o cümlədən plan yerlərinin sayı, müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin imtahan ballarının paylanması haqqında məlumatlar ayrı-ayrı kitabçalar şəklində, eləcə də ali təhsil müəssisələrinin ixtisasları üzrə 2022-ci ildə tələbə qəbulu müsabiqəsində formalaşmış keçid balları "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışında dərc edilmişdir.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən I ixtisas qrupu üzrə 17214, II ixtisas qrupu üzrə 10911, III, IV və V ixtisas qrupları üzrə, müvafiq olaraq, 17933, 4393 və 76464 nəfər müsabiqədə iştirak etmək hüququ əldə edib (1.12 saylı cədvələ bax). Hər ixtisas qrupu üzrə ayrı-ayrılıqda abituriyentlərin topladıqları balların paylanması 6.10-6.19 saylı cədvəllərdə təqdim edilib (bax: səh. 477-480).

Cədvəl 1.12

İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ QƏBUL PLANLARI VƏ MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK ETMƏK HÜQUQU QAZANMIŞ ABİTURİYENTLƏRİN PAYLANMASI

İxtisas qrupu	Qəbul planı				Müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin sayı		
	Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Birgə müsabiqə aparılan ixtisaslar	Cəmi	Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Cəmi
I	13623	980	3587	18190	15514	1700	17214
(RK)	9345	565	2294	12204	14984	1583	16567
(Rİ)	4278	415	1293	5986	5762	675	6437
II	10189	555	2401	13145	9870	1041	10911
III	12425	1512	1950	15887	16204	1729	17933
(DT)	11175	1247	1765	14187	15917	1670	17587
(TC)	1250	265	185	1700	5007	669	5676
IV	3164	365	568	4097	3773	620	4393
V	1167	125	2679	3971	68215	8249	76464
CƏMİ	**40568**	**3537**	**11185**	**55290**	**68493**	**8253**	**76746**

İxtisas seçimində 52321 abituriyent iştirak edib. Müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin 31.83%-i (24425 nəfər) arzu etdikləri ixtisaslara qəbul olmaq üçün kifayət qədər yüksək bal toplamadıqlarına, yaxud xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrinə qəbul olduqlarına görə qəbul kampaniyasının ixtisas seçimi mərhələsində iştirak etməyib. Bundan əlavə, ixtisas seçimində 17888 subbakalavr da iştirak edib. Qeyd edək ki, müsabiqədə abituriyent kimi iştirak etmək üçün müraciət edən subbakalavrlardan müsabiqə şərtlərini ödəməyənlər ixtisas seçimi mərhələsində yalnız subbakalavr qismində ərizə veriblər.

İxtisas seçimi mərhələsində ərizə verən abituriyentlərin 10438 nəfəri, subbakalavrların 1228 nəfəri ərizəsində ali təhsil müəssisələrinin yalnız dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərini, 14679 abituriyent və 8204 subbakalavr isə yalnız ödənişli əsaslarla ayrılmış yerlərini seçib. Yalnız ödənişli əsaslarla ayrılmış

yerləri seçənlərin 1224-ü (626 abituriyent və 598 subbakalavr) ərizələrində yalnız özəl təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını göstərib. İxtisas seçimi mərhələsində ərizə verən abituriyentlərin 51.99%-i (27204 nəfər), subbakalavrların 47.27%-i (8456 nəfər) ərizəsində həm dövlət sifarişli, həm də ödənişli əsaslarla olan yerləri qeyd etmişdi.

Müsabiqə və yerləşdirmənin nəticələri ixtisas seçimindən dərhal sonra açıqlanıb.
İlkin mərhələdə ali təhsil müəssisələrinə 51941 nəfər
qəbul olub, qəbul planı 93.94% dolub.

Müsabiqə və yerləşdirmənin nəticələri avqustun 30-da DİM-in internet saytı, AZERCELL, BAKCELL, NARMOBILE və NAXTEL telefon xidmətləri vasitəsilə elan olunub, sentyabrın 1-də isə "Abituriyent" jurnalının 6-cı sayında dərc edilib. Burada ixtisaslar üzrə keçid balları da təqdim olunub.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən birinci mərhələdə ali təhsil müəssisələrinə 51941 nəfər (o cümlədən 45349 abituriyent və 6592 subbakalavr) qəbul olub və qəbul planı 93.94% yerinə yetirilib. Qəbul olanların 47108 nəfəri Azərbaycan, 4833 nəfəri isə rus bölməsini təmsil edib. Onlardan dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların sayı, müvafiq olaraq, 22448 və 2146 nəfərdir. Qəbul olan abituriyentlər və subbakalavrlar haqqında ayrı-ayrılıqda və ümumiləşdirilmiş məlumatlar cədvəl 1.13-də təqdim olunub.

Cədvəl 1.13

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	18190	12602 (9795)	1300 (930)	13902 (10725)	76.43
II	13145	9055 (3936)	888 (377)	9943 (4313)	75.64
III	15887	13119 (3891)	1369 (303)	14488 (4194)	91.19
IV	4097	3101 (2398)	360 (197)	3461 (2595)	84.48
V	3971	2956 (1113)	599 (265)	3555 (1378)	89.52
CƏMİ	**55290**	**40833 (21133)**	**4516 (2072)**	**45349 (23205)**	**82.02**
	Subbakalavrlar				
I	18190	2621 (988)	110 (66)	2731 (1054)	15.01
II	13145	2878 (0)	107 (0)	2985 (0)	22.71
III	15887	315 (0)	90 (0)	405 (0)	2.55
IV	4097	397 (294)	8 (6)	405 (300)	9.89
V	3971	64 (33)	2 (2)	66 (35)	1.66
CƏMİ	**55290**	**6275 (1315)**	**317 (74)**	**6592 (1389)**	**11.92**
	Ümumi				
I	18190	15223 (10783)	1410 (996)	16633 (11779)	91.44
II	13145	11933 (3936)	995 (377)	12928 (4313)	98.35
III	15887	13434 (3891)	1459 (303)	14893 (4194)	93.74
IV	4097	3498 (2692)	368 (203)	3866 (2895)	94.36
V	3971	3020 (1146)	601 (267)	3621 (1413)	91.19
CƏMİ	**55290**	**47108 (22448)**	**4833 (2146)**	**51941 (24594)**	**93.94**

Ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə əlavə qəbul və qeydiyyat aparıldıqdan sonra
ali təhsil müəssisələrinə ümumilikdə 49612 nəfər qəbul olub,
qəbul planı 89.73% dolub.

Nəticələr elan edildikdən sonra sentyabrın 4-dən 9-dək ali təhsil müəssisələrinin boş qalan yerlərinə əlavə qəbul elan olunub. Əlavə qəbul elanı, boş qalan plan yerləri haqqında məlumatlar və müsabiqə şərtləri "Abituriyent" jurnalının 7-ci sayında dərc edilərək ictimaiyyətə çatdırılıb. Əlavə yerləşdirmə zamanı əsas qəbulda yüksək müsabiqə şəraiti olan ixtisaslarda müsabiqədən keçməyən yüksək bal toplayan gənclərin ixtisas seçimlərini bir daha dəqiqləşdirmələrinə, boş qalan yerlərdən öz istəklərinə uyğun olanlarını seçmələrinə şərait yaradılıb. Müsabiqəyə buraxılma şərtləri bu mərhələdə də dəyişdirilmədən birinci mərhələdə olduğu kimi saxlanılıb.

Ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə əlavə qəbul və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu müsabiqəsi eyni vaxtda elan olunub. Hər iki müsabiqə üçün abituriyentlərdən ərizə qəbulu internet vasitəsilə həyata keçirilib. Abituriyentlərə internetdə bir ərizə formasında həm ali təhsil müəssisələrinin boş qalan ixtisaslarının, həm də orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisaslarının 20-dək kodunu istədikləri ardıcıllıqla qeyd etmək imkanı verilib. Bu mərhələdə də müsabiqə ümumi qaydalara müvafiq olaraq abituriyentin seçdiyi ixtisasların ardıcıllığına uyğun şəkildə aparılıb və abituriyent müsabiqədən keçdiyi birinci ixtisasa qəbul olub. Hər iki müsabiqəyə birlikdə 15580 ərizə daxil olub. Ərizələrin yalnız 1115-inda ali təhsil müəssisələrinin boş qalan ixtisaslarının kodları qeyd olunub. Beləliklə, ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə əlavə qəbul və qeydiyyat aparıldıqdan sonra ali təhsil müəssisələrinin qəbul planının dolma göstəricisi 93.94%-dən 89.73%-ə düşüb (qəbul olan bəzi şəxslər qeydiyyatdan keçmədiyinə görə).

Boş qalan plan yerlərinə əlavə yerləşdirmənin nəticələri nəzərə alınmaqla ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların sayı haqqında məlumat aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir.

Cədvəl 1.14

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (ƏLAVƏ YERLƏŞDİRMƏ VƏ QEYDİYYAT NƏZƏRƏ ALINMAQLA)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	18190	12418 (10651)	1267 (1034)	13685 (11685)	75.23
II	13145	8945 (3954)	870 (381)	9815 (4335)	74.67
III	15887	12931 (3901)	1337 (303)	14268 (4204)	89.81
IV	4097	2916 (2409)	319 (242)	3235 (2651)	78.96
V	3971	2923 (1178)	565 (282)	3488 (1460)	87.84
CƏMİ	**55290**	**40133 (22093)**	**4358 (2242)**	**44491 (24335)**	**80.47**
	Subbakalavrlar				
I	18190	2193 (1303)	99 (81)	2292 (1384)	12.60
II	13145	2182 (1)	83 (0)	2265 (1)	17.23
III	15887	139 (0)	72 (0)	211 (0)	1.33
IV	4097	280 (280)	6 (6)	286 (286)	6.98
V	3971	65 (35)	2 (2)	67 (37)	1.69
CƏMİ	**55290**	**4859 (1619)**	**262 (89)**	**5121 (1708)**	**9.26**
	Ümumi				
I	18190	14611 (11954)	1366 (1115)	15977 (13069)	87.83
II	13145	11127 (3955)	953 (381)	12080 (4336)	91.90
III	15887	13070 (3901)	1409 (303)	14479 (4204)	91.14
IV	4097	3196 (2689)	325 (248)	3521 (2937)	85.94
V	3971	2988 (1213)	567 (284)	3555 (1497)	89.52
CƏMİ	**55290**	**44992 (23712)**	**4620 (2331)**	**49612 (26043)**	**89.73**

Əlavə yerləşdirmə və qeydiyyatın nəticələrini nəzərə almaqla ayrı-ayrı ixtisas qruplarında qəbulolma göstəricilərinə nəzər salaq:

I ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında 28550 nəfər abituriyent iştirak edib. Onların Azərbaycan bölməsi üzrə 48.09%-i, rus bölməsi üzrə isə 46.48%-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Qəbul planı bütövlükdə (subbakalavrlar da nəzərə alınmaqla) 87.83% yerinə yetirilib.

II ixtisas qrupu üzrə imtahanda iştirak edən abituriyentlərin sayı 22860 nəfər olub. Onların Azərbaycan bölməsi üzrə 42.91%-i, rus bölməsi üzrə isə 43.24%-i tələbə adına layiq görülüb, qəbul planı 91.90% dolub.

III ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında 22783 nəfər abituriyent iştirak edib. Onların Azərbaycan bölməsi üzrə 62.79%-i, rus bölməsi üzrə isə 61.11%-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Qəbul planı 91.14% yerinə yetirilib.

IV ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında 5577 nəfər abituriyent iştirak edib. Onların Azərbaycan bölməsi üzrə 60.99%-i, rus bölməsi üzrə isə 40.08%-i tələbə adına layiq görülüb, qəbul planı 85.94% dolub. Bu göstərici digər ixtisas qrupları ilə müqayisədə ən aşağı göstəricidir.

V ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında 103007 abituriyent iştirak edib. Onların Azərbaycan bölməsi üzrə 3.12%-i, rus bölməsi üzrə isə 6.13%-i tələbə adına layiq görülüb. Qəbul planı 89.52% dolub.

Göründüyü kimi, imtahanda iştirak edənlər arasından ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizi IV ixtisas qrupu üzrə Azərbaycan bölməsində, V ixtisas qrupu üzrə isə rus bölməsində daha yüksəkdir. I, II və III ixtisas qrupları üzrə hər iki bölmədə bu göstərici bir-birinə yaxındır. Müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanan abituriyentlər arasında isə V ixtisas qrupu istisna olmaqla, digər qruplarda qəbulolma faizi Azərbaycan bölməsində daha yüksəkdir. Azərbaycan bölməsində ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlar imtahanlarda iştirak edənlərin 42.78%-ni, müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazananların isə 58.59%-ni təşkil edir. Rus bölməsində bu göstəricilər, müvafiq olaraq, 47.31% və 52.81%-dir.

Qəbulolma göstəricilərinin təhsil müəssisələrinin kateqoriyaları üzrə təhlili göstərir ki, dövlət ali təhsil müəssisələrinə 41840, özəl ali təhsil müəssisələrinə isə 7772 nəfər qəbul olub. Dövlət ali təhsil müəssisələrinin qəbul planı 90.83%, özəl ali təhsil müəssisələrinin planı isə 84.26% dolub.

Ali təhsil müəssisələrinə 5121 subbakalavr qəbul olunub və onların 33.35%-i dövlət sifarişi üzrə, 66.65%-i isə ödənişli əsaslarla ayrılan yerlərə qəbul olunub. Qəbul olunan subbakalavrların 68.27%-i (3496 nəfər) dövlət, 31.73%-i (1625 nəfər) özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunub. 1.14 saylı cədvəldən göründüyü kimi, subbakalavrların böyük əksəriyyəti (88.99%-i) I və II qrup ixtisaslarına qəbul olunub. Dövlət sifarişi üzrə qəbul olunanlar arasında bu qrupların payı 81.09%, ödənişli əsaslarla qəbul olunanlar arasında isə 92.94%-dir.

Subbakalavrların böyük hissəsi "Mühasibat" (552 nəfər), "İqtisadiyyat" (539 nəfər), "Maliyyə" (519 nəfər), "Menecment" (258 nəfər), "İnformasiya texnologiyaları" (253 nəfər), "Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi" (228 nəfər), "Kompüter mühəndisliyi" (224 nəfər), "Nəqliyyat mühəndisliyi" (204 nəfər), "Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi" (157 nəfər), "Elektrik və elektronika mühəndisliyi" (149 nəfər), "Energetika mühəndisliyi" (147 nəfər), "Baytarlıq təbabəti" (134 nəfər), "Logistika və nəqliyyat texnologiyaları mühəndisliyi" (127 nəfər), "Qida mühəndisliyi" (124 nəfər) və "Mexanika mühəndisliyi" (119 nəfər) ixtisaslarına qəbul olub. Bu ixtisaslara qəbul olan subbakalavrlar ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan subbakalavrların 72.92%-ni təşkil edir.

Müsabiqə zamanı bir yerə bir neçə subbakalavr iddia etdiyi hallarda onların diplom ballarının orta göstəricisi əsas götürülüb və bu göstəricisi digərlərindən yüksək olan subbakalavr həmin yerə yerləşdirilib. Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan subbakalavrların orta diplom balı 81.350 olub. Bu göstəriciləri aşağı olan subbakalavrlar, əsasən, "Geologiya" (57.200 bal), "Riyaziyyat və informatika müəllimliyi" (68.367 bal), "Mədən mühəndisliyi" (68.551 bal) və "İnformatika müəllimliyi" (68.554 bal) ixtisaslarına, yüksək olan subbakalavrlar isə, əsasən, "Statistika" (94.255 bal), "Bitki mühafizəsi" (93.423 bal), "Biologiya" (93.033 bal), "Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili üzrə)" (92.736 bal), "Rəngkarlıq" (92.578 bal), "Turizm işinin təşkili" (91.854 bal), "Turizm bələdçiliyi" (91.533 bal), "Ekologiya" (91.164 bal), "Kitabxanaçılıq və informasiya fəaliyyəti" (91.054 bal) və "Təsviri incəsənət müəllimliyi" (90.111 bal) ixtisaslarına qəbul olublar.

2023-cü ildə Elm və Təhsil Nazirliyinin təqdim etdiyi siyahıya əsasən ödənişli əsaslarla qəbul aparılan bir neçə ixtisasın (bax: səh. 16-17) müsabiqəsinə ümumi balı 150-dən, II mərhələ üzrə balı 50-dən az olmayan

abituriyentlər buraxılıb. Həmin ixtisaslara ayrılan plan yerlərinin 97.84 faizi dolub. Bu göstərici I ixtisas qrupunda 100.0, II ixtisas qrupunda 98.74, III ixtisas qrupunda 100.0, IV ixtisas qrupunda isə 74.11% olub.

Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə abituriyent və subbakalavrların qəbul nəticələrinin paylanma diaqramlarını nəzərdən keçirək (şəkil 1.10, 1.11 və 1.12).

QƏBULUN NƏTİCƏSİ

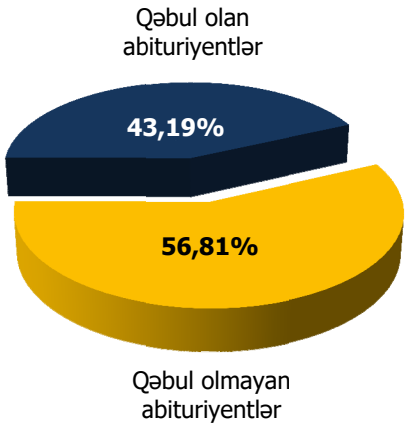

Şəkil 1.10

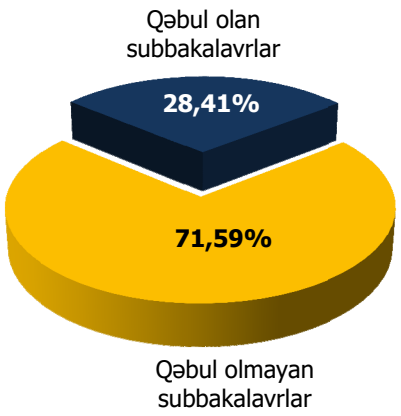

Şəkil 1.11

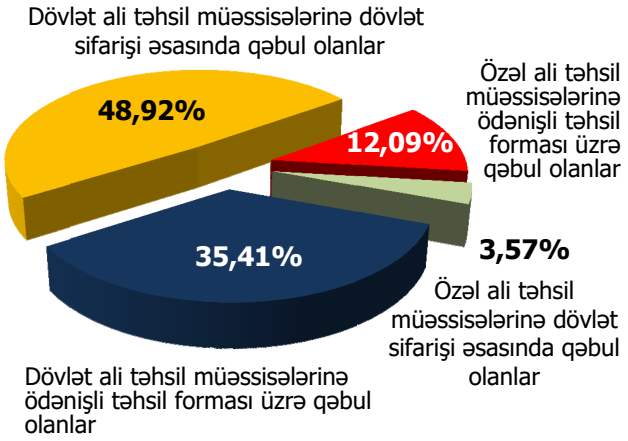

Şəkil 1.12

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmiş abituriyentlərin 43.19%-i və müsabiqədə iştirak edən subbakalavrların 28.35%-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Qəbul olanların 52.49%-i dövlət sifarişi əsasında (93.44%-i abituriyentlər, 6.56%-i subbakalavrlar), o cümlədən 48.92%-i dövlət (93.98%-i abituriyentlər, 6.02%-i subbakalavrlar), 3.57%-i özəl (86.13%-i abituriyentlər, 13.87%-i subbakalavrlar) ali təhsil müəssisələrində, 47.51%-i isə ödənişli təhsil üzrə (85.52%-i abituriyentlər, 14.48%-i subbakalavrlar), o cümlədən 35.41%-i dövlət (88.42%-i abituriyentlər, 11.58%-i subbakalavrlar), 12.09%-i özəl (77.01%-i abituriyentlər, 22.99%-i subbakalavrlar) ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq hüququ qazanıb.

Beləliklə, imtahanda iştirak edən abituriyentlərin 56.81%-i (58524 nəfər) ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmamışdır. Təqdim edilən rəqəmlər qəbul prosesində həm rəqabəti, həm istəkləri təmin edilməyənlərin sayının nə qədər çox olduğunu, həm də qəbul prosesinin kütləviliyini, ağır və məsuliyyətli iş olduğunu göstərir.

DİM bu işin məsuliyyətini dərk edərək qəbul kampaniyasının tam şəffaf keçirilməsini təmin etmək məqsədilə onun bütün mərhələlərində görülən tədbirlər barədə ictimaiyyəti müntəzəm olaraq məlumatlandırmışdır. Qəbul imtahanlarında iştirak etmiş hər bir gəncin imtahan nəticələri haqqında məlumatlar arayış formasında imtahanın keçirildiyi vaxtdan təxminən 15-25 gün sonra internetdə yerləşdirilmişdir. Arayışda abituriyentlərin hər fənn üzrə ayrı-ayrılıqda düzgün və səhv cavabları, nisbi balları göstərilmişdir. Eyni zamanda hər bir abituriyentə internet vasitəsilə cavab kartı və cavab vərəqinin ön və arxa üzlərinin qrafik təsvirləri, qapalı tipli tapşırıqların doğru cavabları, açıq tipli tapşırıq üzrə qiymətləndirmə meyarları (tapşırığın ehtimal olunan doğru cavabları, həlli və qiymətləndirmə şkalası) ilə tanış olmaq imkanı verilmişdir. Bunun əsasında onlar öz imtahan nəticələrini ətraflı təhlil etmək imkanına malik olmuşdur.

Abituriyentlərin imtahan balları elan edildikdən sonra onların düzgün ixtisas seçiminə kömək məqsədilə DİM bütün ixtisas qruplarının abituriyentləri üçün "İxtisas seçimi zamanı nələrə diqqət yetirməli?" adlı vəsaitlər çap edib. Vəsaitlərdə plan yerlərinin sayı, hər bir qrup üzrə müsabiqə şərtləri, həmçinin müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin imtahan ballarının paylanma histoqramları cədvəl şəklində təqdim edilib. Cədvəldən istifadə edən müsabiqə iştirakçıları öz imtahan göstəricilərinin bu bal sıralanmasındakı yerini müəyyən etmək və ötən illərdə qəbul imtahanlarında ayrı-ayrı ixtisaslar üzrə formalaşmış keçid ballarını nəzərə almaqla uğurlu seçim etmək imkanı qazanıblar.

Ötən il olduğu kimi, bu il də DİM-də Apellyasiya Komissiyası bir neçə mərhələdə fəaliyyət göstərmişdir. Hər bir ixtisas qrupu üzrə imtahan keçiriləndən sonra apellyasiyada imtahanın gedişi və qəbul imtahanlarında ayrı-ayrı fənlər üzrə istifadə edilmiş test tapşırıqlarının məzmunu ilə əlaqədar müraciətlərə baxılmışdır. Apellyasiya Komissiyasının tərkibində DİM-in müvafiq struktur bölmələrinin əməkdaşları və ekspertlərdən ibarət işçi qrup fəaliyyət göstərmiş, testlərlə bağlı suallara mütəxəssislər tərəfindən hərtərəfli izahat verilmişdir. Qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsində iştirak edənlər üçün apellyasiya komissiyaları aşağıda göstərilən tarixlərdə fəaliyyət göstərmişdir:

1-ci cəhd imtahanları üzrə

- II və III qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 10 – 12 iyun, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 14 iyun;
- I və IV qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 22 – 24 iyun, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 23 iyun.

2-ci cəhd imtahanları üzrə

- II və III qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 23 – 25 iyul, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 25 iyul;
- I və IV qruplar üzrə qeydiyyat tarixləri 6 – 8 avqust, apellyasiya prosesinin başlanma tarixi 8 avqust.

Hər ixtisas qrupu üzrə abituriyentlərin istəyinə daha çox uyğun olan, ərizələrdə daha çox birinci yerdə göstərilən ən nüfuzlu ixtisaslar müəyyən edilib.

Hər bir ixtisas üzrə müsabiqə vəziyyəti təkcə həmin ixtisası seçən abituriyentlərin sayından deyil, həm də həmin ixtisas üçün ayrılmış plan yerlərinin miqdarından asılı olur. Bir qayda olaraq, abituriyentlərin sayının artması müsabiqə vəziyyətinin yüksəlməsinə, plan yerlərinin artması isə müsabiqə vəziyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olur. Bu baxımdan, müsabiqə vəziyyəti ixtisasın nüfuz səviyyəsini tam ifadə edə bilməz. Nəzərə alsaq ki, ərizədə birinci yerdə göstərilən ixtisas abituriyentin istəyinə ən çox uyğun olandır, deməli, ixtisasın nüfuzunu həmin ixtisasın abituriyent ərizələrində birinci yerdə göstərilməsinin sayı əsasında müəyyənləşdirmək daha düzgün olar. Aparılan müqayisə zamanı müsabiqəsində iştirak etmək üçün ümumi bala qoyulan tələb 200-dən az olan ixtisaslar nəzərə alınmamışdır. Bu qayda ilə hər qrupun ən nüfuzlu ixtisası müəyyənləşdirilmişdir. Məlum olmuşdur ki, bu il abituriyentlər Azərbaycan bölməsində I qrupda ən çox Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin "Neft-qaz mühəndisliyi", II qrupda Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Maliyyə", III qrupda Azərbaycan Dillər Universitetinin "Xarici dil

müəllimliyi (ingilis dili üzrə)", IV qrupda Azərbaycan Tibb Universitetinin "Tibb", V qrupda Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Dizayn" ixtisasına üstünlük vermişdir (cədvəl 1.15). Bütün ixtisas qruplarında Azərbaycan və rus bölməsinin abituriyentlərinin seçimi eyni olmuşdur (cədvəl 1.16).

Cədvəl 1.15

ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNDƏ BİRİNCİ YERDƏ ƏN ÇOX GÖSTƏRİLMİŞ DÖVLƏT SİFARİŞLİ ƏYANİ ŞÖBƏ İXTİSASLARI

Azərbaycan bölməsi

İxtisas qrupu	İxtisasın adı	Birinci yerdə göstərmələrin	
		sayı	faizi (bu ixtisasa sənəd verən abituriyentlərin ümumi sayına nəzərən)
I	Neft-qaz mühəndisliyi (Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti)	328	23.98
II	Maliyyə (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti)	604	43.74
III	Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili üzrə, Azərbaycan Dillər Universiteti)	708	37.98
IV	Tibb (Azərbaycan Tibb Universiteti)	772	73.66
V	Dizayn (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti)	1173	51.40

Cədvəl 1.16

ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNDƏ BİRİNCİ YERDƏ ƏN ÇOX GÖSTƏRİLMİŞ DÖVLƏT SİFARİŞLİ ƏYANİ ŞÖBƏ İXTİSASLARI

Rus bölməsi

İxtisas qrupu	İxtisasın adı	Birinci yerdə göstərmələrin	
		sayı	faizi (bu ixtisasa sənəd verən abituriyentlərin ümumi sayına nəzərən)
I	Neft-qaz mühəndisliyi (Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti)	46	16.55
II	Maliyyə (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti)	96	45.71
III	Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili üzrə, Azərbaycan Dillər Universiteti)	73	40.33
IV	Tibb (Azərbaycan Tibb Universiteti)	68	61.82
V	Dizayn (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti)	339	52.15

Oğlan abituriyentlər texniki və iqtisad, qız abituriyentlər isə humanitar ixtisaslara üstünlük veriblər.

"Abituriyentin ərizəsi"ni dolduran gənc öz ərizəsində ixtisas qrupunu qeyd etməklə, əslində, özünün bu və ya digər ixtisaslara istəyini, marağını ifadə edir. Bu amil nəzərə alınaraq ixtisas qrupları üzrə abituriyentlərin istəyini ifadə edən kəmiyyət göstəricisi hesablanıb. Bu zaman ixtisas seçimi aparan abituriyentlərin neçə faizinin həmin ixtisas qrupuna müraciət etməsi nəzərə alınıb. Hər bir abituriyentin istəyi nəzərə alınmaqla hesablanan belə göstərici əsasında ölkənin bütün abituriyentlərini təmsil edən ortastatistik abituriyentin (ayrılıqda oğlan və qız) ixtisas qruplarından hər birinə görə istəyi faizlə müəyyən edilib. 1.17 saylı cədvəldə hesablamanın nəticələri təqdim olunur (bu il hər bir abituriyent eyni zamanda həm V, həm I–IV qruplardan birini və ya ikisini seçə bilmişdir, ona görə qruplar üzrə faizlərin cəmi 100-dən çox alınır).

Cədvəl 1.17

ORTASTATİSTİK OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN I-IV İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ İSTƏKLƏRİNİN PAYLANMASI

№	OĞLAN ABİTURİYENT				QIZ ABİTURİYENT			
	Azərb. bölməsi		Rus bölməsi		Azərb. bölməsi		Rus bölməsi	
	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə	Qrup	İstək, %-lə
1	I	36.38	I	44.03	III	33.43	III	35.84
2	I (RK)	33.59	I (RK)	36.76	III (DT)	32.83	III (DT)	34.84
3	II	28.09	II	26.20	I	20.90	II	19.04
4	I (Rİ)	15.60	I (Rİ)	25.34	I (RK)	19.30	I	17.58
5	III	11.54	III	13.20	II	18.29	I (RK)	15.88
6	III (DT)	10.82	III (DT)	11.68	III (TC)	10.65	III (TC)	13.73
7	III (TC)	4.97	III (TC)	7.21	I (Rİ)	9.42	IV	13.16
8	IV	2.37	IV	5.03	IV	8.16	I (Rİ)	7.89

Cədvəldən göründüyü kimi, oğlan və qızların ixtisas qruplarına münasibətləri fərqlidir. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də hər iki bölmənin ortastatistik oğlan abituriyentinin istəyi ən çox Riyaziyyat, fizika və mühəndislik (I qrup) və İqtisadiyyat və idarəetmə (II qrup) ixtisaslarınadır. Azərbaycan bölməsində oğlanların 64.47%-nin, rus bölməsində isə 70.23%-nin istəyi bu iki ixtisas qrupuna yönəlib. Bu rəqəmlər oğlan abituriyentlərin texniki, iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisaslarına marağının nə dərəcədə yüksək olduğunu göstərir. Bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki, oğlanların I ixtisas qrupuna istəyi II qrupa nəzərən əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir. Azərbaycan və rus bölmələrində oğlan abituriyentlərin I qrupa istəyi II qrupla müqayisədə müvafiq olaraq 2018-ci ildə 1.72 və 1.65 dəfə, 2019-cu ildə 1.90 və 1.86 dəfə, 2020-ci ildə 2.14 və 2.25 dəfə, 2021-ci ildə 1.70 və 1.74 dəfə, 2022-ci ildə 1.65 və 1.89 dəfə, 2023-cü ildə isə 1.30 və 1.68 dəfə yüksək olub.

Ortastatistik qız abituriyentin humanitar ixtisaslardan ibarət III ixtisas qrupuna istəyi daha yüksəkdir. IV ixtisas qrupunda qızların ixtisas maraqları (istəkləri) oğlanların maraqlarından Azərbaycan bölməsində 3.4, rus bölməsində 2.6 dəfə yüksəkdir. Qeyd edək ki, IV qrup üzrə ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edən qız abituriyentlərin sayı oğlanlardan 3.80 dəfə yüksək olub.

Cari ildə də V ixtisas qrupuna həm oğlan, həm də qız abituriyentlərin marağı yüksək olub. V ixtisas qrupuna istəyin bu dərəcədə yüksək olması bu qrupa daxil olan ixtisasların müsabiqəsinin yalnız qəbul imtahanının I mərhələsinin (cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanının) nəticələri əsasında aparılmasıdır. Bildiyimiz kimi, I-IV ixtisas qruplarında müsabiqə qəbul imtahanının hər iki mərhələsinin nəticələri əsasında aparılır və istənilən halda ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyənlər imtahanın I mərhələsində iştirak edirlər. Bununla yanaşı, cari ilin məzunlarının V ixtisas qrupu üzrə ixtisasların müsabiqəsində buraxılış imtahanının nəticələri əsasında iştirak etmək imkanı olmuşdur və onlar əlavə imtahan verməmişdir. Qeyd olunanlara baxmayaraq, faktiki olaraq, onların bir çoxunun bu qrupa aid olan ixtisaslara marağı çox az olub və yaxud heç olmayıb. Qeyd edək ki, ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edən abituriyentlərin cəmi 17.78%-i (oğlanların 22.83%-i, qızların 13.38%-i) V qrupa daxil olan ixtisasları öz ərizələrində qeyd edib.

Bakı şəhərinin Qaradağ rayonu, Siyəzən, Salyan və Neftçala rayonlarının oğlan abituriyentləri ənənəvi olaraq yüksək faizlə I qrupun ixtisaslarını seçiblər.

Respublikanın ayrı-ayrı bölgələrini təmsil edən oğlan və qız abituriyentlərin və subbakalavrların ixtisas qrupları üzrə istəklərinin paylanması müəyyənləşdirilib. Abituriyentləri və subbakalavrları bu və ya digər ixtisas qrupuna nisbətən daha çox meyil göstərən bölgələr 1.18 saylı cədvəldə təqdim olunub.

Cədvəldən göründüyü kimi, Neftçala, Salyan, Qusar, Qax, Siyəzən, Qazax rayonlarında, eləcə də Bakı şəhərinin Xətai və Qaradağ rayonlarında oğlanlar yüksək faizlə (uyğun olaraq, 63.50%, 58.41%, 56.57%, 52.94%, 51.55%, 50.48%, 55.78%, 55.07%) texniki ixtisaslar qrupunu seçiblər. Əvvəlki illərdəki qəbulun nəticələri də göstərir ki, bu bölgələrdə oğlanların texniki ixtisaslara maraqları yüksəkdir və bu, bir ənənəyə çevrilib. Buna səbəb həmin bölgələrdə dəqiq fənlərin, xüsusən riyaziyyat və fizika fənlərinin tədrisi səviyyəsinin yüksək olması, həmçinin texniki elmlərlə bağlılığı olan sənaye müəssisələrinin mövcudluğudur. Şübhəsiz, müəllimin nüfuzu, yüksək təhsili və pedaqoji bacarığı da şagirdlər arasında

fənnin daha dərindən öyrənilməsini şərtləndirir. İxtisas seçərkən isə gənclər ən yaxşı bildikləri fənnin daha çox əhəmiyyət kəsb etdiyi ixtisas qrupuna üstünlük verirlər.

Bu il Quba, Xaçmaz, Şamaxı, Abşeron, Şuşa, Masallı, Lənkəran, Lerik, Bakı şəhərinin Nizami və Suraxanı rayonlarında qızlar humanitar ixtisaslara daha çox üstünlük veriblər.

Cədvəl 1.18

RESPUBLİKANIN BÖLGƏLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN OĞLAN VƏ QIZLARIN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ İSTƏKLƏRİNİN PAYLANMASI

İxtisas qrupu	AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ		RUS BÖLMƏSİ	
	Oğlan abituriyent	Qız abituriyent	Oğlan abituriyent	Qız abituriyent
I	Neftçala rayonu (63.50), Salyan rayonu (58.41), Qax rayonu (52.94), Siyəzən rayonu (51.55), Qazax rayonu (50.48), Bakı ş. Qaradağ rayonu (49.24), Qusar rayonu (48.76), Bakı ş. Pirallahı rayonu (48.60), Sumqayıt şəhəri (48.07), Şirvan şəhəri (47.59), Astara rayonu (46.85), Ağstafa rayonu (46.67), Tovuz rayonu (46.16), Bakı ş. Suraxanı rayonu (45.61)	Salyan rayonu (34.11), Neftçala rayonu (32.08), Bakı ş. Pirallahı rayonu (32.04), Şabran rayonu (31.44), Qax rayonu (31.15), Tovuz rayonu (27.94), Culfa rayonu (27.93), Xocavənd rayonu (27.85), Şirvan şəhəri (27.32), Zəngilan rayonu (27.27), Ucar rayonu (27.17), Qusar rayonu (26.92)	Qusar rayonu (56.57), Bakı ş. Xətai rayonu (55.78), Bakı ş. Qaradağ rayonu (55.07), Bakı ş. Xəzər rayonu (54.29), Xaçmaz rayonu (49.06), Bakı ş. Sabunçu rayonu (48.85), Sumqayıt şəhəri (47.45), Bakı ş. Binəqədi rayonu (46.70), Bakı ş. Suraxanı rayonu (45.83), Bakı ş. Nizami rayonu (45.34), Bakı ş. Nəsimi rayonu (44.81)	Zaqatala rayonu (31.67), Balakən rayonu (28.85), Bakı ş. Qaradağ rayonu (24.69), Bakı ş. Sabunçu rayonu (24.58), Bakı ş. Xətai rayonu (22.53), Qusar rayonu (21.90), Bakı ş. Yasamal rayonu (20.16), Xaçmaz rayonu (19.08), Bakı ş. Suraxanı rayonu (18.29), Bakı ş. Səbayel rayonu (18.28), Bakı ş. Binəqədi rayonu (17.98), Bakı ş. Xəzər rayonu (17.76), Gəncə şəhəri (17.38)
II	Şərur rayonu (46.15), Naxçıvan şəhəri (44.94), Ordubad rayonu (44.30), Culfa rayonu (44.02), Babək rayonu (42.89), İmişli rayonu (40.65), Şahbuz rayonu (38.53), Ağcabədi rayonu (38.03), Cəbrayıl rayonu (37.34), Füzuli rayonu (37.21)	Balakən rayonu (31.03), Zaqatala rayonu (30.28), Bakı ş. Nəsimi rayonu (28.65), Ağsu rayonu (28.31), Xocavənd rayonu (27.85), Xocalı rayonu (27.62), Zəngilan rayonu (27.60), Zərdab rayonu (26.83), Cəbrayıl rayonu (26.53), Bakı ş. Binəqədi rayonu (26.01), Lənkəran rayonu (25.83)	Abşeron rayonu (41.45), Bakı ş. Nərimanov rayonu (33.33), Gəncə şəhəri (32.89), Bakı ş. Yasamal rayonu (31.65), Quba rayonu (27.42), Bakı ş. Xəzər rayonu (26.67), Bakı ş. Nizami rayonu (25.47), Bakı ş. Səbayel rayonu (24.73), Bakı ş. Nəsimi rayonu (24.59), Bakı ş. Xətai rayonu (24.00), Sumqayıt şəhəri (23.98), Bakı ş. Binəqədi rayonu (23.35)	Bakı ş. Nərimanov rayonu (28.80), Bakı ş. Binəqədi rayonu (25.89), Bakı ş. Səbayel rayonu (25.81), Gəncə şəhəri (22.62), Bakı ş. Nəsimi rayonu (22.61), Bakı ş. Suraxanı rayonu (22.29), Balakən rayonu (21.15), Bakı ş. Yasamal rayonu (20.93), Bakı ş. Xəzər rayonu (20.56), Bakı ş. Xətai rayonu (20.21), Lənkəran rayonu (19.67)
III	Kəlbəcər rayonu (18.82), Yardımlı rayonu (18.01), Gədəbəy rayonu (17.24), Masallı rayonu (15.76), Zəngilan rayonu (15.73), Şamaxı rayonu (15.09), Lerik rayonu (14.94), Goranboy rayonu (14.49), Şəki rayonu (13.94), Şahbuz rayonu (13.76), Babək rayonu (13.72), Cəlilabad rayonu (13.50)	Şamaxı rayonu (44.86), Şuşa rayonu (42.58), Masallı rayonu (41.43), Lerik rayonu (40.08), Kəlbəcər rayonu (39.89), Kəngərli rayonu (39.86), Ordubad rayonu (39.66), Tərtər rayonu (39.63), Gədəbəy rayonu (38.81), Cəlilabad rayonu (38.30), İmişli rayonu (37.52), Ağdam rayonu (37.29), Xocalı rayonu (37.14)	Bakı ş. Nəsimi rayonu (15.30), Bakı ş. Sabunçu rayonu (15.21), Abşeron rayonu (13.82), Gəncə şəhəri (13.76), Bakı ş. Səbayel rayonu (13.62), Bakı ş. Qaradağ rayonu (13.04), Bakı ş. Nizami rayonu (12.73), Bakı ş. Suraxanı rayonu (12.50), Bakı ş. Binəqədi rayonu (12.44), Bakı ş. Yasamal rayonu (12.24), Quba rayonu (11.29), Bakı ş. Xətai rayonu (10.89), Bakı ş. Nərimanov rayonu (10.73)	Quba rayonu (55.77), Xaçmaz rayonu (45.80), Abşeron rayonu (44.76), Bakı ş. Nizami rayonu (41.25), Lənkəran rayonu (40.98), Bakı ş. Suraxanı rayonu (40.57), Bakı ş. Xəzər rayonu (39.25), Bakı ş. Nəsimi rayonu (39.20), Bakı ş. Sabunçu rayonu (36.44), Bakı ş. Qaradağ rayonu (35.80), Sumqayıt şəhəri (34.58), Bakı ş. Xətai rayonu (34.11)

Cədvəl 1.18 (ardı)

İxtisas qrupu	AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ		RUS BÖLMƏSİ	
	Oğlan abituriyent	**Qız abituriyent**	**Oğlan abituriyent**	**Qız abituriyent**
IV	Yardımlı rayonu (6.45), Lerik rayonu (6.32), Zərdab rayonu (5.75), Masallı rayonu (5.65), Biləsuvar rayonu (5.60), Culfa rayonu (5.43), Babək rayonu (4.99), Zaqatala rayonu (4.88), Şahbuz rayonu (4.59), Mingəçevir şəhəri (4.58), Bərdə rayonu (4.53)	Şahbuz rayonu (20.14), Naxçıvan şəhəri (16.87), Kəngərli rayonu (16.67), Ordubad rayonu (16.38), Yardımlı rayonu (16.07), Culfa rayonu (14.86), Şirvan şəhəri (14.68), Babək rayonu (14.00), Şəmkir rayonu (13.55), Oğuz rayonu (13.01)	Bakı ş. Səbayel rayonu (7.17), Qusar rayonu (7.07), Bakı ş. Nəsimi rayonu (6.01), Bakı ş. Nərimanov rayonu (5.93), Gəncə şəhəri (5.70), Sumqayıt şəhəri (5.61), Bakı ş. Nizami rayonu (5.59), Quba rayonu (4.84), Xaçmaz rayonu (4.72), Bakı ş. Binəqədi rayonu (4.31), Bakı ş. Yasamal rayonu (4.22), Bakı ş. Sabunçu rayonu (4.15)	Gəncə şəhəri (21.97), Lənkəran rayonu (21.31), Qusar rayonu (18.10), Balakən rayonu (17.31), Zaqatala rayonu (16.67), Sumqayıt şəhəri (15.42), Abşeron rayonu (13.29), Bakı ş. Binəqədi rayonu (12.81), Bakı ş. Nərimanov rayonu (12.80), Bakı ş. Səbayel rayonu (12.19)

Qeyd: Seçmədə qəbul kampaniyasında iştirak etmək üçün müraciət edənlərin sayı Azərbaycan bölməsində 100-dən, rus bölməsində isə 50-dən az olmayan bölgələr iştirak edir.

I–IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında abituriyentlərin 46.27%-i 200-dən az bal toplamışdır.

I–IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən və qəbul olan abituriyentlərin bal göstəriciləri aşağıdakı diaqramlarda (bax: şəkil 1.13 və 1.14) təsvir edilib. Qəbulda toplanılması mümkün olan maksimal bal 700-dür. 0-700 bal diapazonunu şərti olaraq (0-200), (200-300), (300-500), (500-700) intervallarına bölərək, ənənəvi "2", "3", "4", "5" qiymətləri ilə analogiyasını yaratsaq, görərik ki, bu il abituriyentlərin 46.3 faizi imtahandan "2", 21.1%-i "3", 24.8%-i "4", 7.9%-i isə "5" qiymət alıb (bax: şəkil 1.13). Ötən il bu göstəricilər, uyğun olaraq, 42.8%, 22.0%, 25.6%, 9.6% olmuşdur. Göründüyü kimi, bu il "3", "4" və "5" qiymət alanların faizi nisbətən azalmış, "2" qiymət alanların faizi isə artmışdır. Təbii ki, qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin topladıqları balların paylanması strukturunda və qəbul planında baş verən dəyişikliklər qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanmasında da öz əksini tapmışdır. Qəbul olanların topladıqları balların paylanma diaqramından (şəkil 1.14) görünür ki, onların 34.3%-ni "3", 43.2%-ni "4", 13.1%-ni isə "5" qiymət alanlar təşkil edib. Ötən il bu göstəricilər, uyğun olaraq, 33.8%, 43.8%, 15.8% olub.

V ixtisas qrupu üzrə ərizə verib qəbul imtahanında (cari ilin məzunları üçün tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanında) iştirak edən və qəbul olan abituriyentlərin bal göstəriciləri isə aşağıdakı diaqramlarda (bax: şəkil 1.15 və 1.16) təsvir edilib. Bu imtahanlarda toplanılması mümkün olan maksimal bal 300-dür. Şəkil 1.15-dən göründüyü kimi, qəbul (buraxılış) imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin 50.96%-nin topladığı bal 100-dən aşağıdır. Qəbul olan abituriyentlər arasında 30-dan az bal toplayan yoxdur və abituriyentlərin yarıdan çoxu (50.39%) 100-150 bal intervalında nəticə göstərib (şəkil 1.16).

Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu il Daşkəsən, Samux, Ağsu, Xaçmaz, Babək, Lerik, Ağcabədi, Şərur, Şamaxı, Sabirabad, Quba, Tovuz, Xocalı, Biləsuvar, Saatlı, Şəmkir, Qazax, Göygöl, Xızı rayonlarının və Naftalan şəhərinin cari il məzunlarını təmsil edən abituriyentlərin 20%-dən çoxunun qəbul imtahanlarında topladığı bal 100-dən aşağı olmuşdur.

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

(I–IV qruplar üzrə)

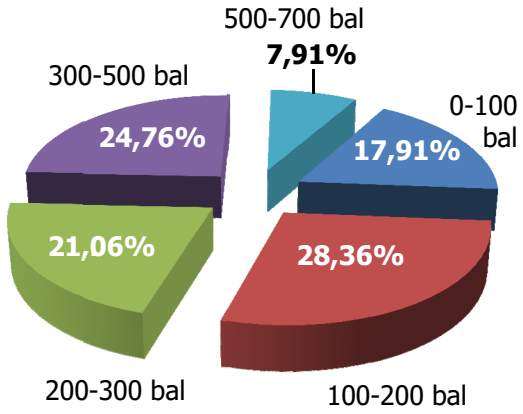

Şəkil 1.13

QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

(I–IV qruplar üzrə)

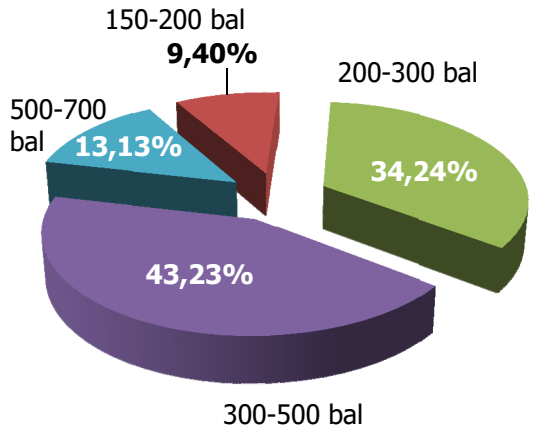

Şəkil 1.14

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

(V qrup üzrə)

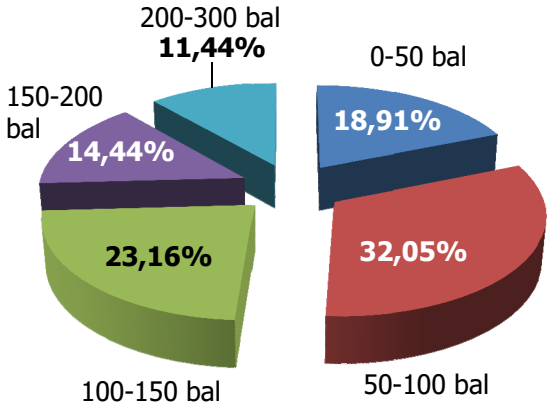

Şəkil 1.15

QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

(V qrup üzrə)

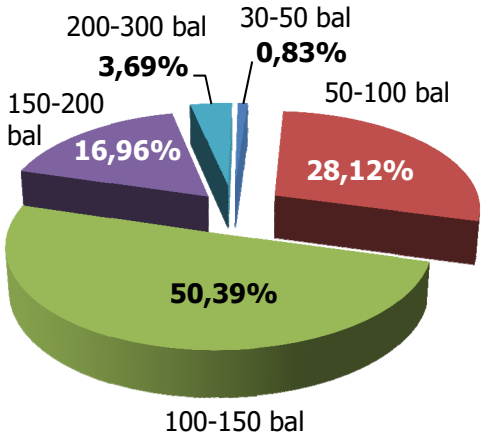

Şəkil 1.16

Məlum olduğu kimi, "Abituriyentin ərizəsi" formasına ayrı-ayrı fənlər üzrə attestat qiymətləri də daxil edilir. Ərizədə qeyd olunan qiymətlər əsasında abituriyentlərin orta attestat qiymətləri hesablanaraq, onların qəbul imtahanlarında topladıqları ballarla müqayisəsi aparılmışdır. Cədvəl 1.19-da attestat qiymətlərinə görə müxtəlif səviyyədə yerləşən cari ilin məzunlarının qəbul imtahanlarında topladıqları balların paylanması təqdim edilir. Bu cədvələ əsaslanaraq, attestatda bütün qiymətləri "5" olan abituriyentlərlə bütün qiymətləri "3" olan abituriyentlərin imtahan ballarını müqayisə edək. Tam orta məktəbi bütün fənlərdən "3" qiymətlə başa vuran məzunların 96.71%-nin qəbul imtahanlarındakı nəticələri də çox zəif – 0–200 bal intervalında olub. "5" qiymətlə bitirən məzunların isə yalnız 32.62%-i attestat qiymətlərini doğrulda bilib. Bu da məktəblərdə verilən aşağı qiymətlərin obyektiv olduğunu, yüksək qiymətlərin isə nisbətən şişirdildiyini göstərir.

Əlbəttə, obyektiv qiymətləndirilmə aparılarsa, təhsilin bir pilləsində əldə olunmuş nailiyyətlər digər pilləyə keçiddə nəzərə alınmalıdır. İndiki halda isə ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı attestat qiymətləri nəzərə alınaraq bunun əsasında abituriyentin nəticəsinə hər hansı bal əlavə edilərsə, əla qiymətlərini doğrultmayan "əlaçılar" öz biliyi hesabına bal toplayanları sıxışdırıb, onları ali təhsil müəssisələrinə qəbulda üstələyə bilərlər. Digər tərəfdən, bu cür addımın subyektivliyə bir qədər də yol açmayacağına zəmanət vermək çətindir. Odur ki, biz məktəb və qəbul göstəriciləri arasında yüksək korrelyasiya (r>0.9) olmayanadək attestat qiymətlərinin qəbulda əlavə bal kimi nəzərə alınmasının tərəfdarı deyilik.

Qiymətləndirmə ilə bağlı qeyd olunan problem digər amillərlə yanaşı, həm də tam orta təhsil standartlarının yerlərdə eyni qaydada tətbiq edilməməsindən irəli gəlir. Qiymət meyarlarının məktəblərdə bir-birindən ciddi fərqlənməsi nəticəsində eyni hazırlıqlı şagirdin biliyi bir məktəbdə (rayonda) "əla", digər məktəbdə (rayonda) "kafi" qiymətləndirilir. Dövlət İmtahan Mərkəzi ümumtəhsil müəssisələrində qiymətləndirmənin vahid standartlar əsasında aparılması işinə kömək məqsədilə məktəb proqramlarına uyğun olaraq şagirdlərin biliyinin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi üçün fənlər üzrə test kitabları nəşr edib. Kitablar Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən dərs vəsaiti kimi təsdiq edilib. Bu kitablarda qiymətləndirmənin 5 və 9 ballıq sistemdə standartları da təqdim olunub ki, hər bir məktəb bunun əsasında öz şagirdlərinin biliyini vahid qiymətləndirmə sistemi ilə ölçmək imkanı əldə etsin.

Cədvəl 1.19

ATTESTAT QİYMƏTLƏRİ VƏ QƏBUL İMTAHANLARINDA TOPLADIQLARI BALLAR ÜZRƏ ABİTURİYENTLƏRİN PAYLANMASI

SEÇMƏLƏR		CƏMİ	BAL İNTERVALLARI				
			0-100	100-200	200-300	300-500	500-700
İmtahan iştirakçıları	sayı	78506	14061	22262	16537	19439	6207
	faizi	100.0	17.91	28.36	21.06	24.76	7.91
İmtahan iştirakçıları (2023-cü ilin məzunları)	sayı	68216	10879	18006	14626	18676	6029
	faizi	100.0	15.95	26.40	21.44	27.38	8.84
2023-cü ilin məzunları (əlaçılar)	sayı	12767	156	967	1858	5622	4164
	faizi	100.0	1.22	7.57	14.55	44.04	32.62
2023-cü ilin məzunları (orta attestat balı 4.5-5 intervalında yerləşənlər, 4.5 daxil olmaqla)	sayı	19104	926	4006	5068	7595	1509
	faizi	100.0	4.85	20.97	26.53	39.76	7.90
2023-cü ilin məzunları (orta attestat balı 4-4.5 intervalında yerləşənlər, 4 daxil olmaqla)	sayı	18961	2894	6602	5011	4142	312
	faizi	100.0	15.26	34.82	26.43	21.84	1.65
2023-cü ilin məzunları (orta attestat balı 3.5-4 intervalında yerləşənlər)	sayı	9052	2725	3581	1758	950	38
	faizi	100.0	30.10	39.56	19.42	10.49	0.42
2023-cü ilin məzunları (orta attestat balı 3-3.5 intervalında yerləşənlər, 3.5 daxil olmaqla)	sayı	6605	3025	2378	856	340	6
	faizi	100.0	45.80	36.00	12.96	5.15	0.09
2023-cü ilin məzunları (orta attestat balı "3" olanlar)	sayı	1461	1036	377	37	11	0
	faizi	100.0	70.91	25.80	2.53	0.75	0.00

Fənlər üzrə məktəb qiymətləri ilə qəbul imtahanlarında toplanılan balların müqayisəsi üçün abituriyentlərin hər bir fənn üzrə topladıqları balların məktəb qiymətləri ilə korrelyasiyası da araşdırılıb. Məlum olub ki, ümumtəhsil müəssisələrində nisbətən obyektiv qiymətləndirmə ana dili, riyaziyyat və xarici

dil fənləri üzrə aparılır. Bu fənlər üzrə korrelyasiya əmsalı 0.58-0.61 intervalındadır. 2014-cü ildə xarici dil üzrə korrelyasiya əmsalı 0.42-yə bərabər olub. Amma son altı ildə buraxılış imtahanı fənləri siyahısına xarici dil fənni də daxil edildikdən sonra bu göstərici 0.61-ə yüksəlib. Ədəbiyyat, tarix, fizika, kimya, biologiya və coğrafiya fənləri üzrə korrelyasiya əmsalları 0.34-0.44 intervalındadır.

2014-2023-CÜ İLLƏRDƏ QƏBUL İMTAHANLARINDA TOPLADIQLARI BALLAR ÜZRƏ ABİTURİYENTLƏRİN PAYLANMASININ MÜQAYİSƏSİ (BÜTÜN MƏZUNLAR NƏZƏRƏ ALINMAQLA)

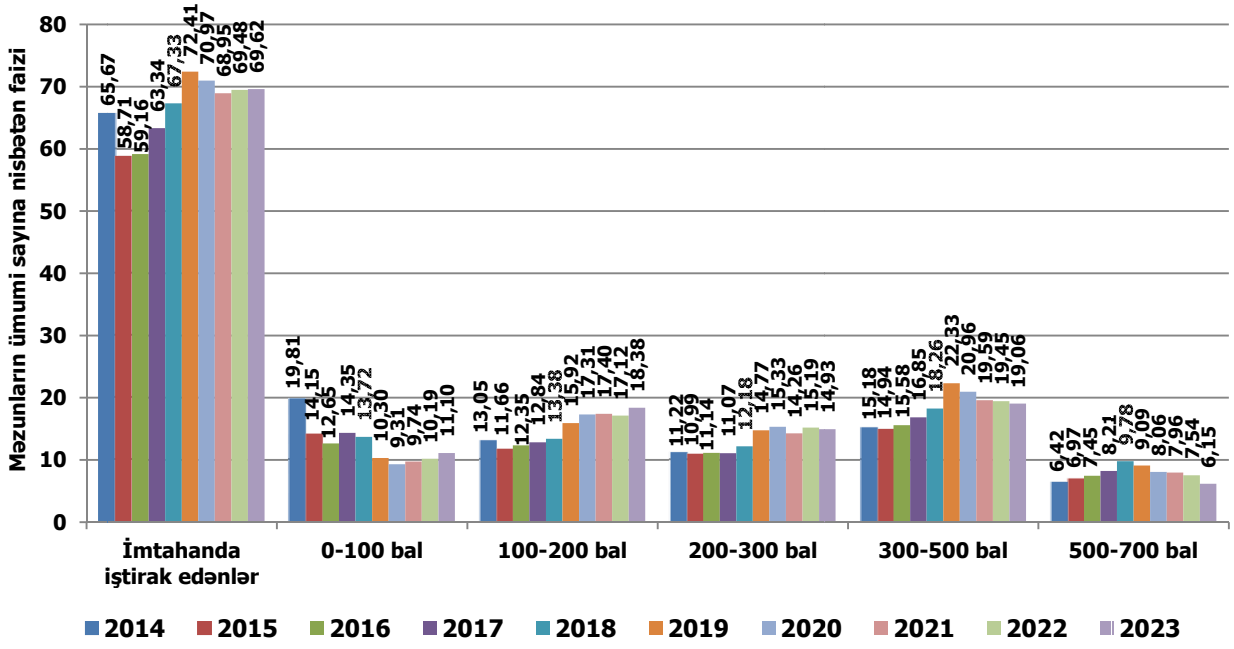

Şəkil 1.17

Məlum olduğu kimi, 2015-ci ildən V qrup və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında həyata keçirilib. Ona görə də V qrup ixtisaslarına və ya orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər I–IV qruplar üzrə imtahanlarda iştirak etməyiblər. Nəticədə, 2014-cü illə müqayisədə 2015, 2016 və 2017-ci illərdə I–IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən cari il məzunlarının respublika üzrə bütün məzunların sayındakı payı 65.67%-dən müvafiq olaraq 58.71, 59.16 və 63.34%-dək azalmış, 2018 və 2019-cu illərdə əksinə olaraq bu pay müvafiq olaraq 67.33 və 72.41 faizə qədər artmış, 2020, 2021, 2022, 2023-cü illərdə isə qismən azalaraq, müvafiq olaraq 70.97, 68.95, 69.48% və 69.62% təşkil etmişdir. Ötən illər ərzində xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara (V qrup) və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olanların əksəriyyətinin qəbul imtahanında 0–100 və 100–200 intervalında bal toplayanlardan ibarət olduqlarını nəzərə alsaq, deyə bilərik ki, 2014-cü illə müqayisədə 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 və 2023-cü illərdə qəbul imtahanı ballarının paylanma spektrinə daxil olan orta və yüksək bal intervallarında (200–300, 300–500, 500–700) heç bir əhəmiyyətli dəyişiklik baş verməməlidir. Doğrudan da, 1.17 saylı şəkildən göründüyü kimi, ciddi dəyişiklik yalnız 0–100 intervalında bal toplayanların nisbi sayındadır. 200–300, 300–500 və 500–700 intervallarında bal toplayanların mütləq saylarını təhlil etdikdə görürük ki, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 və 2023-cü illərdə bu intervallarda nəticə göstərənlərin sayı 2014-cü illə müqayisədə qismən artıb (2014-cü ildə bu intervallar üzrə nəticə göstərən abituriyentlərin sayı, müvafiq olaraq, 9509, 12863 və 5440-a, 2015-ci ildə 9702, 13182 və 6153-ə, 2016-cı ildə 9713, 13589 və 6501-ə, 2017-ci ildə 9256, 14088 və 6865-ə, 2018-ci ildə 10036, 15049 və 8062-yə, 2019-cu ildə 11810, 17854 və 7266-ya, 2020-ci ildə 12240, 16732 və 6434-ə, 2021-ci ildə 11859, 16290 və 6623-ə, 2022-ci ildə 13779, 17639 və 6837-yə, 2023-cü ildə isə 14626, 18676 və 6029-a bərabər olub).

Bundan əlavə, hər bir fənn üzrə attestat qiyməti "kafi" və "əla" olan abituriyentlərin qəbul imtahanlarında müvafiq fəndən topladıqları nisbi balların bal intervalları üzrə paylanma histoqramları təhlil edilib. Məlum olub ki, fənlər üzrə attestat qiymətləri "3" olan abituriyentlərin əksəriyyəti qəbul imtahanlarında da analoji nəticə göstəriblər. Belə ki, bu abituriyentlərin ayrı-ayrı fənlər üzrə 83–97%-i 0–40 intervalında nisbi bal

toplamışdır. Deməli, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, ümumi təhsil məktəblərində verilən aşağı qiymətlər müəyyən edilmiş vahid standartlara xeyli dərəcədə uyğundur. Ancaq, təəssüf ki, "əla" ilə qiymətləndirmədə bunun əksini görürük (bax: cədvəl 1.20). Bu özünü coğrafiya (II, III qruplar), kimya (I, IV qruplar), fizika (I, IV qruplar) və tarix (II, III qruplar) fənləri üzrə qiymətləndirmədə daha qabarıq göstərir. Coğrafiya fənnindən əlaçı abituriyentlərin 41.07%-nin, kimya fənnindən 37.09%-nin, fizika fənnindən 35.54%-nin və tarix fənnindən 30.89%-nin uyğun fənlər üzrə qəbul imtahanının II mərhələsində topladıqları nisbi balları 20-dən az olmuşdur. Əlaçı abituriyentlərin 80-100 bal intervalındakı nəticələrinə nəzər saldıqda görürük ki, bu abituriyentlərin ayrı-ayrı fənlər üzrə yalnız 5-27%-i 80–100 bal intervalında nəticə göstərərək özlərinin attestat qiymətlərini doğruldublar. Belə zəif nəticə göstərənlərin sayının çox olması fənlərin aşağı səviyyədə tədris olunması və qiymətləndirmədə standartlara əməl edilməməsi ilə əlaqədardır.

Qeyd etmək lazımdır ki, burada təhlil olunan göstəricilər qiymətləndirmənin respublika üzrə vəziyyətini ifadə edir. Lakin hər bir bölgənin fərqli göstəriciləri də ola bilər. Biz, sadəcə, bu sahədə problemlərin olduğunu və onun təhlil edilərək aydınlaşdırıla bilinməsi imkanlarını göstərdik. Bu baxımdan, hər bir bölgə müvafiq qaydada nəticələrini təhlil edib mövcud problemlərini üzə çıxara və onların həll olunması üçün tədbirlər görə bilər. Bölgələrdə bu işin hətta müəllimlər səviyyəsində də təhlil edilməsi mümkündür.

Cədvəl 1.20

FƏNLƏR ÜZRƏ ATTESTAT QİYMƏTLƏRİ "ƏLA" OLAN ABİTURİYENTLƏRİN NİSBİ BAL İNTERVALLARINA GÖRƏ PAYLANMASI (2023-CÜ İLİN MƏZUNLARI)

FƏNN		CƏMİ	BAL İNTERVALLARI				
			0 – 20	20 – 40	40 – 60	60 – 80	80 – 100
I mərhələ üzrə							
Ana dili	sayı	34066	1231	5287	9879	12578	5091
	faizi	100.00	3.61	15.52	29.00	36.92	14.94
Riyaziyyat	sayı	25177	3682	5370	5510	5615	5000
	faizi	100.00	14.62	21.33	21.89	22.30	19.86
Xarici dil	sayı	32933	1510	4548	8390	9360	9125
	faizi	100.00	4.59	13.81	25.48	28.42	27.71
II mərhələ üzrə							
Ana dili (III qrup)	sayı	11348	605	1490	2547	3618	3088
	faizi	100.00	5.33	13.13	22.44	31.88	27.21
Ədəbiyyat (III qrup)	sayı	12525	1475	2161	3568	3825	1496
	faizi	100.00	11.78	17.25	28.49	30.54	11.94
Riyaziyyat (I, II qruplar)	sayı	14836	3265	3082	3068	3229	2192
	faizi	100.00	22.01	20.77	20.68	21.76	14.77
Tarix* (II, III qruplar)	sayı	19871	6138	4372	4077	3423	1861
	faizi	100.00	30.89	22.00	20.52	17.23	9.37
Fizika (I, IV qruplar)	sayı	16352	5811	3873	2836	2296	1536
	faizi	100.00	35.54	23.69	17.34	14.04	9.39
Kimya (I, IV qruplar)	sayı	15015	5569	3296	2545	1877	1728
	faizi	100.00	37.09	21.95	16.95	12.50	11.51
Biologiya (IV qrup)	sayı	3890	679	1148	981	699	383
	faizi	100.00	17.46	29.51	25.22	17.97	9.85
Coğrafiya (II, III qruplar)	sayı	12241	5030	2872	2166	1489	684
	faizi	100.00	41.09	23.46	17.69	12.16	5.59

* Qeyd: Tarix fənnindən göstəricilər Azərbaycan tarixi və ümumi tarix fənlərinin hər ikisindən "əla" qiymət alan abituriyentlərin göstəriciləri əsasında müəyyənləşmişdir.

Abituriyentlərin ballarının paylanma histoqramlarında assimmetriya mövcuddur. Ortastatistik abituriyentə nəzərən zəif nəticə göstərənlər sayca üstünlük təşkil edir.

Qəbul imtahanlarının nəticələri əsasında Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrılıqda abituriyentlərin topladıqları balların I–IV və V ixtisas qrupları üzrə paylanması müəyyənləşdirilib. Onlar cədvəl şəklində tərtib olunub (1.21, 1.22, 1.23 və 1.24 saylı cədvəllərə bax) və histoqramları (1.1, 1.2, 1.3, 1.4 saylı qrafiklərə bax) qurulub.

Qrafiklərdə Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrılıqda abituriyentlərin I–IV və V ixtisas qrupları üzrə topladıqları balların paylanma histoqramları və ədədi xarakteristikaları: riyazi gözləmə (orta qiymət) – M, abituriyentlərin seçməsini iki bərabər hissəyə ayıran bal (mediana) – Me, abituriyentlərin ballarının paylanmasında rast gəlmə ehtimalı ən yüksək olan bal (moda) təqdim edilib. Təhlil göstərir ki, I–IV ixtisas qruplarında hər iki bölmə üzrə abituriyentlərin ballarının paylanma histoqramları sağtərəfli assimmetriyaya malikdir. Bu o deməkdir ki, abituriyentlərin tam seçimində orta nəticə göstərən (Azərbaycan bölməsində 244.98, rus bölməsində 265.07 bal) abituriyentlərə nəzərən zəif nəticə göstərənlər sayca üstünlük təşkil edir. Bununla belə, Azərbaycan və rus bölmələri abituriyentlərinin histoqramlarında fərqli cəhətlər mövcuddur. Bunlar aşağıdakılardır:

1. Azərbaycan bölməsi ilə müqayisədə rus bölməsində abituriyentlərin ballarının paylanma histoqramlarında assimmetriya nisbətən zəifdir. Azərbaycan və rus bölmələri abituriyentlərinin orta bal göstəriciləri arasındakı fərq ötən ilə nəzərən 16.62-dən 20.09-a qədər artmışdır. Azərbaycan bölməsində abituriyentlərin 52.89, rus bölməsində isə 61.32%-i 200-dən çox bal toplamışdır. Digər tərəfdən, imtahanda iştirak edənlərin yarısının Azərbaycan bölməsində 211.56, rus bölməsində isə 240.59 baldan zəif nəticə göstərməsi, hər iki bölmədə abituriyentlərin hazırlığının günün tələbləri (dövlət tədris proqramları və təhsil standartları) səviyyəsində olmadığını təsdiqləyir.

2. Abituriyentlərin topladıqları balların ortastatistik* abituriyentin topladığı bala (seçmənin riyazi gözləmə qiymətinə) nəzərən səpələnməsi (paylanmanın dəyişkənliyi) ortakvadratik meyillə xarakterizə edilir. Ortakvadratik meyilin qiymətləri bölmələr üzrə test imtahanlarında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları cədvəllərində göstərilib. Azərbaycan bölməsi üzrə bu göstərici 151.76, rus bölməsi üzrə 141.48 bala bərabərdir. Əslində, Azərbaycan və rus bölmələri üzrə toplanılan balların riyazi gözləmə (orta) qiymətləri bir-birindən fərqli olduğundan onların ortakvadratik meyillərini bilavasitə müqayisə etmək düzgün deyil. Müqayisə ortakvadratik meyillərin riyazi gözləmə (orta) qiymətlərinə nəzərən faizləri (variasiya əmsalı) əsasında aparılmalıdır. Belə müqayisə isə göstərir ki, Azərbaycan bölməsində abituriyentlərin topladıqları balların səpələnmə göstəricisi riyazi ortanın 61.95%-ni təşkil etdiyi halda, rus bölməsində 53.37%-ni təşkil edir. Azərbaycan bölməsində ortastatistik abituriyentin topladığı bala (riyazi ortaya) nəzərən səpələnmənin yüksək olması bu bölmənin qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərinin bilikləri arasında daha ciddi qütbləşmənin mövcud olduğunu göstərir.

V ixtisas qrupu üzrə abituriyentlərin tam seçməsində orta bal ətrafında nəticə göstərən (Azərbaycan bölməsində 107.80, rus bölməsində 141.42 bal) abituriyentlərə nəzərən zəif nəticə göstərən abituriyentlər sayca üstünlük təşkil edirlər. Azərbaycan və rus bölmələri abituriyentlərinin histoqramlarında bəzi fərqli cəhətlər mövcuddur. Belə ki, Azərbaycan bölməsi ilə müqayisədə rus bölməsi abituriyentlərinin ballarının paylanma histoqramlarında orta nəticə göstərən abituriyentlər daha çox üstünlük təşkil edir. İmtahanda iştirak edənlərin yarısı Azərbaycan bölməsində 94.88, rus bölməsində isə 138.03 baldan aşağı nəticə göstərib. Azərbaycan bölməsi üzrə ortakvadratik meyil 62.72, rus bölməsi üzrə 63.29 bala bərabərdir. Ortakvadratik meyillərin riyazi gözləmə (orta) qiymətlərinə nəzərən faizləri (variasiya əmsalı) əsasında müqayisə göstərir ki, Azərbaycan bölməsində abituriyentlərin topladıqları balların səpələnmə göstəricisi riyazi ortanın 58.18%-ni təşkil etdiyi halda, rus bölməsində yalnız 44.75%-ni təşkil edir. Göründüyü kimi, ortastatistik abituriyentin topladığı bala (riyazi ortaya) nəzərən səpələnmə hər iki bölmə üzrə yüksəkdir. Bu da o deməkdir ki, qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin bilikləri arasında ciddi qütbləşmə mövcuddur.

Qəbul imtahanlarının nəticələri əsasında ixtisas qrupları üzrə də abituriyentlərin topladıqları balların paylanması müəyyənləşdirilib. Onlara uyğun olan statistik sıralar jurnalın əlavələr hissəsində təqdim olunub (cədvəllər 6.10-6.19, bax: səh. 477-480).

* Burada ortastatistik abituriyent dedikdə, I-IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin bu imtahanda nümayiş etdirdikləri bilik və bacarıq baxımından ümumiləşdirilmiş obrazı nəzərdə tutulur.

Bölmə: Azərbaycan (I–IV qruplar)

Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları

Riyazi gözləmə:	244.98	Minimal bal :	0.0
Ortakvadratik meyil:	151.76	Maksimal bal :	692.8
Moda :	90	Abituriyentlərin sayı :	70950
Median :	211.56		

Cədvəl 1.21

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	6	0.01	0.01	220 - 240	3246	4.58	56.68	460 - 480	1288	1.82	90.27
0 - 20	40	0.06	0.06	240 - 260	2866	4.04	60.72	480 - 500	1312	1.85	92.12
20 - 40	1045	1.47	1.54	260 - 280	2609	3.68	64.40	500 - 520	1077	1.52	93.64
40 - 60	3382	4.77	6.30	280 - 300	2362	3.33	67.73	520 - 540	899	1.27	94.90
60 - 80	4358	6.14	12.45	300 - 320	2321	3.27	71.00	540 - 560	855	1.21	96.11
80 - 100	4431	6.25	18.69	320 - 340	2154	3.04	74.04	560 - 580	747	1.05	97.16
100 - 120	4429	6.24	24.93	340 - 360	1985	2.80	76.83	580 - 600	645	0.91	98.07
120 - 140	4265	6.01	30.95	360 - 380	1922	2.71	79.54	600 - 620	578	0.81	98.89
140 - 160	3977	5.61	36.55	380 - 400	1726	2.43	81.98	620 - 640	406	0.57	99.46
160 - 180	3862	5.44	41.99	400 - 420	1635	2.30	84.28	640 - 660	254	0.36	99.82
180 - 200	3629	5.11	47.11	420 - 440	1532	2.16	86.44	660 - 680	105	0.15	99.96
200 - 220	3547	5.00	52.11	440 - 460	1430	2.02	88.46	680 - 700	25	0.04	100.00

Qrafik 1.1

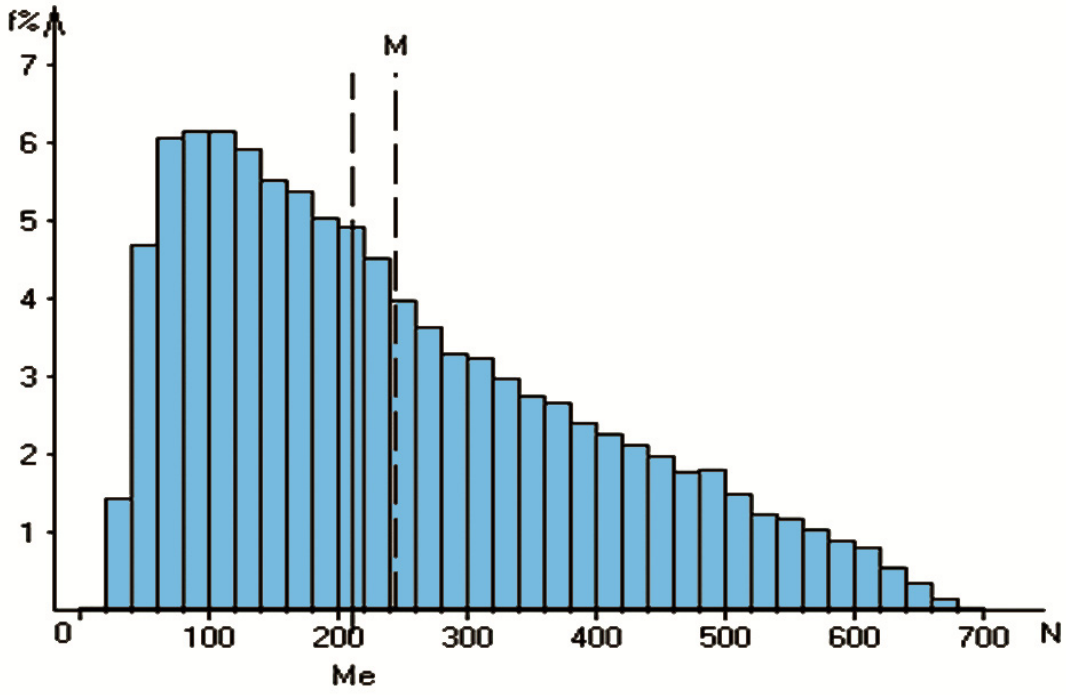

Bölmə: Rus (I–IV qruplar)

Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları

Riyazi gözləmə :	265.07	Minimal bal :	23.7
Ortakvadratik meyil :	141.48	Maksimal bal :	693.0
Moda :	190	Abituriyentlərin sayı :	7556
Median :	240.59		

Cədvəl 1.22

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	220 - 240	387	5.12	49.85	460 - 480	130	1.72	90.18
0 - 20	0	0.00	0.00	240 - 260	375	4.96	54.82	480 - 500	133	1.76	91.94
20 - 40	41	0.54	0.54	260 - 280	358	4.74	59.56	500 - 520	132	1.75	93.69
40 - 60	174	2.30	2.85	280 - 300	316	4.18	63.74	520 - 540	128	1.69	95.38
60 - 80	276	3.65	6.50	300 - 320	291	3.85	67.59	540 - 560	85	1.12	96.51
80 - 100	339	4.49	10.98	320 - 340	305	4.04	71.63	560 - 580	75	0.99	97.50
100 - 120	356	4.71	15.70	340 - 360	290	3.84	75.46	580 - 600	66	0.87	98.37
120 - 140	416	5.51	21.20	360 - 380	247	3.27	78.73	600 - 620	57	0.75	99.13
140 - 160	434	5.74	26.95	380 - 400	236	3.12	81.86	620 - 640	31	0.41	99.54
160 - 180	425	5.62	32.57	400 - 420	206	2.73	84.58	640 - 660	28	0.37	99.91
180 - 200	462	6.11	38.68	420 - 440	139	1.84	86.42	660 - 680	5	0.07	99.97
200 - 220	457	6.05	44.73	440 - 460	154	2.04	88.46	680 - 700	2	0.03	100.00

Qrafik 1.2

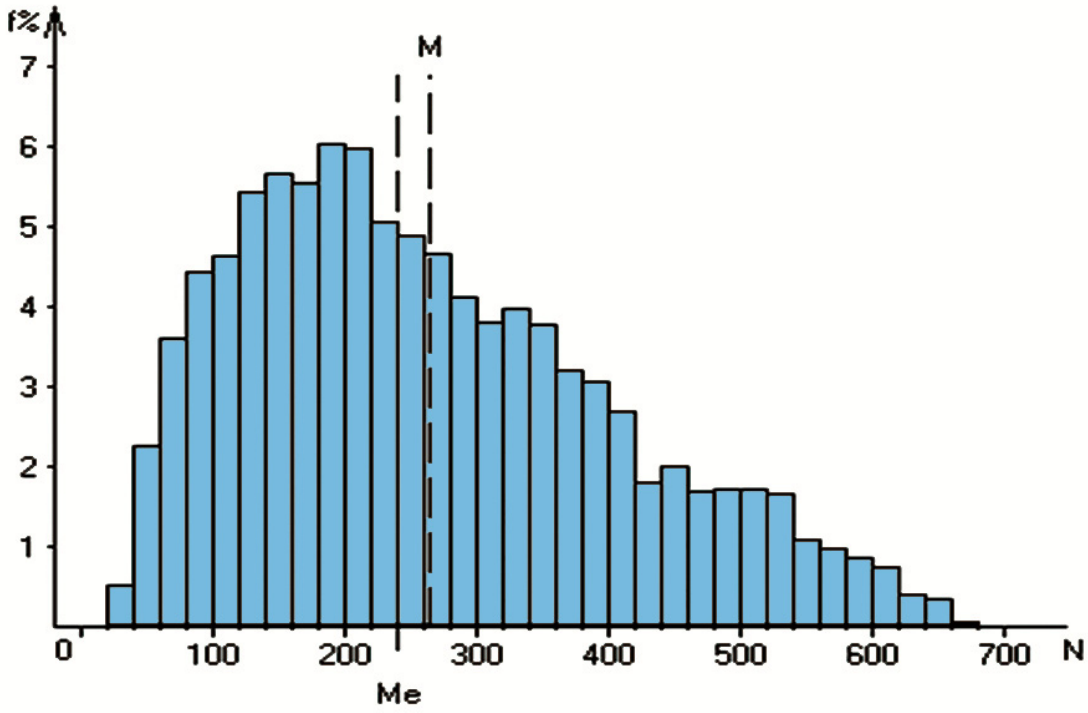

Bölmə: Azərbaycan (V qrup)

Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları			
Riyazi gözləmə :	107.80	Minimal bal :	0.0
Ortakvadratik meyil :	62.72	Maksimal bal :	296.7
Moda :	45	Abituriyentlərin sayı :	93797
Median :	94.88		

Cədvəl 1.23

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	78	0.08	0.08	100 - 110	5120	5.46	58.53	210 - 220	1652	1.76	93.15
0 - 10	70	0.07	0.16	110 - 120	4728	5.04	63.57	220 - 230	1395	1.49	94.64
10 - 20	739	0.79	0.95	120 - 130	4345	4.63	68.20	230 - 240	1266	1.35	95.99
20 - 30	3960	4.22	5.17	130 - 140	3810	4.06	72.26	240 - 250	1167	1.24	97.24
30 - 40	7016	7.48	12.65	140 - 150	3418	3.64	75.91	250 - 260	1000	1.07	98.30
40 - 50	7084	7.55	20.20	150 - 160	3116	3.32	79.23	260 - 270	741	0.79	99.09
50 - 60	6750	7.20	27.40	160 - 170	2709	2.89	82.12	270 - 280	538	0.57	99.67
60 - 70	6364	6.78	34.18	170 - 180	2583	2.75	84.87	280 - 290	253	0.27	99.93
70 - 80	6227	6.64	40.82	180 - 190	2285	2.44	87.31	290 - 300	61	0.07	100.00
80 - 90	5872	6.26	47.08	190 - 200	1981	2.11	89.42				
90 - 100	5617	5.99	53.07	200 - 210	1852	1.97	91.39				

Qrafik 1.3

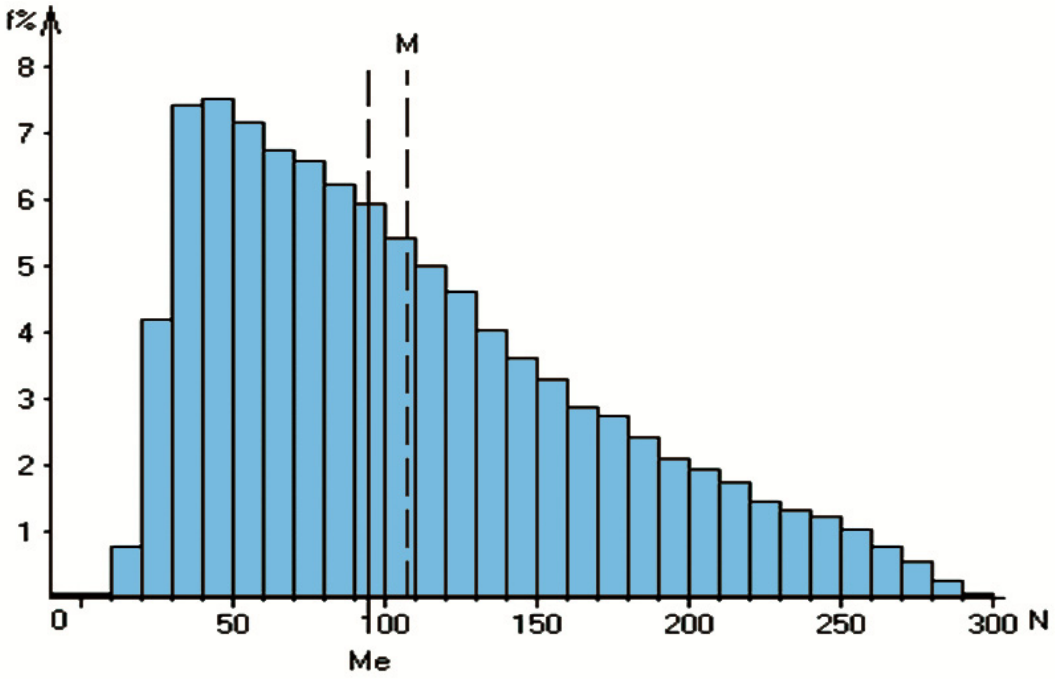

Bölmə: Rus (V qrup)

Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları			
Riyazi gözləmə :	141.42	Minimal bal :	0.0
Ortakvadratik meyil :	63.29	Maksimal bal :	297.5
Moda :	135	Abituriyentlərin sayı :	9210
Median :	138.03		

Cədvəl 1.24

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	3	0.03	0.03	100 - 110	472	5.12	34.94	210 - 220	280	3.04	86.68
0 - 10	2	0.02	0.05	110 - 120	485	5.27	40.21	220 - 230	287	3.12	89.79
10 - 20	12	0.13	0.18	120 - 130	491	5.33	45.54	230 - 240	247	2.68	92.48
20 - 30	91	0.99	1.17	130 - 140	512	5.56	51.10	240 - 250	215	2.33	94.81
30 - 40	229	2.49	3.66	140 - 150	468	5.08	56.18	250 - 260	179	1.94	96.75
40 - 50	283	3.07	6.73	150 - 160	479	5.20	61.38	260 - 270	131	1.42	98.18
50 - 60	350	3.80	10.53	160 - 170	480	5.21	66.59	270 - 280	95	1.03	99.21
60 - 70	414	4.50	15.03	170 - 180	427	4.64	71.23	280 - 290	54	0.59	99.79
70 - 80	438	4.76	19.78	180 - 190	422	4.58	75.81	290 - 300	19	0.21	100.00
80 - 90	483	5.24	25.03	190 - 200	389	4.22	80.03				
90 - 100	441	4.79	29.82	200 - 210	332	3.60	83.64				

Qrafik 1.4

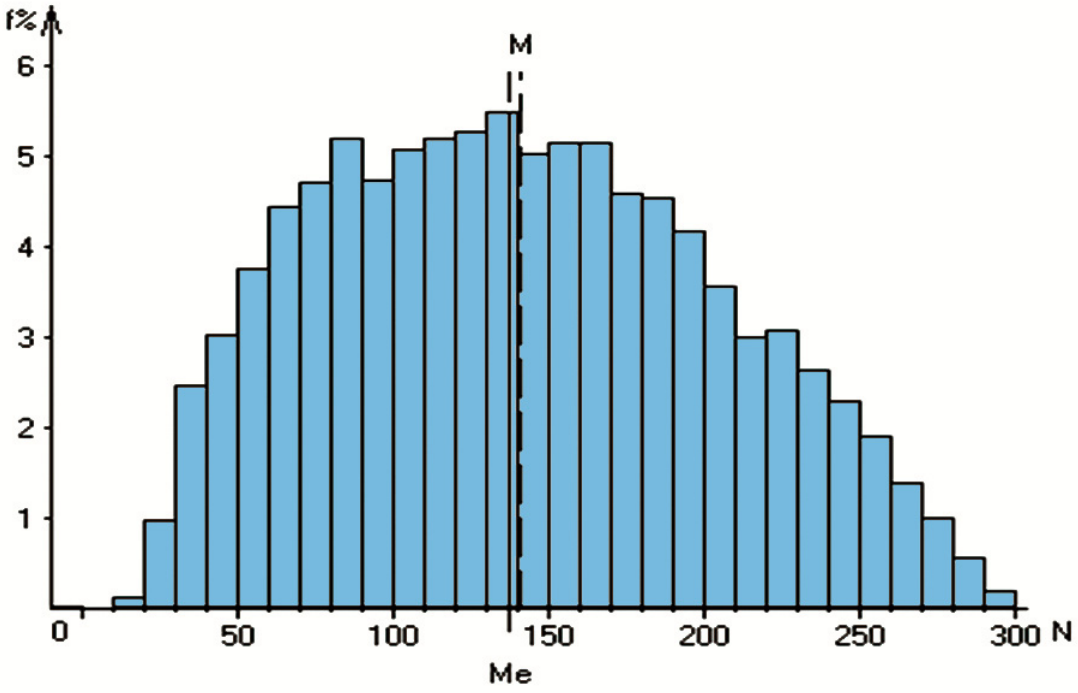

Məlum olduğu kimi, 2019-cu ildən orta ixtisas təhsili pilləsi, 2021-ci ildən etibarən isə yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsi üzrə "subbakalavr" peşə-ixtisas dərəcəsi almış şəxslərə (subbakalavrlara) qəbul imtahanlarında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinə müsabiqə yolu ilə qəbul olmaq hüququ verilmişdir. Onlar yalnız orta ixtisas təhsili pilləsində və ya yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsində təhsil aldıqları tədris dilinə və bitirdikləri ixtisasa uyğun olan ixtisasları seçə biliblər. Subbakalavrlar xarici dil fənni üzrə əlavə tələblər qoyulan ixtisasları, eləcə də "ADA" Universitetinin və Bakı Ali Neft Məktəbinin ixtisaslarını seçə bilməyiblər. İxtisas seçimi başa çatdıqdan sonra ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarının qəbul planı və dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulunun proqnozu çərçivəsində (V ixtisas qrupunda qabiliyyət imtahanlarının nəticələri balla qiymətləndirilən ixtisaslar istisna olmaqla) əvvəlcə abituriyentlərin, bundan sonra isə subbakalavrların müsabiqə əsasında yerləşdirilməsi aparılıb. V ixtisas qrupunda qabiliyyət imtahanlarının nəticələri balla qiymətləndirilən ixtisaslar üzrə müsabiqə isə abituriyentlər və subbakalavrlar arasında eyni vaxtda aparılıb. Eyni yerə iddia edən abituriyent və subbakalavrın qabiliyyət imtahanı üzrə yekun balı bərabər olduğu təqdirdə üstünlük abituriyentə verilib. Bununla yanaşı, subbakalavrlara abituriyent kimi qəbul imtahanında iştirak etmək imkanı da yaradılmışdır. Qəbul imtahanında iştirak etmiş subbakalavrlar öz istəklərindən asılı olaraq həm imtahanda topladığı bal ilə ümumi qaydada (abituriyent kimi), həm də subbakalavr kimi orta ixtisas təhsili səviyyəsində bitirdiyi ixtisasa uyğun ali təhsil pilləsinin ixtisasları üzrə keçirilən müsabiqədə iştirak etmişdir.

Qəbul imtahanında iştirak edən subbakalavrların bütövlükdə və imtahanın ayrı-ayrı mərhələləri üzrə topladıqları balların paylanmaları 1.5, 1.6 və 1.7 saylı qrafiklərdə göstərilmişdir. Qrafiklərdən də göründüyü kimi, subbakalavrların imtahan nəticələri zəifdir, histoqramlar isə sağtərəfli assimmetriyaya malikdir.

İmtahanın I mərhələsində iştirak edən 1393 subbakalavrın topladıqları balların riyazi gözləməsi 73.09-a bərabər olmuş, onların yarısı 68.5 baldan az bal toplamışdır. V ixtisas qrupuna müsabiqənin imtahanın I mərhələsinin nəticələri əsasında aparıldığını və bu mərhələdə ən azı 60 bal toplayanların müsabiqəyə buraxıldığını (xoreoqrafiya sənəti istiqaməti üzrə ən azı 30 bal toplayanlar müsabiqəyə buraxılıb) nəzərə alsaq, imtahanda iştirak edən subbakalavrların 38.41%-i (535 nəfər) müsabiqə şərtini ödəməmişdir.

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNDƏ İŞTİRAK EDƏN SUBBAKALAVRLARIN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMASI

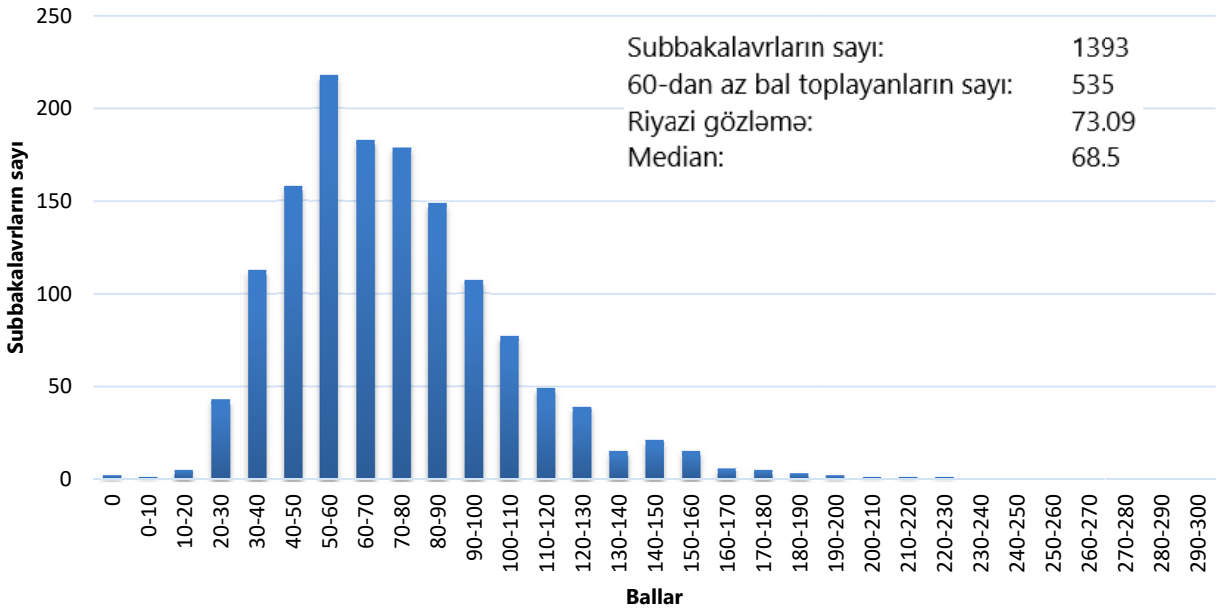

Qrafik 1.5

1.6 saylı qrafikdə subbakalavrların imtahanın II mərhələsində topladıqları balların paylanması təqdim olunmuşdur. Göründüyü kimi, subbakalavrların yarısı mümkün olan 400 baldan heç 41-ni toplaya bilməmiş və riyazi gözləmə 52.97-yə bərabər olmuşdur. I-IV ixtisas qruplarına aid olan ixtisasların müsabiqəsində iştirak etmək üçün qoyulan minimal tələbi (imtahanın II mərhələsində ən azı 100 bal toplayanlar müsabiqəyə

buraxılıblar) bu mərhələdə abituriyent kimi iştirak edən subbakalavrların cəmi 12.56%-i (75 nəfər) ödəmiş, qalan 87.44%-i isə 100-dən az bal toplayaraq minimal tələbi ödəyə bilməmişdir.

1.7 saylı qrafikdə də qəbul imtahanının hər iki mərhələsində iştirak edən subbakalavrların topladıqları balların paylanması təqdim olunmuşdur. Onu da qeyd edək ki, subbakalavrların ali təhsil müəssisələrinə qəbulu üçün müsabiqə onların diplom balları əsasında aparılmışdır. Apardığımız araşdırma göstərir ki, qəbul imtahanının I mərhələsində iştirak edən subbakalavrların diplom balları ilə onların imtahanda topladıqları ballar arasında heç bir stoxastik əlaqə yoxdur və korrelyasiya əmsalı 0.25-ə bərabərdir. Bu isə diplom ballarının obyektiv olmadığını və subbakalavrların ali təhsil müəssisələrinə qəbulunun onların hazırlıq səviyyələrinə görə deyil, təsadüfi qaydada aparılmasını göstərir.

Subbakalavrların I-IV ixtisas qrupları üzrə əldə etdikləri imtahan nəticələrini tam seçmə ilə (imtahanda iştirak edən abituriyentlər və subbakalavrlar (abituriyent kimi iştirak edənlər) birlikdə) müqayisə etdikdə, subbakalavrların nəticələrinin zəif olduğu nəzərə çarpır. I-IV ixtisas qrupları üzrə imtahanda abituriyent kimi iştirak edən subbakalavrların topladıqları balların riyazi gözləməsi 137.77 bal olduğu halda, tam seçmədə bu göstərici 1.79 dəfə böyük olub (246.91 bal). Onu da qeyd edək ki, imtahanda iştirak edən subbakalavrların yarısı 125.7 baldan aşağı nəticə göstərib, tam seçmə üzrə bu göstərici isə 214.5-ə bərabər olub. Subbakalavrların ixtisas seçimində iştirak etdiyini nəzərə alsaq, onların göstəricilərini ixtisas seçimində iştirak edən abituriyentlərlə müqayisə etmək daha ədalətli olardı və burada biz müqayisənin daha acınacaqlı olduğunu görürük. Belə ki, ixtisas seçimində iştirak edən abituriyentlərin qəbul imtahanında topladıqları balların riyazi gözləməsi (332.87) imtahanda iştirak edən subbakalavrların analoji göstəricisindən 2.4 dəfə böyükdür.

Bütün bu qeyd olunanlar onu göstərir ki, imtahan vermədən ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq imkanı əldə etmiş subbakalavrların hazırlıq səviyyəsi (imtahanın nəticələri əsasında) ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsindən çox aşağıdır. Bu isə ali təhsil müəssisələrində tədris zamanı müəyyən problemlərin ortaya çıxmasına səbəb ola bilər. Fikrimizcə, ali təhsil müəssisələrində subbakalavr kimi qəbul olanlar üçün xüsusi tədris planı hazırlanmalıdır və onların mütəxəssis kimi hazırlığı bu tədris planı çərçivəsində onlarla daha intensiv məşğul olmaqla həyata keçirilməlidir.

QƏBUL İMTAHANININ II MƏRHƏLƏSİNDƏ İŞTİRAK EDƏN SUBBAKALAVRLARIN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMASI

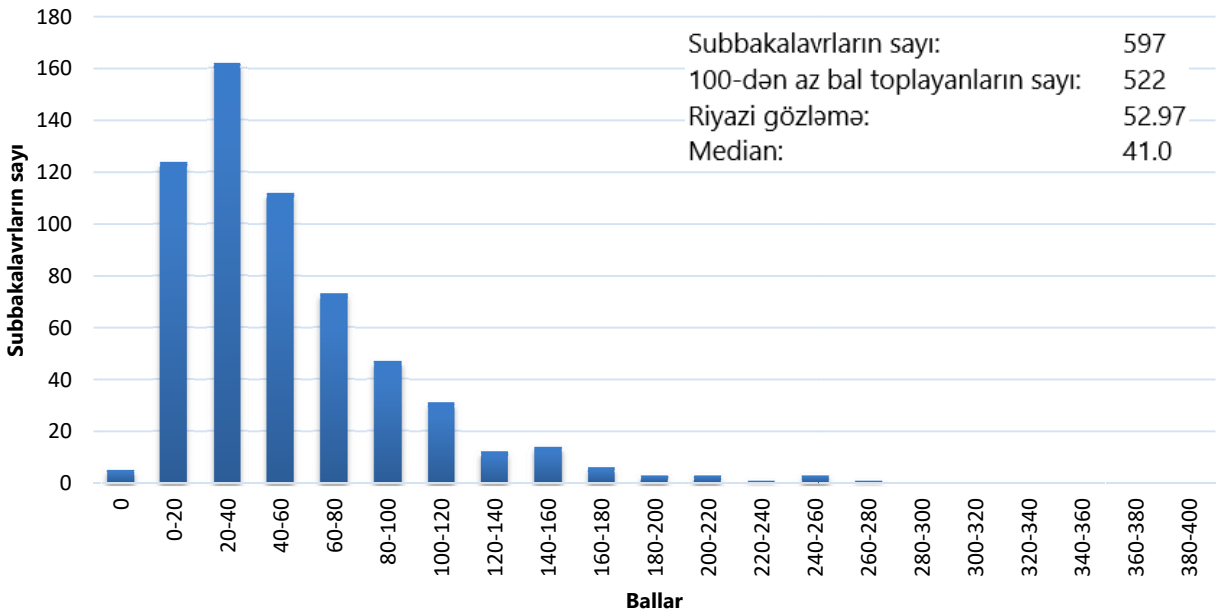

Qrafik 1.6

QƏBUL İMTAHANININ HƏR İKİ MƏRHƏLƏSİNDƏ İŞTİRAK EDƏN SUBBAKALAVRLARIN ÜMUMİLİKDƏ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMASI

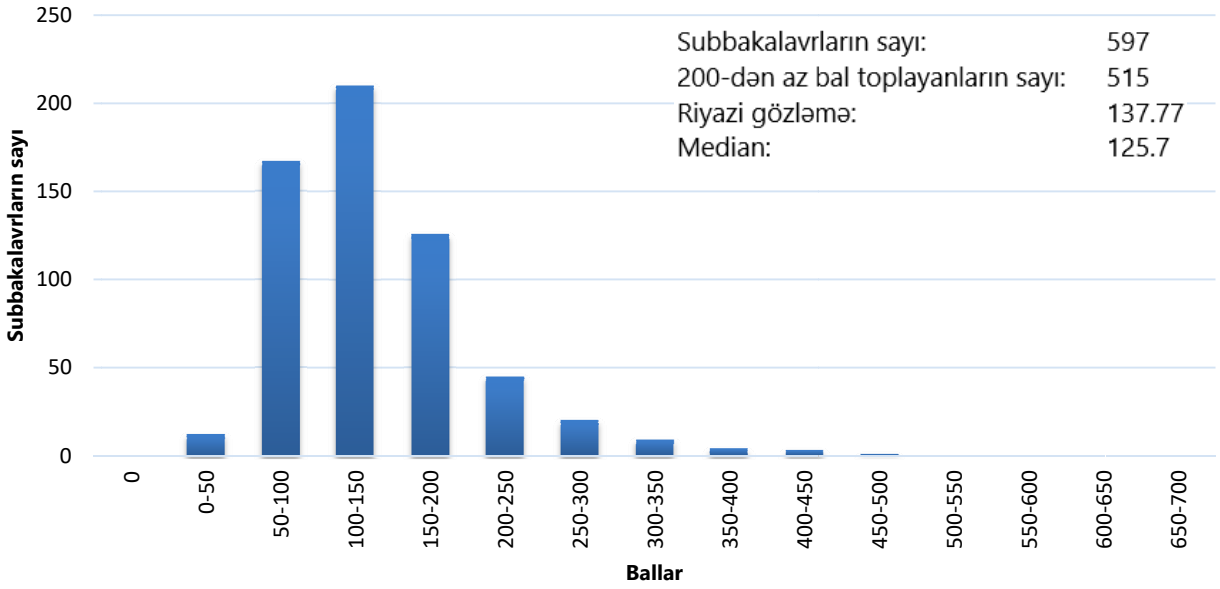

Qrafik 1.7

Müasir dünyada inkişaf və iqtisadi yüksəliş üçün ən zəruri amillərdən biri ölkələrdə keyfiyyətli təlim-tədrisi təmin edən effektiv təhsil sistemlərinin qurulmasıdır. Təhsil sistemlərində səmərəliliyi təmin edən həlledici amillərdən biri isə işlək qiymətləndirmə sisteminin yaradılması və onun təkmilləşdirilərək inkişaf etdirilməsidir.

Bu baxımdan, klassik test nəzəriyyəsi əsasında qəbul imtahanlarında istifadə edilən tapşırıqların etibarlılığı hesablanmışdır. Məlum olmuşdur ki, fənlər üzrə testlərin etibarlılıq əmsalının Küder-Riçardson (KR-20) və Split-Half metodları vasitəsilə hesablanmış qiymətləri 0.84-0.98 intervalındadır. Etibarlılıq əmsalının aşağı həddi kimi, adətən, 0.70 qiyməti qəbul edildiyindən, əminliklə təsdiq etmək olar ki, bu il qəbul imtahanlarında bütün fənlər üzrə kifayət qədər etibarlı testlərdən istifadə edilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, testoloji praktikada testlərin etibarlılığı, bir qayda olaraq, 0.8-0.9 intervalında dəyişir.

İxtisas qrupuna aid olan fənlərin çəki əmsalları və fənlər üzrə testlərin etibarlılıq əmsalları nəzərə alınmaqla bütövlükdə hər bir qrup üzrə testin etibarlılıq əmsalı Mosye (Mosier) düsturu əsasında hesablanmışdır. Bütün ixtisas qrupları üzrə ayrı-ayrılıqda aparılmış hesablamalar nəticəsində məlum olmuşdur ki, qrup testlərinin etibarlılıq əmsalları 0.94-0.97 intervalında yerləşir. Rəqəmlər göstərir ki, bu il qəbul imtahanlarında fənlər üzrə istifadə edilən testlərin kompozisiyası əsasında tərtib edilmiş qrup testləri də yüksək etibarlılıq keyfiyyətinə malik olmuşdur.

Qəbul imtahanlarına hazırlıqda sınaq imtahanlarının xüsusi yeri vardır. Bu imtahanlarda abituriyent imtahan texnologiyası ilə tanış olur, qəbul imtahanında istifadə ediləcək test modeli və imtahan meyarları əsasında öz bilik səviyyəsini qiymətləndirmək imkanı əldə edir. Abituriyentin sınaq imtahanlarında əldə etdiyi nəticələrlə qəbul imtahanındakı nəticələri arasındakı stoxastik əlaqələri müəyyən etmək məqsədilə onların müvafiq imtahan göstəriciləri (ümumi balları və fənlər üzrə nisbi balları) arasında korrelyasiya əmsalları hesablanıb və təhlil edilib. 1.25 saylı cədvəldə abituriyentlərin sınaq və qəbul imtahanı nəticələri arasında korrelyasiya əmsallarının hesablanmış qiymətləri ixtisas qrupları üzrə təqdim edilib.

Cədvəldən göründüyü kimi, bütün ixtisas qruplarında abituriyentlərin sınaq və qəbul imtahanlarının nəticələri arasında sıx stoxastik əlaqə mövcuddur. Bu əlaqələr həm imtahan fənləri üzrə toplanılan nisbi ballar, həm də ümumi ballar arasında özünü büruzə verir.

Ən yüksək stoxastik əlaqə II ixtisas qrupunu təmsil edən abituriyentlərin nəticələrində özünü göstərir. Bu qrupda abituriyentlərin sınaq və qəbul imtahanlarındakı ümumi balları arasındakı xətti əlaqənin sıxlıq səviyyəsi çox yüksəkdir və korrelyasiya əmsalı 0.94-ə bərabərdir. Qeyd etmək lazımdır ki, korrelyasiya əmsalı vahidə yaxınlaşdıqca stoxastik əlaqə funksional əlaqəyə yaxınlaşır.

II ixtisas qrupunda abituriyentlərin ayrı-ayrı imtahan fənlərindən sınaq və qəbul imtahanlarında topladıqları nisbi ballar arasındakı xətti əlaqələrin sıxlığını ifadə edən korrelyasiya əmsalları 0.834-dən (tarix fənni üzrə) 0.894-ə (riyaziyyat fənni üzrə) qədər dəyişir. Göründüyü kimi, fənlər üzrə korrelyasiya əmsalının variasiyası kiçikdir.

Fənlər üzrə nisbətən zəif stoxastik əlaqə I ixtisas qrupunda informatika və kimya, III ixtisas qrupunda isə ədəbiyyat fənni üzrə müşahidə olunur. Qeyd olunan fənlər üzrə korrelyasiya əmsalları müvafiq olaraq 0.784, 0.786 və 0.782 olmuşdur.

Sınaq və qəbul imtahanlarında abituriyentlərin topladıqları ümumi ballar arasında mövcud olan belə sıx stoxastik əlaqələr imtahanlarda istifadə edilən test modellərinin yüksək etibarlılığa malik olduğunu nümayiş etdirir.

Cədvəl 1.25

SINAQ VƏ QƏBUL (II MƏRHƏLƏ) İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİ ARASINDA KORRELYASİYA ƏMSALLARI

№	İXTİSAS QRUPU	Ümumi bal	İMTAHAN FƏNLƏRİ								
			Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	Coğ-rafiya	İnfor-matika
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	0.923			0.846	0.815	0.786				0.784
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, beynəlxalq münasibətlər, regionşünaslıq, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	0.936			0.894				0.834	0.836	
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	0.925	0.856	0.782					0.850	0.885	
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	0.909				0.799	0.844	0.796			

Bu gün gənclərimizin aldıqları təhsilin məzmunu XXI əsrin tələblərinə cavab verməlidir. İnformasiya cəmiyyətinin formalaşdığı müasir dövrdə təhsil müəssisəsi (məktəb və ya universitet) gənclərə düşünməyi, zəruri informasiyanı müstəqil şəkildə əldə etməyi, informasiya bolluğu şəraitində düzgün istiqamət götürməyi, analitik və yaradıcı şəkildə düşünə bilməyi öyrətməlidir. Əlbəttə, bütün bu amillər qəbul imtahanlarının məzmununda da dəyişikliyi zəruri edir.

DİM hər bir imtahan layihəsini tərtib edərkən, ilk növbədə onun məqsədini müəyyən edir: kimi seçirik?

Tələbə qəbulunda qarşıya qoyulan əsas məqsəd seçdiyi ixtisas üzrə ali təhsil müəssisələrində təhsilalma qabiliyyətinə malik olan abituriyentlərin seçilməsidir. Bu vəzifənin həyata keçirilməsi üçün istifadə edilən test tapşırıqları valid, yəni düzgün seçimetmə keyfiyyətinə malik olmalıdır. Bununla əlaqədar, DİM biliyin qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq təcrübəyə əsaslanmaqla ardıcıl olaraq test tapşırıqlarının həm məzmununda, həm tərtibində, həm də təqdimat formalarında təkmilləşdirmə işləri aparır. Belə işlərdən biri də son illər qəbul imtahanlarında ayrı-ayrı fənlər üzrə testlərdə nəzəri biliklərin bilavasitə tətbiqinə aid test tapşırıqlarının sayının artırılmasıdır. Nəticədə, qeyri-standart düşüncə və yaradıcılıq tələb edən məsələlər artdıqca abituriyentlərin bir hissəsinin topladığı bal ötən illərlə müqayisədə azalmış, lakin bununla belə, yüksək bal diapazonunda (500–700 bal) biliyin qiymətləndirilməsi və onun əsasında abituriyentlərin sıralanması daha dəqiq aparılmışdır. Bu dəyişiklik qəbul imtahanına hazırlaşarkən əzbərçiliyə üstünlük verən abituriyentlərin imtahan nəticələrinə öz təsirini göstərmişdir. Belə abituriyentlər, adətən, məktəb kursunda öyrənilən fiziki, kimyəvi və bioloji proseslərin, riyazi çevirmələrin məğzini anlamağa cəhd etmir, təbiət hadisələrinin səbəb-nəticə əlaqələrini izah etməkdə çətinlik çəkirlər. Bu gün tələbə adı qazananların, xüsusilə də 500 – 700 arasında bal toplayan gənclərin nəticələrinin təhlili belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, DİM ali təhsil müəssisələrinin I kursları üçün bilik və bacarıqları ali təhsil almağa imkan verən tələbə kontingenti seçmişdir.

Öz gələcəyini düşünən hər bir cəmiyyət var gücünü ona yönəldir ki, bütün təbəqələrdən olan insanların təhsil almaq imkanları maksimal dərəcədə bərabərləşsin. Təhsil sistemi gənclərə şəxsi uğur əldə etməyə, öz bacarıq və səyləri əsasında cəmiyyətdə layiqli yer tutmağa bərabər şanslar verməlidir. Qəbul imtahanlarının nəticələri bir daha təsdiq edir ki, bunun üçün ölkəmizdə real sosial lift qurulub və bu mexanizm uğurla fəaliyyət göstərməkdədir.

DİM 1992–2010-cu illərdə keçirilən qəbul imtahanlarında abituriyentlərə yalnız qapalı tipli test tapşırıqları təqdim edirdi. 2011-ci ildə ilk dəfə olaraq ali təhsil müəssisələrinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarında riyaziyyat fənni üzrə test blokuna qapalı tipli test tapşırıqları ilə yanaşı, 5 açıq tipli test tapşırığı da daxil edilmişdi. Beləliklə, bütün ixtisas qruplarında riyaziyyat fənnindən təqdim edilən testlərin tərkibində 20 test tapşırığı qapalı, 5 test tapşırığı isə açıq tipli olmuşdu. Açıq tipli test tapşırıqlarının mürəkkəblik dərəcəsi orta və çətin idi. 2012–2014-cü illərdə açıq tipli test tapşırıqlarının daxil olduğu fənlər I ixtisas qrupu üzrə fizika və riyaziyyat, II qrup üzrə coğrafiya və riyaziyyat, III qrup üzrə tarix və riyaziyyat, IV qrup üzrə isə kimya və riyaziyyat fənləri olmuşdur. Sadaladığımız fənlərdən təqdim edilən testlərin tərkibində 20 test tapşırığı qapalı, 5 test tapşırığı isə açıq tipli olmuşdur. 2015-ci ildən 2018-ci ilədək bütün ixtisas qruplarında açıq tipli test tapşırıqlarının daxil olduğu fənlərin sayı artırılmışdır. Həmin fənlər bunlardır: I ixtisas qrupu üzrə kimya, II və III qruplar üzrə ana dili, IV qrup üzrə isə biologiya fənni. Açıq tipli test tapşırıqlarının təqdim olunduğu üç fənnin hər birinin test blokunda 21 test tapşırığı qapalı, 4 test tapşırığı isə açıq tipli olmuşdur.

Məlum olduğu kimi, 2019-cu ildə ilk dəfə qəbul imtahanı iki mərhələdə keçirilib. Bununla yanaşı, ilk dəfə olaraq imtahanın hər iki mərhələsində abituriyentlərə yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları da təqdim olunub. Bu cür test tapşırıqları bizə abituriyentlərin bacarıq və vərdişlərinin qiymətləndirilməsi üçün geniş imkanlar yaradır. Belə ki, bu tapşırıqları vasitəsilə abituriyentlərin məktəbdə əldə etdikləri bilikləri real həyatda, praktikada istifadə etmək bacarıqları öyrənilir və qiymətləndirilir. Nəzəri biliklərin real situasiyada tətbiqi kimi vərdişlər gələcək mütəxəssislər üçün ən vacib keyfiyyətlərdən sayılır. Bu məqsədlə abituriyentlərə yazılı şəkildə cavablandırılması üçün I mərhələdə ana dili fənni üzrə 10, riyaziyyat fənni üzrə 7, xarici dil fənni üzrə 7, ümumilikdə 24, II mərhələdə isə hər bir imtahan fənni üzrə 3, ümumilikdə 9 test tapşırığı təqdim olunmuşdur. Bu tip tapşırıqlar 0, $\frac{2}{3}$, 1, $\frac{4}{3}$ və 2 balla qiymətləndirilmişdir. 2020 və 2021-ci illərdə ildə koronavirus (COVID-19) pandemiyası ilə əlaqədar yaranmış çətinliklər nəzərə alınaraq qəbul imtahanlarında müəyyən sadələşdirilmələr aparılmışdır. Belə ki, qəbul imtahanlarının I mərhələsində imtahanında abituriyentlərə təqdim olunan yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqların sayı 24-dən 12-yə (hər fənn üzrə 4 tapşırıq) salınmış, 2022-ci ildə isə yenidən əvvəlki formata qayıdılmış və tapşırıqların sayı 24 olmuşdur. Lakin təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu tip tapşırıqlara hətta qapalı test tapşırıqları üzrə yüksək nəticə göstərən abituriyentlərin arasında da zəif cavab verənlər az deyil. Məsələn, II qrupda riyaziyyat fənnindən 13 qapalı tapşırığın ən azı 10-na (təxminən 77%-nə) düzgün cavab verən abituriyentlərin yarıdan çoxu (62.37%) yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan tapşırıqlar üzrə toplanıla biləcək maksimal balın yalnız üçdə birinə qədərini toplaya bilib, onlardan 25.42%-i isə, ümumiyyətlə, bu tip test tapşırıqlarının heç birini düzgün cavablandıra bilməyib.

Qeyd etmək lazımdır ki, yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan tapşırıqlar abituriyentlərin qiymətləndirilməsində geniş imkanlar açdığı kimi, bu tapşırıqların yoxlanılması və qiymətləndirilməsi də çox böyük resurs hesabına mümkün olur. Qiymətləndirmənin keyfiyyətli və obyektiv aparılması xeyli vaxt və maliyyə tələb edir. Əgər bu tapşırıqların yoxlama prosesini sürətləndirməyə çalışsaq, o zaman yoxlamanın keyfiyyəti aşağı düşər və obyektiv qiymətləndirmədə problemlər yaranar. O da qeyd olunmalıdır ki, bu tip tapşırıqlar əvvəlcədən təlim keçmiş və seçilmiş markerlər tərəfindən yoxlanılır. Proses elə qurulmuşdur ki, insan faktoru qiymətləndirməyə heç bir təsir göstərməsin. Bunu apellyasiyada yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan tapşırıqlar üzrə şikayətlərin az olması da təsdiq edir. Apellyasiyaya müraciət etmiş 4556 abituriyentdən (imtahanda iştirak edənlərin (136099) 3.35%-i) 471-nin iddiası təmin edilmiş və onların yazı işlərinin qiymətlərində müvafiq düzəlişlər edilmişdir. Digər iddialarla bağlı isə tapşırıqların yerinə yetirilməsində abituriyentlərin yol verdikləri səhvlər ekspertlər tərəfindən izah edilmişdir.

Qəbul imtahanının II mərhələsində abituriyentlərə hər bir imtahan fənni üzrə 22 qapalı, 8 açıq tipli tapşırıq təqdim olunub. Açıq tipli tapşırıqların 5-i cavabları kodlaşdırılan, 3-ü isə yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan tapşırıqlar olub. Qapalı və açıq tipli tapşırıqlar arasındakı xətti əlaqəni ifadə edən korrelyasiya əmsalı ixtisas qrupları və imtahan fənləri üzrə müxtəlifdir. II mərhələdə qapalı və açıq tipli test tapşırıqları arasındakı korrelyasiya əmsalı I qrupda riyaziyyatdan 0.80, fizikadan 0.85, kimyadan 0.75, informatikadan 0.76, II qrupda riyaziyyatdan 0.80, tarixdən 0.80, coğrafiyadan 0.73, III qrupda Azərbaycan

dilindən 0.69, ədəbiyyatdan 0.78, tarixdən 0.72, coğrafiyadan 0.48, IV qrupda fizikadan 0.84, kimyadan 0.86, biologiyadan 0.74 olub.

Açıq tipli test tapşırıqlarına əsasən qapalı tipli test tapşırıqları üzrə orta və yüksək bal toplayan abituriyentlər cavab verib. Belə abituriyentlərin müxtəlif fənlərdən qapalı tipli test tapşırıqları üzrə düzgün cavabvermə faizi 40-dan yüksək olub. Onlar I ixtisas qrupunda riyaziyyat, fizika, kimya və informatika fənləri üzrə, müvafiq olaraq, seçmənin 34.24, 42.49, 39.18 və 68.20%-ni, II ixtisas qrupunda riyaziyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə 25.54, 39.00 və 45.90%-ni, III ixtisas qrupunda Azərbaycan dili, ədəbiyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə 78.96, 67.14, 55.47 və 8.49%-ni, IV ixtisas qrupunda isə fizika, kimya və biologiya fənləri üzrə 63.29, 68.19 və 66.62%-ni təşkil edib.

Təqdim edilən rəqəmlərdən görünür ki, açıq tipli test tapşırıqları, ilk növbədə orta və yüksəkhazırlıqlı abituriyentləri bir-birindən fərqləndirməyə xidmət edib. Məsələn, I ixtisas qrupunda qapalı tipli tapşırıqların ən azı 40%-ni düzgün cavablandıran abituriyentlərin riyaziyyat fənnindən cavabları kodlaşdırılan açıq tipli test tapşırıqlarına verdikləri düzgün cavabların sayına görə paylanmasına nəzər yetirək: onların 17.21%-i açıq tipli test tapşırıqlarının 1-nə, 23.31%-i 2-nə, 21.38%-i 3-nə, 17.40%-i 4-nə, 13.20%-i 5-nə düzgün cavab verib, qalan 7.51%-i isə heç birinə düzgün cavab verə bilməyib. Bu seçmənin yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan test tapşırıqarı üzrə topladıqları balların miqdarına görə paylanmasına nəzər yetirdikdə isə bir az fərqli mənzərə ilə qarşılaşırıq: həmin abituriyentlərin 25.76%-i bu tip tapşırıqlar üzrə maksimum 2 bal, 27.91%-i 2-4 bal (2 daxil deyil), 25.29%-i 4-6 bal (4 daxil deyil) bal toplaya bilib və qalan 21.04%-i isə, ümumiyyətlə, bal toplaya bilməyib. İdeal halda abituriyentlərin diferensiasiyası üçün açıq tipli test tapşırıqları orta və yüksəkhazırlıqlı abituriyentlər seçməsinin səviyyəsinə tam uyğun olsa idi, onları cavabları kodlaşdırılan açıq tipli test taprşırıqları üzrə sayca 6 bərabər hissəyə (altseçməyə), yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan test tapşırıqları üzrə isə 4 bərabər hissəyə bölərdi. Reallıqda açıq tipli test tapşırıqları vasitəsilə tam seçmə, orta və yüksəkhazırlıqlı abituriyentlər seçməsində alınan paylanmaların ideal paylanma ilə müqayisəsi göstərir ki, orta və yüksəkhazırlıqlı abituriyentlər seçməsində alınan paylanma ideala daha yaxındır. Deməli, açıq tipli test tapşırıqları, həqiqətən, orta və yüksəkhazırlıqlı abituriyentləri bir-birindən daha dəqiq fərqləndirməyə imkan vermişdir.

Ortastatistik abituriyent fənlər üzrə təhsil proqramının yalnız 27-56 faizini mənimsəyir.

Ali təhsil müəssisələrinə imtahan vermiş abituriyentlərin Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrılıqda ortastatistik portreti müəyyənləşdirilib. Belə ki, Azərbaycan bölməsində ortastatistik abituriyent I mərhələdə ana dili fənnindən test tapşırıqlarının 40.59, riyaziyyatdan 27.45, ingilis dilindən 41.00%-nə, II mərhələdə ana dilindən 53.90, ədəbiyyatdan 47.10, riyaziyyatdan 29.36, fizikadan 31.38, kimyadan 30.48, biologiyadan 45.86, tarixdən 32.90, informatikadan 38.42, coğrafiyadan 28.45%-inə düzgün cavab verib*.

Rus bölməsində ortastatistik abituriyent isə I mərhələdə ana dili fənnindən test tapşırıqlarının 55.42, riyaziyyatdan 29.83, ingilis dilindən 56.28%-nə, II mərhələdə ana dilindən 52.53, ədəbiyyatdan 46.47, riyaziyyatdan 29.90, fizikadan 29.64, kimyadan 30.09, biologiyadan 40.02, tarixdən 25.10, informatikadan 37.22, coğrafiyadan 26.90%-ni düzgün cavablandırıb. Abituriyentlərin cavab göstəricilərindən aydın olur ki, ortastatistik abituriyent fənlər üzrə testlərin yalnız 27-56 faizinə düzgün cavab verib. Test tapşırıqlarının təhsil proqramı çərçivəsində hazırlandığını və bu çərçivədən kənara çıxmadığını, qəbul imtahanında iştirak edənlərin məktəbin seçilən şagirdləri olduğunu nəzərə alsaq, belə qənaətə gəlmək olar ki, ortastatistik məzun təhsil proqramının 44–73%-ni mənimsəmir. Bu isə ümumi təhsil müəssisələrimizin böyük qismində tədris prosesinin normal aparılmamasından, tələbkarlığın zəifliyindən, ən başlıcası isə müəllimlərin çoxunun peşəkarlıq səviyyəsinin aşağı olmasından və tədris prosesində yeni təlim üsulları və texnologiyalarından istifadə edə bilməməsindən irəli gəlir. Odur ki, bu sahədə həyata keçirilməsi vacib olan digər tədbirlərlə yanaşı, müəllimlərin müasir elmi əsaslarla ixtisasının artırılması, ali təhsil müəssisələrində pedaqoji kadrların hazırlanması səviyyəsinin yüksəldilməsi və gələcək müəllimlərə lazımi pedaqoji-metodiki bilik və bacarıqların aşılanması məsələləri diqqət mərkəzində olmalıdır.

Qeyd olunanlarla yanaşı, abituriyentləri yüksək nəticələr qazanan qabaqcıl rayonların, məktəblərin, eləcə də yüksək nəticələri ilə fərqlənən müəllimlərin qabaqcıl təcrübəsi öyrənilməli və yayılmalıdır.

Abituriyentlərin imtahan fənlərinə cavablarının ortastatistik göstəriciləri qruplar üzrə aşağıdakı cədvəllərdə təqdim olunur.

* Hər hansı bir seçmə (bölmə və ixtisas qrupları) üzrə ortastatistik abituriyentin ixtiyari fəndən düzgün cavablarının faizi dedikdə, həmin seçməyə daxil olan abituriyentlərin fənn üzrə düzgün cavablarının sayının orta qiymətinin test tapşırıqlarının ümumi sayına nəzərən faizi başa düşülür.

Cədvəl 1.26

AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ ABİTURİYENTLƏRİNİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	43.30	37.75	45.62			36.53	28.93	26.87			38.30	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	40.01	26.16	40.06			19.80				28.66		31.32
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	51.68	25.78	49.77	53.77	47.02					36.75		16.10
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	58.87	52.27	62.47				44.16	48.14	45.18			
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	40.59	27.45	41.00									

Cədvəl 1.27

RUS BÖLMƏSİ ABİTURİYENTLƏRİNİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	56.33	38.75	59.88			35.44	27.38	25.27			37.07	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	53.72	28.46	55.45			21.26				23.19		29.95
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	60.13	21.60	58.43	52.18	46.23					26.40		18.00
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	67.18	46.90	69.34				36.91	43.95	39.62			
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	55.42	29.83	56.28									

Test ölçü alətidir. Onun elmi baxımdan düzgün istifadə edilməsi və alınmış nəticələrin düzgün şərhi (interpretasiyası) çox əhəmiyyətlidir. Bu səbəbdən testin tərtib və istifadə edilməsinin bütün mərhələləri testologiyanın tələblərinə uyğun həyata keçirilməlidir.

Müasir test nəzəriyyəsi müəyyən qabiliyyətə malik olan sınaq iştirakçısının test tapşırığına düzgün cavabvermə ehtimalını bir (test tapşırığının çətinlik səviyyəsi), iki (test tapşırığının çətinlik və diskriminasiya səviyyəsi) və üçparametrli (test tapşırığının çətinlik, diskriminasiya və cavabı təsadüfi şəkildə tapma səviyyəsi) logistik funksiyalarla ifadə olunan riyazi modellər əsasında qiymətləndirir.

DİM test tapşırıqları bankının parametrləndirilməsi üzrə bir sıra tədbirlər həyata keçirir: test tapşırıqlarının sınaqdan keçirilməsi və sonradan nəticələrinin emalı – test tapşırıqlarının kalibrlənməsi aparılır. Test tapşırıqlarının parametrləndirilməsi iki model – Rasch və ikiparametrli logistik model əsasında həyata keçirilir. Rasch modelində bütün test tapşırıqları eyni diskriminasiya (ayırdetmə) göstəricisinə malikdir. Bu, əslində, çox sərt fərziyyədir və praktikada özünü nadir hallarda doğruldur. İkiparametrli logistik modeldə isə test tapşırıqlarının diksriminasiya göstəriciləri bir-birindən fərqlənir. Bu modelin Rasch modelinə nəzərən üstünlüyü onun empirik (real) məlumatlarla daha yüksək uzlaşma səviyyəsinə malik olmasıdır. İkiparametrli logistik model əsasında bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi BILOG-MG proqram təminatı əsasında aparılır.

Təbiidir ki, praktikada bütün test tapşırıqları riyazi modellə uzlaşmır və model işlədiləndə onunla uzlaşmayan test tapşırıqları atılmalı olur. Belə hallar, əsasən, test tapşırıqlarında müxtəlif qüsurların, məsələn, üstünlüyə malik distraktorun, yaxud çox zəif diskriminasiya xassəsinin olmasının nəticəsidir.

Model tətbiq edilərkən sınaq iştirakçılarının motivasiya səviyyəsi də nəzərə alınmalıdır. Başqa sözlə, informasiyanın emalı prosesində sınaq iştirakçısının imtahan prosesində mümkün olan ən yüksək nəticəni əldə etmək marağı hesaba alınmalıdır. Bununla əlaqədar olaraq test tapşırıqları parametrləndirildikdə, test tapşırıqlarının çoxuna cavab verməkdən imtina edən abituriyentlər sınaq iştirakçıları seçməsindən çıxarılır.

Yeni testlərin tərkibində parametrləndirilmiş tapşırıqlardan istifadə edilməsi testləşdirmə aparılan fənn üzrə qabiliyyət göstəricisi şkalasına yeni test tapşırıqlarının əlavə edilməsinə imkan verir. Beləliklə, kalibrlənmə həyata keçirildikdən sonra eyni tapşırıqlara malik olmayan müxtəlif testlərin nəticələrini müqayisə etmək imkanı yaranır. Bununla yanaşı, müxtəlif imtahanlarda eyni imtahan iştirakçılarının olması da, bu imtahanlardakı testlərin nəticələrini müqayisə etməyə imkan verir.

Bu il Azərbaycan dili və riyaziyyat fənlərindən imtahan testləri tərtib edilərkən məhz ikinci metoddan istifadə olunmuşdur. Bu da bütün ixtisas qruplarında imtahan verən abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələrinin elmi cəhətdən əsaslandırılmış müqayisəsini aparmağa imkan vermişdir.

DİM-in müxtəlif ixtisas qruplarında tətbiq etdiyi testlər eyni struktura malik deyil və onlar müvafiq qrupların kontingentinin qabiliyyətini mümkün qədər dəqiq üzə çıxarmağa və yoxlamağa istiqamətlənib. Testlərin strukturlarındakı müxtəliflik onların informasiya funksiyalarının təhlil prosesində istifadə edilən test tapşırıqlarının sayına görə normallaşdırılmış qrafiklərində özünü göstərir. Təqdim edilən informasiya funksiyaları (bax: qrafiklər 1.8 və 1.9) müvafiq qabiliyyətə malik abituriyentlər testdən keçirildikdə orta hesabla bir test tapşırığına düşən informasiyanın miqdarını təyin etməyə imkan verir. İnformasiya miqdarı nə qədər çox olarsa, qabiliyyəti ölçmə xətası da bir o qədər az olar. Qrafiklərdən göründüyü kimi, bütün informasiya funksiyaları maksimum nöqtəsinə malikdir və bu nöqtə hansı qabiliyyətə malik olan abituriyentlər testdən keçirildikdə ölçmə xətasının minimal olduğunu göstərir. Məsələn, Azərbaycan dilindən testlərin ən kiçik ölçmə xətası III ixtisas qrupunda qabiliyyət göstəricisi -0.95 loqit olan abituriyentlər üçün təmin edilir (bax: qrafik 1.8).

Qəbul imtahanı testinin məqsədi abituriyentləri ranqlara ayırmaq olduğundan onun ən yüksək ölçmə dəqiqliyi məhz müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin daha çox cəmləşdiyi intervalda əldə edilməlidir. Azərbaycan dili fənni üzrə III ixtisas qrupunda və riyaziyyat fənni üzrə II ixtisas qrupunda testlərin informasiya əyrilərinin qabiliyyət göstəricilərinin paylanma histoqramı ilə müqayisəsi (1.8 və 1.9 saylı qrafik) də bizə bunu əyani şəkildə göstərir və göründüyü kimi, abituriyentlərin daha çox cəmləşdiyi yerdə onların qabiliyyətləri daha dəqiq qiymətləndirilir. Belə ki, əgər Azərbaycan dili fənni üzrə orta və yüksək qabiliyyətə malik olan abituriyentlər III ixtisas qrupunda sayca daha çox müşahidə olunursa, onda III ixtisas qrupunun Azərbaycan dili testinin informasiya funksiyasının müvafiq intervaldakı qiyməti də maksimal olmalıdır.

Riyaziyyat fənni üzrə I ixtisas qrupunda testin informasiya əyrisinin qabiliyyət göstəricilərinin paylanma histoqramları ilə müqayisəsinə (1.9 saylı qrafik) baxdıqda, bir qədər fərqli mənzərənin şahidi oluruq. I ixtisas qrupu üzrə informasiya əyrisindən göründüyü kimi, abituriyentlərə təqdim olunan test nəzərdə tutulduğu kimi daha çox orta və yüksək qabiliyyətli abituriyentləri bir-birilərindən fərqləndirmək və həmin hissələrdə onların qabiliyyət göstəricilərini daha dəqiq ölçmək üçün nəzərdə tutulub. Lakin bu ixtisas qrupu üzrə qabiliyyət göstəricilərinin paylanma histoqramına baxdıqda belə məlum olur ki, abituriyentlərin böyük hissəsi riyaziyyat fənni üzrə aşağı və orta qabiliyyət səviyyələrinə malikdirlər. DİM-in qəbul imtahanlarında təqdim olunan testlərin ümumorta təhsil müəssisələrinin tədris proqramları çərçivəsində hazırlandığını nəzərə alsaq, belə nəticəyə gəlmək olar ki, şagirdlərin riyaziyyat fənni üzrə hazırlıq səviyyələri qənaətbəxş deyil.

AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN İNFORMASİYA ƏYRİSİ VƏ ABİTURİYENTLƏRİN QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI

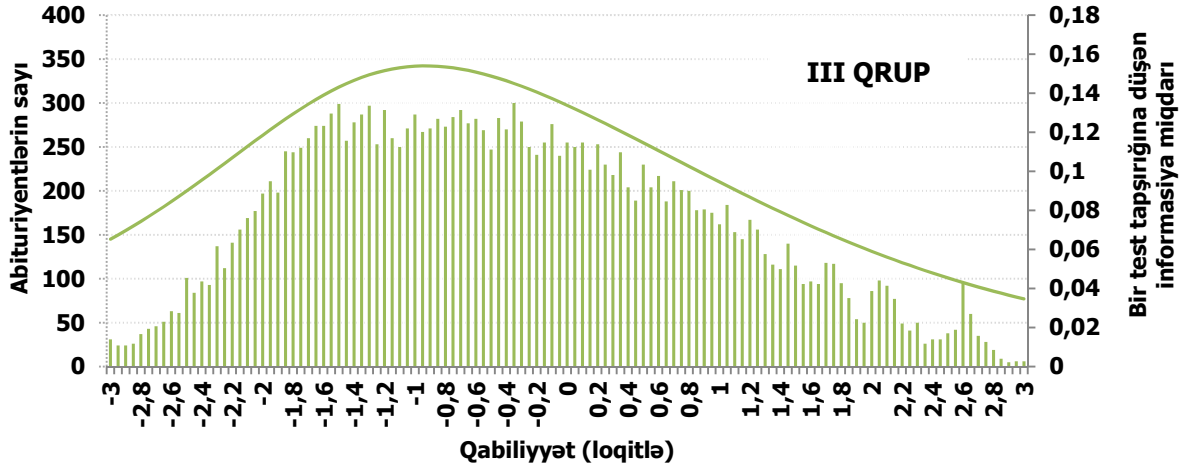

Qrafik 1.8

RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ İNFORMASİYA ƏYRİLƏRİ VƏ ABİTURİYENTLƏRİN QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI

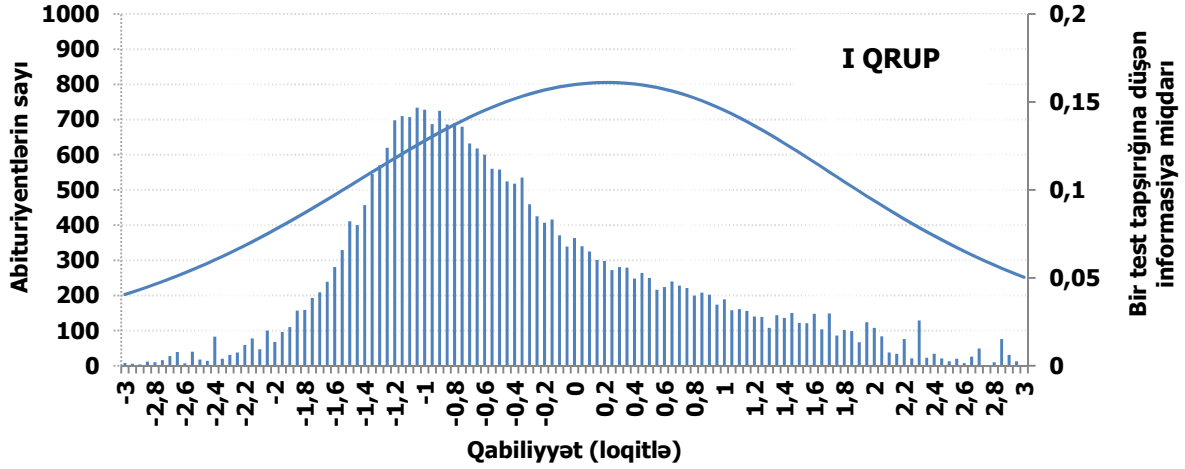

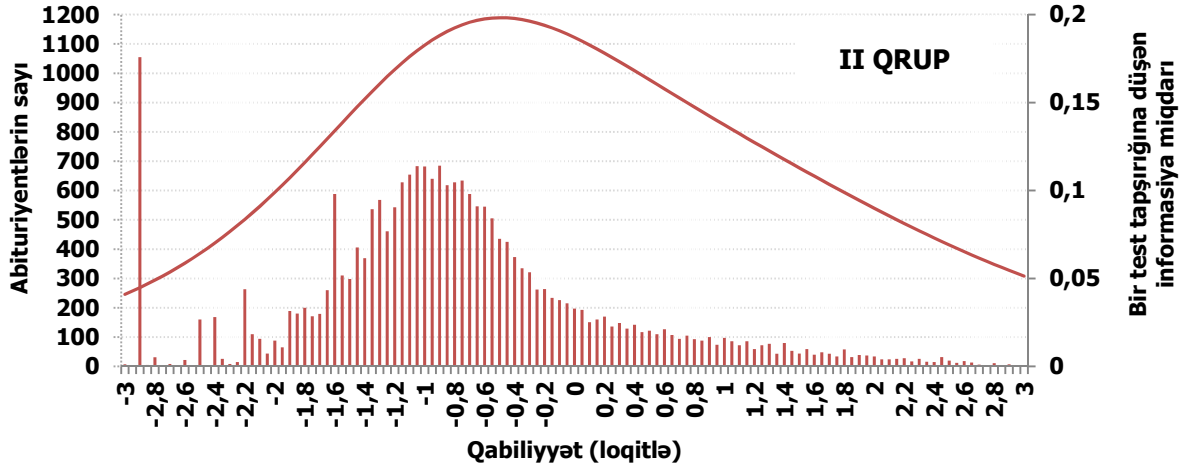

Qrafik 1.9

1.18 və 1.19 saylı şəkillərdəki diaqramlarda tam seçmənin 5, 10 və 15%-ni təşkil edən altseçmələr üzrə qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən, müvafiq olaraq, Azərbaycan dili və riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik olan abituriyentlərin ixtisas qruplarına görə tərkibləri təqdim edilmişdir. Məlum olduğu kimi, II mərhələdə Azərbaycan dili fənni üzrə yalnız III ixtisas qrupunun, riyaziyyat fənni üzrə isə yalnız I və II ixtisas qruplarının abituriyentləri imtahan verdiklərindən II mərhələnin nəticələrinə əsasən abituriyentlərin daha çox hansı ixtisas qruplarını seçdiklərini görmək mümkün deyil. Bu səbəbdən də mənzərəni tam şəkildə görmək üçün qəbul imtahanının I mərhələsənin nəticələri götürülüb.

1.18 saylı şəkildəki diaqramdan göründüyü kimi, Azərbaycan dili fənnindən yüksək qabiliyyətə malik abituriyentlər daha çox III ixtisas qrupunu təmsil edirlər: 5 faizli altseçmədə 41.97%, 10 faizli altseçmədə 42.61% və 15 faizli altseçmədə 42.10%. Azərbaycan dili fənni üzrə yüksək qabiliyyətə malik olan gənclər III qrupla yanaşı, digər ixtisas qruplarında da təmsil olunublar. Onlar müvafiq hazırlıq keçdikləri halda III ixtisas qrupu abituriyentlərinə real rəqabət göstərə bilərdilər. Azərbaycan bölməsi abituriyentlərinin ixtisas qruplarına görə bölgüsünü nəzərə alsaq (I qrupda – 35.92%, II qrupda – 28.86%, III qrupda – 28.61%, IV qrupda – 6.60%), onda Azərbaycan dili üzrə yüksək qabiliyyətli abituriyentlərin istəklərinin qütbləşməsi aşkar şəkildə nəzərə çarpar. Çünki 5 faizli altseçmədə I və II qrupların abituriyentləri, müvafiq olaraq, cəmi 25.16% və 13.02% təşkil etdiyi halda, III və IV qrupların abituriyentləri, artıq 41.97 və 19.85% təşkil edir. Göründüyü kimi, I və II qruplarda 5 faizli altseçmədə abituriyentlərin nisbi sayı tam seçmədən, müvafiq olaraq, 1.43 və 2.22 dəfə az, III və IV qruplarda isə müvafiq olaraq, 1.47 və 3.01 dəfə çox olub.

Ötən illə müqayisədə bu il Azərbaycan dilindən yüksək qabiliyyətə malik olan abituriyentlərin nisbi sayı II və IV ixtisas qruplarında artıb (II qrupda 12.82%-dən 13.02%-ə qədər, IV qrupda 17.97%-dən 19.85%-ə qədər). I və III ixtisas qruplarında isə, əksinə, belə abituriyentlərin nisbi sayı azalmışdır (I qrupda 26.20%-dən 25.16%-ə, III qrupda 43.01%-dən 41.97%-ə qədər). Tam seçmədə abituriyentlərin sayı 2022-ci ilə nəzərən II, III və IV qruplarda artmış (II qrupda 25.61%-dən 28.86%-ə, III qrupda 27.48%-dən 28.61%-ə, IV qrupda 5.97%-dən 6.60%-ə qədər), I qrupda isə azalmışdır (I qrupda 40.94%-dən 35.92%-ə qədər).

Riyaziyyat fənnində tamamilə fərqli mənzərə müşahidə olunur (bax: 1.19 saylı şəkil). Burada 5 faizli altseçmədə I ixtisas qrupunun abituriyentləri sayca ən çoxdur (52.91%). I və IV qrupların abituriyentlərinin nisbi çəkiləri (müvafiq olaraq, 52.91% və 25.01%) onların tam seçmədəki nisbi çəkilərini (müvafiq olaraq, 36.77% və 7.27%) üstələyir. Bütün bunlar onu göstərir ki, I və IV ixtisas qruplarını seçən abituriyentlərin içərisində riyazi qabiliyyəti yüksək olanların nisbi çəkisi daha çoxdur. II və III ixtisas qruplarında, əksinə, bu qrupları seçənlərin (müvafiq olaraq, 29.29% və 26.68%) içərisində riyazi qabiliyyəti yüksək olanların nisbi çəkisi (müvafiq olaraq, 12.92% və 9.16%) daha azdır. Qeyd edək ki, ötən illərlə müqayisədə cari ildə riyaziyyat fənnindən yüksək qabiliyyətə malik olan abituriyentlərin ixtisas qruplarına olan meyilləri dəyişmişdir. Məsələn, 2018-ci illə müqayisə 2023-cü ildə belə abituriyentlərin I ixtisas qrupu üzrə nisbi çəkisi 14.44% artmışdır (38.47%-dən 52.91%-ə qədər). II ixtisas qrupu üzrə isə, əksinə, bu qrupu seçənlərin 5 faizli altseçmədəki nisbi çəkiləri 11.98% (24.90%-dən 12.92%-ə qədər) azalmışdır.

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ ABİTURİYENTLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ BÖLGÜSÜ

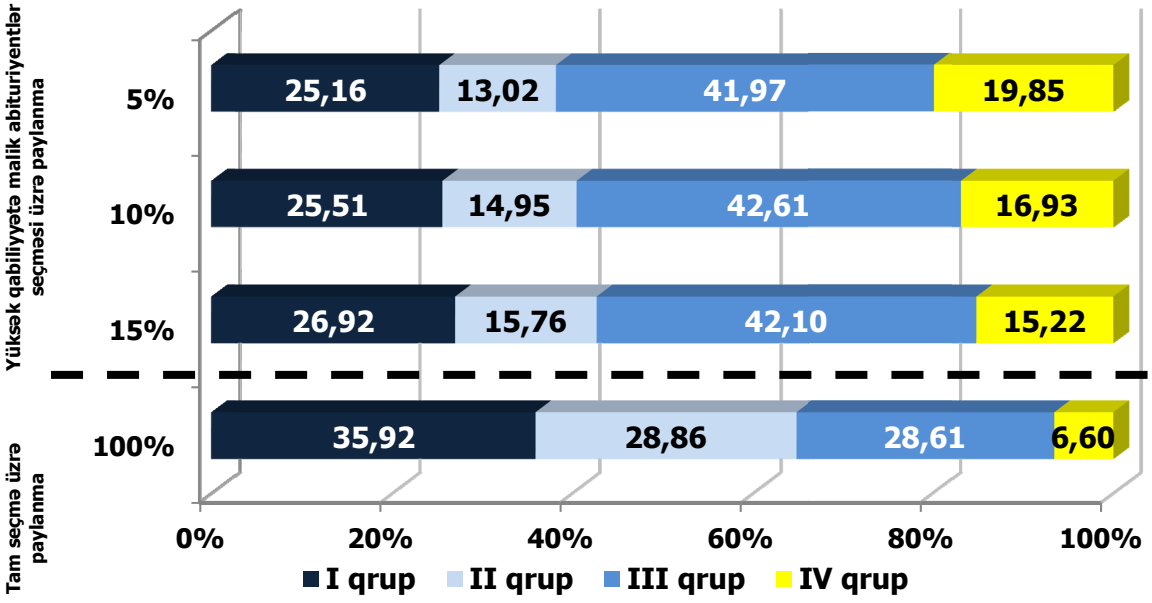

Şəkil 1.18

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ ABİTURİYENTLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ BÖLGÜSÜ

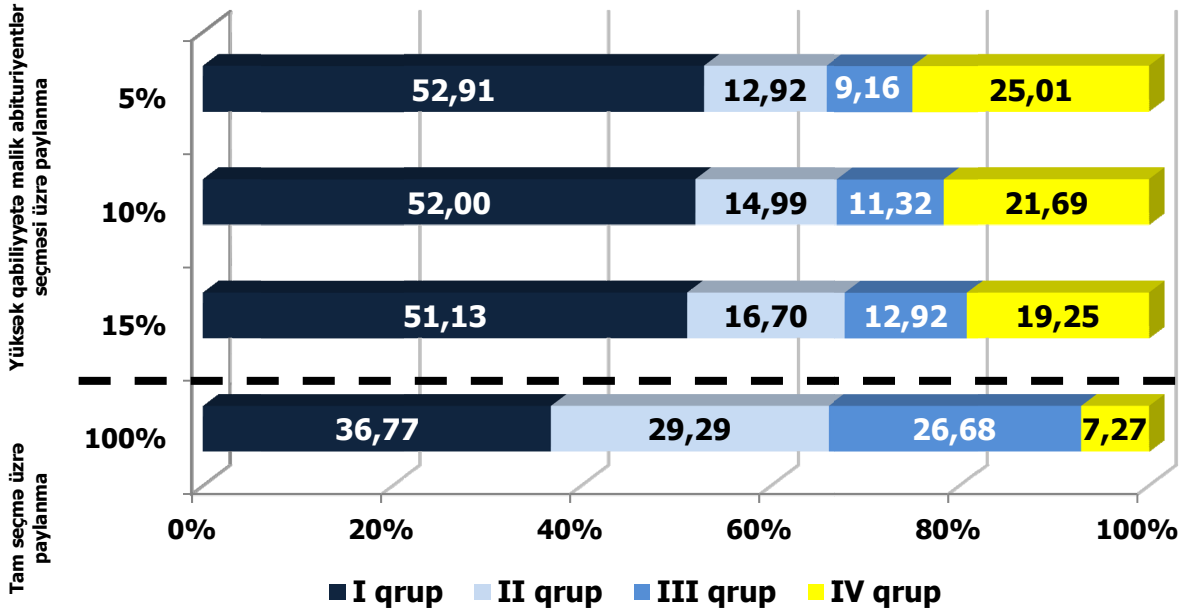

Şəkil 1.19

Qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən ayrı-ayrı fənlər üzrə oğlan və qız abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələrinin paylanmasını ayrılıqda əks etdirən histoqramların (1.10 və 1.11 saylı qrafiklərə bax) müqayisəsi qızların həm Azərbaycan dili, həm də riyaziyyatdan üstünlüyə malik olduğunu göstərir. Lakin riyaziyyat fənni üzrə bu üstünlük Azərbaycan dilindən fərqli olaraq çox cüzidir.

Azərbaycan dili üzrə qabiliyyət səviyyəsinin paylanmasını əks etdirən histoqramların (1.10 saylı qrafik) müqayisəsi göstərir ki, nisbətən yüksək qabiliyyət intervalında qızlar, aşağı qabiliyyət intervalında isə oğlanlar sayca üstünlük təşkil edir. Histoqramlar üzrə hesablamalar göstərir ki, hər 100 qız abituriyentdən 60–61–nin qabiliyyəti 0.25 loqitdən yüksək olduğu halda, hər 100 oğlan abituriyentdən qabiliyyətləri həmin intervalda yerləşənlərin sayı cəmi 42–43 nəfərdir. Beləliklə, bu intervalda fərq 18% təşkil edir.

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİ ÜZRƏ QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (2023-CÜ İLİN MƏZUNLARI)

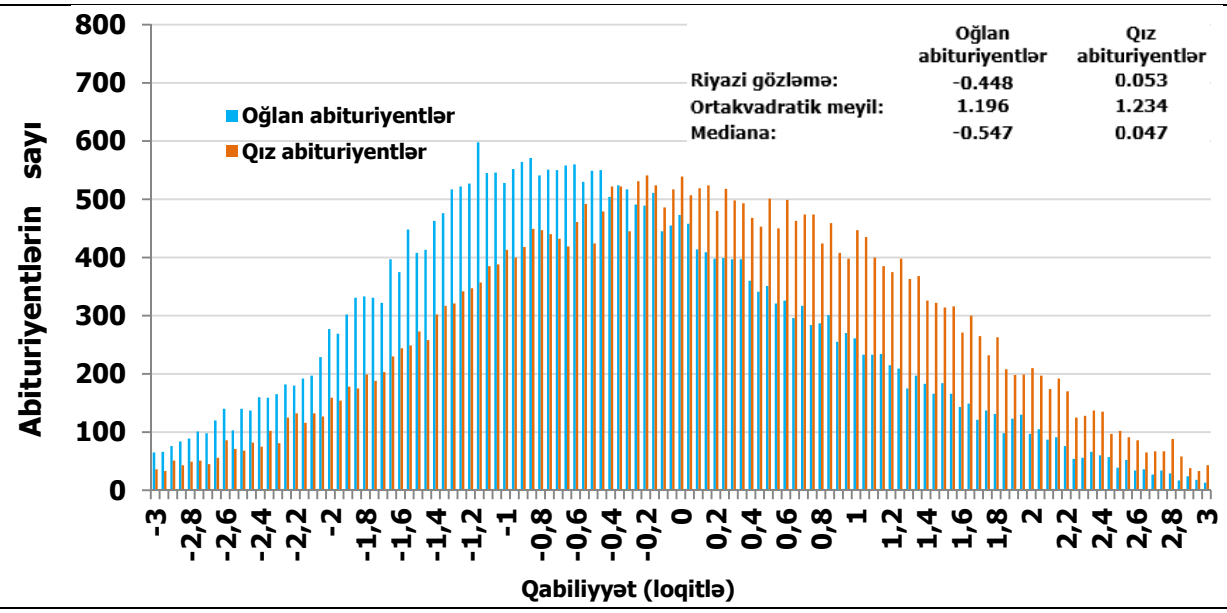

Qrafik 1.10

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN RİYAZİYYAT FƏNNİ ÜZRƏ QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (2023-CÜ İLİN MƏZUNLARI)

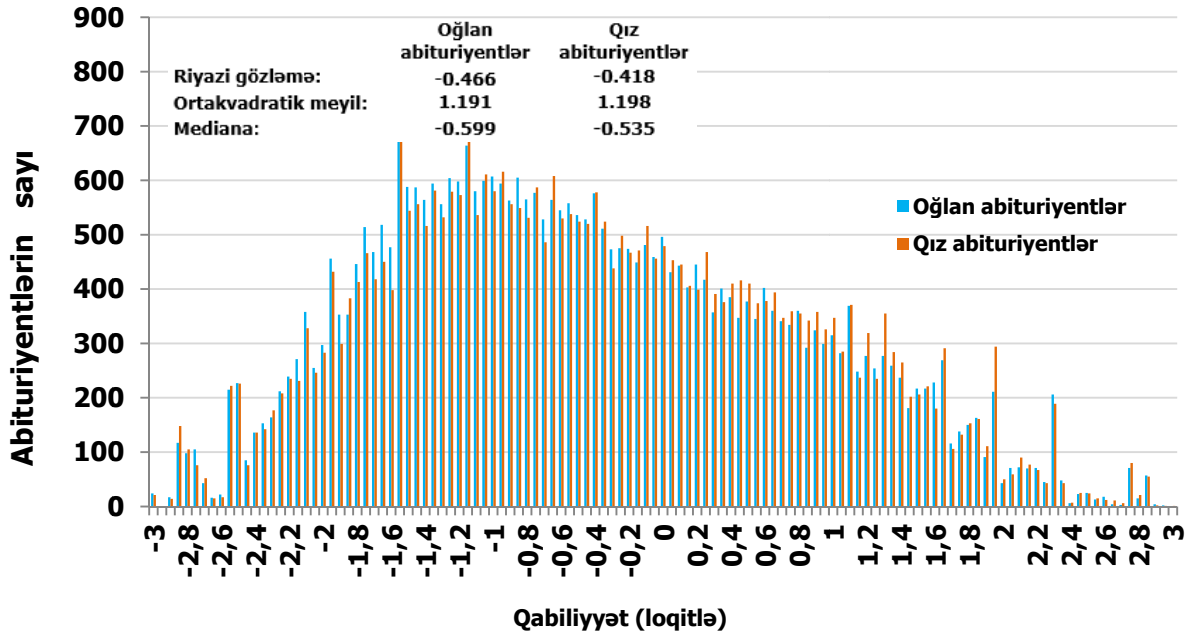

Qrafik 1.11

Riyaziyyat fənni üzrə qabiliyyət səviyyələrinin paylanmasında isə bir qədər başqa mənzərə müşahidə olunur (1.11 saylı qrafikə bax). Burada oğlan abituriyentlərin qabiliyyət göstəriciləri qızların göstəricilərinə yaxın olmuşdur. Azərbaycan dilindən fərqli olaraq riyaziyyat fənni üzrə oğlan və qızların qabiliyyət səviyyələrinin paylanmaları arasındakı fərq kiçikdir.

Qabiliyyətlərin ortakvadratik meyillə ifadə edilmiş vahidlərdə fərqlərini müqayisə etdikdə də həmin nəticəyə gəlmək mümkündür. Azərbaycan dili üzrə ümumi paylanmanın ortakvadratik meyilinin σ_a=1.241 olduğunu nəzərə alsaq, onda fərq aşağıdakı kimi olacaq:

$$\frac{0.053 + 0.448}{1.241} = 0.40\sigma_a$$

Riyaziyyat üzrə ümumi paylanmanın ortakvadratik meyilinin σ_r=1.195 olduğunu nəzərə alanda fərq:

$$\frac{-0.418 + 0.466}{1.195} = 0.04\sigma_r$$

bərabər olacaq.

Beləliklə, oğlan və qız abituriyentlərin qabiliyyət səviyyələri arasındakı fərq müvafiq ortakvadratik meyilin Azərbaycan dilində 40, riyaziyyatda isə 4 faizinə bərabərdir.

1.20 və 1.21 saylı şəkillərdəki diaqramlarda oğlan və qızların tam seçmənin 5, 10 və 15%-ni təşkil edən altseçmələri üzrə Azərbaycan dili və riyaziyyatdan qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan və qız abituriyentlərin nisbi sayları faizlə təqdim edilmişdir. Diaqramlardan göründüyü kimi, Azərbaycan dilindən ən yüksək qabiliyyətə malik olan 5 faizli altseçmədə hər 100 abituriyentdən 69-70-i qız, 30-31-i oğlan, riyaziyyatdan ən yüksək qabiliyyətə malik olan 5 faizli altseçmədə hər 100 abituriyentin 48-49-u oğlan, 51-52-si qızdır.

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN BÖLGÜSÜ

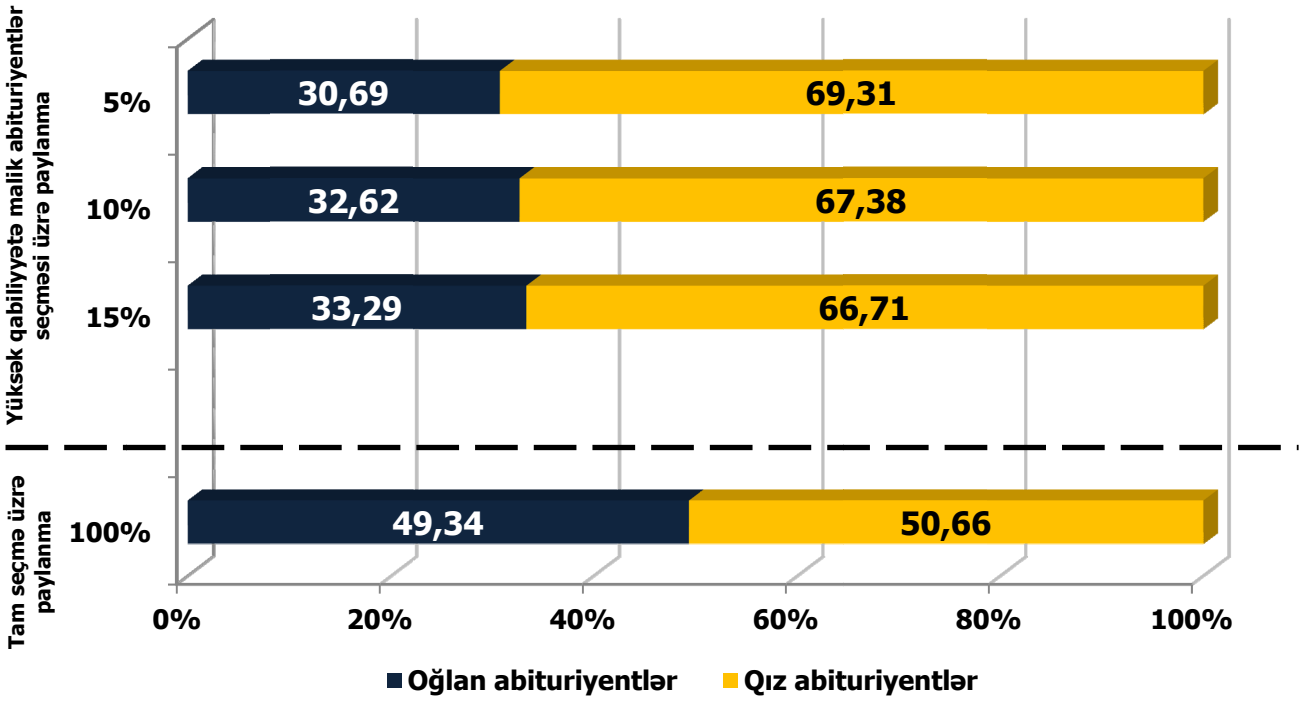

Şəkil 1.20

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏTLİ OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN BÖLGÜSÜ

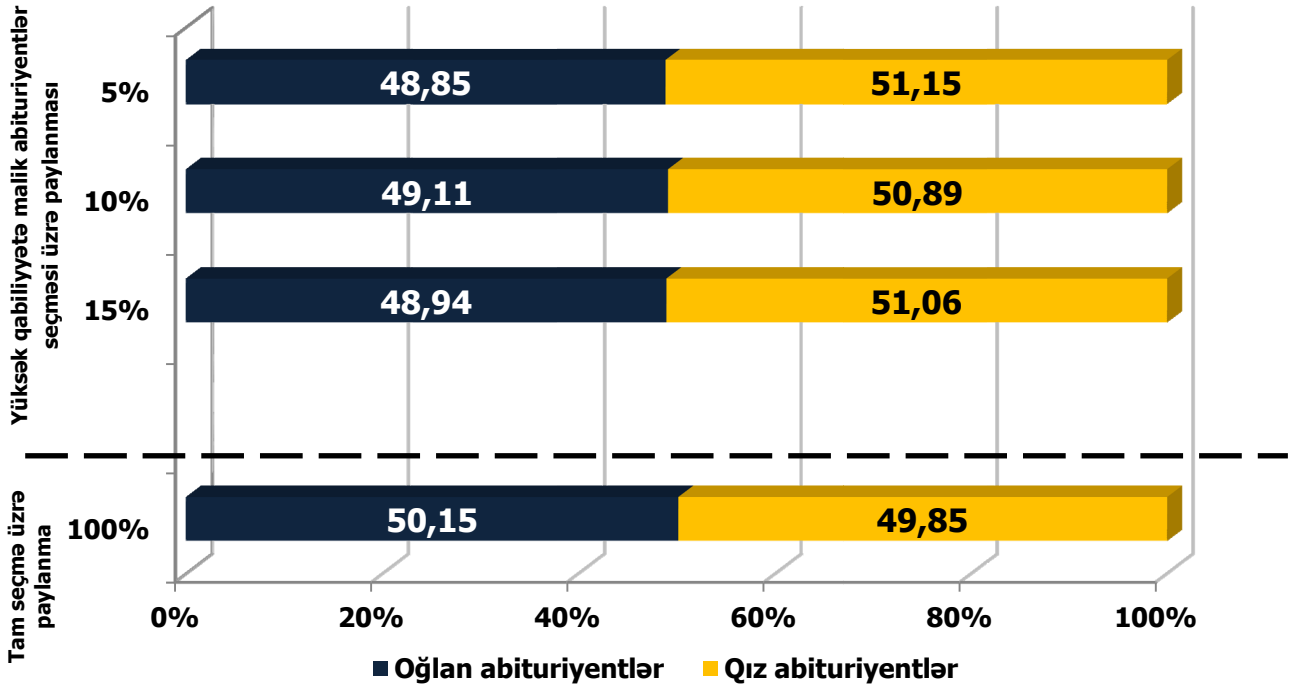

Şəkil 1.21

Qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələrinə əsasən yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan və qız abituriyentlərin ixtisas qrupları üzrə tərkibinin (bax: cədvəl 1.28 və 1.29) təhlili göstərir ki, Azərbaycan dili üzrə yüksək qabiliyyətə malik olan oğlanların III ixtisas qrupuna istəkləri tam seçməni təmsil edən ortastatistik oğlan abituriyentin həmin qrupa nümayiş etdirdiyi istəkdən yüksəkdir. Doğrudan da, 5 faizli altseçmə səviyyəsində III ixtisas qrupunun oğlan abituriyentlərinin nisbi sayı tam seçməyə nəzərən təxminən 1.9 dəfə artmışdır. Azərbaycan dilindən yüksək qabiliyyətə malik oğlan abituriyentlər III ixtisas qrupu ilə yanaşı, IV ixtisas qrupuna da üstünlük verirlər (nisbi sayı isə təxminən 4.5 dəfə çox olub). Qız abituriyentlərin seçimində də belə tendensiya III və IV ixtisas qruplarında müşahidə olunur. Burada 5 faizli altseçmə səviyyəsində qız abituriyentlərin istəyi tam seçməyə nəzərən III qrupda 1.1, IV qrupda 2.2 dəfə yüksəkdir. Digər tərəfdən, qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan dili fənni üzrə yüksək qabiliyyətli oğlanların və qızların I və II qrupların ixtisaslarını seçmə ehtimalı tam seçməyə nəzərən müvafiq olaraq I qrupda 1.1 və 1.4 dəfə, II qrupda 2.1 və 2.0 dəfə zəifdir.

Cədvəl 1.28

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏT SƏVİYYƏSİNƏ MALİK OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI (2023-CÜ İLİN MƏZUNLARI)

Tam seçmə üzrə	Oğlan abituriyentlər					Qız abituriyentlər				
	Altseçmə-nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması				Altseçmə-nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
5%	**30.69**	41.40	17.01	28.10	13.49	**69.31**	17.96	11.25	48.12	22.67
10%	**32.62**	40.18	19.20	28.58	12.03	**67.38**	18.40	12.89	49.40	19.31
15%	**33.29**	41.14	21.17	27.40	10.29	**66.71**	19.82	13.06	49.43	17.69
İmtahan iştirakçılarının paylanması	**49.34**	46.37	35.67	14.96	2.99	**50.66**	25.75	22.22	41.91	10.12

Cədvəl 1.29

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN YÜKSƏK QABİLİYYƏT SƏVİYYƏSİNƏ MALİK OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI (2023-CÜ İLİN MƏZUNLARI)

Tam seçmə üzrə	Oğlan abituriyentlər					Qız abituriyentlər				
	Altseçmə-nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması				Altseçmə-nin payı	İxtisas qrupları üzrə paylanması			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
5%	**48.85**	65.84	13.36	6.20	14.60	**51.15**	40.56	12.51	11.99	34.95
10%	**49.11**	64.12	16.15	7.27	12.46	**50.89**	40.30	13.88	15.22	30.60
15%	**48.94**	62.40	18.97	7.96	10.67	**51.06**	40.32	14.53	17.67	27.48
İmtahan iştirakçı-larının paylanması	**50.15**	47.25	35.49	13.82	3.44	**49.85**	26.22	23.05	39.61	11.12

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik olan oğlan abituriyentlər I qrupun ixtisaslarına üstünlük verirlər. Belə ki, riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçməni təmsil edən abituriyentlərin 65.84%-i ərizələrində bu qrupu seçib.

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik qız abituriyentlər seçməsində bir az fərqli mənzərənin şahidi oluruq. Belə ki, bu cür abituriyentlər daha çox I və IV ixtisas qruplarına üstünlük verirlər və riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçməni təmsil edən abituriyentlərin müvafiq olaraq 40.56 və 34.95%-i ərizələrində bu qrupları seçib.

Riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik həm oğlan, həm qız abituriyentlər III qrupa elə də meyil göstərməyiblər. Oğlan abituriyentlərin tam seçməsinin 13.82%, qız abituriyentlərin 39.61%-i bu qrupu seçmələrinə baxmayaraq, riyaziyyatdan yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçmədə belələrinin nisbi sayı müvafiq olaraq 2.2 və 3.3 dəfə az olub. IV ixtisas qrupunda isə bunun tam əksini görürük. 1.29 saylı cədvəldən də göründüyü kimi, oğlan abituriyentlərin 3.44%-i, qız abituriyentlərin 11.12%-i IV ixtisas qrupunu seçdiyi halda yüksək qabiliyyətə malik 5%-li altseçmədə belələrinin nisbi sayı tam seçməyə nəzərən müvafiq olaraq 4.2 və 3.1 dəfə çox olub.

Fənlər üzrə elmi-metodiki təhlil və tövsiyələr

2023-cü il mayın 10-da Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, görkəmli siyasi və dövlət xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 ili tamam olmuşdur. Bununla bağlı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 sentyabr 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə 2023-cü il "Heydər Əliyev ili" elan edilmişdir.

Bu tarixi ildə də ötən ildə olduğu kimi, qəbul qaydalarına əsasən tam orta (11 illik) təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı qəbul imtahanının birinci mərhələsinə, ixtisas qrupları üzrə imtahanlar isə ikinci mərhələsinə aid olub. Ali təhsil müəssisələrinə I-IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsində iştirak etmək üçün abituriyentlərə iki cəhd verilib.

Təqdim olunan bu təhlil qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsinə aiddir.

Hələ ilin əvvəlində "Abituriyent" jurnalının birinci sayında ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında müvafiq fənn kurikulumları üzrə tələblərin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi mümkün olan alt standartlar, dərsliklərdə həmin tələblərin reallaşdırılması üçün verilmiş təlim materiallarına uyğun mövzular əsasında hazırlanmış qəbul proqramları və imtahan modellərinə uyğun tapşırıq nümunələri dərc edilib. Proqramlara 11-ci sinif şagirdlərinin aşağı siniflərdə keçdikləri dərsliklərlə respublikanın ümumtəhsil müəssisələrində istifadədə olan həmin sinif dərsliklərində eyni olan mövzular daxil edilib. Dərsliklərə yeni daxil edilmiş və ya çıxarılmış mövzular və mübahisəli məqamlar proqramlara daxil edilməyib. Tarix fənni üzrə qəbul proqramına "Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsi (İkinci Qarabağ müharibəsi)" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı", coğrafiya fənnindən isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 iyul 2021-ci il tarixli Fərmanına və Prezidentin 16 noyabr 2022-ci il tarixli Sərəncamına əsasən respublikanın iqtisadi rayonlarının yeni bölgüsünə aid "Azərbaycanın iqtisadi rayonları" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" mövzuları daxil edilib. Qeyd edilən mövzular müvafiq dərsliklərdə öz əksini tapmadığından, onların aktuallığı nəzərə alınaraq bu mövzulara dair materiallar DİM-in internet saytında yerləşdirilib və "Abituriyent" jurnalının ikinci sayında dərc olunub.

İmtahan modelləri hazırlanarkən məktəb kursunda mövzuların əhəmiyyətlilik dərəcəsi, tədris prosesində bölmələrə ayrılan vaxt və ixtisas qruplarının peşə xüsusiyyətləri nəzərə alınıb. Abituriyentlərin qəbul proqramlarını mənimsəmə səviyyələrinin hərtərəfli yoxlanılması məqsədilə imtahan modellərinə nəzəri biliklərin tətbiqi tələb olunan, məntiqi düşüncəyə əsaslanan, səbəb-nəticə əlaqələri üzərində qurulan, relevantlıq kateqoriyalarına görə terminoloji, faktoloji, ümumiləşdirmə, izahat, hesablama, öncəgörmə və təklif olunan fəaliyyət xarakterli, mürəkkəblik dərəcəsinə görə sadə, orta çətinlikli və çətin tapşırıqlar daxil edilib. İmtahan bloklarında məntiqi düşünmə və nəzəri biliklərin tətbiqi tələb olunan, proses və hadisələrin mahiyyətinin dərk edilməsinə imkan verən, səbəb və nəticə əlaqələri əsasında qurulan tapşırıqlara üstünlük verilib. Həmçinin imtahanlarda Eyler-Venn diaqramı və klaster formalı tapşırıqlardan istifadə olunub.

İmtahanlara hazırlaşanlara metodik kömək baxımından materialların hazırlanması əvvəlki illərdə olduğu kimi, Dövlət İmtahan Mərkəzinin əsas fəaliyyət istiqamətlərindən birini təşkil edib.

Abituriyentlərin qəbul imtahanlarına müstəqil şəkildə (repetitor xidmətindən istifadə etmədən) hazırlaşmalarına kömək məqsədilə imtahan fənləri üzrə vəsaitlər və 5–11-ci sinif dərsliklərinin hər bir mövzusuna aid hazırlanmış "Qiymətləndirmə tapşırıqları" kitablarının təkmilləşdirilmiş variantları nəşr olunub.

Bütün imtahan fənləri üzrə qəbul proqramlarının mövzularına dair təcrübəli ekspertlər tərəfindən 154 videomühazirə hazırlanıb və təkmilləşdirilərək **"*Youtube*"** kanalına yerləşdirilib. Mühazirələr təqdim edilmiş nəzəri materialların tətbiqinə dair test tapşırıqları ilə də müşayiət olunub.

Qəbul imtahanlarında tətbiq edilən tapşırıq modellərinə uyğun 4 (hər biri 1 variant olmaqla) onlayn sınaq variantı (Azərbaycan və rus dillərində), həmçinin qeyri-Azərbaycan dilində təhsil alanlar üçün Azərbaycan dili (dövlət dili) və riyaziyyat (ingilis dilində) fənlərindən də sınaq variantları hazırlanıb və *otk.az* portalına yerləşdirilib. Beləliklə, ilin əvvəlindən abituriyentlərə qəbul proqramlarındakı mövzular və imtahanlarda hansı tipli tapşırıqların istifadə ediləcəyi barədə məlumat verilib.

İmtahanlarda I ixtisas qrupu üzrə riyaziyyat, fizika, kimya, II ixtisas qrupu üzrə riyaziyyat, coğrafiya, tarix, III ixtisas qrupu üzrə tədris dili, ədəbiyyat, tarix, IV ixtisas qrupu üzrə biologiya, kimya, fizika fənlərinin hər birindən 30 tapşırıq (hər ixtisas qrupu üzrə ümumilikdə 90 tapşırıq) istifadə edilib. Bunlardan: 22-si qapalı (verilənlərdən bir doğru cavabın müəyyən edilməsi), 5-i cavabları kodlaşdırılan açıq tipli (hesablama, seçim və uyğunluğu müəyyən etmək), 3-ü isə yazılı şəkildə cavablandırılması tələb edilən, meyarlar əsasında markerlər tərəfindən qiymətləndirilən riyaziyyat, fizika, kimya, coğrafiya və biologiya fənlərindən situasiyaya, Tədris dili və ədəbiyyat fənlərindən mətnə, tarix fənnindən isə mənbəyə aid tapşırıqlar olub.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral tarixli 39 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 9 sentyabr tarixli 252 nömrəli Qərarına əsasən III ixtisas qrupuna daxil olan ixtisasların TC altqrupuna daxil edilən "Beynəlxalq münasibətlər" və "Regionşünaslıq" ixtisaslarının müsabiqəsində iştirak etmək istəyən abituriyentlər qəbul imtahanının ikinci mərhələsində Tədris dili və tarix fənləri ilə yanaşı, coğrafiya fənnindən də imtahan veriblər.

Həmçinin 12 mart 2022-ci il tarixli 77 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ilə "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu Qaydaları"na 1 nömrəli əlavəyə əsasən 2023-cü ildə I ixtisas qrupu üzrə informatikayönlü (Rİ altqrupuna daxil olan) ixtisasların müsabiqəsində iştirak etmək istəyən abituriyentlər qəbul imtahanının ikinci mərhələsində riyaziyyat və fizika fənləri ilə yanaşı, informatika fənnindən, mühəndislik (RK altqrupuna daxil olan) ixtisaslarının müsabiqəsində iştirak etmək istəyən abituriyentlər isə kimya fənnindən imtahan veriblər. Bu qrup daxilində bütün ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək istəyən abituriyentlər isə ikinci mərhələdə riyaziyyat, fizika və kimya fənlərindən imtahan verdikdən sonra, əlavə olaraq informatika fənnindən də imtahan veriblər.

Qeyd etmək lazımdır ki, qəbul imtahanlarında I ixtisas qrupu üzrə riyaziyyat, fizika, kimya və informatika fənlərindən 3 tapşırıqlı situasiyanın əvəzinə 3 açıq tipli cavabı yazı ilə ifadə olunan tapşırıqlardan istifadə edilib. Riyaziyyat fənnindən 1 tapşırıq isbata aid olub.

İmtahanlar keçirilən günlərdə qapalı rejimdə yekun ekspertiza keçirilib, qapalı, cavabları kodlaşdırılan açıq tipli tapşırıqların doğru cavab etalonları və cavabları yazı ilə ifadə olunan açıq tipli tapşırıqların qiymətləndirilmə meyarları dəqiqləşdirilərək təsdiq edilib. Həmçinin imtahan keçirilən günlərdə imtahanlardan dərhal sonra aparılmış müstəqil ekspertiza nəticəsində qapalı və cavabları kodlaşdırılan açıq tipli tapşırıqların etalonları bir daha təsdiq edilərək Dövlət İmtahan Mərkəzinin "***Youtube****"*kanalı vasitəsilə canlı yayımla ictimaiyyətə təqdim olunub. Cavabları yazı ilə ifadə olunan tapşırıqlar müəyyən vaxt ərzində markerlər tərəfindən yoxlanılıb və nəticələr DİM-in internet saytında elan edilib. Ötən illərdə olduğu kimi, yenə də imtahanlarda istifadə olunmuş tapşırıqlar fənlər üzrə elmi-metodik seminarlarda imtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında mürəkkəblik dərəcəsi, qabiliyyət göstəriciləri və məzmun baxımından təhlil edilib. Təhlil nəticəsində tapşırıqların respublikanın ümumtəhsil müəssisələrində qüvvədə olan fənn kurikulumlarının təlim nəticələrinə, imtahanlarda mənimsənilməsi yoxlanıla və qiymətləndirilə bilən alt standartların tələblərinə və dərsliklərdəki materiallar əsasında hazırlanmış qəbul proqramlarına uyğunluğu bir daha təsdiqini tapıb. Təhlilin nəticəsi onu da göstərmişdir ki, tapşırıqlar məntiqi cəhətdən əsaslı, düzgün tərtib olunmuş, şərtin tərtibində və cavab bəndlərinin əlaqələndirilməsində dolaşıqlığa yol

verilməmişdir. Tapşırıqların verilməsində mübahisəli, proqram və dərslikdənkənar məsələlər nəzərə alınmışdır. Test tapşırıqlarında nəzəri biliklərlə təcrübi materialların əlaqələndirilməsi, müxtəlif mövzuların qarşılaşdırılması, inteqrasiyası ilə məntiqi nəticələrin əldə edilməsinə də lazımi diqqət göstərilmişdir. Həmçinin təhlil nəticəsində bir daha təsdiq edilib ki, tapşırıqlarla müvafiq fənn kurikulumunun təlim nəticələrinə uyğun bilik və bacarıqları yoxlayıb qiymətləndirmək mümkün olub.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında abituriyentlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri tapşırıqlar da müəyyənləşdirilib, onların izahlarına dair metodik tövsiyələr hazırlanıb və müvafiq fənlər üzrə test banklarının təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər verilib.

Aşağıda fənlər üzrə hazırlanmış metodik tövsiyələr təqdim olunur.

Azərbaycan bölməsində ***Azərbaycan dili*** fənnindən III ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında istifadə olunmuş tapşırıqlar fənn kurikulumuna görə 3 (**"Oxu", "Yazı"** və **"Dil qaydaları"**) məzmun xətti üzrə 3 əsas və 65 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Tam orta (11 illik) təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanında daha çox **"Oxu"** və **"Yazı"** məzmun xətlərinə aid altstandartların tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılmışdır. Qəbul imtahanında isə daha çox **"Dil qaydaları"** məzmun xəttinə aid altstandartların tələbləri üzrə bilik və bacarıqların (27 tapşırıq) yoxlanılması münasibətilə qapalı və açıq tipli (cavabı kodlaşdırılan) tapşırıqlardan istifadə edilmişdir. Cavabı yazı ilə ifadə olunan mətn tapşırıqları (3 tapşırıq) isə digər məzmun xətlərinə aid bacarıqların yoxlanılmasına yönəlmişdir.

Tapşırıqlarla aşağıdakı bilik və bacarıqların yoxlanılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur:

- öyrəndiyi söz və ifadələri üslubi xüsusiyyətlərinə görə izah etmək;
- mətnin hissələrini (giriş, əsas hissə, nəticə), abzasları, cümlələri, onlar arasında olan bağlama vasitələri təhlil etməklə məzmunun aydın ifadə olunmasına təsirini izah etmək;
- üslubi tələblər baxımından özünün və başqasının yazısını təkmilləşdirmək;
- qrammatik-semantik xüsusiyyətlərini gözləməklə sözlərdən üslubi imkanlarına görə istifadə etmək;
- nitqin düzgünlüyünü və ifadəliliyini təmin edən durğu işarələrindən istifadə etmək;
- mətnin tərtibatına və üslubuna uyğun düzgün yazı bacarıqları nümayiş etdirmək;
- tanış olmayan söz və ifadələrin kontekstə uyğun mənasını şərh etmək;
- oxunan mətni məzmununa görə təhlil etmək;
- zəruri fonetik, leksik, qrammatik anlayışları izah etmək, bir-birindən fərqləndirmək, mülahizələrini əsaslandırmaq və təqdim etmək;
- sözləri leksik, qrammatik mənalarına görə izah etmək, müxtəlif sintaktik vəzifələrdə işlətmək;
- müxtəlif dil vahidlərinin yazılış qaydalarına əməl etmək və s.

Tapşırıqlar aydın dildə, məntiqi cəhətdən əsaslı, düzgün tərtib olunmuş, sual və cavabların əlaqələnməsində dolaşıqlığa, mübahisəli, proqram və dərslikdənkənar məsələlərə yer verilməmişdir. Test tapşırıqlarında nəzəri biliklə təcrübi materialların əlaqələndirilməsi, müxtəlif mövzuların qarşılaşdırılması, inteqrasiyası ilə məntiqi nəticələrin əldə edilməsinə də lazımi diqqət göstərilmişdir.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri onu deməyə əsas verir ki, abituriyentlər ana dilinin qayda-qanunlarını öyrənməyə səy göstərmiş, onlarda bu sahədə nəzəri və praktik bilikləri əlaqələndirəbilmə qabiliyyəti, əsasən, formalaşmışdır. Ana dilinin saflaşdırılması yolunda ciddi addımların atıldığı indiki zamanda bunun əhəmiyyəti böyükdür. Gənc nəsil ana dilini daha yaxşı mənimsəməyə, ondan qüsursuz istifadə etməyə çalışmalıdır.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri onu da deməyə əsas verir ki, abituriyentlərin bir çoxu sözlərin səs və hərf tərkibinə görə təhlili, sözün kök və şəkilçi tərkibinin müəyyənləşdirilməsi, sifət, köməkçi nitq hissələri, tabesiz mürəkkəb cümlənin tərəfləri arasında məna əlaqələri, üslublar və cümlələrin üslubi xüsusiyyəti ilə bağlı tapşırıqlara yaxşı cavab vermişdir. İmtahanda iştirak edənlərin müəyyən hissəsi isə cümlədəki sözlərin morfoloji təhlili, morfoloji kateqoriyaların müəyyənləşdirilməsi, cümlənin şəxsə görə növləri, cümlənin sintaktik baxımdan təhlili, tabeli mürəkkəb cümlə, sözlərin orfoqrafiyası ilə bağlı tapşırıqları zəif cavablandırmışdır. Bunlar dilin lazımi səviyyədə mənimsənilməsi üçün vacib olan mühüm mövzulardır.

Cümlənin sintaktik təhlili sintaksis bəhsinin yekunu olub, abituriyentin dilin bu sahəsinə nə qədər bələd olduğunu üzə çıxarır. Çünki sintaktik təhlil sintaksisə aid bütün bilikləri özündə əks etdirir. Sintaktik təhlillə

bağlı test tapşırıqları abituriyentlərin bu sahədəki biliklərini yoxlamaq üçün dəyər kəsb edir. İmtahanların nəticəsi isə göstərir ki, abituriyentlər belə tapşırıqları cavablandırmaqda çətinlik çəkmişdir.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahı təqdim olunur.

8-ci sinif

4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

4.1.3. Həmcins üzvlər, əlavələr, xitab və ara sözlərlə bağlı durğu işarələrindən istifadə edir.

9-cu sinif

4.1.2. Sözləri və söz birləşmələrini müxtəlif sintaktik vəzifələrdə işlədir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 9 saylı test tapşırığı

Verilmiş nümunəyə əsasən cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən edin.

*Müharibə **igidi** sınağa çəkər, qəzəb də müdriki.*

Doğrudur	***Yanlışdır***
1. Həmcins üzvlü cümlədir. 2. Sintaktik əlaqənin hər iki növü var. 3. Cümlə üzvlərinin hamısı bir-biri ilə qrammatik əlaqəyə girmişdir.	4. Tünd-qara hərflərlə verilmiş sözə əsasən cümlədə ixtisarın olduğunu müəyyən etmək olar. 5. İki qrammatik əsası var.

A) 3, 5 B) 1, 2, 5 C) 1, 4, 5 D) 2, 4 E) 3, 4

8-ci və 9-cu siniflərin "Azərbaycan dili" dərsliklərinə əsaslanan bu test tapşırığına abituriyentlərin 22,04%-i doğru cavab vermiş, 13,25%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, cümlə zaman əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlədir, lakin ikinci komponentdə ellipsis hadisəsi vardır; yəni birinci komponentdə olan *sınağa çəkər* xəbəri ikinci komponentdə də eyni olduğundan təkrarlanmamaq üçün ixtisar edilmişdir. Cümlə bütöv şəkildə belə olmalıdır: *Müharibə igidi sınağa çəkər, qəzəb də müdriki sınağa çəkər.* Görünür, elə buna görədir ki, abituriyentlərin 20,66%-i C bəndinin düzgünlüyünü düşünmüşdür.

Bu konstruksiya tabesiz mürəkkəb cümlə olduğundan daxili üzvlərin hər biri müvafiq xəbərlə əlaqələnir. Birinci cümlədə *sınağa çəkər* xəbər, *müharibə* həmin xəbərə aid mübtəda, *igidi* isə həmin xəbərlə əlaqələnən tamamlıqdır. İkinci cümlədə bərpa edilən *sınağa çəkər* xəbər, *qəzəb* ona aid mübtəda, *müdriki* isə ona aid tamamlıqdır. Ona görə də burada həmcins üzv yoxdur. Bu konstruksiya tabesiz mürəkkəb cümlə olduğundan komponentlər arasında tabesizlik əlaqəsi var, lakin birinci cümlədə mübtəda və xəbər arasında uzlaşma, habelə tamamlıqla xəbər arasında idarə əlaqəsi vardır. Bunlar da tabelilik əlaqəsinin növləridir. Bu konstruksiyanın birinci cümləsində mübtəda ilə (*müharibə*) tamamlıq (*igidi*) arasında, ikinci cümlədə də eyni ilə mübtəda ilə (*qəzəb*) tamamlıq (*müdriki*) arasında qrammatik əlaqə yoxdur. Deməli, tapşırıqdakı cədvəldə "Doğrudur" başlığı altında olan ikinci fikir düzgün, birinci və üçüncü fikirlər isə yanlışdır. Cümlədəki ixtisar *igidi* sözünə görə deyil, *sınağa çəkər* sözünə görədir, çünki ikinci komponentdə ixtisara uğrayan məhz həmin ifadədir. Deməli, dördüncü fikir yanlışdır və elə "Yanlışdır" başlığı altında olduğuna görə doğru cavaba aiddir. Nəhayət, beşinci fikir doğrudur, çünki konstruksiya mürəkkəb cümlə olduğundan iki qrammatik əsası var.

Doğru cavab: D

5-ci sinif

4.1.2. Sözün səs tərkibini, semantik xüsusiyyətlərini, tərkibini, yaranma üsullarını və qrammatik mənasını (ad, əlamət, hərəkət bildirməsini) izah edir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 12 saylı test tapşırığı

Hansı sıradakı sözlərdən biri verilən bütün tələbləri ödəsə də, digəri heç bir tələbi ***ödəmir***?

- Tərkibinə görə təhlili iki cür düşünülür.
- Kökü feillə omonimdir.
- Başqa sözlə eyniköklü ola bilər.
- Qrammatik şəkilçi ilə işlənib.

A) soyudur; azım B) mənimsəmə; yollandıq C) ayaqlandıq; zəngləşdik
D) sıxlaşaq; qaldır E) yazılar; bağlanacaq

5-ci sinif "Azərbaycan dili" dərsliyi əsasında hazırlanmış mövzulararası ümumiləşdirici test tapşırığıdır; burada həm leksikologiya, həm sözün tərkibi, həm də söz yaradıcılığına aid mövzulara toxunulmuşdur. Tapşırığa abituriyentlərin 24,74%-i doğru cavab vermiş, 25,65%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırıqda verilmiş xüsusiyyətlərdən birincisi sözün tərkibinə görə iki cür təhlilinin düşünülə bilməsidir. **A** bəndindəki *soyudur* sözü tərkibinə görə iki cür düşünülə bilər. Birinci halda bu söz feil kimi təhlil edilə bilər. Bu zaman sözün kökü *soyu* feili, *-t* feildən feil düzəldən leksik şəkilçidir (saitlə başlayan şəkilçi gəldiyindən *t* səsi *d* səsinə çevrilib), *-ur* indiki zaman şəkilçisi isə qrammatikdir. İkinci halda isə bu söz isim kimi təhlil edilə bilər. Bu zaman sözün kökü *soy* ismidir, *-u* mənsubiyyət şəkilçisi və *-dur* xəbərlik şəkilçisi qrammatikdir. Həmin bənddəki *azım* sözü də iki cür təhlil edilə bilər. Birinci halda sözün kökü *az* feili, *-ım* əmr şəkilçisidir. İkinci halda isə sözün kökü *az* sayı, *-ım* mənsubiyyət şəkilçisidir. Tapşırıqda sözlərdən birinin heç bir xüsusiyyətə uyğun olmaması şərti irəli sürüldüyü üçün **A** bəndi doğru cavab hesab edilə bilməz. **B** bəndində *yollandıq* sözünün kökü *yol* ismi, *-la* isimdən feil düzəldən və *-n* feildən feil düzəldən şəkilçilər leksik, *-dı* şühudi keçmiş zaman və *-q* birinci şəxsin cəminin şəxs şəkilçisi qrammatikdir. Bu sözün ikinci təhlil variantı yoxdur. Buradakı *mənimsəmə* sözü isə iki fərqli formada (əmr şəklində olan feil və məsdər şəklində olan feil kimi) başa düşülsə də, leksik mənası fərqli olan iki söz kimi başa düşülə bilməz. Deməli, buradakı sözlərdən heç biri birinci xüsusiyyətə malik deyil. Buna görə də doğru cavab sayıla bilməz. **C** bəndində *zəngləşdik* sözünün kökü *zəng* ismi, *-ləş* isimdən feil düzəldən şəkilçi leksik, *-di* şühudi keçmiş zaman şəkilçisi və *-k* birinci şəxsin cəminin şəxs şəkilçisi qrammatikdir, ikinci təhlil variantı yoxdur. Bu bənddəki *yollandıq* sözü də bu qəbildən olub, ikinci təhlil variantına malik deyil. **E** bəndində *bağlanacaq* sözünün kökü *bağ* ismi, *-la* isimdən feil düzəldən və *-n* feildən feil düzəldən şəkilçilər leksik, *-acaq* qəti gələcək zaman şəkilçisi qrammatikdir. Qrammatik şəkilçiyə malik olsa da, kökü feillə omonim deyil. Tapşırığın şərtinə görə, sözlərdən biri ya bütün xüsusiyyətlərə malik olmalı, ya da heç bir xüsusiyyətə uyğun olmalı deyil. Deməli, **E** bəndi də tapşırıqda qoyulan tələblərə cavab vermir. **D** bəndindəki *sıxlaşaq* sözünü həm əmr şəklində, həm də arzu şəklində düşünmək olar. Əmr şəklində *sıx* sifəti kök, *-laş* feil düzəldən leksik, *-aq* birinci şəxsin cəminin şəxs şəkilçisi olub qrammatikdir. İkinci halda *sıx* sifəti kök, *-laş* feil düzəldən leksik, *-a* arzu şəklinin şəkilçisi, *-q* birinci şəxsin cəminin şəxs şəkilçisi olub qrammatikdir. *Sıx* sifəti *sıxmaq* feilinin kökü ilə omonimdir. *Sıxlaşmaq* sözü düzəltmə söz olduğu üçün *sıxlıq* sifəti ilə eyniköklü ola bilər. Buna görə də bu söz verilmiş bütün xüsusiyyətlərə uyğun gəlir. İkinci söz (*qaldır)* isə verilmiş heç bir xüsusiyyətə malik deyil.

Doğru cavab: D

Hər il qəbul imtahanlarında Eyler-Venn diaqramı, klaster və müxtəlif cədvəllər üzrə tapşırıqlardan istifadə olunsa da, abituriyentlər bu tipli tapşırıqları cavablandırmaqda hələ də çətinlik çəkirlər. Məntiqi təfəkkürün formalaşma səviyyəsinin yoxlanılmasına xidmət edən belə tapşırıqlar kurikuluma əsaslanır və tam orta məktəb kursunda mənimsədilmiş bacarıqları əhatə edir. Yalnız yaddaşa əsaslanan bilikləri deyil, həmin bilikləri təhlil etmək, tətbiq etmək bacarıqlarını formalaşdırmaq müasir təhsilin əsas prinsiplərindəndir.

7-ci sinif

4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalarına görə fərqləndirir.

8-ci sinif

4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

4.1.3. Həmcins üzvlər, əlavələr, xitab və ara sözlərlə bağlı durğu işarələrindən istifadə edir.

9-cu sinif

4.1.1. Mürəkkəb cümlənin növlərini fərqləndirir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 23 saylı test tapşırığı

Hansı fikirlər klasteri tamamlaya bilər?

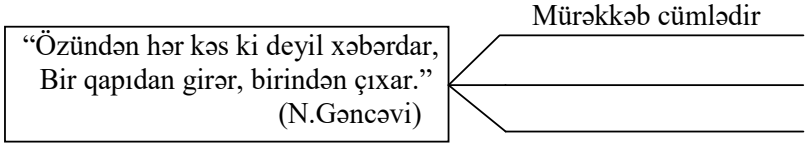

1. 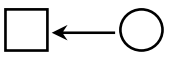 sxeminə uyğundur.
2. Komponentləri bağlayıcı ilə bağlanmışdır.
3. Budaq cümlə ismi xəbərlidir.
4. Baş cümlə həmcins xəbərlidir.
5. Hər iki əvəzlik bağlayıcı vasitədir.

8-ci və 9-cu sinif dərsliklərinə aid materiala əsaslanan bu test tapşırığına abituriyentlərin 32,25%-i doğru cavab vermiş, 16,04%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırıqda verilmiş nümunə şeir parçası şəklindədir. Bu konstruksiya komponentləri bağlayıcı sözlə əlaqələnmiş mübtəda budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlədir; birinci komponent budaq, ikinci komponent isə baş cümlədir. Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, bu iki faktı müəyyənləşdirmək ilkin şərtdir. İkinci komponentin baş cümlə olduğunu müəyyənləşdirmək üçün cümlədə buraxılan qəlib sözə sual vermək olar. Baş cümlədə müəyyən cümlə üzvünün sualını verməklə həm onu, həm də budaq cümləni müəyyənləşdirmək olar. Bu konstruksiyanın ikinci komponentindən birinci komponentinə belə bir sual vermək olar: *Kim bir qapıdan girər, birindən çıxar*? Cavab: *Özündən hər kəs ki deyil xəbərdar*. Deməli, ikinci tərəf baş, birinci tərəf isə budaq cümlədir. Ona görə də birinci bənddəki fikir səhvdir. Baş və budaq cümlə bağlayıcı ilə deyil, birinci komponentdə olan *hər kəs ki* bağlayıcı sözü ilə bağlanmışdır. Deməli, ikinci bənddəki fikir də səhvdir. Əvvəldə gələn budaq cümlənin xəbəri – *xəbərdar deyil* ifadəsi ismi xəbərdir, çünki sifətlə (sifətin inkar forması ilə) ifadə olunmuşdur. Deməli, üçüncü bənddəki fikir düzgündür. Baş cümlə olan ikinci komponentdə həmcins xəbərlər vardır: *girər, çıxar*. Bu xəbərlər eyni mübtəda ilə əlaqələnir: budaq cümlənin çevrilmiş forması olan *özündən xəbərdar olmayan kəs* ifadəsi bir-biri ilə tabesizlik əlaqəsində olan bu xəbərlərin ümumi mübtədasıdır. Ona görə də dördüncü bənddəki fikir düzgündür. Bütün konstruksiyanın yalnız budaq cümləsində iki əvəzlik var: *özündən* və *hər kəs.* Bunlardan yalnız *hər kəs* bağlayıcı söz funksiyasında baş və budaq cümləni bağlamağa xidmət edir. Ona görə də beşinci bənddə verilən fikir səhvdir.

Doğru cavab: 3, 4

8-ci sinif

4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 25 saylı test tapşırığı

Müqayisə cədvəlinə əsasən cümlələrlə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

Gecə növbəsində işlədiyi üçün bu gün də yorğun idi.	*Gözləri kitabı gecələr oxumaqdan qızarıb.*
1. Zərfliyin müxtəlif məna növləri işlənib.	3. Cəm şəkilçili söz müstəqil cümlə üzvü deyil.
2. Məqsəd zərfliyi feili sifət tərkibi ilə ifadə olunub.	4. Səbəb zərfliyi məsdər tərkibi ilə ifadə olunub.
5. Hərəkətin zamanını bildirən zərflik işlənib.	

8-ci sinif "Azərbaycan dili" dərsliyi materiallarına aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 14,24%-i doğru cavab vermiş, 10,67%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, birinci cümlədə zərfliyin iki növü vardır: 1) səbəb zərfliyi – *gecə növbəsində işlədiyi üçün*, 2) zaman zərfliyi – *bu gün.* Ona görə də birinci fikir düzgündür. Burada məqsəd zərfliyi yoxdur. Səbəb və məqsəd zərfləri bir-birinə bənzəsələr də, aralarında ciddi fərqlər də vardır. Səbəb zərfliyi *niyə?, nə üçün?* sualları ilə yanaşı, *nə səbəbə*? sualını da tələb edir, amma məqsəd zərfliyi *niyə?, nə üçün?* sualları ilə yanaşı, *nə məqsədlə?* sualını tələb edir. İkincisi, *-dığı* şəkilçili feili sifət səbəb qoşması ilə səbəb zərfliyi vəzifəsində çıxış edirsə, məsdər həmin qoşma ilə məqsəd zərfliyi vəzifəsində çıxış edir. Nəhayət, səbəb zərfliyində ifadə olunan hadisə xəbərdəki hadisədən əvvəl baş verir və bu hadisə xəbərdəki hadisə üçün səbəb rolunu oynayır. Məqsəd zərfliyindəki hadisə isə xəbərdəki hadisədən sonra olur, yəni xəbərdəki hadisə məqsədi həyata keçirmək üçündür. Deməli, ikinci bənddə verilmiş fikir səhvdir. İkinci cümlədə cəm şəkilçili iki söz işlənmişdir; biri (*gözləri*) cümlənin mübtədası, digəri (*gecələr*) feili birləşmənin (*kitabı gecələr oxumaqdan*) daxili komponentidir, yəni cümlə üzvü deyil. Deməli, üçüncü bənddə verilmiş fikir (Cəm şəkilçili söz müstəqil cümlə üzvü deyil) tapşırıq üçün doğru cavab sayıla bilməz. Dördüncü bənddəki fikir düzgündür, çünki burada *kitabı gecələr oxumaqdan* məsdər tərkibi olub cümlənin səbəb zərfliyidir və *gözləri nə səbəbə qızarmışdı?* sualına cavab verir. Birinci cümlədə *"bu gün"* zaman zərfliyi olsa da, ikinci cümlədəki zaman zərfi (*gecələr*) cümlənin müstəqil üzvü olmayıb feili birləşmənin daxili komponentidir və xəbərlə birbaşa əlaqələnmir. Buna görə də beşinci bənddəki fikir səhvdir.

Doğru cavab: 1, 4

6-cı sinif

4.1.2. Sözün qrammatik mənasını kontekstə uyğun izah edir.

8-ci sinif

4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 26 saylı test tapşırığı

Cümlələrə əsasən doğru fikirləri müəyyən edin.

● *Adamlar yaxalarını bərk-bərk bağlayaraq boyunluqlarını yuxarı çəkdilər.*

● *Açıq hava dərisini bir qədər yandırdığından yanaqlarında təbii bir qırmızılıq görünürdü.*

1. Cümlələrdən yalnız birində həm təsriflənən, həm də təsriflənməyən feillər işlənmişdir.
2. Birinci cümlədəki düzəltmə sözlərin kökü isimdir.
3. Hər iki cümlədə məlum növdə işlənmiş bütün feillər quruluşca düzəltmədir.
4. Hər iki cümlədə feili birləşmə ilə ifadə olunmuş zərflik var.
5. İkinci cümlədə düzəltmə sifətin kökü və başlanğıc forması fərqli nitq hissəsinə aiddir.
6. İkinci cümlədə qayıdış növdə olan feil keçmiş zamandadır.

Leksika, morfologiya və sintaksis bölmələrinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 25,91%-i doğru cavab vermiş, 24,39%-i cavabı verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, birinci bənddəki fikir səhvdir, ona görə ki, cümlələrin hər ikisində həm təsriflənən, həm də təsriflənməyən feil vardır. Birinci cümlədə *bağlayaraq* təsriflənməyən (feili bağlama), *çəkdilər* təsriflənən (xəbər şəkli – şühudi keçmiş zaman), ikinci cümlədə *yandırdığından* təsriflənməyən (feili bağlama), *görünürdü* təsriflənən (xəbər şəkli – indiki zaman). İkinci bənddəki fikir düzgündür; birinci cümlədə cəmi iki düzəltmə söz var: *bağlayaraq*, *boyunluqlarını*. Hər iki sözün kökü: birinci sözdə *bağ*, ikinci sözdə *boyun* isimdir. Üçüncü bənddəki fikir səhvdir. Belə ki, birinci cümlədəki *çəkdilər* feili məlum növdə olsa da, quruluşca sadədir. Bu sözdə olan *-di* şühudi keçmiş zaman şəkilçisi və *-lər* şəxs sonluğu qrammatikdir. Leksik şəkilçisi olmadığı üçün sadə sözdür. Dördüncü bənddəki fikir düzgündür. Belə ki, birinci cümlədə *yaxalarını bərk-bərk bağlayaraq* feili birləşməsi (feili bağlama tərkibi) tərzi-hərəkət zərfliyi, ikinci cümlədəki *Açıq hava dərisini bir qədər yandırdığından* feili birləşməsi (feili sifət tərkibi) səbəb zərfliyidir. Beşinci bənddəki fikir düzgündür; burada *açıq* sifəti düzəltmə olub, *aç* feilinə *-ıq* şəkilçisini artırmaqla yaranmışdır. Deməli, bu sözün kökü feil, başlanğıc forması sifətdir. Altıncı bənddəki fikir səhvdir. Bu cümlədə iki feil var: *yandırdığından*, *görünürdü*. Birincisi feili sifətdir, təsriflənən deyil. İkinci sifət (görünürdü) qayıdış növdədir, lakin keçmiş zamanda deyil, indiki zamandadır. Buradakı zaman şəkilçisi *-ür* şəkilçisidir, *-dü* isə *idi* hissəciyinin (köməkçi sözün) şəkilçiləşmiş formasıdır.

Doğru cavab: 2, 4, 5

Abituriyentlərin çətinlik çəkdiyi mövzulardan biri də orfoqrafiya və orfoepiyadır.

5-ci sinif

4.1.4. Sait və samitlərin, mürəkkəb sözlərin yazılış qaydalarına əməl edir.

8 iyul tarixli imtahan, A variantı, 25 saylı test tapşırığı

Hansı sözlər düzgün yazılmışdır?

1. sonbeşik 2. nəyinki 3. ultra-səs 4. füruzə
5. tərxisolunma 6. hospital

5-ci sinif dərsliyinə aid material əsasında hazırlanmış bu test tapşırığına abituriyentlərin 14,41%-i doğru cavab vermiş, 3,01%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, ikinci bənddəki söz *nəyinki* deyil, *nəinki* şəklində, üçüncü söz *ultra-səs* deyil, *ultrasəs* şəklində, dördüncü bəndindəki söz isə *füruzə* deyil, *firuzə* şəklində yazılmalıdır. Tapşırığın cavablandırılmasında abituriyentlərin çətinlik çəkməyi sözlərin orfoqrafiyasına yaxşı bələd olmamaları ilə bağlıdır.

Doğru cavab: 2, 3, 4

İmtahanlarda mətn əsasında üç sualın cavablandırılması da tələb olunur. Burada abituriyentlərin daha çox məntiqi düşüncəsi, faktları əlaqələndirmə bacarığı və bunları dil materialı ilə ifadə edə bilmə imkanları yoxlanılır. Təhlillər göstərir ki, əksər abituriyentlər lazımi nəticəyə nail olurlar, lakin bəzi məqamlarda zəif göstərici ilə də qarşılaşmaq olur.

8 iyul tarixli imtahan, A variantı, mətnə aid 28-30 saylı tapşırıqlar

Nəsimi rolu Rasim Balayevi necə xilas etdi?

1973-cü il "Nəsimi ili" elan olunmuşdu. Bununla əlaqədar şair haqqında film çəkilməsi üçün rəsmi göstəriş verilmişdi. 70-ci illər bütün sovet respublikalarında film istehsalını dövlət maliyyələşdirirdi.

Filmin rejissoru Həsən Seyidbəylinin boynuna çətin vəzifə düşürdü: film indiyə qədər **çəkilən**[1] Azərbaycan filmlərinin ən yaxşısı olmalı idi. Rejissor Nəsimi obrazına o vaxtadək heç tanınmayan Rasim Balayevi çəkmək istədiyini deyəndə bunu riskli hesab edirlər. Lakin Həsən Seyidbəyli yalnız Rasimi bu rola uyğun gördüyünü deyib bütün məsuliyyəti boynuna götürür.

Bu vaxt gənc Rasim xəstəxanada yatırdı. Atasının ölümü, maddi sıxıntılar, heç bir filmə dəvət ala bilməməsi onu ağır depressiyaya salmışdı. Ona ssenarini oxuması təklif edilsə də, yaxında öləcəyini, heç kimi naümid etmək istəmədiyini deyir. Lakin Rasimi sanatoriyaya göndərirlər, bununla yanaşı, hər gün məşqlərdə iştirak edir.

1973-cü ildə "Azərbaycanfilm"də son qərar verilir: Rasim Nəsimi roluna təsdiqlənir. Bunu eşidən 25 yaşlı gənc sevindiyindən uşaq kimi ağlayır.

Həsən Seyidbəyli deyirmiş: "Hamı məni **qınadı**[2] ki, elə bir obrazı təcrübəsiz aktyora həvalə edirsən. Amma mən inandım ki, bu gənc çox istedadlıdır, mənə onda öz bacarığına inam yaratmaq qalırdı".

Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm ..., həm də ... .

28. Sonuncu abzasdakı nöqtələrin yerinə mətnin məzmununu ümumiləşdirən fikirlər yazmaqla cümləni tamamlayın.

həm
həm də

Mümkün doğru cavablar: Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı.

Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm gözəl bir filmin ərsəyə gəlməsinə nail oldu, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı.

Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm Rasimə inanmayanların haqsız olduğunu sübut etdi, həm də yeni bir gəncin istedadını üzə çıxardı.

Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də yeni bir gəncin istedadını üzə çıxardı.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Mümkün doğru cavablara uyğun ən azı 2 nümunə yazılır (**iki fərqli fikir:** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı*), yanlış nümunə ***yazılmır*** (hər iki ifadədə qrammatik norma gözlənilir);
$\frac{2}{3}$ bal	B) Mümkün doğru cavablara uyğun ən azı 2 nümunə (**iki fərqli fikir:** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı*) yazılır, yanlış nümunə ***yazılmır*** (ifadələrdən birində və ya hər ikisində qrammatik norma pozulur); C) Mümkün doğru cavablara uyğun 2 nümunə (**iki fərqli fikir:** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı*) ilə yanaşı (qrammatik norma gözlənilir), 1 ***yanlış*** nümunə də yazılır; D) Mümkün doğru cavablara uyğun ən azı 2 nümunə (***eyni fikir fərqli*** gözlənilir), yanlış nümunə ***yazılmır***; *istedadın itib-batmasının qarşısını aldı, həm də yeni bir gəncin istedadını üzə çıxardı*) yazılır (hər iki ifadədə qrammatik norma ***formada ifadə olunur:*** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm gənc* (qrammatik norma gözlənilir və ya ***gözlənilmir***); *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm gənc istedadın itib-batmasının qarşısını aldı, həm də yeni bir gəncin istedadını üzə çıxardı*) yazılır, ***yanlış*** nümunə ***yazılmır*** (qrammatik norma ***gözlənilmir***);

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{1}{3}$ bal	E) Mümkün doğru cavablara uyğun ən azı 2 nümunə (***eyni fikir:*** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm gənc istedadın itib-batmasının* (qrammatik norma gözlənilir və ya ***gözlənilmir***); *yanlış* nümunə ***yazılmır*** (qrammatik norma ***gözlənilmir***); F) Mümkün doğru cavablara uyğun yalnız 1 nümunə yazılır (qrammatik norma gözlənilir və ya ***gözlənilmir***); G) Boşluqlardan biri doğru (qrammatik norma gözlənilir və ya ***gözlənilmir***), digəri ***yanlış*** yazılır; H) Mümkün doğru cavablara uyğun 2 nümunə (**iki fərqli fikir:** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı*) ilə yanaşı (qrammatik norma gözlənilir), 2 ***yanlış*** nümunə də yazılır; I) Mümkün doğru cavablara uyğun 2 nümunə (**iki fərqli fikir:** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı*) ilə yanaşı, 1 ***yanlış*** nümunə də yazılır (doğru ifadələrdən birində və ya hər ikisində qrammatik norma pozulur); J) Mümkün doğru cavablara uyğun 2 nümunə (**iki fərqli fikir:** *Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci ölümdən xilas etdi, həm də Azərbaycan kinosuna Rasim Balayev kimi korifey sənətçini qazandırdı*) ilə yanaşı, 2 ***yanlış*** nümunə də yazılır (ifadələrdən birində və ya hər ikisində qrammatik norma pozulur);
0 bal	K) Mümkün doğru cavablara uyğun 1 nümunə ilə yanaşı, ***2 və daha çox yanlış*** fikir yazılır; L) Mümkün doğru cavablara uyğun 2 nümunə ilə yanaşı, ***3 və daha çox yanlış fikir yazılır***; M) Hər iki boşluğa ***yanlış*** ifadə yazılır; N) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: "*Obraz yaratdı*" fikri ***yanlışdır***, çünki obrazı aktyor yaradır, rejissor ***deyil***.

Qeyd 2: Cümlənin xəbərləri eyni zamanda olmalıdır.

Qeyd 3: Cümlənin xəbəri gələcək zamanda yazılarsa, ***yanlışdır*** *(Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm istedadlı bir gənci* ***xilas edəcək****, həm də ən yaxşı filmi* ***çəkəcək***).

Qeyd 4: Mətndə olmuş hadisənin yenidən nəticə hissəsində yazılması ***yanlışdır (Beləliklə, Həsən Seyidbəyli həm Rasim Balayevə inandı, həm də risk aldı)***.

Tapşırıq vasitəsilə 9-cu sinif səviyyəsində *3.1.3. Mətnin hissələri, abzaslar və cümlələr arasında əlaqəni gözləməklə özünün və başqasının yazısını təkmilləşdirir* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 63,50%-i yazı işini tam yerinə yetirdiyinə görə onların işi 1 balla, 11,61%-i $\frac{2}{3}$ balla, 8,05%-i $\frac{1}{3}$ balla, 10,48%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 6,36%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, mətnin sonuncu cümləsini tamamlamaq lazımdır. Cümləni tamamlamaq üçün mətnin məzmununu mənimsəmək, buradakı fikirləri ümumiləşdirmək, nəticə çıxarmaq bacarıqları tələb olunur ki, bunlar da məntiqi bacarıqlardır. Həmçinin mətnin tərkib hissələri haqqında anlayışa malik olmaq da vacibdir. Məzmunundan aydın olduğu kimi, mətndə Həsən Seyidbəylinin Rasim Balayevi Nəsimi roluna dəvət etməsi ilə bağlı bir hadisədən danışılır. Və bu hadisə, əsasən, iki nəticəsi ilə əlamətdar olur: Rasim Balayevin ağır depressiyadan xilas olub həyata qayıtması və Nəsimi rolunun çox uğurlu alınması. Buna görə də mətnin məzmununu ümumiləşdirərkən sonuncu cümləyə məhz bu faktların yazılması vacibdir.

29. Mətnin məzmununa uyğun və uyğun ***olmayan*** fikirləri müəyyən edin və seçiminizi əsaslandırın.

Həmin dövrdə:
1. filmin mövzu seçiminə xüsusi diqqət yetirilmişdi. Uyğundur. ☐ Uyğun deyil. ☐
***Əsaslandırma*:**
2. aktyorların seçimi ilə bağlı yekun qərarı yalnız rejissor verirdi. Uyğundur. ☐ Uyğun deyil. ☐
***Əsaslandırma*:**
3. filmlər dövlət sifarişi ilə çəkilirdi. Uyğundur. ☐ Uyğun deyil. ☐
***Əsaslandırma*:**

Mümkün doğru cavablar: *1.* ☑ ***Uyğundur***

2. ☑ ***Uyğun deyil***

3. ☑ ***Uyğundur***

1. ***Əsaslandırma:*** Filmin mövzu seçiminə xüsusi diqqət yetirilməsini onunla bağlı verilən rəsmi göstəriş sübut edir və s. bu tipli cümlələr

2. ***Əsaslandırma:*** Aktyorların seçimi ilə bağlı rejissor məsuliyyət daşısa da, mətndə son qərarın "Azərbaycanfilm"də verildiyi yazılır və s. bu tipli cümlələr

3. ***Əsaslandırma:*** Filmlərin dövlət sifarişi ilə çəkilməsini göstərən əsas məqam odur ki, həmin dövr film istehsalını ancaq dövlət maliyyələşdirirdi və sifarişi də dövlət özü verirdi və s. bu tipli cümlələr

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Hər iki fikirlə bağlı mümkün olan doğru cavablara uyğun xana seçilir və əsaslandırılır, ***yanlış*** fikir ***yazılmır***; B) 2 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, 1 xana ***yanlış*** seçilsə də, doğru əsaslandırılır; C) Xanalar ***işarələnmədən*** doğru əsaslandırılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
$\frac{2}{3}$ bal	D) 2 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, 1 xana ***yanlış*** seçilir və ***yanlış*** əsaslandırılır; E) 2 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, yanlış fikir ***yazılmır***; F) 1 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, 1 xana ***yanlış*** seçilsə də, doğru əsaslandırılır, digər xana ***seçilmir*** və ya ***yanlış*** seçilir və ***əsaslandırılmır***; G) 1 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, 2 xana ***yanlış*** seçilsə də, doğru əsaslandırılır; H) Hər 3 xana ***yanlış*** işarələnsə də, doğru əsaslandırılır; I) Xanalar ***işarələnmədən*** 2 fikir doğru əsaslandırılır, yanlış fikir ***yazılmır***; J) 3 xana doğru seçilir və bu xanaların ikisi doğru əsaslandırılır, digər xana ***yanlış*** əsaslandırılır və ya ***əsaslandırılmır***;

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{1}{3}$ bal	K) Yalnız 1 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, yanlış fikir ***yazılmır*** və ya 1 ***yanlış*** xana da işarələnir; L) 1 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, 1 xana ***yanlış*** seçilir və ***yanlış*** əsaslandırılır, digəri ***yazılmır***; M) Yalnız xanalar (3 xana) doğru seçilir, heç bir əsaslandırma ***yazılmır***; N) Yalnız 1 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılır, digər xanalar ***yanlış*** seçilir və ***yanlış*** əsaslandırılır; O) 3 xana doğru seçilsə də, 1 xana əsaslandırılır, digər xanalar ə***saslandırılmır*** və ya ***yanlış*** əsaslandırılır. P) 2 xana doğru seçilir və doğru əsaslandırılsa da, doğru əsaslandırılmış cavablardan hər hansı birinə 1 ***yanlış*** fikir də yazılır, digər xana ***yanlış*** işarələnir, ***yanlış*** əsaslandırılır;
0 bal	Q) Hər 3 xana ***yanlış*** işarələnir və ***yanlış*** əsaslandırılır; R) Hər 3 xana doğru işarələnsə də, ***yanlış*** əsaslandırılır; S) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: 1-ci əsaslandırmaya "*dövlət maliyyələşdirirdi*" fikri yazılarsa, ***yanlışdır***. Çünki bu cümlələr "*filmin mövzu seçiminə xüsusi diqqət yetirilmişdi*" fikrinə uyğun ***deyil***.

Qeyd 2: 3-cü əsaslandırmaya mətnin ***1-ci cümləsi*** (*1973-cü il "Nəsimi ili" elan olunmuşdu.*) yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə də yanlış***) yanaşılır.

Qeyd 3: *"Azərbaycan filmlərinin ən yaxşısı olmalı idi"* fikri 1-ci əsaslandırmaya yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə də yanlış***) yanaşılır.

Tapşırıq vasitəsilə 7-ci sinif səviyyəsində *2.2.3. Mətndəki fikrə münasibətini əlavə fakt və məlumatlarla əsaslandırır* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 26,48%-i yazı işini tam yerinə yetirdiyinə görə onların işi 1 balla, 44,71%-i $\frac{2}{3}$ balla, 19,30%-i $\frac{1}{3}$ balla, 4,50%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 5,01%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, cədvəldə mətndə birbaşa verilməyən, lakin mətndə verilmiş məlumatlardan nəticə çıxararaq əldə olunan fikirlər verilmişdir. Bu fikirlərin mətnə uyğun olub-olmadığı müəyyən edilməli və seçim əsaslandırılmalıdır. Birinci fikir "*Filmin mövzu seçiminə xüsusi diqqət yetirilmişdi"* fikridir. Mətndə 1-ci abzasın məzmunundan aydın olur ki, "Nəsimi ili" ilə əlaqədar filmin mövzusu dövlət tərəfindən seçilib və film dövlət sifarişi ilə çəkilib. Buna görə də birinci fikri doğru hesab etmək olar. "*Aktyorların seçimi ilə bağlı yekun qərarı yalnız rejissor verirdi*" fikri yanlışdır. Çünki mətndən aydın olur ki, Rasim Balayev Nəsimi roluna "Azərbaycanfilm"in qərarı ilə təsdiqlənir. Üçüncü fikri də (Filmlər dövlət sifarişi ilə çəkilirdi) doğru hesab etmək olar. Çünki mətnə görə, bu filmin çəkilişi rəsmi qərarla həyata keçirilmişdi. Üstəlik, bütün sovet respublikalarında film istehsalını dövlətin maliyyələşdirməsi haqqında məlumat da filmlərin dövlət sifarişi ilə çəkildiyini deməyə əsas verir.

30. Üzərində rəqəm yazılmış sözlərlə bağlı cədvəli doldurun.

1-ci sözün mətndəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməsi	***2-ci sözü kontekstə görə əvəz edə bilən ifadə***

Mümkün doğru cavablar:

1-ci sözün mətndəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməsi	***2-ci sözü kontekstə görə əvəz edə bilən ifadə***
Qaranlıqlar çəkildi və aydın bir səhər açıldı. *Düşmən qoşunu geri çəkildi.* *Arzu bir kənara çəkilib avtobusun gəlməyini gözlədi* və s.	*məzəmmət etmək,* *danlamaq,* *təqsirləndirmək* və s.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Cədvəlin hər iki hissəsinə uyğun fikir yazılır, yanlış fikir ***yazılmır;***
$\frac{1}{2}$ bal	B) Cədvəlin hər iki hissəsinə uyğun fikir yazılmaqla yanaşı, hissələrdən hər hansı birinə 1 ***yanlış*** fikir də yazılır***;*** C) Tapşırığın hər 2 tələbi uyğun şəkildə yerinə yetirilsə də, hissələrin hər birinə ***1 yanlış*** fikir də yazılır; D) Tapşırığın hər 2 tələbi uyğun şəkildə yerinə yetirilsə də, ***1 yanlış*** fikir də yazılır; E) Yalnız 1 hissəyə uyğun fikir yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***; F) Cədvəlin 1 hissəsində cümlə deyil, ***söz birləşməsi*** yazılır, digər hissəsi doğru yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***; G) Cədvəlin bir hissəsi doğru, digər hissəsi ***yanlış*** yazılır; H) Cədvəlin hər iki hissəsinə uyğun fikir yazılmaqla yanaşı, hissələrdən birinə ***1***, digərinə isə ***2 yanlış*** fikir yazılır;
0 bal	I) Hər 2 hissədə ***2*** və daha çox ***yanlış*** fikir yazılır; J) Cədvəlin 1 hissəsinə doğru fikirlə yanaşı, ***1 yanlış*** fikir də yazılır, digər hissə ***yazılmır*** və ya ***yanlış*** yazılır; K) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: Cədvəlin 2-ci hissəsində ikinci sözü kontekstə görə əvəz edə bilən ifadənin izahı yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə yanlış***) yanaşılır.

Qeyd 2: Cədvəlin 2-ci hissəsinə *əla salmaq, rişxənd etmək, lağ etmək, əzmək, dəstək çıxmamaq (olmamaq), inanmamaq, xor görmək* və s. kimi ifadələr yazılarsa, ***yanlışdır***.

Qeyd 3: Cədvəlin 2-ci hissəsinə isim yazılarsa, ***yanlışdır***.

Qeyd 4: Cədvəlin 2-ci hissəsinə *yarğılamaq*, *önyarğı* yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə yanlış***) yanaşılır.

Tapşırıq vasitəsilə 7-ci sinif səviyyəsində *2.1.1. Tanış olmadığı sözlərin kontekstə uyğun mənasını dəqiqləşdirir* və VIII sinif səviyyəsində *2.1.1. Tanış olmadığı söz və ifadələrin mənasını müvafiq qarşılığını tapmaqla şərh edir* altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 59,14%-i yazı işini tam yerinə yetirdiyinə görə onların işi 1 balla, 33,97%-i $\frac{1}{2}$ balla, 2,43%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 4,46%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, mətndə işlədilmiş iki sözün mənalarının müxtəlif baxımdan müəyyən edilməsi tələb edilir. Cədvəlin birinci sütununda *çəkilmək* sözü mətndəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməlidir. Bildiyimiz kimi, bu söz çoxmənalı sözdür. Mətndə *çəkilmək* sözü *filmin çəkilməsi* mənasında işlədilmişdir. Lakin *davam etmək, sürmək, vaxt aparmaq* (İmtahan üç saat çəkdi), *yemək üçün xörəyi qablara qoymaq* (Aşı nimçəyə çəkdi) və s. kimi çoxsaylı mənalarda da işlədilə bilər. İkinci sütunda isə *qınamaq* sözünü yerinə görə əvəz edə bilən ifadənin yazılması tələb olunur: *məzəmmət etmək, danlamaq, təqsirləndirmək* və s.

Təhlillər göstərir ki, abituriyentlərin çoxu müasir elmi biliklərə yiyələnsə də, müxtəlif bacarıqları mənimsəsələr də, hələ də müəyyən mövzuların cavablandırılmasında çətinlik çəkirlər. Bu baxımdan, müvafiq fənn üzrə tədrisin səviyyəsini yüksəltməyə böyük ehtiyac vardır. Dilin lüğət tərkibinə bələd olmaq üçün Azərbaycan dilində olan bədii, elmi-kütləvi əsərlər, publisistik məqalələr oxumaq, milli, klassik musiqilərə qulaq asmaq, kinofilmlərə, tamaşalara baxmaq, elmi-kütləvi, sənədli filmləri izləmək vacibdir.

Azərbaycan dili istisna olmaqla, tədris digər dillərdə aparılan təhsil müəssisələrinin şagirdləri üçün **Azərbaycan dili (dövlət dili)** fənnindən imtahanlarda istifadə edilmiş test tapşırıqları fənn kurikulumuna görə 3 **("Dinləyib-anlama"**, **"Oxu"** və **"Yazı")** məzmun xətti üzrə 9-cu sinifdə 3 əsas, 29 alt standartın, 11-ci sinifdə isə 3 əsas, 38 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə edib.

Qeyd etmək lazımdır ki, həm ümumi orta (9 illik), həm də tam orta (11 illik) təhsil səviyyəsindən buraxılış imtahanı verən şagirdlər dövlət dilindən də imtahan veriblər.

9 və 11-ci sinif təhsil bazasından buraxılış imtahanlarında şagirdlərin aşağıdakı bilik və bacarıqlarının yoxlanılması, qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur:

- Dinlədiyi söz, ifadə, cümlə və mətnin mənasını anladığını nümayiş etdirmək;
- Dinlədiyi fikirlərlə bağlı mühakimələr yürütmək;
- Dinlədiyi fikirlərlə bağlı mühakimələrini əsaslandırmaq;
- Oxuduğu mətndə sözlərin mənasını başa düşüb izah etmək;
- Mətndəki söz və ifadələrin kontekstə uyğun mənalarını izah etmək;
- Azərbaycan dilində olan mətnlər üzərində işləmək, onların məzmunu haqqında mülahizələrini bildirmək;
- Yazılı nitqində orfoqrafiya, qrammatika və durğu işarəsi qaydalarını tətbiq etmək;
- Öz fikirlərini sərbəst, məntiqli ifadə etmək;
- Fikirlərini ümumiləşdirmək, məntiqi nəticə çıxarmaq;
- Mətni üslubi-struktur xüsusiyyətlərinə görə təhlil etmək;
- Üslubi xüsusiyyətləri nəzərə almaqla mətni təkmilləşdirmək.

İmtahanlarda dil qaydaları ilə bağlı məntiqi təfəkkürə əsaslanan, praktiki əhəmiyyətli test tapşırıqları ilə yanaşı, dinləyib-anlamanı yoxlayan dörd tapşırıqlı bir mətndən və oxuyub-anlamanı, dilin praktiki tətbiqini yoxlayan bədii və publisistik üslublarda olan səkkiz tapşırıqlı iki mətndən istifadə olunmuşdur. Bu tapşırıqlarla mətndəki əsas fikri müəyyən etmək, faktları tutuşdurmaqla məntiqi nəticə çıxarmaq, fikri ümumiləşdirmək, mətndə verilən bir neçə məlumatdan yeni informasiya əldə etmək və s. kimi bacarıqlar yoxlanılmışdır.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında aparılan təhlil onu deməyə əsas verir ki, test tapşırıqlarının məzmunu şagirdlərin nəzəri materialı necə mənimsədiyini, söz ehtiyatını, dinləyib-anlama və oxuyub-anlama bacarıqlarını üzə çıxarmağa imkan vermişdir. Təhlil onu göstərir ki, şagirdlərin fənn üzrə hazırlıq səviyyələri ilbəil yüksəlmişdir. Lakin yenə də şagirdlərin müəyyən hissəsi bəzi test tapşırıqlarının cavablandırılmasında çətinlik çəkmişdir.

Test tapşırıqlarının təhlilinə əsasən onu da demək olar ki, ümumtəhsil məktəblərində mətnlərin məzmununun mənimsənilməsi və mətnin tərkib hissələrinin müəyyən edilməsi işi ilə bağlı hələ də bir çox problemlər mövcuddur.

Aşağıda şagirdlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahı təqdim olunur.

9-cu sinif

4.1.3. Mürəkkəb cümlədə, vasitəsiz nitqdə durğu işarələrindən istifadə edir.

11 may tarixli imtahan, 9-cu sinif, A variantı, 5 saylı test tapşırığı

Tabeli mürəkkəb cümləni müəyyən edin.

A) Bütün həqiqətləri bilirdi, lakin susurdu.

B) Ürəklərdə bahar gəzir,
Küçələrdə hələ qışdır. (R. Rza)

C) Baba otu biçirdi, nəvə isə onu yığıb topalayırdı.

D) Səni konsertə dəvət edirəm, gedərsən?

E) Elə et ki, nə şiş yansın, nə kabab.

Tabeli mürəkkəb cümlə mövzusuna aid olan bu tapşırığa şagirdlərin 27,59%-i doğru cavab vermiş, 1,88%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, sadə cümlədən fərqli olaraq, mürəkkəb cümlə iki və daha artıq qrammatik əsasa malik olur. Deməli, iki və daha artıq sadə cümlə məna və qrammatik cəhətdən bir-birinə bağlanır və mürəkkəb cümlə yaradır.

Mürəkkəb cümlənin tərkibindəki sadə cümlələr bir-biri ilə sintaktik cəhətdən iki cür bağlanır: tabesizlik əlaqəsi ilə, tabelilik əlaqəsi ilə.

Tabesizlik əlaqəsi ilə bağlanan sadə cümlələr bərabərhüquqlu olur, biri digərindən asılı olmur.

Gülnar meyvələri dərir, Arif zənbilləri daşıyırdı.

Belə cümlələrin arasında ya yalnız intonasiya bağlılığı olur, ya da intonasiya ilə yanaşı, tabesizlik bağlayıcısı işlənir.

Bu gün qar yağır, amma külək əsmir. (*Amma* – tabesizlik bağlayıcısıdır.)

Tabeli mürəkkəb cümləni təşkil edən sadə cümlələr isə bərabərhüquqlu olmur. Cümlələrin biri müstəqil, tabe edən, yəni əsas cümlə, digəri isə əsas cümləyə tabe olan asılı cümlə hesab edilir. Asılı cümlə əsas cümləyə müxtəlif vasitələrlə bağlanır:

1. Tabelilik bağlayıcıları ilə: *ki, belə ki, çünki, ona görə ki, ondan ötrü ki, əgər, hərçənd, madam ki, indi ki.*

Hamı bilir ki, Məhəmməd Füzuli dahi şairdir.

Əgər sualı diqqətlə oxusan, daha yaxşı cavab verərsən.

Hərçənd qış gəlib, amma qar yağmayıb.

2. Bağlayıcı sözlərlə: *kim, nə, necə, hansı, nə vaxt, haçan, nə qədər*

Nə əkərsən, onu biçərsən.

Kim böyüklərə hörmət edirsə, o daha çox hörmət qazanır.

3. *-sa*[2] şərt şəkilçisi ilə:

Diqqətlə qulaq assan, hər şeyi bilərsən.

4. *-mı*[4] ədatı ilə:

Yağış yağdımı, yollarda tıxac yaranır.

5. Yalnız intonasiya ilə:

Adam var, hər işdə mərddir.

İki gündür, səni görmürəm.

İstəyirəm, bizə gələsiniz.

Bu məlumatlara əsasən test tapşırığına diqqət yetirək.

A bəndində verilmiş cümlə belədir: Bütün həqiqətləri bilirdi, lakin susurdu. Burada *susurdu, bilirdi* xəbərləri cümlədə buraxılmış mübtədaya aiddir. Deməli, həmcins xəbərli sadə cümlədir.

B bəndində şeirdən parça verilib:

Ürəklərdə bahar gəzir,

Küçələrdə hələ qışdır. (R.Rza)

Parçadakı cümlə iki sadə, müstəqil cümlədən ibarət tabesiz mürəkkəb cümlədir. Birinci cümlə müəyyən şəxsli (mübtədalı), ikinci cümlə isə şəxssiz (mübtədasız) cümlədir. C bəndində *Baba otu biçirdi, nəvə isə onu yığıb topalıyırdı* cümləsi verilib. Bu cümlə də iki bərabərhüquqlu sadə cümlədən ibarətdir, tabesiz mürəkkəb cümlədir. D bəndindəki cümlə belədir: *Səni konsertə dəvət edirəm, gedərsən?* Bu cümlə də iki müstəqil sadə cümlədən ibarətdir, hər iki sadə cümlənin mübtədası buraxılıb. E bəndindəki *Elə et ki, nə şiş yansın, nə kabab* cümləsi isə tabeli mürəkkəb cümlədir, tərkib hissələri *ki* bağlayıcısı ilə bağlanmışdır.

Birinci cümlə əsas, ikinci cümlə ondan asılıdır.

Doğru cavab: E

7-ci sinif

3.1.1. Mətndəki əsas və köməkçi nitq hissələrini qrammatik mənasına görə izah edir.

11 may tarixli imtahan, IX sinif, A variantı, 8 saylı test tapşırığı

"Anam xəstəxananın baş həkimidir" cümləsindəki şəkilçilərin ardıcıllığını müəyyən edin.

A) mənsubiyyət, isim düzəldən, mənsubiyyət, hal, xəbərlik

B) hal, mənsubiyyət, mənsubiyyət, hal, xəbərlik

C) mənsubiyyət, isim düzəldən, hal, mənsubiyyət, xəbərlik

D) hal, mənsubiyyət, isim düzəldən, hal, xəbərlik

E) mənsubiyyət, isim düzəldən, hal, hal, xəbərlik

İsim mövzusuna aid olan bu tapşırığa şagirdlərin 28,44%-i doğru cavab vermiş, 2,09%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, cümlədəki şəkilçilərin ardıcıllığını müəyyən etmək tələb olunur. İsim və ismə qoşulan qrammatik şəkilçilər 6-cı sinif dərsliyində izah edilmiş, çalışmalarla möhkəmləndirilmişdir. Cümlədəki sözlərə ardıcıllıqla bu şəkilçilər qoşulub: mənsubiyyət, isim düzəldən leksik, hal, mənsubiyyət, xəbərlik şəkilçiləri.

Doğru cavab: C

7-ci sinif

3.1.1. Mətndəki əsas və köməkçi nitq hissələrini qrammatik mənasına görə izah edir.

11 may tarixli imtahan, IX sinif, A variantı, 10 saylı test tapşırığı

Sifətlərdən hansı quruluşca sadədir?

A) qısqanc B) narıncı C) gülünc D) qorxunc E) dinc

Sifət mövzusuna aid olan bu tapşırığa şagirdlərin 49,00%-i doğru cavab vermiş, 1,22%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, A, B, C və D bəndlərindəki sözlər kök və leksik şəkilçidən ibarətdir. A, C və D bəndlərindəki sözlərin kökü *qısqan(maq), gül(mək), qorx(maq)* feilləridir və bu feillər şagirdlərin çoxuna məlumdur. B bəndindəki *narıncı* sözünün kökü olan *narınc* ismi isə az işlənən sözdür. Bu sözün mənası *xoşətirli sitrus meyvəsidir. Narınc* sözünə *-ı*[4] sifət düzəldən leksik şəkilçisi qoşulub və düzəltmə sifət yaranmışdır. E bəndindəki *dinc* sözünün kökü isə *din* ismi və ya *din(mək)* feili deyil. *Dinc* sözü sadə sözdür, tərkibində leksik şəkilçi yoxdur. Düzəltmə sözlərdə yeni yaranan sözlə yarandığı sözün məna bağlılığı olur. *Dinc* sözünün mənası *sakit, heç kəsə toxunmayan, heç kəsi incitməyən* deməkdir. Deməli, *dinc* sözü *din* ismindən, *dinmək* feilindən yarana bilməz. Deməli, *dinc* sözü quruluşca sadədir.

6-cı sinif

3.1.1. Mətndəki əsas nitq hissələrini qrammatik mənasına görə izah edir.

11 may tarixli imtahan, XI sinif, A variantı, 6 saylı test tapşırığı

Sözlərdən biri quruluşca düzəltmədir:

A) davranış B) şifahi C) sataşmaq

D) yoxlamaq E) kifayət

Sözlərin quruluşca növü mövzusuna aid olan bu tapşırığa şagirdlərin 47,74%-i doğru cavab vermiş, 1,67%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, B bəndindəki *şifahi*, E bəndindəki *kifayət* sözləri kök və şəkilçiyə ayrılmır, çünki quruluşca sadədir. D bəndindəki *yoxlamaq* sözünün kökü *yox* sözü deyil. Düzdür, *-la* şəkilçisi adlardan feil düzəldir: *işlə, başla, gözlə* və s. Lakin yeni düzələn sözün öz ilkin mənası ilə bağlılığı olmalıdır (*irəli – irəlilə* və s.). *Yoxla* sözü ilə *yox* sözü arasında heç bir məna bağlılığı yoxdur. C bəndindəki *sataşmaq* sözü də sadə sözdür, düzəltmə söz deyil. Təsriflənməyən (dəyişməyən) formanın şəkilçiləri hamısı qrammatik, yəni sözdəyişdirici şəkilçilərdir. Deməli, məsdər, feili sifət, feili bağlama şəkilçiləri yeni söz düzəltmir, sözün formasını dəyişən qrammatik şəkilçilərdir. A bəndindəki *davranış* sözündə *-ış*[4] leksik şəkilçisi feillərə qoşularaq isim düzəldir. Bu baxımdan, A bəndindəki *davranış* sözündə *davran* sözün kökü, *-ış* isim düzəldən leksik şəkilçidir.

Doğru cavab: A

İmtahanlarda dinləyib-anlama, oxu və yazı bacarıqlarının yoxlanılması üçün test blokuna mətnlər və mətn tapşırıqları da daxil edilir.

11 may tarixli imtahan, XI sinif, A variantı, 19 saylı test tapşırığı

Mətnə aid 15 – 22 saylı tapşırıqlar

Padşah və balıqçı

Üst-başından kasıblıq yağan bir nəfər dəniz kənarında balıq tuturdu. Bu vaxt ovdan qayıdan padşah onu görür. Bir müddət dayanıb balıqçını müşahidə etdikdən sonra ona: "Tilovuna nə düşsə, onun ağırlığında sənə qızıl verəcəyəm", – deyir.

1. Az sonra balıqçının tilovuna ortası dəlik bir sümük ilişir. 2. Padşah vədinə əməl etmək üçün balıqçını da özü ilə saraya gətirir.

3. Saraylar həmişə şəhərin mərkəzində yerləşir. Saraya çatanda əyanlarına əmr edir ki, balıqçıya sudan çıxardığı sümük ağırlığında qızıl versinlər. 4. Padşahın adamları tərəzinin bir gözünə sümüyü, digər gözünə isə qızıl qoyurlar. Tərəzinin qızıl qoyulan gözü heç tərpənmir. Qızılların sayını artırsalar da, xeyri olmadığını görən əyanlar çaşıb qalırlar.

5. Onlar vəziyyət barədə padşaha məlumat verirlər. Başa düşür nə isə padşah burada bir sirr olduğunu. Padşah əmr edir ki, məmləkətdə müdrik, dünyagörmüş kim varsa, tapıb hüzuruna gətirsinlər. Onun əmrini yerinə yetirirlər.

Müdrik qoca saraya daxil olan kimi əhvalatı ona danışırlar. Qoca deyilənləri diqqətlə dinləyib sümüyü nəzərdən keçirir. Üzünü padşaha tutub deyir: "Bu, acgöz bir insanın göz sümüyüdür. Siz tərəzinin gözünə bütün xəzinəni qoysanız da, yenə sümük daha ağır gələcək. Çünki ..... . Onu ancaq bir ovuc torpaq doyurar.

Bunu eşidən əyanlar bir ovuc torpaq götürüb tərəzinin digər gözünə tökürlər. Bir anda tərəzinin gözləri tarazlaşır.

Padşah müdrik qocanı özünə vəzir təyin edir, balıqçını isə çoxlu qızılla yola salır.

5-ci sinif

4.1.2. Topladığı fakt və məlumatlara əsasən plan tərtib edir.

Mətnin əsas hissəsinə aid ***olmayan*** planı müəyyən edin.

A) Əyanların çaşqınlığı

B) Sümüyün "sirri"

C) Müdrik qocanın məsləhəti

D) Padşahın balıqçıya vədi

E) Tora ilişmiş sümük

Tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün, mətnin məzmununu yaxşı mənimsəmək, tərkib hissələri haqqında biliklərə, bu tərkib hissələri bir-birindən fərqləndirmə bacarığına malik olmaq lazımdır. Mətnin ***giriş*** hissəsi ilk abzasdan, ***nəticə*** hissəsi son abzasdan ibarətdir. Yalnız C bəndində verilən *Padşahın balıqçıya vədi* ifadəsi mətnin ***giriş*** hissəsinə aiddir. ***Giriş*** hissədə verilir: *Bir müddət dayanıb balıqçını müşahidə etdikdən sonra ona: "Tilovuna nə düşsə, onun ağırlığında sənə qızıl verəcəyəm", – deyir*. Burada padşahın balıqçıya verdiyi bir vəddən söhbət açılır. Buna görə də C bəndi tapşırığın doğru cavabıdır.

Doğru cavab: C

Tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün, dərsliklərdəki materialları öyrənməklə yanaşı, mənimsənilən biliklərin sistemləşdirilməsi, ümumiləşdirmələr aparılması lazımdır. Öyrənilmiş mövzulara diqqətlə yanaşmaq, təhlil aparmaq, düzgün nəticə çıxarmaq çox vacibdir. Mətn tapşırıqlarını cavablandırmaq üçün nəzəri bilikləri mənimsəmək yetərli deyil. Bədii və publisistik üslublarda yazılmış əsərləri, məqalələri mütaliə etmək dilin incəliklərini mənimsəməyə, məntiqi, tənqidi və yaradıcı təfəkkürü inkişaf etdirməyə səbəb olar.

Azərbaycan bölməsində ***ədəbiyyat*** fənnindən III ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında istifadə edilən test tapşırıqları şifahi xalq ədəbiyyatı, qədim dövr ədəbiyyatı, orta dövr ədəbiyyatı, yeni dövr ədəbiyyatı, Azərbaycan ədəbiyyatında tənqidi realizm və romantizm dövrü, sovet dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı, Azərbaycan ədəbiyyatında milli özünüdərkə qayıdış və istiqlalçılıq mərhələsi, müstəqillik dövrü çoxmetodlu Azərbaycan ədəbiyyatı, dünya ədəbiyyatı, ədəbiyyat nəzəriyyəsi, mövzulararası əlaqə bölmələrinə aid olmuşdur.

Tapşırıqlar fənn kurikulumuna görə 2 məzmun xətti (**"Ədəbiyyat və həyat həqiqətləri"**, **"Yazılı nitq"**) üzrə 3 əsas və 61 alt standartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Tapşırıqlarla

- oxuduğu bədii nümunələri bədii-emosional və obrazlı qavradığını nümayiş etdirmək;
- bədii nümunələrin mövzu, süjet, kompozisiya, bədii təsvir və ifadə vasitələrini müəyyənləşdirmək;
- bədii nümunələri mövzu, janr, problem baxımından müqayisə etmək;
- bədii nümunələrin məzmununa və ideyasına yarandığı dövrün ictimai-siyasi və əxlaqi-etik dəyərləri kontekstində qiymət vermək;
- bədii nümunələrin məzmun və ideyası ilə bağlı fikirlərini əsaslandırmaqla şərh etmək kimi bilik və bacarıqların yoxlanılması, qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

İmtahanda istifadə edilmiş tapşırıqlar 5 – 11-ci sinif dərsliklərindəki təlim materiallarına aiddir.

Qəbul imtahanının nəticələrinin statistik göstəricilərinə əsasən demək olar ki, bədii əsərlərin, yaxud bədii parçaların mənimsənilməsində əvvəlki illərlə müqayisədə müəyyən qədər irəliləyiş özünü göstərir. Belə ki, 20 may tarixli imtahanda "Koroğlu" eposunda "Durna teli" qolu, Ç.Aytmatovun "Manqurt" əsərinin məzmunu ilə bağlı test tapşırıqlarında (A variantı 63 və 67 saylı) nəticələr müəyyən qədər yüksək olmuşdur (65,98%; 66,11%). Eyni fikri həm M.F.Axundzadənin "Aldanmış kəvakib" povesti (A variantı 70 saylı),

həm də M.Ə.Sabirin “Neylərdin, ilahi?!” satirası (A variantı 78 saylı) ilə bağlı test tapşırıqlarına da aid etmək olar. Həmin test tapşırıqlarına abituriyentlərin cavabları müvafiq olaraq belədir: 51,79%; 57,96%. Eləcə də 8 iyul tarixli imtahanda Anarın “Keçən ilin son gecəsi” dramına aid hadisələrin düzgün ardıcıllığının müəyyənləşdirilməsi (A variantı 76 saylı) ilə bağlı test tapşırığında olan nəticə belədir: 65,42%. Ç.Aytmatovun “Gün var əsrə bərabər” əsəri (A variantı 62), “Kitabi-Dədə Qorqud” eposunun “Basatın Təpəgözü öldürdüyü boy”u (A variantı 63 saylı), Mir Cəlalın “Vətən yaraları” hekayəsi (A variantı 67 saylı) ilə bağlı test tapşırıqlarında göstəricilər daha yüksəkdir: 73,80%; 79,02%; 53,68%. 20 may tarixli imtahanda Mir Cəlalın “Açıq kitab” romanı (A variantı 75), S.Vurğunun “Vaqif” pyesi (A variantı 77 saylı), N.Gəncəvinin “Sultan Səncər və qarı” mənzum hekayəsi (A variantı 82) ilə bağlı ümumiləşdirmə səciyyəli test tapşırıqlarına verilən cavablarda da müəyyən qədər yüksəliş müşahidə edilir. Həmin test tapşırıqlarına abituriyentlərin cavabları müvafiq olaraq belə olmuşdur: 54,77%; 59,22%; 70,12%. Eyni vəziyyət 8 iyul tarixli imtahanda M.P.Vaqifin “Pəri”, M.İbrahimovun “Gələcək gün” (A variantı 68 və 82 saylı), A.Bakıxanovun “Hikmətin fəziləti” əsərlərinə (A variantı 85 saylı) aid test tapşırıqlarında da özünü göstərir. Abituriyentlərin test tapşırıqlarına verdiyi düzgün cavablar müvafiq olaraq belə olub: 59,99%; 59,29%; 74,57%.

Eləcə də 20 may və 8 iyul tarixli imtahanlarda abituriyentlərin ədəbiyyat nəzəriyyəsindən “Bədii əsərin dili” bölməsi ilə bağlı test tapşırıqlarına verdiyi cavabların nəticəsi əvvəlki illərlə müqayisədə yüksək olmuşdur. Belə ki, həm 20 may tarixli imtahanda istifadə edilən (A variantı 64 saylı), həm də 8 iyul tarixli imtahanda təqdim olunan test tapşırıqlarına (A variantı 86 saylı) abituriyentlərin yaxşı cavab verməsi həmin mövzunun kifayət qədər düzgün mənimsənilməsi ilə bağlıdır. Qeyd edilən test tapşırıqları ilə bağlı nəticələr belədir: 55,26%; 57,41%.

20 may tarixli imtahanda həm Q.Zakirin “Badi-səba, mənim dərdi-dilimi...” və “Durnalar” (A variantı 66 saylı), həm də M.P.Vaqifin “Pəri” və “Hayıf ki, yoxdur” (A variantı 68 saylı) qoşmalarının müqayisəsi ilə bağlı verilən test tapşırıqlarına düzgün cavab verənlərin müvafiq olaraq 66,40%; 69,74% təşkil etməsi həmin sənətkarların irsinin öyrənilməsi sahəsində müəyyən irəliləyişin olduğunu göstərir. Eyni fikri 8 iyul tarixli imtahanda “Zəhər” (İ.Hüseynov) və “Talvar” (Anar) hekayələrinin (A variantı 64 saylı) müqayisəsi ilə bağlı verilən test tapşırığına da aid etmək olar: 59,66%.

Ancaq bununla belə, həm 20 may, həm də 8 iyul tarixli imtahanların nəticələrindən məlum olur ki, abituriyentlər mövzulararası əlaqə bölməsinə aid bir sıra test tapşırıqlarında zəif nəticə göstərmişlər. Belə ki, 20 may tarixli imtahanda C.Məmmədquluzadənin “Qurbanəli bəy” hekayəsi və Ə.Cavadın “Səsli qız” poeması (A variantı 83 saylı), 8 iyul tarixli imtahanda isə “Hekayəti-müsyö Jordan həkimi-nəbatat və dərviş Məstəli şah caduküni-məşhur” (M.F.Axundzadə) komediyası və “Müsibəti-Fəxrəddin” (N.Vəzirov) faciəsinin müqayisəsi ilə bağlı test tapşırıqlarında (A variantı 71 saylı) düzgün cavabların nəticəsi aşağı olmuşdur: 30,79%; 38,70%.

Təhlil göstərir ki, bəzi əsərlərin məzmunu ilə bağlı test tapşırıqlarında düzgün cavabların müəyyənləşməsində müəyyən çətinliklər hələ də qalmaqdadır. Bu baxımdan, həm 20 may (A variantı 74 saylı), həm də 8 iyul (A variantı 66 saylı) tarixlərində keçirilmiş imtahanlarda bəzi bədii əsərlərdə hadisələrin düzgün ardıcıllığının müəyyənləşdirilməsində olduqca aşağı nəticə müşahidə edilir. Abituriyentlərin bu test tapşırıqlarına düzgün cavabı müvafiq olaraq 30,54% və 22,81% nisbətində olub.

Həm 20 may, həm də 8 iyul tarixli imtahanların nəticələri ilə bağlı təhlillərdən məlum olur ki, bir sıra tapşırıqların düzgün cavablandırılması ilə bağlı çətinlik onların seçim tələb edən açıq tipli test tapşırıqları olması ilə bağlıdır. Belə ki, 20 may tarixli imtahanda A variantı 83, 84, 85 və 86 saylı test tapşırıqlarında düzgün cavabların göstəricisi belə olub: 30,79%, 34,73%, 4,53%, 23,59%. 8 iyul tarixli imtahanda da buna uyğun vəziyyət müşahidə edilir: A variantı 83 və 84 saylı tapşırıqlarda nəticə belədir: 17,03%, 27,95%.

Təhlil onu da göstərir ki, 20 may tarixli imtahanda Ə.Cavadın “Azərbaycan bayrağına” (A variantı 65 saylı) və M.Şəhriyarın “Türkün dili” şeirləri (A variantı 81 saylı) ilə bağlı test tapşırıqlarında abituriyentlərin göstərdiyi nəticələr aşağı səviyyədə olmuşdur (müvafiq olaraq: 37,61%; 25,83%). Eyni fikri 8 iyul tarixli imtahanda Ə.Cavadın “Səsli qız” poeması (A variantı 69 saylı), S.Ə.Şirvaninin “Qafqaz müsəlmanlarına xitab” şeiri (A variantı 72 saylı), İ.Şıxlının “Dəli Kür” romanı ilə (A variantı 79 saylı) bağlı istifadə edilmiş test tapşırıqlarına da aid etmək olar: 33,29%; 39,74%, 26,03%. Abituriyentlərin müəyyən hissəsi bəzi bədii əsərlərin davamı kimi DİM-in internet saytında qoyulmuş hissələrlə bağlı test tapşırıqlarında da çətinliklərlə qarşılaşmışdır. Məsələn: 8 iyul tarixli imtahanda “Həmzənin Qıratı qaçırması” (“Koroğlu” eposu) qolu ilə (A variantı 65 saylı) bağlı test tapşırığının nəticəsi belə olmuşdur: 34,31%.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi test tapşırıqlarının izahı təqdim olunur:

9-cu sinif

1.2.4. Bədii nümunələrin mövzusunu, ideya-bədii xüsusiyyətlərini və konfliktini şərh edir, onlara əsaslandırılmış münasibət bildirir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 65 saylı test tapşırığı

Ə.Cavadın "Azərbaycan bayrağına" şeiri ilə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Rədifdən istifadə edilməmişdir.
2. Bayrağın kölgəsi düşən yer müqəddəs sayılır.
3. Sonuncu bənddə müəllifin adı verilməmişdir.
4. Lirik qəhrəman tökülən qanların yerdə qalmayacağından əmin olan mübariz obrazdır.
5. Bütün bəndlərdə müraciət obyekti var.

A) 1, 4, 5 B) 2, 3, 5 C) 1, 3, 5
D) 1, 2, 4 E) 2, 3, 4

9-cu sinfin "Ədəbiyyat" dərsliyi materiallarına aid olan bu tapşırığa abituriyentlərin 37,61%-i doğru cavab vermiş, 17,12%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, həm əsərin dərindən mənimsənilməsi, həm mətndən nəticə çıxarmaq bacarığı, həm də onun forma xüsusiyyətinə bələd olmaq tələb edilir. Abituriyentlərin bir qismi mətnin mənimsənilməsinə lazımi səviyyədə yanaşmadığından, test tapşırığını cavablandırarkən səhvə yol vermişdir. Həm əsərin mövzu və ideyasına, həm də onun formasına yaxşı bələd olan abituriyent asanlıqla müəyyən edə bilər ki, Ə.Cavadın "Azərbaycan bayrağına" şeirində *"bayrağım"* sözü rədif kimi işlənmişdir. Odur ki, *"Rədifdən istifadə edilməmişdir"* fikri (1-ci bənd) yanlışdır. Eləcə də verilənlər içərisində *"Lirik qəhrəman tökülən qanların yerdə qalmayacağından əmin olan mübariz obrazdır"* (4-cü bənd) fikri də şeirin məzmunu ilə tanışlıqda özünü doğrultmur və yanlış fikir sayılmalıdır. *"Bayrağın kölgəsi düşən yer müqəddəs sayılır"* (2-ci bənd) fikri doğrudur, çünki lirik qəhrəman bayrağa "*Öpüm kölgən düşən mübarək yeri*" – deyə müraciət edir. Eləcə də şeirlə tanışlıq *"Sonuncu bənddə müəllifin adı verilməmişdir"* (3-cü bənd) fikrinin də doğru olduğunu təsdiqləyir. Şeirin bütün bəndləri bayrağa müraciət əsasında qurulduğu üçün "*Bütün bəndlərdə müraciət obyekti var"* (5-ci bənd) da doğru fikirdir.

Doğru cavab: B

11-ci sinif

1.1.3. Mürəkkəb süjetli və kompozisiyalı bədii nümunələrdə əhvalat və hadisələr arasındakı səbəb-nəticə əlaqələrini müəyyənləşdirir, mətni hissələrə ayırır, plan tərtib edir, məzmununu müxtəlif formalarda (geniş, yığcam, yaradıcı) nağıl edir.

20 may tarixli imtahan, A variantı, 83 saylı test tapşırığı

C.Məmmədquluzadənin "Qurbanəli bəy" və Ə.Cavadın "Səsli qız" əsərlərinə aid ortaq məqamlardır:

1. Qız-gəlinlərin işğalçı ağalara peşkəş edilməsi.
2. Varlı təbəqənin nümayəndələrinin yad dildə danışmağa üstünlük verməsi.
3. Yerli əhalinin yadelli ağaların gəlişini maraqla qarşılaması.
4. Sərxoş vəziyyətdə verilən vədlərin insanı rəzil vəziyyətə salması.
5. İnsanların zorla şənlənməyə vadar edilməsi.

C.Məmmədquluzadənin 8-ci sinifdə tədris edilən "Qurbanəli bəy" hekayəsi və Ə.Cavadın 11-ci sinifdə tədris edilən "Səsli qız" poemasının müqayisəsi əsasında hazırlanmış bu tapşırığa abituriyentlərin 30,79%-i doğru cavab vermiş, 10,75%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, verilən əsərlər üçün ortaq cəhətləri müəyyən etmək tələb olunur. Hər iki əsərə yaxşı bələd olan abituriyent asanlıqla müəyyən edə bilər ki, "Qız-gəlinlərin işğalçı ağalara peşkəş edilməsi" fikri (1-ci bənd) yalnız Ə.Cavadın "Səsli qız" əsərinə aid edilə bilər. "Varlı təbəqənin nümayəndələrinin yad dildə danışmağa üstünlük verməsi" fikrini (2-ci bənd) yalnız ayrı-ayrı məqamlarda C.Məmmədquluzadənin "Qurbanəli bəy" əsərindəki Qurbanəli bəy obrazına aid etmək mümkündür. "Sərxoş vəziyyətdə verilən vədlərin insanı rəzil vəziyyətə salması" fikri (4-cü bənd) də bu əsərdəki Qurbanəli bəy obrazı ilə bağlıdır. "Yerli əhalinin yadelli ağaların gəlişini maraqla qarşılaması" fikri (3-cü bənd) hər iki əsər üçün ortaqdır. C.Məmmədquluzadənin "Qurbanəli bəy" əsərində kəndlilər işdən-gücdən qalaraq naçalnikin və digər qonaqların gəlişini, Ə.Cavadın "Səsli qız" əsərində isə zülmə məruz qalmış insanlar öz dərdlərini

unudaraq işğalçıların gəlişini maraqla izləyirlər. “İnsanların zorla şənlənməyə vadar edilməsi” də (5-ci bənd) hər iki əsərə aiddir. C.Məmmədquluzadənin “Qurbanəli bəy” əsərində kəndlilər döyülərək “Yallı” getməyə, Ə.Cavadın “Səsli qız” əsərində isə matəmə batmış xalqa matəm qadağan olunur və insanlar bayram etməyə məcbur edilir.

Doğru cavab: 3, 5

7-ci sinif

8 iyul tarixli imtahan, A variantı, 72 saylı test tapşırığı

1.2.4. Bədii nümunələrin mövzusunu, ideyasını və başlıca problemini şərh edir, əsaslandırılmış münasibət bildirilir.

S.Ə.Şirvaninin “Qafqaz müsəlmanlarına xitab” şeiri ilə bağlı ***yanlış*** fikirdir:

A) Məsnəvi şəklində, satira janrındadır.

B) Sənətkar mövcud olan nöqsanların aradan qaldırılması yollarını da açıb göstərir.

C) Şairin maarifçilik ideyalarını əks etdirir.

D) Qafqaz əhlinin digər xalqlardan geridə qalmasının səbəbləri göstərilir.

E) Müəllif öz fikirlərinin ifadəsində Məhəmməd peyğəmbərin hədisinə də müraciət edir.

8-ci sinfin “Ədəbiyyat” dərsliyi əsasında hazırlanmış bu tapşırığa abituriyentlərin 39,74%-i doğru cavab vermiş, 19,01%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, həm şeirin dərindən mənimsənilməsi və mətndən nəticə çıxarmaq bacarığı, həm də onun forma xüsusiyyətinə bələd olmaq tələb edilir. Həm əsərin mövzu və ideyasına, həm də onun forma xüsusiyyətlərinə yaxşı bələd olan abituriyent asanlıqla müəyyən edə bilər ki, S.Ə. Şirvaninin “Qafqaz müsəlmanlarına xitab” şeiri maarifçilik ideyalarının təbliğinə həsr edilmişdir. Şeirdə Qafqaz əhlinin digər xalqlardan geridə qalmasının səbəbləri ilə yanaşı, mövcud olan nöqsanların aradan qaldırılması yolları da göstərilir. Müəllif şeirdə öz fikirlərinin ifadəsi zamanı Məhəmməd peyğəmbərin hədisinə də müraciət edir. Test tapşırığının A variantında verilən “Məsnəvi şəklində, satira janrındadır” fikri isə yanlışdır. Çünki şeir məsnəvi şəklində olsa da, satira janrında deyil. Satira janr yox, gülüşün bir formasıdır. Şeir ictimai motivli lirika nümunəsidir.

Doğru cavab: A

11-ci sinif

8 iyul tarixli imtahan, A variantı, 77 saylı test tapşırığı

1.2.2. Obrazları xarakter və əməlləri, yaşadıqları dövrün sosial-siyasi şəraiti və əxlaqi-etik dəyərləri ilə əlaqəli səciyyələndirir, müqayisələr aparır, əsaslandırılmış münasibət bildirir.

1.1.4. Müxtəlif ədəbi növ və janrda olan əsərlərdə (poema, hekayə, povest, roman, dram, komediya, faciə) əksini tapan mühüm milli-mənəvi, bəşəri dəyərlərə əsaslandırılmış münasibət bildirir.

9-cu sinif

1.1.4. Bədii nümunələrin (hekayə, povest, roman, dram, poema) janr xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirir.

N.Gəncəvinin “İskəndərnamə” poeması ilə bağlı düzgün fikirləri müəyyənləşdirin.

Əsərdə:

1. insanın azadlığı, ləyaqəti və mənalı ömrü, cəmiyyətin mənəvi kamilliyi kimi məsələlərə önəm verilmişdir.

2. şair Nüşabə surəti ilə ən çox sevdiyi ilk ideal qadın obrazını yaratmışdır.

3. canlı, real təbiət lövhələri və döyüş səhnələri verilmişdir.

4. şair digər xalqlar barədə də hörmət və ehtiramla danışmışdır.

5. yaradılan bütün hökmdar obrazları nəsihət verilməklə doğru yolu tapırlar.

6. roman janrına aid xüsusiyyətlər də müşahidə edilir.

A) 1, 5, 6 B) 1, 2, 4, 6 C) 1, 3, 4, 6 D) 2, 3, 5 E) 3, 4, 5

10-cu sinifdə tədris olunan “İskəndərnamə” poemasına aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 37,79%-i doğru cavab vermiş, 10,75%-i tapşırığı cavablandırmaqdan imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, həm N.Gəncəvinin yaradıcılığı, həm də poema ilə bağlı kompleks biliklərə sahib olmaq lazımdır. Şairin “Xəmsə”yə daxil olan əsərləri ilə tanışlıqdan məlumdur ki, onun yaratdığı ilk ideal qadın obrazı Nüşabə deyil, Şirindir (2-ci bənd). Eləcə də, “İskəndərnamə” poemasında

verilən Dara və Pələngər kimi hökmdar obrazları öz zülmləri ilə seçilir və öz əməllərinin qurbanı olurlar. Test tapşırığının digər bəndlərində verilən "insanın azadlığı, ləyaqəti və mənalı ömrü, cəmiyyətin mənəvi kamilliyi kimi məsələlərə önəm verilmişdir", "canlı, real təbiət lövhələri və döyüş səhnələri verilmişdir", "şair digər xalqlar barədə də hörmət və ehtiramla danışmışdır" və "roman janrına aid xüsusiyyətlər də müşahidə edilir" kimi fikirlər isə doğrudur.

Doğru cavab: C

Məlum olduğu kimi, imtahanlarda ədəbiyyat fənni üzrə mətn tapşırıqlarından da istifadə olunur. Digər tapşırıqlarda olduğu kimi, mətn tapşırıqlarının cavablandırılmasında da abituriyentlərin göstərdiyi nəticələr fərqli olmuşdur. Məsələn, 20 may tarixli imtahanda A variantı 88, 89 və 90 saylı test tapşırıqları üzrə nəticələr müvafiq olaraq 65,75%; 8,86% və 16,56%, 8 iyul tarixli imtahanda isə abituriyentlərin göstərdiyi nəticələr A variantı eyni saylı mətn tapşırıqları üzrə müvafiq olaraq, 8,45%; 9,61% və 26,17% təşkil etmişdir. Təhlillər göstərir ki, mətn tapşırıqları üzrə şagirdlərin göstərdiyi ən aşağı nəticə mətnlərin janrı, obrazların xarakteri və bədii ifadə vasitələrinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı olmuşdur.

8 iyul tarixli imtahan, A variantı, mətn üzrə 88-90 saylı tapşırıqlar

Klassik müavin

(Əsərdən parça)

Qafar Gözəlovda obyektiv şəraiti öz mənafeyinə uyğun qiymətləndirmək qabiliyyəti çox güclü idi. Qarşısındakı adamlara məqsədləri naminə qara yaxmaqda və ya onları şirin vədlərlə yolundan götürməkdə Qafar Gözəlov əsl dahi idi. Ən çətin vəziyyətlərdən asanlıqla çıxmaq qabiliyyəti ona "klassik müavin" ləqəbi qazandırmışdı.

İnstitutun direktoru Əziz Qarayeviçə Qafar Gözəlovu qardaşı tövsiyə eləmişdi. Doğru-düzgün hansı sənətin sahibi olduğu bilinməyən Qafar Gözəlov tezliklə direktorun sağ əli oldu. İşləri elə qurur, elə həyata keçirirdi ki, üzdə Əziz Qarayeviç, arxada isə özü qalırdı. Bu illər ərzində heç vaxt elmi yaradıcılıqla məşğul olmamış və bu işə heç bir qabiliyyəti olmayan Qafar Gözəlov istedadlı mütəxəssislərin elmi işlərindən oğurladığı fikirlərlə oldu texnika elmlər namizədi. Bir məsələ onun üçün gün kimi aydın idi: mənsəb yoluna çıxmış adam yerində saya bilməz, yoxsa daha güclü başqa bir adam onu vurub keçər, qazanılmış mövqe ilə kifayətlənən adam iflasa uğrayar.

(Ə.Əmirli. "Axirətdən qabaq gəzinti" əsərindən)

88. Cədvəli tamamlayın.

Obrazlar	***Hər iki obrazın xarakteri ilə bağlı ortaq xüsusiyyətlər***
Qafar Gözəlov ("Klassik müavin") surəti ilə Mir Cəlalın "Açıq kitab" romanında xarakter uyğunluğu olan obraz: _____	1. _____ 2. _____ 3. _____

Mümkün doğru cavablar:

Obrazlar	***Hər iki obrazın xarakteri ilə bağlı ortaq xüsusiyyətlər***
Qafar Gözəlov ("Klassik müavin") surəti ilə Mir Cəlalın "Açıq kitab" romanında xarakter uyğunluğu olan obraz: *Kərim Gəldiyev*	● *Mənsəbpərəst,* ● *Mövqepərəst,* ● *Vəzifəpərəst,* ● *Böhtançı,* ● *Hiyləgər,* ● *Saxtakar,* ● *İstedadsız,* ● *Plagiatçı,* ● *Başqasının elmi yaradıcılığından oğurluq edən,* ● *Başqasının zəhmətini mənimsəyən,* ● *Öz mənafeyi naminə başqalarına qara yaxan, böhtan atan,* ● *Xudbin, eqoist,* ●*Rəhbərliyi inandıra bilmək qabiliyyəti*

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Obraz doğru yazılmaqla hər 3 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Obraz doğru yazılmaqla hər 3 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılsa da, ***1 yanlış*** fikir (doğru obrazla yanaşı, yanlış obraz və ya yanlış xarakterik xüsusiyyət) də yazılır; C) Obraz doğru yazılmaqla 2 doğru, ***1 yanlış*** xarakterik xüsusiyyət yazılır və ya yanlış xüsusiyyət ***yazılmır***; D) Obraz yazılmadan hər 3 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
$\frac{1}{3}$ bal	E) Obraz doğru yazılmaqla hər 3 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılsa da, ***2 yanlış*** fikir (doğru obrazla yanaşı, yanlış obraz və ya yanlış xarakterik xüsusiyyət) də yazılır; F) Obraz doğru yazılmaqla 2 doğru, ***2 və ya 3 yanlış*** xarakterik xüsusiyyət də yazılır; G) Obraz doğru yazılmaqla 1 doğru xarakterik xüsusiyyət yazılır, yanlış xüsusiyyət ***yazılmır***; H) Obraz doğru yazılmaqla 1 doğru, ***1 və ya 2 yanlış*** xarakterik xüsusiyyət də yazılır; I) Obraz ***yanlış*** yazılsa da, hər 3 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılır; J) Obraz yazılmadan 2 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılır, yanlış fikir ***yazılmır*** və ya üçüncü xarakterik xüsusiyyət ***yanlış*** yazılır; K) Obraz ***yanlış*** yazılsa da, 2 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılır; L) Obraz doğru yazılmaqla hər 3 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılsa da, ***3 yanlış*** fikir (doğru obrazla yanaşı, yanlış obraz və ya yanlış xarakterik xüsusiyyət) də yazılır; M) Yalnız obrazın adı yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
0 bal	N) Obraz yazılmadan 1 xarakterik xüsusiyyət doğru yazılır, yanlış fikir ***yazılmır*** və ya ***1 və daha çox yanlış*** xüsusiyyət yazılır; O) Obraz ***yanlış*** yazılmaqla yanaşı, 2 doğru, ***1 və daha çox yanlış*** xarakterik xüsusiyyət yazılır; P) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: Xüsusiyyətin adı ayrılıqda *plagiat, böhtan, hiylə* və s. kimi yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə yanlış****), plagiatçı(lıq), böhtançı(lıq), hiyləgər(lik)* kimi yazılarsa, ***doğru*** hesab edilir.

Qeyd 2: Eyni mənanı ifadə edən iki fikir eyni xüsusiyyət kimi nəzərə alınır.

Qeyd 3: *qabiliyyətli, qabiliyyətsiz, bacarıqlı, bacarıqsız, savadlı, savadsız, bilikli, biliksiz, paxıl(lıq), yaltaq(lıq), ən çətin vəziyyətlərdən asanlıqla çıxan (çıxmaq, çıxır)* kimi xüsusiyyətlər ***yanlış*** hesab olunur.

Qeyd 4: "*Obyektiv şəraiti öz mənafeyinə uyğun qiymətləndirmək*" fikri ***neytral*** (***nə doğru, nə yanlış***) hesab olunur.

Tapşırıq vasitəsilə 11-ci sinif səviyyəsində *1.2.2. Obrazları xarakter və əməlləri, yaşadıqları dövrün sosial-siyasi şəraiti və əxlaqi-etik dəyərləri ilə əlaqəli səciyyələndirir, müqayisələr aparır, əsaslandırılmış münasibət bildirir* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 8,45%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirib və onların işi 1 balla, 33,71%-i $\frac{2}{3}$ balla, 20,96%-i $\frac{1}{3}$ balla, 15,74%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 21,13% isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, Ə.Əmirlinin "Axirətdən qabaq gəzinti" və Mir Cəlalın "Açıq kitab" əsərlərindəki obrazların oxşar cəhətləri əsasında cədvəli doldurmaq tələb olunur. Mir Cəlalın "Açıq kitab" romanı 11-ci sinifdə xüsusi tədris edilir. Hər iki əsərin müqayisəsindən aydın olur ki, Qafar Gözəlov ("Klassik müavin") surəti ilə Mir Cəlalın "Açıq kitab" romanında xarakter uyğunluğu olan obraz Kərim Gəldiyevdir. Hər iki obrazın xarakterik xüsusiyyətlərinə isə *mənsəbpərəst, mövqepərəst, vəzifəpərəst, böhtançı, hiyləgər, saxtakar, istedadsız, plagiatçı, başqasının elmi yaradıcılığından oğurluq edən, başqasının zəhmətini mənimsəyən, öz mənafeyi naminə başqalarına qara yaxan, böhtan atan, xudbin, eqoist, rəhbərliyi inandıra bilmək qabiliyyəti* kimi cəhətlər daxildir.

89. Mətn əsasında cədvəli doldurun.

Bədii təsvir və ifadə vasitələri	***Əsərdən nümunə***
1.	
2.	
3.	
4.	

Mümkün doğru cavablar:

Bədii təsvir və ifadə vasitələri	***Əsərdən nümunə***
1. təşbeh	*Bir məsələ onun üçün gün kimi aydın idi;* *Qafar Gözəlov tezliklə direktorun sağ əli oldu.*
2. epitet	*şirin vədlər*
3. bədii təzad	*Üzdə Əziz Qarayeviç, arxada isə özü qalırdı.*
4. inversiya	*Qafar Gözəlov istedadlı mütəxəssislərin elmi işlərindən oğurladığı fikirlərlə oldu texnika elmlər namizədi.*
5. təkrir	*İşləri elə qurur, elə həyata keçirirdi...*

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Tələb olunan bütün (4) bədii təsvir və ifadə vasitələri nümunə ilə birlikdə doğru yazılır, yanlış fikir ***yazılmır;***
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tələb olunan bütün (4) bədii təsvir və ifadə vasitələri nümunə ilə birlikdə doğru yazılmaqla yanaşı, cədvəlin hər hansı bir hissəsinə ***1 yanlış*** fikir də yazılır; C) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələrindən 2 və ya 3-ü nümunə ilə birlikdə doğru yazılsa da, cədvəlin digər hissələri ***yanlış*** yazılır və ya ***yazılmır;***
$\frac{1}{3}$ bal	D) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələrindən 1-i nümunə ilə birlikdə doğru yazılır, cədvəlin digər hissələri ***yazılmır*** və ya ***yanlış*** yazılır; E) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələrindən 3 və ya 4-ü doğru yazılsa da, nümunələr ***yazılmır*** (həmçinin yanlış fikir də yazılmır); F) Tələb olunan bütün (4) bədii təsvir və ifadə vasitələri doğru yazılmaqla nümunələrdən 1-i doğru, digərləri ***yanlış*** yazılır və ya ***yazılmır***; G) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələrindən 2-si (nümunə ilə birlikdə) doğru yazılsa da, 3-ü (nümunə ilə birlikdə) ***yanlış*** yazılır;
0 bal	H) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələrindən 1-i (nümunə ilə birlikdə) doğru yazılsa da, 4-ü (nümunə ilə birlikdə) ***yanlış*** yazılır; I) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələri doğru yazılsa da, nümunələr ***yanlış*** yazılır; J) Tələb olunan bütün (4) bədii təsvir və ifadə vasitələri nümunə ilə birlikdə ***yanlış*** yazılır; K) Tələb olunan bədii təsvir və ifadə vasitələri ***yanlış***, nümunələr doğru yazılır; L) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: Bədii təsvir və ifadə vasitələri olan cümlələrdə vasitələr olan hissə (təşbeh, epitet, bədii təzad, inversiya, təkrir, kinayə, ellipsis) yazılmazsa, həmin cümlə ***doğru hesab edilmir.***

Qeyd 2: Mətndə simvol, mübaliğə, metafor, metonimiya (sinekdoxa) ***yoxdur.***

Qeyd 3: Bədii təsvir və ifadə vasitələri eyni xanada yazıla bilər.

Tapşırıq vasitəsilə 11-ci sinif səviyyəsində *1.1.5. Müxtəlif vəznli (heca, əruz) şeirlərdə, mürəkkəb süjetli və kompozisiyalı ədəbi nümunələrdə bədii təsvir və ifadə vasitələrini (epitet, bənzətmə (təşbeh), metafora, metonimiya, sinekdoxa, simvol, mübaliğə, litota, bədii sual, təkrir, bədii təzad, kinayə (sarkazm), inversiya) müəyyənləşdirir* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 9,61%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirib və onların işi 1 balla, 54,72%-i $\frac{2}{3}$ balla, 12,18%-i $\frac{1}{3}$ balla, 6,01%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 17,47%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, Ə.Əmirlinin əsərindən verilmiş nümunədə işlənmiş bədii təsvir və ifadə vasitələrinə əsasən cədvəli doldurmaq lazımdır. Təqdim edilən parçada bəzi bədii təsvir və ifadə vasitələri bir neçə yerdə işlənmişdir. Odur ki, ədəbiyyat nəzəriyyəsindən bədii təsvir və ifadə vasitələri ilə bağlı biliklər əsasında mətnə əsasən asanlıqla müəyyən etmək olar ki, *Bir məsələ onun üçün gün kimi aydın idi; Qafar Gözəlov tezliklə direktorun sağ əli oldu* kimi ifadələr təşbeh, *şirin vədlər* ifadəsi epitet kimi işlənmişdir.

Eləcə də *Üzdə Əziz Qarayeviç, arxada isə özü qalırdı* cümləsində bədii ifadə vasitələrindən olan bədii təzad, *Qafar Gözəlov istedadlı mütəxəssislərin elmi işlərindən oğurladığı fikirlərlə oldu texnika elmlər namizədi* cümləsində inversiya, *İşləri elə qurur, elə həyata keçirirdi...* kimi cümlələrdə təkririn işlənməsini müəyyən etmək o qədər də çətinlik yaratmamalıdır.

90. Əsərlərin forma və janr xüsusiyyətləri əsasında cədvəli tamamlayın.

Ə.Əmirli. "Klassik müavin"	***R.Rza. "Çinar ömrü"***
1.	1.
2.	2.

Mümkün doğru cavablar:

Ə.Əmirli. "Klassik müavin"	***R.Rza. "Çinar ömrü"***
1. Epik növdədir. *2. Təhkiyə əsasında yazılmışdır.* *3. Nəsrlə yazılmışdır.* *4. Hekayə, povest və ya roman janrında olan əsərdən parçadır.*	*1. Lirik növdədir.* *2. Tərənnüm əsasında yaradılmışdır.* *3. Nəzmlə yazılmışdır.* *4. Sərbəst şeirdir.* *5. Həm dalbadal, həm də çarpaz qafiyələnmişdir və s.*

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Cədvəlin 4 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlər yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Cədvəlin 4 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***1 yanlış*** fikir də yazılır; C) Cədvəlin 3 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlər yazılır, yanlış fikir ***yazılmır*** və ya ***1 yanlış*** fikir də yazılır; D) Cədvəlin 2 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlər yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
$\frac{1}{3}$ bal	E) Cədvəlin 4 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***2, 3 və ya 4 yanlış*** fikir də yazılır; F) Cədvəlin 3 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***2 və 3 yanlış*** fikir də yazılır; G) Cədvəlin 2 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***1 və ya 2 yanlış*** fikir də yazılır; H) Cədvəlin 1 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlər yazılır, yanlış fikir ***yazılmır***;
0 bal	I) Cədvəlin 4 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***5 və daha çox yanlış*** fikir də yazılır; J) Cədvəlin 3 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***4 və daha çox yanlış*** fikir də yazılır; K) Cədvəlin 2 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***3 və daha çox yanlış*** fikir də yazılır; L) Cədvəlin 1 xanasında mümkün doğru cavablara uyğun fikirlərlə yanaşı, ***1 və daha çox yanlış*** fikir də yazılır; M) Bütün xanalar ***yanlış*** yazılır; N) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: "*Klassik müavin*" hissəsində "*hekayədir, povestdir, mətn şəklindədir, qafiyə yoxdur, yığcamdır, obraz sayı azdır, cümlələrdən istifadə edilmişdir, abzaslardan ibarətdir (abzaslar var)*" kimi fikirlər yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə yanlış***) hesab olunur.

Qeyd 2: Hər iki əsər üçün "*əsər, əsərdir, yazılı ədəbiyyat nümunəsidir, müəllifi var*" kimi fikirlər yazılarsa, ***neytral*** (***nə doğru, nə yanlış***) hesab olunur.

Qeyd 3: "*Çinar ömrü*" hissəsində "*şeir janrındadır, sərbəst janrdadır, bəndlər şəklindədir, bəndlərdən ibarətdir, yalnız çarpaz qafiyələnib, yalnız dalbadal qafiyələnib, daxili qafiyə var*", "*Klassik müavin*" hissəsində isə "*irihəcmli əsərdir, obraz sayı çoxdur*" kimi fikirlər yazılarsa, ***yanlış*** hesab olunur.

Tapşırıq vasitəsilə 11-ci sinif səviyyəsində *3.1.2. Müşahidələrinə, əlavə məlumatlara əsaslanmaqla əsərin ideyasına, probleminə, bədii xüsusiyyətlərinə münasibət bildirir, ümumiləşdirmələr aparır, nəticə çıxarır* alt standartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 26,17%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirib və onların işi 1 balla, 21,53%-i $\frac{2}{3}$ balla, 15,40%-i $\frac{1}{3}$ balla, 11,10%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 25,80%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, Ə.Əmirlinin "Klassik müavin" əsərindən təqdim edilən parça ilə R.Rzanın "Çinar ömrü" əsərinin forma və janr xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq cədvəli doldurmaq tələb edilir. R.Rzanın "Çinar ömrü" əsəri 9-cu sinifdə xüsusi tədris edilən əsərdir. Hər iki əsərin forma və janr baxımından müqayisəsi göstərir ki, *epik növdədir, təhkiyə əsasında yazılmışdır, nəsrlə yazılmışdır, hekayə, povest və ya roman janrında olan əsərdən parçadır kimi fikirlər* "Klassik müavin", *lirik növdədir, tərənnüm əsasında yaradılmışdır, nəzmlə yazılmışdır, sərbəst şeirdir, həm dalbadal, həm də çarpaz qafiyələr işlənmişdir* kimi fikirlər isə "Çinar ömrü" əsərlərinin forma və janr xüsusiyyətlərinə aid düzgün cavablardır.

Təhlilə əsasən demək olar ki, ümumtəhsil məktəblərində ədəbiyyat fənninin tədrisi ilə bağlı bir sıra problemlər hələ də qalmaqdadır. Bu daha çox aşağı siniflərdə tədris olunan əsərlərlə bağlıdır. Deyilənlər yuxarı siniflərdə həm ayrı-ayrı sənətkarların yaradıcılığının öyrənilməsi, həm də ədəbi mətnlərin düzgün qavranılması və təhlilinə aid olan test tapşırıqlarının cavablandırılmasında da özünü göstərir. Qəbul proqramına təzə əlavə edilmiş və DİM-in internet səhifəsində qoyulmuş bəzi əsərlərin davamı olan əsərlərə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Ümumtəhsil müəssisələrində 5-11 siniflərdə fənnin tədrisinə diqqətin artırılması tövsiyə olunur.

Экзаменационный тестовый блок по ***русскому языку*** составляется на основе предметного Куррикулума, включающего в себя 4 содержательные линии (**"Аудирование и говорение"**, **"Чтение"**, **"Письмо"**, **"Языковые правила"**).

На экзаменах были использованы тестовые задания, охватывающие следующие разделы: "Фонетика и орфоэпия", "Лексика и фразеология", "Морфемика и словообразование", "Морфология", "Синтаксис", "Орфография", "Пунктуация", "Культура речи" и сопоставительные задания. Они рассчитаны на выявление следующих навыков и умений.

	Перечень проверяемых умений и навыков. **Абитуриенты должны уметь:**
1.	Производить анализ звукового состава слова, дифференцировать звуки речи русского языка, произносить слова в соответствии с орфоэпическими нормами.
2.	Анализировать слова с точки зрения их лексического значения и определять значение фразеологизмов.
3.	Обладать прочными орфографическими навыками.
4.	Производить морфемный анализ слова, соотносить предъявленную схему со словом, определять основные способы образования слов.
5.	Дифференцировать части речи русского языка, определять принадлежность слова к определённой части речи.
6.	Производить пунктуационный анализ предложения.
7.	Производить синтаксический анализ простого, простого осложнённого и сложного предложений.
8.	Находить пунктуационные, орфографические, речевые ошибки.

Для III группы специальностей были представлены тестовые задания различной степени сложности, которые позволили определить уровень знаний и подготовки учащихся. Для того чтобы выявить степень усвоения учащимися специфических особенностей русского языка, в вопросники для III группы были включены 5 заданий открытого типа, а также связный текст с тремя заданиями к нему, где нужно было раскрыть значение выделенного слова; составить 2 предложения, используя подчеркнутое в тексте слово в художественном и научном стилях; ответить на вопрос по тексту, аргументируя свой ответ двумя примерами из текста.

Статистический анализ показал, что абитуриенты успешно справились с заданиями теоретического характера, то есть достаточно хорошо усвоили правила по фонетике, лексикологии, морфологии, синтаксису, орфографии, пунктуации, тогда как допустили ошибки при выборе верных ответов на задания практического характера, связанные с расстановкой знаков препинания в простом и сложном предложениях, с правописанием слов различных частей речи, с определением типов предложений и т.д. Однако наиболее трудными для абитуриентов оказались тестовые задания по темам: “Состав слова”, “Разряды прилагательных”, “Глагол и глагольные формы”, “Наречие”, “Употребление производных предлогов”, “Разряды частиц”, “Правописание частиц не и ни”,“Сложное предложение”, “Пунктуация в сложном предложении”.

Ниже даётся анализ ряда тестовых заданий, которые вызвали у абитуриентов некоторые затруднения.

7 класс

4.1.2. Различает слова по их общему грамматическому значению.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 2.

Частицы в предложениях:

***Неужели** моё обращение к вам могло оскорбить вас?*

*Вокруг была **лишь** чёрная тайга да тёмная ночь.*

соответственно выражают

A) сомнение; ограничение B) вопрос; ограничение

C) вопрос; усиление D) сомнение; усиление

E) указание; уточнение

На данное тестовое задание по теме “Разряды частиц” 37,27% абитуриентов ответили верно, 2,44% отказались отвечать, а остальные абитуриенты выбрали неверный пункт ответа.

Для выполнения задания надо знать, что частицы по значению и роли в предложении делятся на три группы: формообразующие, отрицательные и модальные. К формообразующим относятся частицы: *да*, *давай*, *пусть*, *пускай* и *бы (б)*, которые образуют соответственно формы повелительного и условного наклонений глагола. К отрицательным относятся частицы **не** и **ни**. Модальные частицы вносят в предложение различные смысловые оттенки: **вопрос** *(разве*, *неужели*, *ли (ль)*, *ужели (ужель))*; **указание** *(вот (а вот)*, *вон (а вон)*, *это);* **уточнение** (*именно*, *как раз*, *подлинно*, *ровно*, *точно*, *в точности)*; **выделение, ограничение** *(только*, *лишь*, *хоть* и др.*)*; **утвердительные** *(точно*, *так*, *так точно)*; **восклицание** *(что за*, *как)*; **сомнение** *(вряд ли*, *едва ли)*; **смягчение требования** *(-ка)*; **усиление** *(даже*, *ведь*, *же*, *всё-таки* и др.).

В первом предложении модальная частица *неужели* выражает значение вопроса. Во втором – частица *лишь* выражает значение ограничения. Пункты ответов A, C, D, E являются неверными. В пункте ответа B модальные частицы *неужели и лишь* соответственно выражают значение вопроса и ограничения.

Верный ответ: B

10 класс

4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 3.

Сколько форм причастий соответственно можно образовать от глаголов *намечать – наметить*?

A) 3 – 2 B) 2 – 1 C) 2 – 2 D) 4 – 3 E) 3 – 3

На данное тестовое задание закрытого типа по теме “Причастие как особая форма глагола” 37,07% абитуриентов ответили верно, 24,64% отказались отвечать, остальные абитуриенты выбрали неверные ответы.

Для выполнения задания надо знать, что причастия образуются от глаголов. Все четыре формы причастий образуются от слов *носить, читать, видеть, слышать, рисовать* и от двувидовых переходных глаголов. Три формы образуются от переходных глаголов несовершенного вида, две формы – от переходных глаголов совершенного и от непереходных глаголов несовершенного вида. Одна форма – от непереходных глаголов совершенного вида.

Чтобы выяснить, сколько форм причастий можно образовать от глаголов *намечать – наметить*, нужно определить вид и переходность каждого из них.

Намечать (*что делать?*, *что?*) – глагол несовершенного вида, переходный, имеет 3 формы *(намечающий, намечавший, намечаемый*)

Наметить (*что сделать?*, *что?*) – глагол совершенного вида, переходный, имеет 2 формы (*наметивший, намеченный*).

Верный ответ: A

6 класс

4.1.4. Следует правилам правописания самостоятельных частей речи.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 14.

Спряжение какого глагола устанавливается по личному окончанию?

A) ранить B) казнить C) стелить D) строить E) хвалить

На данное тестовое задание закрытого типа по теме “Глагол. Спряжение глагола” 27,29% абитуриентов ответили верно, 25,05% отказались отвечать, остальные выбрали неверные пункты ответа.

Чтобы определить спряжение глагола, нужно, не меняя вида: a) проверить исключения; b) поставить глагол в форму настоящего или будущего времени 2-го или 3-го лица единственного или множественного числа; c) проверить ударение; если ударение падает на личное окончание, то спряжение определяется по окончанию; d) если ударение на окончание не падает, то спряжение определяется по инфинитиву. В глаголах *ранить*, *стелить, строить, хвалить* ударение падает на основу (*ранят*, *строят*, *стелют (исключение)*, *хвалят*), поэтому спряжение этих глаголов определяется по инфинитиву. У глагола *казнить* (*казнят*) ударение падает на личное окончание.

Верный ответ: B

8 класс

4.1.2. Определяет синтаксическое назначение слов и словосочетаний.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 19.

Укажите ***лишнее*** в кластере.

A) 3, 4 B) 1, 4, 5 C) 1, 2, 4 D) 3, 5 E) 2, 5

На данное тестовое задание закрытого типа по теме “Словосочетание. Типы подчинительной связи” 28,11% абитуриентов ответили верно, 14,46% отказались отвечать, остальные абитуриенты ответили неверно.

Для выполнения задания надо знать, что по характеру зависимого слова различаются 3 типа подчинительной связи: согласование, управление, примыкание.

Согласование – тип подчинительной связи, при котором зависимое слово (прилагательное, причастие, порядковое числительное, местоимение=прилагательное, числительное **один**, все количественные числительные в косвенных падежах) ставится в том же роде, числе и падеже, что и главное слово*: эта аллея, свои интересы, варварское отношение* (1, 2, 5).

Управление – тип подчинительной связи, при котором зависимое слово (существительное, местоимение и другие части речи (=сущ.) ставится в определённом падеже. Словосочетаний со связью *управление* в тестовом задании нет.

Примыкание – тип подчинительной связи, при котором зависимое слово (неизменяемое: наречие, инфинитив, деепричастие, прилагательное в форме простой сравнительной степени, притяжательные местоимения **его, её, их**) связывается с главным только по смыслу*: их родня(4).*

Фразеологизм *битый час* словосочетанием не является. Таким образом, ***лишними*** в этом задании являются: *битый час* и *их родня.*

Верный ответ: A

6 класс

4.1.1. Определяет грамматическую основу предложения.

4.1.3. Правильно использует постановку знаков препинания (тире между подлежащим и сказуемым).

Экзамен 8 июля, вариант A, тестовое задание № 3.

9 класс

4.1.3. Раоставляет знакы препинания в сложных предложениях и в прямой речи.

Укажите количество запятых и грамматических основ в предложении "*Я теперь понимаю почему те кто умел хорошо рассказывать никогда не пытались записать свои рассказы*." (Знаки препинания не расставлены).

A) 2-3 B) 4-2 C) 4-3 D) 3-3 E) 3-2

На данное тестовое задание закрытого типа по теме "Пунктуация в сложном предложении" 21,45% абитуриентов ответили верно; пункт ответа A выбрали 29,60%, пункт ответа E предпочли 25,87%, отказались отвечать 14,22%.

Для выполнения задания необходимы, помимо знаний основ синтаксиса, ещё и внимание и чёткость в выполнении задания, т.е. сначала надо верно посчитать грамматические основы. Грамматическая основа главного предложения (*Я понимаю*), затем грамматическая основа первого придаточного (*те не пытались*) и грамматическая основа второго придаточного (*кто умел рассказывать*). Итого – 3. Теперь считаем запятые. Первая запятая стоит после главной части (после слова *понимаю*), но проблема в том, что второе придаточное (*кто умеет хорошо рассказывать*) находится внутри первого и соответственно правилу выделяется запятыми с двух сторон:

Отсюда, 3 запятые.

Верный ответ: D

5 класс

4.1.2. Объясняет звуковой состав, лексические особенности слов, способы их образования и грамматическое значение слов (имена, признаки и действия).

Экзамен 8 июля, вариант A, тестовое задание № 15.

6 класс

4.1.4. Следует правилам правописания самостоятельных частей речи.

10 класс

4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Укажите ряд слов с нулевым окончанием.

A) отчий, умён, собирая B) глубок, мрак, навзничь

C) пять, внимателен, гончий D) высок, синь, щучий

E) рожь, навыпуск, выше

На данное тестовое задание закрытого типа по теме “Морфемика” 25,87% абитуриентов ответили верно, пункт ответа B выбрали 21,68%, E предпочли 14,92%, а пункт ответа C – 13,99%, отказались отвечать 17,95%.

Чтобы верно выполнить задание, надо чётко представлять, чем отличаются слова с нулевым окончанием от слов “без окончания”.

Слова с нулевым окончанием – это изменяемые слова, у которых в данной форме происходит чередование с нулём звука, т.е. внешне окончание отсутствует, но появляется с изменением слова.

Слова “без окончания” – это неизменяемые части речи и различные формы (наречие, деепричастие, инфинитив и др.). Чтобы выбрать верный ответ, следует проанализировать каждое слово, а их в каждом ряду по три.

Итак, A) *Отчий* – изменяемое слово (прилагательное в полной форме), где ***-ий*** является окончанием; *умён* – изменяемое слово (прилагательное в краткой форме); но слово *собирая* – деепричастие (неизменяемая глагольная форма). Ответ неверен.

B) *Глубок* – изменяемое слово (прилагательное в краткой форме); *мрак* – существительное мужского рода тоже изменяемое; но слово *навзничь* – наречие (неизменяемая самостоятельная часть речи). Ответ неверен.

C) *Пять* – изменяемое слово (количественное числительное: *пят**и**, пять**ю**...*); *внимателен* – изменяемое слово (прилагательное в краткой форме: *внимательн**а**, внимательн**ы***); но в слове *гончий* - ***ий*** является окончанием (относительное прилагательное: *гонч**ая**, гонч**ую**...*). Ответ неверен.

D) Все три слова (*высок, синь, щучий*) – с нулевым окончанием, то есть изменяемые (*высок**а**, высок**и**; синь**ю**, син**и**, щучь**его**, щучь**ему***). Задание осложняется умением различать ***-ий*** окончание и - ***ий*** суффикс. Слово *щучий* – притяжательное прилагательное, где ***-ий*** является суффиксом, и наличие мягкого знака в косвенных формах это подтверждает.

E) *Рожь* – изменяемое слово (существительное женского рода); слово *навыпуск* – наречие (неизменяемая самостоятельная часть речи); а слово *выше* – тоже неизменяемое слово (сравнительная форма наречия или прилагательного).

Верный ответ: D

7 класс

4.1.4. Следует правилам правописания частей речи.

4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Экзамен 8 июля, вариант A, тестовое задание № 20.

Укажите правильное объяснение написания *не*.

1. Мать с (не) покрытой головой выбежала из сеней. (Раздельно; полное причастие с зависимым словом).
2. Все матросы, (не) занятые вахтой, вышли на верхнюю палубу. (Раздельно; полное причастие с зависимым словом).
3. Он открывал (не) изведанные ещё земли. (Раздельно; полное причастие с зависимым словом).
4. Особенно хорош был сад, (не) большой, но густой и запутанный (Раздельно; противопоставление).

A) 1, 2 B) 2, 3 C) 1, 4 D) 1, 2, 3 E) 2, 3, 4

На данное тестовое задание закрытого типа по теме “Орфография” (слитное и раздельное написание частицы ***не***) 15,62% абитуриентов ответили верно, пункт ответа C выбрали 21,21%, пункт ответа A предпочли 17,95%, а пункт ответа E – 13,99%, отказались отвечать 23,78%.

Для выполнения задания необходимо вспомнить, как пишется частица ***не*** с различными частями речи, и выбрать пункты с верным объяснением. Например:

1. **Непокрытой** – полное причастие пишется слитно, если оно одиночное, т.е. без зависимых слов. Объяснение неверное.

2. **Не занятые** – полное причастие пишется раздельно, т.к. имеет зависимое слово *вахтой* и входит в причастный оборот. Объяснение верное.

3. **Не изведанные** – пишется раздельно, потому что входит в причастный оборот, где зависимым словом будет *ещё* (*до сих пор*). Не путать с частицей ещё! Объяснение верное.

4. **Небольшой** – полное прилагательное пишется с частицей ***не*** слитно, если можно подобрать синоним “без не”, **небольшой** т.е. *маленький*. Союз **но** не несёт противопоставления: слова *небольшой* и *густой* не являются антонимами. Объяснение неправильное.

Верный ответ: B

5 класс

4.1.4. Следует правилам написания сложных слов, гласных и согласных, ъ и ь знаков.

Экзамен 8 июля, вариант А, тестовое задание № 25.

Буква *а* пишется в словах:

1. б...рдовый
2. эксп...зиция
3. настр...ение
4. об...яние
5. рест...вратор

На данное тестовое задание открытого типа по теме “Орфография” 24,71% абитуриентов ответили верно, ошиблись 72,26 %, отказались отвечать 3,03 %.

Для выполнения задания надо знать правильно вставить пропущенные буквы в словах, нужно подобрать однокоренное слово так, чтобы проверяемая гласная была бы под ударением (*настроение – настр**о́**й)*, а слова с непроверяемыми гласными (*б**о**рдовый, эксп**о**зиция; об**а**яние, рест**а**вратор*) нужно запомнить.

Верный ответ: 4, 5

Экзамен 6 июля, III группа, вариант А

Внимательно ознакомьтесь с представленным текстом и, воспользовавшись информацией, данной в нём, выполните заданиями № 28 – 30.

Текст и задание № 30 к нему.

Татьяна Николаевна Кольцова уже восемь лет не была в театре. Иногда она сама покупала билеты на спектакли, иногда ей дарили их. Но всегда, сразу же или в последнюю минуту, отдавала эти билеты и успокаивалась.

А тут не спасёшься: её бывший театр пригласили на ***гастроли*** в Москву. Это – ого-го! – какое событие! Она знала: там, в театре, уже готовят представление к наградам и званиям, сшиты новые костюмы.

Все в ожидании необыкновенных перемен ... . Бывшие подруги нашли её в Москве и категорически заявили: не придёт на премьеру – вовек не простят…

– У нас такая “Вестсайдская”, что вам тут не снилось…

“Не спастись”, – подумала Татьяна Николаевна.

Целый день она ходила сама не своя. Идти в театр, где началась и кончилась твоя карьера, идти, чтобы переживать именно это, независимо от того, что будет происходить на сцене, а потом говорить какие-то полагающиеся *слова*, и вместе сплетничать после спектакля, и отвечать на тысячу “почему”…

Таня заранее знала все эти ещё не произнесённые слова. Но дело было даже не в них. Ей действительно не хотелось идти в театр. Не хотелось смотреть эту потрясающую “Вестсайдскую”.

6 класс

2.2.3. Выражает своё отношение к суждениям и мыслям; высказанным в тексте.

8 класс

3.1.2. Используя цитаты, подтверждает свои мысли и рассуждения.

9 класс

2.2.3. Оценивает выдвинутые мысли текста.

30. Подумайте и ответьте своими словами на вопрос. *“Какой вывод можно сделать о характере героини?”* Аргументируйте свой ответ 2-мя примерами из текста.

На данное задание открытого типа с письменной формой ответа верно ответили 14,22% абитуриентов, полбалла получили 24,94%, ноль баллов – 48,48%, отказались отвечать 12,35%.

Верный ответ: Татьяна Николаевна Кольцова явно в возрасте (её карьера закончилась), т.е. это взрослый человек с уже устоявшимся характером. Она нежадная (раздаривала билеты), эмоциональная (успокаивалась, ходила сама не своя), честная (не хочет произносить “полагающиеся слова” и сплетничать), умная и опытная (о многом догадывается и многое знает заранее).

Критерий оценивания:

Шкала баллов	**Критерии**
1 балл	A) если ученик сделал правильный вывод о характере героини и аргументировал свой ответ 2 примерами из текста /*Нерешительная* (*Иногда она сама покупала билеты на спектакли, иногда ей дарили их. Но всегда, сразу же или в последнюю минуту, отдавала эти билеты и успокаивалась)* *Неравнодушная, восприимчивая, впечатлительная (Целый день она ходила сама не своя)* *Уступчивая (Все … категорически заявили: не придёт на премьеру – вовек не простят… Ей действительно не хотелось идти в театр)* *Искренняя (...говорить какие-то полагающиеся слова и вместе сплетничать)*/
$\frac{1}{2}$ балла	B) если ученик сделал правильный вывод о характере героини, но привёл 1 пример C) если ученик сделал правильный вывод о характере героини, но не привел примеры из текста D) если ученик дал верный ответ, но допустил речевые ошибки или рядом с полным верным ответом присутствует ошибка
0 баллов	E) если ученик привёл 2 примера из текста, но не сделал вывод о характере героини F) если ученик сделал правильный вывод о характере героини, но аргументировал его неверным примером из текста G) если ответ неверный и для всех остальных случаев

Экзаменационный материал ***по литературе***, использованный на вступительных экзаменах в высшие учебные заведения по III группе специальностей, базировался на учебном материале, основанном на предметном Куррикулуме, включал в себя реализацию требований подстандартов по двум Содержательным линиям (**“Литература и реалии жизни”**, **“Письменная речь”**).

Абитуриенты должны были показать знание содержания изучаемых произведений, а также проявить умение применять теоретические знания на практике. От них требовалось также продемонстрировать умение анализировать текст, строить связное и содержательное письменное рассуждение на заданную тему, сформулированную в виде сравнения предложенного отрывка и изученного ранее произведения.

Блок тестов экзаменационного материала состоял из 30 заданий. Из них 22 задания закрытого типа (выбор правильного ответа из представленных), 5 заданий открытого типа (ответы, требующие кодирования, из которых 4 на выбор, 1 на установление соответствия). Кроме этого в комплект входит ситуация, состоящая из небольшого текста и 3-х заданий открытого типа, требующих ответа в письменном виде (абитуриенты должны были проявить творческую способность, конструируя свои мысли согласно нормам современного русского литературного языка).

Анализ тестовых заданий и статистические данные по результатам экзамена показали, что абитуриенты хорошо владеют ситуацией, связанной с анализом и интерпретацией текста. Также есть прогресс и в умении делать выводы, сравнивать произведения разных авторов, а также понимать роль того или иного литературного произведения. Абитуриенты в большинстве своём удачно справились с заданиями, касающимися творчества Р. Рзы, Б. Вагабзаде, Н. Гянджеви, Анара, Э. Мамедханлы, С. А. Есенина, А. С. Пушкина. По количеству верных ответов можно заметить, что абитуриентам удаётся справиться с заданиями, касающимися таких теоретических понятий, как композиция и сюжет, тема и идея произведения.

Ряд тестовых заданий оказался сложным для абитуриентов, не ориентирующихся в таких вопросах, как жанр произведения, литературный герой. Также абитуриенты плохо справились с заданиями, касающимися творчества М.Дж.Пашаева, А.Т.Твардовского, М.Физули, Г.Джавида.

Большой процент неверных ответов и отказа связан с заданиями открытого типа (на выбор), где абитуриент не имеет перед глазами пункты ответов и должен основывать свой выбор, отталкиваясь от собственных знаний. Причём вопросы такого плана проверяют те сведения, которые связаны с характеристикой героев, композицией, системой образов, без которых невозможен анализ литературных произведений.

Ниже даётся анализ ряда тестовых заданий, решение которых вызвало у абитуриентов большие затруднения.

11 класс

1.1.1. Разбирает стихотворения различных жанров и примеры сюжетной литературы (поэма, рассказ, повесть, роман, драма, комедия, трагедия) с точки зрения языка и стиля, композиции.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 83.

Изображение бала есть в произведениях:

1. “Герой нашего времени” 2. “Мёртвые души” 3. “Старуха Изергиль”
4. “Гранатовый браслет” 5. “Мастер и Маргарита”

Это обобщающее задание открытого типа. На него дали верный ответ 23,09% абитуриентов, ошиблись 67,16%, отказались отвечать 9,75%.

Для выполнения задания, надо знать содержания произведений, их ключевых моментов. Так, бал описан в произведении М.Ю.Лермонтова “Герой нашего времени” (№ 1). Именно там Печорин спасает Мери от навязчивого нетрезвого кавалера, объявив, что танец уже обещан ему. Бал важным моментам в произведении Н.В.Гоголя “Мёртвые души” (№ 2), когда Чичиков знакомится с губернаторской дочкой, а Ноздрёв во всеуслышание заявляет о мёртвых душах, скупаемых героем. Также ключевым моментом является бал в романе М.А.Булгакова “Мастер и Маргарита” (№ 5). Это мероприятие (“Весенний бал полнолуния или бал ста королей”) Воланд проводит каждый год в каком-нибудь городе. В остальных произведениях бал отсутствует: в “Старухе Изергиль” действие происходит на берегу, а в “Гранатовом браслете” – на даче.

Верный ответ: 1, 2, 5

10 класс

1.2.2. Разбирает образы с точки зрения их поведения, отношения с другими героями, авторской позицией.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 84.

11 класс

1.2.2. Различает понятия образ, характер, герой, сравнивает их действия с общественно-политической ситуацией и морально-этическими ценностями.

Укажите верное относительно матери Бахлула (М.Дж.Пашаев. “Правила приличия”).

1. аристократичная 2. родная тётя рассказчика
3. работник торговли 4. корыстная 5. бестактная

Это задание открытого типа. На него дали верный ответ 6,14% абитуриентов, ошиблись 74,58%, отказались отвечать 19,28%.

Для выполнения задания, надо вспомнить содержание небольшого по объёму рассказа М.Пашаева “Правила приличия”. В нём повествуется о посещении главным героем обручения его близкого друга и названного брата Бахлула. В самом начале рассказа читатель знакомится с героями, откуда и вытекает правильный ответ. Мать Бахлула, как и он сам, “работает в каком-то магазине”, т.е. она работник торговли (№ 3); она не является роднёй герою, “просто он её так называет” (№ 2). Женщина переодевает героя в вещи жениха, чтобы он соответствовал ситуации и гостям (№ 5), хотя он был одет чисто, но скромно. Вместе с сыночком после обручения они обсуждают гостей и их подарки (№ 4). К аристократии ни мать, ни сын не имеют никакого отношения (№ 1).

Верный ответ: 3, 4, 5

8 класс

1.2.4. Выражает обоснованное мнение о теме, идее композиции и сюжете литературных произведений.

Экзамен 20 мая, вариант A, тестовое задание № 87.

Установите соответствие между эпиграфом и произведением.

1. “*Идущий из груди моей голос многому меня учит. Это – голос чистой моей совести, которая имеется у каждого. Всякий, кто внимательно прислушивается к её велениям и исполняет их, много тайн откроет и многое постигнет.*” (Сократ)
2. “*На зеркало неча пенять, коли рожа крива.*” (Пословица)
3. “*…так кто ж ты наконец?*

– Я – часть той силы, что вечно хочет зла и вечно совершает благо.” (И.Гёте. “Фауст”)

a. “События в селении Данабаш” b. “Мастер и Маргарита”
c. “Реквием” d. “Ревизор” e. “Иблис”

Это задание открытого типа. На него дали верный ответ 17,80% абитуриентов, допустили ошибки 63,77%, отказались отвечать 18,43%.

Высказывание Сократа – это эпиграф к произведению “События в селении Данабаш” Дж.Мамедгулузаде; пословица “На зеркало неча пенять, коли рожа крива” – эпиграф к комедии Н.В.Гоголя “Ревизор”. Отрывок из произведения И.Гёте “Фауст” относится к роману М.А.Булгакова “Мастер и Маргарита”. У поэмы А.Ахматовой другой эпиграф, а в трагедии Г.Джавида вообще отсутствует.

Верный ответ: 1-a, 2-d, 3-b

Экзамен 20 мая, III группа, вариант A

Внимательно ознакомьтесь с представленным текстом и, воспользовавшись информацией, данной в нём, выполните задания 88 – 90.

Текст и задания № 88, 90 к нему.

Я приближался к месту моего назначения. Вокруг меня простирались ***печальные*** пустыни, пересечённые холмами и оврагами. Всё покрыто было снегом. Солнце садилось. Кибитка ехала по узкой дороге. Вдруг ямщик стал посматривать в сторону и наконец, сняв шапку, оборотился ко мне и сказал:

– Барин, не прикажешь ли воротиться?

– Это зачем?

– Время ненадёжно: ветер слегка подымается; вишь, как он сметает порошу.

– Что ж за беда!

– А видишь там что? (Ямщик указал кнутом на восток.)

– Я ничего не вижу, кроме белой степи да ясного неба.

– А вон – вон: ***облачко родилось****.*

Я увидел в самом деле на краю неба белое облачко, которое принял было сперва за отдалённый холмик. Ямщик изъяснил мне, что облачко предвещало буран.

Но ветер показался мне не силён; я понадеялся добраться заблаговременно до следующей станции и велел ехать скорее.

Ямщик поскакал, но всё поглядывал на восток. Лошади бежали дружно. Ветер между тем час от часу становился сильнее. Облачко обратилось в белую тучу, которая тяжело подымалась, росла и постепенно облегала небо. Пошёл мелкий снег – и вдруг повалил хлопьями. Ветер завыл. В одно мгновение тёмное небо смешалось со снежным морем. Всё исчезло.

8 класс

1.2.4. Выражает обоснованное мнение о теме, идее композиции и сюжете литературных произведений

88. Какой элемент композиции использован в выделенном отрывке? Обоснуйте свой ответ и приведите пример из текста.

Это задание открытого типа, требующее ответ в письменной форме. На него дали верный ответ 12,50% полбалла получили 25%, ноль баллов – 33,05%, отказались отвечать 29,45%.

Верный ответ: В тексте выделенная часть – это диалог, т.е. разговор героя с кучером.

Критерий оценивания:

Шкала баллов	Критерии
1 балл	A) если ученик дал верный ответ, указав элемент композиции *(диалог),* объяснив, что *диалог – это разговор 2-х и более лиц* и привёл в пример 2 любые реплики (2-х разных лиц) *1) – Барин, не прикажешь ли воротиться?* *– Это зачем?* *2) – Время ненадёжно: ветер слегка подымается; вишь, как он сметает порошу.* *– Что ж за беда!* *3) – А видишь там что? (Ямщик указал кнутом на восток.)* *– Я ничего не вижу, кроме белой степи да ясного неба.* *4) – Я ничего не вижу, кроме белой степи да ясного неба.* *– А вон – вон: облачко родилось.*

Шкала баллов	Критерии
$\frac{1}{2}$ балла	B) если ученик дал верный ответ, указав элемент композиции *(диалог),* объяснив, что *диалог – это разговор 2-х и более лиц*, но не привёл пример из текста или привёл в пример 1 реплику, вместо двух C) если ученик дал верный ответ, указав элемент композиции *(диалог),* привёл в пример 2 любые реплики (2-х разных лиц), но не объяснил, что такое диалог D) если верно указан только элемент композиции *(диалог),* но нет объяснения, что это такое, и не приведены примеры из текста E) если наряду с полным верным ответом присутствует 1 неверный
0 баллов	F) – если нет ответа или ответ неверный; – если наряду с верным ответом присутствуют 2 и более неверных ответа; – для всех остальных случаев

8 класс

1.2.4. Выражает обоснованное мнение о теме, идее композиции и сюжете литературных произведений.

90. Сравните влияние стихии на ход последующих событий в жизни Петра Гринёва (А.С.Пушкин. “Капитанская дочка”) и Мцыри (М.Ю.Лермонтов. “Мцыри”), вспомнив описание грозы в поэме.

Это задание открытого типа, требующее ответ в письменной форме. На него дали верный ответ 13,98% полбалла получили 15,89%, ноль баллов – 18,01%, отказались отвечать 52,12%.

Верный ответ: Если бы не буран (А.С.Пушкин. “Капитанская дочка”), то герой не встретил бы вожатого, т.е. не познакомился бы с Пугачёвым, который в будущем сыграл в жизни Петра не последнюю роль. А Мцыри, герой М.Ю. Лермонтова, смог сбежать из монастыря именно в тот момент, когда все монахи, испугавшись грозы “столпясь при алтаре, ниц лежали на земле”, т.е. лежали лицом вниз от страха.

Критерий оценивания:

Шкала баллов	Критерии
1 балл	A) если ученик дал верный ответ, аргументировав его двумя примерами по двум произведениям (при отсутствии ошибочной информации) /*В повести А.С.Пушкина “Капитанская дочка” Пётр Гринёв сначала не обратил внимания на предупреждение ямщика о приближающемся буране. Приказав ямщику продолжать путь, Гринёв чуть не поплатился жизнью. Герои заблудились. На помощь пришёл вожатый, который впоследствии предстал в образе предводителя народного восстания Емельяна Пугачёва. Он помог путешественникам добраться до постоялого двора и, как известно, сыграл в дальнейшем огромную роль в жизни Гринёва и Маши Мироновой.* *В поэме М.Ю.Лермонтова “Мцыри” главный герой не только не испугался грозы, а наоборот, воспользовался моментом, когда монахи, испытывая страх перед стихией, ушли молиться, убежал из монастыря. В грозе Мцыри чувствует родственную мятежную душу: он “как брат обняться с бурей был бы рад”. Герой провёл на свободе “три блаженных дня”. Хотя он и не добрался до родины, но встреча с грузинкой, бой с барсом – это те события, которые наполнили его короткую жизнь смыслом*/
$\frac{1}{2}$ балла	B) если ученик дал верный ответ по одному произведению, а по другому не ответил C) если ученик дал верный ответ по одному произведению, а по другому ответил неверно D) если ученик дал верный ответ, но рядом присутствует ошибочная информация
0 баллов	E) если нет ответа вообще F) если ответ полностью неверный (по двум произведениям) и для всех остальных случаев

7 класс

1.2.4. Комментирует тему, идею и основные проблемы, выражает обоснованное мнение.

Экзамен 8 июля, вариант A, тестовое задание № 79.

Какое стихотворение стало своеобразным заветом поэта своей стране: "*Цвети свободно, мирный край…*"?

A) "Вот здесь, по эту сторону Аракса" Б. Вагабзаде

B) "Последнее слово" С. Вургуна

C) "Примирись!" М.А. Сабира

D) "Это я" Н. Рафибейли

E) "Перед бурей" Р. Рзы

Это задание закрытого типа. На него дали верный ответ 20,54% абитуриентов, пункт ответа A предпочли 51,24%, отказались отвечать 23,02%.

Данная цитата – последнее четверостишие стихотворения С.Вургуна "Последнее слово" (B), где поднимается тема родины и где поэт говорит о назначении родного края быть "вратами Древнего Востока", желая ему процветания и мира. Многие посчитали, что эта мысль взята из стихотворения Б. Вагабзаде "Вот здесь по эту сторону Аракса..." (A), т.к. и в нём поднимается тема родины. Но в этом стихотворении несколько другой аспект: автор переживает о том, что родина разделена надвое, т.е. говорит о северном и южном Азербайджане. Стихотворение М.А.Сабира "Примирись!" (C) сатирическое, где высмеивается "тупое послушанье". "Это Я" Н.Рафибейли (D) посвящено теме любви, а в стихотворении Р.Рзы (E) говорится, что смелые платаны не склоняют головы перед бурей.

Верный ответ: B

9 класс

1.2.2. Различает жизненную позицию тех или иных героев, сравнивает их.

Экзамен 8 июля, вариант A, тестовое задание № 84.

Укажите верные утверждения по содержанию главы "Переправа" из поэмы А.Т.Твардовского "Василий Тёркин".

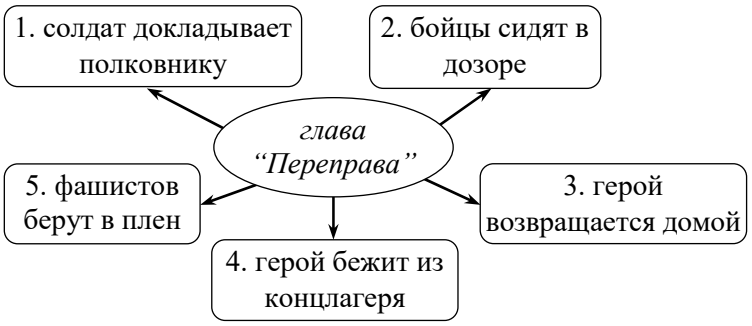

Это открытое задание в форме кластера. На него дали верный ответ 12,13% абитуриентов, ошиблись 63,61%, отказались отвечать 24,26%.

Данное задание проверяет знание и понимание текста поэмы А.Т.Твардовского "Василий Тёркин".

Для выполнения задания, надо вспомнить содержание главы "Переправа". В ней рассказывается о переправе во время Великой Отечественной войны (1041–1945 гг.) воинских подразделений с одного берега на другой, занятый врагом. Фашисты обстреляли реку и сорвали переправу, поэтому те, кто не успел переправиться (основная армия) ничего не знают о судьбе первого взвода, который начал переправу до обстрела. Дозорные, наблюдая за вражеским берегом (пункт 2), обратили внимание на приближающуюся точку. Солдат, рискнувший переплыть реку в начале зимы (...*обломав у края лёд*...), (а это был Тёркин) доложил полковнику о ситуации (пункт 1) и вернулся назад. Все остальные тезисы не верны, т.к. война продолжается и возвращение пока невозможно (пункт 3), о судьбе фашистов ничего не говорится (пункт 5), в главе не повествуется о концлагере (пункт 4).

Верный ответ: 1 и 2

10 класс

1.2.2. Разбирает образы с точки зрения их поведения, отношения с другими героями, авторской позицией.

Экзамен 8 июля, вариант А, тестовое задание № 85.

Укажите верные утверждения относительно героя произведения М.Ю.Лермонтова “Герой нашего времени”.

Печорин

1. убил Вулича на дуэли.
2. ранил Грушницкого.
3. любил Веру.
4. вёл дневник.
5. увёз Бэлу в Пятигорск.

Это открытое задание по роману М.Лермонтова. На него дали верный ответ 14,60% абитуриентов, допустили ошибки 73,02%, отказались отвечать 12,38%.

Данное задание на знание содержания произведения о том, что делал, а чего не делал главный герой. Печорин, действительно, вел дневник (пункт 4): три части из пяти входят в него; и продолжал любить Веру (пункт 3), он даже загнал коня, пытаясь догнать карету Лиговских. Но остальное всё неверно: Вулича зарубил пьяный казак (пункт 1), на дуэли Печорин убил Грушницкого (пункт 2), а Бэла осталась в крепости (пункт 5), где и погибла.

Верный ответ: 3, 4

Экзамен 20 мая, III группа, вариант А

Внимательно ознакомьтесь с представленным текстом и, воспользовавшись информацией, данной в нём, выполните задания 88 – 90.

Текст и задания № 88, 90 к нему.

– Иной раз не спишь ночью, глядишь в темноту ***пустыми*** глазами и думаешь: “За что же ты, ***жизнь***, меня так ***покалечила***? За что так исказнила?” Нету мне ответа ни в темноте, ни при ясном солнышке ... Нету и не дождусь! – И вдруг спохватился: ласково подталкивая сынишку, сказал: – Пойди, милок, поиграйся возле воды…

Ещё когда мы в молчании курили, я, украдкой рассматривая отца и сынишку, с удивлением отметил про себя одно, странное на мой взгляд, обстоятельство. Мальчик был одет просто, но добротно: и в том, как сидела на нём подбитая лёгкой, поношенной цигейкой длиннополая курточка, и в том, что крохотные сапожки были сшиты с расчётом надевать их на шерстяной носок, и очень искусный шов на разорванном когда-то рукаве курточки – всё выдавало женскую заботу, умелые материнские руки. А отец выглядел иначе: прожжённый в нескольких местах ватник был небрежно и грубо заштопан, латка на выношенных защитных штанах не пришита как следует, а скорее наживлена широкими, мужскими стежками.

11 класс

1.2.1. Разбирает стихотворения различных жанров и примеры сюжетной литературы (поэма, рассказ, повесть, роман, драма, комедия, трагедия) с точки зрения языка и стиля, композиции.

88. Укажите жанр произведения, из которого взят данный отрывок. (Аргументируйте свой ответ, используя в качестве доказательств не менее 2-х фактов).

Это задание открытого типа. На него дали верный ответ 7,92%, полбалла получили 5,45%, а ноль баллов – 31,68%, отказались отвечать 33,91%.

Верный ответ: Приводится отрывок из произведения М.Шолохова “Судьба человека”. По жанру это рассказ (небольшой объём), где повествуется о жизни героя на небольшом временном отрезке.

Критерий оценивания:

Шкала баллов	Критерии
1 балл	А) если ученик дал верный ответ, указав жанр произведения (*рассказ*) и аргументировал его двумя фактами /*Рассказ – это небольшой по объёму жанр эпического рода, с одной сюжетной линией, где повествуется о жизни героя за небольшой промежуток времени. Например, в рассказе М.А.Шолохова “Судьба человека” говорится о жизни Андрея Соколова. Количество героев в этом произведении небольшое*/ **или** /*Рассказ. Небольшой по объёму жанр эпического рода, с одной сюжетной линией, где повествуется о жизни героя за небольшой промежуток времени*/

Шкала баллов	Критерии
$\frac{2}{3}$ балла	B) если верно указан жанр произведения (*рассказ*) и приведен только 1 факт C) если наряду с полным верным ответом присутствует 1 неверный
$\frac{1}{3}$ балла	D) если ученик указал только жанр произведения (*рассказ*)
0 баллов	E) – если нет ответа или ответ неверный; – если наряду с верным ответом присутствуют 2 и более неверных ответа; – для всех остальных случаев

11 класс

1.2.4. Выражает отношение и сопоставляет произведения близкие по теме, проблеме и конфликту, основываясь на общественно-политическую ситуацию времени создания произведения, а также моральные ценности.

90. Узнав по данному отрывку героя, назовите его и сравните его судьбу с жизнью доктора Б., вспомнив произведение С. Цвейга “Шахматная новелла”. (Аргументируйте свой ответ, приведя по 1-му примеру из каждого произведения).

Это задание открытого типа. На него дали верный ответ 21,29%, полбалла получили 12,38%, а ноль баллов – 11,14%, отказались отвечать 47,03%.

Верный ответ: Андрей Соколов поведал корреспонденту о своих переживаниях: времени, проведённом в концлагерях, гибели семьи, усыновлении чужого ребёнка. В новелле Цвейга также рассказывается о военном времени, когда доктор Б. находился в изоляции (в одиночестве), в результате чего лишился здоровья (чуть не сошёл с ума от шахматной горячки).

Критерий оценивания:

Шкала баллов	Критерии
1 балл	A) если ученик назвал героя произведения из которого взят отрывок и аргументировал ответ двумя примерами (по 1-му примеру из каждого произведения). При отсутствии ошибочной информации /*Это герой рассказа М. Шолохова “Судьба человека” Андрей Соколов. Во время Великой Отечественной войны (1941 – 1945 гг.) Андрей Соколов оказался в плену у фашистов, лишился семьи, дома, но нашёл в себе силы жить дальше, даже усыновил беспризорного мальчика. Доктор Б., герой С. Цвейга, тоже был в плену у фашистов. Его также покалечила война, но по-другому: он чуть было не лишился рассудка, находясь в одиночной камере. Доктора спасли шахматы*/
$\frac{2}{3}$ балла	B) если ученик **не** назвал героя произведения из которого взят отрывок, но аргументировал ответ двумя примерами (по 1-му примеру из каждого произведения) C) если ученик назвал героя произведения из которого взят отрывок, но аргументировал ответ примером по одному произведению, а по другому **не** ответил **или** ответил неверно D) если ученик дал полный верный ответ, но рядом присутствует ошибочная информация E) если ученик назвал героя произведения из которого взят отрывок, указал общее в судьбе героев /*оба были в плену у фашистов*/, но **не** аргументировал ответ примерами из произведений F) если ученик **не** назвал героя произведения из которого взят отрывок, указал общее в судьбе героев /*оба были в плену у фашистов*/ и аргументировал ответ примером по одному произведению, а по другому **не** ответил **или** ответил неверно
$\frac{1}{3}$ балла	G) если ученик **не** назвал героя произведения из которого взят отрывок, но аргументировал ответ примером по одному произведению, а по другому **не** ответил **или** ответил неверно H) если ученик назвал героя произведения из которого взят отрывок, но **не** аргументировал ответ примером из произведения I) если ученик **не** назвал героя произведения из которого взят отрывок и **не** аргументировал примерам из произведения, а указал только общее в судьбе героев /*оба были в плену у фашистов*/
0 баллов	J) если ответ полностью неверный (по двум произведениям) и для всех остальных случаев

Tarix fənnindən ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında II – III ixtisas qrupları üzrə istifadə edilmiş tapşırıqlar həm Azərbaycan tarixinə, həm də ümumi tarix fənlərinə aid olub. Tapşırıq bloklarında fənn kurikulumunun təlim nəticələrinə uyğun olaraq tarixi proses və hadisələr arasında səbəb-nəticə, məkan-zaman əlaqələri, tarixi proses və hadisələrin ümumiləşdirilməsi, müqayisəsi, qanunauyğunluqları, izahat, nəzəri biliklərin tətbiqi və təhlili ilə bağlı bilik və bacarıqları ölçməyə imkan verən tapşırıqlar üstünlük təşkil etmişdir.

Test tapşırıqları fənn kurikulumuna görə 5 ("Tarixi zaman", "Tarixi məkan", "Dövlət", "Şəxsiyyət", "Mədəniyyət") məzmun xətti üzrə 149 (Azərbaycan tarixindən 88, ümumi tarixdən 61) alt standartın reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Tapşırıqlar məzmun xətləri üzrə təlim nəticələrinə uyğun hazırlanmış

- Azərbaycanın tarixi keçmişi və müasir dövrü haqqında zəruri biliklərə malik olduğunu nümayiş etdirmək;
- tarixi hadisə və proseslərin mahiyyətini konkret dövrün xüsusiyyətləri baxımından təhlil etmək, bir-biri ilə oxşar və fərqli cəhətlərini müəyyən etmək;
- mənbələr əsasında müxtəlif tarixi dövrləri təhlil etmək;
- tarixi hadisə, proses və təzahürlərin səbəb-nəticə əlaqələrini müəyyən etmək və tarixi dövr baxımından qiymətləndirmək;
- dünya tarixinin hadisə və proseslərini Azərbaycan tarixinin eyni dövrləri ilə müqayisə etmək və təhlillər aparmaq;
- müxtəlif tarixi hadisələri konkret məkan baxımından müqayisə etmək;
- cəmiyyət və dövlətlərin inkişafında islahat və inqilabların rolunu fərqləndirmək, aqrar (ənənəvi), sənaye və informasiya cəmiyyətlərini müqayisə etmək;
- tarixi hadisə və proseslərin gedişində şəxsiyyətlərin rolunu qiymətləndirmək;
- müxtəlif cəmiyyətlərdə mədəniyyətin inkişaf xüsusiyyətlərini fərqləndirmək;
- tarixdə ayrı-ayrı dövlətlərin yaranması, inkişafı, tənəzzülü ilə bağlı bilik və bacarıqları nümayiş etdirmək;
- tarixi termin və anlayışların izahını vermək, fərqləndirmək;
- hadisələrin xronoloji ardıcıllığını müəyyən etmək;
- tarixin ayrı-ayrı dövrlərində baş vermiş hadisələri xəritə və cədvəl formasında vermək;
- Azərbaycan və dünya tarixində mühüm rol oynamış dövlət və elm xadimlərinin fəaliyyətinin səciyyəvi xüsusiyyətlərini müəyyən etmək kimi bilik və bacarıqların aşkara çıxarılması və qiymətləndirilməsinə yönəlmişdir.

Qəbul imtahanları iki dəfə – 20 – 21 may və 8-9 iyul tarixlərində keçirilmişdir.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında aparılan təhlili göstərir ki, abituriyentlər II qrup üzrə "Erkən orta əsrlər türk dövlətləri", "Azərbaycana monqol yürüşləri, Azərbaycan Elxanilər dövlətinin tərkibində", "Avropa və Amerika XVII – XVIII əsrlərdə", "Dünya dövlətləri XX əsrin 20 – 40-cı illərində və İkinci Dünya müharibəsi dövründə", "Müstəqilliyin bərpa edilməsi, XX əsrin sonları, XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycan respublikasının daxili və xarici siyasəti" və "Dünya dövlətləri Birinci Dünya müharibəsi dövründə", III qrup üzrə "Azərbaycan mədəniyyəti", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti", "Vətən müharibəsi (İkinci Qarabağ müharibəsi)" və "Dünya dövlətləri İkinci Dünya müharibəsindən sonrakı dövrdə", həm II, həm də III qrup üzrə isə "Azərbaycan XIV əsrin 2-ci yarısı - XV əsrdə", "Azərbaycan Səfəvilər dövləti XVII əsrdə" və "Azərbaycan XX əsrin 20 – 80-ci illərində" bölmələrinə aid tapşırıqları müəyyən qədər zəif cavablandırıblar.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahı təqdim olunur.

Qeyd etmək lazımdır ki, hər bir tapşırıq aid olduğu alt standartın tələblərinin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi üçün nəzərdə tutulub.

Azərbaycan tarixi, 11-ci sinif

3.1.1. Müxtəlif dövrlərdə Azərbaycanda yaranmış dövlətlərin dövlətçilik ənənələrinin və sivilizasiyanın inkişafında rolunu dəyərləndirir

20 may tarixli imtahan, III ixtisas qrupu, A variantı, 40 saylı test tapşırığı

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə aid uyğunluğu müəyyən edin.

1. II hökumətin fəaliyyəti dövrü
2. III hökumətin fəaliyyəti dövrü
3. IV hökumətin fəaliyyəti dövrü

a. Denikin təhlükəsi ilə bağlı hərbi vəziyyətin elan edilməsi

b. Qarabağ general-qubernatorluğunun yaradılması haqqında qərarın verilməsi

c. Parlamentin yaradılması haqqında qanunun verilməsi

d. Muğan Sovet Respublikasının ləğvi

e. Bakının Bakı XKS qüvvələrindən azad edilməsi

A) 1-b, d; 2-a, e; 3-c B) 1-b; 2-a, c; 3-d

C) 1-c, e; 2-a, d; 3-b D) 1-c; 2-b; 3-a, d E) 1-a, b; 2-d; 3-c, e

9-cu və 11-ci siniflərin "Azərbaycan tarixi" dərsliklərindəki "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti" mövzusuna aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 21,03 %-i doğru cavab vermiş, 38,10 %-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Test tapşırığının yerinə yetirilməsi üçün, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin daxili və xarici siyasətinə aid biliklərə malik olmaq lazımdır. II hökumətin fəaliyyəti dövründə – 1918-ci il noyabrın 20-də parlamentin yaradılması haqqında qanun qəbul edildi. III hökumətin fəaliyyəti dövründə – 1919-cu ilin yanvarında Qarabağ general-qubernatorluğunun yaradılması haqqında qərar verilmişdir. 1919-cu ilin iyununda isə Denikin təhlükəsi ilə bağlı hərbi vəziyyət elan edilmişdir. IV hökumətin fəaliyyəti dövründə – 1919-cu ilin avqustunda Muğan Sovet Respublikası ləğv edilmişdir. Bakının Bakı XKS qüvvələrindən azad edilməsi isə yanlışdır, çünki Bakı 1918-ci il sentyabrın 15-də Sentrokaspi qüvvələrindən azad edilmişdir.

Doğru cavab: D

Ümumi tarix, 8-ci sinif

3.1.1. Dövlətlərin (İngiltərə, Fransa, Rusiya, ABŞ, Osmanlı, İran, Çin, Hindistan, Mərkəzi Asiyanın türk dövlətləri, Qazaxıstan, Krım, Sibir, Volqaboyu, Qafqaz xalqları) yaranmasını, idarəçilik formalarını, siyasi, sosial-iqtisadi münasibətləri təhlil edir

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 67 saylı test tapşırığı

Verilənlər arasında hansı dövlətə aid məlumat ***yoxdur***?

- XVIII əsrin sonlarında Krımın itirilməsi ilə razılaşmışdır
- XVII əsrin 20-ci illərində Səfəvilər dövləti ilə müqavilə imzalamışdır
- XVIII əsrin 70-ci illərində dövlət müstəqilliyi əldə etmişdir
- XVIII əsrdə müstəmləkələr uğrunda mübarizədə Benqaliya və Kanadanı itirmişdir

A) Fransa krallığı B) Amerika Birləşmiş Ştatları

C) Rusiya imperiyası D) İngiltərə krallığı E) Osmanlı dövləti

8-ci və 10-cu siniflərin "Ümumi tarix" dərsliklərindəki "Avropa və Amerika XVII – XVIII əsrlərdə" mövzusuna aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 20,57%-i doğru cavab vermiş, 20,03%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Test tapşırığının yerinə yetirilməsi üçün, Avropa və Amerika tarixindən XVII – XVIII əsrlərə aid biliklərə və onları ümumiləşdirmə bacarığına malik olmaq lazımdır. Məlum olduğu kimi, 1783-cü ildə Krımın itirilməsi ilə Osmanlı dövləti razılaşmışdır, 1621-ci ildə Səfəvilər dövləti İngiltərə krallığı ilə əbədi dostluq müqaviləsi imzalamışdır, 1776-cı ildə Amerika Birləşmiş Ştatları müstəqillik əldə etmişdir, Yeddillik müharibədə (1756 – 1763) Böyük Britaniyaya məğlub olan Fransa krallığı Benqaliya və Kanadanı itirmişdir. Verilənlərin heç biri Rusiya imperiyasına aid deyil.

Doğru cavab: C

Ümumi tarix, 9 və 11-ci siniflər

2.1.1. Ölkələrin və xalqların sosial - iqtisadi və mədəni həyatında, beynəlxalq münasibətlərdə baş vermiş dəyişiklikləri, inteqrasiya prosesi ilə bağlı məkan baxımından qiymətləndirir.

8 iyul tarixli imtahan, III ixtisas qrupu, A variant, 57 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

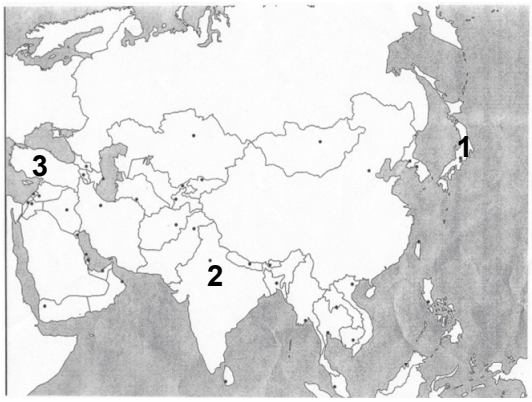

İkinci Dünya müharibəsindən sonra:

a. Ərazisində ingilis ağalığına son qoyuldu
b. Millətlər Cəmiyyətinə daxil oldu
c. "Trumen doktrinası" üzrə ABŞ-dən hərbi-iqtisadi yardım aldı
d. Koreya müharibəsində Şimali Koreyanın müttəfiqi kimi iştirak etdi
e. 1952-ci ilə qədər ərazisi ABŞ qoşunlarının işğalı altında qaldı

9-cu və 11-ci siniflərin "Ümumi tarix" dərsliklərindəki "Dünya ölkələri İkinci Dünya müharibəsindən sonra" mövzusuna aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 14,04%-i doğru cavab vermiş, 27,32%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Test tapşırığının yerinə yetirilməsi üçün, öyrənilmiş bilikləri həm də xəritə üzərində tətbiq etmək bacarığı tələb olunur. Xəritədə Türkiyə, Yaponiya və Hindistana aid xarakterik hadisələri müəyyən etmək lazımdır. 1947-ci ildə Hindistanda ingilis işğalına son qoyulmuş, "Trumen doktrinası"na əsasən Türkiyə Respublikası ABŞ-dən iqtisadi yardım almış, 1945 – 1952-ci illərdə Yaponiya ABŞ qoşunlarının işğalı altında olmuşdur. Koreya müharibəsində isə Türkiyə Respublikası Şimali deyil, Cənubi Koreya tərəfdarı kimi iştirak etmişdir.

Doğru cavab: 1-e, 2-a, 3-c

Azərbaycan tarixi, 8 və 10-cu siniflər

3.1.1. Dövlətlərin yaranması və inkişafında müvafiq dövrün xüsusiyyətlərini müəyyən edir.

9 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variant, 62 saylı test tapşırığı

Xəritədə yerləşdiyi ərazi ulduzla işarələnmiş şəhərin XVII əsr tarixinə aid xüsusiyyətlərini müəyyən edin.

1. Səfəvi dövlətinin paytaxtı olması
2. Şah I Abbas tərəfindən işğaldan azad edilməsi
3. Kirmanşah müqaviləsinə görə Osmanlılar tərəfindən tutulması
4. Səfəvi dövlətinin bəylərbəyliklərindən birinin mərkəzi olması
5. Əhalisinin Şah I Abbas tərəfindən bütün dövlət vergilərindən azad edilməsi

A) 1, 2
B) 3, 5
C) 4, 5
D) 1, 3
E) 2, 4

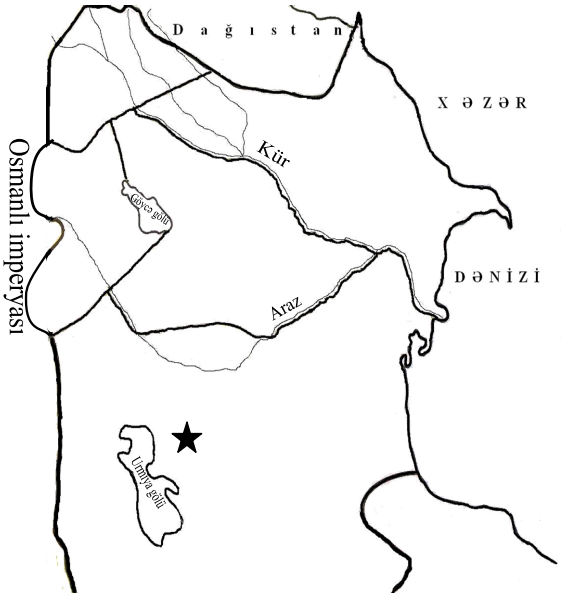

8-ci və 10-cu siniflərin "Azərbaycan tarixi" dərsliklərindəki "Səfəvilər dövləti XVII əsrdə" mövzusuna uyğun tərtib edilmiş bu test tapşırığına abituriyentlərin 26,07%-i doğru cavab vermiş, 26,1%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, Səfəvilər dövlətində XVII əsrdə idarəçilik, hərbi-siyasi vəziyyət haqqında yetkin təsəvvürə və tarixi biliyi ümumiləşdirmə qabiliyyətinə malik olmaq və xəritə üzərində də işləmək bacarığına sahib olmaq lazımdır. Xəritədə Təbriz şəhərinin XVII əsr tarixinə aid olan xarakterik xüsusiyyətləri müəyyən etmək üçün bu dövrdə Təbriz şəhərinin Səfəvilər dövlətində mövcud olan bəylərbəyiliklərdən birinin mərkəzi olmasını müəyyənləşdirmək və Səfəvi-Osmanlı müharibələrinin üçüncü mərhələsində, 1603-cü ildə Şah I Abbasın qoşunları tərəfindən Təbriz şəhərinin Osmanlı ordusundan azad edilməsini müəyyən etmək lazım idi.

Doğru cavab: E

Artıq bir neçə ildir ki, ali məktəblərə qəbul imtahanlarında tarixi mənbə üzərində işlə bağlı tapşırıqlar tətbiq edilir. Tarix fənni üzrə tətbiq edilən mənbə üzərində işlə bağlı tapşırıqlar kurikulumun tələblərinə və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanır. Mənbələrlə bağlı tapşırıqlar məlumatın əldə edilməsi, nəticəçıxarma, təhlil, müqayisə və səbəb-nəticə əlaqələrini müəyyənetmə bacarıqlarını yoxlamaq məqsədi daşıyır.

9 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, mənbəyə aid 88-90 saylı tapşırıqlar

XI əsrin ortalarında Yaxın və Orta Şərqin tarixində mühüm bir hadisə baş verdi. Həmin dövrdə yeni bir türk dövləti yarandı. Mərv şəhərində keçirilən böyük qurultayda Şərqdə və Qərbdə yeni fəthlərə başlamaq qərara alınsa da, sonra Cənubi Qafqaza qarşı hücuma keçmək daha məqsədəuyğun hesab edildi. ... Hətta Bağdad ələ keçirilərək dövlətin ərazisi daha da genişləndirildi.

88 – 90-cı tapşırıqları yerinə yetirmək üçün, səlcuqların Azərbaycana yürüşləri ilə bağlı biliklərə, həmçinin müvafiq mövzu ilə bağlı mühakimə yürütmək, təhlil etmək bacarıqlarına malik olmaq lazımdır.

Azərbaycan tarixi, 7 və 10-cu sinif

1.2.2. Öyrəndiyi dövrə aid yazılı mənbələr üzərində işləyir.

88. Mənbədə haqqında bəhs edilən dövlətin Azərbaycan ərazisində hansı dövlətlərin varlığına son qoyduğunu müəyyən edərək yazın.

Abituriyentlərin 39,11%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirib və onların işi maksimum balla, 11%-i maksimum balın yarısı ilə, 17,86%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 32,51%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Doğru cavab: Rəvvadilər dövləti, Şəddadilər dövləti

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	• Rəvvadilər; • Şəddadilər;
$\frac{1}{2}$ bal	• Bir doğru, bir yanlış cavab; • İki doğru, iki yanlış cavab;
0 bal	• Bir doğru, iki və daha çox yanlış cavab.

Azərbaycan tarixi, 7 və 10-cu sinif

3.1.1. Azərbaycan feodal dövlətlərinin inkişafı, müstəqilliyinin itirməsi və siyasi müstəqilliyinin bərpası səbəblərini şərh edir.

89. Haqqında bəhs edilən dövlətin Azərbaycanı asanlıqla tutmasının iki səbəbini müəyyən edərək yazın.

Abituriyentlərin 22,85%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirib və onların işi maksimum balla, 33,31%i maksimum balın yarısı ilə, 12,53%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 31,3%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Doğru cavab: – Azərbaycanda yaşayan əhalinin böyük hissəsinin səlcuqları soydaşı kimi qəbul etməsi

– Səlcuq türklərinin yürüşləri zamanı Azərbaycanda vahid dövlətin olmaması

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	• feodal dağınıqlığı (daxili çəkişmələr); • vahid dövlətin olmaması; • Əhali səlcuqlara uğurlu müttəfiq kimi baxırdı; • Bizans, erməni və gürcü feodallarına qarşı birgə mübarizə; • İslam dininə mənsub olması; • Azərbaycanda yaşayan əhali səlcuqların soydaşları idi, yəni hər ikisi türk idilər;
$\frac{1}{2}$ bal	• Bir doğru, bir yanlış cavab; • İki doğru, iki yanlış cavab; • Eyni mahiyyətli iki fikrin yazılması;
0 bal	• Güclü ordunun olmaması; • Səlcuqların güclü ordusunun olması; • Hakimiyyət uğrunda mübarizələr; • Bir doğru, iki və daha çox yanlış cavab.

Azərbaycan tarixi, 7 və 10-cu sinif

2.1.1. Müxtəlif tarixi dövrlərdə Azərbaycanın geosiyasi mövqeyini dəyərləndirir.

90. Mənbədə bəhs edilən dövlətin Cənubi Qafqazda möhkəmlənməsinin Azərbaycan üçün hərbi-siyasi (1) və etnosiyasi (2) nəticəsini yazın.

Abituriyentlərin 20,29%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi maksimum balla, 17,68%-i maksimum balın yarısı ilə, 17,33%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 44,7%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

İzah: 1. Bizans imperiyasının Cənubi Qafqazda möhkəmlənməsinin qarşısı alındı.

Azərbaycanın qərb torpaqlarını ələ keçirməyə çalışan gürcü və erməni qəsbkarlarının planları puça çıxdı.

2. Türk-İslam etnik amili Cənubi Qafqazda daha da möhkəmləndi.

– Oğuz türkləri cənubi Qafqazda başlıca etnik və siyasi qüvvəyə çevrildilər.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	• Türk və İslam amili Cənubi Qafqazda o cümlədən Azərbaycanda qəti möhkəmləndi; • Oğuz türkləri Cənubi Qafqazda başlıca etnik və siyasi qüvvəyə çevrildi; • Oğuz türklərinin yeni tayfaları ölkəmizdə məskunlaşdılar və Azərbaycanda qədimdən yaşayan türk əhali ilə tez bir zamanda qaynayıb-qarışdılar; • XI əsrin sonlarından başlayan səlib yürüşləri zamanı onlara ağır zərbələr endirən katolik kilsəsi və Qərbi Avropa dövlətlərinin Şərqlə bağlı istilaçı planlarının həyata keçirilməsinə imkan verilmədi; • Bizansın Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək cəhdlərinin qarşısını aldı; • Bizansa arxayın olub Azərbaycanın qərb torpaqlarını ələ keçirməyə çalışan gürcü və ermənilərin qəsbkarlıq planları puça çıxdı; • Türklərin üçüncü böyük axını baş verdi;
$\frac{1}{2}$ bal	• Bir doğru, bir yanlış cavab; • İki doğru , iki yanlış cavab;
0 bal	• Bir doğru, iki və daha çox yanlış cavab; • Vahid dövlət yarandı; • Türkçülük yayıldı (başa çatdı); • Dövlətçilik ənənələri bərqərar oldu (son qoyuldu).

Qəbul imtahanının nəticələri göstərir ki, abituriyentlər imtahana hazırlıq dövründə tarixi prosesləri öyrənərkən mövzulararası əlaqələndirmə və hadisələri səbəb-nəticə əlaqələri çərçivəsində təhlil edərək yekun ümumiləşdirmə aparmaq, məntiqi nəticə çıxarmaq və mühakimə yürütmək bacarığına daha dərindən yiyələnməlidirlər.

Coğrafiya fənnindən ali təhsil müəssisələrinə II və III (TC altqrupu) ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş tapşırıqlar fənn kurikulumunun müəyyən etdiyi 3 (**"Coğrafi məkan"**, **"Təbiət"**, **"Cəmiyyət"**) məzmun xətti üzrə 6 əsas və 118 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Qəbul imtahanlarında abituriyentlərin aşağıdakı bilik və bacarıqlarının aşkara çıxarılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur:

1. Kainatda Yerin mövqeyini və onun hərəkətinin coğrafi nəticələrini təsvir etmək;
2. Səma cisimlərinin qarşılıqlı təsirini əlaqələndirmək;
3. Yerin sutkalıq və illik hərəkətini Yerdə həyatın mövcudluğu ilə əlaqələndirmək;
4. Coğrafi təbəqələrin inkişaf mərhələlərini izah etmək;
5. Təbii-coğrafi şərait və ehtiyatların yerləşmə qanunauyğunluğunu izah etmək və insanların təbiətdən istifadəsində ekoloji tarazlığın saxlanılması yollarını qiymətləndirmək;
6. Əhalinin dinamikasını ölkələrin iqtisadi inkişaf səviyyəsi ilə əlaqələndirmək;
7. Təsərrüfat sahələrinin yerləşməsində olan ərazi fərqlərini ölkələr üzrə müəyyən etmək.

Qəbul imtahanında istifadə edilmiş tapşırıqların bölmələr üzrə paylanmasında ümumtəhsil məktəblərinin coğrafiya kursunda mövzuların əhəmiyyətlilik dərəcəsi, tədris prosesində bölmələrə ayrılan vaxt və ixtisas qruplarının peşə xüsusiyyətləri nəzərə alınmışdır. Ötən illərdə olduğu kimi, bu il də test bloklarında məntiqi düşünmə tələb edən, biliklərin tətbiqinə əsaslanan xəritə-sxem, qrafik, diaqram və hesablama xarakterli tapşırıqlara üstünlük verilmişdir.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəricilər əsasında aparılan təhlili göstərir ki, abituriyentlərin müəyyən hissəsi "Azərbaycanın relyefi, faydalı qazıntıları", "Azərbaycanın iqlimi", "Materiklərin daxili suları", "Dünyanın təbii ehtiyatlarının yerləşməsi", "Dünya təsərrüfatı" və s. mövzulara aid tapşırıqlara daha yaxşı cavab veriblər. Lakin hesablama xarakterli, xəritə-sxem məzmunu olan, nəzəri bilikləri tətbiqetmə, nəticə çıxarmaq qabiliyyəti tələb edən, müəyyən ölkələrin və ya regionların fiziki-coğrafi və iqtisadi-coğrafi səciyyəsinə aid tapşırıqları nisbətən zəif cavablandırmışdır.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahı təqdim olunur.

10-cu sinif

2.1.6. Quru sularının xüsusiyyətlərinə aid hesablamalar aparır.

20 may tarixli imtahan, III ixtisas qrupu (TC altqrupu), A variantı, 84 saylı test tapşırığı

Uzunluğu 1500 km olan çay mənbəyini 3723 m yüksəklikdən götürür. Çayın mənsəbi Xəzər dənizi olarsa, onun orta meyilliliyini hesablayın (m/km ilə).

"Quru suları və onun təsərrüfatda rolu" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 5,50%-i doğru cavab vermiş, 63,30%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir. Açıq tipli hesablama xarakterli bu test tapşırığında çayın meyilliliyinin müəyyən edilməsi tələb olunur.

10-cu sinfin "Coğrafiya" dərsliyində quru sularının xüsusiyyətlərinə aid kifayət qədər tapşırıq nümunələri və onların izahlarının təqdim olunmasına baxmayaraq, abituriyentlər bu test tapşırığının həllində çətinlik çəkmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, Xəzər dənizinə tökülən çayların düşməsini hesablayanda Xəzər dənizində suyun səviyyəsinin okean səviyyəsindən 27 *m* aşağı olmasını nəzərə almaq lazımdır.

Çayın meyilliliyini hesablamaq üçün əvvəlcə çayın düşməsi müəyyən edilir.

$$D_{(düşmə)} = H_{(mənbə)} - H_{(mənsəb)}$$

$$D = 3723\ m - (-27\ m) = 3750\ m$$

Sonra isə çayın meyilliliyi tapılır. $M = \frac{D}{L}$

Burada, M çayın meyilliliyini, D çayın düşməsini, L isə çayın uzunluğunu göstərir.

$$M = \frac{D}{L} = \frac{3750m}{1500km} = 2,5m/km$$

Doğru cavab: 2,5

11-ci sinif

3.2.1. Ölkələrin inkişafını tarixi-coğrafi baxımdan təhlil edir.

20 may tarixli imtahan, III ixtisas qrupu (TC altqrupu), A variantı, 87 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

1. İspaniya, İtaliya	a. Qərb sahillərini Hind okeanının suları yuyur.
2. Tailand, Vyetnam	b. İri çəltik ixracatçılarıdır.
3. Almaniya, Polşa	c. Ərazilərində codyarpaqlı həmişəyaşıl meşə və kolluqlar geniş sahə tutur.
	d. Zəngin kömür ehtiyatlarına malikdir.
	e. Yayda suvarma əkinçiliyi üstünlük təşkil edir.

Uyğunluğun müəyyən edilməsinə aid açıq tipli test tapşırığı 9 və 10-cu siniflərdə tədris olunan bir neçə mövzunun inteqrasiyasına həsr olunmuşdur. Bu tapşırığa abituriyentlərin 2,75%-i doğru cavab vermiş, 30,28%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırıqda dünyanın müxtəlif regionlarında yerləşən ölkələrə aid xüsusiyyətlərin müəyyən edilməsi tələb olunur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, aşağıdakı uyğunluğu bilmək lazımdır.

İspaniya və İtaliya Cənubi Avropada yerləşir, burada Aralıq dənizi iqlim vilayəti olduğuna görə codyarpaqlı həmişəyaşıl meşə və kolluqlar geniş sahə tutur (c). Bu iqlim vilayətində yay isti və quru keçir. Bu səbəbdən əkinçilik suvarma əsasında mümkün olur (e);

Tailand və Vyetnam Cənub-Şərqi Asiya ölkələridir. Bu ölkələrdə musson iqlimi şəraitində çəltik əkilir, onun məhsulları böyük həcmdə ixrac edilir (b);

Almaniya və Polşa Avropada yerləşir, ölkələr zəngin kömür ehtiyatlarına malikdir (d).

Doğru cavab: 1-c, e; 2-b; 3-d

7-ci sinif

1.3.2. Kartoqrafik elementlərə əsasən sadə hesablamalar aparır.

2.1.4. Hava elementlərinə dair sadə hesablamalar aparır.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 47 saylı test tapşırığı

Sxemdə verilən *A* nöqtəsində havanın temperaturu +14,5°C, *B* nöqtəsində isə +11,8°C-dir. *C* nöqtəsində atmosfer təzyiqini müəyyən edin.

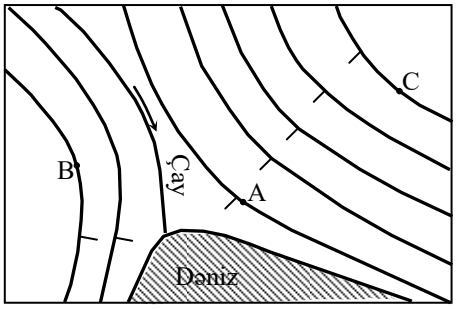

A) 515 mm c.s. B) 535 mm c.s. C) 625 mm c.s.
D) 605 mm c.s. E) 575 mm c.s.

"Atmosfer. Yerin hava təbəqəsi" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 20,17%-i doğru cavab vermiş, 46,39%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Test tapşırığı 7-ci sinifdə tədris olunan "Relyefin təsviri", "Havanın temperaturunun dəyişməsi" və "Atmosfer təzyiqi" mövzularına aid materialları əhatə edir.

Hesablama xarakterli bu test tapşırığında havanın temperaturunun və atmosfer təzyiqinin şaquli istiqamətdə dəyişmə qanunauyğunluğuna görə istənilən məntəqədə hündürlüyə əsasən atmosfer təzyiqinin müəyyən edilməsi tələb olunur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, ilk növbədə kəsmə yüksəklik müəyyən edilməlidir. Sxemdən aydın olur ki, A nöqtəsinin yerləşdiyi horizontalın hündürlüyü çayın sağ sahilində olan birinci horizontalın hündürlüyü ilə eynidir. Buna əsasən A və B nöqtələrində qeyd edilmiş havanın temperaturlarının fərqini taparaq kəsmə yüksəklik müəyyən edilir.

14,5°C – 11,8°C = 2,7°C

Havanın temperaturunun yuxarıya doğru hər 100 m-də 0,6°C azaldığını bilərək, aşağıdakı mütənasiblik yazılır:

100 m – 0,6°C

X – 2,7°C

X = (2,7·100)/0,6=450

Kəsmə yüksəklik – 450 m

Dəniz ilə C nöqtəsi arasında 5 ədəd kəsmə yüksəklik olduğundan, C nöqtəsinin mütləq hündürlüyü 2250 m təşkil edir (5·450=2250).

Atmosfer təzyiqinin yuxarıya doğru hər 10 m-də 1 mm.c.s. azaldığını bilərək, aşağıdakı mütənasiblik yazılır:

10 m – 1 mm.c.s.

2250 m – X

X = (2250·1)/10 =225

Deməli, dəniz ilə C nöqtəsi arasında atmosfer təzyiqi 225 mm c.s. təşkil edir.

Bu zaman C nöqtəsində atmosfer təzyiqini müəyyən etmək üçün aşağıdakı fərq müəyyən edilir.

760 mm c.s – 225 mm. c.s = 535 mm.c.s

Doğru cavab: B

7-ci sinif

2.1.2. Fiziki xəritələri təhlil edir.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 57 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

Yarımadalar:	*Xüsusiyyətləri:*
1. Yutlandiya	a. Ərazisində materikin ucqar nöqtəsi yerləşir.
2. Koreya	b. Cənub hissəsindən gəmiçilik kanalı keçir.
3. Taymır	c. Musson küləklərinin təsiri ilə yağıntılar formalaşır.
	d. Qütb gecə-gündüzləri müşahidə edilir.
	e. Yağıntılar ilboyu bərabər paylanır.

Uyğunluğun müəyyən edilməsinə aid açıq tipli test tapşırığı müxtəlif mövzuların inteqrasiyasına həsr olunmuşdur. Bu tapşırığa abituriyentlərin 4,58%-i doğru cavab vermiş, 30,94%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırıqda göstərilən ərazilərə aid uyğun xüsusiyyətlərin müəyyən edilməsi tələb olunur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, *Yutlandiya yarımadasının* Qərbi Avropada yerləşdiyini, dəniz hava kütlələrinin təsiri altında olduğunu bilmək lazımdır. Ona görə də həmin yarımada il ərzində bol yağıntı alır (e). Onun cənubundan keçən Kil kanalı Şimal və Baltik dənizlərini birləşdirir (b);

Koreya yarımadası Asiyanın şərqində yerləşir, ərazisində musson küləklərinin təsiri ilə yağıntılar formalaşır (c);

Taymır yarımadası Avrasiyanın şimalında, Şimal Buzlu okeanının sahillərində yerləşir, materikin ucqar nöqtəsi də buradadır (Çelyuskin burnu) (a), şimal enliklərində yerləşdiyinə görə qütb gecə-gündüzləri müşahidə edilir (d);

Doğru cavab: 1-b, e; 2-c; 3-a, d

9-cu sinif

3.2.1. Ölkələrin inkişafını tarixi-coğrafi baxımdan təhlil edir.

21 may tarixli imtahan, III ixtisas qrupu (TC altqrupu), A variantı, 24 saylı test tapşırığı

Xəritə-sxemdə ştrixlənmiş ölkəyə aid xüsusiyyətlər:

1. Ərazisində Balxaş gölü yerləşir.
2. Ərazinin geniş hissəsini Qızılqum səhrası tutur.
3. Pambıq istehsalına görə fərqlənir.
4. Federativ respublikadır.
5. Ərazisinin xeyli hissəsi cavan platformada yerləşir.

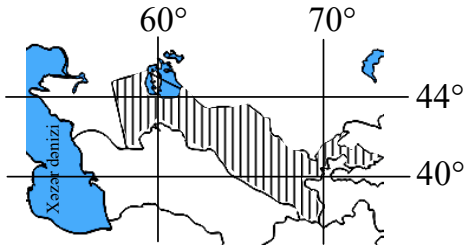

"Türk dünyasının ümumcoğrafi səciyyəsi" bölməsinə aid bu tapşırığa abituriyentlərin 3,71%-i doğru cavab vermiş, 11,31%-i cavab verməkdən imtina etmişdir.

Seçim xarakterli açıq tipli bu tapşırıqda xəritə-sxemdəki ştrixlənmiş ölkəyə aid xüsusiyyətlərin müəyyən edilməsi tələb olunur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün Özbəkistana aid olan fiziki-coğrafi və iqtisadi-coğrafi xüsusiyyətləri bilmək lazımdır.

2. Ərazinin geniş hissəsini Qızılqum səhrası tutur.

3. Pambıq istehsalına görə fərqlənir.

5. Ərazisinin xeyli hissəsi cavan platformada yerləşir.

Doğru cavab: 2, 3, 5

8-ci sinif

1.3.2. Kartoqrafik təsvirlər üzərində hesablamalar aparır.

8 iyul tarixli imtahan, III qrup (TC altqrupu), A variantı, 76 saylı test tapşırığı

Ekvator üzərində olan *A* məntəqəsi 110°ş.u.-da, *B* məntəqəsi *A* məntəqəsindən 3996 km şərqdə, *C* məntəqəsi isə 8991 km qərbdə yerləşir. *B* və *C* məntəqələrinin yerləşdiyi müvafiq saat qurşaqlarını müəyyən edin (nəzərə alın ki, 1°-lik Ekvator qövsünün uzunluğu 111 km-dir).

A) X; XXII B) V; XVII C) VI; XII

D) IX; XIII E) X; II

7-ci sinifdə tədris olunan "Coğrafi koordinatlar" və 8-sinifdə tədris olunan "Qurşaq vaxtı" mövzularının inteqrasiyasına aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 6,67%-i doğru cavab vermiş, 58,10%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Hesablama xarakterli test tapşırığında müxtəlif məntəqələrdə yerləşən ərazilərin uyğun gəldiyi saat qurşaqlarının müəyyən edilməsi tələb olunur. Müvafiq dərsliklərdə bu mövzulara aid kifayət qədər fəaliyyətyönlü tapşırıqların təqdim olunmasına baxmayaraq, abituriyentlər onun həllində çətinlik çəkib.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, şərqə doğru getdikcə vaxt artır, qərbə getdikcə azalır. A məntəqəsinin 110°ş.u.-da, B məntəqəsinin ondan 3996 km şərqdə yerləşdiyini nəzərə alaraq, B məntəqəsinin coğrafi uzunluğunu və onun əsasında saat qurşağını hesablamaq olar.

3996 : 111 = 36°

110°ş.u. + 36°ş.u. = 146°ş.u.

146 : 15 = 9 (qalıq 9), qalıq 7,5-dən çox olduğuna görə 9 + 1 = 10

Deməli, B məntəqəsi X saat qurşağında yerləşir.

C məntəqəsi isə A məntəqəsindən 8991 km qərbdə yerləşir.

8991° : 111 km = 81°

110 °ş.u - 81° = 29°ş.u

29 : 15 = 1 (qalıq 14) qalıq 7,5-dən çox olduğuna görə 1+1=2

Deməli, C məntəqəsi II saat qurşağında yerləşir.

Doğru cavab: E

9-cu sinif

2.1.8. Yaşadığı ərazinin təbii komponentlərinə aid topladığı məlumatları təqdim edir.

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 40 saylı test tapşırığı

Xəritə-sxemdə və cədvəldə göstərilən məntəqələrə aid doğru sıraları müəyyən edin.

I	1, 5	Yüksək dağlıq ərazilərdir
II	3, 4	Otlaq heyvandarlığı üçün əlverişli təbii şəraitə malikdir
III	2, 3	Kaynozoy erasının çökmə süxurları üstünlük təşkil edir
IV	2, 4	Tektonik qalxma zonasında yerləşirlər
V	1, 2	Qışı quraq keçən mülayim-isti iqlim yarımtipi səciyyəvidir
VI	4, 5	Çayları Kür hövzəsinə aiddir

A) I, IV, V B) I, II, IV C) III, V, VI D) II, III, VI E) II, III, IV

Azərbaycanın fiziki coğrafiyasına aid 9-cu və 10-cu siniflərdə tədris olunan bir neçə mövzunun inteqrasiyasına həsr olunmuş bu test tapşırığına abituriyentlərin 20,81%-i doğru cavab vermiş, 14,98%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, "Azərbaycanın fiziki coğrafiyası"na aid biliklərdən istifadə etməklə, təqdim olunan xəritə-sxem və cədvəli müqayisə etmək lazımdır.

3-cü məntəqə düzənlikdə yerləşdiyinə görə qış otlaqları kimi, 4-cü məntəqə yüksək dağlıqda yerləşdiyinə görə yay otlaqları kimi istifadə edilir (II);

2-ci və 3-cü məntəqələr düzənlik ərazilərdə yerləşdiyinə görə Kaynozoy erasının çökmə süxurları üstünlük təşkil edir (III);

4-cü və 5-ci məntəqələrdə axan çaylar Kür hövzəsinə daxildir (VI).

Doğru cavab: D

9-cu sinif

3.1.1. Əhalinin artım dinamikasını ölkələrin inkişaf səviyyəsi ilə əlaqələndirir

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 54 saylı test tapşırığı

10-cu sinif

3.1.1. Əhalinin artımının yaratdığı problemləri təhlil edir

Respublikamızın əhalisi üçün doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Əhalinin yaş tərkibində uşaqların sayı yaşlıların sayından daha çoxdur.
2. Mərkəzi-Aran, Quba-Xaçmaz və Bakı iqtisadi rayonlarında əhalinin milli tərkibi mürəkkəbdir.
3. Ceyrançöl-Acınohur, Qobustan alçaq dağlığı və Lənkəran ovalığında əhalinin sıxlığı yüksəkdir.
4. Urbanizasiya səviyyəsi 50%-dən yuxarıdır.
5. Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunun əhalisinin sayı Naxçıvan iqtisadi rayonunun əhalisinin sayından daha çoxdur.
6. Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda əhalinin əsas hissəsini ləzgilər, saxurlar və tatlar təşkil edir.

Azərbaycanda əhalinin yerləşməsi və demoqrafik inkişafına aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 9,57%-i doğru cavab vermiş, 11,90%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Açıq tipli bu test tapşırığında əhalinin yaş qrupları və regionlar üzrə paylanması, milli tərkibinin müəyyən edilməsi tələb olunur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, əhalinin yaş tərkibində uşaqların sayı yaşlıların sayından daha çoxdur (1), Mərkəzi Aran iqtisadi rayonunda əhalinin milli tərkibi mürəkkəb deyil, Ceyrançöl-Acınohur, Qobustan alçaq dağlığında əhali seyrək məskunlaşır, ölkədə urbanizasiya səviyyəsi 50%-dən yuxarıdır (4), Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunun əhalisinin sayı (623,6 min nəfər - 2023) Naxçıvan iqtisadi rayonunun əhalisinin sayından (465,7 min nəfər) daha çoxdur (5), Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda tatlar yaşamır.

Doğru cavab: 1, 4, 5

9-cu sinif

3.2.4. Təsərrüfat sahələrinin yerləşməsinin əlaqə prinsiplərinin sxemini qurur.

09 iyul tarixli imtahan, III ixtisas qrupu (TC altqrupu), A variantı, 16 saylı test tapşırığı

Xəritə-sxemdə verilmiş iqtisadi rayona aid olan xüsusiyyətlər:

1. İki iqtisadi rayonla həmsərhəddir.
2. Mineral bulaqlarla zəngindir.
3. Əhalisinin sayı Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunun əhalisindən çoxdur.
4. Ərazisində landşaft inversiyası müşahidə edilir.
5. Filiz faydalı qazıntılarla zəngindir.

A) 1, 4, 5 B) 1, 2, 3 C) 1, 2, 5 D) 3, 4, 5 E) 2, 3, 4

"Azərbaycan Respublikasının iqtisadi rayonları" bölməsinə aid bu tapşırığa abituriyentlərin 10,79%-i doğru cavab vermiş, 30,04%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir. Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün Lənkəran-Astara iqtisadi rayonunun xüsusiyyətlərini bilmək lazımdır.

Xəritə-sxemdə təsvir olunan Lənkəran-Astara iqtisadi rayonuna aid aşağıdakı xüsusiyyətlər vardır: Mineral bulaqlarla zəngindir (2); Əhalisinin sayı Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunun əhalisindən çoxdur (3); Ərazisində landşaft inversiyası müşahidə edilir (4). Onlar ardıcıl olaraq E bəndində verilmişdir.

Doğru cavab: E

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, situasiyaya aid 58-60 saylı tapşırıqlar

Uzunluğu 200 km olan *A* çayı Azərbaycanda Kür çayının ən böyük sağ qollarından biridir. Bu çay mənbəyini 3120 m yüksəklikdən götürür və 3 m hündürlükdə Kür çayına tökülür. *A* çayının mənbəyinin yerləşdiyi fiziki-coğrafi rayonun ən hündür zirvəsi Dəlidağdır. Araz çayının bəzi sol qolları da öz mənbəyini bu fiziki-coğrafi rayondan götürür. *A* çayı suvarmada və elektrik enerjisinin istehsalında mühüm əhəmiyyətə malikdir. Çayın hövzəsində müxtəlif faydalı qazıntı yataqları yayılmışdır.

58. Mətndə verilənlərə əsasən cədvəli tamamlayın.

Doğru cavab:

A çayının adı	***A çayının meyilliliyini hesablayıb yazın***	***Mənbəyi A çayının başladığı fiziki-coğrafi rayonda yerləşən digər çayların adı (ən azı 1 çay)***
Tərtərçay	3120 m – 3 m = 3117 m (çayın düşməsi) 3117 m : 200 km = 15,585 m/km *və ya* 15 m/km; 15,5 m/km; 15,6 m/km; 15,58 m/km	– Həkəri – Arpaçay – Bərgüşad – Hocazçay – Şəlvə

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Cədvələ aid bütün məlumatlar düzgün yazılıb. B) Cədvəlin ilk iki sütunu doğru, üçüncü sütunda isə doğru çay ilə yanaşı bir yanlış çay adı yazılıb.
$\frac{2}{3}$ bal	C) İstənilən iki sütun doğru yazılıb (***əgər doğru sütunlardan biri üçüncü sütundursa və əlavə yanlış bir çay adı yazılıbsa***). D) Cədvəlin ilk iki sütunu doğru, üçüncü sütunda isə doğru çay ilə yanaşı iki və daha artıq yanlış çay adı yazılıb.
$\frac{1}{3}$ bal	E) İstənilən bir sütun doğru yazılıb, (***əgər doğru sütun üçüncü sütundursa və əlavə yanlış heç bir çay adı yazılmayıbsa***) digər sütunlar səhv yazılıb və ya yazılmayıb. F) Cədvəlin bir sütunu doğru, üçüncü sütunda isə doğru çay ilə yanaşı iki və daha artıq yanlış çay adı yazılıb.
0 bal	G) Hesablama aparmadan məsələnin cavabı birbaşa yazılıbsa. H) Yalnız üçüncü sütun yazılıb və doğru çay adı ilə yanaşı yanlış çay adı yazılıbsa. I) Digər başqa hallar.

Qeyd 1: Hesablama aparmadan məsələnin cavabı birbaşa yazılıbsa, həmin sütun doğru hesab edilmir.

Qeyd 2: Hesablamanın bütün mərhələləri doğru yazılıb (*həll zamanı istifadə olunan rəqəmlər doğru yazılıb*), lakin çayın meyilliliyini mexaniki olaraq yanlış tapılıb və ya yazılmayıbsa, doğru hesab edilir.

Tapşırıq vasitəsilə abituriyentlərin "Təbiət" məzmun xəttinin 10_2.1.5. (Quru sularının xüsusiyyətlərinə dair layihələr hazırlayır, təqdim edir) və 10_2.1.6. (Quru sularının xüsusiyyətlərinə dair hesablamalar aparır) alt standartların tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Təqdim olunan bu tapşırıq "Azərbaycanın daxili suları" bölməsinə aiddir. Abituriyentlərin 3,78%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 7,66%-i $\frac{2}{3}$ balla, 11,09%-i $\frac{1}{3}$ balla, 26,50%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 50,97%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

59. A çayının keçdiyi ərazilərə aid xüsusiyyətləri müəyyən edib cədvəldə yazın.

Doğru cavab:

A çayının keçdiyi tektonik zonaların adı	***A çayının hövzəsində yayılan süxurların aid olduğu geoloji dövrlər (ən azı 3 dövr)***	***Verilmiş şərti işarələrə əsasən A çayının mənbəyinin yerləşdiyi inzibati rayonda yayılan faydalı qazıntı yataqlarının adları (hər birinə bir nümunə)***
– Kiçik Qafqaz tektonik qalxması *– Kür tektonik çökməsi*	*– IV dövr (antropogen) və ya IV dövr vulkanik, IV dövr çökmə* *– Paleogen* *– Neogen* *– Yura* *– Təbaşir*	Levçay, Şorbulaq, Ağyataq Zod (Söyüdlü), Qızılbulaq Göydərə Mehmana

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) **Cədvələ aid bütün məlumatları düzgün yazıb.** B) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 9-u doğru yazılıb, 3 səhvə yol verilib və ya səhvə yol verilməyib. C) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 8-i doğru yazılıb, 2 səhvə yol verilib və ya səhvə yol verilməyib. D) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 7-i doğru yazılıb, 1 səhvə yol verilib və ya səhvə yol verilməyib.
$\frac{2}{3}$ bal	E) **Hər hansı iki sütun tam doğru, üçüncü sütun isə səhv yazılıb və ya yazılmayıb.** F) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 9-u doğru yazılıb, 4 səhvə yol verilib. G) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 8-i doğru yazılıb, 3 səhvə yol verilib. H) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 7-si doğru yazılıb, 2 səhvə yol verilib. I) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 6-sı doğru yazılıb, 2 səhvə yol verilib və ya səhvə yol verilməyib. J) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 5-i doğru yazılıb, 1 səhvə yol verilib və ya səhvə yol verilməyib.
$\frac{1}{3}$ bal	K) **Hər hansı bir sütun tam doğru, digər iki sütun isə səhv yazılıb və ya yazılmayıb.** L) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 9-u doğru yazılıb, 5 səhvə yol verilib. M) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 8-i doğru yazılıb, 4 – 5 səhvə yol verilib. N) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 7-si doğru yazılıb, 3 – 4 səhvə yol verilib. O) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 6-sı doğru yazılıb, 3 – 4 səhvə yol verilib. P) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 5-i doğru yazılıb, 2 – 3 səhvə yol verilib. Q) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 4-ü doğru yazılıb, 0 – 2 səhvə yol verilib. R) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 3-ü doğru yazılıb, 0 – 1 səhvə yol verilib. S) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 2-i doğru yazılıb və səhvə yol verilməyib.
0 bal	T) Sətir və sütunlar üzrə tələb olunanlardan 6 və daha artıq səhv olarsa (***A, E, K bəndlərinin tələbləri ödənilmədiyi halda***). U) Digər başqa hallar.

Qeyd 1*:* Sütunlar üzrə tələb olunanlara – birinci sütun üzrə iki, ikinci sütun üzrə üç, üçüncü sütun üzrə isə dörd məlumat aiddir. Yoxlama zamanı abituriyentin cavabı sütunlar üzrə (meyarın A, E, K bəndləri) və saylar üzrə araşdırılır.

Qeyd 2: Üçüncü sütunda hər işarə üzrə düzgün yataq adı ilə yanaşı bir və daha çox yataq adı yazılarsa, bu sətir səhv hesab olunur və bir işarə üzrə birdən artıq yazılan səhv yataq adı bir səhv kimi nəzərə alınır.

Tapşırıq vasitəsilə abituriyentlərin "Təbiət" məzmun xəttinin 8_2.1.2. (Tektonik xəritələrdə litosfer tavalarının hərəkətinin nəticələrini oxuyur), 9_2.1.2. (Geoloji xarakterli tematik xəritələri oxuyur) və 11_2.1.2. (Mineral ehtiyatların istifadəsinin proqnozlarına dair hesablamalar aparır.) alt standartların tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Təqdim olunan bu tapşırıq "Azərbaycanın geoloji quruluşu və faydalı qazıntıları" bölməsinə aiddir. Abituriyentlərin 4,64%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 5,89%-i 2/3 balla, 13,34%-i 1/3 balla, 25,90%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 50,23%-i yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

60. A çayının keçdiyi iqtisadi, inzibati və fiziki-coğrafi rayonları müəyyən edib, cədvəldə müvafiq xanalara yazın.

Doğru cavab:

A çayının keçdiyi iqtisadi rayonların adı	***A çayından təsərrüfat məqsədilə istifadə edən inzibati rayonların adı (ən azı 2 rayon)***	***A çayının keçdiyi fiziki-coğrafi rayonu rəqəmlərlə xəritə-sxemdə qeyd edin (ən azı 2 rayon)***	***Xəritə-sxemdə qeyd etdiyiniz rəqəmlərə müvafiq olaraq A çayının keçdiyi fiziki-coğrafi rayonların adlarını yazın (ən azı 2 rayon)***
Şərqi Zəngəzur Qarabağ	*Kəlbəcər Tərtər Bərdə*	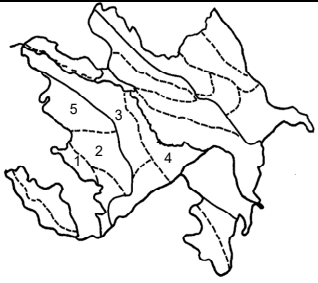	*1. Qarabağ vulkanik yaylası (və ya Qarabağ yaylası)* *2. Qarabağ (və ya Qarabağ dağları)* *3. Qazax-Qarabağ* *4. Mərkəzi Aran (Kür-Araz)* *5. Gəncə* *(**Qeyd:** fiziki-coğrafi rayonların nömrələri şərtidir, abituriyentin xəritə-sxem üzərində qeyd etdiyi rəqəmlər əsas götürülsün.)*

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) **Cədvələ aid bütün məlumatlar düzgün yazılıb.** B) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan 6-sı düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, ən çoxu 1 səhvə yol verilib. C) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 5-i düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, heç bir səhvə yol verilməyib.
$\frac{2}{3}$ bal	D) **İlk 3 sütundan ikisi tam doğru yazılıb (*əgər yazılan iki sütundan biri 3-cü sütundursa o zaman xəritə-sxemdə qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunmalıdır*).** E) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 6-sı düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, 2-3 səhvə yol verilib. F) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 5-i düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, 1-2 səhvə yol verilib. G) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 4-ü düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, heç bir səhvə yol verilməyib.
$\frac{1}{3}$ bal	H) **İlk 3 sütundan biri tam doğru yazılıb (*əgər yazılan sütun 3-cü sütundursa o zaman xəritə-sxemdə qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunmalıdır*).** I) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 6-sı düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, ən çoxu 4 səhvə yol verilib. J) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 5-i düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, ən çoxu 3 səhvə yol verilib. K) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 4-ü düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, 1-2 səhvə yol verilib. L) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 3-ü düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, ən çoxu 1 səhvə yol verilib. M) İlk 3 sütunda tələb olunanlardan ən az 2-si düzgün yazılıb və 3-cü sütunda qeyd olunan nöqtəyə (rəqəmə) müvafiq olaraq 4-cü sütunda düzgün fiziki-coğrafi rayon adı qeyd olunub, heç bir səhvə yol verilməyib.
0 bal	N) İlk 3 sütun yazılmadan 4-cü sütun yazılıbsa. O) Digər başqa hallar.

Tapşırıq vasitəsilə abituriyentlərin "Təbiət" məzmun xəttinin 7_2.1.2. (*Fiziki xəritələri təhlil edir*.) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Təqdim olunan bu tapşırıq "Azərbaycan Respublikasının fiziki coğrafi rayonlaşdırılması" bölməsinə aiddir. Abituriyentlərin 2,17%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 2,31%-i $\frac{2}{3}$ balla, 4,96%-i $\frac{1}{3}$ balla, 35,62%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 54,93% -i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Riyaziyyat fənnindən qəbul imtahanında istifadə edilmiş tapşırıqlar fənn kurikulumuna görə 5 (**"Ədədlər və əməllər"**, **"Cəbr və funksiyalar"**, **"Həndəsə"**, **"Ölçmə"**, **"Statistika və ehtimal**") məzmun xətti üzrə 12 əsas və 187 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Tapşırıqlar ilə abituriyentlərin:

1. Ədədlər üzərində dəqiq və təqribi hesablamalar aparmaq;
2. Həyati məsələlərin həllində riyazi bilikləri tətbiq etmək;
3. Riyazi anlayışlara aid alqoritmləri yerinə yetirmək;
4. Rasional ifadələr üzərində eynilik çevrilmələri aparmaq;
5. Tənlik və bərabərsizlikləri həll etmək;
6. Riyazi kəmiyyətlər arasındakı asılılıqların qrafiki təsvirini mənimsəmək;
6. Həndəsi fiqurlarla, koordinatlar və vektorlarla əməliyyatların yerinə yetirilməsi;
7. Müstəvi fiqurların və fəza cisimlərinin xassələrini praktik həndəsi məsələlərin həllinə tətbiq etmək;
8. Statistik məlumatları toplamaq, araşdırmaq, sistemləşdirmək və nəticəsini təqdim etmək;
9. Statistika və ehtimal əsasında hadisənin başvermə mümkünlüyünü proqnozlaşdırmaq;
10. Ətraf aləmdə ehtimal və statistikanın qanunauyğunluqlarının mövcudluğu haqqında məlumatları izah etmək, ehtimalın klassik modelinə əsasən hadisələrin baş verməsini proqnozlaşdırmaq üzrə bilik və bacarıqlarının aşkara çıxarılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Qəbul imtahanlarında istifadə edilmiş tapşırıqların I ixtisas qrupu üzrə 20-si cəbr və 10-u həndəsəyə, II ixtisas qrupu üzrə isə 18-i cəbr və 12-si həndəsəyə aid olmuşdur.

Bu il ilk dəfə olaraq I ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında istifadə olunmuş test blokuna həlli ətraflı yazı tələb edən tapşırıqlardan biri "Həndəsə" məzmun xəttinə aid isbat məsələsi daxil edilmişdir.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəricilər əsasında aparılan təhlili göstərir ki, hər iki ixtisas qrupu üzrə abituriyentlərin müəyyən hissəsi funksiyanın limiti, üstlü funksiya, loqarifmik funksiya, triqonometrik funksiyalar, ehtimal nəzəriyyəsi, fəzada düz xətlər və müstəvilər, ədədi və həndəsi silsilələr, çoxüzlülər, fırlanma cisimləri mövzularına aid tapşırıqları zəif cavablandırıblar.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahları təqdim olunur.

11-ci sinif

3.2.2. Fəzada oxşarlıq çevrilməsini məsələlər həllinə tətbiq edir.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 1 saylı test tapşırığı

Mərkəzi $O(3; -2)$ nöqtəsində və əmsalı $k=2$ olan homotetiyada $A(-2; -1)$ nöqtəsi hansı nöqtəyə çevrilər?

A) (1; -8) B) (-7; 0) C) (-5; -1)

D) (3; -5) E) (0; 4)

11-ci sinifdə tədris olunan "Hərəkət. Oxşarlıq" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 8,70%-i doğru cavab vermiş, 47,88%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Məlumdur ki, mərkəzi $O(3; -2)$ nöqtəsində və əmsalı $k=2$ olan homotetiyada $A(-2; -1)$ nöqtəsi $A'(x; y)$ nöqtəsinə çevrildiyindən, $OA' = 2 \cdot OA$ bərabərliyi doğrudur. $\langle x-3; y+2\rangle = 2 \cdot \langle -5; 1\rangle \Rightarrow \begin{cases} x-3=-10 \\ y+2=2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=-7 \\ y=0 \end{cases}$.

Onda, $A'(-7; 0)$.

Doğru cavab: B

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların homotetiya (oxşarlıq) haqqında biliklərinin az olması ilə izah etmək olar.

10-cu sinif

2.1.3. Triqonometrik funksiyalar üçün toplama düsturlarını, onlardan alınan nəticələri bilir və tətbiq edir.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 10 saylı test tapşırığı

$(\operatorname{tg}\alpha - \operatorname{tg}\beta) \cdot \operatorname{ctg}(\alpha - \beta) - \operatorname{tg}\alpha \cdot \operatorname{tg}\beta + \dfrac{\operatorname{ctg}\alpha}{\operatorname{tg}\alpha}$ ifadəsini sadələşdirin.

A) $\dfrac{1}{\sin^2\alpha}$ B) $\dfrac{1}{\cos^2\alpha}$ C) $\operatorname{tg}\alpha$ D) $\operatorname{ctg}(\alpha+\beta)$ E) $\operatorname{tg}(\alpha-\beta)$

10-cu sinifdə tədris olunan “Triqonometrik funksiyalar üçün toplama teoremi” bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 10,93%-i doğru cavab vermiş, 51,54%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

$$(\operatorname{tg}\alpha-\operatorname{tg}\beta)\cdot\operatorname{ctg}(\alpha-\beta)-\operatorname{tg}\alpha\cdot\operatorname{tg}\beta+\frac{\operatorname{ctg}\alpha}{\operatorname{tg}\alpha}=(\operatorname{tg}\alpha-\operatorname{tg}\beta)\cdot\frac{1}{\operatorname{tg}(\alpha-\beta)}-\operatorname{tg}\alpha\cdot\operatorname{tg}\beta+\operatorname{ctg}\alpha\cdot\frac{1}{\operatorname{tg}\alpha}=$$

$$=(\operatorname{tg}\alpha-\operatorname{tg}\beta)\cdot\frac{1+\operatorname{tg}\alpha\cdot\operatorname{tg}\beta}{\operatorname{tg}\alpha-\operatorname{tg}\beta}-\operatorname{tg}\alpha\cdot\operatorname{tg}\beta+\operatorname{ctg}^2\alpha=1+\operatorname{ctg}^2\alpha=\frac{1}{\sin^2\alpha}$$

Doğru cavab: A

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrinin əsas səbəbi onların triqonometrik funksiyalar üçün toplama teoremlərini düzgün tətbiq etməyi bacarmamalarıdır.

7-ci sinif

1.1.4. Çoxluqların birləşməsi və kəsişməsi xassələrini məsələlər həllinə tətbiq edir.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 17 saylı test tapşırığı

Biri digərinin alt çoxluğu olmayan A və B çoxluqları üçün $n(A\cup B)=12$, $n(A\cap B)=4$ olarsa, B çoxluğunun ən çoxu neçə elementi olduğunu tapın.

A) 11 B) 6 C) 9 D) 8 E) 10

7-ci sinifdə tədris olunan “Çoxluqlar” bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 14,63%-i doğru cavab vermiş, 21,54%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

$n(A\cup B)=12$ və $n(A\cap B)=4$ olduğundan, A və B çoxluqlarının ortaq olmayan elementlərinin sayı 12 – 4 = 8 olar. B-nin elementlərinin sayının ən çox olması üçün A-nın elementlərinin sayı ən az olmalıdır. A çoxluğu B-nin alt çoxluğu olmadığından, yalnız A-ya aid olan ən azı 1 element var. Deməli, yalnız B-yə aid ən çoxu 7 element var. Beləliklə, B çoxluğunun ən çoxu 4 + 7 = 11 elementi ola bilər. Diaqramda elementlərin paylanması göstərilmişdir.

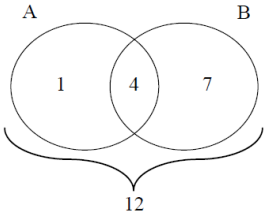

Doğru cavab: A

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrinin səbəbi onların çoxluqlar haqqında təsəvvürlərinin az olmasıdır.

8-ci sinif

3.1.3. Pifaqor teoremini tətbiq edir, iti bucağın triqonometrik funksiyalarının tərifləri bilir və bəzi bucaqların triqonometrik funksiyalarının qiymətini tapır.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 19 saylı test tapşırığı

$ABCD$ kvadratında $\angle ADM=\angle MDC$, $MK\perp MD$, $MD=11\sqrt{2}$ və $AK=6$ olarsa, BK-nı tapın.

A) $5\sqrt{2}$ B) 8 C) $6\sqrt{2}$ D) 10 E) 12

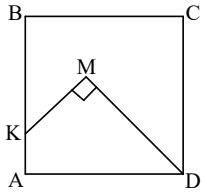

8-ci sinifdə tədris olunan “Çoxbucaqlılar. Dördbucaqlılar” bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 10,31%-i doğru cavab vermiş, 47,10%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

I üsul: DM şüası D bucağının tənbölənidir. Ona görə DM şüası kvadratın DB diaqonalını öz üzərində saxlayar. $BK=x$ qəbul edilsə, kvadratın tərəfi $AB=x+6$, diaqonalı isə $BD=(x+6)\cdot\sqrt{2}$ olar. KMB üçbucağı bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucaq olduğundan,

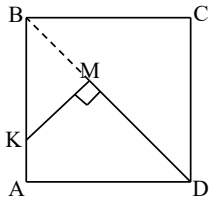

$$BM=MK=\frac{x}{\sqrt{2}}=\frac{x\sqrt{2}}{2}.$$

$$BD=BM+MD=\frac{x\sqrt{2}}{2}+11\sqrt{2}=\frac{\sqrt{2}}{2}(x+22).$$

$$\frac{\sqrt{2}}{2}(x+22)=(x+6)\cdot\sqrt{2}$$

$$x+22=2\cdot(x+6)$$

$x+22=2x+12 \Rightarrow x=10$, $BK=x=10$

II üsul: *MK* və *AD* düz xətlərinin kəsişmə nöqtəsi *N* ilə işarə edilərsə, alınan *NMD* üçbucağı bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucaq olar $\left(\angle M=90^\circ, \angle MDA=\frac{1}{2}\cdot\angle D=45^\circ\right)$.

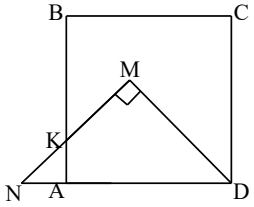

Şərtə görə $MD=MN=11\sqrt{2} \Rightarrow DN=11\sqrt{2}\cdot\sqrt{2}=22$. *KAN* üçbucağı da bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucaqdır $\left(\angle NAK=90^\circ, \angle KNA=45^\circ\right)$. Ona görə $NA=AK=6$. $AB=AD=ND-AN=22-6=16$. $BK=AB-AK=16-6=10$.

Doğru cavab: D

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların mühakimə aparmaq qabiliyyətlərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

11-ci sinif.

2.1.2. Elementar funksiyaların törəmələri cədvəlinin və törəmənin hesablanması qaydalarının köməyi ilə bəzi funksiyaların törəməsini tapır.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 21 saylı test tapşırığı

$f(x)=\frac{x+x^2}{x^3}$ funksiyası üçün $f'(1)$-i tapın.

A) –2 B) 2 C) 3 D) 1 E) –3

11-ci sinifdə tədris olunan "Törəmə və tətbiqləri" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 11,39%-i doğru cavab vermiş, 25,98%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

$$f'(x)=\left(\frac{x+x^2}{x^3}\right)'=\frac{\left(x+x^2\right)'\cdot x^3-\left(x^3\right)'\cdot\left(x+x^2\right)}{\left(x^3\right)^2}=\frac{(1+2x)\cdot x^3-3x^2\cdot\left(x+x^2\right)}{x^6}=\frac{-x^4-2x^3}{x^6}$$

$$f'(1)=\frac{-1^4-2\cdot1^3}{1^6}=-3$$

.

Doğru cavab: E

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrinin əsas səbəbini onların iki funksiyanın nisbətinin törəməsinin tapılması qaydasını bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

9-cu sinif.

2.2.3. Kvadrat bərabərsizliyi həll edir.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 25 saylı test tapşırığı

Simmetriya oxu $x=-2$ olan $y=x^2+(p+1)x+q$ parabolasının təpə nöqtəsi absis oxu üzərində yerləşir. $p+q$ cəmini tapın.

9-cu sinifdə tədris olunan "Funksiyalar və qrafiklər" bölməsinə aid açıq tipli test tapşırığına abituriyentlərin 4,64%-i doğru cavab vermiş, 58,55%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Təpəsi $(m; n)$ nöqtəsində yerləşən kvadratik funksiyanın analitik ifadəsi $y=a(x-m)^2+n$ şəklindədir. Şərtə görə, $a=1$, $m=-2$, $n=0$ olduğundan, $y=(x+2)^2$.

$$(x+2)^2=x^2+(p+1)x+q \Rightarrow x^2+4x+4=x^2+(p+1)x+q \Rightarrow \begin{cases} p+1=4 \\ q=4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} p=3 \\ q=4 \end{cases} \Rightarrow p+q=7$$

.

Doğru cavab: 7

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrinin əsas səbəbini funksiya anlayışının tədrisinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

10-cu sinif

3.1.2. Fəzada düz xətlərin qarşılıqlı vəziyyətinə və fəzada müstəvilərin qarşılıqlı vəziyyətinə aid məsələlər həll edir.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 26 saylı test tapşırığı

Müstəvini kəsən parçanın A, B uclarından və M orta nöqtəsindən müstəvini, uyğun olaraq, A_1, B_1 və M_1 nöqtələrində kəsən paralel düz xətlər çəkilmişdir. AA_1=6, MM_1=9 olarsa, BB_1 parçasının uzunluğunu tapın.

10-cu sinifdə tədris olunan "Fəzada düz xətlər və müstəvilər" bölməsinə aid açıq tipli bu test tapşırığına abituriyentlərin 4,16%-i doğru cavab vermiş, 51,42%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Şərtə əsasən AA_1=6, MM_1=9. MM_1 və BB_1 paralel düz xətlər üzərində yerləşən parçalar, uyğun olaraq, M_1 və B_1 ucundan AA_1 parçasının uzunluğu qədər uzadılır. $AA_1B_1B_2$ paraleloqram olduğundan və M_1M_2, B_1B_2, AA_1 paralel parçalar olduğuna görə $M_1M_2=B_1B_2=AA_1=6$. $AM=MB$, $MM_2 \| BB_2$ olduğuna görə MM_2 parçası ABB_2 üçbucağının orta xəttidir, deməli,

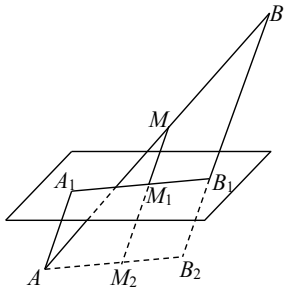

$$MM_2 = \frac{1}{2}\cdot BB_2 = 9+6 = 15 \Rightarrow BB_2 = 30 \Rightarrow BB_1 = BB_2 - B_1B_2 = 30-6 = 24.$$

Doğru cavab: 24

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların fəza təsəvvürlərinin və təhliletmə qabiliyyətlərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

21 may tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı situasiyaya aid 28-30 saylı tapşırıqlar:

Şagirdlər bayram şənliyi üçün 15 ədəd göy, qırmızı və yaşıl rəngdə düzgün altıbucaqlı prizma formalı qutu hazırladılar. Hər bir qutunun yan səthinin açılışı $6\text{ sm}\times 42\text{ sm}$ ölçülü düzbucaqlıdır, həcmi isə bu şərtlər daxilində ən böyükdür. Qutulardan hər birinin oturacağı elə dairə formalı kartondan kəsilib hazırlanıb ki, itki ən az olsun.

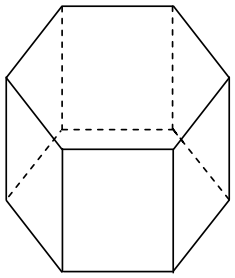

28. Bir qutunun həcmini tapın.

Həlli: Şərtə əsasən oturacağının tərəfi 7, hündürlüyü 6 və oturacağının tərəfi 1, hündürlüyü 42 olan iki altıbucaqlı prizma formalı qutu hazırlamaq olar. Prizmanın həcmi oturacağındakı çoxbucaqlının tərəfinin uzunluğunun kvadratı və hündürlüyü ilə düz mütənasib asılıdır. Ona görə də həcmi bu şərtlər daxilində ən böyük olan prizmanın oturacağının tərəfi 7, hündürlüyü 6 olacaqdır.

$$S_{ot} = \frac{1}{2}\cdot P_{ot}\cdot r = \frac{1}{2}\cdot 7\cdot 6\cdot \frac{7}{2\tan 30^0} = \frac{3\cdot 49\cdot\sqrt{3}}{2} \quad \text{və ya} \quad S_{ot} = 6\cdot\frac{a^2\sqrt{3}}{4} = \frac{3\cdot 49\cdot\sqrt{3}}{2}$$

$$V = S_{ot}\cdot h = \frac{3\cdot 49\cdot\sqrt{3}}{2}\cdot 6 = 49\cdot\sqrt{3}\cdot 9 = 441\sqrt{3}\ sm^3$$

Doğru cavab: $441\sqrt{3}\ sm^3$

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab ($441\sqrt{3}\ sm^3$) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb;
$\frac{1}{3}$ bal	C) Oturacağının tərəfi 1, hündürlüyü 42 olan düzgün prizmanın həcmi ($63\sqrt{3}\ sm^3$) hesablama aparılaraq tapılıb, lakin həcmi ən böyük olan altıbucaqlı prizmanın həcmi ***hesablanmayıb***; D) ***Səhvən*** $a=6,\ h=7$ qəbul edilərək, $V = \frac{6\cdot 36\cdot\sqrt{3}}{4}\cdot 7 = 54\cdot\sqrt{3}\cdot 7 = 378\sqrt{3}\ sm^3$ olduğu hesablanıb;

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	E) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; F) Birbaşa cavab ($441\sqrt{3}\ sm^3$) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; G) Düzgün altıbucaqlının perimetri və ya daxilinə çəkilmiş çevrənin radiusu tapılıb, lakin sahəsi ***hesablanmayıb***; H) ***Səhvən*** $a=6\Rightarrow S=\frac{6^2\cdot\sqrt{3}}{4}\cdot 6=54\sqrt{3}$ tapılaraq, $V=54\sqrt{3}\cdot 42=2268\sqrt{3}$ və ya $V=54\sqrt{3}\cdot 6=324\sqrt{3}$ və s. hesablanaraq, həll prosesi aparılıb; I) ***Səhvən*** $a=42\Rightarrow S=\frac{42^2\cdot\sqrt{3}}{4}\cdot 6=2646\sqrt{3}$ tapılaraq, hər hansı həcm hesablanıb; J) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 10_3.2.3. (*Prizmanın yan səthinin, tam səthinin və həcminin tapılmasına aid məsələləri həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 1,13%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 0,52%-i $\frac{2}{3}$ balla, 0,52%-i $\frac{1}{3}$ balla, 23,47%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 74,36%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrinin əsas səbəbini onların stereometriyada ən sadə fiqur sayılan prizma haqqında təsəvvürlərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

29. Bir qutunun oturacağı hazırlanarkən dairə şəkilli kartonun itkiyə gedən hissəsinin sahəsini hesablayın. $\left(\sqrt{3}\approx 1,7;\ \pi\approx 3\right)$

Həlli: Məlumdur ki, verilmiş düzgün altıbucaqlı prizmanın tərəfi 7 sm-dir. Şərtdə tələb olunduğu kimi itkinin ən az olması üçün dairəşəkilli karton düzgün altıbucaqlının xaricinə çəkilmiş dairə ölçüsündə olmalıdır. Yəni onun radiusu altıbucaqlının tərəfinə bərabər olmalıdır. Dairəşəkilli kartonun itkiyə gedən hissəsinin sahəsi hesablanılır. Əvvəlki tapşırığın həllindən məlumdur ki, altıbucaqlının sahəsi $S_{ot}=\frac{147\sqrt{3}}{2}$. Dairənin sahəsi: $S_d=\pi R^2=7^2\cdot 3=147$.

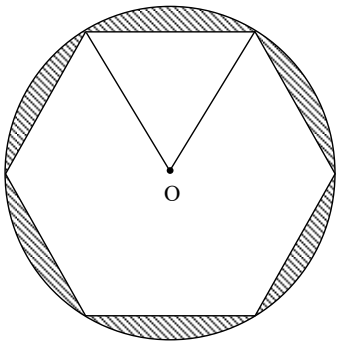

Buradan, ştrixlənmiş hissənin sahəsi

$$S_{\text{ştrix}}=147-\frac{147\sqrt{3}}{2}=147-124,95=22,05$$

Doğru cavab: 22,05 sm²

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab (22,05 sm^2) tapılıb; B) Əvvəlki tapşırıqda altıbucaqlının sahəsi ***səhv*** tapılıb və bu ***səhvə*** uyğun olaraq həll prosesi sona qədər düzgün aparılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	C) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən ***mexaniki səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb;
$\frac{1}{3}$ bal	D) Həll prosesi yazılaraq *dairənin sahəsi* düzgün tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***;
0 bal	E) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; F) Birbaşa cavab (22,05 sm^2) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; G) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 9_3.1.4. (*Dairənin daxilinə və xaricinə çəkilmiş dördbucaqlının xassələrini məsələlər həllinə tətbiq edir*) alt standartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 2,67%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 0,50%-i $\frac{2}{3}$ balla, 0,76%-i $\frac{1}{3}$ balla, 12,78%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 83,28%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların təhliletmə qabiliyyətlərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

30. Yaşıl qutuların sayı göy qutuların sayından 3 dəfə çox, qırmızı qutuların sayından isə bir ədəd azdır. Bu qutulardan üçü təsadüfi seçilir. Seçilən qutuların hamısının eyni rəngli olması hadisəsinin ehtimalını tapın.

***Həlli*:** Göy qutuların sayı x-la işarə edilsə, onda yaşıl qutuların sayı $3x$, qırmızı qutuların sayı isə $3x+1$ olar. Bütün qutuların sayı 15 olduğundan, $3x+x+3x+1=15 \Rightarrow 7x+1=15 \Rightarrow x=2$ alınır. Deməli, yaşıl qutuların sayı 6, qırmızı qutuların sayı isə 7-dir.

I üsul: ${}_{15}C_3$ -mümkün halların sayı, ${}_6C_3$ - üçünün də yaşıl olması üçün əlverişli halların sayı, ${}_7C_3$ - üçünün də qırmızı olması üçün əlverişli halların sayıdır. Onda, axtarılan ehtimal

$$p=\frac{{}_6C_3+{}_7C_3}{{}_{15}C_3}=\frac{20+35}{5\cdot 13\cdot 7}=\frac{55}{5\cdot 13\cdot 7}=\frac{11}{91}$$

olar.

II üsul: Ardıcıl olaraq seçilən üç qutunun üçünün də yaşıl olması hadisəsinin ehtimalı $p_1=\frac{6}{15}\cdot\frac{5}{14}\cdot\frac{4}{13}$, ardıcıl olaraq seçilən üç qutunun üçünün də qırmızı olması hadisəsinin ehtimalı isə $p_2=\frac{7}{15}\cdot\frac{6}{14}\cdot\frac{5}{13}$-dir. Onda, axtarılan ehtimal

$$p=p_1+p_2=\frac{6}{15}\cdot\frac{5}{14}\cdot\frac{4}{13}+\frac{7}{15}\cdot\frac{6}{14}\cdot\frac{5}{13}=\frac{4}{91}+\frac{7}{91}=\frac{11}{91}.$$

Doğru cavab: $\boldsymbol{\frac{11}{91}}$

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab ($\frac{11}{91}$) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; C) *Seçmə üsulu* ilə və ya birbaşa qutuların sayı düzgün tapılıb və həll prosesi sona qədər aparılaraq axtarılan ehtimal düzgün hesablanıb (yəni tənlik ***qurulmadan*** qutuların sayı tapılıb və həll prosesi sona qədər düzgün aparılıb);
$\frac{1}{3}$ bal	D) Tənlik qurularaq həll edilib, göy, yaşıl və qırmızı rəngli qutuların sayı düzgün tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır*** (burada ***səhvən*** $\frac{{}_6C_1\cdot{}_7C_1\cdot{}_2C_1}{{}_{15}C_3}=\frac{12}{65}$ və ya $\frac{{}_6C_3}{{}_{15}C_3}\cdot\frac{{}_7C_3}{{}_{15}C_3}=\frac{4}{1183}$ və ya $\frac{{}_6C_3\cdot{}_7C_3}{{}_{15}C_3}=\frac{20}{13}$ və ya $\frac{{}_6C_1+{}_6C_1+{}_6C_1}{{}_{15}C_3}=\frac{3}{91}$ və s. hesablamalar aparıla bilər; E) **II üsulla** həll zamanı *seçmə üsulu* ilə və ya birbaşa göy, yaşıl və qırmızı rəngli qutuların sayı, $p_1=\frac{6}{15}\cdot\frac{5}{14}\cdot\frac{4}{13}$ və $p_2=\frac{7}{15}\cdot\frac{6}{14}\cdot\frac{5}{13}$ ehtimallarından yalnız biri tapılıb, lakin həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır***; F) Birbaşa $\frac{{}_6C_3+{}_7C_3}{{}_{15}C_3}=\frac{11}{91}$ yazılıb (yəni həll prosesinin birinci mərhələsi ***yoxdur***, həmçinin uyğun seçimlər edildikdən sonra hesablama ***aparılmadan*** birbaşa cavab yazılıb);

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	G) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; H) Birbaşa cavab ($\frac{11}{91}$) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; I) *Seçmə üsulu* ilə və ya birbaşa qutuların sayı qeyd edilib (yəni tənlik ***qurulmadan*** qutuların sayı tapılıb), lakin axtarılan ehtimal ***hesablanmayıb*** və ya ***yanlış*** hesablanıb (burada $_{15}C_3 = 455$ hesablana bilər); J) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Statistika və ehtimal" məzmun xəttinin 9_5.2.3. (*Birləşmələrin köməyi ilə ehtimala aid sadə məsələləri həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 2,13%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 0,78%-i $\frac{2}{3}$ balla, 5,71%-i $\frac{1}{3}$ balla, 16,90%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 74,48%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab verməsinin əsas səbəbi kimi ehtimal nəzəriyyəsinin zəif tədris edilməsini göstərmək olar.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 28 saylı test tapşırığı

Kitablar I, II və III rəflərə onların ümumi sayı uyğun olaraq 2, 3 və 5 ədədləri ilə tərs mütənasib hissələrə bölünməklə yerləşdirildi. I və II rəfdə olan kitabların ümumi sayı III rəfdə olan kitablardan 38 ədəd çox olarsa, rəflərdəki bütün kitabların sayını tapın.

Həlli: Rəflərdəki kitabların sayı $\frac{1}{2}k$, $\frac{1}{3}k$, $\frac{1}{5}k$ olduğundan, şərtə görə

$$\frac{1}{2}k+\frac{1}{3}k=\frac{1}{5}k+38 \Rightarrow \frac{5}{6}k-\frac{1}{5}k=38 \Rightarrow k=60.$$

Deməli, rəflərdə, uyğun olaraq, 30, 20, 12 kitab var. Onda rəflərdəki ümumi kitabların sayı 30+20+12=62 olar.

Doğru cavab: 62 kitab

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab (62) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; C) Həll prosesi zamanı tənlik qurularaq həll edilib və k=60 olduğu tapılıb, lakin bütün kitabların sayı ***hesablanmayıb*** və ya ***səhv*** hesablanıb (əlavə olaraq I, II və III rəflərdəki kitabların sayı uyğun olaraq 30, 20 və 12 tapıla bilər);
$\frac{1}{3}$ bal	D) Meyarın $\frac{2}{3}$ bal olan hissəsində bir mexaniki ***səhv*** edilib (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur); E) Tapşırığın şərtinə uyğun tənlik qurulub, lakin ***həll edilməyib*** və ya ***səhv*** həll edilib;
0 bal	F) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; G) Birbaşa cavab (62) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; H) Tapşırığın şərtinə ***uyğun olmayan*** tənlik qurularaq həll edilib (məsələn: $\frac{1}{2}k+\frac{1}{3}k+38=\frac{1}{5}k \to k=-60$ və s.); I) ***Yalnız*** $\frac{1}{2}+\frac{1}{3}+\frac{1}{5}=\frac{31}{30}$ yazılıb; J) ***Səhvən*** $2k + 3k = 5k + 38$ şəklində tənlik qurulub; K) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə “Ədədlər və əməllər” məzmun xəttinin 6_1.2.5. (*Nisbət, tənasüb, düz mütənasib, tərs mütənasib kəmiyyətlərə və faizə aid sadə məsələləri həll edir)* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 15,80%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 11,55%-i $\frac{2}{3}$ balla, 2,24%-i $\frac{1}{3}$ balla, 14,36% -i 0 balla qiymətləndirilmiş, 56,05%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab verməsini tərs mütənasib asılılığı düzgün başa düşməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 29 saylı test tapşırığı

Mərkəzi *O* nöqtəsində olan çevrənin xaricinə *ABCD* kvadratı çəkilmişdir. $EF = \frac{8}{\sqrt{5}}$ olarsa, kvadratın tərəfini tapın.

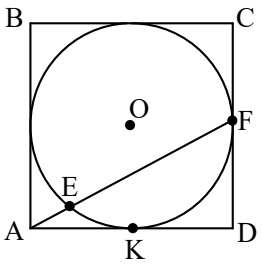

Həlli:

I üsul: Çevrə *ABCD* kvadratının daxilinə çəkildiyindən, toxunma nöqtələri kvadratın tərəflərini yarıya bölür. Kvadratın tərəfi onun daxilinə çəkilmiş çevrənin radiusunun 2 mislinə bərabər olduğundan, $AK = KD = FD = \frac{a}{2} = r$ (burada *a* kvadratın tərəfidir) olur. ΔADF -də Pifaqor teoreminə əsasən

$AD^2 + FD^2 = AF^2 \Rightarrow AF^2 = (2r)^2 + r^2 = 5r^2 \Rightarrow AF = \sqrt{5}r$.

Çevrə xaricindəki nöqtədən çevrəyə çəkilmiş toxunan və kəsənin xassəsinə görə

$AK^2 = AE \cdot AF \Rightarrow r^2 = AE \cdot \sqrt{5}r \Rightarrow AE = \frac{r}{\sqrt{5}}$.

Digər tərəfdən, $AE = AF - EF = \sqrt{5}r - \frac{8}{\sqrt{5}}$

$\frac{r}{\sqrt{5}} = \sqrt{5}r - \frac{8}{\sqrt{5}} \Rightarrow r = 5r - 8 \Rightarrow 4r = 8 \Rightarrow r = 2$

$a = 2r = 2 \cdot 2 = 4$ alınar.

II üsul: *AD* tərəfinə paralel *MF* parçasını çəkərək, *AMF* düzbucaqlı üçbucağı qurulur

$MO = OF = AM = r$

$AF^2 = AD^2 + FD^2 = 5r^2$

$AF = \sqrt{5}r;\ AE = \sqrt{5}r - \frac{8}{\sqrt{5}}$

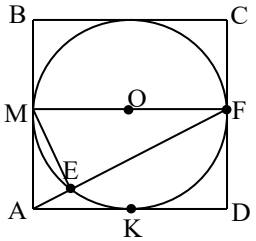

AME və *MEF* üçbucaqlarından $ME = r^2 - \left(\sqrt{5}r - \frac{8}{\sqrt{5}}\right)^2$, $ME = 4r^2 - \left(\frac{8}{\sqrt{5}}\right)^2$ tapılır və onların bərabər olmasına əsasən,

$$r^2 - \left(\sqrt{5}r - \frac{8}{\sqrt{5}}\right)^2 = 4r^2 - \left(\frac{8}{\sqrt{5}}\right)^2$$

tənliyindən $r = 2$ olduğu alınır. Onda $a = 2r = 2 \cdot 2 = 4$ alınır.

Doğru cavab: 4

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Doğru həll prosesi aparılaraq 4 tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; C) Həll prosesi zamanı r=2 tapılıb, həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***;
$\frac{1}{3}$ bal	D) Qayda $AD^2 = AE \cdot AF$ şəklində yazılaraq tapşırıq sona qədər həll edilib və a=16 tapılıb; E) $AE=x$ qəbul edilərək, radius AE ilə ifadə edilib, $r = \frac{8+\sqrt{5}x}{5} = a$ tapılıb, həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; F) Birbaşa $AE = \frac{2}{\sqrt{5}}$ yazılaraq həll prosesi aparılıb və a=4 tapılıb;
0 bal	G) Yalnız $AF^2=AD^2+FD^2 =5r^2$ tapılıb, həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; H) $AE \cdot EF=AK \cdot KD$ xassəsi yazılıb və ona əsasən həll prosesi aparılıb; I) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; J) OEF üçbucağı bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucaq kimi qəbul edilib və $OF=OE=a$; $EF = a\sqrt{2}$ yazılıb; K) Birbaşa cavab (4) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya ***yanlışdır***; L) Yalnız düstur yazılıb, həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; M) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 9_3.1.3. (*Çevrəyə toxunan və kəsənin xassələri tətbiq edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 3,00%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 0,63%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,13%-i $\frac{1}{3}$ balla, 27,00% -i 0 balla qiymətləndirilmiş, 68,24%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab vermələrini onların planimetriyanı zəif bilmələri ilə əlaqələndirmək olar.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 30 saylı test tapşırığı

OC şüası *AOB* bucağının tənböləni və $DF \perp OC$ olarsa, $OD \cong OF$ olduğunu isbat edin.

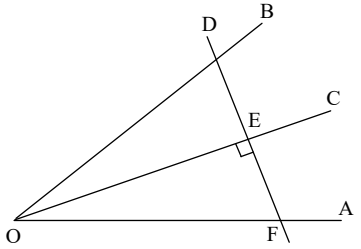

İsbatı:

I üsul: *OE* tənbölən olduğundan, *DOE* və *FOE* bucaqları, *DF* və *OC* perpendikulyar olduğundan, *OED* və *FEO* bucaqları bərabərdirlər. Onda *OFE* və *ODE* bucaqları da bərabər olacaq (2 bucağı bərabər olan üçbucaqların 3-cü bucaqları da bərabərdir). Bu səbəbdən də *DOF* üçbucağı bərabəryanlıdır (İstənilən 2 bucağı bərabər olan üçbucaq bərabəryanlı olduğuna görə). *DF* bu üçbucağın oturacağı (bərabər bucaqların bitişik olduğu tərəf olduğundan), *OD* və *OF* isə yan tərəfləridir. Deməli, *OD=OF*.

II üsul: *OE* tənbölən olduğundan, *DOE* və *FOE* bucaqları, *DF* və *OE* perpendikulyar olduğundan, *OED* və *FEO* bucaqları bərabərdir. *OE* parçası *DOE* və *FOE* üçbucaqlarının ortaq tərəfi olduğuna görə üçbucaqların bərabərliyinin BTB (*bucaq, tərəf, bucaq*) əlamətinə görə bu üçbucaqlar bərabərdir. Deməli, *OD=OF*.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Üsulundan asılı ***olmayaraq*** məsələ dolğun şəkildə isbat edilmişdir;
$\frac{1}{2}$ bal	B) Üçbucaqların konqruyent deyil, oxşar olduğu isbat edildiyi hallarda (məsələn, üçbucaqların hər 3 uyğun bucağının bərabər olduğuna əsasən bərabərlik və ya oxşarlıq olduğu yazıldıqdan sonra tərəflər bərabərdir yazılarsa); C) Üçbucaqların BTB əlamətinə görə bərabərliyi yazılsa da, isbatda müəyyən çatışmazlıq var, məsələn, OE tərəfinin ortaq tərəf olduğu qeyd edilməyib, yalnız bucaqların bərabərliyi göstərilib;
0 bal	D) Yalnız şərtdə verilənlər qeyd olunduqdan sonra (məsələn, *OE* tənbölən olduğundan *DOE* və *FOE* bucaqları bərabərdir, *DF* və *OE* perpendikulyar olduğundan *OED* və *FEO* bucaqları bərabərdir və s.) *OD=OF* yazılıb; E) Yalnız BTB əlaməti yazılıb, amma isbat edilməyib və davamı yoxdur; F) Yalnız *DOF* üçbucağının bərabəryanlı olması yazılıb, amma ***əsaslandırılmayıb*** və davamı ***yoxdur***; G) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 7_3.1.2. (*Parçanı yarıya bölür, parçanın orta perpendikulyarını, bucağın tənbölənini və tərəflərinə görə üçbucağı qurur*) və 7_3.2.2. (*Üçbucaqların konqruyentlik əlamətlərini bilir və tətbiq edir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 11,35%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 11,21%-i $\frac{1}{2}$ balla, 25,20% -i 0 balla qiymətləndirilmiş, 52,24%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab vermələrinin əsas səbəbi tədrisdə həndəsəyə aid teoremlərin isbatına az vaxtın ayrılmasıdır.

10-cu sinif

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 4 saylı test tapşırığı

3.2.4. Piramidanın, kəsik piramidanın yan səthlərinin, tam səthlərinin və həcmlərinin tapılmasına aid məsələlər həll edir.

Üçbucaqlı *DABC* piramidasında *DA* yan tili *ABC* oturacaq müstəvisinə perpendikulyardır. $\angle BAC=90°$, *AD=AB=AC* və *D* təpəsindən *BC* düz xəttinə qədər məsafə isə $5\sqrt{6}$ sm olarsa, piramidanın hündürlüyünü tapın.

A) $5\sqrt{2}$ sm B) 9 sm C) $10\sqrt{2}$ sm D) 10 sm E) 5 sm

10-cu sinifdə tədris olunan "Çoxüzlülər, onların səthi və həcmi" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 8,57%-i doğru cavab verib, 61,86%-i isə cavab verməkdən imtina edib.

Həlli: *AD=AB=AC=a* olarsa, *BAC* bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağında *BC*= $a\sqrt{2}$ və *AH*= $\frac{a\sqrt{2}}{2}$ olar. *DAH* düzbucaqlı üçbucağından Pifaqor teoreminə əsasən

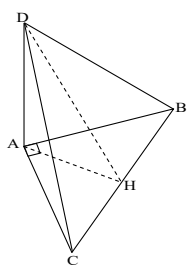

$$DA^2 + AH^2 = DH^2 \Rightarrow a^2 + \left(\frac{a\sqrt{2}}{2}\right)^2 = \left(5\sqrt{6}\right)^2 \Rightarrow a = 10$$

olur. Deməli, *DA=a*=10 sm.

Doğru cavab: D

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların fəza təsəvvürlərinin zəif olması ilə əsaslandırmaq olar.

8-ci sinif

2.2.2. Kvadrat tənlikləri həll edir.

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 17 saylı test tapşırığı

a parametrinin müsbət qiymətində ƏBOB$\left(k^3-27;k^2+3k+9\right)=ak-16$ tənliyinin yeganə həlli olarsa, ƏKOB$\left(a-k;a+k\right)$-nı tapın.

A) 84 B) 42 C) 36 D) 86 E) 72

8-ci sinifdə tədris olunan "Natural ədədlər" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 9,89%-i doğru cavab verib, 70,88%-i isə cavab verməkdən imtina edib.

Ədədlərdən biri digərinin bölünənidirsə, bölən verilmiş ədədlərin ƏBOB-dur.

$$\text{ƏBOB}((k-3)(k^2+3k+9);\ k^2+3k+9)=k^2+3k+9$$

$$k^2+3k+9=ak-16$$

$$k^2+(3-a)k+25=0$$

Kvadrat tənliyin yeganə həlli olması üçün D=0 olmalıdır, yəni $(3-a)^2-100=0$ olmalıdır. Buradan, $a=-7$ və a=13 olur. Şərtə görə, a parametri müsbət olduğundan alınmış kvadrat tənliyin yeganə kökü k=5-dir. Onda ƏKOB (8;18)=72.

Doğru cavab: E

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərməsini natural ədədlər üçün əsas anlayışları və kvadrat tənliyin yeganə həllinin olması şərtini bilməmələri ilə əsaslandırmaq olar.

11-ci sinif

3.1.1. Vektor anlayışını bilir və verilmiş iki vektorun skalyar hasilini tapır.

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 20 saylı test tapşırığı

$\vec{a}$ və $\vec{b}$ vektorları arasındakı bucaq 120°, $|\vec{a}|=1$ və $|\vec{b}|=4$ olarsa, $|3\vec{a}-2\vec{b}|$-ni tapın.

A) 9 B) 5 C) 7 D) $\sqrt{97}$ E) $\sqrt{71}$

11-ci sinifdə tədris olunan "Vektorlar. Koordinatlar metodu" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 5,52%-i doğru cavab vermiş, 55,45%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Həlli: $|\vec{a}|=\sqrt{\vec{a}^2}$ və $\vec{a}\vec{b}=|\vec{a}|\cdot|\vec{b}|\cdot\cos\vec{a}\hat{}\vec{b}$ eyniliklərinə əsasən

$$|3\vec{a}-2\vec{b}|=\sqrt{\left(3\vec{a}-2\vec{b}\right)^2}=\sqrt{9\vec{a}^2-12\vec{a}\vec{b}+4\vec{b}^2}=\sqrt{9\cdot1-12\cdot1\cdot4\cdot\left(-\frac{1}{2}\right)+4\cdot16}=\sqrt{97}$$ alınar.

Doğru cavab: D

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərməsini vektorlar üzərində sadə əməlləri bilməmələri ilə əsaslandırmaq olar.

10-cu sinif

2.1.3. Triqonometrik funksiyalar üçün toplama düsturlarını, onlardan alınan nəticələri bilir və tətbiq edir.

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı, 23 saylı test tapşırığı

$\sin\alpha-\sin\beta=\sqrt{2}$ və $\cos\alpha+\cos\beta=1$ olarsa, $\cos(\alpha+\beta)$-nı tapın.

10-cu sinifdə tədris olunan "Triqonometrik funksiyalar üçün toplama teoremi" bölməsinə aid açıq tipli bu test tapşırığına abituriyentlərin 7,70%-i doğru cavab vermiş, 51,60%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Həlli: $\begin{cases}\cos\alpha+\cos\beta=1\\ \sin\alpha-\sin\beta=\sqrt{2}\end{cases}\Rightarrow\begin{cases}(\cos\alpha+\cos\beta)^2=1^2\\ (\sin\alpha-\sin\beta)^2=(\sqrt{2})^2\end{cases}\Rightarrow\begin{cases}\cos^2\alpha+\cos^2\beta+2\cos\alpha\cdot\cos\beta=1\\ \sin^2\alpha+\sin^2\beta-2\sin\alpha\cdot\sin\beta=2\end{cases}$

Sonuncu sistemdəki tənlikləri tərəf-tərəfə toplayıb, triqonometriyanın əsas eyniliyinə əsasən

$\cos^2\alpha+\cos^2\beta+2\cos\alpha\cdot\cos\beta+\sin^2\alpha+\sin^2\beta-2\sin\alpha\cdot\sin\beta=3\Rightarrow1+1+2(\cos\alpha\cdot\cos\beta-\sin\alpha+\sin\beta)=3\Rightarrow$

$2\cos(\alpha+\beta)=1.$ Buradan, $\cos(\alpha+\beta)=\frac{1}{2}=0,5$ alınır.

Doğru cavab: 0,5

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərməsini triqonometrik funksiyalar üçün toplama teoremlərini bilməmələri ilə əsaslandırmaq olar.

09 iyul tarixli imtahan, II ixtisas qrupu, A variantı situasiyaya aid 28-30 saylı tapşırıqlar

Şagird, tələbə və müəllimlərdən ibarət 30 nəfərlik heyət ekskursiya məqsədilə düşərgəyə yollanır. Müəllimlərin sayı tələbələrin sayından 3 dəfə, şagirdlərin sayından isə 6 dəfə azdır. Düşərgədə qalmaq üçün qurulmuş hər bir çadırın aşağı hissəsi eni 2 m və hündürlüyü 0,8 m olan düzbucaqlı paralelepiped, yuxarı hissəsi isə üçbucaqlı prizma formasındadır. Yuxarı hissənin paralel üzləri yan tərəfi $\sqrt{2}$ m olan bərabəryanlı üçbucaq formasındadır. Çadırın bərkidildiyi *K* dayaq nöqtəsindən çadırın ən yaxın künclərinə (*A* və *E* nöqtələri) qədər olan məsafələr eyni olub 2,6 m-ə bərabərdir.

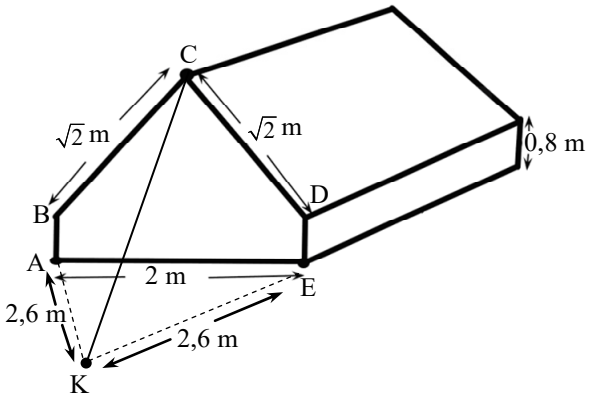

28. Bir çadırın giriş hissəsinin (*ABCDE*) hazırlanmasına ən azı neçə kvadrat metr parça sərf olunduğunu hesablayın.

I üsul:

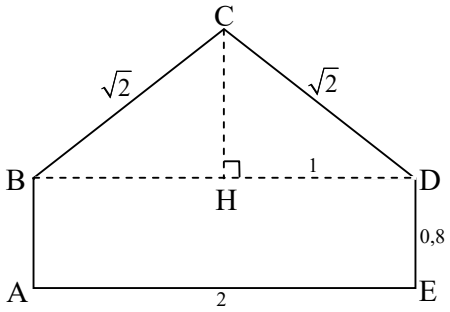

$$S_{ABCDE} = S_{ABDE} + S_{\Delta BCD}$$
$$S_{ABDE} = AE \cdot DE = 2 \cdot 0{,}8 = 1{,}6$$

Pifaqor teoreminə əsasən *CHD* düzbucaqlı üçbucağında $CH = \sqrt{CD^2 - HD^2} = \sqrt{2-1} = 1(m)$.

Onda,

$$S_{\Delta BCD} = \frac{1}{2} \cdot BD \cdot CH = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot 1 = 1(m^2)$$

Deməli,

$$S_{ABCDE} = S_{ABDE} + S_{\Delta BCD} = 1{,}6 + 1 = 2{,}6(m^2)$$

II üsul:

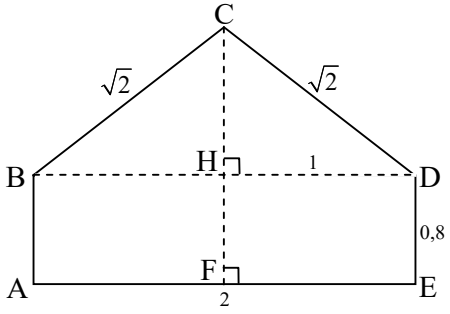

$S_{ABCDE} = 2 \cdot S_{ABCF}$

Pifaqor teoreminə əsasən *CHD* düzbucaqlı üçbucağında $CH=\sqrt{CD^2-HD^2}=\sqrt{2-1}=1(m)$.

Onda $CF=CH+HF=1+0,8=1,8(m)$

ABCF trapesiya olduğundan,

$$S=\frac{AB+CF}{2}\cdot AF=\frac{0,8+1,8}{2}\cdot 1=1,3\left(m^2\right)$$

Deməli,

$$S_{ABCDE}=2\cdot S_{ABCF}=2\cdot 1,3=2,6\left(m^2\right).$$

III üsul:

BCD üçbucağının tərəfləri $(\sqrt{2})^2+(\sqrt{2})^2=2^2$ şərtini ödədiyi üçün düzbucaqlı üçbucaqdır və onun sahəsini

$$S_{\Delta BCD}=\frac{\sqrt{2}\cdot\sqrt{2}}{2}=1$$

şəklində hesablamaq olar. Bu zaman

$$S_{ABCDE}=S_{ABDE}+S_{\Delta BCD}=1,6+1=2,6(m^2)$$

olar.

Doğru cavab: 2,6 (m^2)

Qeyd: **I üsulla** həll zamanı *CH* hündürlüyü ***birbaşa*** yazılarsa və ya sadəcə şəkil üzərində qeyd edilərsə, həmçinin **III üsulla** həll zamanı *BCD* üçbucağının düzbucaqlı olduğu ***izah edilmədən*** (yəni nə üçün düzbucaqlı üçbucaq olduğu ***göstərilməzsə,*** ($(\sqrt{2})^2+(\sqrt{2})^2=2^2$ yazılmadıqda)) sahəsi tapılarsa, yazı işinə müvafiq baldan **0,33 bal** çıxılır.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab ($2,6m^2$) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; C) **I üsulla** həll zamanı $S_{\Delta BCD}$ və S_{ABDE} tapılıb, lakin $S_{ABCDE}=S_{ABDE}+S_{\Delta BCD}$ cəmi ***hesablanmayıb*** və ya ***səhv*** hesablanıb (burada hündürlüyün hesablanma prosesi qeyd olunmalı və ya düzbucaqlı üçbucağın sahə düsturundan istifadə edilərkən *BCD* üçbucağının niyə düzbucaqlı olduğu əvvəlcədən göstərilməlidir); D) **I** və ya **III üsulla** həll zamanı $S_{\Delta BCD}$ tapılıb, lakin həll prosesinin davamı ***yoxdur*** və ya ***səhvdir*** (burada hündürlüyün hesablanma prosesi qeyd olunmalı və ya düzbucaqlı üçbucağın sahə düsturundan istifadə edilərkən *BCD* üçbucağının niyə düzbucaqlı olduğu əvvəlcədən göstərilməlidir); E) **II üsulla** həll zamanı S_{ABCF} tapılıb, lakin $S_{ABCDE}=2\cdot S_{ABCF}$ ***hesablanmayıb*** və ya ***səhv*** hesablanıb; F) Birbaşa $S_{\Delta BCD}=\frac{\sqrt{2}\cdot\sqrt{2}}{2}=1$ hesablanaraq $S_{ABCDE}=S_{ABDE}+S_{\Delta BCD}=1+1,6=2,6$ olduğu yazılıb (yəni *BCD* üçbucağının niyə düzbucaqlı üçbucaq olduğu ***qeyd olunmayıb*****); Bu bənd A bəndindən fərqləndirilməlidir!**
$\frac{1}{3}$ bal	G) Birbaşa $S_{\Delta BCD}=\frac{\sqrt{2}\cdot\sqrt{2}}{2}=1$ hesablanıb, lakin həll prosesinin davamı ***yoxdur*** və ya ***səhvdir*** (yəni *BCD* üçbucağının niyə düzbucaqlı üçbucaq olduğu ***qeyd olunmayıb***); H) $\frac{2}{3}$ ballıq bənddə bir mexaniki ***səhvə*** yol verilib və ya bir mərhələ ***yazılmayıb;***

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	I) ***Yalnız*** *ABDE* düzbucaqlısının sahəsi ***doğru*** tapılıb, lakin həll prosesinin davamı ***yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; J) Birbaşa cavab ($2{,}6m^2$ və ya 1_1,6=2,6 və ya 1+2·0,8=2,6) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; K) Birbaşa və ya şəkil üzərində hündürlük (*CH* və ya *CF*) qeyd edilib, lakin hesablama ***yoxdur***; L). Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 8_3.1.4. (*Üçbucağın və dördbucaqlıların sahəsini hesablayır*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 3,91%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 7,53%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,67%-i $\frac{1}{3}$ balla, 16,18%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 70,71%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab verməsini tapşırığın həlli üçün lazım olan faktları bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

29. *K* dayaq nöqtəsindən çadırın ən yüksək *C* nöqtəsinə çəkilmiş dartı ipinin uzunluğunu tapın.

Pifaqor teoreminə əsasən *CHD* düzbucaqlı üçbucağında

$$CH = \sqrt{CD^2 - HD^2} = \sqrt{2-1} = 1(m).$$

Onda, $CF = CH + HF = 1 + 0{,}8 = 1{,}8(m)$

KF parçası *CK* mailinin (*AKE*) müstəvisində proyeksiyasıdır.

KFE düzbucaqlı üçbucağında

$$KF = \sqrt{KE^2 - FE^2} = \sqrt{2{,}6^2 - 1^2} = 2{,}4(m).$$

CFK düzbucaqlı üçbucağından Pifaqor teoreminə əsasən

$$CK = \sqrt{CF^2 + KF^2} = \sqrt{1{,}8^2 + 2{,}4^2} = 3(m).$$

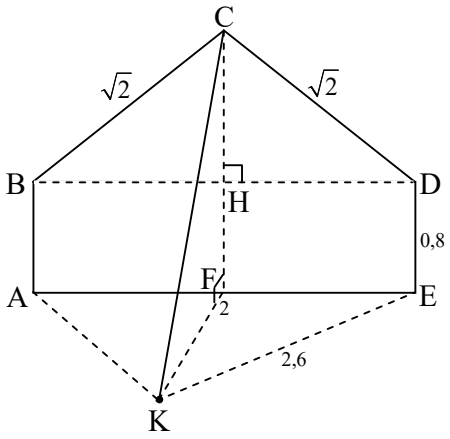

Doğru cavab: 3(*m*).

Qeyd 1: Əvvəlki tapşırıqda *CH* parçasının uzunluğu həll prosesi aparılaraq tapılarsa, burada ***qiymətləndirilmir***.

Qeyd 2: Əvvəlki tapşırığın həlli üçün ayrılmış sahədə nə *CH* parçasının tapılması prosesi ***vardır***, nə də birbaşa qeyd ***edilib*** və bu tapşırıq üçün ayrılmış sahədə həlli ***yazılmayıbsa*** yazı işinin qiymətindən **0,33 bal** çıxılır.

Qeyd 3: Şəkil üzərindəki qeydlər həll prosesi kimi ***nəzərə alınmır.***

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prossesi ***doğru*** yazılıb və cavab (3*m*) tapılıb; B) Əvvəllki tapşırıqda **I üsulla** həll prosesi zamanı *CH* parçasının uzunluğu ***səhv*** tapılıb, ona uyğun olaraq *CF* parçasının uzunluğu hesablanıb və həll prosesi sona qədər düzgün aparılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	C) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən ***mexaniki səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; D) Həll prosesi aparılaraq *KF* = 2,4 (*m*) yazılıb, *CF* parçasının uzunluğu birbaşa yazılıb (burada əvvəlki tapşırıqda *CF* katetinin uzunluğu haqqında heç bir qeyd olmadığı hal nəzərdə tutulur, yəni əvvəlki tapşırıqda *CF* və ya *CH* parçasının uzunluğu nə birbaşa nə də həll prosesi ilə ***qeyd olunub***), uyğun olaraq həll prosesi sona qədər düzgün aparılıb, *CK* = 3(*m*) olduğu hesablanıb; E) Həll prosesi aparılaraq *CF* = 1,8(*m*) tapılıb və ya əvvəlki tapşırıqda həlli yazılıb, *KF* = 2,4(*m*) **birbaşa** yazılaraq, *CK* = 3(*m*) olduğu hesablanıb;

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{1}{3}$ bal	F) *KF* parçası *CK* mailinin (*AKE*) müstəvisində proyeksiyası olduğu təyin edilib və *KFE* düzbucaqlı üçbucağından $KF=\sqrt{KE^2-FE^2}=\sqrt{2,6^2-1^2}=2,4(m)$ olduğu tapılıb, lakin həll prosesinin davamı ***yoxdur*** və ya ***səhvdir*** (əlavə olaraq əvvəlki tapşırığın həlli üçün ayrılmış sahəyə *CH* və ya *CF* parçasının tapılması üçün həll prosesi yazıldığı halda, buraya da yazıla bilər), burada əlavə olaraq $CK^2=CH^2+KF^2=1^2+2,4^2\rightarrow CK=2,6(m)$ yazıla da bilər; G) $CF=1,8(m)$ və $KF=2,4(m)$ birbaşa yazılaraq, $CK=\sqrt{CF^2+KF^2}=\sqrt{1,8^2+2,4^2}=3(m)$ olduğu hesablanıb;
0 bal	H) Əvvəlki tapşırığın həlli üçün ayrılmış sahəyə *CH* və ya *CF* parçasının tapılması prosesi yazıldığı halda, burada da yazılıb, digər qeydlər ***yanlışdır*** və ya ***yoxdur***; I) Birbaşa cavab ($3m$) yazılıb, həll prosesi ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***. J) $KF=2,4(m)$ birbaşa yazılıb, ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; K) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; L) Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 10_3.1.2. (*Fəzada düz xətlərin qarşılıqlı vəziyyətinə aid məsələlər həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 5,75%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 2,53%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,29%-i $\frac{1}{3}$ balla, 14,00%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 76,43%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab vermələrini onların tətbiqetmə qabiliyyətlərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

30. Tələbələr və şagirdlər arasında odun toplamaq üçün təsadüfi olaraq 3 nəfər seçilir. Seçilənlərin ikisinin tələbə, birinin şagird olması hadisəsinin ehtimalını tapın.

Müəllimlərin sayı x olarsa, onda tələbələrin sayı $3x$, şagirdlərin sayı isə $6x$ olar. Şərtə görə cəmi 30 ekskursant olduğundan, $x+3x+6x=30$ və deməli, $x=3$.

Təsadüfi olaraq 27 nəfərdən 3 nəfər seçilir və onlardan ikisinin tələbə, birinin şagird olması hadisəsinin ehtimalı tapılmalıdır. Yəni 9 tələbədən ikisi və 18 şagirddən biri seçilməlidir.

I üsul: ${}_{27}C_3$ – bütün mümkün halların sayı, ${}_9C_2$ – ikisinin tələbə olması üçün əlverişli halların sayı, ${}_{18}C_1$ – birinin şagird olması üçün əlverişli halların sayıdır. Onda axtarılan ehtimal

$$P=\frac{{}_9C_2\cdot{}_{18}C_1}{{}_{27}C_3}=\frac{36\cdot18}{9\cdot13\cdot25}=\frac{72}{325}$$

olar.

II üsul: Ardıcıl olaraq seçilən üç nəfərdən birinci və ikincinin tələbə, üçüncüsünün isə şagird olması ehtimalı: $P_1=\frac{9}{27}\cdot\frac{8}{26}\cdot\frac{18}{25}$ və ya ardıcıl olaraq seçilən üç nəfərdən birinci və üçüncünün tələbə, ikincisinin isə şagird olması ehtimalı: $P_2=\frac{9}{27}\cdot\frac{18}{26}\cdot\frac{8}{25}$ və ya ardıcıl olaraq seçilən üç nəfərdən birincinin şagird, ikinci və üçüncüsünün tələbə olması ehtimalı: $P_3=\frac{18}{27}\cdot\frac{9}{26}\cdot\frac{8}{25}$.

Onda, axtarılan ehtimal

$$P=P_1+P_2+P_3=\frac{9}{27}\cdot\frac{8}{26}\cdot\frac{18}{25}+\frac{9}{27}\cdot\frac{18}{26}\cdot\frac{8}{25}+\frac{18}{27}\cdot\frac{9}{26}\cdot\frac{8}{25}=\frac{72}{325}.$$

Doğru cavab: $\frac{72}{325}$

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab ($\frac{72}{325}$) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; C) *Seçmə üsulu* ilə (yəni tənlik qurulub həll ***edilmədən*** uyğun saylar yazılıb) və ya birbaşa müəllim, şagird və tələbələrin sayı düzgün yazılıb və həll prosesi sona qədər aparılaraq axtarılan ehtimal düzgün hesablanıb; **Bu bənd A bəndindən fərqləndirilməlidir!** D) Tənlik qurularaq həll edilib, müəllim, şagird və tələbələrin sayı tapılıb, lakin axtarılan ehtimal ***səhvən*** $\frac{{}_9C_2\cdot{}_{18}C_1}{{}_{30}C_3}=\frac{9\cdot4\cdot18\cdot6}{28\cdot29\cdot30}=\frac{162}{1015}$ yazılıb;
$\frac{1}{3}$ bal	E) Tənlik qurularaq həll edilib, müəllim, şagird və tələbələrin sayı tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır*** (əlavə olaraq $\frac{{}_9C_2+{}_{18}C_1}{{}_{30}C_3}=\frac{27}{2030}$ və ya $\frac{{}_9C_2\cdot{}_3C_1}{{}_{30}C_3}=\frac{27}{1015}$ və ya $\frac{{}_3C_2\cdot{}_3C_1}{{}_{27}C_3}=\frac{1}{325}$ və s. yazıla bilər). F) **II üsulla** həll zamanı *seçmə üsulu* ilə və ya birbaşa müəllim, şagird və tələbələrin sayı müəyyənləşdirilib, $P_1=\frac{9}{27}\cdot\frac{8}{26}\cdot\frac{18}{25}$ və ya $P_2=\frac{9}{27}\cdot\frac{18}{26}\cdot\frac{8}{25}$ və ya $P_3=\frac{18}{27}\cdot\frac{9}{26}\cdot\frac{8}{25}$ (və ya hər üçü) tapılıb, lakin həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır***; G) Birbaşa $\frac{{}_9C_2\cdot{}_{18}C_1}{{}_{27}C_3}=\frac{72}{325}$ yazılıb (yəni həll prosesinin birinci mərhələsi ***yoxdur***, həmçinin uyğun seçimlər edildikdən sonra hesablama ***aparılmadan*** birbaşa cavab yazılıb); **Bu bənd A və C bəndlərindən fərqləndirilməlidir!**
0 bal	H) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; I) Birbaşa cavab ($\frac{72}{325}$) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; J) *Seçmə üsulu* ilə və ya birbaşa müəllim, şagird və tələbələrin sayı qeyd edilib, lakin axtarılan ehtimal ***hesablanmayıb*** və ya ***yanlış*** hesablanıb (burada $C_{27}^3=2925$ hesablana bilər və ya ${}_9C_2+{}_{18}C_1=36+18=54$ yazıla bilər); K) Meyarın bir ballıq bəndində mexaniki ***səhvə*** yol verilib; L) Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Ehtimal və statistika" məzmun xəttinin 9_5.2.3. (*Birləşmələrin köməyi ilə ehtimala aid sadə məsələləri həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 4,43%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 5,12%-i $\frac{2}{3}$ balla, 8,39%-i $\frac{1}{3}$ balla, 13,31%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 68,76%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab verməsini "*Ehtimal nəzəriyyəsi*" bölməsindən tapşırığın həlli üçün lazım olan faktları bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

11-ci sinif

2.1.3. Törəmənin həndəsi və fiziki mənasını tətbiq edir.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 26 saylı test tapşırığı

y = f(x) funksiyasının qrafikinə absisi x_0 olan nöqtədə çəkilən toxunan *Ox* və *Oy* oxlarını (6; 0) və (0; –3) nöqtələrində kəsirsə, $f'(x_0)$-ı tapın.

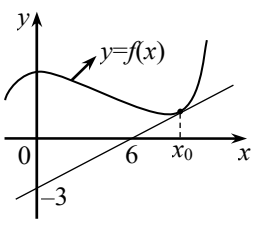

11-ci sinifdə tədris olunan "Törəmə və tətbiqləri" bölməsinə aid açıq tipli bu test tapşırığına abituriyentlərin 10,79%-i doğru cavab vermiş, 56,28%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Törəmənin həndəsi mənasına görə $f'(x_0) = \text{tg}\alpha = \frac{AB}{DB}$.

$\Delta ABD \cong \Delta COD$ olduğuna əsasən isə $\frac{AB}{DB} = \frac{CO}{OD} = \frac{|-3|}{6} = 0,5 \Rightarrow f'(x_0) = 0,5.$

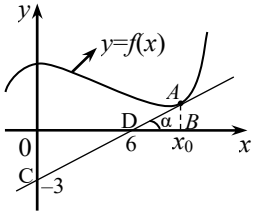

Doğru cavab: 0,5

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab verməsini törəmənin həndəsi mənasını bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 28 saylı test tapşırığı

Qozun ümumi kütləsinin 20%-ni, fındığın isə ümumi kütləsinin 10%-ni qabıq təşkil edir. 1 kiloqramının qiyməti 8 manat olan 30 kq qoz və 1 kiloqramının qiyməti 9 manat olan 40 kq fındıq alınmış və qabıqdan ayrılaraq qarışdırılmışdır. Qarışığın 1 kq-nı neçə manata satmaq lazımdır ki, 20% gəlir əldə etmək mümkün olsun?

I üsul: Qoz və fındığa birlikdə $8 \cdot 30 + 9 \cdot 40 = 240 + 360 = 600$ manat xərclənmişdir. Qabıqdan ayrılmış qoz və fındığın birlikdə kütləsi $\frac{30 \cdot 80}{100} + \frac{40 \cdot 90}{100} = 24 + 36 = 60$ kq-dır. 20 faiz gəlir əldə etmək üçün $600 + \frac{600 \cdot 20}{100} = 720$ manat qazanılmalıdır. Onda qarışığın bir kq-nın qiyməti $\frac{720}{60} = 12$ manatdır.

II üsul: Qabıqdan ayrılmış qoz $30 - \frac{30}{100} \cdot 20 = 24\,kq$, qabıqdan ayrılmış fındıq isə $40 - \frac{40}{100} \cdot 10 = 36\,kq$ olur. Qarışığın ümumi kütləsi 24 + 36 = 60*kq*-dır. Qarışığın 1kq-nın qiyməti *x* manat olarsa, şərtə görə

$$60x = (30 \cdot 8 + 40 \cdot 9)(1 + \frac{20}{100})$$

$$60x = 600 \cdot \frac{120}{100}$$

$$x = 12$$

III üsul: Qoz və fındığa birlikdə $8 \cdot 30 + 9 \cdot 40 = 240 + 360 = 600$ manat xərclənmişdir. Qabıqdan ***ayrılmamış*** qarışığın 1 kq-nın qiyməti 600:(24 + 36) = 10 manatdır. 20% gəlir əldə etmək üçün $10 + \frac{10 \cdot 20}{100} = 12$ manatdan satmaq lazımdır.

Doğru cavab: 12 manat

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab (12 manat) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən mexaniki ***səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb; C) **I üsulla** həll zamanı qarışığın kütləsi (60 kq) və 20% gəlir əldə etmək üçün qazanılan məbləğ (720 manat) (hər ikisi) doğru tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***səhv*** hesablanıb; D) **II üsulla** həll prosesi yazılaraq düzgün tənlik qurulub, lakin ***həll edilməyib*** və ya ***səhv*** hesablanıb; E) ***Səhvən*** qabıqsız qozun 1*kq*-ı 8 manat və qabıqsız fındığın 1*kq*-ı 9 manatdan hesablanaraq həll prosesi sona qədər düzgün hesablanıb (10,32);
$\frac{1}{3}$ bal	F) **I üsulla** həll zamanı qarışığın kütləsi (60 kq) doğru tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***səhv*** hesablanıb (burada əlavə olaraq qoz və fındığa birlikdə xərclənən məbləğ (600 manat) yazıla bilər); G) **I üsulla** həll zamanı 20% gəlir əldə etmək üçün qazanılan məbləğ (720 manat) düzgün tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***səhv*** hesablanıb; H) **II üsulla** həll zamanı qarışığın ümumi kütləsi (60*kq*) düzgün tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***səhv*** hesablanıb (burada əlavə olaraq $\frac{60 \cdot 20}{100} = 12$ yazıla bilər); I) **III üsulla** həll zamanı qabıqdan ***ayrılmamış*** qarışığın 1 kq-nın qiyməti 600:(24 + 36) = 10manat tapılıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır***;

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	J) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; K) Birbaşa cavab (12 manat) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; L) Üsulundan ***asılı olmayaraq*** həll prosesi zamanı qozun və ya fındığın və ya hər ikisinin qabıqdan ayrılmış kütləsi (24 və ya 36 və ya hər ikisi) hesablanıb, lakin cəmi ***hesablanmayıb***; M) **I üsulla** həll prosesi yazılaraq qoz və fındığa birlikdə 8·30 + 9·40=240 + 360 = 600 manat hesablanıb, lakin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır***; N) Birbaşa 24 + 36 = 60, 720 :60 =12 yazılıb; O) Digər bütün yanlış hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Ədədlər və əməllər" məzmun xəttinin 7_1.2.5. (*Nisbət, tənasüb, düz mütənasib, tərs mütənasib kəmiyyətlərə və faizə aid məsələləri həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 19,62%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,56%-i $\frac{2}{3}$ balla, 7,31%-i $\frac{1}{3}$ balla, 18,75%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 50,77%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab vermələrini onların faizə aid biliklərinin az olması ilə əlaqələndirmək olar.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 29 saylı test tapşırığı

Şəkildəki qab oxları eyni olan iki dairəvi silindrdən ibarətdir. Qabın ümumi hündürlüyü 17 sm, AB = 10 sm, AC = 2 sm və kiçik silindrin ox kəsiyi kvadrat olarsa, qabın həcmini tapın.

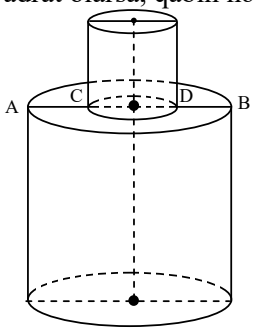

Qab iki düz dairəvi silindrdən ibarət olduğundan, onun həcmi $V = V_1 + V_2 = \pi R^2 H + \pi r^2 h$ olar. Böyük silindrin radiusu $R = AB : 2 = 5$, $CD = AB - 2 \cdot 2 = 10 - 4 = 6$ -dır. Kiçik silindrin radiusu $r = CD : 2 = 3$ -dür. Kiçik silindrin ox kəsiyi kvadrat olduğu üçün onun hündürlüyü $h = CD = 6$ -dır. Onda, böyük silindrin hündürlüyü $H = 17 - 6 = 11$ olar. Buradan, böyük silindirin həcmi $V_1 = \pi \cdot 5^2 \cdot 11 = 275\pi$, kiçik silindirin həcmi $V_2 = \pi \cdot 3^2 \cdot 6 = 54\pi$ -dir. Qabın həcmi $V = 275\pi + 54\pi = 329\pi$.

Doğru cavab: 329π və ya 1033,06 və ya 987

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Tapşırığın həll prosesi ***doğru*** yazılıb və cavab (329π) tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Tapşırığın həll prosesi doğru yazılıb, amma yol verilən ***mexaniki səhvə*** görə (hesablama ***səhvi*** nəzərdə tutulur) cavab ***səhv*** tapılıb;
$\frac{1}{3}$ bal	C) Kiçik silindirin radiusu ($r = CD : 2 = 3$) və hündürlüyü (6) düzgün tapılıb, lakin həcm ***hesablanmayıb*** və ya tamamilə ***yanlış*** hesablanıb (burada əlavə olaraq böyük silindrin də uyğun məlumatları qeyd oluna bilər); D) Böyük silindrin radiusu ($R = AB : 2 = 5$) və hündürlüyü (11) düzgün tapılıb, lakin həcm ***hesablanmayıb*** və ya tamamilə ***yanlış*** hesablanıb (burada əlavə olaraq kiçik silindrin də uyğun məlumatları qeyd oluna bilər); E) Həll prosesi ***yazılmadan*** kiçik və böyük silindrin radius və hündürlükləri qeyd edilərək $V_1 = 25\pi \cdot 11 = 275\pi$ və $V_2 = 9\pi \cdot 6 = 54\pi$, $V = 275\pi + 54\pi = 329\pi$ yazılıb, yəni hündürlüyün və radiusun tapılma ***prosesi yoxdur***;

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	F) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; G) Birbaşa cavab (329π) yazılıb, həll prosesi isə ***yazılmayıb*** və ya tamamilə ***yanlışdır***; H. Yalnız böyük silindirin radiusu və ya kiçik silindirin radiusu və ya hər ikisi düzgün yazılıb, lakin həll prosesinin ***davamı yoxdur*** və ya ***yanlışdır***; I) Hündürlük və radius birbaşa qeyd olunub, ***davamı yoxdur*** və ya tamamilə ***yanlışdır*** (yəni $h=6, r=3$ və ya $H=11, R=5$ birbaşa yazılıb); J) Birbaşa $h=6, r=3$ yazılaraq $V_2=9\pi\cdot 6=54\pi$ və ya $H=11, R=5$, $V_1=25\pi\cdot 11=275\pi$ hesablanıb; K) Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 11_3.2.3. (*Silindrin yan səthinin, tam səthinin və həcminin tapılmasına aid məsələlər həll edir)* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 13,39%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 6,75%-i $\frac{2}{3}$ balla, 6,02%-i $\frac{1}{3}$ balla, 24,99%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 48,85% -i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab vermələrini onların fırlanma cisimlərinə aid məsələlərin həllində çətinlik çəkmələri ilə əlaqələndirmək olar.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 30 saylı test tapşırığı

İsbat edin ki, üçbucağın xarici bucağının tənböləni onun tərəfinə paraleldirsə, bu üçbucaq bərabəryanlıdır.

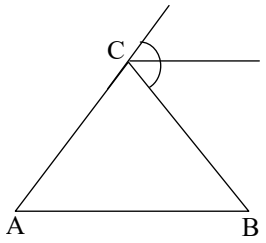

I üsul: Xarici bucağın tənböləni üçbucağın *AB* tərəfinə paralel olduğundan *AC* kəsəni ilə əmələ gələn *uyğun bucaqların* bərabərliyindən $x=\alpha$, *CB* kəsəni ilə əmələ gələn *daxili çarpaz bucaqların* bərabərliyindən $y=\alpha$ olduğu alınır. Deməli, $x = y$. Üçbucağın oturacağına bitişik bucaqlar bərabər olduğundan, bu üçbucaq bərabəryanlı üçbucaqdır.

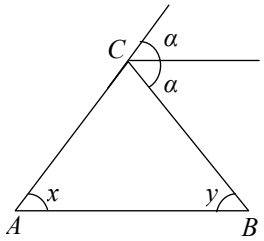

II üsul: Üçbucağın xarici bucağının dərəcə ölçüsü ona ***qonşu olmayan*** daxili bucaqların dərəcə ölçüləri cəminə bərabərdir. Onda, $x + y = 2\alpha$. Xarici bucağın tənböləni üçbucağın *AB* tərəfinə paralel olduğundan, *AC* kəsəni ilə əmələ gələn *uyğun bucaqların* bərabərliyindən $x=\alpha$. Buradan $\alpha + y = 2\alpha \rightarrow y = \alpha$. Deməli, $x = y$. Üçbucağın oturacağına bitişik bucaqlar bərabər olduğundan bu üçbucaq bərabəryanlı üçbucaqdır.

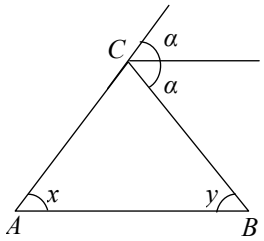

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Üsulundan asılı ***olmayaraq*** məsələ *dolğun* şəkildə isbat edilib (yəni hər bir addımın səbəbi izah edilərək yazılıb);
$\frac{1}{2}$ bal	B) Bucaqların adları termin olaraq ***səhv*** qeyd edilib (məsələn *uyğun* bucaqlara *daxili birtərəfli* bucaqlar və ya *çarpaz* bucaqlar kimi ***səhv*** adlar verilib), lakin isbat prosesi sona qədər düzgün aparılıb; C) $\angle ACB = \alpha$ olduğu qəbul edilərək isbat prosesi sona qədər düzgün aparılıb; D) İsbat prosesi *qismən* aparılıb, yəni müəyyən çatışmazlıqlar var (terminlər (uyğun, çarpaz və s. ***qeyd edilmədən*** bucaqların bərabər olduğu yazılıb));

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	E) Yalnız şərtdə verilənlər qeyd olunduqdan sonra üçbucağın oturacağına bitişik bucaqlar bərabər olduğu üçün bərabəryanlı olduğu yazılıb; F) Yalnız "*üçbucağın xarici bucağı ona **qonşu olmayan** daxili bucaqların dərəcə ölçüləri cəminə bərabərdir və tənbölən bucağı yarıya böldüyü üçün buradan alınır ki, oturacağa bitişik bucaqlar bərabərdir*" yazılıb; G) Yalnız bucaq adları (uyğun, çarpaz bucaqlar alınır) qeyd olunub; H) Yalnız şəkil üzərində qeydlər var, lakin heç bir izahat ***yoxdur***; I) Bucaqlara hər hansı dərəcə yazılaraq isbat edilib; J) "*Üçbucağın xarici bucağına çəkilən tənbölən həmin üçbucağın hər hansı bir tərəfinə paraleldirsə deməli bu üçbucaq bərabəryanlıdır*" yazılıb; K) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; L) Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Həndəsə" məzmun xəttinin 7_3.1.4. (*Üçbucağın daxili bucaqlarının cəmi haqqında teoremi və xarici bucağının xassəsini tətbiq edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 8,83%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 10,55%-i $\frac{1}{2}$ balla, 34,57%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 46,06%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin tapşırığa zəif cavab verələrinin əsas səbəbi kimi nəzəri materialı zəif bilmələrini göstərmək olar.

Fizika fənnindən qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş tapşırıqlar fənn kurikulumuna görə 3 (**"Fiziki hadisələr, qanunauyğunluqlar, qanunlar"**, **"Maddə və sahə, qarşılıqlı təsir, əlaqəli sistemlər"**, **"Eksperimental fizika və müasir həyat"**) məzmun xətti üzrə 5 əsas standartın və 73 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Qəbul imtahanında aşağıdakı bilik və bacarıqların yoxlanılması, qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur:

1. Fiziki qanunların, prinsiplərin dərk edilməsi və mahiyyətinin mənimsənilməsi;
2. Müxtəlif tip və müxtəlif çətinlik səviyyələrində olan məsələləri həll etmək bacarığı;
3. Fiziki kəmiyyətlərin arasındakı asılılıqların qrafiki təsvirinin mənimsənilməsi.

Tapşırıqlar ümumtəhsil məktəblərinin fizika kursunun aşağıdakı bölmələrini əhatə etmişdir:

1. Mexanika
2. Molekulyar fizika və termodinamika
3. Elektrodinamika
4. Optika
5. Kvant fizikası
6. Atom və nüvə fizikası

Tapşırıqların bölmələr üzrə paylanması I və IV ixtisas qrupları üçün fərqli olmuşdur.

I ixtisas qrupu üzrə: "Mexanika" – 10, "Molekulyar fizika" – 4, "Elektrodinamika" – 12, "Optika" – 2, "Kvant fizikası" – 1, "Atom və nüvə fizikası" – 1.

IV ixtisas qrupu üzrə: "Mexanika" – 8, "Molekulyar fizika" – 4, "Elektrodinamika" – 14, "Optika"– 2, "Kvant fizikası" – 1, "Atom və nüvə fizikası" – 1.

Abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsinin hərtərəfli yoxlanılması və qiymətləndirilməsi məqsədilə test bloklarına müxtəlif nominasiyalı və mürəkkəblik dərəcəli tapşırıqlar daxil edilmişdir. Test bloklarında fiziki hadisə və proseslərin mahiyyətinə əsaslanan, təhliletmə, mühakiməyürütmə bacarıqları tələb edən tapşırıqlara üstünlük verilmişdir.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında aparılan təhlil göstərir ki, abituriyentlərin əksəriyyəti I ixtisas qrupu üzrə "Nyuton qanunları", "Ağırlıq qüvvəsi. Ümumdünya cazibə qanunu", "MKN-in əsasları. İdeal qaz qanunları", "İmpuls. Enerji. Saxlanma qanunları", "Termodinamikanın əsasları", "Aero-hidrostatika. Aero-hidrodinamika", "Bərk cismin mexaniki xassələri", "Sabit cərəyan qanunları", "Həndəsi optika", IV ixtisas qrupu üzrə isə "Termodinamikanın əsasları", "Doyan və doymayan buxar", "Sabit cərəyan qanunları", "Müxtəlif mühitlərdə elektrik cərəyanı", "Həndəsi optika" mövzularına aid test tapşırıqlarına ya zəif cavab verib, ya da cavab verməkdən imtina etmişdir.

Test tapşırıqlarının statistik göstəricilər əsasında nominasiyalar üzrə aparılan təhlili göstərir ki, abituriyentlərin müəyyən hissəsi faktoloji materiala əsaslanan düstur və vahidlərə aid tapşırıqlara daha yaxşı, fiziki hadisə və proseslərin mahiyyətinin açılmasına yönəlmiş qrafik, keyfiyyət və hesablama tapşırıqlarına isə nisbətən zəif cavab vermişdir. Belə tapşırıqlarda, adətən, kəmiyyətlər arasında asılılığı müəyyən etmək, müxtəlif parametrlərin dəyişməsinin fiziki proseslər gedən sistemin tam enerjisinə təsirini araşdırmaq və bu prosesin gedişində kəmiyyətlərin necə dəyişəcəyi barədə nəticə çıxarmaq lazım gəlir.

İlk dəfə olaraq I ixtisas qrupu üzrə imtahanda situasiya tapşırıqlarının əvəzinə cavabı yazı ilə ifadə olunan 3 sərbəst açıq tipli tapşırıq istifadə edilmişdir. İmtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri onu göstərir ki, abituriyentlərin bir çoxu bu tapşırıqları zəif cavablandırmışdır. Xüsusən də cavabın əsaslandırılması və qrafikin çəkilməsi tələb olunan və Eyler-Venn diaqramları vasitəsilə verilən tapşırıqlara cavab verməkdə çətinlik çəkiblər.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi test tapşırıqlarının izahı təqdim olunur.

10-cu sinif

1.1.2. Mexaniki və istilik hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarına aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir.

04 iyun 2023 il tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 34 saylı test tapşırığı

Tili l olan polad kub müəyyən qüvvənin təsiri ilə a təcili alır. Həmin qüvvənin təsiri ilə tili $\frac{l}{2}$ olan polad kubun aldığı təcil nəyə bərabərdir?

A) $8a$ B) $2a$ C) $4a$ D) $\frac{a}{2}$ E) $\frac{a}{8}$

"Nyuton qanunları" mövzusuna aid olan keyfiyyət nominasiyalı bu test tapşırığına abituriyentlərin 17,17%-i doğru cavab vermiş, 22,77%-i cavab verməkdən imtina etmişdir. Abituriyentlərin 25,06%-i isə yanlış olan D bəndini düzgün hesab etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün Nyutonun II qanuna görə polad kubun müəyyən qüvvənin təsiri ilə aldığı təcilin kubun kütləsi ilə tərs mütənasib olduğu nəzərə alınarsa, $a=\frac{F}{m}=\frac{F}{\rho V}=\frac{F}{\rho l^3}$ yazmaq olar. Buradan, $\frac{a_2}{a_1}=\frac{l_1^3}{l_2^3}=\frac{l^3}{(\frac{l}{2})^3}=8$ və $a_2=8a$ alınır.

Doğru cavab: A

10-cu sinif

1.1.2. Mexaniki və istilik hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarına aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir.

22 iyul 2023 il tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 32 saylı test tapşırığı

Yer səthindən şaquli istiqamətdə yuxarı atılmış 2 kq kütləli cismin koordinatının zamandan asılılıq qrafiki verilmişdir. Bu cismin başlanğıc kinetik enerjisini hesablayın ($g=10\frac{\text{m}}{\text{san}^2}$, havanın müqaviməti nəzərə alınmır).

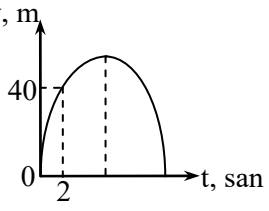

A) 225 C B) 400 C C) 900 C
D) 800 C E) 1125 C

"İmpuls. Enerji. Saxlanma qanunları" mövzusuna aid bu qrafik nominasiyalı test tapşırığına abituriyentlərin 14,28%-i doğru cavab vermiş, 31,78%-i cavab verməkdən imtina etmişdir. Abituriyentlərin 31,47%-i isə yanlış B bəndini düzgün hesab etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, Yer səthindən şaquli istiqamətdə yuxarı atılmış cismin başlanğıc sürətini və ona əsasən də cismin başlanğıc kinetik enerjisini hesablamaq lazımdır. Bunun üçün Yer səthindən şaquli istiqamətdə yuxarı atılmış cismin hərəkət tənliyini yazmaq olar: $y=\upsilon_0 t-\frac{gt^2}{2}$.

$t=2$ və $y=40$ qiymətlərini tənlikdə yerinə yazmaqla cismin başlanğıc sürəti $\upsilon_0=30\frac{m}{san}$ alınır. Onda, bu cismin başlanğıc kinetik enerjisi $E_k=\frac{m\upsilon_0^2}{2}=\frac{2\cdot 30^2}{2}=900C$ olar.

Doğru cavab: C

11-ci sinif

1.1.2. Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarla əlaqəsinə aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir.

22 iyul 2023 il tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 50 saylı test tapşırığı

Hər birinin müqaviməti R=6 Om olan beş rezistor şəkildəki kimi birləşdirilmişdir. Ampermetrin göstərişi nəyə bərabərdir?

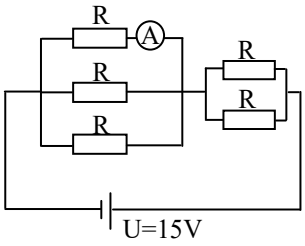

A) 2 A B) 1 A C) 3,5 A D) 0,5 A E) 3 A

8 və 11-ci sinifdə tədris edilən "Sabit cərəyan qanunları" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 12,34%-i doğru cavab vermiş, 28,14%-i cavab verməkdən imtina etmişdir. Abituriyentlərin 33,98%-i isə yanlış olan E bəndini düzgün hesab etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, naqillərin ardıcıl və paralel birləşməsi qanunauyğunluqlarını bilmək lazımdır. Əvvəlcə dövrədə ümumi müqavimət hesablanır:

$$R_{üm} = \frac{R}{3} + \frac{R}{2} = 5\,(Om)$$

$$I_{döv} = \frac{U}{R_{üm}} = \frac{15}{5} = 3\,(A)$$

Ampermetrin göstərişi isə $I = \frac{I_{döv}}{3} = \frac{3}{3}A = 1A$ olar.

Doğru cavab:B

9-cu sinif

1.1.2. Elektromaqnit (maqnit,işıq), atom və nüvə hadisələrinə aid məsələlər qurur və həll edir.

03 iyun 2023-cü il tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 74 saylı test tapşırığı

Cisim fokus məsafəsinin modulu F olan səpici linzadan $4F$ məsafəsindədir. Cismin xəyalının xətti ölçüləri cismin xətti ölçülərindən neçə dəfə kiçik olar?

A) 2 B) 4 C) 5 D) 10 E) 3

9-cu sinifdə tədris olunan "Həndəsi optika" mövzusuna aid bu hesablama xarakterli test tapşırığına abituriyentlərin 20,66%-i doğru cavab vermiş, 29,95%-i cavab verməkdən imtina etmişdir. Abituriyentlərin 23,18%-i isə yanlış olan B bəndini düzgün hesab etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, nazik səpici linza və xətti böyütmə düsturlarını bilmək, müvafiq hesablama aparmaq lazımdır.

Cismin xəyalının xətti ölçüsünün cismin xətti ölçüsünə nisbəti linzanın xətti böyütməsinə bərabərdir: $\frac{H}{h} = \Gamma$. Digər tərəfdən də, $\Gamma = \frac{|f|}{d}$ olduğundan, $|f| = \Gamma d$ alınır. Səpici linza üçün nazik linza düsturuna görə $-\frac{1}{|F|} = \frac{1}{d} - \frac{1}{|f|}$. $\frac{1}{|f|} = \frac{1}{d} + \frac{1}{|F|} = \frac{1}{|4F|} + \frac{1}{|F|} = \frac{1+4}{4|F|} = \frac{5}{4|F|}$. Buradan $|f| = \frac{4|F|}{5}$ alınır və xətti böyütmə $\Gamma = \frac{1}{4|F|} \cdot \frac{4|F|}{5} = \frac{1}{5}$ olur.

Doğru cavab: C

10-cu sinif

3.1.2. Mexaniki və istilik hərəkətini xarakterizə edən fiziki kəmiyyətlər arasındakı asılılıqları müəyyənləşdirir.

23 iyul 2023-cü il tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 74 saylı test tapşırığı

Diaqramın 1, 2 və 3 nöqtələrinə uyğun faydalı işlər arasında hansı münasibət doğrudur (η – mühərrikin FİƏ, Q_1 – qızdırıcıdan alınan istilik miqdarı, A' – faydalı işdir)?

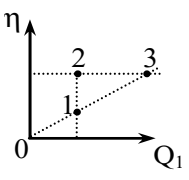

A) $A'_1 = A'_3 < A'_2$ B) $A'_1 = A'_2 < A'_3$

C) $A'_1 > A'_2 > A'_3$ D) $A'_1 < A'_2 < A'_3$ E) $A'_1 < A'_2 = A'_3$

“Termodinamikanın əsasları” mövzusuna aid qrafik nominasiyalı bu test tapşırığına abituriyentlərin 26,03%-i doğru cavab vermiş, 22,51%-i cavab verməkdən imtina etmişdir. Abituriyentlərin 29,35%-i isə yanlış olan A bəndini düzgün hesab etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, zəruri olan nəzəri material dərslikdə öz əksini tapmışdır. Mühərrikin FİƏ $\eta = \frac{A_f}{Q_1}$ düsturu ilə ifadə olunur. Bu düsturdan $A_f = \eta \cdot Q_1$ alınır. 1 nöqtəsinə uyğun $A'_1 = \eta_1 \cdot Q_{1_1}$ ən kiçik, 3 nöqtəsinə uyğun $A'_2 = \eta_2 \cdot Q_{1_2}$ ən böyük olar. Onda, $A'_1 < A'_2 < A'_3$ olar.

Doğru cavab: D

03 iyun 2023-cü il tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, situasiyaya aid 88-90 saylı test tapşırıqları

Metal naqilin hazırlandığı maddənin müqavimətinin temperatur əmsalını təyin etmək üçün təsvir olunan dövrə qurulmuşdur. Sabit cərəyan mənbəyinə qoşulmuş naqilin temperaturu 0º C olduqda ampermetrin göstərişi 0,5A, temperaturu 200º C olduqda isə ampermetrin göstərişi 0,25A oldu (mənbənin daxili müqaviməti nəzərə alınmır).

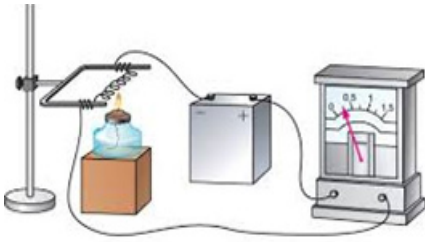

88. Metal naqili qızdırdıqda ampermetrin göstərişinin azalmasının səbəbini izah edin. Cavabınızı əsaslandırın.

Həlli:

I üsul: Metal naqili qızdırdıqda onun kristal qəfəsinin düyünlərindəki ionların rəqslərinin amplitudu artır. Nəticədə, naqildə istiqamətlənmiş hərəkət edən elektronların kristal qəfəsin düyünlərindəki ionlarla toqquşmalarının sayı artır. Bu da elektronların nizamlı hərəkətinin orta sürətini azaldır. $I = en\upsilon S$ düsturuna görə cərəyan şiddəti də azalır. Deməli, ampermetrin göstərişi də azalır.

II üsul: Metal naqil üçün müqavimətin temperatur əmsalı müsbət olduğundan, $R = R_0(1+\alpha\Delta T)$ düsturuna əsasən naqili qızdırdıqda onun müqaviməti artır. r=0 olduğundan $I = \frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I = \frac{U}{R}$) düsturuna əsasən naqilin müqaviməti artdıqca naqildən (dövrədən) keçən cərəyan şiddəti azalır, deməli, ampermetrin göstərişi də azalır.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Metal naqili qızdırdıqda onun daxilində gedən proseslər düzgün şərh edilib, uyğun düsturlar yazılmaqla ampermetrin göstərişinin azalması səbəbi düzgün izah edilib. B) Metal naqilin müqavimətinin temperaturdan asılılıq düsturu $R = R_0(1+\alpha\Delta T)$ və cərəyan şiddəti üçün $I = \frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I = \frac{U}{R}$) düsturu düzgün yazılıb, ampermetrin göstərişinin azalması səbəbi düzgün izah edilib. C) Metal naqilin müqavimətinin temperaturdan asılılıq düsturu $R = R_0(1+\alpha\Delta T)$ düzgün yazılıb və cərəyan şiddəti üçün $I = \frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I = \frac{U}{R}$) düsturunun əvəzinə cərəyan şiddətinin müqavimətlə tərs mütənasib olması yazılıb və ampermetrin göstərişinin azalması səbəbi də düzgün izah edilib. D) Metal naqilin müqavimətinin temperaturdan asılılığı qrafik şəklində doğru çəkilib və cərəyan şiddəti üçün $I = \frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I = \frac{U}{R}$) düsturu düzgün yazılıb, ampermetrin göstərişinin azalması səbəbi düzgün izah edilib.

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{2}{3}$ bal	E) Metal naqilin müqavimətinin temperaturdan asılılıq düsturu yazılmadan temperatur artdıqda müqavimətin artması qeyd olunub və cərəyan şiddəti üçün $I=\frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I=\frac{U}{R}$) düsturu düzgün yazılıb, ampermetrin göstərişinin azalması səbəbi düzgün izah edilib. F) Metal naqilin müqavimətinin temperaturdan xətti asılı olması və temperatur artanda müqavimətin artması yazılıb, cərəyan şiddəti müqavimətdən tərs asılı olduğundan ampermetrin göstərişinin azalması izah edilib;
$\frac{1}{3}$ bal	G) Metal naqili qızdırdıqda onun daxilində gedən proseslər şərh ***edilməyib***, uyğun düsturlar ***yazılmadan*** naqili qızdırdıqda müqavimətin artması səbəbindən ampermetrin göstərişinin azalması qeyd edilib. H) Metal naqilin müqavimətinin temperaturdan asılılıq düsturu $R=R_0(1+\alpha\Delta T)$ düzgün yazılıb, lakin ampermetrin göstərişinin (cərəyan şiddətinin) azalma səbəbi izah ***olunmayıb*** və ya birbaşa ampermetrin göstərişinin azalması yazılıb.
0 bal	I) Heç bir izah ***aparılmadan*** birbaşa "cərəyan şiddəti temperaturla tərs asılıdır" yazılıb (bu fakt tapşırığın şərtində var). J) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq 11-ci sinifdə tədris edilən "Müxtəlif mühitlərdə elektrik cərəyanı" və "Sabit cərəyan qanunları" bölmələrinə aiddir.

Tapşırıq vasitəsilə "Fiziki hadisələr, qanunauyğunluqlar, qanunlar" məzmun xəttinin 11_1.1.1. (*Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarla əlaqəsini şərh edir*) və "Eksperimental fizika və müasir həyat" məzmun xəttinin 11_3.1.1. (*Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinə dair qanun və qanunauyğunluqları təcrübələrlə yoxlayır, nəticələrini təqdim edir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 28,65%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 9,64%-i $\frac{2}{3}$ balla, 5,64%-i $\frac{1}{3}$ balla, 22,22%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 33,85%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, ilk növbədə metal naqilin müqavimətinin temperaturdan necə asılı olduğunu bilmək lazımdır. Metal naqil üçün müqavimətin temperatur əmsalı müsbət olduğundan, $R=R_0(1+\alpha\Delta T)$ düsturuna əsasən naqili qızdırdıqda onun müqaviməti artır. $r=0$ olduğundan, $I=\frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I=\frac{U}{R}$) düsturuna əsasən naqilin müqaviməti artdıqca naqildən (dövrədən) keçən cərəyan şiddəti azalır, deməli, ampermetrin göstərişi də azalır.

89. Naqilin hazırlandığı maddənin müqavimətinin temperatur əmsalını hesablayın.

Həlli: Mənbənin daxili müqaviməti r=0 olduğundan, $I=\frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I=\frac{U}{R}$) naqilin müqavimətinin temperaturdan asılılıq düsturuna əsasən $R=R_0(1+\alpha\Delta T)$; $\frac{\varepsilon}{I}=\frac{\varepsilon}{I_0}(1+\alpha\Delta T)$ və ya $\frac{U}{I}=\frac{U}{I_0}(1+\alpha\Delta T)$ yazmaqla $1+\alpha\Delta T=\frac{I_0}{I}$ alınar. Buradan, $\alpha=\frac{\frac{I_0}{I}-1}{\Delta T}=\frac{\frac{0,5A}{0,25A}-1}{200K}=0,005K^{-1}$ alınır.

Doğru cavab: 0,005K^{-1}

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Om qanununun və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturu doğru yazılıb, müqavimətin temperatur əmsalı üçün düstur çıxarılıb, hesablama düzgün aparılaraq doğru cavab ($0{,}005K^{-1}$) alınıb. B) Om qanunu və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturu doğru yazılıb, $1+\alpha\Delta T=\frac{I_0}{I}$ düsturu alınıb, lakin müqavimətin temperatur əmsalı üçün düstur çıxarılmadan qiymətlər yerinə yazılaraq doğru cavab ($0{,}005\ K^{-1}$) alınıb.
$\frac{2}{3}$ bal	C) Om qanunu və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturu doğru yazılıb, müqavimətin temperatur əmsalı üçün düstur çıxarılıb, lakin hesablamada səhv edilib və düzgün cavab alınmayıb. D) Om qanununun və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturu yazılıb, müqavimətin temperatur əmsalı üçün düstur çıxarılıb, hesablama düzgün aparılaraq doğru cavab ($0{,}005\ K^{-1}$) alınıb, lakin vahid səhv yazılıb.
$\frac{1}{3}$ bal	E) Müqavimətin temperatur əmsalının hesablanması üçün lazım olan hər iki düstur: ($R=R_0(1+\alpha\Delta T)$ və $I=\frac{\varepsilon}{R}$ (və ya $I=\frac{\varepsilon}{R}$) doğru yazılıb, lakin sonrakı hesablamalar yanlışdır.
0 bal	F) Müqavimətin temperatur əmsalının hesablanması üçün lazım olan düsturlardan yalnız biri qeyd edilib. G) $R=R_0(1+\alpha\Delta T)$ düsturunda R=0,25 və R_0=0,5 yazmaqla hesablama aparılıb və yanlış cavab alınıb. H) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq 11-ci sinifdə tədris edilən "Müxtəlif mühitlərdə elektrik cərəyanı" və "Sabit cərəyan qanunları" bölmələrinə aiddir.

Abituriyentlərin 18,84%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 4,34%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,39%-i $\frac{1}{3}$ balla, 23,87%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 51,56%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırıq vasitəsilə "Fiziki hadisələr, qanunauyğunluqlar, qanunlar" məzmun xəttinin 11_1.1.1. (*Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarla əlaqəsini şərh edir*) və 11_1.1.2. (*Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarla əlaqəsinə aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

90. Uyğun düsturları yazmaqla naqildəki cərəyan şiddətinin naqilin temperaturundan asılılığının necə olduğunu əsaslandırın. Koordinat oxlarında uyğun qiymətləri qeyd etməklə cərəyan şiddətinin naqilin temperaturundan asılılıq qrafikini (I(t°C)) çəkin.

Həlli: Cərəyan şiddətinin naqilin temperaturundan asılılığını I(t°C) çəkdikdə $\Delta t=t-t_0$, $t_0=0$ olduğundan, $\Delta t=t$ yazmaq olar. Naqildən (dövrədən) keçən cərəyan şiddəti $I=\frac{\varepsilon}{R}=\frac{\varepsilon}{R_0(1+\alpha t)}=\frac{\varepsilon}{\frac{\varepsilon}{I_0}(1+\alpha t)}=\frac{I_0}{1+\alpha t}$ və ya $I=\frac{U}{R}=\frac{U}{R_0(1+\alpha t)}=\frac{U}{\frac{U}{I_0}(1+\alpha t)}=\frac{I_0}{1+\alpha t}$ düsturu ilə təyin edildiyindən, temperatur artdıqca naqildən (və ya dövrədən) keçən cərəyan şiddətinin zamandan asılılıq qrafiki I oxu üzərində 0,5A qiymətindən başlayaraq hiperbolaya bənzər əyri ilə təsvir olunacaq.

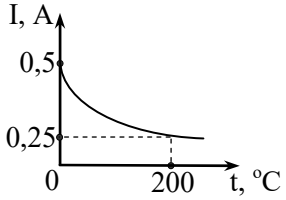

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Om qanununun və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturları düzgün yazılıb, I(t°C) asılılığının riyazi ifadəsi düzgün alınıb, qrafik düzgün çəkilib və qrafikdə cərəyan şiddətinin 0^oC-dəki qiyməti düzgün qeyd edilib.
$\frac{2}{3}$ bal	B) Om qanununun və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturları düzgün yazılıb, qrafik düzgün çəkilib, lakin qrafikdə cərəyan şiddətinin 0 ^oC-dəki qiyməti ***qeyd edilməyib***. C) Om qanununun və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturları yazılmadan I(t°C) asılılığının riyazi ifadəsi birbaşa, lakin düzgün yazılıb, qrafik düzgün çəkilib və qrafikdə cərəyan şiddətinin 0 ^oC-dəki qiyməti ***qeyd edilməyib***.
$\frac{1}{3}$ bal	D) Uyğun düsturlar yazılmayıb və I(t°C) asılılığının riyazi ifadəsi alınmayıb, lakin qrafik düzgün çəkilib və qrafikdə cərəyan şiddətinin 0^oC-dəki qiyməti qeyd edilib. E) Om qanununun və müqavimətin temperaturdan asılılıq düsturları düzgün yazılıb, lakin tərs mütənasiblik qrafiki çəkilib.
0 bal	F) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq 11-ci sinifdə tədris edilən "Müxtəlif mühitlərdə elektrik cərəyanı" və "Sabit cərəyan qanunları" bölmələrinə aiddir.

Abituriyentlərin 9,55%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,47%-i $\frac{2}{3}$ balla, 20,14%-i $\frac{1}{3}$ balla, 27,60%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 39,24%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırıq vasitəsilə "Fiziki hadisələr, qanunauyğunluqlar, qanunlar" məzmun xəttinin 11_1.1.1. (*Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarla əlaqəsini şərh edir*) və 11_1.1.2. (*Elektromaqnit, atom və nüvə hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarla əlaqəsinə aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, naqildən keçən cərəyan şiddətinin $I = \frac{l_0}{1+\alpha t}$ ifadəsinə əsasən temperatur artdıqca onun azaldığını bilmək lazımdır. Situasiyada verilənlərə əsasən naqilin temperaturu 0ºC olduqda, ampermetrin göstərişi 0,5A, temperaturu 200º C olduqda isə ampermetrin göstərişi 0,25A olduğundan, koordinat oxlarında uyğun qiymətləri qeyd etməklə cərəyan şiddətinin naqilin temperaturundan asılılıq qrafikini (hiperbola kimi) çəkmək olar.

9-cu sinif

3.2.1. Müxtəlif fiziki hadisələrə (elektromaqnit, işıq, atom və nüvə) əsaslanan qurğuların iş prinsiplərini şərh edir.

22 iyul 2023-cü il, I ixtisas qrupu

58. Gözə düşən paralel işıq şüaları tor təbəqəsindən öndə kəsişir. Bu gözün hansı görmə qüsuru var və bu qüsuru aradan qaldırmaq üçün hansı linzalı eynəkdən istifadə etmək lazımdır? Cavabınızı əsaslandırın.

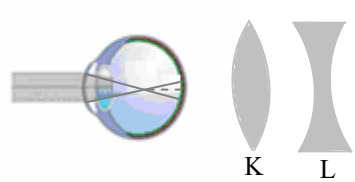

Əsaslandırma: *I üsul:* Baxılan halda şüalar tor təbəqəsindən öndə kəsişdiyi üçün gözün optik qüvvəsi qüsursuz gözün optik qüvvəsindən böyükdür. Onu kiçildib normal gözün optik qüvvəsinə çatdırmaq üçün optik qüvvəsi mənfi olan L səpici linzalı eynəkdən istifadə olunmalıdır.

II üsul: Gözdə optik sistemdən keçən şüaların fokusu torlu qişadan öndə alındığından şüalar səpici linza vasitəsi ilə səpilərək onun fokusu torlu qişaya gətirilə bilər.

Doğru cavab: 1. yaxıngörmə qüsuru var; 2. L-səpici linzalı eynəkdən istifadə etmək lazımdır.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Gözün görmə qüsuru doğru müəyyənləşdirilmişdir. Qüsuru aradan qaldırmaq üçün hansı linzalı eynəkdən istifadə olunması düzgün yazılmışdır. Əsaslandırma doğru yazılmışdır.
$\frac{2}{3}$ bal	B) Gözün görmə qüsuru doğru müəyyənləşdirilmişdir. Qüsuru aradan qaldırmaq üçün hansı linzalı eynəkdən istifadə olunması düzgün yazılmışdır, lakin əsaslandırma ***qismən*** yazılmışdır (məsələn, gözün optik qüvvəsi azaldıldı, xəyal tor təbəqəsində alındı və s.) C) Gözün görmə qüsuru ***yanlış*** olaraq uzaqdangörmə olaraq yazılmışdır. Qüsuru aradan qaldırmaq üçün hansı linzalı eynəkdən istifadə olunması düzgün yazılmış və əsaslandırma doğru yazılmışdır.
$\frac{1}{3}$ bal	D) Gözün görmə qüsuru doğru müəyyənləşdirilmişdir. Qüsuru aradan qaldırmaq üçün səpici linzalı eynəkdən istifadə olunması düzgün yazılmışdır, lakin əsaslandırma ya ***yanlış*** aparılmış, ya da heç ***aparılmamışdır***. E) Gözün görmə qüsuru ***yanlış*** olaraq uzaqdangörmə yazılmışdır. Qüsuru aradan qaldırmaq üçün səpici linzalı eynəkdən istifadə olunması düzgün yazılmışdır, lakin əsaslandırma ***qismən*** yazılmışdır. F) Gözün görmə qüsuru doğru müəyyən edilib, əsaslandırılma ***qismən*** aparılıb, lakin istifadə olunan linza ya ***yanlış*** qeyd edilib, ya da heç ***qeyd edilməyib***. G) Gözün görmə qüsuru doğru müəyyən edilib, bu qüsuru aradan qaldırmaq üçün səpici linzalı eynəkdən istifadə edilməsi də doğru yazılıb, lakin bu linzanın ***yanlış*** olaraq K linzası olduğu qeyd edilib. H) Gözün görmə qüsuru doğru müəyyənləşdirilib. Qüsuru aradan qaldırmaq üçün səpici linzalı eynəkdən istifadə olunması düzgün yazılıb və yalnız yaxıngörmənin səbəbi izah edilib. Səpici linzalı eynəkdən nə üçün istifadə edildiyi isə ***izah edilməyib***.
0 bal	I) Yalnız gözün görmə qüsuru yaxıngörmə olaraq doğru müəyyən edilib. Bu qüsuru aradan qaldırmaq üçün istifadə olunan linzalı ya ***yanlış*** yazılıb, ya da heç ***yazılmayıb***. Əsaslandırma da ya ***yanlış*** aparılmış, ya da heç ***aparılmayıb***. J) Yalnız L səpici linzalı eynəkdən (və ya səpici linzalı eynəkdən) istifadə etmək lazım olduğu doğru müəyyən edilib. Lakin gözün görmə qüsuru və əsaslandırma ya ***yanlış*** yazılıb, ya da heç ***yazılmayıb***. K) Digər bütün yanlış hallarda.

Tapşırıq 9-cu sinifdə tədris olunan "Həndəsi optika" mövzusuna aiddir.

Tapşırıq vasitəsilə "Eksperimental fizika və müasir həyat" məzmun xəttinin 9_3.2.1. (*Müxtəlif fiziki hadisələrə (elektromaqnit, işıq, atom və nüvə) əsaslanan qurğuların iş prinsiplərini şərh edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 1,07%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 2,40%-i $\frac{2}{3}$ balla, 14,24%-i $\frac{1}{3}$ balla, 40,83%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 41,45%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, gözə düşən paralel işıq şüaları tor təbəqəsindən öndə kəsişdiyindən bu gözün yaxıngörmə qüsuru olduğunu və qüsuru aradan qaldırmaq üçün səpici linzalı eynəkdən istifadə etmək lazım olduğunu bilmək lazımdır.

10-cu sinif

1.1.2. Mexaniki və istilik hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarına aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir.

22 iyul 2023-cü il, I ixtisas qrupu

59. Uzunluğu 1 m olan ipə bağlanmış daş şaquli müstəvidə 2 san^{-1} tezliklə fırladılır. Əgər *A* nöqtəsində ip qırılarsa, daş hansı maksimal yüksəkliyə qalxar (π^2=10, g=10 $\frac{m}{san^2}$, havanın müqaviməti nəzərə alınmır)?

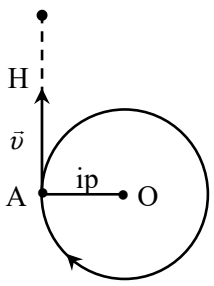

Həlli: İpə bağlanmış daş A nöqtəsində olduğu anda onun sürəti şaquli yuxarı yönəlir. Sürətin modulu $\upsilon_0 = 2\pi rn.$ düsturu ilə ifadə olunduğundan cismin maksimal qalxma hündürlüyü:

$$H = \frac{\upsilon_0^2}{2g} = \frac{(2\pi rn)^2}{2g} = \frac{4\pi^2 r^2 n^2}{2g} = \frac{4 \cdot 10 \cdot 1^2 \cdot 2^2}{2 \cdot 10} = 8m$$

Doğru cavab: 8 m

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Düsturlar düzgün tətbiq olunmuş, hesablamalar doğru aparılaraq cavab doğru tapılmışdır.
$\frac{2}{3}$ bal	B) Düstur ***yazılmadan*** hesablamalar düstura uyğun olaraq doğru aparılmış və cavab doğru tapılmışdır. C) Düstur düzgün tətbiq olunmuş, uyğun kəmiyyətlərin qiymətləri doğru yazılmış, lakin hesablamada ***səhvə*** yol verdiyindən cavab doğru ***alınmamışdır***.
$\frac{1}{3}$ bal	D) Düstur düzgün tətbiq olunmuş, uyğun kəmiyyətlərin qiymətləri doğru ***yazılmadığından*** cavab doğru ***alınmamışdır***. E) Düstur ***yazılmadan*** uyğun fiziki kəmiyyətlərin qiymətləri doğru yazılmaqla düstura uyğun hesablamalar aparılmış, lakin riyazi hesablamanı yerinə yetirərkən ***səhvə*** yol verildiyindən doğru cavab ***tapılmamışdır***.
0 bal	F) Müvafiq düsturun tətbiqi ilə hesablama ***aparılmadan*** cavab yazılmışdır. G) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq 10-cu sinifdə tədris olunan "Ağırlıq qüvvəsi. Ümumdünya cazibə qanunu" mövzusuna aiddir.

Tapşırıq vasitəsilə "Fiziki hadisələr, qanunauyğunluqlar, qanunlar" məzmun xəttinin 10_1.1.2. (*Mexaniki və istilik hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarına aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 12,46%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 1,62%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,80%-i $\frac{1}{3}$ balla, 17,92%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 66,20%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, ipə bağlanmış daş A nöqtəsində olduğu anda onun sürətinin şaquli yuxarı yönəldiyini və sürətin modulu $\upsilon_0 = 2\pi rn.$ düsturu ilə ifadə olunduğundan, cismin maksimal qalxma hündürlüyünün $H = \frac{\upsilon_0^2}{2g}$ düsturla ifadə olunduğunu bilmək lazımdır.

10-cu sinif

1.1.2. Mexaniki və istilik hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarına aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir.

22 iyul 2023-cü il, I qrup

60. Sabit kütləli ideal qazın halının dəyişməsi (p,T) koordinat sistemində verilmişdir. Bu prosesin (V,T) koordinat sistemində asılılıq qrafikini çəkin (p-ideal qazın təzyiqi, T-mütləq temperaturu, V-həcmidir).

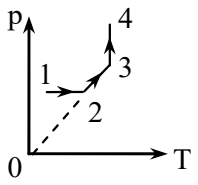

Həlli: Diaqramda 1-2 prosesi izobarik qızmaya uyğundur. Bu proses (V,T) koordinat sistemində qızma zamanı qazın həcmi temperaturla düz mütənasib olur. 2-3 prosesi izoxorik qızmaya uyğundur. Onda temperaturun artmasında qazın həcmi sabit qalır. 3-4 prosesi isə izotermik sıxılmaya uyğundur. Bu zaman qazın həcmi azalır.

Doğru cavab:

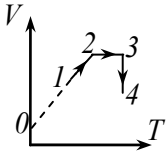

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Diaqramda təsvir olunmuş hər üç prosesə: 1) 1-2; 2) 2-3; 3) 3-4 aid hissələrə uyğun diaqram doğru çəkilmişdir.
$\frac{2}{3}$ bal	B) Diaqramda təsvir olunmuş üç hissəyə aid proseslərdən hər hansı ikisi doğru çəkilmiş (istiqamət doğru qeyd etməklə), biri ***yanlış*** çəkilmiş və ya ***çəkilməmişdir***.
$\frac{1}{3}$ bal	C) Diaqramda təsvir olunmuş üç hissəyə aid proseslərdən hər hansı biri istiqaməti düzgün qeyd olunmaqla (prosesin başlanğıcı və sonu mütləq aydın qeyd olunmalıdır) doğru çəkilmiş, ikisi ya ***yanlış*** çəkilmiş və ya ***çəkilməmişdir***. D) Qrafik ***yanlış*** çəkilmiş, lakin proseslər müvafiq düsturlar göstərilməklə düzgün şərh olunmuşdur.
0 bal	E) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq 10-cu sinifdə tədris olunan "MKN-in əsasları. İdeal qaz qanunları" mövzusuna aiddir. Tapşırıq vasitəsilə "Fiziki hadisələr, qanunauyğunluqlar, qanunlar" məzmun xəttinin 10_1.1.2. (*Mexaniki və istilik hadisələrinin qanun və qanunauyğunluqlarına aid (qrafik, kəmiyyət və keyfiyyət tipli) məsələlər qurur və həll edir)* altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 20,02%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 22,81%-i $\frac{2}{3}$ balla, 9,27%-i $\frac{1}{3}$ balla, 1214%-i 0 balla qiymətləndirilmiş. 35,76%-i isə tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, sabit kütləli ideal qazın halının dəyişməsi (p,T) koordinat sistemində verilmiş üç izoproses getdiyini və bu izoprosesləri bilmək lazımdır. Bundan başqa, təqdim olunmuş (p,T) koordinat sistemində 1-2 prosesi izobarik qızmaya, 2-3 prosesi izoxorik qızmaya, 3-4 prosesi isə izotermik sıxılmaya uyğun olduğunu da bilmək lazımdır. Daha sonra isə həmin proseslərdə ideal qazın həcminin necə dəyişməsini müəyyən etməklə prosesin (V,T) koordinat sistemində asılılıq qrafikini çəkmək olar.

Kimya fənnindən ali təhsil müəssisələrinə I və IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş tapşırıqlar fənn kurikulumuna görə 4 **("Maddə və maddi aləm", "Kimyəvi hadisələr", "Eksperiment və modelləşdirmə", "Kimya və həyat")** məzmun xətti üzrə 10 əsas və 33 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Qəbul imtahanlarında aşağıdakı bilik və bacarıqlarının yoxlanılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

1. Maddələrin Beynəlxalq və tarixi (trivial) adlandırılması;
2. Qeyri-üzvi və üzvi maddələrin tərkibi və xassələrinə görə təsnifatı;
3. Atomun quruluşu, valentlik, kimyəvi elementlərin oksidləşmə dərəcəsi və ionların yükünün, kimyəvi rabitələrin və kristal qəfəslərin tipinin, quruluş formuluna görə izomerliyin və homoloqların, suda məhlulların mühitinin, oksidləşdirici və reduksiyaediciliyinin müəyyən edilməsi;
4. D.İ.Mendeleyevin dövri sisteminə və atomun quruluşuna əsasən kimyəvi elementlərin və onların birləşmələrinin kimyəvi xassələrinin xarakterizə edilməsi;
5. Kimyəvi tarazlığa və reaksiya sürətinə təsir edən amillərin xarakterizə edilməsi;
6. Oksidləşmə-reduksiya reaksiyalarının tənliklərinin əmsallaşdırılması;
7. İon-mübadilə reaksiyalarının tam və qısa ion tənliklərinin tərtib olunması;
8. Maddələrin kimyəvi xassələrinin dəyişməsi qanunauyğunluğunun, kimyəvi reaksiyaların mahiyyətinin izah edilməsi;
9. Kimyəvi formullara və tənliklərə görə hesablamalar aparılması.

Test bloklarında tapşırıqların bölmələr üzrə paylanması aşağıdakı kimi olub:

I ixtisas qrupu üzrə 11-"Ümumi kimya", 10-"Qeyri-üzvi kimya", 9-"Üzvi kimya",

IV ixtisas qrupu üzrə 9-"Ümumi kimya", 10-"Qeyri-üzvi kimya", 11-"Üzvi kimya".

Tapşırıqların bölmələr üzrə paylanması zamanı məktəb kimya kursunda mövzuların əhəmiyyətlilik dərəcəsi, tədris prosesində bölmələrə ayrılan vaxt və hər iki ixtisas qrupunun peşə xüsusiyyətləri nəzərə alınmışdır. İmtahanlarda nəzəri biliklərin tətbiqinə, məntiqi düşüncəyə əsaslanan, kimyəvi hadisə və proseslərin mahiyyətinin dərkinə yönəlmiş cədvəl, qrafik və sxem formalı tapşırıqlara üstünlük verilmişdir. Abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsinin hərtərəfli yoxlanılması və qiymətləndirilməsi məqsədi ilə test bloklarına qabiliyyət göstəricilərinə görə: terminoloji, faktoloji, ümumiləşdirmə, izahat, hesablama, proqnozlaşdırma və təklif olunan fəaliyyət tipli, mürəkkəblik dərəcəsinə görə isə sadə, orta və çətin tapşırıqlar daxil edilmişdir.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında hər bir test tapşırığı məzmun, mürəkkəblik dərəcəsi və qabiliyyət göstəriciləri baxımından təhlil edilmişdir.

Təhlil onu göstərmişdir ki, bu il də I ixtisas qrupuna nisbətən IV ixtisas qrupu üzrə abituriyentlərin nəticələri əvvəlki illərlə müqayisədə yaxşı olmuşdur. Bununla yanaşı, bir sıra abituriyentlər I ixtisas qrupu üzrə "Qeyri-üzvi birləşmələrin mühüm sinifləri", "Məhlullar", "Oksidləşmə-reduksiya reaksiyaları", "Fosfor", "Halogenlər", "Maddə miqdarı. Avoqadro qanunu", "Elektrolitik dissosiasiya", "Üzvi birləşmələrin kimyəvi xassələri", "Kimyəvi reaksiyaların sürəti", "Kükürd", "Mineral gübrələr", "Aldehidlər", "Metallar", "İon mübadiləsi reaksüiyaları", "Spirtlər", "Mürəkkəb efirlər", "Karbohidratlar", "Aminlər", IV ixtisas qrupu üzrə isə "Alkanlar", "Məhlullar", "Fosfor", "Kimyəvi tarazlıq", "Yağlar", "Qeyri-üzvi birləşmələrin mühüm sinifləri" mövzularına aid tapşırıqlara cavab verməkdə çətinlik çəkiblər.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahı təqdim olunur.

9-cu sinif

2.2.2. Metallar, qeyri-metallar və onların birləşmələrinə, sadə üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır.

5 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 70 saylı test tapşırığı

$KClO_3+HCl \longrightarrow X\uparrow + ...$

$X\uparrow+KOH \longrightarrow KCl+Y+H_2O$

$M_r(Y) - M_r(X)$ fərqini hesablayın. $A_r(K)=39$, $A_r(O)=16$, $A_r(Cl)=35,5$

A) 19,5 B) 16 C) 71 D) 54,5 E) 39

9-cu sinifdə tədris olunan "Halogenlər" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 21,55%-i doğru cavab vermiş, 53,46%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, reaksiyaların tənliklərini tamamlayıb, $M_r(Y) - M_r(X)$ fərqini hesablamağı bacarmaq lazımdır.

$KClO_3+6HCl \longrightarrow 3Cl_2(X)\uparrow + KCl + 3H_2O$

$Cl_2\uparrow+2KOH \longrightarrow KCl+ KClO(Y)+H_2O$; $M_r(KClO) - M_r(Cl_2) = 39+16 - 35,5 = 19,5$

Doğru cavab: A

7-ci sinif

1.1.1. Maddələri (bəsit, mürəkkəb, saf), qarışıqları tərkibinə və fiziki xassələrinə görə fərqləndirir.

5 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 74 saylı test tapşırığı

Həcmləri bərabər olan məhlullarda eyni kütlədə HCOOH və CH_3COOH var. Bu məhlullarda HCOOH (C_1) və CH_3COOH-ın molyar qatılıqlarını (C_2) müqayisə edin. $A_r(H)=1$, $A_r(C)=12$, $A_r(O)=16$

A) $C_1=0,2C_2$ B) $C_1> C_2$ C) $C_1=0,1C_2$ D) $C_1< C_2$ E) $C_1=C_2$

7-ci sinifdə tədris olunan "Məhlullar" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 16,60%-i doğru cavab vermiş, 40,19%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, "məhlulların molyar qatılığı" anlayışını araşdırmağı bacarmaq lazımdır.

Həcmləri bərabər olan məhlullarda eyni kütlədə HCOOH və CH_3COOH maddələri həll olmuşsa, nisbi molekul kütləsi az olan maddənin – HCOOH (C_1) – molyar qatılığı çox olacaq. Yəni $C_1> C_2$.

Doğru cavab: B

8-ci sinif

1.3.1. Atomun quruluşuna, kimyəvi rabitələrə, elektrolit məhlulunda baş verən proseslərə aid məsələlər qurur və həll edir.

5 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 84 saylı test tapşırığı

Duz	**Suda məhlulunun həcmi, *l***	**Məhlulun qatılığı, mol/*l***	**Duzun dissosiasiya dərəcəsi, %**
XBr_2	0,5	1	20

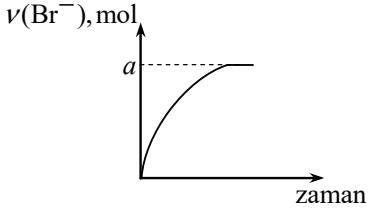

a-nı hesablayın.

8-ci sinifdə tədris olunan “Elektrolitik dissosiasiya” mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 2,94%-i doğru cavab vermiş, 61,17%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, duzların elektrolitik dissosiasiyasına aid hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

$\nu(XBr_2) = CV = 0{,}5$ mol; $\nu(XBr_2)_{dis.} = 0{,}5 \cdot 20/100 = 0{,}1$ mol

0,1 mol a mol

$XBr_2 \longrightarrow X^+ + 2Br^-$

1 mol 2 mol ; a = 0,2 mol

Doğru cavab: 0,2

10-cu sinif

2.2.1. Qeyri-üzvi birləşmələr və üzvi birləşmələrə (karbohidrogenlərə) aid reaksiyaların tənliklərini tərtib edir.

5 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 87 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

Reaksiya məhsulları

1. Həm üzvi, həm də qeyri-üzvi maddələr
2. Yalnız üzvi maddələr
3. Yalnız qeyri-üzvi maddələr

Reaksiyalar

a. $CH_4+O_2 \xrightarrow{t}$

b. $CH_3COOH+Cl_2 \xrightarrow{kat}$

c. $HCOOH+Ag_2O \xrightarrow{t,\ NH_3}$

d. $C_2H_4+H_2 \xrightarrow{t,\ kat}$

e. $CH_3-\underset{H}{\overset{O}{\overset{\|}{C}}} + H_2 \xrightarrow{t,\ kat}$

10-cu sinifdə tədris olunan “Üzvi birləşmələrin kimyəvi xassələri” mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 4,52 %-i doğru cavab vermiş, 38,19 %-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

a. $CH_4+2O_2 \xrightarrow{t} CO_2 + 2H_2O$ – yalnız qeyri-üzvi

b. $CH_3COOH+Cl_2 \xrightarrow{kat} CH_2Cl\,COOH+HCl$ – həm üzvi, həm də qeyri-üzvi

c. $HCOOH+Ag_2O \xrightarrow{t,\ NH_3} CO_2 + H_2O + 2Ag$ – yalnız qeyri-üzvi

d. $C_2H_4+H_2 \xrightarrow{t,kat} C_2H_6$ – yalnız üzvi

e. $CH_3-\underset{H}{\overset{O}{\overset{\|}{C}}} + H_2 \xrightarrow{t,kat} CH_3CH_2OH$ – yalnız üzvi

Doğru cavab: 1-b; 2-d, e; 3-a,c

8-ci sinif

2.2.1. Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərini tərtib edir.

2.2.2. Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır

5 iyun tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 46 saylı test tapşırığı

Qarışığın tərkibi	**Qarışıqda duzların kütlə payı, %**	**Qarışığın kütləsi, q**	**Artıq miqdarda xlorid turşusu ilə reaksiyadan sonra duz qarışığının kütləsi, q**
Na_2SO_4	ω	m	$m + 2,2$
Na_2CO_3	ω		

m-i hesablayın. $A_r(Na)=23$, $A_r(C)=12$, $A_r(O)=16$, $A_r(Cl)=35,5$

A) 42,4 B) 10,6 C) 14,2 D) 5,85 E) 117

8-ci sinifdə tədris olunan “Qeyri-üzvi birləşmələrin mühüm sinifləri” mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 23,44 %-i doğru cavab vermiş, 53,13 %-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, natrium-sulfat və natrium-karbonat duzlarının reaksiyaya daxilolma qabiliyyətini bilmək, reaksiya tənliyini tərtib edərək tənlik üzrə hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

$Na_2SO_4 + HCl \rightarrow$ getmir

$m(Na_2SO_4)=0,5m$; $M_r(Na_2CO_3)=46+12+48=106$; $M_r(NaCl)= 58,5$

0,5m q (0,5m+2,2) q

$Na_2CO_3 + 2HCl \rightarrow 2NaCl + CO_2 + H_2O$

106 q 117

$58,5m = 53m + 233,2$; $5,5m=233,2$; $m=42,4$

Doğru cavab: A

10-cu sinif

1.3.1. Qeyri-üzvi və üzvi birləşmələrin tərkibinə və quruluşuna aid hesablamalar aparır.

5 iyun tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 48 saylı test tapşırığı

Alifatik karbohidrogen	**Molekulunda**	
	hidrogen atomlarının sayı	**kimyəvi rabitələrin əmələ gəlməsində iştirak edən qeyri-hibrid orbitalların sayı**
X	*a*	*a*+4

X-in homoloji sırasına daxil olan karbohidrogenlər üçün hansı qrafiklər doğrudur? $A_r(C)=12$, $A_r(H)=1$

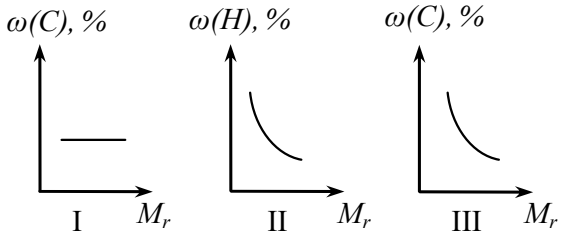

A) II, III B) yalnız II C) I, II D) yalnız I E) yalnız III

10-cu sinifdə tədris olunan “Karbohidrogenlər” mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 29,69%-i doğru cavab vermiş, 33,68 %-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, karbohidrogenlərin tərkibi və quruluşuna aid ümumiləşdirmə ilə hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

Molekulunda *a* sayda hidrogen atomu varsa, *a* sayda qeyri-hibrid olan s-orbital, 4 ədəd *p* orbital var. Deməli, karbohidrogenin ümumi formulu C_nH_{2n-2} kimidir. Homoloji sıradan (C_2H_2; C_3H_4; C_4H_6) göründüyü kimi, n(C):n(H) nisbəti azaldığından yalnız III qrafik doğrudur.

Doğru cavab: E

9-cu sinif

2.2.2. Metallar, qeyri-metallar və onların birləşmələrinə, sadə üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır.

5 iyun tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 55 saylı test tapşırığı

78,4 q ortofosfat turşusu almaq üçün tərkibində 80% $Ca_3(PO_4)_2$ olan fosforit mineralından neçə qram lazımdır? $M_r(H_3PO_4)=98$, $M_r[Ca_3(PO_4)_2]=310$

9-cu sinifdə tədris olunan “Ortofosfat turşusu” mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 27,60%-i doğru cavab vermiş, 35,76%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, ortofosfat turşusunun alınma reaksiyasının tənliyi üzrə hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

0,8x 78,4 q

$Ca_3(PO_4)_2 + 3H_2SO_{4(qatı)} \longrightarrow 3CaSO_4 + 2H_3PO_4$

310 q $2 \cdot 98$ q ; x = 155 q

Doğru cavab: 155

10-cu sinif

1.1.1. Maddələrin (qeyri-üzvi və üzvi) tərkibini, quruluşunu, fiziki xassələrini şərh edir, təqdimatlar hazırlayır.

5 iyun tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 56 saylı test tapşırığı

Maddə	Nisbi molekul kütləsi	Homoloji sırada yeri
Alkan	*a*	*X*
Doymuş alifatik keton	*a*	3

Alkan molekulunda bir metilen qrupu varsa, bu alkan üçün hansı ifadələr doğrudur? $A_r(C)=12$, $A_r(H)=1$, $A_r(O)=16$

1. beynəlxalq nomenklaturaya əsasən adı 2,2-dimetilbutandır
2. beynəlxalq nomenklaturaya əsasən adı 2-metilbutandır
3. molekulunda 4 metil qrupu var
4. molekulunda asimmetrik karbon atomu yoxdur
5. 2-ci karbon atomunun oksidləşmə dərəcəsi 0-dır
6. *X*=5-dir

10-cu sinifdə tədris olunan "Alkanlar" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 20,05%-i doğru cavab vermiş, 22,92%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, karbohidrogenlərin tərkibi və quruluşuna aid ümumiləşdirmə və hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

Ketonların üçüncü nümayəndəsinin nisbi molekul kütləsi $a = M_r(C_5H_{10}O) = 60 + 10 + 16 = 86$. Alkanın nisbi molekul kütləsi $a = M_r(C_nH_{2n+2}) = 14n + 2 = 86$; n = 6; formulu C_6H_{14}. Alkan molekulunda bir metilen qrupu olduğundan onun quruluş formulu:

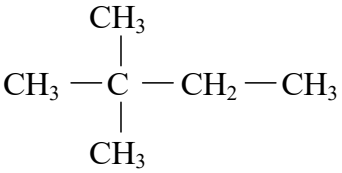

kimidir.

Quruluş formuluna əsasən:

1. Beynəlxalq nomenklaturaya əsasən adı 2,2-dimetilbutandır – **doğrudur**
2. Beynəlxalq nomenklaturaya əsasən adı 2-metilbutandır – səhvdir
3. Molekulunda 4 metil qrupu var – **doğrudur**
4. Molekulunda asimmetrik karbon atomu yoxdur – **doğrudur**
5. 2-ci karbon atomunun oksidləşmə dərəcəsi 0-dır – **doğrudur**
6. *X*=5-dir – səhvdir

Doğru cavab: 1, 3, 4, 5

9-cu sinif

2.2.2. Metallar, qeyri-metallar və onların birləşmələrinə, sadə üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 65 saylı test tapşırığı

60 kq karbamid almaq üçün neçə m^3 (n.ş.) ammonyak tələb olunur? Məhsulun çıxımı 50%-dir. $M_r[CO(NH_2)_2]=60$

A) 67,2 B) 33,6 C) 89,6
D) 11,2 E) 22,4

9-cu sinifdə tədris olunan "Mineral gübrələr" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 10,64%-i doğru cavab vermiş, 43,31%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir. Tapşırıq reaksiya tənliklərini tərtib etmək və onun əsasında hesablama aparmaq kimi bacarıqları yoxlamağa imkan verir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, karbamidin alınma reaksiyasının tənliyini yazıb, onun əsasında hesablama aparmaq lazımdır.

$V_{nəz}$ l $60\cdot10^3$ q

$CO_2 + 2NH_3 \rightarrow CO(NH_2)_2 + H_2O$

22,4 l 44,8 l 60 q

$V_{nəz} = 44{,}8\cdot1000\ l = 44{,}8\ m^3$;

$44{,}8\ m^3$ —— 50 %

V_{pr} —— 100 %; $V_{pr} = 89{,}6\ m^3$

Doğru cavab: C

11-ci sinif

1.1.1. Maddələrin (oksigenli, azotlu üzvi birləşmələr və polimerlərin) tərkibini, quruluşunu, fiziki xassələrini şərh edir, təqdimatlar hazırlayır.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 69 saylı test tapşırığı

$$X \xrightarrow{+H_2,t,kat} C_2H_5OH \xrightarrow[-(Cu+H_2O)]{+CuO,t} X$$

X maddəsi üçün doğru ifadələri müəyyən edin.

1. "gümüş-güzgü" reaksiyasına daxil olur
2. oksidləşməsindən sirkə turşusu alınır
3. trivial adı metanaldır
4. molekulları arasında hidrogen rabitəsi mövcuddur

A) 1, 2 B) 1, 4 C) 2, 4 D) 3, 4 E) 2, 3

11-ci sinifdə tədris olunan "Aldehidlər" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 16,61%-i doğru cavab vermiş, 48,65%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, aldehidlərin alınması, xassələri, tərkibi və quruluşuna aid ümumiləşdirmə aparmağı bacarmaq lazımdır. Asetaldehidə hidrogen birləşdirdikdə etil spirti, etil spirtini oksidləşdirdikdə asetaldehid alınır. X maddəsi – $CH_3{-}CHO$ -dur.

1. "gümüş-güzgü" reaksiyasına daxil olur – **doğrudur**
2. oksidləşməsindən sirkə turşusu alınır – **doğrudur**
3. trivial adı metanaldır – səhvdir
4. molekulları arasında hidrogen rabitəsi mövcuddur – səhvdir

Doğru cavab: A

8-ci sinif

1.2.1. Atomun quruluşunu, kimyəvi rabitələri, elektrolit məhlulunda baş verən prosesləri şərh edir.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 80 saylı test tapşırığı

$FeCl_2$ və $ZnCl_2$ məhlullarını hansı maddənin məhlulunun köməyi ilə fərqləndirmək olar?

A) NaOH B) HCl C) NaCl D) $Cu(OH)_2$ E) $AgNO_3$

8-ci sinifdə tədris olunan "İon mübadiləsi reaksiyaları" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 16,4 %-i doğru cavab vermiş, 42,77%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, məhlulda ionları təyin etməyi bacarmaq lazımdır. $FeCl_2$ və $ZnCl_2$ məhlullarını NaOH məhlulunun köməyi ilə fərqləndirmək olar. Qələvi məhlulu ilə Fe^{2+} ionu yaşılımtıl qonura keçən, Zn^{2+} ionu isə ağ çöküntü əmələ gətirir.

Doğru cavab: A

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 88 saylı test tapşırığı

Na_2SO_4-ün suda məhlulda dissosiasiyası zamanı duzun və əmələ gələn ionların mol sayının zamandan asılı olaraq dəyişmə qrafiki aşağıdakı kimidir.

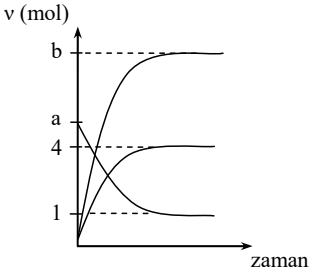

a-nın (1), *b*-nin (2) qiymətini və duzun dissosiasiya dərəcəsini (3) faizlə hesablayın.

Doğru cavab: a=5; b=8; φ=80%

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Həll prosesinin bütün mərhələləri göstərilərək a və b-nin qiyməti və duzun dissosiasiya dərəcəsi (hər üç cavab) doğru tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Həll prosesinin bütün mərhələləri göstərilərək a və b-nin qiyməti doğru tapılıb, duzun dissosiasiya dərəcəsi tapılmayıb və ya səhv tapılıb; C) Həll prosesinin bütün mərhələləri göstərilərək a-nın qiyməti və duzun dissosiasiya dərəcəsi doğru tapılıb, b-nin qiyməti tapılmayıb və ya səhv tapılıb; D) Meyarın "A" bəndinə uyğun cavablar tapılıb, fərq ondadır ki, hesablama mərhələlərindən hər hansı biri göstərilmədən birbaşa cavab yazılıb;
$\frac{1}{3}$ bal	E) Həll prosesi yazılaraq a və b-dən hər hansı birinin qiyməti doğru tapılıb, digəri və duzun dissosiasiya dərəcəsi tapılmayıb və ya səhv tapılıb; F) Meyarın "B və C" bəndlərinə uyğun cavablar tapılıb, fərq ondadır ki, hesablama mərhələlərindən hər hansı biri göstərilmədən birbaşa cavab yazılıb; G) Meyarın "A" bəndinə uyğun cavablar tapılıb, fərq ondadır ki, hesablama mərhələlərindən 2-si göstərilmədən birbaşa cavab yazılıb; H) Dissosiasiya tənliyi əmsallar 4 dəfə artırılaraq yazılıb ($4Na_2SO_4 \leftrightarrow 8Na^+ + 2SO_4^{2-}$), a, b və α-nın qiyməti hesablama aparılmadan birbaşa yazılıb;
0 bal	I) Həll üsulları yazılmadan birbaşa cavablar yazılıb; J) Yalnız reaksiya tənliyi yazılıb, a, b və α-nın qiyməti hesablama aparılmadan birbaşa yazılıb; K) Yalnız reaksiya tənliyi yazılıb; L) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Maddə və maddi aləm" məzmun xəttinin 8_1.3.1. (*Atomun quruluşuna, kimyəvi rabitələrə, elektrolit məhlulunda baş verən proseslərə aid məsələlər qurur və həll edir*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 1,74%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 2,46%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,06%-i $\frac{1}{3}$ balla, 15,59%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 79,15%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Təqdim olunan tapşırıq 8-ci sinifdə tədris olunan "Elektrolitik dissosiasiya" mövzusuna aiddir. Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, elektrolitik dissosiasiya prosesinin qrafikinə aid hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır. Na_2SO_4-ün elektrolitik dissosiasiya tənliyi yazılır və onun əsasında hesablama aparılır.

Həlli: x mol *b* mol 4 mol

$Na_2SO_4 \longrightarrow 2Na^+ + SO_4^{2-}$

1 mol 2 mol 1 mol; x=4 mol; ***a* =x+1=4+1=5** mol; ***b* = 8** mol;

$$\varphi = \frac{4}{5} \cdot 100 = 80\%$$

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 89 saylı test tapşırığı

Su ilə qatı sulfat turşusunun durulaşdırılması şəkildəki kimidir.

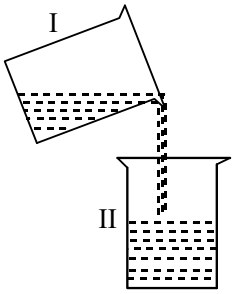

I qabda olan maddənin üzərinə Fe əlavə edib qızdırdıqda alınan məhsulların mol sayının zamandan asılılıq qrafikinə əsasən X maddəsinin kimyəvi formulunu (1) yazın və *n*-nin qiymətini (2) hesablayın.

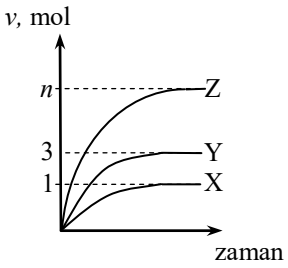

Doğru cavab: 1. X-in formulu - $Fe_2(SO_4)_3$; 2. n = 6

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb və əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu və n-nin qiyməti doğru yazılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb və əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu doğru yazılıb, n-in qiyməti səhv hesablanıb və ya hesablanılmayıb; C) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb və əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu doğru tapılıb, n-in qiymətinin tapılıb-tapılmamasından asılı olmayaraq n-in aid olduğu maddə səhv tapılıb; D) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb, lakin ***əmsallaşdırılmayıb*** və ya səhv əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu və n-in qiyməti doğru yazılıb; E) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb, əmsallaşdırılıb, n-in qiyməti düzgün hesablanıb, lakin X maddəsinin kimyəvi formulu səhv yazılıb və ya yazılmayıb;
$\frac{1}{3}$ bal	F) Yalnız reaksiya tənliyi doğru yazılıb, X maddəsinin formulu yazılmayıb, formulu əvəzinə adı yazılıb (reaksiya tənliyi doğru yazıldığı hallarda X maddəsinin formulu ayrıca qeyd edilməlidir və ya fərqləndirilməlidir) və ya səhv yazılıb, n-in qiyməti tapılmayıb və ya səhv tapılıb; G) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb və əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu doğru tapılmayıb, n-in qiymətinin tapılıb tapılmamasından asılı olmayaraq n-in aid olduğu maddə səhv tapılıb; H) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb, lakin əmsallaşdırılmayıb və ya səhv əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu doğru yazılıb, n-in qiyməti tapılmayıb və ya səhv tapılıb; I) Yalnız X maddəsinin formulu doğru yazılıb, reaksiya tənliyi səhv yazılıb və ya yazılmayıb, hesablama aparılmayıb və ya səhv aparılıb; J) Reaksiya tənliyi düzgün yazılıb, lakin əmsallaşdırılmayıb və ya səhv əmsallaşdırılıb, X maddəsinin kimyəvi formulu yazılmayıb və ya səhv yazılıb, n-in qiyməti düzgün hesablanıb.
0 bal	K) Reaksiya tənliyi yazılmayıb və ya n-in qiyməti doğru yazılsa belə səhv yazılıb; L) Yalnız X maddəsinin adı doğru yazılıb; M) Doğru reaksiya tənliyi ilə yanaşı səhv tənlik də yazılıb; N) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Kimyəvi hadisələr" məzmun xəttinin 9_2.2.1. (*Metallar, qeyri-metallar və onların birləşmələrinə, sadə üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərini tərtib edir*) və 9_2.2.1. (*Metallar, qeyri-metallar və onların birləşmələrinə, sadə üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır*) altstandartların tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 7,37 %-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 1,25%-i $\frac{2}{3}$ balla, 4,26%-i $\frac{1}{3}$ balla, 12,28%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 74,84%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Təqdim olunan tapşırıq 9-cu sinifdə tədris olunan "Sulfat turşusu" mövzusuna aiddir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, qatı sulfat turşusunun fiziki və kimyəvi xassələrini ümumiləşdirmək, tənlik və onun qrafiki əsasında hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

Həlli: Durulaşdırma zamanı qatı sulfat turşusu suyun üzərinə tökülməlidir. Ona görə də I qabda qatı sulfat turşusudur.

1 mol 3 mol *n* mol

$6H_2SO_4 + 2Fe \longrightarrow Fe_2(SO_4)_3(X) + 3SO_2(Y) + 6H_2O(Z)$: n = 6 mol

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 90 saylı test tapşırığı

Monosaxaridlər	Oksidləşmə məhsulları
X	Qlükon turşusu
Y	Ribon turşusu

X maddəsinin 1 molunun tam efirləşməsinə sərf olunan sirkə turşusunun mol sayını müəyyən edin (1) və Y maddəsinin adını yazın (2).

Doğru cavab: 1) 5; 2) Riboza

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) X maddəsinin 1 molunun tam efirləşməsinə sərf olunan sirkə turşusunun mol sayı və Y maddəsinin adı doğru yazılıb;
$\frac{1}{2}$ bal	B) X maddəsinin 1 molunun tam efirləşməsinə sərf olunan sirkə turşusunun mol sayı doğru tapılıb, Y maddəsinin adı yazılmayıb və ya səhv yazılıb; C) Y maddəsinin adı doğru yazılıb, X maddəsinin 1 molunun tam efirləşməsinə sərf olunan sirkə turşusunun mol sayı tapılmayıb və ya səhv tapılıb;
0 bal	D) X maddəsinin 1 molunun tam efirləşməsinə sərf olunan sirkə turşusunun mol sayı və Y maddəsinin hər ikisi üçün həm doğru, həmdə səhv cavablar yazılıb; E) Yazılan cavabların hamısı səhvdir; F) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Kimyəvi hadisələr" məzmun xəttinin 11_*2.2.1. (Oksigenli, azotlu üzvi birləşmələr və polimerlərə aid reaksiyaların tənliklərini tərtib edir.*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 3,49%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 8,57%-i $\frac{1}{2}$ balla, 6,46%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 81,48%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Təqdim olunan tapşırıq 11-ci sinifdə tədris olunan "Karbohidratlar" mövzusuna aiddir. Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün karbohidratların quruluşu və kimyəvi xassələri əsasında ümumiləşmə aparmağı bacarmaq lazımdır.

Qlükozanın oksidləşməsindən qlükon turşusu, ribozanın oksidləşməsindən isə ribon turşusu alınır.

$HOCH_2(CHOH)_4CHO + [O] \longrightarrow HOCH_2(CHOH)_4COOH$

$HOCH_2(CHOH)_3CHO + [O] \longrightarrow HOCH_2(CHOH)_3COOH$

Qlükoza molekulunda 5 hidroksil qrupu olduğundan onun 1 molunun tam efirləşməsinə 5 mol sirkə turşusu sərf olunar.

8-ci sinif

2.1.1. Kimyəvi reaksiyaları təsnif edir, qanunauyğunluqlarını izah edir.

2.2.2. Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır.

22 iyul tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 35 saylı test tapşırığı

$N_2 + 3H_2 \Leftrightarrow 2NH_3$	
Maddə	**Tarazlıq halında qabda olan kütləsi, q**
H_2	*m*
NH_3	*m*

Tarazlıq yarandıqda hidrogenin başlanğıc kütləsinin neçə faizi reaksiyaya daxil olmuşdur? A_r(N)=14, A_r(H)=1

A) 20 B) 25 C) 10 D) 30 E) 15

8-ci sinifdə tədris olunan "Kimyəvi tarazlıq" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 29,95%-i doğru cavab vermiş, 48,24%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, elektrolitik dissosiasiya prosesinin qrafikinə aid hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

$$\begin{array}{ccc} x\ q & & m\ q \\ N_2 + & 3H_2 & \Leftrightarrow 2NH_3 \\ 6\ q & & 34\ q; \end{array}$$

$x=3m/17$; $m(H_2)_{ilk}=3m/17+m=20m/17$; $\omega = \frac{3m}{20m}\cdot 100 = 15\%$

Doğru cavab: E

11-ci sinif

1.3.1. Oksigenli, azotlu üzvi birləşmələrin və polimerlərin tərkibinə, quruluşuna aid hesablamalar aparır, təqdimatlar edir.

22 iyul tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, A variantı, 56 saylı test tapşırığı

Maddə	**1 molunun tam yanmasından alınan maddələrin mol sayı**	
Yağ	CO_2	H_2O
	57	52

Yağın tərkibinə eyni karbon turşusu qalığı daxildirsə, turşu molekulunda sp^2 hibrid halında olan karbon atomlarının sayını müəyyən edin.

11-ci sinifdə tədris olunan "Yağlar" mövzusuna aid bu tapşırığa abituriyentlərin 15,78%-i doğru cavab vermiş, 38,19 %-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, yağların quruluşu və kimyəvi xassələri əsasında hesablama aparmağı bacarmaq lazımdır.

Yağ molekulunda C atomlarının üçü, H atomlarının beşi qliserin molekuluna aiddir. Ona görə də turşu molekulunda: N(C)=(57-3):3=18; N(H)=(52·2-5):3+1=34.

Turşunun formulu – $C_{17}H_{33}COOH$. Bu olein turşusudur, onun molekulunda bir ədəd ikiqat rabitə olduğundan ikiqat rabitəni əmələ gətirən 2 karbon və karboksil qrupunun karbonu, yəni cəmi 3 karbon sp^2 hibrid halındadır.

Doğru cavab: 3

5 iyun tarixli imtahan, IV ixtisas qrupu, B variantı, situasiyaya aid 58 – 90 saylı tapşırıqlar

X və $NaHCO_3$ duzlarından ibarət 61 q qarışıq kimyəvi stəkanda X duzunun ərimə temperaturuna qədər qızdırıldı. Qızdırılma prosesi zamanı qabdan su buxarı və əhəng suyunu bulandıran Y qazının ayrılması müşahidə edildi. Prosesin sonunda qarışığın kütləsi 18,6 q azaldı və stəkanda yalnız X duzu qaldı.

58. X duzu və Y qazının kimyəvi formulunu yazın.

Doğru cavab: X – Na_2CO_3, Y – CO_2

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) X və Y maddələrinin hər ikisinin formulu doğru yazılıb, səhv cavab ***yazılmayıb***;
$\frac{1}{2}$ bal	B) X və ya Y maddəsindən hər hansı birinin formulu doğru yazılıb, digəri yazılmayıb və ya səhv yazılıb; C) X və ya Y maddəsindən hər hansı biri üçün doğru, digəri üçün isə həm doğru, həm də səhv formul yazılıb;
0 bal	D) X və Y maddələrinin hər ikisinin həm doğru, həm də səhv formulları yazılıb; E) X və Y-in hər ikisinin adları doğru yazılsa belə kimyəvi formulları səhv yazılıb; F) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə “Kimyəvi hadisələr” məzmun xəttinin 8_2.2.1. *(Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərini tərtib edir.*) və 8_2.2.2. (*Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır*) altstandartların tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 35,85%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 25,17%-i 0,5 balla, 8,16%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 30,82%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

***Həlli*:** Karbonat duzlarının kimyəvi xassələrinə görə $NaHCO_3$ termiki parçalandıqda Na_2CO_3 , H_2O və CO_2 əmələ gəlir. Na_2CO_3 ərimə temperaturuna qədər parçalanmadığından X- Na_2CO_3-dür, Y isə CO_2 -dir.

59. τ anında reaksiyanın başa çatdığını nəzərə alaraq, uyğun hesablamaları aparın və qızdırılma zamanı X və $NaHCO_3$ duzunun mol sayının zamandan asılı olaraq dəyişmə qrafikini cavab vərəqində qurun. $A_r(Na)=23$, $A_r(H)=1$, $A_r(C)=12$, $A_r(O)=16$

Doğru cavab:

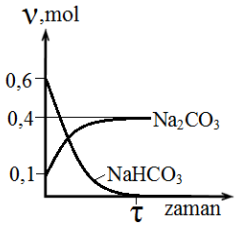

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Reaksiya tənliyi düzgün tərtib olunub, əmsallaşdırılıb, həll prosesinin bütün mərhələləri doğru yazılaraq, doğru cavablar tapılıb və tələb olunan hər iki qrafik doğru qurulub;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, həll prosesinin bütün mərhələləri doğru yazılaraq, doğru cavablar tapılıb, lakin tələb olunan qrafiklərdən biri doğru qurulub, digəri isə ***səhv*** qurulub və ya ***qurulmayıb***; C) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, həll prosesi zamanı mexaniki səhvə yol verdiyinə görə (əmsal, vurma, bölmə, toplama, çıxma) sonda doğru cavab tapılmayıb və qrafiklər həmin səhv cavaba uyğun olaraq doğru qurulub; D) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, $NaHCO_3$ mol sayı və ona uyğun qrafik doğru qurulub, X duzunun ilkin qarışıqdakı (0,1mol) və ya reaksiyadan alınan mol sayı (0,3 mol) doğru tapılıb, lakin r anındakı ümumi mol miqdarları (0,4 mol) tapılmayıb və qrafik r anındakı mol miqdarına uyğun deyil və ya qrafik heç qurulmayıb; E) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, $NaHCO_3$ mol sayı və ona uyğun qrafik doğru qurulub, X duzunun ilkin qarışıqdakı (0,1mol) mol sayı doğru tapılıb, lakin r anındakı ümumi mol miqdarları (0,4 mol) tapılmayıb, ancaq qrafik r anındakı mol miqdarına uyğun qurulub; F) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, həll prosesinin bütün mərhələləri doğru yazılıb, $NaHCO_3$ başlanğıcdakı mol sayı (0,6 mol) və X duzunun r anındakı mol sayı doğru tapılıb, qrafiklərin heç biri qurulmayıb və ya hər ikisi səhv qurulub;
$\frac{1}{3}$ bal	G) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, X duzunun r anındakı ümumi mol miqdarları (0,4 mol) doğru tapılıb və ona uyğun qrafik doğru qurulub, $NaHCO_3$ mol sayı və ona uyğun qrafik doğru deyil; H) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, $NaHCO_3$-ın mol sayı və X duzunun ilkin qarışıqdakı (0,1mol) mol miqdarı tapılıb, lakin qrafiklərin heç biri qurulmayıb və ya hər ikisi səhv qurulub; I) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, $NaHCO_3$ mol sayı və ona uyğun qrafik doğru qurulub, X duzunun ilkin qarışıqdakı (0,1mol) və reaksiyadan alınan mol sayı (0,3 mol) tapılmayıb və ya səhv tapılıb; J) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, yalnız $NaHCO_3$-ın mol sayı doğru tapılıb, X duzunun ilkin qarışıqdakı (0,1mol) və ya reaksiyadan alınan mol sayı (0,3) tapılmayıb və ya səhv tapılıb, qrafiklərin heç biri qurulmayıb və ya hər ikisi səhv qurulub; K) Reaksiya tənliyi yazılıb, əmsallaşdırılıb, X duzunun r anındakı mol sayı (0,4) doğru tapılıb, $NaHCO_3$ mol sayı (0,6) tapılmayıb və ya səhv tapılıb, qrafiklərin heç biri qurulmayıb və ya hər ikisi səhv qurulub; L) B, C, D, E, F bəndlərindəki hallara uyğundur, bu bəndlərdən fərqi ondadır ki, bu zaman hər hansı bir cavabın tapılmasını əks etdirən həll prosesi yazılmayıb;

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	M) Reaksiya tənliyi doğru yazılıb və əmsallaşdırılıb, $NaHCO_3$ və X duzunun mol sayı qrafikin qurulub-qurulmamasından asılı olmayaraq birbaşa yazılıb; N) Yalnız reaksiya tənliyi doğru yazılıb və əmsallaşdırılıb; O) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Kimyəvi hadisələr" məzmun xəttinin 8_2.2.2. (*Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 10,16 %-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 4,86%-i $\frac{2}{3}$ balla, 4,08%-i $\frac{1}{3}$ balla, 22,05%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 58,85%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

***Həlli*:** Karbonat duzlarının kimyəvi xassələrinə görə $NaHCO_3$ termiki parçalandıqda Na_2CO_3 , H_2O və CO_2 əmələ gəlir. Na_2CO_3 isə parçalanmır. $M_r(Na_2CO_3) = 106$; $M_r(NaHCO_3) = 84$

$Na_2CO_3 \xrightarrow{t}$ parçalanmır.

x q y q 18,6 q

$2NaHCO_3 \xrightarrow{t} Na_2CO_3 + H_2O + CO_2$

2·84 q 106 q 62 q;

$m(NaHCO_3) = x = 50,4$ q ; **$\nu(NaHCO_3) = 50,4:84 = 0,6$ mol;**

$m(Na_2CO_3)_{əm.g.} = y = 31,8$; $\nu(Na_2CO_3)_{əm.g.} = 31,8:106 = 0,3$ mol**;**

$m(Na_2CO_3)_{ilk} = 61-50,4 = 10,6$ q; **$\nu(Na_2CO_3)_{ilk} = 10,6:106 = 0,1$ mol ;**

$\nu(Na_2CO_3)_{axır} = 0,1 + 0,3 = 0,4$ mol

60. Parçalanma prosesi başa çatdıqdan sonra ayrılan Y qazının həcmini (*l*, n.ş.) (1) və bu qazın əhəng suyu ilə əmələ gətirdiyi çöküntünün maksimum mol sayını (2) hesablayın.

Doğru cavab: 1) $V(CO_2) = 6,72$ l; 2) $\nu(CaCO_3) = z = 0,3$ mol

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Reaksiya tənlikləri doğru tərtib olunub ($2NaHCO_3 \xrightarrow{t} Na_2CO_3 + CO_2 + H_2O$ reaksiya tənliyi olmadığı halda, 58 və 59 saylı tapşırıqların cavablarına baxılsın), əmsallaşdırılıb, həll prosesinin bütün mərhələləri doğru göstərilib, Y qazının həcmi (1) və əmələ gələn çöküntünün mol miqdarı (2) doğru tapılıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) Reaksiya tənlikləri doğru tərtib olunub, əmsallaşdırılıb, həll prosesinin bütün mərhələləri doğru göstərilərək, Y qazının həcmi (1) və əmələgələn çöküntünün mol miqdarından (2) hər hansı biri doğru tapılıb, digəri isə ***səhv*** tapılıb və ya ***tapılmayıb;***
$\frac{1}{3}$ bal	C) Hər iki reaksiya tənliyi doğru yazılıb və əmsallaşdırılıb, lakin tələb olunan hesablamalar aparılmayıb və ya səhv aparılıb; D) Reaksiya tənliklərindən biri yazılıb və ona aid hesablamalar aparılıb, doğru cavab tapılıb;
0 bal	E) Hər iki reaksiya tənliyi doğru yazılıb, ancaq əmsallaşdırılmayıb və ya səhv əmsallaşdırılıb; F) Digər bütün hallarda.

Qeyd 1: *Reaksiya tənliyini yazılmadığı və ya düzgün yazılmadığı (reaksiyaya daxil olan və alınan maddələrin) istənilən həll üsulu və cavab "0" balla qiymətləndirilir.*

Qeyd 2: *Reaksiya tənliyi (reaksiyaya daxil olan və alınan maddələrin) situasiyanın 60-cı sualında yazılmadığı hallarda situasiyanın 58 və 59-cu suallarına baxılır.*

Tapşırıq vasitəsilə "Kimyəvi hadisələr" məzmun xəttinin 8_2.2.2. (*Mühüm qeyri-üzvi birləşmələrə aid reaksiya tənliklərinə əsasən hesablamalar aparır*) alt standartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 16,23%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 1,48%-i $\frac{2}{3}$ balla, 9,11%-i $\frac{1}{3}$ balla, 18,66%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 54,15 %-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

***İzah*:** Karbonat duzlarının kimyəvi xassələrinə görə $NaHCO_3$ termiki parçalandıqda Na_2CO_3, H_2O və CO_2 əmələ gəlir. Na_2CO_3 isə parçalanmır. $M_r(Na_2CO_3) = 106$; $M_r(NaHCO_3) = 84$

$Na_2CO_3 \xrightarrow{t}$ parçalanmır

0,3 mol V *l*

$2NaHCO_3 \xrightarrow{t} Na_2CO_3 + H_2O + CO_2$

1 mol 22,4 *l* ; $V(CO_2)=6,72$ *l*

6,72 *l* z mol

$Ca(OH)_2 + CO_2 \rightarrow CaCO_3\downarrow + H_2O$

22,4 *l* 1 mol ; $\nu(CaCO_3)= z = 0,3$ mol

Biologiya fənnindən qəbul imtahanlarında istifadə edilmiş tapşırıqlar 4 **("Canlıların quruluşu və müxtəlifliyi"**, **"Bioloji proseslər"**, **"İnsan və onun sağlamlığı"**, **"Canlılar və ətraf mühit")** məzmun xətti üzrə 6 əsas standartın və 72 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir. İmtahanda istifadə olunmuş tapşırıqlar "Botanika", "Zoologiya", "İnsan" və "Ümumi biologiya" bölmələrini əhatə edib. Tapşırıqların bölmələr üzrə paylanması aşağıdakı kimi olub: "Botanika" – 6, "Zoologiya" – 6, "İnsan" – 8, "Ümumi biologiya" – 10. İmtahanlarda istifadə edilmiş test bloku canlı aləmdə baş verən bioloji hadisə və proseslərin mahiyyətinin dərk olunmasını tələb edən, bitki və heyvanların təsnifatı, fizioloji və ekoloji xüsusiyyətləri, habelə onların həyat fəaliyyəti sahəsində bilik və bacarıqlarını yoxlayan, ümumiləşdirmə və məntiqi düşüncəyə istinad edərək qazanılmış biliklərin tətbiqinə əsaslanan tapşırıqlardan ibarət olmuşdur.

Qəbul imtahanında aşağıdakı bilik və bacarıqların yoxlanılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur:

1. Əsas bioloji qanun və qanunauyğunluqları, canlı varlıqların quruluşu və əlamətlərini, bioloji proses və hadisələrin mahiyyətini, terminologiyanı və insan orqanizminin xüsusiyyətlərini bilmək və başa düşmək;

2. Bioloji proseslər arasındakı qanunauyğunluqları başa düşmək və təhlil etmək, bioloji məsələləri həll etmək, sxemlər qurmaq, bioloji varlıqların xüsusiyyətlərini müqayisə edərək nəticə çıxarmağı bacarmaq;

3. Qazanılmış bilik və bacarıqları ətraf mühitin qorunmasında, sağlam həyat tərzinin keçirilməsində tətbiq etmək kimi bilik və bacarıqlarının yoxlanılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəricilər üzrə təhlili göstərir ki, abituriyentlərin bir çoxu insanın həzm sistemi, cinsiyyət sistemi, daxili sekresiya vəziləri, parazit qurdların həyat dövriyyəsi, qıjıkimilər və mamırlarda nəsil növbələşməsinin xüsusiyyətləri, onurğalı heyvanların təsnifatı, xarakteristikası və bir sıra təkamül proseslərinin xüsusiyyətlərinə aid ümumiləşdirmə və izahat yönlü, habelə təklif olunan fəaliyyət tipli test tapşırıqlarına yaxşı cavab verib. Bununla yanaşı, bir sıra abituriyentlər DNT molekulunun quruluşu, örtülütoxumlu bitkilərin müxtəlif fəsilələrinə aid olan bitkilərin səciyyəvi xüsusiyyətləri, çiçəkli bitkilərdə ikiqat mayalanma, ilişikli irsiyyət və onun nəslə ötürülməsi mexanizmi, həşəratların daxili və xarici quruluşu, inkişaf mərhələləri, insanın skeleti, qan-damar sistemi, həmçinin ürəyinin fəaliyyət prinsipinin xüsusiyyətləri və kəmiyyətlərinə dair nəzəri biliklərin tətbiqi tələb olunan, mövzulararası əlaqəyə aid, hesablama tipli test tapşırıqlarının yerinə yetirilməsində çətinlik çəkmişlər.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahı təqdim olunur.

7-ci sinif

1.1.4. Canlıların sistematik kateqoriyalarını fərqləndirir.

3 iyun tarixli imtahan, A variantı, 14 saylı test tapşırığı

Zəncirotunun bütün çiçəklərində meyvə əmələ gələ bilərmi?

A) bəli, çünki onun bütün çiçəkləri boruşəkillidir

B) xeyr, çünki onun çiçəklərinin bir qismində erkəkcik və dişicik yoxdur

C) xeyr, çünki onun qıfşəkilli çiçəklərində meyoz prosesi getmir

D) bəli, çünki onun bütün çiçəklərində dişiciyə rast gəlinir

E) xeyr, çünki onun dilcikşəkilli çiçəklərində meyoz prosesi getdiyi halda, qıfşəkilli çiçəklərində getmir

“Örtülütoxumlular şöbəsi” bölməsinə aid olan bu test tapşırığına abituriyentlərin 33,51%-i doğru cavab vermiş, 12,59%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

7-ci sinif “Biologiya” dərsliyində tədris olunan materialda çiçəkli bitkilərin ikiləpəlilər sinfinin bir sıra fəsilələri, o cümlədən mürəkkəbçiçəklilər fəsiləsinin səciyyəvi əlamətləri, çiçək düsturu və nümayəndələri haqqında ətraflı məlumat təqdim olunmuşdur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, mürəkkəbçiçəklilərin bir çox nümayəndələrinin səbət çiçək qrupunda iki cür çiçək – erkəkcik və dişiciyə malik çiçəklər və yalançı, yəni bu strukturlardan məhrum çiçəklər yerləşdiyini bilmək lazımdır. Zəncirotunun çiçək qrupu yalnız erkəkcik və dişiciyə malik dilcikşəkilli çiçəklərdən ibarətdir. Bu çiçəklərin düsturu: $K_0\ L_{(5)}\ E_{(5)}\ D_1$. Məlumdur ki, meyvə dişicikdə əmələ gəlir. Buradan aydın olur ki, zəncirotunun bütün çiçəklərində meyvə əmələ gələ bilər.

Doğru cavab: D

9-cu sinif

1.1.2. Canlıların kimyəvi tərkibini şərh edir.

2.1.3.Bioloji proseslərin mahiyyəti və məzmununu, baş verən dəyişiklikləri riyazi üsullarla əsaslandırır.

3 iyun tarixli imtahan, A variantı, 25 saylı test tapşırığı

DNT molekulunun müəyyən bir sahəsində ölçüsü sitozin azotlu əsasın ölçüsünə bərabər olan azotlu əsasa malik nukleotid 4 rabitə əmələ gətirir. Bu nukleotid haqqında nələri söyləmək olar?

1. DNT zəncirinin başlanğıcında və ya sonunda yerləşir.
2. Bu nukleotid növü ilə başa çatan DNT tripletlərinin 14 növü eukariot orqanizmlərdə aminturşularını kodlaşdırır.
3. Bu nukleotid bilavasitə transkripsiya prosesində iştirak edə bilər, translyasiyada isə iştirak edə bilməz.
4. Onun tərkibindəki ortofosfat turşusu qalığının sayı əmələ gətirdiyi hidrogen rabitələrinin sayına bərabərdir.
5. Hidrogen rabitəsini adeninli nukleotid ilə əmələ gətirmişdir

“Hüceyrənin biokimyası” bölməsinə aid açıq tipli bu test tapşırığına abituriyentlərin 20,31%-i doğru cavab vermiş, 23,87%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

9-cu sinif “Biologiya” dərsliyində tədris edilən materialda DNT molekulunun, eləcə də onun nukleotidlərinin quruluşu sxematik olaraq təsvir olunmuşdur.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, komplementarlıq prinsipinə əsasən DNT molekulunun ikiqat zəncirində adeninli nukleotidlərin timinli nukleotidlərlə, quaninli nukleotidlərin isə sitozinli nukleotidlərlə qarşı-qarşıya yerləşərək bir-biri ilə, müvafiq olaraq, iki və üç hidrogen rabitəsi ilə birləşdiyini bilmək lazımdır. Təsvir olunan sxemdən adenin azotlu əsasın ölçülərinin quanin azotlu əsasın ölçülərinə, sitozin azotlu əsasın ölçülərinin isə timin azotlu əsasın ölçülərinə bərabər olduğunu müəyyən etmək olar. Beləliklə, tapşırığın şərtində timinli nukleotiddən bəhs olunur. Bu nukleotid digər zəncirdəki adeninli nukleotidlə iki hidrogen rabitəsi ilə, özünün yerləşdiyi zəncirdə isə bilavasitə yaxın yerləşən iki nukleotidin hər biri ilə bir kovalent rabitə (cəmi 4 rabitə) vasitəsilə birləşir. Deməli, bu timin nukleotidi DNT zəncirinin başlanğıcında və ya sonunda deyil, orta hissələrində yerləşir. Nuklein turşularının monomeri olan hər bir nukleotid azotlu əsasdan, pentozadan və bir ortofosfat turşusu qalığından təşkil olunmuşdur. DNT molekulunun nukleotidlərinin əmələ gətirdiyi hidrogen rabitələrinin sayı isə iki və ya üç olur. Məlumdur ki, DNT molekulunda 64 növ tripletə (4^3) təsadüf olunur. Bunlardan, 3-ü – ATT, AST və ATS aminturşularını kodlaşdırmır, yəni timin nukleotidi ilə başa çatan 16 növ tripletdən yalnız 14-ü eukariot orqanizmlərdə aminturşularını kodlaşdırır. RNT molekulunda timinli nukleotid olmadığından, həmin nukleotidin translyasiya prosesində iştirakı mümkün deyil.

Doğru cavab: 2, 3, 5

7-ci sinif

2.1.3. Bioloji proseslərdə baş verən dəyişikliklərə dair hesablamalar aparır və nəticələri ümumiləşdirir.

23 iyul tarixli imtahan, A variantı, 6 saylı test tapşırığı

A+B+C cəmini müəyyən edin.

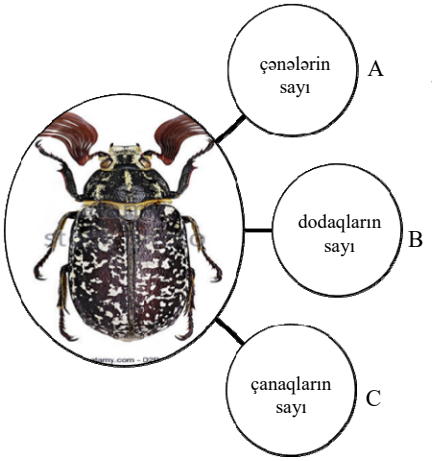

A) 10 B) 8 C) 14 D) 12 E) 6

"Buğumayaqlılar" bölməsinə aid bu tapşırığa abituriyentlərin 17,29%-i doğru cavab vermiş, 29,05%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, həşəratların xarici quruluşunu, eyni zamanda gəmirici ağız aparatının strukturlarını, ətrafların sayı və quruluşunun səciyyəvi xüsusiyyətlərini bilmək lazımdır.

7-ci sinif "Biologiya" dərsliyində tədris olunan materialda həşəratlar sinfinin səciyyəvi əlamətləri, sərtqanadlılar dəstəsinin xarakterik nümayəndəsi olan may böcəyinin nümunəsində ətraflı təqdim edilmişdir. Həmin materialdan müəyyən etmək olar ki, may böcəyinin ağız aparatı gəmirici tipli olub, bir cüt üst, bir cüt alt çənə (A), bir üst, bir alt dodağa (B) malikdir. May böcəyinin 6 ətrafının hər birində çanaq (C) burma, bud, baldır və pəncə adlanan buğumlar vardır. Beləliklə, A (4) + B (2) + C (6) cəmi 12-yə bərabər olur.

Doğru cavab: D

6-cı sinif

1.1.2. Canlıların quruluşunu təsvir edir.

23 iyul tarixli imtahan, A variantı, 25 saylı test tapşırığı

X bitkisini müəyyən edin.

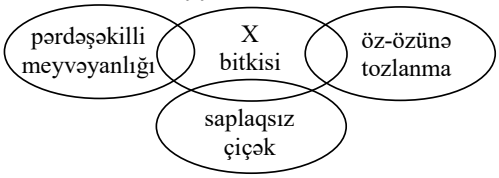

1. günəbaxan 2. Darı 3. buğda
4. çovdar 5. Arpa 6. topinambur

"Generativ orqanlar" bölməsinə aid açıq tipli bu tapşırığa abituriyentlərin 12,46%-i doğru cavab vermiş, 6,93%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, bitkilərin generativ orqanlarına aid mənimsənilən bilikləri sistemləşdirərək ümumiləşdirmək lazımdır.

6-cı sinif "Biologiya" dərsliyində tədris olunan materialda çiçək qruplarının quruluşu və müxtəlifliyi, meyvə tipləri, çiçəkli bitkilərdə tozlanma və onun formaları haqqında kifayət qədər ətraflı məlumat verilmişdir. Tapşırığın şərtində göstərilən bitkiləri nəzərdən keçirərkən məlum olur ki, günəbaxan və topinamburun toxumcameyvəsində meyvəyanlığı pərdəşəkilli deyil, dəricik şəklindədir, həm də bu bitkilər həşəratla çarpaz tozlanır. Taxıl bitkilərinin dənmeyvəsi pərdəşəkilli meyvəyanlığına malikdir. Darı isə öz-özünə tozlanan bitki olsa da, onun süpürgə çiçək qrupundakı çiçəklər saplağa malikdir. Çovdar küləklə çarpaz tozlanan bitkidir. Buğda və arpa isə öz-özünə tozlanan bitkilərdir. Onların mürəkkəb sünbül çiçək qrupundakı çiçəklərin saplağı olmur.

Doğru cavab: 3, 5

23 iyul tarixli imtahan, A variantı, situasiyaya aid 28-30 saylı tapşırıqlar

Gen xəritəsi təqdim olunmuş diploid pomidor bitkisinin somatik hüceyrəsinin nüvəsində autosom xromosom sayı 22-dir. Genlər arasında krossinqover ehtimalı var.

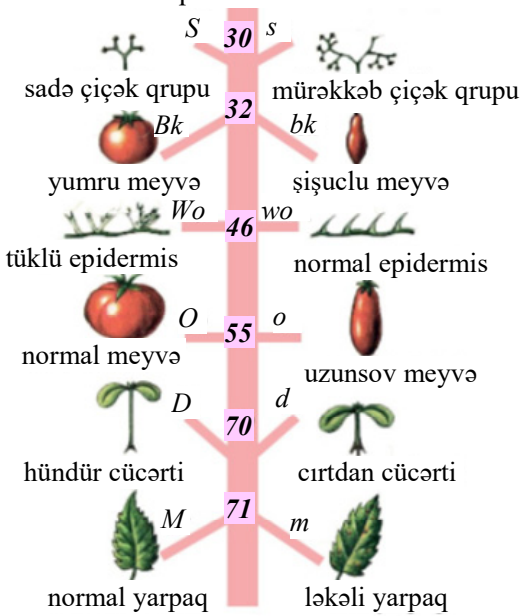

28. Bu bitkinin ilişikli gen qruplarının sayını müəyyən edin və cavabınızı əsaslandırın.

Doğru cavab: 12; T. Morqanın irsiyyətin xromosom nəzəriyyəsinə əsasən orqanizmin ilişikli gen qruplarının sayı onun növünün haploid xromosom dəstində olan xromosomların sayına bərabərdir.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Həm əsaslanma, həm də hesablama düzgün aparılaraq doğru cavab yazılıb, səhv fikir yazılmayıb; B) "İlişikli gen qrupunun sayı = n haploid saya bərabərdir" ifadəsi şəklində əsaslanma ilə yanaşı hesablama da düzgün yazılıb;
$\frac{1}{2}$ bal	C) Əsaslanma düzgün verilib, ancaq hesablama aparılmayıb və birbaşa 12 yazılıb, ya da hesablamanı aparıb səhv cavab yazıb (2^{12} *ilişikli gen var cavabı səhvdir);* D) Hesablama düzgün aparılaraq doğru cavab yazılıb, ancaq əsaslandırma səhv yazılıb və yaxud yazılmayıb;
0 bal	E) Birbaşa cavab olaraq "12" yazılıb; F) Eyni zamanda həm hesablama, həm də *əsaslanma* yanlış yazılıb və yaxud yazılmayıb; G) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Bioloji proseslər" məzmun xəttinin 10_2.1.3. (*Bioloji proseslərdə baş verən dəyişikliklərin mexanizmini müxtəlif üsullarla əsaslandırır*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 20,90 %-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 6,23%-i $\frac{1}{2}$ balla, 36,78%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 36,08%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Həlli: Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, 10-cu sinfin "Biologiya" dərsliyindəki "Genetika" bölməsinin ilişikli irsiyyət mövzusunu tam mənimsəmək lazımdır. Məlumdur ki, orqanizmin ilişikli gen qruplarının sayı onun növünün haploid xromosom dəstinə bərabərdir. Situasiyanın şərtinə əsasən gen xəritəsi təqdim olunmuş diploid pomidor bitkisinin somatik hüceyrəsinin nüvəsində autosom xromosom sayı 22-dir. Deməli, onun ümumi diploid xromosom dəsti 24 (22 autosom + 2 cinsiyyət xromosomu), haploid xromosom sayı – 12, müvafiq olaraq ilişikli gen qruplarının sayı da 12-yə bərabərdir.

29. Xəritəyə əsasən bilavasitə yaxın yerləşən hansı genlər arasında krossinqover ehtimalı maksimaldır (1) və minimaldır (2)? Genlərin yerləşmə yerini ədədlərlə yazın. Cavabınızı əsaslandırın (3).

Doğru cavab: (1) O və D; (2) D və M; T. Morqanın irsiyyətin xromosom nəzəriyyəsinə əsasən xromosomdakı genlər arasındakı məsafə onlar arasındakı krossinqover ehtimalı ilə düz mütənasibdir.

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Hər iki cavab (I, II) və əsaslandırma (III) düzgün yazılıb, səhv cavab və səhv əsaslandırma yazılmayıb;
$\frac{2}{3}$ bal	B) İki cavabdan (I və yaxud II) hər hansı biri doğru, digəri yazılmayıb və ya səhv yazılıb, ancaq əsaslanma doğru yazılıb, səhv əsaslandırma yoxdur; C) Hər iki cavab (I, II) doğru yazılıb, səhv cavab yazılmayıb, əsaslandırma yazılmayıb və ya səhv yazılıb;
$\frac{1}{3}$ bal	D) Cavablardan biri düzgün yazılıb, digər cavab və əsaslandırma səhv yazılıb və ya ümumiyyətlə yazılmayıb; E) Əsaslanma doğru yazılıb, I və II cavabların hər ikisinin hər birinə doğru cavabla yanaşı, bir və daha çox səhv cavab yazılıb və yaxud I və II cavabların heç biri yazılmayıb;
0 bal	F) I və II cavablara doğru cavabla yanaşı, bir və daha çox səhv cavab da yazılıb, əsaslandırma yazılmayıb və ya səhv yazılıb; G) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Bioloji proseslər" məzmun xəttinin 10_2.1.3. (*Bioloji proseslərdə baş verən dəyişikliklərin mexanizmini müxtəlif üsullarla əsaslandırır*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 7,44%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 8,14%-i $\frac{2}{3}$ balla, 28,24 %-i $\frac{1}{3}$ balla, 28,24%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 27,94%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Həlli: Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, 10-cu sinfin "Biologiya" dərsliyindəki "Genetika" bölməsinin ilişikli irsiyyət mövzusunu tam mənimsəmək lazımdır. İrsiyyətin xromosom nəzəriyyəsinə əsasən xromosomdakı genlər arasındakı məsafə onlar arasındakı krossinqover ehtimalı ilə düz mütənasibdir. Beləliklə, pomidorun gen xəritəsinə əsasən, müəyyən edirik ki, bilavasitə yaxın yerləşən genlərdən O və D arasında krossinqover ehtimalı maksimal, D ilə M arasında isə minimaldır.

30. Gen xəritəsi əsasında pomidorun əmələ gətirdiyi maksimum qamet sortlarının neçəsini normal yarpaq və uzunsov meyvə əlamətini birlikdə daşıyan qametlər təşkil etdiyini (həlli göstərməklə) hesablayın.

Doğru cavab: 16

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Maksimum qamet sortları və soruşulan əlamətləri daşıyan qametlərin sayı həlli ilə düzgün yazılıb, səhv cavab yazılmayıb; B) Maksimum qamet sortları hesablanmayıb, ancaq soruşulan əlamətləri daşıyan qametlərin sayı həlli ilə düzgün yazılıb, səhv cavab yazılmayıb;
$\frac{1}{2}$ bal	C) Maksimum qamet sortları sayı düzgün hesablanaraq yazılıb, soruşulan əlamətləri birlikdə daşıyan qametlərin sayı həlli ilə səhv yazılıb və ya yazılmayıb; D) Həll yolu - **Mo qameti *bütün qametlərin*** $\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ **hissəsini təşkil edir** şəklində yazılıb, ancaq ümumi qametlərin sayı hesablanmayıb və ya səhv hesablanıb;
0 bal	E) İzah və hesablama tam deyil: (yalnız 2^4 =16 yazılıb, ancaq izahı ya yazılmayıb, ya da düzgün verilməyib; Məsələn: Mo $2^2 \cdot 2^2 = 2^4 = 16$) F) Həll yolu göstərilməyib və birbaşa cavab yazılıb; G) Mo qametinin *bütün qametlərin* ¼ hissəsi olduğu fikri yazılmayıb, yazı işindən 16 ədəd deyil, 1 ədəd Mo qametinin alınması anlaşılır. (MO, Mo, mO, mo qametleri alınır, cavab: 1 ədəd qamet); H) Digər bütün hallarda (**16 cavabı** 4^2, 1/16, 71 – 55 = 16 yolu ilə tapılıbsa, səhvdir).

Tapşırıq vasitəsilə "Bioloji proseslər" məzmun xəttinin 10_2.1.3. (*Bioloji proseslərdə baş verən dəyişikliklərin mexanizmini müxtəlif üsullarla əsaslandırır*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 5,93 %-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirib və onların işi 1 balla, 7,94%-i $\frac{1}{2}$ balla, 34,27 %-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 51,86%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Həlli: Tapşırıq "Genetika" bölməsinə aiddir. Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün 10-cu sinfin "Biologiya" dərsliyindən müvafiq materialı mənimsəmək lazımdır. Situasiyanın şərtindəki "Genlər arasında krossinqover ehtimalı vardır" ifadəsi nəzərə alınarsa, gen xəritəsinə əsasən 6 əlamət üzrə genlər arasında krossinqover getdiyi üçün maksimum 2^6=64 sort qamet əmələ gələ bilər. Bunlardan normal yarpaq (M) və uzunsov meyvə (o) əlamətlərini birlikdə daşıyan qametlərin sayını aşağıdakı kimi hesablamaq olar: Ss Bkbk Wowo Oo - $\frac{1}{2}$ Dd Mm - 1/2. Bu qametlər bütün qametlərin $\frac{1}{4}$ ($\frac{1}{2}$ x $\frac{1}{2}$) hissəsi olduğuna görə (64 x $\frac{1}{4}$ = 16) normal yarpaq və uzunsov meyvə əlamətini birlikdə daşıyan qametlərin sayı 16 olar.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinin təhlili biologiya fənninin tədrisi metodikasının daha da təkmilləşdirilməsini və xüsusilə də mənimsənilmiş mövzuların müntəzəm olaraq təkrarlanmasına geniş yer verilməsini tələb edir. Abituriyentlər dərslikdəki materialı öyrənməklə yanaşı, ümumiləşmə aparmaq, mənimsədikləri bilikləri sistemləşdirmək bacarıqlarını daha da inkişaf etdirməlidirlər.

İnformatika fənnindən ali təhsil müəssisələrinə I (Rİ altqrupu) ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş tapşırıqlar fənn kurikulumuna görə 4 **("İnformasiya və informasiya prosesləri", "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma", "Kompüter, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları və sistemləri", "Cəmiyyətin informasiyalaşdırılması")** məzmun xətti üzrə 8 əsas və 76 altstandartın tələblərinin reallaşdırılması ilə bağlı təlim materiallarını əhatə etmişdir.

Qəbul imtahanında istifadə edilmiş tapşırıqlar aşağıdakı bölmələrə aid olmuşdur:

1. İnformasiya və informasiya prosesləri;
2. Mövqesiz say sistemləri. Mövqeli say sistemləri. İkilik say sistemi. Səkkizlik say sistemi. Onaltılıq say sistemləri. Bir say sistemindən başqasına keçid;
3. Müxtəlif say sistemlərində hesab əməlləri;
4. Kod və kodlaşdırma. Mətn informasiyasının kodlaşdırılması. Qrafik informasiyanın kodlaşdırılması. Səs informasiyasının kodlaşdırılması. Video informasiyanın kodlaşdırılması;
5. İnformasiyanın ölçü vahidləri. İnformasiyanın miqdarının ölçülməsi;
6. Cədvəl informasiya modeli. Kompüter modelləşdirməsi;
7. Ağac informasiya modeli. Qraf informasiya modeli;
8. Kompüterin aparat təminatı;
9. Kompüterin proqram təminatı;
10. Əməliyyat sistemi;
11. Mətnlərin emalı;
12. Elektron cədvəl və onun komponentləri. Mütləq və nisbi ünvanlar;
13. Düsturlar. Elektron cədvəldə funksiyalar;
14. Diaqramlar və onların elementləri. Elektron cədvəl proqramında modelləşdirmə. Statistik verilənlər əsasında proseslərin modelləşdirilməsi;
15. "Verilənlər bazası" anlayışı. Verilənlər modeli. VBİS. Cədvəllər və onlar arasında əlaqələr. Formalar;
16. Sorğular. Verilənlərin axtarışı və çeşidlənməsi. Hesabatlar;
17. Kompüter qrafikası;
18. Alqoritm;
19. "Proqram", "proqramlaşdırma", "proqramlaşdırma dili" anlayışları. Translyator: interpretator, kompilyator. Python proqramlaşdırma dili. Sabit və dəyişən kəmiyyətlər. Verilənlərin daxil və xaric edilməsi. Şərt operatoru;

20. Dövr operatorları. Ədədlər üzərində əməllər;
21. Sətirlər və onlar üzərində əməllər. Siyahılar və onlar üzərində əməllər. Funksiya;
22. Kompüter şəbəkələri;
23. İnternet;
24. "Veb-proqramlaşdırma" anlayışı. Saytın hazırlanma mərhələləri. HTML nişanlama dili. Siyahıların yaradılması;
25. Cədvəllərin yaradılması. Veb-səhifənin rəng sxemi. Veb-səhifəyə qrafik faylların yerləşdirilməsi. İstinadlardan istifadə;
26. İnformasiya təhlükəsizliyi.

Test bloklarında "Alqoritm" və "Proqramlaşdırma" mövzularına aid tapşırıqlar (11) üstünlük təşkil edib. Abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsinin hərtərəfli yoxlanılması və qiymətləndirilməsi məqsədilə test bloklarına mürəkkəblik dərəcəsinə görə sadə, orta, çətin tapşırıqlar daxil edilib və nəzəri biliklərin tətbiqinə əsaslanan, məntiqi düşüncə, təhliletmə bacarığı tələb olunan tapşırıqlara üstünlük verilib.

İmtahan nəticələrinin statistik göstəricilər əsasında aparılan təhlili göstərir ki, abituriyentlərin müəyyən hissəsi alqoritm, Python proqramlaşdırma dili, mətn informasiyasının kodlaşdırılması, qrafik fayl formatları, fayl sistemləri, informasiya təhlükəsizliyi mövzularına aid tapşırıqları zəif cavablandırıb.

Aşağıda abituriyentlərin zəif nəticə göstərdikləri bəzi tapşırıqların izahları təqdim olunur.

9-cu sinif.

2.2.3. Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir.

2.2.4. Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir.

03 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 2 saylı test tapşırığı

a = [1, 2, 3, 4, 3, 2] siyahısında olan təkrarlanan elementləri silən proqram verilib. Proqramın hansı fraqmenti buraxılıb?

```
a = [1, 2, 3, 4, 3, 2]
t = [ ]
for x in a:
    [          ]
      [        ]

a = t
print(a)
```

A)
```
if t.count(x)!=0:
    t.append(x)
```

B)
```
if t.count(x)==1:
   t.remove(x)
```

C)
```
if t.count(x)==1:
    t.append(x)
```

D)
```
if t.count(x)==0:
    t.append(x)
```

E)
```
if t.count(x)!=0:
    t.remove(x)
```

9-cu sinifdə tədris olunan "Sətirlər və onlar üzərində əməllər. Siyahılar və onlar üzərində əməllər. Funksiya" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 11,84%-i doğru cavab vermiş, 22,92%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, **t** boş siyahısında **a** siyahısının hər bir elementinin sayı yoxlanılır, say sıfıra bərabər olarsa, həmin element **t** siyahısına əlavə edilir. Bunun üçün **count()** və **append()** metodlarından istifadə edilməlidir. Nəticədə alınmış **t** siyahısı **a**-ya mənimsədilir və yenilənmiş **a** siyahısı çapa verilir.

Doğru cavab: D

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların siyahılar və onlar üzərində əməllər haqqında biliklərinin az olması ilə əsaslandırmaq olar.

9-cu sinif

2.2.3. Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir.

2.2.4. Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir.

03 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 3 saylı test tapşırığı

Python dilində yazılmış proqramın nəticəsini müəyyən edin.

```
def eded(x):
     s=0
     while x>0:
           q=x%10
           s=s+q
           x=x//10
     return s
a=289
while a>9:
      a=eded(a)
print(a)
```

A) 1 B) 11 C) 10 D) 9 E) 2

9-cu sinifdə tədris olunan "Sətirlər və onlar üzərində əməllər. Siyahılar və onlar üzərində əməllər. Funksiya" bölməsinə aid bu test tapşırığına abituriyentlərin 12,97%-i doğru cavab vermiş, 40,74%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, verilmiş eded (x) funksiyası x-ın rəqəmləri cəmini hesablayır.

Verilən ədəd 289-dur. Onda **2+8+9=19.**

19>9 olduğu üçün 1+9=10

10>9 olduğu üçün 1+0=1

1>9 şərti ödənmədiyi üçün dövrdən çıxılır və 1 çap olunur.

Doğru cavab: A

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların funksiyalar və funksiyaların əsas proqramdan çağırılması mexanizmi haqqında biliklərinin az olması ilə əsaslandırmaq olar.

9-cu sinif

3.1.3. Xidməti proqramlarla işləyir.

03 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 25 saylı test tapşırığı

Cədvəldə faylların adları və onların informasiya həcmləri verilmişdir. Bu faylların 4 Kbayt klasterə malik diskdə yerləşdiyini nəzərə alaraq, bütün səs fayllarının diskdəki informasiya həcmlərinin cəminin neçə Kbayt olduğunu hesablayın.

Fayllar	**Faylların informasiya həcmi**
İlqar.exe	25 Kbayt
Duyğu.mp3	33 Kbayt
Aydın.wav	37 Kbayt
Qurban.mpg	41 Kbayt
Şəfəq.pdf	45 Kbayt
Aysu.midi	49 Kbayt
Asif.xls	53 Kbayt

9-cu sinifdə tədris olunan "Əməliyyat sistemi" bölməsinə aid bu açıq tipli test tapşırığına abituriyentlərin 5,62%-i doğru cavab vermiş, 24,60%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün, cədvələ əsasən səs faylları yazılır:

Duyğu.mp3 → 33 Kbayt = 9 klaster

Aydın.wav → 37 Kbayt = 10 klaster

Aysu.midi → 49 Kbayt = 13 klaster

(9+10+13)·4 Kbayt = 128 Kbayt

Doğru cavab: 128

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların fayl sistemləri, səs fayl formatları haqqında biliklərinin az olması ilə əsaslandırmaq olar.

03 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 28 saylı test tapşırığı

Diskriminantın qiymətindən asılı olaraq kvadrat tənliyin həll alqoritminin blok-sxemini qurun.

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün

I üsul:

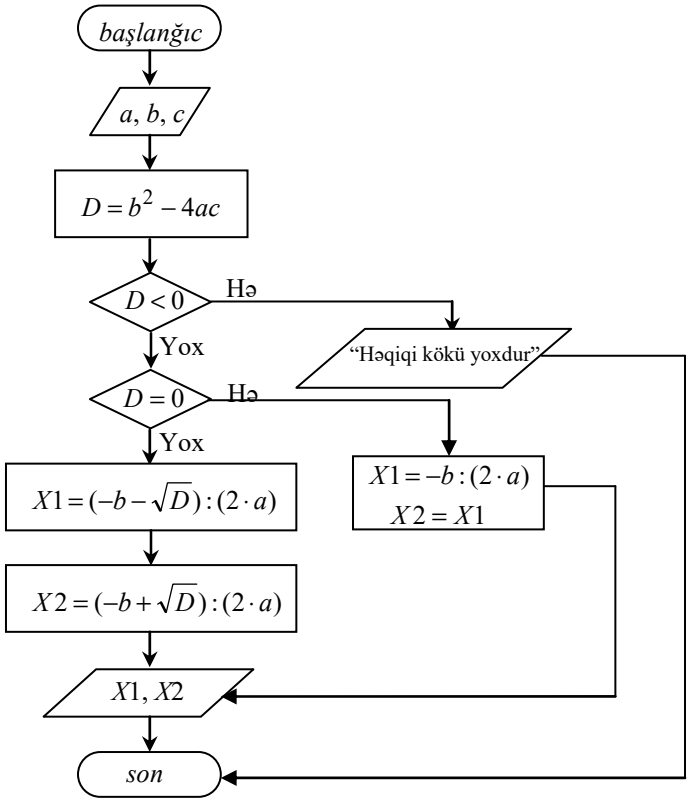

II üsul:

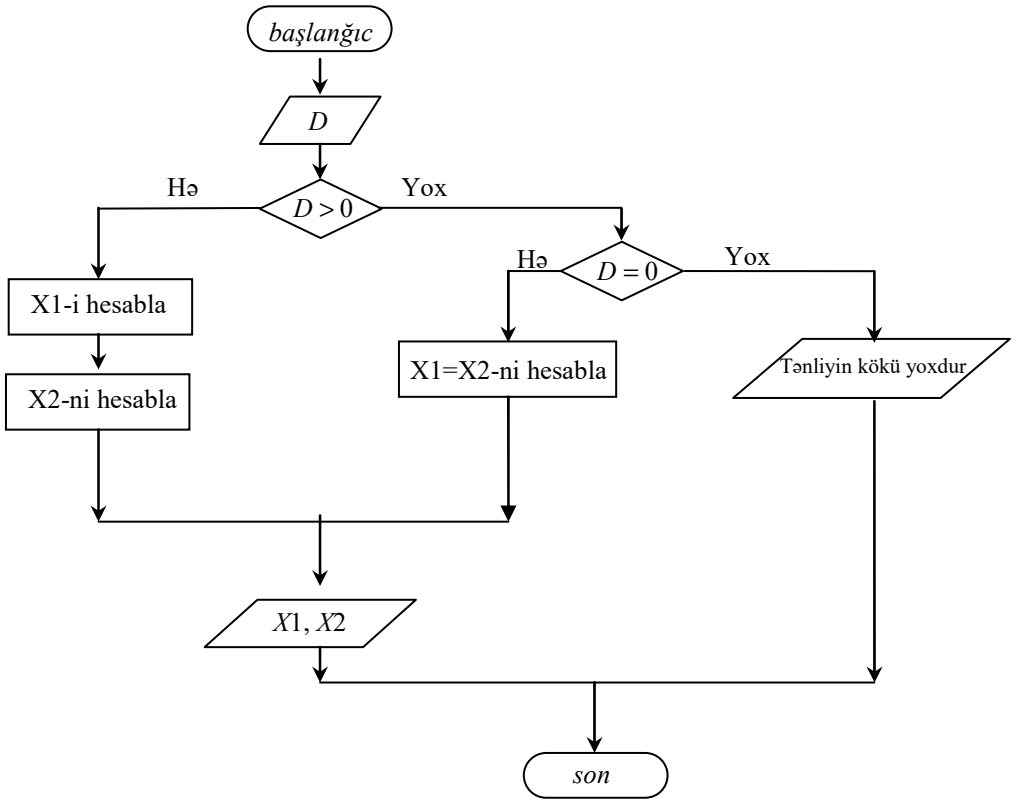

III üsul:

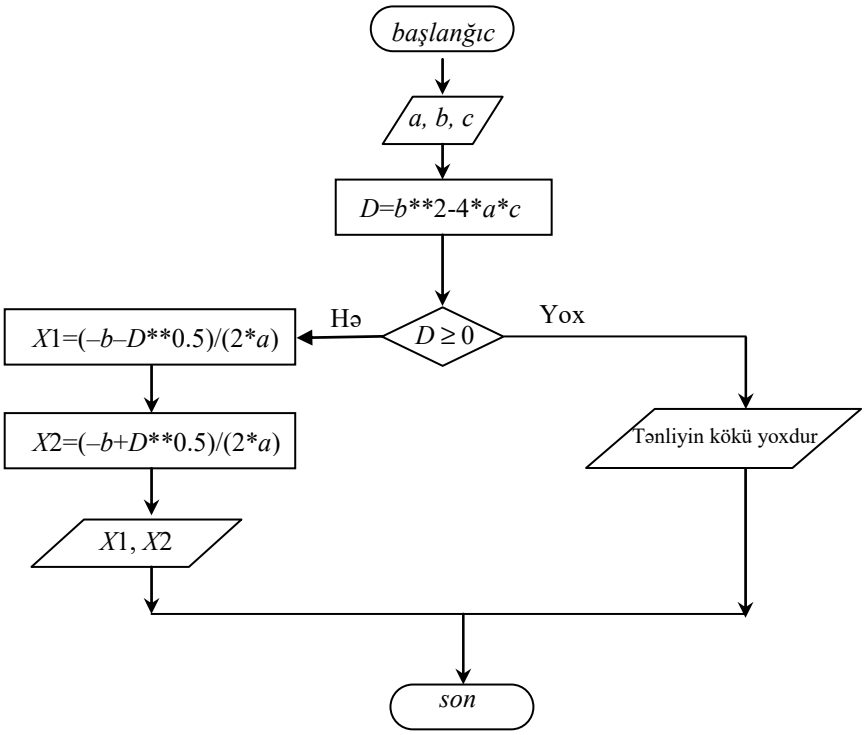

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Həldə göstərilmiş blok-sxem və ya ona ekvivalent blok-sxem doğru qurulub;
$\frac{1}{2}$ bal	B) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib. Burada ***mexaniki səhv*** bir eyniadlı fiqur seçimində və ya doğru qurulmuş blok-sxemdə budaqlanmanın istiqamətində ola bilər; C) Paraleloqram fiqurunda girişə ***a, b, c***-nin və ya Diskriminantın qiymətinin verilməsi əvəzinə hər hansı ifadənin hesablanması və ya mənimsətmə prosesi ifadə olunub; D) Giriş bloku ***səhv*** ifadə olunub və ya ümumiyyətlə ***yoxdur***, amma blok-sxemin davamı düzgün qurulub; E) Diskriminantın işarəsinin təyini üçün nəzərdə tutulmuş şərtdə (müqayisə əməliyyatında) ***səhvə*** yol verilib və ya diskriminantın qiyməti sıfırdan fərqli ədədlə müqayisə edilib, lakin digər hissələr doğru təsvir edilib;
0 bal	F) İki və daha artıq fərqli fiqur seçimində ***səhvə*** yol verilib; G) Romb fiquru dövrü prosesin davametmə şərtini ifadə edən formada qurulub; H) Yalnız romb fiqurları istifadə edilib, digər hissələr tamamilə ***yanlış*** qurulub və ya ***yoxdur***; I) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; J) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 7_2.2.2. (*Məsələnin həlli alqoritmini qurur*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 13,78%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 8,88%-i $\frac{1}{2}$ balla, 24,76%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 52,58% -i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan blok-sxem qurma biliklərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

03 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 29 saylı test tapşırığı

Klaviaturadan daxil edilmiş *n*>1 şərtini ödəyən natural ədədin sadə ədəd olub-olmamasını yoxlayan proqramı Python dilində yazın. (Məsələn: 2 ədədi daxil edilərsə, proqram "Sadə ədəddir", 10 ədədi daxil edilərsə, "Mürəkkəb ədəddir" çap etsin).

Həlli:

I üsul:
```
n=int(input())
s=0
for i in range (1,n//2+1):
    if n%i==0:
        s=s+1
if s==1:
    print("sade ededdir")
else:
    print("murekkeb ededdir")
```

II üsul:
```
n=int(input())
s=0
for i in range (1,n+1):
    if n%i==0:
        s=s+1
if s>2:
    print("murekkeb ededdir")
else:
    print("sade ededdir")
```

III üsul:
```
s=0
n=int(input())
i=2
while i<n:
    if n%i==0:
        s=s+1
    i=i+1
if s==0:
    print("Sadedir")
else:
    print("Mürekkebdir")
```

IV üsul:
```
s=0
n=int(input())
if n>1:
    for i in range (2,n//2+1):
        if n%i==0:
            s=s+1
    if s==0:
        print("Sadedir")
    else:
        print("Mürekkebdir")
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Proqram həlldə göstərilmiş və ya ona ekvivalent üsulla doğru tərtib edilib. Bu halda ':' , '.' simvollarının buraxılması və ya '==' əvəzinə '=' yazılması ilə formalaşan sintaksis xətalar şagirdin balına ***təsir etmir;***

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{2}{3}$ bal	B) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib. Burada ***mexaniki səhv*** dedikdə, dəyişən tipi ilə bağlı ***səhv*** və ya onunla eynigüclü ***səhv*** nəzərdə tutulur; C) *range(2, n), range(2, n//2+1)* və ya *range(2, int(n**(1/2))+1)* aralıqlarında ***n*** ədədinin natural böləni ola biləcək ədədlərin hər birini əldə etmək üçün qurulmuş olan dövr ***səhv*** qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; D) Ədədin böləni ola biləcək ədədlərin onun böləni ***olub-olmadığını*** yoxlayan şərt operatoru daxilindəki şərt ***səhv*** yazılıb, lakin digər bütün komandalar doğrudur; E) Nəticəni çıxışa vermək üçün yazılmış bölən sayının müqayisəsi ilə bağlı və ya məntiqi dəyişənin (məntiqi dəyişən anlamında istifadə edilmiş başqa dəyişən) "*Doğru*" qiymət alıb almadığını yoxlayan şərt operatoru və ya daxilindəki şərt ***səhv*** yazılıb, yaxud ümumiyyətlə ***yoxdur;*** F) Dövr və ya şərtin gövdəsinin girinti boşluqlarında ***səhvə*** yol verilib. Girinti boşluğu qoyulmalı yerlərdə boşluq buraxılıb;

$\frac{1}{3}$ bal	G) Dövrün gövdəsindəki komandalar ***səhv*** qurulub, lakin digər komandalar doğrudur;
	H) $\frac{2}{3}$ balla qiymətləndirilən hallarda əlavə ***səhvə*** yol verilib;
	I) Proqram *range(2, n), range(2, n//2+1) və ya range(2, int(n**(1/2))+1)* aralıqlarında ***n*** ədədinin natural böləni ola biləcək ədədlərin hər biri üçün ***n*** ədədinin böləni olduğu halda "Mürəkkəbdir", olmayanda isə "sadədir" sözünün çıxışa verilməsinə uyğun qurulub;
	`n=int(input())`
	`for i in range(2,n//2+1):`
	`  if n%i==0:`
	`  print("Mürekkebdir")`
	`  else:`
	`  print("Sadedir")`

0 bal	J) Dövr və şərt operatorları ***səhv*** qurulub; K) Dövr və ya şərt operatorundan ***istifadə edilməyib***; L) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; M) Proqram əvəzinə blok-sxem qurulub və ya başqa proqramlaşdırma dilindən istifadə edilib; N) Konkret olaraq 2 və 10 ədədləri üçün budaqlanan alqoritm qurularaq birinin sadə, digərinin mürəkkəb olduğunu göstərən proqram qurulub; O) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 5,26%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 1,02%-i $\frac{2}{3}$ balla, 3,11%-i $\frac{1}{3}$ balla, 31,39%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 59,21%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab verməsini tapşırığın həlli üçün tələb olunan proqramı yaza bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

03 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 30 saylı test tapşırığı

$a = [351, 648, 776, 918]$ siyahısının elementlərinin ilk və son rəqəmlərinin cəminin iki mislini hesablayıb, çapa verən proqramı Python dilində yazın.

***Həlli*:**

I üsul:
```
a=[351,648,776,918]
for i in a:
    x=i//100
    z=i%10
    print((x+z)*2)
```

II üsul:
```
a=[351,648,776,918]
for i in range (0,len(a)):
    print((a[i]//100+a[i]%10)*2)
```

III üsul:
```
a=[351,648,776,918]
for i in a:
    s=list(str(i))
    print(2*(int(s[0])+int(s[-1])))
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Proqram həldə göstərilmiş və ya ona ekvivalent üsulla doğru tərtib edilib. Bu halda ‘:’ , ‘.’ simvollarının buraxılması və ya ‘==’ əvəzinə ‘=’ yazılması ilə formalaşan sintaksis xətalar şagirdin balına ***təsir etmir;*** B) $a = [351, 648, 776, 918]$ ***yazılmayıb***, lakin digər əməliyyatlar doğru qeyd edilib;
$\frac{1}{2}$ bal	C) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib. Burada ***mexaniki səhv*** dedikdə, dəyişən tipi ilə bağlı səhv, ‘//’ operatoru ilə ‘%’ qarışdırılması və ya onunla eynigüclü ***səhv*** nəzərdə tutulur; D) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***səhv*** qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; E) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə müraciət üçün (*range()* və ya *while* ilə) qurulduğu halda dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən ***indekssiz*** müraciəti təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; F) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə ***yox***, **birbaşa** müraciət üçün (*range()* ***istifadə edilmədən****,* yəni *for x in a*) qurulduğu halda dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indeksli** müraciəti (a[i]) təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; G) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr və siyahının elementini ifadə edən dəyişən doğru ifadə olunub (**E və F** bəndlərindəki nüanslar nəzərə alınaraq), lakin siyahı elementərinin ilk və son rəqəmlərini əldə etmək üçün nəzərdə tutulan komandalarda ***səhvə*** yol verilib; H) Siyahının ilk elementinin birinci rəqəmi ilə son elementinin sonuncu rəqəminin cəminin iki mislini çap edən proqram yazılıb; I) Mənimsətmə operatoru ***səhv*** istifadə edilib (siyahıya element əlavə etmək anlamında və s.), lakin digər proseslər doğrudur;
0 bal	J) Dövr operatoru ***səhv*** yazılıb və əlavə ***səhvlər*** var; K) *range()* funksiyası düzgün ***istifadə edilməyib*** və siyahının elementini ifadə edən dəyişən ***səhv*** yazılıb; L) Seçilmiş ixtiyari iki, dörd (ilk və son) rəqəmlərinin cəminin iki mislini tapan proqram fraqmenti təsvir edilib; M) Siyahının ilk və son elementinin cəminin iki mislini çap edən proqram yazılıb; N) $\frac{1}{2}$ ballıq bəndlərə uyğun hallarda əlavə ***səhvlər*** edilib; O) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; P) Digər bütün hallarda.

*Tapşırıq vasitəsilə "*Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 6,69%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,37%-i $\frac{1}{2}$ balla, 35,73%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 54,21%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

10-cu sinif.

4.1.1. İnformasiya cəmiyyətini xarakterizə edən əsas fəaliyyət sahələrini şərh edir.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 87 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

1. Detektorlar
2. Müfəttişlər
3. Vaksinlər

a. iş qabiliyyətlərini saxlamaqla proqramları elə dəyişdirir ki, onlar viruslara yoluxmuş kimi görünsün

b. virusların çoxalma və zərərvurma məqsədilə əməliyyat sisteminə etdikləri müraciətləri tutur

c. hər hansı məlum virusa yoluxmuş faylları aşkarlamağa imkan verir

d. təkcə yoluxmuş faylları aşkarlamır, həm də onları ilkin duruma qaytarmağa çalışır

e. proqramların və disklərin sistem sahələrinin ilkin, yoluxmamış hesab olunan durumları haqqında məlumat yadda saxlayır, sonra istifadəçinin müəyyənləşdirdiyi vaxtda onları cari vəziyyətlə müqayisə edir

Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün bilmək lazımdır ki, detektorlar – hər hansı məlum virusa yoluxmuş faylları aşkarlamağa imkan verir;

Müfəttişlər proqramların və disklərin sistem sahələrinin ilkin yoluxmamış hesab olunan durumları haqqında məlumatı yadda saxlayır, sonra istifadəçinin müəyyənləşdirdiyi vaxtda onları cari vəziyyətlə müqayisə edir;

Vaksinlər iş qabiliyyətlərini saxlamaqla proqramları elə dəyişdirir ki, onlar viruslara yoluxmuş kimi görünsün.

Doğru cavab: 1-c; 2-e;3-a

10-cu sinifdə tədris olunan "İnformasiya təhlükəsizliyi" bölməsinə aid uyğunluğun müəyyən edilməsi tipli bu test tapşırığına abituriyentlərin 11,89%-i doğru cavab vermiş, 25,17%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların informasiya təhlükəsizliyi, antivirus proqramları haqqında kifayət qədər biliklərinin olmaması ilə əlaqələndirmək olar.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 88 saylı test tapşırığı

n dəfə "İnformatika" sözünü çap edən alqoritmin blok-sxemini qurun.

Həlli:

I üsul:

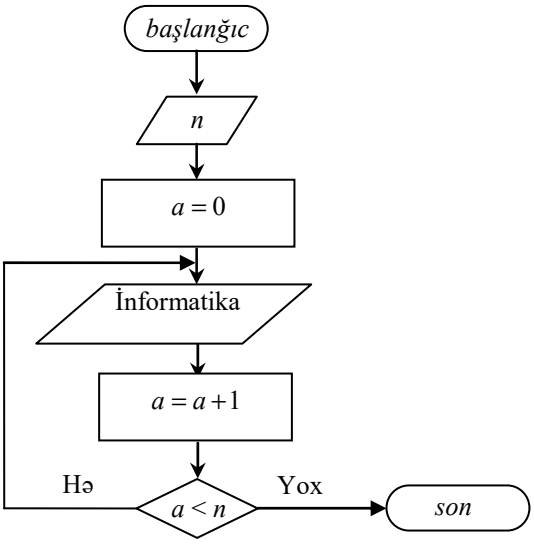

II üsul:

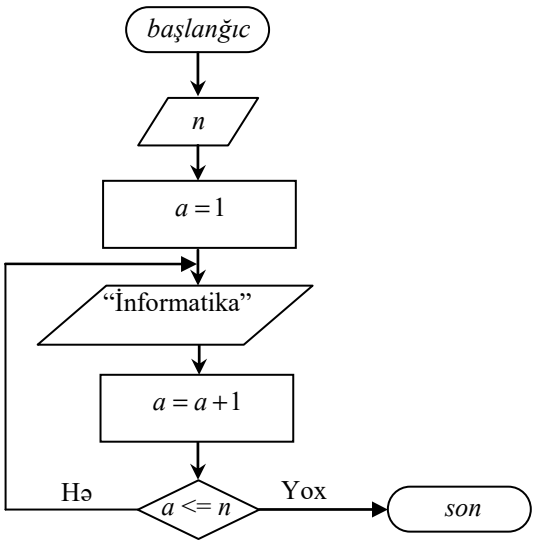

III üsul:

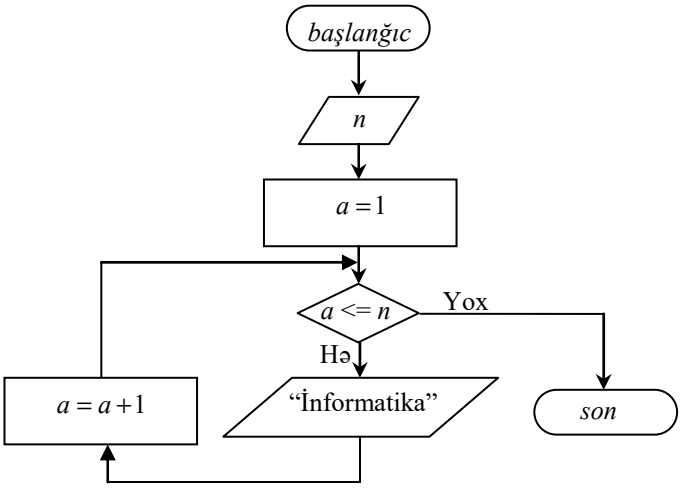

IV üsul:

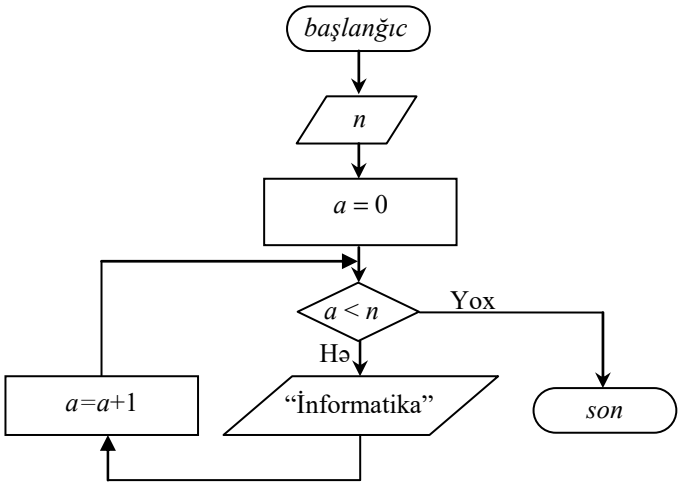

V üsul:

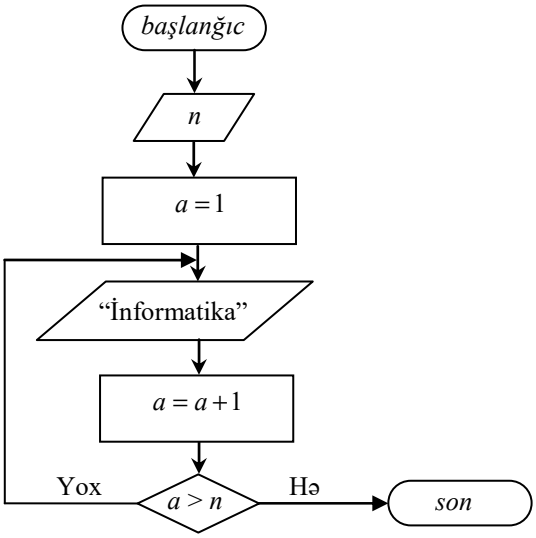

VI üsul:

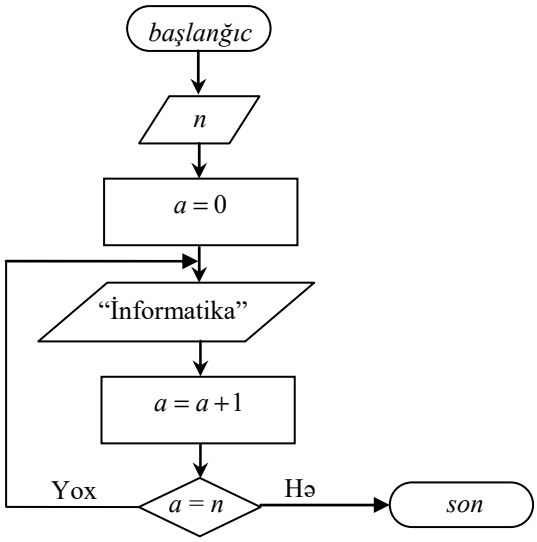

VII üsul:

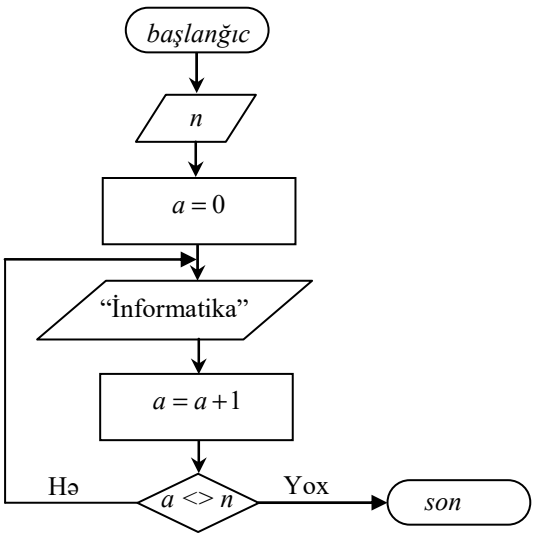

VIII üsul:

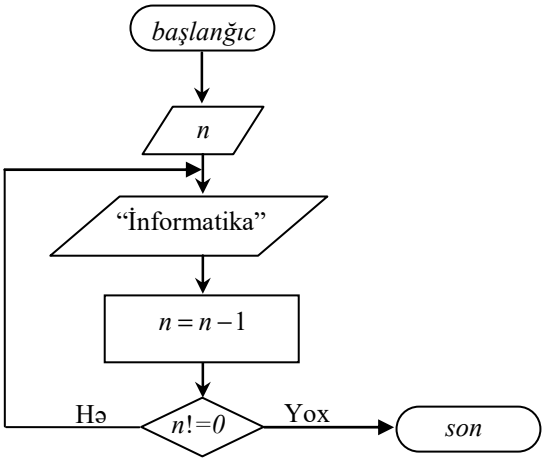

IX üsul:

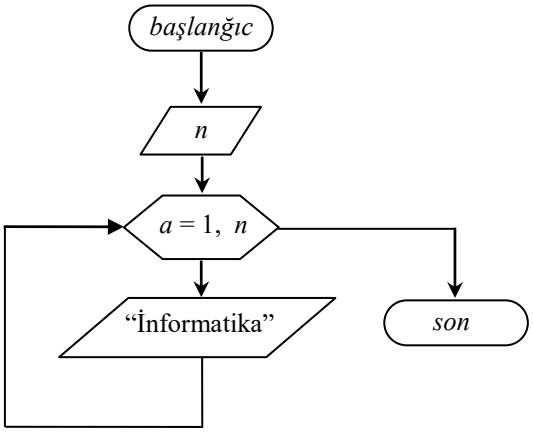

Qeyd 1: Blok-sxem qurularkən başlanğıcı və sonu göstərən fiqurların ***olmaması*** abituriyentin balına təsir ***etmir***.

Qeyd 2: *İnformatika* dəyərinin yazılışında dırnaq (“ ”) işarələrindən istifadə ***edilməməsi*** abituriyentin balına təsir ***etmir***.

Qeyd 3: Dövrün davametmə (bitmə) şərtini ifadə edən romb fiqurunda “*hə*” və “*yox*” ifadələrinin ***işlədilməməsi*** abituriyentin balına təsir ***etmir***.

Qeyd 4: Ön şərtli dövrlə qurulmuş blok-sxemdə geriyə qayıdan oxun romba girən oxa deyil, romba qoşulması abituriyentin balına təsir ***etmir***.

Qeyd 5: Dövr daxili proseslərin (informatika sözünün çapı və $a=a+1$ ifadəsi) öz aralarında ardıcıllıqlarının (yerinin) dəyişməsi abituriyentin balına təsir ***etmir***.

Qeyd 6: Nəticəni çıxışa vermək məqsədi ilə **paraleloqram** fiquru əvəzinə **çap** fiquru istifadə edilməsi abituriyentin balına təsir ***etmir***.

Qeyd 7: Blok-sxem fiqurları (*adətən,* giriş, çıxış və s.) daxilində Python funksiyaları (input(), print() və s) istifadə edilməsi abituriyentin cari balını 1 (*bir*) bal **azaldır.**

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Həldə göstərilmiş blok-sxem və ya ona ekvivalent blok-sxem doğru qurulub; B) Blok-sxem qurularkən ***n***-in qiyməti girişdə ***verilməyib***, amma düzbucaqlı içində **n**-ə qiymət mənimsədilib və blok-sxemin davamı həldə göstərildiyi kimidir; C) Blok-sxem qurularkən ***n***-dəyişənindən istifadə ***etmədən*** dövrü proses hər hansı bir sabit ədədə uyğun olaraq icra edilib;
$\frac{1}{2}$ bal	D) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib. Burada ***mexaniki səhv*** eyniadlı fiqur seçimində və ya dövrün addımlaması üçün istifadə olunan dəyişənin ilkin addımı ola bilər; E) Blok-sxem struktur olaraq doğru qurulub, amma dövr daxili proses **n** dəfə yox, **n**-dən asılı şəkildə ***n-1, n+1 və s.*** dəfə icra olunur. F) Blok-sxem struktur olaraq doğru qurulub, amma rombun daxilində dövrün davaetmə (bitmə) şərtini ifadə edən yazıda müqayisə əməliyyatı (həll üsulundan asılı olaraq $a<n$, $a=n$, $a<=n$, $a<>n$, $a!=n$,$a>n$, $a>=n$) icra ***edilməyib*** (Sonsuz dövr kimi qəbul olunur); G) Blok-sxem struktur olaraq doğru qurulub, amma **a** dəyişəninin ilkin qiyməti ***və ya*** dövr daxilində **a** dəyişəninin qiymətinin artırılması doğru ifadə ***olunmayıb*** və ya ümumiyyətlə ***yoxdur*** (Sonsuz dövr kimi qəbul olunur); H) Dövrün addımı ***səhvdir*** və ya ***yoxdur***; I) Dövrün davametmə (bitmə) şərtini ifadə edən romb fiqurunda “*hə*” və “*yox*” ifadələrinin yerlərinin *qarışdırılması* şagirdin balına təsir ***etmir***;

Bal şkalası	Meyarlar
0 bal	J) Blok-sxem struktur olaraq doğru qurulub, amma **a** dəyişəninin ilkin qiyməti ***və eyni zamanda*** dövr daxilində **a** dəyişəninin qiymətinin artırılması doğru ifadə ***olunmayıb*** və ya ümumiyyətlə ***yoxdur*** (Sonsuz dövr kimi qəbul olunur); K) Tapşırığın həllində dövrü proses ifadə ***edilməyib;*** L) Yalnız ilkin qiymət təyin edilib və ya çıxışavermə fiquru doğru göstərilib; M) Bu formadakı yazılar 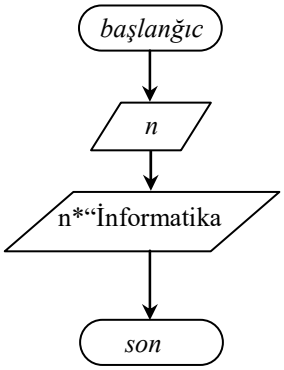 N) Blok-sxem əvəzinə proqram kodu yazılıb; O) İki və daha artıq fiqur seçimində ***səhvə*** yol verilib; P) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; Q) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə “Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma” məzmun xəttinin 7_2.2.2. (*Məsələnin həlli alqoritmini qurur*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 7,34%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 6,82%-i $\frac{1}{2}$ balla, 24,30%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 61,54%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab verməsini tapşırığın həlli üçün tələb olunan blok-sxemi qura bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 89 saylı test tapşırığı

Klaviaturadan daxil edilmiş ingilis əlifbasının hərflərindən və boşluqlardan ibarət sətirdə bütün *a* simvollarını *b* simvolu ilə və *b* simvollarını *a* simvolu ilə əvəzləyərək çap edən proqramı Python dilində yazın.

Həlli:

I üsul:
```
s=input()
y=' '
for i in s:
    if i=='a':
        y=y+'b'
    else:
        if i=='b':
            y=y+'a'
        else:
            y=y+i
print(y)
```

II üsul:
```
n=input()
n=list(n)
for i in range(len(n)):
        if n[i]=="a":
            n[i]='b'
        elif n[i]=="b":
            n[i]='a'
n=''.join(n)
print(n)
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Proqram həlldə göstərilmiş və ya ona ekvivalent üsulla doğru tərtib edilib. Bu halda ‘:’ , ‘.’ simvollarının buraxılması və ya ‘==’ əvəzinə ‘=’ yazılması ilə formalaşan sintaksis xətalar şagirdin balına ***təsir etmir;***

Bal şkalası	Meyarlar

$\frac{2}{3}$ bal	B) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib (məsələn, I üsulla həll zamanı ilkin boş sətrin götürülməməsi).
	C) Proqramın II üsulla proqram yazarkən sətrin elementlərində ibarət siyahı yaratmaq üçün yazılmış komanda ***səhv*** ifadə olunub (məsələn, *list()* funksiyası əvəzinə s*plit*() funksiyası işlədilib) və ya ümumiyyətlə çevrilməyib, lakin proqramın qalan hissəsi doğrudur.
	D) Həll aşağıdakı şəkildə doğru formada yazılarsa,
	`a=input()`
	`a=a.replace("a","*")`
	`a=a.replace("b","a")`
	`a=a.replace("*","b")`
	`print(a)`
	E) Sətirdən və ya siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr operatorunda ***səhvə*** yol verilib, lakin proqramın qalan hissəsi doğrudur;
	F) Sətrin və ya siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə müraciət üçün (*rangle() və ya while ilə*) qurulduğu halda, dövr daxilində siyahı (sətir) elementini ifadə edən dəyişən **indekssiz** müraciəti təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur;
	G) Sətrin və ya siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə **yox**, **birbaşa** müraciət üçün (*range()* ***istifadə edilmədən****, yəni for x in a*) qurulduğu halda, dövr daxilində siyahı (sətir) elementini ifadə edən dəyişən **indeksli** müraciəti (a[i]) təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur;
	H) Dövrün gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların yalnız biri ***səhv*** ifadə olunub, lakin proqramın qalan hissəsi doğrudur;
	I) Dövr və ya şərtin gövdəsinin girinti boşluqlarında ***səhvə*** yol verilib. Girinti boşluğu qoyulmalı yerlərdə boşluq qoyulmayıb;

$\frac{1}{3}$ bal	J) Sətrin və ya siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr və siyahının (sətrin) elementini ifadə edən dəyişən doğru ifadə olunub (**F və G** bəndlərindəki nüanslar nəzərə alınaraq), lakin dövrün gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların ikisində ***səhvə*** yol verilib; **I** bəndindən ***fərqləndirilməli***.
	K) $\frac{2}{3}$ balla qiymətləndirilən hallarda əlavə bir ***səhv*** də edilib;
	L) Həll aşağıdakı şəkildə doğru formada yazılarsa,
	`a=input()`
	`a=a.replace("a","b")`
	`a=a.replace("b","a")`
	`print(a)`

0 bal	M) Dövr şərt operatorundan istifadə edilməyib. (D bəndindəki hal istisna olmaqla); N) Dövrdaxili proseslər tamamilə ***səhv*** ifadə olunub. Dövr operatoru düz yazılsa belə; O) M bəndindəki həll kimi yazılıb, lakin bu halda da ***səhvə*** yol verilib; P) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; Q) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 0,87%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,50%-i $\frac{2}{3}$ balla, 2,97%-i $\frac{1}{3}$ balla, 16,96%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 75,70%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

04 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 90 saylı test tapşırığı

Klaviaturadan daxil edilmiş ingilis əlifbasının hərflərindən və boşluqlardan ibarət sətirdə bütün *a* simvollarını *b* simvolu ilə və *b* simvollarını *a* simvolu ilə əvəzləyərək çap edən proqramı Python dilində yazın.

Həlli:

I üsul:
```
a=[3,4,15,9,18,16]
for i in a:
    c=i**0.5
    if int(c)==c:
        print(i)
```

II üsul:
```
a=[3,4,15,9,18,16]
for i in a:
    c=i**0.5
    if i==int(c)**2:
        print(i)
```

III üsul:
```
a=[3,4,15,9,18,16]
import math
for i in a:
    if i%math.sqrt(i)==0:
        print(i)
```

IV üsul:
```
a=[3,4,15,9,18,16]
for i in a:
    c=i**0.5
    if c%1==0:
        print(i)
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Proqram həldə göstərilmiş və ya ona ekvivalent üsulla doğru tərtib edilib. Bu halda ‘:’ , ‘.’ simvollarının buraxılması və ya ‘==’ əvəzinə ‘=’ yazılması ilə formalaşan sintaksis xətalar şagirdin balına ***təsir etmir;***
$\frac{1}{2}$ bal	B) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib; C) Siyahıdan elementləri oxumaq üçün istifadə olunan dövr operatorunda ***səhvə*** yol verilib, lakin proqramın qalan hissəsi doğrudur; D) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə müraciət üçün (*rangle() və ya while ilə*) qurulduğu halda, dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indekssiz** müraciəti təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; E) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə **yox**, **birbaşa** müraciət üçün (*range()* ***istifadə edilmədən****, yəni for x in a*) qurulduğu halda dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indeksli** müraciəti (a[i]) təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; F) Siyahı elementinin kvadrat kökünü tapdıqdan sonra müqayisə blokunda int() funksiyası (konstruktoru) vasitəsilə tam ədədə **çevrilməyib.** G) Dövr gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların yazılışında ***səhvə*** yol verilib;
0 bal	H) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr və siyahının elementini ifadə edən dəyişən doğru ifadə olunub, lakin siyahı elementlərinin kökaltı qiymətini əldə etmək üçün nəzərdə tutulan komandalarda ***səhvə*** yol verilib; I) Dövr operatorlarından istifadə ***olunmayıb***. J) Dövr qurulub lakin dövrdə yalnız siyahı daxilində olan 4, 9, 16 üçün xüsusi hal kimi nəzərə alınıb. Yəni siyahının elementlərindən hansının 2, 3 və 4-ün kvadratı olması müəyyən edilib. K) $\frac{1}{2}$ balla qiymətləndirilən hər hansı halda əlavə ***səhvə*** yol verilib; L) Başqa tapşırığın həlli yazılıb. M) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə “Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma” məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 3,67%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,32%-i $\frac{1}{2}$ balla, 20,10%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 72,90%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

9-cu sinif

3.1.3. Xidməti proqramlarla işləyir.

22 iyun tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 86 saylı test tapşırığı

Cədvəldə fayllar və onların informasiya həcmləri verilmişdir.

Fayllar	Faylların həcmləri
Adil.wav	16 Mbayt
Sara.tiff	2 Mbayt
Zeynal.avi	32 Mbayt
Sabir.odg	1 Mbayt
Ayxan.png	1 Mbayt
Elvin.exe	64 Mbayt

Cədvələ əsasən bütün qrafik faylları sürəti 2^{22} bit/san olan modem vasitəsilə cəmi neçə saniyəyə ötürmək olar?

10-cu sinifdə tədris olunan "Kompüter şəbəkələri" bölməsinə aid bu açıq tipli test tapşırığına abituriyentlərin 4,89%-i doğru cavab vermiş, 44,63%-i isə cavab verməkdən imtina etmişdir.

Həlli: Cədvələ əsasən qrafik fayllar – Sara.tiff, Sabir.odg və Ayxan.png fayllarıdır. Onların ölçüləri uyğun olaraq 2 Mbayt, 1 Mbayt və 1 Mbayt-dır. Onların ölçüləri cəmi – 4Mbayt olar. Qrafik faylların ötürülməsinə sərf olunan zamanı hesablamaq üçün zaman (t) = informasiya həcmi (Q) / sürət (v).

Q=4 Mbayt=2^{25} bit

v=2^{22} bit/san

t=Q/v=2^{25} bit / 2^{22} bit/san = 2^3 san = 8 san

Doğru cavab: 8

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların informasiyanın ötürülməsi, rast və vektor qrafik fayl formatları haqqında biliklərinin zəif olması ilə əlaqələndirmək olar.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 88 saylı test tapşırığı

Daxil edilmiş n sayda ixtiyari ədədin ədədi ortasını çap edən alqoritmin blok-sxemini qurun.

Həlli:

I üsul:

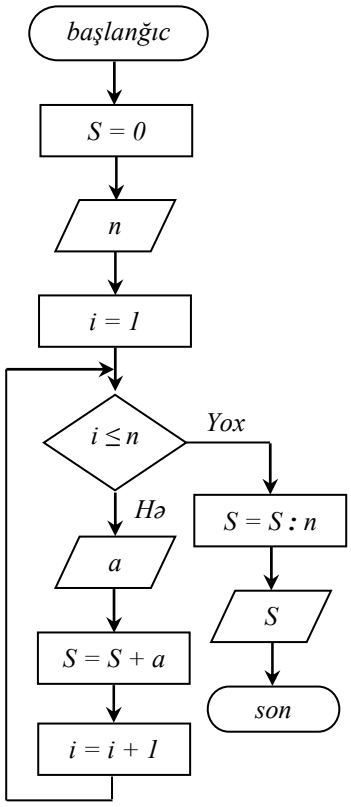

II üsul:

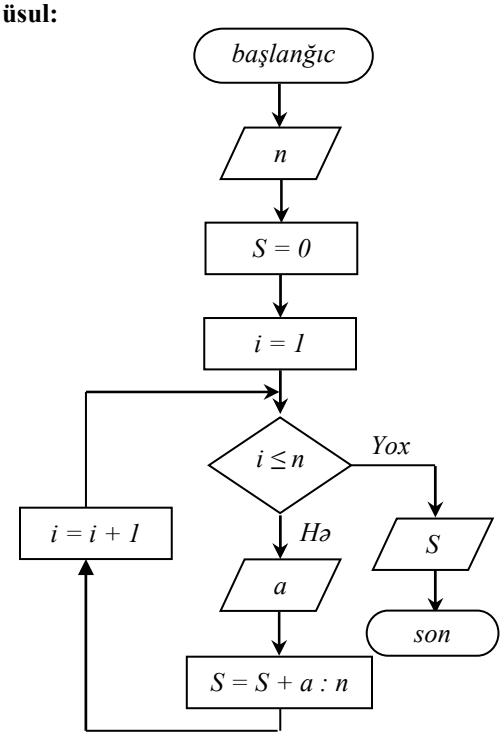

III üsul:

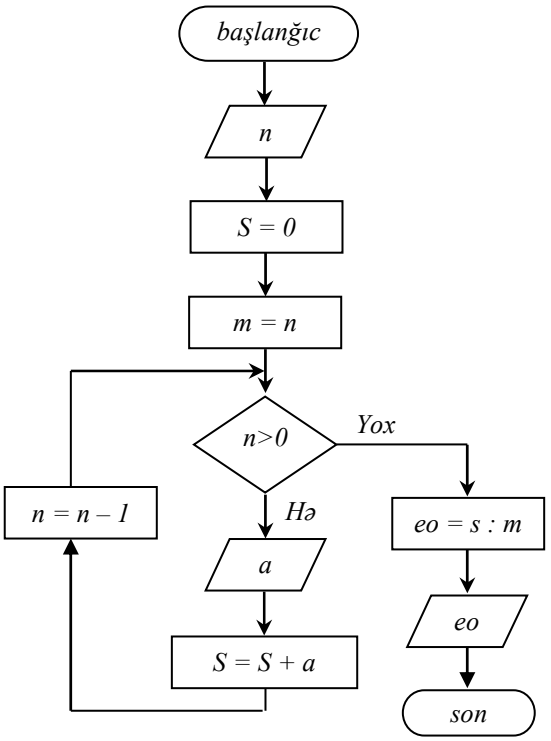

IV üsul:

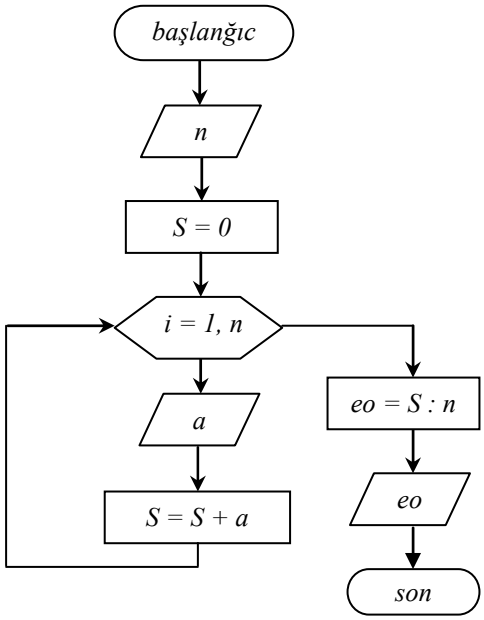

Qeyd: Romb fiqurunun altıbucaqlı fiqur əvəzinə və ya əksinə istifadə edildiyi hallarda cari bal 1 bal ***azaldılır.***

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Həlldə göstərilmiş blok-sxem və ya ona ekvivalent blok-sxem doğru qurulub; B) Həlldə göstərilmiş blok-sxem və ya ona ekvivalent blok-sxem doğru qurulub, amma nəticəni çıxışa verən fiqur təsvir edilməyib;
$\frac{1}{2}$ bal	C) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib. Burada ***mexaniki səhv*** bir eyniadlı fiqur seçimində və ya doğru qurulmuş blok-sxemdə budaqlanmanın istiqamətində ola bilər; D) ***N*-in** qiymətinin girişə verilməsi üçün istifadə olunan blok-sxem fiquru ***səhv*** təsvir olunub və ya ümumiyyətlə istifadə ***olunmayıb;*** E) **III** üsul ilə həll zamanı **n** dəyişəninin qiymətinin dövrün sonunda 0-a bərabər olduğu nəzərə alınmayaraq, ədədi orta tapılarkən ədədlərin cəminin **n**-ə bölünməsinə uyğun ifadə yazılıb, amma digər proseslər doğrudur; F) Həlldə göstərilmiş blok-sxem və ya ona ekvivalent blok-sxem doğru qurulub, amma ədədi orta dövrün addımının son qiymətinə bölünməklə hesablanır. ***(Dövr addımının son qiymətinin ədədlərin sayına bərabər hal(i=0, i<n) xaric);*** G) Blok-sxem ***n*** sayda ədəd üçün yox, ***n+1*** və ya ***n-1*** sayda ədəd üçün doğru qurulub; H) Dövrün davametmə (bitmə) şərti doğru deyil, amma blok-sxemin digər hissələri doğrudur; I) Dövr addımı ***səhv*** göstərilib və ya ümumiyyətlə ***göstərilməyib***, amma blok-sxemin digər hissələri doğrudur; J) Dövrdaxili proseslər doğru göstərilib, lakin dövrün şərti və ya addımı ***səhv*** göstərilib;
0 bal	K) *N* dənə ədəd dövrü proses istifadə edilmədən girişə verilib; L) Yalnız cəmin ilkin qiymətinin 0 olması, i=1 və çıxışavermə fiquru doğru göstərilib; M) Yalnız boş fiqurlarla ixtiyari struktur qurulub; N) Tapşırığın Python dilində proqramı yazılıb; O) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; P) Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 7_2.2.2. (*Məsələnin həlli alqoritmini qurur*) altstandartının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 9,45%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,58%-i $\frac{1}{2}$ balla, 22,48%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 64,50%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab verməsini tapşırığın həlli üçün tələb olunan blok-sxemi qura bilməmələri ilə əlaqələndirmək olar.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 89 saylı test tapşırığı

Klaviaturadan daxil edilmiş *n* natural ədədi üçün $S = 1 \cdot 2 - 2 \cdot 3 + ... + (-1)^{n+1} \cdot n \cdot (n+1)$ ifadəsinin qiymətini hesablayan proqramı Python dilində yazın.

Həlli:

I üsul:
```
n = int(input('n ededini daxil edin:'))
s = 0
k = 1
i = 1
while i<=n:
  s = s + k*i*(i+1)
  k = -k
  i = i + 1
print('s=',s)
```

II üsul:
```
n = int(input('n ededini daxil edin:'))
s = 0
k = 1
for i in range(1, n+1):
   s = s + k*i*(i+1)
   k = -k
print('s=',s)
```

III üsul:
```
n=int(input('n ededini daxil edin:'))
s=0
i=1
while i<=n:
   s=s+((-1)**(i+1))*i*(i+1)
   i=i+1
print('s=',s)
```

IV üsul:
```
n=int(input('n ededini daxil edin:' ))
s=0
i=1
k=2
while i<=n:
    if i % 2!=0:
        s=s+i*k
    else:
        s=s-i*k
    i=i+1
    k=k+1
print(s)
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Proqram doğru tərtib edilib. Bu halda ‘:’ , ‘.’ kimi simvolların buraxılması ilə formalaşan sintaksis xətalar abituriyentin balına ***təsir etmir;***

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{2}{3}$ bal	B) Dövrü proses doğru qurulub, lakin hədlərin işarəsinin növbələşən olması nəzərə ***alınmayıb***; C) Cəmin ilkin qiymətinin 0 olması və doğru dövr tərtib olunması öz əksini tapıb, lakin dövrdaxili proseslərdə yalnız bir ***səhvə*** yol verilib; D) Dövrün gövdəsindəki şərt doğru ***qurulmayıb***, lakin dövrdaxili digər proseslər doğru qurulub; E) Dövr və ya şərtin gövdə boşluqlarında ***səhvə*** yol verilib. Girinti olmalı yerlərdə girintidən istifadə edilməyib; F) Dəyişənlərin ilkin qiymətləri ***qeyd olunmayıb*** və ya ***yanlış*** qeyd olunub, lakin digər proseslər doğru qurulub;
$\frac{1}{3}$ bal	G) Dövrün gövdəsindəki komandalar ***səhv*** qurulub, lakin digər komandalar doğrudur;
0 bal	H) Dövr operatorundan istifadə ***edilməyib***; I) Yalnız cəmin ilkin qiymətinin 0 olması, i=1, k=1 və çapavermə doğru göstərilib; J) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; K) Dövr və şərt ***səhv*** qurulub; L) Dövr və şərt operatorundan ***istifadə edilməyib***; M) Proqram əvəzinə blok-sxem qurulub və ya başqa proqramlaşdırma dilindən istifadə edilib; N) Digər bütün ***yanlış*** hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 7,82%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,91%-i $\frac{2}{3}$ balla, 1,63%-i $\frac{1}{3}$ balla, 10,10%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 76,55%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

22 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 90 saylı test tapşırığı

Dövr operatorundan istifadə edərək a=[3,4,2,1,6,9,7,8,12,10,5,14] siyahısının tək indeksli cüt elementləri ilə cüt indeksli tək elementlərinin ədədi ortasını çap edən proqramı Python dilində yazın.

Həlli:

I üsul:
```
a=[3,4,2,1,6,9,7,8,12,10,5,14]
s=0
k=0
for i in range(0,len(a)):
    if i%2==1 and a[i]%2==0:
        s=s+a[i]
        k=k+1
for i in range(0,len(a)):
    if i%2==0 and a[i]%2==1:
        s=s+a[i]
        k=k+1
print(s/k)
```

II üsul:
```
a=[3,4,2,1,6,9,7,8,12,10,5,14]
s=0
k=0
i=0
n=len(a)-1
while i<=n:
    if i%2==1 and a[i]%2==0:
        s=s+a[i]
        k=k+1
    elif i%2==0 and a[i]%2==1:
        s=s+a[i]
        k=k+1
    i = i +1
print(s/k)
```

III üsul:
```
a=[3,4,2,1,6,9,7,8,12,10,5,14]
b=[]
for i in range(len(a)):
    if i%2==1 and a[i]%2==0:
        b.append(a[i])
    elif i%2==0 and a[i]%2==1:
        b.append(a[i])
e_o=sum(b)/len(b)
print(e_o)
```

IV üsul:
```
a=[3,4,2,1,6,9,7,8,12,10,5,14]
s=0
k=0
i=0
n=len(a)-1
while i<=n:
    if i%2==1 and a[i]%2==0 or i%2==0 and a[i]%2==1:
        s=s+a[i]
        k=k+1
    i=i+1
print(s/k)
```

***Qeyd**:* **and** operatoru yerinə **or** operatorunun istifadəsi cari balı **1 (*bir*)** bal **endirir.**

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	**Meyarlar**
1 bal	A) Proqram doğru tərtib edilib. Bu halda ‘:’ , ‘.’ simvollarının buraxılması ilə , ‘==’ yerinə ‘=’ kimi simvolların və ‘/’ yerinə ‘//’ kimi simvolların istifadəsi ilə formalaşan sintaksis xətaları abituriyentin balına ***təsir etmir;*** B) Proqram təkindeksli cüt elementlərin və eyni zaman cütindeksli tək elementlərinin ədədi ortalarının ayrılıqda hesablanmasına uyğun qurulub;
$\frac{2}{3}$ bal	C) ***Mexaniki səhvə*** yol verilib (məsələn, proqramda ilkin dəyişənlərin təyin edilməməsi və ya səhv təyin edilməsi, mənimsədilmə operatoru istifadə edilməli yerdə istifadə ***edilməməsi***); D) Dəyişənlərin ilkin qiymətləri doğru təyin edilib və dövr doğru tərtib olunub, lakin dövrün gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların yalnız biri ***səhv*** (*kobud səhv olmadıqda*) ifadə olunub; E) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr operatorunda ***səhvə*** yol verilib, lakin proqramın qalan hissəsi doğrudur; F) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə müraciət üçün (*range() və ya while ilə*) qurulduğu halda, dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indekssiz** müraciəti təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; G) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə **yox**, **birbaşa** müraciət üçün (*range()* ***istifadə edilmədən****, yəni for x in a*) qurulduğu halda, dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indeksli** müraciəti (a[i]) təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; H) Dövr və ya şərtin gövdəsinin girinti boşluqlarında səhvə yol verilib. ***Girinti boşluğu qoyulmalı yerlərdə*** boşluq qoyulmayıb, lakin digər proseslər doğrudur; I) Təkindeksli cüt elementlərin və cütindeksli tək elementlərin cəmi və sayı doğru hesablanıb. Lakin ədədi ortanı taparkən səhvə yol verilib və ya ümumiyyətlə hesablanmayıb.(Bu hal J bəndindən fərqləndirilməlidir); J) **III üsulla** həll zamanı bütün proses doğru yazılıb, lakin ədədi orta hesablanmayıb və ya səhv hesablanıb;

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{1}{3}$ bal	K) Təkindeksli cüt elementlərin və cütindeksli tək elementlərin yalnız cəmi hesablanır və ya təkindeksli cüt elementlərin və cütindeksli tək elementlərin yalnız sayı hesablanır.(Bu hal **I** bəndindən fərqləndirilməlidir); L) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr və siyahının elementini ifadə edən dəyişən doğru ifadə olunub (**F və G** bəndlərindəki nüanslar nəzərə alınaraq), lakin dövrün gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların ikisində ***səhvə*** yol verilib; (**D və O** bəndindən ***fərqləndirilməlidir***); M) $\frac{2}{3}$ balla qiymətləndirilən hallarda əlavə bir ***səhv*** də edilib;
0 bal	N) Dövr operatorundan istifadə ***edilməyib;*** O) Dövrdaxili proseslər və ədədi ortanın tapılması tamamilə ***səhv*** ifadə olunub, dövr operatoru düz yazılsa belə; P) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; Q) $\frac{1}{3}$ balla qiymətləndirilən hallarda əlavə bir ***səhv*** də edilib; R) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 10,75%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 4,56%-i $\frac{2}{3}$ balla, 3,26%-i $\frac{1}{3}$ balla, 10,75%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 70,68%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

8-ci sinif

1.1.3. Müəyyən üsullarla kodlaşdırılmış informasiyanın həcmini ölçür.

23 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 26 saylı test tapşırığı

Saytda qeydiyyatdan keçmək üçün hər bir istifadəçi 16 simvollu parol fikirləşməlidir. Simvollar kimi onluq rəqəmlər və ixtiyari X əlifbasının 30 müxtəlif hərfindən istifadə olunur. 30 belə parolun informasiya tutumu neçə bayt olar?

Həlli: Simvol olaraq 10 onluq rəqəmdən və 30 müxtəlif hərfdən istifadə olunur. Yəni ümumi olaraq 10+30=40 müxtəlif simvoldan istifadə edilir. $2^5<40<2^6$ olduğundan parolun hər bir simvolu 6 bitlə kodlaşdırılır. Parol 16 simvoldan ibarət olduğu üçün tutumu 16*6 bit=96 bit və ya 12 bayta bərabər olur. 30 belə parolun informasiya tutumu 30*12 bayt=360 bayt olar.

Doğru cavab: 360

8-ci sinifdə tədris olunan "*Kod və kodlaşdırma. Mətn informasiyasının kodlaşdırılması. Qrafik informasiyanın kodlaşdırılması. Səs informasiyasının kodlaşdırılması. Video informasiyanın kodlaşdırılması*" bölməsinə aid açıq tipli bu test tapşırığına abituriyentlərin 6,03%-i doğru cavab verib, 35,32%-i isə cavab verməkdən imtina edib.

Abituriyentlərin zəif nəticə göstərmələrini onların mətn informasiyasının kodlaşdırılması, informasiya miqdarının hesablanması haqqında biliklərinin az olması ilə əsaslandırmaq olar.

23 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 29 saylı test tapşırığı

$y=\begin{cases} x^2-5x+6, & x>3 \\ (x+2)^2, & x\le 3 \end{cases}$ funksiyası verilmişdir. x-in [-10,10] parçasındakı hər bir tam qiymətinə uyğun olaraq y-in 3-ə qalıqsız bölünən qiymətlərinin sayını çap edən proqramı Python dilində yazın.

Həlli:

I üsul:
```
s=0
for x in range(-10,11):
  if x>3:
      y=x**2-5*x+6
  else:
     y=(x+2)**2
  if y % 3==0:
     s=s+1
print(s)
```

II üsul:
```
s=0
x=-10
while x<=10:
    if x>3:
        y=x**2-5*x+6
    else:
        y=(x+2)**2
    if y%3==0:
        s=s+1
    x=x+1
print(s)
```

III üsul:
```
def f(x):
    if x>3:
        y=x**2-5*x+6
    else:
        y=(x+2)**2
    return y
s=0
for x in range(-10,11):
    if f(x)%3==0:
        s=s+1
print(s)
```

IV üsul:
```
def f(x):
    if x>3:
        y=x**2-5*x+6
    else:
        y=(x+2)**2
    return y
s=0
x=-10
while x<=10:
    if f(x)%3==0:
        s=s+1
    x=x+1
print(s)
```

V üsul:
```
s=[]
for x in range(-10,11):
    if x>3:
        y=x**2-5*x+6
    else:
        y=(x+2)**2
    if y%3==0:
        s.append(x)
print(len(s))
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Proqram doğru tərtib edilib. Bu halda ‘:’ , ‘.’ kimi simvolların buraxılması ilə formalaşan sintaksis xətalar abituriyentin balına ***təsir etmir;*** B) Proqram doğru tərtib edilib, lakin dövrdə range(-10,10), while x<=11 yazılışından qaynaqlanan xətalar bala ***təsir etmir;*** C) Proqram doğru tərtib edilib, lakin y funksiyasının yazılışında x^2, $(x+2)^2$, x<=3 (riyazi yazılış) kimi riyazi yazılışlar, sayğaca başlanğıc 0 qiymətinin verilməməsi bala ***təsir etmir;***
$\frac{2}{3}$ bal	D) Dövrü proses doğru qurulub, lakin *x*-in [-10,10] parçasındakı hər bir tam qiymətinə uyğun olaraq bütün *y* qiymətlərinin sayı hesablanıb; E) Cəmin ilkin qiyməti 0 olması və doğru dövr tərtib olunması öz əksini tapıb, lakin dövrdaxili proseslərdə bir ***səhvə*** yol verilib; F) Dövrü proses doğru qurulub, lakin x-in [-10,10] parçasındakı hər bir tam qiymətinə uyğun olaraq y-in 3-ə qalıqsız bölünən qiymətləri çap edilib; G) **II** və **IV üsulla** həll zamanı proqram doğru tərtib olunub, lakin dövrün addımının artırılması (x=x+1) buraxılıb;

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{1}{3}$ bal	H) Dövrün gövdəsindəki şərt və ya dövr doğru ***qurulmayıb***, lakin dövrdaxili proseslər doğru qurulub; I) Dövrü proses doğru qurulub, lakin x-in [-10,10] parçasındakı hər bir tam qiymətinə uyğun olaraq y-in bütün qiymətləri çap edilib və ya cəmi hesablanıb; J) [-10,10] intervalından daxil olunmuş bir element üçün proqram doğru tərtib edilib, lakin dövr istifadə ***olunmayıb***; K) E bəndindəki halda əlavə olaraq bir ***səhvə*** yol verilib;
0 bal	L) Yalnız cəmin ilkin qiymətinin 0 olması və çapavermə doğru göstərilib; M) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; N) x-in (klaviaturadan daxil edilən) bir qiyməti üçün yalnız y funksiyasının qiymətini hesablayan proqram tərtib edilib; O) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 6,40%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 3,38%-i $\frac{2}{3}$ balla, 2,40%-i $\frac{1}{3}$ balla, 15,08%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 72,74%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

23 iyul tarixli imtahan, I ixtisas qrupu, A variantı, 30 saylı test tapşırığı

Dövr operatorundan istifadə etməklə a=[3, 4, 5, 6, 7, 8, 2, 9, 1, 12] siyahısının elementlərinin ədədi ortasından böyük olan elementləri ekrana çıxaran proqramı Python dilində yazın.

Həlli:

I üsul:
```
a=[3,4,5,6,7,8,2,9,1,12]
n=len(a)
s=0
for i in range(0,n):
    s=s+a[i]
k=s/n
for i in range(0,n):
    if a[i]>k:
        print(a[i])
```

II üsul:
```
a=[3,4,5,6,7,8,2,9,1,12]
n=len(a)
k=sum(a)/n
for i in range(0,n):
    if a[i]>k:
        print(a[i])
```

III üsul:
```
a=[3,4,5,6,7,8,2,9,1,12]
n=len(a)
k=sum(a)/n
i=0
while i<=n-1:
    if a[i]>k:
        print(a[i])
    i=i+1
```

IV üsul:
```
a=[3,4,5,6,7,8,2,9,1,12]
b=[]
n=len(a)
k=sum(a)/n
for i in range(0,n):
    if a[i]>k:
        b.append(a[i])
print(b)
```

Qiymətləndirmə meyarı:

Bal şkalası	Meyarlar
1 bal	A) Proqram doğru tərtib edilib. Bu halda ':' , '.' kimi simvolların buraxılması və '/' yerinə '//' kimi simvolların istifadəsi ilə formalaşan sintaksis xətaları abituriyentin balına ***təsir etmir;***

Bal şkalası	Meyarlar
$\frac{2}{3}$ bal	B) ***Mexaniki*** səhvə yol verilib (məsələn, I üsul ilə həldə s=0, IV üsulda b=[] şəklində ilkin qiymətlərin təyin edilməməsi); C) Dəyişənlərin ilkin qiymətləri doğru təyin edilib və dövr doğru tərtib olunub, lakin dövrün gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların ***yalnız biri*** səhv ifadə olunub; D) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr operatorunda ***səhvə*** yol verilib, lakin proqramın qalan hissəsi doğrudur; E) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə müraciət üçün (*rangle() və ya while ilə*) qurulduğu halda dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indekssiz** müraciəti təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; F) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr ***doğru*** qurulub, lakin dövr siyahı elementinə onun **indeksinə** görə **yox**, **birbaşa** müraciət üçün (*range()* ***istifadə edilmədən****, yəni for x in a*) qurulduğu halda dövr daxilində siyahı elementini ifadə edən dəyişən **indeksli** müraciəti (a[i]) təmin edəcək formada qurulub, lakin digər proseslər doğrudur; G) Dövr və ya şərtin gövdəsinin girinti boşluqlarında səhvə yol verilib. Girinti boşluğu qoyulmalı yerlərdə boşluq qoyulmayıb; H) Ədədi orta hesablanmayıb və ya səhv hesablanıb. Lakin digər proseslər doğrudur; I) İki fərqli məqsəd üçün eyni dəyişəndən istifadə olunub. (məsələn, siyahı *a* dəyişəninə mənimsədilib və eyni zamanda siyahının elementlərinə *a* dəyişəni ilə müraciət edilib);
$\frac{1}{3}$ bal	J) Yalnız elementlərin ədədi ortası düzgün tapılıb, digər hissələr düzgün tərtib olunmayıb və ya ümumiyyətlə yoxdur; K) Siyahının elementlərinə müraciəti təmin etmək üçün olan dövr və siyahının elementini ifadə edən dəyişən doğru ifadə olunub (**E və F** bəndlərindəki nüanslar nəzərə alınaraq), lakin dövrün gövdəsindəki şərtlərin və ya komandaların ikisində ***səhvə*** yol verilib; **C** bəndindən ***fərqləndirilməli;*** L) $\frac{2}{3}$ balla qiymətləndirilən hallarda əlavə bir ***səhv*** də edilib;
0 bal	M) Yalnız cəmin ilkin qiymətinin 0 olması və çapavermə doğru göstərilib; N) Dövrdaxili proseslər və ədədi ortanın tapılması tamamilə ***səhv*** ifadə olunub, dövr operatoru düz yazılsa belə; O) Başqa tapşırığın həlli yazılıb; P) Digər bütün hallarda.

Tapşırıq vasitəsilə "Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma" məzmun xəttinin 9_2.2.3. (*Proqramlaşdırma dilinin əsas əmrlərini izah edir*) və 9_2.2.4. (*Öyrənilən proqramlaşdırma mühitində işləmək bacarıqlarını nümayiş etdirir*) altstandartlarının tələbləri üzrə bilik və bacarıqlar yoxlanılır.

Abituriyentlərin 10,40%-i tapşırıq üzrə yazı işini tam yerinə yetirmiş və onların işi 1 balla, 6,28%-i $\frac{2}{3}$ balla, 6,40%-i $\frac{1}{3}$ balla, 20,49%-i 0 balla qiymətləndirilmiş, 56,43%-i isə yazı işini yerinə yetirməkdən imtina etmişdir.

Abituriyentlərin zəif cavab vermələrini onların tapşırığın həlli üçün tələb olunan Python proqramlaşdırma dilini zəif mənimsəmələri ilə əlaqələndirmək olar.

I–IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin 29.2%-i (22923 nəfər) imtahan verdikləri fənlərin ən azı birindən sıfır bal toplayıb

I–IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərin 29.2%-i imtahan verdikləri fənlərin biri və ya bir neçəsi üzrə test suallarına ya cavab verməmiş, ya da cavabları təhlil aparmadan təsadüfi qaydada seçmişdir. Təbii ki, belə abituriyentlərin yanlış cavablarının sayı düzgünlərin sayından qat-qat çox olmuş, nəticədə, düzgün cavabların yanlış cavablar nəzərə alınmaqla təshih edilmiş qiyməti sıfırdan kiçik alınmış və qəbul qaydalarına əsasən sıfıra bərabər qəbul olunmuşdur. Təəssüf ki, gənclər arasında birtərəfli hazırlıqla ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq arzusunda olanlar hələ də var.

DİM şagird və abituriyentlərin nəinki imtahan fənlərinə, həmçinin ümumtəhsil məktəblərində tədris olunan digər fənlərə lazımi diqqət göstərməsinin tərəfdarıdır. Sirr deyil ki, hazırda məktəblərdə yuxarı sinif şagirdlərinin, əsasən, seçdikləri ixtisas qrupuna aid fənlərə üstünlük verməsi, digər fənləri isə, heç olmasa, proqramın minimum tələbləri səviyyəsində öyrənməməsi, məktəb rəhbərlərinin də bu vəziyyətə göz yumması halları mövcuddur. Məktəb rəhbərləri, eləcə də müəllimlər şagirdlərin bütün fənlər üzrə ən azı minimum proqram həcmində bilik almasına nail olmalı, imtahana düşən fənləri yaxşı bildiklərinə görə digər fənləri lazımınca öyrənməmələrinə güzəşt etməməlidirlər.

Aşağıdakı cədvəllərdə ayrı-ayrı fənlər üzrə sıfır bal toplayan abituriyentlərin statistikası (faizlə) təqdim edilib.

Cədvəl 1.30

İMTAHAN FƏNLƏRİNDƏN SIFIR (0) BAL TOPLAMIŞ AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ ABİTURİYENTLƏRİNİN STATİSTİKASI (FAİZLƏ)

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ 0 BAL TOPLAMIŞ ABİTURİYENTLƏRİN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	0.06	0.61	0.07			7.16	12.80	17.48			9.27	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, beynəlxalq münasibətlər, regionşünaslıq, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	0.05	1.19	0.12			29.06				15.28		12.43
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	0.03	1.24	0.09	2.22	4.44					8.75		25.72
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	0.02	0.46	0.15				8.07	7.09	3.26			
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	0.20	1.75	0.25									

Cədvəl 1.31

İMTAHAN FƏNLƏRİNDƏN SIFIR (0) BAL TOPLAMIŞ RUS BÖLMƏSİ ABİTURİYENTLƏRİNİN STATİSTİKASI (FAİZLƏ)

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ 0 BAL TOPLAMIŞ ABİTURİYENTLƏRİN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	0.04	0.55	0.00			6.53	12.81	17.67			6.83	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, beynəlxalq münasibətlər, regionşünaslıq, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	0.00	0.80	0.00			25.75				18.54		10.59
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	0.05	1.92	0.05	2.15	5.01					13.58		18.46
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	0.00	0.63	0.00				10.05	5.03	2.64			
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	0.07	1.53	0.04									

Cədvəllərdə sıfır bal toplayanların sayının faizlə ifadəsi qruplar üzrə verilib. Ümumilikdə, I mərhələdə sıfır bal toplayanlar çox azdır. Bunun əsas səbəbi kimi bu mərhələdə II mərhələdən fərqli olaraq qapalı tipli test tapşırıqları üzrə yanlış cavablara görə cərimə tətbiq olunmaması və bu cavabların ümumi bala təsir göstərməməsidir. Nəticədə, abituriyentlər I mərhələdə daha cəsarətli davranır və cavablarını bilmədikləri test tapşırıqlarını da cavablandırırlar ki, bu da öz növbəsində təsadüfi şəkildə düzgün cavabların qeyd olunması ehtimalını artırır.

II mərhələdə ana dili, ədəbiyyat və biologiya fənləri üzrə sıfır bal toplayan abituriyentlərin sayı (faizi) digər fənlərə nisbətən azdır. Sıfır bal toplayanlar ən çox riyaziyyat, coğrafiya və kimya fənləri üzrədir. Bu fənlər üzrə abituriyentlərin nəticələrinin aşağı olması və sıfır bal toplayanların sayının çoxluğu bir sıra məktəblərdə həmin fənlərin tədrisinə, eləcə də bu fənlər üzrə qəbula hazırlıq prosesinə laqeyd münasibətin nəticəsidir. İstənilən halda, bunun real səbəbləri aydınlaşdırılmalı və həmin fənlərə münasibətin dəyişdirilməsi üçün tədbirlər görülməlidir.

II mərhələdə imtahan fənlərindən sıfır bal toplayan abituriyentlər Azərbaycan bölməsində çoxluq təşkil edir. Rus bölməsi ilə müqayisədə bu bölmə üzrə I qrupda riyaziyyat, informatika, II qrupda riyaziyyat, coğrafiya, III qrupda ana dili, coğrafiya, IV qrupda kimya və biologiya fənlərindən sıfır bal toplayanlar nisbətən daha çoxdur.

Məlum olduğu kimi, 2019-cu ildən etibarən müsabiqə şərti kimi imtahan fənləri üzrə heç bir məhdudiyyət qoyulmur. I-IV ixtisas qruplarına daxil olan ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlar arasında 11417 nəfərin altı imtahan fənnindən (hər iki mərhələ üzrə birlikdə) heç olmasa biri üzrə nisbi balı 10-dan az olmuşdur. Onlardan 9325 nəfərin yalnız bir, 1947 nəfərin iki, 144 nəfərin üç, 1 nəfərin isə dörd imtahan fənni üzrə nisbi balı 10-dan az olmuşdur. Ən azı 1 fənn üzrə nisbi balı 10-dan az olan abituriyentlərin 25.77%-i (yalnız 1 fənn üzrə nisbi balı 10-dan az olanların 21.46%-i, 2 fənn üzrə nisbi balı 10-dan az olanların 43.09%-i, 3 fənn üzrə nisbi balı 10-dan az olanların 70.14%-i və 4 fənn üzrə nisbi balı 10-dan az olan 1 nəfər) 200-dən az bal toplayıb. I-IV ixtisas qruplarına daxil olan ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlar arasında I mərhələdə ana dili fənni üzrə 20, riyaziyyat fənni üzrə 2823 və xarici dil fənni üzrə 150 abituriyentin topladığı nisbi balı 10-dan az olub. II mərhələdə ana dili fənni üzrə 20, ədəbiyyat fənni üzrə 160, riyaziyyat fənni üzrə 3257, fizika fənni üzrə 1793, kimya fənni üzrə 982, biologiya fənni üzrə 76, tarix fənni üzrə 2995, coğrafiya fənni üzrə 1249, informatika fənni üzrə 130 abituriyentin topladığı nisbi balı 10-dan az olub.

Bu il qəbul imtahanlarının II mərhələsində Azərbaycan bölməsi abituriyentlərinin riyaziyyat fənni istisna olmaqla, digər bütün fənlər üzrə göstəriciləri rus bölməsi abituriyentlərinin göstəricilərindən yüksəkdir. Belə üstünlük özünü biologiya və tarix fənləri üzrə daha qabarıq şəkildə göstərib. I mərhələdə isə bütün fənlər üzrə rus bölməsinin abituriyentlərinin göstəriciləri yüksək olmuşdur. Aşağıda Azərbaycan və rus bölmələri abituriyentlərinin fənlər üzrə düzgün cavablarının müqayisəsini ifadə edən 1.22 saylı şəkil təqdim edilir.

AZƏRBAYCAN VƏ RUS BÖLMƏLƏRİ ABİTURİYENTLƏRİNİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARININ (FAİZLƏ) MÜQAYİSƏSİ DİAQRAMI

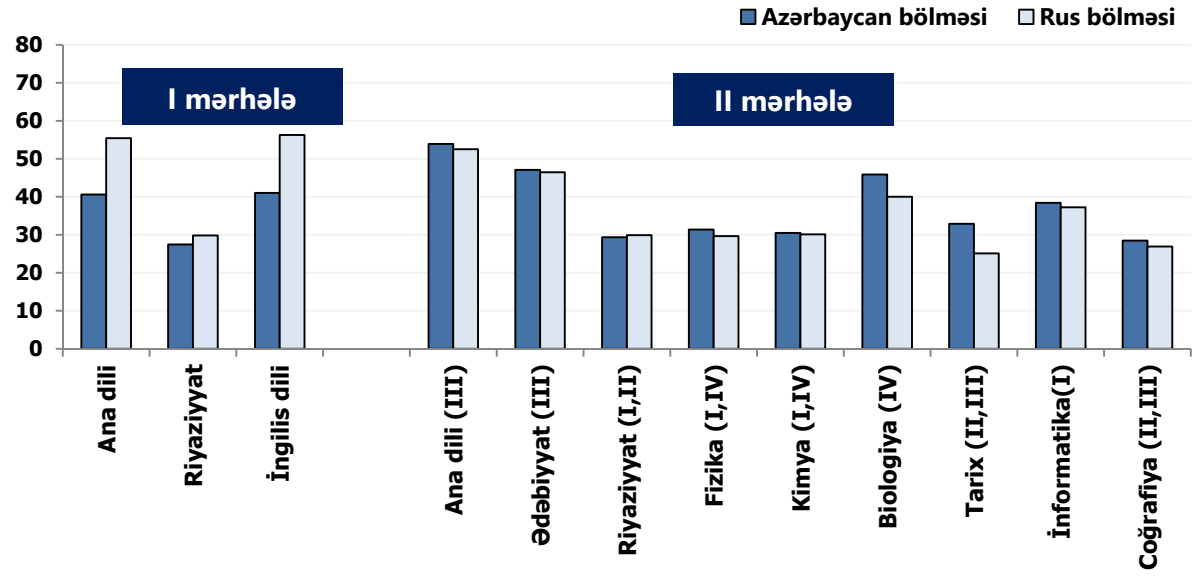

Şəkil 1.22

Müsabiqə şərtlərini ödəyərək ixtisas seçimində iştirak edən abituriyentlər seçməsi üzrə Azərbaycan və rus bölmələri abituriyentlərinin II mərhələdə imtahan fənləri üzrə düzgün cavablarının müqayisəsi göstərir ki, burada bütün fənlər üzrə Azərbaycan bölməsi abituriyentlərinin göstəriciləri daha üstündür (bax: şəkil 1.23). I mərhələdə isə Azərbaycan bölməsinin abituriyentlərinin göstəriciləri yalnız riyaziyyat fənni üzrə üstündür.

AZƏRBAYCAN VƏ RUS BÖLMƏLƏRİNİN MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİNİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARININ (FAİZLƏ) MÜQAYİSƏSİ DİAQRAMI

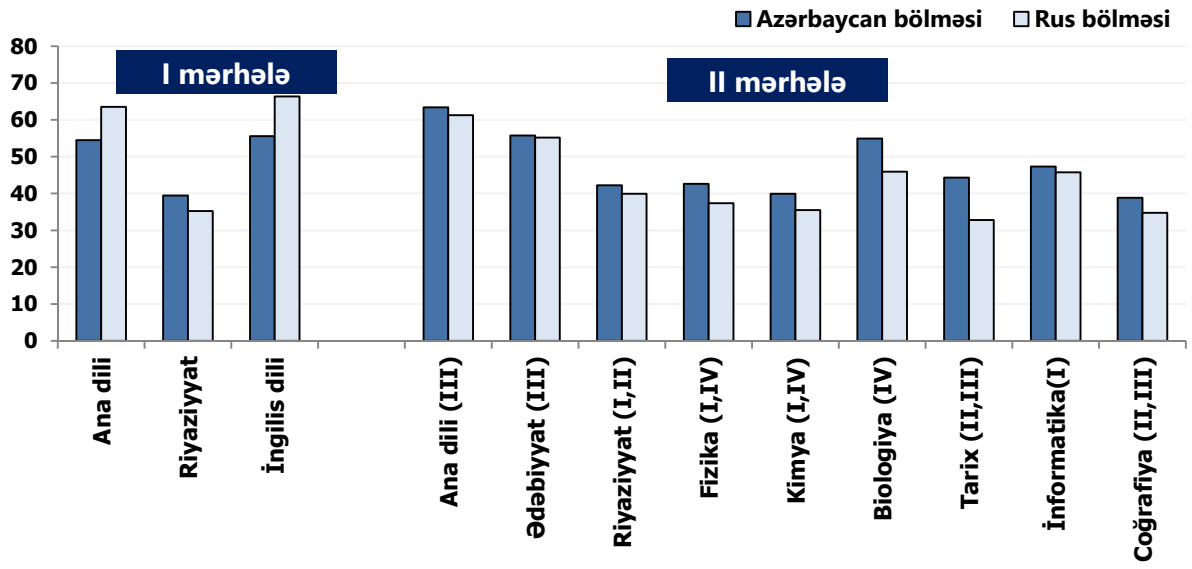

Şəkil 1.23

Ölkənin ayrı-ayrı bölgələrini təmsil edən abituriyentlərin imtahan fənləri üzrə cavablarının təhlili göstərir ki, fənlər üzrə ən yüksək nəticə, əsasən, birbaşa Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan liseylərə və özəl liseylərə məxsusdur. Fənlər üzrə şəhər və rayon təhsil sektorlarının göstəricilərinin təhlilindən aydın olur ki, kənd rayonlarının bir çox fənlər üzrə göstəriciləri Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin göstəricilərini qabaqlayır. Belə rayonlara misal olaraq Cəbrayıl, Ağdaş, Salyan, Beyləqan, Kürdəmir, Qubadlı, Qəbələ, Tovuz, Kəlbəcər, Siyəzən, Bərdə, İsmayıllı, Culfa, Oğuz, Astara, Ordubad, Şəki, Masallı, Göyçay, Cəlilabad, Saatlı, İmişli, Ağcabədi, Neftçala, Ağstafa, Kürdəmir, Babək və Şərur rayonlarını göstərmək olar. Bunun obyektiv səbəblərindən biri kimi qəbul imtahanlarında bu şəhərlərin məzunlarının daha çox hissəsinin, rayonların isə yalnız hazırlıqlı məzunlarının iştirak etməsini göstərmək olar. Məsələn, bu il Bakı şəhəri üzrə məzunların 97.18%-i, Sumqayıt şəhəri üzrə 90.98%-i qəbul imtahanlarında iştirak etmişdir. Yüksək göstəricili rayonlar üzrə (Cəbrayıl, Qubadlı, Kəlbəcər, Şərur, Babək, Culfa və Ordubad rayonları istisna olmaqla) isə məzunların ən yaxşı halda 56–78%-i ali təhsil müəssisələrinə sənəd vermişdir.

Aşağıdakı cədvəllərdən göründüyü kimi, Azərbaycan bölməsində ana dili fənni üzrə Sumqayıt şəhərinin, ədəbiyyat fənni üzrə Mingəçevir şəhərinin, riyaziyyat və coğrafiya fənləri üzrə İsmayıllı rayonunun, fizika fənni üzrə Qubadlı rayonunun, kimya və biologiya fənləri üzrə Naxçıvan şəhərinin, tarix fənni üzrə Şirvan şəhərinin, informatika fənni üzrə isə Qəbələ rayonunun abituriyentləri üstünlük əldə etmişdir.

Rus bölməsi abituriyentlərinin böyük əksəriyyətini Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərlərinin məzunları təşkil etdiyindən yüksək göstəricilər də bu şəhərlər arasında paylanıb (bax: səh. 195, cədvəl 1.41).

Müəyyən bölgələrin ayrı-ayrı fənlər üzrə qəbul imtahanlarındakı yüksək göstəriciləri artıq ənənə halını almışdır. Məsələn, Azərbaycan bölməsi üzrə ana dili fənnindən Sumqayıt və Mingəçevir şəhərləri, Qəbələ rayonu, ədəbiyyat fənnindən Mingəçevir şəhəri və Qəbələ rayonu, riyaziyyat fənnindən Sumqayıt şəhəri və İsmayıllı rayonu, fizika fənnindən İmişli rayonu, kimyadan Naxçıvan şəhəri, Masallı rayonu, biologiyadan Bakı və Sumqayıt şəhərləri, Abşeron və Şəki rayonları bütün illərdə ən yüksək göstəricili bölgələr sırasındadır. Şübhəsiz, bu göstəricilər müvafiq şəhər və rayonların təhsil orqanları və müəssisələrinin səmərəli fəaliyyətinin nəticəsidir. Onların iş təcrübəsini respublika miqyasında yaymaq müvafiq elmi-metodik mərkəzlərin və mütəxəssislərin ümdə vəzifələrindən biri olmalıdır. Bundan bütövlükdə respublikanın təhsil sistemi qazanar.

Ayrı-ayrı fənlər üzrə ən yüksək nəticə göstərən təhsil sektorları və liseylərin siyahısı 1.32-1.40 saylı cədvəllərdə təqdim edilir. Statistik rəqəmlərin etibarlı olması və reallığı dürüst əks etdirməsi məqsədilə cədvəllərdə abituriyentlərinin sayı 100-dən az olmayan rayonlar verilib. Biologiya fənni üzrə imtahan verən abituriyentlərin sayının nisbətən az olmasını nəzərə alaraq, müvafiq cədvələ abituriyentlərinin sayı 50-dən az olmayan rayonlar daxil edilib.

ABİTURİYENTLƏRİ II MƏRHƏLƏDƏ İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRMİŞ TƏHSİL SEKTORLARI VƏ LİSEYLƏR (2023-CÜ İL MƏZUNLARI)

Azərbaycan bölməsi

Fənn: **Ana dili** Cədvəl 1.32

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	328	65.29	27.33	7.37
Sumqayıt şəhəri	755	62.05	30.10	7.84
Mingəçevir şəhəri	211	61.88	30.36	7.76
Cəbrayıl rayonu	164	61.45	28.90	9.65
Ağdaş rayonu	143	60.72	30.64	8.65
Salyan rayonu	223	60.33	30.22	9.44
Beyləqan rayonu	147	59.75	28.79	11.46
Gəncə şəhəri	598	59.57	31.35	9.08
Qubadlı rayonu	163	59.40	30.79	9.82
Qəbələ rayonu	218	58.46	32.63	8.91

Fənn: **Ədəbiyyat** Cədvəl 1.33

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Mingəçevir şəhəri	208	55.67	34.45	9.88
Ağdaş rayonu	143	55.26	34.00	10.74
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	316	55.12	31.90	12.98
Sumqayıt şəhəri	738	54.70	33.84	11.45
Tovuz rayonu	241	53.97	35.15	10.88
Cəbrayıl rayonu	155	53.46	36.34	10.21
Qubadlı rayonu	160	53.36	34.38	12.25
Kəlbəcər rayonu	335	53.36	35.64	11.00
Bərdə rayonu	312	52.98	35.62	11.40
Qəbələ rayonu	213	52.91	35.64	11.45

Fənn: **Riyaziyyat** Cədvəl 1.34

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	1037	51.02	23.83	25.15
İsmayıllı rayonu	307	40.29	27.86	31.85
Sumqayıt şəhəri	1868	35.72	29.49	34.79
Culfa rayonu	184	35.69	33.27	31.04
Oğuz rayonu	158	35.39	27.44	37.17
Ordubad rayonu	119	35.29	33.90	30.81
Şəki rayonu	695	34.90	31.82	33.29
Qubadlı rayonu	383	34.70	29.17	36.13
Qəbələ rayonu	518	34.15	33.41	32.44
Masallı rayonu	593	33.90	31.08	35.02

Fənn: **Fizika** Cədvəl 1.35

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	894	48.00	29.56	22.45
Qubadlı rayonu	263	37.10	37.92	24.98
Bərdə rayonu	330	36.47	37.28	26.25
Şirvan şəhəri	260	36.44	37.35	26.21
Göyçay rayonu	228	36.17	39.57	24.26
Sumqayıt şəhəri	1389	35.77	36.51	27.72
Naxçıvan şəhəri	233	35.70	39.42	24.88
İsmayıllı rayonu	243	35.60	36.64	27.76
Saatlı rayonu	127	35.49	37.00	27.51
İmişli rayonu	169	34.98	38.17	26.84

Fənn: **Kimya** Cədvəl 1.36

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	789	41.79	21.11	37.10
Naxçıvan şəhəri	203	36.75	26.21	37.04
Qubadlı rayonu	251	35.92	28.35	35.74
Göyçay rayonu	219	35.91	29.73	34.36
Mingəçevir şəhəri	304	35.57	27.77	36.66
Ağcabədi rayonu	220	35.44	29.49	35.07
Ağdaş rayonu	248	35.40	29.23	35.37
Bərdə rayonu	309	34.89	28.04	37.07
Qəbələ rayonu	344	34.21	32.33	33.46
Masallı rayonu	436	34.08	28.37	37.55

Fənn: **Biologiya** Cədvəl 1.37

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	217	60.86	29.73	9.41
Naxçıvan şəhəri	52	56.29	34.67	9.03
Sumqayıt şəhəri	176	55.70	33.99	10.31
Mingəçevir şəhəri	67	54.50	36.09	9.41
Qəbələ rayonu	59	51.05	39.14	9.81
Bərdə rayonu	68	50.34	36.73	12.92
Bakı şəhəri	917	49.58	37.03	13.39
Şəki rayonu	89	48.54	40.43	11.03
Abşeron rayonu	141	48.34	37.24	14.42
Ağcabədi rayonu	64	47.96	40.63	11.41

Fənn: **Tarix** Cədvəl 1.38

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	688	41.81	34.88	23.31
Şirvan şəhəri	217	40.90	38.98	20.12
Neftçala rayonu	163	40.57	39.45	19.99
Ağstafa rayonu	227	40.44	36.12	23.44
Kürdəmir rayonu	268	40.31	34.94	24.75
İsmayıllı rayonu	247	40.04	37.71	22.24
Siyəzən rayonu	121	39.42	35.46	25.12
Qəbələ rayonu	427	39.38	40.25	20.37
Sumqayıt şəhəri	1410	38.81	37.10	24.09
Qubadlı rayonu	320	38.78	36.65	24.57

Fənn: **Coğrafiya** Cədvəl 1.39

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
İsmayıllı rayonu	108	38.59	39.41	22.00
Culfa rayonu	108	38.37	41.34	20.29
Saatlı rayonu	138	37.10	43.71	19.19
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	485	35.70	37.42	26.89
Qəbələ rayonu	271	35.13	43.74	21.13
Astara rayonu	159	34.26	42.35	23.38
Cəlilabad rayonu	300	34.15	40.45	25.39
Kürdəmir rayonu	162	34.01	38.18	27.82
Babək rayonu	188	33.59	42.33	24.08
Şərur rayonu	222	33.37	40.91	25.72

Fənn: **İnformatika** Cədvəl 1.40

TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Abit-in sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
		Düzgün	Yanlış	İmtina
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	399	56.21	25.77	18.01
Qəbələ rayonu	115	47.97	32.14	19.89
Sumqayıt şəhəri	468	47.20	30.58	22.22
Bakı şəhəri	2735	42.90	31.37	25.73
Abşeron rayonu	379	42.62	32.29	25.08
Gəncə şəhəri	243	40.88	33.43	25.69
Lənkəran rayonu	167	40.72	31.86	27.42
Bərdə rayonu	118	40.02	32.53	27.45
Masallı rayonu	156	39.30	33.95	26.75
Zaqatala rayonu	102	39.02	37.93	23.05

İmtahan fənləri üzrə ümumi müqayisə apardıqda,

bu il (ETN tabeli liseylərə və özəl liseylər istisna olmaqla) Azərbaycan bölməsində İsmayıllı rayonu, rus bölməsində isə Gəncə şəhəri ən yüksək nəticə göstərib.

İmtahanın II mərhələsində hər bir imtahan fənni üzrə yüksək nəticə göstərən təhsil sektorları və liseylər barədə yuxarıdakı cədvəllərdə məlumat verilib. İndi isə imtahan fənləri üzrə bütövlükdə yüksək nəticə nümayiş etdirmiş bölgələrin göstəricilərinə nəzər yetirək. Bu göstəricilər bölmələr üzrə 1.41 və 1.42 saylı cədvəllərdə təqdim edilib. Cədvəllərdən göründüyü kimi, bu il ən yüksək nəticəni Azərbaycan bölməsində İsmayıllı rayonu, rus bölməsində isə Gəncə şəhərinin abituriyentləri əldə edib. Adları aşağıdakı cədvəllərə daxil olan şəhər və rayonların çoxunun məktəb məzunları qəbul imtahanlarında stabil olaraq yüksək nəticələr göstərirlər. Əlbəttə, bunda həmin şəhər və rayonlarda dərs deyən müəllimlərin, şəhər və rayon rəhbərliyinin və təhsil sektoru işçilərinin mühüm rolu vardır. Ümumiyyətlə, gənclərimizdə oxumaq, öyrənmək həvəsi və potensialı olduqca yüksəkdir. Bunun reallaşdırılması isə birinci növbədə təhsil işçilərindən asılıdır. Burada təhsil işinin düzgün qurulması, müəllimlərin işə vicdanlı münasibəti, günün tələblərinə uyğun dərslik və dərs vəsaitlərinin hazırlanması və vaxtlı-vaxtında şagirdlərə çatdırılması mühüm amillərdir.

Cədvəl 1.41

TƏHSİL SEKTORLARI VƏ LİSEYLƏRİN II MƏRHƏLƏDƏ İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ ÜMUMİ GÖSTƏRİCİLƏRİ

(2023-cü il məzunları, ilk 15 yüksək göstəricili TƏHSİL SEKTORLARI)

Azərbaycan bölməsi

№	TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Fənlər üzrə göstəricilər, %-lə									Göstəricilər vektorunun norması
		Ana d.	Ədəb.	Riyaz.	Fizika	Kimya	Biol.	Tarix	Coğr.	İnf.	
1	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	65.29	55.12	51.02	48.00	41.79	60.86	41.81	35.70	56.21	313.8703
2	İsmayıllı rayonu	57.25	51.57	40.29	35.60	33.85	49.86	40.04	38.59	53.10	275.8113
3	Xocavənd rayonu	58.86	60.39	32.01	30.22	30.10	--	45.05	35.42	49.88	267.0075
4	Sumqayıt şəhəri	62.05	54.70	35.72	35.77	32.71	55.70	38.81	32.29	47.20	264.3114
5	Qubadlı rayonu	59.40	53.36	34.70	37.10	35.92	47.61	38.78	32.33	44.30	263.1387
6	Qəbələ rayonu	58.46	52.91	34.15	30.98	34.21	51.05	39.38	35.13	47.97	260.2168
7	Şirvan şəhəri	55.77	49.83	30.23	36.44	28.71	45.63	40.90	30.36	46.82	250.4786
8	Bərdə rayonu	58.38	52.98	28.75	36.47	34.89	50.34	37.55	29.69	40.02	249.8030
9	Göyçay rayonu	56.05	48.77	29.60	36.17	35.91	47.45	34.44	32.70	43.28	249.2055
10	Culfa rayonu	57.34	46.17	35.69	33.78	33.85	52.91	36.67	38.37	30.58	247.9233
11	Ordubad rayonu	56.31	45.22	35.29	30.76	37.55	57.91	30.57	36.43	42.29	247.9086
12	Kəngərli rayonu	58.21	50.40	28.57	37.25	33.50	--	43.33	32.28	27.74	247.8272
13	Şəki rayonu	58.10	51.68	34.90	33.82	32.98	48.54	36.47	31.29	36.63	247.1126
14	Masallı rayonu	56.02	49.59	33.90	33.73	34.08	43.89	35.47	32.01	39.30	246.1613
15	Şahbuz rayonu	61.33	53.06	30.65	30.71	29.92	--	38.69	33.25	38.74	245.9828

Qeyd: Seçmədə riyaziyyat, fizika, kimya və tarix fənləru üzrə abituriyentlərinin sayı 20-dən, ana dili, ədəbiyyat, coğrafiya və informatika fənləri üzrə abituriyentlərinin sayı 10-dan az olmayan bölgələr iştirak edir (biologiya fənni üzrə məhdudiyyət tətbiq olunmayıb).

Cədvəl 1.42

TƏHSİL SEKTORLARI VƏ LİSEYLƏRİN II MƏRHƏLƏDƏ İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ ÜMUMİ GÖSTƏRİCİLƏRİ (2023-cü il məzunları)

Rus bölməsi

№	TƏHSİL SEKTORU VƏ LİSEYLƏR	Fənlər üzrə göstəricilər, %-lə									Göstəricilər vektorunun norması
		Ana d.	Ədəb.	Riyaz.	Fizika	Kimya	Biol.	Tarix	Coğr.	İnf.	
1	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	60.45	51.07	39.58	38.74	38.22	46.67	26.87	27.13	48.32	299.8829
2	Gəncə şəhəri	58.47	55.86	25.41	28.95	27.62	32.62	34.64	32.64	40.60	267.9543
3	Bakı şəhəri	54.99	47.88	32.41	31.03	31.09	42.37	25.49	27.85	38.17	257.9088
4	Sumqayıt şəhəri	57.17	48.93	28.56	29.98	33.15	41.39	26.59	26.07	32.86	251.3011
5	Qusar rayonu	48.73	42.95	26.20	24.19	29.42	37.53	21.28	32.07	33.67	231.6149
6	Abşeron rayonu	50.10	47.05	23.68	26.34	19.11	35.62	27.50	27.22	39.82	230.5931
7	Xaçmaz rayonu	52.90	44.96	27.41	23.10	19.94	27.84	22.11	23.82	35.98	219.6005
8	Mingəçevir şəhəri	48.69	41.94	25.38	24.21	31.31	39.94	17.30	18.72	36.80	218.4337
9	Zaqatala rayonu	52.79	50.88	21.63	22.19	24.48	28.59	25.31	22.07	25.97	213.2322

Qeyd: Seçmədə hər fənn üzrə abituriyentlərinin sayı 10-dan az olmayan bölgələr iştirak edir.

500-dən yuxarı bal toplayanlar imtahan verənlərin 7.91 faizini təşkil edir.

Yüksək bal toplayanlar arasında respublikanın əksər bölgələrinin təmsilçiləri vardır.

Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında 6207 abituriyent 500-dən, o cümlədən 1494 abituriyent 600-dən yuxarı bal toplamışdır. 600 və ondan yuxarı bal toplayanların ixtisas qrupları üzrə paylanmasına gəlincə, qeyd etmək lazımdır ki, onların 38.55%-i (576 nəfəri) I qrupun, 11.24%-i (168 nəfəri) II qrupun, 24.83%-i (371 nəfəri) III qrupun, 25.37%-i (379 nəfəri) IV qrupun abituriyentləridir.

Yüksək bal toplayanlar respublikanın 73 bölgəsini təmsil edir (cədvəl 1.43). Onların nisbi sayına görə Sumqayıt şəhəri və Qubadlı rayonunun göstəriciləri daha yüksək olub. Bu bölgələrdən ali təhsil müəssisələrinə sənəd verən hər 100 nəfər gəncin 12–13-ü imtahanlarda 500-dən yuxarı bal toplayıb. Bakı şəhəri və Şəki rayonunda isə hər 100 abituriyentin 10-11-i imtahanlardan ən azı 500 bal toplayıb.

500-700 arasında bal toplayan abituriyentlərin əksəriyyəti ən nüfuzlu ixtisaslara qəbul olub. Onlardan ən yüksək nəticə göstərən 102 nəfər Prezident təqaüdünə layiq görülüb.

Cədvəl 1.43

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL İMTAHANLARINDA YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN ABİTURİYENTLƏRİN BÖLGƏLƏR ÜZRƏ SAYI

№	B Ö L G Ə	Bölgə üzrə abituriyentlərin ümumi sayı	500-700 intervalında bal toplayanların sayı	600-700 intervalında bal toplayanların sayı	500-dən yuxarı bal toplayanların faizi (bölgə üzrə abituriyentlərin ümumi sayına nəzərən)
1	Bakı şəhəri	25714	2629	697	10.22
2	Sumqayıt şəhəri	3479	433	127	12.45
3	Abşeron rayonu	3180	272	66	8.55
4	Gəncə şəhəri	2805	263	73	9.38
5	Lənkəran rayonu	1567	93	21	5.93
6	Şəmkir rayonu	1421	91	19	6.40
7	Şəki rayonu	1418	142	30	10.01
8	Ağdam rayonu	1390	69	15	4.96
9	Quba rayonu	1262	70	13	5.55
10	Xaçmaz rayonu	1241	55	5	4.43
11	Masallı rayonu	1236	81	16	6.55
12	Tovuz rayonu	1225	65	10	5.31
13	Cəlilabad rayonu	1124	30	1	2.67
14	Kəlbəcər rayonu	1118	72	19	6.44
15	Bərdə rayonu	1085	102	16	9.40
16	Mingəçevir şəhəri	941	71	17	7.55
17	Qəbələ rayonu	935	86	17	9.20
18	Naxçıvan şəhəri	902	89	22	9.87
19	Laçın rayonu	894	41	4	4.59
20	Ağcabədi rayonu	885	35	10	3.95
21	Salyan rayonu	882	63	16	7.14
22	Füzuli rayonu	865	39	3	4.51
23	Sabirabad rayonu	789	34	5	4.31
24	Biləsuvar rayonu	740	38	5	5.14
25	İmişli rayonu	727	25	3	3.44
26	Qazax rayonu	717	28	7	3.91
27	Göyçay rayonu	689	48	6	6.97
28	Goranboy rayonu	680	40	6	5.88
29	Astara rayonu	680	39	8	5.74
30	Ağdaş rayonu	672	45	17	6.70
31	Kürdəmir rayonu	669	33	5	4.93
32	Zaqatala rayonu	661	43	17	6.51
33	Qubadlı rayonu	652	79	16	12.12
34	Şamaxı rayonu	639	34	12	5.32

Cədvəl 1.43 (ardı)

№	B Ö L G Ə	Bölgə üzrə abituriyentlərin ümumi sayı	500-700 intervalında bal toplayanların sayı	600-700 intervalında bal toplayanların sayı	500-dən yuxarı bal toplayanların faizi (bölgə üzrə abituriyentlərin ümumi sayına nəzərən)
35	Yevlax rayonu	628	33	5	5.25
36	Cəbrayıl rayonu	617	43	9	6.97
37	Beyləqan rayonu	611	29	5	4.75
38	Şirvan şəhəri	608	58	16	9.54
39	Qusar rayonu	587	15	0	2.56
40	Gədəbəy rayonu	581	41	10	7.06
41	İsmayıllı rayonu	569	56	10	9.84
42	Babək rayonu	544	24	6	4.41
43	Ağstafa rayonu	542	31	2	5.72
44	Şərur rayonu	540	22	5	4.07
45	Göygöl rayonu	530	26	4	4.91
46	Neftçala rayonu	509	30	7	5.89
47	Ucar rayonu	502	28	7	5.58
48	Tərtər rayonu	501	12	1	2.40
49	Balakən rayonu	451	21	3	4.66
50	Hacıqabul rayonu	436	28	6	6.42
51	Saatlı rayonu	426	24	6	5.63
52	Ağsu rayonu	414	16	3	3.86
53	Samux rayonu	403	21	2	5.21
54	Şabran rayonu	402	17	6	4.23
55	Zəngilan rayonu	386	31	7	8.03
56	Qax rayonu	357	24	8	6.72
57	Zərdab rayonu	341	14	1	4.11
58	Yardımlı rayonu	320	8	2	2.50
59	Siyəzən rayonu	320	26	8	8.13
60	Lerik rayonu	301	13	2	4.32
61	Culfa rayonu	286	26	4	9.09
62	Oğuz rayonu	277	21	7	7.58
63	Ordubad rayonu	257	17	2	6.61
64	Şuşa rayonu	228	14	1	6.14
65	Qobustan rayonu	205	11	3	5.37
66	Şahbuz rayonu	147	9	1	6.12
67	Kəngərli rayonu	146	9	1	6.16
68	Xocalı rayonu	126	3	0	2.38
69	Daşkəsən rayonu	107	4	1	3.74
70	Xocavənd rayonu	106	9	4	8.49
71	Xızı rayonu	106	6	1	5.66
72	Sədərək rayonu	99	5	2	5.05
73	Naftalan şəhəri	81	3	1	3.70
74	Xarici dövlətlər	25	2	1	8.00

Cari ildə ölkənin 3249 məktəbinin məzunları I–IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib. 600 bal toplayan məzunlar bu məktəblərin yalnız 21.45%-nin təmsilçiləridir. Sayı 697 olan bu məktəblərin 80-i (11.48%-i) liseylər və gimnaziyalardır ki, 600 ballıların da 27.62%-i onların məzunlarıdır. Kənd rayonlarının məktəbləri arasında fərqlənən məktəblər kimi bu il Şəmkir rayonu Şiştəpə kənd tam orta məktəbini göstərmək olar.

Abituriyentlərinin sayına nəzərən yüksək bal toplayan məzunlarının faizi daha çox olan təhsil müəssisələrinin siyahısı 1.44 saylı cədvəldə təqdim edilir:

Cədvəl 1.44

ABİTURİYENTLƏRİNİN SAYINA NƏZƏRƏN YÜKSƏK BALLILARININ FAİZİ DAHA ÇOX OLAN TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ (2023-cü ilin məzunları, I–IV qruplar üzrə)*

№	Məktəb	Məktəb üzrə abituriyentlərin ümumi sayı	600-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlərin sayı	600-dən yuxarı ballıların faizi (məktəb üzrə abituriyentlərin ümumi sayına nəzərən)
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	52	31	59.62
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	115	37	32.17
3	Fizika,riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	110	30	27.27
4	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	45	12	26.67
5	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	108	26	24.07
6	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	73	15	20.55
7	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	47	8	17.02
8	Şəmkir rayonu Şiştəpə kənd tam orta məktəbi	21	3	14.29
9	Ağdaş rayonu Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	49	7	14.29
10	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	71	10	14.08
11	Ağdaş rayonu 7 saylı şəhər tam orta məktəbi	22	3	13.64
12	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	96	13	13.54
13	Bakı şəhəri 287 saylı 'Zəkalar' liseyi	78	10	12.82
14	Gəncə şəhəri 27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey	52	6	11.54
15	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	35	4	11.43
16	Sumqayıt şəhəri 'İstedad' liseyi	35	4	11.43
17	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	56	6	10.71
18	Lənkəran rayonu 3 saylı şəhər tam orta məktəbi	28	3	10.71
19	Bakı şəhəri 220 saylı məktəb-lisey	120	12	10.00

* Siyahıya abituriyentlərinin sayı 20-dən az olmayan təhsil müəssisələri daxil edilmişdir.

Bu il 600 və ondan yuxarı bal toplayanlar 1.45 saylı cədvəldə göstərilmiş ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur. 600-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlər dövlət ali təhsil müəssisələri arasında ən çox Azərbaycan Tibb Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Bakı Ali Neft Məktəbinə qəbul olmuşdur. 600 baldan yuxarı nəticə göstərən abituriyentlər özəl ali təhsil müəssisələri arasında yalnız Xəzər Universitetini (7 nəfər) seçmişdir. 600 və ondan yuxarı bal toplayıb qəbul olanların ixtisas qrupları üzrə paylanmasına gəlincə, qeyd etmək lazımdır ki, onların 36.69%-i (528 nəfəri) I qrupun, 11.54%-i (166 nəfəri) II qrupun, 25.71%-i (370 nəfəri) III qrupun, 26.06%-i (375 nəfəri) IV qrupun abituriyentləridir.

Cədvəl 1.45

600 VƏ DAHA ÇOX BAL TOPLAYANLARIN QƏBUL OLDUQLARI ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ SAYI

№	Ali təhsil müəssisələri	Qəbul olanların		İxtisasqrupları üzrə qəbul olanların sayı və faizi							
				I		II		III		IV	
		sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	267	18.55	24	4.55	0	0.00	243	65.68	0	0.00
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	62	4.31	62	11.74	0	0.00	0	0.00	0	0.00
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2	0.14	2	0.38	0	0.00	0	0.00	0	0.00
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	1	0.07	1	0.19	0	0.00	0	0.00	0	0.00
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	362	25.16	0	0.00	0	0.00	0	0.00	362	96.53
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1	0.07	1	0.19	0	0.00	0	0.00	0	0.00
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	216	15.01	94	17.80	122	73.49	0	0.00	0	0.00
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	20	1.39	0	0.00	0	0.00	20	5.41	0	0.00
9	Bakı Mühəndislik Universiteti	46	3.20	46	8.71	0	0.00	0	0.00	0	0.00
10	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	49	3.41	11	2.08	0	0.00	38	10.27	0	0.00
11	"ADA" Universiteti	113	7.85	50	9.47	19	11.45	44	11.89	0	0.00
12	Milli Aviasiya Akademiyası	3	0.21	2	0.38	0	0.00	1	0.27	0	0.00
13	Bakı Ali Neft Məktəbi	180	12.51	160	30.30	20	12.05	0	0.00	0	0.00
14	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	9	0.63	3	0.57	2	1.20	4	1.08	0	0.00
15	Naxçıvan Dövlət Universiteti	14	0.97	2	0.38	2	1.20	4	1.08	6	1.60
16	Gəncə Dövlət Universiteti	2	0.14	2	0.38	0	0.00	0	0.00	0	0.00
17	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1	0.07	1	0.19	0	0.00	0	0.00	0	0.00
18	Lənkəran Dövlət Universiteti	1	0.07	1	0.19	0	0.00	0	0.00	0	0.00
19	Xəzər Universiteti	7	0.49	5	0.95	1	0.60	1	0.27	0	0.00
20	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı	1	0.07	1	0.19	0	0.00	0	0.00	0	0.00
21	İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	4	0.28	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.07
22	Azərbaycan-Fransız Universiteti (UFAZ)	54	3.75	54	10.23	0	0.00	0	0.00	0	0.00
23	Xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri	24	1.67	6	1.14	0	0.00	15	4.05	3	0.80
	Cəmi	**1439**	**100.00**	**528**	**100.00**	**166**	**100.00**	**370**	**100.00**	**375**	**100.00**

Artıq M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialına on altıncı, İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialına doqquzuncu, Birgə Azərbaycan-Fransız Universitetinə (UFAZ) isə səkkizinci ildir ki, tələbə qəbulu aparılır. Hər üç təhsil müəssisəsinin qəbul sınaqlarına yalnız DİM-in keçirdiyi test imtahanlarında yüksək bal toplayan abituriyentlər buraxılmışdır. Nəticədə, 80 nəfər M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının, 125 nəfər İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialının, 160 nəfər isə Birgə Azərbaycan-Fransız Universitetinin (UFAZ) tələbəsi adını qazanmışdır. Onların sırasına qəbul imtahanlarında 600-dən çox bal toplayan gənclər də daxildir. 1.45 saylı cədvəldə onların sayı haqqında da məlumat təqdim edilmişdir.

Respublikanın ümumi təhsil müəssisələri abituriyentlərinin II mərhələdə imtahan fənləri üzrə cavablarının statistik təhlili göstərir ki, hər iki bölmədə əksər fənlər üzrə üstünlük lisey tipli təhsil müəssisələri məzunlarının tərəfindədir. Azərbaycan bölməsində ana dili və tarix fənləri üzrə Bakı Türk liseyinin (BDU-

nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi), ədəbiyyat fənni üzrə Akademik Z.Əliyeva adına liseyin, riyaziyyat, fizika, biologiya və informatika fənləri üzrə Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziyanın, kimya fənni üzrə Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey məktəb kompleksinin, coğrafiya fənni üzrə isə Şərur rayonu Fizika-riyaziyyat təmayüllü liseyin məzunları üstün olub.

Rus bölməsində rus dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə Akademik Z.Əliyeva adına liseyin, coğrafiya fənni üzrə isə Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziyanın məzunlarının göstəriciləri daha yüksəkdir.

Bakı Türk liseyini (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi) və Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksini təmsil edən ortastatistik abituriyentlərin qəbul imtahanında topladıqları ballar müvafiq olaraq 546.595-ə və 457.822-yə bərabərdir. Bu liseylərin məzunlarının müvafiq olaraq 46.15%-i (66 nəfər) və 83.78%-i (31 nəfər) respublikanın ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur. Onlardan müvafiq olaraq 83 (məzunların 58.04%-i) və 16 nəfəri (məzunların 43.24%-i) 500-dən, 37 və 3 nəfəri isə 600-dən çox bal toplamışdır. Fikrimizcə, bu təhsil müəssisələrinin təcrübəsindən yararlanmaq və bu cür təhsil müəssisələrinin sayını tədricən artırmaq lazımdır.

Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin məzunlarının nəticələrini xüsusilə qeyd etmək lazımdır. Çoxsaylı məzun kontingentinin (120 nəfər) olmasına baxmayaraq, liseyi təmsil edən ortastatistik abituriyentin qəbul imtahanında topladığı bal 526.735-ə bərabərdir. Bu liseyin məzunlarının yarıdan çoxu (61.67%-i) 500-dən, 26 nəfəri isə 600-dən çox bal toplamış, 102 məzun respublikanın ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur. Həmçinin Kimya-biologiya təmayüllü lisey və Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi də qeyd etmək istərdik. Bu təhsil müəssisələrini təmsil edən ortastatistik abituriyentlərin qəbul imtahanındakı nəticələri müvafiq olaraq 473.934 və 499.817-yə bərabər olub. Kimya-biologiya təmayüllü liseyin məzunlarının 45.33%-nin (34 nəfər) qəbul imtahanındakı nəticəsi 500 baldan, 20.00%-nin (15 nəfər) 600 baldan çox olmuş və məzunların 90.67%-i (68 nəfər) ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunmuşdur. Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin məzunlarının 45.80%-nin (60 nəfər) qəbul imtahanındakı nəticəsi 500 baldan, 22.90%-nin (30 nəfər) nəticəsi 600 baldan çox olmuş və məzunların 74.05%-i (97 nəfər) ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur.

Son illər ən yüksək nəticələrdən birini Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya göstərir. Bu təhsil müəssisəsi məzunlarının son on dörd ildə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal göstəricilərinə nəzər salsaq, görərik ki, onun orta bal göstəriciləri 2009-cu ildə – 477.162-yə, 2010-cu ildə – 487.568-ə, 2011-ci ildə – 505.059-a, 2012-ci ildə – 519.049-a, 2013-cü ildə – 548.116-ya, 2014-cü ildə – 548.846-ya, 2015-ci ildə isə 550.378-ə, 2016-cı ildə 593.738-ə, 2017-ci ildə 610.186-ya, 2018-ci ildə 620.455-ə, 2019-cu ildə 583.336-ya, 2020-ci ildə 576.724-ə, 2021-ci ildə 607.529-a, 2022-ci ildə 607.800-ə, cari ildə isə 590.360-a bərabər olmuşdur. Bu il gimnaziyanın 53 məzunundan 44-ü 500-dən, o cümlədən 31-i 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Kənd rayonlarının bəzi məktəblərinin məzunları da bir neçə fənn üzrə yaxşı nəticə göstərmişdir. Məsələn, Ağdaş rayonu Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya ana dili və informatika fənləri üzrə, Qəbələ rayonu Vəndam qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi ana dili və kimya fənləri üzrə, Şəki rayonu Şəhər fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü lisey ana dili fənni üzrə, İsmayıllı rayonu 5 saylı şəhər tam orta məktəbi ana dili, riyaziyyat və tarix fənləri üzrə, Babək rayonu Cəhri qəsəbə 1 saylı tam orta məktəb, Saatlı rayonu Əlisultanlı kənd tam orta məktəbi, Masallı rayonu Mollahəsənli kənd tam orta məktəbi ədəbiyyat fənni üzrə, Şəki şəhər Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyi riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya və tarix fənləri üzrə, Lənkəran rayonu 6 saylı şəhər tam orta məktəbi riyaziyyat fənni üzrə, Hacıqabul rayonu Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi riyaziyyat, fizika və tarix fənləri üzrə, Saatlı rayonu 2 saylı şəhər tam orta məktəbi, Hacıqabul rayonu Hacıqabul 1 saylı şəhər tam orta məktəbi fizika fənni üzrə, Astara rayonu Ərçivan qəsəbə 3 saylı tam orta məktəb, Bərdə rayonu Texniki təmayüllü məktəb-lisey kimya fənni üzrə, Beyləqan rayonu Əlinəzərli kənd 1 saylı tam orta məktəb, Şərur rayonu Fizika-riyaziyyat təmayüllü lisey, Kəngərli rayonu Qarabağlar kənd 1 saylı tam orta məktəb, Masallı rayonu Həsənli kənd tam orta məktəbi tarix fənni üzrə, Quba rayonu Quba Texniki Təmayüllü liseyi, Saatlı rayonu 4 saylı şəhər tam orta məktəbi, Quba rayonu Təbiət fənləri üzrə 2 saylı şəhər məktəb-liseyi, Salyan rayonu Yolüstü kənd tam orta məktəbi, Saatlı rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi, Göygöl rayonu 2, 4 və 9 saylı şəhər tam orta məktəbləri coğrafiya fənni üzrə yüksək nəticələr göstərmişdir.

İmtahan fənləri üzrə yüksək göstəricili məktəblərin Azərbaycan və rus bölmələri üzrə siyahısı 1.46 – 1.63 saylı cədvəllərdə ayrılıqda verilib. Statistik rəqəmlərin etibarlı olması və mövcud reallığı dürüst əks etdirməsi məqsədilə cədvəllərə uyğun fənn üzrə abituriyentlərinin sayı ən azı 10 olan məktəblər daxil edilmişdir.

ABİTURİYENTLƏRİ II MƏRHƏLƏDƏ İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN MƏKTƏBLƏR (2023-cü il məzunları)

Azərbaycan bölməsi

Fənn: **Ana dili** Cədvəl 1.46

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	22	83.93	13.73	2.34
2	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	17	83.90	14.85	1.25
3	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	16	78.47	18.88	2.65
4	Bakı şəhəri 129 saylı tam orta məktəb	19	76.08	22.65	1.28
5	Ağdaş rayonu Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	20	75.96	19.34	4.70
6	Qubadlı rayonu Çaytumas kənd tam orta məktəbi	12	75.84	19.87	4.29
7	Bakı şəhəri 251 saylı tam orta məktəb	18	75.70	19.75	4.55
8	Qəbələ rayonu Vəndam qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	10	75.56	21.11	3.33
9	Bakı şəhəri 246 saylı tam orta məktəb	15	74.68	21.08	4.24
10	Bakı şəhəri 109 saylı tam orta məktəb	11	73.83	24.52	1.65
11	Şəki rayonu Şəhər fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü lisey	13	73.58	24.32	2.10
12	Bakı şəhəri 308 saylı tam orta məktəb	26	73.58	20.82	5.59
13	Bakı şəhəri 265 saylı tam orta məktəb	11	73.55	23.42	3.03
14	Gəncə şəhəri 27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey	16	73.55	20.20	6.25
15	Gəncə şəhəri 5 saylı şəhər tam orta məktəbi	13	73.50	20.90	5.59

Fənn: **Ədəbiyyat** Cədvəl 1.47

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	17	73.14	23.47	3.39
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	22	72.54	18.64	8.82
3	İsmayıllı rayonu 5 saylı şəhər tam orta məktəbi	14	70.27	27.34	2.38
4	Qubadlı rayonu Çaytumas kənd tam orta məktəbi	12	69.19	24.49	6.31
5	Şirvan şəhəri 21 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	68.99	29.80	1.21
6	Babək rayonu Cəhri qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	24	68.94	22.98	8.08
7	Saatlı rayonu Əlisultanlı kənd tam orta məktəbi	13	68.76	28.44	2.80
8	Bakı şəhəri 109 saylı tam orta məktəb	11	68.69	26.63	4.68
9	Laçın rayonu Çıraqlı kənd tam orta məktəbi	12	68.35	26.09	5.56
10	Sumqayıt şəhəri 27 saylı tam orta məktəb	14	67.82	25.90	6.28
11	Sumqayıt şəhəri 10 saylı tam orta məktəb	11	67.22	28.93	3.86
12	Gəncə şəhəri M.Ə.Sabir adına 5 saylı şəhər tam orta məktəbi	13	66.98	25.56	7.46
13	Bakı şəhəri 246 saylı tam orta məktəb	14	66.81	26.70	6.49
14	Masallı rayonu Mollahəsənli kənd tam orta məktəbi	10	66.16	26.57	7.27
15	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	12	66.08	32.15	1.77

Fənn: **Riyaziyyat** Cədvəl 1.48

№	MƏKTƏBLƏR	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	31	86.64	9.55	3.81
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	68	84.57	11.20	4.23
3	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	97	77.06	12.57	10.37
4	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	32	76.29	15.94	7.77
5	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	28	72.55	17.28	10.17
6	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	10	70.00	21.52	8.48
7	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	23	69.61	21.70	8.70
8	Bakı Avropa liseyi	16	68.31	18.24	13.45
9	İsmayıllı rayonu 5 saylı şəhər tam orta məktəbi	15	68.22	18.25	13.54
10	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	31	68.13	17.40	14.47
11	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	27	64.50	19.90	15.60
12	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	34	61.41	19.07	19.52
13	Lənkəran rayonu 6 saylı şəhər tam orta məktəbi	28	60.10	22.91	16.99
14	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	13	58.43	21.06	20.51
15	Bakı şəhəri 287 saylı "Zəkalar" liseyi	53	57.94	19.36	22.70

Fənn: **Fizika** Cədvəl 1.49

№	MƏKTƏBLƏR	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	48	82.74	14.35	2.90
2	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	27	74.56	20.95	4.49
3	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	31	72.43	21.31	6.26
4	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	17	65.89	24.84	9.27
5	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	78	64.18	20.44	15.38
6	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	21	62.34	29.44	8.23
7	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	39	62.29	25.36	12.35
8	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	73	60.79	27.76	11.46
9	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	101	60.27	23.14	16.59
10	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	12	58.42	27.69	13.89
11	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	34	58.35	30.42	11.23
12	Saatlı rayonu 2 saylı şəhər tam orta məktəbi	16	55.43	29.80	14.77
13	Bakı Avropa liseyi	10	55.35	29.80	14.85
14	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	33	54.97	24.82	20.20
15	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	54.85	28.79	16.36

Fənn: **Kimya** Cədvəl 1.50

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	21	68.73	19.29	11.98
2	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	70	63.28	18.37	18.35
3	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	17	62.69	15.57	21.75
4	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	63	62.13	11.08	26.79
5	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	25	60.57	17.62	21.82
6	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	29	60.43	22.12	17.45
7	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	17	59.06	19.19	21.75
8	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	45	58.16	7.97	33.87
9	Qəbələ rayonu Vəndam qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	20	57.42	24.39	18.18
10	Naxçıvan şəhəri Naxçıvan şəhər qızlar liseyi	25	56.12	21.09	22.79
11	Bakı şəhəri 157 saylı tam orta məktəb	15	54.07	23.70	22.22
12	Cəbrayıl rayonu 10 saylı tam orta məktəb	11	53.35	34.25	12.40
13	Astara rayonu Ərçivan qəsəbə 3 saylı tam orta məktəb	10	52.83	26.57	20.61
14	Bərdə rayonu Texniki təmayüllü məktəb-lisey	27	52.60	18.11	29.29
15	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	26	52.49	16.98	30.54

Fənn: **Biologiya** Cədvəl 1.51

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	20	75.25	22.32	2.42
2	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	13	73.97	23.00	3.03
3	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	10	71.52	21.82	6.67
4	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	10	69.39	28.48	2.12
5	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	25	68.28	23.84	7.88
6	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	12	67.51	26.94	5.56
7	Sumqayıt şəhəri 35 saylı tam orta məktəb	12	66.25	28.70	5.05
8	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	11	66.21	30.49	3.31
9	Bakı şəhəri 182 saylı tam orta məktəb	12	66.16	30.30	3.54
10	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	42	65.95	28.86	5.19
11	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	15	65.25	30.91	3.84
12	Bakı şəhəri 287 saylı "Zəkalar" liseyi	10	61.92	26.87	11.21
13	Mingəçevir şəhəri Texniki-humanitar liseyi	11	61.89	30.95	7.16
14	Bakı şəhəri 3 saylı tam orta məktəb	13	60.61	27.74	11.66
15	Naxçıvan şəhəri Naxçıvan şəhər qızlar liseyi	16	59.34	33.65	7.01

Fənn: **Tarix** Cədvəl 1.52

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	37	71.83	22.28	5.90
2	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	12	65.40	29.55	5.05
3	İsmayıllı rayonu 5 saylı şəhər tam orta məktəbi	16	65.15	28.98	5.87
4	Beyləqan rayonu Əlinəzərli kənd 1 saylı tam orta məktəbi	12	63.89	20.20	15.91
5	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	16	62.50	25.38	12.12
6	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	29	61.13	25.91	12.96
7	Qubadlı rayonu Çaytumas kənd tam orta məktəbi	17	60.61	29.59	9.80
8	Şərur rayonu Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey	12	59.34	35.86	4.80
9	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	16	58.52	33.71	7.77
10	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	58.48	30.61	10.91
11	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	20	57.42	28.94	13.64
12	Bakı şəhəri 327 saylı tam orta məktəb	14	56.93	32.25	10.82
13	Kəngərli rayonu Qarabağlar kənd 1 saylı tam orta məktəbi	10	56.67	31.21	12.12
14	Masallı rayonu Həsənli kənd tam orta məktəbi	19	55.98	27.59	16.43
15	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	22	55.79	30.17	14.05

Fənn: **Coğrafiya** Cədvəl 1.53

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Şərur rayonu Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey	12	67.93	26.77	5.30
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	16	67.23	26.70	6.06
3	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	12	60.19	28.20	11.62
4	Quba rayonu Quba Texniki Təmayüllü liseyi	12	57.15	25.67	17.17
5	Xarici dillər təmayüllü gimnaziya	30	54.78	30.47	14.75
6	Saatlı rayonu 4 saylı şəhər tam orta məktəbi	14	52.24	35.86	11.90
7	Quba rayonu Təbiət fənləri üzrə 2 saylı şəhər məktəb-liseyi	10	52.22	29.90	17.88
8	Salyan rayonu Yolüstü kənd tam orta məktəbi	15	50.37	35.08	14.55
9	Saatlı rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	17	50.21	35.53	14.26
10	Göygöl rayonu 4 saylı şəhər tam orta məktəbi	14	49.21	38.89	11.90
11	Bakı şəhəri 156 saylı tam orta məktəb	20	49.09	29.24	21.67
12	Göyçay rayonu 9 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	48.99	34.34	16.67
13	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	11	48.85	37.10	14.05
14	Göyçay rayonu 2 saylı şəhər tam orta məktəbi	11	48.58	32.14	19.28
15	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	17	48.54	33.99	17.47

Fənn: **İnformatika** Cədvəl 1.54

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	23	85.99	13.09	0.92
2	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	15	77.85	17.10	5.05
3	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	11	74.38	20.94	4.68
4	Sumqayıt şəhəri 'İstedad' liseyi	13	73.19	16.55	10.26
5	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	70	72.06	17.16	10.78
6	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	34	71.18	21.78	7.04
7	Bakı şəhəri 228 saylı tam orta məktəb	10	67.58	20.91	11.52
8	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	14	65.37	20.13	14.50
9	Bakı şəhəri 287 saylı "Zəkalar" liseyi	29	64.89	20.48	14.63
10	Bakı şəhəri 171 saylı tam orta məktəb	10	64.44	23.74	11.82
11	Ağdaş rayonu Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	12	61.45	21.89	16.67
12	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	21	60.99	24.43	14.57
13	Sumqayıt şəhəri 24 saylı tam orta məktəb	15	60.54	30.17	9.29
14	Gəncə şəhəri 27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey	10	60.20	26.16	13.64
15	Bakı şəhəri 286 saylı tam orta məktəb	14	60.03	21.14	18.83

Rus bölməsi

Fənn: **Rus dili** Cədvəl 1.55

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	10	82.42	14.24	3.33
2	Gəncə şəhəri 32 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	74.85	23.03	2.12
3	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	13	72.26	23.78	3.96
4	Bakı şəhəri 17 saylı tam orta məktəb	23	70.75	26.22	3.03
5	Bakı şəhəri 264 saylı məktəb-lisey	15	69.49	25.66	4.85
6	Bakı şəhəri 236 saylı tam orta məktəb	11	68.60	28.65	2.75
7	İ.Əfəndiyev adına "Elitar" gimnaziya	14	65.80	24.03	10.17
8	Bakı şəhəri 211 saylı tam orta məktəb	12	63.13	31.31	5.56
9	Bakı şəhəri 214 saylı tam orta məktəb	20	63.03	27.42	9.55
10	Bakı şəhəri 167 saylı tam orta məktəb	19	63.00	29.82	7.18

Fənn: **Ədəbiyyat** Cədvəl 1.56

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	10	73.03	15.15	11.82
2	Gəncə şəhəri 32 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	71.11	24.95	3.94
3	Bakı şəhəri 267 saylı tam orta məktəb	12	71.04	21.38	7.58
4	Bakı şəhəri 276 saylı tam orta məktəb	12	68.94	24.75	6.31
5	Bakı şəhəri 264 saylı məktəb-lisey	15	63.91	28.42	7.68
6	Bakı şəhəri 17 saylı tam orta məktəb	23	63.15	27.49	9.35
7	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	12	62.79	26.60	10.61
8	İ.Əfəndiyev adına "Elitar" gimnaziya	14	62.27	24.53	13.20
9	Şamaxı rayonu 2 saylı şəhər tam orta məktəbi	14	57.58	24.46	17.97
10	Tovuz rayonu Təbiət və texniki təmayüllü məktəb-lisey	10	57.27	30.91	11.82

Fənn: **Riyaziyyat** Cədvəl 1.57

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	22	80.35	9.60	10.06
2	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	16	59.97	23.74	16.29
3	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	54	59.65	21.38	18.97
4	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	14	55.84	17.97	26.19
5	Bakı şəhəri 164 saylı tam orta məktəb	28	52.16	20.02	27.81
6	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	12	51.52	17.68	30.81
7	Sumqayıt şəhəri "Təfəkkür" liseyi	12	46.13	21.30	32.58
8	Sumqayıt şəhəri 23 saylı tam orta məktəb	13	45.22	19.35	35.43
9	İ.Əfəndiyev adına "Elitar" gimnaziya	14	44.37	19.26	36.36
10	Bakı Avropa liseyi	16	44.32	31.25	24.43

Fənn: **Fizika** Cədvəl 1.58

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	34	68.00	16.76	15.24
2	Bakı şəhəri 42 saylı tam orta məktəb	12	58.00	23.32	18.69
3	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	10	54.24	27.27	18.48
4	"Ankara Məktəbi" məktəb-liseyi	13	48.10	29.06	22.84
5	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	51	46.96	30.34	22.70
6	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	20	43.89	29.14	26.97
7	Bakı şəhəri 87 saylı tam orta məktəb	17	43.37	30.96	25.67
8	Bakı şəhəri 46 saylı tam orta məktəb	13	42.35	27.58	30.07
9	Sumqayıt şəhəri "Təfəkkür" liseyi	12	42.26	20.62	37.12
10	Bakı şəhəri 23 saylı tam orta məktəb	31	41.90	31.70	26.39

Fənn: **Kimya** Cədvəl 1.59

№	MƏKTƏBLƏR	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	32	64.61	9.72	25.66
2	Bakı şəhəri 169 saylı tam orta məktəb	30	46.40	24.81	28.79
3	Bakı şəhəri 143 saylı tam orta məktəb	10	46.06	23.94	30.00
4	Bakı şəhəri 86 saylı tam orta məktəb	11	45.45	19.56	34.99
5	Bakı şəhəri 167 saylı tam orta məktəb	28	42.64	19.37	37.99
6	Bakı şəhəri 87 saylı tam orta məktəb	13	41.96	17.95	40.09
7	Bakı Avropa liseyi	10	41.01	18.38	40.61
8	Bakı şəhəri 8 saylı tam orta məktəb	16	40.78	29.48	29.73
9	Astara rayonu 2 saylı şəhər tam orta məktəbi	11	40.68	22.96	36.36
10	Bakı şəhəri 164 saylı tam orta məktəb	22	40.50	21.49	38.02

Fənn: **Biologiya** Cədvəl 1.60

№	MƏKTƏBLƏR	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	16	63.57	32.64	3.79
2	Bakı şəhəri 145 saylı tam orta məktəb	15	51.04	36.03	12.93
3	Bakı şəhəri 236 saylı tam orta məktəb	10	48.69	34.04	17.27
4	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	16	45.27	39.39	15.34
5	Sumqayıt şəhəri 11 saylı tam orta məktəb	11	44.54	36.18	19.28
6	Gəncə şəhəri 4 saylı şəhər tam orta məktəbi	21	39.97	36.22	23.81
7	Abşeron rayonu Xırdalan şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	10	39.29	47.07	13.64

Fənn: **Tarix** Cədvəl 1.61

№	MƏKTƏBLƏR	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	14	66.23	27.71	6.06
2	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	11	52.62	34.16	13.22
3	Qax rayonu 3 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	43.64	29.39	26.97
4	Gəncə şəhəri 32 saylı şəhər tam orta məktəbi	25	41.58	38.06	20.36
5	Gəncə şəhəri 11 saylı şəhər tam orta məktəbi	13	41.49	35.66	22.84
6	Gəncə şəhəri 39 saylı şəhər tam orta məktəbi	35	41.13	31.17	27.71
7	Bakı şəhəri 72 saylı məktəb-lisey	10	39.09	33.64	27.27
8	Gəncə şəhəri 4 saylı şəhər tam orta məktəbi	55	38.51	32.89	28.60
9	Bakı şəhəri 111 saylı tam orta məktəb	10	36.67	27.88	35.45
10	Bakı şəhəri 100 saylı tam orta məktəb	14	35.50	34.63	29.87

Fənn: **Coğrafiya** Cədvəl 1.62

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	20	51.41	30.71	17.88
2	Bakı şəhəri 210 saylı tam orta məktəb	15	43.23	28.89	27.88
3	Bakı şəhəri 244 saylı tam orta məktəb	14	42.64	35.28	22.08
4	Gəncə şəhəri 39 saylı şəhər tam orta məktəbi	14	41.05	40.98	17.97
5	Bakı şəhəri 83 saylı məktəb-lisey	12	39.39	30.81	29.80
6	Gəncə şəhəri 32 saylı şəhər tam orta məktəbi	17	38.44	37.85	23.71
7	"UNİSER" MMC-nin nəzdində orta məktəb	11	37.83	27.73	34.44
8	Bakı şəhəri 10 saylı tam orta məktəb	16	37.44	36.24	26.33
9	Bakı şəhəri 5 saylı tam orta məktəb	11	37.37	41.41	21.21
10	Balakən rayonu Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	12	36.87	43.18	19.95

Fənn: **İnformatika** Cədvəl 1.63

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Abituri-yentlərin sayı	Cavablar (ümumi saya nisbətən, %-lə)		
			Düzgün	Yanlış	İmtina
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	11	72.27	14.78	12.95
2	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	10	55.25	30.20	14.55
3	Bakı şəhəri 264 saylı məktəb-lisey	16	53.09	25.51	21.40
4	Gəncə şəhəri 4 saylı şəhər tam orta məktəbi	13	52.76	17.64	29.60
5	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	15	51.99	27.61	20.40
6	Bakı şəhəri 72 saylı məktəb-lisey	18	48.15	29.12	22.73
7	Bakı şəhəri 164 saylı tam orta məktəb	15	44.85	27.27	27.88
8	Bakı şəhəri 236 saylı tam orta məktəb	11	44.63	31.13	24.24
9	Bakı şəhəri 147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey	10	42.12	35.76	22.12
10	Bakı şəhəri 175 saylı tam orta məktəb	14	40.69	29.87	29.44

Hər bir ixtisas üzrə ayrı-ayrılıqda tələbə qəbulu müsabiqəsinin nəticələrinə əsasən qəbul olan abituriyentlər arasında ən aşağı bal toplayan abituriyentin balı minimal bal kimi götürülmüşdür. Bu minimal balların ən yüksək və ən aşağı olanları müəyyənləşdirilmişdir. 1.64 saylı cədvəldə ixtisas qrupları daxilində minimal balları ən yüksək və ən aşağı olan ixtisasların siyahısı (qabiliyyət imtahanı tələb edən və aqrar yönümlü ixtisaslar istisna olmaqla) təqdim edilib. Cədvəldən göründüyü kimi, bu il minimal ballar arasında ən yüksəyi I ixtisas qrupunda Bakı Ali Neft Məktəbinin "İnformasiya təhlükəsizliyi" ixtisasında olub. Bu ixtisas üzrə minimal bal 673.3-ə bərabərdir.

Aqraryönlü ixtisaslara və ödənişli yerləri üzrə müsabiqə şərti 150 bal olan bəzi ixtisaslar (əsasən özəl ali təhsil müəssisələrində) üzrə minimal ballar 200-dən də aşağı olub.

Cədvəl 1.64

MİNİMAL BALLARI ƏN YÜKSƏK VƏ ƏN AŞAĞI OLAN İXTİSASLAR

№	İXTİSAS QRUPU	Ən yüksək keçid ballı ixtisaslar		Ən aşağı keçid ballı ixtisaslar	
		İ X T İ S A S	minimal balı	İ X T İ S A S	minimal balı
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	İnformasiya təhlükəsizliyi (tədris ingilis dilində, BANM)	673.3	İnşaat mühəndisliyi (AMİU)	200.0
		Kompüter mühəndisliyi (tədris ingilis dilində, BANM)	659.7	İnformasiya texnologiyaları (ATUG)	200.0
		Kimya mühəndisliyi (tədris ingilis dilində, BANM)	646.5	Kimya mühəndisliyi (SDU)	200.0
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	Biznesin idarə edilməsi (tədris ingilis dilində, BANM)	640.1	Beynəlxalq ticarət və logistika (AU)	200.1
		Maliyyə (tədris ingilis dilində, ADİU)	618.4	Coğrafiya müəllimliyi (LDU)	200.0
		İqtisadiyyat (tədris ingilis dilində, ADİU)	604.3	Maliyyə (AU)	200.0
				Menecment (BBU)	200.0
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	Hüquqşünaslıq (tədris ingilis dilində, BDU)	630.3	Tarix (NDU)	200.3
		Hüquqşünaslıq (DİA)	627.0	Məktəbəqədər təhsil (LDU)	200.3
		Dövlət və ictimai münasibətlər (DİA)	576.2	Politologiya (AU)	200.3
				Məktəbəqədər təhsil (ADPU-Şamaxı filialı)	200.0
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	Tibb (tədris ingilis dilində, ATbU)	667.8	Biologiya (QKU)	204.4
		Tibb (ATbU)	565.8		
		Tibb (tədris ingilis dilində, NDU)	561.8	Biologiya (GDU)	203.2
		Stomatologiya (ATbU)	553.8	Əczaçılıq (ADAU)	201.4

İxtisarlar :

BANM – Bakı Ali Neft Məktəbi	ADAU – Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)
AMİU – Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	GDU – Gəncə Dövlət Universiteti
ADİU – Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	ATUG – Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)
BDU – Bakı Dövlət Universiteti	LDU – Lənkəran Dövlət Universiteti
DİA – Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	SDU – Sumqayıt Dövlət Universiteti
AtbU – Azərbaycan Tibb Universiteti	ADPU-Şamaxı – Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)
NDU – Naxçıvan Dövlət Universiteti	AU – "Azərbaycan Universiteti"
BBU – Bakı Biznes Universiteti	QKU – Qərbi Kaspi Universiteti

V ixtisas qrupu üzrə minimal test imtahanı balları arasında ən yüksəkləri Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Dizayn" (rus bölməsi, 214.9 bal), Bakı Mühəndislik Universitetinin "Dizayn" (tədris ingilis dilində, 202.5 bal), Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Dizayn" (Azərbaycan bölməsi, 170.5 bal) və Bakı Mühəndislik Universitetinin "Dizayn" (166.8 bal) ixtisasları üzrə olmuşdur. Bu ixtisas qrupunda minimal balların ən aşağıları Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının "Xoreoqrafiya sənəti (klassik rəqs, modern rəqs, milli rəqs, baletmeyster, rəqs müəllimliyi)" (31.4 bal), Lənkəran Dövlət Universitetinin "Musiqi müəllimliyi (fortepiano, tar, kamança, qarmon, saz, qanun, violin, klarnet, balaban, nağara, gitar və s.)" (60.0 bal), Naxçıvan Dövlət Universitetinin "Musiqi müəllimliyi (fortepiano, tar, kamança, nağara, qarmon, saz, zurna)" (60.1 bal), Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının "İnstrumental ifaçılıq (tar, nağara, qarmon, kamança, balaban, zurna, klarnet)" (60.2 bal), Naxçıvan Dövlət Universitetinin "Vokal sənəti (milli vokal,

xanəndəlik)” (60.2 bal) Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin “Aktyor sənəti” (60.3), Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının “Dizayn (sənaye dizaynı, qrafik dizayn, geyim dizaynı, interyer üzrə dizayner)” (60.5), Bakı Musiqi Akademiyasının “İnstrumental ifaçılıq (fortepiano, orqan, klavesin, violin, viola, violonçel, kontrabas, arfa, fleyta və s.)” (60.6), Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin “Dizayn (geyim dizaynı, interyer dizaynı, sənaye dizaynı, qrafik dizayn)” (60.6), Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının “Dekorativ-tətbiqi sənət (bədii xalça, bədii toxuculuq, bədii keramika və şüşə, bədii metal)” (60.8), Naxçıvan Dövlət Universitetinin “Aktyor sənəti” (61.2), Bakı Musiqi Akademiyasının “Dirijorluq (xor dirijorluğu, nəfəs alətləri orkestri dirijorluğu)” (61.6) ixtisasları üzrə formalaşmışdır. Cari ildə V qrupa aid “Rejissorluq” ixtisası üzrə müsabiqəyə ən azı 120 balı, “Xoreoqrafiya sənəti (sahələr üzrə)” ixtisası üzrə müsabiqəyə ən azı 30 balı, digər ixtisaslar üzrə müsabiqəyə isə ən azı 60 balı olan abituriyentlər buraxılmışdır.

1.65 və 1.66 saylı cədvəllərdə hər bir ixtisas qrupunda ali təhsil müəssisələrinin ən yüksək və ən aşağı keçid balı formalaşan ixtisaslarında abituriyentlərin imtahan fənləri üzrə orta göstəriciləri təqdim edilib. Cədvəllərdən göründüyü kimi, eyni bir ixtisas qrupu daxilində müxtəlif ixtisaslara qəbul olan abituriyentlərin imtahan fənləri üzrə göstəricilərində kəskin fərqlər vardır. Məsələn, I ixtisas qrupunda ən yüksək keçid balı formalaşan ixtisaslara qəbul olan abituriyentlər hər bir fənn üzrə tədris proqramının orta hesabla 90–98%-ni mənimsəmişdir. Halbuki həmin qrupda ən aşağı keçid balı formalaşan ixtisaslarda bu göstəricilər 33–52%-dir. Analoji vəziyyət digər ixtisas qruplarında da müşahidə olunur. Buradan belə bir nəticə çıxır ki, ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin hazırlıq səviyyələrində ciddi fərqlər vardır. Bu fərq 24–74% arasında dəyişir. Ortastatistik abituriyent məktəb proqramının 27-56%-ni mənimsəyir. Deməli, problemin kökü ümumtəhsil məktəblərində tədrisin keyfiyyət səviyyəsinə bağlanır. Bu səviyyə nə qədər yüksək olursa, ümumilikdə ali təhsil müəssisələrinə qəbulda müsabiqə vəziyyəti bir o qədər yüksəlir, qəbul olanlar arasında hazırlıq səviyyəsi daha yüksək olanların xüsusi çəkisi artır.

Belə bir vəziyyətdə ali məktəbə aşağı balla qəbul olan abituriyentlər birinci kursda tədris proqramlarını mənimsəməkdə çətinlik çəkirlər. Fikrimizcə, bu halda ali məktəblərdə birinci kurs tələbələrinə dərslər genişləndirilmiş tədris proqramları əsasında keçilməli, yaxud ali məktəb rəhbərləri bu vəziyyəti nəzərə alaraq qəbul aparılan hər bir ixtisas üzrə ayrılıqda müsabiqə şərtləri barədə təkliflərini qəbul imtahanlarından əvvəl DİM-ə və “Abituriyent” jurnalı vasitəsilə abituriyentlərə və təhsil ictimaiyyətinə bildirməlidirlər. Ali təhsil müəssisələrinin ayrı-ayrı ixtisaslarına qəbul olan abituriyentlərin imtahan fənləri üzrə orta göstəriciləri jurnalın bu sayının elektron versiyasında təqdim olunub.

Cədvəl 1.65

İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ ƏN YÜKSƏK KEÇİD BALI FORMALAŞAN İXTİSASLARA QƏBUL OLAN ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, dizayn, aqrar ixtisasları	89.98	97.97	96.37			96.90	96.15	97.98			95.66	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	85.39	91.22	94.31			90.56				90.38		92.47
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	87.49	84.98	92.40	95.04	89.76					89.31		
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	82.70	90.05	90.54				87.86	92.11	82.21			

Cədvəl 1.66

İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ ƏN AŞAĞI KEÇİD BALI FORMALAŞAN İXTİSASLARA QƏBUL OLAN ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, dizayn, aqrar ixtisasları	51.29	45.44	51.65			44.24	32.73	38.53			43.80	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	39.67	24.31	34.91			17.05				44.73		44.24
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	46.72	19.42	40.12	50.91	46.69					32.51		
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	58.38	48.97	57.62				38.48	44.72	39.52			

Bakı və bölgə mərkəzlərindəki dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin ballarının müqayisəsi göstərir ki, bu ali təhsil müəssisələrinin eyniadlı ixtisaslarına keçid ballarında əhəmiyyətli fərq vardır (cədvəl 1.67). Belə ki, eyniadlı ixtisasları üzrə keçid balları Bakıda yüksək, bölgələrdə isə aşağıdır. Təbii ki, bu, ilk növbədə bölgə ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarında müsabiqə vəziyyətinin aşağı olması ilə bağlıdır. Bu bir faktdır ki, bölgələrdən olan hazırlıqlı abituriyentlərin çoxu ixtisas seçərkən, yuxarıda qeyd olunduğu kimi, Bakıda yerləşən ali təhsil müəssisələrinə üstünlük verir. Nəticədə, onlar bəzən yaxşı imtahan göstəricilərinə nail olsalar da, mərkəzdəki ali təhsil müəssisələrinə yüksək müsabiqədən keçə bilmir və qəbuldan kənarda qalırlar. Halbuki belə abituriyentlər bölgə ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını da seçərsə, onların qəbul olmaq şansları daha yüksək olar. Odur ki, abituriyentlər ixtisas seçərkən bu amili də nəzərə almalıdırlar.

Əvvəllər də qeyd etdiyimiz kimi, plan yerlərinin bölgüsü zamanı Azərbaycan və rus bölmələrinin abituriyentləri üçün müxtəlif qəbul planı hazırlanması, həmçinin hər iki bölmə üzrə birgə müsabiqə əsasında qəbul aparılan yerlərin sayının az olması nəticəsində ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı qeyri-sağlam rəqabət mühiti formalaşır. Bu isə daha hazırlıqlı abituriyentlərin istədikləri ixtisaslara qəbul olmamasına və qəbul planının kəsirdə qalmasına səbəb olur. Məsələn, II ixtisas qrupunda Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının "Davamlı inkişafın idarə edilməsi" ixtisası üzrə Azərbaycan bölməsi üçün ayrılan yerlər (minimal balı 383.8) tam dolub, rus bölməsi üçün ayrılan yerlər isə (minimal bal 203.1) kəsirdə qalıb. Bu ixtisaslar üzrə qəbul planı Azərbaycan və rus bölmələri üçün ayrı-ayrılıqda deyil, hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün ayrılsa idi, o zaman Azərbaycan bölməsinin daha hazırlıqlı gəncləri bu ixtisasların boş qalan yerlərinə qəbul olmaq imkanı əldə edərdilər. Digər tərəfdən, plan yerlərinin həm Azərbaycan, həm də rus bölməsi üzrə tam dolmasına baxmayaraq, bu ixtisaslar üzrə minimal ballarını müqayisə etdikdə, qəbul olan abituriyentlərin bilik və bacarıqlarında bəzi ixtisaslar üzrə böyük fərqlərin olduğunu görürük. Məsələn, II ixtisas qrupunda Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının "İqtisadiyyat" ixtisası üzrə (Azərbaycan bölməsində minimal balı 523.4, rus bölməsində 253.9 bal olub) Azərbaycan və rus bölmələrində ayrılıqda formalaşan minimal ballara nəzər saldıqda bu ixtisasa qəbul olan Azərbaycan və rus bölmələrinin abituriyentlərinin bilikləri arasında ciddi fərqlərin olduğunu müşahidə edirik.

Cədvəl 1.67

DÖVLƏT ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN EYNİ ADLI İXTİSASLARINA QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN BAL GÖSTƏRİCİLƏRİNİN MÜQAYİSƏSİ

(Azərbaycan bölməsi, əyani şöbə)

I QRUP

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Fizika müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	404.1	440.176
Bakı Dövlət Universiteti	341.1	391.190
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	319.0	376.469
Sumqayıt Dövlət Universiteti	261.6	293.895
Mingəçevir Dövlət Universiteti	222.5	283.430
Naxçıvan Dövlət Universiteti	214.4*	305.733
Gəncə Dövlət Universiteti	208.1	275.952
Lənkəran Dövlət Universiteti	204.0*	269.952
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	202.8*	241.615
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	202.2*	230.606
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	200.8*	269.292
İnformatika müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	296.8	344.203
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	234.4	288.680
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	222.3*	222.300
Gəncə Dövlət Universiteti	213.0*	268.192
Sumqayıt Dövlət Universiteti	201.3*	216.500
Riyaziyyat müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	579.3	609.964
Bakı Dövlət Universiteti	492.2	536.966
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (tədris ingilis dilində)	486.6	522.100
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	447.5	474.479
Sumqayıt Dövlət Universiteti	316.7	380.250
Gəncə Dövlət Universiteti	299.4	412.260
Mingəçevir Dövlət Universiteti	280.5	323.617
Lənkəran Dövlət Universiteti	246.5	328.738
Naxçıvan Dövlət Universiteti	228.4	314.470
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	227.2	276.365
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	220.7	249.400
Riyaziyyat və informatika müəllimliyi		
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	368.0	445.877

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Naxçıvan Dövlət Universiteti	236.8	319.604
Gəncə Dövlət Universiteti	222.4*	346.980
Mingəçevir Dövlət Universiteti	216.9*	302.953
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	216.0*	301.195
Sumqayıt Dövlət Universiteti	214.7	300.962
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	212.8*	332.280
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	210.9*	284.600
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	210.8*	255.325
Lənkəran Dövlət Universiteti	210.1*	314.150
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	206.0*	312.868
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	204.3*	322.820
Texnologiya müəllimliyi		
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	214.7	245.007
Lənkəran Dövlət Universiteti	184.1	197.920
Gəncə Dövlət Universiteti	180.3	204.070
Naxçıvan Dövlət Universiteti	171.1	189.370
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	163.1	171.048
Fizika		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	322.9	387.236
Bakı Dövlət Universiteti	282.8	316.840
Naxçıvan Dövlət Universiteti	258.3*	278.600
Sumqayıt Dövlət Universiteti	252.1*	261.563
Geologiya		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	223.1*	270.481
Bakı Dövlət Universiteti	208.1	250.263
Kompüter elmləri		
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	611.2	636.521
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	552.1	591.120
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	524.6	544.382
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	391.5	461.207
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	378.6*	535.782

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Texniki Universiteti	349.9	399.773
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	342.6*	528.332
Bakı Dövlət Universiteti	340.1	431.233
Bakı Mühəndislik Universiteti	297.7*	442.608
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	290.3	515.104
Mingəçevir Dövlət Universiteti	257.9*	287.325
Gəncə Dövlət Universiteti	251.1	315.253
Riyaziyyat		
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	475.2	600.308
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	440.9	493.244
Bakı Dövlət Universiteti	355.9	393.756
Sumqayıt Dövlət Universiteti	267.7	303.930
Naxçıvan Dövlət Universiteti	250.5	327.010
Aerokosmik mühəndislik		
Milli Aviasiya Akademiyası (tədris ingilis dilində)	385.6	436.720
Milli Aviasiya Akademiyası	313.3	350.783
Azərbaycan Texniki Universiteti	230.4	264.070
Aqromühəndislik		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri, ikili diplom proqramı üzrə)	201.0	219.943
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	197.7	207.766
Lənkəran Dövlət Universiteti	189.9	205.773
Cihaz mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	306.9	348.704
Milli Aviasiya Akademiyası	301.3	333.493
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	222.4*	279.408
Azərbaycan Texniki Universiteti	222.3*	266.053
Dəniz naviqasiyası mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası (tədris ingilis dilində)	489.3	524.000
Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	346.3	444.627
Ekologiya mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	273.6	288.264
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	269.3	290.920
Milli Aviasiya Akademiyası	250.9	273.407
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində)	249.5	263.547

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	239.2	263.227
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	235.5	258.108
Azərbaycan Texniki Universiteti	228.1	239.430
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	226.1	241.089
Bakı Mühəndislik Universiteti	223.8	235.925
Sumqayıt Dövlət Universiteti	217.4	227.840
Gəncə Dövlət Universiteti	210.5	243.220
Mingəçevir Dövlət Universiteti	195.4	218.067
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	190.4	199.491
Naxçıvan Dövlət Universiteti	190.3	219.333
Elektrik və elektronika mühəndisliyi		
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	455.0	508.986
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	393.9	444.464
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	354.0	391.273
Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	322.8	342.630
Azərbaycan Texniki Universiteti (ikili diplom proqramı üzrə)	321.0	364.280
Bakı Mühəndislik Universiteti	273.3	314.644
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	255.5	320.409
Milli Aviasiya Akademiyası	251.3*	318.446
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	239.9*	353.768
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	219.2*	306.888
Naxçıvan Dövlət Universiteti	216.8*	314.780
Mingəçevir Dövlət Universiteti	212.2*	335.457
Sumqayıt Dövlət Universiteti	202.6*	238.200
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	202.4*	252.300
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	202.1*	262.913
Azərbaycan Texniki Universiteti	201.9*	265.570
Energetika mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	391.8	425.732
Milli Aviasiya Akademiyası	291.5	320.513
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	236.2	309.990
Sumqayıt Dövlət Universiteti	218.1*	272.800
Bakı Mühəndislik Universiteti	215.5*	273.369
Mingəçevir Dövlət Universiteti	205.3*	262.088

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	204.1*	280.092
Azərbaycan Texniki Universiteti	201.7*	256.360
Gəmi energetik qurğularının istismarı mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası (tədris ingilis dilində)	383.0	417.733
Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	302.4	361.463
Geologiya və geofizika mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	252.5*	301.078
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	244.6*	272.082
Bakı Dövlət Universiteti	223.1*	258.773
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	200.2*	269.395
Geomatika və geodeziya mühəndisliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	204.0*	235.963
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	202.6*	240.175
Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	220.7*	230.320
Mingəçevir Dövlət Universiteti	217.1*	245.457
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	209.9*	250.936
Azərbaycan Texniki Universiteti	207.4*	245.567
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	200.1*	248.684
İnformasiya təhlükəsizliyi		
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız dövlət sifarişi əsasında)	673.3	681.640
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız ödənişli əsaslarla)	644.5	651.350
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	626.9	639.840
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	575.2	599.426
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	567.6	597.960
Bakı Dövlət Universiteti	500.7	526.340
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	492.3	529.181
Bakı Mühəndislik Universiteti	480.1	504.352
Azərbaycan Texniki Universiteti	420.2	458.456
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	381.2	417.512
Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	297.1*	474.121
Mingəçevir Dövlət Universiteti	206.7*	283.119
Lənkəran Dövlət Universiteti	203.4*	291.894

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
İnformasiya texnologiyaları		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	615.4	632.212
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	570.5	598.208
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	557.8	591.225
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	557.2	574.442
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	533.8	573.580
Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası (tədris ingilis dilində)	503.3	544.455
Milli Aviasiya Akademiyası (tədris ingilis dilində)	480.7	511.980
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	472.9	496.302
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində)	449.5	481.035
Bakı Mühəndislik Universiteti	424.7	486.538
Milli Aviasiya Akademiyası	408.1	440.620
Azərbaycan Texniki Universiteti	373.1	411.416
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	320.4	374.265
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	275.1	358.893
Lənkəran Dövlət Universiteti	256.6*	366.867
Sumqayıt Dövlət Universiteti	228.4	287.215
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	227.7*	238.250
Naxçıvan Dövlət Universiteti	211.6*	339.146
Mingəçevir Dövlət Universiteti	209.0*	310.800
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	200.0*	231.482
İnşaat mühəndisliyi		
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində, ikili diplom proqramı üzrə)	384.8	440.825
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	326.0	367.736
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində)	324.9	349.050
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	270.9	316.842
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	239.1*	323.500
Bakı Mühəndislik Universiteti	215.6*	287.956
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	200.0*	294.646
Kimya mühəndisliyi		
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız dövlət sifarişi əsasında)	646.5	662.525

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız ödənişli əsaslarla)	574.8	601.565
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	567.1	593.576
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	456.7	512.257
Bakı Dövlət Universiteti	396.6	438.163
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	386.8	440.833
Bakı Mühəndislik Universiteti	364.2	408.297
Azərbaycan Texniki Universiteti	348.1	390.150
Gəncə Dövlət Universiteti	217.6*	260.075
Sumqayıt Dövlət Universiteti	200.0*	228.885
Kommunikasiya sistemləri mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	401.2	455.656
Bakı Mühəndislik Universiteti	283.4*	320.850
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində)	259.2*	334.742
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	202.3*	262.855
Kompüter mühəndisliyi		
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız dövlət sifarişi əsasında)	659.7	667.763
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	587.3	608.908
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız ödənişli əsaslarla)	573.3	609.923
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	530.1	555.360
Azərbaycan Texniki Universiteti (tədris ingilis dilində)	517.6	557.830
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	507.5	526.444
Milli Aviasiya Akademiyası (tədris ingilis dilində)	419.0	452.713
Naxçıvan Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	412.4	517.280
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	389.1	450.113
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	388.8*	515.108
Bakı Mühəndislik Universiteti	369.9	431.796
Azərbaycan Texniki Universiteti	339.2	374.352
Milli Aviasiya Akademiyası	257.5	359.073
Naxçıvan Dövlət Universiteti	229.0*	360.729
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	227.9	285.315
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	219.9*	250.440
Mingəçevir Dövlət Universiteti	206.9*	275.600
Lənkəran Dövlət Universiteti	205.3*	252.980
Sumqayıt Dövlət Universiteti	203.1*	260.487
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	200.6*	507.571
Logistika və nəqliyyat texnologiyaları mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	408.1	445.572
Milli Aviasiya Akademiyası (tədris ingilis dilində)	387.2	432.560
Milli Aviasiya Akademiyası	379.9	413.927
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	300.1	347.366
Sumqayıt Dövlət Universiteti	226.3*	226.350
Bakı Mühəndislik Universiteti	223.0*	302.733
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	210.3*	361.185
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	209.2*	276.203
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	204.0*	232.350
Azərbaycan Texniki Universiteti	200.5*	271.654
Maşın mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	267.3	287.072
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	226.2*	297.640
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	211.6*	242.333
Azərbaycan Texniki Universiteti	200.6*	231.835
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	200.4*	237.058
Bakı Mühəndislik Universiteti	200.2*	219.425
Materiallar mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	232.1*	258.145
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	223.3	262.150
Azərbaycan Texniki Universiteti	215.3*	237.429
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	208.0*	234.580
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	200.1*	235.362
Mədən mühəndisliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	207.9*	238.362
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	205.2*	259.624
Azərbaycan Texniki Universiteti	200.5*	218.933
Meliorasiya mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	201.2	212.244
Bakı Dövlət Universiteti	233.6	263.313

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	215.6	226.019
Naxçıvan Dövlət Universiteti	171.2	189.776
Memarlıq		
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində)	469.0	520.048
Bakı Mühəndislik Universiteti	289.8	323.820
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	255.3*	350.820
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	253.5	351.571
Naxçıvan Dövlət Universiteti	225.6*	256.567
Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	216.6	239.430
Mexanika mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	301.4	365.976
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	242.3*	313.100
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	237.4*	260.571
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	224.0*	280.537
Bakı Mühəndislik Universiteti	214.0*	240.629
Azərbaycan Texniki Universiteti	203.2*	247.591
Mexatronika və robototexnika mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	412.1	455.628
Milli Aviasiya Akademiyası (tədris ingilis dilində)	344.8	395.873
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	320.2	363.295
Milli Aviasiya Akademiyası	272.4	298.533
Bakı Mühəndislik Universiteti	254.0	319.356
Azərbaycan Texniki Universiteti	240.8	287.822
Sumqayıt Dövlət Universiteti	204.5*	223.725
Mühəndis fizikası		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	299.9*	408.683
Milli Aviasiya Akademiyası	270.2	299.680
Bakı Dövlət Universiteti	232.4	272.620
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	209.1*	272.542
Azərbaycan Texniki Universiteti	206.8*	215.640
Neft- qaz mühəndisliyi		
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız dövlət sifarişi əsasında)	621.0	636.552
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	578.2	594.352
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız ödənişli əsaslarla)	532.5	565.255
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	432.6	489.967
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	257.3	327.103
Sumqayıt Dövlət Universiteti	206.2*	228.025
Nəqliyyat mühəndisliyi		
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	255.0*	255.000
Mingəçevir Dövlət Universiteti	211.8*	256.513
Naxçıvan Dövlət Universiteti (sahələr üzrə)	211.6*	245.700
Azərbaycan Texniki Universiteti	202.4*	244.728
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	200.1*	243.613
Nəqliyyat tikintisi mühəndisliyi		
Bakı Mühəndislik Universiteti	206.8*	206.800
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	205.6*	249.384
Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi		
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız dövlət sifarişi əsasında)	635.6	646.533
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız ödənişli əsaslarla)	498.5	547.485
Azərbaycan Texniki Universiteti	286.2	325.625
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	270.6	304.965
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	260.8*	437.767
Bakı Mühəndislik Universiteti	247.6*	381.821
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	241.3*	378.000
Milli Aviasiya Akademiyası	236.5*	334.093
Naxçıvan Dövlət Universiteti	214.4*	284.578
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	214.2*	214.200
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	208.2*	372.371
Sumqayıt Dövlət Universiteti	200.4*	233.973
Qida mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (ikili diplom proqramı üzrə)	374.4	430.960
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	329.7	365.248
Bakı Dövlət Universiteti	317.6	344.480
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	313.0	351.176
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	301.5*	301.500

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	265.0	306.179
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	252.8*	338.500
Azərbaycan Texniki Universiteti	216.1*	273.962
Lənkəran Dövlət Universiteti	206.1*	289.317
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	203.0*	228.208
Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	272.5*	343.865
Azərbaycan Texniki Universiteti (tədris ingilis dilində)	259.7*	309.200
Milli Aviasiya Akademiyası	246.4*	332.659
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	216.8*	216.800
Bakı Mühəndislik Universiteti	208.9*	248.817
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	206.5*	287.505
Azərbaycan Texniki Universiteti	203.7*	262.174
Şəhərsalma		
Bakı Mühəndislik Universiteti	213.5*	232.567
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	212.1*	265.774
Sənaye mühəndisliyi		
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	467.8	507.716
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	345.3	383.852
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	334.1	378.575
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	296.6	336.219
Mingəçevir Dövlət Universiteti	272.1*	276.300
Bakı Mühəndislik Universiteti	219.0*	290.750
Azərbaycan Texniki Universiteti	204.6*	278.741
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	201.0*	279.629
Aqronomluq		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) (tədris ingilis dilində)	218.7	258.150
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri, ikili diplom proqramı üzrə)	204.4	228.837
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	191.5	203.958
Lənkəran Dövlət Universiteti	182.1	190.674
Meşəçilik		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	181.6	186.630
Lənkəran Dövlət Universiteti	172.1	176.920
Şərabçılıq		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	184.3	189.043
Lənkəran Dövlət Universiteti	173.1	180.167
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	171.8	178.559
Torpaqşünaslıq və aqrokimya		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) (tədris ingilis dilində)	210.0	233.915
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	192.7	203.487
Lənkəran Dövlət Universiteti	186.3	200.320
Naxçıvan Dövlət Universiteti	173.8	199.240
Bakı Dövlət Universiteti	238.5	250.516
Yerquruluşu və daşınmaz əmlakın kadastrı		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	228.8*	255.381
Bakı Dövlət Universiteti	264.4	290.874
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	235.7	252.951
Naxçıvan Dövlət Universiteti	168.6	196.365
Zoomühəndislik		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	179.7	185.930
Lənkəran Dövlət Universiteti	176.8	181.823

II QRUP

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Coğrafiya müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	319.5	362.849
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	279.7	313.844
Naxçıvan Dövlət Universiteti	260.9	310.553
Gəncə Dövlət Universiteti	236.4	262.955
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	201.2*	273.555
Lənkəran Dövlət Universiteti	200.0*	220.814
Tarix və coğrafiya müəllimliyi		
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	347.3	393.933
Sumqayıt Dövlət Universiteti	286.8	302.813
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	272.0	309.742
Gəncə Dövlət Universiteti	250.4	309.246
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	221.3	256.128

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Cəlilabad filialı)	221.1	271.097
Lənkəran Dövlət Universiteti	216.5	279.065
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	201.4	237.225
Sosiologiya		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	307.0	318.800
Bakı Dövlət Universiteti	305.4	316.110
Sumqayıt Dövlət Universiteti	206.8*	255.888
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	201.7*	273.721
Beynəlxalq ticarət və logistika		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	569.2	584.023
Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası (tədris ingilis dilində)	448.0	497.695
Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	429.2	441.140
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	376.0	401.575
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	328.3	373.480
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	285.8	339.856
Bakı Dövlət Universiteti	280.9	328.433
Azərbaycan Texniki Universiteti	255.7	270.063
Naxçıvan Dövlət Universiteti	250.2	310.297
Bakı Mühəndislik Universiteti	205.1	252.727
Sumqayıt Dövlət Universiteti	201.5	218.985
Biznesin idarə edilməsi		
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız dövlət sifarişi əsasında)	640.1	652.958
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	581.1	590.227
ADA Universiteti (tədris ingilis dilində)	521.1	561.100
Bakı Ali Neft Məktəbi (tədris ingilis dilində, yalnız ödənişli əsaslarla)	460.3	506.400
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	327.2	399.894
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	310.2	418.784
Bakı Dövlət Universiteti	285.1	303.627
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	279.0	309.035
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	274.7	285.692
Azərbaycan Texniki Universiteti (tədris ingilis dilində)	271.1	278.247
Azərbaycan Texniki Universiteti	253.0	261.728
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	249.8	287.585
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	243.0	251.728
Bakı Mühəndislik Universiteti	242.1	252.000
Sumqayıt Dövlət Universiteti	222.2	236.908
Lənkəran Dövlət Universiteti	206.2	223.187
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	195.6	218.896
Gəncə Dövlət Universiteti	190.9	202.430
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	179.8	190.178
Mingəçevir Dövlət Universiteti	176.8	197.188
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	174.1	194.157
Davamlı inkişafın idarə edilməsi		
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	383.8	423.356
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	212.7	232.502
Bakı Dövlət Universiteti	204.0*	321.563
Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi		
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	398.0	448.610
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	368.0*	368.000
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	336.1	352.816
Gəncə Dövlət Universiteti	263.5*	263.500
Naxçıvan Dövlət Universiteti	227.0	275.650
Mingəçevir Dövlət Universiteti	222.9*	251.867
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	221.3*	288.964
Lənkəran Dövlət Universiteti	213.5*	342.150
Bakı Mühəndislik Universiteti	210.8*	255.948
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	210.8	235.460
İqtisadiyyat		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	604.3	613.257
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	565.0	623.200
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	523.4	549.383
Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	442.9	492.060

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	415.4	463.328
Naxçıvan Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	406.9	476.147
Naxçıvan Dövlət Universiteti	405.6	443.487
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	404.1	431.610
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	397.7	441.090
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	350.7	403.131
Bakı Dövlət Universiteti	314.8	367.667
Milli Aviasiya Akademiyası	314.1	377.925
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	298.7	345.026
Azərbaycan Texniki Universiteti	260.7	280.656
Bakı Mühəndislik Universiteti	256.2	292.090
Azərbaycan Texniki Universiteti (tədris ingilis dilində)	250.5	266.933
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	240.8	257.989
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) (tədris ingilis dilində)	240.6*	365.719
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	221.0*	226.575
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	216.5*	289.900
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri, ikili diplom proqramı üzrə)	208.5*	325.364
Sumqayıt Dövlət Universiteti	207.2	221.548
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	205.3*	225.420
Lənkəran Dövlət Universiteti	203.4*	290.285
Gəncə Dövlət Universiteti	203.2*	238.665
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	202.9*	274.530
Mingəçevir Dövlət Universiteti	200.2*	257.973
Maliyyə		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	618.4	637.088
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	541.2	586.353
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	501.0	540.004
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	451.9	481.160
Bakı Dövlət Universiteti	437.8	474.280
Naxçıvan Dövlət Universiteti	304.8	394.030
Milli Aviasiya Akademiyası	292.8	344.307

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Bakı Mühəndislik Universiteti	286.0	372.153
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	234.4	253.072
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	223.8*	409.300
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	216.8	285.735
Sumqayıt Dövlət Universiteti	209.6	236.872
Lənkəran Dövlət Universiteti	206.1*	300.582
Gəncə Dövlət Universiteti	202.0*	240.947
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	201.9*	240.217
Mingəçevir Dövlət Universiteti	201.8*	239.794
Marketinq		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	346.0	360.647
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	324.4	350.304
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	294.9	341.330
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (tədris ingilis dilində)	266.8	289.153
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	262.9	296.550
Azərbaycan Texniki Universiteti	242.1	256.317
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	232.9	245.281
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	229.3	234.332
Bakı Mühəndislik Universiteti	224.0	243.520
Sumqayıt Dövlət Universiteti	215.8	224.040
Naxçıvan Dövlət Universiteti	207.4	238.330
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	175.3	194.898
Lənkəran Dövlət Universiteti	174.8	187.805
Gəncə Dövlət Universiteti	171.3	183.055
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	168.9	177.131
Mingəçevir Dövlət Universiteti	164.1	174.395
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	162.9	171.888
Menecment		
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	383.1	414.412
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	312.5	358.643
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (tədris ingilis dilində)	282.3	363.940

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Milli Aviasiya Akademiyası	258.0	310.227
Bakı Dövlət Universiteti	257.9	278.860
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	247.7	272.120
Azərbaycan Texniki Universiteti	237.4	246.957
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	223.5	233.148
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	217.2	224.340
Azərbaycan Texniki Universiteti (tədris ingilis dilində)	215.1	249.520
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) (alman proqramı)	209.2*	310.533
Mingəçevir Dövlət Universiteti	208.5*	247.650
Naxçıvan Dövlət Universiteti	205.9*	231.150
Sumqayıt Dövlət Universiteti	204.4*	210.100
Mühasibat		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris ingilis dilində)	583.5	598.300
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	402.2	445.084
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	365.1	381.730
Bakı Mühəndislik Universiteti	340.6	351.877
Naxçıvan Dövlət Universiteti	337.6	363.720
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	295.5*	329.400
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) (tədris ingilis dilində)	245.2	332.093
Gəncə Dövlət Universiteti	243.3*	272.275
Lənkəran Dövlət Universiteti	206.3*	311.289
Mingəçevir Dövlət Universiteti	205.2*	297.050
Bakı Mühəndislik Universiteti (tədris ingilis dilində)	202.9*	317.070
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	201.7*	289.788
Sumqayıt Dövlət Universiteti	200.3*	273.367
Statistika		
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	321.5	332.642
Azərbaycan Texniki Universiteti	213.9	265.272
Bakı Dövlət Universiteti	203.7*	267.748
Coğrafiya		
Bakı Dövlət Universiteti	284.5	297.457
Naxçıvan Dövlət Universiteti	236.3	268.113
Hidrometeorologiya		
Milli Aviasiya Akademiyası	291.6	301.560
Bakı Dövlət Universiteti	223.5	269.880
İdman menecmenti və kommunikasiya		
Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası (tədris ingilis dilində)	238.6*	273.469
Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	200.4*	251.383
Nəqliyyatda servis (avtomobil nəqliyyatı üzrə)		
Bakı Mühəndislik Universiteti	209.9	260.597
Azərbaycan Texniki Universiteti	203.6*	290.038
Turizm bələdçiliyi		
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	260.4	267.665
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	257.1	264.810
Gəncə Dövlət Universiteti	160.7	172.217
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	156.2	161.828
Lənkəran Dövlət Universiteti	154.8	161.587
Mingəçevir Dövlət Universiteti	151.7	155.754
Turizm işinin təşkili		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	312.1	324.740
Bakı Dövlət Universiteti	310.1	320.098
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti (tədris ingilis dilində)	279.4	303.124
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	272.8	291.439
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	270.6	281.395
Sumqayıt Dövlət Universiteti	255.5	266.580
Naxçıvan Dövlət Universiteti	237.1	269.513
Lənkəran Dövlət Universiteti	165.5	201.187
Gəncə Dövlət Universiteti	165.4	204.526
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	160.9	192.610
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	159.4	176.434
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (Zaqatala filialı)	157.9	175.237
Mingəçevir Dövlət Universiteti	155.2	172.738

III QRUP

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	510.6	543.823
Azərbaycan Dillər Universiteti	491.3	498.517
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	434.5	481.948
Bakı Slavyan Universiteti	399.3	415.258

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Naxçıvan Dövlət Universiteti	372.8	440.217
Gəncə Dövlət Universiteti	362.4	424.524
Sumqayıt Dövlət Universiteti	357.0	374.150
Mingəçevir Dövlət Universiteti	341.7	383.495
Lənkəran Dövlət Universiteti	334.2	382.007
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	306.4	360.027
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	305.7	339.478
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	301.0	360.144
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	293.1	329.074
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Cəlilabad filialı)	277.8	327.912
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	271.6	303.728
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	231.5*	290.191
Dil və ədəbiyyat müəllimliyi		
Azərbaycan Dillər Universiteti (ingilis dili üzrə)	519.5	555.587
Azərbaycan Dillər Universiteti (alman dili üzrə)	431.8	457.880
Azərbaycan Dillər Universiteti (fransız dili üzrə)	343.0	409.853
Mingəçevir Dövlət Universiteti (ingilis dili üzrə)	293.1	335.977
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (türk dili üzrə)	225.9	281.348
İbtidai sinif müəllimliyi		
Azərbaycan Dillər Universiteti (tədris ingilis dilində)	462.3	493.030
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (tədris ingilis dilində)	443.3	451.152
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	361.4	409.537
Bakı Slavyan Universiteti	359.1	383.176
Sumqayıt Dövlət Universiteti	341.7	355.104
Gəncə Dövlət Universiteti	299.2	357.093
Mingəçevir Dövlət Universiteti	269.9	300.573
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	263.9	297.517
Lənkəran Dövlət Universiteti	261.9	295.315
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	248.5	270.756
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	239.3	254.790
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	238.2	261.308
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Cəlilabad filialı)	234.8	260.578
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	231.0	260.210
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	201.4*	244.071
Korreksiyaedici təlim		
Bakı Dövlət Universiteti	342.9	402.570
Bakı Slavyan Universiteti	300.0	322.957
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	286.7	331.226
Sumqayıt Dövlət Universiteti	274.0	293.880
Azərbaycan Dillər Universiteti	204.6	346.945
Məktəbəqədər təhsil		
Azərbaycan Dillər Universiteti (tədris ingilis dilində)	392.8	411.230
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	350.6	368.627
Bakı Slavyan Universiteti	332.4	354.970
Sumqayıt Dövlət Universiteti	283.7	304.688
Gəncə Dövlət Universiteti	230.6	281.133
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	215.8	262.123
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	214.2*	330.933
Mingəçevir Dövlət Universiteti	210.9	245.615
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	208.7	255.688
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	202.1	212.690
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	201.5*	221.594
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Cəlilabad filialı)	200.9*	227.150
Lənkəran Dövlət Universiteti	200.3*	225.311
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	200.0*	214.491
Tarix müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	460.2	486.607
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	397.0	429.240
Naxçıvan Dövlət Universiteti	387.0	436.072
Sumqayıt Dövlət Universiteti	348.8	371.830
Gəncə Dövlət Universiteti	345.4	395.650
Lənkəran Dövlət Universiteti	320.1	369.155
Mingəçevir Dövlət Universiteti	319.1	368.308
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	297.4	341.177
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	285.1	321.388
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	283.2	341.463
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	278.2	309.480

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	254.9	282.232
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	209.1*	275.083
Təhsildə sosial-psixoloji xidmət		
Bakı Dövlət Universiteti	419.1	442.353
Azərbaycan Dillər Universiteti	416.7	428.413
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	381.9	401.625
Bakı Slavyan Universiteti	381.4	401.616
Sumqayıt Dövlət Universiteti	325.4	355.050
Gəncə Dövlət Universiteti	269.7	328.550
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	242.7	289.900
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	220.3	231.636
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	218.6	263.127
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şamaxı filialı)	215.9	229.432
Lənkəran Dövlət Universiteti	204.9*	266.748
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	204.6*	261.473
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	202.6	240.968
Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	426.7	505.244
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	422.4	456.408
Bakı Slavyan Universiteti	418.7	438.907
Naxçıvan Dövlət Universiteti	416.3	486.547
Sumqayıt Dövlət Universiteti	391.6	402.400
Gəncə Dövlət Universiteti	389.9	464.179
Mingəçevir Dövlət Universiteti	372.2	411.187
Lənkəran Dövlət Universiteti	338.6	387.136
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	326.3	361.656
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	314.8	355.925
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	302.1	350.990
Xarici dil müəllimliyi (alman dili üzrə)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	358.1	383.878
Bakı Slavyan Universiteti	332.4	353.077
Naxçıvan Dövlət Universiteti	267.5*	323.550
Gəncə Dövlət Universiteti	200.8*	253.356
Xarici dil müəllimliyi (fransız dili üzrə)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	294.5	323.087
Bakı Slavyan Universiteti	260.8	279.300
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	259.1	284.284
Gəncə Dövlət Universiteti	219.5*	231.300
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	201.9*	229.725
Naxçıvan Dövlət Universiteti	200.9*	234.500
Xarici dil müəllimliyi (rus dili üzrə)		
Bakı Slavyan Universiteti	258.3	297.873
Gəncə Dövlət Universiteti	212.2	250.960
Naxçıvan Dövlət Universiteti	207.6*	221.033
Beynəlxalq münasibətlər		
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	486.4	525.580
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	464.1	504.903
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	446.2	474.800
Azərbaycan Dillər Universiteti (tədris ingilis dilində)	415.4	440.567
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	370.7	414.426
Bakı Dövlət Universiteti	361.5	405.201
Azərbaycan Dillər Universiteti	349.1	364.433
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (tədris türk dilində)	334.9	370.076
Bakı Slavyan Universiteti	327.8	341.620
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	308.8	323.812
Naxçıvan Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	295.9	365.100
Naxçıvan Dövlət Universiteti	269.3	313.807
Dövlət və ictimai münasibətlər		
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	576.2	587.553
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	574.5	582.616
"ADA" Universiteti (tədris ingilis dilində)	525.3	545.297
Bakı Dövlət Universiteti	480.6	516.764
Naxçıvan Dövlət Universiteti	421.9	463.720
Filologiya (ingilis dili və ədəbiyyatı)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	476.7	492.373
Bakı Dövlət Universiteti	466.1	486.285
Bakı Slavyan Universiteti	376.0	411.427
Filologiya (Azərbaycan dili və ədəbiyyatı)		
Bakı Dövlət Universiteti	389.7	430.029
Azərbaycan Dillər Universiteti	385.8	419.870
Bakı Slavyan Universiteti	371.8	378.150

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Sumqayıt Dövlət Universiteti	315.2	333.067
Gəncə Dövlət Universiteti	243.0	287.351
Bakı Dövlət Universiteti	200.7	235.763
Naxçıvan Dövlət Universiteti	200.4*	279.577
Filologiya (alman dili və ədəbiyyatı)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	345.3	365.960
Bakı Dövlət Universiteti	333.1	359.370
Filologiya (fransız dili və ədəbiyyatı		
Bakı Dövlət Universiteti	312.4	342.095
Azərbaycan Dillər Universiteti	290.9	358.153
Filologiya (türk dili və ədəbiyyatı)		
Bakı Dövlət Universiteti	296.0	323.710
Bakı Slavyan Universiteti	202.8	268.787
Hüquqşünaslıq		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	630.3	645.892
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	627.0	640.507
ADA Universiteti (tədris ingilis dilində)	566.4	608.419
Bakı Dövlət Universiteti	556.3	598.910
Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	542.5	563.740
Milli Aviasiya Akademiyası	532.4	543.802
Naxçıvan Dövlət Universiteti	519.3	556.210
Jurnalistika		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	383.3	426.416
Bakı Dövlət Universiteti	311.5	368.051
Bakı Slavyan Universiteti	259.2	292.025
Azərbaycan Dillər Universiteti (tədris ingilis dilində)	216.3*	356.769
Naxçıvan Dövlət Universiteti	205.7*	284.200
Kitabxanaçılıq və informasiya fəaliyyəti		
Bakı Dövlət Universiteti	247.3	299.301
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	228.5	351.476
Naxçıvan Dövlət Universiteti	202.5*	219.440
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	202.2*	240.281
Politologiya		
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	525.3	550.452
Bakı Dövlət Universiteti	433.2	476.778
Sumqayıt Dövlət Universiteti	285.9	312.616

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Regionşünaslıq (Amerika üzrə)		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	368.5	388.680
Bakı Dövlət Universiteti	318.8	360.947
Azərbaycan Dillər Universiteti	280.9	304.910
Azərbaycan Dillər Universiteti (tədris ingilis dilində)	238.0	321.200
Regionşünaslıq (Almaniya üzrə)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	306.7	348.300
Bakı Slavyan Universiteti	229.7	256.440
Regionşünaslıq (Türkiyə)		
Bakı Dövlət Universiteti	293.5	327.430
Azərbaycan Dillər Universiteti	272.2	282.240
Bakı Slavyan Universiteti	211.1	232.020
Regionşünaslıq (Yaponiya üzrə)		
Bakı Dövlət Universiteti	275.1	350.850
Azərbaycan Dillər Universiteti	262.3	287.130
Regionşünaslıq (Qafqaz üzrə)		
Bakı Dövlət Universiteti	237.7	259.582
Azərbaycan Dillər Universiteti	221.3	244.978
Regionşünaslıq (Rusiya üzrə)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	230.7	255.220
Bakı Slavyan Universiteti	198.8	209.532
Regionşünaslıq (ərərb ölkələri üzrə)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	228.9	261.380
Bakı Dövlət Universiteti	223.7	236.210
Regionşünaslıq (Balkan ölkələri üzrə)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	214.5	220.740
Bakı Slavyan Universiteti	197.8	214.473
Regionşünaslıq (Pakistan üzrə)		
Bakı Dövlət Universiteti	214.0	222.690
Azərbaycan Dillər Universiteti	194.2	198.150
Tarix		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	506.6	535.764
Bakı Dövlət Universiteti	433.4	473.980
Sumqayıt Dövlət Universiteti	325.3	351.916
Gəncə Dövlət Universiteti	320.6	368.978
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	240.1	269.424
Naxçıvan Dövlət Universiteti	200.3*	329.990
Tərcümə(ingilis dili)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	475.0	502.441
Bakı Slavyan Universiteti	377.0	421.008
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	339.8	363.733

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Gəncə Dövlət Universiteti	315.9	360.870
Naxçıvan Dövlət Universiteti	221.0	325.393
Tərcümə(alman dili)		
Azərbaycan Dillər Universiteti	463.9	498.880
Bakı Slavyan Universiteti	284.1	317.696
Tərcümə(ərəb dili)		
Bakı Dövlət Universiteti	291.1	329.230
Azərbaycan Dillər Universiteti	271.2	330.720
Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması		
Bakı Dövlət Universiteti	249.2	309.180
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	229.2	294.180
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	219.0	293.710
Lənkəran Dövlət Universiteti	197.9	208.013
Naxçıvan Dövlət Universiteti	185.5	210.030
Sosial iş		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	482.1	520.584
Bakı Dövlət Universiteti	442.2	463.664
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	430.9	454.376
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	413.3	424.735
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	369.7	402.623
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	336.8	372.693
Sumqayıt Dövlət Universiteti	321.4	361.420
Naxçıvan Dövlət Universiteti	305.7	417.052
Gəncə Dövlət Universiteti	275.2	332.266
Mingəçevir Dövlət Universiteti	256.5	306.970
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Şəki filialı)	246.5	283.183
Lənkəran Dövlət Universiteti	227.5	302.222
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	219.2	248.152
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Ağcabədi filialı)	213.9	231.900
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (Quba filialı)	211.0	254.080

IV QRUP

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Biologiya müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	371.7	404.713
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	295.0	333.828
Naxçıvan Dövlət Universiteti	244.9*	335.200

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Sumqayıt Dövlət Universiteti	231.1	259.925
Gəncə Dövlət Universiteti	215.0*	221.300
Kimya müəllimliyi		
Bakı Dövlət Universiteti	399.8	438.600
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	304.1	341.867
Naxçıvan Dövlət Universiteti	275.8*	379.422
Sumqayıt Dövlət Universiteti	235.6	258.550
Gəncə Dövlət Universiteti	215.4*	278.240
Mingəçevir Dövlət Universiteti	209.4*	261.967
Kimya və biologiya müəllimliyi		
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	362.5	410.877
Gəncə Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	275.0*	343.762
Sumqayıt Dövlət Universiteti	263.2	294.168
Bakı Dövlət Universiteti (Qazax filialı)	252.1	302.410
Gəncə Dövlət Universiteti	226.8	330.030
Lənkəran Dövlət Universiteti	205.3*	297.141
Psixologiya		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	511.1	525.527
Bakı Dövlət Universiteti	466.0	491.258
Bakı Slavyan Universiteti	421.0	441.883
Lənkəran Dövlət Universiteti	318.0*	398.767
Sumqayıt Dövlət Universiteti	290.4	347.675
Naxçıvan Dövlət Universiteti	235.5*	410.029
Gəncə Dövlət Universiteti	207.0*	298.775
Biologiya		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	460.5	476.558
Bakı Dövlət Universiteti	438.7	463.505
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	345.7*	358.400
Sumqayıt Dövlət Universiteti	284.2	337.465
Gəncə Dövlət Universiteti	250.7*	291.044
Naxçıvan Dövlət Universiteti	238.6	333.787
Gəncə Dövlət Universiteti (ikili diplom proqramı üzrə)	203.2*	328.060
Ekologiya		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	334.1	384.350
Bakı Dövlət Universiteti	271.7	308.790
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	248.9	284.080
Sumqayıt Dövlət Universiteti	215.2	232.845
Gəncə Dövlət Universiteti	202.7	234.780

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Lənkəran Dövlət Universiteti	177.8*	213.333
Mingəçevir Dövlət Universiteti	155.7*	191.100
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	150.9*	176.050
Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	150.5*	175.788
Kimya		
Bakı Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	491.8	510.503
Bakı Dövlət Universiteti	418.9	448.621
Sumqayıt Dövlət Universiteti	273.1	318.865
Gəncə Dövlət Universiteti	227.4*	287.222
Naxçıvan Dövlət Universiteti	216.4	293.600
Bağçılıq və tərəvəzçilik		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	165.2*	187.660
Lənkəran Dövlət Universiteti	160.3*	182.200
Baytarlıq təbabəti		
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) (tədris ingilis dilində)	245.5	296.420
Naxçıvan Dövlət Universiteti	155.2*	189.642

Cədvəl 1.67 (ardı)

ALİ MƏKTƏB	Min. bal	Orta bal
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	154.2*	192.353
Lənkəran Dövlət Universiteti	154.1*	173.375
Əczaçılıq		
Azərbaycan Tibb Universiteti	503.1	519.005
Naxçıvan Dövlət Universiteti	477.5	492.540
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	201.4*	265.692
İctimai səhiyyə		
Azərbaycan Tibb Universiteti	528.3	537.778
Naxçıvan Dövlət Universiteti	507.3	519.295
Stomatologiya		
Azərbaycan Tibb Universiteti	553.8	572.268
Naxçıvan Dövlət Universiteti	535.6	541.797
Tibb		
Azərbaycan Tibb Universiteti (tədris ingilis dilində)	667.8	675.164
Azərbaycan Tibb Universiteti	565.8	609.742
Naxçıvan Dövlət Universiteti (tədris ingilis dilində)	561.8	600.080
Naxçıvan Dövlət Universiteti	544.2	554.672

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunan abituriyent seçməsinin zonal tərkibi 1.68 saylı cədvəldə təqdim edilib. Cədvəldən göründüyü kimi, abituriyentlər yaşayış yerinə yaxın olan ali təhsil müəssisələrinə daha çox üstünlük veriblər. Məsələn, Bakı, Gəncə, Naxçıvan, Mingəçevir, Lənkəran şəhərlərindəki ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların zonal tərkibində müvafiq şəhərlərin və yaxın ətraf bölgələrin abituriyentləri sayca üstünlük təşkil edir. Paytaxt ali təhsil müəssisələrinə digər bölgələrin abituriyentlərinin istəyi böyük olsa da, Bakı şəhəri abituriyentlərinin Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri) və Sumqayıt Dövlət Universiteti istisna olmaqla, digər bölgə ali təhsil müəssisələrinə marağı zəifdir.

Cədvəl 1.68

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLAR SEÇMƏSİNİN ZONAL TƏRKİBİ

(abituriyentlər və subbakalavrlar birlikdə)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Qəbul olunub	ABİTURİYENTLƏRİN ZONALAR ÜZRƏ TƏRKİBİ, %-LƏ											
			Bakı	Nax.	Sum.	Min.	Gən.	Şəki	Göy.	İm.	Şir.	Lən.	Quba	Xar.
1	Bakı Dövlət Universiteti	5959	38.24	0.96	10.59	9.18	12.42	4.80	4.58	5.44	6.18	4.25	3.37	0.00
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3354	47.14	1.13	10.26	5.37	6.44	5.52	4.14	5.37	6.11	4.41	4.11	0.00
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2258	38.80	1.82	9.26	8.10	6.55	6.20	6.20	6.51	6.16	5.27	5.14	0.00
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2287	47.22	1.05	11.37	7.26	4.42	5.64	3.50	6.78	4.46	4.81	3.50	0.00
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	922	44.47	1.74	11.28	8.03	9.87	5.10	3.69	4.77	3.47	4.88	2.60	0.11
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3664	22.73	0.14	10.13	12.88	5.59	8.79	6.14	8.49	6.99	7.75	10.34	0.03

Cədvəl 1.68 (ardı)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Qəbul olu-nub	ABİTURİYENTLƏRİN ZONALAR ÜZRƏ TƏRKİBİ, %-LƏ											
			Bakı	Nax.	Sum.	Min.	Gən.	Şəki	Göy.	İm.	Şir.	Lən.	Quba	Xar.
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4023	47.03	1.54	12.08	6.41	5.10	6.74	4.00	5.64	4.00	3.95	3.50	0.00
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1764	44.73	0.62	13.27	9.07	7.31	4.20	3.97	5.84	3.80	4.54	2.66	0.00
9	Bakı Slavyan Universiteti	1319	45.34	0.45	11.37	9.10	6.52	3.94	4.02	7.66	3.94	4.55	3.03	0.08
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	947	23.44	1.69	17.95	8.98	8.76	8.66	6.23	8.87	5.07	6.12	4.12	0.11
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	435	54.02	0.92	10.57	5.75	9.66	2.07	3.91	3.22	4.37	2.30	3.22	0.00
12	"ADA" Universiteti	302	52.65	1.32	11.92	12.25	5.63	1.99	1.66	8.28	2.32	1.66	0.33	0.00
13	Bakı Musiqi Akademiyası	113	61.06	0.88	10.62	10.62	5.31	2.65	0.88	1.77	1.77	1.77	2.65	0.00
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	88	45.45	0.00	12.50	15.91	6.82	3.41	1.14	9.09	2.27	1.14	2.27	0.00
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	528	44.51	0.76	11.36	7.58	6.25	8.14	4.73	4.92	4.92	3.79	3.03	0.00
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	241	54.36	1.66	19.50	3.73	1.66	5.39	2.49	4.98	1.24	2.49	2.49	0.00
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	604	46.85	0.66	10.26	8.61	4.47	4.14	4.97	9.77	4.97	3.48	1.82	0.00
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	101	66.34	2.97	14.85	1.98	2.97	4.95	1.98	1.98	0.00	0.99	0.99	0.00
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1622	45.01	1.11	11.84	8.51	7.27	4.44	3.76	6.41	4.25	4.50	2.90	0.00
20	Milli Aviasiya Akademiyası	568	51.76	2.99	7.04	5.99	9.33	4.93	2.82	4.75	3.52	4.75	2.11	0.00
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	208	30.29	0.48	9.13	3.37	4.33	3.85	4.81	3.85	11.54	18.27	10.10	0.00
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	261	51.34	0.77	15.33	5.36	4.21	3.45	3.07	5.75	6.13	3.07	1.53	0.00
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	137	29.93	6.57	21.17	7.30	6.57	2.92	3.65	7.30	3.65	8.76	2.19	0.00
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1454	8.46	71.25	3.44	4.20	3.65	1.51	0.62	1.93	1.65	2.20	1.10	0.00
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	225	9.78	64.44	2.67	2.67	2.67	0.89	0.89	3.56	3.56	6.22	2.67	0.00
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1449	12.56	0.14	3.45	13.39	44.10	7.25	6.00	3.93	3.86	1.45	3.86	0.00
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1687	3.85	0.12	1.24	28.51	54.48	2.96	2.07	3.79	1.54	0.36	1.01	0.06
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	906	18.76	0.22	4.53	20.64	32.23	4.08	5.41	8.17	2.76	1.10	2.10	0.00
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1374	18.05	0.66	26.13	9.10	3.78	2.77	6.26	12.74	6.62	5.90	8.01	0.00
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1394	4.95	0.22	3.01	46.56	6.03	8.68	18.65	5.52	3.44	1.15	1.79	0.00
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	1646	10.63	0.12	4.19	2.86	1.34	1.28	1.46	4.68	13.49	58.32	1.64	0.00
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1074	44.69	1.12	11.55	5.21	5.68	5.03	4.28	5.49	5.77	6.42	4.66	0.09

Cədvəl 1.68 (ardı)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Qəbul olu-nub	ABİTURİYENTLƏRİN ZONALAR ÜZRƏ TƏRKİBİ, %-LƏ											
			Bakı	Nax.	Sum.	Min.	Gən.	Şəki	Göy.	İm.	Şir.	Lən.	Quba	Xar.
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	40.00	1.25	10.00	7.50	0.00	10.00	10.00	2.50	5.00	12.50	1.25	0.00
34	Azərbaycan Universiteti	924	41.45	0.97	10.61	5.84	6.60	5.41	5.63	6.39	5.19	7.03	4.76	0.11
35	Qərbi Kaspi Universiteti	719	53.96	1.11	8.90	2.64	4.45	5.84	3.34	3.89	5.01	5.15	5.42	0.28
36	Xəzər Universiteti	1042	45.39	1.06	10.65	4.13	3.93	9.21	7.01	4.61	5.85	3.93	4.22	0.00
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1030	40.19	1.26	11.94	8.45	4.56	3.40	5.92	6.60	7.28	6.02	4.37	0.00
38	Bakı Qızlar Universiteti	379	28.76	0.00	9.76	5.28	7.12	7.12	9.50	8.97	13.46	5.54	4.49	0.00
39	Odlar Yurdu Universiteti	846	49.29	1.06	10.87	4.73	4.14	4.37	3.78	5.08	6.15	5.79	4.61	0.12
40	Bakı Biznes Universiteti	978	30.47	0.92	13.09	7.06	5.42	4.70	6.44	9.92	8.79	5.32	7.77	0.10
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	444	8.56	70.27	2.48	3.15	2.48	1.35	1.13	2.25	3.15	2.48	2.70	0.00
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	256	29.69	0.39	9.77	8.98	6.25	5.08	6.25	9.77	8.59	6.64	8.59	0.00

İxtisarlar :

Bakı – Bakı şəhərinin rayonları
Nax. – Naxçıvan şəhəri, bölgələri
Sum. – Sumqayıt şəhəri, Abşeron, Xızı, Şamaxı, Qobustan bölgələri
Min. – Mingəçevir, Naftalan, Yevlax, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Goranboy, Kəlbəcər, Bərdə, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər bölgələri
Gən. – Gəncə şəhəri, Daşkəsən, Şəmkir, Göygöl, Samux, Gədəbəy, Qazax, Ağstafa, Tovuz bölgələri
Şəki – Şəki, Zaqatala, Balakən, Qəbələ, Qax, Oğuz bölgələri
Göy. – Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Zərdab, Ağdaş, İsmayıllı, Ağsu bölgələri
İm. – İmişli, Cəbrayıl, Qubadlı, Füzuli, Beyləqan, Laçın, Zəngilan bölgələri
Şir. – Şirvan şəhəri, Hacıqabul, Sabirabad, Biləsuvar, Neftçala, Salyan, Saatlı bölgələri
Lən. – Lənkəran şəhəri, Astara, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad, Masallı bölgələri
Quba – Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən bölgələri
Xar. – xarici dövlətlər

Son on iki ilin statistikası əsasında hər bir rayonun ayrı-ayrı fənlər üzrə ən qabaqcıl məktəbləri də müəyyənləşdirilib. Bunun üçün hər bir fənn üzrə abituriyentlərinin sayı 10-dan az olmayan məktəblər götürülüb. 6.25 və 6.26 saylı cədvəllərdə (bax: səh. 489–494) respublikanın rayonlarının hər bir fənn üzrə son on iki ildə stabil olaraq yaxşı nəticə göstərən məktəbləri təqdim edilib. Rayon və şəhər təhsil sektorları tərəfindən bu məktəblərin fəaliyyəti qiymətləndirilməli, onların qabaqcıl iş təcrübələri öyrənilib yayılmalıdır. Həmin məktəblərin məzunlarının yüksək nəticələr qazanması bəzən bütövlükdə pedaqoji kollektivlərin fəaliyyətindən çox, qabaqcıl iş təcrübəsi ilə seçilən bir neçə fənn müəlliminin, hətta bəzi hallarda bir müəllimin əməyi nəticəsində başa gəlir. Belə müəllimlərin fəaliyyəti öyrənilməlidir. Onların ictimaiyyətə tanıdılması, əməyinin layiqincə qiymətləndirilməsi digər müəllimlərin də dərslərə yaradıcı yanaşmasına səbəb olar ki, bu da nəticə etibarilə məktəblərdə təhsilin səviyyəsinin yüksəlməsinə müsbət təsir göstərər.

Ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu müsabiqəsində ümumtəhsil müəssisələri məzunlarının intellektual baxımdan daha hazırlıqlı hissəsi iştirak edir və onlar hər bir tələbə yeri uğrunda yüksək müsabiqədən keçməli olurlar. Qəbul imtahanları həm də gənclərin intellektinin formalaşmasında mühüm rol oynayan məktəb müəllimlərinin, bütövlükdə isə abituriyentlərin təmsil olunduğu bölgələrin pedaqoji ictimaiyyətinin, bir növ, hesabatıdır. Abituriyentləri (cari və əvvəlki illərin məzunları) ən yüksək və ən zəif nəticə göstərən bölgələrin siyahısı 1.69 və 1.70 saylı cədvəllərdə təqdim edilir.

Respublikanın müxtəlif bölgələrindən olan abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəriciləri üzrə aparılan statistik araşdırmalar göstərir ki, Ordubad rayonu abituriyentlərinin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizi daha yüksəkdir (bax: 1.69 saylı cədvəl). O da qeyd edilməlidir ki, son on ildə, bir qayda olaraq, Bakı şəhərindən və Ordubad rayonundan olan abituriyentlərin qəbulolma faizi yüksək olub.

Son illər qəbul imtahanlarında iştirak edən və qəbul olan abituriyentlərin arasında kənd rayonları abituriyentlərinin sayı artıb. Belə ki, 2011-ci ildə kənd rayonlarından olan abituriyentlərin sayı imtahanda iştirak edən abituriyentlər içərisində 52.76%, qəbul olan abituriyentlər içərisində isə 45.59% idisə, artıq 2015-ci ildə bu rəqəmlər, müvafiq olaraq, 54.67% və 50.05%-ə, 2016-cı ildə 55.51% və 52.13%, 2017-ci ildə 57.13% və 52.67%, 2018-ci ildə 58.18% və 54.15%-ə, 2019-cu ildə 57.82% və 54.38%-ə, 2020-ci ildə 59.64% və 56.84%-ə, 2021-ci ildə 59.67% və 55.84%-ə, 2022-ci ildə 58.62% və 54.96%-ə, 2023-cü ildə 57.98% və 53.40%-ə bərabər olmuşdur.

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ ABİTURİYENTLƏRİN QƏBULOLMA FAİZİNƏ GÖRƏ ƏN YÜKSƏK VƏ ƏN AŞAĞI NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN BÖLGƏLƏR

ƏN YÜKSƏK NƏTİCƏ Cədvəl 1.69

№	B Ö L G Ə	Abit. sayı	Qəbul olub	Qəbul-olma faizi
1	Ordubad rayonu	300	164	54.67
2	Kəngərli rayonu	182	98	53.85
3	Qubadlı rayonu	808	434	53.71
4	Sumqayıt şəhəri	4363	2215	50.77
5	Naxçıvan şəhəri	1115	557	49.96
6	Abşeron rayonu	3958	1940	49.01
7	Şəki rayonu	1837	891	48.50
8	Bakı şəhəri	32702	15834	48.42
9	Xocavənd rayonu	145	69	47.59
10	Şuşa rayonu	310	147	47.42

ƏN AŞAĞI NƏTİCƏ Cədvəl 1.70

№	B Ö L G Ə	Abit. sayı	Qəbul olub	Qəbul-olma faizi
1	Lerik rayonu	433	144	33.26
2	Tovuz rayonu	1645	540	32.83
3	Göygöl rayonu	811	266	32.80
4	Xızı rayonu	165	54	32.73
5	Xaçmaz rayonu	1701	549	32.28
6	Şabran rayonu	609	196	32.18
7	Ağsu rayonu	582	184	31.62
8	Samux rayonu	599	187	31.22
9	Qusar rayonu	842	231	27.43
10	Daşkəsən rayonu	201	48	23.88

Respublikanın böyük şəhərlərini təmsil edən abituriyentlərin (cari və əvvəlki illərin məzunları) ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəriciləri 1.71 saylı cədvəldə təqdim edilib. Abituriyentlərinin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizinə görə Sumqayıt şəhərinin nəticələri digər şəhərlərin göstəricilərindən yüksəkdir. İmtahanda iştirak edən hər 100 Sumqayıt məktəblisindən 50-51-i ali təhsil müəssisəsinə qəbul olub.

Naxçıvan şəhəri də abituriyentlərinin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizinə görə fərqlənir. Cədvəldən göründüyü kimi, imtahanda iştirak edən hər 100 məktəblidən 49-50-si ali təhsil müəssisəsinə qəbul olub. Naxçıvan şəhərinin göstəricisinin bu dərəcədə yüksək olması daha çox bu şəhərin məktəblərini bitirən abituriyentlərin yerli ali təhsil müəssisələrinə üstünlük vermələri və bu ali təhsil müəssisələrinə istəyin digər regionlarda elə də yüksək olmadığından irəli gəlir. Əgər 1.68 saylı cədvələ nəzər salsaq, Naxçıvan Dövlət Universiteti, "Naxçıvan" Universiteti və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna qəbul olanların müvafiq olaraq 71.25, 70.27 və 64.44%-ni Naxçıvan MR-in məktəblilərinin təşkil etdiyini görərik. Respublikanın qalan ali təhsil müəssisələrinə (Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Akademiyası istisna olmaqla) qəbul olan abituriyentlər arasında Naxçıvan MR-dən olan abituriyentlərin payı 3%-dən çox olmayıb.

Bakı şəhərinin abituriyentləri ənənəvi olaraq qəbulolma göstəricisinə görə ən yaxşılardan olub və aşağıdakı cədvəldən də göründüyü kimi, imtahanda iştirak edən hər 100 Bakı məktəblisindən 48-49-u ali təhsil müəssisəsinə qəbul olub.

Ötən ilə nəzərən, bu il böyük şəhərləri təmsil edən abituriyentlər seçməsində ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların nisbi çəkisi azalmışdır.

Cədvəl 1.71

RESPUBLİKANIN BÖYÜK ŞƏHƏRLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	Ş Ə H Ə R	Abituriyentlərin sayı			Qəbul olub			Qəbulolma faizi		
		Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız
1	Sumqayıt	4363	2220	2143	2215	1003	1212	50.77	45.18	56.56
2	Naxçıvan	1115	539	576	557	237	320	49.96	43.97	55.56
3	Bakı	32702	16696	16006	15834	7302	8532	48.42	43.74	53.31
4	Mingəçevir	1224	593	631	532	223	309	43.46	37.61	48.97
5	Gəncə	3871	1851	2020	1590	702	888	41.07	37.93	43.96

Rayon təhsil sektorları üçün maraqlı olacağı nəzərə alınaraq tam orta məktəbi 2023-cü ildə bitirmiş abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəriciləri haqqında məlumat 1.72 saylı cədvəldə təqdim olunur. Cədvəldən göründüyü kimi, Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan liseylər respublikanın digər ümumtəhsil müəssisələri ilə müqayisədə ənənəvi olaraq üstünlüyə malikdir. Qəbul

imtahanlarında iştirak edən Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan liseylərin və özəl liseylərin abituriyentlərinin 56.18%-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Həm respublika üzrə, həm də respublikanın bölgələri içərisində bu göstərici üzrə ən yüksək nəticə Kəngərli rayonunun məzunlarına məxsusdur. Bu il Kəngərli rayonunun imtahanda iştirak edən hər 100 məzunundan 65-66 nəfəri ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur.

1.72 saylı cədvəldə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan builki məzunların onların ümumi sayına nəzərən faizi də təqdim edilib. Bu göstərici üzrə cari ildə Naxçıvan və Sumqayıt şəhərlərinin, Qubadlı, Şahbuz və Xocavənd rayonlarının ümumtəhsil müəssisələri respublikanın digər bölgələrini təmsil edən məktəblərlə müqayisədə çox böyük üstünlüyə malikdir. Məktəbi 2023-ci ildə bitirən hər 100 nəfər məzundan Naxçıvan şəhəri üzrə 60-61-i, Qubadlı rayonu üzrə 57-58-i, Sumqayıt şəhəri, Şahbuz və Xocavənd rayonları üzrə 54-55-i ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, böyük şəhərlərin ümumtəhsil müəssisələrinə nəzərən bölgə məktəblərinin nisbətən az sayda məzununun ali təhsil müəssisələrinə sənəd verməsi səbəbindən bölgə məzunlarının bütövlükdə qəbulolma faizi aşağı olub. Məsələn, Sabirabad rayonunun qəbul imtahanlarında iştirak edən məzunlarının ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizi 37.65-ə bərabərdir, lakin qəbul imtahanlarında məzunların yalnız 63.47%-i iştirak etdiyindən bütövlükdə rayon məzunlarının ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma faizi cəmi 23.90%-ə bərabərdir.

Cədvəl 1.72

2023-CÜ İL MƏZUNLARININ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	TƏHSİL SEKTORU	Məzunların sayı	Abituriyentlər		Qəbul olan abituriyentlər		
			sayı	faizi (bölgənin məzunlarının sayına görə)	sayı	faizi (bölgənin abituriyentlərinin sayına görə)	faizi (bölgənin məzunlarının sayına görə)
1	Naxçıvan şəhəri	829	816	98.43	500	61.27	60.31
2	Qubadlı rayonu	712	677	95.08	409	60.41	57.44
3	Şahbuz rayonu	146	136	93.15	80	58.82	54.79
4	Xocavənd rayonu	115	110	95.65	63	57.27	54.78
5	Sumqayıt şəhəri	3824	3595	94.01	2070	57.58	54.13
6	Ordubad rayonu	285	238	83.51	151	63.45	52.98
7	Cəbrayıl rayonu	623	577	92.62	316	54.77	50.72
8	Culfa rayonu	308	272	88.31	154	56.62	50.00
9	Bakı şəhəri	26460	24479	92.51	13060	53.35	49.36
10	Abşeron rayonu	3724	3438	92.32	1814	52.76	48.71
11	Sədərək rayonu	100	82	82.00	48	58.54	48.00
12	Şuşa rayonu	287	264	91.99	135	51.14	47.04
13	Zəngilan rayonu	414	374	90.34	194	51.87	46.86
14	Kəngərli rayonu	193	137	70.98	90	65.69	46.63
15	Babək rayonu	616	566	91.88	287	50.71	46.59
16	Gəncə şəhəri	3002	2775	92.44	1357	48.9	45.20
17	Şirvan şəhəri	661	567	85.78	298	52.56	45.08
18	Mingəçevir şəhəri	1075	985	91.63	476	48.32	44.28
19	Şərur rayonu	558	542	97.13	246	45.39	44.09
20	Laçın rayonu	1015	900	88.67	444	49.33	43.74
21	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	3316	2556	77.08	1436	56.18	43.31
22	İsmayıllı rayonu	726	644	88.71	312	48.45	42.98
23	Şəki rayonu	1818	1473	81.02	773	52.48	42.52
24	Kəlbəcər rayonu	1288	1077	83.62	537	49.86	41.69
25	Oğuz rayonu	384	337	87.76	160	47.48	41.67
26	Qəbələ rayonu	1222	1001	81.91	502	50.15	41.08
27	Ağdam rayonu	1661	1418	85.37	678	47.81	40.82
28	Neftçala rayonu	666	517	77.63	267	51.64	40.09
29	Hacıqabul rayonu	587	505	86.03	235	46.53	40.03
30	Bərdə rayonu	1454	1151	79.16	581	50.48	39.96
31	Qazax rayonu	817	741	90.70	320	43.18	39.17
32	Qax rayonu	478 (411)	386	80.75 (93.92)	187	48.45	39.12 (45.50)

Cədvəl 1.72 (ardı)

№	TƏHSİL SEKTORU	Məzunların sayı	Abituriyentlər		Qəbul olan abituriyentlər		
			sayı	faizi (bölgənin məzunlarının sayına görə)	sayı	faizi (bölgənin abituriyentlərinin sayına görə)	faizi (bölgənin məzunlarının sayına görə)
33	Füzuli rayonu	1061	908	85.58	409	45.04	38.55
34	Ağstafa rayonu	695	600	86.33	260	43.33	37.41
35	Xocalı rayonu	138	123	89.13	51	41.46	36.96
36	Masallı rayonu	1751	1274	72.76	643	50.47	36.72
37	Siyəzən rayonu	447	356	79.64	164	46.07	36.69
38	Astara rayonu	897	749	83.50	329	43.93	36.68
39	Lənkəran rayonu	2046	1609	78.64	748	46.49	36.56
40	Ağdaş rayonu	889	720	80.99	325	45.14	36.56
41	Zərdab rayonu	442	379	85.75	161	42.48	36.43
42	Şamaxı rayonu	769	671	87.26	280	41.73	36.41
43	Salyan rayonu	1225	931	76.00	437	46.94	35.67
44	Naftalan şəhəri	87	78	89.66	31	39.74	35.63
45	Şəmkir rayonu	1859	1503	80.85	649	43.18	34.91
46	Beyləqan rayonu	822	696	84.67	284	40.8	34.55
47	Ucar rayonu	676	545	80.62	232	42.57	34.32
48	Gədəbəy rayonu	836	609	72.85	284	46.63	33.97
49	Xızı rayonu	148	121	81.76	50	41.32	33.78
50	Biləsuvar rayonu	962	826	85.86	323	39.1	33.58
51	Göyçay rayonu	1073	769	71.67	353	45.9	32.90
52	Tərtər rayonu	662	530	80.06	216	40.75	32.63
53	Goranboy rayonu	987	795	80.55	320	40.25	32.42
54	Balakən rayonu	691 (682)	576	83.36 (84.46)	222	38.54	32.13 (32.55)
55	Göygöl rayonu	747	613	82.06	236	38.5	31.59
56	Qobustan rayonu	305	258	84.59	96	37.21	31.48
57	Lerik rayonu	402	338	84.08	126	37.28	31.34
58	Samux rayonu	526	447	84.98	163	36.47	30.99
59	İmişli rayonu	1075	774	72.00	333	43.02	30.98
60	Ağcabədi rayonu	1335	1028	77.00	413	40.18	30.94
61	Kürdəmir rayonu	1032	730	70.74	316	43.29	30.62
62	Quba rayonu	1553	1267	81.58	470	37.1	30.26
63	Tovuz rayonu	1726	1412	81.81	519	36.76	30.07
64	Ağsu rayonu	537	425	79.14	158	37.18	29.42
65	Zaqatala rayonu	1087 (1062)	777	71.48 (73.16)	312	40.15	28.70 (29.38)
66	Cəlilabad rayonu	1766	1253	70.95	501	39.98	28.37
67	Yevlax rayonu	1074	728	67.78	299	41.07	27.84
68	Şabran rayonu	610	467	76.56	169	36.19	27.70
69	Xaçmaz rayonu	1801	1331	73.90	490	36.81	27.21
70	Saatlı rayonu	757	498	65.79	203	40.76	26.82
71	Yardımlı rayonu	503	329	65.41	132	40.12	26.24
72	Sabirabad rayonu	1448	919	63.47	346	37.65	23.90
73	Daşkəsən rayonu	190	132	69.47	42	31.82	22.11
74	Qusar rayonu	909	672	73.93	200	29.76	22.00
75	İdman liseyləri	68	60	88.24	7	11.67	10.29
CƏMİ		**97978 (97877)**	**83162**	**84.88 (84.97)**	**40482**	**48.68**	**41.32 (41.36)**

Böyük şəhərlərdən və kənd rayonlarından olan abituriyentlərin istəklərində oxşar cəhətlər olsa da, bilikləri fərqlidir. Bu fərq özünü ən çox ingilis dili fənninə verilən cavablarda göstərir.

Respublikanın böyük şəhərlərindən və kənd rayonlarından olan abituriyentlərin ayrı-ayrı ixtisas qruplarına meyilləri və fənlər üzrə test suallarına cavabvermə göstəricilərinin hər biri ayrılıqda araşdırılıb. Nəticələrə əsasən hər iki kontingentin ixtisas qruplarına olan istək və meyilləri arasında fərq, demək olar ki, yox dərəcəsindədir. Həm böyük şəhərlərin, həm də kənd rayonlarının oğlan abituriyentləri riyaziyyat və mühəndislik ixtisasları qrupuna, qız abituriyentləri isə humanitar və pedaqoji ixtisaslar qrupuna daha çox üstünlük verirlər. Lakin bu iki kontingentdən olan abituriyentlərin imtahan fənləri üzrə test tapşırıqlarına cavablarında ciddi fərq vardır. Böyük şəhərlərdən olan abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsi kənd rayonlarından olan abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsindən yüksəkdir. Bu üstünlük özünü, ənənəvi olaraq, daha çox ingilis dili fənni üzrə hazırlıq səviyyəsində göstərir. Bu müqayisənin əyani olması üçün aşağıdakı diaqramları (şəkil 1.24) təqdim edirik. Diaqramdan da aydın görünür ki, şəhərlərdən olan abituriyentlərin səviyyəsi bütün fənlər üzrə yüksəkdir. Bu, şübhəsiz, şəhər məktəblərinin maddi-texniki bazasının, təlim-tədris texnologiyasının, informasiya təminatının kənd məktəbləri ilə müqayisədə xeyli üstün olması və digər obyektiv amillərlə bağlıdır. Bununla belə, son illər dövlət xətti ilə, həmçinin Heydər Əliyev Fondu tərəfindən respublikanın müxtəlif bölgələrində, əsasən də kənd rayonlarında müasir standartlara cavab verən məktəblərin inşa edilməsi, onların maddi-texniki bazasının və müəllim potensialının gücləndirilməsi şəhər və rayon abituriyentlərinin bilikləri arasındakı fərqin azalmasına təsir göstərir.

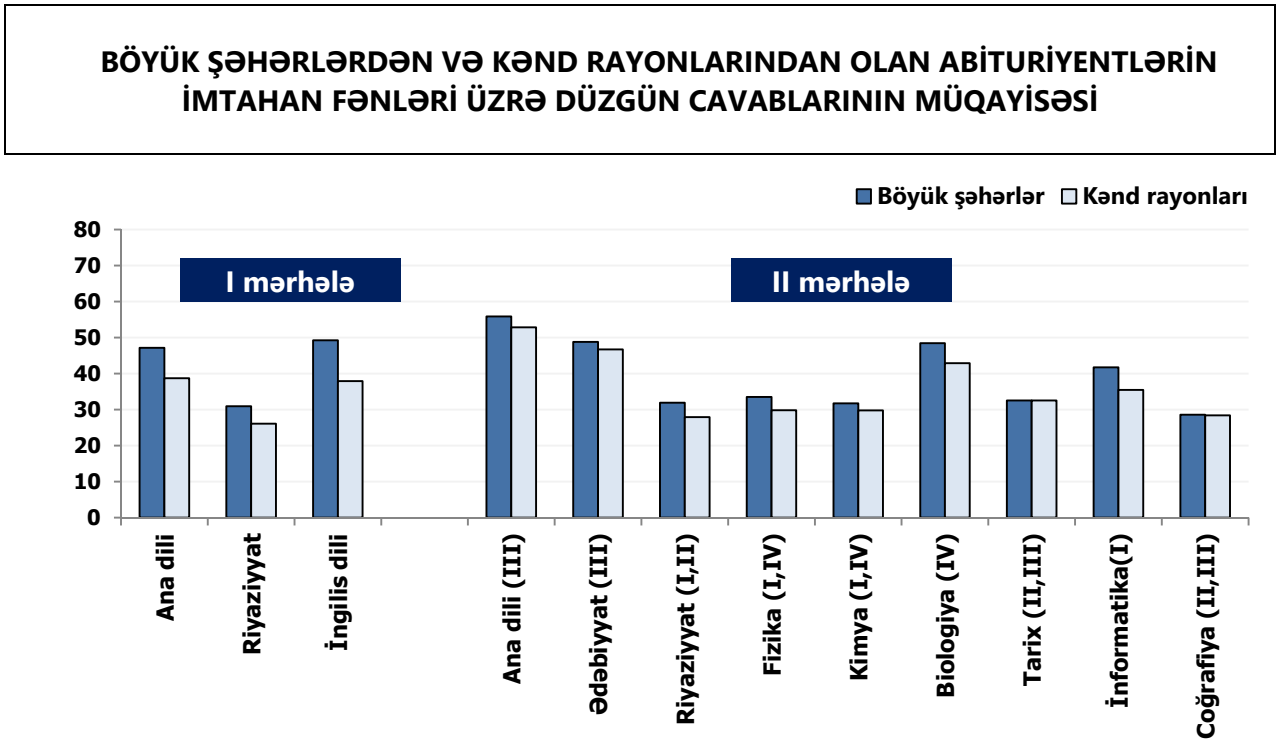

Şəkil 1.24

Məcburi köçkün ailələrindən olan abituriyentlərin imtahan nəticələri ilbəil yaxşılaşır. Onların təhsil problemlərinin həlli diqqət mərkəzindədir.

Dövlət İmtahan Mərkəzi məcburi köçkün və qaçqın ailələrindən olan şagirdlərin və abituriyentlərin qəbul imtahanlarına hazırlığına kömək göstərilməsini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır. Hər il onlarla görüşlər təşkil olunur, peşəyönü istiqamətli söhbətlər aparılır, onları imtahanların texnologiyası ilə tanış etmək məqsədilə pulsuz sınaq imtahanları keçirilir. Onlara dərsliklər, dərs vəsaitləri, "Abituriyent" jurnalları, həmçinin imtahanlarda istifadə olunmuş test kitabçaları hədiyyə olunur. Bütün bunlar və digər amillər məcburi köçkün və qaçqın ailəsindən olan abituriyentlərin təhsillərini davam etdirmək istəklərinə, imtahan göstəricilərinə müsbət təsir göstərir. Bu il ali təhsil müəssisələrinə sənəd verən 14637 məzundan (12600 abituriyent və 2037 subbakalavr) 6230-u (5556 abituriyent və 674 subbakalavr) tələbə adı qazanıb.

1.1 Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulu

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Ali təhsil müəssisələrində yeni maliyyələşdirmə mexanizminin tətbiq edilməsi barədə" 10 fevral 2010-cu il tarixli Fərmanına əsasən 2010/2011-ci tədris ilindən başlayaraq gənclərin Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində həm dövlət sifarişi, həm də ödənişli əsaslarla təhsil alması üçün qəbul aparılır. Dövlət sifarişi əsasında təhsil adambaşına maliyyələşdirmə prinsipi ilə həyata keçirilir. Bu o deməkdir ki, müəyyən ixtisaslar üzrə mütəxəssis hazırlığını dövlət sifarişinə əsasən yerinə yetirən təhsil müəssisələrinə maliyyə vəsaitləri tələbələrin sayından asılı olaraq ayrılır.

Ali təhsildə adambaşına maliyyələşdirmə mexanizmi dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində tətbiq olunan mütərəqqi metodlardandır. Belə bir mexanizmin tətbiqi ali təhsildə keyfiyyətin yüksəlməsinə, ali təhsil müəssisələri arasında dövlət sifarişi əsasında təhsil alan tələbə uğrunda rəqabətin yaranmasına xidmət edir.

Tətbiq olunan qaydaya əsasən mülkiyyət formasından asılı olmayaraq qanunvericiliyə uyğun fəaliyyət göstərən bütün ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi ilə mütəxəssis hazırlığında iştirak etmək imkanı yaradılmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, qəbul imtahanında yüksək nəticə əldə edərək dövlət sifarişi əsasında dövlət, yaxud özəl ali təhsil müəssisəsinə qəbul olan abituriyentin təhsili üçün nəzərdə tutulan vəsait həmin ali təhsil müəssisəsinin hesabına köçürülür.

2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında 25911 (əlavə olaraq 128 yer müsabiqədənkənar) tələbə qəbulu nəzərdə tutulmuşdu. Bu yerlərin 50.03%-i I qrupun (yerlərin 62.73%-i RK altqrupunun, 37.27%-i Rİ altqrupunun), 16.65%-i II qrupun, 16.22%-i III qrupun (yerlərin 94.77%-i DT altqrupunun, 5.23%-i TC altqrupunun), 11.32%-i IV qrupun, 5.77%-i V qrupun payına düşürdü. Ötən illə müqayisədə cari ildə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına tələbə qəbuluna ayrılan yerlərin sayı 12.30% (2839 yer) artmış, ümumi qəbul planındakı payı isə 44.98%-dən 46.86%-dək artmışdır.

Ayrılmış yerlərin sayındakı dəyişiklik ixtisas qrupları üzrə müxtəlif olmuşdur. Cari ildə I, II, IV və V qruplara daxil olan ixtisaslar üçün ayrılan yerlər müvafiq olaraq, 23.89, 7.00, 16.20 və 0.34% artmış, III qrupa daxil olan ixtisaslar üçün isə 7.83% azalmışdır.

Ümumiyyətlə, son beş ildə dövlət sifarişi üzrə ayrılan plan yerlərində artım müşahidə olunub. Belə ki, 2019-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərin sayı 31.23% (6167 yer) artmışdır (1.1.1 saylı şəklə bax).

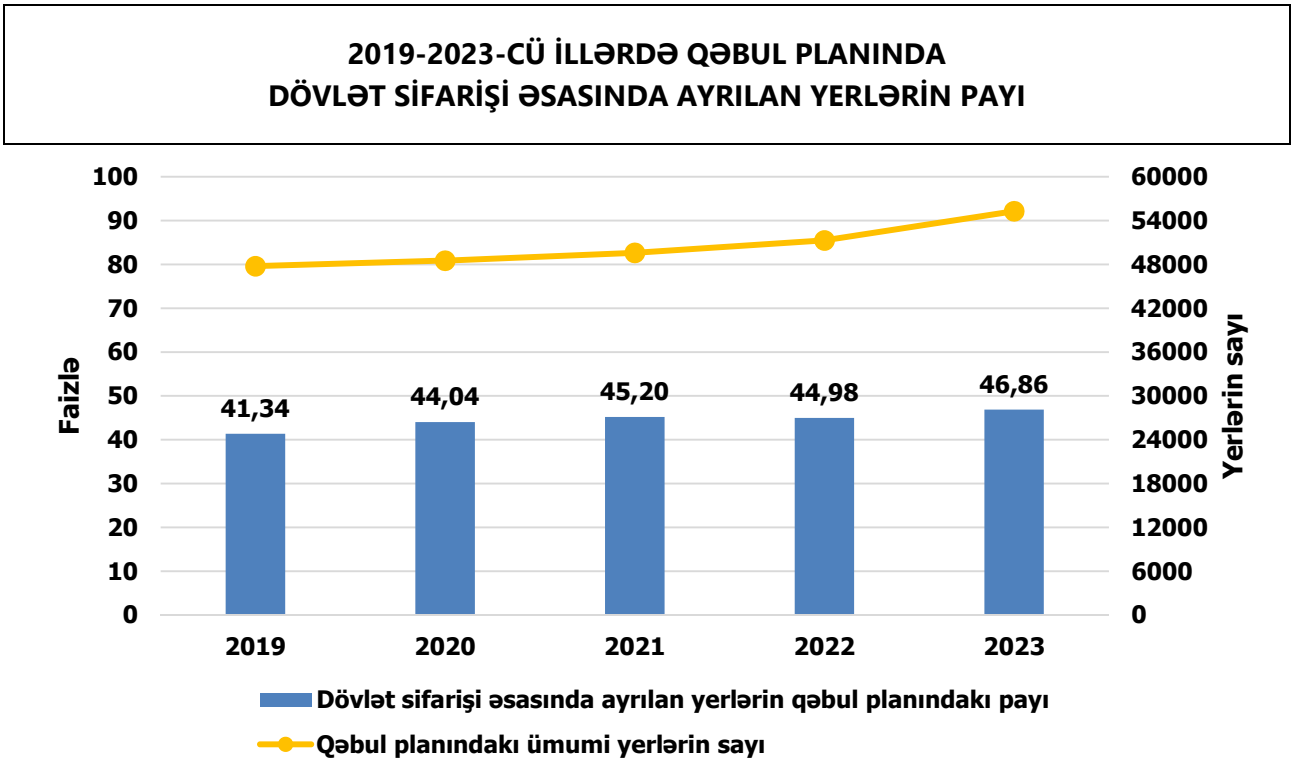

Şəkil 1.1.1

2019-cu illə müqayisədə 2023-cü ildə hər 100 məzuna düşən dövlət sifarişli plan yerlərinin sayı da artmışdır. 2019-cu ildə hər 100 məzuna 24-25 yer düşürdüsə, 2023-cü ildə bu göstərici 26-27-yə bərabər olmuşdur.

Bu il 30 mülki dövlət və 11 özəl ali təhsil müəssisəsi dövlət sifarişinin yerinə yetirilməsində iştirak etmişdir. Ali təhsil müəssisələri arasında dövlət sifarişi əsasında ən çox mütəxəssis hazırlamaq imkanına Bakı Dövlət Universiteti (5431 yer), Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (3891 yer), Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (3605 yer) və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (3381 yer) malik olmuşdur.

Dövlət sifarişi ilə qəbul aparılan yerlər üzrə müsabiqə Azərbaycan və rus bölmələri ilə birgə aparılmışdır. Nəticədə, Azərbaycan bölməsindən 68306, rus bölməsindən isə 8251 abituriyent bu yerlərin müsabiqəsində iştirak etmək hüququ qazanmışdı. Ümumilikdə isə dövlət sifarişi ilə qəbul aparılan yerlərin müsabiqəsində 76557 abituriyent və 17504 subbakalavr iştirak etmək hüququ qazanmışdı. Abituriyentlərin 22.49%-i (17214 nəfər) I qrupun (onlardan 96.24%-i (16567 nəfər) RK altqrupunun, 37.39%-i (6437 nəfər) Rİ altqrupunun), 8.89%-i (6803 nəfər) II qrupun, 19.37%-i (14826 nəfər) III qrupun (onlardan 98.71%-i (14635 nəfər) DT altqrupunun, 25.64%-i (3801 nəfər) TC altqrupunun), 5.74%-i (4393 nəfər) IV qrupun, 99.88%-i (76464 nəfər) V qrupun, subbakalavrların 35.32%-i (6183 nəfər) I qrupun, 33.59%-i (5880 nəfər) II qrupun, 20.20%-i (3536 nəfər) III qrupun, 12.34%-i (2160 nəfər) IV qrupun, 2.29%-i (400 nəfər) V qrupun payına düşüb.

V ixtisas qrupuna istəyin bu dərəcədə yüksək olması daha çox cari ilin məzunları ilə bağlıdır. Bildiyimiz kimi, cari ilin məzunları V ixtisas qrupu üzrə ixtisasların müsabiqəsində buraxılış imtahanının nəticələri əsasında iştirak ediblər. Həmçinin cari ilin məzunları ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında ilk dəfə iştirak etdikləri üçün onların iştirakı dövlət büdcəsi tərəfindən maliyyələşdirilmişdir. Lakin faktiki olaraq onların bir çoxunun bu qrupa aid olan ixtisaslara marağı çox az olub və yaxud heç olmayıb. Belə ki, müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanan abituriyentlərin 99.88%-i V ixtisas qrupunun payına düşsə də, belələri ixtisas seçimində iştirak edən abituriyentlər arasında cəmi 17.71% təşkil etmişdir.

Dövlət sifarişi ilə qəbul aparılan yerlər üzrə müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanan abituriyentlərin 37642-si (49.17%), subbakalavrlardan isə 9684-ü (55.32%) öz ərizələrində bu yerləri qeyd etmişdi. Ötən illə müqayisədə abituriyentlər arasında müsabiqə iştirakçılarının sayı 3.46% az olmuş, onların 89.94%-i (33854 nəfər) Azərbaycan, 10.06%-i (3788 nəfər) isə rus bölməsini təmsil etmişdir. Azərbaycan bölməsində abituriyentlərin 37.55%-i I qrupun (onlardan 86.75%-i RK, 33.67%-i Rİ altqrupunun), 15.58%-i II qrupun, 23.83%-i III qrupun (onlardan 95.75%-i DT, 17.35%-i TC altqrupunun), 8.79%-i IV qrupun, 16.31%-i isə V qrupun dövlət sifarişli yerlərini öz ərizələrində qeyd etmişdi. Rus bölməsində bu göstəricilər müvafiq olaraq 32.92% (onlardan 81.40%-i RK, 37.45%-i Rİ), 12.94%, 20.56% (onlardan 91.27%-i DT, 28.50%-i TC), 8.92% və 30.17%-dir. Ən yüksək müsabiqə vəziyyəti V qrupda (1 yerə 3.9 ərizə), ən aşağı müsabiqə vəziyyəti isə I və IV qruplarda (1 yerə 0.9 ərizə) müşahidə edilmişdir.

Təhlil göstərir ki, ödənişli ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin 99.75%-i dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerlərin müsabiqəsində iştirak etmək hüququ qazanmışdır. Qeyd edək ki, cari ildə dövlət sifarişli və ödənişli yerlər üçün müsabiqə şərtləri eyni olmuşdur. Bu göstərici I, IV və V qruplar üzrə 100%, II qrup üzrə 62.35%, III qrup üzrə isə 82.67% təşkil etmişdir. II və III qruplar üzrə dövlət sifarişli və ödənişli yerlər üzrə müsabiqə şərtlərinin eyni olmasına baxmayaraq, göstəricilərin 100%-dən az olmasının səbəbi bəzi ixtisasların ödənişli yerləri üzrə müsabiqə şərtlərinin müsabiqəyə buraxılmaq üçün qoyulan ümumi şərtlərdən aşağı (bu ixtisasların ödənişli yerləri üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün tələb olunan minimal bal 150 olub) olması ilə əlaqədardır. I və IV ixtisas qruplarında da bəzi ixtisasların müsabiqəsində iştirak üçün tələb olunan minimal bal 150 olub, lakin bu müsabiqə şərti həm də həmin ixtisasların dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərinə də şamil olunmuşdur. Bu hesabla, əlavə olaraq I qrupda 4974 nəfərin, IV qrupda isə 916 nəfərin təkcə bu ixtisasların dövlət sifarişli yerlərinin müsabiqəsində iştirak etmək hüququ olmuşdur. Əgər bu abituriyentlər nəzərə alınmasa idi, o zaman təhsili ödənişli əsaslarla olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin I qrup üzrə yalnız 71.10%-nin, IV qrup üzrə 79.15%-nin, bütövlükdə isə 99.69%-nin dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerlərin müsabiqəsində iştirak etmək hüququ olardı.

Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerlərin, bu yerlər uğrunda müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanan və iştirak edən abituriyentlərin ixtisas qrupları üzrə paylanması, eləcə də qruplarda yaranan müsabiqə vəziyyəti 1.1.1 saylı cədvəldə təqdim edilir.

Cədvəl 1.1.1

DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA AYRILAN YERLƏR ÜZRƏ MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN ƏRİZƏLƏRİNİN SAYI VƏ MÜSABİQƏ VƏZİYYƏTİ

№	İxtisas qrupu		Dövlət sifarişi	Müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış abituriyentlərin sayı			Müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin sayı			Müsabiqə vəziyyəti
				Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Bütöv-lükdə	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Bütöv-lükdə	
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	Bütövlükdə	12964[1]	15514	1700	17214	12713	1247	13960	0.904
		RK altqrupu	8132	14984	1583	16567	11028	1015	12043	1.016
		Rİ altqrupu	4832	5762	675	6437	4280	467	4747	0.846
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları		4313	6239	564	6803	5276	490	5766	1.262
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	Bütövlükdə	4204	13488	1338	14826	8069	779	8848	1.799
		DT altqrupu	3984	13333	1302	14635	7726	711	8437	1.738
		TC altqrupu	220	3386	415	3801	1400	222	1622	4.072
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları		2934	3773	620	4393	2976	338	3314	0.936
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları		1496	68215	8249	76464	5523	1143	6666	3.907
C Ə M İ			**25911**	**68306**	**8251**	**76557**	**33854**	**3788**	**37642**	**1.278**

1) I qrupda əlavə olaraq maksimum 330 yer Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin, Naxçıvan Dövlət Universitetinin və Lənkəran Dövlət Universitetinin dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisasları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Plan yerləri və müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin sayının 1992-2023-cü illər üzrə dinamikasının (şəkil 1.1.3) təhlili göstərir ki, 1996-cı ildən başlayaraq, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlər üzrə qəbul planı 2019-cu ilə kimi, demək olar ki, sabit qalıb. 2019-cu ildə isə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlərin sayında kəskin artım müşahidə olunur. 2020, 2021, 2022 və 2023-cü illərdə də bu tendensiya davam etmiş və ötən illərlə müqayisədə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlərin sayı artmışdır.

Müsabiqə iştirakçılarının sayında illər ərzində böyük dəyişikliklər baş verib. Bu dəyişikliklər, bir tərəfdən məktəb məzunlarının sayı və onların qəbul imtahanlarında nümayiş etdirdikləri bilik səviyyəsi ilə əlaqədardırsa, digər tərəfdən ayrı-ayrı illərdə DİM-in müsabiqə şərtlərində apardığı təkmilləşdirmələrlə bağlıdır. Test üsulu ilə qəbul aparılan ilk illərdə dəyişikliklər daha çox olub. Ən ciddi dəyişiklik 2002 və 2010-cu illərə təsadüf etmişdir ki, bu da 2002-ci ildə respublikada məktəb məzunlarının sayının kəskin şəkildə azalması, 2010-cu ildə isə ali təhsil müəssisələrində yeni maliyyələşdirmə mexanizminin tətbiq edilməsi ilə əlaqədardır.

1992-2023-CÜ İLLƏRDƏ QƏBUL PLANI VƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN SAYININ DİNAMİKASI (DÖVLƏT BÜDCƏSİNİN VƏSAİTİ HESABINA MALİYYƏLƏŞƏN YERLƏR ÜZRƏ MÜSABİQƏ ŞƏRTLƏRİNİ ÖDƏYƏN ABİTURİYENTLƏR)

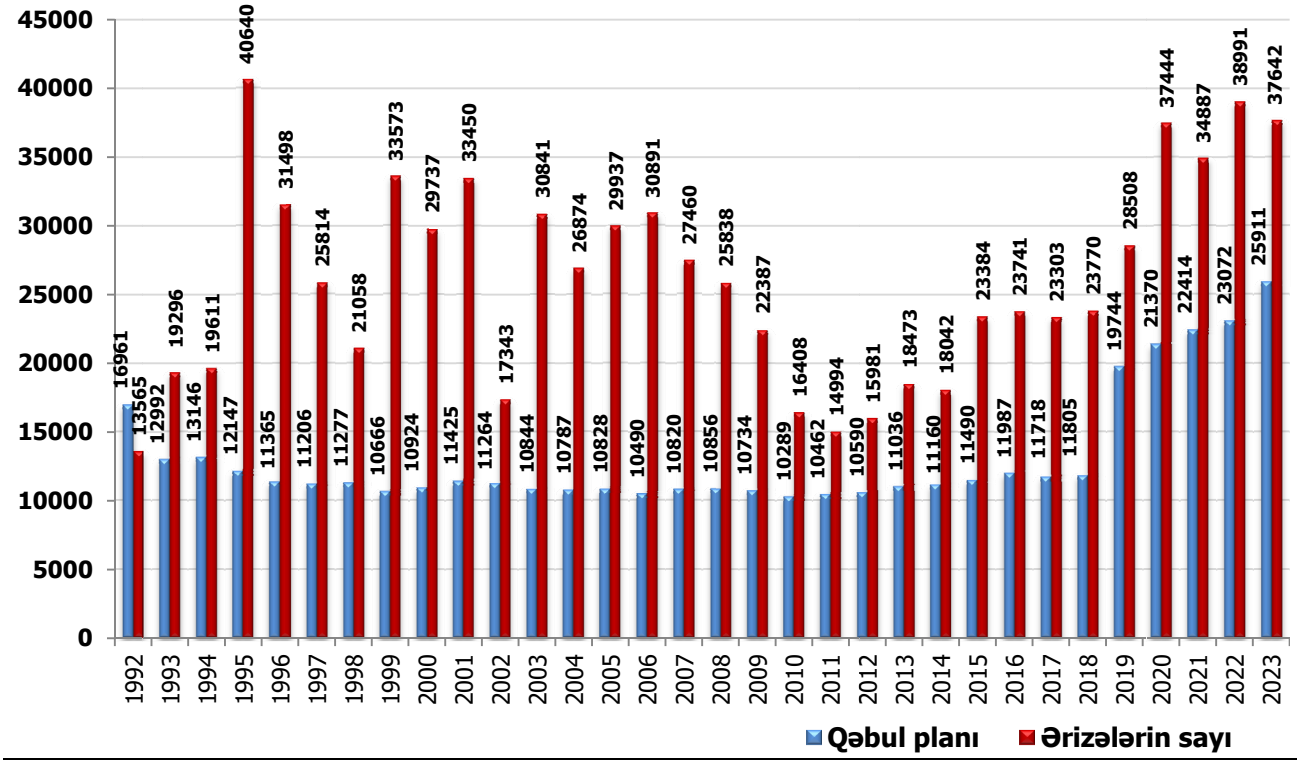

Şəkil 1.1.3

İxtisas qrupları üzrə builki qəbul planı, abituriyent ərizələrinin sayı və müsabiqə vəziyyətinin ötən ilin müvafiq göstəriciləri ilə müqayisəsinin rəqəmlərlə ifadəsi 1.1.2 saylı cədvəldə təqdim edilir. Ötən illə müqayisədə cari ildə ərizələrin sayı 3.46% artıb.

Cari ildə dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlərin artması və ərizələrin isə azalması nəticəsində bu yerlərə müsabiqə 14.69% azalmışdır. Hər bir qrup üzrə ayrılıqda baxdıqda, müsabiqə vəziyyətinin I, IV və V qruplarda azaldığı, II və III qruplarda artdığı müşahidə olunur.

2023-cü ildə dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərin müsabiqəsində iştirak etmək üçün 9684 subbakalavr ərizə verib. Onların 39.80%-i (3854 nəfər) I qrupa, 24.99%-i (2420 nəfər) II qrupa, 20.27%-i (1963 nəfər) III qrupa, 14.13%-i (1368 nəfər) IV qrupa, 3.31%-i (321 nəfər) isə V qrupa ərizə verib.

Cədvəl 1.1.2

2022-Cİ VƏ 2023-CÜ İLLƏR ÜZRƏ QƏBUL PLANI VƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN SAYININ MÜQAYİSƏSİ (DÖVLƏT BÜDCƏSİNİN VƏSAİTİ HESABINA MALİYYƏLƏŞƏN YERLƏR ÜZRƏ İXTİSAS SEÇİMİNDƏ İŞTİRAK ETMİŞ ABİTURİYENTLƏR)

İxtisas qrupu	Dövlət sifarişi (illər üzrə)			Ərizə vermiş abituriyentlərin sayı (illər üzrə)			Müsabiqə vəziyyəti (illər üzrə)		
	2022	2023	fərq, %-lə	2022	2023	fərq, %-lə	2022	2023	fərq, %-lə
I	10464	12964	+23.89	15768	13960	-11.47	1.286	0.904	-29.70
II	4031	4313	+7.00	5233	5766	+10.19	1.225	1.262	+3.02
III	4561	4204	-7.83	8816	8848	+0.36	1.656	1.799	+8.64
IV	2525	2934	+16.20	3078	3314	+7.67	1.024	0.936	-8.59
V	1491	1496	+0.34	7372	6666	-9.58	4.220	3.907	-7.42
CƏMİ	**23072**	**25911**	**+12.30**	**38991**	**37642**	**-3.46**	**1.498**	**1.278**	**-14.69**

("-" ötən illə müqayisədə azalmanı, "+" isə artmanı göstərir)

Builki qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən ali təhsil müəssisələrinin dövlət sifarişi əsasında ayrılan 25911 plan yerinə 26043 nəfər qəbul olmuş, dövlət sifarişi 100.51% yerinə yetirilmişdir. Qəbul olanlardan 132 nəfəri Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Lənkəran Dövlət Universiteti üçün nəzərdə tutulmuş əlavə yerlərə qəbul olmuşdur.

Hər il ali təhsil müəssisələrinə qeydiyyat başa çatdıqdan sonra məlum olur ki, bəzi abituriyentlər müəyyən ixtisaslar üzrə təhsil almaqdan imtina edirlər. Nəticədə, bu ixtisaslar üzrə dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərin bir hissəsi boş qalır. Bundan başqa, müəyyən ixtisaslar üzrə də müsabiqə şərtini ödəyən abituriyentlərin sayı kifayət qədər olmadığı üçün boş yerlər qalır. Bu səbəbdən, 2021-ci ildə ilk dəfə olaraq hər hansı bir ixtisas üzrə boş qalan dövlət sifarişli yerlər "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) təsnifatı"na əsasən həmin ixtisasın daxil olduğu ixtisaslar qrupuna aid olan digər ixtisaslara ödənişli əsaslarla qəbul olan abituriyentlər arasında onların qəbul imtahanında əldə etdikləri nəticələrə əsasən paylanıb. Beləliklə, ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslarla qəbul olan abituriyentlərin bir hissəsi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq imkanı əldə edib. Cari ildə də boş qalan yerlər bu formada digər ixtisaslar arasında paylanmışdır. Bu səbəbdən də aşağıdakı cədvəldə bəzi qruplarda dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olma faizi 100-dən çox olmuşdur. Məsələn, ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirmə başa çatdıqdan sonra "Kompüter elmləri" ixtisası üzrə dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərdən 61-i boş qalmışdır. Bu ixtisas "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) təsnifatı"na əsasən "Təbiət ixtisasları qrupu"na daxildir. Bu səbəbdən, boş qalan 61 yer həmin qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslarla qəbul olan və ən yüksək nəticə əldə edən 61 abituriyent arasında bölüşdürülmüşdür. Nəticədə, bu abituriyentlər qəbul olduqları ixtisaslar üzrə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq imkanı əldə etmişdir.

Dövlət sifarişli yerlər üzrə müsabiqədə I ixtisas qrupundan 17814 nəfər (13960 abituriyent, 3854 subbakalavr) iştirak etmişdir. Onların Azərbaycan bölməsində 72.93%-i, rus bölməsində isə 78.19%-i qəbul olmuş, dövlət sifarişi 100.81% yerinə yetirilmişdir. II ixtisas qrupu üzrə müsabiqədə 8186 nəfər (5766 abituriyent, 2420 subbakalavr) iştirak etmişdir. Onların Azərbaycan bölməsində 52.29%-i, rus bölməsində isə 61.06%-i qəbul olmuş, dövlət sifarişi 100.53% yerinə yetirilmişdir. III ixtisas qrupundan müsabiqədə 10811 nəfər (8848 abituriyent, 1963 subbakalavr) iştirak etmişdir. Onların Azərbaycan bölməsində 39.26%-i, rus bölməsində isə 34.67%-i qəbul olmuş, dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlər 100.00% dolmuşdur. IV ixtisas qrupundan müsabiqədə 4682 nəfər (3314 abituriyent, 1368 subbakalavr) iştirak etmişdir. Onların Azərbaycan bölməsində 62.38%-i, rus bölməsində isə 66.85%-i qəbul olmuş, dövlət sifarişi 100.10% yerinə yetirilmişdir. V ixtisas qrupundan müsabiqədə 6987 nəfər (6666 abituriyent, 321 subbakalavr) iştirak etmişdir. Onların Azərbaycan bölməsində 20.77%-i, rus bölməsində isə 24.78%-i qəbul olmuş, dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlər 100.07% dolmuşdur. Dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlər üzrə qəbulun nəticələri 1.1.3 saylı cədvəldə təqdim edilir.

Cədvəl 1.1.3

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA AYRILAN YERLƏRƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İxtisas qrupu		Dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərin sayı	Qəbul olanların sayı (ADAU, NDU və LDU üçün ayrılmış əlavə yerlər və qeydiyyat başa çatdıqdan sonra boş qalan dövlət sifarişli yerlərin paylanması da nəzərə alınmaqla)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Cəmi	
I	ümumilikdə	12964	11377 (11954)	1067 (1115)	12444 (13069)	95.99 (100.81)
	RK altqrupu	8132	7098 (7568)	575 (612)	7673 (8180)	94.36 (100.59)
	Rİ altqrupu	4832	4279 (4386)	492 (503)	4771 (4889)	98.74 (101.18)
II		4313	3937 (3955)	378 (381)	4315 (4336)	100.05 (100.53)
III	ümumilikdə	4204	3901 (3901)	303 (303)	4204 (4204)	100.00 (100.00)
	DT altqrupu	3984	3711 (3711)	273 (273)	3984 (3984)	100.00 (100.00)
	TC altqrupu	220	190 (190)	30 (30)	220 (220)	100.00 (100.00)
IV		2934	2632 (2689)	200 (248)	2832 (2937)	96.52 (100.10)
V		1496	1160 (1213)	267 (284)	1427 (1497)	95.39 (100.07)
CƏMİ		**25911**	**23007 (23712)**	**2215 (2331)**	**25222 (26043)**	**97.34 (100.51)**

Bütün ixtisas qrupları üzrə bütövlükdə götürüldükdə, qəbul olanların 91.05%-i (23712 nəfər) Azərbaycan, 8.95%-i (2331 nəfər) rus bölməsinə aiddir. 2022-ci ildə bu göstəricilər müvafiq olaraq 91.45 faiz (21238 nəfər) və 8.55 faiz (1985 nəfər) təşkil etmişdi. Bölmələr üzrə son on üç ilin qəbul imtahanlarının nəticələrinin təhlilindən aydın olur ki, dövlət vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən yerlərə müsabiqənin Azərbaycan və rus bölmələri ilə birgə aparılması zəif müsabiqə vəziyyəti yaranan rus bölməsinə qəbul olanların faizinin azalmasına səbəb olmuşdur. Belə ki, bu illər ərzində Azərbaycan bölməsinə qəbul olanların faizi 82.65-dən 91.05-ə qədər artmış, rus bölməsində isə 17.35-dən 8.95-ə qədər azalmışdır.

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin 45.68%-ni (202322 nəfər) oğlanlar, 54.32%-ni (24169 nəfər) qızlar təşkil edib. Dövlət sifarişi üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların 51.46%-ni (12524 nəfər) qız və 48.54%-ni (11811 nəfər) oğlan abituriyentlər təşkil edib. Subbakalavrlar arasında qəbul olanların 40.46%-ni (2072 nəfər) oğlanlar, 59.54%-ni (3049 nəfər) qızlar təşkil edib. Dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərə qəbul olanlar arasında isə oğlanların payı 48.42% (827 nəfər), qızların payı isə 51.58% (881 nəfər) olub.

Cari ilin məzunları arasında da analoji vəziyyət müşahidə olunur. Belə ki, ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların 46.00%-ni (18620 nəfər) oğlanlar, 54.00%-ni (21862 nəfər) qızlar, dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların isə 48.98%-ni (11168 nəfər) oğlanlar, 51.02%-ni (11634 nəfər) qızlar təşkil edib.

Məlum olduğu kimi, 2023-cü ildə dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərin nisbi sayı 2022-ci illə müqayisədə artmış, ümumi qəbul planındakı payı 44.98%-dən 46.86%-ə qalxmışdır. Bu həmin yerlərə qəbul olanların sayında da öz əksini tapmışdır. 1.1.4 və 1.1.5 saylı şəkilləri müqayisə etdikdə görürük ki, 2022-ci ildə dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların ümumi qəbul olanların içərisindəki payı 53.05%-dən 54.70%-dək artmışdır.

QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN DÖVLƏT SİFARİŞLİ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ PAYLANMASI

2022-ci il	2023-cü il
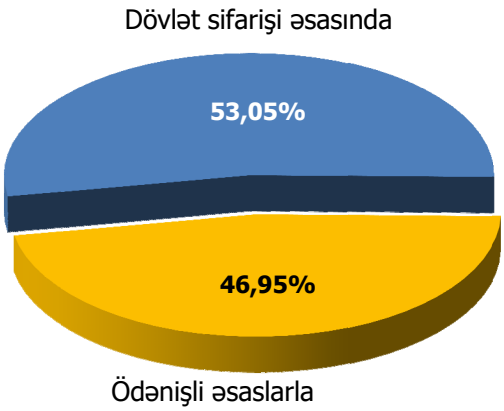	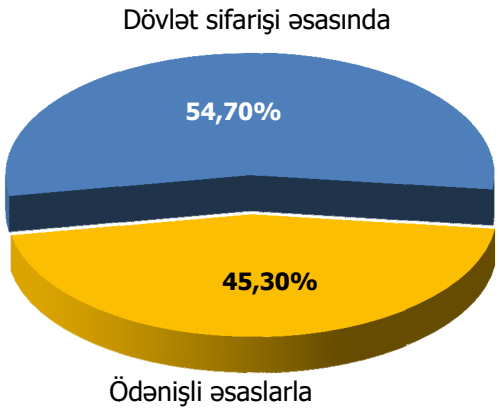
Şəkil 1.1.4	Şəkil 1.1.5

1.1.6 saylı şəkildə 2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən və ödənişli təhsil üzrə (xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla) qəbul olmuş abituriyentlərin imtahan ballarının paylanma diaqramları ixtisas qrupları ardıcıllığında təqdim edilmişdir. Diaqramın təhlili zamanı I və II qruplarda 600-700 bal intervalında bal toplayanların payının 500-600 bal toplayanlarla müqayisədə az olduğunu müşahidə edirik. Buna səbəb kimi yüksək hazırlıqlı abituriyentlərin seçimində təhsil haqqının dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına və yaxud öz hesabına olmasından asılı olmayaraq, ali təhsil müəssisələrinin və ixtisasların nüfuzunu qeyd etmək olar. I və II ixtisas qruplarında yüksək hazırlıqlı abituriyentlər Bakı Ali Neft Məktəbi və "ADA" Universitetinin ödənişli ixtisaslarını da öz ərizələrində ilk yerlərdə qeyd etmişdir. IV ixtisas qrupunda ən azı 600 bal toplayan abituriyentlərin (1 nəfər istisna olmaqla) demək olar ki, hamısı dövlət sifarişli yerlərə qəbul olunublar. Ümumiyyətlə, adambaşına maliyyələşmə mexanizmi tətbiq olunduqdan sonra dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsilin daha ədalətli şəkildə bölündüyünü görürük.

2023-cü İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞLİ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN İMTAHAN BALLARININ PAYLANMA DİAQRAMLARI
(ixtisas qrupları üzrə, xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla)

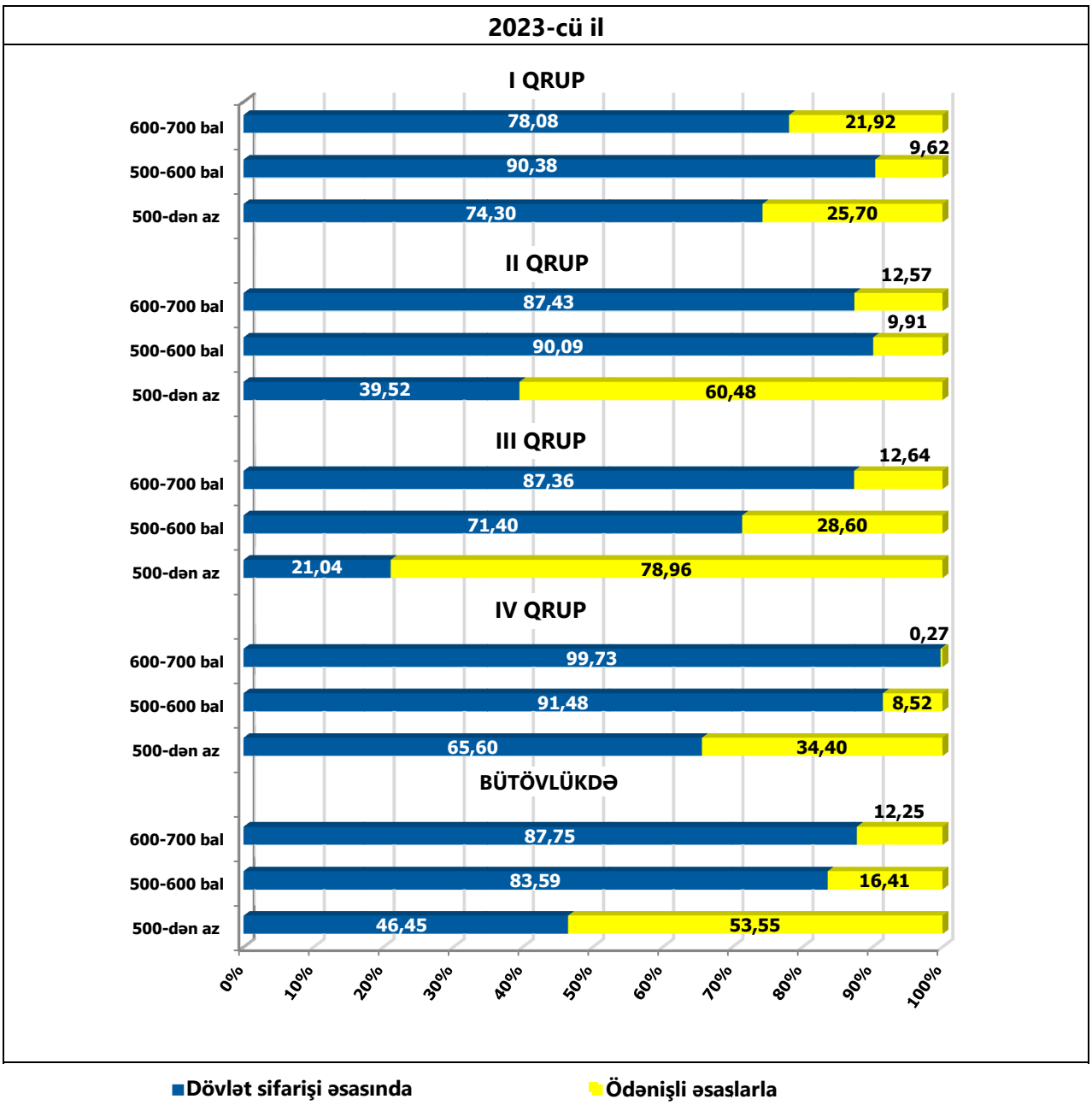

Şəkil 1.1.6

Ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinin dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulu imkanları (təhsil müəssisəsinin inhisarında olan ixtisaslar və digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə qəbul aparılan ixtisaslar üzrə) və bu imkanlardan istifadə edilməsini əks etdirən göstəricilər (qəbulolma faizləri) 1.1.4 saylı cədvəldə təqdim edilir.

Cədvəl 1.1.4

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN DÖVLƏT SİFARİŞİ İLƏ TƏLƏBƏ QƏBULU İMKANLARI VƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ

(subbakalavrlar istisna olmaqla)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Dövlət sifarişi üzrə ali təhsil müəssisəsinin kadr hazırlığı imkanı və qəbulun nəticəsi					o cümlədən dövlət sifarişi üzrə kadr hazırlığı üçün ali təhsil müəssisəsinin				
							inhisarında olan faktiki		digər ali təhsil müəssisələri ilə rəqabət apardığı faktiki		
		yerlərin sayı	bütün ali təhsil müəssisələri üzrə istifadə olunmayan yerlərin sayı	faktiki yerlərin sayı	faktiki yerlər üzrə qəbul olanların sayı	faktiki yerlər üzrə qəbulolma faizi	yerlərin sayı	yerlərin faizi	yerlərin sayı	yerlər üzrə qəbul olanların sayı	yerlər üzrə qəbulolma faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	5431	2	5429	3944	72.65	1012	18.64	4417	2932	66.38
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	17	3588	2869	79.96	526	14.66	3062	2343	76.52
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2525	143	2382	1355	56.88	118	4.95	2264	1237	54.64
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2513	213	2300	1033	44.91	260	11.30	2040	773	37.89
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	919	0	919	855	93.04	806	87.70	113	49	43.36
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3381	0	3381	1752	51.82	34	1.01	3347	1718	51.33
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	3891	0	3891	2953	75.89	15	0.39	3876	2938	75.80
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1190	0	1190	828	69.58	0	0.00	1190	828	69.58
9	Bakı Slavyan Universiteti	1280	0	1280	134	10.47	0	0.00	1280	134	10.47
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	0	1185	604	50.97	16	1.35	1169	588	50.30
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	0	437	332	75.97	0	0.00	437	332	75.97
12	Bakı Musiqi Akademiyası	155	2	153	110	71.90	11	7.19	142	99	69.72
13	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	7	136	80	58.82	8	5.88	128	72	56.25
14	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	614	27	587	373	63.54	120	20.44	467	253	54.18
15	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	249	5	244	169	69.26	55	22.54	189	114	60.32
16	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	0	615	318	51.71	0	0.00	615	318	51.71
17	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	40	0	40	37	92.50	30	75.00	10	7	70.00
18	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	573	0	573	542	94.59	300	52.36	273	242	88.64
19	Milli Aviasiya Akademiyası	587	1	586	416	70.99	129	22.01	457	287	62.80
20	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	165	0	165	165	100.0	145	87.88	20	20	100.00
21	Bakı Ali Neft Məktəbi	136	0	136	134	98.53	0	0.00	136	134	98.53
22	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	0	140	102	72.86	0	0.00	140	102	72.86
23	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	0	1683	590	35.06	52	3.09	1631	538	32.99
24	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	0	410	8	1.95	0	0.00	410	8	1.95
25	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	93	1532	942	61.49	497	32.44	1035	445	43.00
26	Gəncə Dövlət Universiteti	1797	0	1797	437	24.32	0	0.00	1797	437	24.32
27	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	2	1103	81	7.34	0	0.00	1103	81	7.34

Cədvəl 1.1.4 (ardı)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Dövlət sifarişi üzrə ali təhsil müəssisəsinin kadr hazırlığı imkanı və qəbulun nəticəsi					o cümlədən dövlət sifarişi üzrə kadr hazırlığı üçün ali təhsil müəssisəsinin				
							inhisarında olan faktiki		digər ali təhsil müəssisələri ilə rəqabət apardığı faktiki		
		yerlərin sayı	bütün ali təhsil müəssisələri üzrə istifadə olunmayan yerlərin sayı	faktiki yerlərin sayı	faktiki yerlər üzrə qəbul olanların sayı	faktiki yerlər üzrə qəbulolma faizi	yerlərin sayı	yerlərin faizi	yerlərin sayı	yerlər üzrə qəbul olanların sayı	yerlər üzrə qəbulolma faizi
28	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	0	1540	342	22.21	4	0.26	1536	338	22.01
29	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1635	0	1635	143	8.75	0	0.00	1635	143	8.75
30	Lənkəran Dövlət Universiteti	1980	18	1962	410	20.90	119	6.07	1843	291	15.79
31	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1260	0	1260	101	8.02	0	0.00	1260	101	8.02
32	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	0	80	80	100.0	80	100.00	0	0	--
33	Azərbaycan Universiteti	1005	0	1005	171	17.01	0	0.00	1005	171	17.01
34	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	0	1110	245	22.07	23	2.07	1087	222	20.42
35	Xəzər Universiteti	1114	0	1114	670	60.14	0	0.00	1114	670	60.14
36	Bakı Avrasiya Universiteti	975	0	975	35	3.59	0	0.00	975	35	3.59
37	Bakı Qızlar Universiteti	440	0	440	16	3.64	0	0.00	440	16	3.64
38	Odlar Yurdu Universiteti	1050	0	1050	99	9.43	0	0.00	1050	99	9.43
39	Bakı Biznes Universiteti	1020	0	1020	55	5.39	0	0.00	1020	55	5.39
40	Naxçıvan Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	0	620	10	1.61	0	0.00	620	10	1.61
41	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	0	305	1	0.33	0	0.00	305	1	0.33

Cədvəldən göründüyü kimi, ən yüksək qəbulolma göstəricisi Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası (100%), Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (100%), Bakı Ali Neft Məktəbi (98.53%), Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası (94.59%), Azərbaycan Tibb Universiteti (93.04%) və Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasına (92.50%) aiddir.

Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün 165 tələbə qəbul etmək imkanına malik olmuşdur. Bu yerlərin 145-i bilavasitə onun inhisarında olan, 20-si isə digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə iştirak etdiyi müsabiqələrdə 20 nəfər qalibin hamısı təhsilini davam etdirmək məqsədilə məhz bu ali təhsil müəssisəsini seçmişdir.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun dövlət büdcəsi hesabına ayrılan 80 yerin hamısı bu təhsil müəssisəsinin inhisarında olan yerlər olub. Bu yerlərə qəbul planı 100% dolub.

Bakı Ali Neft Məktəbi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün 136 tələbə qəbul etmək imkanına malik olub. Bu yerlərin hamısı digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Müsabiqədə Bakı Ali Neft Məktəbi böyük üstünlüyə malik olub və 136 qalibdən 134-ü təhsilini davam etdirmək məqsədilə məhz bu ali təhsil müəssisəsini seçib.

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası və Azərbaycan Tibb Universiteti dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün müvafiq olaraq 573 və 919 tələbə qəbul etmək imkanına malik olmuşdur. Bu yerlərdən müvafiq olaraq 300 və 806-sı bilavasitə onun inhisarında olan, 273 və 113-ü isə digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Azərbaycan Dövlət

Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə iştirak etdiyi müsabiqələrdə 273 qalibin 242-si, Azərbaycan Tibb Universitetinin digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə iştirak etdiyi müsabiqələrdə isə 113 qalibin 49-u təhsilini davam etdirmək məqsədilə məhz bu ali təhsil müəssisəsini seçmişdir.

Dövlət ali təhsil müəssisələri arasında dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulunda ən aşağı nəticə Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna məxsusdur. Bu ali təhsil müəssisəsi dövlət sifarişi üzrə 410 tələbə qəbul etmək imkanına malik olmuşdur. Bu yerlərin hamısı digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Nəticədə, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə iştirak etdiyi müsabiqələrdə 410 qalibdən yalnız 8-i bu ali təhsil müəssisəsini seçmişdir.

Zəif nəticə göstərən digər təhsil müəssisələri Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə ş.), Mingəçevir Dövlət Universiteti və Bakı Slavyan Universitetidir. Bu ali təhsil müəssisələri dövlət vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün müvafiq olaraq 1103, 1635 və 1280 tələbə qəbul etmək imkanına malik idi. Müsabiqə adları qeyd olunan ali təhsil müəssisələrinin yüksək hazırlıqlı abituriyentlər arasında çox zəif nüfuza malik olduğunu göstərib. Belə ki, abituriyentlər Azərbaycan Texnologiya Universitetinin (Gəncə ş.) digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə müsabiqəsi üçün ayrılan 1103 dövlət sifarişli yerdən yalnız 81-ni (7.34%), Mingəçevir Dövlət Universiteti üçün ayrılan 1635 dövlət sifarişli yerdən yalnız 143-nü (8.75%), Bakı Slavyan Universitetinə ayrılan 1280 yerdən yalnız 134-nü (10.47%) seçmişdir.

Dövlət sifarişi üzrə tələbə qəbulunun müsabiqəsində 11 özəl ali təhsil müəssisəsi iştirak etmişdir. Onların hamısı birlikdə müxtəlif ixtisaslar üzrə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına 8979 nəfər tələbə qəbul etmək imkanına malik olmuşdur. Bu yerlərin böyük əksəriyyəti digər ali təhsil müəssisələrinin (dövlət və özəl) də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Bütövlükdə, dövlət sifarişi ilə təhsil almaq hüququ qazanan cəmi 1483 abituriyent təhsilini özəl ali təhsil müəssisələrində davam etdirmək istədiyini bildirmişdi. 1483 qalibdən 670-i isə Xəzər Universitetini seçmişdir. Beləliklə, abituriyentlər öz ixtisas seçimləri ilə bu özəl ali təhsil müəssisəsinə böyük inam göstərdiklərini nümayiş etdiriblər.

Bu il ali təhsil müəssisələri üzrə, bütövlükdə, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən ixtisaslara qəbul olanların (subbakalavrlar da nəzərə alınmaqla) 84.96%-i (22127 nəfər) Bakı şəhərində, 15.04%-i (3916 nəfər) isə respublikanın regionlarında yerləşən ali təhsil müəssisələrini seçmişdir. 2022-ci ildə bu göstəricilər müvafiq olaraq 86.26% (20031 nəfər) və 13.74% (3192 nəfər) olmuşdu. Bakı şəhərində və regionlarda yerləşən ali təhsil müəssisələrinə son on dörd ildə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən yerlərə qəbul olanların nisbi çəkisinin müqayisəli təhlili göstərir ki, bu illər ərzində Bakı şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların faizi 79.73-dən 84.96-ya qədər artmış, regionlarda yerləşən ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların faizi isə 20.27-dən 15.04-ə qədər azalmışdır. Beləliklə, aydın olur ki, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən yerlərə müsabiqənin bütün ali təhsil müəssisələri üzrə mərkəzləşdirilmiş şəkildə aparılması ötən illərlə müqayisədə hazırda regionlarda yerləşən ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların faizinin azalmasına səbəb olmuşdur.

1.1.5 saylı cədvəldə qruplar və ixtisaslar üzrə dövlət sifarişi ilə tələbə qəbuluna ayrılan yerlərin sayı (tələbə qəbulunun proqnozu) və qəbulun nəticələri təqdim edilmişdir. Cədvəldə ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin sayı həm bütövlükdə, həm də təhsil müəssisələri üzrə ayrılıqda verilmişdir. Cədvəldə təqdim edilən rəqəmlərin təhlili göstərir ki, bütövlükdə, dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerlərə qəbulolma faizi yüksəkdir.

Artıq 11 ildir ki, kənd təsərrüfatı ixtisaslarına abituriyentlərin marağını artırmaq məqsədilə bu ixtisaslara qəbul üçün əlavə olaraq dövlət sifarişli yerlər ayrılır. Bundan əlavə, kənd təsərrüfatı ixtisaslarının bir çoxunun 2015-ci ildə IV qrupdan abituriyentlərin sayı çox olan I qrupa keçirilməsi bu ixtisaslar üzrə müsabiqəyə və qəbula ciddi dərəcədə yaxşı təsir göstərib. Məlum olduğu kimi, son illər I qrupa ərizə verən abituriyentlərin sayı daha da artmışdır.

"Memarlıq", "İlahiyyat" və "Jurnalistika" ixtisasları istisna olmaqla, qalan bütün xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə müsabiqə buraxılış imtahanının (qəbul imtahanının I mərhələsinin) nəticələri əsasında aparılıb və nəticədə bu ixtisaslar üzrə müsabiqə vəziyyəti xeyli yaxşılaşıb.

Cədvəl 1.1.5

QRUPLAR VƏ İXTİSASLAR ÜZRƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ İLƏ TƏLƏBƏ QƏBULUNA AYRILAN YERLƏRİN SAYI VƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ
(subbakalavrlar istisna olmaqla)

I QRUP

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
1	Aerokosmik mühəndislik	92	79	85.87	225.5	Azərbaycan Texniki Universiteti	20
						Milli Aviasiya Akademiyası	59
2	Aqromühəndislik	120	133	110.83	186.1	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	103
						Lənkəran Dövlət Universiteti	30
3	Aqronomluq	210	233	110.95	177.6	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	156
						Lənkəran Dövlət Universiteti	77
4	Aviasiya təhlükəsizliyi mühəndisliyi	30	30	100.00	352.6	Milli Aviasiya Akademiyası	30
5	Balıqçılıq	45	43	95.56	178.6	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	43
6	Cihaz mühəndisliyi	170	165	97.06	200.4	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	119
						Azərbaycan Texniki Universiteti	19
						Milli Aviasiya Akademiyası	14
						Qərbi Kaspi Universiteti	13
7	Dəniz naviqasiyası mühəndisliyi	70	93	132.86	245.4	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	93
8	Ekologiya mühəndisliyi	200	135	67.50	211.3	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	49
						Azərbaycan Texniki Universiteti	12
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	14
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	26
						Bakı Mühəndislik Universiteti	10
						Milli Aviasiya Akademiyası	12
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	2
9	Elektrik və elektronika mühəndisliyi	457	463	101.31	202.4	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	170
						Azərbaycan Texniki Universiteti	106
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	25
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	30
						Bakı Mühəndislik Universiteti	43
						Milli Aviasiya Akademiyası	26
						Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	20
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	8
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	7
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	7
						Xəzər Universiteti	14

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
10	Energetika mühəndisliyi	390	318	81.54	204.1	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	162
						Azərbaycan Texniki Universiteti	99
						Bakı Mühəndislik Universiteti	15
						Milli Aviasiya Akademiyası	14
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	11
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	13
11	Fizika	164	145	88.41	252.1	Bakı Dövlət Universiteti	128
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	14
12	Fizika müəllimliyi	285	285	100.00	341.1	Bakı Dövlət Universiteti	177
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	67
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
						Gəncə Dövlət Universiteti	10
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	5
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	5
						Lənkəran Dövlət Universiteti	5
						Xəzər Universiteti	11
13	Geologiya	80	56	70.00	208.1	Bakı Dövlət Universiteti	40
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	16
14	Geologiya və geofizika mühəndisliyi	150	118	78.67	200.2	Bakı Dövlət Universiteti	50
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	68
15	Geomatika və geodeziya mühəndisliyi	70	33	47.14	202.6	Bakı Dövlət Universiteti	14
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	19
16	Gəmi energetik qurğularının istismarı mühəndisliyi	60	75	125.00	302.4	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	75
17	Gəmiqayırma və gəmi təmiri mühəndisliyi	15	20	133.33	284.1	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	20
18	Hava nəqliyyatının hərəkətinin təşkili	16	20	125.00	404.2	Milli Aviasiya Akademiyası	20
19	Hərbi kompozisiya materialları mühəndisliyi	25	15	60.00	211.1	Azərbaycan Texniki Universiteti	15
20	Hərbi rabitə vasitələri mühəndisliyi	25	17	68.00	208.4	Azərbaycan Texniki Universiteti	17
21	Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi	140	140	100.00	200.1	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	87
						Azərbaycan Texniki Universiteti	15
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	26
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	5
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	7

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
22	İnformasiya texnologiyaları	1264	1028	81.33	200.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	194
						Azərbaycan Texniki Universiteti	144
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	163
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	110
						Bakı Mühəndislik Universiteti	75
						Milli Aviasiya Akademiyası	43
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	19
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	28
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	37
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	12
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	39
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	16
						Lənkəran Dövlət Universiteti	6
						Azərbaycan Universiteti	30
						Qərbi Kaspi Universiteti	21
						Bakı Avrasiya Universiteti	27
						Odlar Yurdu Universiteti	13
						Bakı Biznes Universiteti	50
						"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	1
23	İnformasiya təhlükəsizliyi	580	615	106.03	203.4	Bakı Dövlət Universiteti	50
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	174
						Azərbaycan Texniki Universiteti	94
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	59
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	102
						Bakı Mühəndislik Universiteti	25
						Bakı Ali Neft Məktəbi	15
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	18
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	14
						Lənkəran Dövlət Universiteti	15
						Azərbaycan Universiteti	35
						Qərbi Kaspi Universiteti	14
24	İnformatika müəllimliyi	240	240	100.00	258.2	Bakı Dövlət Universiteti	155
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	78
						Gəncə Dövlət Universiteti	6
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
25	İnşaat mühəndisliyi	245	274	111.84	231.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	75
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	165
						Bakı Mühəndislik Universiteti	25
						Xəzər Universiteti	9

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
26	Kimya mühəndisliyi	345	345	100.00	225.1	Bakı Dövlət Universiteti	27
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	188
						Azərbaycan Texniki Universiteti	20
						Bakı Mühəndislik Universiteti	58
						Bakı Ali Neft Məktəbi	24
						Gəncə Dövlət Universiteti	9
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	4
						Xəzər Universiteti	15
27	Kommunikasiya sistemləri mühəndisliyi	140	90	64.29	202.3	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	63
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	25
						Bakı Mühəndislik Universiteti	2
28	Kompüter elmləri	789	678	85.93	251.1	Bakı Dövlət Universiteti	216
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	162
						Azərbaycan Texniki Universiteti	58
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	65
						Bakı Mühəndislik Universiteti	44
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	59
						Gəncə Dövlət Universiteti	15
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	4
						Qərbi Kaspi Universiteti	5
						Xəzər Universiteti	50
29	Kompüter mühəndisliyi	939	771	82.11	200.6	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	204
						Azərbaycan Texniki Universiteti	152
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	75
						Bakı Mühəndislik Universiteti	48
						Milli Aviasiya Akademiyası	41
						Bakı Ali Neft Məktəbi	19
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	27
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	20
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	5
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	39
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	3
						Lənkəran Dövlət Universiteti	10
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	5
						Azərbaycan Universiteti	24
						Qərbi Kaspi Universiteti	13
						Xəzər Universiteti	60
						Odlar Yurdu Universiteti	22
						"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	4

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
30	Qida mühəndisliyi	300	336	112.00	234.8	Bakı Dövlət Universiteti	30
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	124
						Azərbaycan Texniki Universiteti	24
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	138
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	5
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	10
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Lənkəran Dövlət Universiteti	4
31	Logistika və nəqliyyat texnologiyaları mühəndisliyi	370	339	91.62	204.6	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	124
						Azərbaycan Texniki Universiteti	107
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	31
						Bakı Mühəndislik Universiteti	28
						Milli Aviasiya Akademiyası	44
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
32	Maşın mühəndisliyi	260	129	49.62	200.2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	58
						Azərbaycan Texniki Universiteti	36
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	6
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	25
						Bakı Mühəndislik Universiteti	4
33	Materiallar mühəndisliyi	135	102	75.56	200.1	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	31
						Azərbaycan Texniki Universiteti	7
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	25
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	39
34	Mexanika	30	40	133.33	220.9	Bakı Dövlət Universiteti	40
35	Mexanika mühəndisliyi	190	108	56.84	203.2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	58
						Azərbaycan Texniki Universiteti	12
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	7
						Bakı Mühəndislik Universiteti	21
						Xəzər Universiteti	10
36	Mexatronika və robototexnika mühəndisliyi	150	210	140.00	236.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	97
						Azərbaycan Texniki Universiteti	58
						Bakı Mühəndislik Universiteti	24
						Milli Aviasiya Akademiyası	28
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
37	Meliorasiya mühəndisliyi	160	77	48.13	185.8	Bakı Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	11
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	60

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
38	Memarlıq	140	175	125.00	237.3 (6.0)	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	143
						Bakı Mühəndislik Universiteti	24
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	6
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	1
39	Meşəçilik	60	156	260.00	171.3	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	28
						Lənkəran Dövlət Universiteti	81
						Qərbi Kaspi Universiteti	47
40	Metallurgiya mühəndisliyi	55	13	23.64	204.2	Azərbaycan Texniki Universiteti	13
41	Mədən mühəndisliyi	70	33	47.14	200.5	Bakı Dövlət Universiteti	12
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	18
						Azərbaycan Texniki Universiteti	3
42	Mühəndis fizikası	60	67	111.67	232.4	Bakı Dövlət Universiteti	25
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	27
						Milli Aviasiya Akademiyası	15
43	Neft-qaz mühəndisliyi	289	329	113.84	232.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	220
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	58
						Bakı Ali Neft Məktəbi	28
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	20
44	Nəqliyyat mühəndisliyi	250	130	52.00	200.1	Azərbaycan Texniki Universiteti	92
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	22
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	7
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	8
45	Nəqliyyat tikintisi mühəndisliyi	88	34	38.64	205.6	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	33
						Bakı Mühəndislik Universiteti	1
46	Optotexnika mühəndisliyi	25	3	12.00	219.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	3
47	Pirotexniki və partladıcı vasitələr mühəndisliyi	25	6	24.00	212.7	Azərbaycan Texniki Universiteti	6
48	Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi	450	410	91.11	209.6	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	127
						Azərbaycan Texniki Universiteti	133
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	59
						Bakı Mühəndislik Universiteti	33
						Milli Aviasiya Akademiyası	14
						Bakı Ali Neft Məktəbi	29
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	6

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
49	Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi	357	163	45.66	203.7	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	76
						Azərbaycan Texniki Universiteti	52
						Bakı Mühəndislik Universiteti	6
						Milli Aviasiya Akademiyası	21
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Xəzər Universiteti	7
50	Riyaziyyat	185	164	88.65	250.5	Bakı Dövlət Universiteti	132
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	10
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	22
51	Riyaziyyat müəllimliyi	330	330	100.00	423.7	Bakı Dövlət Universiteti	168
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	110
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	4
						Gəncə Dövlət Universiteti	23
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	11
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	3
						Lənkəran Dövlət Universiteti	11
52	Riyaziyyat və informatika müəllimliyi	420	406	96.67	205.1	Bakı Dövlət Universiteti	13
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	186
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	18
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	53
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	29
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	25
						Lənkəran Dövlət Universiteti	40
						Xəzər Universiteti	27
						Bakı Qızlar Universiteti	13
53	Sənaye mühəndisliyi	265	279	105.28	237.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	124
						Azərbaycan Texniki Universiteti	23
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	18
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	75
						Bakı Mühəndislik Universiteti	37
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
54	Silah və silah sistemləri mühəndisliyi	60	48	80.00	218.2	Azərbaycan Texniki Universiteti	48
55	Şəhərsalma	50	44	88.00	212.1	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	35
						Bakı Mühəndislik Universiteti	9
56	Şərabçılıq	180	181	100.56	172.0	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	44
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	44
						Lənkəran Dövlət Universiteti	29
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	64
57	Texnologiya müəllimliyi	30	30	100.00	258.1	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	23
						Gəncə Dövlət Universiteti	7

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
58	Torpaqşünaslıq və aqrokimya	280	309	110.36	173.8	Bakı Dövlət Universiteti	49
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	30
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	127
						Lənkəran Dövlət Universiteti	83
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	20
59	Uçuş mühəndisliyi	20	19	95.00	494.1	Milli Aviasiya Akademiyası	19
60	Yerquruluşu və daşınmaz əmlakın kadastrı	180	220	122.22	208.4	Bakı Dövlət Universiteti	69
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	100
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	27
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	19
61	Zoomühəndislik	145	138	95.17	175.6	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	110
						Lənkəran Dövlət Universiteti	28

II QRUP

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
1	Beynəlxalq ticarət və logistika	340	340	100.00	361.4	Bakı Dövlət Universiteti	27
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	27
						Azərbaycan Texniki Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	233
						Bakı Mühəndislik Universiteti	3
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	39
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	10
2	Biznesin idarə edilməsi	130	130	100.00	443.7	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	15
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	88
						Bakı Mühəndislik Universiteti	2
						Bakı Ali Neft Məktəbi	19
						Xəzər Universiteti	6
3	Coğrafiya	90	101	112.22	236.3	Bakı Dövlət Universiteti	86
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	15
4	Coğrafiya müəllimliyi	180	180	100.00	307.9	Bakı Dövlət Universiteti	80
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	81
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	11
						Gəncə Dövlət Universiteti	4
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	3
5	Davamlı inkişafın idarə edilməsi	50	50	100.00	334.1	Bakı Dövlət Universiteti	17
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	3
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	30

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
6	Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi	160	160	100.00	330.2	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	107
						Bakı Mühəndislik Universiteti	6
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	35
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	2
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	7
						Lənkəran Dövlət Universiteti	3
7	Hidrometeorologiya	30	40	133.33	223.5	Bakı Dövlət Universiteti	25
						Milli Aviasiya Akademiyası	15
8	İdman menecmenti və kommunikasiya	60	60	100.00	234.7	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	60
9	İqtisadiyyat	695	695	100.00	381.7	Bakı Dövlət Universiteti	51
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	44
						Azərbaycan Texniki Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	436
						Bakı Mühəndislik Universiteti	7
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	36
						Milli Aviasiya Akademiyası	11
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	20
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	46
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	20
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	6
						Xəzər Universiteti	14
10	Maliyyə	560	560	100.00	427.6	Bakı Dövlət Universiteti	30
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	472
						Bakı Mühəndislik Universiteti	19
						Milli Aviasiya Akademiyası	2
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	7
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	25
11	Marketinq	210	210	100.00	334.2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	41
						Azərbaycan Texniki Universiteti	2
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	6
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	136
						Bakı Mühəndislik Universiteti	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
						Xəzər Universiteti	15

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
12	Menecment	196	196	100.00	356.8	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	26
						Azərbaycan Texniki Universiteti	1
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	126
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	27
						Milli Aviasiya Akademiyası	6
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Xəzər Universiteti	2
13	Mühasibat	480	480	100.00	290.7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	340
						Bakı Mühəndislik Universiteti	39
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	26
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	22
						Gəncə Dövlət Universiteti	2
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	9
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	4
						Lənkəran Dövlət Universiteti	8
						Qərbi Kaspi Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	25
						Bakı Biznes Universiteti	2
14	Nəqliyyatda servis (nəqliyyat növləri üzrə)	50	50	100.00	295.2	Azərbaycan Texniki Universiteti	37
						Bakı Mühəndislik Universiteti	13
15	Sosiologiya	80	80	100.00	272.7	Bakı Dövlət Universiteti	57
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	19
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	4
16	Statistika	80	80	100.00	314.4	Bakı Dövlət Universiteti	10
						Azərbaycan Texniki Universiteti	10
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	60
17	Tarix və coğrafiya müəllimliyi	244	244	100.00	276.2	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	96
						Gəncə Dövlət Universiteti	60
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	40
						Lənkəran Dövlət Universiteti	26
						Xəzər Universiteti	20
18	Turizm bələdçiliyi	60	60	100.00	209.1	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	19
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	39
						Gəncə Dövlət Universiteti	2

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
19	Turizm işinin təşkili	620	619	99.84	200.1	Bakı Dövlət Universiteti	87
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	7
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	20
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	201
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	28
						Gəncə Dövlət Universiteti	15
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	8
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	19
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	10
						Lənkəran Dövlət Universiteti	18
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	3
						Azərbaycan Universiteti	68
						Qərbi Kaspi Universiteti	44
						Xəzər Universiteti	49
						Bakı Avrasiya Universiteti	8
						Odlar Yurdu Universiteti	29
						"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	5

III QRUP

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
1	Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi	397	397	100.00	467.0	Bakı Dövlət Universiteti	120
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	187
						Azərbaycan Dillər Universiteti	30
						Bakı Slavyan Universiteti	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	12
						Gəncə Dövlət Universiteti	25
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	4
						Lənkəran Dövlət Universiteti	7
						Xəzər Universiteti	9
2	Beynəlxalq münasibətlər	150	150	100.00	431.7	Bakı Dövlət Universiteti	56
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	24
						Azərbaycan Dillər Universiteti	13
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	41
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Xəzər Universiteti	14
3	Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası	20	20	100.00	320.5	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	20

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
4	Dil və ədəbiyyat müəllimliyi (dillər üzrə)	90	90	100.00	416.5	Bakı Dövlət Universiteti	14
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Azərbaycan Dillər Universiteti	71
						Bakı Slavyan Universiteti	2
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
5	Dinşünaslıq	30	30	100.00	154.3	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	30
6	Dövlət və ictimai münasibətlər	70	70	100.00	572.5	Bakı Dövlət Universiteti	38
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	31
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
7	Fəlsəfə	45	45	100.00	322.5	Bakı Dövlət Universiteti	44
						Azərbaycan Universiteti	1
8	Filologiya (dil və ədəbiyyat göstərilməklə)	110	110	100.00	444.5	Bakı Dövlət Universiteti	45
						Azərbaycan Dillər Universiteti	49
						Bakı Slavyan Universiteti	6
						Xəzər Universiteti	10
9	Hüquqşünaslıq	370	370	100.00	586.5	Bakı Dövlət Universiteti	318
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	37
						Milli Aviasiya Akademiyası	1
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	8
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	6
10	Xarici dil müəllimliyi (dillər üzrə)	520	520	100.00	496.7	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	10
						Azərbaycan Dillər Universiteti	414
						Bakı Slavyan Universiteti	4
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	15
						Gəncə Dövlət Universiteti	24
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	2
						Xəzər Universiteti	49
11	İbtidai sinif müəllimliyi	300	300	100.00	409.8	Bakı Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	199
						Azərbaycan Dillər Universiteti	20
						Bakı Slavyan Universiteti	10
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	21
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	42

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
12	İslamşünaslıq	50	50	100.00	151.3	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	50
13	Jurnalistika	145	145	100.00	326.0	Bakı Dövlət Universiteti	114
						Azərbaycan Dillər Universiteti	26
						Bakı Slavyan Universiteti	2
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
14	Kitabxanaçılıq və informasiya fəaliyyəti	40	40	100.00	360.5	Bakı Dövlət Universiteti	40
15	Korreksiyaedici təlim	60	60	100.00	380.9	Bakı Dövlət Universiteti	41
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	10
						Azərbaycan Dillər Universiteti	9
16	Məktəbəqədər təhsil	200	200	100.00	349.7	Bakı Dövlət Universiteti	7
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	126
						Azərbaycan Dillər Universiteti	20
						Bakı Slavyan Universiteti	30
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	6
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	6
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Bakı Qızlar Universiteti	1
						Odlar Yurdu Universiteti	1
17	Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması	60	60	100.00	333.7	Bakı Dövlət Universiteti	13
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	20
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	21
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Universiteti	3
18	Politologiya	82	82	100.00	474	Bakı Dövlət Universiteti	37
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	36
						Xəzər Universiteti	9
19	Regionşünaslıq (regionlar üzrə)	70	70	100.00	368.5	Bakı Dövlət Universiteti	46
						Azərbaycan Dillər Universiteti	19
						Xəzər Universiteti	5
20	Sənətşünaslıq (sahələr üzrə)	75	75	100.00	248.1	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	61
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	14

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
21	Sosial iş	400	400	100.00	387.1	Bakı Dövlət Universiteti	96
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	60
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	107
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	13
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	52
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	22
						Gəncə Dövlət Universiteti	12
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	7
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1
						Lənkəran Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Universiteti	9
						Qərbi Kaspi Universiteti	6
						Odlar Yurdu Universiteti	3
						Bakı Biznes Universiteti	3
						Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	1
22	Tarix	150	150	100.00	448.3	Bakı Dövlət Universiteti	139
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
						Gəncə Dövlət Universiteti	8
23	Tarix müəllimliyi	280	280	100.00	447.1	Bakı Dövlət Universiteti	176
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	54
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	12
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	15
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	4
						Lənkəran Dövlət Universiteti	12
						Xəzər Universiteti	4
24	Təhsildə sosial-psixoloji xidmət	290	290	100.00	372.8	Bakı Dövlət Universiteti	82
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	122
						Azərbaycan Dillər Universiteti	14
						Bakı Slavyan Universiteti	34
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	10
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	6
						Lənkəran Dövlət Universiteti	4
						Azərbaycan Universiteti	14
						Qərbi Kaspi Universiteti	2
						Odlar Yurdu Universiteti	1

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbuloluma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
25	Tərcümə (dillər üzrə)	200	200	100.00	446.2	Azərbaycan Dillər Universiteti	143
						Bakı Slavyan Universiteti	17
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	31

IV QRUP

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbuloluma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
1	Bağçılıq və tərəvəzçilik	40	7	17.50	160.3	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Lənkəran Dövlət Universiteti	3
2	Baytarlıq təbabəti	265	102	38.49	154.1	Naxçıvan Dövlət Universiteti	9
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	69
						Lənkəran Dövlət Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	21
3	Bədən tərbiyəsi və idmanda reabilitasiya	40	40	100.00	337.3	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	40
4	Biologiya	218	224	102.75	203.2	Bakı Dövlət Universiteti	97
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	14
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	17
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	20
						Qərbi Kaspi Universiteti	47
						Odlar Yurdu Universiteti	27
5	Biologiya müəllimliyi	180	180	100.00	322.3	Bakı Dövlət Universiteti	84
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	80
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	4
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	11
6	Biotexnologiya	40	52	130.00	309.7	Bakı Dövlət Universiteti	52
7	Bitki mühafizəsi	50	43	86.00	152.9	Bakı Dövlət Universiteti	19
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	24
8	Ekologiya	230	119	51.74	207.0	Bakı Dövlət Universiteti	66
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	39
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	6
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Qərbi Kaspi Universiteti	3
						Odlar Yurdu Universiteti	3

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyent-lərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
9	Əczaçılıq	140	115	82.14	201.4	Azərbaycan Tibb Universiteti	68
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	20
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	27
10	Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya	30	38	126.67	536.5	Azərbaycan Tibb Universiteti	38
11	İctimai səhiyyə	85	90	105.88	414.6	Azərbaycan Tibb Universiteti	73
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	17
12	Kimya	195	179	91.79	216.4	Bakı Dövlət Universiteti	135
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	15
						Gəncə Dövlət Universiteti	9
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	20
13	Kimya müəllimliyi	190	190	100.00	334.2	Bakı Dövlət Universiteti	121
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	47
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Xəzər Universiteti	13
14	Kimya və biologiya müəllimliyi	210	210	100.00	273.8	Bakı Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	90
						Gəncə Dövlət Universiteti	50
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	17
						Lənkəran Dövlət Universiteti	15
						Xəzər Universiteti	30
15	Psixologiya	196	196	100.00	393.9	Bakı Dövlət Universiteti	104
						Bakı Slavyan Universiteti	26
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	15
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Qərbi Kaspi Universiteti	15
						Xəzər Universiteti	27
						Bakı Qızlar Universiteti	2
						Odlar Yurdu Universiteti	3
16	Stomatologiya	101	128	126.73	473.1	Azərbaycan Tibb Universiteti	99
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	29
17	Su bioehtiyatları və akvakultura	50	43	86.00	194.1	Bakı Dövlət Universiteti	19
						Qərbi Kaspi Universiteti	24
18	Tibb	645	660	102.33	505.9	Azərbaycan Tibb Universiteti	591
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	69
19	Tibb bacısı işi	30	35	116.67	477.7	Azərbaycan Tibb Universiteti	35
20	Adaptiv bədən tərbiyəsi	30	30	100.00	128.6	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	30

V QRUP

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyentlərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
1	Aktyor sənəti	60	60	100.00	6.0 (79.5)	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	55
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
2	Bəstəkarlıq	5	3	60.00	8.0 (77.6)	Bakı Musiqi Akademiyası	2
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	1
3	Dekorativ-tətbiqi sənət (sahələr üzrə)	55	54	98.18	6.0 (151.8)	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	11
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	43
4	Dirijorluq (sahələr üzrə)	17	6	35.29	7.0 (67.0)	Bakı Musiqi Akademiyası	5
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	1
5	Dizayn (sahələr üzrə)	200	246	123.00	7.0 (95.6)	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	96
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	73
						Bakı Mühəndislik Universiteti	12
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	13
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	45
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Xəzər Universiteti	5
6	Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi	187	187	100.00	137.2 (6.0)	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	16
						Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	156
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
						Gəncə Dövlət Universiteti	8
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
7	Heykəltəraşlıq	9	7	77.78	7.0 (107.3)	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	7
8	Xoreoqrafiya sənəti (sahələr üzrə)	30	49	163.33	7.0 (100.9)	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	49
9	İnstrumental ifaçılıq (sahələr üzrə)	170	147	86.47	6.0 (100.1)	Bakı Musiqi Akademiyası	53
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	27
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	45
						Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	7
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	15
10	Kütləvi-sağlamlaşdırıcı idman	50	50	100.00	123.4 (6.0)	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	50
11	Qrafika	15	14	93.33	6.0 (117.8)	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	12

Cədvəl 1.1.5 (ardı)

№	İxtisaslar	Tələbə qəbulunun proqnozu	Qəbul olan abituriyentlərin sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
12	Məşqçilik	86	86	100.00	130.6 (6.0)	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	86
13	Musiqi müəllimliyi	115	109	94.78	60.1 (6.0)	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	25
						Bakı Musiqi Akademiyası	29
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	15
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	20
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	6
						Gəncə Dövlət Universiteti	12
						Lənkəran Dövlət Universiteti	2
14	Musiqişünaslıq	33	26	78.79	7.0 (77.7)	Bakı Musiqi Akademiyası	16
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	7
15	Operator sənəti	12	4	33.33	7.0 (123.5)	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	4
16	Populyar musiqi və caz ifaçılığı (sahələr üzrə)	18	10	55.56	6.0 (98.2)	Bakı Musiqi Akademiyası	1
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	7
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	2
17	Rejissorluq	20	6	30.00	6.0 (121.1)	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	6
18	Rəngkarlıq	30	28	93.33	6.0 (111.4)	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	3
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	23
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
19	Təsviri incəsənət müəllimliyi	175	175	100.00	125.1 (6.0)	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	84
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	37
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	35
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	9
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	8
20	Ümumi fiziki hazırlıq	120	120	100.00	120.4 (6.0)	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	120
21	Vokal sənəti (sahələr üzrə)	60	43	71.67	6.0 (97.7)	Bakı Musiqi Akademiyası	4
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	26
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	12
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1

Respublikanın böyük şəhərlərini təmsil edən abituriyentlərin (cari və əvvəlki illərin məzunları) dövlət vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlər üzrə qəbulolma göstəricilərini müqayisə etdikdə (1.1.6 saylı cədvələ bax) məlum olur ki, üstünlük Sumqayıt şəhərinin abituriyentlərinin tərəfindədir. Bu şəhərin hər 100 abituriyentindən 33-34-ü ali təhsil müəssisələrinin dövlət sifarişli yerlərinə qəbul olmuşdur. Oğlan və qız abituriyentlərin qəbulolma göstəricilərinin ayrılıqda təhlili də göstərir ki, burada da ən yüksək göstərici oğlanlar (30.36%) və qızlar (36.35%) üzrə Sumqayıt şəhərinin abituriyentlərinə aiddir.

Cədvəl 1.1.6

RESPUBLİKANIN BÖYÜK ŞƏHƏRLƏRİNİ TƏMSİL EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN DÖVLƏT VƏSAİTİ HESABINA MALİYYƏLƏŞƏN YERLƏRƏ QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	Ş Ə H Ə R	Abituriyentlərin sayı			Qəbul olub			Qəbulolma faizi		
		Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız	Cəmi	Oğlan	Qız
1	Sumqayıt	4363	2220	2143	1453	674	779	33.30	30.36	36.35
2	Bakı	32702	16696	16006	9071	4387	4684	27.74	26.28	29.26
3	Mingəçevir	1224	593	631	279	137	142	22.79	23.10	22.50
4	Gəncə	3871	1851	2020	840	383	457	21.70	20.69	22.62
5	Naxçıvan	1115	539	576	237	109	128	21.26	20.22	22.22

Qeyd etmək lazımdır ki, son illər dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlərə respublikanın kənd rayonlarından qəbul olan gənclərin sayı getdikcə artır. Bu il dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ali təhsil müəssisələrinə kənd rayonlarının ümumtəhsil müəssisələrindən qəbul olanların nisbi çəkisi (51.18%), ötənilkindən (53.23%) az olub. Lakin 2021-ci ildə bu göstərici 53.50%, 2020-ci ildə 54.83%, 2019-cu ildə isə 53.53% idi. Göründüyü kimi, 2019-2022-ci illərdə kənd rayonlarından qəbul olanların nisbi çəkilərində stabillik nəzərə çarpır. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bu ali təhsil müəssisələri, əsasən, şəhərlərdə yerləşir. Bu amil şəhərlərdən qəbul olan abituriyentlərlə müqayisədə kənd rayonlarından qəbul olan abituriyentlər üçün bir sıra əlavə məişət problemləri yaradır.

Ümumi təhsil müəssisələrini 2023-cü ildə bitirən abituriyentlərin dövlət sifarişi əsasında ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəriciləri haqqında məlumat 1.1.7 saylı cədvəldə təqdim olunur. Cədvəldən də göründüyü kimi, məzunlarının dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən yerlərə qəbulolma göstəricisinə görə ən yüksək nəticə Sumqayıt şəhərinə, Qubadlı, Culfa, İsmayıllı və Qax rayonlarına məxsusdur. Bu bölgələrin builki məzunlarının müvafiq olaraq 35.98, 34.13, 31.49, 30.85 və 30.41 faizi dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olmuşdur.

Daşkəsən, Tərtər, Cəlilabad, İmişli, Ağcabədi, Sabirabad, Qusar və Yevlax rayonlarının məzunlarının dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərə qəbulolma faizi aşağıdır. Belə ki, Daşkəsən rayonunun hər 100 məzunundan yalnız 11-12-si, Tərtər rayonunun hər 100 məzunundan yalnız 12-13-ü, Cəlilabad, İmişli, Ağcabədi, Sabirabad və Qusar rayonlarının hər 100 məzunundan yalnız 13-14-ü, Yevlax rayonunun hər 100 məzunundan yalnız 14-15-i ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında qəbul olmuşdur.

1.1.7 saylı cədvəldə ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında qəbul olan builki məzunların qəbul imtahanında iştirak edən abituriyentlərin sayına görə faizi də təqdim edilmişdir. Bu göstərici üzrə Sumqayıt şəhərinin, Neftçala, Qəbələ, Qubadlı və Culfa rayonlarının məzunları fərqlənmişdir. Belə ki, Sumqayıt şəhəri üzrə 3595 abituriyentdən 1376-sı (38.28%-i), Neftçala rayonu üzrə 517 abituriyentdən 191-i (36.94%-i), Qəbələ, Qubadlı və Culfa rayonları üzrə müvafiq olaraq, 1001, 677 və 272 abituriyentdən 366-sı (36.56%-i), 243-ü (35.89%-i) və 97-si (35.66%-i) dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olmuşdur.

Cədvəl 1.1.7

2023-CÜ İL MƏZUNLARININ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ

(cədvəldə imtahanda bilavasitə iştirak edən abituriyentlərin sayı göstərilib)

№	TƏHSİL SEKTORU	Bütün məzunların sayı	Attestat alan məzunların sayı	Abituriyentlər		Qəbul olan abituriyentlər		
				sayı	faizi (bölgənin bütün məzunlarının sayına görə)	sayı	faizi (bölgənin abituriyentlərinin sayına görə)	faizi (bölgənin bütün məzunlarının sayına görə)
1	Sumqayıt şəhəri	3824	3814	3595	94.01	1376	38.28	35.98
2	Qubadlı rayonu	712	710	677	95.08	243	35.89	34.13
3	Culfa rayonu	308	308	272	88.31	97	35.66	31.49
4	İsmayıllı rayonu	726	724	644	88.71	224	34.78	30.85
5	Qax rayonu	411	411	386	93.92	125	32.38	30.41
6	Şirvan şəhəri	661	655	567	85.78	198	34.92	29.95
7	Qəbələ rayonu	1222	1215	1001	81.91	366	36.56	29.95
8	Bakı şəhəri	26460	26385	24479	92.51	7648	31.24	28.90
9	Neftçala rayonu	666	666	517	77.63	191	36.94	28.68
10	Oğuz rayonu	384	384	337	87.76	109	32.34	28.39
11	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	3316	3302	2556	77.08	925	36.19	27.90
12	Abşeron rayonu	3724	3716	3438	92.32	1025	29.81	27.52
13	Şəki rayonu	1818	1814	1473	81.02	500	33.94	27.50
14	Siyəzən rayonu	447	440	356	79.64	118	33.15	26.40
15	Xocavənd rayonu	115	115	110	95.65	30	27.27	26.09
16	Naxçıvan şəhəri	829	828	816	98.43	215	26.35	25.93
17	Ordubad rayonu	285	285	238	83.51	71	29.83	24.91
18	Gəncə şəhəri	3002	2994	2775	92.44	733	26.41	24.42
19	Hacıqabul rayonu	587	587	505	86.03	139	27.52	23.68
20	Xızı rayonu	148	148	121	81.76	35	28.93	23.65
21	Ağstafa rayonu	695	694	600	86.33	163	27.17	23.45
22	Şahbuz rayonu	146	146	136	93.15	34	25.00	23.29
23	Salyan rayonu	1225	1209	931	76.00	284	30.50	23.18
24	Mingəçevir şəhəri	1075	1073	985	91.63	247	25.08	22.98
25	Astara rayonu	897	895	749	83.50	205	27.37	22.85
26	Naftalan şəhəri	87	87	78	89.66	19	24.36	21.84
27	Göyçay rayonu	1073	1072	769	71.67	229	29.78	21.34
28	Zəngilan rayonu	414	413	374	90.34	87	23.26	21.01
29	Ucar rayonu	676	676	545	80.62	141	25.87	20.86
30	Ağdaş rayonu	889	881	720	80.99	183	25.42	20.58
31	Balakən rayonu	682	680	576	84.46	140	24.31	20.53
32	Masallı rayonu	1751	1735	1274	72.76	355	27.86	20.27
33	Lənkəran rayonu	2046	2032	1609	78.64	401	24.92	19.60
34	Laçın rayonu	1015	1011	900	88.67	196	21.78	19.31
35	Biləsuvar rayonu	962	959	826	85.86	185	22.40	19.23
36	Kürdəmir rayonu	1032	1023	730	70.74	198	27.12	19.19
37	Kəngərli rayonu	193	193	137	70.98	37	27.01	19.17
38	Şuşa rayonu	287	286	264	91.99	55	20.83	19.16
39	Qazax rayonu	817	815	741	90.70	154	20.78	18.85

Cədvəl 1.1.7 (ardı)

№	TƏHSİL SEKTORU	Bütün məzunların sayı	Attestat alan məzunların sayı	Abituriyentlər		Qəbul olan abituriyentlər		
				sayı	faizi (bölgənin bütün məzunlarının sayına görə)	sayı	faizi (bölgənin abituriyentlərinin sayına görə)	faizi (bölgənin bütün məzunlarının sayına görə)
40	Bərdə rayonu	1454	1443	1151	79.16	274	23.81	18.84
41	Babək rayonu	616	616	566	91.88	116	20.49	18.83
42	Göygöl rayonu	747	746	613	82.06	140	22.84	18.74
43	Şərur rayonu	558	557	542	97.13	104	19.19	18.64
44	Cəbrayıl rayonu	623	621	577	92.62	114	19.76	18.30
45	Zaqatala rayonu	1062	1060	777	73.16	194	24.97	18.27
46	Şəmkir rayonu	1859	1842	1503	80.85	337	22.42	18.13
47	Gədəbəy rayonu	836	822	609	72.85	151	24.79	18.06
48	Sədərək rayonu	100	100	82	82.00	18	21.95	18.00
49	Zərdab rayonu	442	441	379	85.75	79	20.84	17.87
50	Goranboy rayonu	987	985	795	80.55	174	21.89	17.63
51	Qobustan rayonu	305	305	258	84.59	53	20.54	17.38
52	Tovuz rayonu	1726	1722	1412	81.81	299	21.18	17.32
53	Quba rayonu	1553	1545	1267	81.58	260	20.52	16.74
54	Şabran rayonu	610	609	467	76.56	102	21.84	16.72
55	Beyləqan rayonu	822	822	696	84.67	135	19.40	16.42
56	Lerik rayonu	402	402	338	84.08	66	19.53	16.42
57	Ağsu rayonu	537	535	425	79.14	86	20.24	16.01
58	Şamaxı rayonu	769	765	671	87.26	123	18.33	15.99
59	Xaçmaz rayonu	1801	1782	1331	73.90	281	21.11	15.60
60	Yardımlı rayonu	503	497	329	65.41	78	23.71	15.51
61	Samux rayonu	526	525	447	84.98	81	18.12	15.40
62	Saatlı rayonu	757	735	498	65.79	114	22.89	15.06
63	Kəlbəcər rayonu	1288	1268	1077	83.62	193	17.92	14.98
64	Füzuli rayonu	1061	1057	908	85.58	158	17.40	14.89
65	Yevlax rayonu	1074	1064	728	67.78	154	21.15	14.34
66	Qusar rayonu	909	906	672	73.93	127	18.90	13.97
67	Sabirabad rayonu	1448	1405	919	63.47	202	21.98	13.95
68	Ağcabədi rayonu	1335	1314	1028	77.00	182	17.70	13.63
69	Ağdam rayonu	1661	1643	1418	85.37	226	15.94	13.61
70	İmişli rayonu	1075	1058	774	72.00	146	18.86	13.58
71	Cəlilabad rayonu	1766	1745	1253	70.95	232	18.52	13.14
72	Tərtər rayonu	662	658	530	80.06	84	15.85	12.69
73	Daşkəsən rayonu	190	187	132	69.47	22	16.67	11.58
74	Xocalı rayonu	138	138	123	89.13	13	10.57	9.42
75	İdman liseyləri	68	67	60	88.24	3	5.00	4.41
Cəmi		**97877**	**97368**	**83162**	**84.97**	**22802**	**27.42**	**23.30**

1.1.8 saylı cədvəldə (I – IV) ixtisas qrupları daxilində ən yüksək və ən aşağı keçid ballı ixtisasların siyahısı (xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla) təqdim edilmişdir (Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Lənkəran Dövlət Universitetinin ixtisaslarına dövlət sifarişi əsasında qəbul üçün əlavə olaraq ayrılan yerlər, eləcə də Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun ixtisasları üzrə ayrılan yerlər nəzərə alınmayıb). Ən yüksək keçid balı Bakı Ali Neft Məktəbinin I qrupa daxil olan "İnformasiya təhlükəsizliyi (tədris ingilis dilində)" ixtisasına olmuşdur. Bu ixtisas üzrə keçid balı 673.3-ə

bərabər olub. Ən aşağı keçid balı Azərbaycan Texnologiya Universitetinin (Gəncə ş.) I qrupa daxil olan "İnformasiya texnologiyaları" ixtisasında (200.0 bal) olmuşdur. V ixtisas qrupu üzrə ən yüksək keçid balı Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Dizayn" (218.7 bal) ixtisası üzrə formalaşmışdır.

Cədvəl 1.1.8

ƏN YÜKSƏK VƏ ƏN AŞAĞI KEÇİD BALLI İXTİSASLAR
(dövlət sifarişi əsasında)

№	İXTİSAS QRUPU	Ən yüksək keçid ballı ixtisas		Ən aşağı keçid ballı ixtisas	
		İ X T İ S A S	minimal balı	İ X T İ S A S	minimal balı
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	İnformasiya təhlükəsizliyi (tədris ingilis dilində, BANM)	673.3	Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi (ADNSU)	200.1
		Kompüter mühəndisliyi (tədris ingilis dilində, BANM)	659.7	Materiallar mühəndisliyi (AMİU)	200.1
		Kimya mühəndisliyi (tədris ingilis dilində, BANM)	646.5	Nəqliyyat mühəndisliyi (AMİU)	200.1
				İnformasiya texnologiyaları (ATexU)	200.0
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	Biznesin idarə edilməsi (tədris ingilis dilində, BANM)	640.1	Turizm işinin təşkili (AU)	223.3
				Turizm işinin təşkili (LDU)	223.1
		Maliyyə (tədris ingilis dilində, ADİU)	618.4	Turizm bələdçiliyi (GDU)	209.1
		İqtisadiyyat (tədris ingilis dilində, ADİU)	604.3	Turizm işinin təşkili (NU)	202.1
		Mühasibat (tədris ingilis dilində, ADİU)	583.5	Turizm işinin təşkili (BDU Qazax filialı)	200.1
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	Hüquqşünaslıq (tədris ingilis dilində, BDU)	630.3	Sənətşünaslıq (kinoşünaslıq, ADMİU)	265.4
		Hüquqşünaslıq (DİA)	627.0		
		Hüquqşünaslıq (BDU)	612.8	Sənətşünaslıq (teatrşünaslıq, ADMİU)	260.1
		Hüquqşünaslıq (MAA)	607.5		
		Hüquqşünaslıq (NDU)	593.5	Sənətşünaslıq (təsviri sənətin tarixi və nəzəriyyəsi, ADMİU)	248.1
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	Tibb (tədris ingilis dilində, ATbU)	667.8	Biologiya (QKU)	204.4
		Tibb (ATbU)	565.8		
				Biologiya (GDU)	203.2
		Tibb (tədris ingilis dilində, NDU)	561.8	Əczaçılıq (ADAU)	201.4
		Stomatologiya (ATbU)	553.8		

İxtisarlar :

BANM - Bakı Ali Neft Məktəbi
ADNSU - Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti
LDU - Lənkəran Dövlət Universiteti
BDU - Bakı Dövlət Universiteti
DİA - Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası
ATbU - Azərbaycan Tibb Universiteti
NDU - Naxçıvan Dövlət Universiteti
ATexU - Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə ş.)
AMİU - Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti
ADİU - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
GDU - Gəncə Dövlət Universiteti
MAA - Milli Aviasiya Akademiyası
ADAU - Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə ş.)
ADMİU - Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti
QKU - Qərbi Kaspi Universiteti
AU - Azərbaycan Universiteti

1.2 Ali təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə tələbə qəbulu

Respublikanın dövlət ali təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə qəbul 1994-cü ildən aparılır. Həmin il dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən təhsil və ödənişli təhsil üzrə tələbə qəbulu müsabiqəsi ayrı-ayrı vaxtlarda keçirilmişdi. 1995-ci ildən başlayaraq hər iki təhsil üzrə qəbul eyni vaxtda aparılır və abituriyentlərə ərizələrində dövlət büdcəsi hesabına maliyyələşən ixtisaslarla yanaşı, ödənişli ixtisasları da istədikləri ardıcıllıqla göstərmək imkanı verilir. Bu bölmədə ali təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə tələbə qəbulunun nəticələri haqqında məlumatlar təqdim edilir.

Bu il ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını seçib müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin 80.05%-i öz ərizələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerləri qeyd edib. Bu göstərici I qrup üzrə 66.76% (RK altqrupu üzrə 64.78%, Rİ altqrupu üzrə 53.97%), II qrup üzrə 79.12% , III qrup üzrə 86.80% (DT altqrupu üzrə 85.96%, TC altqrupu üzrə 85.73%), IV qrup üzrə 76.74%, V qrup üzrə 92.96% olub.

Azərbaycan bölməsi üzrə ərizə vermiş abituriyentlərin 79.20%-i (I qrupda 65.68%-i, II qrupda 78.46%-i, III qrupda 86.22%-i, IV qrupda 75.30%-i, V qrupda 93.03%-i) ərizələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerləri göstərib. Rus bölməsində müvafiq göstəricilər 87.67% (I qrupda 77.48%, II qrupda 85.74%, III qrupda 92.42%, IV qrupda 88.95%, V qrupda 92.59%) olub.

İxtisas seçimində iştirak edən subbakalavrların 93.14%-i (16660 nəfər) ərizələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerləri də qeyd edib. Bu göstərici I qrup üzrə 91.52% (5721 nəfər), II qrup üzrə 94.95% (5621 nəfər), III qrup üzrə 96.03% (3431 nəfər), IV qrup üzrə 83.23% (1811 nəfər), V qrup üzrə 97.75% (391 nəfər) olub.

Abituriyentlərin 14679-u ərizəsində yalnız ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerləri göstərib. Cari ildə yalnız ödənişli təhsili seçən abituriyentlər ixtisas seçimində iştirak edənlərin 28.06%-ni təşkil edib. Ötən il bu rəqəm 24.29%-ə bərabər olub. 8204 subbakalavr da (ixtisas seçimində iştirak edən subbakalavrların 45.86%-i) ərizəsində yalnız ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerləri göstərib.

İxtisas qrupları üzrə ümumi qəbul planı, onun tərkib hissələri (dövlət sifarişi və ödənişli təhsil üzrə nəzərdə tutulmuş yerlər) və ərizələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerləri qeyd etmiş abituriyentlərin sayı 1.2.1 saylı cədvəldə təqdim edilir.

Cədvəl 1.2.1

ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBUL APARILAN YERLƏRİN VƏ MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN ƏRİZƏLƏRİNİN SAYI

№	İXTİSAS QRUPU	Qəbul planı			Ərizələrin sayı (ödənişli təhsil forması üzrə qəbul aparılan yerlər üzrə)		
		Ümumi plan yerləri	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə nəzərdə tutulmuş yerlərin sayı	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Bütöv-lükdə
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	18190	12964	5226	9220	1094	10314
	RK altqrupu	12204	8132	4072	7848	874	8722
	Rİ altqrupu	5986	4832	1154	2639	370	3009
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	13145	4313	8832	7419	806	8225
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	15887	4204	11683	12624	1402	14026
	DT altqrupu	14187	3984	10203	12020	1285	13305
	TC altqrupu	1700	220	1480	3174	520	3694
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	4097	2934	1163	2420	338	2758
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	3971	1496	2475	7239	1411	8650
CƏMİ		**55290**	**25911**	**29379**	**37297**	**4586**	**41883**

Qəbulun nəticələri (bax: cədvəl 1.2.2) göstərir ki, dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulunun proqnozuna əsasən nəzərdə tutulan 25911 yerə 25222 nəfər qəbul olub (Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Lənkəran Dövlət Universitetinə dovlət sifarişi əsasında ayrılmış əlavə yerlər, həmçinin boş qalan yerlərin əlavə paylanması da nəzərə alınsa, ümumilikdə 26043 nəfər qəbul olub). Nəticədə, ayrılan 55290 plan yerindən 29081-nə qəbul ödənişli təhsil üzrə aparılıb. Ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerlərə 23569 nəfər (20156 abituriyent və 3413 subbakalavr) qəbul olub və qəbul aparılan 29081 yerin 81.05%-i dolub. İxtisas qrupları üzrə qəbulolma faizləri belədir: I qrupda – 58.29%, II qrupda – 87.91%, III qrupda – 97.95%, IV qrupda – 51.87% və V qrupda – 83.19%.

Cədvəl 1.2.2

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT
(ixtisas qrupları, dövlət sifarişli və ödənişli təhsil üzrə)

İxtisas qrupları		Ümumi plan yerləri	Dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların sayı	Yalnız dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunda istifadə edilməyən yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların	
						sayı	qəbulolma faizi
I	bütövlükdə	18190	13069	132	4989	2908	58.29
	RK altqrupu	12204	8180	131	3893	2393	61.47
	Rİ altqrupu	5986	4889	1	1096	515	46.99
II		13145	4336	0	8809	7744	87.91
III	bütövlükdə	15887	4204	0	11683	10275	87.95
	DT altqrupu	14187	3984	0	10203	8880	87.03
	TC altqrupu	1700	220	0	1480	1395	94.26
IV		4097	2937	34	1126	584	51.87
V		3971	1497	0	2474	2058	83.19
Cəmi		**55290**	**26043**	**166**	**29081**	**23569**	**81.05**

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların 47.51%-i (abituriyentlərin 45.30%-i, subbakalavrların 66.65%-i) ödənişli təhsil üzrədir. Bu göstərici Azərbaycan bölməsində 47.30%, rus bölməsində isə 49.55% olub.

1.2.3 saylı cədvəldə ali təhsil müəssisələrinin qəbul planları, qəbul planlarının qəbul prosesində formalaşan tərkib hissələri (dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerlərin sayı) və ödənişli təhsil üzrə qəbulun nəticələri təqdim edilib. Cədvəldən göründüyü kimi, dövlət sifarişi əsasında olan yerlərə aparılan tələbə qəbulundan fərqli olaraq ödənişli təhsil üzrə olan yerlərə tələbə qəbulu Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu istisna olmaqla bütün ali təhsil müəssisələrində həyata keçirilib.

Təhlil göstərir ki, ümumilikdə, dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların sayı ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların sayından çoxdur. Qəbul olanların tərkib hissələri arasında bu nisbət heç də bütün ali təhsil müəssisələrində eyni olmayıb. Məsələn, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, regionlarda yerləşən ali təhsil müəssisələri (Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti istisna olmaqla) və özəl ali təhsil müəssisələrində (Xəzər Universiteti istisna olmaqla) ödənişli təhsil üzrə tələbə qəbulu üstünlük təşkil edib. "ADA" Universiteti dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunda iştirak etməkdən, ümumiyyətlə, imtina edib. Azərbaycan İlahiyyat İnstitutuna isə qəbul yalnız dövlət sifarişi əsasında aparılıb.

Dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan tələbələr içərisində ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların nisbi çəkisi (faizi) Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu (96.00%), Bakı Slavyan Universiteti (89.84%) və Mingəçevir Dövlət Universitetində (81.13%) ən yüksək olub.

Cədvəl 1.2.3

ALİ TƏHSIL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI, ONLARIN QƏBUL PROSESİNDƏ FORMALAŞAN TƏRKİB HİSSƏLƏRİ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ

№	TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Ümumi plan yerləri	Dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların sayı	Yalnız dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunda istifadə edilməyən yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların	
						sayı	qəbulolma faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	4064	0	2177	1895	87.05
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	3005	0	600	349	58.17
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	1720	71	794	538	67.76
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	1394	0	1186	893	75.30
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	904	0	55	18	32.73
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	1754	0	2145	1910	89.04
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	2987	0	1198	1036	86.48
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	828	0	992	936	94.35
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	134	0	1378	1185	85.99
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	684	0	501	263	52.50
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	332	0	105	103	98.10
12	"ADA" Universiteti	312	0	0	312	302	96.79
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	112	0	43	1	2.33
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	88	0	55	0	0.00
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	386	0	255	142	55.69
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	192	0	63	49	77.78
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	323	0	292	281	96.23
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	60	0	100	41	41.00
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	542	0	1113	1080	97.04
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	435	0	156	133	85.26
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	208	0	12	0	0.00
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	134	2	130	127	97.69
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	104	0	36	33	91.67
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	700	5	978	754	77.10
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	9	0	401	216	53.87
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	1140	56	429	309	72.03
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	445	0	1412	1242	87.96

Cədvəl 1.2.3 (ardı)

№	TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Ümumi plan yerləri	Dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların sayı	Yalnız dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunda istifadə edilməyən yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə qəbul aparılan yerlərin sayı	Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların	
						sayı	qəbulolma faizi
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	258	0	847	648	76.51
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	437	0	1103	937	84.95
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	263	0	1417	1131	79.82
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	628	32	1345	1018	75.69
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	148	0	1152	926	80.38
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	80	0	0	0	---
34	Azərbaycan Universiteti	1005	197	0	808	727	89.98
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	344	0	766	375	48.96
36	Xəzər Universiteti	1114	683	0	431	359	83.29
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	47	0	1103	983	89.12
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	21	0	419	358	85.44
39	Odlar Yurdu Universiteti	1050	161	0	889	685	77.05
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	55	0	995	923	92.76
41	Naxçıvan Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	36	0	584	408	69.86
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	1	0	304	255	83.88
CƏMİ		**55290**	**26043**	**166**	**29081**	**23569**	**81.05**

Dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin ixtisas qrupları üzrə paylanması 1.2.4 saylı cədvəldə təqdim edilmişdir. Cədvəldən göründüyü kimi, dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulunun ən yüksək faizi IV ixtisas qrupunda (83.41%), ödənişli təhsil üzrə olan yerlərə isə III ixtisas qrupundadır (70.96%).

Dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin nisbi saylarını bölmələrə görə ayrı-ayrılıqda müqayisə etsək, demək olar ki, eyni mənzərənin şahidi olarıq. Belə ki, hər iki bölmədə dövlət sifarişi üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların cüzi üstünlüyü müşahidə olunur. Müqayisəni qruplar üzrə aparsaq, V qrupdan başqa digər qruplarda hər iki bölmədə, demək olar ki, eyni mənzərənin mövcud olduğunu görərik: I və IV qruplarda dövlət sifarişi əsasında ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların (Azərbaycan bölməsində müvafiq olaraq 81.82% və 84.14%, rus bölməsində müvafiq olaraq 81.63% və 76.31%), II və III qruplarda isə əksinə, ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların üstünlüyü müşahidə olunur. V qrupda bölmələr üzrə mənzərə bir qədər fərqlənir. Bu ixtisas qrupunda Azərbaycan bölməsi üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin bir çox hissəsi (59.40%-i), rus bölməsi üzrə abituriyentlərin isə demək olar ki, yarısı (49.91%-i) ödənişli təhsil üzrə qəbul olanlardır. III ixtisas qrupunda hər iki bölmədə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların çox hissəsini ödənişli təhsil üzrə, IV ixtisas qrupunda isə dövlət sifarişi əsasında qəbul olanlar təşkil etsə də, onların bu qruplar daxilində qəbul olanların içindəki payı bölmələr üzrə bir-birindən fərqlənir: III qrupda Azərbaycan bölməsində ödənişli təhsil üzrə

qəbul olanların nisbi sayı 70.15-ə, rus bölməsində 78.50-yə, IV qrupda Azərbaycan bölməsində dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların nisbi sayı 84.14-ə, rus bölməsində 76.31-ə bərabər olub.

Cədvəl 1.2.4

DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBUL OLANLARIN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI

İxtisas qrupları		Azərbaycan bölməsi				Rus bölməsi				Bölmələr üzrə cəmi			
		Dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların		Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların		Dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların		Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların		Dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların		Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların	
		sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
I	Büt.	11954	81.82	2657	18.18	1115	81.63	251	18.37	13069	81.80	2908	18.20
	RK	7568	77.53	2194	22.47	612	75.46	199	24.54	8180	77.37	2393	22.63
	Rİ	4386	90.45	463	9.55	503	90.63	52	9.37	4889	90.47	515	9.53
II		3955	35.54	7172	64.46	381	39.98	572	60.02	4336	35.89	7744	64.11
III	Büt.	3901	29.85	9169	70.15	303	21.50	1106	78.50	4204	29.04	10275	70.96
	DT	3711	31.64	8017	68.36	273	24.03	863	75.97	3984	30.97	8880	69.03
	TC	190	14.16	1152	85.84	30	10.99	243	89.01	220	13.62	1395	86.38
IV		2689	84.14	507	15.86	248	76.31	77	23.69	2937	83.41	584	16.59
V		1213	40.60	1775	59.40	284	50.09	283	49.91	1497	42.11	2058	57.89
Cəmi		**23712**	**52.70**	**21280**	**47.30**	**2331**	**50.45**	**2289**	**49.55**	**26043**	**52.49**	**23569**	**47.51**

Aşağıda 1.2.1, 1.2.2 və 1.2.3, 1.2.4 saylı şəkillərdə I-IV və V ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanma diaqramları təsvir edilib. Diaqramlardan göründüyü kimi, bu yerlərə heç də hazırlıq səviyyəsi eyni olan abituriyentlər qəbul olmayıb. Dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olan abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsi ödənişli təhsil üzrə qəbul olanlardan əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir. I-IV ixtisas qrupları üzrə dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olanların 21.33%-ni 500-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlər təşkil etdiyi halda, ödənişli təhsil üzrə ayrılan yerlərə qəbul olanlar arasında belələri yalnız 4.21%-dir. Digər tərəfdən, dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olanlar arasında 200-300 intervalında bal toplayanlar 18.41%-dirsə, ödənişli təhsil üzrə belə göstəricilərlə qəbul olanlar 51.48% təşkil edir.

Analoji vəziyyəti V ixtisas qrupu üzrə müqayisədə də görmək olar. Belə ki, bu ixtisas qrupunda dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olanlar arasında 150-200 və 200-300 intervallarında bal toplayanlar uyğun olaraq 23.93 və 9.14% təşkil etdiyi halda, ödənişli təhsil üzrə qəbul olanlar arasında bu göstəricilər uyğun olaraq 12.64% və 0.31% olmuşdur. Aşağı bal intervalında isə başqa mənzərənin şahidi oluruq. Belə ki, dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbul olanlar arasında 50-100 və 100-150 intervallarında bal toplayanlar 66.57%, ödənişli təhsil üzrə bu göstəricilərlə qəbul olanlar 85.92% təşkil edir. Dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə olan yerlərə qəbul olan abituriyentlərin bal göstəriciləri arasındakı fərq nəzərə alınaraq, ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların təhsil üçün ödədiyi vəsaitin bir hissəsi onların müasir təhsil standartları səviyyəsində hazırlığına yönəldilməlidir. Eyni zamanda dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə olan yerlərə qəbul olan abituriyentlərin bal göstəriciləri arasındakı fərq nəzərə alınaraq, ali təhsil müəssisələri tədris proqramında dəyişiklik aparmalı, ödənişli təhsil üzrə qəbul olanları bir qədər genişləndirilmiş proqram əsasında hazırlamalıdırlar.

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA QƏBUL APARILAN YERLƏRİNƏ DAXİL OLMUŞ ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(I-IV qruplar üzrə)

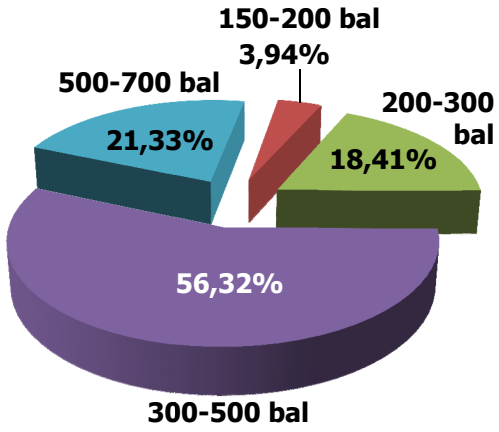

Şəkil 1.2.1

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBUL APARILAN YERLƏRİNƏ DAXİL OLMUŞ ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(I-IV qruplar üzrə)

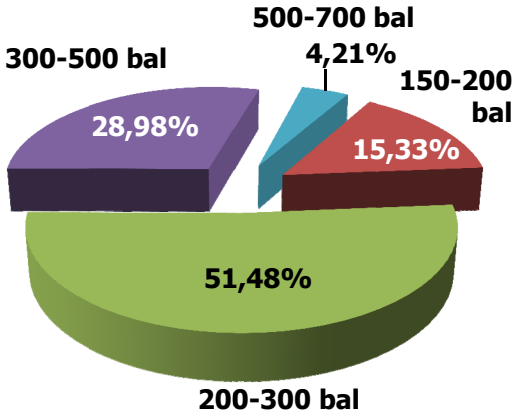

Şəkil 1.2.2

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA AYRILAN YERLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(V qrup üzrə)

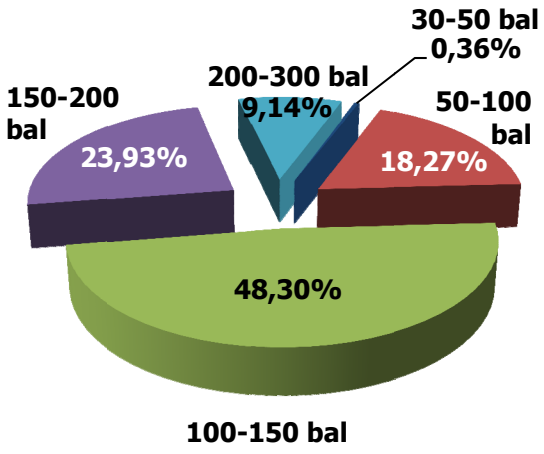

Şəkil 1.2.3

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ AYRILAN YERLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(V qrup üzrə)

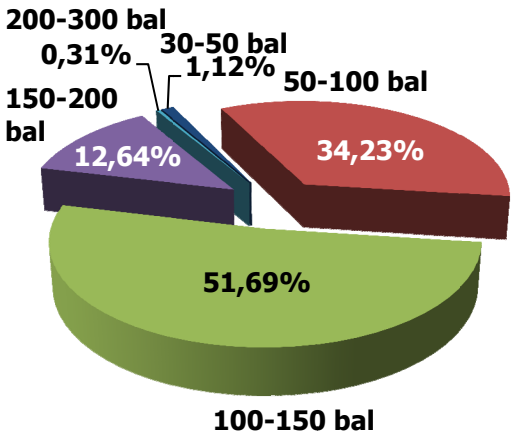

Şəkil 1.2.4

Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə və ödənişli təhsil üzrə qəbul olan abituriyentlərin bilik səviyyələri arasındakı fərqi müəyyən etmək üçün onların topladıqları ballar və test tapşırıqlarına cavabları da ixtisas qrupları və bölmələr üzrə ayrı-ayrılıqda araşdırılıb və nəticələr 1.2.5-1.2.9 saylı cədvəllərdə təqdim edilib.

Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərə qəbul olanların test tapşırıqlarının həlli üzrə ən yüksək göstəricisi Azərbaycan bölməsində I mərhələ üzrə IV qrup abituriyentlərinin ingilis dili fənninə (76.13%), II mərhələ üzrə III qrup abituriyentlərinin ana dili fənninə (81.14%), rus bölməsində I mərhələ üzrə III qrup abituriyentlərinin ingilis dili fənninə (84.21%), II mərhələ üzrə III qrup abituriyentlərinin ana dili fənninə (80.99%) cavablarında özünü göstərib.

Test tapşırıqlarına cavabların müqayisəli təhlili göstərir ki, ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə ayrılmış yerlərə qəbul olanların bilikləri arasında ən az fərq Azərbaycan bölməsində hər iki mərhələ üzrə I ixtisas qrupundadır (qəbul olan abituriyentlərin fənlər üzrə düzgün cavablarının faiz nisbəti müvafiq olaraq 1.19-1.42 və 1.18-1.42 diapazonundadır). Rus bölməsində hər iki mərhələ üzrə ən az fərq IV ixtisas qrupundadır (faiz nisbəti I mərhələ üzrə 1.05-1.26, II mərhələ üzrə 1.18-1.39 diapazonundadır).

Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların fənlər üzrə cavablarının ortastatistik göstəriciləri arasında ən böyük fərq hər iki bölmədə həm I, həm II mərhələ üzrə II ixtisas qrupunda müşahidə olunur. Ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların cavablarının göstəriciləri dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların cavablarından Azərbaycan bölməsində II ixtisas qrupunda I mərhələ üzrə 1.34-1.96, II mərhələ üzrə 1.58-2.31 dəfə, rus bölməsində isə I mərhələ üzrə 1.21-1.97, II mərhələ üzrə 1.65-2.24 dəfə aşağıdır.

Ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi əsasında və ödənişli təhsil üzrə ayrılmış yerlərə qəbul olan abituriyentlərin ayrılıqda ortastatistik bal göstəricilərinin (bax: cədvəl 1.2.9) müqayisəsi də ən böyük fərqin hər iki bölmə üzrə II qrupda olduğunu təsdiq edir.

Ümumilikdə, dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərə qəbul olan ortastatistik abituriyentin* bal göstəricisi ödənişli təhsil üzrə ali təhsil müəssisəsinə qəbul olan ortastatistik abituriyentin bal göstəricisindən Azərbaycan bölməsində 1.44, rus bölməsində 1.35 dəfə yüksəkdir.

Cədvəl 1.2.5

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA AYRILAN YERLƏRƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİNİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

(xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla)

AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mü-həndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	57.60	59.04	62.09			56.00	44.84	45.23			59.18	
	RK altqrupu	54.18	52.95	56.73			49.79	39.36	45.23				
	Rİ altqrupu	63.56	69.63	70.99			66.65	54.33				59.18	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	62.56	55.26	66.75			46.34				57.98		61.41
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	72.98	46.98	73.79	81.14	73.02					65.50		31.44
	DT altqrupu	72.88	46.77	73.52	81.13	73.02					65.32		
	TC altqrupu	74.88	51.07	78.87	80.88						68.37		31.44
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	70.73	70.36	76.13				62.05	67.91	59.74			

* Burada ortastatistik abituriyent – ixtisas qrupu daxilində təhsilin dövlət sifarişi əsasında yaxud ödənişli əsaslarla olmasından asılı olaraq müəyyən seçməyə daxil olan abituriyentlərin ümumiləşdirilmiş obrazıdır. Ortastatistik abituriyentin imtahan fənni üzrə topladığı bal dedikdə, onun təmsil etdiyi seçməyə daxil olan abituriyentlərin həmin fəndən topladıqları nisbi balların orta qiyməti nəzərdə tutulur. Abituriyentin ümumi balı hesablanarkən onun hər bir fənn üzrə topladığı nisbi balı fənlərin müvafiq çəki əmsallarına vurulmaqla cəmlənir.

Cədvəl 1.2.6

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ AYRILAN YERLƏRƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

(xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla)

AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	48.27	41.63	51.20			40.03	31.65	33.94			50.07	
	RK altqrupu	46.53	38.14	48.14			36.18	28.43	33.94				
	Rİ altqrupu	53.28	51.69	59.48			51.03	40.95				50.07	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	46.57	28.22	46.57			20.09				36.14		38.95
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	55.96	24.86	53.31	59.87	54.03					38.85		18.27
	DT altqrupu	56.36	25.10	53.44	60.53	54.03					39.13		
	TC altqrupu	53.22	23.16	52.51	54.98						36.83		18.27
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	55.97	43.20	58.02				35.68	40.13	39.04			

Cədvəl 1.2.7

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA AYRILAN YERLƏRƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

(xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla)

RUS BÖLMƏSİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	65.75	55.55	74.76			50.72	39.99	40.69			55.23	
	RK altqrupu	63.08	49.51	70.53			45.30	36.11	40.69				
	Rİ altqrupu	69.54	64.09	80.78			58.32	45.41				55.23	
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	72.28	57.84	82.28			48.15				47.63		57.67
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	79.80	40.43	84.21	80.99	76.01					54.11		33.50
	DT altqrupu	79.63	40.45	83.74	80.99	76.01					53.39		
	TC altqrupu	81.36	40.22	88.36	82.02						59.09		33.50
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	73.19	60.26	80.85				51.97	59.51	49.76			

Cədvəl 1.2.8

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ AYRILAN YERLƏRƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

(xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla)

RUS BÖLMƏSİ

№	İXTİSAS QRUPU	FƏNLƏR ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARIN FAİZİ											
		I mərhələ			II mərhələ								
		Ana dili	Riya-ziyyat	İngilis dili	Ana dili	Ədə-biyyat	Riya-ziyyat	Fizika	Kimya	Bio-logiya	Tarix	İnfor-matika	Coğ-rafiya
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	63.53	40.52	67.53			36.36	29.04	29.16			49.81	
	RK altqrupu	61.84	36.17	66.23			31.82	25.57	29.16				
	Rİ altqrupu	67.35	50.42	70.45			46.67	37.10				49.81	
II	İqtisadiyyat, idarə-etmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	59.61	29.29	63.88			21.52				25.87		34.88
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	65.92	21.50	65.15	58.83	56.57					27.75		21.39
	DT altqrupu	66.64	21.97	65.05	61.02	56.57					28.51		
	TC altqrupu	63.52	19.90	65.51	51.02						24.88		21.39
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	69.88	47.80	73.87				37.36	46.23	42.22			

Cədvəl 1.2.9

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ ƏSASINDA AYRILAN YERLƏRƏ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN ORTASTATİSTİK BAL GÖSTƏRİCİLƏRİ

(xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar istisna olmaqla)

№	İXTİSAS QRUPU	AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ			RUS BÖLMƏSİ		
		Ortastatistik abituriyentin topladığı ballar		Ballar nisbəti	Ortastatistik abituriyentin topladığı ballar		Ballar nisbəti
		dövlət sifarişi əsasında qəbul olan	ödənişli əsaslarla qəbul olan		dövlət sifarişi əsasında qəbul olan	ödənişli əsaslarla qəbul olan	
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	364.61	267.75	1.36	364.07	288.55	1.26
	RK altqrupu	326.50	244.22	1.34	330.90	261.69	1.26
	Rİ altqrupu	430.83	335.63	1.28	411.00	349.54	1.18
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	391.05	227.56	1.72	407.18	247.00	1.65
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	473.03	311.64	1.52	468.59	311.61	1.50
	DT altqrupu	474.41	318.71	1.49	471.41	326.57	1.44
	TC altqrupu	446.48	262.80	1.70	442.96	261.57	1.69
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	455.97	289.78	1.57	414.34	343.16	1.21
Bütövlükdə		402.13	279.76	1.44	396.78	294.47	1.35

1.3. Dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunun müqayisəli təhlili

Qanunvericiliyə uyğun fəaliyyət göstərən özəl ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunun təşkili və keçirilməsi 1995-ci ildən Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasına (indiki Dövlət İmtahan Mərkəzinə) həvalə olunub. Bununla əlaqədar Mərkəz hər il, bir qayda olaraq, özəl ali təhsil müəssisələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən müşavirələrdə ali təhsil müəssisələrinə əvvəlki illərdə aparılmış tələbə qəbulunun müxtəlif parametrlər üzrə nəticələri, o cümlədən özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbulun nəticələri barədə ətraflı məlumat verir, tövsiyələrini bildirir.

Özəl ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu, əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbulla birgə elan olunmuşdu. Abituriyentlərə ərizələrində dövlət ali təhsil müəssisələrinin ixtisasları ilə yanaşı, özəl təhsil müəssisələrinin də ixtisaslarını qeyd etmək imkanı verilmişdi. Həmin ixtisaslara müsabiqənin aparılması şərtləri dövlət ali təhsil müəssisələrinin müvafiq ixtisasları ilə eyni olmuşdur. 2010-cu ildən ali təhsil müəssisələrində tətbiq olunan yeni qaydalara əsasən özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi ilə mütəxəssis hazırlığında iştirak etmək imkanı yaradılmışdır.

Özəl ali təhsil müəssisələrinə 2023-cü ildə 9224 plan yeri ayrılmışdı. Bu, ötən illə müqayisədə 9.59% (807 yer) çoxdur. Plan yerlərinin 60.82%-i Azərbaycan, 39.18%-i isə hər iki bölmə abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün nəzərdə tutulmuş, rus bölməsi üzrə plan yeri ayrılmamışdır. Plan yerlərinin 14.42%-i birinci, 39.90%-i ikinci, 38.80%-i üçüncü, 5.20%-i dördüncü, 1.68%-i isə beşinci ixtisas qrupuna aid olub. Ötən illərdə olduğu kimi bu il də qəbul planının əsas hissəsi (78.70%-i) II və III qrup ixtisasları üçün nəzərdə tutulmuşdu. Özəl ali təhsil müəssisələrinin I ixtisas qrupu üzrə qəbul planı dövlət ali təhsil müəssisələrinin müvafiq qrup üzrə qəbul planının 7.89%, IV qrup üzrə 13.27%, V qrup üzrə 4.06%-nə bərabər olduğu halda, II qrup üzrə 38.88%, III qrup üzrə 29.08%-nə bərabər olub. Bütün qruplar üzrə ümumilikdə isə özəl ali təhsil müəssisələrinin qəbul planı dövlət ali təhsil müəssisələrinin qəbul planının 20.02%-i qədər olmuşdur.

Özəl ali təhsil müəssisələrinə sənədlərin qəbulu dövlət ali təhsil müəssisələri ilə birgə və eyni qaydalar əsasında aparılmışdır. DİM sənəd qəbulu mərhələsində bu təhsil müəssisələri rəhbərlərinin peşəyönü işi aparmaqla bağlı müraciətlərini nəzərə alaraq, həmin ali məktəblərin dövlət qeydiyyatından keçmiş ixtisasları barədə "Abituriyent" jurnalında geniş məlumatların verilməsini təmin etmişdir.

Sənəd qəbulunun nəticələrinin təhlili göstərir ki, müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin 40.31%-i (21093 nəfər), subbakalavrların isə 52.98%-i (9477 nəfər) öz ərizələrində özəl təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını da qeyd etmişdir. Azərbaycan bölməsində özəl təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını abituriyentlərin 40.86%-i (19242 nəfər), subbakalavrların 52.14%-i (8957 nəfər), rus bölməsində isə abituriyentlərin 35.39%-i (1851 nəfər), subbakalavrların 73.49%-i (524 nəfər) seçmişdir. Abituriyentlərin 708-i, subbakalavrların isə 819-u öz ərizələrində yalnız özəl ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını qeyd etmişdir.

İxtisas qrupları üzrə dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrinin qəbul planı, həmin ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını seçən abituriyentlərin sayı və müsabiqə vəziyyəti haqqında məlumat 1.3.1 – 1.3.3 saylı cədvəllərdə təqdim olunur. Cədvəllərdən göründüyü kimi, ixtisas qrupları üzrə özəl ali təhsil müəssisələrinə ərizələrin sayı plan yerlərinin sayından çox olsa da, I qrupdan başqa digər ixtisas qruplarının heç birində müsabiqə şəraitinin yaranma ehtimalı yoxdur. Çünki abituriyentlər bu təhsil müəssisələrinin ixtisaslarını ərizələrində axırıncı yerlərdə göstərmişdir. Xatırladaq ki, ehtimal olunan müsabiqənin hesablanması qaydasında abituriyentin seçdiyi ixtisasları öz ərizəsində hansı yerdə qeyd etməsi amili nəzərə alınır. Subbakalavrları da nəzərə alsaq, V ixtisas qrupundan başqa digər ixtisas qruplarında müsabiqə şəraitinin olduğunu görərik.

Dövlət ali təhsil müəssisələrində də III və V ixtisas qruplarından başqa digər qruplarda müsabiqə şəraiti mövcud olmayıb. Subbakalavrları da nəzərə olsaq, dövlət ali təhsil müəssisələrində bütün ixtisas qrupları üzrə müsabiqə şəraitinin mövcud olduğunu görərik.

Dövlət ali təhsil müəssisələrində ən zəif müsabiqə (0.868) I, ən yüksək müsabiqə (2.114) isə V ixtisas qrupunda olub. Subbakalavrları da nəzərə alsaq, dövlət ali təhsil müəssisələrində ən zəif müsabiqə (1.219) I, ən yüksək müsabiqə (2.207) isə V ixtisas qrupunda olub.

Cədvəl 1.3.1

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI

№	İXTİSAS QRUPU	Dövlət ali təhsil müəssisələri				Özəl ali təhsil müəssisələri			
		Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Ümumi	Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Ümumi
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	12963	980	2917	16860	660	0	670	1330
	RK altqrupu	9025	565	2094	11684	320	0	200	520
	Rİ altqrupu	3938	415	823	5176	340	0	470	810
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	7624	555	1286	9465	2565	0	1115	3680
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	10140	1512	656	12308	2285	0	1294	3579
	DT altqrupu	9150	1247	571	10968	2025	0	1194	3219
	TC altqrupu	990	265	85	1340	260	0	100	360
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	3064	365	188	3617	100	0	380	480
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	1167	125	2524	3816	0	0	155	155
CƏMİ		**34958**	**3537**	**7571**	**46066**	**5610**	**0**	**3614**	**9224**

Cədvəl 1.3.2

MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN ƏRİZƏLƏRİNİN SAYI

№	İXTİSAS QRUPU	Dövlət ali təhsil müəssisələri			Özəl ali təhsil müəssisələri		
		Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	14004	1409	15413	4701	432	5133
	RK altqrupu	12245	1174	13419	3334	291	3625
	Rİ altqrupu	4951	546	5497	1635	153	1788
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	9136	918	10054	4536	516	5052
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	14240	1507	15747	8260	578	8838
	DT altqrupu	13381	1350	14731	7673	527	8200
	TC altqrupu	3482	573	4055	1813	118	1931
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	3202	372	3574	1331	178	1509
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	7781	1524	9305	483	162	645
CƏMİ		**46413**	**5200**	**51613**	**19242**	**1851**	**21093**

Cədvəl 1.3.3

ƏRİZƏ QƏBULU MƏRHƏLƏSİNDƏ İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ MÜSABİQƏ VƏZİYYƏTİ

(subbakalavrlar istisna olmaqla)

№	İXTİSAS QRUPU	Dövlət ali təhsil müəssisələri				Özəl ali təhsil müəssisələri			
		Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Bütövlükdə	Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Bütövlükdə
I	Riyaziyyat, fizika, mühəndislik, memarlıq, aqrar ixtisasları	0.894	0.988	1.577	0.868	1.339	---	1.043	1.059
	RK altqrupu	0.960	1.120	1.626	0.914	1.956	---	1.867	1.795
	Rİ altqrupu	0.899	0.914	1.585	0.913	0.779	---	0.738	0.626
II	İqtisadiyyat, idarəetmə, sosiologiya və coğrafiya ixtisasları	0.997	1.222	1.846	0.981	0.487	---	0.848	0.490
III	Humanitar, pedaqogika ixtisasları	1.238	0.908	2.572	1.174	1.087	---	1.157	0.929
	DT altqrupu	1.228	0.896	2.593	1.170	1.156	---	1.155	0.962
	TC altqrupu	1.871	1.321	3.031	1.710	1.048	---	1.660	1.112
IV	Tibb, kimya, biologiya, psixologiya, aqrar ixtisasları	0.935	0.873	3.402	0.942	0.835	---	1.152	0.956
V	İncəsənət, musiqi, idman ixtisasları	3.629	5.964	2.066	2.114	---	---	0.867	0.867
CƏMİ		**1.102**	**1.130**	**1.901**	**1.071**	**0.837**	**---**	**1.026**	**0.772**

İmtahanların nəticələrinə əsasən özəl ali təhsil müəssisələrinin plan yerlərinin dolma göstəricisi 84.26%-dir. Ayrı-ayrı ixtisas qruplarında plan yerlərinin dolma faizləri fərqlidir. Bu göstəricilər I qrupda 87.59%, II qrupda 86.49%, III qrupda 80.36%, IV qrupda 84.79%, V qrupda isə 90.97%-ə bərabərdir. Qeyd etmək lazımdır ki, ixtisas seçimində iştirak edən abituriyentlərin bir hissəsi (I qrupda 2 nəfər, II qrupda 4 nəfər, III qrupda 27 nəfər, IV qrupda 1 nəfər) özəl ali təhsil müəssisələri ilə müqayisədə dövlət orta ixtisas təhsili müəssisələrinə üstünlük verib. Abituriyentlərin belə gözlənilməz seçim etmələrinin bir çox səbəbləri vardır. Bunların sırasında təhsil haqqını, diplomun əmək bazarındakı dəyərini, ali təhsil müəssisələrində təhsilin səviyyəsini və s. göstərmək mümkündür.

Özəl ali təhsil müəssisələrindən fərqli olaraq dövlət ali təhsil müəssisələrinin plan yerlərinin dolma faizi, ümumilikdə 90.83% olub. Ən yüksək göstərici III ixtisas qrupunda (94.27%), ən aşağı göstərici isə IV ixtisas qrupunda (86.09%) qeydə alınıb.

Özəl və dövlət ali təhsil müəssisələrinə qruplar və bölmələr üzrə qəbulolma göstəriciləri 1.3.4 və 1.3.5 saylı cədvəllərdə təqdim edilib.

Cədvəl 1.3.4

ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	1330	802 (617)	53 (49)	855 (666)	64.29
II	3680	1669 (312)	249 (9)	1918 (321)	52.12
III	3579	2773 (287)	72 (14)	2845 (301)	79.49
IV	480	366 (211)	30 (15)	396 (226)	82.50
V	155	102 (9)	31 (4)	133 (13)	85.81
CƏMİ	**9224**	**5712 (1436)**	**435 (91)**	**6147 (1527)**	**66.64**
	Subbakalavrlar				
I	1330	240 (177)	70 (58)	310 (235)	23.31
II	3680	1227 (0)	38 (0)	1265 (0)	34.38
III	3579	31 (0)	0 (0)	31 (0)	0.87
IV	480	10 (10)	1 (1)	11 (11)	2.29
V	155	8 (0)	0 (0)	8 (0)	5.16
CƏMİ	**9224**	**1516 (187)**	**109 (59)**	**1625 (246)**	**17.62**
	Bütövlükdə				
I	1330	1042 (794)	123 (107)	1165 (901)	87.59
II	3680	2896 (312)	287 (9)	3183 (321)	86.49
III	3579	2804 (287)	72 (14)	2876 (301)	80.36
IV	480	376 (221)	31 (16)	407 (237)	84.79
V	155	110 (9)	31 (4)	141 (13)	90.97
CƏMİ	**9224**	**7228 (1623)**	**544 (150)**	**7772 (1773)**	**84.26**

Cədvəl 1.3.5

DÖVLƏT ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	16860	11616 (10034)	1214 (985)	12830 (11019)	76.10
II	9465	7276 (3642)	621 (372)	7897 (4014)	83.43
III	12308	10158 (3614)	1265 (289)	11423 (3903)	92.81
IV	3617	2550 (2198)	289 (227)	2839 (2425)	78.49
V	3816	2821 (1169)	534 (278)	3355 (1447)	87.92
CƏMİ	**46066**	**34421 (20657)**	**3923 (2151)**	**38344 (22808)**	**83.24**

Cədvəl 1.3.5 (ardı)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Subbakalavrlar				
I	16860	1953 (1126)	29 (23)	1982 (1149)	11.76
II	9465	955 (1)	45 (0)	1000 (1)	10.57
III	12308	108 (0)	72 (0)	180 (0)	1.46
IV	3617	270 (270)	5 (5)	275 (275)	7.60
V	3816	57 (35)	2 (2)	59 (37)	1.55
CƏMİ	**46066**	**3343 (1432)**	**153 (30)**	**3496 (1462)**	**7.59**
	Bütövlükdə				
I	16860	13569 (11160)	1243 (1008)	14812 (12168)	87.85
II	9465	8231 (3643)	666 (372)	8897 (4015)	94.00
III	12308	10266 (3614)	1337 (289)	11603 (3903)	94.27
IV	3617	2820 (2468)	294 (232)	3114 (2700)	86.09
V	3816	2878 (1204)	536 (280)	3414 (1484)	89.47
CƏMİ	**46066**	**37764 (22089)**	**4076 (2181)**	**41840 (24270)**	**90.83**

1.3.1 və 1.3.2 saylı şəkillərdə I–IV ixtisas qrupları üzrə özəl və dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin topladıqları balların paylanma diaqramları təsvir olunub. Göründüyü kimi, dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların 15.04%-nin, özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların isə cəmi 2.22%-nin balı 500-700 intervalında yerləşir. Dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların çoxunun (62.13%) imtahan nəticələri orta (300-500) və yüksək (500-700) bal diapazonlarında olduğu halda, özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların (76.59%) nəticələri, əsasən, aşağı (150-200 və 200-300) bal diapazonunda yerləşir.

V ixtisas qrupu üzrə qəbul olan abituriyentlər arasında bir qədər fərqli mənzərə görürük. Belə ki, V ixtisas qrupu üzrə həm özəl, həm dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin yarıdan çoxu (müvafiq olaraq 51.37% və 50.35%) 150-200 diapazonunda bal toplayıb. Ən azı 150 bal toplayanların nisbi sayı dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlar arasında 21.35%, özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlar arasında isə 4.10%-dir. Həm dövlət, həm özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların əksəriyyəti (müvafiq olaraq 78.7% və 95.9%) 150 baldan aşağı nəticə göstərib. Özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların içərisində 50-dən aşağı nəticə göstərən olmayıb. Bunun səbəbi isə V qrup üzrə yalnız Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının "Xoreoqrafiya sənəti" ixtisası üzrə müsabiqə şərtinin 50-dən aşağı olmasıdır. Digər ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün tələb olunan minimal bal 60-a bərabər olub (1.3.3 və 1.3.4 saylı şəkillərə bax).

ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(I-IV ixtisas qrupları üzrə)

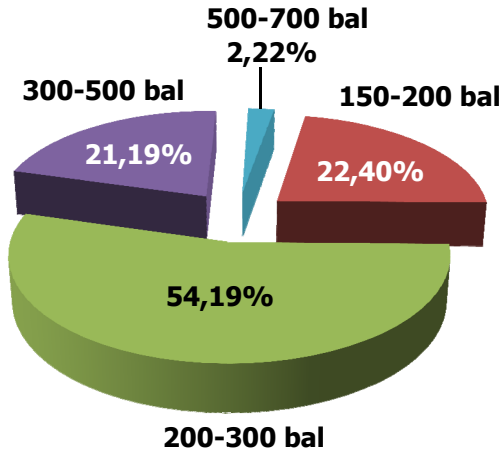

Şəkil 1.3.1

DÖVLƏT ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(I-IV ixtisas qrupları üzrə)

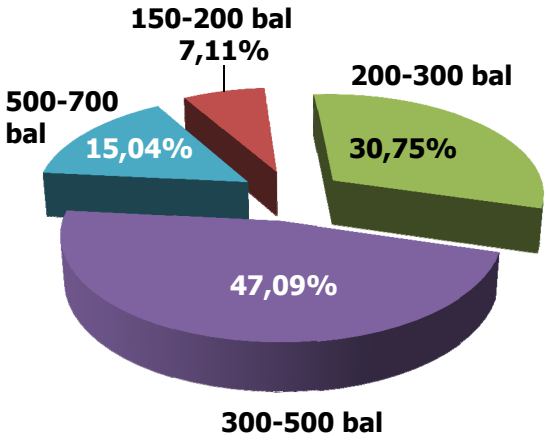

Şəkil 1.3.2

ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(V qrup üzrə)

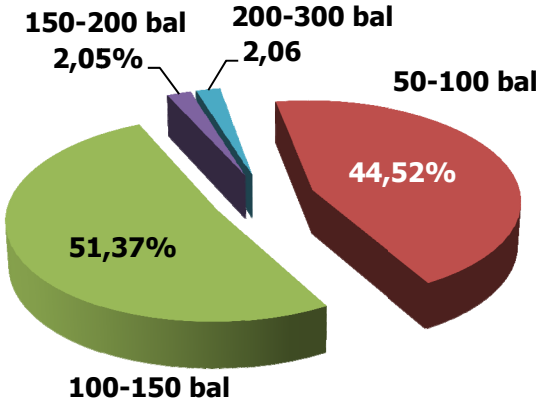

Şəkil 1.3.3

DÖVLƏT ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
(V qrup üzrə)

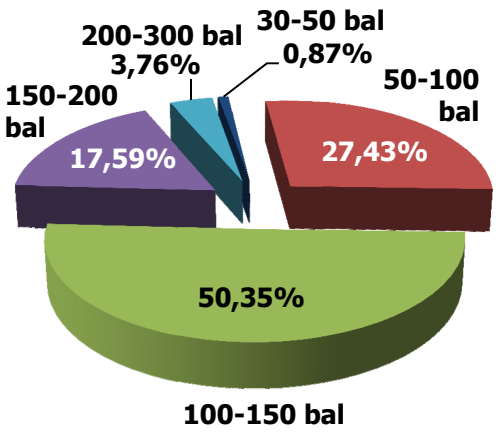

Şəkil 1.3.4

Abituriyentlərin imtahan fənlərinə cavablarının təhlili göstərir ki, özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların göstəriciləri dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların göstəricilərindən aşağıdır. Belə nəticə göstərənlər sonradan birinci kursun tədris proqramını mənimsəməkdə çətinlik çəkirlər. Ona görə də özəl ali təhsil müəssisələrinin birinci kurs tələbələri üçün genişləndirilmiş tədris proqramları hazırlanmalı və həmin proqramlar tədrisin intensivləşdirilməsi hesabına həyata keçirilməlidir.

Dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin bilikləri arasındakı fərqin əyani müqayisəsi üçün 1.3.5 və 1.3.6 saylı şəkillər təqdim edilir. Şəkildəki diaqramlardan göründüyü kimi, həm Azərbaycan bölməsində, həm də rus bölməsində bütün fənlər üzrə üstünlük dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan gənclərin tərəfindədir.

DÖVLƏT VƏ ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ ORTASTATİSTİK NƏTİCƏLƏRİ (XÜSUSİ QABİLİYYƏT TƏLƏB EDƏN İXTİSASLAR İSTİSNA OLMAQLA)

AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ

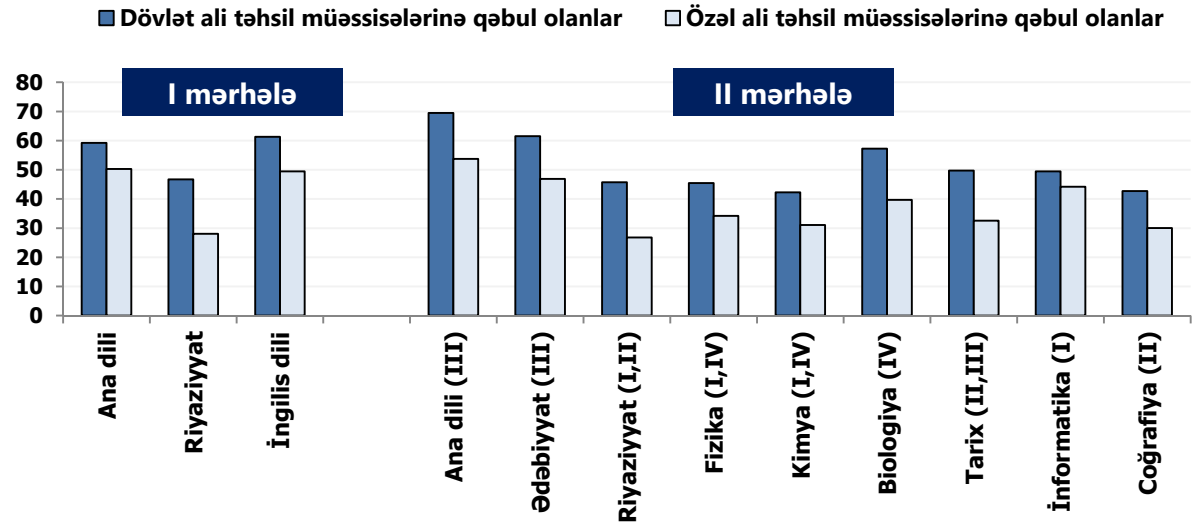

Şəkil 1.3.5

DÖVLƏT VƏ ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN İMTAHAN FƏNLƏRİ ÜZRƏ ORTASTATİSTİK NƏTİCƏLƏRİ (XÜSUSİ QABİLİYYƏT TƏLƏB EDƏN İXTİSASLAR İSTİSNA OLMAQLA)

RUS BÖLMƏSİ

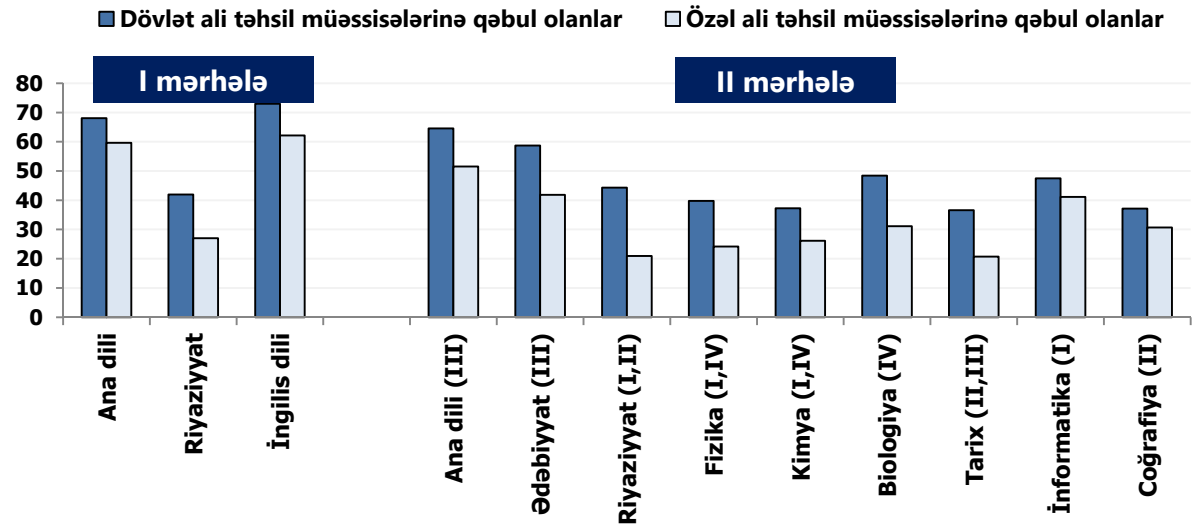

Şəkil 1.3.6

1.4 Xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu

Dövlət İmtahan Mərkəzi 2023-cü il mayın 20-də və iyulun 8-də Polis Akademiyası, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyası və Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbinə, iyunun 4-də və iyulun 22-də Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyası, H.Əliyev adına Hərbi İnstitut, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyası və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasına, iyunun 4-də və iyulun 23-də Azərbaycan Tibb Universiteti və Naxçıvan Dövlət Universitetinə, aprelin 2-də Naxçıvan MR Daxili İşlər Nazirliyinin Orta İxtisas Polis Məktəbinə, iyulun 30-da C.Naxçıvanski adına Hərbi lisey, H.Əliyev adına Hərbi lisey və Milli Müdafiə Universitetinin nəzdində gizir hazırlıq kursuna test üsulu ilə qəbul imtahanı keçirib. Orta Hərbi Tibb Məktəbinə sənəd verənlər isə Dövlət İmtahan Mərkəzi və Müdafiə Nazirliyinin birgə razılığına əsasən bu il ayrıca qəbul imtahanı verməndən müsabiqədə 11-ci sinif buraxılış imtahanında topladıqları bal əsasında iştirak ediblər.

H.Əliyev adına Hərbi İnstituta, hərbi liseylərə və Milli Müdafiə Universitetinin nəzdində gizir hazırlıq kursuna qəbul ixtisaslar üzrə deyil, ümumiləşmiş şəkildə, Orta İxtisas Polis Məktəbinə qəbul "Hüquq mühafizə fəaliyyəti", Orta Hərbi Tibb Məktəbinə qəbul "Feldşer", Polis Akademiyasına "Hüquqşünaslıq", Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbinə "İctimai təhlükəsizlik və idarəetmə", Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasına "Hüquqşünaslıq" və "İnformasiya təhlükəsizliyi", Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasına "Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi" və "Yanğın təhlükəsizliyi mühəndisliyi", Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasına I qrup ixtisasları, Azərbaycan Tibb Universitetinə "Hərbi tibb" və "Stomatologiya", Naxçıvan Dövlət Universitetinə "Hərbi tibb" ixtisasları üzrə aparılıb.

H.Əliyev adına Hərbi İnstitutun, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının, Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasının I qrup ixtisaslarında və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "İnformasiya təhlükəsizliyi" ixtisasında təhsil almaq istəyən abituriyentlər mülki ali təhsil müəssisələrinin I qrupunun, Polis Akademiyasında, Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbində və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "Hüquqşünaslıq" ixtisasında təhsil almaq istəyənlər III qrupun, Azərbaycan Tibb Universitetində və Naxçıvan Dövlət Universitetində təhsil almaq istəyənlər IV qrupun abituriyentləri ilə birgə imtahan vermişdir.

Sənədlərin qəbulu xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində aparılmış və abituriyentlər test imtahanından əvvəl həmin təhsil müəssisələrinin ixtisas-peşə tələblərinə uyğun xüsusi yoxlamalardan keçmişdir.

Xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinə sənəd verən abituriyentlərin hamısı I mərhələdə ana dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən imtahan verib. II mərhələdə H.Əliyev adına Hərbi İnstitutun, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının, Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasının I qrup ixtisaslarına və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "İnformasiya təhlükəsizliyi" ixtisasına sənəd verənlər riyaziyyat, fizika və kimya, Polis Akademiyasına, Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbinə və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyasının "Hüquqşünaslıq" ixtisasına sənəd verənlər Azərbaycan dili, tarix və ədəbiyyat, Azərbaycan Tibb Universitetinə və Naxçıvan Dövlət Universitetinə sənəd verənlər fizika, kimya və biologiya fənlərindən imtahan vermişdir. Milli Müdafiə Universitetinin nəzdində gizir hazırlıq kursuna, Orta Hərbi Tibb Məktəbinə və Orta İxtisas Polis Məktəbinə sənəd verənlər ana dili, riyaziyyat və xarici dil, hərbi liseylərə sənəd verənlər isə riyaziyyat, fizika, kimya və Azərbaycan dili fənlərindən test imtahanı vermişdir. Xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinə qəbul ola bilməyən abituriyentlərə, müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda, imtahan verdikləri ixtisas qrupuna daxil olan mülki ali təhsil müəssisələrinin ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək imkanı verilmişdir.

Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitut, Orta Hərbi Tibb Məktəbi, Orta İxtisas Polis Məktəbi və hərbi liseylərdə təhsil almaq istəyən abituriyentlər üçün test tapşırıqları yalnız Azərbaycan dilində, Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbində, Polis Akademiyasında, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin və Dövlət Sərhəd Xidmətinin akademiyalarında, Azərbaycan Tibb Universitetində və Naxçıvan Dövlət Universitetində təhsil almaq istəyən abituriyentlər üçün isə Azərbaycan və rus dillərində təqdim olunmuşdur.

Xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə qəbul Dövlət İmtahan Mərkəzinin təsdiq etdiyi ali təhsil müəssisələrinə, ümumi və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanı proqramları əsasında aparılmışdır.

İmtahan nəticələrinin statistik təhlili nəticəsində abituriyentlərin ortastatistik portreti müəyyənləşdirilib.

Polis Akademiyası, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Akademiyası və Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbinin ixtisasını seçən ortastatistik abituriyent ana dilindən test tapşırıqlarının 60.83/65.20, ədəbiyyatdan 58.06, riyaziyyatdan 38.51, tarixdən 55.69, ingilis dilindən isə 57.79%-ni düzgün cavablandırıb. Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitut, Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasının və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının ixtisaslarını seçən ortastatistik abituriyentin düzgün cavablarının faizi ana dilindən 37.67, riyaziyyatdan 30.65/30.52, fizikadan 24.26, kimyadan 25.50, ingilis dilindən 34.21 olub. Azərbaycan Tibb Universiteti və Naxçıvan Dövlət Universitetinin ixtisaslarını seçən ortastatistik abituriyentin düzgün cavablarının faizi ana dilindən 58.97, riyaziyyatdan 60.14, fizikadan 46.55, kimyadan 52.20, biologiyadan 45.91, ingilis dilindən 63.19 olub. Orta Hərbi Tibb Məktəbi və Orta İxtisas Polis Məktəbini seçən abituriyentlərin düzgün cavablarının faizi ana dilindən 37.60, riyaziyyatdan 29.91, ingilis dilindən 47.87, hərbi liseylərin abituriyentlərinin düzgün cavablarının faizi isə ana dilindən 26.09, riyaziyyatdan 27.95, fizikadan 24.05, kimyadan 29.80 olub.

1.5 Bölgələr üzrə 2023-cü il məzunlarının qəbul imtahanlarındakı nəticələrinin təhlili*

Burada ölkəmizin ayrı-ayrı bölgələrini təmsil edən məzunların imtahan nəticələrinin məktəb və rayon (şəhər) səviyyəsində elmi-statistik təhlili verilir. Bu təhlillər əsasında onların imtahan fənləri üzrə nəticələri, müxtəlif ixtisas qruplarına meyil və maraqları, ali məktəblərə qəbulolma göstəriciləri, habelə yüksək və zəif göstəricili məktəblər müəyyənləşdirilmişdir. Bu, ilk növbədə hər bir təhsil sektoru və məktəbin öz nəticələri haqqında dolğun məlumat əldə etməsi məqsədinə xidmət edir.

Materiallarda hər bölgə üzrə məzunların buraxılış imtahanındakı göstəriciləri bölgənin tam seçməsi üzrə təqdim edilmişdir. Bölgənin məzunlarının qəbul imtahanlarında ümumi və fənlər üzrə ayrılıqda əldə etdikləri nəticələr olaraq onların I–IV qruplar üzrə keçirilən imtahanlarda topladıqları ballar götürülmüşdür. V qrup üzrə müsabiqə buraxılış imtahanının nəticəsi əsasında aparıldığı üçün bu qrup üzrə abituriyentlərin göstəriciləri ayrıca verilməmişdir.

Bakı şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 26460 şagird bitirib və onların 26362 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (46.87) respublika üzrə orta göstəricidən 17.56%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (30.85) 12.35%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (48.99) 22.56%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (126.72) 18.30% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 27.76%-i 30 və daha az, 53.73%-i 30-70 intervalında, 18.50%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 60.93%, 27.75% və 11.32%, xarici dil fənni üzrə isə 32.36%, 40.21% və 27.42% olub. 26385 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 78.23%-i (20641 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 92.78%-i (24479 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 13060 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərdən 53.35%) tələbə adını qazanıb. Onların 54.61%-i (7132 nəfəri) dövlət, 3.95%-i (516 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 29.82%-i (3895 nəfəri) dövlət, 11.62%-i (1517 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Respublika üzrə rayonun (şəhərin) fərqlənən məktəblərini müəyyən etmək üçün aşağıdakı meyarlar əsas götürülmüşdür:

- Ali təhsil müəssisələrinə I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən məzunlarının sayı 10-dan və iştiraketmə faizi 50-dən az olmamalı və yaxud məzunlarının sayı 5-dən və iştiraketmə faizi 80-dən az olmamalı;
- Rayon və şəhər məktəblərinin məzunlarının I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal müvafiq olaraq 300 və 350 baldan az olmamalı;
- Məktəbin məzunlarının buraxılış imtahanında ana dili və riyaziyyat fənləri üzrə birlikdə və ayrı-ayrılıqda topladıqları orta bal ən azı respublika üzrə orta göstəriciyə bərabər olmalıdır.

Rayon (şəhər) üzrə fərqlənən məktəbləri müəyyən etmək üçün aşağıdakı meyarlar əsas götürülmüşdür:

- Ali təhsil müəssisələrinə I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edən məzunlarının sayı 10-dan və iştiraketmə faizi 50-dən az olmamalı və yaxud məzunlarının sayı 5-dən və iştiraketmə faizi 80-dən az olmamalı;
- Rayon (şəhər) məktəblərinin məzunlarının I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal ən azı respublika üzrə orta göstəriciyə bərabər olmalı;
- Məktəbin məzunlarının buraxılış imtahanında ana dili və riyaziyyat fənləri üzrə birlikdə və ayrı-ayrılıqda topladıqları orta bal ən azı rayon (şəhər) üzrə orta göstəriciyə bərabər olmalıdır.

Hər il respublikada bütün fənlər üzrə ən yüksək nəticələri liseylərin məzunları əldə edirlər və onların nəticələri bölgələrin məzunlarının nəticələrindən kəskin şəkildə fərqlənir. Qeyd olunan hal respublikadakı real mənzərəni görməyə imkan vermir və bu səbəbdən fənlər üzrə respublikanın ən yüksək nəticə göstərən bölgələri haqqında məlumat müəyyən edilərkən TN tabeli və özəl liseylərin göstəriciləri nəzərə alınmır.

Şəhərin məzunlarının 2077 nəfəri 500-dən, o cümlədən 500 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə qəbul olub.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 13.22% (2729 nəfər), 100-200 intervalında 25.08% (5177 nəfər), 200-300 intervalında 22.19% (4581 nəfər), 300-500 intervalında 29.44% (6077 nəfər), 500-dən yuxarı 10.06% (2077 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 39.50%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 5.24%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 44.09%-dir.

Qəbul imtahanlarında 305 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən 131 saylı tam orta məktəbin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il şəhərin 287 saylı "Zəkalar" liseyi, 291 saylı Ekologiya liseyi, Texniki humanitar liseyi, 160 saylı klassik gimnaziyası, 62 və 264 saylı məktəb-liseyləri, habelə 95 saylı tam orta məktəbi daxil olub.

Azərbaycan bölməsi:

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplarda tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq tarixdən - 0.27%, coğrafiyadan - 0.04% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 271.102-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 5.0% yuxarıdır.

Rus bölməsi:

Şəhərin abituriyentlərinin göstəriciləri I-IV qruplarda ədəbiyyat və tarix fənlər üzrə respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ədəbiyyatdan - 0.12%, tarixdən - 2.37% təşkil edir.

Şəhərin ana dili, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Riyaziyyat, fizika və biologiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 280.606-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.1% yuxarıdır.

Naxçıvan şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 829 şagird bitirib və onların 826 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 41.26, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 33.04, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 49.92, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 124.22-dir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 3.48%, 20.34%, 24.89%, 15.97% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 37.05%-i 30 və daha az, 50.61%-i 30-70 intervalında, 12.35%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 58.35%, 28.33% və 13.32%, xarici dil fənni üzrə isə 28.09%, 45.64% və 26.27% olub. 828 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 92.63%-i (767 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 98.55%-i (816 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 98.55%-i (816 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 500 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 61.27%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 42.80%-i (214 nəfəri) dövlət, 0.20%-i (1 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 41.40%-i (207 nəfəri) dövlət, 15.60%-i (78 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 0.49%, ədəbiyyatdan - 1.62%, riyaziyyatdan - 0.37%, tarixdən - 7.70%, informatikadan - 6.14% təşkil edir.

Fizika, kimya, biologiya və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Biologiya fənni üzrə şəhərin göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Şəhərin məzunlarının 87 nəfəri 500-dən, o cümlədən 22 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti və "Naxçıvan" Universitetinə (Naxçıvan şəhəri) qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 264.529-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.4% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.04% (146 nəfər), 100-200 intervalında 20.73% (159 nəfər), 200-300 intervalında 24.38% (187 nəfər), 300-500 intervalında 24.51% (188 nəfər), 500-dən yuxarı 11.34% (87 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 35.85%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 2.88%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 39.90%-dir.

Qəbul imtahanlarında 20 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il şəhərin Naxçıvan şəhər qızlar liseyi daxil olub.

Bu il şəhərin ən yaxşı məktəbləri kimi Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi və Heydər Əliyev adına tam orta məktəbi qeyd etmək olar.

Naxçıvan MR Babək rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 616 şagird bitirib və onların 616 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (33.73) respublika üzrə orta göstəricidən 15.40%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.44) n 7.34%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (33.32) 16.65%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (92.49) 13.65% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 51.14%-i 30 və daha az, 42.86%-i 30-70 intervalında, 6.01%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 69.32%, 25.00% və 5.68%, xarici dil fənni üzrə isə 52.76%, 40.26% və 6.98% olub. 616 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 78.90%-i (486 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 91.88%-i (566 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 91.88%-i (566 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 287 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 50.71%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 38.68%-i (111 nəfəri) dövlət, 1.74%-i (5 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 40.42%-i (116 nəfəri) dövlət, 19.16%-i (55 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 17.79%, fizikadan - 2.73%, kimyadan - 0.85%, biologiyadan - 7.43%, tarixdən - 4.31%, informatikadan - 17.21% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 24 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti və "Naxçıvan" Universitetinə (Naxçıvan şəhəri) qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 235.663-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 8.7% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 24.69% (120 nəfər), 100-200 intervalında 22.63% (110 nəfər), 200-300 intervalında 22.02% (107 nəfər), 300-500 intervalında 25.72% (125 nəfər), 500-dən yuxarı 4.94% (24 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.66%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 4.76%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 20%-dir.

Qəbul imtahanlarında 34 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən V.Zeynalov adına Gərməçataq kənd və Göynük kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun E.Əliyev adına Çeşməbasar kənd tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Q.Sadiqov adına Cəhri qəsəbə 2 saylı və Əhməd Cəfərov adına Hacıvar kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Naxçıvan MR Culfa rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 308 şagird bitirib və onların 306 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.15) respublika üzrə orta göstəricidən 6.83% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (35.57) respublika üzrə orta göstəricidən 29.53%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (41.18) 3.02%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (113.90) 6.33% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 42.81%-i 30 və daha az, 49.67%-i 30-70 intervalında, 7.52%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 54.25%, 31.05% və 14.71%, xarici dil fənni üzrə isə 41.83%, 41.50% və 16.67% olub. 308 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 81.82%-i (252 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 88.31%-i (272 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 88.31%-i (272 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 154 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 56.62%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 61.69%-i (95 nəfəri) dövlət, 1.30%-i (2 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 25.32%-i (39 nəfəri) dövlət, 11.69%-i (18 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ədəbiyyat və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ədəbiyyatdan - 7.44%, informatikadan - 24.16% təşkil edir.

Ana dili, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 25 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti və "Naxçıvan" Universitetinə (Naxçıvan şəhəri) qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 268.237-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.9% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 12.70% (32 nəfər), 100-200 intervalında 29.37% (74 nəfər), 200-300 intervalında 19.84% (50 nəfər), 300-500 intervalında 28.17% (71 nəfər), 500-dən yuxarı 9.92% (25 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 38.10%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 30.77%-dir.

Qəbul imtahanlarında 23 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Əlincə kənd tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi şəhid Məmməd Zeynalabdin adına Saltaq kənd və Milax kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Naxçıvan MR Kəngərli rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 193 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (35.00) respublika üzrə orta göstəricidən 12.21%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.16) 8.38%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (36.64) 8.35%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (96.80) 9.63% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 48.70%-i 30 və daha az, 43.52%-i 30-70 intervalında, 7.77%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 70.47%, 23.32% və 6.22%, xarici dil fənni üzrə isə 45.08%, 46.11% və 8.81% olub. 193 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 65.80%-i (127 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 70.98%-i (137 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 70.98%-i (137 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 90 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 65.69%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 38.89%-i (35 nəfəri) dövlət, 2.22%-i (2 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 43.33%-i (39 nəfəri) dövlət, 15.56%-i (14 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat fənni üzrə göstəricisi respublikanın orta göstəricidən aşağıdır. Fərq 8.33% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 9 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti, "Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri) və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 273.297-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 5.8% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 11.81% (15 nəfər), 100-200 intervalında 22.05% (28 nəfər), 200-300 intervalında 28.35% (36 nəfər), 300-500 intervalında 30.71% (39 nəfər), 500-dən yuxarı 7.09% (9 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 37.80%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 24.32%-dir.

Qəbul imtahanlarında 12 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Qıvraq qəsəbə tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Naxçıvan MR Ordubad rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 285 şagird bitirib və onların 284 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (38.89) respublika üzrə orta göstəricidən 2.46% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (29.57) respublika üzrə orta göstəricidən 7.71% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (37.49) respublika üzrə orta göstəricidən 6.22%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (105.95) 1.09% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 37.68%-i 30 və daha az, 52.46%-i 30-70 intervalında, 9.86%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 60.21%, 32.39% və 7.39%, xarici dil fənni üzrə isə 45.07%, 42.96% və 11.97% olub. 285 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 78.25%-i (223 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 83.51%-i (238 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 83.51%-i (238 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 151 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 63.45%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 43.71%-i (66 nəfəri) dövlət, 3.31%-i (5 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 31.79%-i (48 nəfəri) dövlət, 21.19%-i (32 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, fizika və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 0.70%, ədəbiyyatdan - 9.33%, fizikadan - 6.26%, tarixdən - 12.59% təşkil edir.

Riyaziyyat, kimya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Kimya fənni üzrə rayonun göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Rayonun məzunlarının 17 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti və "Naxçıvan" Universitetinə (Naxçıvan şəhəri) qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 264.244-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.3% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 10.31% (23 nəfər), 100-200 intervalında 30.04% (67 nəfər), 200-300 intervalında 24.22% (54 nəfər), 300-500 intervalında 27.80% (62 nəfər), 500-dən yuxarı 7.62% (17 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 35.43%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 4.23%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 21.13%-dir.

Qəbul imtahanlarında 30 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Şəhid Əliqulu Babayev adına Çənnəb kənd, X.Məmmədov adına Gilançay kənd və Nəsirvaz kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəb kimi 3 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Naxçıvan MR Sədərək rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 100 şagird bitirib və onların hamısı nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (31.52) respublika üzrə orta göstəricidən 20.95% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (31.43) respublika üzrə orta göstəricidən 14.45% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (33.90) respublika üzrə orta göstəricidən 15.20%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (96.84) 9.59% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 54.00%-i 30 və daha az, 41.00%-i 30-70 intervalında, 5.00%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 50.00%, 47.00% və 3.00%, xarici dil fənni üzrə isə 52.00%, 42.00% və 6.00% olub. 100 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 78.00%-i (78 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 82.00%-i (82 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 82.00%-i (82 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 48 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 58.54%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 35.42%-i (17 nəfəri) dövlət, 2.08%-i (1 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 41.67%-i (20 nəfəri) dövlət, 20.83%-i (10 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 5.66%, ədəbiyyatdan - 13.89%, riyaziyyatdan - 25.66%, tarixdən - 8.90% təşkil edir.

Coğrafiya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 5 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti, "Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri) və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 231.768-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 10.3% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.95% (14 nəfər), 100-200 intervalında 32.05% (25 nəfər), 200-300 intervalında 20.51% (16 nəfər), 300-500 intervalında 23.08% (18 nəfər), 500-dən yuxarı 6.41% (5 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 29.49%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 4%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 20%-dir.

Qəbul imtahanlarında 5 məktəbin məzunları iştirak edib.

Naxçıvan MR Şahbuz rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 146 şagird bitirib və onların 146 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.67) respublika üzrə orta göstəricidən 5.52% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (31.12) respublika üzrə orta göstəricidən 13.33%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (44.96) 12.48%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (113.75) 6.20% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 42.47%-i 30 və daha az, 49.32%-i 30-70 intervalında, 8.22%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 58.90%, 32.88% və 8.22%, xarici dil fənni üzrə isə 35.62%, 44.52% və 19.86% olub. 146 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 82.88%-i (121 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 93.15%-i (136 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 93.15%-i (136 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 80 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 58.82%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 41.25%-i (33 nəfəri) dövlət, 1.25%-i (1 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 45.00%-i (36 nəfəri) dövlət, 12.50%-i (10 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika və kimya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 1.65%, fizikadan - 6.43%, kimyadan - 4.83% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 8 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu və "Naxçıvan" Universitetinə (Naxçıvan şəhəri) qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 267.106-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.4% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 11.57% (14 nəfər), 100-200 intervalında 28.10% (34 nəfər), 200-300 intervalında 23.14% (28 nəfər), 300-500 intervalında 30.58% (37 nəfər), 500-dən yuxarı 6.61% (8 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 37.19%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 11.54%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 15.38%-dir.

Qəbul imtahanlarında 21 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən İ.D.Rüstəmov adına Badamlı kənd, F.Hüseynov adına Nursu kənd və Gömür kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 saylı və Aşağı Qışlaq kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Naxçıvan MR Şərur rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 558 şagird bitirib və onların 557 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (30.72) respublika üzrə orta göstəricidən 22.96% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (28.13) respublika üzrə orta göstəricidən 2.43% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (33.94) respublika üzrə orta göstəricidən 15.10%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (92.78) 13.38% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 56.01%-i 30 və daha az, 40.22%-i 30-70 intervalında, 3.77%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 61.94%, 32.50% və 5.57%, xarici dil fənni üzrə isə 51.17%, 39.14% və 9.69% olub. 557 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 82.94%-i (462 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 97.31%-i (542 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 97.31%-i (542 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 246 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 45.39%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 41.06%-i (101 nəfəri) dövlət, 1.22%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 38.62%-i (95 nəfəri) dövlət, 19.11%-i (47 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 13.61%, ədəbiyyatdan - 17.34%, riyaziyyatdan - 14.65%, fizikadan - 21.01%, biologiyadan - 11.90%, tarixdən - 4.07%, informatikadan - 8.16% təşkil edir.

Kimya və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 21 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Naxçıvan Dövlət Universiteti və "Naxçıvan" Universitetinə (Naxçıvan şəhəri) qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 218.978-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 15.2% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 22.08% (102 nəfər), 100-200 intervalında 30.52% (141 nəfər), 200-300 intervalında 19.91% (92 nəfər), 300-500 intervalında 22.94% (106 nəfər), 500-dən yuxarı 4.55% (21 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 27.49%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 19.20%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 16.80%-dir.

Qəbul imtahanlarında 53 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Axura kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Yeni Havuş kənd tam orta məktəbinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Fizika-Riyaziyyat təmayüllü liseyi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 saylı şəhər və Tumaslı kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Abşeron rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 3724 şagird bitirib və onların 3712 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (41.82) respublika üzrə orta göstəricidən 4.88%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (28.79) 4.86%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (45.17) 12.99%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (115.77) 8.08% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 34.64%-i 30 və daha az, 53.66%-i 30-70 intervalında, 11.69%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 65.73%, 24.62% və 9.64%, xarici dil fənni üzrə isə 37.80%, 40.44% və 21.77% olub. 3716 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 78.04%-i (2900 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 92.52%-i (3438 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 92.52%-i (3438 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 1814 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 52.76%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 52.09%-i (945 nəfəri) dövlət, 4.41%-i (80 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 30.04%-i (545 nəfəri) dövlət, 13.45%-i (244 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda coğrafiya fənni üzrə göstəricisi respublikanın orta göstəricidən aşağıdır. Fərq 5.02 faiz təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 267 nəfəri 500-dən, o cümlədən 64 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 266.99-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.4% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 15.21% (441 nəfər), 100-200 intervalında 25.66% (744 nəfər), 200-300 intervalında 21.62% (627 nəfər), 300-500 intervalında 28.31% (821 nəfər), 500-dən yuxarı 9.21% (267 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 37.52%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 10.42%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 30.25%-dir.

Qəbul imtahanlarında 40 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Xırdalan şəhər 5 saylı və Qobu qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Xırdalan şəhər 3 saylı və Masazır kənd 3 saylı tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Ağcabədi rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1335 şagird bitirib və onların 1313 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (27.29) respublika üzrə orta göstəricidən 31.55%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (20.38) 25.76%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (28.95) 27.59%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (76.62) 28.47% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 63.98%-i 30 və daha az, 31.45%-i 30-70 intervalında, 4.57%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 79.82%, 16.30% və 3.88%, xarici dil fənni üzrə isə 64.05%, 29.09% və 6.85% olub. 1314 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 57.84%-i (760 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 78.23%-i (1028 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 78.23%-i (1028 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 413 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.18%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 42.37%-i (175 nəfəri) dövlət, 1.69%-i (7 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 43.34%-i (179 nəfəri) dövlət, 12.59%-i (52 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 7.05%, ədəbiyyatdan - 7.75%, riyaziyyatdan - 17.14%, fizikadan - 0.69%, tarixdən - 0.87%, informatikadan - 11.69%, coğrafiyadan - 7.75% təşkil edir.

Kimya və biologiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 33 nəfəri 500-dən, o cümlədən 10 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 226.381-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 12.3% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 22.37% (170 nəfər), 100-200 intervalında 26.97% (205 nəfər), 200-300 intervalında 20.53% (156 nəfər), 300-500 intervalında 25.79% (196 nəfər), 500-dən yuxarı 4.34% (33 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.13%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 17.74%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 13.98%-dir.

Qəbul imtahanlarında 50 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Xocavənd kənd 2 saylı və S.Kərimov adına İmamqulubəyli kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 7 və 9 saylı şəhər, H.Əliyev adına Boyat kənd və Pərioğullar kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Ağdam rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1661 şagird bitirib və onların 1637 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 35.81, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 21.97, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 35.81, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 93.59-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 10.18%, 20.00%, 10.41%, 12.62% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 46.43%-i 30 və daha az, 45.02%-i 30-70 intervalında, 8.55%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 77.34%, 17.04% və 5.62%, xarici dil fənni üzrə isə 50.64%, 38.42% və 10.93% olub. 1643 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 70.60%-i (1160 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 86.31%-i (1418 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 86.31%-i (1418 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 678 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 47.81%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 32.01%-i (217 nəfəri) dövlət, 1.33%-i (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 61.65%-i (418 nəfəri) dövlət, 5.01%-i (34 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 0.65%, riyaziyyatdan - 21.02%, fizikadan - 7.95%, kimyadan - 8.82%, biologiyadan - 17.80%, informatikadan - 18.64%, coğrafiyadan - 10.68% təşkil edir.

Ədəbiyyat və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 67 nəfəri 500-dən, o cümlədən 15 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti və Mingəçevir Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 239.981-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 7.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.02% (209 nəfər), 100-200 intervalında 29.22% (339 nəfər), 200-300 intervalında 21.55% (250 nəfər), 300-500 intervalında 25.43% (295 nəfər), 500-dən yuxarı 5.78% (67 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 31.21%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 16.93%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 18.21%-dir.

Qəbul imtahanlarında 117 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən 101 saylı və Təzəkənd kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 81 saylı və Ayaqqərvənd kənd tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 28 və 34 saylı tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Ağdaş rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 889 şagird bitirib və onların 882 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (38.32) respublika üzrə orta göstəricidən 3.89%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.08) 8.67%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (33.92) 15.15%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (97.32) 9.14% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.76%-i 30 və daha az, 44.56%-i 30-70 intervalında, 11.68%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 67.57%, 25.51% və 6.92%, xarici dil fənni üzrə isə 54.76%, 35.60% və 9.64% olub. 881 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 66.52%-i (586 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 81.73%-i (720 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 81.73%-i (720 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 325 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 45.14%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 50.15%-i (163 nəfəri) dövlət, 6.15%-i (20 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 34.46%-i (112 nəfəri) dövlət, 9.23%-i (30 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 12.19%, fizikadan - 9.36%, tarixdən - 7.54%, informatikadan - 11.79%, coğrafiyadan - 12.64% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, kimya və biologiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 45 nəfəri 500-dən, o cümlədən 17 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Mingəçevir Dövlət Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 246.919-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.4% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.41% (102 nəfər), 100-200 intervalında 29.01% (170 nəfər), 200-300 intervalında 20.82% (122 nəfər), 300-500 intervalında 25.09% (147 nəfər), 500-dən yuxarı 7.68% (45 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 32.76 faizi 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 5.26%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 37.89%-dir.

Qəbul imtahanlarında 41 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən N.Əhmədov adına Kükəl kənd və T.Kərimov adına Ağcayazı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayondakı M.Şeyxzadə adına texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi S.Vurğun adına Şəhər 1 saylı tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Ağstafa rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 695 şagird bitirib və onların 693 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (32.54) respublika üzrə orta göstəricidən 18.38%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (24.30) 11.51%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (30.27) 24.29%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (87.11) 18.68% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 51.66%-i 30 və daha az, 42.57%-i 30-70 intervalında, 5.77%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 71.28%, 23.52% və 5.19%, xarici dil fənni üzrə isə 58.44%, 36.94% və 4.62% olub. 694 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 67.87%-i (471 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 86.46%-i (600 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 86.46%-i (600 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 260 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 43.33%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 61.15%-i (159 nəfəri) dövlət, 1.54%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 33.85%-i (88 nəfəri) dövlət, 3.46%-i (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya və biologiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 0.59%, fizikadan - 7.03%, kimyadan - 22.62%, biologiyadan - 4.76% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 30 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 237.823-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 7.9% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.11% (90 nəfər), 100-200 intervalında 26.75% (126 nəfər), 200-300 intervalında 22.93% (108 nəfər), 300-500 intervalında 24.84% (117 nəfər), 500-dən yuxarı 6.37% (30 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 31.21%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 6.41%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 30.77%-dir.

Qəbul imtahanlarında 34 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən N.Mustafayev adına Qarayazı qəsəbə və Ə.Qasımov adına Köhnəqışlaq kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Texniki-humanitar təmayüllü liseyi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi İ.Həsənov adına Qaçaq Kərəm kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Ağsu rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 537 şagird bitirib və onların 533 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 32.34, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 22.22, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 25.17, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 79.73-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 18.88%, 19.09%, 37.03%, 25.56% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 54.03%-i 30 və daha az, 39.21%-i 30-70 intervalında, 6.75%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 71.11%, 24.02% və 4.88%, xarici dil fənni üzrə isə 70.92%, 25.33% və 3.75% olub. 535 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 62.62%-i (335 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 79.44%-i (425 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 79.44%-i (425 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 158 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 37.18%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 51.90%-i (82 nəfəri) dövlət, 2.53%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 29.75%-i (47 nəfəri) dövlət, 15.82%-i (25 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 10.49%, ədəbiyyatdan - 13.34%, riyaziyyatdan - 26.05%, fizikadan - 14.92%, tarixdən - 10.23%, informatikadan - 17.95%, coğrafiyadan - 5.06% təşkil edir.

Kimya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 15 nəfəri 500-dən, o cümlədən 3 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 208.959-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 19.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 25.97% (87 nəfər), 100-200 intervalında 32.24% (108 nəfər), 200-300 intervalında 18.21% (61 nəfər), 300-500 intervalında 19.10% (64 nəfər), 500-dən yuxarı 4.48% (15 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 23.58%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.45%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 22.41%-dir.

Qəbul imtahanlarında 34 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Abbasxanlı kənd, Dilman kənd, Ərəbuşağı kənd, Muradlı kənd və Ülgüc kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Ərəbuşağı kənd və Dilman kənd tam orta məktəbləri abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi F.P.Mirzəyev adına 5 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Astara rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 897 şagird bitirib və onların 895 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.69) respublika üzrə orta göstəricidən 5.47% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (28.20) respublika üzrə orta göstəricidən 2.69% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (34.79) respublika üzrə orta göstəricidən 12.98%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (100.68) 6.01% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 44.58%-i 30 və daha az, 43.91%-i 30-70 intervalında, 11.51%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 63.02%, 28.60% və 8.38%, xarici dil fənni üzrə isə 52.85%, 36.42% və 10.73% olub. 895 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 67.71%-i (606 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 83.69%-i (749 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 83.69%-i (749 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 329 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 43.93%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 59.88%-i (197 nəfəri) dövlət, 2.43%-i (8 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 31.91%-i (105 nəfəri) dövlət, 5.78%-i (19 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 4.58%, ədəbiyyatdan - 5.85%, riyaziyyatdan - 5.23%, fizikadan - 12.96%, kimyadan - 3.88%, tarixdən - 10.14%, informatikadan - 14.25% təşkil edir.

Biologiya və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 38 nəfəri 500-dən, o cümlədən 8 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Lənkəran Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 245.151-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 5.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.00% (103 nəfər), 100-200 intervalında 30.20% (183 nəfər), 200-300 intervalında 20.63% (125 nəfər), 300-500 intervalında 25.91% (157 nəfər), 500-dən yuxarı 6.27% (38 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 32.18%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 8.33%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 26.52%-dir.

Qəbul imtahanlarında 38 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Ərçivan qəsəbə 3 saylı, Pensər kənd 2 saylı, P.Həsənov adına Çayoba kənd və S.Vurğun adına Təngərüd kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Balakən rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 691 şagird bitirib və onların 690 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (34.15) respublika üzrə orta göstəricidən 14.34%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.73) 6.30%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (35.34) 11.60%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (95.22) 11.11% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 50.00%-i 30 və daha az, 42.61%-i 30-70 intervalında, 7.39%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 66.81%, 27.39% və 5.80%, xarici dil fənni üzrə isə 51.45%, 38.84% və 9.71% olub. 689 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 58.35%-i (402 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 83.60%-i (576 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 83.60%-i (576 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 222 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 38.54%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 55.41%-i (123 nəfəri) dövlət, 7.66%-i (17 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 26.13%-i (58 nəfəri) dövlət, 10.81%-i (24 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 0.51%, riyaziyyatdan - 5.14%, fizikadan - 5.90%, kimyadan - 8.58%, tarixdən - 11.22%, informatikadan - 5.10% təşkil edir.

Ədəbiyyat və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 21 nəfəri 500-dən, o cümlədən 3 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 242.427-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 6.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 13.43% (54 nəfər), 100-200 intervalında 33.33% (134 nəfər), 200-300 intervalında 23.13% (93 nəfər), 300-500 intervalında 24.88% (100 nəfər), 500-dən yuxarı 5.22% (21 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.10%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 1.64%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 31.15%-dir.

Qəbul imtahanlarında 35 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Qullar kənd 2 saylı, Katex kənd 2 saylı, Poştbinə kənd 1 saylı və İtitala kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Texniki humanitar təmayüllü liseyi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi Nizami adına Şəhər 1 saylı tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Beyləqan rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 822 şagird bitirib və onların 819 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 30.71, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 25.51, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 30.74, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 86.96-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 22.98%, 7.08%, 23.10%, 18.81% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 56.78%-i 30 və daha az, 38.58%-i 30-70 intervalında, 4.64%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 67.40%, 27.84% və 4.76%, xarici dil fənni üzrə isə 56.41%, 38.34% və 5.25% olub. 822 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 63.75%-i (524 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 84.67%-i (696 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 84.67%-i (696 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 284 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.80%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 45.42%-i (129 nəfəri) dövlət, 2.11%-i (6 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 39.44%-i (112 nəfəri) dövlət, 13.03%-i (37 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 17.76%, fizikadan - 14.61%, kimyadan - 11.25%, biologiyadan - 0.12%, informatikadan - 17.28%, coğrafiyadan - 14.66% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 29 nəfəri 500-dən, o cümlədən 5 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 231.398-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 10.4% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.66% (103 nəfər), 100-200 intervalında 30.53% (160 nəfər), 200-300 intervalında 19.47% (102 nəfər), 300-500 intervalında 24.81% (130 nəfər), 500-dən yuxarı 5.53% (29 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.34%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 10.17%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 22.03%-dir.

Qəbul imtahanlarında 48 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən R.Ağamalıyev adına Soltanbud kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Təbiət və humanitar fənlər təmayüllü liseyi, Dünyamalılar kənd 2 saylı və R.Əliyev adına Gödəklər kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Bərdə rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1454 şagird bitirib və onların 1444 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (39.03) respublika üzrə orta göstəricidən 2.12%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (23.43) 14.66%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (35.49) 11.22%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (97.95) 8.56% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.35%-i 30 və daha az, 42.87%-i 30-70 intervalında, 13.78%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 72.78%, 19.81% və 7.41%, xarici dil fənni üzrə isə 52.77%, 35.32% və 11.91% olub. 1443 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 65.70%-i (948 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 79.76%-i (1151 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 79.76%-i (1151 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 581 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 50.48%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 45.09%-i (262 nəfəri) dövlət, 2.07%-i (12 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 46.13%-i (268 nəfəri) dövlət, 6.71%-i (39 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 7.73%, informatikadan - 0.74%, coğrafiyadan - 0.19% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya, biologiya və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 100 nəfəri 500-dən, o cümlədən 16 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 265.932-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.0% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 14.56% (138 nəfər), 100-200 intervalında 25.95% (246 nəfər), 200-300 intervalında 21.94% (208 nəfər), 300-500 intervalında 27.00% (256 nəfər), 500-dən yuxarı 10.55% (100 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 37.55%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 12.03%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 26.07%-dir.

Qəbul imtahanlarında 61 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Akademik Z.Əliyeva adına Texniki təmayüllü məktəb-liseyi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 8 saylı şəhər, F.Sadıqov adına Qaradəmirçi kənd və Ə.Qasımov adına Qayalı kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Biləsuvar rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 962 şagird bitirib və onların 957 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 31.72, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 26.94, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 31.90, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 90.56-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 20.44%, 1.88%, 20.20%, 15.45% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 55.49%-i 30 və daha az, 38.98%-i 30-70 intervalında, 5.54%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 64.47%, 28.63% və 6.90%, xarici dil fənni üzrə isə 60.08%, 30.41% və 9.51% olub. 959 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 66.53%-i (638 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 86.13%-i (826 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 86.13%-i (826 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 323 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 39.10%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 56.04%-i (181 nəfəri) dövlət, 1.24%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 34.06%-i (110 nəfəri) dövlət, 8.67%-i (28 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, riyaziyyat, fizika, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.41%, riyaziyyatdan - 6.69%, fizikadan - 11.87%, biologiyadan - 9.38%, informatikadan - 19.47%, coğrafiyadan - 6.25% təşkil edir.

Ədəbiyyat, kimya və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 38 nəfəri 500-dən, o cümlədən 5 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Lənkəran Dövlət Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 236.197-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 8.5% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 20.53% (131 nəfər), 100-200 intervalında 29.47% (188 nəfər), 200-300 intervalında 19.44% (124 nəfər), 300-500 intervalında 24.61% (157 nəfər), 500-dən yuxarı 5.96% (38 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.56%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.28%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 40.98%-dir.

Qəbul imtahanlarında 27 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi daxil olub.

Cəbrayıl rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 623 şagird bitirib və onların 621 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (40.92) respublika üzrə orta göstəricidən 2.62%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (29.97) 9.14%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (40.97) 2.49%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (111.85) 4.42% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 36.88%-i 30 və daha az, 51.37%-i 30-70 intervalında, 11.76%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 62.16%, 26.25% və 11.59%, xarici dil fənni üzrə isə 41.22%, 44.12% və 14.65% olub. 621 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 80.19%-i (498 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 92.91%-i (577 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 92.91%-i (577 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 316 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 54.77%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 34.81%-i (110 nəfəri) dövlət, 1.27%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 57.28%-i (181 nəfəri) dövlət, 6.65%-i (21 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 12.73%, informatikadan - 9.31%, coğrafiyadan - 6.79% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya, biologiya və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 41 nəfəri 500-dən, o cümlədən 9 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 263.765-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.1% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 15.66% (78 nəfər), 100-200 intervalında 25.30% (126 nəfər), 200-300 intervalında 22.09% (110 nəfər), 300-500 intervalında 28.71% (143 nəfər), 500-dən yuxarı 8.23% (41 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 36.95%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 5.48%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 36.99%-dir.

Qəbul imtahanlarında 39 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Quycaq kənd və Dağtumas kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 7 saylı və K.Məmmədov adına Böyük Mərcanlı kənd tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 10 saylı, 5 və 6 saylı qəsəbə və X.Rüstəmov adına Yuxarı Mərcanlı kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Cəlilabad rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1766 şagird bitirib və onların 1744 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 27.22, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 19.76, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 24.05, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 71.03-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 31.73%, 28.04%, 39.83%, 33.69% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 63.02%-i 30 və daha az, 33.49%-i 30-70 intervalında, 3.50%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 80.10%, 16.06% və 3.84%, xarici dil fənni üzrə isə 73.34%, 22.88% və 3.78% olub. 1745 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 52.66%-i (919 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 71.81%-i (1253 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 71.81%-i (1253 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 501 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 39.98%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 39.52%-i (198 nəfəri) dövlət, 6.79%-i (34 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 40.32%-i (202 nəfəri) dövlət, 13.37%-i (67 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 7.03%, ədəbiyyatdan - 9.11%, riyaziyyatdan - 9.23%, fizikadan - 5.97%, biologiyadan - 14.22%, tarixdən - 4.27%, informatikadan - 13.86% təşkil edir.

Kimya və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 28 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Lənkəran Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 227.909-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 11.7% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.06% (166 nəfər), 100-200 intervalında 29.60% (272 nəfər), 200-300 intervalında 26.44% (243 nəfər), 300-500 intervalında 22.85% (210 nəfər), 500-dən yuxarı 3.05% (28 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 25.90%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 15.47%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 11.60%-dir.

Qəbul imtahanlarında 76 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Zopun kənd və Şorbaçı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 saylı şəhər, Günəşli kənd 2 saylı və Əliqasımlı kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Daşkəsən rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 190 şagird bitirib və onların 187 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (23.80) respublika üzrə orta göstəricidən 40.31%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (17.39) 36.66%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (23.97) 40.04%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (65.16) 39.17% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 71.12%-i 30 və daha az, 24.60%-i 30-70 intervalında, 4.28%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 83.42%, 13.90% və 2.67%, xarici dil fənni üzrə isə 74.33%, 21.93% və 3.74% olub. 187 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 44.92%-i (84 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 70.59%-i (132 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 70.59%-i (132 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 42 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 31.82%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 52.38%-i (22 nəfəri) dövlət ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 40.48%-i (17 nəfəri) dövlət, 7.14%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 16.71%, ədəbiyyatdan - 21.34%, riyaziyyatdan - 22.14%, fizikadan - 23.15%, kimyadan - 33.59%, tarixdən - 21.04% təşkil edir.

Coğrafiya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 4 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 195.78-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 24.2% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 33.33% (28 nəfər), 100-200 intervalında 28.57% (24 nəfər), 200-300 intervalında 17.86% (15 nəfər), 300-500 intervalında 15.48% (13 nəfər), 500-dən yuxarı 4.76% (4 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 20.24%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 8.33%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 33.33%-dir.

Qəbul imtahanlarında 21 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Daşkəsən qəsəbə, Z.Bağırov adına Yuxarı Daşkəsən qəsəbə, S.İsgəndərov adına Quşçu qəsəbə, H.Qasımov adına Əmirvar kənd, F.Ələsgərov adına Kəmərqaya kənd, Xoşbulaq kənd, Zinzahal kənd, Dəstəfur kənd, Mollahəsənli kənd, Zəylik kənd və Alaxançallı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

3 saylı şəhər, A.Rüstəmov adına Qabaqtəpə kənd, Çanaxçı kənd və Astaf kənd tam orta məktəblərinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

K.Qafarov adına Alunitdağ qəsəbə tam orta məktəbi abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Füzuli rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1061 şagird bitirib və onların 1053 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 33.96, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 22.55, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 33.96, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 90.61-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 14.83%, 17.87%, 15.04%, 15.41% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 48.05%-i 30 və daha az, 45.01%-i 30-70 intervalında, 6.93%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 74.74%, 20.70% və 4.56%, xarici dil fənni üzrə isə 53.63%, 36.14% və 10.23% olub. 1057 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 67.83%-i (717 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 85.90%-i (908 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 85.90%-i (908 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 409 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 45.04%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 37.90%-i (155 nəfəri) dövlət, 0.73%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 55.26%-i (226 nəfəri) dövlət, 6.11%-i (25 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 21.38%, fizikadan - 0.27%, tarixdən - 3.60%, informatikadan - 1.57%, coğrafiyadan - 1.48% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, kimya və biologiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 38 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 236.618-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 8.4% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.43% (125 nəfər), 100-200 intervalında 30.13% (216 nəfər), 200-300 intervalında 22.45% (161 nəfər), 300-500 intervalında 24.69% (177 nəfər), 500-dən yuxarı 5.30% (38 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 29.99%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 16.75%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 15.79%-dir.

Qəbul imtahanlarında 72 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən 11 saylı tam orta məktəbin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 54 saylı tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 saylı, Qayıdış qəsəbə 2 saylı və 45 saylı tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Gədəbəy rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 836 şagird bitirib və onların 823 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 35.16, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 25.65, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 29.27, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 90.32-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 11.82%, 6.59%, 26.78%, 15.68% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 51.03%-i 30 və daha az, 38.27%-i 30-70 intervalında, 10.69%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 65.74%, 25.27% və 8.99%, xarici dil fənni üzrə isə 62.87%, 29.29% və 7.84% olub. 822 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 60.95%-i (501 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 74.09%-i (609 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 74.09%-i (609 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 284 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 46.63%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 50.00%-i (142 nəfəri) dövlət, 3.17%-i (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 33.10%-i (94 nəfəri) dövlət, 13.73%-i (39 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, kimya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 7.08%, ədəbiyyatdan - 2.78%, kimyadan - 7.14%, tarixdən - 2.41%, informatikadan - 9.84% təşkil edir.

Riyaziyyat, fizika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 39 nəfəri 500-dən, o cümlədən 10 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 252.366-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.3% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.16% (91 nəfər), 100-200 intervalında 25.35% (127 nəfər), 200-300 intervalında 22.75% (114 nəfər), 300-500 intervalında 25.95% (130 nəfər), 500-dən yuxarı 7.78% (39 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 33.73 faizi 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 10.53%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 25.44%-dir.

Qəbul imtahanlarında 55 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən X.Haqverdiyev adına Çaldaş kənd, Günəşli kənd, İsalı kənd və Qaravəllər kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Çalburun kənd tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Slavyanka kənd 1 saylı, Miskinli kənd 2 saylı və Novo İvanovka kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Gəncə şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 3002 şagird bitirib və onların 2993 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (41.34) respublika üzrə orta göstəricidən 3.69% yuxarı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.57) respublika üzrə orta göstəricidən 6.87% aşağı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (44.34) respublika üzrə orta göstəricidən 10.92%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (111.25) 3.87% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 38.06%-i 30 və daha az, 47.88%-i 30-70 intervalında, 14.07%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 70.43%, 21.48% və 8.09%, xarici dil fənni üzrə isə 41.23%, 34.61% və 24.16% olub. 2994 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 76.69%-i (2296 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 92.69%-i (2775 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 1357 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 48.90%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 53.21%-i (722 nəfəri) dövlət, 0.81%-i (11 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 44.14%-i (599 nəfəri) dövlət, 1.84%-i (25 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Şəhərin məzunlarının 224 nəfəri 500-dən, o cümlədən 55 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.56% (449 nəfər), 100-200 intervalında 23.61% (542 nəfər), 200-300 intervalında 19.86% (456 nəfər), 300-500 intervalında 27.22% (625 nəfər), 500-dən yuxarı 9.76% (224 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 36.98%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 8.80%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 32.20%-dir.

Qəbul imtahanlarında 45 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il şəhərin 27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü liseyi daxil olub.

Bu il şəhərin ən yaxşı məktəbləri kimi 4 və 39 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Azərbaycan bölməsi:

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 15.33%, fizikadan - 6.47%, kimyadan - 3.85%, biologiyadan - 11.23%, coğrafiyadan - 9.39% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, tarix və informatika fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 256.451-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 0.7% aşağıdır.

Rus bölməsi:

Şəhərin abituriyentlərinin göstəriciləri I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya və biologiya fənlər üzrə respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 17.94%, fizikadan - 4.99%, kimyadan - 9.21%, biologiyadan - 19.42% təşkil edir.

Şəhərin ana dili, ədəbiyyat, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Ana dili, ədəbiyyat, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə şəhərin göstəriciləri respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 264.885-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.7% aşağıdır.

Goranboy rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 987 şagird bitirib və onların 985 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (35.31) respublika üzrə orta göstəricidən 11.45%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (22.53) 17.95%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (29.81) 25.42%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (87.65) 18.17% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 49.64%-i 30 və daha az, 40.00%-i 30-70 intervalında, 10.36%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 73.81%, 20.10% və 6.09%, xarici dil fənni üzrə isə 61.52%, 32.59% və 5.89% olub. 985 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 60.20%-i (593 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 80.71%-i (795 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 80.71%-i (795 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 320 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.25%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 54.38%-i (174 nəfəri) dövlət ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 42.81%-i (137 nəfəri) dövlət, 2.81%-i (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 20.65%, fizikadan - 12.77%, biologiyadan - 6.77%, informatikadan - 10.43%, coğrafiyadan - 4.73% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, kimya və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 39 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 242.809-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 6.0% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.90% (118 nəfər), 100-200 intervalında 28.16% (167 nəfər), 200-300 intervalında 16.69% (99 nəfər), 300-500 intervalında 28.67% (170 nəfər), 500-dən yuxarı 6.58% (39 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 35.24%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 14.29%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 17.46%-dir.

Qəbul imtahanlarında 56 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Ə.Əlihüseynov adına Todan kənd və M.Həsənov adına Alırzalı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

S.Pirəliyev adına Buzluq kənd tam orta məktəbinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 2 saylı şəhər, N.Aslanov adına Tapqaraqoyunlu kənd və R.Qulubəyov adına Şəfəq kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Göyçay rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1073 şagird bitirib və onların 1072 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (35.78) respublika üzrə orta göstəricidən 10.27%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (22.34) 18.64%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (32.46) 18.81%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (90.57) 15.44% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 49.16%-i 30 və daha az, 40.30%-i 30-70 intervalında, 10.54%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 72.95%, 21.46% və 5.60%, xarici dil fənni üzrə isə 58.96%, 30.88% və 10.17% olub. 1072 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 55.69%-i (597 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 71.74%-i (769 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 71.74%-i (769 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 353 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 45.90%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 60.91%-i (215 nəfəri) dövlət, 3.97%-i (14 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 25.21%-i (89 nəfəri) dövlət, 9.92%-i (35 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.16%, ədəbiyyatdan - 2.22%, riyaziyyatdan - 5.00%, tarixdən - 1.54% təşkil edir.

Fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 45 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 264.625-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.5% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 15.91% (95 nəfər), 100-200 intervalında 24.79% (148 nəfər), 200-300 intervalında 20.77% (124 nəfər), 300-500 intervalında 30.99% (185 nəfər), 500-dən yuxarı 7.54% (45 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 38.53%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 7.69%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 26.92%-dir.

Qəbul imtahanlarında 42 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Bığır kənd 2 saylı, D.Məmmədov adına Çaxırlı kənd və Kürdəmiş kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 7 saylı şəhər tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 1 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Göygöl rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 747 şagird bitirib və onların 745 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 33.97, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 21.87, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 33.04, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 88.88-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 14.80%, 20.36%, 17.34%, 17.02% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 52.02%-i 30 və daha az, 39.52%-i 30-70 intervalında, 8.47%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 73.39%, 22.58% və 4.03%, xarici dil fənni üzrə isə 56.05%, 34.41% və 9.54% olub. 746 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 61.39%-i (458 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 82.17%-i (613 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 82.17%-i (613 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 236 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 38.50%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 56.36%-i (133 nəfəri) dövlət, 2.97%-i (7 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 38.14%-i (90 nəfəri) dövlət, 2.54%-i (6 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 9.81%, ədəbiyyatdan - 7.75%, riyaziyyatdan - 13.97%, fizikadan - 21.12%, kimyadan - 8.90%, biologiyadan - 9.72%, tarixdən - 9.73%, informatikadan - 29.94%, coğrafiyadan - 3.57% təşkil edir.

Rayonun məzunlarının 23 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinə (Gəncə şəhəri) qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 225.971-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 12.5% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 20.09% (92 nəfər), 100-200 intervalında 34.06% (156 nəfər), 200-300 intervalında 18.12% (83 nəfər), 300-500 intervalında 22.71% (104 nəfər), 500-dən yuxarı 5.02% (23 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 27.73%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 11.84%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 25.00%-dir.

Qəbul imtahanlarında 38 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Firuzabad qəsəbə və X.Muradov adına Gəncə kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Ü.Quliyev adına Toğana kənd tam orta məktəbinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Z.Hacıyev adına Texniki və təbiət fənləri təmayüllü lisey, Z.Abdullayev adına Bənövşəli kənd və Yeni Zod kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Hacıqabul rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 587 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (39.24) respublika üzrə orta göstəricidən 1.58%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.38) 7.56%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (32.20) 19.46%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (96.82) 9.61% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.44%-i 30 və daha az, 44.12%-i 30-70 intervalında, 12.44%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 68.14%, 25.21% və 6.64%, xarici dil fənni üzrə isə 59.28%, 31.69% və 9.03% olub. 587 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 66.27%-i (389 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 86.03%-i (505 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 86.03%-i (505 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 235 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 46.53%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 55.32 (130 nəfəri) dövlət, 3.83 (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 21.70 (51 nəfəri) dövlət, 19.15 (45 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda fizika, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq fizikadan - 0.21%, kimyadan - 18.59%, biologiyadan - 26.08%, informatikadan - 6.18% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 28 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 258.15-ə bərabərdir.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.25% (71 nəfər), 100-200 intervalında 22.88% (89 nəfər), 200-300 intervalında 22.11% (86 nəfər), 300-500 intervalında 29.56% (115 nəfər), 500-dən yuxarı 7.20% (28 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 36.76%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 60.00%-dir.

Qəbul imtahanlarında 29 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Hacıqabul 1 saylı şəhər, Hacıqabul 6 və 10 saylı tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Xaçmaz rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1801 şagird bitirib və onların 1784 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (34.39) respublika üzrə orta göstəricidən 13.76%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (20.22) 26.37%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (29.43) 26.38%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (85.01) 20.63% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 51.29%-i 30 və daha az, 40.30%-i 30-70 intervalında, 8.41%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 77.75%, 16.70% və 5.55%, xarici dil fənni üzrə isə 64.57%, 27.84% və 7.58% olub. 1782 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 58.36%-i (1040 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 74.69%-i (1331 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 490 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 36.81%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 52.65%-i (258 nəfəri) dövlət, 4.69%-i (23 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 31.84%-i (156 nəfəri) dövlət, 10.82%-i (53 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun məzunlarının 55 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 25.29% (263 nəfər), 100-200 intervalında 27.50% (286 nəfər), 200-300 intervalında 20.58% (214 nəfər), 300-500 intervalında 21.35% (222 nəfər), 500-dən yuxarı 5.29% (55 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 26.63%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 5.04%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 27.34%-dir.

Qəbul imtahanlarında 56 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Y.Şahbazov adına Çaykənarı kənd, Niyazabad kənd, Sayad kənd və Qadaşoba kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 və 8 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Azərbaycan bölməsi:

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 16.89%, ədəbiyyatdan - 19.75%, riyaziyyatdan - 7.91%, fizikadan - 10.81%, kimyadan - 3.34%, biologiyadan - 15.20%, tarixdən - 22.01%, informatikadan - 22.63%, coğrafiyadan - 9.22% təşkil edir.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 219.978-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 14.8% aşağıdır.

Rus bölməsi:

Rayonun abituriyentlərinin göstəriciləri I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 2.25%, ədəbiyyatdan - 6.22%, riyaziyyatdan - 11.50%, fizikadan - 24.21%, kimyadan - 34.46%, tarixdən - 15.33%, coğrafiyadan - 14.32% təşkil edir.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 219.932-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 19.2% aşağıdır.

Xızı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 148 şagird bitirib və onların 147 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 37.83, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 25.30, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 31.95, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 95.09-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 5.11%, 7.85%, 20.08%, 11.23% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.54%-i 30 və daha az, 45.58%-i 30-70 intervalında, 10.88%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 70.75%, 19.05% və 10.20%, xarici dil fənni üzrə isə 61.22%, 31.29% və 7.48% olub. 148 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 57.43%-i (85 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 81.76%-i (121 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 81.76%-i (121 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 50 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 41.32%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 68.00%-i (34 nəfəri) dövlət, 2.00%-i (1 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 24.00%-i (12 nəfəri) dövlət, 6.00%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, fizika, kimya və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 21.71%, fizikadan - 11.92%, kimyadan - 9.37%, tarixdən - 9.22% təşkil edir.

Riyaziyyat və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 6 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 241.967-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 6.3% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 20.00% (17 nəfər), 100-200 intervalında 28.24% (24 nəfər), 200-300 intervalında 17.65% (15 nəfər), 300-500 intervalında 27.06% (23 nəfər), 500-dən yuxarı 7.06% (6 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 34.12%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 50.00%-dir.

Qəbul imtahanlarında 8 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi M.Müşfiq adına Giləzi qəsəbə tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Xocalı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 138 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 36.81, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 20.43, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 29.88, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 87.12-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 7.68%, 25.60%, 25.25%, 18.67% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 47.83%-i 30 və daha az, 41.30%-i 30-70 intervalında, 10.87%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 78.26%, 18.84% və 2.90%, xarici dil fənni üzrə isə 63.04%, 28.99% və 7.97% olub. 138 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 71.74%-i (99 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 89.13%-i (123 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 89.13%-i (123 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 51 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 41.46%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 25.49%-i (13 nəfəri) dövlət ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 60.78%-i (31 nəfəri) dövlət, 13.73%-i (7 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 8.42%, ədəbiyyatdan - 11.35%, riyaziyyatdan - 34.05%, fizikadan - 7.81%, kimyadan - 15.33%, tarixdən - 9.81%, coğrafiyadan - 28.51% təşkil edir.

Rayonun məzunlarının 3 nəfəri 500-dən çox bal toplayıb. 600-dən yuxarı bal toplayan yoxdur.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 219.361-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 15.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 21.21% (21 nəfər), 100-200 intervalında 33.33% (33 nəfər), 200-300 intervalında 15.15% (15 nəfər), 300-500 intervalında 27.27% (27 nəfər), 500-dən yuxarı 3.03% (3 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.30%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 11.11%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 11.11%-dir.

Qəbul imtahanlarında 12 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Xocalı rayonu Başkənd kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Xocavənd rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 115 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 40.64, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 32.07, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 42.86, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 115.58-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 1.93%, 16.81%, 7.23%, 7.90% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 39.13%-i 30 və daha az, 48.70%-i 30-70 intervalında, 12.17%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 58.26%, 32.17% və 9.57%, xarici dil fənni üzrə isə 40.00%, 40.87% və 19.13% olub. 115 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 75.65%-i (87 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 95.65%-i (110 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 95.65%-i (110 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 63 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 57.27%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 47.62%-i (30 nəfəri) dövlət ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 49.21%-i (31 nəfəri) dövlət, 3.17%-i (2 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda fizika və kimya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq fizikadan - 7.92%, kimyadan - 4.26% təşkil edir.

Riyaziyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 8 nəfəri 500-dən, o cümlədən 3 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 275.569-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 6.7% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 13.79% (12 nəfər), 100-200 intervalında 22.99% (20 nəfər), 200-300 intervalında 20.69% (18 nəfər), 300-500 intervalında 33.33% (29 nəfər), 500-dən yuxarı 9.20% (8 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 42.53%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 4.55%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 36.36%-dir.

Qəbul imtahanlarında 10 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Xocavənd şəhər 2 saylı və Xocavənd rayonu Nərimanlı kənd tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi Əmirallar kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

İmişli rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1075 şagird bitirib və onların 1054 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (28.17) respublika üzrə orta göstəricidən 29.35%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (19.74) 28.10%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (26.18) 34.50%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (74.10) 30.83% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 61.01%-i 30 və daha az, 35.01%-i 30-70 intervalında, 3.98%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 80.27%, 16.32% və 3.42%, xarici dil fənni üzrə isə 70.97%, 24.29% və 4.74% olub. 1058 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 59.17%-i (626 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 73.16%-i (774 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 73.16%-i (774 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 333 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 43.02%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 40.24%-i (134 nəfəri) dövlət, 3.60%-i (12 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 32.73%-i (109 nəfəri) dövlət, 23.42%-i (78 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, kimya, biologiya və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.68%, ədəbiyyatdan - 1.56%, riyaziyyatdan - 20.50%, kimyadan - 11.74%, biologiyadan - 1.59%, coğrafiyadan - 3.10% təşkil edir.

Fizika, tarix və informatika fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 25 nəfəri 500-dən, o cümlədən 3 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 229.21-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 11.2% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.33% (121 nəfər), 100-200 intervalında 31.31% (196 nəfər), 200-300 intervalında 21.73% (136 nəfər), 300-500 intervalında 23.64% (148 nəfər), 500-dən yuxarı 3.99% (25 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 27.64%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 13.58%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 16.05%-dir.

Qəbul imtahanlarında 57 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən M.Aslanov adına Ağamallar kənd, A.Allahverdiyev adına Qaralar kənd, İ.Əhmədov adına Xoşçobanlı kənd, Ə.Əliyev adına Telişli kənd və M.Mirzəyev adına Məmmədli kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 saylı şəhər məktəb-liseyi, A.Eminov adına 7 saylı şəhər və Otuziki kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

İsmayıllı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 726 şagird bitirib və onların 724 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (39.35) respublika üzrə orta göstəricidən 1.32% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (29.59) respublika üzrə orta göstəricidən 7.76% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (35.87) respublika üzrə orta göstəricidən 10.28%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (104.80) 2.16% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 38.12%-i 30 və daha az, 53.73%-i 30-70 intervalında, 8.15%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 64.64%, 23.76% və 11.60%, xarici dil fənni üzrə isə 53.45%, 33.84% və 12.71% olub. 724 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 70.03%-i (507 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 88.95%-i (644 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 88.95%-i (644 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 312 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 48.45%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 60.90%-i (190 nəfəri) dövlət, 10.90%-i (34 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 19.55%-i (61 nəfəri) dövlət, 8.65%-i (27 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Riyaziyyat və coğrafiya fənləri üzrə rayonun göstəriciləri respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Rayonun məzunlarının 53 nəfəri 500-dən, o cümlədən 10 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 281.89-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 9.2% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 11.44% (58 nəfər), 100-200 intervalında 23.87% (121 nəfər), 200-300 intervalında 23.08% (117 nəfər), 300-500 intervalında 31.16% (158 nəfər), 500-dən yuxarı 10.45% (53 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 41.62%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 51.95%-dir.

Qəbul imtahanlarında 44 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən R.Novruzov adına Basqal qəsəbə, Qalagah kənd və Vəng kənd orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 5 saylı şəhər və Sumağallı kənd tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 3 saylı şəhər və Talıstan kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Kəlbəcər rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1288 şagird bitirib və onların 1266 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.21) respublika üzrə orta göstəricidən 6.67%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (23.85) 13.15%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (36.94) 7.58%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (98.01) 8.50% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 44.94%-i 30 və daha az, 44.47%-i 30-70 intervalında, 10.58%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 73.30%, 19.98% və 6.71%, xarici dil fənni üzrə isə 49.61%, 37.84% və 12.56% olub. 1268 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 73.82%-i (936 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 84.94%-i (1077 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 84.94%-i (1077 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 537 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 49.86%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 34.82%-i (187 nəfəri) dövlət, 1.12%-i (6 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 60.34%-i (324 nəfəri) dövlət, 3.72%-i (20 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 16.05%, fizikadan - 1.92%, kimyadan - 1.53%, biologiyadan - 10.64%, informatikadan - 5.50%, coğrafiyadan - 6.46% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 67 nəfəri 500-dən, o cümlədən 18 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 248.246-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.9% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.70% (175 nəfər), 100-200 intervalında 26.71% (250 nəfər), 200-300 intervalında 20.09% (188 nəfər), 300-500 intervalında 27.35% (256 nəfər), 500-dən yuxarı 7.16% (67 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 34.51%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 20.53%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 17.88%-dir.

Qəbul imtahanlarında 93 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən 68 və 88 saylı tam orta məktəblərin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 1 və 18 saylı tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 55 və 56 saylı tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Kürdəmir rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1032 şagird bitirib və onların 1026 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (32.60) respublika üzrə orta göstəricidən 18.24%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (21.42) 21.99%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (25.98) 35.00%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (80.00) 25.31% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 54.87%-i 30 və daha az, 37.13%-i 30-70 intervalında, 7.99%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 75.05%, 19.01% və 5.95%, xarici dil fənni üzrə isə 70.57%, 25.34% və 4.09% olub. 1023 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 55.52%-i (568 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 71.36%-i (730 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 71.36%-i (730 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 316 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 43.29%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 59.49%-i (188 nəfəri) dövlət, 3.16%-i (10 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 27.85%-i (88 nəfəri) dövlət, 9.49%-i (30 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 2.12%, ədəbiyyatdan - 4.12%, riyaziyyatdan - 5.26%, fizikadan - 11.04%, kimyadan - 3.99%, biologiyadan - 14.04%, informatikadan - 24.16% təşkil edir.

Tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 33 nəfəri 500-dən, o cümlədən 5 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 239.177-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 7.4% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.31% (104 nəfər), 100-200 intervalında 29.05% (165 nəfər), 200-300 intervalında 20.95% (119 nəfər), 300-500 intervalında 25.88% (147 nəfər), 500-dən yuxarı 5.81% (33 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 31.69%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 8.41%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 23.36%-dir.

Qəbul imtahanlarında 45 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Böyük Kəngərli kənd, Garıs-Əyribənd kənd və Muğanlı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 3 və 6 saylı şəhər, Bağman kənd və Mürtülü kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Qax rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 478 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (38.00) respublika üzrə orta göstəricidən 4.69% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (30.78) respublika üzrə orta göstəricidən 12.09% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (37.66) respublika üzrə orta göstəricidən 5.79%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (106.44) 0.63% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.51%-i 30 və daha az, 49.37%-i 30-70 intervalında, 7.11%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 56.69%, 35.36% və 7.95%, xarici dil fənni üzrə isə 47.28%, 42.47% və 10.25% olub. 478 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 67.78%-i (324 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 80.75%-i (386 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 80.75%-i (386 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 187 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 48.45%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 56.15%-i (105 nəfəri) dövlət, 10.70%-i (20 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 24.06%-i (45 nəfəri) dövlət, 9.09%-i (17 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq fizikadan - 9.81%, kimyadan - 10.51%, biologiyadan - 0.98%, informatikadan - 7.83%, coğrafiyadan - 5.84% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 23 nəfəri 500-dən, o cümlədən 7 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 251.202-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 2.7% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 15.43% (50 nəfər), 100-200 intervalında 28.09% (91 nəfər), 200-300 intervalında 23.77% (77 nəfər), 300-500 intervalında 25.62% (83 nəfər), 500-dən yuxarı 7.10% (23 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 32.72%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 7.27%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 32.73%-dir.

Qəbul imtahanlarında 25 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Ağyazı kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 3 saylı şəhər tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 5 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Qazax rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 817 şagird bitirib və onların 816 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (30.96) respublika üzrə orta göstəricidən 22.35%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (24.02) 12.51%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (32.09) 19.71%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (87.08) 18.70% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 55.15%-i 30 və daha az, 40.20%-i 30-70 intervalında, 4.66%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 70.10%, 26.10% və 3.80%, xarici dil fənni üzrə isə 56.13%, 36.64% və 7.23% olub. 815 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 77.30%-i (630 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 90.92%-i (741 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 90.92%-i (741 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 320 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 43.18%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 47.19%-i (151 nəfəri) dövlət, 0.94%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 44.69%-i (143 nəfəri) dövlət, 7.19%-i (23 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 6.84%, ədəbiyyatdan - 4.93%, riyaziyyatdan - 12.76%, fizikadan - 21.87%, kimyadan - 9.68%, tarixdən - 3.08%, informatikadan - 17.61%, coğrafiyadan - 22.24% təşkil edir.

Biologiya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 27 nəfəri 500-dən, o cümlədən 7 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 216.969-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 16.0% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 20.16% (127 nəfər), 100-200 intervalında 33.81% (213 nəfər), 200-300 intervalında 21.11% (133 nəfər), 300-500 intervalında 20.63% (130 nəfər), 500-dən yuxarı 4.29% (27 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 24.92%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 5.26%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 23.16%-dir.

Qəbul imtahanlarında 34 məktəbin məzunları iştirak edib.

Qəbələ rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1222 şagird bitirib və onların 1215 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (41.24) respublika üzrə orta göstəricidən 3.44%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (27.74) 1.04% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (36.51) 8.67%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (105.50) 1.51% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 38.68%-i 30 və daha az, 47.00%-i 30-70 intervalında, 14.32%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 64.44%, 25.43% və 10.12%, xarici dil fənni üzrə isə 49.30%, 38.19% və 12.51% olub. 1215 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 68.31%-i (830 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 82.39%-i (1001 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 82.39%-i (1001 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 502 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 50.15%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 64.34%-i (323 nəfəri) dövlət, 8.57%-i (43 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 21.12%-i (106 nəfəri) dövlət, 5.98%-i (30 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda fizika fənni üzrə göstəricisi respublikanın orta göstəricidən aşağıdır. Fərq 5.61% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

İnformatika fənni üzrə rayonun göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Rayonun məzunlarının 85 nəfəri 500-dən, o cümlədən 17 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 275.512-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 6.7% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 13.98% (116 nəfər), 100-200 intervalında 23.73% (197 nəfər), 200-300 intervalında 22.41% (186 nəfər), 300-500 intervalında 29.64% (246 nəfər), 500-dən yuxarı 10.24% (85 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 39.88%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.64%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 30.91%-dir.

Qəbul imtahanlarında 53 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Quşlar kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Vəndam qəsəbə 1, 2 və 5 saylı şəhər tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 4 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Qobustan rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 305 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (29.60) respublika üzrə orta göstəricidən 25.76%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.93) 5.58%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (29.33) 26.62%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (84.86) 20.78% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 60.98%-i 30 və daha az, 34.43%-i 30-70 intervalında, 4.59%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 66.89%, 25.90% və 7.21%, xarici dil fənni üzrə isə 66.89%, 25.90% və 7.21% olub. 305 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 57.05%-i (174 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 84.59%-i (258 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 84.59%-i (258 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 96 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 37.21%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 53.13%-i (51 nəfəri) dövlət, 2.08%-i (2 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 30.21%-i (29 nəfəri) dövlət, 14.58%-i (14 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 5.61%, fizikadan - 4.74%, kimyadan - 14.11%, tarixdən - 2.45% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 10 nəfəri 500-dən, o cümlədən 3 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 244.314-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 5.4% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.24% (30 nəfər), 100-200 intervalında 32.18% (56 nəfər), 200-300 intervalında 16.67% (29 nəfər), 300-500 intervalında 28.16% (49 nəfər), 500-dən yuxarı 5.75% (10 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 33.91%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 36.36%-dir.

Qəbul imtahanlarında 17 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Ə.Nəbiyev adına Təklə Mirzəbaba kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Yekəxana kənd tam orta məktəbinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi M.Əfəndiyev adına Təklə kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Quba rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1553 şagird bitirib və onların 1541 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (32.72) respublika üzrə orta göstəricidən 17.95%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (23.24) 15.37%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (29.07) 27.27%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (85.16) 20.50% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 52.04%-i 30 və daha az, 42.05%-i 30-70 intervalında, 5.91%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 74.89%, 19.34% və 5.78%, xarici dil fənni üzrə isə 65.28%, 28.47% və 6.25% olub. 1545 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 65.70%-i (1015 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 82.01%-i (1267 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 82.01%-i (1267 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 470 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 37.10%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 48.72%-i (229 nəfəri) dövlət, 6.60%-i (31 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 35.32%-i (166 nəfəri) dövlət, 9.36%-i (44 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 11.49%, ədəbiyyatdan - 15.06%, riyaziyyatdan - 3.00%, fizikadan - 15.33%, kimyadan - 2.47%, biologiyadan - 6.19%, tarixdən - 25.89%, informatikadan - 16.57%, coğrafiyadan - 0.80% təşkil edir.

Rayonun məzunlarının 61 nəfəri 500-dən, o cümlədən 11 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 216.559-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 16.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 21.48% (218 nəfər), 100-200 intervalında 32.81% (333 nəfər), 200-300 intervalında 19.70% (200 nəfər), 300-500 intervalında 20.00% (203 nəfər), 500-dən yuxarı 6.01% (61 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 26.01%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 13.00%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 37.00%-dir.

Qəbul imtahanlarında 70 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən M.Məmmədsalahov adına Cimi kənd, E.Məmmədov adına Səbətlər kənd və R.Cəbrayılov adına Təngəaltı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Quba Texniki təmayüllü liseyi və Təbiət fənləri üzrə 2 saylı şəhər məktəb-liseyi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Humanitar fənlər üzrə təmayüllü 4 saylı şəhər məktəb-liseyi və 3 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Qubadlı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 712 şagird bitirib və onların 710 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 50.21, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 34.83, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 47.98, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 133.02-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 25.93%, 26.86%, 20.02%, 24.19% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 22.25%-i 30 və daha az, 55.21%-i 30-70 intervalında, 22.54%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 54.65%, 30.14% və 15.21%, xarici dil fənni üzrə isə 30.14%, 47.18% və 22.68% olub. 710 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 82.11%-i (583 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 95.35%-i (677 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 95.35%-i (677 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 409 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 60.41%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 56.48%-i (231 nəfəri) dövlət, 2.93%-i (12 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 32.52%-i (133 nəfəri) dövlət, 8.07%-i (33 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Fizika fənni üzrə rayonun göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Rayonun məzunlarının 78 nəfəri 500-dən, o cümlədən 16 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 293.915-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 13.8% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 9.78% (57 nəfər), 100-200 intervalında 22.30% (130 nəfər), 200-300 intervalında 24.70% (144 nəfər), 300-500 intervalında 29.85% (174 nəfər), 500-dən yuxarı 13.38% (78 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 43.22%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.95%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 38.82%-dir.

Qəbul imtahanlarında 31 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Xanlıq kənd 3 saylı, H.Quliyev adına Çaytumas kənd, F.Mehdiyev adına Qaralar kənd, Ş.Kərimov adına Çərəli kənd, Nadir Ərşadlı adına Dondarlı kənd və İsmət Qayıbov adına Saray kənd tam orta məktəbləri daxil olub.

Qusar rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 909 şagird bitirib və onların 906 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (30.60) respublika üzrə orta göstəricidən 23.25%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (21.08) 23.24%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (30.28) 24.25%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (81.99) 23.45% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 58.23%-i 30 və daha az, 36.13%-i 30-70 intervalında, 5.64%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 80.11%, 15.14% və 4.75%, xarici dil fənni üzrə isə 62.28%, 31.42% və 6.31% olub. 906 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 54.08%-i (490 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 74.17%-i (672 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 200 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 29.76%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 56.50%-i (113 nəfəri) dövlət, 7.00%-i (14 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 29.00%-i (58 nəfəri) dövlət, 7.50%-i (15 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun məzunlarının 15 nəfəri 500-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.14% (84 nəfər), 100-200 intervalında 37.96% (186 nəfər), 200-300 intervalında 22.24% (109 nəfər), 300-500 intervalında 19.59% (96 nəfər), 500-dən yuxarı 3.06% (15 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 22.65%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 1.49%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 16.42%-dir.

Qəbul imtahanlarında 46 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən M.Abdullayev adına Əcəxur kənd, Qarat oba kənd, Kuzun kənd, Bədişqala kənd və Əvəcuq kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Qənərçay kənd və Böyük Muruq kənd tam orta məktəblərinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 1 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Azərbaycan bölməsi:

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 24.59%, ədəbiyyatdan - 33.42%, fizikadan - 19.88%, kimyadan - 18.85%, biologiyadan - 23.22%, tarixdən - 26.54%, informatikadan - 20.94% təşkil edir.

Riyaziyyat və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 211.97-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 17.9% aşağıdır.

Rus bölməsi:

Rayonun abituriyentlərinin göstəriciləri I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və informatika fənlər üzrə respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 9.96%, ədəbiyyatdan - 10.41%, riyaziyyatdan - 15.41%, fizikadan - 20.62%, kimyadan - 3.33%, tarixdən - 18.50%, informatikadan - 11.78% təşkil edir.

Rayonun coğrafiya fənni üzrə göstəricisi respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 232.325-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 14.7% aşağıdır.

Laçın rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1015 şagird bitirib və onların 1007 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 39.17, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 25.16, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 38.16, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 102.49-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 1.76%, 8.36%, 4.55%, 4.32% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 39.42%-i 30 və daha az, 51.04%-i 30-70 intervalında, 9.53%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 70.11%, 23.73% və 6.16%, xarici dil fənni üzrə isə 46.28%, 41.31% və 12.41% olub. 1011 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 76.26%-i (771 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 89.02%-i (900 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 89.02%-i (900 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 444 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 49.33%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 41.44%-i (184 nəfəri) dövlət, 2.70%-i (12 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 47.75%-i (212 nəfəri) dövlət, 8.11%-i (36 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 5.87%, ədəbiyyatdan - 6.25%, riyaziyyatdan - 11.64%, fizikadan - 3.79%, biologiyadan - 8.20%, tarixdən - 8.74%, informatikadan - 11.52%, coğrafiyadan - 2.02% təşkil edir.

Kimya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 41 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 239.82-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 7.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.51% (135 nəfər), 100-200 intervalında 29.05% (224 nəfər), 200-300 intervalında 22.44% (173 nəfər), 300-500 intervalında 25.68% (198 nəfər), 500-dən yuxarı 5.32% (41 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 31.00%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 12.50%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 21.02%-dir.

Qəbul imtahanlarında 80 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən 19 və 40 saylı, Şeylanlı kənd 2 saylı, Mişni kənd, Hacılar kənd, Aşağı Fərəcan kənd, Təzəkənd kənd, Qaradağlı kənd, Qazıdərə kənd və Fingə kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 45 saylı tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 11 saylı, 32 saylı və Səfiyan kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Lerik rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 402 şagird bitirib və onların 401 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 30.45, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 26.10, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 26.82, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 83.56-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 23.64%, 4.95%, 32.92%, 21.99% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 57.11%-i 30 və daha az, 37.66%-i 30-70 intervalında, 5.24%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 71.57%, 18.95% və 9.48%, xarici dil fənni üzrə isə 68.10%, 27.85% və 4.05% olub. 402 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 62.94%-i (253 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 84.08%-i (338 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 84.08%-i (338 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 126 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 37.28%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 51.59%-i (65 nəfəri) dövlət, 0.79%-i (1 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 32.54%-i (41 nəfəri) dövlət, 15.08%-i (19 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 7.00%, ədəbiyyatdan - 9.69%, fizikadan - 6.55%, kimyadan - 5.39%, tarixdən - 28.72%, informatikadan - 9.73%, coğrafiyadan - 3.65% təşkil edir.

Riyaziyyat fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 13 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Lənkəran Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 228.324-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 11.6% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 24.51% (62 nəfər), 100-200 intervalında 26.48% (67 nəfər), 200-300 intervalında 18.18% (46 nəfər), 300-500 intervalında 25.69% (65 nəfər), 500-dən yuxarı 5.14% (13 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.83%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 14.29%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 16.07%-dir.

Qəbul imtahanlarında 39 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Nuravud kənd, Biləvər kənd, Bülüdül kənd, Murya kənd, Soru kənd, Lərmərud kənd, Mastayıl kənd və Xanəgah kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Lerik şəhər 1 saylı və Vizəzəmin kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Lənkəran rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 2046 şagird bitirib və onların 2033 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 38.26, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 23.63, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 33.52, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 95.42-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 4.03%, 13.93%, 16.15%, 10.92% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 44.91%-i 30 və daha az, 42.35%-i 30-70 intervalında, 12.74%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 72.26%, 20.51% və 7.23%, xarici dil fənni üzrə isə 57.45%, 30.74% və 11.81% olub. 2032 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 65.26%-i (1326 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 79.18%-i (1609 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 79.18%-i (1609 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 748 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 46.49%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 51.74%-i (387 nəfəri) dövlət, 1.87%-i (14 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 41.84%-i (313 nəfəri) dövlət, 4.55%-i (34 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 3.61%, ədəbiyyatdan - 2.39%, riyaziyyatdan - 5.55%, fizikadan - 4.46%, kimyadan - 8.94%, biologiyadan - 8.70%, tarixdən - 8.92%, coğrafiyadan - 11.33% təşkil edir.

İnformatika fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 88 nəfəri 500-dən, o cümlədən 20 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Lənkəran Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 245.886-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.8% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.25% (242 nəfər), 100-200 intervalında 28.21% (374 nəfər), 200-300 intervalında 21.12% (280 nəfər), 300-500 intervalında 25.79% (342 nəfər), 500-dən yuxarı 6.64% (88 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 32.43%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 9.05%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 32.16%-dir.

Qəbul imtahanlarında 72 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Siyavar kənd və Üzümçülük qəsəbə tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 6 saylı şəhər tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 3, 8 və 9 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Masallı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1751 şagird bitirib və onların 1732 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 37.11, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 26.61, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 32.35, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 96.07-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 6.91%, 3.10%, 19.08%, 10.31% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 45.61%-i 30 və daha az, 42.78%-i 30-70 intervalında, 11.61%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 63.68%, 28.58% və 7.74%, xarici dil fənni üzrə isə 56.35%, 35.39% və 8.26% olub. 1735 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 60.52%-i (1050 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 73.43%-i (1274 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 73.43%-i (1274 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 643 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 50.47%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 52.26%-i (336 nəfəri) dövlət, 2.95%-i (19 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 33.90%-i (218 nəfəri) dövlət, 10.89%-i (70 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, biologiya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.21%, ədəbiyyatdan - 0.57%, biologiyadan - 6.74%, informatikadan - 2.53% təşkil edir.

Riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 78 nəfəri 500-dən, o cümlədən 15 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Lənkəran Dövlət Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 270.444-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.7% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 11.90% (125 nəfər), 100-200 intervalında 25.43% (267 nəfər), 200-300 intervalında 24.00% (252 nəfər), 300-500 intervalında 31.24% (328 nəfər), 500-dən yuxarı 7.43% (78 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 38.67%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 15.95%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 20.27%-dir.

Qəbul imtahanlarında 66 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Lürən kənd və Öncəqala kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Bala Kolatan kənd tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi "Dəfinə" liseyi, Şərəfə kənd və Sığdaş kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Mingəçevir şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 1075 şagird bitirib və onların 1073 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.61) respublika üzrə orta göstəricidən 5.68% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (27.65) respublika üzrə orta göstəricidən 0.68%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (42.17) 5.48%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (107.42) 0.28% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.80%-i 30 və daha az, 46.69%-i 30-70 intervalında, 9.51%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 67.47%, 22.65% və 9.88%, xarici dil fənni üzrə isə 41.10%, 41.10% və 17.80% olub. 1073 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 76.98%-i (826 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 91.80%-i (985 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 91.80%-i (985 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 476 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 48.32%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 50.63%-i (241 nəfəri) dövlət, 1.26%-i (6 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 43.91%-i (209 nəfəri) dövlət, 4.20%-i (20 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 4.48%, tarixdən - 2.12%, informatikadan - 7.46%, coğrafiyadan - 18.17% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya və biologiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Ədəbiyyat fənni üzrə şəhərin göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Şəhərin məzunlarının 67 nəfəri 500-dən, o cümlədən 16 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Mingəçevir Dövlət Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 256.139-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 0.8% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.37% (160 nəfər), 100-200 intervalında 24.09% (199 nəfər), 200-300 intervalında 22.76% (188 nəfər), 300-500 intervalında 25.67% (212 nəfər), 500-dən yuxarı 8.11% (67 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 33.78%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 5.41%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 32.97%-dir.

Qəbul imtahanlarında 22 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il şəhərin ən yaxşı məktəbləri kimi Texniki-humanitar liseyi, Şəhər təbiət-riyaziyyat və humanitar elmlər təmayüllü liseyi, 3 və 17 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Naftalan şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 87 şagird bitirib və onların 86 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (43.93) respublika üzrə orta göstəricidən 10.19%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (30.30) 10.34% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (39.97) respublika üzrə orta göstəricidən 0.01% aşağı, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (114.20) respublika üzrə orta göstəricidən 6.62% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 36.05%-i 30 və daha az, 50.00%-i 30-70 intervalında, 13.95%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 52.33%, 40.70% və 6.98%, xarici dil fənni üzrə isə 41.86%, 51.16% və 6.98% olub. 87 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 80.46%-i (70 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 89.66%-i (78 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 89.66%-i (78 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 31 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 39.74%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 61.29%-i (19 nəfəri) dövlət ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 35.48%-i (11 nəfəri) dövlət, 3.23%-i (1 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 9.61%, fizikadan - 20.74%, tarixdən - 2.01% təşkil edir.

Kimya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Şəhərin məzunlarının 3 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasına qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 247.648-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 21.43% (15 nəfər), 100-200 intervalında 24.29% (17 nəfər), 200-300 intervalında 18.57% (13 nəfər), 300-500 intervalında 31.43% (22 nəfər), 500-dən yuxarı 4.29% (3 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 35.71%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 14.29%-dir.

Qəbul imtahanlarında 3 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il şəhərin ən yaxşı məktəbi kimi Z.Rüstəmov adına Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Neftçala rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 666 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (39.82) respublika üzrə orta göstəricidən 0.14% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (28.07) respublika üzrə orta göstəricidən 2.21% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (36.26) respublika üzrə orta göstəricidən 9.29%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (104.14) 2.77% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 41.44%-i 30 və daha az, 45.80%-i 30-70 intervalında, 12.76%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 62.31%, 30.48% və 7.21%, xarici dil fənni üzrə isə 50.45%, 37.24% və 12.31% olub. 666 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 67.27%-i (448 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 77.63%-i (517 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 77.63%-i (517 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 267 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 51.64%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 66.67%-i (178 nəfəri) dövlət, 4.87%-i (13 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 17.60%-i (47 nəfəri) dövlət, 10.86%-i (29 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 4.12%, ədəbiyyatdan - 10.47%, fizikadan - 6.85%, kimyadan - 7.58%, informatikadan - 13.72% təşkil edir.

Riyaziyyat, biologiya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 30 nəfəri 500-dən, o cümlədən 7 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 259.662-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 0.5% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 12.72% (57 nəfər), 100-200 intervalında 29.91% (134 nəfər), 200-300 intervalında 22.10% (99 nəfər), 300-500 intervalında 28.57% (128 nəfər), 500-dən yuxarı 6.70% (30 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 35.27%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 2.94%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 35.29%-dir.

Qəbul imtahanlarında 28 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 və 4 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Oğuz rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 384 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (43.43) respublika üzrə orta göstəricidən 8.94%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (29.12) 6.04% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (37.72) respublika üzrə orta göstəricidən 5.63% aşağı, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (110.27) respublika üzrə orta göstəricidən 2.95% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 33.33%-i 30 və daha az, 52.34%-i 30-70 intervalında, 14.32%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 60.42%, 30.99% və 8.59%, xarici dil fənni üzrə isə 47.40%, 39.32% və 13.28% olub. 384 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 67.45%-i (259 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 87.76%-i (337 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 87.76%-i (337 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 160 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 47.48%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 60.00%-i (96 nəfəri) dövlət, 8.13%-i (13 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 26.25%-i (42 nəfəri) dövlət, 5.63%-i (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.73%, ədəbiyyatdan - 10.41%, tarixdən - 12.53%, coğrafiyadan - 0.18% təşkil edir.

Riyaziyyat, fizika, kimya və informatika fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 20 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Mingəçevir Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 270.758-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.8% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 8.11% (21 nəfər), 100-200 intervalında 28.57% (74 nəfər), 200-300 intervalında 22.39% (58 nəfər), 300-500 intervalında 33.20% (86 nəfər), 500-dən yuxarı 7.72% (20 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 40.93%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 2.38%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 33.33%-dir.

Qəbul imtahanlarında 28 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən A.Mahmudov adına Qarabulaq kənd və A.Çiyniyev adına Filfilli kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 3 saylı məktəb-liseyini qeyd etmək olar.

Saatlı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 757 şagird bitirib və onların 736 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 26.91, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 21.50, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 28.49, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 76.9-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 32.50%, 21.71%, 28.74%, 28.21% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 65.31%-i 30 və daha az, 29.80%-i 30-70 intervalında, 4.90%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 77.28%, 17.82% və 4.90%, xarici dil fənni üzrə isə 66.39%, 25.17% və 8.44% olub. 735 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 50.20%-i (369 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 67.76%-i (498 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 67.76%-i (498 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 203 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.76%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 54.19%-i (110 nəfəri) dövlət, 1.97%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 27.09%-i (55 nəfəri) dövlət, 16.75%-i (34 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, kimya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 2.57%, ədəbiyyatdan - 9.28%, riyaziyyatdan - 6.75%, kimyadan - 10.67%, informatikadan - 11.36% təşkil edir.

Fizika, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 24 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 247.239-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.3% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 20.33% (75 nəfər), 100-200 intervalında 25.20% (93 nəfər), 200-300 intervalında 20.87% (77 nəfər), 300-500 intervalında 27.10% (100 nəfər), 500-dən yuxarı 6.50% (24 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 33.60%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 17.24%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 31.03%-dir.

Qəbul imtahanlarında 28 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Məzrəli kənd və Smadakənd kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Smadakənd kənd tam orta məktəbi abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Əlisultanlı kənd tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 və 3 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Sabirabad rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1448 şagird bitirib və onların 1406 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 25.27, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 19.74, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 24.71, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 69.72-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 36.63%, 28.10%, 38.19%, 34.92% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 67.71%-i 30 və daha az, 29.30%-i 30-70 intervalında, 2.99%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 80.58%, 15.01% və 4.41%, xarici dil fənni üzrə isə 73.19%, 22.69% və 4.13% olub. 1405 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 48.26%-i (678 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 65.41%-i (919 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 65.41%-i (919 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 346 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 37.65%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 54.62%-i (189 nəfəri) dövlət, 3.76%-i (13 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 26.88%-i (93 nəfəri) dövlət, 14.74%-i (51 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 10.75%, ədəbiyyatdan - 12.52%, riyaziyyatdan - 0.40%, fizikadan - 8.59%, kimyadan - 3.78%, biologiyadan - 8.02%, tarixdən - 1.71%, informatikadan - 17.35% təşkil edir.

Coğrafiya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 33 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 225.503-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 12.7% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 21.53% (146 nəfər), 100-200 intervalında 28.02% (190 nəfər), 200-300 intervalında 23.16% (157 nəfər), 300-500 intervalında 22.42% (152 nəfər), 500-dən yuxarı 4.87% (33 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 27.29%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 21.59%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 13.64%-dir.

Qəbul imtahanlarında 65 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Qaragünə kənd 2 saylı, Güdəcühür kənd, Əhmədabad kənd, Narlıq kənd və Ətcələr kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Güdəcühür kənd tam orta məktəb abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 5 saylı şəhər, Cavad kənd 2 saylı və C.Xəlilov adına Çağırqan kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Salyan rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1225 şagird bitirib və onların 1210 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.32) respublika üzrə orta göstəricidən 6.41%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (25.38) 7.57%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (30.37) 24.02%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (93.07) 13.11% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 46.53%-i 30 və daha az, 42.31%-i 30-70 intervalında, 11.16%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 68.93%, 24.46% və 6.61%, xarici dil fənni üzrə isə 63.22%, 27.85% və 8.93% olub. 1209 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 65.43%-i (791 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 77.01%-i (931 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 77.01%-i (931 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 437 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 46.94%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 60.41%-i (264 nəfəri) dövlət, 4.58%-i (20 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 23.11%-i (101 nəfəri) dövlət, 11.90%-i (52 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda fizika, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq fizikadan - 13.67%, kimyadan - 14.18%, biologiyadan - 19.64%, informatikadan - 15.40% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 61 nəfəri 500-dən, o cümlədən 16 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 247.885-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.0% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 17.95% (142 nəfər), 100-200 intervalında 28.07% (222 nəfər), 200-300 intervalında 18.46% (146 nəfər), 300-500 intervalında 27.81% (220 nəfər), 500-dən yuxarı 7.71% (61 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 35.52%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 8.21%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 31.34%-dir.

Qəbul imtahanlarında 37 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Yeni Uluxanlı kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Humanitar fənlər təmayüllü 1 saylı məktəb-liseyi, 2 saylı şəhər, Aşağı Noxudlu kənd və Arbatan kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Samux rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 526 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 29.91, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 21.59, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 31.54, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 83.04-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 24.98%, 21.36%, 21.11%, 22.47% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 59.13%-i 30 və daha az, 35.93%-i 30-70 intervalında, 4.94%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 79.09%, 16.35% və 4.56%, xarici dil fənni üzrə isə 58.94%, 32.13% və 8.94% olub. 525 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 65.14%-i (342 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 85.14%-i (447 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 85.14%-i (447 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 163 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 36.47%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 49.69%-i (81 nəfəri) dövlət ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 47.85%-i (78 nəfəri) dövlət, 2.45%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 2.15%, riyaziyyatdan - 24.08%, fizikadan - 16.76%, kimyadan - 12.71%, biologiyadan - 28.88%, tarixdən - 13.82%, informatikadan - 19.83%, coğrafiyadan - 20.07% təşkil edir.

Ədəbiyyat fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 20 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri) və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 210.446-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 18.5% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 27.49% (94 nəfər), 100-200 intervalında 28.07% (96 nəfər), 200-300 intervalında 19.30% (66 nəfər), 300-500 intervalında 19.30% (66 nəfər), 500-dən yuxarı 5.85% (20 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 25.15%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 6.98%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 34.88%-dir.

Qəbul imtahanlarında 23 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Yenikənd kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi S.Əliyev adına Samux şəhər 2 saylı və İnstitut qəsəbə tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Siyəzən rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 447 şagird bitirib və onların 438 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (39.21) respublika üzrə orta göstəricidən 1.67% aşağı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (27.69) respublika üzrə orta göstəricidən 0.85% yuxarı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (33.47) respublika üzrə orta göstəricidən 16.28%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (100.36) 6.30% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 43.84%-i 30 və daha az, 42.01%-i 30-70 intervalında, 14.16%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 63.01%, 28.54% və 8.45%, xarici dil fənni üzrə isə 55.71%, 34.02% və 10.27% olub. 440 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 63.64%-i (280 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 80.91%-i (356 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 80.91%-i (356 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 164 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 46.07%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 65.85%-i (108 nəfəri) dövlət, 6.10%-i (10 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 21.95%-i (36 nəfəri) dövlət, 6.10%-i (10 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda fizika, kimya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq fizikadan - 15.69%, kimyadan - 18.63%, informatikadan - 18.80% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Ana dili fənni üzrə rayonun göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Rayonun məzunlarının 26 nəfəri 500-dən, o cümlədən 8 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 260.299-a bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 0.8% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 13.21% (37 nəfər), 100-200 intervalında 27.50% (77 nəfər), 200-300 intervalında 23.93% (67 nəfər), 300-500 intervalında 26.07% (73 nəfər), 500-dən yuxarı 9.29% (26 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 35.36%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.57%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 39.29%-dir.

Qəbul imtahanlarında 16 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Ə.Şahbazov adına Dağquşçu kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 və 2 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Sumqayıt şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 3824 şagird bitirib və onların 3809 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (51.40) respublika üzrə orta göstəricidən 28.90%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (34.11) 24.23%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (50.07) 25.24%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (135.57) 26.57% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 23.29%-i 30 və daha az, 50.93%-i 30-70 intervalında, 25.78%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 54.87%, 30.24% və 14.89%, xarici dil fənni üzrə isə 32.00%, 38.17% və 29.82% olub. 3814 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 80.49%-i (3070 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 94.26%-i (3595 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 2070 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 57.58%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 63.24%-i (1309 nəfəri) dövlət, 3.24%-i (67 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 25.56%-i (529 nəfəri) dövlət, 7.97%-i (165 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Şəhərin məzunlarının 426 nəfəri 500-dən, o cümlədən 126 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 12.87% (395 nəfər), 100-200 intervalında 21.95% (674 nəfər), 200-300 intervalında 19.28% (592 nəfər), 300-500 intervalında 32.02% (983 nəfər), 500-dən yuxarı 13.88% (426 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 45.90%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 2.33%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 51.36%-dir.

Qəbul imtahanlarında 51 məktəbin məzunları iştirak edib.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il şəhərin Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya, Texniki və təbiət elmləri liseyi, "İstedad" liseyi (humanitar və təbiət-riyaziyyat təmayüllü) və "Təfəkkür" liseyi daxil olub.

Azərbaycan bölməsi:

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 297.515-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 15.2% yuxarıdır.

Rus bölməsi:

Şəhərin abituriyentlərinin göstəriciləri I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, informatika və coğrafiya fənlər üzrə respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 7.78%, fizikadan - 1.61%, informatikadan - 13.90%, coğrafiyadan - 6.24% təşkil edir.

Şəhərin ana dili, ədəbiyyat, kimya, biologiya və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Kimya fənni üzrə şəhərin göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 263.084-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.4% aşağıdır.

Şabran rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 610 şagird bitirib və onların 607 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 29.10, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 23.14, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 28.16, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 80.4-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 27.03%, 15.73%, 29.55%, 24.94% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 60.30%-i 30 və daha az, 35.42%-i 30-70 intervalında, 4.28%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 75.29%, 18.95% və 5.77%, xarici dil fənni üzrə isə 65.90%, 27.51% və 6.59% olub. 609 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 54.84%-i (334 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 76.68%-i (467 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 76.68%-i (467 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 169 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 36.19%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 58.58%-i (99 nəfəri) dövlət, 1.78%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 29.59%-i (50 nəfəri) dövlət, 10.06%-i (17 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, fizika, biologiya, tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 12.04%, ədəbiyyatdan - 10.64%, fizikadan - 7.63%, biologiyadan - 7.89%, tarixdən - 17.40% təşkil edir.

Riyaziyyat, kimya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 16 nəfəri 500-dən, o cümlədən 5 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti və Sumqayıt Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 228.955-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 11.3% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.56% (62 nəfər), 100-200 intervalında 33.23% (111 nəfər), 200-300 intervalında 21.86% (73 nəfər), 300-500 intervalında 21.56% (72 nəfər), 500-dən yuxarı 4.79% (16 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 26.35%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 6.25%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 40.63%-dir.

Qəbul imtahanlarında 20 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən H.Əliyev adına Dağbilici kənd, Pirəbədil kənd və Padar kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Şamaxı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 769 şagird bitirib və onların 763 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 32.40, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 23.00, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 30.73, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 86.12-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 18.75%, 16.24%, 23.13%, 19.60% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 53.08%-i 30 və daha az, 41.02%-i 30-70 intervalında, 5.90%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 75.75%, 18.35% və 5.90%, xarici dil fənni üzrə isə 59.50%, 33.81% və 6.68% olub. 765 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 71.24%-i (545 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 87.71%-i (671 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 87.71%-i (671 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 280 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 41.73%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 38.93%-i (109 nəfəri) dövlət, 5.00%-i (14 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 44.64%-i (125 nəfəri) dövlət, 11.43%-i (32 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, kimya, biologiya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 10.75%, ədəbiyyatdan - 6.68%, riyaziyyatdan - 12.98%, kimyadan - 1.09%, biologiyadan - 1.33%, tarixdən - 8.65%, coğrafiyadan - 15.20% təşkil edir.

Fizika və informatika fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 32 nəfəri 500-dən, o cümlədən 11 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 228.375-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 11.6% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 21.65% (118 nəfər), 100-200 intervalında 26.61% (145 nəfər), 200-300 intervalında 23.67% (129 nəfər), 300-500 intervalında 22.20% (121 nəfər), 500-dən yuxarı 5.87% (32 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 28.07%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 6.15%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 36.92%-dir.

Qəbul imtahanlarında 46 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Qonaqkənd kənd, Qızmeydan kənd, Hacıqədirli kənd və Göylər Çöl kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Adnalı kənd tam orta məktəbinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi Şamaxı Avropa liseyini qeyd etmək olar.

Şəki rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1818 şagird bitirib və onların 1814 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (42.55) respublika üzrə orta göstəricidən 6.72% yuxarı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (26.51) respublika üzrə orta göstəricidən 3.45%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (36.73) 8.12%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (105.79) 1.24% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 35.89%-i 30 və daha az, 47.79%-i 30-70 intervalında, 16.32%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 66.81%, 24.15% və 9.04%, xarici dil fənni üzrə isə 52.26%, 33.57% və 14.17% olub. 1814 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 66.65%-i (1209 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 81.20%-i (1473 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 81.20%-i (1473 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 773 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 52.48%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 59.77%-i (462 nəfəri) dövlət, 4.92%-i (38 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 30.66%-i (237 nəfəri) dövlət, 4.66%-i (36 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda informatika fənni üzrə göstəricisi respublikanın orta göstəricidən aşağıdır. Fərq 9.15% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 116 nəfəri 500-dən, o cümlədən 25 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 276.567-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 7.1% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 11.66% (141 nəfər), 100-200 intervalında 24.23% (293 nəfər), 200-300 intervalında 23.08% (279 nəfər), 300-500 intervalında 31.43% (380 nəfər), 500-dən yuxarı 9.59% (116 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 41.03 faizi 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 4.08%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 32.65%-dir.

Qəbul imtahanlarında 72 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən İbrahimkənd kənd tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Şəhər fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü lisey, 5, 7, 10 və 14 saylı şəhər və Baş Küngüt kənd tam orta məktəbləri daxil olub.

Şəmkir rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1859 şagird bitirib və onların 1840 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (36.26) respublika üzrə orta göstəricidən 9.06%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (23.40) 14.76%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (35.03) 12.37%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (94.70) 11.59% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 46.79%-i 30 və daha az, 42.99%-i 30-70 intervalında, 10.22%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 71.68%, 21.63% və 6.68%, xarici dil fənni üzrə isə 52.61%, 36.03% və 11.36% olub. 1842 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 68.62%-i (1264 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 81.60%-i (1503 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 81.60%-i (1503 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 649 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 43.18%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 49.31%-i (320 nəfəri) dövlət, 2.62%-i (17 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 41.60%-i (270 nəfəri) dövlət, 6.47%-i (42 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 2.29%, ədəbiyyatdan - 1.06%, riyaziyyatdan - 13.37%, fizikadan - 5.32%, biologiyadan - 15.66%, tarixdən - 2.66%, informatikadan - 11.26%, coğrafiyadan - 18.69% təşkil edir.

Kimya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 90 nəfəri 500-dən, o cümlədən 19 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti və Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 237.361-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 8.1% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 20.17% (255 nəfər), 100-200 intervalında 30.30% (383 nəfər), 200-300 intervalında 18.83% (238 nəfər), 300-500 intervalında 23.58% (298 nəfər), 500-dən yuxarı 7.12% (90 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 30.70%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 13.00%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 28.52%-dir.

Qəbul imtahanlarında 65 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Füzuli kənd tam orta məktəbin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Əliyaqublu kənd tam orta məktəbi abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Füzuli adına Şəhər tam orta, Abbaslı kənd 2 saylı, Düyərli kənd 2 saylı və S.Tabıyev adına Dəllər-Daşbulaq kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Şirvan şəhəri:

2023-cü ildə şəhərin ümumtəhsil müəssisələrini 661 şagird bitirib və onların 657 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Şəhərin məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (43.80) respublika üzrə orta göstəricidən 9.86% yuxarı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (26.18) respublika üzrə orta göstəricidən 4.64%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (37.18) 6.98% aşağı, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (107.17) respublika üzrə orta göstəricidən 0.05% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 33.79%-i 30 və daha az, 48.86%-i 30-70 intervalında, 17.35%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 67.73%, 24.20% və 8.07%, xarici dil fənni üzrə isə 47.95%, 40.03% və 12.02% olub. 655 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 76.03%-i (498 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 86.56%-i (567 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 86.56%-i (567 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən şəhərin 298 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 52.56%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 62.42%-i (186 nəfəri) dövlət, 4.03%-i (12 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 23.15%-i (69 nəfəri) dövlət, 10.40%-i (31 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, kimya və biologiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.65%, ədəbiyyatdan - 0.10%, riyaziyyatdan - 2.99%, kimyadan - 8.66%, biologiyadan - 3.04% təşkil edir.

Fizika, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Tarix fənni üzrə şəhərin göstəricisi respublika üzrə ən yüksək göstəriciyə bərabərdir.

Şəhərin məzunlarının 49 nəfəri 500-dən, o cümlədən 13 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə qəbul olub.

Şəhərin abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 262.512-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 1.7% yuxarıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 16.47% (82 nəfər), 100-200 intervalında 26.91% (134 nəfər), 200-300 intervalında 19.68% (98 nəfər), 300-500 intervalında 27.11% (135 nəfər), 500-dən yuxarı 9.84% (49 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 36.95%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Şəhərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 9.26%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 35.19%-dir.

Qəbul imtahanlarında 14 məktəbin məzunları iştirak edib.

Bu il şəhərin ən yaxşı məktəbləri kimi 1 və 10 saylı şəhər tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Şuşa rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 287 şagird bitirib və onların 286 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (39.16) respublika üzrə orta göstəricidən 1.79%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (23.11) 15.83% aşağı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (40.61) respublika üzrə orta göstəricidən 1.59% yuxarı, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (102.88) respublika üzrə orta göstəricidən 3.95% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 41.26%-i 30 və daha az, 48.95%-i 30-70 intervalında, 9.79%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 73.78%, 21.33% və 4.90%, xarici dil fənni üzrə isə 42.31%, 41.61% və 16.08% olub. 286 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 71.68%-i (205 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 92.31%-i (264 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 92.31%-i (264 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 135 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 51.14%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 37.78%-i (51 nəfəri) dövlət, 2.96%-i (4 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 43.70%-i (59 nəfəri) dövlət, 15.56%-i (21 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat və tarix fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 5.57%, ədəbiyyatdan - 9.30%, riyaziyyatdan - 11.61%, tarixdən - 0.34% təşkil edir.

Fizika, kimya və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 12 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 254.015-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 1.6% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 15.12% (31 nəfər), 100-200 intervalında 27.80% (57 nəfər), 200-300 intervalında 19.51% (40 nəfər), 300-500 intervalında 31.71% (65 nəfər), 500-dən yuxarı 5.85% (12 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 37.56%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 200 baldan aşağı nəticə göstərən yoxdur. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 33.33%-dir.

Qəbul imtahanlarında 17 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Şuşa 2 saylı şəhər tam orta məktəbinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi daxil olub.

Tərtər rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 662 şagird bitirib və onların 658 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (33.07) respublika üzrə orta göstəricidən 17.07%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (21.86) 20.38%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (30.00) 24.96%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (84.93) 20.71% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 52.58%-i 30 və daha az, 41.34%-i 30-70 intervalında, 6.08%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 71.88%, 24.77% və 3.34%, xarici dil fənni üzrə isə 59.42%, 34.65% və 5.93% olub. 658 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 63.07%-i (415 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 80.55%-i (530 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 80.55%-i (530 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 216 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.75%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 36.57%-i (79 nəfəri) dövlət, 2.31%-i (5 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 52.31%-i (113 nəfəri) dövlət, 8.80%-i (19 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 4.83%, ədəbiyyatdan - 4.39%, riyaziyyatdan - 29.12%, fizikadan - 22.88%, kimyadan - 15.31%, tarixdən - 5.98%, informatikadan - 36.25%, coğrafiyadan - 4.96% təşkil edir.

Rayonun məzunlarının 11 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Gəncə Dövlət Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 217.347-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 15.8% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.04% (79 nəfər), 100-200 intervalında 35.90% (149 nəfər), 200-300 intervalında 21.45% (89 nəfər), 300-500 intervalında 20.96% (87 nəfər), 500-dən yuxarı 2.65% (11 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 23.61%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 28.46%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 8.46%-dir.

Qəbul imtahanlarında 34 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən V.Cəfərov adına Əskipara kənd və H.Hüseynov adına Mamırlı kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi M.Həsənov adına Köçərli kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Tovuz rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1726 şagird bitirib və onların 1720 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (27.60) respublika üzrə orta göstəricidən 30.79%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (22.86) 16.74%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (30.76) 23.05%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (81.22) 24.18% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 62.97%-i 30 və daha az, 32.85%-i 30-70 intervalında, 4.19%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 74.30%, 20.47% və 5.23%, xarici dil fənni üzrə isə 59.71%, 32.67% və 7.62% olub. 1722 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 64.40%-i (1109 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 82.00%-i (1412 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 82.00%-i (1412 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 519 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 36.76%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 55.88%-i (290 nəfəri) dövlət, 1.73%-i (9 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 33.33%-i (173 nəfəri) dövlət, 9.06%-i (47 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 11.24%, fizikadan - 16.28%, kimyadan - 11.10%, biologiyadan - 13.50%, informatikadan - 7.64%, coğrafiyadan - 12.47% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 64 nəfəri 500-dən, o cümlədən 10 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 220.258-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 14.7% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 21.37% (237 nəfər), 100-200 intervalında 33.63% (373 nəfər), 200-300 intervalında 19.21% (213 nəfər), 300-500 intervalında 20.02% (222 nəfər), 500-dən yuxarı 5.77% (64 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 25.79%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 16.57%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 24.85%-dir.

Qəbul imtahanlarında 64 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Qovlar şəhər 3 saylı, Müşfiq Əliyev adına Yuxarı Öysüzlü kənd, E.Süleymanov adına Kirən kənd, Səfərli kənd, Əhmədli kənd və Qalaboyun kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Rayonun Müşfiq Əliyev adına Yuxarı Öysüzlü kənd tam orta məktəbinin qəbul imtahanlarında iştirak edən abituriyentlərinin sayı, məzunlarının sayının 10%-ni belə təşkil etmir.

H.Cəfərov adına Hunanlar kənd tam orta məktəbi abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi N.Tusi adına Təbiət və texniki təmayüllü məktəb-lisey, F.Qasımov adına Xatınlı kənd və Z.Yusifov adına Bayramlı kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Ucar rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 676 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (37.05) respublika üzrə orta göstəricidən 7.08%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (23.63) 13.93%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (32.49) 18.72%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (93.17) 13.02% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 46.89%-i 30 və daha az, 40.53%-i 30-70 intervalında, 12.57%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 68.93%, 26.33% və 4.73%, xarici dil fənni üzrə isə 58.28%, 32.25% və 9.47% olub. 676 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 64.50%-i (436 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 80.62%-i (545 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 80.62%-i (545 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 232 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 42.57%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 55.60%-i (129 nəfəri) dövlət, 5.17%-i (12 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 28.45%-i (66 nəfəri) dövlət, 10.78%-i (25 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 17.98%, fizikadan - 16.74%, kimyadan - 3.65%, tarixdən - 9.23%, informatikadan - 20.30%, coğrafiyadan - 12.24% təşkil edir.

Ana dili və ədəbiyyat fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 28 nəfəri 500-dən, o cümlədən 7 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və Mingəçevir Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 238.796-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 7.5% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.50% (85 nəfər), 100-200 intervalında 29.36% (128 nəfər), 200-300 intervalında 21.56% (94 nəfər), 300-500 intervalında 23.17% (101 nəfər), 500-dən yuxarı 6.42% (28 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 29.59%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 9.26%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 22.22%-dir.

Qəbul imtahanlarında 36 məktəbin məzunları iştirak edib.

T.Cavadov adına Yuxarı Şilyan kənd tam orta məktəb abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi 1 saylı texniki və humanitar təmayüllü məktəb-liseyi, 4 saylı şəhər, Qaracallı kənd 1 saylı və Ə.Məmmədov adına Müsüslü kənd tam orta məktəblərini qeyd etmək olar.

Yardımlı rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 503 şagird bitirib və onların 495 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 25.87, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 25.95, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 22.65, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 74.48-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 35.11%, 5.48%, 43.33%, 30.47% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 64.04%-i 30 və daha az, 33.13%-i 30-70 intervalında, 2.83%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 64.44%, 28.89% və 6.67%, xarici dil fənni üzrə isə 77.58%, 20.61% və 1.82% olub. 497 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 53.12%-i (264 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 66.20%-i (329 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 66.20%-i (329 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 132 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.12%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 55.30%-i (73 nəfəri) dövlət, 3.79%-i (5 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 32.58%-i (43 nəfəri) dövlət, 8.33%-i (11 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, fizika, kimya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 8.70%, ədəbiyyatdan - 15.06%, fizikadan - 16.92%, kimyadan - 21.20%, tarixdən - 3.91%, informatikadan - 18.67% təşkil edir.

Riyaziyyat və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 7 nəfəri 500-dən, o cümlədən 2 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Lənkəran Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 224.595-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 13.0% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.94% (50 nəfər), 100-200 intervalında 31.82% (84 nəfər), 200-300 intervalında 21.59% (57 nəfər), 300-500 intervalında 25.00% (66 nəfər), 500-dən yuxarı 2.65% (7 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 27.65%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 26.88%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 7.53%-dir.

Qəbul imtahanlarında 46 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Alar kənd, Avaş kənd, Porsova kənd, Anzov kənd, Şıxlar kənd və Separadi kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi Şəfəqli kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Yevlax rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1074 şagird bitirib və onların 1064 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (32.06) respublika üzrə orta göstəricidən 19.58%, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (19.78) 27.95%, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (29.69) 25.74%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (81.53) 23.88% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 56.48%-i 30 və daha az, 35.24%-i 30-70 intervalında, 8.27%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 78.85%, 17.20% və 3.95%, xarici dil fənni üzrə isə 63.25%, 27.91% və 8.83% olub. 1064 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 50.85%-i (541 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 68.42%-i (728 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 68.42%-i (728 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 299 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 41.07%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 49.50%-i (148 nəfəri) dövlət, 2.01%-i (6 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 41.47%-i (124 nəfəri) dövlət, 7.02%-i (21 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq riyaziyyatdan - 8.89%, fizikadan - 5.10%, kimyadan - 7.74%, biologiyadan - 6.21%, informatikadan - 21.86%, coğrafiyadan - 8.69% təşkil edir.

Ana dili, ədəbiyyat və tarix fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 31 nəfəri 500-dən, o cümlədən 4 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Mingəçevir Dövlət Universiteti və Gəncə Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 245.935-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 4.8% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 18.11% (98 nəfər), 100-200 intervalında 27.91% (151 nəfər), 200-300 intervalında 22.55% (122 nəfər), 300-500 intervalında 25.69% (139 nəfər), 500-dən yuxarı 5.73% (31 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 31.42%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.57%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 33.33%-dir.

Qəbul imtahanlarında 42 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Qaraoğlan kənd, Tanrıqulular kənd, Yuxarı Qarxun kənd və Hacımahmudlu kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Tanrıqulular kənd tam orta məktəbi abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 8 saylı şəhər tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Zaqatala rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 1087 şagird bitirib və onların 1085 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 32.85, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 22.00, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 34.11, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 88.95-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 17.61%, 19.90%, 14.68%, 16.96% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 53.82%-i 30 və daha az, 39.63%-i 30-70 intervalında, 6.54%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 78.16%, 16.13% və 5.71%, xarici dil fənni üzrə isə 58.71%, 28.48% və 12.81% olub. 1085 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 53.55%-i (581 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 71.61%-i (777 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 71.61%-i (777 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 312 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 40.15%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 50.00%-i (156 nəfəri) dövlət, 12.18%-i (38 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 25.96%-i (81 nəfəri) dövlət, 11.86%-i (37 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 3.33%, ədəbiyyatdan - 5.83%, riyaziyyatdan - 6.89%, fizikadan - 3.71%, kimyadan - 16.11%, tarixdən - 21.02%, informatikadan - 3.22% təşkil edir.

Biologiya və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 40 nəfəri 500-dən, o cümlədən 16 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 235.758-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 8.7% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.79% (115 nəfər), 100-200 intervalında 30.29% (176 nəfər), 200-300 intervalında 21.51% (125 nəfər), 300-500 intervalında 21.51% (125 nəfər), 500-dən yuxarı 6.88% (40 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 28.40%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 8.27%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 27.82%-dir.

Qəbul imtahanlarında 50 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Əliabad qəsəbə 1 saylı, Əliabad qəsəbə 2 saylı, Çobankol kənd, Mamrux kənd və Kəpənəkçi kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun Akademik Z.Əliyeva adına Texniki fənlər liseyi və Tala kənd 4 saylı tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbləri kimi Humanitar təmayüllü gimnaziya və Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Zəngilan rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 414 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal (40.39) respublika üzrə orta göstəricidən 1.29% yuxarı, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal (26.62) respublika üzrə orta göstəricidən 3.04% aşağı, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal (43.56) respublika üzrə orta göstəricidən 8.98%, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal (110.57) 3.23% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 37.44%-i 30 və daha az, 50.48%-i 30-70 intervalında, 12.08%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 67.39%, 23.67% və 8.94%, xarici dil fənni üzrə isə 37.44%, 42.27% və 20.29% olub. 413 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 78.69%-i (325 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 90.56%-i (374 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 90.56%-i (374 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 194 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 51.87%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 43.30%-i (84 nəfəri) dövlət, 1.55%-i (3 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 45.88%-i (89 nəfəri) dövlət, 9.28%-i (18 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 3.54%, ədəbiyyatdan - 7.38%, riyaziyyatdan - 10.85%, fizikadan - 0.25%, tarixdən - 2.76%, informatikadan - 17.32%, coğrafiyadan - 2.74% təşkil edir.

Kimya fənni üzrə göstərici respublika üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 31 nəfəri 500-dən, o cümlədən 6 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 248.512-yə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 3.8% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 16.92% (55 nəfər), 100-200 intervalında 30.15% (98 nəfər), 200-300 intervalında 20.31% (66 nəfər), 300-500 intervalında 23.08% (75 nəfər), 500-dən yuxarı 9.54% (31 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 32.62%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 11.22%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 29.59%-dir.

Qəbul imtahanlarında 30 məktəbin məzunları iştirak edib.

16 saylı tam orta məktəb abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun 5, 21 və 29 saylı tam orta məktəbləri daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi 26 saylı tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Zərdab rayonu:

2023-cü ildə rayonun ümumtəhsil müəssisələrini 442 şagird bitirib və onların hamısı buraxılış imtahanında iştirak edib.

Rayonun məzunlarının buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 29.53, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 22.09, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 28.54, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 80.16-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 25.93%, 19.55%, 28.61%, 25.16% aşağıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 56.79%-i 30 və daha az, 39.37%-i 30-70 intervalında, 3.85%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 76.24%, 20.59% və 3.17%, xarici dil fənni üzrə isə 63.80%, 31.45% və 4.75% olub. 441 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 68.03%-i (300 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 85.94%-i (379 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib. Attestat alanların 85.94%-i (379 nəfəri) ali təhsil müəssisələrinə qəbul kampaniyasında iştirak edib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən rayonun 161 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 42.48%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 45.34%-i (73 nəfəri) dövlət, 3.73%-i (6 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 40.37%-i (65 nəfəri) dövlət, 10.56%-i (17 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplarda ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublikanın orta göstəricilərindən aşağıdır. Fərq ana dilindən - 1.58%, ədəbiyyatdan - 5.82%, riyaziyyatdan - 19.73%, fizikadan - 15.78%, kimyadan - 1.03%, informatikadan - 34.00% təşkil edir.

Tarix və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Rayonun məzunlarının 14 nəfəri 500-dən, o cümlədən 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Mingəçevir Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olub.

Rayonun abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 216.536-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 16.2% aşağıdır.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 19.33% (58 nəfər), 100-200 intervalında 36.33% (109 nəfər), 200-300 intervalında 20.33% (61 nəfər), 300-500 intervalında 19.33% (58 nəfər), 500-dən yuxarı 4.67% (14 nəfər). Beləliklə, rayonun abituriyentlərinin yalnız 24.00%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Rayonun attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 24.39%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 19.51%-dir.

Qəbul imtahanlarında 28 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Y.Məmmədəliyev adına Bəyimli qəsəbə və M.Müşfiq adına Dəliquşçu kənd tam orta məktəblərinin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

M.Müşfiq adına Dəliquşçu kənd tam orta məktəbi abituriyentlərinin I-IV qruplar üzrə topladığı orta bal 100-dən aşağıdır.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il rayonun İ.Nəsimi adına Yarməmmədbağı kənd tam orta məktəbi daxil olub.

Bu il rayonun ən yaxşı məktəbi kimi Nizami adına Şəftəhal kənd tam orta məktəbini qeyd etmək olar.

Liseylər (ETN tabeli və özəl):

2023-cü ildə ETN tabeli və özəl liseyləri 3316 şagird bitirib və onların 3307 nəfəri buraxılış imtahanında iştirak edib.

Məzunların buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə topladıqları orta bal 59.26, riyaziyyat fənni üzrə topladıqları orta bal 48.10, xarici dil fənni üzrə topladıqları orta bal 68.47, hər üç fənn üzrə birlikdə topladıqları orta bal 177.46-ya bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən müvafiq olaraq 48.64%, 75.17%, 71.28%, 65.68% yuxarıdır.

Buraxılış imtahanında tədris dili fənni üzrə məzunların 13.47%-i 30 və daha az, 47.68%-i 30-70 intervalında, 38.85%-i 70-dən çox bal toplayıb. Riyaziyyat fənni üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 36.11%, 33.63% və 30.27%, xarici dil fənni üzrə isə 11.52%, 30.36% və 58.12% olub. 3302 nəfər attestat alıb.

Attestat alanların 63.66%-i (2102 nəfəri) I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında iştirak edib, 77.23%-i (2550 nəfəri) isə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında V qrupa daxil olan ixtisaslar üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün ərizə verib.

Qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən ETN tabeli və özəl liseylərin 1436 məzunu (imtahanlarda iştirak edənlərin 56.18%-i) tələbə adını qazanıb. Onların 60.52%-i (869 nəfəri) dövlət, 3.90%-i (56 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə dövlət sifarişi üzrə, 28.34%-i (407 nəfəri) dövlət, 7.24%-i (104 nəfəri) özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslar üzrə qəbul olub.

Məzunların 544 nəfəri 500-dən, o cümlədən 188 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb.

Abituriyentlərin ən çoxu Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə qəbul olub.

Abituriyentlərin göstəriciləri bal intervalları üzrə aşağıdakı kimi paylanıb:

0-100 intervalında 5.14% (108 nəfər), 100-200 intervalında 14.94% (314 nəfər), 200-300 intervalında 19.31% (406 nəfər), 300-500 intervalında 34.73% (730 nəfər), 500-dən yuxarı 25.88% (544 nəfər). Beləliklə, şəhərin abituriyentlərinin yalnız 60.61%-i 300-dən yuxarı bal toplayıb.

Liseylərin attestat qiymətləri əla olan abituriyentlərindən 3.55%-i 200 baldan aşağı nəticə göstərib. 500 baldan yuxarı nəticə göstərərək məktəb nailiyyətlərini təsdiq edənlər isə cəmi 54.40%-dir.

Qəbul imtahanlarında 56 məktəbin məzunları iştirak edib. Bu məktəblərdən Qərbi Kaspi Universitetinin nəzdində tam orta məktəbin heç bir abituriyenti ali təhsil müəssisəsinə qəbul olmayıb.

Bakı Fransız Liseyinin heç bir məzunu ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün sənəd verməmişdir.

Respublika üzrə yaxşı məktəblərin sırasına bu il şəhərin Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi), Akademik Z.Əliyeva adına lisey, Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi, Fizika,riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey, Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey, Kimya-biologiya təmayüllü lisey, Şəki şəhər Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyi, Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey, BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi, Bakı Avropa liseyi, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi, Heydər Əliyev adına lisey, "Evrika" liseyi, S.Bəhlulzadə adına Xarici dillər təmayüllü gimnaziya daxil olub.

Azərbaycan bölməsi:

Ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix, informatika və coğrafiya fənləri üzrə göstəricilər respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 372.823-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 44.4% yuxarıdır.

Rus bölməsi:

Şəhərin abituriyentlərinin göstəriciləri I-IV qruplarda coğrafiya fənni üzrə respublikanın orta göstəricisindən aşağıdır. Fərq 2.41% təşkil edir.

Şəhərin ana dili, ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tarix və informatika fənləri üzrə göstəriciləri respublika üzrə orta göstəricilərdən yuxarıdır.

Abituriyentlərin I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanlarında topladıqları orta bal 331.444-ə bərabərdir. Bu, respublika üzrə orta göstəricidən 21.7% yuxarıdır.

2. ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 aprel 2005-ci il tarixli 219 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası haqqında Əsasnamə"yə uyğun olaraq, təşkilati-hüquqi və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq ölkəmizin bütün ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinə qəbul 2005-2015-ci illərdə TQDK tərəfindən həyata keçirilib. 2016-cı ildən isə ali təhsilin bu səviyyəsi üzrə qəbulu Dövlət İmtahan Mərkəzi mərkəzləşdirilmiş qaydada həyata keçirir.

Hər il magistratura səviyyəsinə qəbul imtahanlarına hazırlıq məqsədi ilə ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarının tədris planları təhlil olunur və onların klasterləşdirilməsi aparılır. Müəyyən edilmiş hər bir ixtisaslaşma istiqaməti üzrə qəbul proqramları hazırlanır, test tapşırıqları tərtib edilir və onların qapalı şəraitdə ekspertizası keçirilir. Qəbul proqramları "Magistr" jurnalında çap edilərək bakalavrların istifadəsinə verilir. İmtahanların məzmununu təşkil edən bu materialları DİM-in mütəxəssislərinin təşkilatçılığı ilə respublikanın ali təhsil müəssisələrinin müvafiq ixtisas kafedralarının professor-müəllim heyəti hazırlayır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Ali təhsil müəssisələrində yeni maliyyələşdirmə mexanizminin tətbiq edilməsi barədə" 10 fevral 2010-cu il tarixli Fərmanına əsasən 2010/2011-ci tədris ilindən başlayaraq respublikanın ali təhsil müəssisələrində magistr hazırlığına sərf olunan dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirmə dövlət sifarişi əsasında adambaşına maliyyələşdirmə prinsipi ilə reallaşdırılır. Bu prinsipə əsasən müəyyən bir ixtisaslaşma üzrə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən tələbə yerlərinə müsabiqə ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələri çərçivəsində deyil, bütövlükdə həmin ixtisaslaşma üzrə dövlət sifarişini yerinə yetirən bütün ali təhsil müəssisələri üzrə birlikdə həyata keçirilir. Bu o deməkdir ki, müəyyən ixtisaslaşma üzrə dövlət sifarişi əsasında kadr hazırlığı üçün ali təhsil müəssisəsinə dövlət büdcəsindən ayrılan maliyyə vəsaiti yalnız birgə müsabiqədən keçərək həmin ali təhsil müəssisəsinin magistraturasına qəbul olan bakalavrların sayından asılı olaraq verilir. Beləliklə, ali təhsil müəssisəsinə dövlət sifarişi üzrə qəbul olan bakalavrın təhsili üçün nəzərdə tutulan vəsait həmin ali təhsil müəssisəsinin hesabına köçürülür.

2023-cü ildə respublikanın 32 dövlət və 11 özəl ali təhsil müəssisəsinin magistratura səviyyəsinə qəbul imtahanı keçirilib. Qəbul aparılan ixtisaslaşmalar 71 proqram üzrə qruplaşdırılıb. Qəbul "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistraturalarına qəbul qaydaları" ilə tənzimlənib. Qaydalara əsasən magistratura səviyyəsinə qəbul olmaq hüququna bakalavrlar və digər ali təhsilli şəxslər malikdirlər.

Cari ildə də bakalavrlara magistraturaya qəbul imtahanında 2 dəfə iştirak etmək imkanı yaradılmışdır: 1-ci cəhd üçün ərizə qəbulu 2023-cü il yanvarın 24-dən fevralın 9-dək, 2-ci cəhd üçün mayın 15-dən 25-dək internet vasitəsilə aparılmışdır. İmtahanda iştirak etmək üçün bakalavrlar DİM-in internet saytının *ekabinet.dim.gov.az* səhifəsində "Şəxsi kabinet" yaratdıqdan sonra ərizə vermək üçün tələb olunan məbləği (müsabiqə ödənişli olub) "Şəxsi kabinet"lərindəki hesablarına əlavə ediblər. Daha sonra bakalavrlar "Şəxsi kabinet"lərinin istfadəçi adı və parolundan istifadə etməklə DİM-in internet saytının müvafiq səhifəsinə (*http://eservices.dim.gov.az/erizemag/erize*) daxil olaraq "Bakalavrın elektron ərizəsi" formasını doldurub təsdiq ediblər.

İmtahanı DİM mərkəzləşdirilmiş qaydada, bakalavrların ümumi intellekt səviyyəsinin (məntiqi təfəkkürünün), informatika və xarici dil biliklərinin qiymətləndirilməsi üzrə keçirib. Bakalavrlara məntiqi təfəkkür üzrə 50, xarici dil üzrə 25, informatika üzrə 25 test tapşırığı təqdim olunub. Hər bir blok üzrə 5 tapşırıq açıq tipli olmuşdur. Tapşırıqların cavablandırılmasına 3 saat vaxt ayrılıb. Cari ildə keçirilən imtahanda xarici dil fənni üzrə "Doğru" və ya "Yanlış" olduğu soruşulan 4 fikirdən ibarət olan tapşırıq tiplərindən də istifadə olunub. Bu tapşırıqlarda 4 fikrə düzgün cavab verildikdə tapşırıq 1 balla, 3 fikrə düzgün cavab verildikdə 0.5 balla, digər hallarda isə 0 balla qiymətləndirilib. Bakalavrlara bu tip 2 tapşırıq təqdim olunub. Digər tapşırıqlarda hər düzgün cavab bir balla qiymətləndirilib. Səhv cavablar ümumi nəticəyə təsir göstərməyib. Tədrisi Azərbaycan dilində olan ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyən bakalavrlara qəbul imtahanında ingilis, alman, fransız və ya rus dilini, tədrisi rus dilində olan ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyənlərə ingilis, alman və ya fransız dilini, tədrisi ingilis (alman) dilində olan ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyənlərə isə yalnız ingilis (alman) dilini xarici dil kimi seçmək imkanı verilib.

Filologiya ixtisasının Azərbaycan dili və Azərbaycan ədəbiyyatı, habelə Tarix ixtisasının tədrisi Azərbaycan dilində olan ixtisaslaşmalarına qəbul olmaq istəyən bakalavrlara (HS 020100 Azərbaycan dili, HS 020200 Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, 050101 Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi, HS 070100 Tarix, 050206 Tarix və 050113 Tarix müəllimliyi ixtisasları üzrə bakalavr dərəcəsi olanlara) xarici dil kimi ərəb və ya fars dilini də seçmək imkanı verilib.

Filologiya (xarici dil və ədəbiyyat), xarici dil və ədəbiyyat müəllimliyi, xarici dil müəllimliyi və tərcümə ixtisasları üzrə ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyən bakalavrlara (HS 020000 Filologiya (xarici dil və ədəbiyyat) və HS 040000 Dilşünaslıq (xarici dillər üzrə) istiqamətləri üzrə, həmçinin 050201 Filologiya (xarici dil və ədəbiyyat), 050102 Xarici dil və ədəbiyyat müəllimliyi, 050103 Xarici dil müəllimliyi və 050203 Tərcümə ixtisasları üzrə bakalavr dərəcəsi olanlar nəzərdə tutulur), ixtisaslaşma dili istisna olmaqla, yuxarıda göstərilən digər dillərdən birini xarici dil kimi seçmək imkanı verilib.

Regionşünaslıq (Amerika üzrə), regionşünaslıq (ABŞ və Kanada üzrə), ölkəşünaslıq (ABŞ üzrə), ölkəşünaslıq (Böyük Britaniya üzrə) ixtisaslaşmalarına qəbul olmaq istəyən bakalavrlar xarici dil kimi yalnız ingilis dilini, ölkəşünaslıq (Almaniya üzrə) ixtisaslaşmasına qəbul olmaq istəyən bakalavrlar yalnız alman dilini, ölkəşünaslıq (Fransa üzrə) ixtisaslaşmasına qəbul olmaq istəyən bakalavrlar isə yalnız fransız dilini seçə bilərdilər.

Qəbul imtahanının nəticələrinə görə DİM-in müəyyən etdiyi şərtləri (bax: cədvəl 2.1) ödəyən bakalavrlar ixtisaslaşma seçiminə buraxılıblar.

Qəbul aparılan ixtisaslaşmalar qəbul proqramları üzrə qruplaşdırılıb. Hər bir bakalavrın seçdiyi magistr ixtisaslaşması onun bitirdiyi bakalavr ixtisasına müvafiq olub. İxtisaslaşma seçiminə kömək məqsədi ilə "Magistratura səviyyəsi üzrə ixtisaslaşma seçimi cədvəli" tərtib edilərək "Magistr" jurnalının 3-cü sayında çap olunub və bununla hər bir bakalavrın bitirdiyi ixtisasa uyğun olaraq verilən ixtisaslaşma seçimi imkanlarından istifadə etməsinə şərait yaradılıb.

Artıq beşinci ildir ki, qəbul imtahanında bakalavrlara xarici dil fənnindən dinləmə mətnləri üzrə test tapşırıqları təqdim olunur. Hər bir xarici dil fənni üzrə dinləmə mətnləri əvvəlcədən DİM-in səsyazma studiyasında səsləndirilmiş və arxivləşdirilmişdir. İmtahanda bakalavrlara 1 dinləmə mətni və bu mətnə aid 5 test tapşırığı təqdim olunmuşdur. Dinləmə mətninin audiofaylı bir audioqurğuya yazılmış və hər audioqurğu yalnız bir imtahan zalına aid olmuşdur. Dinləmə mətni bütün imtahan zallarında imtahanın əvvəlində səsləndirilmişdir. Audioqurğu imtahan başlandıqda yerləşdiyi zərfdən çıxarılmış və işə salınmışdır. 2 dəqiqə ərzində imtahan zallarındakı bakalavrlar həmin dinləmə mətni üzrə onlara təqdim olunan tapşırıqlarla tanış olmuşlar. Dinləmə mətni bütün zallarda arada 2 dəqiqəlik fasilə olmaqla 2 dəfə səsləndirilmişdir. Bundan sonra isə bakalavrlar həm dinləmə mətni üzrə onlara təqdim olunan, həm də digər tapşırıqları cavablandırmışlar.

2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinin 68, 69 və 70 saylı proqramlarına aid xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyən bakalavrlar qabiliyyət imtahanlarında iştirak etmək üçün iyunun 9-dan 15-dək internet vasitəsilə qeydiyyatdan keçiblər. Qabiliyyət imtahanları 21-24 iyun tarixlərində keçirilmişdir.

Jurnalistika üzrə ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyən və qəbul imtahanında ən azı 50 bal toplayan bakalavrlar 2023-cü il iyunun 13-dən 16-dək DİM-in internet saytının müvafiq səhifəsində (https://eservices.dim.gov.az/erizemag/jurnalistikaanket) jurnalistika üzrə ixtisaslaşmalara qəbul olmaq istəyən bakalavrların qeydiyyatı üçün nəzərdə tutulmuş bölməyə daxil olaraq anket sorğusunu doldurmaqla qeydiyyatdan keçiblər. Qeydiyyatdan keçən bakalavrlar DİM-in elan etdiyi vaxtda "Bakalavrın qabiliyyət imtahanına buraxılış vərəqəsi"ni çap edərək, vərəqədə göstərilən vaxtda qabiliyyət imtahanında iştirak ediblər. Qabiliyyət imtahanında bakalavrlar yazılı tapşırıqları yerinə yetirməklə intellektual səviyyələrini, dünyagörüşlərini, jurnalistika sahəsində nəzəri və təcrübi biliklərini, ədəbi dili, dil və nitq normalarını bilmələrini nümayiş etdiriblər. Bitirdikləri bakalavr ixtisasından asılı olmayaraq bütün bakalavrlara jurnalistika ixtisaslaşmaları üzrə təhsil almaq imkanı yaradılıb. Qabiliyyət imtahanından "məqbul" qiymət alan bakalavrlar ixtisaslaşma seçimi zamanı jurnalistika üzrə magistratura ixtisaslaşmalarını seçmək hüququ qazanıblar. 47 nəfər jurnalistika üzrə ixtisaslaşmaları seçmək məqsədilə qabiliyyət imtahanında iştirak etmək üçün müraciət edib. Qabiliyyət imtahanının nəticələrinə əsasən onların 46-sı "məqbul" alaraq 44-cü proqramı seçmək hüququ əldə edib və 28-i jurnalistika ixtisaslaşmaları üzrə magistraturaya qəbul olub. Qeyd edək ki, qəbul olan bakalavrların 24-ü bakalavriat səviyyəsində təhsilini "Jurnalistika" ixtisası üzrə bitirib.

Hər bir bakalavra seçməyə hüququ olduğu və bitirdiyi bakalavr ixtisasına müvafiq 20-dək ixtisaslaşma kodunu seçmək imkanı verilib. Bakalavrlar seçdikləri ixtisaslaşmaları müəyyən olunmuş tarixdə istədikləri ardıcıllıqla öz elektron ərizə formalarına daxil edib, hər bir ixtisaslaşma üzrə dövlət sifarişi əsasında və ya

ödənişli əsaslarla təhsil almaq istədiklərini qeyd edərək təsdiqləyiblər. Seçilmiş ixtisaslaşmaların ərizə formalarında göstərilən ardıcıllığı müsabiqə zamanı hüquqi əsas kimi qəbul olunub və bakalavrlar topladıqları ballara əsasən müsabiqədən keçdikləri ixtisaslaşmaların birincisinə yerləşdiriliblər.

Magistraturada dövlət hesabına təhsil almış magistrlər, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər, qüvvədə olan qanunvericilikdə və dövlətlərarası razılaşmalarda digər hallar nəzərdə tutulmayıbsa, dövlət sifarişi üzrə ayrılmış yerləri seçə bilməzdilər.

Müsabiqə zamanı ümumi balı eyni olan iki və daha çox bakalavrı fərqləndirmək üçün aşağıda qeyd edilən ardıcıllıqla əlavə göstəricilər nəzərə alınıb:

- bakalavriat səviyyəsi üzrə ümumi orta müvəfəqiyyət göstəricisi (ÜOMG);
- ümumi intellekt səviyyəsini *(məntiqi təfəkkürü)* yoxlayan testdən toplanılan bal;
- xarici dil üzrə testdən toplanılan bal.

"ADA" Universitetinin, Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi İdarəetmə İnstitutunun, M.V.Lomonosov adına MDU-nun Bakı filialının, Birgə Azərbaycan-Fransız Universitetinin (UFAZ) və İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialının magistraturalarına, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının magistraturasının idman jurnalistikası (tədris ingilis dilində), idman tibbi və reabilitasiya (rezidentura bitirmiş həkimlər üçün) ixtisaslaşmalarına və ADPU-nun tədrisi ingilis dilində olan və mütəxəssis hazırlığı ABŞ-ın Corc Vaşinqton Universiteti ilə ADPU-nun birgə beynəlxalq proqramı üzrə həyata keçirilən "Menecment (təhsilin təşkili və idarə olunması)" ixtisaslaşmasına qəbul olmaq istəyən bakalavrlar qəbul imtahanından sonra həmin ali təhsil müəssisələrinin müəyyən etdiyi qəbul prosedurlarından keçiblər.

Cədvəl 2.1

Müsabiqə şərtləri

Magistratura üzrə ixtisaslar qrupunun (ixtisasın) adı	**İmtahanın nəticəsinə qoyulan minimal tələblər***		
	Fənlər üzrə minimal tələb		**İmtahan üzrə minimal bal**
	Fənnin adı	**Minimal bal**	
Təhsil ixtisasları qrupu Texniki və texnoloji ixtisaslar qrupu Səhiyyə, rifah və xidmət ixtisasları qrupu (Bədən tərbiyəsi və idman ixtisasından başqa)	Məntiqi təfəkkürün yoxlanılması	15	**40 bal**
	İnformatika	5	
	Xarici dil	5	
Humanitar və sosial ixtisaslar qrupu*	Məntiqi təfəkkürün yoxlanılması	15	**50 bal**
	İnformatika	5	
	Xarici dil	5	
Təbiət ixtisasları qrupu İqtisadiyyat və idarəetmə ixtisasları qrupu	Məntiqi təfəkkürün yoxlanılması	15	**45 bal**
	İnformatika	5	
	Xarici dil	5	
Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları qrupu* Kənd təsərrüfatı ixtisasları qrupu Xüsusi təyinatlı ixtisaslar qrupu Bədən tərbiyəsi və idman ixtisası	Məntiqi təfəkkürün yoxlanılması	10	**30 bal**
	İnformatika	5	
	Xarici dil	5	

*** Tədrisi ingilis (alman) dilində olan ixtisaslaşmaların müsabiqəsində, bunlarla yanaşı, aşağıdakı şərtləri ödəyən bakalavrlar iştirak ediblər:**

- təhsili ödənişli əsaslarla həyata keçirilən ixtisaslaşmalar üzrə – qəbul imtahanında ingilis (alman) dilindən topladıqları bal 15-dən az olmayan bakalavrlar;
- təhsili dövlət sifarişi əsasında həyata keçirilən ixtisaslaşmalar üzrə – qəbul imtahanında ingilis (alman) dilindən topladıqları bal 20-dən az olmayan bakalavrlar.

Bu il ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinə 14013 plan yeri ayrılmışdı. Bunlardan 9303-ü (66.39%) Azərbaycan bölməsi, 778-i (5.55%) rus bölməsi, 3932-si (28.06%) isə hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün nəzərdə tutulmuşdu. Ötən illə müqayisədə magistraturaya qəbul planı 7.91% (1027 yer) artmışdır.

Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan yerlər (6256 yer) qəbul planının 44.64%-ni təşkil etmişdir (şəkil 2.1). Ötən illə müqayisədə dövlət sifarişi əsasında qəbul planı 52.77% (2161 yer) artmışdır. Qeyd edək ki, cari ildə dövlət sifarişi əsasında ayrılan plan yerləri ümumi plan yerlərinin 44.64%-ni təşkil etmişdir. Ötən il isə bu göstərici 31.53%-ə bərabər olub. Qəbul planı üzrə yerlərin 12279-u dövlət, 1734-ü isə özəl ali təhsil müəssisələrinin payına düşüb (şəkil 2.2).

QƏBUL PLANI

Şəkil 2.1

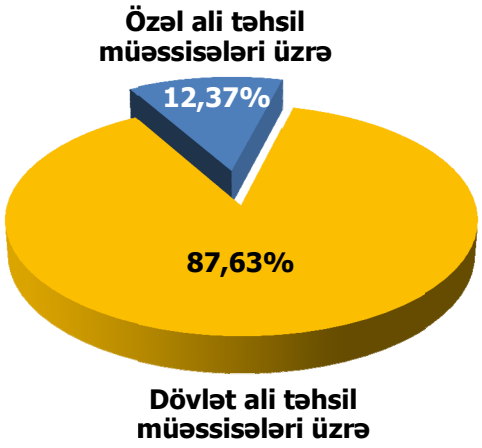

Şəkil 2.2

Plan yerlərinin dövlət sifarişli və ödənişli əsaslar üzrə bölgüsünün müqayisəsi göstərir ki, 2023-cü ildə hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün ayrılan yerlərin nisbi sayı Azərbaycan və rus bölmələri üçün ayrılan yerlərin hesabına artıb. Belə ki, ötən illə müqayisədə Azərbaycan bölməsində plan yerlərinin ümumi plandakı nisbi çəkisi 68.42%-dən 66.39%-ə, rus bölməsində 6.53%-dən 5.55%-ə qədər azalıb. Hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üçün isə 25.05%-dən 28.06%-ə qədər artıb.

Aşağıdakı cədvəldən göründüyü kimi, magistraturaya qəbul planında ən çox yer Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin payına düşüb. Bu təhsil müəssisəsinin qəbul planı ümumi plan yerlərinin 17.17%-ni təşkil edib. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin magistraturasına ayrılmış qəbul planı bu təhsil müəssisəsinin bakalavriat səviyyəsinə ayrılmış plan yerlərinin 57.49%-nə bərabər olub. Bu həmin təhsil müəssisəsində magistr hazırlığının həm də müxtəlif beynəlxalq layihələr əsasında aparılması ilə bağlıdır.

Cədvəl 2.2

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİ ÜZRƏ QƏBUL PLANLARI

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI			
		Azərbaycan bölməsinin bakalavrları üçün	Rus bölməsinin bakalavrları üçün	Hər iki bölmənin bakalavrlarının birgə müsabiqəsi üçün	Cəmi
1	Bakı Dövlət Universiteti	803	166	205	1174
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	1033	162	390	1585
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1460	114	305	1879
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	650	37	83	770
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	0	0	65	65
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	350	0	50	400

Cədvəl 2.2 (ardı)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI			
		Azərbaycan bölməsinin bakalavrları üçün	Rus bölməsinin bakalavrları üçün	Hər iki bölmənin bakalavrlarının birgə müsabiqəsi üçün	Cəmi
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	1356	163	887	2406
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	325	25	3	353
9	Bakı Slavyan Universiteti	123	24	2	149
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	291	0	50	341
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	104	56	12	172
12	Bakı Musiqi Akademiyası	0	0	55	55
13	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	0	0	44	44
14	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	90	0	118	208
15	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	0	0	57	57
16	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	275	0	30	305
17	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	0	0	14	14
18	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	0	0	75	75
19	Milli Aviasiya Akademiyası	69	16	0	85
20	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	27	5	0	32
21	Bakı Ali Neft Məktəbi	15	0	153	168
22	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	10	0	0	10
23	Naxçıvan Dövlət Universiteti	246	0	4	250
24	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	48	0	0	48
25	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	0	0	470	470
26	Gəncə Dövlət Universiteti	357	0	0	357
27	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	120	0	59	179
28	Sumqayıt Dövlət Universiteti	136	0	0	136
29	Mingəçevir Dövlət Universiteti	164	0	0	164
30	Lənkəran Dövlət Universiteti	303	0	0	303
31	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası	10	0	0	10
32	Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	15	0	0	15
33	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	263	0	65	328
34	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	12	0	0	12
35	Azərbaycan Universiteti	160	0	50	210
36	Qərbi Kaspi Universiteti	0	0	194	194
37	Xəzər Universiteti	147	0	159	306
38	Bakı Avrasiya Universiteti	98	0	0	98
39	Bakı Qızlar Universiteti	30	0	0	30
40	Odlar Yurdu Universiteti	10	0	323	333
41	Bakı Biznes Universiteti	130	10	10	150
42	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	44	0	0	44
43	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	29	0	0	29
	Cəmi	**9303**	**778**	**3932**	**14013**

Magistraturaya bütövlükdə 24488 nəfər bakalavr ərizə verib (2022-ci ildə bu rəqəm 21105 olub). Ərizələrin 92.28%-i (22597-si) Azərbaycan, 7.72%-i (1891-i) isə rus bölməsi üzrə olub. Sənəd verənlərin 49.94%-ni (12229 nəfər) oğlanlar, 50.06%-ni (12259 nəfər) isə qızlar təşkil edib. Onların da 15268 nəfəri (62.35%-i) bakalavriat səviyyəsinin builki məzunlarıdır və ali təhsil müəssisələrinə əsasən 2019-cu ildə daxil olanlardır. Həmin ildə 38178 nəfər tələbə adını qazanmışdı.

Magistraturaya qəbul imtahanı (1-ci cəhd fevralın 19-da, 2-ci cəhd iyunun 11-də) Bakı, Sumqayıt, Naxçıvan, Gəncə, Mingəçevir, Lənkəran şəhərlərində və Abşeron rayonunda keçirilib. Sual kitabçaları hər bir bakalavr üçün xüsusi avtomatlaşdırılmış xətt vasitəsilə fərdi qaydada çap olunub və imtahan zalları üzrə komplektləşdirilib. Sual kitabçasının "Dil fənni blokundakı xarici dil" bölməsində seçilən xarici dil üzrə test tapşırıqları təqdim olunub. Bütün fənlər üzrə tapşırıqlar 4 variantda hazırlanıb.

İmtahanda 24118 bakalavr (1-ci cəhddə 18469, 2-ci cəhddə 17296, hər ikisində 11647 bakalavr) iştirak edib. 1-ci imtahanın nəticələri fevralın 21-də, 2-ci imtahanın nəticələri isə iyunun 13-də DİM-in internet saytında elan olunub. Hər iki cəhddə iştirak edən bakalavrların bu iki imtahanda əldə etdikləri nəticələr təhlil olunub. Aparılan təhlil göstərir ki, bakalavrların 2-ci imtahandakı nəticələri 1-ci imtahandakı nəticələrə nisbətən daha yaxşıdır və nəticələr arasındakı fərqlərin orta qiyməti 3.95-ə bərabərdir. Bakalavrların 46.17%-nin hər iki imtahandakı nəticələri arasındakı fərq 5 baldan, 76.03%-nin nəticələri arasındakı fərq isə 10 baldan çox deyil. Qeyd edək ki, nəticələr arasındakı korrelyasiya əmsalı 0.82-yə bərabərdir. Aşağıdakı qrafikdə hər iki imtahanda iştirak edən bakalavrların topladıqları balların fərqlərinin paylanması təqdim olunub.

HƏR İKİ İMTAHANDA İŞTİRAK EDƏN BAKALAVRLARIN İKİNCİ İMTAHANDA TOPLADIQLARI BALLARLA BİRİNCİ İMTAHANDA TOPLADIQLARI BALLARIN FƏRQİNİN PAYLANMASI

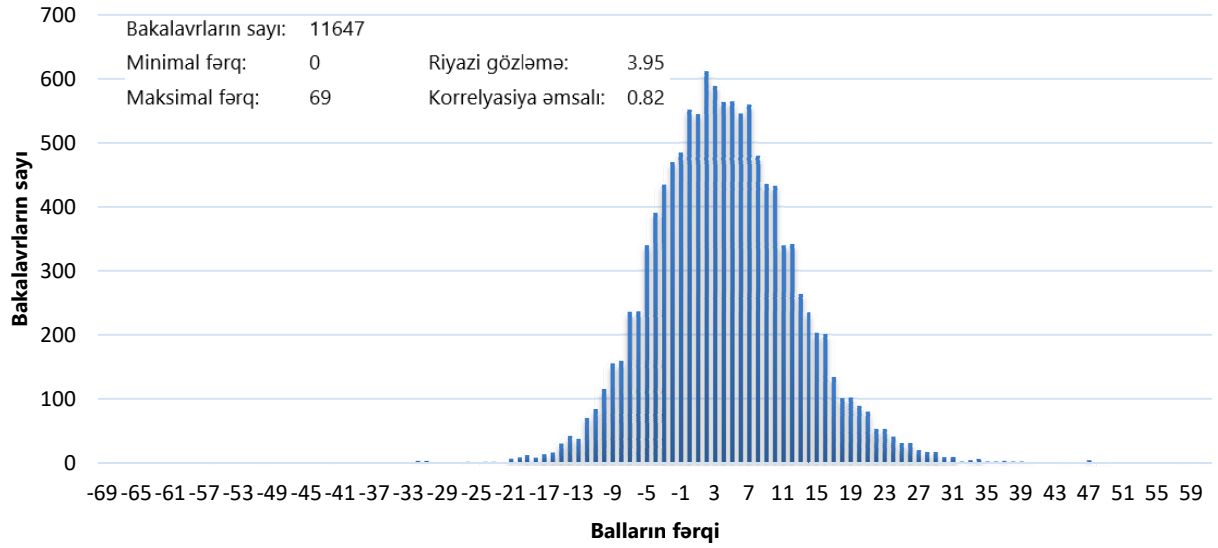

Qrafik 2.1

Bakalavrlar iyulun 6-dan iyulun 13-dək qəbul aparılan ixtisaslaşmaların müsabiqəsində iştirak etmək üçün DİM-in internet saytının müvafiq səhifəsində öz ərizələrinə daxil olaraq ixtisaslaşma seçimi aparıblar. Proqram və ixtisaslaşma seçimində 17336 nəfər (qəbul imtahanında iştirak edənlərin 71.88%-i) iştirak edib. Onların 49.65%-i oğlanlar, 50.35%-i isə qızlardır. İxtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin 68.75%-i (11918 nəfər) bakalavriat səviyyəsinin builki məzunlarıdır.

Qəbulun nəticələri iyulun 18-də DİM-in internet saytında elan olunub və "Magistr" jurnalının 5-ci sayında dərc edilib. Qəbulun nəticələrinə əsasən 13282 bakalavr magistraturaya qəbul olunub, onlardan 1091-i qeydiyyatdan keçməyib, 1822 yer isə boş qalıb. Bu səbəbdən avqustun 14-dən 20-dək boş qalan yerlərə ixtisaslaşma seçimi aparılıb. Bu mərhələdə 2900 nəfər (onlardan 76-sı birinci ixtisaslaşma seçimində iştirak etməyib) iştirak edib və onların 1055-i magistraturaya qəbul olub (onlardan 801-i qeydiyyatdan keçib). Beləliklə, ixtisaslaşma seçimində 17412 nəfər (qəbul imtahanında iştirak edənlərin 72.20%-i) iştirak edib (bax: şəkil 2.3) və 12992 nəfər (ixtisaslaşma seçimində iştirak edənlərin 74.62%-i) magistraturaya qəbul olub (bax: şəkil 2.4).

İXTİSASLAŞMA SEÇİMİ VƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ

Qəbul imtahanından sonra	İxtisaslaşma seçimindən sonra
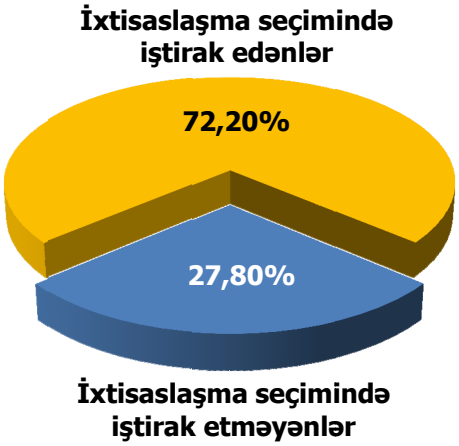	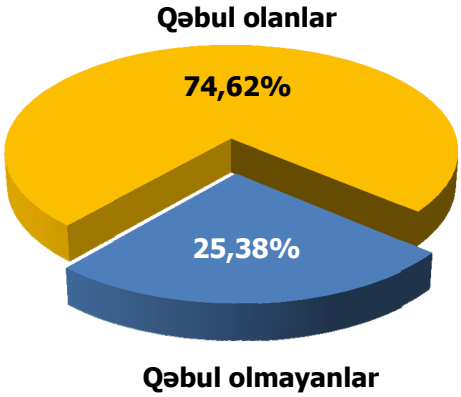
Şəkil 2.3	Şəkil 2.4

Bakalavrların 2621 nəfəri ərizələrində yalnız dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerləri, 5421 nəfəri isə yalnız ödənişli ixtisaslaşmaları seçib. Təhsili ödənişli əsaslarla seçənlərin 75 nəfəri ərizəsində yalnız özəl ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslaşmalarını göstərib. 9370 nəfər ərizəsində ixtisaslaşmaları həm ödənişli, həm də dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən plan yerləri üzrə qeyd edib.

İxtisaslaşma seçimində iştirak edən bakalavrların Azərbaycan bölməsi üzrə 74.32%-i, rus bölməsi üzrə isə 78.31%-i qəbul olub, ümumilikdə isə qəbul planı 92.71% dolub. Qəbul olanların 51.89%-i (6741 nəfər) oğlan, 48.11%-i (6251 nəfər) isə qızdır. Magistr adı qazananların 73.15%-i (9503 nəfər – 61.70% (5863 nəfər) oğlan, 38.30% (3640 nəfər) qız) cari ilin məzunlarıdır.

Magistraturaya dövlət sifarişi üzrə ayrılmış yerlərə qəbul olan 6277 nəfərin 56.54%-i (3549 nəfər) oğlan, 43.46%-i (2728 nəfər) qızlardır. Qəbul olanların 81.89%-i (5140 nəfər – 62.96% (3236 nəfər) oğlan, 37.04% (1904 nəfər) qız) cari ilin məzunlarıdır.

Qəbul olan bakalavrların ayrı-ayrı təhsil formaları üzrə paylanması 2.5 saylı şəkildə və 2.3 saylı cədvəldə təqdim olunur. 2.3 saylı cədvəldən göründüyü kimi, qəbul planı dövlət ali təhsil müəssisələri üzrə 92.93%, özəl ali təhsil müəssisələri üzrə isə 91.18% dolub.

QƏBUL OLAN BAKALAVRLARIN TƏHSİL FORMALARI ÜZRƏ PAYLANMASI

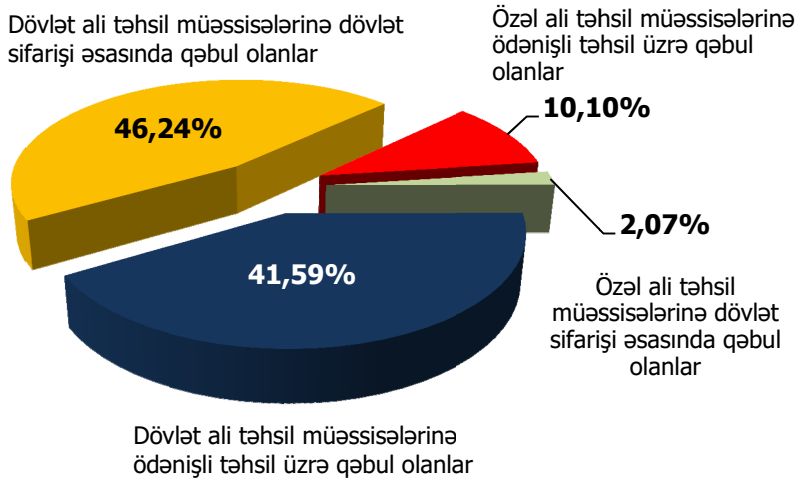

Şəkil 2.5

Cədvəl 2.3

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL OLAN BAKALAVRLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

Ali TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ	Qəbul planı	Qəbul edilibdir (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
Dövlət	12279	10471 (5559)	940 (449)	11411 (6008)	92.93
Özəl	1734	1499 (264)	82 (5)	1581 (269)	91.18
C Ə M İ	**14013**	**11970 (5823)**	**1022 (454)**	**12992 (6277)**	**92.71**

2.4 saylı cədvəldə magistraturaya tələbə qəbulunun qəbul proqramları üzrə nəticələri, həmçinin qəbul imtahanından sonra keçirilən proqram və ixtisaslaşma seçimində iştirak edən bakalavrların (ərizələrin) sayı təqdim olunub. Göründüyü kimi, 4, 29, 51, 62, 63, 65, 68, 69 və 70 saylı proqramlara aid olan ixtisaslaşmalar üzrə təqdim edilən ərizələrin sayı ayrılmış plan yerlərinin sayından azdır. Sadalanan 9 proqram magistratura səviyyəsinə qəbul aparılan bütün proqramların 12.68%-ni təşkil edir. Beləliklə, proqram və ixtisaslaşma seçimindən sonra qəbul proqramlarının bəziləri üzrə qəbul planının kəsirdə qalacağı bəlli olmuşdu. Ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirilmə aparıldıqdan sonra isə daha 51 proqram üzrə (cəmi 60 proqram üzrə) qəbul planının kəsirdə qaldığı məlum oldu. Cədvəldən göründüyü kimi, yalnız 7 (060618 Dəniz texnikası və texnologiyası mühəndisliyi, 060619 Dəniz texnikası və avadanlıqlarının istismarı mühəndisliyi, 060620 Gəmiçilik və gəmilərin hərəkətinin idarə edilməsi), 12 (060507 Hidrometeorologiya), 24 (060651 Fövqəladə hallar və həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi), 25 (060617 Hava nəqliyyatında texnoloji proseslərin və istehsalatın təhlükəsizliyi mühəndisliyi), 30 (060502 Mexanika), 54 (060106 Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq (qızlar üçün fiziki tərbiyə) müəllimliyi, 060802 Bədən tərbiyəsi və idman), 57 (060804 Nəqliyyat servisi (nəqliyyat növləri üzrə)), 60 (060652 Kosmik texnika və texnologiyalar mühəndisliyi), 71 (060650 Yanğın təhlükəsizliyi mühəndisliyi), 72 (060643 Çoxişlənən malların texnologiyası mühəndisliyi) və 74 saylı (060311 Aktyor sənəti) proqramlara aid olan ixtisaslaşmalar üzrə qəbul planı tam dolmuşdur. Qalan 60 proqram üzrə qəbul planı bu və ya digər səviyyədə kəsirdə qalmışdır. Bu proqramlardan dördü üzrə isə plan yerlərinin 50%-dən çoxu boş qalmışdır.

Ən yüksək qəbul planına malik olan proqramlardan 14 saylı proqram üzrə qəbul planı 98.02%, 56 saylı proqram üzrə isə 96.42%, 26 saylı proqram üzrə isə 95.45% dolub. Bu üç proqramın birlikdə götürülmüş qəbul planı ümumi qəbul planının 50.10%-ni, bu proqramlara daxil olan ixtisaslaşmalara qəbul olanlar isə bütövlükdə magistraturaya qəbul olanların 52.09%-ni təşkil edir.

Qəbul olanların 92.13%-i Azərbaycan, 7.87%-i isə rus bölməsinin bakalavrlarıdır. Dövlət sifarişi əsasında qəbul olanların tərkibinə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycan bölməsini təmsil edən bakalavrların nisbi sayı artaraq 92.77%, rus bölməsində isə azalaraq 7.23% olub.

Cədvəl 2.4

MAGİSTRATURAYA QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ (qəbul proqramları üzrə)

Proqramın №-si	İxtisasın adı və şifri	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi		Bölmələr üzrə cəmi			
		Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Plan	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Qəbul planının dolma faizi
1	060508 Geologiya 060602 Geologiya mühəndisliyi 060603 Hidrogeologiya mühəndisliyi 060604 Geofizika mühəndisliyi	293	126 (114)	21	11 (11)	142	314	137 (125)	96.48
2	060606 Neft-qaz mühəndisliyi 060607 Neft-qaz qurğuları mühəndisliyi	329	239 (233)	52	42 (32)	283	381	281 (265)	99.29

Cədvəl 2.4 (ardı)

Proqramın №-si	İxtisasın adı və şifri	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi		Bölmələr üzrə cəmi			
		Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Plan	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Qəbul planının dolma faizi
3	060608 Elektroenergetika mühəndisliyi 060626 Elektrik mühəndisliyi 060706 Aqromühəndislik	382	204 (191)	23	20 (15)	233	405	224 (206)	96.14
4	060609 İstilik energetikası mühəndisliyi 060610 Enerji maşınqayırması mühəndisliyi	50	31 (31)	0	0 (0)	71	50	31 (31)	43.66
5	060601 Materialşünaslıq mühəndisliyi 060610 Enerji maşınqayırması mühəndisliyi 060611 Metallurgiya mühəndisliyi 060612 Maşın mühəndisliyi 060646 Təkrar emal və bərpa texnologiyaları mühəndisliyi	286	103 (97)	28	10 (10)	168	314	113 (107)	67.26
6	060624 Cihazqayırma mühəndisliyi 060625 Texnoloji maşın və avadanlıqlar mühəndisliyi 060630 Mexanika mühəndisliyi 060645 Poliqrafiya mühəndisliyi 060706 Aqromühəndislik	401	179 (162)	31	17 (17)	235	432	196 (179)	83.40
7	060618 Dəniz texnikası və texnologiyası mühəndisliyi 060619 Dəniz texnikası və avadanlıqlarının istismarı mühəndisliyi 060620 Gəmiçilik və gəmilərin hərəkətinin idarə edilməsi	34	24 (23)	5	5 (3)	29	39	29 (26)	100.00
8	060621 Dəmiryol nəqliyyatı və təsərrüfatı mühəndisliyi	50	16 (16)	5	1 (0)	36	55	17 (16)	47.22
9	060622 Yerüstü nəqliyyat vasitələrinin mühəndisliyi	110	59 (46)	1	0 (0)	67	111	59 (46)	88.06
10	060623 Nəqliyyatda daşınmaların və idarəetmənin təşkili mühəndisliyi	218	110 (77)	23	10 (9)	125	241	120 (86)	96.00
11	060624 Cihazqayırma mühəndisliyi 060627 Elektronika, telekommunikasiya və radiotexnika mühəndisliyi 060648 Biotibbi texnika mühəndisliyi	484	233 (205)	40	26 (24)	290	524	259 (229)	89.31
12	060507 Hidrometeorologiya	63	13 (10)	0	0 (0)	13	63	13 (10)	100.00
13	060628 Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi 060629 Mexatronika və robototexnika mühəndisliyi	762	187 (184)	15	7 (6)	233	777	194 (190)	83.26
14	060113 İnformatika müəllimliyi 060509 Kompüter elmləri 060631 Kompüter mühəndisliyi 060632 İnformasiya texnologiyaları və sistemləri mühəndisliyi XTM 060006 İnformasiya təhlükəsizliyi	2097	1023 (966)	185	118 (114)	1164	2282	1141 (1080)	98.02
15	060633 Memarlıq 060653 Şəhərsalma	93	80 (67)	19	13 (13)	110	112	93 (80)	84.55
16	060405 Sənayenin təşkili və idarə olunması 060601 Materialşünaslıq mühəndisliyi 060628 Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi 060634 İnşaat mühəndisliyi 060635 Mühəndis sistemlərinin və qurğularının tikintisi mühəndisliyi 060636 Nəqliyyat tikintisi mühəndisliyi 060637 Meliorasiya və su təsərrüfatı tikintisi mühəndisliyi 060638 Tikinti materialları və məmulatlarının texnologiyası mühəndisliyi	437	143 (123)	11	7 (5)	166	448	150 (128)	90.36

Cədvəl 2.4 (ardı)

Proqramın №-si	İxtisasın adı və şifri	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi		Bölmələr üzrə cəmi			
		Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Plan	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Qəbul planının dolma faizi
17	060640 Geodeziya və xəritəçilik mühəndisliyi 060705 Yer quruluşu, torpaq və şəhər kadastrı	71	46 (40)	0	0 (0)	49	71	46 (40)	93.88
18	060641 Kimya mühəndisliyi	484	155 (148)	25	13 (10)	178	509	168 (158)	94.38
19	060504 Kimya 060505 Biologiya 060510 Ekologiya 060649 Ekologiya mühəndisliyi 060708 Meşəçilik	1286	241 (200)	69	15 (8)	271	1355	256 (208)	94.46
20	060642 Qida məhsulları mühəndisliyi	159	80 (60)	8	1 (0)	89	167	81 (60)	91.01
21	060644 İstehlak mallarının ekspertizası və marketinqi	326	70 (61)	26	5 (5)	76	352	75 (66)	98.68
22	060803 Turizm və otelçilik	1337	142 (91)	108	11 (4)	159	1445	153 (95)	96.23
23	060647 Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikasiya mühəndisliyi	133	67 (65)	10	5 (4)	108	143	72 (69)	66.67
24	060651 Fövqəladə hallar və həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi	73	43 (35)	0	0 (0)	43	73	43 (35)	100.00
25	060617 Hava nəqliyyatında texnoloji proseslərin və istehsalatın təhlükəsizliyi mühəndisliyi	10	6 (6)	0	0 (0)	6	10	6 (6)	100.00
26	060401 Dünya iqtisadiyyatı 060402 Mühasibat uçotu və audit 060403 Maliyyə 060404 İqtisadiyyat 060405 Sənayenin təşkili və idarə olunması 060406 Statistika 060407 Menecment 060408 Marketinq 060409 Biznesin idarə edilməsi 060410 Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi 060411 Kommersiya 060412 Davamlı inkişafın idarə edilməsi	3047	1804 (819)	296	187 (64)	2086	3343	1991 (883)	95.45
27	060107 Texnologiya müəllimliyi 060108 Musiqi müəllimliyi 060115 İbtidai sinif müəllimliyi 060116 Korreksiyaedici təlim 060117 Məktəbəqədər təlim və tərbiyə 060118 Təhsildə sosial-psixoloji xidmət 060119 Pedaqogika 060407 Menecment	3215	448 (186)	133	14 (9)	491	3348	462 (195)	94.09
28	060105 Riyaziyyat müəllimliyi 060501 Riyaziyyat 060509 Kompüter elmləri	636	175 (142)	31	12 (10)	194	667	187 (152)	96.39
29	060605 Dağ-mədən mühəndisliyi	13	12 (12)	0	0 (0)	30	13	12 (12)	40.00
30	060502 Mexanika	15	5 (5)	2	2 (2)	7	17	7 (7)	100.00
31	060104 Fizika müəllimliyi 060503 Fizika	252	105 (93)	13	8 (6)	123	265	113 (99)	91.87
32	060110 Kimya müəllimliyi 060504 Kimya	563	117 (99)	23	4 (4)	140	586	121 (103)	86.43

Cədvəl 2.4 (ardı)

Proqramın №-si	İxtisasın adı və şifri	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi		Bölmələr üzrə cəmi			
		Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Plan	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Qəbul planının dolma faizi
33	060109 Biologiya müəllimliyi 060505 Biologiya	503	156 (129)	16	10 (8)	170	519	166 (137)	97.65
34	060112 Coğrafiya müəllimliyi 060506 Coğrafiya	282	68 (45)	14	4 (2)	74	296	72 (47)	97.30
35	060701 Torpaqşünaslıq və aqrokimya 060702 Aqronomluq	319	132 (132)	12	3 (3)	137	331	135 (135)	98.54
36	060703 Zootexniklik 060704 Baytarlıq	94	69 (69)	3	2 (2)	72	97	71 (71)	98.61
37	060301 Muzeyşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması 060302 Sənətşünaslıq 060308 Xoreoqrafiya sənəti 060313 Teatrşünaslıq 060314 Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası 060315 Rejissorluq 060316 Kinoşünaslıq 060317 Operator sənəti	341	69 (43)	14	2 (2)	84	355	71 (45)	84.52
38	060101 Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi 060201 Filologiya	509	260 (50)	0	0 (0)	263	509	260 (50)	98.86
39	060102 Dil və ədəbiyyat müəllimliyi 060103 Xarici dil müəllimliyi 060201 Filologiya	5	2 (0)	19	15 (1)	22	24	17 (1)	77.27
40	060102 Dil və ədəbiyyat müəllimliyi 060103 Xarici dil müəllimliyi 060201 Filologiya	312	219 (43)	15	9 (1)	261	327	228 (44)	87.36
41	060102 Dil və ədəbiyyat müəllimliyi 060103 Xarici dil müəllimliyi 060201 Filologiya	105	43 (4)	0	0 (0)	54	105	43 (4)	79.63
42	060202 Fəlsəfə 060210 Sosiologiya 060805 Sosial iş	2262	156 (71)	155	7 (6)	169	2417	163 (77)	96.45
43	060203 Tərcümə	248	37 (15)	13	2 (0)	64	261	39 (15)	60.94
44	060204 Jurnalistika	44	32 (29)	1	1 (1)	45	45	33 (30)	73.33
45	060205 Kitabşünaslıq 060215 Kitabxanaçılıq və informasiya	57	13 (4)	1	1 (0)	18	58	14 (4)	77.78
46	060111 Tarix müəllimliyi 060206 Tarix 060207 Antropologiya	405	136 (62)	19	12 (3)	160	424	148 (65)	92.50
47	060208 Politologiya 060211 Regionşünaslıq 060213 Beynəlxalq münasibətlər	322	196 (48)	46	30 (4)	271	368	226 (52)	83.39
48	060209 Psixologiya	385	117 (37)	29	8 (1)	128	414	125 (38)	97.66
49	060212 Hüquqşünaslıq	293	134 (101)	34	19 (9)	168	327	153 (110)	91.07
50	060303 İnstrumental ifaçılıq 060304 Solooxuma 060307 Musiqişünaslıq 060310 Xalq çalğı alətləri ifaçılığı	102	40 (21)	1	1 (1)	51	103	41 (22)	80.39

Cədvəl 2.4 (ardı)

Proqramın №-si	İxtisasın adı və şifri	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi		Bölmələr üzrə cəmi			
		Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Plan	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Qəbul planının dolma faizi
51	060214 Dinşünaslıq	10	8 (8)	0	0 (0)	12	10	8 (8)	66.67
52	060707 Balıqçılıq və balıqçılıq təsərrüfatı işi 060709 Su bioehtiyatları və akvabitkilər	115	20 (19)	1	0 (0)	22	116	20 (19)	90.91
53	060114 Təsviri incəsənət müəllimliyi 060302 Sənətşünaslıq 060321 Dizayn	253	105 (57)	23	10 (5)	122	276	115 (62)	94.26
54	060106 Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq (qızlar üçün fiziki tərbiyə) müəllimliyi 060802 Bədən tərbiyəsi və idman	280	60 (25)	31	3 (1)	63	311	63 (26)	100.00
55	060801 Əczaçılıq	361	30 (19)	30	1 (1)	33	391	31 (20)	93.94
56	060409 Biznesin idarə edilməsi	8351	3342 (0)	829	294 (0)	3771	9180	3636 (0)	96.42
57	060804 Nəqliyyat servisi (nəqliyyat növləri üzrə)	24	10 (5)	0	0 (0)	10	24	10 (5)	100.00
58	060614 Aviasiya texnikası avadanlıqlarının istismarı mühəndisliyi 060615 Hava nəqliyyatının hərəkətinin idarəolunması mühəndisliyi 060616 Uçuş mühəndisliyi	26	14 (14)	9	7 (6)	22	35	21 (20)	95.45
60	060652 Kosmik texnika və texnologiyalar mühəndisliyi	13	8 (8)	0	0 (0)	8	13	8 (8)	100.00
61	XTM 060001 Silah və silah sistemlərinin istehsal texnologiyası	22	10 (10)	5	4 (4)	20	27	14 (14)	70.00
62	XTM 060002 Optotexnika	8	8 (8)	0	0 (0)	10	8	8 (8)	80.00
63	XTM 060003 Pirotexniki vasitələrin texnologiyası	8	7 (7)	0	0 (0)	10	8	7 (7)	70.00
64	XTM 060004 Çoxkanallı radiorele və troposfer rabitəsinin yerüstü aparatlarının hazırlanması, istismarı və təmiri	10	3 (3)	0	0 (0)	10	10	3 (3)	30.00
65	XTM 060005 Kompozisiya materiallarından müdafiə təyinatlı məmulatların layihələndirilməsi və istehsalı	5	5 (5)	0	0 (0)	10	5	5 (5)	50.00
68	060303 İnstrumental ifaçılıq 060304 Solooxuma 060305 Dirijorluq 060306 Bəstəkarlıq 060309 Estrada sənəti 060310 Xalq çalğı alətləri ifaçılığı	99	83 (58)	7	4 (3)	108	106	87 (61)	80.56
69	060311 Aktyor sənəti 060315 Rejissorluq 060317 Operator sənəti	20	18 (14)	1	1 (1)	29	21	19 (15)	65.52
70	060312 Dekorativ sənət 060318 Rəngkarlıq 060319 Qrafika 060320 Heykəltəraşlıq 060321 Dizayn	59	39 (31)	5	3 (3)	78	64	42 (34)	53.85
71	060650 Yanğın təhlükəsizliyi mühəndisliyi	16	5 (5)	0	0 (0)	5	16	5 (5)	100.00

Cədvəl 2.4 (ardı)

Proqramın №-si	İxtisasın adı və şifri	Azərbaycan bölməsi		Rus bölməsi		Bölmələr üzrə cəmi			
		Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Plan	Ərizələrin sayı	Qəbul olub (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)	Qəbul planının dolma faizi
72	060643 Çoxişlənən malların texnologiyası mühəndisliyi	17	8 (5)	0	0 (0)	8	17	8 (5)	100.00
74	060311 Aktyor sənəti	7	4 (3)	0	0 (0)	4	7	4 (3)	100.00
75	060216 Dövlət və ictimai münasibətlər	64	18 (9)	10	5 (1)	32	74	23 (10)	71.88
	CƏMİ	**16107**	**11970 (5823)**	**1305**	**1022 (454)**	**14013**	**17412**	**12992 (6277)**	**92.71**

Qeyd: 59-cu və 66-cı proqramlara aid olan ixtisaslaşmalar 2-ci proqrama, 67-ci proqrama aid olan ixtisaslaşmalar 18-ci proqrama və 73-cü proqrama aid olan ixtisaslaşmalar isə 13-cü proqrama daxil edilmişdir. Nəticədə 59, 66, 67 və 73-cü proqramlar üzrə qəbul aparılmamışdır.

Ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinin dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulu imkanları (təhsil müəssisəsinin inhisarında olan ixtisaslaşmalar və digər ali təhsil müəssisələri ilə birgə qəbul aparılan ixtisaslaşmalar üzrə) və bu imkanlardan istifadə olunmasını əks etdirən göstəricilər (qəbulolma faizləri) 2.5 saylı cədvəldə təqdim edilib. Cədvəldən də göründüyü kimi, dövlət sifarişi üzrə nisbətən daha çox kadr hazırlığı imkanına malik olan (ən azı 100 nəfər) ali təhsil müəssisələri içərisində yüksək qəbulolma göstəricisi Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə (91.25%), Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasına (85.37%) və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə (79.01%) məxsusdur.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün 903 nəfər bakalavr qəbul etmək imkanına malik olub. İstifadə edilən yerlərin 217-si ADİU-nun inhisarında olan, 686-sı isə digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Bu yerlərin müsabiqəsində 686 qalibdən 607-si təhsilini davam etdirmək üçün məhz bu ali təhsil müəssisəsini seçmişdir. Beləliklə, nisbətən çox qəbul planına malik ali təhsil müəssisələri içərisində digər ali təhsil müəssisələrinin iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər üzrə ən yüksək qəbulolma faizi (88.48%) də Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə məxsusdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün 164 bakalavr qəbul etmək imkanına malik olub. İstifadə edilən yerlərin 16-sı Akademiyanın inhisarında olan, 148-i isə digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Bu yerlərin müsabiqəsində 148 qalibdən 124-ü təhsilini davam etdirmək üçün məhz bu ali təhsil müəssisəsini seçib.

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq üçün 1494 bakalavr qəbul etmək imkanına malik olub. İstifadə edilən yerlərin 849-u ADNSU-nun inhisarında olan, 633-ü isə digər ali təhsil müəssisələrinin də iddialı olduqları birgə müsabiqə üçün ayrılan yerlər idi. Bu yerlərin müsabiqəsində 633 qalibdən 322-si təhsilini davam etdirmək üçün məhz bu ali təhsil müəssisəsini seçib.

Dövlət ali təhsil müəssisələri arasında dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulunda ən zəif nəticə Mingəçevir Dövlət Universiteti, Lənkəran Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna məxsusdur. Bu ali təhsil müəssisələrində dövlət sifarişi üzrə ayrılan yerlərə (digər ali təhsil müəssisələri ilə rəqabət aparılan) qəbulolma faizi 25-dən aşağıdır.

Özəl ali təhsil müəssisələri (Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, Azərbaycan Universiteti, Qərbi Kaspi Universiteti, Xəzər Universiteti, Bakı Avrasiya Universiteti, Bakı Qızlar Universiteti, Odlar Yurdu Universiteti, Bakı Biznes Universiteti, "Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri) və Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası) dövlət sifarişi üzrə magistraturaya tələbə qəbulunda iştirak etmişdir. Özəl ali təhsil müəssisələrinin hamısı birlikdə, faktiki olaraq, müxtəlif ixtisaslaşmalar üzrə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına 1033 tələbə qəbul etmək imkanına malik olub. Bu yerlərin 25-i özəl ali təhsil müəssisələrinin inhisarında olan yerlər idi. Qəbul imtahanında yüksək nəticə göstərən 233 bakalavr müsabiqə nəticəsində öz istəkləri ilə müxtəlif özəl ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub. Bu gənclərin 65-i (27.90%) təhsilini Xəzər Universiteti, 60-ı (25.75%) Odlar Yurdu Universiteti, 57-si (24.46%) Qərbi Kaspi Universitetində davam etdirmək istədiyini bildirib. Müsabiqə Bakı Avrasiya Universiteti, Bakı Qızlar Universiteti və "Naxçıvan" Universitetinin (Naxçıvan şəhəri) yüksəkhazırlıqlı bakalavrlar arasında heç bir nüfuza malik olmadıqlarını göstərib. 2.5 saylı cədvəldən də göründüyü kimi, dövlət sifarişi ilə təhsil almaq hüququ qazanan bakalavrların heç biri bu təhsil müəssisələrində təhsil almaq istəməmişdir.

Cədvəl 2.5

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN DÖVLƏT SİFARİŞİ İLƏ TƏLƏBƏ QƏBULU İMKANLARI VƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ

№	Ali təhsil müəssisəsi	Ali təhsil müəssisəsinin dövlət sifarişi üzrə kadr hazırlığı imkanı və qəbulun nəticəsi					o cümlədən dövlət sifarişi üzrə kadr hazırlığı üçün ali təhsil müəssisəsinin				
							inhisarında olan faktiki		digər ali təhsil müəssisələri ilə rəqabət apardığı faktiki		
		yerlərin sayı	bütün ali təhsil müəssisələri üzrə istifadə olunmayan yerlərin sayı	faktiki yerlərin sayı	faktiki yerlər üzrə qəbul olanların sayı	faktiki yerlər üzrə qəbulolma faizi	yerlərin sayı	yerlərin faizi	yerlərin sayı	yerlər üzrə qəbul olanların sayı	yerlər üzrə qəbulolma faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	1069	6	1063	778	73.19	473	44.50	590	305	51.69
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	1494	12	1482	1171	79.01	849	57.29	633	322	50.87
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1370	40	1330	1036	77.89	762	57.29	568	274	48.24
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	443	0	443	310	69.98	157	35.44	286	153	53.50
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	60	0	60	47	78.33	12	20.00	48	35	72.92
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	250	0	250	171	68.40	0	0.00	250	171	68.40
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	903	0	903	824	91.25	217	24.03	686	607	88.48
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	201	0	201	102	50.75	0	0.00	201	102	50.75
9	Bakı Slavyan Universiteti	123	0	123	17	13.82	0	0.00	123	17	13.82
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	181	0	181	109	60.22	0	0.00	181	109	60.22
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	164	0	164	140	85.37	16	9.76	148	124	83.78
12	Bakı Musiqi Akademiyası	54	4	50	36	72.00	11	22.00	39	25	64.10
13	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	44	2	42	26	61.90	8	19.05	34	18	52.94
14	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	150	6	144	81	56.25	31	21.53	113	50	44.25
15	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	54	3	51	37	72.55	12	23.53	39	25	64.10
16	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	160	0	160	96	60.00	6	3.75	154	90	58.44
17	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	8	0	8	8	100.00	8	100.00	0	0	--
18	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	35	0	35	24	68.57	19	54.29	16	5	31.25
19	Milli Aviasiya Akademiyası	73	0	73	58	79.45	25	34.25	48	33	68.75
20	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	23	0	23	23	100.00	20	86.96	3	3	100.00
21	Bakı Ali Neft Məktəbi	40	0	40	39	97.50	3	7.50	37	36	97.30
22	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	10	0	10	7	70.00	0	0.00	10	7	70.00
23	Naxçıvan Dövlət Universiteti	236	0	236	81	34.32	5	2.12	231	76	32.90
24	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	47	0	47	2	4.26	0	0.00	47	2	4.26
25	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	375	2	373	268	71.85	210	56.30	163	58	35.58
26	Gəncə Dövlət Universiteti	252	0	252	109	43.25	16	6.35	236	93	39.41
27	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	99	0	99	38	38.38	0	0.00	99	38	38.38
28	Sumqayıt Dövlət Universiteti	136	0	136	84	61.76	1	0.74	135	83	61.48
29	Mingəçevir Dövlət Universiteti	109	0	109	27	24.77	0	0.00	109	27	24.77

Cədvəl 2.5 (ardı)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Ali təhsil müəssisəsinin dövlət sifarişi üzrə kadr hazırlığı imkanı və qəbulun nəticəsi					o cümlədən dövlət sifarişi üzrə kadr hazırlığı üçün ali təhsil müəssisəsinin				
							inhisarında olan faktiki		digər ali təhsil müəssisələri ilə rəqabət apardığı faktiki		
		yerlərin sayı	bütün ali təhsil müəssisələri üzrə istifadə olunmayan yerlərin sayı	faktiki yerlərin sayı	faktiki yerlər üzrə qəbul olanların sayı	faktiki yerlər üzrə qəbulolma faizi	yerlərin sayı	yerlərin faizi	yerlərin sayı	yerlər üzrə qəbul olanların sayı	yerlər üzrə qəbulolma faizi
30	Lənkəran Dövlət Universiteti	214	0	214	67	31.31	25	11.68	189	42	22.22
31	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası	10	0	10	0	0.00	0	0.00	10	0	0.00
32	Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	15	0	15	15	100.00	5	33.33	10	10	100.00
33	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	177	0	177	17	9.60	3	1.69	174	14	8.05
34	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	8	0	8	8	100.00	8	100.00	0	0	--
35	Azərbaycan Universiteti	130	0	130	27	20.77	0	0.00	130	27	20.77
36	Qərbi Kaspi Universiteti	172	0	172	57	33.14	0	0.00	172	57	33.14
37	Xəzər Universiteti	138	0	138	65	47.10	0	0.00	138	65	47.10
38	Bakı Avrasiya Universiteti	68	0	68	0	0.00	0	0.00	68	0	0.00
39	Bakı Qızlar Universiteti	17	0	17	0	0.00	0	0.00	17	0	0.00
40	Odlar Yurdu Universiteti	178	0	178	82	46.07	22	12.36	156	60	38.46
41	Bakı Biznes Universiteti	100	0	100	4	4.00	0	0.00	100	4	4.00
42	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	24	0	24	0	0.00	0	0.00	24	0	0.00
43	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	29	0	29	6	20.69	0	0.00	29	6	20.69

2.6 saylı cədvəldə ixtisaslaşmalar üzrə dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbuluna ayrılan yerlərin sayı və qəbulun nəticələri təqdim edilmişdir. Cədvəldə ixtisaslaşmalar üzrə qəbul olan bakalavrların sayı bütövlükdə və təhsil müəssisələri üzrə ayrılıqda verilmişdir. Magistratura səviyyəsinə bütövlükdə 148 ixtisaslaşmaya dövlət sifarişi üzrə qəbul aparılıb. Onlardan 81.76%-nin yerləri tam dolub, 17.57%-nin yerləri isə kəsirdə qalıb. "Bəstəkarlıq" ixtisaslaşması üzrə, ümumiyyətlə, qəbul olan olmayıb.

Hər il ali təhsil müəssisələrinə qeydiyyat başa çatdıqdan sonra məlum olur ki, bəzi bakalavrlar müəyyən ixtisaslaşmalar üzrə təhsil almaqdan imtina edirlər. Nəticədə, bu ixtisaslaşmalar üzrə dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərin bir hissəsi boş qalır. Bundan başqa, müəyyən ixtisaslaşmalar üzrə də müsabiqə şərtini ödəyən bakalavrların sayı kifayət qədər olmadığı üçün boş yerlər qalır. Bu səbəbdən, 2023-cü ildə ilk dəfə olaraq hər hansı bir ixtisaslaşma üzrə boş qalan dövlət sifarişli yerlər "Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) təsnifatı"na əsasən həmin ixtisaslaşmanın daxil olduğu ixtisaslaşmalar qrupuna aid olan digər ixtisaslaşmalara ödənişli əsaslarla qəbul olan bakalavrlar arasında onların qəbul imtahanında əldə etdikləri nəticələrə əsasən paylanıb. Beləliklə, ali təhsil müəssisələrinə ödənişli əsaslarla qəbul olan bakalavrların bir hissəsi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq imkanı əldə edib. Bu səbəbdən də, aşağıdakı cədvəldə bəzi ixtisaslaşmalarda dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərə qəbulolma faizi 100-dən çox olmuşdur. Məsələn, ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirmə başa çatdıqdan sonra 060503 Fizika ixtisaslaşması üzrə dövlət sifarişi əsasında ayrılan yerlərdən 9-u və 060504 Kimya ixtisaslaşması üzrə 4-ü boş qalmışdı. Bu ixtisaslaşmalar "Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) təsnifatı"na əsasən "Təbiət ixtisasları qrupu"na daxildir. Bu səbəbdən, boş qalan 13 yerin 12-si həmin qrupa daxil olan 060501 Riyaziyyat (3 yer), 060505 Biologiya (1 yer), 060506 Coğrafiya (2 yer), 060507 Hidrometeorologiya (1 yer), 060509 Kompüter elmləri (3 yer) və 060510 Ekologiya (2 yer) ixtisaslaşmaları üzrə ali təhsil müəssisələrinə

ödənişli əsaslarla qəbul olan və ən yüksək nəticə əldə edən 12 bakalavr arasında bölüşdürülmüşdür. Nəticədə, bu bakalavrlar qəbul olduqları ixtisaslaşmalar üzrə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təhsil almaq imkanı əldə etmişdir.

Qəbul imtahanının nəticələrinə görə, ən yüksək keçid balları 060216 Dövlət və ictimai münasibətlər (80.5 bal) və 060407 Menecment (79.0 bal) ixtisaslaşmalarında qeydə alınıb.

Ən yüksək bal toplayan bakalavr "Maliyyə menecmenti (tədris ingilis dilində)" ixtisaslaşmasına qəbul olub. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin məzunu Zeynalli Nihad Rasim oğlu qəbul imtahanında 100 bal toplayaraq bu ixtisaslaşma üzrə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə qəbul olub.

543 bakalavr qəbul imtahanında ən azı 85 bal toplayıb. Onların 163-ü Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə, 85-i Bakı Dövlət Universitetinə, 63-ü Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasına, 53-ü Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə, 35-i Azərbaycan Texniki Universitetinə, 28-i Bakı Ali Neft Məktəbinə, 16-sı Azərbaycan Tibb Universitetinə, 15-i Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə, 13-ü Xəzər Universitetinə, 6-sı Bakı Mühəndislik Universitetinə, 5-i Naxçıvan Dövlət Universitetinə, 4-ü Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinə (Gəncə şəhəri), 3-ü Azərbaycan Dillər Universitetinə, 3-ü Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinə, 2-si Bakı Musiqi Akademiyasına, 2-si Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasına, 2-si Milli Aviasiya Akademiyasına, 2-si Odlar Yurdu Universitetinə, 1-i Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasına, 1-i Bakı Slavyan Universitetinə, 1-i Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasına, 1-i Lənkəran Dövlət Universitetinə, 1-i isə Mingəçevir Dövlət Universitetinə qəbul olub.

Təhsili dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına olan yerlərə qəbul ən çox 060632 İnformasiya texnologiyaları və sistemləri mühəndisliyi (442 nəfər) və 060509 Kompüter elmləri (376 nəfər) ixtisaslaşmaları üzrə olub.

Cədvəl 2.6

İXTİSASLAŞMALAR ÜZRƏ DÖVLƏT SİFARİŞİ İLƏ TƏLƏBƏ QƏBULUNA AYRILAN YERLƏRİN SAYI VƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
1	Aktyor sənəti	9	9	100.00	39.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	8
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
2	Aqromühəndislik	34	32	94.12	34.5	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	32
3	Aqronomluq	96	95	98.96	41.0	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	83
						Lənkəran Dövlət Universiteti	12
4	Antropologiya	5	5	100.00	62.5	Bakı Dövlət Universiteti	5
5	Aviasiya texnikası avadanlıqlarının istismarı mühəndisliyi	7	13	185.71	63.5	Milli Aviasiya Akademiyası	13
6	Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi	10	10	100.00	75.0	Bakı Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Dillər Universiteti	1
						Bakı Slavyan Universiteti	1
7	Balıqçılıq və balıqçılıq təsərrüfatı işi	7	8	114.29	46.5	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	8
8	Baytarlıq	62	61	98.39	33.5	Naxçıvan Dövlət Universiteti	4
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	50
						Lənkəran Dövlət Universiteti	7
9	Beynəlxalq münasibətlər	30	30	100.00	66.0	Bakı Dövlət Universiteti	12
						Azərbaycan Dillər Universiteti	5
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	9
						Xəzər Universiteti	4

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
10	Bədən tərbiyəsi və idman	22	25	113.64	59.0	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	24
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
11	Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası	3	3	100.00	48.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	3
12	Bəstəkarlıq	4	0	0.00	---		
13	Biologiya	130	131	100.77	46.0	Bakı Dövlət Universiteti	52
						Azərbaycan Tibb Universiteti	10
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	10
						Gəncə Dövlət Universiteti	27
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	8
						Qərbi Kaspi Universiteti	14
						Odlar Yurdu Universiteti	10
14	Biologiya müəllimliyi	8	8	100.00	55.0	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	7
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
15	Biotibbi texnika mühəndisliyi	35	33	94.29	44.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	18
						Azərbaycan Texniki Universiteti	15
16	Biznesin idarə edilməsi	20	20	100.00	73.5	Azərbaycan Texniki Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	19
17	Cihazqayırma mühəndisliyi	30	31	103.33	58.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	26
						Milli Aviasiya Akademiyası	5
18	Coğrafiya	35	37	105.71	59.5	Bakı Dövlət Universiteti	26
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	4
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	2
19	Coğrafiya müəllimliyi	10	10	100.00	72.0	Bakı Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	5
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
20	Çoxişlənən malların texnologiyası mühəndisliyi	5	5	100.00	44.5	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	4
21	Çoxkanallı radiorele və troposfer rabitənin yerüstü aparatlarının hazırlanması, istismarı və təmiri	10	3	30.00	52.5	Azərbaycan Texniki Universiteti	3
22	Dağ- mədən mühəndisliyi	20	12	60.00	40.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	6
						Azərbaycan Texniki Universiteti	6
23	Davamlı inkişafın idarə edilməsi	12	12	100.00	75.5	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	12
24	Dekorativ sənət	10	10	100.00	42.5	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	9

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
25	Dəmir yolu nəqliyyatı və təsərrüfatı mühəndisliyi	18	16	88.89	40.5	Azərbaycan Texniki Universiteti	16
26	Dəniz texnikası və avadanlıqla-rının istismarı mühəndisliyi	6	8	133.33	56.0	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	8
27	Dəniz texnikası və texnologiyası mühəndisliyi	6	7	116.67	57.0	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	7
28	Dil və ədəbiyyat müəllimliyi (dillər üzrə)	2	2	100.00	73.5	Azərbaycan Dillər Universiteti	1
						Bakı Slavyan Universiteti	1
29	Dinşünaslıq	8	8	100.00	50.5	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	8
30	Dirijorluq	6	3	50.00	31.5	Bakı Musiqi Akademiyası	1
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	2
31	Dizayn	60	60	100.00	46.0	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	16
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	25
						Bakı Mühəndislik Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	9
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	6
						Qərbi Kaspi Universiteti	1
32	Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi	40	40	100.00	70.0	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	19
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	21
33	Dövlət və ictimai münasibətlər	10	10	100.00	80.5	Bakı Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	9
34	Dünya iqtisadiyyatı	35	35	100.00	74.0	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	31
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
35	Ekologiya	40	42	105.00	60.5	Bakı Dövlət Universiteti	13
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	15
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	3
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Lənkəran Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1
						Qərbi Kaspi Universiteti	4
36	Ekologiya mühəndisliyi	100	151	151.00	57.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	60
						Azərbaycan Texniki Universiteti	36
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	30
						Bakı Mühəndislik Universiteti	18
						Milli Aviasiya Akademiyası	3
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
37	Elektrik mühəndisliyi	110	110	100.00	42.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	35
						Azərbaycan Texniki Universiteti	57
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	4
						Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	3
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	7
38	Elektroenergetika mühəndisliyi	85	86	101.18	40.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	39
						Azərbaycan Texniki Universiteti	34
						Bakı Mühəndislik Universiteti	3
						Milli Aviasiya Akademiyası	1
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
39	Elektronika, telekommunikasiya və radiotexnika mühəndisliyi	165	165	100.00	41.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	31
						Azərbaycan Texniki Universiteti	127
						Milli Aviasiya Akademiyası	2
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Xəzər Universiteti	3
40	Enerji maşınqayırması mühəndisliyi	25	20	80.00	44.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	15
						Azərbaycan Texniki Universiteti	5
41	Estrada sənəti	5	5	100.00	34.5	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	3
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	2
42	Əczaçılıq	20	20	100.00	70.0	Azərbaycan Tibb Universiteti	18
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
43	Fəlsəfə	9	9	100.00	70.5	Bakı Dövlət Universiteti	9
44	Filologiya	61	62	101.64	70.5	Bakı Dövlət Universiteti	25
						Azərbaycan Dillər Universiteti	20
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	6
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	8
45	Fizika	93	84	90.32	47.0	Bakı Dövlət Universiteti	67
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	6
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	9

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
46	Fizika müəllimliyi	15	15	100.00	63.5	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	9
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	2
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
47	Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi (qızlar üçün fiziki tərbiyə)	1	1	100.00	66.0	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
48	Fövqəladə hallar və həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi mühəndisliyi	30	35	116.67	58.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	9
						Azərbaycan Texniki Universiteti	6
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	10
						Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	10
49	Geodeziya və xəritəçilik mühəndisliyi	13	13	100.00	55.5	Bakı Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	8
50	Geofizika mühəndisliyi	41	44	107.32	55.5	Bakı Dövlət Universiteti	6
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	38
51	Geologiya	22	22	100.00	49.0	Bakı Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	14
52	Geologiya mühəndisliyi	45	45	100.00	52.0	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	43
53	Gəmiçilik və gəmilərin hərəkətinin idarə edilməsi	8	11	137.50	55.5	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	11
54	Hava nəqliyyatında texnoloji proseslərin və istehsalatın təhlükəsizliyi mühəndisliyi	3	6	200.00	56.0	Milli Aviasiya Akademiyası	6
55	Hava nəqliyyatının hərəkətinin idarə olunması mühəndisliyi	4	4	100.00	62.0	Milli Aviasiya Akademiyası	4
56	Heykəltəraşlıq	3	2	66.67	27.0	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	2
57	Hidrogeologiya mühəndisliyi	14	14	100.00	51.5	Bakı Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	9
58	Hidrometeorologiya	9	10	111.11	59.5	Bakı Dövlət Universiteti	5
						Milli Aviasiya Akademiyası	5
59	Hüquqşünaslıq	100	110	110.00	78.0	Bakı Dövlət Universiteti	90
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	11
						Milli Aviasiya Akademiyası	3
						Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	5
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
60	Xalq çalğı alətləri ifaçılığı	12	12	100.00	50.5	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	7
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
61	Xarici dil müəllimliyi (dillər üzrə)	25	25	100.00	69.5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Azərbaycan Dillər Universiteti	20
						Bakı Slavyan Universiteti	1
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1
62	Xoreoqrafiya sənəti	8	8	100.00	35.0	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	8
63	İbtidai sinif müəllimliyi	2	2	100.00	74.5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1
64	İqtisadiyyat	200	200	100.00	62.5	Bakı Dövlət Universiteti	33
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	112
						Bakı Mühəndislik Universiteti	5
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	15
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	9
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	3
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1
						Lənkəran Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Universiteti	2
						Qərbi Kaspi Universiteti	3
						Xəzər Universiteti	5
						Bakı Biznes Universiteti	1
65	İnformasiya texnologiyaları və sistemləri mühəndisliyi	450	442	98.22	53.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	89
						Azərbaycan Texniki Universiteti	145
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	29
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	50
						Bakı Mühəndislik Universiteti	8
						Milli Aviasiya Akademiyası	5
						Bakı Ali Neft Məktəbi	5
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	10
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	18
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	4
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	10
						Lənkəran Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Universiteti	10
						Qərbi Kaspi Universiteti	13
						Odlar Yurdu Universiteti	35

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
66	İnformatika müəllimliyi	20	20	100.00	63.5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	10
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	4
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	4
						Lənkəran Dövlət Universiteti	2
67	İnstrumental ifaçılıq	30	30	100.00	49.0	Bakı Musiqi Akademiyası	24
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	6
68	İnşaat mühəndisliyi	40	40	100.00	55.5	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	36
						Bakı Mühəndislik Universiteti	4
69	İstehlak mallarının ekspertizası və marketinqi	50	66	132.00	55.0	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	55
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	5
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
70	İstilik energetikası mühəndisliyi	55	26	47.27	40.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	17
						Azərbaycan Texniki Universiteti	7
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
71	Jurnalistika	40	30	75.00	51.0	Bakı Dövlət Universiteti	25
						Bakı Slavyan Universiteti	2
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	3
72	Kimya	99	95	95.96	46.0	Bakı Dövlət Universiteti	55
						Bakı Ali Neft Məktəbi	15
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	6
						Gəncə Dövlət Universiteti	8
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	11
73	Kimya müəllimliyi	15	15	100.00	61.0	Bakı Dövlət Universiteti	9
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	6
74	Kimya mühəndisliyi	154	158	102.60	41.5	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	135
						Bakı Mühəndislik Universiteti	10
						Bakı Ali Neft Məktəbi	7
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
75	Kinoşünaslıq	3	3	100.00	47.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	3
76	Kitabxanaçılıq və informasiya	3	3	100.00	68.0	Bakı Dövlət Universiteti	3
77	Kitabşünaslıq	1	1	100.00	73.0	Bakı Dövlət Universiteti	1
78	Kommersiya	100	100	100.00	68.0	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	99
						Qərbi Kaspi Universiteti	1
79	Kompozisiya materiallarından müdafiə təyinatlı məmulatların layihələndirilməsi və istehsalı	10	5	50.00	44.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	5

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
80	Kompüter elmləri	373	376	100.80	50.0	Bakı Dövlət Universiteti	85
						Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	62
						Azərbaycan Texniki Universiteti	106
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	70
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	30
						Gəncə Dövlət Universiteti	13
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	4
						Xəzər Universiteti	6
81	Kompüter mühəndisliyi	250	251	100.40	55.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	70
						Azərbaycan Texniki Universiteti	87
						Bakı Mühəndislik Universiteti	10
						Milli Aviasiya Akademiyası	4
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	9
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	5
						Lənkəran Dövlət Universiteti	6
						Azərbaycan Universiteti	10
						Qərbi Kaspi Universiteti	8
						Xəzər Universiteti	7
						Odlar Yurdu Universiteti	35
82	Korreksiyaedici təlim	2	2	100.00	72.5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Azərbaycan Dillər Universiteti	1
83	Kosmik texnika və texnologiyalar mühəndisliyi	8	8	100.00	52.0	Milli Aviasiya Akademiyası	8
84	Qida məhsulları mühəndisliyi	60	60	100.00	49.0	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	30
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	10
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	5
						Lənkəran Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	6
85	Qrafika	6	5	83.33	37.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	4

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
86	Maliyyə	160	160	100.00	62.5	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	125
						Bakı Mühəndislik Universiteti	5
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	13
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1
						Qərbi Kaspi Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	5
						Odlar Yurdu Universiteti	1
						Bakı Biznes Universiteti	1
87	Marketinq	20	20	100.00	77.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	19
88	Maşın mühəndisliyi	40	40	100.00	52.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	35
						Bakı Mühəndislik Universiteti	5
89	Materialşünaslıq mühəndisliyi	35	31	88.57	40.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	15
						Azərbaycan Texniki Universiteti	7
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	9
90	Mexanika	7	7	100.00	48.5	Bakı Dövlət Universiteti	7
91	Mexanika mühəndisliyi	85	85	100.00	40.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	25
						Azərbaycan Texniki Universiteti	43
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	7
						Bakı Mühəndislik Universiteti	10
92	Mexatronika və robototexnika mühəndisliyi	105	85	80.95	40.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	60
						Azərbaycan Texniki Universiteti	25
93	Meliorasiya və su təsərrüfatı tikintisi mühəndisliyi	25	25	100.00	47.0	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	18
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	6
94	Memarlıq	50	50	100.00	47.0	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	39
						Bakı Mühəndislik Universiteti	8
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	3
95	Menecment	67	67	100.00	79.0	Azərbaycan Tibb Universiteti	4
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	20
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	27
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	14
						Milli Aviasiya Akademiyası	1
						Odlar Yurdu Universiteti	1
96	Meşəçilik	5	6	120.00	43.5	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	3
						Lənkəran Dövlət Universiteti	3

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
97	Metallurgiya mühəndisliyi	25	10	40.00	43.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	8
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
98	Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikasiya mühəndisliyi	80	69	86.25	40.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	29
						Azərbaycan Texniki Universiteti	13
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	3
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	20
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	4
99	Məktəbəqədər təlim və tərbiyə	2	2	100.00	71.5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Bakı Slavyan Universiteti	1
100	Musiqi müəllimliyi	2	2	100.00	65.0	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	2
101	Musiqişünaslıq	15	15	100.00	46.0	Bakı Musiqi Akademiyası	8
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	4
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	2
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
102	Muzeyşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması	10	21	210.00	55.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	11
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	10
103	Mühasibat uçotu və audit	110	110	100.00	62.5	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	78
						Bakı Mühəndislik Universiteti	12
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	6
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	6
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Bakı Biznes Universiteti	2
104	Mühəndis sistemlərinin və qurğularının tikintisi mühəndisliyi	20	20	100.00	43.5	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	20
105	Neft-qaz qurğuları mühəndisliyi	85	101	118.82	46.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	92
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	9
106	Neft-qaz mühəndisliyi	135	164	121.48	54.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	149
						Bakı Ali Neft Məktəbi	7
						Xəzər Universiteti	8
107	Nəqliyyat servisi (nəqliyyat növləri üzrə)	5	5	100.00	64.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	5
108	Nəqliyyat tikintisi mühəndisliyi	10	10	100.00	49.0	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	9
						Bakı Mühəndislik Universiteti	1

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbululma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
109	Nəqliyyatda daşımaların və idarəetmənin təşkili mühəndisliyi	85	86	101.18	55.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	76
						Bakı Mühəndislik Universiteti	1
						Milli Aviasiya Akademiyası	6
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	1
110	Operator sənəti	3	3	100.00	40.5	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	3
111	Optotexnika	10	8	80.00	42.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	8
112	Pedaqogika	136	136	100.00	70.5	Bakı Dövlət Universiteti	15
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	71
						Azərbaycan Dillər Universiteti	30
						Bakı Slavyan Universiteti	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	9
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	5
113	Pirotexniki vasitələrin texnologiyası	10	7	70.00	51.5	Azərbaycan Texniki Universiteti	7
114	Poliqrafiya mühəndisliyi	2	2	100.00	46.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	2
115	Politologiya	12	12	100.00	72.5	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	10
116	Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi	110	110	100.00	43.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	51
						Azərbaycan Texniki Universiteti	27
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	15
						Bakı Mühəndislik Universiteti	7
						Milli Aviasiya Akademiyası	1
						Bakı Ali Neft Məktəbi	5
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
117	Psixologiya	38	38	100.00	77.0	Bakı Dövlət Universiteti	9
						Azərbaycan Tibb Universiteti	15
						Qərbi Kaspi Universiteti	4
						Xəzər Universiteti	10
118	Regionşünaslıq	10	10	100.00	68.0	Bakı Dövlət Universiteti	1
						Azərbaycan Dillər Universiteti	8
						Bakı Slavyan Universiteti	1
119	Rejissorluq	8	8	100.00	38.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	8
120	Rəngkarlıq	11	6	54.55	33.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	1
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	5

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
121	Riyaziyyat	110	113	102.73	58.0	Bakı Dövlət Universiteti	86
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	5
						Gəncə Dövlət Universiteti	9
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	13
122	Riyaziyyat müəllimliyi	30	30	100.00	63.0	Bakı Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	9
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	1
						Lənkəran Dövlət Universiteti	4
123	Sənayenin təşkili və idarə edilməsi	140	140	100.00	68.5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	32
						Azərbaycan Texniki Universiteti	59
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	22
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	20
						Bakı Mühəndislik Universiteti	7
124	Sənətşünaslıq	12	15	125.00	54.5	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	8
						Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	7
125	Silah və silah sistemlərinin istehsal texnologiyası	20	14	70.00	37.0	Azərbaycan Texniki Universiteti	14
126	Solooxuma	18	18	100.00	31.0	Bakı Musiqi Akademiyası	3
						Azərbaycan Milli Konservatoriyası	10
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	5
127	Sosial iş	60	60	100.00	72.5	Bakı Dövlət Universiteti	11
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	20
						Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	10
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	3
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Universiteti	3
						Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	6
128	Sosiologiya	8	8	100.00	66.5	Bakı Dövlət Universiteti	8
129	Statistika	10	10	100.00	75.0	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	10
130	Su bioehtiyatları və akvabitkilər	8	11	137.50	42.5	Bakı Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	4
						Qərbi Kaspi Universiteti	5
131	Şəhərsalma	30	30	100.00	40.5	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	30

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
132	Tarix	50	50	100.00	66.0	Bakı Dövlət Universiteti	37
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	7
						Sumqayıt Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Universiteti	2
133	Tarix müəllimliyi	10	10	100.00	72.0	Bakı Dövlət Universiteti	5
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Mingəçevir Dövlət Universiteti	2
						Lənkəran Dövlət Universiteti	1
134	Teatrşünaslıq	4	4	100.00	37.0	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	4
135	Texnologiya müəllimliyi	1	1	100.00	62.0	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
136	Texnoloji maşın və avadanlıqlar mühəndisliyi	70	70	100.00	40.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	39
						Azərbaycan Texniki Universiteti	18
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	3
						Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	10
137	Təhsildə sosial-psixoloji xidmət	30	30	100.00	70.0	Bakı Dövlət Universiteti	10
						Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	5
						Azərbaycan Dillər Universiteti	8
						Bakı Slavyan Universiteti	7
138	Təkrar emal və bərpa texnologiyaları mühəndisliyi	20	20	100.00	51.0	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	13
						Azərbaycan Texniki Universiteti	7
139	Tərcümə	15	15	100.00	71.0	Azərbaycan Dillər Universiteti	8
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	1
						Xəzər Universiteti	4
140	Təsviri incəsənət müəllimliyi	2	2	100.00	58.5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1
						Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	1
141	Tikinti materialları və məmulat-larının texnologiyası mühəndisliyi	8	8	100.00	44.5	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	8
142	Torpaqşünaslıq və aqrokimya	41	40	97.56	36.0	Bakı Dövlət Universiteti	10
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	20
						Lənkəran Dövlət Universiteti	8

Cədvəl 2.6 (ardı)

№	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ixtisaslaşmaların adı	Qəbul planı	Qəbul olan Bakalavrların sayı	Qəbulolma faizi	Minimal bal	Dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan ali təhsil müəssisələri	Qəbul olub
143	Turizm və otelçilik	95	95	100.00	62.0	Bakı Dövlət Universiteti	12
						Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	12
						Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	59
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	2
						Gəncə Dövlət Universiteti	3
						Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	2
						Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1
						Qərbi Kaspi Universiteti	4
144	Uçuş mühəndisliyi	2	3	150.00	55.5	Milli Aviasiya Akademiyası	3
145	Yanğın təhlükəsizliyi mühəndisliyi	5	5	100.00	71.0	Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	5
146	Yer quruluşu, torpaq və şəhər kadastrı	27	27	100.00	43.0	Bakı Dövlət Universiteti	8
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	12
						Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	7
147	Yerüstü nəqliyyat vasitələrinin mühəndisliyi	45	46	102.22	47.5	Azərbaycan Texniki Universiteti	42
						Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	3
						Naxçıvan Dövlət Universiteti	1
148	Zootexniklik	10	10	100.00	36.5	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	10

Artıq üçüncü ildir ki, SABAH qruplarının magistraturasına tələbə qəbulu aparılır. 2023-cü ildə SABAH qruplarının magistraturasına Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində "Elektron kommersiya (SABAH, tədris ingilis dilində)" və "Elektron kommersiya (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)", Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində "Süni intellekt (SABAH, tədris ingilis dilində)", Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində "Təlim və tədrisin təşkili və metodikası (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)", Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində "Dayanıqlı şəhərsalma və region planlaşdırılması (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)", Azərbaycan Texniki Universitetində "Kibertəhlükəsizlik (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)" və "Logistika və nəqliyyat (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)", Bakı Dövlət Universitetində "Jurnalistika (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)", "Molekulyar biologiya (SABAH)","Nanohissəciklər fizikası (SABAH)"," Nanohissəciklər fizikası (SABAH, tədris ingilis dilində)", "Kimyəvi kinetika və kataliz (SABAH)"," Kompüter elmləri və texnologiyaları (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)","Optimallaşdırma və optimal idarəetmə (SABAH)", "Əməliyyatlar tədqiqi və sistemli təhlil (SABAH)" və "Ehtimal nəzəriyyəsi və riyazi statistika (SABAH)" ixtisaslaşmaları üzrə tələbə qəbulu aparılmışdır. Bu ixtisaslaşmalara ayrılan 487 yerin 96.92%-i (472 yer) dolmuşdur. 1 nəfər qeydiyyatdan keçmədiyinə görə bu ixtisaslaşmalara 471 nəfər (438 nəfər dövlət sifarişi əsasında) qəbul olmuşdur. Bakı Dövlət Universitetinin "Jurnalistika (SABAH, tədris Azərbaycan dilində)" ixtisaslaşması üzrə 10 yer (bu ixtisaslaşma üçün ayrılmış plan yerlərinin 66.67%-i) və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin "Süni intellekt (SABAH, tədris ingilis dilində)" ixtisaslaşması üzrə 5 yer (bu ixtisaslaşma üçün ayrılmış plan yerlərinin 10.00%-i) boş qalmışdır. Qeyd edək ki, 2022-ci ildə SABAH qruplarının magistraturasına tələbə qəbulu üçün 535 yer ayrılmış və bu yerlərin 77.20%-i (413 yer) dolmuşdur. 1 nəfər qeydiyyatdan keçmədiyinə görə bu ixtisaslaşmalara 412 nəfər qəbul olunmuşdur.

2.7 saylı cədvəldə ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul planları, bu planların qəbul prosesində formalaşan tərkib hissələri və ödənişli təhsil üzrə qəbulun nəticələri təqdim edilib. Cədvəldən göründüyü kimi, ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına ödənişli təhsil üzrə tələbə qəbulunda 30 dövlət və 10 özəl ali təhsil

müəssisəsi iştirak edib, 2 təhsil müəssisəsi üzrə tələbə qəbulu isə yalnız dövlət sifarişi əsasında aparılıb. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasına qəbul olanların hamısı dövlət sifarişi əsasında qəbul olub.

Ümumi götürdükdə, ödənişli təhsil üzrə qəbul olanların sayı dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərə qəbul olanların sayından 1.07 dəfə çoxdur. Magistraturada dövlət sifarişi və ödənişli əsaslarla təhsil almaq hüququ qazananların sayları arasında yaranan bu cür fərq heç də bütün ali təhsil müəssisələri üçün xarakterik deyil. Məsələn, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri), Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Milli Aviasiya Akademiyası, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası, Azərbaycan Tibb Universiteti, Bakı Musiqi Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası, Azərbaycan Milli Konservatoriyası, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası, Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasında dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərə qəbul üstünlük təşkil edib.

Naxçıvan Universiteti (Naxçıvan şəhəri), Bakı Qızlar Universiteti və Bakı Avrasiya Universitetinə qəbul olanların hamısı yalnız ödənişli təhsil üzrə təhsil almaq hüququ qazanıblar.

Dövlət ali təhsil müəssisələri arasında ödənişli təhsil üzrə ən çox qəbul Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə (1540 nəfər), özəl ali təhsil müəssisələri arasında isə Azərbaycan Kooperasiya Universitetinə (285 nəfər) olub.

Cədvəl 2.7

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI, QƏBUL PLANLARININ QƏBUL PROSESİNDƏ FORMALAŞAN TƏRKİB HİSSƏLƏRİ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBULUN NƏTİCƏLƏRİ

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Ümumi plan yerləri	Dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların sayı	Ödənişli təhsil forması üzrə qəbul aparılan yerlərin sayı	Ödənişli təhsil forması üzrə qəbul olanların	
					sayı	qəbulolma faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	1174	790	384	296	77.08
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	1585	1222	363	221	60.88
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1879	1052	804	618	76.87
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	770	340	430	387	90.00
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	65	47	18	17	94.44
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	400	171	229	221	96.51
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	2406	834	1572	1540	97.96
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	353	102	251	227	90.44
9	Bakı Slavyan Universiteti	149	17	132	118	89.39
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	341	115	226	204	90.27
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	172	141	31	29	93.55
12	Bakı Musiqi Akademiyası	55	36	19	6	31.58
13	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	44	26	18	8	44.44
14	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	208	86	122	78	63.93
15	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	57	39	18	7	38.89
16	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	305	103	202	186	92.08
17	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	14	8	6	2	33.33
18	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	75	24	51	50	98.04
19	Milli Aviasiya Akademiyası	85	70	15	12	80.00
20	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	32	29	3	3	100.00
21	Bakı Ali Neft Məktəbi*	168	39	128	125	97.66
22	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	10	8	2	2	100.00
23	Naxçıvan Dövlət Universiteti	250	83	167	129	77.25
24	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	48	2	46	40	86.96

Cədvəl 2.7 (ardı)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Ümumi plan yerləri	Dövlət sifarişi üzrə qəbul olanların sayı	Ödənişli təhsil forması üzrə qəbul aparılan yerlərin sayı	Ödənişli təhsil forması üzrə qəbul olanların	
					sayı	qəbulolma faizi
25	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	470	276	194	160	82.47
26	Gəncə Dövlət Universiteti	357	110	247	233	94.33
27	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	179	43	136	128	94.12
28	Sumqayıt Dövlət Universiteti	136	86	50	48	96.00
29	Mingəçevir Dövlət Universiteti	164	27	137	121	88.32
30	Lənkəran Dövlət Universiteti	303	67	236	187	79.24
31	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası*	10	0	0	0	---
32	Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	15	15	0	0	---
33	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	328	19	309	285	92.23
34	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu*	12	8	0	0	---
35	Azərbaycan Universiteti	210	27	183	152	83.06
36	Qərbi Kaspi Universiteti	194	58	136	122	89.71
37	Xəzər Universiteti	306	65	241	186	77.18
38	Bakı Avrasiya Universiteti	98	0	98	90	91.84
39	Bakı Qızlar Universiteti	30	0	30	27	90.00
40	Odlar Yurdu Universiteti	333	82	251	246	98.01
41	Bakı Biznes Universiteti	150	4	146	144	98.63
42	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	44	0	44	38	86.36
43	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	29	6	23	22	95.65
	Cəmi	**14013**	**6277**	**7698***	**6715**	**87.23**

* Yalnız dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılan Azərbaycan Texniki Universitetinin ixtisaslaşmaları üzrə 23 yer, Bakı Ali Neft Məktəbinin ixtisaslaşmaları üzrə 1 yer, Polis Akademiyasının ixtisaslaşmaları üzrə 10 yer və Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun ixtisaslaşmaları üzrə 4 yer boş qalıb. Bu ixtisaslaşmalara qəbulun yalnız dövlət sifarişi əsasında aparılması səbəbindən qalan boş yerlərə ödənişli əsaslarla qəbul aparılmayıb.

Magistraturaya qəbul olanların ali təhsil müəssisələri üzrə sayı 2.8 saylı cədvəldə təqdim olunub. Cədvəldən görünür ki, bu il Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası, Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasında plan yerləri tam dolub. Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası, Bakı Biznes Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Odlar Yurdu Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Ali Neft Məktəbi, Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası, Milli Aviasiya Akademiyası, Gəncə Dövlət Universiteti və Azərbaycan Texnologiya Universitetinə (Gəncə şəhəri) qəbulolma faizi 95%-dən, Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Qərbi Kaspi Universiteti, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri), Azərbaycan Kooperasiya Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti, Bakı Avrasiya Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti və Mingəçevir Dövlət Universitetinə qəbulolma faizi 90%-dən yuxarıdır. Bakı Qızlar Universitetinə ayrılan yerlərə qəbulolma faizi 90%-dir.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasına ayrılan 10 yerin hamısına yalnız dövlət sifarişi əsasında qəbul aparılırdı və bu yerlərin hamısı boş qalmışdır. Magistraturaya qəbulda plan yerlərinin dolma göstəricisi üzrə zəif nəticələr Azərbaycan İlahiyyat İnstitutuna (66.67%) da aiddir.

Cədvəl 2.8

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN (DÖVLƏT VƏ ÖZƏL) MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL OLAN BAKALAVRLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

№	Ali məktəbin adı	Qəbul planı	Qəbul edilibdir (o cümlədən dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	1174	960 (724)	126 (66)	1086 (790)	92.50
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	1585	1235 (1080)	208 (142)	1443 (1222)	91.04
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1879	1534 (974)	136 (78)	1670 (1052)	88.88
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	770	688 (322)	39 (18)	727 (340)	94.42
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	65	61 (45)	3 (2)	64 (47)	98.46
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	400	391 (170)	1 (1)	392 (171)	98.00
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	2406	2127 (772)	247 (62)	2374 (834)	98.67
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	353	313 (101)	16 (1)	329 (102)	93.20
9	Bakı Slavyan Universiteti	149	114 (12)	21 (5)	135 (17)	90.60
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	341	316 (115)	3 (0)	319 (115)	93.55
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	172	114 (107)	56 (34)	170 (141)	98.84
12	Bakı Musiqi Akademiyası	55	37 (32)	5 (4)	42 (36)	76.36
13	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	44	34 (26)	0 (0)	34 (26)	77.27
14	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	208	155 (83)	9 (3)	164 (86)	78.85
15	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	57	40 (33)	6 (6)	46 (39)	80.70
16	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	305	287 (101)	2 (2)	289 (103)	94.75
17	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	14	8 (6)	2 (2)	10 (8)	71.43
18	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	75	63 (23)	11 (1)	74 (24)	98.67
19	Milli Aviasiya Akademiyası	85	68 (57)	14 (13)	82 (70)	96.47
20	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	32	27 (26)	5 (3)	32 (29)	100.00
21	Bakı Ali Neft Məktəbi	168	154 (38)	10 (1)	164 (39)	97.62
22	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	10	10 (8)	0 (0)	10 (8)	100.00
23	Naxçıvan Dövlət Universiteti	250	212 (83)	0 (0)	212 (83)	84.80
24	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	48	42 (2)	0 (0)	42 (2)	87.50
25	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	470	421 (271)	15 (5)	436 (276)	92.77
26	Gəncə Dövlət Universiteti	357	343 (110)	0 (0)	343 (110)	96.08
27	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	179	166 (43)	5 (0)	171 (43)	95.53
28	Sumqayıt Dövlət Universiteti	136	134 (86)	0 (0)	134 (86)	98.53
29	Mingəçevir Dövlət Universiteti	164	148 (27)	0 (0)	148 (27)	90.24
30	Lənkəran Dövlət Universiteti	303	254 (67)	0 (0)	254 (67)	83.83
31	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası	10	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
32	Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	15	15 (15)	0 (0)	15 (15)	100.00
33	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	328	293 (19)	11 (0)	304 (19)	92.68
34	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	12	8 (8)	0 (0)	8 (8)	66.67
35	Azərbaycan Universiteti	210	172 (27)	7 (0)	179 (27)	85.24
36	Qərbi Kaspi Universiteti	194	162 (54)	18 (4)	180 (58)	92.78
37	Xəzər Universiteti	306	243 (64)	8 (1)	251 (65)	82.03
38	Bakı Avrasiya Universiteti	98	90 (0)	0 (0)	90 (0)	91.84
39	Bakı Qızlar Universiteti	30	27 (0)	0 (0)	27 (0)	90.00
40	Odlar Yurdu Universiteti	333	301 (82)	27 (0)	328 (82)	98.50
41	Bakı Biznes Universiteti	150	137 (4)	11 (0)	148 (4)	98.67
42	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	44	38 (0)	0 (0)	38 (0)	86.36
43	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	29	28 (6)	0 (0)	28 (6)	96.55
	Cəmi:	**14013**	**11970 (5823)**	**1022 (454)**	**12992 (6277)**	**92.71**

Magistraturaya qəbul imtahanının nəticələri əsasında bakalavrların topladıqları balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları müəyyənləşdirilib. Paylanmanın variasiya sırası (cədvəl 2.9) tərtib olunub və qrafiki (qrafik 2.2) qurulub. Qrafikdə bakalavrların topladıqları balların riyazi gözləməsi orta qiyməti (M), bakalavrlar seçməsini sayca iki bərabər hissəyə ayıran medianı (Me) və balların paylanma histoqramları təsvir edilib. Təhlil göstərir ki, bakalavrların ballarının paylanma histoqramı, demək olar ki, simmetrikdir və normal paylanmaya yaxındır.

Xatırladaq ki, magistratura səviyyəsinə qəbul imtahanında toplanıla bilən maksimal bal 100-ə bərabər olub və bir bakalavr bu balı toplaya bilib. Bakalavrların yarısı 53.90 baldan yüksək nəticə göstərib. Ayrı-ayrı fənlər üzrə orta göstəricilər belədir: məntiq üzrə 57.98%, informatika üzrə 52.68%, ingilis dili üzrə 48.21%, fransız dili üzrə 37.42%, alman dili üzrə 42.51%, rus dili üzrə 49.33%.

Cədvəl 2.9

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	8	0.03	0.03
0 - 5	7	0.03	0.06
5 - 10	6	0.02	0.09
10 - 15	55	0.23	0.32
15 - 20	190	0.79	1.10
20 - 25	492	2.04	3.14
25 - 30	912	3.78	6.92
30 - 35	1254	5.20	12.12
35 - 40	1863	7.72	19.85
40 - 45	2261	9.37	29.22
45 - 50	2732	11.33	40.55
50 - 55	2924	12.12	52.67
55 - 60	2825	11.71	64.39
60 - 65	2527	10.48	74.87
65 - 70	2056	8.52	83.39
70 - 75	1737	7.20	90.59
75 - 80	1150	4.77	95.36
80 - 85	633	2.62	97.98
85 - 90	325	1.35	99.33
90 - 95	132	0.55	99.88
95 - 100	29	0.12	100.00

Magistraturaya qəbul imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları

Riyazi gözləmə :	54.19	Minimal bal :	0
Ortakvadratik meyil :	15.70	Maksimal bal :	100
Moda :	52	Bakalavrların sayı :	24118
Median :	53.90		

Qrafik 2.2

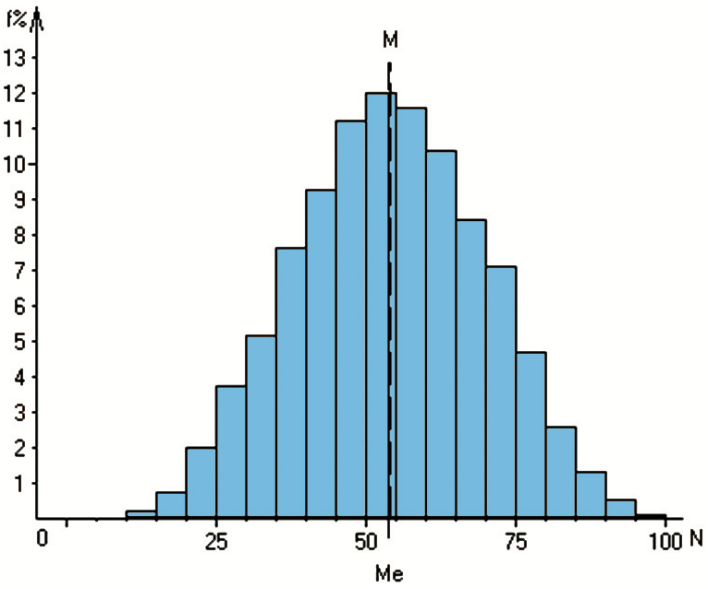

Magistraturaya qəbulun nəticələri əsasında ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrini bitirən məzunların imtahanda topladıqları ballar təhlil olunub. İmtahanda Azərbaycan Respublikasının 60 ali təhsil müəssisəsinin məzunları iştirak ediblər. Onların göstəriciləri aşağıdakı 2.10 saylı cədvəldə təqdim edilir. Cədvəldən göründüyü kimi, imtahanda ən azı 10 məzunu iştirak edən ali təhsil müəssisələri arasında ən yüksək nəticəni Bakı Ali Neft Məktəbinin məzunları göstərib. Bu təhsil müəssisəsinin məzunlarının qəbul imtahanında bütün fənlər üzrə birlikdə topladıqları orta bal göstəricisi 79.8-dir. Xarici dil, informatika və məntiq fənləri üzrə də ən yüksək nəticələri Bakı Ali Neft Məktəbinin məzunları göstərib: xarici dil üzrə – 21.7, informatika üzrə – 18.5, məntiq üzrə – 39.5 bal. Bundan başqa, xarici dil üzrə "ADA" Universiteti (20.8), Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı (18.0), Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası (17.4), informatika üzrə Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası (17.3), Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası (16.6), Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası (15.3), məntiq üzrə isə Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası (35.0), Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası (34.9) və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının (33.8) məzunları fərqlənirlər.

Qəbul imtahanında ən zəif nəticəni Azərbaycan Milli Konservatoriyası və Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının məzunları göstərib. İmtahanda bu təhsil müəssisələrinin, müvafiq olaraq, 115 və 37 məzunu iştirak edib. Həmin məzunların bütün fənlərdən topladıqları balların orta qiyməti, müvafiq olaraq, 35.2 və 36.3-dir.

2.10 saylı cədvəldə ali təhsil müəssisələri üzrə bakalavriat səviyyəsini başa vurmuş məzunların magistratura səviyyəsinə qəbulolma göstəriciləri də təqdim edilmişdir. Təhlil göstərir ki, magistratura səviyyəsinə ən yüksək qəbulolma faizi Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Bakı Mühəndislik Universiteti və Bakı Ali Neft Məktəbinin məzunlarına məxsusdur. Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının 320 məzunundan 249-u (77.81%), Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasının 77 məzunundan 57-si (74.03%), Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin 2303 məzunundan 1668-i (72.43%), Bakı Mühəndislik Universitetinin 813 məzunundan 573-ü (70.48%), Bakı Ali Neft Məktəbinin 138 məzunundan 94-ü (68.12%) magistraturaya qəbul olmuşdur.

Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı və "ADA" Universiteti üzrə magistraturaya qəbul təhsil müəssisələrinin özləri tərəfindən həyata keçirildiyi üçün 2.10 saylı cədvəldə bu təhsil müəssisələrinə qəbul olan bakalavrların sayı öz əksini tapmayıb. Bununla belə, Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının məzunlarından 24-nün, "ADA" Universitetinin məzunlarından isə 49-nun öz ali təhsil müəssisələrinə qəbul olduğunu nəzərə alsaq, Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının 70 məzunundan 54-nün, "ADA" Universitetinin 231 məzunundan 154-nün magistraturaya qəbulolma faktı ortaya çıxar.

Cədvəl 2.10

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MƏZUNLARININ (BAKALAVRLARIN) MAGİSTRATURAYA QƏBUL İMTAHANININ NƏTİCƏLƏRİ

№	Ali təhsil müəssisəsi	Baka-lavrların ümumi sayı	Ümumi bal	Xarici dil üzrə orta bal	İnfor-matika üzrə orta bal	Məntiq üzrə orta bal	İxtisas seçimində iştirak edənlərin		Qəbul olan bakalavrların	
							sayı	faizi	sayı	faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	3985	57.9	12.8	14.3	30.8	3136	78.70	2275	57.09
2	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	2575	60.1	14.1	14.3	31.7	2116	82.17	1714	66.56
3	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	2303	62.2	14.2	14.8	33.2	1906	82.76	1668	72.43
4	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	1695	53.8	10.5	14.1	29.2	1255	74.04	792	46.73
5	Azərbaycan Dillər Universiteti	1189	56.9	15.6	13.6	27.7	876	73.68	643	54.08
6	Azərbaycan Texniki Universiteti	1053	50.8	9.5	12.3	29.0	758	71.98	621	58.97
7	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	823	50.5	10.2	12.1	28.2	573	69.62	439	53.34
8	Gəncə Dövlət Universiteti	821	47.8	9.2	12.3	26.4	513	62.48	380	46.29
9	Bakı Mühəndislik Universiteti	813	60.4	14.3	14.1	32.0	701	86.22	573	70.48
10	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti	786	46.0	9.2	11.1	25.7	526	66.92	410	52.16
11	Sumqayıt Dövlət Universiteti	680	48.7	8.8	12.2	27.6	435	63.97	282	41.47
12	Naxçıvan Dövlət Universiteti	500	53.1	9.7	13.9	29.5	368	73.60	275	55.00
13	Bakı Slavyan Universiteti	488	49.9	12.6	12.0	25.4	325	66.60	213	43.65
14	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	439	40.8	8.9	9.4	22.5	241	54.90	125	28.47
15	Lənkəran Dövlət Universiteti	372	49.5	8.1	12.7	28.7	243	65.32	190	51.08
16	Odlar Yurdu Universiteti	331	43.8	9.2	10.7	23.9	176	53.17	96	29.00
17	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	329	41.5	9.0	10.3	22.3	204	62.01	126	38.30
18	Qərbi Kaspi Universiteti	327	48.6	11.3	12.0	25.3	216	66.06	144	44.04
19	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	320	68.9	17.4	16.6	34.9	275	85.94	249	77.81
20	Xəzər Universiteti	314	55.8	14.0	13.3	28.6	239	76.11	175	55.73
21	Azərbaycan Texnologiya Universiteti	294	42.0	8.2	10.1	23.8	155	52.72	109	37.07
22	Milli Aviasiya Akademiyası	273	57.6	13.1	14.0	30.5	213	78.02	169	61.90
23	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	262	41.2	9.2	9.4	22.7	118	45.04	69	26.34
24	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	245	51.9	12.2	12.2	27.5	176	71.84	128	52.24

Cədvəl 2.10 (ardı)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Baka-lavrların ümumi sayı	Ümumi bal	Xarici dil üzrə orta bal	İnfor-matika üzrə orta bal	Məntiq üzrə orta bal	İxtisas seçimində iştirak edənlərin		Qəbul olan bakalavrların	
							sayı	faizi	sayı	faizi
25	Mingəçevir Dövlət Universiteti	241	49.0	8.9	13.1	27.0	164	68.05	122	50.62
26	ADA Universiteti	231	64.2	20.8	13.2	30.3	128	55.41	105	45.45
27	Azərbaycan Universiteti	190	44.1	9.3	11.0	23.8	106	55.79	63	33.16
28	Bakı Avrasiya Universiteti	153	42.7	9.4	10.0	23.3	75	49.02	33	21.57
29	Bakı Biznes Universiteti	148	41.5	8.6	10.0	23.0	67	45.27	35	23.65
30	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	148	39.8	10.5	8.4	20.8	91	61.49	56	37.84
31	Bakı Qızlar Universiteti	146	45.0	8.5	11.7	24.7	77	52.74	33	22.60
32	Bakı Ali Neft Məktəbi	138	79.8	21.7	18.5	39.5	114	82.61	94	68.12
33	Azərbaycan Tibb Universiteti	121	62.2	15.4	14.2	32.6	94	77.69	73	60.33
34	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	115	35.2	7.1	8.0	20.1	54	46.96	38	33.04
35	Bakı Musiqi Akademiyası	112	45.6	11.8	10.5	23.3	69	61.61	58	51.79
36	Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu	112	44.5	10.0	10.5	24.0	57	50.89	25	22.32
37	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	111	48.1	7.5	13.2	27.5	64	57.66	46	41.44
38	Naxçıvan Özəl Universiteti	99	45.4	7.6	11.8	26.0	57	57.58	36	36.36
39	Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası	78	59.4	10.4	15.3	33.8	47	60.26	29	37.18
40	Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	77	68.7	16.4	17.3	35.0	71	92.21	57	74.03
41	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	75	55.8	12.1	12.7	30.9	55	73.33	44	58.67
42	Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı	70	60.3	18.0	12.8	29.5	34	48.57	30	42.86
43	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	66	44.4	8.9	10.5	24.9	38	57.58	24	36.36
44	Elm və təhsil Mərkəzi "Təfəkkür" Universiteti	53	40.2	11.0	8.5	20.7	18	33.96	14	26.42
45	Azərbaycan Beynəlxalq Universiteti	47	40.3	12.2	8.4	19.7	16	34.04	8	17.02
46	"Qafqaz" Universiteti	42	53.6	16.0	11.9	25.6	20	47.62	14	33.33
47	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	37	36.3	8.1	8.5	19.7	18	48.65	11	29.73
48	H.Əliyev adına Ali Hərbi Məktəb	26	42.1	9.9	10.2	22.1	14	53.85	8	30.77
49	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	21	43.7	8.4	11.4	24.0	10	47.62	6	28.57
50	Bakı İslam Universiteti	13	37.7	6.0	10.1	21.6	4	30.77	3	23.08
51	Bakı "Asiya" Universiteti	12	38.3	12.1	7.4	18.8	4	33.33	0	0.00
52	Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyası	11	44.0	7.5	10.4	26.2	0	0.00	0	0.00
53	Azərbaycan İctimai Siyasi Universiteti	8	35.3	12.1	7.4	15.9	1	12.50	0	0.00
54	Müstəqil Azərbaycan Universiteti	4	39.9	11.1	9.3	19.5	2	50.00	0	0.00
55	Polis Akademiyası	4	52.2	16.3	12.3	23.8	1	25.00	1	25.00
56	Bakı Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutu	3	55.2	12.8	14.3	28.0	3	100.00	2	66.67
57	"Naxçıvan" Universiteti	2	35.5	16.5	4.0	15.0	0	0.00	0	0.00
58	Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin H.Əliyev adına Akademiyası	2	45.0	5.0	8.5	31.5	1	50.00	1	50.00
59	Gəncə Elm-Təhsil Mərkəzi (Aqrar-Ekologiya İnstitutu, Yeyinti Sənayesi İnstitutu, Gəncə Universiteti)	2	26.5	5.0	5.5	16.0	0	0.00	0	0.00
60	San Marino Beynəlxalq Elmlər Akademiyası Akademik Mərkəzinin Azərbaycan filialı	1	23.0	4.0	9.0	10.0	0	0.00	0	0.00

Ayrılıqda hər bir ali təhsil müəssisəsini təmsil edən bakalavrların diplom üzrə orta balları ilə magistraturaya qəbul imtahanında topladıqları ballar arasında statistik əlaqəni əks etdirən korrelyasiya göstəricisi hesablanmışdır. Ali təhsil müəssisələri üzrə ayrılıqda hesablanan korrelyasiya əmsallarının təhlili göstərir ki, ümumi götürdükdə, bal göstəriciləri arasında korrelyasiya (0.52) zəifdir. Ali təhsil müəssisələrinin çoxunu təmsil edən bakalavrların müvafiq bal göstəriciləri arasındakı korrelyasiya əmsalının qiyməti 0.31-0.65 intervalında yerləşir (ən yüksək göstərici (0.65) Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin bakalavrlarına aiddir).

Aşağıdakı 2.11 saylı cədvəldə hər bir ali təhsil müəssisəsinin magistraturasına qəbul olan bakalavrların ümumi sayı, o cümlədən qəbul olan builki və əvvəlki illərin məzunlarının sayı, həmçinin onların Bakı şəhərində və regionlarda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələri və özəl ali təhsil müəssisələri üzrə tərkibi verilib. Cədvəldən görünür ki, ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların orta hesabla 38.54%-ni öz məzunları, 49.07%-ni Bakı şəhərində yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələrinin, 7.14%-ni regionlarda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələrinin, 4.81%-ni özəl ali təhsil müəssisələrinin, 0.45%-ni isə xarici ölkələrdəki ali təhsil müəssisələrinin məzunları təşkil edir. Qəbul olanların 73.15%-i cari ilin, 26.85%-i isə əvvəlki illərin məzunlarıdır. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası, Bakı Qızlar Universiteti və "Naxçıvan" Universitetindən (Naxçıvan şəhəri) qəbul olan bakalavrlar arasında əvvəlki illərin məzunları üstünlük təşkil edir.

Ali təhsil müəssisələri üzrə orta respublika göstəricilərini ayrılıqda ali təhsil müəssisələrinin göstəriciləri ilə müqayisə etdikdə məlum olur ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası, Bakı Musiqi Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası, Azərbaycan Milli Konservatoriyası, Milli Aviasiya Akademiyası, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri), Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti magistraturalarına qəbul olan bakalavrlar, əsasən, həmin ali təhsil müəssisələrinin öz məzunlarıdır.

Bakı Ali Neft Məktəbi, Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası, Azərbaycan Texniki Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Bakı şəhərində yerləşən özəl ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbulda Bakı şəhərində yerləşən digər dövlət ali təhsil müəssisələrinin məzunları üstünlük təşkil edib.

Regionlarda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələrinin məzunları daha çox bitirdikləri ali təhsil müəssisələrinə və Bakı şəhərində yerləşən digər ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul olmuşdur.

Özəl universitetlərin məzunları ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların çox az hissəsini təşkil edib – cəmi 753 nəfər. Onların 79-u Azərbaycan Texniki Universitetinə, 128-i bitirdiyi ali təhsil müəssisəsinə, 41-i Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinə, 100-ü Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə, 32-si Azərbaycan Dillər Universitetinə, 160-ı digər özəl ali təhsil müəssisələrinə, 75-i regionlarda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələrinə, 138-i isə Bakıda yerləşən digər dövlət ali təhsil müəssisələrinə qəbul olub.

Cədvəl 2.11

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL OLAN BAKALAVRLARIN BİTİRDİKLƏRİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ TƏRKİBİ

№	Ali təhsil müəssisəsi	Qəbul olan-ların sayı	Öz məzunları		Digər ali təhsil müəssisələrinin məzunları							
			sayı	faizi	Bakı şəhərinin dövlət a.t.m.		Regionların dövlət a.t.m.		Özəl a.t.m.		Xarici a.t.m.	
					sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
1	**Bakı Dövlət Universiteti**	1086	676	62.25	307	28.27	76	7.00	23	2.12	4	0.37
	cari ilin məzunları	833	524	48.25	235	21.64	59	5.43	15	1.38	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	253	152	14.00	72	6.63	17	1.57	8	0.74	4	0.37
2	**Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti**	1443	805	55.79	571	39.57	31	2.15	29	2.01	7	0.49
	cari ilin məzunları	1168	719	49.83	420	29.11	18	1.25	11	0.76	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	275	86	5.96	151	10.46	13	0.90	18	1.25	7	0.49
3	**Azərbaycan Texniki Universiteti**	1670	403	24.13	1092	65.39	91	5.45	79	4.73	5	0.30
	cari ilin məzunları	1385	350	20.96	910	54.49	69	4.13	55	3.29	1	0.06
	əvvəlki illərin məzunları	285	53	3.17	182	10.90	22	1.32	24	1.44	4	0.24
4	**Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti**	727	237	32.60	398	54.75	49	6.74	41	5.64	2	0.28
	cari ilin məzunları	538	185	25.45	287	39.48	36	4.95	30	4.13	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	189	52	7.15	111	15.27	13	1.79	11	1.51	2	0.28

Cədvəl 2.11 (ardı)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Qəbul olanların sayı	Öz məzunları		Digər ali təhsil müəssisələrinin məzunları							
			sayı	faizi	Bakı şəhərinin dövlət a.t.m.		Regionların dövlət a.t.m.		Özəl a.t.m.		Xarici a.t.m.	
					sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
5	**Azərbaycan Tibb Universiteti**	64	22	34.38	31	48.44	10	15.63	1	1.56	0	0.00
	cari ilin məzunları	46	12	18.75	24	37.50	10	15.63	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	18	10	15.63	7	10.94	0	0.00	1	1.56	0	0.00
6	**Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti**	392	142	36.22	190	48.47	40	10.20	20	5.10	0	0.00
	cari ilin məzunları	265	93	23.72	134	34.18	27	6.89	11	2.81	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	127	49	12.50	56	14.29	13	3.32	9	2.30	0	0.00
7	**Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti**	2374	962	40.52	1203	50.67	95	4.00	100	4.21	14	0.59
	cari ilin məzunları	1759	821	34.58	820	34.54	61	2.57	57	2.40	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	615	141	5.94	383	16.13	34	1.43	43	1.81	14	0.59
8	**Azərbaycan Dillər Universiteti**	329	152	46.20	121	36.78	21	6.38	32	9.73	3	0.91
	cari ilin məzunları	209	103	31.31	72	21.88	15	4.56	19	5.78	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	120	49	14.89	49	14.89	6	1.82	13	3.95	3	0.91
9	**Bakı Slavyan Universiteti**	135	31	22.96	83	61.48	7	5.19	13	9.63	1	0.74
	cari ilin məzunları	80	18	13.33	53	39.26	4	2.96	5	3.70	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	55	13	9.63	30	22.22	3	2.22	8	5.93	1	0.74
10	**Bakı Mühəndislik Universiteti**	319	91	28.53	178	55.80	34	10.66	16	5.02	0	0.00
	cari ilin məzunları	223	81	25.39	111	34.80	23	7.21	8	2.51	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	96	10	3.13	67	21.00	11	3.45	8	2.51	0	0.00
11	**Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası**	170	77	45.29	90	52.94	1	0.59	2	1.18	0	0.00
	cari ilin məzunları	149	68	40.00	80	47.06	0	0.00	1	0.59	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	21	9	5.29	10	5.88	1	0.59	1	0.59	0	0.00
14	**Bakı Musiqi Akademiyası**	42	39	92.86	3	7.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	cari ilin məzunları	27	25	59.52	2	4.76	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	15	14	33.33	1	2.38	0	0.00	0	0.00	0	0.00
15	**Azərbaycan Milli Konservatoriyası**	34	27	79.41	7	20.59	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	cari ilin məzunları	17	15	44.12	2	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	17	12	35.29	5	14.71	0	0.00	0	0.00	0	0.00
16	**Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti**	164	74	45.12	77	46.95	8	4.88	4	2.44	1	0.61
	cari ilin məzunları	104	48	29.27	49	29.88	5	3.05	2	1.22	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	60	26	15.85	28	17.07	3	1.83	2	1.22	1	0.61
17	**Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası**	46	33	71.74	12	26.09	1	2.17	0	0.00	0	0.00
	cari ilin məzunları	25	17	36.96	7	15.22	1	2.17	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	21	16	34.78	5	10.87	0	0.00	0	0.00	0	0.00
18	**Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti**	289	27	9.34	205	70.93	33	11.42	23	7.96	1	0.35
	cari ilin məzunları	215	21	7.27	151	52.25	27	9.34	16	5.54	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	74	6	2.08	54	18.69	6	2.08	7	2.42	1	0.35
19	**Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası**	10	8	80.00	2	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	cari ilin məzunları	7	7	70.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	3	1	10.00	2	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00

Cədvəl 2.11 (ardı)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Qəbul olanların sayı	Öz məzunları		Digər ali təhsil müəssisələrinin məzunları							
			sayı	faizi	Bakı şəhərinin dövlət a.t.m.		Regionların dövlət a.t.m.		Özəl a.t.m.		Xarici a.t.m.	
					sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
20	**Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası**	74	64	86.49	5	6.76	3	4.05	1	1.35	1	1.35
	cari ilin məzunları	65	57	77.03	4	5.41	3	4.05	1	1.35	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	9	7	9.46	1	1.35	0	0.00	0	0.00	1	1.35
21	**Milli Aviasiya Akademiyası**	82	65	79.27	14	17.07	2	2.44	1	1.22	0	0.00
	cari ilin məzunları	68	55	67.07	11	13.41	1	1.22	1	1.22	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	14	10	12.20	3	3.66	1	1.22	0	0.00	0	0.00
22	**Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası**	32	29	90.63	2	6.25	0	0.00	0	0.00	1	3.13
	cari ilin məzunları	27	25	78.13	2	6.25	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	5	4	12.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	3.13
23	**Bakı Ali Neft Məktəbi**	164	11	6.71	145	88.41	3	1.83	5	3.05	0	0.00
	cari ilin məzunları	113	9	5.49	101	61.59	1	0.61	2	1.22	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	51	2	1.22	44	26.83	2	1.22	3	1.83	0	0.00
24	**Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası**	10	2	20.00	7	70.00	1	10.00	0	0.00	0	0.00
	cari ilin məzunları	9	2	20.00	6	60.00	1	10.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	1	0	0.00	1	10.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
25	**Naxçıvan Dövlət Universiteti**	212	155	73.11	31	14.62	16	7.55	10	4.72	0	0.00
	cari ilin məzunları	140	106	50.00	18	8.49	10	4.72	6	2.83	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	72	49	23.11	13	6.13	6	2.83	4	1.89	0	0.00
26	**Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu**	42	20	47.62	6	14.29	12	28.57	4	9.52	0	0.00
	cari ilin məzunları	23	14	33.33	2	4.76	5	11.90	2	4.76	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	19	6	14.29	4	9.52	7	16.67	2	4.76	0	0.00
27	**Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)**	436	273	62.61	87	19.95	68	15.60	4	0.92	4	0.92
	cari ilin məzunları	318	207	47.48	63	14.45	46	10.55	2	0.46	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	118	66	15.14	24	5.50	22	5.05	2	0.46	4	0.92
28	**Gəncə Dövlət Universiteti**	343	190	55.39	107	31.20	31	9.04	13	3.79	2	0.58
	cari ilin məzunları	211	142	41.40	46	13.41	20	5.83	3	0.87	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	132	48	13.99	61	17.78	11	3.21	10	2.92	2	0.58
29	**Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)**	171	41	23.98	55	32.16	67	39.18	8	4.68	0	0.00
	cari ilin məzunları	128	35	20.47	35	20.47	51	29.82	7	4.09	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	43	6	3.51	20	11.70	16	9.36	1	0.58	0	0.00
30	**Sumqayıt Dövlət Universiteti**	134	42	31.34	80	59.70	7	5.22	5	3.73	0	0.00
	cari ilin məzunları	77	35	26.12	35	26.12	4	2.99	3	2.24	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	57	7	5.22	45	33.58	3	2.24	2	1.49	0	0.00
31	**Mingəçevir Dövlət Universiteti**	148	62	41.89	57	38.51	22	14.86	7	4.73	0	0.00
	cari ilin məzunları	79	39	26.35	27	18.24	11	7.43	2	1.35	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	69	23	15.54	30	20.27	11	7.43	5	3.38	0	0.00
32	**Lənkəran Dövlət Universiteti**	254	104	40.94	94	37.01	31	12.20	24	9.45	1	0.39
	cari ilin məzunları	175	79	31.10	59	23.23	22	8.66	15	5.91	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	79	25	9.84	35	13.78	9	3.54	9	3.54	1	0.39

Cədvəl 2.11 (ardı)

№	Ali təhsil müəssisəsi	Qəbul olanların sayı	Öz məzunları		Digər ali təhsil müəssisələrinin məzunları							
			sayı	faizi	Bakı şəhərinin dövlət a.t.m.		Regionların dövlət a.t.m.		Özəl a.t.m.		Xarici a.t.m.	
					sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
38	**Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası**	15	15	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	cari ilin məzunları	4	4	26.67	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	11	11	73.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
40	**Azərbaycan Kooperasiya Universiteti**	304	19	6.25	216	71.05	39	12.83	29	9.54	1	0.33
	cari ilin məzunları	186	9	2.96	137	45.07	26	8.55	14	4.61	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	118	10	3.29	79	25.99	13	4.28	15	4.93	1	0.33
41	**Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu**	8	5	62.50	0	0.00	0	0.00	3	37.50	0	0.00
	cari ilin məzunları	4	4	50.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	4	1	12.50	0	0.00	0	0.00	3	37.50	0	0.00
42	**Azərbaycan Universiteti**	179	12	6.70	138	77.09	12	6.70	16	8.94	1	0.56
	cari ilin məzunları	123	9	5.03	97	54.19	8	4.47	9	5.03	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	56	3	1.68	41	22.91	4	2.23	7	3.91	1	0.56
43	**Qərbi Kaspi Universiteti**	180	17	9.44	123	68.33	16	8.89	22	12.22	2	1.11
	cari ilin məzunları	128	11	6.11	91	50.56	11	6.11	15	8.33	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	52	6	3.33	32	17.78	5	2.78	7	3.89	2	1.11
44	**Xəzər Universiteti**	251	28	11.16	190	75.70	13	5.18	17	6.77	3	1.20
	cari ilin məzunları	138	18	7.17	104	41.43	8	3.19	8	3.19	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	113	10	3.98	86	34.26	5	1.99	9	3.59	3	1.20
45	**Bakı Avrasiya Universiteti**	90	3	3.33	66	73.33	10	11.11	11	12.22	0	0.00
	cari ilin məzunları	59	1	1.11	47	52.22	4	4.44	7	7.78	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	31	2	2.22	19	21.11	6	6.67	4	4.44	0	0.00
46	**Bakı Qızlar Universiteti**	27	2	7.41	18	66.67	3	11.11	4	14.81	0	0.00
	cari ilin məzunları	7	1	3.70	4	14.81	1	3.70	1	3.70	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	20	1	3.70	14	51.85	2	7.41	3	11.11	0	0.00
47	**Odlar Yurdu Universiteti**	328	28	8.54	230	70.12	31	9.45	36	10.98	3	0.91
	cari ilin məzunları	215	23	7.01	156	47.56	20	6.10	16	4.88	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	113	5	1.52	74	22.56	11	3.35	20	6.10	3	0.91
48	**Bakı Biznes Universiteti**	148	10	6.76	110	74.32	15	10.14	12	8.11	1	0.68
	cari ilin məzunları	120	7	4.73	90	60.81	13	8.78	10	6.76	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	28	3	2.03	20	13.51	2	1.35	2	1.35	1	0.68
49	**"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)**	38	0	0.00	5	13.16	25	65.79	8	21.05	0	0.00
	cari ilin məzunları	18	0	0.00	0	0.00	14	36.84	4	10.53	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	20	0	0.00	5	13.16	11	28.95	4	10.53	0	0.00
50	**Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası**	28	4	14.29	19	67.86	3	10.71	2	7.14	0	0.00
	cari ilin məzunları	18	2	7.14	13	46.43	2	7.14	1	3.57	0	0.00
	əvvəlki illərin məzunları	10	2	7.14	6	21.43	1	3.57	1	3.57	0	0.00
	Bütövlükdə	**12992**	**5007**	**38.54**	**6375**	**49.07**	**927**	**7.14**	**625**	**4.81**	**58**	**0.45**
	cari ilin məzunları	9503	4001	30.80	4505	34.68	637	4.90	359	2.76	1	0.01
	əvvəlki illərin məzunları	3489	1006	7.74	1870	14.39	290	2.23	266	2.05	57	0.44

3. REZİDENTURAYA QƏBUL

Rezidentura tibb ixtisasları üzrə əsas (baza ali) tibb təhsili əsasında həkim-mütəxəssis hazırlığı formasıdır. Burada təhsil dövlət standartı və proqramına uyğun olaraq hazırlanmış baza ali tibb təhsili proqramları əsasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 14 iyun 95 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Rezidenturada həkim-mütəxəssis hazırlığı aparılan ixtisasların təsnifatı"nda qeyd olunan həkim-mütəxəssis ixtisasları üzrə aparılır. Rezidenturada təhsil müddəti həkim-mütəxəssis ixtisaslarından asılı olaraq 2 ildən 5 ilə qədərdir. Rezidenturada həkim-mütəxəssis hazırlığı klinik baza olaraq Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilmiş elm, təhsil müəssisələri və klinikalarda aparılır. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları üçün rezidenturada təhsil dövlət sifarişi əsasında həyata keçirilir.

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 sentyabr 2009-cu il tarixli, 156 nömrəli fərmanı, "Rezidentura təhsilinin məzmunu və təşkili qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 18 mart 2010-cu il tarixli, 50 nömrəli və 2013-cü il 21 noyabr tarixli, 330 nömrəli qərarlarına əsasən rezidenturaya qəbul 2023-cü ildə də DİM tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada test üsulu ilə keçirilmişdir. Qəbul Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 fevral 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında rezidenturaya qəbul qaydaları" ilə tənzimlənib.

2010-cu ilin oktyabr ayından başlayaraq Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasında (indiki Dövlət İmtahan Mərkəzi) rezidenturaya qəbul imtahanlarının keçirilməsi ilə bağlı baza və ixtisas fənləri üzrə elmi-metodik seminarlar təşkil olunmuşdur. Növbəti illərdə seminarlarda qəbul proqramları müzakirə edilmiş, test tərtibi metodikası üzrə treninqlər keçirilmiş, mövcud test bankı yeni test tapşırıqları ilə zənginləşdirilmişdir. 2023-cü ildə də əsas (baza ali) tibb təhsilinin bütün istiqamətləri üzrə baza və ixtisas fənlərindən qəbul proqramları əlavə və düzəlişlər edilməklə təkmilləşdirilmiş, müvafiq kafedraların əməkdaşlarının iştirakı ilə müzakirə edilmiş, kafedra müdirləri ilə razılaşdırılmış və institut rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənmişdir.

Rezidenturaya qəbul qaydaları və baza fənləri üzrə qəbul proqramları, test tapşırıqlarının elmi-metodik izahı və tövsiyələr, test tapşırığı nümunələri 2023-cü ilin fevral ayında "Rezidentura" jurnalının 1-ci nömrəsində dərc olunaraq ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur. Rezidenturaya qəbul elanı və ixtisas fənləri üzrə qəbul proqramları, test tapşırıqlarının elmi-metodik izahı və tövsiyələr, test tapşırığı nümunələri "Rezidentura" jurnalının 2-ci nömrəsində, qəbul imtahanının II mərhələsi və ixtisas seçimi haqqında elan, qəbul aparılan ixtisasların siyahısı, qəbul imtahanının I mərhələsinin nəticələri, qəbul planı və namizədlər üçün tövsiyələr, 2022-ci ildə rezidenturaya qəbul müsabiqəsində baza tibb təhsili müəssisələrinin ixtisasları üzrə formalaşmış keçid balları isə jurnalın 3-cü nömrəsində dərc edilmişdir. Jurnalın 4-cü nömrəsində 2023-cü ildə rezidenturaya qəbul olanların adlı siyahısı və cari ildə klinik bazalar üzrə formalaşmış keçid balları verilmişdir.

2020-ci ildə rezidenturaya qəbulla bağlı müsabiqə şərtlərində bəzi dəyişikliklər edilib. Belə ki, imtahanın I mərhələsinin nəticəsi "məqbul" və ya "qeyri-məqbul"la qiymətləndirilib, imtahandan 40 və daha çox bal toplayan əsas (baza ali) tibb təhsilli namizədlər "məqbul" alaraq imtahanın II mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanıblar. Bundan başqa, imtahanın I mərhələsində "məqbul" alanların nəticəsi 5 (beş) il qüvvədə qalır, yəni onlar 5 (beş) il ixtisas fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanına buraxılırlar. Rezidenturaya qəbulun I mərhələsinə əsas (baza ali) tibb təhsilinin III kursunu tam bitirmiş (III, IV və V kurs) tələbələr də buraxılıblar. Bu imtahandan "məqbul" alan tələbələr isə ixtisas fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanına rezidenturaya qəbul olunmaq hüququ əldə etdikdən sonra buraxılacaqlar.

Rezidenturaya qəbul aparılan ixtisaslar əsas (baza ali) tibb təhsilinə uyğun olaraq istiqamətlər üzrə qruplaşdırılıb. 3.1 saylı cədvəldə həm bu istiqamətlərin, həm də hər bir istiqamət üzrə imtahan verilən baza və ixtisas fənlərinin siyahısı təqdim edilib.

Cədvəl 3.1

ƏSAS (BAZA ALİ) TİBB TƏHSİLİ İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ İMTAHAN BAZA VƏ İXTİSAS FƏNLƏRİ

İstiqamətin adı	Baza fənləri	İxtisas fənləri
I. Müalicə işi, pediatriya	İnsan anatomiyası Histologiya İnsan fiziologiyası Patologiya (patoloji anatomiya, patoloji fiziologiya) Mikrobiologiya Farmakologiya Biokimya	Daxili xəstəliklər (kardiologiya, pulmonologiya, qastroenterologiya, endokrinologiya, nefrologiya, hematologiya, nevrologiya, yoluxucu xəstəliklər, psixiatriya) Cərrahlıq (ümumi cərrahlıq, cərrahi xəstəliklər, uşaq cərrahlığı) Mamalıq və ginekologiya Uşaq xəstəlikləri (uşaq xəstəliklərinin propedevtikası, neonatologiya)
II. Stomatologiya	İnsan anatomiyası Histologiya İnsan fiziologiyası Patologiya (patoloji anatomiya, patoloji fiziologiya) Mikrobiologiya Farmakologiya Biokimya	Terapevtik stomatologiya Ortopedik stomatologiya Üz-çənə cərrahiyyəsi Uşaq stomatologiyası
III. Tibbi profilaktika	İnsan anatomiyası Histologiya İnsan fiziologiyası Patologiya (patoloji anatomiya, patoloji fiziologiya) Mikrobiologiya Farmakologiya Biokimya	Yoluxucu xəstəliklər Gigiyena (ümumi gigiyena, kommunal gigiyena, qidalanma gigiyenası, əmək gigiyenası) Epidemiologiya

2023-cü ildə rezidenturaya qəbul Səhiyyə Nazirliyi sistemi üzrə 19 klinik bazaya aparılıb. Rezidenturaya Azərbaycan və rus bölmələrinin birgə müsabiqəsi üçün ümumilikdə 612 plan yeri ayrılmışdı (onlardan 31 plan yeri Hərbi Tibb Fakültəsi, 40 plan yeri isə İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı üçün nəzərdə tutulmuşdur). 3.2 saylı cədvəldən də göründüyü kimi, rezidenturaya ən çox qəbul planı Azərbaycan Tibb Universitetinin payına düşüb (264 yer – Hərbi Tibb Fakültəsi də daxil olmaqla). Bu təhsil müəssisəsinin qəbul planı ümumilikdə rezidentura üçün ayrılmış qəbul planının 43.14%-ni təşkil edib.

Cədvəl 3.2

QƏBUL PLANININ KLİNİK BAZALAR ÜZRƏ PAYLANMASI

№	Müəssisənin adı	İstiqamətlər*					Bütöv-lükdə
		I	II	III	I, II, III	I, III	
1	Azərbaycan Tibb Universiteti	163	18	27	0	25	233
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi sistemi üçün)	8	0	0	0	1	9
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi sistemi üçün)	20	0	0	0	1	21
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti sistemi üçün)	1	0	0	0	0	1

Cədvəl 3.2 (ardı)

№	Müəssisənin adı	İstiqamətlər*					Bütöv-lükdə
		I	II	III	I, II, III	I, III	
2	Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	6	0	0	0	0	6
3	Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu	50	5	9	0	3	67
4	Milli Onkologiya Mərkəzi	4	0	1	0	0	5
5	M.A.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzi	14	0	0	0	0	14
6	Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzi	8	0	0	0	0	8
7	Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyi	7	0	0	0	0	7
8	Elmi-Tədqiqat Mamalıq və Ginekologiya İnstitutu	6	0	0	0	0	6
9	K.Y.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutu	10	0	0	0	0	10
10	Elmi-Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutu	4	0	0	0	3	7
11	Elmi-Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu	8	0	0	0	0	8
12	Respublika Narkoloji Mərkəzi	11	0	0	0	0	11
13	Mərkəzi Klinika	38	0	2	0	0	40
14	Elmi-Tədqiqat Tibbi Bərpa İnstitutu	4	0	0	0	0	4
15	Psixi Sağlamlıq Mərkəzi	3	0	0	0	0	3
16	Bakı Sağlamlıq Mərkəzi	30	0	1	0	0	31
17	Naxçıvan Dövlət Universiteti	37	6	4	2	1	50
18	İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	40	0	0	0	0	40
19	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin Tibbi Xidmət İdarəsinin Mərkəzi Hospitalı	29	0	2	0	0	31
C Ə M İ		**501**	**29**	**46**	**2**	**34**	**612**

*(İstiqamətlər: I – Müalicə işi, pediatriya; II – Stomatologiya; III – Tibbi-profilaktika)

2022-ci illə müqayisədə qəbul planı müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə 130 yer, tibbi profilaktika istiqaməti üzrə 12 yer, stomatologiya istiqaməti üzrə 14 yer artmış, sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili ixtisası üzrə (I, II və III istiqamətlər üzrə birgə müsabiqə) 6 yer, yoluxucu xəstəliklər və tibbi mikrobiologiya ixtisasları üzrə (I, III istiqamətlər) 6 yer azalmışdı. Ümumilikdə qəbul planı 30.77% (144 yer) artmışdır.

Artıq üçüncü ildir ki, namizədlərə baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında (I mərhələdə) iki dəfə iştirak etmək üçün şərait yaradılır. Qəbul imtahanının I mərhələsinin 1-ci cəhdində iştirak etmək üçün ərizələrin qəbulu 2023-cü il aprelin 17-dən mayın 1-dək, 2-ci cəhdində iştirak etmək üçün isə iyunun 20-dən iyulun 4-dək internet vasitəsilə aparılıb. Namizədlər ekabinet.dim.gov.az internet səhifəsində "Şəxsi kabinet"lərini yaratdıqdan sonra, "Şəxsi kabinet"lərinin istifadəçi adı və parolundan istifadə edərək DİM-in internet saytının müvafiq səhifəsinə (eservices.dim.gov.az/erizerez/erize) daxil olaraq

“Namizədin elektron ərizəsi” formasını doldurub təsdiq ediblər. Müsabiqədə iştirak ödənişli olmuşdur. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər, Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə əsas (baza ali) tibb təhsili almış vətəndaşları imtahanda iştirak etmək üçün ”Namizədin elektron ərizəsi” formasını doldurduqdan sonra tələb olunan sənədlərin əslini şəxsən təqdim edərək elektron ərizələrini DİM-də yaradılmış Sənəd Qəbulu Komissiyalarında təsdiq etdiriblər.

Rezidenturada təhsil almaq üçün 1650 namizəd ərizə verib. Onların 38.00%-ni (627 nəfər) oğlanlar, 62.00%-ni (1023 nəfər) qızlar təşkil edib. Sənəd verənlərin 564 nəfəri (34.18%) əsas (baza ali) tibb təhsilini cari ildə başa vurub. Onlardan 223 nəfərini oğlanlar (39.54%), 341 nəfərini isə qızlar (60.46%) təşkil edib.

Baza ali tibb təhsili istiqamətləri üzrə qəbul planı, imtahanda iştirak etmək üçün təqdim edilən ərizələrin sayı və ərizə qəbulu mərhələsində müsabiqə vəziyyəti 3.3 saylı cədvəldə göstərilir.

Cədvəl 3.3

BAZA ALİ TİBB TƏHSİLİ İSTİQAMƏTLƏRİ VƏ BÖLMƏLƏR ÜZRƏ QƏBUL PLANI, NAMİZƏDLƏRİN ƏRİZƏLƏRİNİN PAYLANMASI VƏ MÜSABİQƏ VƏZİYYƏTİ

İstiqamət	Qəbul Planı*	Ərizələrin sayı			Müsabiqə vəziyyəti
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Cəmi	
I. Müalicə işi, pediatriya	537 (501)	1101	290	1391	2.6
II. Stomatologiya	31 (29)	95	12	107	3.5
III. Tibbi profilaktika	82 (46)	143	9	152	1.9
C Ə M İ	**612****	**1339**	**311**	**1650**	**2.7**

* Mötərizədə yalnız bu istiqamət üzrə ayrılan plan yerlərinin (digər istiqamətlərlə birgə olan plan yerləri istisna olunmaqla) sayı göstərilib.

** Müalicə işi, pediatriya, stomatologiya və tibbi profilaktika istiqamətləri üzrə 2 yer (sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili ixtisası üzrə), müalicə işi, pediatriya və tibbi profilaktika istiqamətləri üzrə 34 yer (tibbi mikrobiologiya və yoluxucu xəstəliklər ixtisasları üzrə) üçün birgə müsabiqə aparılıb.

3.3 saylı cədvəldən görünür ki, imtahanda iştirak etmək üçün ən çox ərizə müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə təqdim edilib. Ümumiyyətlə, ərizələrin sayı ötən illə müqayisədə müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə 2.05% (28 ərizə) artmış, stomatologiya və tibbi profilaktika istiqamətləri üzrə, uyğun olaraq 8.55% (10 ərizə) və 6.75% (11 ərizə) azalmışdı, bütün istiqamətlər üzrə isə ümumilikdə 0.43% (7 ərizə) artmışdır.

Ən yüksək müsabiqə vəziyyəti stomatologiya istiqaməti üzrə (bir yerə orta hesabla 3.5 ərizə), ən aşağı müsabiqə vəziyyəti isə tibbi profilaktika istiqaməti üzrə (bir yerə orta hesabla 1.9 ərizə) müşahidə olunub. Ümumilikdə ötən illə müqayisədə müsabiqə vəziyyəti 3.5-dən 2.7-yə qədər azalmışdır. Müsabiqə vəziyyətinin aşağı olması cari ildə plan yerlərinin sayının artması ilə əlaqədardır.

Rezidenturaya qəbul imtahanı iki mərhələdə keçirilib. I mərhələ üzrə imtahanın 1-ci cəhdi mayın 14-də, 2-ci cəhdi iyulun 16-da, II mərhələ üzrə imtahan isə avqustun 13-də keçirilib. Qəbul imtahanının hər iki mərhələsi Bakı və Naxçıvan şəhərlərində keçirilib. II mərhələyə imtahanın I mərhələsində nəticələri “məqbul” olan (40 və daha çox bal toplayan) və müsabiqədə iştirak etmək hüququ olan namizədlər buraxılıb. İmtahanın birinci mərhələsində namizədlərin baza ali tibb təhsili istiqamətinə müvafiq olaraq baza fənləri üzrə, ikinci mərhələsində isə ixtisas fənləri üzrə bilikləri yoxlanılıb. Namizədlərə hər mərhələdə 100 test tapşırığı təqdim olunub. Hər bir test tapşırığına düzgün cavab bir balla qiymətləndirilib, səhv cavablar namizədin imtahan nəticələrinə təsir göstərməyib. Hər mərhələdə imtahan suallarının cavablandırılmasına 2.5 saat vaxt ayrılıb.

İmtahanın I mərhələsində baza ali tibb təhsilinin bütün istiqamətləri üzrə patologiya bloku (patoloji fiziologiya) və insan fiziologiyası fənnindən son 5 sual açıq tipli test tapşırığı olub. İmtahanın II mərhələsində müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə daxili xəstəliklər blokundan, stomatologiya istiqaməti üzrə terapevtik stomatologiya fənnindən və tibbi profilaktika istiqaməti üzrə epidemiologiya fənnindən son 5

sual açıq tipli test tapşırığı olub. Hər iki mərhələdə sual kitabçaları fərdi qaydada çap olunub və imtahan zalları üzrə komplektləşdirilib. Sual kitabçaları imtahanın hər iki mərhələsində müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə 2 variantda, digər istiqamətlər üzrə isə 1 variantda, Azərbaycan və rus dillərində hazırlanıb. Bütövlükdə, imtahanlarda 24 sual kitabçasından və 2400 test tapşırığından istifadə edilib.

Qəbul imtahanının I mərhələsi üzrə 1-ci cəhdin nəticələri mayın 16-da, 2-ci cəhdin nəticələri iyulun 17-də, II mərhələsi üzrə nəticələr isə avqustun 15-də DİM-in internet saytında elan olunub.

Məlum olduğu kimi, əsas (baza ali) tibb təhsilinin III kursunu tam bitirmiş tələbələrə də (III, IV və V kurs tələbələri) baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında (I mərhələdə) iştirak etmək imkanı yaradılmışdır. Bu imkandan faydalanmaq üçün 640 tələbə (286 oğlan, 354 qız) müraciət etmiş, onların hamısı baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında iştirak etmiş və 372-si (155 oğlan, 217 qız) "məqbul" almışdır.

İmtahanın I mərhələsində iştirak edən 1650 namizəddən 1010-u (418 oğlan (41.39%), 592 qız (58.61%)) əvvəlki və cari ilin məzunları olmuşdur. Bu namizədlərdən 378-i (127 oğlan (33.60%), 251 qız (66.40%)) məqbul alaraq II mərhələdə iştirak etmək hüququ əldə etmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə əsas (baza ali) tibb təhsili istiqamətləri üzrə imtahanın I mərhələsində iştirak edən cari il məzunlarının nəticələrinin IV və V kurs tələbələrinin nəticələri ilə müqayisəsi təqdim olunmuşdur.

Cədvəldən də göründüyü kimi, 2023-cü ildə imtahanın I mərhələsində iştirak edən cari il məzunlarının bütövlükdə 44.38%-i, III, IV və V kurs tələbələrinin isə 58.13%-i "məqbul" almışdır. Qeyd etmək istərdik ki, cari il məzunlarının 202-si əvvəlki illərdə tələbə kimi imtahanın I mərhələsindən "məqbul" aldığı üçün cari ildə imtahanın I mərhələsində iştirak etməmişdir. Onları da nəzərə alsaq, bu halda cari il məzunlarından "məqbul" alanların nisbi sayı faktiki olaraq 64.52% olardı.

Cədvəl 3.4

ƏSAS (BAZA ALİ) TİBB TƏHSİLİ İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ İMTAHANIN I MƏRHƏLƏSİNDƏ İŞTİRAK EDƏNLƏRİN NƏTİCƏLƏRİNİN MÜQAYİSƏSİ

İstiqamət	İmtahanda iştirak edənlərin sayı		Məqbul alanların sayı və faizi			
			Cari ilin məzunları		IV və V kurs tələbələri	
	Cari ilin məzunları	IV və V kurs tələbələri	sayı	faizi	sayı	faizi
I. Müalicə işi, pediatriya	289	546	131	45.33	336	61.54
II. Stomatologiya	27	37	9	33.33	12	32.43
III. Tibbi profilaktika	40	57	18	45.00	24	42.11
C Ə M İ	**356**	**640**	**158**	**44.38**	**372**	**58.13**

3.1-3.3 saylı şəkillərdə qəbul imtahanının I mərhələsində iştirak edən əvvəlki illərin məzunlarının, cari il məzunlarının, III, IV və V kurs tələbələrinin ayrı-ayrılıqda topladıqları balların paylanma diaqramı təqdim edilib. Diaqramlar göstərir ki, əvvəlki illərin məzunlarının imtahandakı nəticələri digər imtahan iştirakçılarının nəticələrindən çox zəifdir. III, IV və V kurs tələbələrinin 58.13%-i imtahanın I mərhələsində ən azı 40 bal toplayıb. Bu cür nəticə göstərənlərin nisbi sayı cari ilin məzunları arasında 44.39%, əvvəlki illərin məzunları arasında isə 33.64% təşkil edib. Əvvəlki illərin məzunlarının böyük hissəsi (66.36%-i) 40 baldan aşağı nəticə göstərdiyinə görə məqbul nəticə əldə edə bilməmişdir. Təhlil zamanı bu namizədlərin hazırlıq səviyyəsinin digər imtahan iştirakçılarından aşağı olduğunu görürük. Fikrimizcə, bunun əsas səbəbi belə imtahan iştirakçıları arasında daha çox əvvəlki illərdə rezidenturaya qəbul ola bilməyənlərin üstünlük təşkil etməsidir.

QƏBUL İMTAHANININ
I MƏRHƏLƏSİNDƏ
(BAZA FƏNLƏRİ ÜZRƏ BİLİKLƏRİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ İMTAHANI) İŞTİRAK EDƏN
ƏVVƏLKİ İLLƏRİN MƏZUNLARININ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

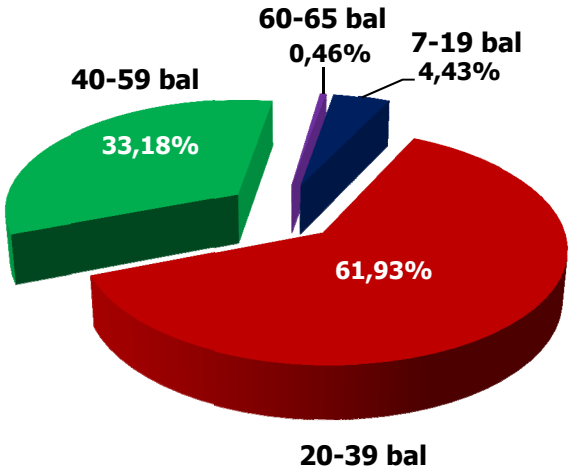

Şəkil 3.1

QƏBUL İMTAHANININ
I MƏRHƏLƏSİNDƏ
(BAZA FƏNLƏRİ ÜZRƏ BİLİKLƏRİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ İMTAHANI) İŞTİRAK EDƏN
CARİ İL MƏZUNLARININ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

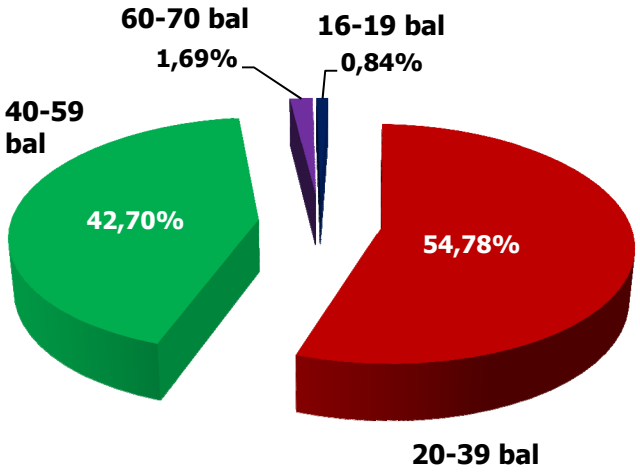

Şəkil 3.2

QƏBUL İMTAHANININ
I MƏRHƏLƏSİNDƏ
(BAZA FƏNLƏRİ ÜZRƏ BİLİKLƏRİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ İMTAHANI) İŞTİRAK EDƏN
IV VƏ V KURS TƏLƏBƏLƏRİNİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

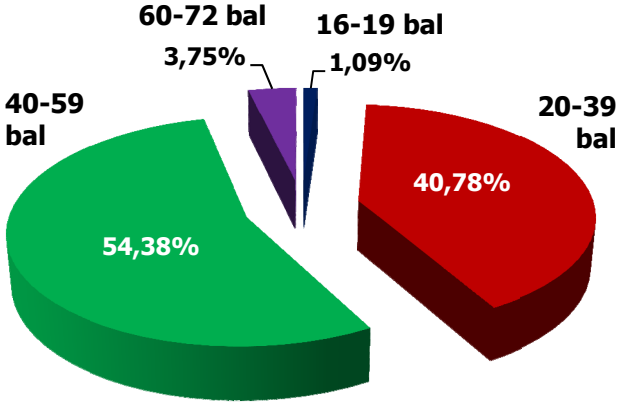

Şəkil 3.3

Cari ildə imtahanın I mərhələsində iştirak edənlərdən 378 nəfər əsas (baza ali) tibb təhsili istiqamətləri üzrə imtahanın II mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanmış və onlardan 314-ü nəfəri imtahanın II mərhələsində iştirak etmək üçün ərizə vermişdir. Bundan başqa, əvvəlki illərdə rezidenturaya qəbul imtahanının I mərhələsində iştirak edərək "məqbul" alan 620 nəfər də II mərhələdə iştirak etmək üçün ərizə vermiş və ümumilikdə II mərhələdə iştirak etmək üçün ərizə verənlərin sayı 934 nəfər olmuşdur. İmtahanın II mərhələsində 930 nəfər iştirak etmiş və bu namizədlərin çoxu (769 nəfər – 82.69%) müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmışdır. Onlardan 229 nəfəri oğlan (101 nəfər cari ilin məzunu), 540 nəfəri qız (200 nəfər cari ilin məzunu) olub.

İmtahanda və müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanan namizədlərin istiqamətlər üzrə sayı barədə məlumat 3.5 saylı cədvəldə təqdim olunur.

Cədvəl 3.5

ƏSAS (BAZA ALİ) TİBB TƏHSİLİ İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ QƏBUL PLANI, İMTAHANIN II MƏRHƏLƏSİNDƏ VƏ MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK ETMƏK HÜQUQU QAZANAN NAMİZƏDLƏRİN PAYLANMASI

İstiqamət	Qəbul planı*	İmtahanda iştirak edən namizədlərin sayı		Müsabiqədə iştirak etmək hüququ qazanmış namizədlərin sayı
		I mərhələ	II mərhələ**	
I. Müalicə işi, pediatriya	537 (31)	840 (38)	790 (84)	647 (59)
II. Stomatologiya	31 (0)	74	48	39
III. Tibbi profilaktika	82 (2)	96	92	83
C Ə M İ	**612 (31)**	**1010 (38)**	**930 (84)**	**769 (59)**

* mötərizədə, o cümlədən Hərbi Tibb Fakültəsi üzrə məlumat verilmişdir.

** II mərhələdə I mərhələ üzrə ən azı 40 bal toplayan namizədlər iştirak ediblər.

3.4 və 3.5 saylı şəkillərdə rezidenturaya qəbul olmaq üçün imtahanda iştirak edən cari və əvvəlki illərin məzunlarının I və II mərhələ üzrə topladıqları balların paylanma diaqramları təqdim edilib. I mərhələdə namizədlərin 37.43%-i (378 nəfər) "məqbul" almaq üçün qoyulan tələbi (40 və daha yüksək bal) ödəyib və bu namizədlər II mərhələdə iştirak etmək hüququ qazanıblar. Ötən il bu göstərici 30.96%-ə, 2021-ci ildə 41.91%-ə, 2020-ci ildə isə 53.46%-ə bərabər olub. I mərhələdə "məqbul" alanların nisbi sayını 2020-ci il ilə müqayisə etdikdə məlum olur ki, sonrakı illərdə bu göstərici üzrə azalma müşahidə olunur. Məlum olduğu kimi, rezidenturaya qəbul imtahanının I mərhələsində "məqbul" alanların nəticələri 5 il qüvvədə qalır və bu qayda ilk dəfə olaraq 2020-ci ildə tətbiq edilib. III, IV və V kursda təhsil alan tələbələr də bu imkandan istifadə edirlər. Bu səbəbdən də, 2020-ci ildən etibarən hər il rezidenturaya keçirilən qəbul imtahanın I mərhələsində "məqbul" alanların payının azalması müşahidə olunur. Belə ki, bu tələbələrin imtahanda iştirak etmələri növbəti illərdə imtahan verən seçmənin tərkibində yüksək hazırlıqlı namizədlərin nisbi çəkisinin azalması ilə nəticələnib.

Qəbul imtahanının II mərhələsində iştirak edən namizədlərin böyük hissəsi (769 nəfər, 82.69%-i) 50 baldan yuxarı nəticə göstərərək ixtisas seçiminə buraxılıb. Namizədlərin 17.31%-i isə 50 baldan aşağı nəticə göstərdiyi üçün ixtisas seçiminə buraxılmayıb.

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNDƏ (BAZA FƏNLƏRİ ÜZRƏ BİLİKLƏRİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ İMTAHANI) İŞTİRAK EDƏN NAMİZƏDLƏRİN (CARİ VƏ ƏVVƏLKİ İLLƏRİN MƏZUNLARI) TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI	QƏBUL İMTAHANININ II MƏRHƏLƏSİNDƏ (İXTİSAS FƏNLƏRİ ÜZRƏ BİLİKLƏRİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ İMTAHANI) İŞTİRAK EDƏN NAMİZƏDLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
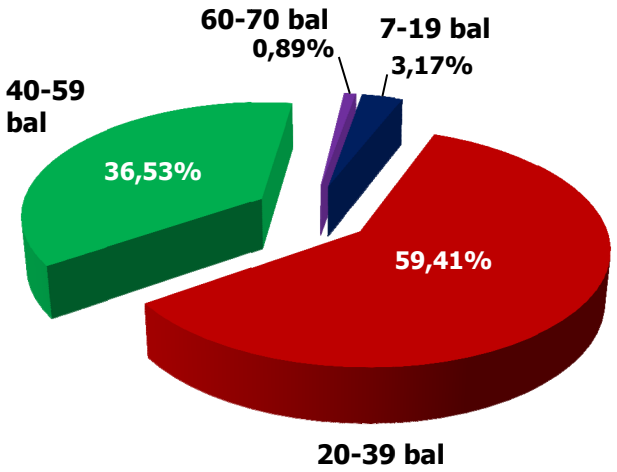 Şəkil 3.4	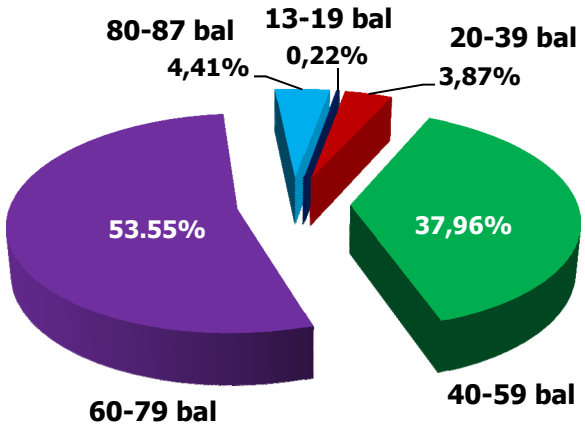 Şəkil 3.5

Qəbul imtahanının nəticələri əsasında reprezentativ seçməyə malik olan müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə I və II mərhələdə iştirak edən namizədlərin ayrılıqda topladıqları balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları və histoqramları müəyyənləşdirilib (3.6, 3.7 saylı cədvəllər və 3.1, 3.2 saylı qrafiklərə bax). Qrafiklərdə namizədlərin topladıqları balların paylanma histoqramı, riyazi gözləmə (orta qiyməti) (M) və namizədlər seçməsini sayca iki bərabər hissəyə ayıran mediana (Me) təsvir edilib. Balların paylanma histoqramı həm I mərhələdə, həm də II mərhələdə, demək olar ki, normal paylanmaya yaxındır.

Müalicə işi, pediatriya istiqaməti
(*I mərhələ, IV və V kurs tələbələri də nəzərə alınmaqla*)

Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları

Riyazi gözləmə :	38.36	Minimal bal :	7
Ortakvadratik meyil :	10.06	Maksimal bal :	72
Moda :	42	Namizədlərin sayı :	1386
Mediana :	38.03		

Cədvəl 3.6

Bal intervalları	Namiz. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Namiz. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Namiz. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	31 - 35	202	14.57	39.03	66 - 70	9	0.65	99.78
1 - 5	0	0.00	0.00	36 - 40	251	18.11	57.14	71 - 75	3	0.22	100.00
6 - 10	1	0.07	0.07	41 - 45	282	20.35	77.49	76 - 80	0	0.00	100.00
11 - 15	3	0.22	0.29	46 - 50	158	11.40	88.89	81 - 85	0	0.00	100.00
16 - 20	39	2.81	3.10	51 - 55	88	6.35	95.24	86 - 90	0	0.00	100.00
21 - 25	101	7.29	10.39	56 - 60	41	2.96	98.20	91 - 95	0	0.00	100.00
26 - 30	195	14.07	24.46	61 - 65	13	0.94	99.13	96 - 100	0	0.00	100.00

Qrafik 3.1

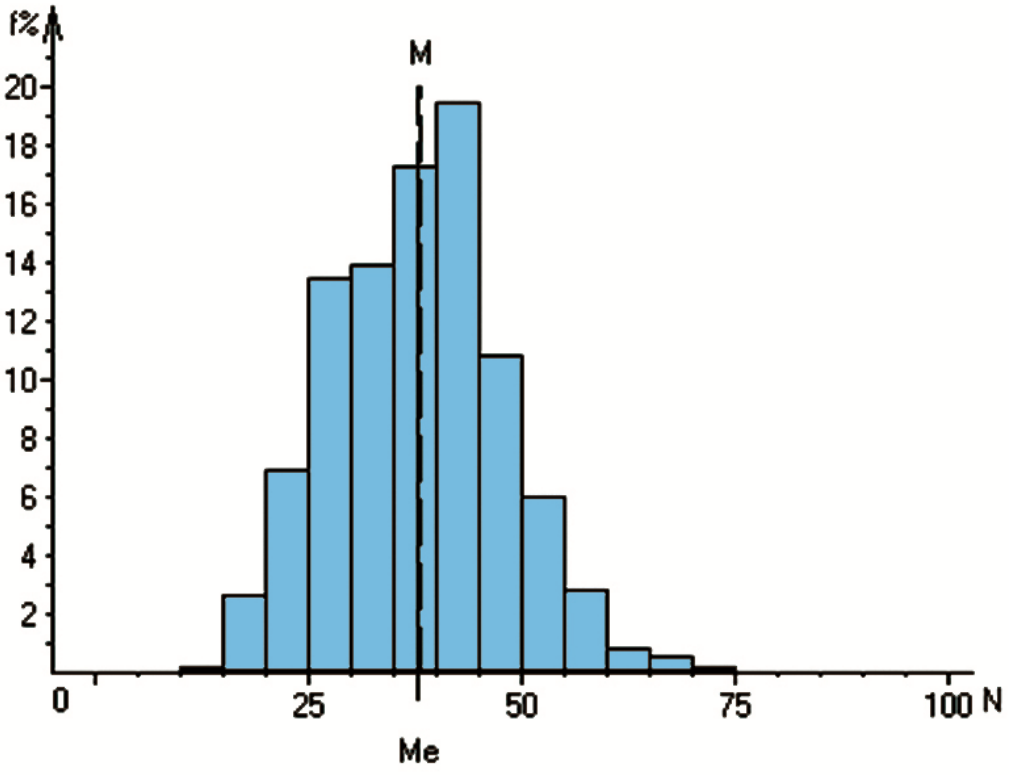

Müalicə işi, pediatriya istiqaməti
(*II mərhələ*)

Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları			
Riyazi gözləmə :	60.45	Minimal bal :	13
Ortakvadratik meyil :	11.50	Maksimal bal :	87
Moda :	62	Namizədlərin sayı :	790
Mediana :	60.95		

Cədvəl 3.7

Bal intervalları	Namiz. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Namiz. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Namiz. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	31 - 35	8	1.01	1.52	66 - 70	120	15.19	80.38
1 - 5	0	0.00	0.00	36 - 40	26	3.29	4.81	71 - 75	79	10.00	90.38
6 - 10	0	0.00	0.00	41 - 45	44	5.57	10.38	76 - 80	52	6.58	96.96
11 - 15	1	0.13	0.13	46 - 50	81	10.25	20.63	81 - 85	19	2.41	99.37
16 - 20	0	0.00	0.13	51 - 55	96	12.15	32.78	86 - 90	5	0.63	100.00
21 - 25	0	0.00	0.13	56 - 60	108	13.67	46.46	91 - 95	0	0.00	100.00
26 - 30	3	0.38	0.51	61 - 65	148	18.73	65.19	96 - 100	0	0.00	100.00

Qrafik 3.2

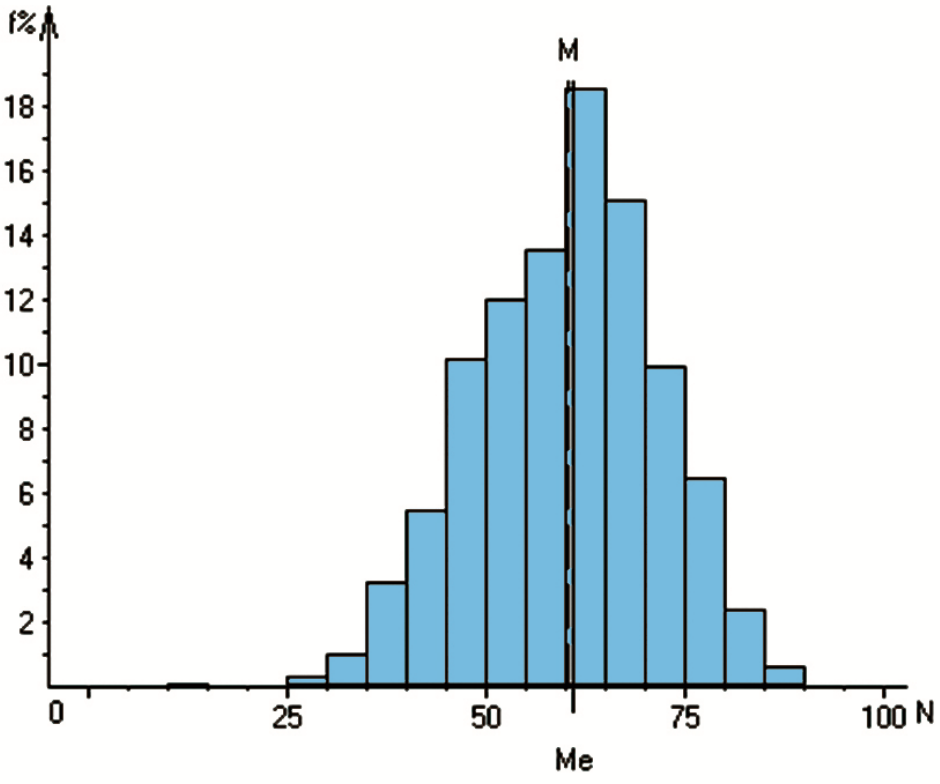

Rezidenturaya qəbul imtahanının II mərhələsində iştirak edənlər və qəbul olanlar seçmələri üzrə ayrılıqda ortastatistik namizədin portreti müəyyənləşdirilib. II mərhələ üzrə Azərbaycan bölməsində imtahanda iştirak edənlər seçməsini təmsil edən ortastatistik namizədin topladığı bal 60.91-ə, rus bölməsində 61.36-ya bərabərdir. Azərbaycan bölməsində rezidenturaya qəbul olanlar seçməsini təmsil edən ortastatistik namizədin imtahanın II mərhələsində topladığı bal 67.35-ə, rus bölməsində isə 66.64-ə bərabərdir. Təqdim edilən rəqəmlərdən də göründüyü kimi, bölmələr üzrə ayrılıqda namizədlərin imtahana hazırlığı və imtahan nəticələri çox az fərqlənir.

Müsabiqəyə buraxılan namizədlər malik olduqları əsas (baza ali) tibb təhsilinin istiqamətinə uyğun olaraq avqustun 17-dən 22-dək ixtisas seçimi aparıb. İxtisas seçiminə rezidenturaya qəbul imtahanındakı nəticələri Mərkəzin müəyyən etdiyi müsabiqə şərtini ödəyən – ixtisas fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında 50 və daha çox bal toplayan namizədlər buraxılıb.

İxtisas seçiminə kömək məqsədilə "Rezidentura" jurnalının 3-cü nömrəsində "Rezidentura üzrə ixtisas seçimi cədvəli" dərc olunub (cədvəl 3.8). Bununla da hər bir namizədə bitirdiyi istiqamətə uyğun olaraq səmərəli ixtisas seçimi imkanı yaradılıb.

Cədvəl 3.8

REZİDENTURA ÜZRƏ İXTİSAS SEÇİMİ CƏDVƏLİ

Əsas (baza ali) tibb təhsili üzrə istiqamətlər (fakültələr)	Rezidenturada həkim-mütəxəssis hazırlığı aparılan ixtisaslar
I. Müalicə işi, pediatriya	060901 - Anesteziologiya-reanimatologiya 060902 - Ümumi cərrahiyyə 060903 - Neyrocərrahiyyə 060904 - Plastik cərrahiyyə 060905 - Ürək-damar cərrahiyyəsi 060906 - Uşaq cərrahiyyəsi 060907 - Otorinolarinqologiya 060908 - Travmatologiya-ortopediya 060909 - Onkologiya 060910 - Urologiya 060911 - Oftalmologiya 060912 - Mamalıq-ginekologiya 060913 - Psixiatriya 060914 - Nevrologiya 060915 – Daxili xəstəliklər 060916 - Kardiologiya 060917 - Nefrologiya 060918 - Qastroenterologiya 060919 - Hematologiya 060920 - Dermatovenerologiya 060922 – Allerqologiya və immunologiya 060923 - Yoluxucu xəstəliklər 060924 - Revmatologiya 060925 - Endokrinologiya 060926 - Narkologiya 060927 - Fizioterapiya və tibbi bərpa 060928 - Ftiziatriya 060929 - Patoloji anatomiya, məhkəmə-tibbi ekspertiza 060930 - Pediatriya 060931 - Şüa terapiyası 060932 - Şüa diaqnostikası 060935 - Sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili 060937 – Tibbi mikrobiologiya 060939 - Tibbi genetika 060941 - Ailə təbabəti 060942 - Nüvə təbabəti 060949 - Uşaq və yeniyetmə psixiatriyası 060950 - Neonatologiya 060951 - Uşaq endokrinologiyası 060952 - Uşaq kardiologiyası 060953 - Uşaq nefrologiyası 060954 - Uşaq nevrologiyası 060955 - Uşaq qastroenterologiyası 060956 - Uşaq urologiyası 060957 - Uşaq yoluxucu xəstəlikləri 060958 - Uşaq ürək-damar cərrahiyyəsi

Cədvəl 3.8 (ardı)

Əsas (baza ali) tibb təhsili üzrə istiqamətlər (fakültələr)	Rezidenturada həkim-mütəxəssis hazırlığı aparılan ixtisaslar
II. Stomatologiya	060934 - Üz-çənə cərrahiyyəsi 060935 - Sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili 060943 - Endodontiya 060944 - Parodontologiya 060945 - Restorativ stomatologiya 060946 - Ortopedik stomatologiya 060947 - Uşaq stomatologiyası 060948 - Ortodontiya
III. Tibbi profilaktika	060935 - Sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili 060936 - Gigiyena 060937 - Tibbi mikrobiologiya 060938 - Laboratoriya işi 060940 - Epidemiologiya 060923 - Yoluxucu xəstəliklər

Seçilmiş ixtisasların ərizə formasında ardıcıllığını namizəd özü müəyyənləşdirib və o, topladığı ballara əsasən müsabiqədən keçdiyi ixtisasların birincisinə yerləşdirilib.

Müsabiqə zamanı balı eyni olan iki və daha çox namizədi fərqləndirmək üçün aşağıda qeyd edilən ardıcıllıqla əlavə göstəricilər nəzərə alınıb:

– əsas (baza ali) tibb təhsili üzrə ümumi orta müvəffəqiyyət göstəricisi (ÜOMG);

– baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanından toplanılan bal.

Müsabiqənin nəticələri avqustun 23-də elan edilib.

Müsabiqədə iştirak edən namizədlərin ərizələrinin rezidentura təhsilini həyata keçirən klinik bazalar üzrə paylanması 3.9 saylı cədvəldə təqdim edilib.

Cədvəl 3.9

MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN NAMİZƏDLƏRİN ƏRİZƏLƏRİNİN KLİNİK BAZALAR ÜZRƏ PAYLANMASI

№	Müəssisənin adı	Ərizələrin sayı			
		Müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə	Stomatologiya istiqaməti üzrə	Tibbi-profilaktika istiqaməti üzrə	Bütövlükdə
1	Azərbaycan Tibb Universiteti	579	39	77	695
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi sistemi üçün)	14	0	0	14
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi sistemi üçün)	41	0	0	41
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti sistemi üçün)	1	0	0	1
2	Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	172	0	0	172
3	Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu	498	38	67	603
4	Milli Onkologiya Mərkəzi	206	0	51	257
5	M.A.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzi	305	0	0	305
6	Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzi	253	0	0	253
7	Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyi	121	0	0	121
8	Elmi-Tədqiqat Mamalıq və Ginekologiya İnstitutu	255	0	0	255
9	K.Y.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutu	324	0	0	324

Cədvəl 3.9 (ardı)

№	Müəssisənin adı	Ərizələrin sayı			
		Müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə	Stomatologiya istiqaməti üzrə	Tibbi-profilaktika istiqaməti üzrə	Bütövlükdə
10	Elmi-Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutu	95	0	40	135
11	Elmi-Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu	147	0	0	147
12	Respublika Narkoloji Mərkəzi	60	0	0	60
13	Mərkəzi Klinika	453	0	56	509
14	Elmi-Tədqiqat Tibbi Bərpa İnstitutu	161	0	0	161
15	Psixi Sağlamlıq Mərkəzi	129	0	0	129
16	Bakı Sağlamlıq Mərkəzi	479	0	58	537
17	Naxçıvan Dövlət Universiteti	77	18	23	118
18	İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	69	0	0	69
19	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin Tibbi Xidmət İdarəsinin Mərkəzi Hospitalı	440	0	54	494
	C Ə M İ	**640**	**39**	**80**	**759**

Cədvəldən göründüyü kimi, müsabiqədə iştirak edən 759 namizədin 84.32%-i (640 nəfər) müalicə işi, pediatriya, 5.14%-i (39 nəfər) stomatologiya və 10.54%-i (80 nəfər) tibbi profilaktika istiqaməti üzrə imtahan verənlərdir.

Müsabiqədə iştirak edən namizədlərin 91.57%-i (695 nəfər) öz ərizəsində Azərbaycan Tibb Universitetinə (Hərbi Tibb Fakültəsi ilə birlikdə 98.95% (751 nəfər)), 79.45%-i (603 nəfər) Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutuna, 70.75%-i (537 nəfər) Bakı Sağlamlıq Mərkəzinə, 67.06%-i (509 nəfər) Mərkəzi Klinikaya, 65.09%-i (494 nəfər) Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin Tibbi Xidmət İdarəsinin Mərkəzi Hospitalına aid olan ixtisasları qeyd edib.

İmtahanlarda iştirak üçün qeydiyyatdan keçən namizədlərin 36.61%-i rezidenturaya qəbul olub. Əsas (baza ali) tibb təhsili istiqamətləri üzrə rezidenturaya qəbul olan namizədlərin sayı haqqında statistik məlumat 3.10 saylı cədvəldə təqdim edilir.

Cədvəl 3.10

ƏSAS (BAZA ALİ) TİBB TƏHSİLİ İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İstiqamət	Qəbul planı*	Qəbul olanların sayı			Qəbul olub (%)
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Cəmi	
I. Müalicə işi, pediatriya	504 (31) **	388 (31)	114 (0)	502 (31)	99.60 (100.00)
II. Stomatologiya	30	25	3	28	93.33
III. Tibbi profilaktika	78	70	4	74	94.87
C Ə M İ	**612 (31)**	**483 (31)**	**121 (0)**	**604 (31)**	**98.69 (100.00)**

* Birgə müsabiqə aparılan ixtisaslar üzrə qəbul olanların paylanması nəzərə alınaraq əsas (baza ali) tibb təhsili istiqamətlərinin qəbul planları dəqiqləşdirilib (bax: cədvəl 3.3).

** Mötərizədə, o cümlədən Hərbi Tibb Fakültəsi üzrə məlumat verilmişdir.

Cədvəldən göründüyü kimi, müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə qəbul planı 99.60%, stomatologiya istiqaməti üzrə 93.33%, tibbi profilaktika istiqaməti üzrə isə 94.87% dolub. Qəbul planı ümumilikdə 98.69% yerinə yetirilib.

Rezidenturaya sənəd verənlərin 564 nəfərini əsas (baza ali) tibb təhsilini cari ildə başa vuranlar (39.54%-i oğlanlar, 60.46%-i qızlar) təşkil edib. Tibb təhsili istiqamətləri üzrə onların paylanması belədir: Müalicə işi, pediatriya – 471 nəfər, stomatologiya – 33 nəfər və tibbi profilaktika – 60 nəfər. Cari ilin məzunlarından qəbul imtahanının I mərhələsində 356 (bundan əlavə, 202 nəfər əvvəlki illərdə tələbə kimi imtahanın I mərhələsindən "məqbul" qiymət alıb), II mərhələsində isə 335 nəfər iştirak edib və onların 270-i (istiqamətlər üzrə, müvafiq olaraq 230, 9 və 31 nəfər) rezidenturaya qəbul olub. Cari il məzunlarının rezidenturaya qəbulolma göstəriciləri tam seçməyə nəzərən yüksək olub – 47.87%. Rezidenturaya qəbul olan məzunların 36.67%-ni oğlanlar, 63.33%-ni isə qızlar təşkil edib.

Əsas (baza ali) tibb təhsili istiqamətləri üzrə rezidenturaya sənəd verən və qəbul olan oğlan və qız namizədlərin sayı barədə məlumat 3.11 saylı cədvəldə göstərilib. Rezidenturaya sənəd verən və qəbul olan namizədlərin seçmələrində oğlan və qızların sayca nisbi çəkilərində qismən dəyişiklik baş verib. Belə ki, rezidenturaya sənəd verən namizədlərin 38.00%-ni oğlanlar, 62.00%-ni qızlar təşkil etdiyi halda, qəbul olanlar seçməsində namizədlərin 29.64%-i oğlanlar, 70.36%-i isə qızlardır. Ümumiyyətlə, 2023-cü ildə rezidenturaya qəbul olmaq üçün sənəd verən qız namizədlərin rezidenturaya qəbulolma göstəriciləri (41.54%) oğlan namizədlərin qəbulolma göstəricilərindən (28.55%) yüksəkdir.

Cədvəl 3.11

ƏSAS (BAZA ALİ) TİBB TƏHSİLİ İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ ƏRİZƏ VERƏN VƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ NAMİZƏDLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

İstiqamət	Ərizə verən				Qəbul olan			
	oğlanların		qızların		oğlanların		qızların	
	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi	sayı	faizi
I. Müalicə işi, pediatriya	560	40.26	831	59.74	160	31.87	342	68.13
II. Stomatologiya	41	38.32	66	61.68	10	35.71	18	64.29
III, Tibbi-profilaktika	26	17.11	126	82.89	9	12.16	65	87.84
C Ə M İ	**627**	**38.00**	**1023**	**62.00**	**179**	**29.64**	**425**	**70.36**

Rezidenturaya qəbul olan namizədlərin topladıqları balların paylanma diaqramı 3.6 saylı şəkildə təqdim olunub. Diaqramdan görünür ki, qəbul olanların 15.56%-nin topladığı bal 50-59, 77.65%-nin topladığı bal isə 60-79 bal diapazonlarında yerləşir. Qeyd edək ki, maksimal toplanıla bilən bal 100-ə bərabər olub.

Klinik bazalar üzrə rezidenturaya qəbul olan namizədlərin sayı və orta bal göstəriciləri 3.12 saylı cədvəldə təqdim edilib. Cədvəldən aydın olur ki, Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinə qəbul olan namizədlərin qəbul imtahanında topladıqları balların orta qiymətləri (həmin tibb müəssisələrinə qəbul olanları təmsil edən ortastatisik namizədin qəbul imtahanında topladığı bal) ən yüksəkdir. Bu klinik bazaya qəbul olan ortastatistik namizədin balı 79.333-ə bərabər olub.

QƏBUL OLAN NAMİZƏDLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

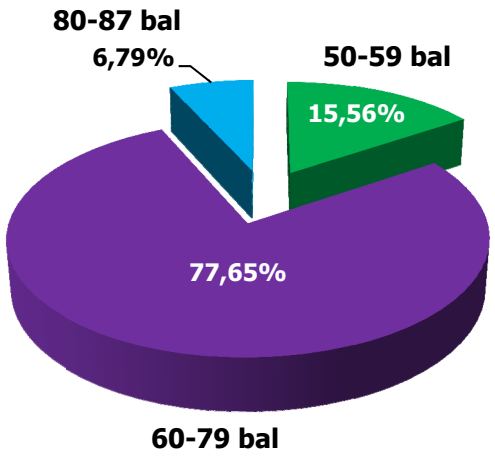

Şəkil 3.6

Nisbətən zəif hazırlıqlı namizədlər Respublika Narkoloji Mərkəzinə qəbul olublar (ortastatistik namizədin qəbul imtahanında topladığı balı 56.364-ə bərabərdir).

Naxçıvan Dövlət Universitetində 6 yer (bu təhsil müəssisəsi üçün ayrılmış plan yerlərinin 12.00%-i), Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda 1 yer (bu təhsil müəssisəsi üçün ayrılmış plan yerlərinin 1.49%-i), Azərbaycan Tibb Universitetində 1 yer (bu təhsil müəssisəsi üçün ayrılmış plan yerlərinin 0.43%-i) boş qalmışdır. Digər klinik bazalar üçün ayrılan plan yerləri tam dolub.

Cədvəl 3.12

KLİNİK BAZALAR ÜZRƏ REZİDENTURAYA QƏBUL OLAN NAMİZƏDLƏRİN SAYI VƏ ORTA BAL GÖSTƏRİCİLƏRİ

	Tibb müəssisələri	Qəbul planı	Qəbul olanların sayı			Orta bal
			oğlan	qız	cəmi	
1	Azərbaycan Tibb Universiteti	233	68	164	232	69.996
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi sistemi üçün)	9	9	0	9	59.000
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi sistemi üçün)	21	21	0	21	65.429
	Azərbaycan Tibb Universiteti Hərbi Tibb Fakültəsi (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti sistemi üçün)	1	1	0	1	63.000
2	Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	6	1	5	6	79.333
3	Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu	67	17	49	66	66.621
4	Milli Onkologiya Mərkəzi	5	0	5	5	70.200
5	M.A.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzi	14	3	11	14	63.286
6	Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzi	8	1	7	8	64.750
7	Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyi	7	2	5	7	61.714
8	Elmi-Tədqiqat Mamalıq və Ginekologiya İnstitutu	6	0	6	6	72.667
9	K.Y.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutu	10	1	9	10	66.800
10	Elmi-Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutu	7	2	5	7	61.857
11	Elmi-Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu	8	8	0	8	63.875
12	Respublika Narkoloji Mərkəzi	11	7	4	11	56.364
13	Mərkəzi Klinika	40	6	34	40	71.100
14	Elmi-Tədqiqat Tibbi Bərpa İnstitutu	4	1	3	4	63.500
15	Psixi Sağlamlıq Mərkəzi	3	0	3	3	65.667
16	Bakı Sağlamlıq Mərkəzi	31	3	28	31	69.484
17	Naxçıvan Dövlət Universiteti	50	12	32	44	58.091
18	İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	40	12	28	40	61.950
19	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin Tibbi Xidmət İdarəsinin Mərkəzi Hospitalı	31	4	27	31	70.129
	CƏMİ	**612**	**179**	**425**	**604**	**67.205**

Fənlər üzrə elmi-metodik təhlil və tövsiyələr

Ötən illərdə olduğu kimi, cari ildə də Azərbaycan Tibb Universitetinin professor-müəllim heyətinin iştirakı ilə 2023/2024-cü tədris ili üçün rezidenturaya qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş test tapşırıqlarının elmi-statistik təhlili aparılmışdır: ayrı-ayrı test tapşırıqları üzrə namizədlərin əldə etdikləri nəticələr təhlil edilib, onların cavablandırmaqda çətinlik çəkdikləri test tapşırıqları müzakirə olunub, tapşırıqların nisbətən çətin cavablandırılmasının səbəbləri araşdırılıb, bu səbəblərin aradan qaldırılması üçün müvafiq təklif və tövsiyələr hazırlanıb. Təhlillərdən əldə olunan nəticələr test bankının təkmilləşdirilməsi və zənginləşdirilməsi sahəsində işlər aparılarkən nəzərə alınır.

Qeyd etmək lazımdır ki, rezidenturaya qəbul imtahanı proqramları, eləcə də qəbul imtahanında istifadə olunacaq test tapşırıqlarının tipi və mürəkkəblik dərəcəsi haqqında məlumat, test tapşırığı nümunələri ilin əvvəlində "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı olan "Rezidentura" jurnalının 1-ci və 2-ci saylarında dərc edilmişdi.

Eyni zamanda imtahanlara hazırlaşanlara elmi-metodik kömək göstərilməsi məqsədi ilə imtahan fənləri üzrə qəbul proqramlarının mövzularını əhatə etməklə, qəbul imtahanlarında istifadəsi nəzərdə tutulan test modelinə uyğun elektron sınaq imtahanları keçirilmiş, eləcə də ***otk.az*** saytında onlayn sınaq imtahanları yerləşdirilmişdir. Bununla da namizədlərin imtahanlarda istifadə edilmiş test tapşırıqlarının məzmunu və forması ilə əvvəlcədən tanış olmalarına şərait yaradılmışdır.

2023/2024-cü tədris ili üçün rezidenturaya qəbul imtahanlarında da ayrı-ayrı fənlər üzrə istifadə olunan test tapşırıqlarının mövzu və bölmələr üzrə paylanmasında onların nəzəri və praktiki əhəmiyyəti nəzərə alınmışdır. Bütün istiqamətlər üzrə test blokuna terminoloji, faktoloji, ümumiləşdirmə, izahat tələb edən, uyğunluğun müəyyən edilməsi və təklif olunan fəaliyyət kateqoriyalı, çətinlik dərəcəsinə görə sadə, orta və mürəkkəb olan test tapşırıqları daxil edilmiş, bununla da namizədlərin qəbul proqramı üzrə materialı necə mənimsədiyini dəqiq qiymətləndirmək, eləcə də bilik və bacarıqlarını tətbiq etmək qabiliyyətlərini yoxlamaq mümkün olmuşdur.

Baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında istifadə olunan 100 test tapşırığından 10-u (insan fiziologiyası fənnindən və patologiya blokundan), ixtisas fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanında isə istifadə olunan 100 test tapşırığından 5-i (müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə daxili xəstəliklər blokundan, stomatologiya istiqaməti üzrə terapevtik stomatologiya fənnindən, tibbi profilaktika istiqaməti üzrə epidemiologiya fənnindən) açıq tipli olmuşdur.

Baza fənləri üzrə namizədlərin cavablandırmaqda çətinlik çəkdikləri bəzi test tapşırıqlarının izahını təqdim edirik. Təqdim olunan bu təhlillər baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanının 1-ci cəhdinin nəticələri əsasında hazırlanmışdır.

İnsan anatomiyası fənni üzrə "Sidik orqanlarının morfofunksional anatomiyası", "Duyğu orqanlarının morfofunksional anatomiyası", "Yuxarı və aşağı boş vena sistemləri", "Gövdənin əzələlərinin və fassiyalarının morfofunksional anatomiyası", "Kəllə sümükləri və onların birləşmələri", "Daxili orqanlar. Həzm sistemi orqanlarının morfofunksional anatomiyası", "Mərkəzi sinir sisteminin anatomiyası", "Ürək-qan damar sistemi. Ürəyin morfofunksional anatomiyası", "Kiçik və böyük qan dövranı damarları", "Vegetativ sinir sisteminin anatomiyası", "Ətraf əzələlərinin və fassiyalarının morfofunksional anatomiyası", "Qapı venası. Venoz anastomozlar", "Yuxarı ətraf sümükləri və onların birləşmələri" bölmələri üzrə bilikləri yoxlayan test tapşırıqları təqdim edilmişdi. Elmi-metodik təhlildən məlum olur ki, müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə namizədlər "Qapı venası. Venoz anastomozlar" bölməsi üzrə təqdim olunan test tapşırığının cavablandırılmasında daha çox çətinlik çəkmişlər. Həmin test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 9 saylı test tapşırığı

Bilavasitə qapı venasına ***açılmır***:

A) mədə çıxacağıönü venalar
B) öd kisəsi venaları
C) göbəkyanı venalar
D) sağ mədə venası
E) mədəaltı vəzi venaları

Namizədlərin 15,21%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı çətinlik dərəcəsinə görə mürəkkəbdir (doğru cavab: E).

Qapı venası qarın boşluğunda yerləşən tək orqanlardan (mədə, bağırsaqlar, dalaq, mədəaltı vəzi) venoz qanı toplayır. Bu vena təxminən 5 sm uzunluğunda olub, mədəaltı vəzi başının arxasında yuxarı və aşağı çöz venalarının (musariqə) və dalaq venasının birləşməsindən əmələ gəlir. Bilavasitə qapı venasına açılan venalara aiddir:

- sağ və sol mədə venaları;
- öd kisəsi venaları;
- göbəkyanı venalar;
- mədə çıxacağıönü venalar.

Digər venalar qapı venasını əmələ gətirən yuxarı və aşağı çöz və dalaq venalarına açılır. Bu venaları cədvəldə verildiyi kimi qruplaşdırmaq olar.

Yuxarı çöz venası	Acı və qalça bağırsaq venaları Mədəaltı vəzi venaları Mədəaltı vəzi-onikibarmaq bağırsaq venaları Qalça-çənbər bağırsaq venaları Sağ mədə-piylik venası Soxulcanabənzər çıxıntı venası
Aşağı çöz venası	Düz bağırsağın yuxarı venası Sol çənbər bağırsaq venası “S”-əbənzər bağırsaq venaları
Dalaq venası	Qısa mədə venaları Sol mədə-piylik venası Mədəaltı vəzi venaları

Cədvəldən göründüyü kimi, mədəaltı vəzi venaları bilavasitə qapı venasına deyil, yuxarı çöz venasına və dalaq venasına açılır.

Namizədlərin 27,59%-i C cavab variantını doğru cavab kimi seçmişdir. Lakin qaraciyərin girdə bağı daxilində yerləşən, onun mənfəzinin qalığı olan, başlanğıcını qarının ön divarından və göbək nahiyəsindən götürən göbəkyanı venalar bilavasitə qapı venasına açılır (bax: V.B.Şadlinski, Ş.İ.Qasımov, N.T.Mövsümov. İnsan anatomiyası. III cild, 2019, s. 250; Şadlinski V.B., Qasımov Ş.İ., İsayev A.B., Hüseynov B.M. İnsan anatomiyası. Rezidenturaya hazırlaşanlar üçün vəsait. TQDK – “Abituriyent”, Bakı: 2015, s. 317; Шадлинский В.Б., Касумов Ш.И., Исаев А.Б., Гусейнов Б.М. Анатомия человека /пособие для поступающих в резидентуру. ГЭЦ: Print House Poliqrafaz, Баку: 2020, с. 315; Шадлинский В.Б., Сапин М.Р., Мовсумов Н.Т. Анатомия человека. II том, Баку: Муаллим, 2010, с. 152). Dərslik və dərs vəsaitlərində test tapşırığının şərtində göstərilən venalar haqqında ətraflı məlumat verilməsinə baxmayaraq, namizədlərin bu test tapşırığını cavablandırarkən səhvə yol vermələrinin səbəbi qapı venasının köklərinə dair kifayət qədər biliyə malik olmamalarıdır.

2023-cü ildə də ***histologiya*** fənni (sitologiya, embriologiya, ümumi və xüsusi histologiya) üzrə 7 test tapşırığı təqdim edilib. Bu tapşırıqlar “Toxumalar: təsnifatı, quruluş-funksiya səciyyəsi”, “Ürək-damar, immun müdafiə sistemi orqanlarının ümumi quruluş-funksiya səciyyəsi. Qanyaranma”, “Embriologiya bioloji inkişafın bir hissəsi kimi. Progenez. Meyoz. Hüceyrənin diferensiasiyası, ölümü. Toxuma, orqanların və sistemlərin inkişafı”, “Sinir, duyğu, dəri, endokrin sistem, orqanların ümumi quruluş-funksiya səciyyəsi”, “İfrazat, cinsiyyət sistemi orqanlarının ümumi quruluş-funksiya səciyyəsi”, “Həzm, tənəffüs sistemi orqanlarının ümumi quruluş-funksiya səciyyəsi” , “Hüceyrə, plazmalemma, sitoskelet, orqanellər və əlavələr” bölmələrini əhatə etmişdir. Elmi-metodik təhlildən aydın olur ki, bu il də namizədlər histologiya fənni üzrə təqdim olunan bir çox test tapşırıqlarının cavablandırılmasında çətinlik çəkmişlər. Bu fənn üzrə namizədlərin daha çox çətinlik çəkdiyi (müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə) test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 20 saylı test tapşırığı

Qalxanabənzər vəzidə yerləşən kalsitoninositlər üçün ***yanlış*** mülahizədir.

A) Follikullar arasında yerləşə bilirlər.
B) Apikal hissəsi follikul mənfəzinə çatır.
C) Diffuz endokrin sistemə aiddirlər.
D) Follikulun divarında bazal membrana söykənirlər.
E) Ölçülərinə görə tirositlərdən iridirlər.

Namizədlərin 14,81%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı “Sinir, duyğu, dəri, endokrin sistem, orqanların ümumi quruluş-funksiya səciyyəsi” bölməsinin “Endokrin sistem” mövzusuna aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə mürəkkəbdir (doğru cavab: B).

Periferik endokrin sistemə aid olan qalxanabənzər vəzi embrional inkişaf zamanı öz başlanğıcını udlaq entodermasından götürür. Vəzin əsas kütləsini məhz bu mənbədən inkişaf edən T-tirositlər təşkil edir. Bu hüceyrələr qalxanabənzər vəzinin funksional vahidi hesab edilən follikulların divarında yerləşir. Lakin bətndaxili inkişafın sonrakı dövründə vəzin mayasına doğru IV udlaq ciblərindən "ultimobronxial cisimciklər" adlanan hüceyrələr qrupu miqrasiya edərək vəzin parenximasında səpələnir. Bu hüceyrələr qalxanabənzər vəzinin ikinci tip endokrin hüceyrələri olan kalsitoninositlərə (parafollikulyar hüceyrələrə) diferensiasiya edirlər. Kalsitoninositlər diffuz endokrin sistemə aid edilir. Beləliklə, qalxanabənzər vəzidə iki tip endokrin hüceyrə ayırd edilir: T-tirositlər və C-tirositlər (parafollikulyar hüceyrələr və ya kalsitoninositlər).

Mənşəcə müxtəlif olan bu hüceyrələr bir-birindən morfofunksional xüsusiyyətlərinə görə də fərqlənir. Vəzin struktur vahidini təşkil edən və müxtəlifölçülü girdə strukturlar olan follikulların divarı, əsasən, T-tirositlərdən ibarətdir. Bu hüceyrələr qalxanabənzər vəzinin yod tərkibli əsas hormonlarını – triyodtironin və tiroksin sintez edir.

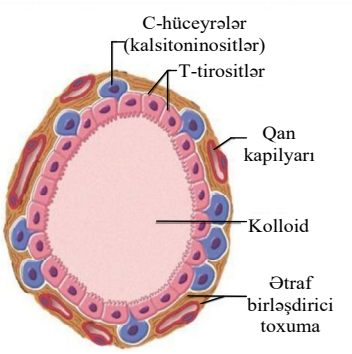

C-hüceyrələr və ya kalsitoninositlər isə follikulların divarından T-tirositlərin arasında, həmçinin az miqdarda follikullararası arakəsmələrdə rast gəlinən endokrin hüceyrələrdir. Bunlar, ümumilikdə qalxanabənzər vəzinin bütün hüceyrələrinin 0,1%-ni təşkil edir.

Namizədlərin 35,09%-i kalsitoninositlərin tirositlərdən iri olması əlamətini onlara xas olmayan xüsusiyyət hesab edərək yanlış E cavab variantını seçmişlər. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, bu hüceyrələr ölçülərinə görə nisbətən iri olub, follikulun divarında, bazal zarın üzərində yerləşsələr də, T-tirositlərdən fərqli olaraq, onların apikal hissəsi follikulun mənfəzinə – kolloidə çatmır (bax: Xüsusi histologiya /prof. E.K Qasımovun redaktəsi ilə. Bakı: Azərnəşr, 2015, s. 77; Султанова Т.А., Эюбова Г.М., Наджафова Т.М. Гистология (цитология, эмбриология, общая и частная гистология /пособие для поступающих в резидентуру. ГЭЦ: Print House Poliqrafaz, Баку: 2019, с. 327; Кузнецов С.Л., Мушкамбаров Н.Н. Гистология, цитология и эмбриология. Учеб. для мед. ВУЗ-ов. М.: ООО "МИА", 2016, с. 394). Hematoksilin və eozinlə boyanmış histoloji preparatlarda onların sitoplazması açıq rəngə malik olur. Kalsitoninositlər peptid təbiətli kalsitonin sintez edirlər. Kalsitonin qanda Ca^{2+} ionlarının miqdarını tənzimləyir, bu da orqanizmin dayaq-hərəkət aparatının fəaliyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Kalsitoninositlərin fəaliyyəti hipofizdən asılı deyil, qanda kalsium ionlarının miqdarı ilə tənzimlənir.

İnsan fiziologiyası fənnindən "Oyanan toxumaların ümumi fiziologiyası", "Vegetativ funksiyaların sinir tənzimi", "Əzələlərin fiziologiyası", "Daxili sekresiya vəzilərinin fiziologiyası. Fizioloji funksiyaların hormonal tənzimi", "İfrazat sisteminin fiziologiyası", "Orqanizmin inteqrativ fəaliyyəti", "Maddələr və enerji mübadiləsi. Qidalanma", "Ürək fəaliyyətinin fiziologiyası", "Tənəffüs sisteminin fiziologiyası", "Damar sisteminin fiziologiyası", "Ali sinir fəaliyyəti", "Sinir hüceyrələrinin fiziologiyası", "Analizatorlar (sensor sistem)", "Mərkəzi sinir sisteminin ümumi fiziologiyası" və "Həzm sisteminin fiziologiyası" bölmələri üzrə bilik və bacarıqları yoxlayan test tapşırıqları təqdim edilmişdir. Namizədlər müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə daha çox "Damar sisteminin fiziologiyası" bölməsinə aid olan test tapşırığının həllində çətinlik çəkmişlər. Onların bu fənn üzrə cavablandırmaqda çətinlik çəkdikləri test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 92 saylı test tapşırığı

Qan cərəyanına qarşı əsas müqavimət yaranır:

A) arteriolalarda B) kapilyarlarda C) aortada
D) boş venalarda E) venulalarda

Namizədlərin 22,31%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı çətinlik dərəcəsinə görə sadədir (doğru cavab: A)

"Damarların funksional xüsusiyyətləri" mövzusunda göstərilir ki, rezistiv damarlara kiçik diametrli arteriyalar və arteriolalar aiddir. Namizədlərin 21,70%-nin seçdiyi B cavab variantında verilmiş kapilyarlar, əsasən, mübadilə damarlarıdır. Bu damarlarda qanın axması kapilyarönü arteriolaların və sfinkterlərin funksional vəziyyətindən asılı olur, yəni onlar böyük müqavimət göstərmək imkanına malik deyil (bax: Физиология человека. /Под ред. В.М. Покровского и Г.Ф. Коротько. 2-е изд. М.: Медицина, 2003, с.

308; Бахшиева З.Т. и др. Нормальная физиология. /пособие для поступающих в резидентуру/. ГЭЦ. Баку: 2019, с.219, 220; A.M.Məmmədov, K.V.Sudakov. Normal fiziologiya. Bakı, "Təbib", 2012, II cild, s.46-47; Физиология человека. Атлас динамических схем./Под ред. акад.РАМН К.В.Судакова. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009, с.180; К.В. Судаков, Нормальная физиология, М.: Мед.инф.агентсво, 2015, с.312).

Namizədlərin 31,03%-nin seçdiyi C cavab variantında verilmiş aorta, eləcə də ağciyər arteriyaları və böyük diametrli arteriyalar amortizasiya edən damarlardır. Vena damarları isə divarlarının yüksək dartıla bilmək xüsusiyyətinə malik olması ilə əlaqədar çoxlu qan saxlamaqla "tutumlu damarlar" rolunu oynayır.

Patologiya bloku üzrə ***patoloji anatomiya*** fənnində "Tənəffüs sistemi xəstəlikləri. Peşə xəstəlikləri", "Şişlər", "Vərəm", "Daxili cinsiyyət üzvlərinin və süd vəzilərinin xəstəlikləri. Hamiləlik patologiyaları. Daxili sekresiya vəzilərinin xəstəlikləri. Avitaminozlar. Sümük-əzələ sistemi xəstəlikləri", "İltihab", "İnfeksion xəstəliklər (ümumi hissə). Virus infeksiyaları və rikketsiozlar", "Sinir sisteminin xəstəlikləri", "Parenximatoz, mezenximal və qarışıq distrofiyalar (degenerasiya)", "Xüsusi patologiya. Ümumi hissə. Ürək-damar sistemi xəstəlikləri", "Patoloji anatomiyanın tədqiqat üsulları. Autopsiya, biopsiya, eksperimental patologiya. Hüceyrə patologiyası", "Qaraciyər xəstəlikləri. Öd yolları xəstəlikləri", "Qan sistemi xəstəlikləri" bölmələri üzrə bilik və bacarıqları yoxlamağa imkan verən test tapşırıqlarından istifadə edilmişdir.

Müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə namizədlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 68 saylı test tapşırığı

Perls reaksiyası zamanı toxumalarda hemosiderin qranulları boyanır:

A) yaşılımtıl-göy rəngə B) tünd qəhvəyi rəngə C) sarımtıl-boz rəngə
D) qara rəngə E) qızılı rəngə

Namizədlərin 18,46%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı "Parenximatoz, mezenximal və qarışıq distrofiyalar (degenerasiya)" bölməsinə aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə sadədir (doğru cavab: A).

Perls reaksiyasından toxumalarda dəmir tərkibli piqmentləri (ferritin, hemosiderin) təyin etmək üçün istifadə edilir. Hemosiderin pas rəngli piqmentdir, ferritinin polimeridir, hüceyrə zülalları, qlikozaminqlikanlar və lipidlərlə rabitələnmiş kolloid dəmir hidroksiddən ibarətdir. O, suda həll olmur, buna görə də hemosiderində olan dəmir çətin mobilizasiya olunur və praktik olaraq orqanizm tərəfindən istifadə edilmir. Hemosiderin, əsasən, dalaqda, qaraciyərdə, limfa düyünlərində, sümük iliyində, eləcə də digər orqan və toxumalarda olan makrofaqlarda hemin parçalanması zamanı əmələ gəlir. Hemosiderinin külli miqdarda toplanması hemosideroz adlanır. Yerli və ümumi hemosideroz ayırd edilir (bax: Həsənov Ə.B. Patoloji anatomiya. Dərslik. Bakı: Elm, 2003, s. 55; Həsənov Ə.B., Məmmədov N.R. Patoloji anatomiya /Rezidenturaya hazırlaşanlar üçün vəsait. DİM, Bakı: Print House İndigo, 2022, s.39; Robbins, Kumar V., Abdul K. Abbas, N. Fausto, Ricard N. Mitchell. Basic Pathology. 8-th edition. 2007, p. 26).

Yerli hemosideroz damardan kənar (ekstravaskulyar) hemoliz zamanı qansızma ocaqlarında, eləcə də xroniki venoz durğunluq şəraitində eritrositlərin diapedezi nəticəsində (məsələn, ağciyərlərdə) meydana çıxır. Venoz durğunluqla əlaqədar ağciyərlərdə hemosiderozla yanaşı skleroz da inkişaf edir, buna görə də proses ağciyərlərin boz bərkiməsi adlanır. Xroniki ürək çatışmazlığı zamanı (ürək qüsurları, ürəyin xroniki işemik xəstəliyi və s.) kiçik qan dövranında durğunluq nəticəsində ağciyər kapilyarları kəskin genişlənir, doluqanlı olur, qan plazması və eritrositlər damarlardan xaricə süzülür, alveollararası arakəsmələrə və alveollara toplanır. Bir müddət sonra (2–3 gün) eritrositlər hemolizə uğrayır, ayrılan hemoqlobin alveol makrofaqları tərəfindən udulur və hemosiderin əmələ gəlir. Hemosiderini udmuş makrofaqlar pas rəngində olduqları üçün ağciyərlər boz rəng alır.

Ümumi (yayılmış) hemosideroz damardaxili (intravaskulyar) hemoliz nəticəsində inkişaf edir. Hemosiderin hepatositlərdə, qaraciyər, dalaq, sümük iliyi və digər orqanların makrofaqlarında əmələ gəlir. Əksər hallarda bu zaman piqment parenximatoz hüceyrələri zədələmir və orqanların funksiyasının pozulmasına səbəb olmur.

Hemosiderin hüceyrələrdə hematoksilin və eozinlə boyama zamanı qızılı-sarı və ya qızılı-qəhvəyi dənələr şəklində aşkar edilir. Perls reaksiyası zamanı (kəsiklərə sarı qan duzu və xlorid turşusu ilə təsir etdikdə) isə bu qranullar Berlin abısının əmələ gəlməsi hesabına yaşılımtıl-göy rəng əldə edir, bu zaman nüvələr qırmızı, kollagen tərkibli toxumalar al-qırmızı rəngə boyanır. Perls reaksiyasından toxumalarda qansızmaların təyini (xüsusən, çürümüş meyitlərdə zədələnmələrin həyatiliyinin təyini) üçün geniş istifadə edilir.

Patoloji fiziologiya fənnində isə "Qanın formalı elementlərinin patologiyası", "Toxuma inkişafının patologiyası. Şişlər", "Böyrəklərin patofiziologiyası", "Hipoksiyalar", "İrsiyyətin və konstitusiyanın patologiyada rolu", "İltihab", "Endokrin sisteminin patofiziologiyası", "Allergiya", "Tipik patoloji proseslər. Hüceyrə zədələnməsi", "Mübadilə pozulmaları", "Kalsium-fosfor və mikroelement mübadiləsinin pozulması", "Sinir sisteminin patofiziologiyası", "Tənəffüs sisteminin patofiziologiyası" mövzuları üzrə bilik və bacarıqları yoxlamağa imkan verən test tapşırıqlarından istifadə edilmişdir. Aparılmış elmi-metodik təhlil zamanı aşkar olunmuşdur ki, müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə "Allergiya" bölməsinə aid olan test tapşırığının cavablandırılmasında namizədlər çətinlik çəkmişlər. Həmin test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 74 saylı test tapşırığı

Bronxial astmanın inkişaf mexanizmində rol ***oynamır***:

A) prostasiklin
B) trombositləri fəallaşdıran amil
C) ləng təsirli anafilaksiya maddəsi
D) histamin
E) prostaqlandin $F_{2\alpha}$

Namizədlərin 18,86%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı "Allergiya" bölməsinə aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə sadədir (doğru cavab: A).

Məlumdur ki, allergik reaksiyalar atopik, sitotoksik, immun kompleks və ləng gedişli olmaqla 4 qrupa bölünür (bax: Əliyev S.C., Əliyev M.X., Əliyeva C,T., Pənahova S.R. /dərs vəsaiti. DİM, Bakı: Print House Poliqrafaz, 2023, s. 144; Алиев С.Дж., Алиев М.Х., Панахова С.Р., Алиева Дж.Т. Патологическая физиология /пособие для поступающих в резидентуру. ГЭЦ: Print House Poliqrafaz, Баку: 2019, s. 164; Əliyev S.C., Əliyev M.X. Patoloji fiziologiya. Bakı: Təbib, 2015, I hissə, s. 374; Новицкий В.В., Гольдберг Е.Д., Уразова О.И. Патофизиология. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010, том I, s. 379; Robbins, Kumar V., Abdul K.Abbas, N.Fausto, Ricard N.Mitchell. Basic Pathology. 8-th edition. 2007, s. 47). Bronxial astma, pollinoz, övrə, Kvinke ödemi, atopik dermatit kimi patologiyaların patogenezinin əsasını atopik reaksiyalar təşkil edir. Atopik reaksiyalar zamanı əvvəlcə orqanizmə daxil olan antigenə qarşı müvafiq anticisim sintez olunmaqla sensibilizasiya yaranır. Sensibilizə olunmuş orqanizmə antigenin təkrarən daxil olması nəticəsində yaranan antigen-anticisim kompleksinin təsiri ilə tosqun hüceyrələrdən müxtəlif allergiya mediatorları xaric olur. Mediatorlar bir tərəfdən orqanizmin mühafizəedici reaksiyalarını stimulə edir, digər tərəfdən isə ona patogen təsir göstərir. Onların patogen təsiri allergiyanın tipik əlamətlərinin meydana çıxması ilə nəticələnir. Məsələn, bronxial astma xəstəliyinin əsas əlaməti vaxtaşırı təkrarlanan təngnəfəslik tutmalarıdır. Bu əlamətin inkişafı, əsasən, bronxların saya əzələlərinin spazmı ilə əlaqədardır. Test tapşırığının cavab variantlarında göstərilən trombositləri fəallaşdıran amil, ləng təsirli anafilaksiya maddəsi, histamin və prostaqlandin $F_{2\alpha}$ bronxospazm törətməklə bronxial astmanın tipik əlamətinin inkişaf mexanizmində mühüm rol oynayır. Prostasiklin isə əksinə, bronxları genişləndirir.

Qeyd etmək lazımdır ki, 2022-ci ildə də namizədlər patoloji fiziologiya fənni üzrə "Allergiya" bölməsinə aid olan test tapşırığını cavablandırmaqda çətinlik çəkmişlər. Hesab edirik ki, tədris zamanı bu mövzuya diqqət artırılmalıdır.

Mikrobiologiya fənni üzrə təqdim olunmuş test tapşırıqları ümumi və xüsusi mikrobiologiya, xüsusi virusologiya, tibbi mikologiya, tibbi parazitologiya, eləcə də klinik mikrobiologiya sahəsində namizədlərin bilik və bacarıqlarını yoxlamağa imkan vermişdir. Test tapşırıqları "Patogen və şərti-patogen enterobakteriyalar", "Patogen və şərti patogen anaeroblar", "Tibbi mikologiya", "Hepatit virusları. Onkogen viruslar", "Septik infeksiyalarının mikrobiologiyası və diaqnostika prinsipləri. Xəstəxanadaxili infeksiyalarının mikrobiologiyası və diaqnostika prinsipləri", "Patogen xlamidiyalar", "Tənəffüs yolları infeksiyalarının mikrobiologiyası və diaqnostika prinsipləri", "Patogen və şərti patogen koklar", "İnfeksiya haqqında təlim", "Ümumi virusologiya", "Fermentləşdirməyən qram mənfi aerob çöplər və kokobasillər. Hemoqlobinofil və oxşar bakteriyalar", "Mikroorqanizmlərin irsiyyəti", "Tibbi parazitologiya", "RNT tərkibli viruslar", "İmmunologiyanın əsasları" bölmələri üzrə bilik və bacarıqları yoxlamağa imkan vermişdir.

Təhlilə əsasən belə qənaətə gəlmək olar ki, namizədlər öz nəzəri biliklərini sistemləşdirməkdə və test tapşırıqlarının cavablandırılmasında çətinlik çəkirlər. Müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə biliklərin ümumiləşdirilməsini tələb edən test tapşırıqlarının cavablandırılmasında namizədlər daha çox çətinlik çəkmişlər. Həmin test tapşırıqlarının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 22 saylı test tapşırığı

Xlamidiyaların elementar cisimcikləri üçün doğru mülahizələrdir.

1. Kapsula əmələ gətirir.
2. Hərəkətlidir.
3. Qram mənfidir.
4. Gimza üsulu ilə qırmızı rəngə boyanır.
5. Hüceyrədən xaric formadır.

A) 1, 3, 5 B) 1, 2, 4 C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 5 E) 3, 4, 5

Namizədlərin 25,76%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı "Patogen xlamidiyalar" bölməsinə aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə mürəkkəbdir (doğru cavab: E).

Xlamidiyalar kürəvi və ya oval formalı xırda qram mənfi bakteriyalardır. Onlar spora əmələ gətirmir, flagella və kapsulaya malik deyil. Xlamidiyalar onların reproduksiya xüsusiyyətləri ilə əlaqədar polimorfdurlar. Xlamidiyaların unikal inkişaf tsikli iki müxtəlif həyat formasının – elementar və retikulyar cisimciklərin növbələşməsi ilə səciyyələnir.

Elementar cisimciklər 0,2-0,3 mkm ölçülü, sferik və ya armudabənzər, metabolik qeyri-aktiv infeksion hissəciklər olub, hüceyrədən kənarda yerləşir. Onlar daxili və xarici membrandan ibarət qalın qişaya malikdir ki, bu da ətraf mühitin əlverişsiz şəraitinə qarşı onların yüksək davamlılığını müəyyən edir. Elementar cisimciklər Gimza üsulu ilə qırmızı rəngə boyanır. Hüceyrənin daxilində onlar retikulyar cisimciklərə transformasiya olunur.

Retikulyar cisimciklər xlamidiyaların vegetativ formasıdır, adətən, oval formaya malikdir və elementar cisimciklərdən bir neçə dəfə iridir. Onlar nüvənin ətrafında (hüceyrədaxili) yerləşir və Gimza üsulu ilə mavi və ya bənövşəyi rəngə boyanır (bax: Qarayev Z.Ö., Qurbanov A.İ. Tibbi mikrobiologiya və immunologiya, Bakı: Təbib 2010, s. 573-574; Медицинская микробиология, вирусология и иммунология. /Под ред. А.А. Воробъева. М. :2004 с.504; Jawetz, Melnick & Adelberg. Medical microbiology. 27th edition, 2016, p.351).

Namizədlərin 29,41%-i C cavab variantını doğru cavab kimi seçmişlər. Test tapşırığının elmi-statistik təhlili göstərir ki, namizədlərin əksər hissəsi 3-cü ("Qram mənfidir") və 4-cü bəndlərdə verilmiş ("Gimza üsulu ilə qırmızı rəngə boyanır") mülahizələrin doğru olduğunu müəyyən etmişlər. Lakin C cavab variantını seçmiş namizədlər 2-ci bəndi ("Hərəkətlidir") doğru mülahizə hesab edərək səhvə yol vermişlər.

Xlamidiyaların çoxalması, əsasən, epitel hüceyrələrində baş verir. Elementar cisimciklər faqositozu induksiya edir və hədəf-hüceyrələr tərəfindən tutularaq, endositoz yolu ilə onların daxilinə düşür. Udulduqdan sonra elementar cisimciklər faqosomun daxilinə keçir və onun lizosomla birləşməsini blokada edir. Hüceyrənin daxilində elementar cisimciklər retikulyar cisimciklərə transformasiya olunur, onlar da öz növbəsində binar bölünmə yolu ilə dəfələrlə bölünür, sonra sıxlaşır və elementar cisimciklərə çevrilir. Tsiklin sonunda elementar cisimciklər sahib hüceyrənin böyük hissəsini tutur. Onlar vakuolun divarını, daha sonra isə hüceyrənin plazmatik membranını cırır, azad olmuş elementar cisimciklər qonşu intakt hüceyrələrə yoluxur və tsikl təkrarlanır.

Şəkildə xlamidiyaların çoxalması sxematik olaraq göstərilmişdir.

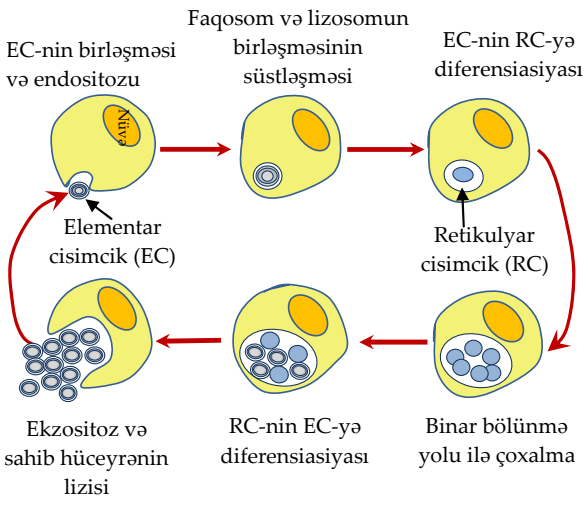

Mikrobiologiya fənni üzrə (müalicə işi, pediatriya istiqaməti) namizədlərin cavablandırmaqda çətinlik çəkdikləri daha bir test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 28 saylı test tapşırığı

Virionlarının tərkibində RNT-asılı RNT-polimeraza olan virusların nuklein turşusunun tipi:

A) ikisaplı həlqəvi DNT B) təksaplı müsbət RNT C) ikisaplı xətti DNT
D) ikisaplı həlqəvi RNT E) təksaplı mənfi RNT

Namizədlərin 27,38%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı "Ümumi virusologiya" bölməsinə aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə sadədir (doğru cavab: E).

Mənfi təksaplı RNT-genomlu viruslar RNT-asılı RNT-polimerazaya malikdir. Belə virusların genomu virusun nuklein turşusu ilə birləşmiş RNT-polimerazanın iştirakı ilə mRNT-yə transkripsiya olunan qəlib rolu oynayır. Bu ferment mənfi RNT genomun natamam və tam müsbət saplara transformasiyası üçün zəruridir. Tam saplar sahib hüceyrənin ribosomlarında virus zülallarının sintezində iştirak edən mRNT funksiyası yerinə yetirir. Tam saplar mənfi RNT genomlu virusun sintezi üçün şablon funksiyası icra edir.

Namizədlərin 37,53%-i doğru cavab kimi B cavab variantını seçmişlər. Müsbət təksaplı RNT-tərkibli viruslar mRNT funksiyası icra edən genoma malikdir; o, ribosomlar tərəfindən tanınır və translyasiya olunur. RNT-asılı RNT-polimeraza fermenti isə virusların reproduksiyasının gecikmiş mərhələsində sintez olunur və təksaplı mənfi RNT-yə malik viruslardakı kimi genomun tərkibinə daxil deyil.

Namizədlərin 25,15%-nin seçdiyi D cavab variantında göstərilən ikisaplı həlqəvi RNT genomuna malik viruslar mövcud deyil. Virus genomunda ikisaplı xətti RNT mövcud ola bilər (məsələn, reoviruslarda).

Namizədlər A və C cavab variantlarını bərabər nisbətdə (4,67%) seçmişlər. Genomu ikisaplı xətti və ikisaplı həlqəvi DNT-dən ibarət viruslar tərkibində transkripsiyada iştirak edən DNT-asılı RNT polimeraza fermentinə malikdir (bax: Qarayev Z. Ö., Qurbanov A. İ. Tibbi mikrobiologiya və immunologiya, Bakı: Təbib 2010, s. 91; Медицинская микробиология, вирусология и иммунология. /Под ред. А.А.Воробъева. М. :2004 с.72; Jawetz, Melnick & Adelberg. Medical microbiology. 27th edition, 2016, p.406).

Farmakologiya fənni üzrə təqdim olunmuş test tapşırıqları ötən illərdə olduğu kimi farmakokinetika, farmakogenetika və xronofarmakologiya, qan sisteminə və həzm sistemi orqanlarının motor funksiyasına təsir göstərən dərman maddələri sahəsində, eləcə də dərman maddələrinin təsir mexanizminə dair namizədlərin bilik və bacarıqlarını yoxlamaq məqsədi daşıyır. Bu fənn üzrə təqdim olunmuş test tapşırıqları "Psixoanaleptiklər", "Steroid quruluşlu hormon preparatları", "Farmakokinetika", "Onkoloji xəstəliklərin müalicəsində istifadə olunan dərman maddələri", "Həzm sistemi orqanlarının sekretor fəaliyyətinə təsir göstərən dərman maddələri", "İltihabəleyhinə dərman maddələri", "Ürək-qan damar sisteminə təsir göstərən dərman maddələri", "Avtonom sinir sisteminə təsir göstərən dərman maddələri", "Neyrotrop maddələr", "Spesifik antimikrob dərman maddələri", "Mübadilə prosesinə təsir göstərən dərman maddələri" və "Ümumi reseptura" bölmələri üzrə bilik və bacarıqları yoxlamağa imkan verir.

Müalicə işi, pediatriya istiqaməti üzrə namizədlərin cavablandırmaqda çətinlik çəkdikləri test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 42 saylı test tapşırığı

Xolinesterazanın geridönməyən təsirli blokatoru:

A) armin B) edrofonium C) prozerin
D) qalantamin hidrobromid E) fizostiqmin salisilat

Namizədlərin 15,21%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı "Avtonom sinir sisteminə təsir göstərən dərman maddələri" bölməsinə aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə sadədir (doğru cavab: A).

Parasimpatik sinir sisteminin mediatoru olan asetilxolinin inaktivasiyası, əsasən, sinaptik boşluqda lokalizasiya olunan asetilxolinesteraza fermenti tərəfindən həyata keçirilir. Asetilxolin xolin və sirkə turşusuna çevrilməklə sürətli fermentativ hidrolizə məruz qalır. Asetilxolinesteraza asetilxolinlə, əsasən, molekulun 2 hissəsində – anion və esteraza mərkəzlərində qarşılıqlı əlaqəyə girir. Elektrostatik qüvvələr sayəsində asetilxolinin müsbət yüklü dördlü azot atomu anion mərkəzi ilə, onun karbonil qrupunun karbonu isə esteraza mərkəzi ilə birləşir.

Xolinergik ötürülmə ifraz olunan asetilxolin konsentrasiyasının və asetilxolinesterazanın aktivliyinin nisbətindən asılıdır. Oyanmanın ötürülməsinin asanlaşmasını təmin edən amillərdən biri antixolinesteraza fermentinin inhibisiyasıdır.

Bu məqsədlə antixolinesteraz maddələrdən istifadə olunur. Bu preparatların əsas təsirləri asetilxolinesterazanın süstləşməsi və nəticədə, asetilxolinin hidrolizinin qarşısının alınması ilə əlaqədardır. Bu, mediatorun muskarin və nikotin xolinoreseptorlarına daha güclü və uzunmüddətli təsiri ilə təzahür edir.

Antixolinesteraz preparatlar qarşılıqlı təsirinin davamlılığına əsasən geridönən və geridönməyən təsirli preparatlara bölünür (bax: Qəniyev M.M. Farmakologiya. Dərslik, Bakı: Təbib, I cild, 2019, s. 197; Харкевич Д.А. Фармакология. Учебник для студентов высших учебных заведений. М.: Медицина, 2015, с.106, 242).

Antixolinesteraz preparatların asetilxolinesteraza ilə birləşməsində davamsız hidrofob qarşılıqlı təsir mühüm rol oynayır. Belə təsir mexanizminə B, C, D, E cavab variantlarında olan dərman maddələri – edrofonium, prozerin, qalantamin hidrobromid və fizostiqmin salisilat malikdir.

Bu test tapşırığının düzgün cavabı fosfor üzvi birləşmələr qrupuna aid olan armin preparatıdır. Preparat fermentin esteraza mərkəzi ilə güclü kovalent rabitə əmələ gətirməklə asetilxolinesterazanı geridönməyən şəkildə inhibə edir və əgər xüsusi reaktivatorlar istifadə edilməzsə, fermentin fəaliyyəti bərpa olunmur, asetilxolinin normal hidroliz prosesi yalnız yeni xolinesteraza molekullarının biosintezindən sonra yenidən başlayır.

Arminin təsiri digər antixolinesteraz dərmanların təsiri ilə üst-üstə düşür, lakin geridönməyən təsirə malik olduğundan preparat daha güclü və daha uzunmüddətli təsir göstərir. Güclü və toksiki təsirə malik olduğuna görə preparat buruna və ya dilin altına damcı şəklində olduqca az miqdarda istifadə olunur. Oftalmologiya praktikasında armin digər asetilxolinesteraz inhibitorları ilə eyni göstərişlər və əks göstərişlər üzrə istifadə olunur.

Biokimya fənni üzrə statik, dinamik və funksional biokimya sahəsində namizədlərin bilik və bacarıqlarını yoxlayan test tapşırıqları təqdim edilmişdir. Cari ildə biokimya fənni üzrə "Qaraciyərin biokimyası", "Böyrəklərin biokimyası", "Əzələ toxumasının biokimyası", "Lipid mübadiləsi", "Vitaminlər", "Karbohidrat mübadiləsi", "Maddələr mübadiləsinin əsas qanunauyğunluqları. Enerji mübadiləsi", "Lipidlərin kimyası və funksiyası", "Zülalların kimyası və funksiyası", "Zülal mübadiləsi", "Fermentlər", "Karbohidratların kimyası və funksiyası", "Hormonlar" mövzularını əhatə edən 13 test tapşırığı təqdim olunmuşdur. Namizədlər "Zülalların kimyası və funksiyası" bölməsinə aid olan test tapşırığını (müalicə işi, pediatriya istiqaməti) doğru cavablandırmaqda çətinlik çəkmişlər.

Həmin test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 55 saylı test tapşırığı

α-Aminturşular üçün doğru mülahizədir.

A) Alanin müsbət biuret reaksiyası verir.
B) Asparagin və qlutamin diamindikarbon aminturşulara aiddir.
C) Prolin zülalların α-spiral konformasiyasının əmələ gəlməsində iştirak edir.
D) Argininin quanidin qrupu karbamidin mənbəyidir.
E) Triptofilqlisilserin tripeptidində serin N-terminal aminturşudur.

Namizədlərin 22,52%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı çətinlik dərəcəsinə görə mürəkkəbdir (doğru cavab: D).

α-Aminturşular hidrofil və hidrofob, yüklü və yüksüz olmasına, tərkibində amin və karboksil qruplarının sayına görə və s. təsnif edilirlər. Namizədlərin 23,73%-nin seçdiyi B cavab variantında göstərilmiş asparagin və qlutamin monoaminmonokarbon aminturşulara aiddir, onların radikalında olan amid qrupu ($–CONH_2$) amin qrupu hesab edilmir. Yalnız sistin diamindikarbon aminturşudur – 2 sistein molekulunun sulfhidril qruplarının (–SH) birləşməsindən əmələ gəlir (bax: İslamzadə F., Əfəndiyev A. və b. İnsan biokimyasının əsasları: Dərslik, Bakı: Müəllim, 2015, 1 cild, s. 116, 120, 134-135, 149; Qarayev A.N. Bioloji kimya. /Rezidenturaya hazırlaşanlar üçün vəsait. DİM: Şərq-Qərb nəşr., Bakı: 2023, s. 43-45, 311, 59, 48, 64; Гасанова Ш.И., Азизова Г.И. Биологическая химия. /Пособие для поступающих в резидентуру. DİM, Print hous Poliqrafaz, 2019, c. 11, 16, 24, 395-396).

Tripeptiddən başlayaraq bütün peptid və zülallar müsbət biuret reaksiyası verir. Sərbəst aminturşular üçün isə ninhidrin reaksiyası səciyyəvidir.

Aminturşuların və onların ardıcıllığının zülalların struktur səviyyələrinin formalaşmasında böyük rolu var. Namizədlərin 25,76%-nin seçdiyi C cavab variantında göstərilmiş prolin zülalların α-spiral konformasiyasını pozan aminturşulara aiddir, çünki ondan əmələ gələn peptid rabitə hidrogensiz olduğuna görə bu iminturşu hidrogen rabitəsinə girə bilmir və α-spiral yaratmır.

Polipeptidin quruluşunun müəyyən edilməsində bir sıra qaydalardan istifadə edilir: aminturşu qalıqlarının təkrarlanan hissələri (–NH–CH–CO–), birinci (N-terminal) aminturşunun sərbəst $–NH_2$ qrupu ilə başlanması, sonuncu (C-terminal) aminturşunun –COOH qrupu ilə tamamlanması. Buna görə də test tapşırığının E cavab bəndində göstərilmiş tripeptiddə triptofan N-terminal, serin isə C-terminal aminturşudur.

Aminturşular və yan zəncirdə olan qruplar azot mübadiləsində aktiv iştirak edir. Məsələn, argininin quanidin qrupu $\left[\begin{matrix}NH–C=NH\\ \quad\quad\ |\\ \quad\ NH_2\end{matrix}\right]$ karbamidin ornitin dövranı ilə əmələ gəlməsində iştirak edir.

Təhlillər göstərir ki, namizədlər ***açıq tipli test tapşırıqlarının*** həllində hər il olduğu kimi cari ildə də çətinlik çəkmişlər. Buna misal olaraq (müalicə işi, pediatriya istiqaməti), patologiya bloku üzrə ***patoloji fiziologiya*** fənnindən təqdim olunmuş və namizədlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri seçim və ***insan fiziologiyası*** fənnindən uyğunluğun müəyyən edilməsini tələb edən test tapşırıqlarının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 82 saylı (açıq formalı) test tapşırığı

Hipoxolesterinemiyanın səbəbidir:

1. Natamam aclıq
2. Hipertireoz
3. Şəkərli diabet
4. Abetalipoproteinemiya
5. Hiperkortisizm
6. Nefrotik sindrom

Namizədlərin 14%-nin doğru cavablandırdığı açıq tipli seçim formalı bu test tapşırığı "Lipid mübadiləsinin pozulması" bölməsinə aiddir, orta çətinlik dərəcəsinə malikdir (doğru cavab: 1, 2, 4).

Normada xolesterin hüceyrə membranının tərkibinə daxildir, steroid hormonların sintezində iştirak etməklə və bölünən hüceyrələrin proliferasiyasını stimulə etməklə orqanizm üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xolesterin mübadiləsinin pozulması hipo- və hiperxolesterinemiya şəklində təzahür edir. Müxtəlif patologiyalar hipoxolesterinemiya ilə müşayiət olunur. Test tapşırığında qeyd olunan natamam aclıq, hipertireoz və abetalipoproteinemiya zamanı qanda xolesterinin miqdarı azalır. Bu patologiyalarda hipoxolesterinemiyanın inkişafı bir sıra səbəblərlə əlaqədardır. Məsələn, natamam aclıq zamanı xolesterin və heyvan mənşəli yağlarla zəngin olan qidaların orqanizmə az miqdarda daxil olması hipoxolesterinemiyanın inkişafı ilə nəticələnir.

Hipertireoz zamanı asetil-KoA-nın oksalatsirkə turşusunun çatışmazlığı ilə əlaqədar Krebs dövranı üzrə oksidləşməsi pozulur. Nəticədə asetil-KoA-nın bir hissəsi keton cisimciklərinin, bir hissəsi isə xolesterinin sintezinə sərf edilir. Lakin xolesterinin oksidləşməsi və ödlə ifrazı da sürətləndiyinə görə qanda xolesterinin miqdarı azalır.

Abetalipoproteinemiya – apoprotein B-nin genetik defekti nəticəsində yaranan patologiyadır. Apoprotein B aşağı sıxlıqlı lipoproteinlərin (ASLP) tərkibinə daxil olan plazma zülalıdır. Onun çatışmazlığı plazmada ASLP-nin yaranmaması ilə nəticələnir. ASLP-nin əsas funksiyası xolesterini periferik toxumalara daşımaqdır. Abetalipoproteinemiya zamanı ASLP-nin konsentrasiyasının azalması hipoxolesterinemiyaya səbəb olur.

Test tapşırığında göstərilən şəkərli diabet, hiperkortisizm və nefrotik sindrom kimi patologiyalarda isə hiperxolesterinemiya – qanda xolesterinin miqdarının artması müşahidə edilir. Şəkərli diabet zamanı hiperxolesterinemiyanın inkişafı asetil-KoA-dan xolesterin sintezinin artması, hiperkortisizm zamanı lipogenezin sürətlənməsi, nefrotik sindrom zamanı isə massiv proteinuriya hesabına qanda albuminlərin miqdarının azalması ilə əlaqədardır.

Mövzu ilə əlaqədar patoloji fiziologiya fənni üzrə dərslik və dərs vəsaitlərində ətraflı məlumat verilməsinə baxmayaraq (bax: Əliyev S.C., Əliyev M.X., Əliyeva C,T., Pənahova S.R. /dərs vəsaiti. DİM, Bakı: Print House Poliqrafaz, 2023, s. 182; Алиев С.Дж., Алиев М.Х., Панахова С.Р., Алиева Дж.Т. Патологическая физиология /пособие для поступающих в резидентуру. ГЭЦ: Print House Poliqrafaz, Баку: 2019, s. 206; Əliyev S.C., Əliyev M.X. Patoloji fiziologiya. Bakı: Təbib, 2015, I hissə, s. 452; В.В.Новицкий, Е.Д.Гольдберг, О.И.Уразова. Патофизиология. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010, том 1, s. 651), namizədlərin bu tapşırığı cavablandırmaqda çətinlik çəkmələri isə onların tədris zamanı əldə etdikləri bilikləri ümumiləşdirmək bacarığının kifayət qədər olmaması ilə bağlıdır.

İnsan fiziologiyası fənnindən təqdim olunmuş və namizədlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri uyğunluğun müəyyən edilməsini tələb edən test tapşırığının şərhini təqdim edirik.

B variantı, 100 saylı (açıq tipli) test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin:

1. Limfa vasitəsilə baş verir
2. Asanlaşmış diffuziya hesabına baş verir
3. Aktiv daşınma yolu ilə baş verir

a. Xilomikronların daşınması
b. Na^+ ionlarının enterositlərdən toxuma mayesinə və qana daşınması
c. Enterositlərdən aminturşuların toxuma mayesinə və qana daşınması
d. Triqliseridlərin enterositlərdən daşınması

Namizədlərin 15,62%-nin doğru cavablandırdığı bu test tapşırığı "Həzm sisteminin fiziologiyası" bölməsinə aiddir, çətinlik dərəcəsinə görə mürəkkəbdir (doğru cavab: 1-a, d; 2-c; 3-b).

Bu test tapşırığının doğru cavablandırılması üçün “Müxtəlif maddələrin həzm traktında sorulması” mövzusu üzrə əldə olunmuş biliklərin tətbiqi tələb olunur. Məlumdur ki, nazik bağırsaqlarda Na^+ ionları intensiv sorulur. Na^+ ionları epiteliositlərin lateral və bazal membranlarından hüceyrəarası mayeyə və qana aktiv mexanizmlərlə daşınır. Epiteliositlərdən aminturşuların hüceyrəarası mayeyə və qana daşınması isə asanlaşdırılmış diffuziya yolu ilə baş verir. Bağırsaqlarda yağların hidrolizi nəticəsində yaranan parçalanma məhsulları və enterositlərdə resintez olunmuş triqliseridlər xilomikronlar şəklində epiteliositlərdən xaric olur. Xilomikronlar (qlobulinlərdən ibarət lipoproteid qişası ilə əhatə olunmuş ən kiçik yağ hissəcikləri) xovların birləşdirici toxuma sahəsinə keçir. Xovların yığılıb boşalması hesabına xilomikronlar mərkəzi limfa damarlarına daxil olur. Yağların əsas hissəsinin limfa yolu ilə sorulması bununla izah olunur.

Mövzu ilə əlaqədar dərslik və dərs vəsaitlərində ətraflı məlumatlar verilmişdir (bax: A.M.Məmmədov, K.V.Sudakov. Normal fiziologiya. Bakı, “Təbib”, 2012, II cild, s.150-152; Судаков К.В. Нормальная физиология. М.: Мед.инф.агентство, 2006, с.451 – 453, 2015-430-433; Физиология человека. /Под ред. В.М. Покровского и Г.Ф. Коротько. 2-е изд. М.: Медицина, 2003, с. 435-437; Бахшиева З.Т. и др. Нормальная физиология. /пособие для поступающих в резидентуру/. ГЭЦ. Баку: 2019, с.316-318; Физиология человека. Атлас динамических схем./Под ред. акад.РАМН К.В.Судакова. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009, с.239–40).

Statistik təhlil göstərir ki, namizədlərin əksəriyyətinin cavablandırmaqda çətinlik çəkdikləri, yuxarıda şərhini təqdim etdiyimiz test tapşırıqlarını imtahanda ən yüksək bal toplamış namizədlər doğru cavablandırmışlar.

Proqramı tam mənimsəmiş, güclü məntiqi təfəkkürə malik namizədlərin hazırlıq səviyyələrinin yoxlanılmasına, müstəqil araşdırma bacarıqlarının aşkara çıxarılmasına və qiymətləndirilməsinə imkan verən, seçim və uyğunluğun müəyyən edilməsini tələb edən test tapşırıqlarına DİM-in rezidenturaya hazırlaşanlara kömək məqsədi ilə nəşr etdiyi vəsaitlərdə də kifayət qədər yer ayrılmışdır. Təəssüf ki, namizədlər cari ildə də belə test tapşırıqlarının həllində çətinlik çəkmişlər. Əslində, açıq formalı test tapşırıqlarına cavab vermək üçün tələb olunan bacarıqlar çoxseçimli test tapşırıqlarına cavab vermək üçün tələb olunan bacarıqlardan mahiyyətcə fərqlənmir. Kifayət qədər biliyə və məntiqi təfəkkürə malik olan namizədlər bu tapşırıqlara asanlıqla cavab verə bilərlər. Namizədlərin bilik, bacarıq və vərdişlərində olan çatışmazlıqların bir qismi onların praktikyönlü biliyinin dərin olmaması ilə bağlıdır ki, bu da, əsasən, tədris prosesində həmin istiqamətə az diqqət yetirilməsinin göstəricisidir.

Aparılan təhlillərdən belə nəticəyə gəlmək olar ki, rezidenturaya qəbul imtahanlarında uğur qazanmaq üçün namizədlərdən dərslikdəki materialları öyrənməklə yanaşı, həm də ümumiləşdirmə aparmaq, tədris zamanı mənimsədikləri bilikləri sistemləşdirmək və tətbiq etmək bacarığını da inkişaf etdirmək tələb olunur. Əsas (baza ali) tibb təhsili verən ali təhsil müəssisələrində isə tələbələrin məntiqi düşünmə, nəzəri bilikləri tətbiqetmə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə diqqət artırılmalı, təhsilin səviyyəsi müasir tələblərə uyğunlaşdırılmalı və daha çox tətbiqyönlü olmalı, eləcə də bu tələblərə cavab verən dərsliklər və dərs vəsaitləri hazırlanmalıdır. DİM rezidenturaya qəbul imtahanlarına hazırlaşanlara elmi-metodik kömək göstərilməsini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır. Belə ki, ötən illərdə baza fənlərindən rezidenturaya qəbul proqramları əsasında Azərbaycan və rus dillərində elmi-metodik vəsaitlər nəşr olunaraq namizədlərin istifadəsinə verilmişdir. Cari ildə rezidenturaya hazırlaşanlara kömək məqsədi ilə Azərbaycan dilində “Bioloji kimya” və “Patoloji fiziologiya” adlı vəsaitlər təkmilləşdirilərək təkrar nəşr olunmuş, eyni zamanda ilk dəfə Azərbaycan dilində “Histologiya (sitologiya, embriologiya, ümumi və xüsusi histologiya)” adlı vəsait nəşr edilmişdir. Üç hissədən ibarət olan bu vəsait histologiya fənni üzrə rezidenturaya qəbul proqramı əsasında hazırlanmışdır. Vəsaitdə istifadə olunmuş bütün terminlər Beynəlxalq Histoloji Nomenklaturaya uyğun verilmişdir.

Qeyd etmək istəyirik ki, təqdim olunan vəsaitlərdən rezidenturaya hazırlaşan namizədlərlə yanaşı, rezidenturada təhsil alan və praktik fəaliyyətlə məşğul olan həkim-mütəxəssislər də faydalana bilərlər.

4. ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ TƏLƏBƏ QƏBULU

4.1 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu

Tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ərizələrin qəbulu "Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu qaydaları"na uyğun olaraq martın 1-dən 15-dək internet vasitəsilə aparılıb. Abituriyentlər ekabinet.dim.gov.az internet səhifəsində "Şəxsi kabinet" yaratdıqdan sonra şəxsi kabinetinin istifadəçi adı və parolundan istifadə etməklə Dövlət İmtahan Mərkəzinin müvafiq internet səhifəsinə (eservices.dim.gov.az/erizebak/erize) daxil olub, "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurub və təsdiq ediblər (etdiriblər). Müsabiqədə iştirak ödənişli olub. "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 fevral 2017-ci il tarixli 2694 nömrəli Sərəncamına əsasən orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu ilə bağlı imtahanda iştirak üçün ilk dəfə müraciət edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirən) qəbul imtahanında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına olub. Bundan əlavə, "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 fevral 2017-ci il tarixli 2694 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 may 2021-ci il tarixli 2635 nömrəli Sərəncamına əsasən aşağıdakı kateqoriyadan olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının da (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirən) qəbul imtahanında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təmin edilib:

- Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin uşaqları;
- şəhid ailəsinin üzvləri;
- valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar;
- məcburi köçkün statusu olan şəxslər;
- I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar.

Ərizənin təsdiqi DİM-in məlumat bazalarında abituriyent barədə olan məlumatların yetərli olub-olmamasından asılı olaraq iki üsulla həyata keçirilib:

1. Aşağıda göstərilən kateqoriyalardan olan abituriyentlər elektron ərizələrini Sənəd Qəbulu Komissiyalarına (SQK) müraciət etmədən özləri təsdiq ediblər:

1.1. Azərbaycan Respublikasının tam orta təhsil müəssisələrini cari ildə bitirən abituriyentlər;

1.2. Azərbaycan Respublikasının tam orta təhsil müəssisələrini 2012-ci və ondan sonrakı illərdə bitirən abituriyentlər;

1.3. Azərbaycan Respublikasının ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrini 2013-cü və ondan sonrakı illərdə bitirən abituriyentlər;

1.4. 2012-ci və ondan sonrakı illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ərizə verib onu təsdiq etdirmiş abituriyentlər.

2. 1.1, 1.2, 1.3 və 1.4 -ci yarımbəndlərdə göstərilən abituriyentlərdən başqa digər abituriyentlər elektron ərizələrini doldurduqdan sonra tələb olunan sənədləri şəxsən təqdim etməklə elektron ərizələrini müvafiq Sənəd Qəbulu Komissiyalarında (SQK) təsdiq etdiriblər. Ərizə qəbulu elanının tam mətni DİM-in internet saytında ictimaiyyətə təqdim olunub və ərizə qəbulu ilə bağlı bütün digər lazımi məlumatlar da müntəzəm və operativ şəkildə saytda yerləşdirilib.

Azərbaycanda təhsil almış Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları (1.1, 1.2, 1.3 və 1.4-cü bəndlərdə göstərilən abituriyentlər istisna olmaqla) tələb olunan sənədləri təqdim etməklə elektron ərizələrini aşağıdakı SQK-larda təsdiq etdiriblər:

Bakı şəhərində:

DİM-in Bakı şəhərində yerləşən inzibati binaları:

- *Bakı ş, Nəsimi r, Abdulvahab Salamzadə küç., 28*
- *Bakı ş, Nərimanov r, Koroğlu Rəhimov küç., 108A*

Digər şəhər və rayonlarda:

Naxçıvan ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Gəncə ş.	*DİM-in Regional Bölməsi*
Lənkəran ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Şəki r-nu.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Xaçmaz r-nu.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Şirvan ş.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Göyçay r-nu.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Bərdə r-nu.	*DİM-in Regional Bölməsi;*
Şəmkir r-nu.	*DİM-in Regional Bölməsi.*

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulu müsabiqəsi ali təhsil müəssisələrinə V ixtisas qrupu üzrə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanlarında toplanılan ballar əsasında aparılıb. Tam orta təhsil səviyyəsini əvvəlki illərdə bitirən və təhsil haqqında sənəd alan, yaxud tam orta təhsil səviyyəsini Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda bitirən abituriyentlər müsabiqədə iştirak etmək üçün Azərbaycan və ya rus dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən qəbul imtahanı veriblər. İmtahan aprelin 2-də Bakı, Şəki, Lənkəran, Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir, Şirvan şəhərlərində, Abşeron, Qazax, Şəmkir, Bərdə, Sabirabad, Göyçay, Kürdəmir, Salyan, Cəlilabad, Xaçmaz rayonlarında və Naxçıvan MR-də keçirilmişdir.

2022-ci ildə keçirilmiş qəbul (buraxılış) imtahanlarının nəticələri 2 il qüvvədə olduğundan, abituriyentlər cari il üzrə müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda, həmin nəticə əsasında cari tədris ilində orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında keçirilən tələbə qəbulu üzrə müsabiqədə iştirak edə biliblər.

Tam orta təhsil səviyyəsini Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrində cari ildə bitirən abituriyentlər müsabiqədə qəbul imtahanı vermədən buraxılış imtahanında (11-ci siniflər üzrə) tədris dilindən, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən əldə etdikləri nəticələr əsasında iştirak ediblər. Lakin aşağıdakı xüsusi hallarda bu abituriyentlər əlavə olaraq bəzi fənn və yaxud fənlərdən imtahan veriblər:

- Tədris dili Azərbaycan və rus dillərindən fərqli olan ümumi təhsil müəssisələrinin məzunları orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ərizə təqdim etdikləri halda ərizədə qeyd etdikləri bölməyə uyğun olaraq Azərbaycan dili və ya rus dili fənnindən əlavə olaraq imtahan veriblər.
- Tədris Azərbaycan dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris rus dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün əlavə olaraq rus dili fənnindən, tədris rus dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər isə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris Azərbaycan dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün əlavə olaraq Azərbaycan dili fənnindən imtahan veriblər.
- Qəbul imtahanında buraxılış imtahanı çərçivəsində verdikləri xarici dil fənnindən fərqli xarici dil üzrə imtahan vermək istəyən məzunlar müsabiqədə iştirak etmək üçün həmin xarici dildən imtahan veriblər. Bu halda abituriyentlər "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurarkən "Xarici dil" bölməsində istədikləri xarici dili seçiblər.

İmtahanda abituriyentlərə Azərbaycan (rus) dili fənnindən 30, riyaziyyat fənnindən 25 və xarici dil fənnindən 30 olmaqla 85 tapşırıq təqdim olunmuş, test tapşırıqlarının cavablandırılmasına 3 saat vaxt ayrılmışdı. İmtahan fənləri üzrə tapşırıqların strukturu aşağıdakı kimi olmuşdur:

- ***Xarici dil***
  - Dinləyib-anlamaya dair mətn (publisistik və ya dialoq formalı) və mətnə aid 6 tapşırıq: qapalı tipli 3 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 3 tapşırıq;
  - Qapalı tipli 16 tapşırıq;

- Oxuyub-anlamaya dair mətn və mətnə aid 8 tapşırıq; qapalı tipli 4 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 4 tapşırıq.

➢ ***Azərbaycan (rus) dili***
- Dil qaydalarına dair 10 qapalı tipli tapşırıq;
- Oxuyub-anlamaya dair 2 mətn (bədii, publisistik formalı) və hər mətnə aid 10 tapşırıq (cəmi 20 tapşırıq): qapalı tipli 5 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 5 tapşırıq.

➢ ***Riyaziyyat***
- Qapalı tipli 13 tapşırıq;
- Cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 5 tapşırıq;
- Həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli 7 tapşırıq.

Qəbul imtahanını Azərbaycan dilindən fərqli dildə verən abituriyentlər "Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanununa əsasən Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən imtahan veriblər. İmtahanın nəticəsi "məqbul" və ya "qeyri-məqbul"la qiymətləndirilib. Bu imtahanda abituriyentlərə fənn kurikulumu əsasında hazırlanmış 27-si qapalı tipli və 3-ü yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli olmaqla 30 test tapşırığı təqdim edilib. Tapşırıqların yerinə yetirilməsinə 1 saat 30 dəqiqə vaxt ayrılıb. Qapalı tipli tapşırıqlar üzrə hər düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilib. Yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar isə markerlər tərəfindən meyarlar əsasında 0, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ və ya 1 balla qiymətləndirilib. Səhv cavablar yekun bala təsir göstərməyib. Abituriyentin "məqbul" alması üçün onun topladığı bal 15-dən az olmamalıdır.

Bu il Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən imtahan iki dəfə - mayın 7-də və iyunun 18-də keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının tədris Azərbaycan dilindən fərqli dillərdə aparılan tam orta təhsil müəssisələrini cari ildə bitirən abituriyentlərin buraxılış imtahanı çərçivəsində verdikləri Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni imtahanı üzrə nisbi balı ən azı 50 olduqda, onların həmin nəticələri əsas götürülüb və "məqbul" almış hesab olunub. Həmin imtahanda nisbi balı 50-dən az olan abituriyentlər isə "qeyri-məqbul" almış hesab olunub və Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən yenidən imtahan veriblər.

2022-ci ildə keçirilmiş Azərbaycan dili fənni üzrə imtahandan "məqbul" alan abituriyentlər cari ildə ali təhsil müəssisələri və tam orta (11 illik) təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün müsabiqəyə cari ildə keçirilən Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə müvafiq imtahanda iştirak etmədən buraxılıb.

İxtisas seçimi ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirmənin nəticələri elan olunduqdan sonra aparılıb. İxtisas seçiminə qəbul imtahanında topladıqları ümumi balı 50-dən, Azərbaycan dili (rus dili) və riyaziyyat fənlərinin hər biri üzrə balı 10-dan az olmayan abituriyentlər buraxılıb (xarici dil fənni üzrə bal məhdudiyyəti tətbiq edilmir). Tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ixtisas seçimi ali təhsil müəssisələrinin boş qalan yerlərinə ixtisas seçimi ilə eyni vaxtda – sentyabrın 4-dən 9-dək internet vasitəsi ilə aparılıb. Abituriyentlərə eyni zamanda həm ali təhsil müəssisələrinin boş qalan yerlərinin, həm də orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisaslarının müsabiqəsində iştirak etmək imkanı verilib. Abituriyentlər elektron ərizələrində hər iki təhsil pilləsindən 20-dək ixtisas kodunu istəklərinə uyğun ardıcıllıqla göstərib.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların müsabiqəsinə ümumi balı 40-dan az olmayan abituriyentlər buraxılıb (fənlər üzrə bal məhdudiyyəti tətbiq edilmir). "Xoreoqrafiya sənəti" və "Rəqs müəllimliyi" ixtisaslarının müsabiqəsində isə ümumi balı 30-dan az olmayan abituriyentlər iştirak ediblər (fənlər üzrə bal məhdudiyyəti tətbiq edilmir). Onlara xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslarla yanaşı, müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda digər ixtisasların da kodlarını seçmək imkanı verilmişdi.

Sentyabrın 29-dan oktyabrın 2-dək tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan yerlərinə əlavə müsabiqə elan olunmuşdu. Müsabiqə cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanının, digər abituriyentlər üçün keçirilmiş qəbul imtahanının nəticələrinə əsasən aparılmışdır. Müsabiqədə iştirak edən abituriyentlər elektron ərizələrində yalnız orta ixtisas təhsili müəssisələrinin 20-dək ixtisas kodunu istəklərinə uyğun ardıcıllıqla göstərmişdir.

Tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə 12814 tələbə qəbulu nəzərdə tutulmuşdu. Bu yerlərin 1975-i özəl orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (835 yer Bakı Biznes və Kooperasiya Kollecinə, 500 yer Odlar Yurdu Universitetinin "Odlar Yurdu" Kollecinə, 420 yer Bakı Avrasiya Kollecinə, 220 yer isə

Qərbi Kaspi Universitetinin orta ixtisas təhsili pilləsinə) ayrılmışdı. Plan yerlərinin sayı ötən illə müqayisədə 2.75% (343 yer) artıb. Yerlərin 29.33%-i ödənişsiz, 70.67%-i isə ödənişli təhsil üçün ayrılıb. Ümumi plan yerlərinin 87.32%-i Azərbaycan, 4.03%-i rus, 8.65%-i isə Azərbaycan və rus bölmələri abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün nəzərdə tutulmuşdu.

Bu il 49 dövlət orta ixtisas təhsili müəssisəsinə tələbə qəbulu aparılıb. Ən çox plan yerləri 2 nömrəli Bakı Baza Tibb Kollecinə (650 yer), ən az isə Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsinə (10 yer) ayrılmışdı. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin qəbul planları haqqında məlumat aşağıdakı cədvəldə verilir:

Cədvəl 4.1.1

ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI (TAM ORTA TƏHSİL BAZASINDA)

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI								
		ÖDƏNİŞSİZ				ÖDƏNİŞLİ				CƏMİ
		Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	
1	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kolleci	100	0	0	100	230	0	0	230	330
2	Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	62	48	0	110	154	72	0	226	336
3	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Qida Sənayesi Kolleci	77	8	0	85	138	10	0	148	233
4	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Sosial-İqtisadi Kollec	59	8	0	67	240	27	0	267	334
5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kolleci	80	12	0	92	310	46	0	356	448
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci	140	30	0	170	245	30	0	275	445
7	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Dövlət Rabitə və Nəqliyyat Kolleci	45	10	0	55	195	15	0	210	265
8	1 nömrəli Bakı Tibb Kolleci	20	0	192	212	0	0	288	288	500
9	2 nömrəli Bakı Baza Tibb Kolleci	59	0	171	230	116	0	304	420	650
10	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsi	0	0	0	0	0	0	10	10	10
11	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nəzdində Humanitar Kollec	56	10	0	66	59	10	0	69	135
12	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kolleci	0	0	32	32	0	0	49	49	81
13	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Musiqi Kolleci	0	0	30	30	0	0	10	10	40
14	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci	30	0	0	30	155	0	0	155	185
15	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kolleci	65	0	0	65	315	0	0	315	380
16	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin nəzdində İnşaat Kolleci	52	0	0	52	133	0	0	133	185
17	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının nəzdində Azərbaycan Dənizçilik Kolleci	45	0	0	45	15	0	0	15	60
18	Naxçıvan Tibb Kolleci	102	0	0	102	138	0	0	138	240
19	Naxçıvan Musiqi Kolleci	0	0	0	0	11	0	0	11	11
20	Gəncə Tibb Kolleci	120	0	0	120	190	0	0	190	310
21	Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Regional Kollec	158	0	0	158	322	0	0	322	480
22	Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	65	0	0	65	135	0	0	135	200
23	Tovuz Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	42	0	0	42	80	0	0	80	122
24	Ə.Əliyev adına Sumqayıt Tibb Kolleci	140	0	0	140	214	0	0	214	354
25	Sumqayıt Dövlət Universitetinin nəzdində Sumqayıt Dövlət Texniki Kolleci	50	0	0	50	120	0	0	120	170

Cədvəl 4.1.1 (ardı)

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI								CƏMİ
		ÖDƏNİŞSİZ				ÖDƏNİŞLİ				
		Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	
26	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Sumqayıt Musiqi Kolleci	0	0	13	13	0	0	10	10	23
27	Quba Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	18	0	0	18	32	0	0	32	50
28	Quba Tibb Kolleci	30	0	0	30	35	0	0	35	65
29	Şamaxı Dövlət Regional Kolleci	129	0	0	129	234	0	0	234	363
30	Mingəçevir Tibb Kolleci	120	0	0	120	180	0	0	180	300
31	Mingəçevir Turizm Kolleci	100	0	0	100	235	0	0	235	335
32	Şəki Tibb Kolleci	50	0	0	50	100	0	0	100	150
33	Şəki Dövlət Regional Kolleci	91	0	0	91	100	0	0	100	191
34	Şuşa Humanitar Kolleci	67	0	0	67	67	0	0	67	134
35	Ağdam Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	61	0	0	61	189	0	0	189	250
36	Ağdam Musiqi Kolleci	22	0	0	22	29	0	0	29	51
37	Ağdaş Dövlət Humanitar Kolleci	55	0	0	55	85	0	0	85	140
38	Ağcabədi Pedaqoji Kolleci	74	0	0	74	126	0	0	126	200
39	Şirvan Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	124	0	0	124	240	0	0	240	364
40	Bərdə Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	81	0	0	81	129	0	0	129	210
41	Sabirabad Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	20	0	0	20	60	0	0	60	80
42	Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	82	0	0	82	137	0	0	137	219
43	Lənkəran Tibb Kolleci	90	0	0	90	130	0	0	130	220
44	Lənkəran Dövlət Universitetinin nəzdində Sosial və Aqrar-Texnoloji Kollec	138	0	0	138	157	0	0	157	295
45	Astara Pedaqoji Kolleci	82	0	0	82	93	0	0	93	175
46	İsmayıllı Dövlət Humanitar və Texnologiya Kolleci	66	0	0	66	184	0	0	184	250
47	Saatlı Tibb Kolleci	30	0	0	30	30	0	0	30	60
48	Cəlilabad Tibb Kolleci	20	0	0	20	40	0	0	40	60
49	Masallı Dövlət Regional Kolleci	77	0	0	77	73	0	0	73	150
50	Bakı Biznes və Kooperasiya Kolleci	0	0	0	0	715	120	0	835	835
51	Odlar Yurdu Kolleci	0	0	0	0	500	0	0	500	500
52	Bakı Avrasiya Kolleci	0	0	0	0	420	0	0	420	420
53	Qərbi Kaspi Universiteti (orta ixtisas təhsili pilləsi)	0	0	0	0	160	60	0	220	220
	Cəmi	**3194**	**126**	**438**	**3758**	**7995**	**390**	**671**	**9056**	**12814**

Cari ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün 90587 ərizə daxil olub. Məlum olduğu kimi, tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ərizə qəbulu ali təhsil müəssisələrinə ərizə qəbulunun 1-ci mərhələsi ilə eyni tarixdə aparılıb. Elektron ərizədə abituriyentlər ali təhsil müəssisələrinə qəbul ilə yanaşı, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə də qəbul olmaq üçün öz istəklərini bildiriblər. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ixtisas seçimi isə ali təhsil müəssisələrinə əsas yerləşdirmə aparıldıqdan sonra, yəni ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerləri ilə birgə aparılıb və ixtisas seçimində 14706 abituriyent iştirak edib. Ötən illə müqayisədə cari ildə ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edənlərin sayı 11.89% artıb (1563 nəfər).

Sənəd verənlərin 48.81%-ni (44215 nəfər) oğlanlar, 51.19%-ni (46372 nəfər) qızlar, ixtisas seçimi mərhələsində iştirak edənlərin isə 36.52%-ni (5370 nəfər) oğlanlar, 63.48%-ni (9336 nəfər) qızlar təşkil edib. İxtisas seçimi mərhələsində daxil olmuş ərizələrin 95.51%-i Azərbaycan, 4.49%-i rus bölməsinə aid olub.

Dövlət orta ixtisas təhsili müəssisələrinin qəbul planı və abituriyent ərizələrinin sayının illər üzrə dinamikası 4.1.1 saylı şəkildəki diaqramlarda təqdim edilir. Şəkildən göründüyü kimi, 1993 və 1994-cü illərdə abituriyent ərizələrinin sayı plan yerlərinin sayından xeyli çox olub. Əslində, bu həmin illərdə abituriyentlərin orta ixtisas təhsili müəssisələrinə istəklərinin artmasının nəticəsi deyil, həmin təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının ali təhsil müəssisələri ilə birgə aparılmasının nəticəsi idi. O illərdə abituriyentlərə ali təhsil müəssisələri ilə yanaşı, orta ixtisas təhsili müəssisələrinin də ixtisaslarını göstərmək imkanı verildiyindən, onlar əksər hallarda ərizələrində ilk yerlərdə ali təhsil müəssisələrinin, sonrakı yerlərdə isə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisaslarını göstərirdilər. Nəticədə, onların böyük əksəriyyəti ali təhsil

müəssisələrinə qəbul olduğundan orta ixtisas təhsili müəssisələrinin planı dolmurdu. Buna görə də bu təhsil pilləsi üzrə qəbul planının dolma faizi 1993-cü ildə cəmi 34.96%, 1994-cü ildə isə 52.79% təşkil etmişdi. Qeyd etmək lazımdır ki, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbulun ali təhsil müəssisələri ilə birgə aparıldığı illərdə yalnız orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisaslarını 1992-ci ildə 5466, 1993-cü ildə 848, 1994-cü ildə isə cəmi 454 nəfər abituriyent seçmişdi.

1995–1997-ci illərdə abituriyent ərizələrinin sayı qəbul planından az olmuş və planın yalnız 72-77%-ni təşkil etmişdi. 1998, 1999-cu illərdə bu fərq azalmış, 2000–2004-cü illərdə ərizələrin sayı qəbul planından bir qədər artıq olmuşdu. Bununla belə, ixtisaslar üzrə abituriyentlərin istəkləri qeyri-bərabər paylandığından bəzi ixtisaslarda yüksək müsabiqə vəziyyəti yaranmış, digərlərinə isə heç planın yarısı qədər də ərizə verilməmişdi. 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 və 2010-cu illərdə, nəhayət, ərizələrin sayı plan yerlərinin sayını əhəmiyyətli dərəcədə (göstərilən illərə uyğun olaraq 2.3, 2.9, 3.9, 5.2, 4.5 və 3.5 dəfə) üstələmişdi. Lakin 2011-ci ildə müsabiqədə iştirak etmək üçün ümumi bala qoyulan tələb 50-dən 100-ə qaldırıldığı üçün abituriyentlərin ərizələrinin sayı əvvəlki ilə nəzərən azalmışdı. Son doqquz ildə abituriyent ərizələrinin sayında artım müşahidə olunub. Bu orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbulun buraxılış imtahanlarının nəticəsi əsasında aparılması (əvvəlki illərin məzunları müsabiqədə buraxılış imtahanı modelinə uyğun verdikləri imtahanın nəticəsi, cari ilin məzunları isə buraxılış imtahanlarında əldə etdikləri nəticə əsasında iştirak etmişlər) və cari ilin məzunları üçün müsabiqənin pulsuz olması ilə əlaqədardır.

Qeyd etmək lazımdır ki, son səkkiz ildə qəbul planı üzrə də artım həyata keçirilib. Xüsusilə 2018-ci ildə plan yerlərinin sayı 2017-ci illə müqayisədə birdən-birə 20.74% artmışdır. 2023-cü ildə də bu tendensiya davam etmiş və ötən illə müqayisədə plan yerləri 5.43% artmışdır.

QƏBUL PLANI VƏ ƏRİZƏLƏRİN* SAYI
(DÖVLƏT ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ ÖDƏNİŞSİZ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ)

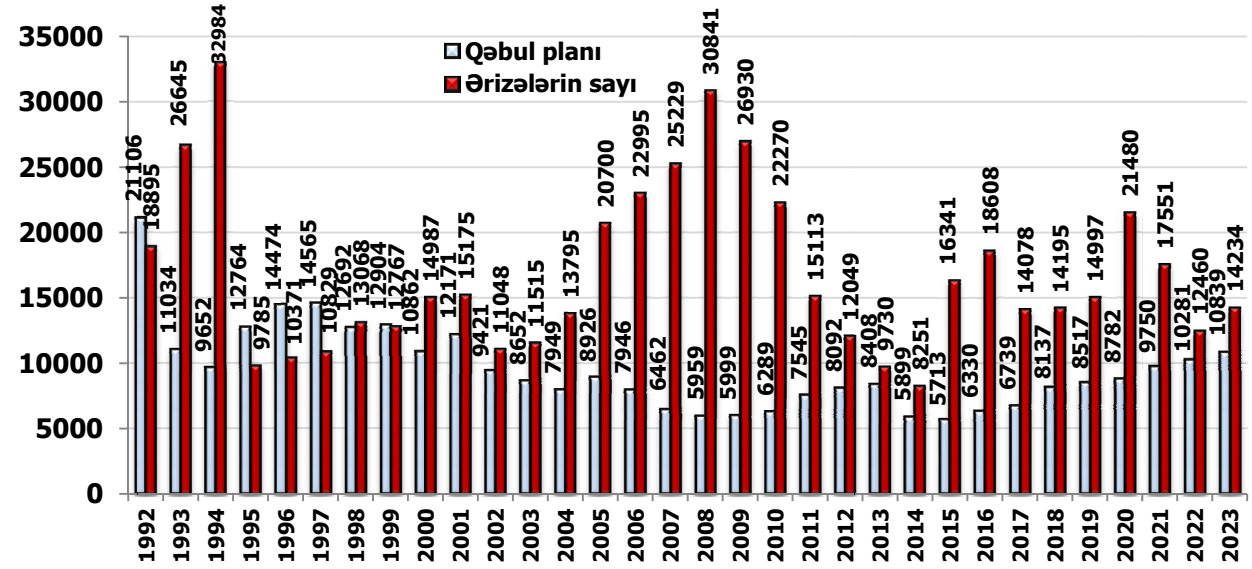

Şəkil 4.1.1

Dövlət orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ödənişli və ödənişsiz təhsil üzrə 1992–2023-cü illərin qəbul planlarının dinamikası 4.1.2 saylı şəkildəki diaqramda təqdim edilib. Bu təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə qəbul 1995-ci ildən aparıldığından diaqramda ondan əvvəlki illər üçün yalnız ödənişsiz təhsilin qəbul planı göstərilib.

Diaqramdan göründüyü kimi, 1995–2001-ci illər ərzində ödənişsiz təhsil üçün ayrılan plan yerləri sayca böyük üstünlüyə malik olub. Lakin 2002-ci ildən ödənişli və ödənişsiz təhsil üzrə qəbul planları, demək olar ki, bərabərləşdirilib. 2011-ci ildən isə artıq ödənişli təhsil üzrə qəbul planı üstünlüyə malik olub.

* 2008-ci ildən etibarən ixtisas seçimi mərhələsində yalnız müsabiqə şərtlərini yerinə yetirən abituriyentlər iştirak edib.

DÖVLƏT ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN ÖDƏNİŞSİZ VƏ ÖDƏNİŞLİ TƏHSİL ÜZRƏ QƏBUL PLANLARI

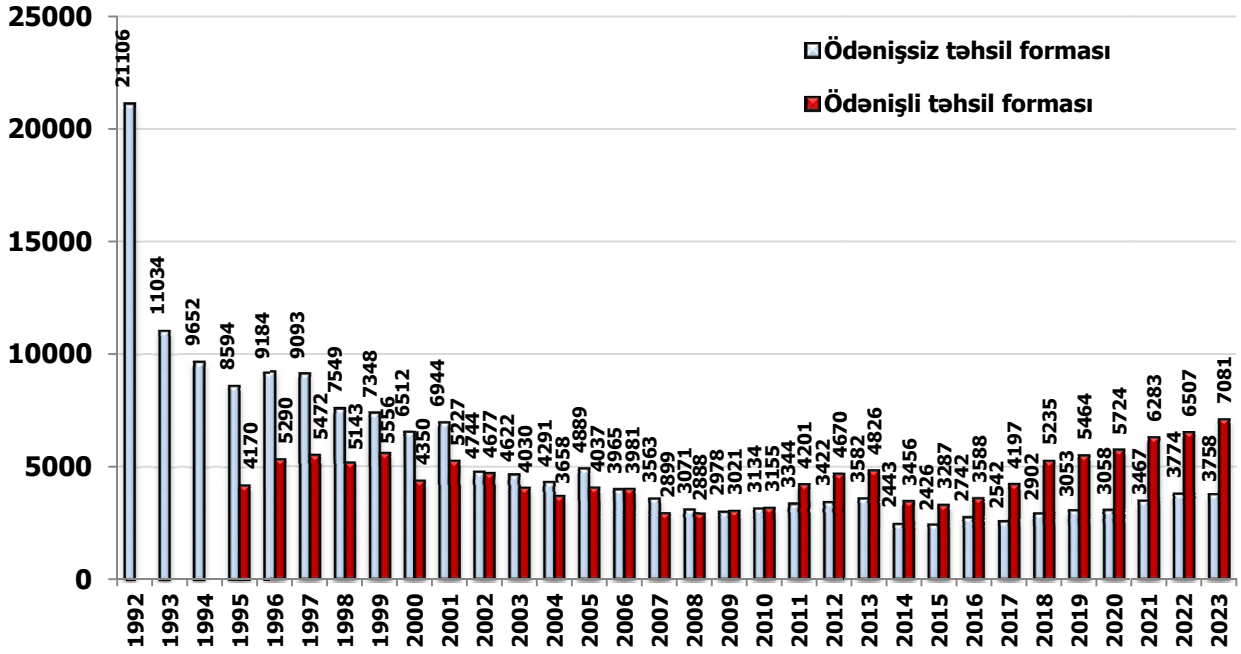

Şəkil 4.1.2

2023-cü ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün ayrılmış plan yerləri və ərizə vermiş abituriyentlərin sayı, təhsil bölmələri və ixtisaslar üzrə paylanma spektri, uyğun olaraq, 4.1.2, 4.1.3 və 4.1.4 saylı cədvəllərdə göstərilib.

Təqdim olunan ərizələrin paylanmasının təhlili göstərir ki, abituriyentlərin 86.34%-i texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisasları, 2.20%-i xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisaslarını, 39.32%-i tibb ixtisaslarını, 9.68%-i kimya-texnoloji ixtisasları, 12.50%-i baytarlıq və aqronomluq ixtisaslarını, 36.98%-i humanitar ixtisasları və 2.24%-i isə xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisaslarını seçib. Qəbul planının bölgüsü isə belədir: plan yerlərinin 59.62%-i texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslara, 1.83%-i xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisaslarına, 22.94%-i tibb ixtisaslarına, 0.82%-i kimya-texnoloji ixtisaslara, 3.16%-i baytarlıq və aqronomluq ixtisaslarına, 7.68%-i humanitar ixtisaslara və 3.95%-i isə xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisaslarına aiddir.

4.1.4 saylı cədvəldən göründüyü kimi, abituriyentlərin 25.85%-i (3802 nəfər) ərizələrində yalnız texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisasları, 9.23%-i (1357 nəfər) isə yalnız tibb ixtisaslarını qeyd edib.

Müsabiqə vəziyyəti 4.1.5 saylı cədvəldə təqdim edilib. Ən yüksək müsabiqə kimya-texnoloji ixtisasları üzrə olub. Bu ixtisaslar üzrə bir yerə, 2-3 abituriyent sənəd verib.

Ümumilikdə, bütün ixtisaslar üzrə müsabiqə vəziyyəti 1.148-ə bərabər olub, yəni bir yerə 1-2 abituriyent sənəd verib. Ötən illə müqayisədə müsabiqə vəziyyəti yuxarı olub. Plan yerlərinin dolma faizi isə 89.01%-dən 93.80%-ə qalxıb.

Cədvəl 4.1.2

QƏBUL PLANLARI VƏ İXTİSAS SEÇİMİ MƏRHƏLƏSİNDƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN SAYI

№	İstiqamətlər	QƏBUL PLANI				ƏRİZƏLƏRİN SAYI		
		Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Ümumi	Azərb. bölməsi	Rus Bölməsi	Ümumi
1	Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar	7194	446	0	7640	12099	598	12697
2	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	235	0	0	235	323	0	323
3	Tibb ixtisasları	1984	0	955	2939	5497	286	5783
4	Kimya-texnoloji ixtisaslar	105	0	0	105	1423	0	1423
5	Baytarlıq və aqronomluq	405	0	0	405	1838	0	1838
6	Humanitar ixtisaslar	914	70	0	984	5129	309	5438
7	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları	352	0	154	506	313	17	330
	C Ə M İ	**11189**	**516**	**1109**	**12814**	**14045**	**661**	**14706**

Cədvəl 4.1.3

İXTİSAS SEÇİMİ MƏRHƏLƏSİNDƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN PAYLANMASI

№	İstiqamətlər	Azərb. bölməsi		Rus Bölməsi		Ümumi	
		ərizələrin sayı	ərizələrin faizi	ərizələrin sayı	ərizələrin faizi	ərizələrin sayı	ərizələrin faizi
1	Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar	12099	86.14	598	90.47	12697	86.34
2	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	323	2.30	0	0.00	323	2.20
3	Tibb ixtisasları	5497	39.14	286	43.27	5783	39.32
4	Kimya-texnoloji ixtisaslar	1423	10.13	0	0.00	1423	9.68
5	Baytarlıq və aqronomluq	1838	13.09	0	0.00	1838	12.50
6	Humanitar ixtisaslar	5129	36.52	309	46.75	5438	36.98
7	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları	313	2.23	17	2.57	330	2.24
	C Ə M İ	**14045**	**100.00**	**661**	**100.00**	**14706**	**100.00**

Cədvəl 4.1.4

İXTİSAS SEÇİMİ MƏRHƏLƏSİNDƏ ƏRİZƏLƏRİN İXTİSASLAR ÜZRƏ PAYLANMASI

№	ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN BÖLGÜSÜ	ƏRİZƏLƏRİN	
		mütləq sayı	nisbi sayı, %
1	Yalnız texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisasların qeyd edildiyi ərizələr	3802	25.85
2	Yalnız xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisaslarının qeyd edildiyi ərizələr	152	1.03
3	Yalnız tibb ixtisaslarının qeyd edildiyi ərizələr	1357	9.23
4	Yalnız kimya-texnoloji ixtisaslarının qeyd edildiyi ərizələr	2	0.01
5	Yalnız baytarlıq və aqronomluq ixtisaslarının qeyd edildiyi ərizələr	12	0.08

Cədvəl 4.1.4 (ardı)

№	ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN BÖLGÜSÜ	ƏRİZƏLƏRİN	
		mütləq sayı	nisbi sayı, %
6	Yalnız humanitar ixtisasların qeyd edildiyi ərizələr	28	0.19
7	Yalnız xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisaslarının qeyd edildiyi ərizələr	234	1.59
8	Müxtəlif ixtisaslarının qeyd edildiyi ərizələr	9119	62.01
	Cəmi	**14706**	**100.00**

Cədvəl 4.1.5

İXTİSAS SEÇİMİ MƏRHƏLƏSİNDƏ MÜSABİQƏ VƏZİYYƏTİ

№	İstiqamətlər	Azərb. bölməsi	Rus Bölməsi	Birgə	Ümumi
1	Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar	1.225	1.028		1.214
2	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	1.254			1.254
3	Tibb ixtisasları	1.632		2.289	1.646
4	Kimya-texnoloji ixtisaslar	2.597			2.597
5	Baytarlıq və aqronomluq	0.883			0.883
6	Humanitar ixtisaslar	1.697	1.359		1.673
7	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları	0.650		0.757	0.637
	C Ə M İ	**1.132**	**0.973**	**2.076**	**1.148**

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin əyani şöbələrinin ixtisasları arasında ən yüksək müsabiqə texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar istiqaməti üzrə Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Dövlət Rabitə və Nəqliyyat Kollecinin "Mühasibat uçotu" (bir yerə 34.07 ərizə), Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kollecinin "Neft və qaz yataqlarında geoloji və geofiziki işlər" (bir yerə 30.85 ərizə), Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kollecinin "Sənaye avadanlıqlarının quraşdırılması və texniki istismarı" (bir yerə 29.08 ərizə), Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kollecinin "Kompüter sistemlərində proqram təminatı" (bir yerə 28.14 ərizə), xüsusi qabiliyyət tələb edən dizayn və idman ixtisasları istiqaməti üzrə Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Regional Kolleci və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin "Fiziki tərbiyə müəllimliyi" (bir yerə, müvafiq olaraq, 6.81, 5.64 ərizə), tibb ixtisasları istiqaməti üzrə Naxçıvan Tibb Kollecinin "Laboratoriya diaqnostikası" (bir yerə 10.66 ərizə), Gəncə Tib Kollecinin "Əczaçılıq" (bir yerə 10.22 ərizə), kimya-texnoloji ixtisaslar istiqaməti üzrə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kollecinin "Neft emalı və neft kimyası" (bir yerə 10.47 ərizə), baytarlıq və aqronomluq istiqaməti üzrə Ağcabədi Pedaqoji Kollecinin "Aqronomluq" (bir yerə 3.20 ərizə), Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Regional Kollecin "Baytarlıq" (bir yerə 3.16 ərizə), humanitar ixtisaslar istiqaməti üzrə Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində İqtisadiyyat və Humanitar Kollecinin "Məktəbəqədər təhsil" (bir yerə 9.50 ərizə), Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nəzdində Humanitar Kollecin "İnklüziv təhsil" (bir yerə 8.31 ərizə), xüsusi qabiliyyət tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları istiqaməti üzrə Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kollecinin "Dizayn (geyim dizaynı)" (bir yerə 13.15 ərizə), Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kollecinin "Dizayn (qrafik dizayn)" (bir yerə 10.46 ərizə) ixtisaslarında olub.

Qəbul planı 20-dən az olmayan orta ixtisas təhsili müəssisələrinin təhsili ödənişsiz əsaslarla olan ixtisasları üzrə ən yüksək müsabiqə vəziyyəti Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kolleci (bir yerə 8.73 ərizə), Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Sosial-İqtisadi Kollecində (bir yerə 8.40 ərizə) yaranıb. Təhsili ödənişli əsaslarla olan ixtisaslar üzrə isə ən yüksək müsabiqə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kolleci (bir yerə 3.49 ərizə) və Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində İqtisadiyyat və Humanitar Kollecində (bir yerə 3.39 ərizə) olub.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara 741 plan yeri ayrılmışdı. 653 abituriyent ixtisas seçimində bu ixtisasları öz ərizəsində göstərib. Qeyd edək ki, ötən il xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasları öz ərizəsində 928 abituriyent göstərmişdi.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların qəbul planları və həmin ixtisaslar üzrə ərizə vermiş abituriyentlərin sayı aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

Cədvəl 4.1.6

XÜSUSİ QABİLİYYƏT TƏLƏB EDƏN İXTİSASLAR ÜZRƏ MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI

İXTİSAS	Qəbul planı	İxtisas seçimində ərizə vermiş abituriyentlərin sayı
Xüsusi qabiliyyət tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	235	323
Xüsusi qabiliyyət tələb edən musiqi və incəsənət ixtisasları	506	330

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulunun nəticələri haqqında məlumat sentyabrın 11-də DİM-in internet saytında yerləşdirilib və «Abituriyent» jurnalının 10-cu sayında dərc olunub. Qəbul olanların qeydiyyatından sonra boş qalan yerlərə əlavə yerləşdirmə aparılıb və nəticələr oktyabrın 3-də elan olunub. Müsabiqədə iştirak edənlərin 12019 nəfəri tələbə adını qazanıb. Bunlardan 3622 nəfəri dövlət təhsil müəssisələrinə ödənişsiz, 6516 nəfəri isə dövlət təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə qəbul olub. 1881 nəfər özəl orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olub. Qəbul olanların 34.93%-i oğlan (4198 nəfər), 65.07%-i isə (7821 nəfər) qızdır.

Qəbul imtahanında iştirak edən və qəbul olan abituriyentlərin ballarının paylanma diaqramı 4.1.3 və 4.1.4 saylı şəkillərdə təqdim edilib. Xatırladaq ki, qəbul imtahanında toplanıla biləcək maksimal bal 300 idi.

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

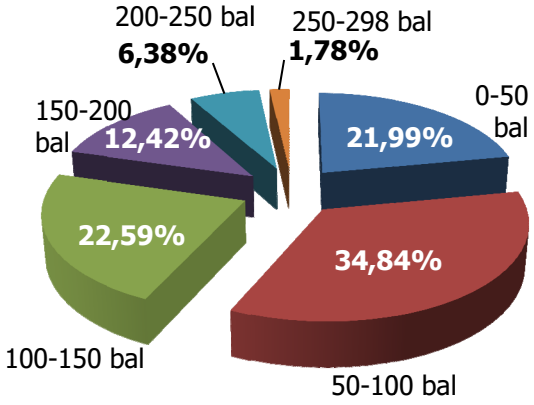

Şəkil 4.1.3

QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI

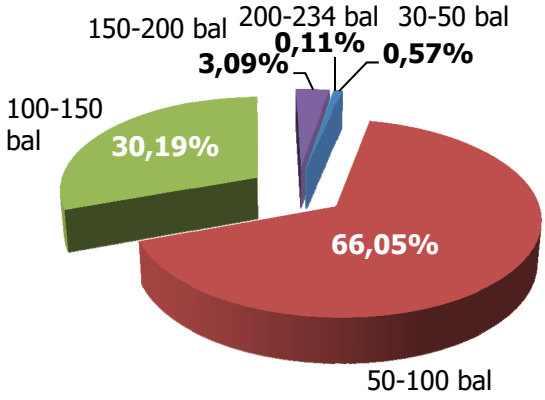

Şəkil 4.1.4

Qəbul imtahanında iştirak edən abituriyentlərin 21.99%-i 50-dən az, 8.16%-i isə 200-dən çox bal toplayıb.

Qəbul olan abituriyentlərin əksəriyyətinin (96.24%) imtahan nəticəsi 50-150 bal diapazonunda yerləşir. 50-100 bal intervalında nəticə göstərənlər qəbul olanların 66.05%-ni, 100-150 bal intervalında nəticə göstərənlər isə 30.19%-ni təşkil edib. İmtahan nəticələri ən yuxarı (200-234) bal diapazonunda nəticə göstərən abituriyentlərin nisbi sayı 0.11 faizdir. Qəbul olan abituriyentlərin yalnız 0.57%-i 30-50 bal diapazonunda nəticə göstərib.

İxtisas seçimində iştirak edənlərin 10066 nəfəri (68.45%) cari ilin məzunlarıdır. Onların 8339 nəfəri tələbə olmaq arzusunu reallaşdıra bilib. Beləliklə, cari il məzunlarının qəbulolma göstəricisi 82.84%, bütövlükdə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd verənlərin qəbulolma göstəricisi isə 81.73% olub.

Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisasları üzrə plan yerlərinin 7194-ü Azərbaycan bölməsinin, 446-sı rus bölməsinin abituriyentləri üçün ayrılmışdı. Bu ixtisasları ərizələrində Azərbaycan bölməsində 12099, rus bölməsində 598 abituriyent göstərmişdi. Müsabiqədə iştirak edənlərin Azərbaycan bölməsində 6878, rus bölməsində 371 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 94.88% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin təhsili ödənişsiz əsaslarla olan ixtisaslarında 96.71%, ödənişli əsaslarla olan ixtisaslarında isə 93.56% olub. Özəl təhsil müəssisələrinə qəbul planı 96.08% yerinə yetirilib.

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları üzrə plan yerlərinin hamısı (235 yer) Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri üçün ayrılmışdı. Bu ixtisasları ərizələrində 323 abituriyent göstərmişdi. Müsabiqədə iştirak edənlərin 232 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 98.72% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin ödənişsiz ixtisaslarında 100%, ödənişli ixtisaslarında isə 97.93% olub.

Tibb ixtisasları üzrə plan yerlərinin 1984-ü Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri üçün, 955-i hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün ayrılmışdı. Ərizələrində bu ixtisasları Azərbaycan bölməsində 5497, rus bölməsində isə 286 abituriyent göstərmişdi. Müsabiqədə iştirak edənlərin Azərbaycan bölməsində 2822, rus bölməsində 103 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 99.52% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin təhsili ödənişsiz əsaslarla olan ixtisaslarında 99.83%, ödənişli əsaslarla olan ixtisaslarında isə 99.33% olub.

Kimya-texnoloji ixtisaslar üzrə plan yerlərinin hamısı (105 yer) Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri üçün ayrılmışdı. Bu ixtisasları ərizələrində 1423 abituriyent göstərmişdi. Müsabiqədə iştirak edənlərin 81 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 77.14% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin ödənişsiz ixtisaslarında 72.97%, ödənişli ixtisaslarında isə 79.41% olub.

Baytarlıq və aqronomluq ixtisasları üzrə plan yerlərinin hamısı (405 yer) Azərbaycan bölməsinin abituriyentləri üçün ayrılmışdı. Bu ixtisasları ərizələrində 1838 nəfər abituriyent göstərmişdi. Müsabiqədə iştirak edənlərdən 302 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 74.57% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin ödənişsiz ixtisaslarında 85.37%, ödənişli ixtisaslarında isə 67.22% olub.

Humanitar ixtisaslar üzrə plan yerlərinin 914-ü Azərbaycan, 70-i rus bölməsinin abituriyentləri üçün ayrılmışdı. Bu ixtisasları ərizələrində Azərbaycan bölməsində 5129, rus bölməsində isə 309 abituriyent göstərmişdi. Müsabiqədə iştirak edənlərin Azərbaycan bölməsində 871, rus bölməsində 61 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 94.72% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin təhsili ödənişsiz əsaslarla olan ixtisaslarında 98.03%, ödənişli əsaslarla olan ixtisaslarında isə 92.84% olub. Özəl təhsil müəssisələrində qəbul planı 94.21% yerinə yetirilib.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları üzrə plan yerlərinin 352-si Azərbaycan, 154-ü isə hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün ayrılmışdı. Bu ixtisasları ərizələrində Azərbaycan bölməsində 313, rus bölməsində isə 17 abituriyent göstərmişdir. Müsabiqədə iştirak edənlərin Azərbaycan bölməsində 281, rus bölməsində 17 nəfəri qəbul olub. Qəbul planı 58.89% yerinə yetirilib. Bu göstərici dövlət təhsil müəssisələrinin təhsili ödənişsiz əsaslarla olan ixtisaslarında 83.57%, ödənişli əsaslarla olan ixtisaslarında isə 40.67% olub. Özəl təhsil müəssisələrində qəbul planı 44.00% yerinə yetirilib.

Ötən illə müqayisədə plan yerlərinin yerinə yetirilmə faizi bütövlükdə 89.01%-dən 93.80%-ə qədər, qəbul olanların mütləq sayı isə 11100 nəfərdən 12019 nəfərədək (919 nəfər) artıb. Müsabiqə və yerləşdirmənin nəticələri 4.1.7 – 4.1.9 saylı cədvəllərdə verilib.

Cədvəl 4.1.7

TAM ORTA TƏHSİL BAZASINDA ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

№	İstiqamətlər	Plan	Qəbul olub			Qəbulolma faizi (%)
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi	
1	Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar	7640	6878	371	7249	94.88
2	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	235	232	0	232	98.72
3	Tibb ixtisasları	2939	2822	103	2925	99.52
4	Kimya-texnoloji ixtisaslar	105	81	0	81	77.14

Cədvəl 4.1.7 (ardı)

№	İstiqamətlər	Plan	Qəbul olub			Qəbulolma faizi (%)
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi	
5	Baytarlıq və aqronomluq	405	302	0	302	74.57
6	Humanitar ixtisaslar	984	871	61	932	94.72
7	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları	506	281	17	298	58.89
	C Ə M İ	**12814**	**11467**	**552**	**12019**	**93.80**

Cədvəl 4.1.8

TAM ORTA TƏHSİL BAZASINDA DÖVLƏT ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN TƏHSİLİ ÖDƏNİŞSİZ ƏSASLARLA OLAN İXTİSASLARINA QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

№	İstiqamətlər	Plan	Qəbul olub			Qəbulolma faizi (%)
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi	
1	Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar	1795	1649	87	1736	96.71
2	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	90	90	0	90	100.00
3	Tibb ixtisasları	1154	1110	42	1152	99.83
4	Kimya-texnoloji ixtisaslar	37	27	0	27	72.97
5	Baytarlıq və aqronomluq	164	140	0	140	85.37
6	Humanitar ixtisaslar	305	267	32	299	98.03
7	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları	213	165	13	178	83.57
	C Ə M İ	**3758**	**3448**	**174**	**3622**	**96.38**

Cədvəl 4.1.9

TAM ORTA TƏHSİL BAZASINDA DÖVLƏT ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN TƏHSİLİ ÖDƏNİŞLİ ƏSASLARLA OLAN İXTİSASLARINA QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

№	İstiqamətlər	Plan	Qəbul olub			Qəbulolma faizi (%)
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi	
1	Texniki, kənd təsərrüfatı, iqtisadiyyat, pedaqoji ixtisaslar	4085	3680	142	3822	93.56
2	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən dizayn və bədən tərbiyəsi ixtisasları	145	142	0	142	97.93
3	Tibb ixtisasları	1785	1712	61	1773	99.33
4	Kimya-texnoloji ixtisaslar	68	54	0	54	79.41
5	Baytarlıq və aqronomluq	241	162	0	162	67.22
6	Humanitar ixtisaslar	489	425	29	454	92.84
7	Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən incəsənət və musiqi ixtisasları	268	105	4	109	40.67
	C Ə M İ	**7081**	**6280**	**236**	**6516**	**92.02**

Abituriyentlərin Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrılıqda topladıqları ballar hesablanmış, onların əsasında balların paylanma histoqramları təyin edilmişdir. Hər iki bölmədə abituriyentlərin topladıqları balların paylanma histoqramı, demək olar ki, sağtərəfli asimmetriyaya malikdir.

Azərbaycan bölməsini təmsil edən ortastatistik abituriyent 99.84, rus bölməsini təmsil edən isə 126.62 bal toplayıb. Azərbaycan bölməsində abituriyentlərin yarısı 86.95-dən, rus bölməsində isə 120.93-dən çox bal toplaya bilməyib. Azərbaycan bölməsində maksimal bal 296.7, rus bölməsində isə 297.5 olub.

Ərizə verən ortastatistik abituriyent Azərbaycan bölməsində Azərbaycan dilindən tapşırıqların 38.17, riyaziyyatdan 24.96, ingilis dilindən 37.88, rus dilindən 29.42%-nə, rus bölməsində rus dilindən tapşırıqların 51.32, riyaziyyatdan 25.24, ingilis dilindən 50.22%-nə düzgün cavab verib. Qəbul olan ortastatistik abituriyent Azərbaycan bölməsində Azərbaycan dilindən tapşırıqların 36.72, riyaziyyatdan 22.05, ingilis dilindən 33.38, rus dilindən 33.77%-nə, rus bölməsində rus dilindən tapşırıqların 45.75, riyaziyyatdan 20.59, ingilis dilindən 39.08%-nə düzgün cavab verib.

Yuxarıda da qeyd edildiyi kimi, orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisaslarının müsabiqəsində cari ilin məzunları buraxılış imtahanının, digərləri isə buraxılış imtahanının modelinə uyğun keçirilən qəbul imtahanının nəticələri əsasında iştirak ediblər. Müsabiqədə iştirak etmək üçün qoyulan tələblərə əsasən imtahanda iştirak edən 89729 abituriyentin 31.45%-i (28216 nəfər) Azərbaycan (rus) dili və riyaziyyat fənlərindən biri üzrə nisbi balı 10 baldan aşağı, daha 4.64%-nin (4163 nəfər) isə ümumi balı 50-dən az olduğu üçün ixtisas seçiminə buraxılmamışdır. Digər abituriyentlər isə minimal tələbi ödədiklərinə görə ixtisas seçimində iştirak etmək hüququ qazanıb və onlar imtahanda iştirak edənlərin 63.91%-ni təşkil edib.

Təhlilin nəticələri göstərir ki, ixtisas seçimində iştirak edənlərin çox az hissəsi (2.91%) həm Azərbaycan (rus) dili, həm də riyaziyyat fənlərinin hər biri üzrə 40 bal və daha yüksək nəticə göstərib. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin isə 3.44%-i hər iki fənn üzrə 40 bal və daha yüksək nəticə göstərib. Göründüyü kimi, həm Azərbaycan (rus) dili, həm də riyaziyyat fənlərinin hər biri üzrə ən azı 40 bal toplayanların qəbul olanlar arasındakı nisbi çəkisi ixtisas seçimində iştirak edənlər arasındakı nisbi çəkisinə nəzərən 1.18 dəfə çox olub.

İxtisas seçimində iştirak edən abituriyentlərin 2.04%-i xarici dil fənni üzrə 10-dan az bal toplayıb. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin arasında isə xarici dil fənni üzrə 10-dan az bal toplayanların nisbi çəkisi cəmi 1.52%-ə bərabər olub. Müsabiqədə iştirak etmək üçün xarici dil fənnindən toplanılan ballara heç bir məhdudiyyət qoyulmamışdır.

4.1.10 saylı cədvəldə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan plan yerləri haqqında məlumat təqdim edilir. Cədvəldən göründüyü kimi, bu təhsil müəssisələrinin altısında plan yerləri 100% dolub. 29 orta ixtisas təhsili müəssisəsində boş qalan yerlər 10 faizədək, on səkkizində isə 10%-dən yuxarıdır. Naxçıvan Musiqi Kollecinə tam orta təhsil bazasında tələbə qəbulunda plan yerlərinin 81.82%-i, Ağdam Musiqi Kollecinə orta ixtisas təhsili pilləsinin 70.59%-i, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsinin 60,00%-i boş qalıb.

Cari ildə tibb kollecləri arasında Şəki Tibb Kolleci, Gəncə Tibb Kolleci və Cəlilabad Tibb Kollecində plan yerlərinin hamısı dolub. Digər tibb kolleclərində isə plan yerlərinin dolma faizi 98%-dən yuxarı olub.

Cədvəl 4.1.10

ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ QƏBUL OLUNANLARIN ORTA BALI VƏ BOŞ QALAN YERLƏR HAQQINDA MƏLUMAT

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Orta bal	Boş yerlərin	
				sayı	faizi
1	Naxçıvan Musiqi Kolleci	11	66.700	9	81.82
2	Ağdam Musiqi Kolleci	51	56.407	36	70.59
3	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsi	10	85.250	6	60.00
4	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kolleci	81	72.867	27	33.33
5	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Sumqayıt Musiqi Kolleci	23	81.394	7	30.43
6	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Musiqi Kolleci	40	68.157	12	30.00

Cədvəl 4.1.10 (ardı)

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Orta bal	Boş yerlərin	
				sayı	faizi
7	İsmayıllı Dövlət Humanitar və Texnologiya Kolleci	250	73.554	52	20.80
8	Lənkəran Dövlət Universitetinin nəzdində Sosial və Aqrar-Texnoloji Kollec	295	81.155	61	20.68
9	Astara Pedaqoji Kolleci	175	70.299	34	19.43
10	Masallı Dövlət Regional Kolleci	150	75.088	29	19.33
11	Şəki Dövlət Regional Kolleci	191	81.879	29	15.18
12	Sabirabad Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	80	70.096	12	15.00
13	Bərdə Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	210	67.318	31	14.76
14	Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	219	70.490	31	14.16
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nəzdində Humanitar Kollec	135	92.495	17	12.59
16	Şuşa Humanitar Kolleci	134	86.514	16	11.94
17	Şamaxı Dövlət Regional Kolleci	363	72.145	41	11.29
18	Şirvan Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	364	74.013	41	11.26
19	Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	336	102.994	28	8.33
20	Qərbi Kaspi Universiteti (orta ixtisas təhsili pilləsi)	220	76.936	15	6.82
21	Mingəçevir Turizm Kolleci	335	73.874	22	6.57
22	Bakı Biznes və Kooperasiya Kolleci	835	74.484	50	5.99
23	Tovuz Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	122	73.870	7	5.74
24	Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Regional Kollec	480	84.606	27	5.63
25	Ağdam Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	250	69.275	14	5.60
26	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci	445	94.385	20	4.49
27	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Dövlət Rabitə və Nəqliyyat Kolleci	265	91.165	11	4.15
28	Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	200	76.227	8	4.00
29	Odlar Yurdu Kolleci	500	78.842	19	3.80
30	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kolleci	448	99.356	17	3.79
31	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Sosial-İqtisadi Kollec	334	102.969	11	3.29
32	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kolleci	380	87.529	10	2.63
33	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Qida Sənayesi Kolleci	233	97.539	6	2.58
34	Bakı Avrasiya Kolleci	420	79.251	10	2.38
35	Quba Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	50	83.741	1	2.00
36	Ağcabədi Pedaqoji Kolleci	200	74.953	4	2.00
37	Sumqayıt Dövlət Universitetinin nəzdində Sumqayıt Dövlət Texniki Kolleci	170	92.301	3	1.76
38	Saatlı Tibb Kolleci	60	103.427	1	1.67
39	Quba Tibb Kolleci	65	119.280	1	1.54
40	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kolleci	330	114.833	5	1.52
41	Lənkəran Tibb Kolleci	220	112.944	3	1.36
42	Ə.Əliyev adına Sumqayıt Tibb Kolleci	354	114.822	4	1.13
43	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci	185	87.793	2	1.08
44	Mingəçevir Tibb Kolleci	300	107.691	2	0.67
45	Naxçıvan Tibb Kolleci	240	102.448	1	0.42
46	1 nömrəli Bakı Tibb Kolleci	500	133.895	1	0.20
47	2 nömrəli Bakı Baza Tibb Kolleci	650	129.310	1	0.15
48	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin nəzdində İnşaat Kolleci	185	88.482	0	0.00
49	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının nəzdində Azərbaycan Dənizçilik Kolleci	60	121.502	0	0.00
50	Gəncə Tibb Kolleci	310	126.842	0	0.00
51	Şəki Tibb Kolleci	150	108.573	0	0.00
52	Ağdaş Dövlət Humanitar Kolleci	140	80.392	0	0.00
53	Cəlilabad Tibb Kolleci	60	105.640	0	0.00
	Cəmi	**12814**	**92.686**	**795**	**6.20**

4.2 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ümumi orta təhsil bazasında tələbə qəbulu

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ümumi orta təhsil bazasında tələbə qəbulunu 1995-1998-ci illərdə mərkəzləşdirilmiş qaydada Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası, 1999-2004-cü illərdə isə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin özləri aparıb. 2005-ci ildən etibarən bu təhsil pilləsinə qəbul imtahanlarının keçirilməsi yenidən TQDK-ya (indiki DİM) həvalə olunub.

Bu il ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün ərizə qəbulu aprelin 4-dən 24-dək internet vasitəsilə aparılıb. Qəbul qaydaları və qəbul haqqında elan DİM-in internet saytında yerləşdirilib, qəbul aparılan ixtisasların siyahısı və plan yerləri haqqında məlumat isə "Abituriyent" jurnalının 3-cü sayında dərc olunub. Abituriyentlər ekabinet.dim.gov.az internet səhifəsində "Şəxsi kabinet" yaratdıqdan sonra şəxsi kabinetinin istifadəçi adı və parolundan istifadə etməklə Dövlət İmtahan Mərkəzinin müvafiq internet səhifəsinə (eservices.dim.gov.az/erizetex/erize) daxil olub, "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurub və təsdiq ediblər (etdiriblər).

Müsabiqədə iştirak ödənişli olub. "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 fevral 2017-ci il tarixli 2694 nömrəli Sərəncamına əsasən orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu ilə bağlı imtahanda iştirak üçün ilk dəfə müraciət edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirən) qəbul imtahanında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına olub. Bundan əlavə, "Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu imtahanlarının təşkilinin tənzimlənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 fevral 2017-ci il tarixli 2694 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 may 2021-ci il tarixli 2635 nömrəli Sərəncamına əsasən aşağıdakı kateqoriyadan olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının da (yalnız ümumi təhsil müəssisələrini bitirən) qəbul imtahanında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təmin edilib:

- Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin uşaqları;
- şəhid ailəsinin üzvləri;
- valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar;
- məcburi köçkün statusu olan şəxslər;
- I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar.

Qəbul imtahanının nəticəsi 2 il qüvvədə olduğuna görə 2022-ci ildə qəbul imtahanında iştirak edən, lakin qəbul olmayan abituriyentlərin həmin ildə topladıqları bal ilə cari ildəki müsabiqədə (topladıqları balları cari ilin müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda) iştirak etmək imkanları olub. Lakin həmin abituriyentlər cari ildə keçirilən imtahanda iştirak etmək istəyiblərsə, bu halda elektron ərizənin müvafiq bölməsində bu istəklərini qeyd edib və tələb olunan məbləği şəxsi kabinetindəki hesabına əlavə ediblər. Bu zaman abituriyentlər müsabiqədə hansı imtahanın nəticəsi ilə iştirak edəcəklərini ixtisas seçimi zamanı özləri müəyyən ediblər.

Ərizənin təsdiqi DİM-in məlumat bazalarında abituriyent barədə olan məlumatların yetərli olub-olmamasından asılı olaraq iki üsulla həyata keçirilib:

1. Aşağıda göstərilən kateqoriyalardan olan abituriyentlər elektron ərizələrini Sənəd Qəbulu Komissiyalarına (SQK) müraciət etmədən özləri təsdiq ediblər:

1.1. Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrini cari ildə bitirən abituriyentlər;

1.2. Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrini ümumi orta (9 illik) təhsil səviyyəsi üzrə 2013-cü və ondan sonrakı illərdə bitirən abituriyentlər;

1.3. 2013-cü və ondan sonrakı illərdə Azərbaycan Respublikasının ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ərizə verib onu təsdiq etdirmiş abituriyentlər.

2. 1.1, 1.2 və 1.3 -cü yarımbəndlərdə göstərilən abituriyentlərdən başqa digər abituriyentlər isə elektron ərizələrini doldurduqdan sonra tələb olunan sənədləri şəxsən təqdim etməklə elektron ərizələrini müvafiq SQK-larda təsdiq etdiriblər.

Ümumi orta (9 illik) təhsil səviyyəsini cari ildə bitirən abituriyentlər qəbul imtahanı verməmiş, müsabiqədə Azərbaycan (rus) dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən buraxılış imtahanında (9-cu siniflər üzrə) əldə etdikləri nəticələr əsasında iştirak etmişdir. Bu təhsil səviyyəsini əvvəlki illərdə bitirən abituriyentlər müsabiqədə iştirak etmək üçün Azərbaycan (rus) dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən bir mərhələdən ibarət qəbul imtahanı vermişdir. İmtahanda abituriyentlərə tədris dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 25 olmaqla 85 tapşırıq təqdim olunmuş, abituriyentlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 100 bal olmaqla, cəmi 300 bal olmuşdur. Cari ildə qəbul imtahanında test tapşırıqları hazırlanarkən qapalı, cavablarının kodlaşdırılması və həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlardan istifadə olunmuşdur. Test tapşırıqlarının strukturu haqqında daha ətraflı məlumat cədvəl 5.1-də 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı bölməsində (bax: cədvəl 5.1-5.2, səh. 541) təqdim olunub. Qəbul imtahanı mayın 14-də Bakı, Şəki, Lənkəran, Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir, Şirvan şəhərlərində, Abşeron, Şəmkir, Bərdə, Sabirabad, Göyçay, Cəlilabad, Xaçmaz rayonlarında və Naxçıvan MR-də keçirilib.

Ümumi orta təhsil səviyyəsini Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrində cari ildə bitirən abituriyentlər müsabiqədə qəbul imtahanı vermədən buraxılış imtahanında (9-cu siniflər üzrə) topladıqları ballar əsasında iştirak ediblər. Lakin aşağıdakı xüsusi hallarda bu abituriyentlər əlavə olaraq yuxarıda göstərilən tarixlərdə bəzi fənn və yaxud fənlərdən imtahan veriblər:

– Tədris dili Azərbaycan və rus dillərindən fərqli olan ümumi təhsil müəssisələrinin məzunları orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün ərizə təqdim etdikləri halda ərizədə qeyd etdikləri bölməyə uyğun olaraq Azərbaycan dili və ya rus dili fənnindən əlavə olaraq imtahan veriblər.

– Tədris Azərbaycan dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris rus dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün əlavə olaraq rus dili fənnindən, tədris rus dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər isə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris Azərbaycan dilində aparılan ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün əlavə olaraq Azərbaycan dili fənnindən imtahan veriblər. Bu halda abituriyentlər "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurarkən, müsabiqəsində iştirak etmək istədikləri ixtisasların tədris dilinə uyğun olaraq ərizənin "Test imtahanı verəcəyi dil (Bölmə)" bölməsində Azərbaycan və ya rus dilini seçiblər.

– Qəbul imtahanında buraxılış imtahanı çərçivəsində verdikləri xarici dil fənnindən fərqli xarici dil fənni üzrə imtahan vermək istəyən məzunlar müsabiqədə iştirak etmək üçün həmin xarici dildən imtahan veriblər. Bu halda abituriyentlər "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurarkən "Xarici dil" bölməsində istədikləri xarici dili seçiblər.

İxtisas seçimi iyulun 31-dən avqustun 7-dək internet vasitəsilə həyata keçirilib. İxtisas seçiminə qəbul (buraxılış) imtahanında ümumi balı 50-dən, Azərbaycan dili və ya rus dili fənni üzrə balı 20-dən və riyaziyyat fənni üzrə balı 10-dan az olmayan abituriyentlər buraxılıb (xarici dil fənni üzrə nisbi bal məhdudiyyəti tətbiq edilməyib). Hər bir abituriyent müxtəlif təhsil müəssisələrinin təhsili dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına və ödənişli olan 12-yə qədər ixtisas kodunu seçib. İxtisas kodlarının ardıcıllığını abituriyent özü müəyyənləşdirib. Qəbul qaydalarına əsasən müsabiqə zamanı həmin ardıcıllıq hüquqi əsas kimi nəzərə alınıb və abituriyent müsabiqədən keçdiyi ixtisasların birincisinə yerləşdirilib.

Qəbul imtahanını Azərbaycan dilindən fərqli dildə verən abituriyentlər "Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanununa əsasən Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən (ümumi orta (9 illik) təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün) imtahan veriblər. İmtahanın nəticəsi "məqbul" və ya "qeyri-məqbul"la qiymətləndirilib. Bu imtahanda abituriyentlərə 27-si qapalı tipli və 3-ü yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli olmaqla 30 test tapşırığı təqdim edilib. Tapşırıqların yerinə yetirilməsinə 1 saat 30 dəqiqə vaxt ayrılıb. Qapalı tipli tapşırıqlar üzrə hər düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilib. Yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar isə markerlər tərəfindən meyarlar əsasında $0, \frac{1}{3}, \frac{1}{2}, \frac{2}{3}$ və ya 1 balla qiymətləndirilib. Səhv cavablar yekun bala təsir göstərməyib. Abituriyentin "məqbul" alması üçün onun topladığı bal 15-dən az olmamalı idi.

Azərbaycan Respublikasının tədris Azərbaycan dilindən fərqli dillərdə aparılan ümumtəhsil müəssisələrini (ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə) cari ildə bitirən abituriyentlərin buraxılış imtahanı çərçivəsində verdikləri Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni imtahanından nisbi balı ən azı 50 olduğu halda, onların həmin nəticələri əsas götürülüb və "məqbul" almış hesab olunub. Həmin imtahan üzrə nisbi balı 50-dən az olan abituriyentlər isə "qeyri-məqbul" almış hesab olunub və qəbul imtahanı çərçivəsində Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənnindən yenidən imtahan veriblər.

Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə imtahanın nəticəsi iki il qüvvədə olduğundan, 2022-ci ildə həmin imtahandan "məqbul" alan abituriyentlərin cari ildə bu imtahanda iştirak etmələrinə ehtiyac qalmayıb.

Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni imtahanından "məqbul" ala bilməyən abituriyentlər müsabiqəyə buraxılmayıb.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə təhsil almaq istəyən abituriyentlər imtahanda topladıqları ümumi balları müvafiq müsabiqə şərtlərini ödədiyi halda, imtahanların nəticəsi elan olunduqdan sonra, mayın 25-dən iyunun 5-dək eservices.dim.gov.az/qabiliyyet internet səhifəsinə daxil olaraq seçdiyi xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasın aid olduğu komissiya üzrə qeydiyyatdan keçiblər.

Qabiliyyət imtahanlarında iştirak ödənişli olmuşdur. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu ilə bağlı imtahanda iştirak üçün ilk dəfə müraciət edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının cari ildə ilk seçdiyi (qeydiyyatdan keçdiyi) komissiya üzrə (yalnız bir ixtisas üzrə) qabiliyyət imtahanında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına (pulsuz) olub. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin uşaqları, şəhid ailəsinin üzvləri, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, məcburi köçkün statusu olan şəxslər, I və II dərəcə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqların da qeydiyyatdan keçdikləri bütün komissiyalar üzrə qabiliyyət imtahanlarında iştirakı dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına olub. Qabiliyyət imtahanının nəticəsi "məqbul" və ya "qeyri-məqbul"la qiymətləndirilib. Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların müsabiqəsinə ümumi balı 50-dən az olmayan (fənlər üzrə bal məhdudiyyəti qoyulmayıb) və müvafiq komissiya tərəfindən keçirilən qabiliyyət imtahanlarından "məqbul" alan abituriyentlər buraxılıb. "Xoreoqrafiya sənəti (sahələr üzrə)" və "Rəqs müəllimliyi" ixtisaslarının müsabiqəsində isə ümumi balı 30-dan (fənlər üzrə bal məhdudiyyəti tətbiq edilmir) az olmayan abituriyentlər iştirak edib. Qəbul qaydalarına əsasən abituriyentlərə xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarla yanaşı, digər ixtisasları da seçmək imkanı verilib.

Qəbul planı (10752 yer) ötən illə müqayisədə 6.17% (625 yer) artıb. Plan yerlərinin 4595-i (42.74%) ödənişsiz, 6157-si (57.26%) isə ödənişli təhsil üzrə olub. Qəbul planının 92.23%-i Azərbaycan, 2.88%-i rus, 4.88%-i isə hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün ayrılıb. Qəbul planının 14.43%-i (1551 yer) xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların payına düşürdü.

40 orta ixtisas təhsili müəssisəsinə tələbə qəbulu aparılıb. Sayca ən çox plan yeri Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinə (630 yer), ən az isə Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kollecinə (79 yer) ayrılmışdı. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin qəbul planları haqqında məlumat aşağıdakı cədvəldə verilir:

Cədvəl 4.2.1

ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN QƏBUL PLANLARI (ÜMUMİ ORTA TƏHSİL BAZASINDA)

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI								
		ÖDƏNİŞSİZ				ÖDƏNİŞLİ				CƏMİ
		Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	
1	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kolleci	90	0	0	90	115	0	0	115	205
2	Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	78	32	0	110	129	48	0	177	287
3	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Qida Sənayesi Kolleci	84	12	0	96	97	13	0	110	206
4	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Sosial-İqtisadi Kollec	68	0	0	68	173	0	0	173	241

Cədvəl 4.2.1 (ardı)

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	QƏBUL PLANI								
		ÖDƏNİŞSİZ				ÖDƏNİŞLİ				CƏMİ
		Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Cəmi	
5	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kolleci	110	12	0	122	266	28	0	294	416
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci	250	35	0	285	310	35	0	345	630
7	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Dövlət Rabitə və Nəqliyyat Kolleci	170	10	0	180	330	15	0	345	525
8	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsi	0	0	60	60	0	0	30	30	90
9	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nəzdində Humanitar Kollec	71	25	0	96	79	25	0	104	200
10	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kolleci	0	0	39	39	0	0	40	40	79
11	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Musiqi Kolleci	0	0	170	170	0	0	70	70	240
12	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci	130	0	0	130	310	0	0	310	440
13	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kolleci	195	0	0	195	195	0	0	195	390
14	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin nəzdində İnşaat Kolleci	179	0	0	179	261	0	0	261	440
15	Naxçıvan Dövlət Texniki Kolleci	66	0	0	66	154	0	0	154	220
16	Naxçıvan Musiqi Kolleci	63	0	0	63	39	0	0	39	102
17	Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Regional Kollec	153	0	0	153	277	0	0	277	430
18	Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	143	0	0	143	152	0	0	152	295
19	Tovuz Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	107	0	0	107	153	0	0	153	260
20	Sumqayıt Dövlət Universitetinin nəzdində Sumqayıt Dövlət Texniki Kolleci	145	0	0	145	170	0	0	170	315
21	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Sumqayıt Musiqi Kolleci	0	0	85	85	0	0	31	31	116
22	Quba Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	127	0	0	127	143	0	0	143	270
23	Şamaxı Dövlət Regional Kolleci	191	0	0	191	239	0	0	239	430
24	Mingəçevir Turizm Kolleci	135	0	0	135	135	0	0	135	270
25	Şəki Dövlət Regional Kolleci	191	0	0	191	170	0	0	170	361
26	Zaqatala Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	54	0	0	54	46	0	0	46	100
27	Şuşa Humanitar Kolleci	79	0	0	79	79	0	0	79	158
28	Ağdam Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	124	0	0	124	206	0	0	206	330
29	Ağdam Musiqi Kolleci	54	0	0	54	56	0	0	56	110
30	Ağdaş Dövlət Humanitar Kolleci	150	0	0	150	185	0	0	185	335
31	Ağcabədi Pedaqoji Kolleci	95	0	0	95	110	0	0	110	205
32	Şirvan Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	116	0	0	116	140	0	0	140	256
33	Bərdə Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	88	0	0	88	92	0	0	92	180
34	Sabirabad Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	120	0	0	120	155	0	0	155	275
35	Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	116	0	0	116	115	0	0	115	231
36	Lənkəran Dövlət Universitetinin nəzdində Sosial və Aqrar-Texnoloji Kollec	111	0	0	111	103	0	0	103	214
37	Astara Pedaqoji Kolleci	84	0	0	84	91	0	0	91	175
38	İsmayıllı Dövlət Humanitar və Texnologiya Kolleci	72	0	0	72	108	0	0	108	180
39	Masallı Dövlət Regional Kolleci	106	0	0	106	99	0	0	99	205
40	Bakı Biznes və Kooperasiya Kolleci	0	0	0	0	320	20	0	340	340
	Cəmi	**4115**	**126**	**354**	**4595**	**5802**	**184**	**171**	**6157**	**10752**

1995–1998-ci illərdə ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün abituriyent ərizələrinin sayı plan yerlərindən 30-40% az olub. Qəbul imtahanlarının yenidən mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirildiyi 2005-2006-cı illərdə bu təhsil müəssisələrində, zəif də olsa, müsabiqə vəziyyəti mövcud olub. Bu illərdə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd qəbulunu həmin məktəblərdə yaradılmış Sənəd Qəbulu Komissiyaları həyata keçirirdi. Sənəd qəbulu prosesində abituriyentlərin və onların valideynlərinin rahatlığını təmin etmək məqsədilə 2007-2012-ci illərdə respublikanın bütün regionlarının təhsil şöbələrində Sənəd Qəbulu Komissiyaları yaradılmışdı. Artıq on bir ildir ki barələrində DİM-in informasiya bazasında yetərli məlumatlar olan abituriyentlərə ərizələrini Sənəd Qəbulu Komissiyalarına müraciət etmədən internet vasitəsilə bilavasitə özlərinin təsdiq etməsinə imkan yaradılıb.

Cari ildə müsabiqənin nəticələri avqustun 8-də DİM-in internet saytında və "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışında yerləşdirilərək ictimaiyyətə təqdim olunub. Bundan sonra, avqustun 31-dən sentyabrın 4-dək orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan yerlərinə əlavə müsabiqə elan olunub. Müsabiqədə iştirak edən abituriyentlər elektron ərizələrində orta ixtisas təhsili müəssisələrinin 12-dək ixtisas kodunu istəklərinə uyğun ardıcıllıqla göstəriblər. Boş qalan plan yerlərinə əlavə yerləşdirmənin nəticələri sentyabrın 5-də elan olunub.

Qəbul (buraxılış) imtahanlarında 43332 abituriyent iştirak edib. Onların 19982-si oğlan (46.11%), 23350-i isə qız (53.89%) olub. Ötən illə müqayisə etdikdə, cari ildə qəbul (buraxılış) imtahanlarında iştirak edənlərin sayı 2094 nəfər artıb. Qeyd edək ki, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olub oranı bitirən şəxslərə "subbakalavr" peşə-ixtisas dərəcəsi verilir. Bu dərəcəyə malik olan şəxslər əmək bazarına ixtisaslı kadr kimi daxil olurlar. Bundan başqa, subbakalavrlar ali təhsil müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarında iştirak etmədən ali təhsil müəssisələrinin ixtisaslarının müsabiqəsində də iştirak etmək imkanı əldə edirlər. Fikrimizcə, bu sadalanan hallar abituriyentlərin orta ixtisas təhsili müəssisələrində təhsil almaq maraqlarını artırır.

İmtahan verən abituriyentlərin 17385-i (40.12%) ixtisas seçimində iştirak etmək üçün ərizə verib. Ayrı-ayrı təhsil formaları üzrə qəbul planı, abituriyent ərizələrinin sayı və müsabiqə vəziyyəti 4.2.2 və 4.2.3 saylı cədvəllərdə təqdim olunur.

İxtisas seçimində iştirak etmək üçün ərizələrin 97.73%-i (16990-ı) Azərbaycan, 2.27%-i (395-i) isə rus bölməsinə verilmişdi. Abituriyentlərin 41.10%-ni oğlanlar, 58.90%-ni isə qızlar təşkil edib.

Cədvəl 4.2.2

QƏBUL PLANLARI VƏ İXTİSAS SEÇİMİ MƏRHƏLƏSİNDƏ ABİTURİYENT ƏRİZƏLƏRİNİN SAYI

№	TƏHSİL	QƏBUL PLANI				ƏRİZƏLƏRİN SAYI*		
		Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Ümumi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi
1	**Dövlət müəssisələrinə ödənişsiz təhsil üzrə**	**4115**	**126**	**354**	**4595**	**13992**	**341**	**14333**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	3648	111	0	3759	12739	276	13015
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	467	15	354	836	1647	79	1726
2	**Dövlət müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə**	**5482**	**164**	**171**	**5817**	**15044**	**350**	**15394**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	4953	149	0	5102	13936	301	14237
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	529	15	171	715	1656	65	1721

* İxtisas seçimində iştirak edənlər

Cədvəl 4.2.2 (ardı)

№	TƏHSİL	QƏBUL PLANI				ƏRİZƏLƏRİN SAYI*		
		Azərb. bölməsinin abituriyentləri üçün	Rus bölməsinin abituriyentləri üçün	Hər iki bölmənin abituriyentlərinin birgə müsabiqəsi üçün	Ümumi	Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Ümumi
3	**Özəl təhsil müəssisələri üzrə**	**320**	**20**	**0**	**340**	**2987**	**176**	**3163**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	320	20	0	340	2987	176	3163
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	0	0	0	0	0	0	0
Ümumi		**9917**	**310**	**525**	**10752**	**16990**	**395**	**17385**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	8921	280	0	9201	15867	336	16203
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	996	30	525	1551	1789	81	1870

Cədvəl 4.2.3

İXTİSAS SEÇİMİ MƏRHƏLƏSİNDƏ MÜSABİQƏ VƏZİYYƏTİ

№	TƏHSİL	Plan yerləri üzrə müsabiqə vəziyyəti			
		Azərb. bölməsi	Rus bölməsi	Birgə	Bütövlükdə
1	**Dövlət (ödənişsiz)**	**2.698**	**2.000**	**1.590**	**2.570**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	2.759	2.124	---	2.740
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	2.421	1.304	1.590	1.927
2	**Dövlət (ödənişli)**	**1.515**	**0.915**	**1.273**	**1.481**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	1.559	0.966	---	1.542
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	1.296	0.575	1.273	1.197
3	**Özəl**	**2.381**	**1.700**	**---**	**2.341**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	2.381	1.700	---	2.341
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	---	---	---	---
Bütövlükdə		**1.672**	**1.087**	**1.104**	**1.617**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	1.727	1.149	---	1.710
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	1.346	0.655	1.104	1.180

Müsabiqədə iştirak edən 17385 abituriyentdən 10192-si qəbul olub. Onlardan 4501-i dövlət təhsil müəssisələrinə ödənişsiz, 5363-i ödənişli, 328-i isə özəl təhsil müəssisəsinə ödənişli təhsil üzrə qəbul olub. Qəbul planı 94.79% yerinə yetirilib. Dövlət təhsil müəssisələrinə ödənişsiz təhsil üzrə qəbul planının dolma göstəricisi 97.95, ödənişli təhsil üzrə 92.20, özəl təhsil müəssisələri üzrə isə 96.47% olub. Qəbul olan abituriyentlərin 3854-ü (37.81%) oğlan, 6338-i isə (62.19%) qızdır.

Qəbulda iştirak edən və qəbul olan abituriyentlərin bal göstəriciləri aşağıdakı diaqramlarda təsvir edilib. Hər bir fənn üzrə 100 bal olmaqla, maksimum toplanıla bilən bal 300 olub.

* İxtisas seçimində iştirak edənlər

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI	QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI
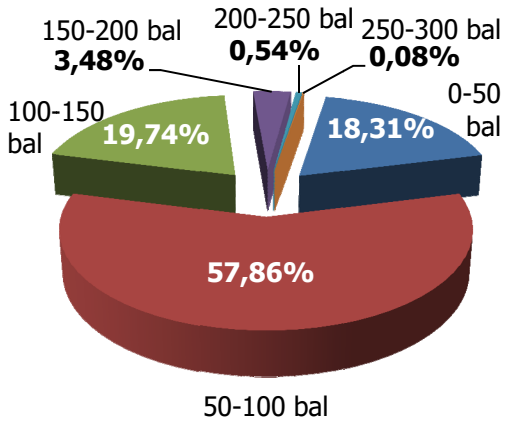	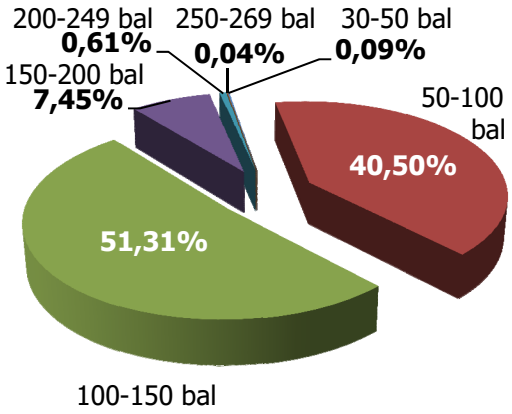
Şəkil 4.2.1	Şəkil 4.2.2

Diaqramların müqayisəli təhlili göstərir ki, qəbul (buraxılış) imtahanında iştirak edənlər seçməsində imtahan nəticəsi 50–100 bal intervalında yerləşən abituriyentlər sayca üstünlük təşkil edirsə, qəbul olanlar seçməsində sayca üstünlük imtahan nəticəsi 100–150 bal intervalında yerləşənlərin tərəfindədir. Yerləşdirmə aparıldıqdan sonra 100–150 bal intervalına daxil olanların nisbi çəkisi 19.74%-dən (şəkil 4.2.1) 51.31%-ə (şəkil 4.2.2) qədər yüksəlib. İmtahanda toplanılan maksimal bal 300.0 olub.

Dövlət (ödənişsiz və ödənişli) və özəl təhsil müəssisələrinə aparılan müsabiqə və yerləşdirmənin nəticələri 4.2.4 saylı cədvəldə təqdim olunur.

Cədvəl 4.2.4

ÜMUMİ ORTA TƏHSİL BAZASINDA ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT

№	TƏHSİL FORMASI	Qəbul planı	Qəbul olub			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	**Dövlət müəssisələrinə ödənişsiz təhsil üzrə**	**4595**	**4337**	**164**	**4501**	**97.95**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	3759	3577	108	3685	98.03
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	836	760	56	816	97.61
2	**Dövlət müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə**	**5817**	**5196**	**167**	**5363**	**92.20**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	5102	4642	145	4787	93.83
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	715	554	22	576	80.56

Cədvəl 4.2.4 (ardı)

№	TƏHSİL FORMASI	Qəbul planı	Qəbul olub			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
3	**Özəl təhsil müəssisələri üzrə**	**340**	**308**	**20**	**328**	**96.47**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	340	308	20	328	96.47
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	0	0	0	0	--
Ümumi		**10752**	**9841**	**351**	**10192**	**94.79**
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb etməyən ixtisaslar	9201	8527	273	8800	95.64
	- Xüsusi qabiliyyət imtahanı tələb edən ixtisaslar	1551	1314	78	1392	89.75

Orta ixtisas təhsili müəssisələri arasında daha yüksək müsabiqə vəziyyəti Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kolleci, Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kollecində yaranıb. Bu təhsil müəssisələrinin orta hesabla bir plan yerinə təqdim edilən ərizələrin sayı müvafiq olaraq 5.2, 4.3 və 4.2 olub.

Orta ixtisas təhsili müəssisələri arasında ən aşağı müsabiqə vəziyyəti Quba Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci, İsmayıllı Dövlət Humanitar və Texnologiya Kolleci, Şuşa Humanitar Kolleci, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin nəzdində İnşaat Kolleci, Tovuz Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci, Masallı Dövlət Regional Kolleci, Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kolleci, Zaqatala Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci, Sabirabad Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci, Naxçıvan Musiqi Kolleci, Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci, Şamaxı Dövlət Regional Kolleci, Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Musiqi Kolleci, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsi, Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Sumqayıt Musiqi Kolleci və Ağdam Musiqi Kollecində yaranıb. Bu təhsil müəssisələrində orta hesabla 1 plan yerinə 2-dən az ərizə verilib.

Abituriyentlərin Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrılıqda topladıqları ballar hesablanaraq, onların əsasında balların paylanma histoqramları təyin edilib. Hər iki bölmədə histoqram bir qədər asimmetrikdir. Asimmetriya müsbət, yaxud sağtərəflidir. Bu onu göstərir ki, ortastatistik nəticə göstərən abituriyentlərə nəzərən zəif nəticə göstərən abituriyentlərə rastgəlmə ehtimalı daha yüksəkdir.

Azərbaycan bölməsini təmsil edən ortastatistik abituriyent 79.45, rus bölməsini təmsil edən isə 98.01 bal toplayıb. Azərbaycan bölməsində abituriyentlərin yarısı 73.72-dən, rus bölməsində isə 90.46-dən çox bal toplaya bilməyib. Azərbaycan bölməsində maksimal bal 300.0, rus bölməsində isə 283.0 olub.

Azərbaycan bölməsində ortastatistik abituriyent Azərbaycan dili fənnindən 34.94, riyaziyyatdan 20.62, xarici dildən 23.89, rus bölməsində isə rus dilindən 46.86, riyaziyyatdan 20.72, xarici dildən 30.44 bal toplayıb.

Ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul 9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanı standartları əsasında aparılıb. İmtahanda iştirak edən 43332 abituriyentin 69.27%-i, heç olmasa, bir fənn üzrə 20 baldan, 96.90%-i 40 baldan aşağı nəticə göstərib. Abituriyentlərin əksəriyyəti (89.16%-i) xarici dil fənni üzrə 40 baldan aşağı nəticə göstərib. 184 abituriyent fənlərin hər biri üzrə ən azı 60 bal, 22 abituriyent isə ən azı 80 bal toplayıb. Qəbul olan 10192 abituriyentin 33.95%-i, heç olmasa, bir fənn üzrə 20 baldan, 94.00%-i 40 baldan aşağı nəticə göstərib. Qəbul olan abituriyentlərin arasında 40-ı fənlərin hər biri üzrə ən azı 60 bal, 3-ü isə ən azı 80 bal toplayıb.

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, bu il ümumi orta təhsil bazasında 40 orta ixtisas təhsili müəssisəsinə qəbul aparılıb. Cədvəldən göründüyü kimi, 2 orta ixtisas təhsili müəssisəsində plan yerləri 100% dolub. 31 orta ixtisas təhsili müəssisəsində boş qalan plan yerləri 10 faizədək, qalan 7 orta ixtisas təhsili müəssisəsində isə 10%-dən yuxarıdır.

Orta ixtisas təhsili müəssisələri arasında qəbul planının ən az dolma göstəricisi Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsindədir. Cədvəldən göründüyü kimi, bu orta ixtisas təhsili müəssisəsinin plan yerlərinin 23.33%-i boş qalıb.

Son illər ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbulla bağlı göstəricilər əvvəlki illərlə müqayisədə xeyli yaxşılaşıb. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 1998-ci ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrindən yalnız birində plan yerləri tam dolmuş, yarısına qədərində isə 50%-dən çox kəsirdə qalmışdı.

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan plan yerləri haqqında məlumat 4.2.5 saylı cədvəldə təqdim olunur.

Cədvəl 4.2.5

ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ QƏBUL OLUNANLARIN ORTA BALI VƏ BOŞ QALAN PLAN YERLƏR HAQQINDA MƏLUMAT

№	ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Orta bal	Boş yerlər	
				sayı	faizi
1	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının orta ixtisas təhsili pilləsi	90	82.652	21	23.33
2	Ağdam Musiqi Kolleci	110	73.292	25	22.73
3	Şamaxı Dövlət Regional Kolleci	430	93.502	53	12.33
4	Şəki Dövlət Regional Kolleci	361	102.476	43	11.91
5	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nəzdində Humanitar Kollec	200	111.363	23	11.50
6	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Sumqayıt Musiqi Kolleci	116	82.640	13	11.21
7	İsmayıllı Dövlət Humanitar və Texnologiya Kolleci	180	92.087	18	10.00
8	Bərdə Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	180	97.979	16	8.89
9	Naxçıvan Musiqi Kolleci	102	103.520	9	8.82
10	Sabirabad Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	275	97.377	24	8.73
11	Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	295	96.937	23	7.80
12	Lənkəran Dövlət Universitetinin nəzdində Sosial və Aqrar-Texnoloji Kollec	214	115.599	16	7.48
13	Tovuz Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	260	96.363	18	6.92
14	Ağcabədi Pedaqoji Kolleci	205	105.919	13	6.34
15	Şuşa Humanitar Kolleci	158	105.530	10	6.33
16	Mingəçevir Turizm Kolleci	270	99.677	17	6.30
17	Astara Pedaqoji Kolleci	175	102.385	11	6.29
18	Naxçıvan Dövlət Texniki Kolleci	220	122.403	11	5.00
19	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Qida Sənayesi Kolleci	206	111.536	10	4.85
20	Quba Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	270	111.409	12	4.44
21	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci	440	113.180	18	4.09
22	Zaqatala Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	100	102.008	4	4.00
23	Ağdam Dövlət Sosial-İqtisadi Kolleci	330	100.241	13	3.94
24	Şirvan Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	256	116.013	10	3.91
25	Masallı Dövlət Regional Kolleci	205	99.640	8	3.90
26	Bakı Biznes və Kooperasiya Kolleci	340	99.002	12	3.53
27	Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci	287	134.356	10	3.48
28	Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci	231	97.184	8	3.46
29	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Bakı Neft-Energetika Kolleci	390	114.083	13	3.33
30	Gəncə Dövlət Universitetinin nəzdində Regional Kollec	430	113.073	12	2.79
31	Ağdaş Dövlət Humanitar Kolleci	335	100.905	9	2.69
32	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin nəzdində Sənaye və Texnologiya Kolleci	416	125.407	11	2.64
33	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kolleci	205	151.967	5	2.44
34	Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Dövlət Rabitə və Nəqliyyat Kolleci	525	114.116	12	2.29
35	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Sosial-İqtisadi Kollec	241	132.511	5	2.07
36	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin nəzdində İnşaat Kolleci	440	108.232	9	2.05
37	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci	630	122.578	12	1.90
38	Sumqayıt Dövlət Universitetinin nəzdində Sumqayıt Dövlət Texniki Kolleci	315	117.600	3	0.95
39	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İncəsənət Kolleci	79	138.835	0	0.00
40	Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Musiqi Kolleci	240	110.163	0	0.00
	C Ə M İ	**10752**	**109.822**	**560**	**5.21**

5. ÜMUMİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİ

"Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun attestasiyasının aparılması Qaydaları"na əsasən 9-cu və 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanına tədris dili (Azərbaycan bölməsinin şagirdləri üçün – Azərbaycan dili, rus bölməsinin şagirdləri üçün – rus dili, gürcü bölməsinin şagirdləri üçün – gürcü dili), riyaziyyat və xarici dil fənləri daxil edilmişdir. Tədris dili Azərbaycan, rus və ya gürcü dillərindən fərqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri yalnız riyaziyyat və xarici dil fənlərindən imtahan vermişdir. 9-cu və 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında üzrsüz səbəbdən iştirak etməyən şagirdlərə attestat verilməmişdir.

Cari ildə həm 9, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında şagirdlərə tədris dili fənnindən 30, xarici dil fənnindən 30 və riyaziyyat fənnindən 25 olmaqla ümumilikdə 85 tapşırıq təqdim edilmiş, şagirdlərin toplaya biləcəyi maksimal bal hər fənn üzrə 100 bal olmaqla, cəmi 300 bal olmuşdur. Test tapşırıqlarının strukturu haqqında daha ətraflı məlumat cədvəl 5.1-də verilir.

Həm 9, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında tədris dili Azərbaycan dilindən fəqli olan şagirdlər yuxarıda qeyd olunan fənlərdən əlavə, dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənnindən də imtahan veriblər.

İmtahanlar bölgələr üzrə aşağıdakı tarixlərdə keçirilmişdir:

- **Ümumi təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı:**
  - 09.04.2023-cü il tarixdə: Sabunçu, Səbail, Xətai, Nəsimi, Nərimanov, Gəncə (I hissə), Samux, Daşkəsən, Şəmkir, Şəki, Lənkəran, Astara, Biləsuvar, Ağdam, Ağcabədi, Ağsu, Zərdab, Kürdəmir, İmişli, Saatlı, Qusar, Siyəzən, Xızı, Şabran;
  - 16.04.2023-cü il tarixdə: Qaradağ, Yasamal, Suraxanı, Binəqədi, Sumqayıt (I hissə), Abşeron (I hissə), Gəncə (II hissə), Göygöl, Tovuz, Gədəbəy, Qəbələ, Oğuz, Cəlilabad (I hissə), Masallı (I hissə), Yardımlı, Beyləqan, Füzuli, Zəngilan (Ağalı kəndi), Göyçay (I hissə), Ağdaş, Qobustan, Sabirabad, Neftçala, Hacıqabul, Xaçmaz (I hissə), Quba (I hissə);
  - 30.04.2023-cü il tarixdə: Xəzər, Nizami, Sumqayıt (II hissə), Abşeron (II hissə), Pirallahı, Naxçıvan, Mingəçevir, Goranboy, Naftalan, Qazax, Ağstafa, Qax, Balakən, Zaqatala, Cəlilabad (II hissə), Masallı (II hissə), Lerik, Bərdə, Tərtər, Yevlax, Göyçay (II hissə), Ucar, Şamaxı, İsmayıllı, Şirvan, Salyan, Xaçmaz (II hissə), Quba (II hissə), Bakı xüsusi məktəblər (internat məktəbləri, Çilov adasında yerləşən məktəb, cəzaçəkmə müəssisələrində yerləşən məktəblər), ölkə üzrə tədris gürcü, ingilis və fransız dilində olan məktəblər.
- **Tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı:**
  - 05.03.2023-cü il tarixdə: Qaradağ, Binəqədi, Xətai, Suraxanı, Pirallahı, Yasamal, Sumqayıt, Gəncə (I hissə), Goranboy, Göygöl, Naftalan, Şəmkir, Gədəbəy, Şirvan, Hacıqabul, Neftçala, Salyan, Göyçay, Kürdəmir, Ağdaş, Ağsu, Ucar, Lənkəran, Masallı, Astara, Bərdə, Tərtər, Yevlax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, Xaçmaz, Siyəzən, Xızı, Çilov, ölkə üzrə tədris ingilis və fransız dilində olan məktəblər;
  - 12.03.2023-cü il tarixdə: Nərimanov, Sabunçu, Xəzər, Səbail, Nəsimi, Nizami, Abşeron, Naxçıvan, Gəncə (II hissə), Mingəçevir, Samux, Daşkəsən, Ağstafa, Qazax, Tovuz, Sabirabad, Saatlı, İmişli, Qobustan, Zərdab, Şamaxı, İsmayıllı, Cəlilabad, Yardımlı, Lerik, Biləsuvar, Ağcabədi, Beyləqan, Füzuli, Ağdam, Zəngilan (Ağalı kəndi), Qax, Balakən, Zaqatala, Quba, Şabran, Qusar, Bakı xüsusi məktəblər (internat məktəbləri, cəzaçəkmə müəssisələrində yerləşən məktəblər), ölkə üzrə tədris gürcü dilində olan məktəblər.

Qeyd 1: İşğaldan azad olunmuş rayonlardan olan şagirdlər buraxılış imtahanını ümumtəhsil müəssisəsinin yerləşdiyi şəhərdə (rayonda) yuxarıda göstərilən qrafikə uyğun veriblər.

Qeyd 2: Bəzi şəhər və rayonlar üzrə şagirdlərin hərəkət intensivliyinin azaldılması məqsədilə onlar 2 hissəyə ayrılmış və müxtəlif günlərdə imtahan vermişdir. Yuxarıdakı siyahıda bu hal müvafiq olaraq hissələrlə adlandırılıb.

İmtahanda şagirdlərə təqdim olunan tapşırıqların strukturu

Cədvəl 5.1

Fənlər	9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı	11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı
Xarici dil	Dinləyib-anlamaya dair mətn (publisistik və ya dialoq formalı) və mətnə aid 6 tapşırıq: qapalı tipli 5 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 1 tapşırıq; Qapalı tipli 16 tapşırıq; Oxuyub-anlamaya dair mətn və mətnə aid 8 tapşırıq: qapalı tipli 5 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 3 tapşırıq. Cəmi: 30 tapşırıq	Dinləyib-anlamaya dair mətn (publisistik və ya dialoq formalı) və mətnə aid 6 tapşırıq: qapalı tipli 3 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 3 tapşırıq; Qapalı tipli 16 tapşırıq; Oxuyub-anlamaya dair mətn və mətnə aid 8 tapşırıq: yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 4 və qapalı tipli 4 tapşırıq. Cəmi: 30 tapşırıq
Tədris dili	Dil qaydalarına dair 10 qapalı tipli tapşırıq; Oxuyub-anlamaya dair 2 mətn (bədii, publisistik formalı) və hər mətnə aid 10 tapşırıq: qapalı tipli 8 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 2 tapşırıq (cəmi 20 tapşırıq); Cəmi: 30 tapşırıq	Dil qaydalarına dair 10 qapalı tipli tapşırıq; Oxuyub-anlamaya dair 2 mətn (bədii, publisistik formalı) və hər mətnə aid 10 tapşırıq: qapalı tipli 5 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 5 tapşırıq (cəmi 20 tapşırıq); Cəmi: 30 tapşırıq
Riyaziyyat	Qapalı tipli 15 tapşırıq; Cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 6 tapşırıq; Həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli 4 tapşırıq. Cəmi: 25 tapşırıq	Qapalı tipli 13 tapşırıq; Cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 5 tapşırıq; Həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli 7 tapşırıq. Cəmi: 25 tapşırıq
Cəmi	85 tapşırıq (67 qapalı tipli, cavablarının kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 6 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 12 tapşırıq)	85 tapşırıq (56 qapalı tipli, cavablarının kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 5 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 24 tapşırıq)

Balların hesablanması qaydaları aşağıdakı cədvəllərdə təqdim olunub:

Cədvəl 5.2

9-cu siniflərin buraxılış imtahanı üzrə balların hesablanma qaydası

Fənn	Maksimal bal	Test tapşırıqlarının sayı	Bal
Tədris dili (Azərbaycan dili, rus dili, gürcü dili)	**100**	**30 tapşırıq** (qapalı tipli 26 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 4 tapşırıq)	$\frac{100}{34}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(qapalı)})$
Riyaziyyat	**100**	**25 tapşırıq** (qapalı tipli 15, cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 6 və həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli 4 tapşırıq)	$\frac{100}{29}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(açıq,\ kod)}+n_{d(qapalı)})$
Xarici dil (ingilis, alman, fransız, rus, ərəb, fars dilləri)	**100**	**30 tapşırıq** (qapalı tipli 26 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 4 tapşırıq)	$\frac{100}{34}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(qapalı)})$

Cədvəl 5.3

11-ci siniflərin buraxılış imtahanı üzrə balların hesablanma qaydası

Fənnin adı	Maksimal bal	Tapşırıqların sayı	Bal
Tədris dili (Azərbaycan, rus və ya gürcü)	100	**30 tapşırıq** (qapalı tipli 20 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 10 tapşırıq)	$\frac{5}{2}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(qapalı)})$
Riyaziyyat	100	**25 tapşırıq** (qapalı tipli 13 tapşırıq, cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli 5 və həllinin ətraflı şəkildə yazılması tələb olunan açıq tipli 7 tapşırıq)	$\frac{25}{8}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(açıq,\ kod)}+ +n_{d(qapalı)})$
Xarici dil (ingilis, alman, fransız, rus, ərəb və ya fars dili)	100	**30 tapşırıq** (qapalı tipli 23 və yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli 7 tapşırıq)	$\frac{100}{37}\cdot(2n_{d(açıq,\ yazılı)}+n_{d(qapalı)})$

Qeyd 1: $n_{d(açıq,\ kod)}$ - cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmi;
$n_{d(qapalı)}$ - qapalı tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmi;
$n_{d(açıq,\ yazılı)}$ - yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqlar üzrə balların cəmi.

Qeyd 2: Qapalı tipli və cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqların hər birinə verilən düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilir.

Qeyd 3: Yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli tapşırıqları markerlər meyarlar əsasında 0, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ və ya 1 balla qiymətləndirə bilər.

Ötən ildə olduğu kimi, bu il də həm 9-cu, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında dinləmə mətnlərinə aid test tapşırıqlarından istifadə olunub. Həmin mətnlər DİM-in səsyazma studiyasında səsləndirilib və arxivləşdirilib.

İmtahanda şagirdlərə hər bir xarici dil fənni üzrə 1 dinləmə mətni təqdim olunub. Audioqurğuya yazılmış həmin mətn bütün imtahan zallarına hərəsində bir audioqurğu olmaqla paylanıb. İmtahan başlandıqda audioqurğu yerləşdiyi zərfdən çıxarılıb və işə salınıb. Dinləmə mətni üzrə təqdim olunan tapşırıqlarla tanış olmaları üçün 9-cu sinif şagirdlərinə 3 dəqiqə, 11-ci sinif şagirdlərinə isə 2 dəqiqə vaxt ayrılıb. Sonra dinləmə mətni 9-cu sinif şagirdləri üçün 3 dəqiqəlik, 11-ci sinif şagirdləri üçün isə 2 dəqiqəlik fasilə ilə 2 dəfə səsləndirilib.

Şagirdlərin yazılı və ətraflı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə işlərini markerlər kompüterlərdə yoxlayıb. Yoxlama prosesi DİM-in əməkdaşlarının hazırladığı "Onlayn Marker Sistemi" proqram təminatından istifadə olunmaqla həm onlayn şəkildə, həm də Mərkəzin xüsusi təchiz olunmuş kompüter otaqlarında həyata keçirilmişdir. Yoxlama prosesinin bütün mümkün mərhələləri avtomatlaşdırılmış və zəruri təhlükəsizlik tədbirləri görülmüşdür. Belə ki, hər bir şagirdin cavab vərəqi proqram vasitəsilə ayrı-ayrı tapşırıqlara bölünərək hər bir tapşırıq fərqli markerlərə göndərilmiş və markerin qarşısında oturduğu kompüterin ekranında şagird haqqında heç bir məlumat olmamış, yəni tapşırığı kimin cavablandırdığı tam məxfi saxlanılmışdır. Bundan başqa, tapşırıq üzrə eyni bir iş ən azı iki marker tərəfindən yoxlanılmış, bu markerlərin qiymətləri üst-üstə düşmədiyi halda növbəti markerə müraciət olunmuş, proses ən azı 2 markerin eyni işə verdikləri qiymətlər üst-üstə düşənə qədər davam etdirilmişdir.

Hər imtahanın nəticələri elan edilərkən şəffaflıq məqsədilə şagirdlərin elektron səhifəsində onun yazı işinin skan versiyası, qiymətləndirmə meyarları və hər tapşırıq üzrə aldığı qiymətlər yerləşdirilmişdir. Nəticələrin elanından sonra fənn mütəxəssislərinin də daxil olduğu Apellyasiya Komissiyaları təşkil olunmuş, edilmiş müraciətlər araşdırılmış, haqlı iradlar nəzərə alınmış, əsassız iradlar üzrə isə şagirdlərə yazı işində etdiyi səhvləri göstərilməklə müvafiq izah verilmişdir. Qeyd edək ki, Apellyasiya Komissiyalarına ərizə qəbulu və apellyasiya prosesi onlayn rejimdə həyata keçirilmişdir. Belə ki, müraciət edənlərin elektron ərizələrindəki seçimlərinə uyğun olaraq onlarla videobağlantı proqramı və ya telefon vasitəsilə əlaqə saxlanılmışdır.

Aşağıda təqdim olunan 5.4 və 5.5 saylı cədvəllərdə həm 9, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında açıq tipli test tapşırıqlarının yoxlanılması prosesi haqqında statistik məlumat verilir:

Cədvəl 5.4

Açıq tipli test tapşırıqlarının yoxlanılması haqqında statistik məlumat (9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

	İmtahan fənləri					Ümumi
	Azərbaycan dili	Rus dili	Gürcü dili	Riyaziyyat	Xarici dil	
Tapşırıqların ümumi sayı	581304	49680	392	633948	634136	1899460
Cavablandırılmayan tapşırıqların sayı *(faizlə)*	225617 (38,81)	9982 (20,09)	260 (66,32)	405994 (64,04)	348207 (54,91)	990060 (52,12)
Markerlər tərəfindən qiymətləndirilən tapşırıqların sayı	355687	39698	132	227954	285929	909400
Yoxlamaların ümumi sayı *(bir tapşırıq iki fərqli marker tərəfindən yoxlanılır və qiymətlərin üst-üstə düşmədiyi halda başqa marker(lər) tərəfindən də yoxlanılır)*	784801	91153	317	464841	596165	1937277
Orta hesabla bir tapşırığın yoxlanma sayı	2,20	2,29	2,40	2,03	2,08	2,13
Yoxlama prosesində iştirak edən markerlərin sayı	253	34	5	137	226	655
Orta hesabla bir markerə düşən yoxlama sayı	3101,98	2680,97	63,40	3393,00	2637,89	2957,67

Cədvəl 5.5

Açıq tipli test tapşırıqlarının yoxlanılması haqqında statistik məlumat (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

	İmtahan fənləri					Ümumi
	Azərbaycan dili	Rus dili	Gürcü dili	Riyaziyyat	Xarici dil	
Tapşırıqların ümumi sayı	1162140	101939	1020	887362	904238	3056690
Cavablandırılmayan tapşırıqların sayı *(faizlə)*	425114 (36,58)	20548 (20,15)	530 (51,96)	636904 (71,77)	457784 (50,62)	1540880 (50,41)
Markerlər tərəfindən qiymətləndirilən tapşırıqların sayı	737026	81382	490	250458	446454	1515810
Yoxlamaların ümumi sayı *(bir tapşırıq iki fərqli marker tərəfindən yoxlanılır və qiymətlərin üst-üstə düşmədiyi halda başqa marker(lər) tərəfindən də yoxlanılır)*	1626308	183079	1203	512061	927002	3249653
Orta hesabla bir tapşırığın yoxlanma sayı	2,20	2,25	2,45	2,04	2.17	2.14
Yoxlama prosesində iştirak edən markerlərin sayı	322	41	5	166	255	789
Orta hesabla bir markerə düşən yoxlama sayı	5050,64	4465,34	240,6	3084,70	3635,30	4118,69

İmtahanın ümumi müddəti həm 9, həm də 11-ci siniflər üzrə 3 saat (tədris dili Azərbaycan, rus və gürcü dillərindən fərqli olan ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri üçün imtahanın müddəti 2 saat) müəyyən edilmişdir.

Buraxılış imtahanlarından əvvəl şagirdlərə kömək məqsədilə tədris dili (Azərbaycan bölməsinin şagirdləri üçün – Azərbaycan dili, rus bölməsinin şagirdləri üçün – rus dili, gürcü bölməsinin şagirdləri üçün – gürcü dili), riyaziyyat və xarici dil fənlərindən tapşırıq nümunələri hazırlanmış, yazı işinin qiymətləndirilməsi üçün meyarlar müəyyənləşdirilmiş və DİM-in internet saytında yerləşdirilmişdir.

İmtahanlar şagirdlərin rahatlığının təmin olunması üçün yalnız rayon mərkəzlərində deyil, ucqar kənd məktəblərində də keçirilmişdir. Cari ildə 9-cu və 11-ci siniflərin buraxılış imtahanları 1030 imtahan mərkəzində təşkil olunmuşdur. İmtahanların təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə binalara buraxılış rejimini təşkil etmək üçün Daxili İşlər Nazirliyinin, Elm və Təhsil Nazirliyinin və Gənclər və İdman Nazirliyinin xətti ilə 3185 nəfər, imtahan binalarının imtahandan bir gün əvvəl yoxlanıb möhürlənməsinə isə 336 nəfər cəlb olunmuşdur.

İmtahanın idarə olunması üçün hər bir rayonda yerli məktəblərin müəllimlərindən ibarət nəzarətçilər seçilmiş, DİM-in əməkdaşları imtahandan əvvəl onlar üçün yerlərdə təlimlər keçmişdir. Ümumiyyətlə, imtahan prosesində respublikanın ümumi təhsil müəssisələrinin müəllimləri arasından 22929 nəfər nəzarətçi, ayrı-ayrı dövlət strukturlarının mütəxəssisləri arasından 2966 nəfər imtahan rəhbəri qismində iştirak etmişdir.

Hər buraxılış imtahanından sonra DİM-də və onun regional bölmələrində vətəndaşların buraxılış imtahanları ilə bağlı müraciətlərinə baxılmış və müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir.

Buraxılış imtahanlarında cari ilin 241435 məzunu iştirak etmişdir. Onların 143406-sı (4 nəfər yalnız Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) imtahanında iştirak edib) 9-cu, 98029-u (4 nəfər yalnız Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) imtahanında iştirak edib) isə 11-ci sinif şagirdləri olub. Qeyd edək ki, 2023-cü ildə respublika üzrə 9-cu və 11-ci sinif şagirdlərinin ümumi sayı, müvafiq olaraq, 144875 və 98615 nəfər idi. Göründüyü kimi, buraxılış imtahanlarında bu və ya digər səbəblərdən 2055 nəfər (9-cu və 11-ci siniflər üzrə, müvafiq olaraq, 1469 və 586 nəfər) iştirak etməmişdir.

Təəssüf ki, şagirdlər arasında nəinki tədris proqramını minimum mənimsəməyənlər, hətta oxuyub-yazmaqda çətinlik çəkənlər və ya ümumiyyətlə, oxuyub-yazmağı bacarmayanlar da aşkar olunmuşdur. Beləliklə 9-cu sinif şagirdləri arasında 5 nəfər, 11-ci sinif şagirdləri arasında isə 2 nəfər olub. Bu cür halların imtahan rəhbərlərinin əksəriyyətinin protokollarında qeyd olunmamasını nəzərə alsaq, yuxarıda göstərilən faktların, əslində, daha çox olduğunu ehtimal etmək olar. Rayonlar üzrə oxumağı və yazmağı bacarmayan 9-cu sinif şagirdlərinin sayı belədir: Qazax, Şuşa, Ağstafa, Şahbuz rayonlarının və Bakı şəhərinin hərəsində 1 nəfər. 11-ci sinif şagirdlərindən oxumağı və yazmağı bacarmayanlar isə Cəlilabad və Qobustan rayonlarından olub.

9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanında şagirdlərin nəticələri hər bir fənn üzrə 100 ballıq şkalada qiymətləndirilib. Buraxılış imtahanında iştirak edən ortastatistik şagird tədris dili fənni üzrə 42.27, riyaziyyat fənni üzrə 29.50, xarici dil fənni üzrə 33.38 bal toplayıb və ümumi balı 105.00-a bərabər olub. Şagirdlərin yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə balı (faizlə) tədris dili fənnindən 33.34, riyaziyyat fənnindən 7.40, xarici dil fənnindən 11.37-dir. Qapalı tipli test tapşırıqları üzrə isə bu göstərici tədris dili fənnindən 45.01-ə, riyaziyyat fənnindən 45.38-ə və xarici dil fənnindən 40.16-ya bərabərdir. Riyaziyyat fənnindən cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə orta bal (faizlə) 19.32-dir.

Aşağıdakı diaqramda hər bir fənn üzrə şagirdlərin buraxılış imtahanında əldə etdikləri nəticələr göstərilir.

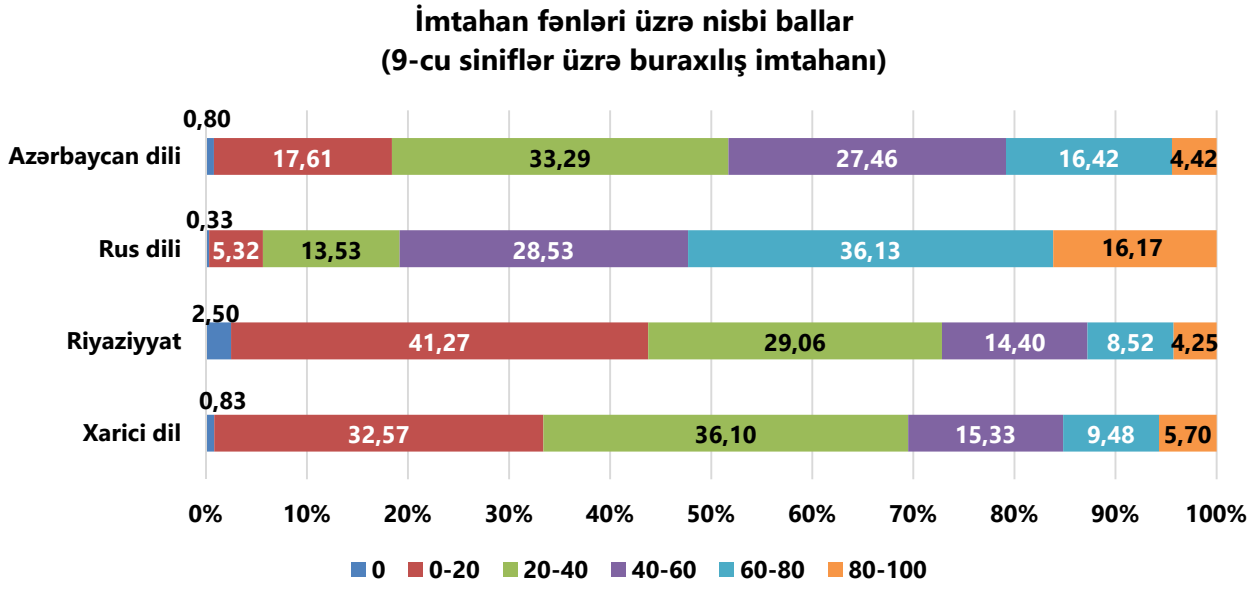

Şəkil 5.1

Aşağıdakı cədvəldə ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanında hər bir xarici dil fənni üzrə şagirdlərin imtahan nəticələri və tədrisi dili Azərbaycan dilindən fərqli olan şagirdlər üçün dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənni üzrə imtahan nəticələri təqdim olunur.

Cədvəl 5.6

Fənlər	İmtahanda iştirak edənlərin sayı (faizi)	Nisbi ballar üzrə intervallar					
		0	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
İngilis	123537	939	37200	44142	20211	13102	7943
	(100.00)	0.76	30.11	35.73	16.36	10.61	6.43
Fransız	2273	29	1000	899	267	69	9
	(100.00)	1.28	43.99	39.55	11.75	3.04	0.40
Alman	1281	7	430	552	198	74	20
	(100.00)	0.55	33.57	43.09	15.46	5.78	1.56
Ərəb	21	0	3	3	3	3	9
	(100.00)	0	14.29	14.29	14.29	14.29	42.86
Rus	16177	210	8037	6128	1284	336	182
	(100.00)	1.30	49.68	37.88	7.94	2.08	1.13
Azərbaycan dili (dövlət dili kimi)	12791	14	907	2849	4579	3749	693
	(100.00)	0.11	7.09	22.27	35.80	29.31	5.42

11-ci sinif üzrə buraxılış imtahanında şagirdlərin nəticələri hər bir fənn üzrə 100 ballıq şkalada qiymətləndirilib. İmtahanda iştirak edən ortastatistik şagird tədris dili fənni üzrə 39.87, riyaziyyat fənni üzrə 27.46, xarici dil fənni üzrə 39.97 bal toplayıb və ümumi balı 107.11-ə bərabər olub. Aşağıdakı diaqramda hər bir fənn üzrə şagirdlərin buraxılış imtahanında əldə etdikləri nəticələr göstərilib. Şəkillərdən də göründüyü kimi, şagirdlərin imtahanda əldə etdikləri nəticələr qənaətbəxş deyil. 9-cu sinfin buraxılış imtahanında olduğu kimi, 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında da şagirdlərin bacarıq və vərdişlərinin inkişaf etdirilməsinə xidmət edən tapşırıqları yerinə yetirməkdə çətinlik çəkdikləri görünür. Fənlər üzrə qapalı və açıq tipli tapşırıqların nəticələrini müqayisə etdikdə müəyyən olur ki, bu göstəricilər arasında böyük fərq var. Xüsusilə riyaziyyat fənni üzrə bu fərq daha böyükdür. Belə ki, ortastatistik şagirdin yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə balı (faizlə) tədris dili fənnindən 34.11, riyaziyyat fənnindən 10.65, xarici dil fənnindən 22.32-dir. Qapalı tipli test tapşırıqları üzrə isə bu göstərici tədris dili fənnindən 45.63-ə, riyaziyyat fənnindən 48.53-ə və xarici dil fənnindən 50.73-ə bərabərdir. Riyaziyyat fənnindən cavabların kodlaşdırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə orta bal (faizlə) 19.66-dır. Bütün bu təhlillərdən belə qənaətə gəlmək olar ki, ümumtəhsil məktəblərində kurikulumun tətbiqi çox zəifdir və şagirdlərə aşılanan bacarıq və vərdişlər lazımi səviyyədə deyil.

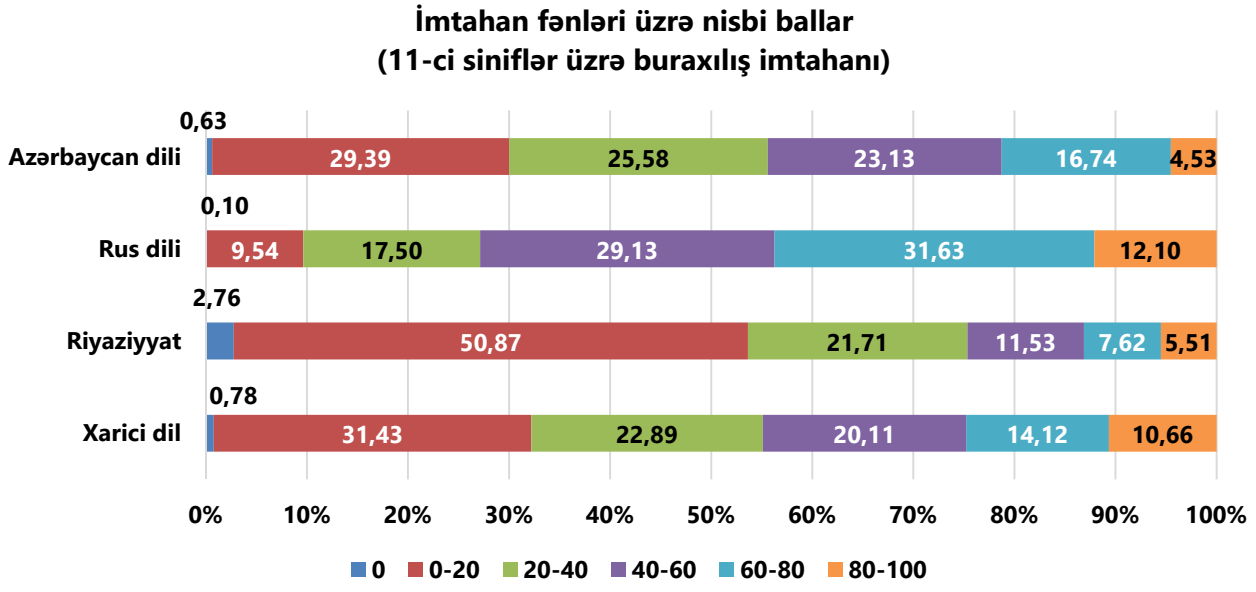

Şəkil 5.2

Aşağıdakı cədvəldə tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanında hər bir xarici dil fənni üzrə şagirdlərin imtahan nəticələri və tədris dili Azərbaycan dilindən fərqli olan şagirdlər üçün dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənni üzrə imtahan nəticələri də təqdim edilir.

Cədvəl 5.7

Fənlər	İmtahanda iştirak edənlərin sayı (faizi)	Nisbi ballar üzrə intervallar					
		0	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
İngilis	85351	495	24300	19302	18019	13129	10106
	(100.00)	0.58	28.47	22.61	21.11	15.38	11.84
Fransız	1544	26	830	370	245	68	5
	(100.00)	1.68	53.76	23.96	15.87	4.40	0.32
Alman	878	12	380	266	113	78	29
	(100.00)	1.37	43.28	30.30	12.87	8.88	3.30
Ərəb	9	0	0	3	1	5	0
	(100.00)	0.00	0.00	33.33	11.11	55.56	0.00
Rus	10120	235	5260	2468	1309	548	300
	(100.00)	2.32	51.98	24.39	12.93	5.42	2.96
Azərbaycan dili (dövlət dili kimi)	9411	1	281	651	1535	3810	3133
	(100.00)	0.01	2.99	6.92	16.31	40.48	33.29

Buraxılış imtahanlarında istifadə edilən tapşırıqların etibarlılığı klassik test nəzəriyyəsi əsasında təhlil olunmuşdur. 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında fənlər üzrə testlərin etibarlılıq əmsalları 0.85-0.93 (Küder-Riçardson (KR-20)), 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında isə 0.88-0.94 (KR-20) hüdudlarında yerləşir. Göründüyü kimi, bu il buraxılış imtahanlarında fənlər üzrə istifadə edilən testlər kifayət qədər etibarlı olmuşdur. Bundan başqa, hər bir imtahan zonasında istifadə edilən buraxılış imtahanı testlərinin Split-Half metodu və Mosye (Mosier) düsturu əsasında bütövlükdə etibarlılıq əmsalları da hesablanmışdır. İmtahan zonaları üzrə ayrı-ayrılıqda aparılmış hesablamalar nəticəsində məlum olmuşdur ki, buraxılış imtahanı testlərinin etibarlılıq əmsalları 9-cu siniflər üzrə 0.94-0.97, 11-ci siniflər üzrə 0.95-0.97 intervallarında yerləşir. Təqdim edilən rəqəmlər sübut edir ki, 2023-cü ildə buraxılış imtahanlarında hər bir imtahan zonası üzrə tərtib edilmiş testlər çox yüksək etibarlılıq xassəsinə malikdir.

DİM buraxılış imtahanlarında şagirdlərə təqdim olunan testlərin məzmununu elə layihələşdirmişdi ki, aşağı və orta qabiliyyətlərin ölçülməsində maksimal dəqiqlik təmin edilsin. 5.1 saylı qrafikdə şagirdlərin Azərbaycan dili fənni üzrə bilik və bacarıq səviyyələrinə görə paylanması və hər bir test tapşırığına düşən informasiya əyrisi təqdim edilib. Həmin informasiya əyrisini və histoqramı müqayisə etdikdə, test tapşırıqlarının qabiliyyət səviyyələrinə görə daha çox şagirdin cəmləşdiyi hissədə bizə geniş informasiya verdiyini görürük. Bu isə imtahan verən şagirdlərin çoxunun qabiliyyətinin maksimum dəqiqliklə ölçülməsinə imkan verir. Qeyd olunan xüsusiyyətlər riyaziyyat fənni üzrə testlərdə müşahidə edilmir. 5.3 saylı qrafikdən də göründüyü kimi, kurikulumun tələbləri səviyyəsində tərtib edilmiş bu testlər 0.75 loqitdə yerləşən şagirdlərin bilik və bacarıqları haqqında maksimal informasiya əldə etməyə imkan verir. Qrafikdəki histoqrama nəzər saldıqda isə, demək olar ki, şagirdlərin yarısının qabiliyyət səviyyələrinin -1.00 loqitdən aşağıda yerləşdiyinin şahidi oluruq. Bunun başlıca səbəbi ümumtəhsil məktəblərində kurikulum üzrə dərslərin hələ də qənaətbəxş şəkildə tədris olunmamasıdır.

5.2 saylı qrafikdə Azərbaycan dili fənni, 5.4 saylı qrafikdə riyaziyyat fənni və 5.5 saylı qrafikdə ingilis dili fənni üzrə şagirdlərin buraxılış imtahanında müxtəlif tipli test tapşırıqları üzrə əldə etdikləri nəticələr arasındakı əlaqə göstərilib. Qrafiklərdən də göründüyü kimi, riyaziyyat fənnindən qapalı tipli və cavabları kodlaşdırılan açıq tipli test tapşırıqları üzrə orta nəticə göstərən şagirdlər belə, yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə çox zəif nəticə göstəriblər. Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə buna bənzər mənzərənin şahidi olsaq da, bu fənlər üzrə vəziyyət nisbətən yaxşıdır.

AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN İNFORMASİYA ƏYRİSİ VƏ ŞAGİRDLƏRİN QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

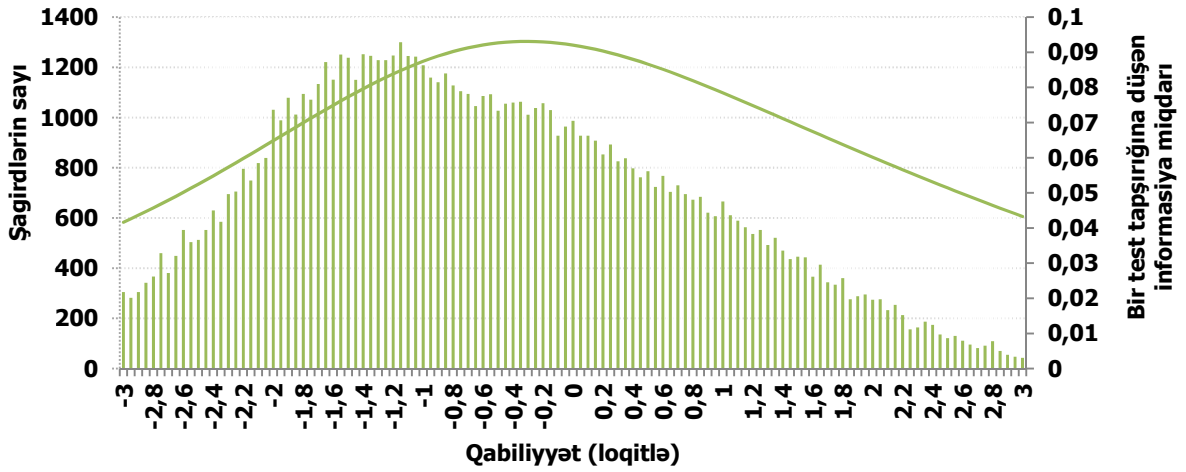

Qrafik 5.1

AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİNDƏN ŞAGİRDLƏRİN MÜXTƏLİF TİPLİ TEST TAPŞIRIQLARI ÜZRƏ ƏLDƏ ETDİKLƏRİ NƏTİCƏLƏR ARASINDAKI ƏLAQƏ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

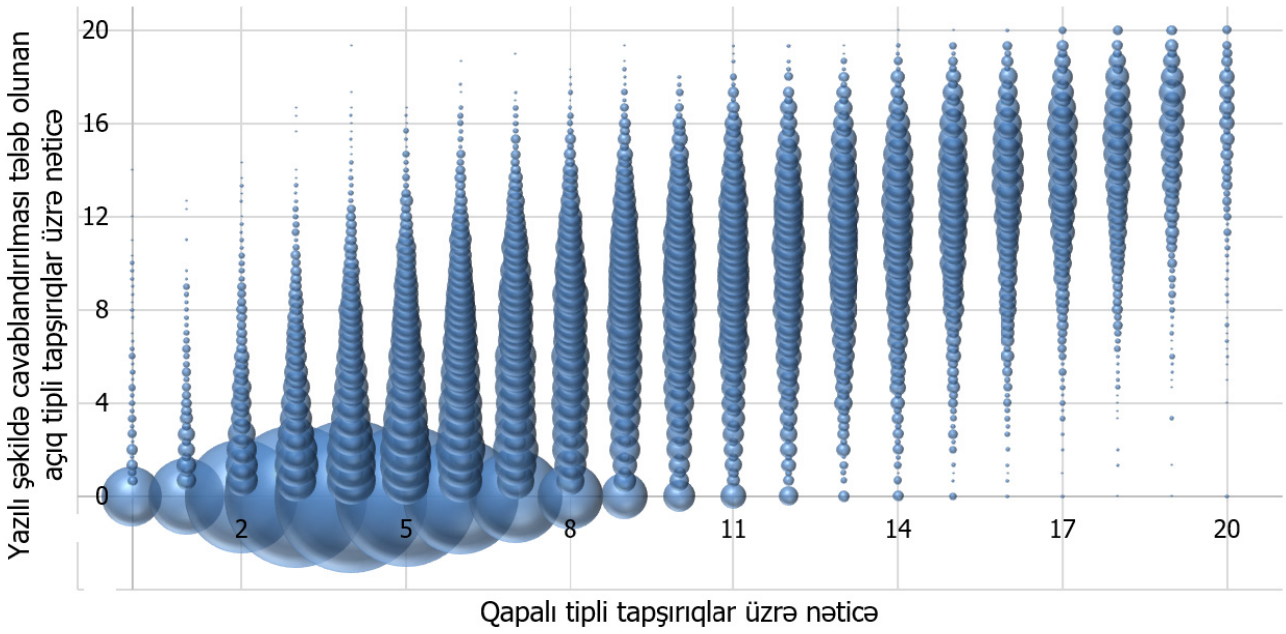

Qrafik 5.2

RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN İNFORMASİYA ƏYRİSİ VƏ ŞAGİRDLƏRİN QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

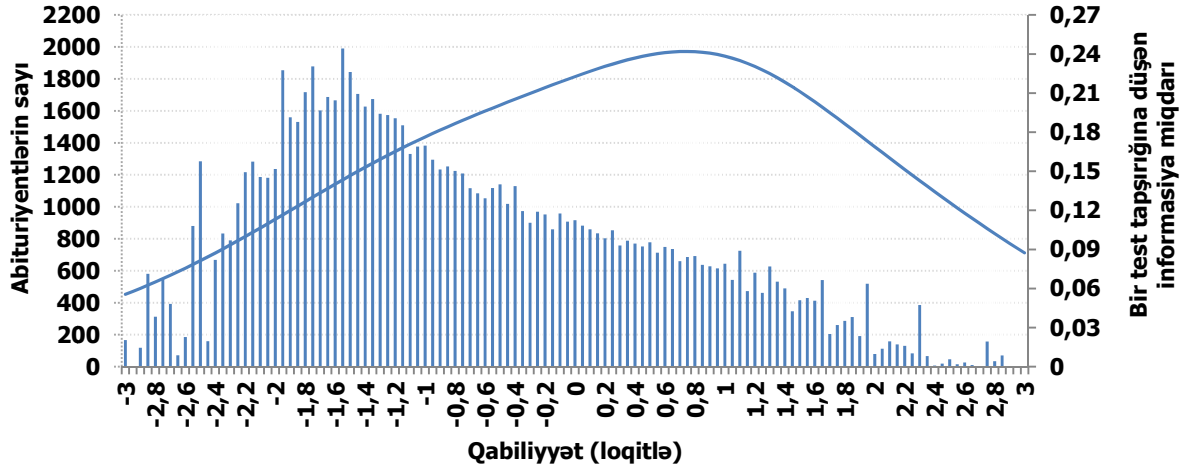

Qrafik 5.3

RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN ŞAGİRDLƏRİN MÜXTƏLİF TİPLİ TEST TAPŞIRIQLARI ÜZRƏ ƏLDƏ ETDİKLƏRİ NƏTİCƏLƏR ARASINDAKI ƏLAQƏ (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

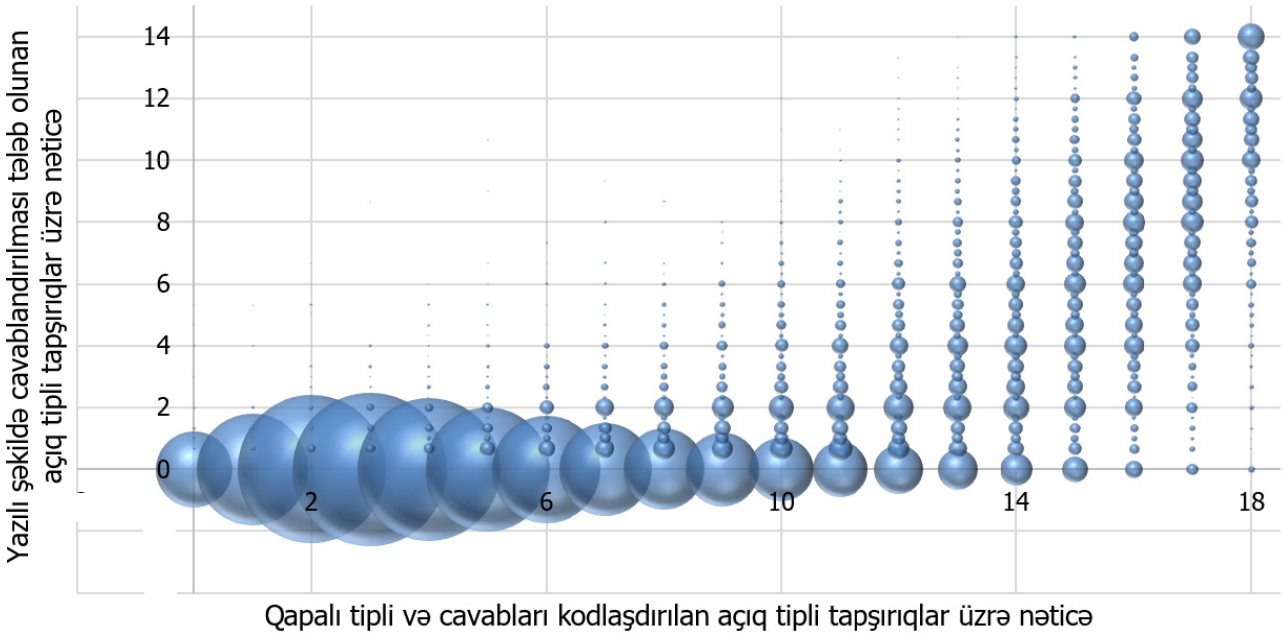

Qrafik 5.4

İNGİLİS DİLİ FƏNNİNDƏN ŞAGİRDLƏRİN MÜXTƏLİF TİPLİ TEST TAPŞIRIQLARI ÜZRƏ ƏLDƏ ETDİKLƏRİ NƏTİCƏLƏR ARASINDAKI ƏLAQƏ

(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

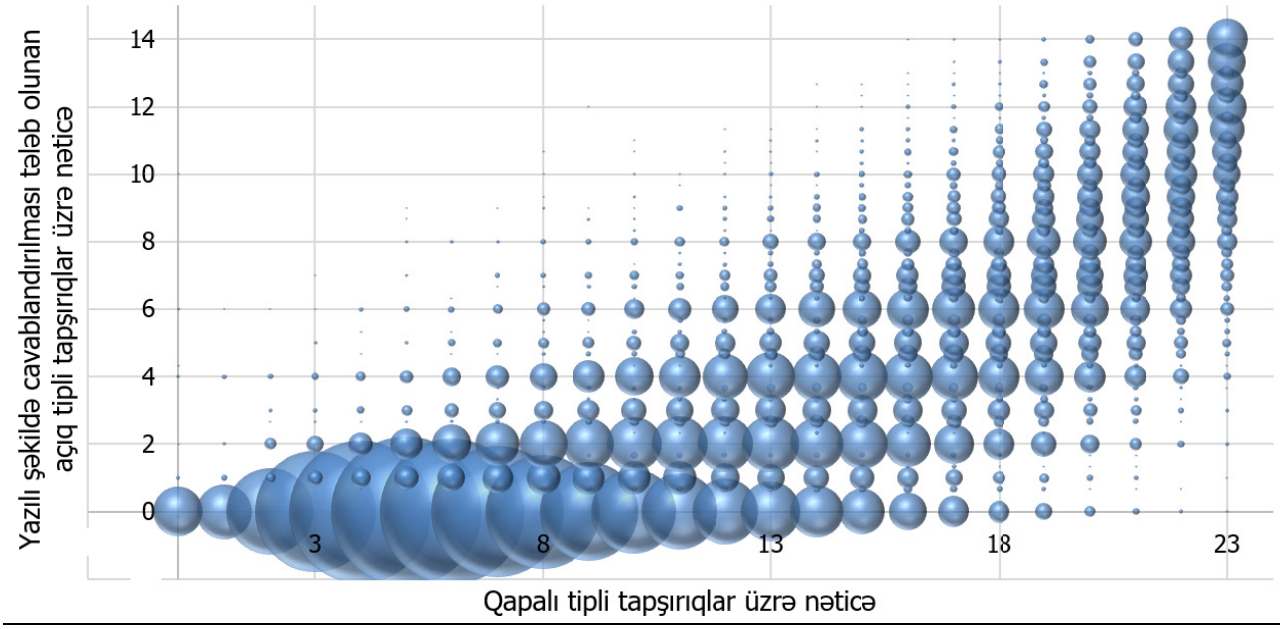

Qrafik 5.5

Buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələri əsasında eyni bir məzunun həm buraxılış, həm də qəbul imtahanlarındakı nəticələri arasında stoxastik əlaqənin xarakteri də araşdırılmışdır (5.8 saylı cədvəl).

Cədvəl 5.8

BURAXILIŞ VƏ QƏBUL İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİ ARASINDA KORRELYASİYA ƏMSALLARI

İXTİSAS QRUPU	Ana dili	Riyaziyyat
I	---	0.876
II	---	0.857
III	0.795	---

Cədvəldən göründüyü kimi, buraxılış və qəbul imtahanının nəticələri arasında əhəmiyyətli sayıla bilən statistik əlaqə mövcuddur. Korrelyasiya əmsalının bu göstəricilərini əsas götürdükdə, ortaya belə bir sual çıxır: yalnız eyni bir testin nəticələrindən həm yekun attestasiyanın, həm də ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunun aparılmasında istifadə etmək olarmı? Fikrimizcə, bu cür istifadə heç bir halda düzgün deyil. Belə ki, qəbul imtahanı testləri aşağı qabiliyyət intervalında qiymətləndirmədə yüksək dəqiqliyi təmin etmir. Buraxılış imtahanı testləri isə orta və yüksək qabiliyyət intervalında qiymətləndirmədə kifayət qədər effektiv deyil. Başqa sözlə, əgər biz qəbul imtahanı testlərini buraxılış imtahanında iştirak edən məzunlara təqdim etsək, o zaman məzunların çoxu müsbət qiymət ala bilməz və qiymətləndirmənin də keyfiyyəti aşağı olar. Buraxılış imtahanı testlərinin ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında istifadəsi isə orta və yüksək qabiliyyət səviyyəsinə malik olan abituriyentlərin diferensiasiyasının (bir-birindən fərqləndirilməsinin) keyfiyyətli aparılmasına mənfi təsir göstərər. Nəzərə alınmalıdır ki, keyfiyyətli aparılan qəbul imtahanı sistemi təhsilin keyfiyyətinin yüksəlməsinə təsir göstərən ən mühüm stimullaşdırıcı faktorlardan biridir.

5.6 saylı qrafikdə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının nəticəsi əsasında müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin buraxılış imtahanı testləri üzrə düzgün cavablarının paylanması (histoqramı) təqdim edilmişdir. Qrafikdən göründüyü kimi, ana dili və xarici dil fənləri üzrə balların paylanma histoqramları soltərəfli asimmetriyaya malikdir. Riyaziyyat fənni üzrə isə şagirdlərin kurikuluma əsaslanan tapşırıqların

yerinə yetirilməsindəki çətinlikləri onların nəticələrinə də öz təsirini göstərib. Bu fənn üzrə şagirdlərin ballarının paylanma histoqramı normal paylanmaya yaxındır. Məlum olduğu kimi, yüksək hazırlıqlı abituriyentləri fərqləndirmək üçün paylanma sağtərəfli asimmetriyaya malik olmalıdır, yəni düzgün cavablandırılan test tapşırıqlarının sayı artdıqca yüksək bal toplayan abituriyentlərin sayı azalmalıdır. Bu da bir daha göstərir ki, buraxılış imtahanında yüksək hazırlıqlı abituriyentlərin diferensiasiyası zəifdir və bu abituriyentlərin bilik və bacarıqları haqqında daha dəqiq məlumat almaq üçün qəbul imtahanının keçirilməsi labüddür.

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİ ƏSASINDA MÜSABİQƏDƏ İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN BURAXILIŞ İMTAHANI TESTLƏRİ ÜZRƏ DÜZGÜN CAVABLARININ PAYLANMASI

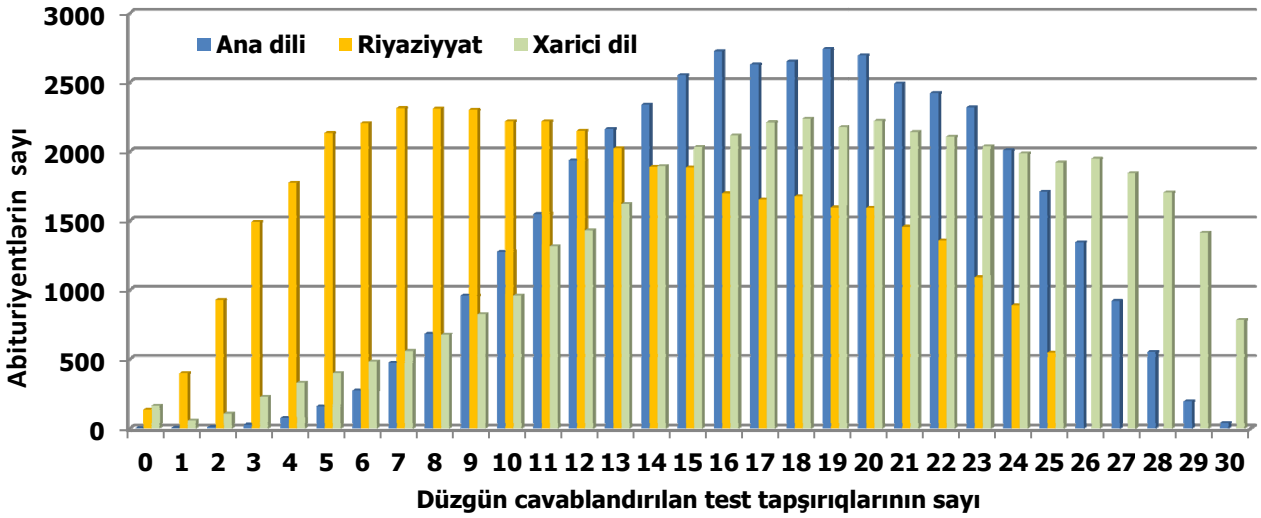

Qrafik 5.6

5.9 və 5.10 saylı cədvəllərdə 9-cu və 11-ci sinif şagirdlərinin buraxılış imtahanlarındakı nəticələri təhsil sektorları üzrə təqdim edilmişdir. Göründüyü kimi, buraxılış imtahanlarında həm 9-cu, həm də 11-ci sinif şagirdləri arasında ən yüksək nəticələri Elm və Təhsil Nazirliyi (ETN) tabeli liseylərin və özəl liseylərin şagirdləri əldə etmişdir. 9-cu və 11-ci siniflərin buraxılış imtahanlarında ETN tabeli liseylərin və özəl liseylərin şagirdlərinin bütün fənlər üzrə topladıqları orta bal, müvafiq olaraq, 178.1-ə və 177.5-ə bərabər olub. Xatırladaq ki, maksimal toplanıla biləcək bal həm 9, həm də 11-ci siniflər üzrə 300-ə bərabərdir.

9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında bölgələr arasında ən yüksək nəticəni Sumqayıt, Naxçıvan, Bakı, Mingəçevir şəhərlərinin və Qubadlı, Abşeron, Şahbuz rayonlarının şagirdləri göstərmişdir. Bu bölgələrin ortastatistik şagirdlərinin göstəriciləri, müvafiq olaraq, 128.1, 127.7, 120.7, 117.6, 114.5, 111.5 və 111.3 bala bərabər olmuşdur. Ən aşağı göstəricilər isə Ağcabədi, Sabirabad, Cəlilabad və Daşkəsən rayonlarının şagirdlərinə (müvafiq olaraq, 78.6, 77.9, 74.8 və 73.5 bal) məxsusdur.

11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında ən yüksək nəticəni Sumqayıt şəhərinin, Qubadlı rayonunun, Bakı və Naxçıvan şəhərlərinin, Abşeron və Xocavənd rayonlarının şagirdləri əldə etmişdir (müvafiq olaraq, 135.6, 133.0, 126.7, 124.2, 115.8 və 115.6 bal). Ən aşağı göstəricilər isə Yardımlı, İmişli, Cəlilabad, Sabirabad və Daşkəsən rayonlarının şagirdlərinə (müvafiq olaraq 74.5, 74.1, 71.0, 69.7 və 65.2 bal) məxsusdur.

9-cu və 11-ci sinif şagirdlərinin ayrı-ayrı fənlər üzrə nəticələrinə nəzər salsaq görərik ki, ən yaxşı nəticələri ETN tabeli liseylərin və özəl liseylərin şagirdləri göstərmişdir. ETN tabeli liseylərin və özəl liseylərin 9-cu sinif şagirdlərinin tədris dili fənni üzrə orta balı 62.1%-ə, riyaziyyat fənni üzrə 52.8%-ə, xarici dil fənni üzrə 60.7%-ə bərabər olmuşdur. 11-ci sinif şagirdlərinin isə tədris dili fənni üzrə düzgün cavabların faizi 59.3, riyaziyyat fənni üzrə 48.1, xarici dil fənni üzrə 68.5 təşkil etmişdir.

Regionlar üzrə 9-cu sinif şagirdləri arasında tədris dili fənnindən ən yaxşı nəticələr Naxçıvan (50.6), Sumqayıt (50.2), Bakı (48.1) və Mingəçevir (48.0) şəhərlərinin, riyaziyyat fənnindən Naxçıvan (36.2) və Sumqayıt (36.0) şəhərlərinin, Culfa (33.2) rayonunun, xarici dil fənnindən isə Sumqayıt (41.9), Naxçıvan (41.0) və Bakı (39.8) şəhərlərinin şagirdlərinə məxsusdur. Tədris dili fənni üzrə ən aşağı nəticələri Samux

(31.9), Ağcabədi (31.1), Daşkəsən (28.9) rayonlarının, riyaziyyat fənni üzrə Daşkəsən (22.1), Tərtər (21.9) və Cəlilabad (21.1) rayonlarının, xarici dil fənni üzrə isə Sabirabad (22.7), Daşkəsən (22.4) və Cəlilabad (21.3) rayonlarının şagirdləri göstərmişdir.

11-ci sinif şagirdləri arasında tədris dili fənni üzrə ən yaxşı göstəricilər Sumqayıt şəhərinin (51.4), Qubadlı rayonunun (50.2), Bakı (46.9) şəhərinin, riyaziyyat fənni üzrə Culfa (35.6) və Qubadlı (34.8) rayonlarının, Sumqayıt şəhərinin (34.1), xarici dil fənni üzrə Sumqayıt (50.1), Naxçıvan (49.9) və Bakı (49.0) şəhərlərinin şagirdlərinə məxsusdur. Tədris dili fənni üzrə ən aşağı göstərici Yardımlı (25.9), Sabirabad (25.3) və Daşkəsən (23.8) rayonlarının, riyaziyyat fənni üzrə Yevlax (19.8), Cəlilabad (19.8), İmişli (19.7), Sabirabad (19.7) və Daşkəsən (17.4) rayonlarının, xarici dil fənni üzrə Sabirabad (24.7), Cəlilabad (24.1), Daşkəsən (24.0) və Yardımlı (22.7) rayonlarının şagirdlərinə aiddir.

Cədvəl 5.9

9-CU SİNİF ŞAGİRDLƏRİNİN BURAXILIŞ İMTAHANINDAKI GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	Təhsil sektoru	Məzunların sayı	Orta bal	Tədris dili fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Tədris dili (orta bal, %-lə)			Riyaziyyat fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Riyaziyyat (orta bal, %-lə)				Xarici dil fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Xarici dil (orta bal, %-lə)		
					qapalı	açıq	Cəmi		qapalı	açıq (kodlaşdırılan)	açıq (yazılı)	Cəmi		qapalı	açıq	Cəmi
1	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	5061 (4398)*	178.09	4415	64.14	55.42	62.09	5060	69.06	46.03	27.35	52.79	5043	67.05	40.00	60.68
2	Sumqayıt şəhəri	5372	128.12	5372	53.37	40.01	50.23	5372	52.40	27.55	11.73	36.03	5372	49.28	17.74	41.86
3	Naxçıvan şəhəri	1313	127.74	1313	52.78	43.69	50.64	1313	54.54	25.83	9.42	36.15	1313	48.24	17.30	40.96
4	Bakı şəhəri	39334 (39331)	120.69	39331	50.45	40.41	48.09	39331	49.38	22.72	9.19	32.77	39331	47.05	16.39	39.83
5	Mingəçevir şəhəri	1460	117.62	1460	50.55	39.53	47.96	1460	49.71	21.12	7.94	32.26	1460	44.50	14.33	37.40
6	Qubadlı rayonu	1072	114.53	1072	48.85	39.73	46.71	1072	48.26	21.16	7.56	31.42	1072	43.68	12.78	36.41
7	Abşeron rayonu	6083 (6082)	111.48	6083	48.61	35.50	45.53	6083	45.22	20.33	7.36	29.62	6082	43.68	12.43	36.33
8	Şahbuz rayonu	181	111.31	181	48.66	35.24	45.50	181	49.87	21.82	6.05	31.97	181	40.46	12.29	33.83
9	Oğuz rayonu	524	110.80	524	48.88	31.55	44.81	524	46.37	25.95	10.31	32.19	524	41.28	9.52	33.81
10	Culfa rayonu	523	107.63	523	46.07	33.02	43.00	523	51.22	24.00	6.28	33.18	523	38.32	9.13	31.45
11	İsmayıllı rayonu	1017 (1013)	107.44	1017	49.18	40.31	47.09	1017	46.94	18.17	6.37	29.78	1013	36.77	9.68	30.40
12	Gəncə şəhəri	4168	107.29	4168	45.31	31.21	41.99	4168	44.43	18.75	7.00	28.78	4168	43.45	13.96	36.51
13	Ordubad rayonu	443	105.87	443	47.08	34.14	44.04	443	49.03	21.03	7.15	31.67	443	36.91	8.23	30.16
14	Qax rayonu	624	105.03	624	47.16	35.81	44.49	624	46.93	17.98	6.35	29.74	624	37.22	9.95	30.80
15	Cəbrayıl rayonu	893	104.78	893	44.01	34.35	41.74	893	45.99	20.88	7.52	30.17	893	39.99	9.73	32.87
16	Zəngilan rayonu	644	104.16	644	43.84	34.52	41.65	644	44.16	18.19	5.93	28.23	644	41.30	11.49	34.28
17	Naftalan şəhəri	124	104.08	124	47.27	38.24	45.15	124	46.24	17.88	4.33	28.80	124	36.66	8.94	30.14
18	Şuşa rayonu	527	103.96	527	42.98	35.97	41.33	527	44.91	19.48	7.07	29.20	527	40.24	11.34	33.43
19	Laçın rayonu	1343	103.40	1343	44.41	34.00	41.96	1343	43.54	17.72	5.76	27.77	1343	40.69	10.91	33.68
20	Balakən rayonu	1030	101.11	1030	46.04	33.02	42.97	1030	44.03	17.28	4.90	27.69	1030	36.93	9.39	30.44
21	Şərur rayonu	860	101.08	860	44.07	29.15	40.56	860	49.53	20.52	5.09	31.26	860	35.94	7.52	29.25
22	Şəki rayonu	2330	100.93	2330	41.12	37.53	40.28	2330	47.06	19.14	7.95	30.48	2330	36.69	8.99	30.17
23	Xocavənd rayonu	179	99.74	179	42.14	23.14	37.66	179	47.49	22.07	8.03	31.33	179	37.97	7.26	30.74
24	Zaqatala rayonu	1531 (1527)	99.36	1531	44.56	32.53	41.73	1531	41.70	15.43	5.91	26.38	1527	37.57	10.73	31.25
25	Qəbələ rayonu	1585	99.27	1585	44.54	25.08	39.96	1585	42.73	21.01	8.31	28.73	1585	37.52	8.04	30.58
26	Siyəzən rayonu	605	98.96	605	39.70	34.04	38.37	605	47.47	21.96	7.71	31.21	605	36.34	6.74	29.38
27	Neftçala rayonu	919	97.49	919	43.99	24.07	39.30	919	43.87	19.71	6.50	28.55	919	37.02	5.69	29.65
28	Xızı rayonu	201	97.40	201	38.67	33.96	37.56	201	50.41	19.24	7.13	32.01	201	34.46	6.30	27.83
29	Kəlbəcər rayonu	1531	96.54	1531	41.01	30.54	38.54	1531	42.22	16.16	5.27	26.62	1531	38.14	9.42	31.38
30	Şirvan şəhəri	1165	95.19	1165	45.17	33.72	42.47	1165	41.98	13.76	3.82	25.60	1165	33.51	6.33	27.11
31	Qazax rayonu	1085	94.50	1085	41.97	28.44	38.78	1085	44.28	15.99	4.12	27.34	1085	34.94	7.08	28.38
32	Şabran rayonu	858 (856)	94.02	858	38.49	35.32	37.74	858	45.33	17.91	6.99	29.07	856	33.95	5.51	27.25
33	Qusar rayonu	1224 (1215)	93.64	1224	40.71	31.01	38.43	1224	42.30	14.54	5.29	26.33	1215	35.82	6.31	28.88
34	Babək rayonu	822	92.52	822	42.70	27.83	39.20	822	42.74	14.21	2.92	25.84	822	34.06	6.11	27.48
35	Lənkəran rayonu	2819	92.26	2819	38.82	35.12	37.95	2819	41.78	14.56	5.74	26.19	2819	34.38	7.79	28.12
36	Ağdam rayonu	2359	92.23	2359	40.38	31.73	38.35	2359	40.06	13.01	4.28	24.58	2359	35.94	7.72	29.30
37	Quba rayonu	2164 (2131)	91.47	2164	43.10	30.82	40.21	2164	40.67	15.54	4.66	25.53	2131	32.06	4.37	25.54
38	Lerik rayonu	531 (515)	91.43	531	42.93	29.93	39.87	531	43.43	15.98	5.14	27.18	515	30.77	3.66	24.39
39	Ağstafa rayonu	1048	91.02	1048	41.96	28.59	38.81	1048	42.05	13.88	3.99	25.71	1048	32.75	6.21	26.50
40	Ucar rayonu	1021	90.71	1021	42.42	29.95	39.49	1021	40.39	13.16	3.61	24.60	1021	32.81	6.52	26.62
41	Kəngərli rayonu	327	90.39	327	40.63	28.86	37.86	327	43.61	11.52	1.77	25.42	327	33.90	5.10	27.12
42	Goranboy rayonu	1426	90.36	1426	41.47	27.79	38.25	1426	41.36	15.10	4.33	25.70	1426	32.83	5.56	26.41
43	Ağdaş rayonu	1494 (1493)	90.31	1494	41.30	21.01	36.53	1494	41.02	17.21	5.15	26.19	1493	34.49	5.10	27.57
44	Bərdə rayonu	2139	90.04	2139	41.56	27.40	38.23	2139	38.36	12.64	3.95	23.53	2139	34.95	6.62	28.28
45	Göyçay rayonu	1596	89.92	1596	40.97	24.88	37.18	1596	39.37	14.83	4.65	24.70	1596	34.77	6.17	28.04

* Mötərizədə hər üç fənn üzrə imtahanda iştirak edən məzunların sayı göstərilib

Cədvəl 5.9 (ardı)

№	Təhsil sektoru	Məzunların sayı	Orta bal	Tədris dili fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Tədris dili (orta bal, %-lə)			Riyaziyyat fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Riyaziyyat (orta bal, %-lə)				Xarici dil fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Xarici dil (orta bal, %-lə)		
					qapalı	açıq	Cəmi		qapalı	açıq (kodlaşdırılan)	açıq (yazılı)	Cəmi		qapalı	açıq	Cəmi
46	Qobustan rayonu	432	89.72	432	41.68	21.23	36.86	432	40.82	19.68	8.19	27.43	432	32.12	3.68	25.43
47	Füzuli rayonu	1355	89.45	1355	40.34	23.48	36.37	1355	38.63	14.96	5.16	24.49	1355	35.30	6.80	28.59
48	Tovuz rayonu	2167	89.36	2167	39.31	18.72	34.46	2167	41.02	19.05	6.06	26.82	2167	34.84	6.15	28.08
49	Yevlax rayonu	1469	88.96	1469	41.24	26.66	37.81	1469	39.58	12.48	3.69	24.06	1469	33.54	6.18	27.10
50	Beyləqan rayonu	1251	88.90	1251	39.41	19.50	34.73	1251	42.09	19.60	5.92	27.45	1251	33.46	4.85	26.72
51	Biləsuvar rayonu	1375	88.84	1375	36.65	32.97	35.78	1375	43.67	14.57	4.73	26.89	1375	32.59	5.30	26.17
52	Astara rayonu	1459	88.69	1459	36.02	29.81	34.55	1459	43.07	15.23	5.18	26.85	1459	33.42	7.39	27.29
53	Göygöl rayonu	954	88.48	954	39.56	20.48	35.07	954	37.85	15.50	3.95	23.86	954	36.68	6.40	29.55
54	Salyan rayonu	1941	88.28	1941	40.91	27.99	37.87	1941	39.87	13.59	3.99	24.52	1941	32.04	5.92	25.89
55	Xocalı rayonu	130	87.96	130	41.18	30.10	38.57	130	37.49	11.28	3.17	22.59	130	32.90	6.99	26.80
56	Sədərək rayonu	175	87.92	175	41.63	30.05	38.90	175	39.92	13.81	3.21	24.38	175	31.03	3.88	24.64
57	Zərdab rayonu	623	86.87	623	36.05	32.36	35.18	623	42.56	13.59	5.04	26.21	623	31.93	4.57	25.49
58	Şəmkir rayonu	3149	86.32	3149	34.98	27.00	33.10	3149	41.96	13.93	3.78	25.62	3149	33.94	7.03	27.61
59	Şamaxı rayonu	1219 (1218)	85.77	1219	41.43	28.06	38.28	1219	38.23	11.70	3.36	23.11	1218	30.50	4.33	24.34
60	Yardımlı rayonu	568 (559)	85.37	568	39.93	16.52	34.42	568	42.39	20.13	7.42	28.13	559	29.19	3.02	23.03
61	Xaçmaz rayonu	2661 (2654)	85.03	2661	40.98	27.48	37.80	2661	36.86	12.42	4.07	22.74	2654	30.80	4.05	24.51
62	Gədəbəy rayonu	913 (905)	84.65	913	37.96	17.96	33.26	913	39.37	16.98	5.69	25.43	905	32.35	4.48	25.79
63	Hacıqabul rayonu	998	84.48	998	39.69	18.65	34.74	998	38.57	14.14	4.04	23.98	998	32.50	3.89	25.76
64	Masallı rayonu	2558	84.19	2558	38.95	22.35	35.04	2558	39.22	14.30	4.17	24.38	2558	31.02	4.44	24.76
65	Saatlı rayonu	1253	82.67	1253	33.90	29.34	32.83	1253	39.14	12.32	4.71	24.08	1253	31.84	6.05	25.76
66	Tərtər rayonu	913	82.46	913	38.21	24.18	34.91	913	37.08	10.39	2.09	21.89	913	31.87	5.47	25.66
67	Ağsu rayonu	810	81.90	810	35.12	30.27	33.98	810	41.23	11.65	4.51	24.97	810	29.04	3.19	22.95
68	İmişli rayonu	1546	81.42	1546	35.26	28.61	33.70	1546	39.13	11.63	4.61	23.90	1546	29.94	3.95	23.82
69	Samux rayonu	828	81.23	828	33.66	26.28	31.92	828	39.08	12.64	4.42	24.04	828	31.47	5.17	25.27
70	Kürdəmir rayonu	1506	80.54	1506	33.92	28.00	32.53	1506	39.96	13.06	4.54	24.61	1506	29.29	4.28	23.40
71	Ağcabədi rayonu	2106	78.58	2106	33.59	23.11	31.12	2106	38.71	11.03	3.19	23.17	2106	30.31	4.72	24.29
72	Sabirabad rayonu	2245	77.93	2245	37.56	16.58	32.62	2245	36.01	13.33	4.39	22.58	2245	28.94	2.55	22.73
73	Cəlilabad rayonu	2702	74.79	2702	36.56	18.89	32.40	2702	34.99	10.33	3.01	21.05	2702	27.13	2.54	21.34
74	Daşkəsən rayonu	255 (254)	73.53	255	31.49	20.60	28.93	255	36.55	10.92	3.40	22.09	254	28.24	3.33	22.38

Cədvəl 5.10

11-Cİ SİNİF ŞAGİRDLƏRİNİN BURAXILIŞ İMTAHANINDAKI GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	Təhsil sektoru	Məzunların sayı	Orta bal	Tədris dili fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Tədris dili (orta bal, %-lə)			Riyaziyyat fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Riyaziyyat (orta bal, %-lə)				Xarici dil fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Xarici dil (orta bal, %-lə)		
					qapalı	açıq	Cəmi		qapalı	açıq (kodlaşdırılan)	açıq (yazılı)	Cəmi		qapalı	açıq	Cəmi
1	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	3307 (2762)	177.46	2762	63.71	54.82	59.26	3307	69.33	40.45	31.10	48.10	3307	77.46	53.68	68.47
2	Sumqayıt şəhəri	3809	135.57	3809	57.45	45.34	51.40	3809	55.70	28.21	16.15	34.11	3809	60.77	32.48	50.07
3	Qubadlı rayonu	710	133.02	710	54.65	45.77	50.21	710	57.38	28.08	16.28	34.83	710	59.63	28.84	47.98
4	Bakı şəhəri	26362 (26361)	126.72	26361	51.83	41.91	46.87	26361	52.71	22.81	13.39	30.85	26361	59.68	31.44	48.99
5	Naxçıvan şəhəri	826	124.22	826	45.85	36.67	41.26	826	56.91	23.32	14.32	33.04	826	60.81	32.04	49.92
6	Abşeron rayonu	3712	115.77	3712	45.08	38.55	41.82	3712	51.03	18.89	11.65	28.79	3712	56.03	27.33	45.17
7	Xocavənd rayonu	115	115.58	115	48.61	32.68	40.64	115	55.79	25.91	12.24	32.07	115	54.40	23.91	42.86
8	Naftalan şəhəri	86	114.20	86	53.72	34.15	43.93	86	55.37	22.56	9.75	30.30	86	51.67	20.76	39.97
9	Culfa rayonu	306	113.90	306	43.12	31.18	37.15	306	59.25	29.35	15.77	35.57	306	52.59	22.46	41.18
10	Şahbuz rayonu	146	113.75	146	43.80	31.54	37.67	146	57.59	19.59	10.63	31.12	146	57.59	24.22	44.96
11	Cəbrayıl rayonu	621	111.85	621	45.76	36.06	40.92	621	52.37	22.06	11.96	29.97	621	52.43	22.16	40.97
12	Gəncə şəhəri	2993	111.25	2993	47.31	35.39	41.34	2993	46.00	17.46	9.47	25.57	2993	54.63	27.44	44.34
13	Zəngilan rayonu	414	110.57	414	45.29	35.48	40.39	414	47.94	18.21	9.81	26.62	414	54.24	26.04	43.56
14	Oğuz rayonu	384	110.27	384	50.31	36.56	43.43	384	51.02	23.54	10.74	29.12	384	48.36	20.26	37.72
15	Mingəçevir şəhəri	1073	107.42	1073	42.46	32.75	37.61	1073	49.35	17.76	10.99	27.65	1073	53.27	23.94	42.17
16	Şirvan şəhəri	657	107.17	657	50.21	37.40	43.80	657	46.19	19.91	9.82	26.18	657	48.51	18.59	37.18
17	Qax rayonu	478	106.44	478	43.27	32.73	38.00	478	55.91	23.47	10.02	30.78	478	50.06	17.31	37.66
18	Ordubad rayonu	284	105.95	284	43.29	34.49	38.89	284	53.09	20.85	10.83	29.57	284	49.28	18.13	37.49
19	Şəki rayonu	1814	105.79	1814	49.25	35.85	42.55	1814	46.14	19.58	10.73	26.51	1814	47.91	18.37	36.73
20	Qəbələ rayonu	1215	105.50	1215	48.02	34.47	41.24	1215	47.50	23.00	11.07	27.74	1215	47.30	18.80	36.51
21	İsmayıllı rayonu	724	104.80	724	42.50	36.19	39.35	724	50.88	20.75	12.95	29.59	724	46.55	18.33	35.87
22	Neftçala rayonu	666	104.14	666	47.96	31.68	39.82	666	50.42	22.73	9.18	28.07	666	47.64	17.59	36.26
23	Şuşa rayonu	286	102.88	286	44.09	34.22	39.16	286	43.68	15.03	6.87	23.11	286	52.61	20.90	40.61
24	Laçın rayonu	1007	102.49	1007	43.70	34.64	39.17	1007	46.09	17.10	8.57	25.16	1007	49.59	19.40	38.16
25	Astara rayonu	895	100.68	895	45.99	29.39	37.69	895	50.62	22.46	9.39	28.20	895	45.23	17.66	34.79
26	Siyəzən rayonu	438	100.36	438	46.45	31.96	39.21	438	47.91	23.47	10.40	27.69	438	44.57	15.24	33.47
27	Kəlbəcər rayonu	1266	98.01	1266	42.61	31.82	37.21	1266	43.97	15.85	7.99	23.85	1266	47.64	19.38	36.94

Cədvəl 5.10 (ardı)

№	Təhsil sektoru	Məzunların sayı	Orta bal	Tədris dili fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Tədris dili (orta bal, %-lə)			Riyaziyyat fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Riyaziyyat (orta bal, %-lə)				Xarici dil fənni üzrə imtahan iştirakçılarının sayı	Xarici dil (orta bal, %-lə)		
					qapalı	açıq	Cəmi		qapalı	açıq (kodlaşdırılan)	açıq (yazılı)	Cəmi		qapalı	açıq	Cəmi
28	Bərdə rayonu	1444	97.95	1444	46.16	31.89	39.03	1444	42.16	17.44	8.15	23.43	1444	46.02	18.20	35.49
29	Ağdaş rayonu	882	97.32	882	47.25	29.39	38.32	882	46.19	19.48	7.45	25.08	882	45.35	15.17	33.92
30	Sədərək rayonu	100	96.84	100	39.95	23.08	31.52	100	62.00	22.40	6.24	31.43	100	47.43	11.69	33.90
31	Hacıqabul rayonu	587	96.82	587	46.20	32.28	39.24	587	46.57	18.06	8.30	25.38	587	43.43	13.76	32.20
32	Kəngərli rayonu	193	96.80	193	39.59	30.42	35.00	193	47.91	13.47	8.17	25.16	193	50.03	14.66	36.64
33	Masallı rayonu	1732	96.07	1732	44.91	29.31	37.11	1732	46.96	21.44	9.53	26.61	1732	43.62	13.85	32.35
34	Lənkəran rayonu	2033	95.42	2033	44.70	31.82	38.26	2033	42.06	17.57	8.66	23.63	2033	43.36	17.37	33.52
35	Balakən rayonu	690	95.22	690	39.49	28.81	34.15	690	49.18	15.94	7.42	25.73	690	46.53	16.96	35.34
36	Xızı rayonu	147	95.09	147	44.39	31.28	37.83	147	44.27	19.86	9.60	25.30	147	42.77	14.20	31.95
37	Şəmkir rayonu	1840	94.70	1840	44.32	28.21	36.26	1840	43.13	16.98	7.36	23.40	1840	45.97	17.08	35.03
38	Ağdam rayonu	1637	93.59	1637	40.33	31.29	35.81	1637	42.17	12.61	6.52	21.97	1637	47.18	17.17	35.81
39	Ucar rayonu	676	93.17	676	44.68	29.42	37.05	676	44.05	18.99	6.30	23.63	676	43.03	15.19	32.49
40	Salyan rayonu	1210	93.07	1210	45.21	29.42	37.32	1210	45.74	19.22	8.64	25.38	1210	40.55	13.68	30.37
41	Şərur rayonu	557	92.78	557	38.45	22.99	30.72	557	53.25	20.04	7.66	28.13	557	45.59	14.82	33.94
42	Babək rayonu	616	92.49	616	39.54	27.92	33.73	616	48.31	15.23	7.82	25.44	616	45.41	13.48	33.32
43	Füzuli rayonu	1053 (1046)	90.61	1053	39.53	28.39	33.96	1053	43.43	13.37	6.42	22.55	1046	45.28	15.38	33.96
44	Göyçay rayonu	1072	90.57	1072	43.36	28.19	35.78	1072	40.51	16.29	7.60	22.34	1072	42.92	15.29	32.46
45	Biləsuvar rayonu	957	90.56	957	37.63	25.81	31.72	957	50.86	18.66	7.66	26.94	957	42.33	14.79	31.90
46	Gədəbəy rayonu	823 (816)	90.32	823	43.04	27.28	35.16	823	45.01	21.12	9.26	25.65	816	39.72	12.14	29.27
47	Zaqatala rayonu	1085	88.95	1085	37.64	28.07	32.85	1085	41.99	11.93	7.00	22.00	1085	44.79	16.57	34.11
48	Göygöl rayonu	745 (744)	88.88	744	41.58	26.36	33.97	744	40.90	15.97	6.28	21.87	744	43.62	15.68	33.04
49	Goranboy rayonu	985	87.65	985	43.60	27.01	35.31	985	41.29	16.32	7.30	22.53	985	41.37	10.86	29.81
50	Xocalı rayonu	138	87.12	138	41.52	32.10	36.81	138	39.91	12.46	5.16	20.43	138	40.83	11.92	29.88
51	Ağstafa rayonu	693	87.11	693	38.54	26.55	32.54	693	46.73	14.95	6.78	24.30	693	42.20	10.70	30.27
52	Qazax rayonu	816	87.08	816	36.67	25.25	30.96	816	47.60	14.26	5.59	24.02	816	43.01	14.20	32.09
53	Beyləqan rayonu	819	86.96	819	36.29	25.13	30.71	819	49.60	17.19	6.09	25.51	819	42.97	10.68	30.74
54	Şamaxı rayonu	763	86.12	763	37.23	27.56	32.40	763	43.53	13.87	7.16	23.00	763	42.10	12.08	30.73
55	Quba rayonu	1541 (1535)	85.16	1541	36.99	28.44	32.72	1541	43.70	14.16	7.45	23.24	1535	40.50	10.35	29.07
56	Xaçmaz rayonu	1784 (1688)	85.01	1784	41.65	27.12	34.39	1784	37.62	13.58	6.40	20.22	1688	40.25	11.69	29.43
57	Tərtər rayonu	658	84.93	658	41.22	24.91	33.07	658	42.45	16.32	4.70	21.86	658	40.89	12.14	30.00
58	Qobustan rayonu	305	84.86	305	34.85	24.35	29.60	305	48.52	18.16	7.68	25.93	305	40.57	10.90	29.33
59	Lerik rayonu	401 (395)	83.56	401	36.02	24.87	30.45	401	46.35	17.96	10.18	26.10	395	37.85	8.72	26.82
60	Samux rayonu	526	83.04	526	35.36	24.46	29.91	526	42.10	12.43	5.79	21.59	526	42.30	13.87	31.54
61	Qusar rayonu	906 (904)	81.99	905	37.01	24.19	30.60	905	41.10	11.05	6.03	21.08	904	42.21	10.71	30.28
62	Yevlax rayonu	1064	81.53	1064	40.08	24.04	32.06	1064	37.85	13.20	5.34	19.78	1064	39.79	13.11	29.69
63	Tovuz rayonu	1720	81.22	1720	33.79	21.40	27.60	1720	44.08	14.16	6.24	22.86	1720	41.78	12.68	30.76
64	Şabran rayonu	607	80.40	607	34.38	23.81	29.10	607	43.18	14.83	7.47	23.14	607	38.82	10.69	28.16
65	Zərdab rayonu	442	80.16	442	34.98	24.10	29.53	442	44.17	12.99	4.80	22.09	442	40.44	9.02	28.54
66	Kürdəmir rayonu	1026	80.00	1026	40.51	24.69	32.60	1026	39.53	15.61	6.65	21.42	1026	35.93	9.67	25.98
67	Ağsu rayonu	533	79.73	533	41.04	23.65	32.34	533	41.72	16.92	5.96	22.22	533	35.89	7.59	25.17
68	Saatlı rayonu	736 (735)	76.90	735	33.34	20.48	26.91	735	41.22	12.71	6.29	21.50	735	38.83	11.52	28.49
69	Ağcabədi rayonu	1313	76.62	1313	33.34	21.24	27.29	1313	40.27	10.72	5.34	20.38	1313	39.53	11.58	28.95
70	Yardımlı rayonu	495	74.48	495	33.10	18.64	25.87	495	48.80	16.85	7.97	25.95	495	33.64	4.65	22.65
71	İmişli rayonu	1054	74.10	1054	34.03	22.31	28.17	1054	40.04	9.94	4.37	19.74	1054	36.34	9.53	26.18
72	Cəlilabad rayonu	1744	71.03	1744	32.67	21.77	27.22	1744	39.48	10.07	4.87	19.76	1744	34.05	7.66	24.05
73	Sabirabad rayonu	1406	69.72	1406	31.20	19.33	25.27	1406	38.28	10.58	5.77	19.74	1406	35.07	7.71	24.71
74	Daşkəsən rayonu	187	65.16	187	31.15	16.45	23.80	187	36.16	7.91	3.32	17.39	187	34.74	6.32	23.97

Həm 9-cu, həm də 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarında tədris dili Azərbaycan dilindən fərqli olan şagirdlər dövlət dili kimi Azərbaycan dilindən imtahan veriblər. Aşağıdakı cədvəldə imtahanın nəticələrinin regionlar üzrə göstəriciləri təqdim edilib. Buraxılış imtahanında iştirak edən ortastatistik şagirdin dövlət dili kimi Azərbaycan dilindən yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə balı (faizlə) 9-cu siniflər üzrə 60.94-ə, 11-ci siniflər üzrə 71.29-a bərabər olub. Qapalı tipli test tapşırıqları üzrə isə bu göstərici müvafiq olaraq 50.63 və 69.65-dir. Diqqəti daha çox cəlb edən məqam ölkənin şimal və şimal-qərb hissəsindəki bəzi bölgələrin şagirdlərinin zəif nəticələridir. Balakən, Qəbələ, Xaçmaz, Zaqatala, Qusar, Oğuz, İsmayıllı və Qax rayonlarının 9-cu sinif üzrə ortastatistik şagirdləri təqdim olunan 30 sualın yarısına da cavab verə bilməyiblər. Göründüyü kimi, bu rayonlarda Azərbaycan dilindən fərqli dildə təhsil alan şagirdlərin dövləti dili üzrə bilik və bacarıqları zəifdir. Hətta qeyd olunan rayonlarda şagirdlərin dövlət dilini mənimsəməyə meyilli olmadıqları müşahidə edilir. Həmin bölgələrin bəzilərinin 11-ci sinif şagirdlərinin nəticələrinin 9-cu sinif şagirdlərinə nisbətən yaxşı olması daha çox ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən məzunların hesabınadır. Belə ki, artıq 10 ildən çoxdur ki, ali təhsil müəssisələrinə rus bölməsi üzrə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər əlavə olaraq dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənnindən də imtahan verirlər.

Cədvəl 5.11

TƏDRİS DİLİ AZƏRBAYCAN DİLİNDƏN FƏRQLİ OLAN ŞAGİRDLƏRİN DÖVLƏT DİLİ KİMİ AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİ ÜZRƏ BURAXILIŞ İMTAHANINDAKI GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	Təhsil sektoru	9-CU SİNİF				11-Cİ SİNİF			
		İmtahan iştirakçılarının sayı	(Orta bal, %-lə)			İmtahan iştirakçılarının sayı	(Orta bal, %-lə)		
			qapalı	açıq	Cəmi		qapalı	açıq	Cəmi
1	Zərdab rayonu	3	62.96	72.22	63.90	9	55.97	32.72	53.64
2	Beyləqan rayonu	16	58.80	79.17	60.83	6	59.26	90.74	62.42
3	Şəki rayonu	83	58.37	71.29	59.66	59	72.13	72.41	72.16
4	Salyan rayonu	12	58.02	73.61	59.59	18	73.25	79.01	73.83
5	Neftçala rayonu	6	54.94	83.33	57.78	8	68.98	77.78	69.88
6	Naxçıvan şəhəri	39	56.70	66.24	57.65	30	76.30	79.26	76.60
7	Ağdaş rayonu	34	56.21	68.63	57.45	14	62.17	69.84	62.94
8	Kürdəmir rayonu	6	55.56	72.22	57.22	9	72.43	82.10	73.41
9	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	1736	55.92	66.40	56.97	1277	74.23	74.87	74.30
10	Göygöl rayonu	28	55.82	64.29	56.68	21	62.96	72.75	63.94
11	Astara rayonu	31	54.72	64.52	55.69	23	74.72	75.12	74.76
12	Biləsuvar rayonu	15	53.33	75.56	55.55	8	68.52	61.11	67.79
13	Şabran rayonu	15	53.83	68.89	55.33	7	54.50	66.67	55.73
14	Sumqayıt şəhəri	473	53.63	64.76	54.74	355	71.24	74.57	71.57
15	Tovuz rayonu	43	53.83	62.79	54.73	47	76.75	74.47	76.54
16	Siyəzən rayonu	14	52.91	70.24	54.64	5	85.19	94.44	86.12
17	Quba rayonu	143	52.24	66.55	53.67	94	69.90	76.06	70.52
18	Şəmkir rayonu	43	52.89	58.91	53.48	23	72.79	74.40	72.96
19	Gəncə şəhəri	800	51.82	64.25	53.07	522	69.94	74.54	70.41
20	Mingəçevir şəhəri	108	52.33	58.95	53.00	86	70.50	74.10	70.87
21	Hacıqabul rayonu	11	49.49	77.27	52.28	4	81.48	84.72	81.80
22	Lənkəran rayonu	114	51.10	61.84	52.18	90	69.14	71.85	69.41
23	Naftalan şəhəri	7	49.74	73.81	52.13	5	72.59	95.56	74.88
24	Abşeron rayonu	373	50.89	61.04	51.90	260	73.01	74.23	73.13
25	Tərtər rayonu	28	50.93	57.14	51.56	15	72.84	78.52	73.42
26	Ağstafa rayonu	12	51.23	54.17	51.53	12	61.42	57.87	61.08
27	Samux rayonu	20	50.74	58.33	51.51	12	61.42	48.15	60.10
28	Goranboy rayonu	28	50.13	61.31	51.25	24	68.36	66.44	68.17
29	Bakı şəhəri	6959	50.13	60.28	51.14	5112	69.46	71.43	69.66
30	Yevlax rayonu	50	49.85	59.00	50.76	55	66.53	67.88	66.67
31	Şamaxı rayonu	47	49.41	62.41	50.71	31	68.46	79.03	69.52
32	Balakən rayonu	127	48.73	58.66	49.72	90	71.11	71.60	71.17
33	Göyçay rayonu	76	48.83	54.17	49.37	60	69.88	71.76	70.07
34	Qazax rayonu	18	48.15	53.70	48.69	26	73.08	76.07	73.38
35	Ucar rayonu	26	46.58	64.10	48.33	13	70.37	82.05	71.55
36	Şirvan şəhəri	40	46.85	61.25	48.29	26	71.37	70.94	71.33
37	Masallı rayonu	24	47.07	58.33	48.20	29	67.43	73.75	68.06
38	İmişli rayonu	45	46.67	60.00	48.01	24	71.60	75.46	72.00
39	Bərdə rayonu	52	45.09	58.33	46.41	44	68.52	75.13	69.19
40	Ağcabədi rayonu	23	43.96	57.97	45.37	30	71.98	74.44	72.22
41	Qəbələ rayonu	49	43.46	55.44	44.66	67	57.32	55.31	57.12
42	Xaçmaz rayonu	327	43.18	54.03	44.26	225	61.94	58.84	61.63
43	Zaqatala rayonu	174	43.36	51.72	44.19	150	62.77	65.81	63.07

Cədvəl 5.11 (ardı)

№	Təhsil sektoru	9-CU SİNİF				11-Cİ SİNİF			
		İmtahan iştirakçılarının sayı	(Orta bal, %-lə)			İmtahan iştirakçılarının sayı	(Orta bal, %-lə)		
			qapalı	açıq	Cəmi		qapalı	açıq	Cəmi
44	Sabirabad rayonu	49	43.46	49.66	44.08	31	65.35	69.71	65.79
45	Saatlı rayonu	9	42.39	44.44	42.60	7	53.97	26.19	51.19
46	Qusar rayonu	291	41.38	51.26	42.36	182	65.67	59.58	65.06
47	Oğuz rayonu	5	41.48	40.00	41.34	14	79.89	77.38	79.65
48	Cəlilabad rayonu	10	40.00	48.33	40.83	0	-	-	-
49	İsmayıllı rayonu	30	38.40	38.89	38.45	25	67.85	57.78	66.85
50	Qax rayonu	90	37.78	35.56	37.56	102	46.70	40.52	46.08
51	Gədəbəy rayonu	1	33.33	66.67	36.70	2	68.52	50.00	66.65
52	Daşkəsən rayonu	0	-	-	-	9	72.43	90.74	74.27
53	Qobustan rayonu	0	-	-	-	4	70.37	69.44	70.25

Buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələrinin rayonlar üzrə müqayisəli təhlili göstərir ki, bir çox rayonların məzunlarının buraxılış və qəbul imtahanları üzrə göstəriciləri arasında uyğunluq mövcuddur. Bununla belə, bəzi rayonların göstəricilər arasında nisbi uyğunsuzluq vardır. Bu, buraxılış və qəbul imtahanında iştirak edən seçmələrin müxtəlifliyi ilə izah olunur. Məlum olduğu kimi, buraxılış imtahanında, demək olar ki, bütün məzunlar iştirak edirlər. Amma qəbul imtahanlarında mənzərə bir qədər dəyişir. Məzunların qəbul imtahanlarında iştiraketmə faizi rayondan rayona dəyişdiyi üçün qabiliyyət göstəriciləri üzrə müvafiq rayonun məzunlar seçməsinin strukturunda müəyyən dəyişikliklər baş verir. Buna görə də rayonlar üzrə imtahan nəticələrinin təhlili zamanı məzunların həm buraxılış, həm də qəbul imtahanlarındakı nəticələri nəzərə alınmalıdır.

9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında şagirdləri yüksək nəticə göstərən məktəblər sırasında Bakı və Sumqayıt şəhərlərində yerləşən ümumi təhsil müəssisələri ilə yanaşı, regioanlarda yerləşən təhsil müəssisələri də yer alır (bax: cədvəl 5.12). Məsələn, Gəncə şəhərində yerləşən Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi, Şəki rayonunda Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyi, Şirvan şəhərində Kimya-biologiya təmayüllü liseyi, Naxçıvan şəhərində Kimya-biologiya təmayüllü liseyi, Naxçıvan şəhərində Qızlar liseyi, Şəmkir şəhərində Kimya-biologiya təmayüllü liseyi, Zaqatala rayonunda Texniki fənlər liseyi, Biləsuvar rayonunda M. İbrahimov adına lisey-məktəb kompleksini və Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü Respublika liseyinin Quba rayonundakı siniflərini qeyd etmək olar.

Cədvəl 5.12

ŞAGİRDLƏRİ BURAXILIŞ İMTAHANINDA HƏR ÜÇ FƏNN ÜZRƏ BİRLİKDƏ YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN MƏKTƏBLƏR

(9-cu sinif)

№	Məktəblər	Şagirdlərin sayı	Orta bal
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	92	261.03
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	189	259.01
3	Fizika,riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	168	250.68
4	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	223	246.25
5	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	96	240.55
6	Gəncə şəhər Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	87	232.34
7	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	65	231.29
8	Landau School Ümumi Təhsil Müəssisəsi MMC-nin Nərimanov filialı	18	227.18
9	Bakı Avropa liseyi	96	225.04
10	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	85	221.27

Cədvəl 5.12 (ardı)

№	Məktəblər	Şagirdlərin sayı	Orta bal
11	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	74	213.58
12	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	70	213.07
13	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	60	212.51
14	Şirvan şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	68	208.89
15	Naxçıvan şəhər Qızlar liseyi	47	207.22
16	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	180	206.62
17	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	79	201.96
18	Sumqayıt şəhəri "İstedad" liseyi	84	200.89
19	Atatürk liseyi (Türk Dünyası araşdırmaları vəqfi)	130	199.05
20	Naxçıvan şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	60	198.07
21	Bakı şəhəri 287 saylı «Zəkalar» liseyi	122	197.13
22	XXI əsr – Beynəlxalq Təhsil və İnnovasiya Mərkəzi	24	196.82
23	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	41	196.51
24	Heydər Əliyev adına lisey	128	196.45
25	"Kaspi" liseyinin Xətai filialı	49	196.03
26	"Zirvə" liseyi	41	195.44
27	Şəmkir şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	63	194.68
28	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	162	194.05
29	Bakı şəhəri 147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey	66	192.20
30	Zaqatala rayonu Texniki fənlər liseyi	40	191.77
31	"UNİSER" MMC-nin nəzdində tam orta məktəb	28	190.28
32	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	48	189.18
33	Bakı MODERN məktəbi	28	188.06
34	Xarici dillər təmayüllü gimnaziya	120	185.65
35	Kaspi liseyi	47	185.39
36	Sumqayıt şəhəri "Təfəkkür"' liseyi	103	182.36
37	Bakı şəhəri 23 saylı tam orta məktəb	164	181.52
38	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü Respublika liseyinin Quba rayonundakı sinifləri	70	180.52
39	Sumqayıt Dünya məktəbi	11	179.69
40	"Evrika" liseyi	31	179.65

Qeyd: Seçim aparıldıqda yalnız imtahan iştirakçılarının sayı 10-dan az olmayan məktəblərin nəticələri nəzərə alınmışdır.

11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında da şagirdləri yüksək nəticə göstərən təhsil müəssisələrinin çoxu Bakı və Sumqayıt şəhərlərində yerləşir və bu təhsil müəssisələrinin əksəriyyəti liseylərdir. Bununla belə, regionlarda yerləşən bəzi təhsil müəssisələrinin də nəticələri yuxarı olub (bax: cədvəl 5.13). Belə ki, Gəncə şəhərində yerləşən Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin, Şirvan şəhərində Kimya-biologiya təmayüllü liseyin, Biləsuvar rayonunda M.İbrahimov adına lisey-məktəb kompleksinin, Ağdaş rayonunda Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziyanın, Qubadlı rayonunda Çaytumas kənd tam orta məktəbinin, Hacıqabul rayonunda 8 saylı şəhər tam orta məktəbinin, Tovuz rayonunda Hacılar kənd tam orta məktəbinin, Naxçıvan şəhərində Qızlar liseyinin nəticələri yuxarı olub.

Cədvəl 5.13

ŞAGİRDLƏRİ BURAXILIŞ İMTAHANINDA HƏR ÜÇ FƏNN ÜZRƏ BİRLİKDƏ YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN MƏKTƏBLƏR

(11-ci sinif)

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	55	263.78
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	150	260.92
3	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	129	244.88
4	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	52	238.68
5	Fizika,riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	135	237.65
6	Gəncə şəhər Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	52	236.85
7	Bakı Avropa liseyi	89	221.65
8	Şirvan şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	17	221.29
9	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	37	220.89
10	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	77	220.70
11	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	37	211.82
12	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	65	211.76
13	Bakı şəhəri 287 saylı «Zəkalar» liseyi	96	209.28
14	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	49	206.50
15	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	127	206.42
16	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	78	203.36
17	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	13	202.15
18	Sumqayıt şəhəri «İstedad» liseyi	38	200.36
19	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	10	197.27
20	Xocavənd rayonu Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	11	195.62
21	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	112	194.78
22	"Kaspi" liseyinin Xətai filialı	13	191.22
23	Sumqayıt şəhəri «Təfəkkür» liseyi	73	190.55
24	"Evrika" liseyi	14	187.96
25	Ağdaş rayonu Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	51	187.48
26	Lənkəran rayonu 6 saylı şəhər tam orta məktəbi	45	187.10
27	Qubadlı rayonu Çaytumas kənd tam orta məktəbi	39	186.87
28	Heydər Əliyev adına lisey	78	186.53
29	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	22	183.89
30	Müasir İnnovasiyalar Liseyi ümumtəhsil məktəbi	16	183.15
31	Bakı şəhəri 147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey	59	181.25
32	Bakı şəhəri 264 saylı məktəb-lisey	102	180.63
33	Xarici dillər təmayüllü gimnaziya	68	179.98
34	"Zirvə" liseyi	10	179.31
35	Tovuz rayonu Hacılar kənd tam orta məktəbi	10	179.25
36	Naxçıvan şəhər Qızlar liseyi	50	179.25
37	«Elitar» gimnaziya	71	178.12
38	Bakı MODERN məktəbi	36	176.95
39	Bakı şəhəri 95 saylı tam orta məktəb	77	176.28
40	"Ankara Məktəbi" məktəb-liseyi	98	175.65

Qeyd: Seçim aparıldıqda yalnız imtahan iştirakçılarının sayı 10-dan az olmayan məktəblərin nəticələri nəzərə alınmışdır.

5.14-5.29 saylı cədvəllərdə 9-cu və 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında ayrı-ayrı fənlər üzrə ən yaxşı nəticə göstərən məktəblərin siyahısı təqdim edilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, seçim aparıldıqda yalnız imtahan iştirakçılarının sayı 10-dan az olmayan məktəblərin nəticələri nəzərə alınmışdır.

ŞAGİRDLƏRİ BURAXILIŞ İMTAHANI FƏNLƏRİ ÜZRƏ YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN MƏKTƏBLƏR (9-cu sinif)

Fənn: **Tədris (Azərbaycan) dili** Cədvəl 5.14

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	92	86.97
2	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	96	82.63
3	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	168	79.52
4	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	189	78.95
5	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	115	76.62
6	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	65	75.34
7	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi	47	75.03
8	Naxçıvan şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	60	74.77
9	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	74	74.76
10	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	87	73.64
11	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	68	73.49
12	Sumqayıt şəhəri «İstedad» liseyi	84	71.56
13	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	48	70.59
14	Bakı Avropa liseyi	44	70.31
15	Zaqatala rayonu Texniki fənlər liseyi	40	69.22
16	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	70	69.08
17	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	23	68.54
18	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	48	67.26
19	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	40	67.13
20	Balakən rayonu Texniki Humanitar təmayüllü lisey	52	66.97

Fənn : **Azərbaycan dili (dövlət dili kimi)** Cədvəl 5.15

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	108	74.03
2	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	37	72.38
3	Bakı Avropa liseyi	52	68.69
4	Bakı şəhəri 147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey	24	68.12
5	"Kaspi" liseyinin Xətai filialı	14	67.61
6	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	52	67.47
7	Sumqayıt şəhəri «Təfəkkür» liseyi	20	67.16
8	Bakı şəhəri 2 saylı texniki-humanitar lisey	15	65.11
9	Landau School Ümumi Təhsil Müəssisəsi MMC-nin Nərimanov filialı	18	65.11
10	“Elitar” gimnaziya	49	63.33
11	“Evrika" liseyi	30	63.01
12	Avropa Azərbaycan məktəbi	63	62.14
13	Qax rayonu 3 saylı şəhər tam orta məktəbi	21	61.83
14	İsmayıllı rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	11	61.67
15	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	32	61.57
16	Sumqayıt şəhəri 12 saylı tam orta məktəb	49	61.22
17	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	105	61.05
18	"UNİSER" MMC-nin nəzdində orta məktəb	24	60.98
19	Beyləqan rayonu 4 saylı şəhər tam orta məktəbi	16	60.83
20	Bakı şəhəri 283 saylı tam orta məktəb	20	60.50

Fənn : **Riyaziyyat** Cədvəl 5.16

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	168	90.73
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	189	90.52
3	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	92	87.66
4	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	87	83.02
5	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	223	82.07
6	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	96	79.68
7	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	70	77.25
8	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	65	74.05
9	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	68	70.53
10	Landau School Ümumi Təhsil Müəssisəsi MMC-nin Nərimanov filialı	18	69.92
11	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	180	69.83
12	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	85	68.96
13	Bakı Avropa liseyi	96	68.28
14	Şəmkir şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	63	67.60
15	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	79	67.01
16	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü Respublika liseyinin Quba rayonundakı sinifləri	70	66.30
17	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	74	65.89
18	Atatürk liseyi (Türk Dünyası araşdırmaları vəqfi)	130	65.18
19	Naxçıvan şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey	60	64.85
20	Heydər Əliyev adına lisey	128	63.87

Fənn: **İngilis dili** Cədvəl 5.17

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	189	89.53
2	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	92	86.40
3	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	223	82.52
4	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	65	81.90
5	Bakı Avropa liseyi	96	81.09
6	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	168	80.43
7	Landau School Ümumi Təhsil Müəssisəsi MMC-nin Nərimanov filialı	18	80.39
8	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	60	80.28
9	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	96	78.24
10	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	85	76.26
11	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	87	75.68
12	XXI əsr – Beynəlxalq Təhsil və İnnovasiya Mərkəzi	24	74.51
13	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	74	72.92
14	Atatürk liseyi (Türk Dünyası araşdırmaları vəqfi)	130	72.63
15	"Kaspi" liseyinin Xətai filialı	49	72.31
16	"UNİSER" MMC-nin nəzdində tam orta məktəb	28	71.85
17	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	41	71.78
18	"Zirvə" liseyi	41	71.35
19	Bakı şəhəri 23 saylı tam orta məktəb	164	70.24
20	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi	47	69.82

Fənn: **Fransız dili** Cədvəl 5.18

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Landau School ümumi təhsil müəssisəsi MMC-nin Yasamal filialı	23	49.74
2	"Baku Oksford Skul" tam orta ümumtəhsil məktəbi	14	48.31
3	BSB tam orta innovasiyalar məktəbi	17	43.08
4	Tovuz rayonu Kirən kənd tam orta məktəbi	16	41.36
5	E.Orucov adına Tovuz rayonu Bayramlı kənd tam orta məktəbi	11	39.30
6	Goranboy rayonu Qızılhacılı qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbi	15	36.27
7	Goranboy rayonu Yeni Yol kənd tam orta məktəbi	20	35.43
8	Masallı rayonu Çayqıraq kənd əsas məktəbi	10	34.71
9	Şəki rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	15	34.12
10	Oğuz rayonu Xaçmaz kənd 1 saylı tam orta məktəbi	18	31.86

Fənn: **Alman dili** Cədvəl 5.19

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	66	57.13
2	Sağlamlıq İmkanları Məhdud Uşaqlar Üçün 5 saylı Respublika Xüsusi İnternat Məktəbi	20	55.15
3	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	24	47.43
4	Landau School ümumi təhsil müəssisəsi MMC-nin Yasamal filialı	100	42.26
5	Beyləqan rayonu Dünyamalılar kənd 2 saylı tam orta məktəbi	15	39.21
6	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	30	39.02

Fənn: **Rus dili** Cədvəl 5.20

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	H.Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksi	11	81.99
2	132-134 nömrəli təhsil kompleksi	15	79.95
3	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	48	79.06
4	"Oxbridge Academy" ümumi təhsil müəssisəsi	42	75.51
5	"İntellekt" məktəb-liseyi	15	74.17
6	"Baku Oksford Skul" tam orta ümumtəhsil məktəbi	45	71.60
7	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	11	70.23
8	SABIS SUN Beynəlxalq məktəbi	39	63.38
9	XXI əsr – Beynəlxalq Təhsil və İnnovasiya Mərkəzi	11	61.49
10	BSB tam orta innovasiyalar məktəbi	15	59.40
11	Avropa Azərbaycan məktəbi	37	57.98
12	Azerbaijan British College təhsil kompleksi	32	56.25
13	Bakı MODERN məktəbi	21	53.78
14	"Evrika" liseyi	11	49.18
15	Qusar rayonu Yuxarı Zeyxur kənd tam orta məktəbi	44	45.99

Fənn: **Tədris (rus) dili** Cədvəl 5.21

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	108	87.01
2	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	37	83.12
3	Bakı Avropa liseyi	52	80.21
4	Bakı şəhəri 147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey	24	80.20
5	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	20	77.45
6	Landau School Ümumi Təhsil Müəssisəsi MMC-nin Nərimanov filialı	18	76.87
7	XXI əsr – Beynəlxalq Təhsil və İnnovasiya Mərkəzi	17	75.31
8	Bakı şəhəri 283 saylı tam orta məktəb	20	74.77
9	Sumqayıt şəhəri «Təfəkkür» liseyi	20	74.22
10	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	18	74.17
11	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	133	73.80
12	"Kaspi" liseyinin Xətai filialı	14	72.90
13	Bakı şəhəri 83 saylı məktəb-lisey	59	72.17
14	Sumqayıt şəhəri 12 saylı tam orta məktəb	49	71.99
15	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	52	71.97
16	"Evrika" liseyi	17	71.81
17	Bakı MODERN məktəbi	19	71.32
18	"Elitar" gimnaziya	49	71.15
19	Bakı şəhəri 23 saylı tam orta məktəb	118	70.23
20	Bakı şəhəri 228 saylı tam orta məktəb	22	70.01

ŞAGİRDLƏRİ BURAXILIŞ İMTAHANI FƏNLƏRİ ÜZRƏ YÜKSƏK NƏTİCƏ GÖSTƏRƏN MƏKTƏBLƏR (11-ci sinif)

Fənn: **Tədris (Azərbaycan) dili** Cədvəl 5.22

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	55	86.06
2	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	150	79.48
3	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	52	78.40
4	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	69	77.17
5	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	17	76.08
6	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	135	75.97
7	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	37	74.70
8	Bakı Avropa liseyi	39	74.33
9	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	49	71.11
10	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	41	70.70
11	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	52	68.71
12	Sumqayıt şəhəri "Təfəkkür" liseyi	49	68.56
13	Bakı şəhəri 287 saylı «Zəkalar» liseyi	96	68.02
14	Qubadlı rayonu Çaytumas kənd tam orta məktəbi	39	67.96
15	Xarici dillər təmayüllü gimnaziya	68	67.26
16	Ağdaş rayonu Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	51	67.15
17	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	37	67.14
18	Göyçay rayonu Qarabağlar kənd tam orta məktəbi	13	66.34
19	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	77	66.23
20	Xocavənd rayonu Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	11	66.05

Fənn: **Azərbaycan dili (dövlət dili kimi)** Cədvəl 5.23

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	60	88.79
2	ADA Universitetinin nəzdində "ADA" məktəbi	192	87.24
3	Sumqayıt şəhəri «Təfəkkür» liseyi	24	85.16
4	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	24	84.61
5	Oğuz rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	10	82.72
6	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	32	82.19
7	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	25	82.16
8	İsmayıllı rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	14	81.72
9	Balakən rayonu Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	43	80.19
10	Bakı Avropa liseyi	50	79.97
11	Bakı şəhəri 147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey	22	79.57
12	Bakı şəhəri 42 saylı tam orta məktəb	33	79.55
13	Bakı şəhəri 283 saylı tam orta məktəb	19	78.97
14	"Ankara Məktəbi" məktəb-liseyi	33	78.82
15	Bakı şəhəri 240 saylı tam orta məktəb	11	78.55
16	Avropa Azərbaycan məktəbi	39	78.14
17	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	95	77.93
18	Qazax rayonu 2 saylı şəhər tam orta məktəbi	11	77.87
19	Bakı şəhəri 275 saylı tam orta məktəb	26	77.87
20	Bakı MODERN məktəbi	33	77.63

Fənn: **Riyaziyyat** Cədvəl 5.24

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	150	88.94
2	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	55	86.18
3	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	52	83.20
4	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	135	80.74
5	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	129	78.02
6	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	77	75.83
7	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	52	75.61
8	Şirvan şəhər kimya-biologiya təmayüllü lisey	17	72.11
9	Şəki şəhər Kimya biologiya təmayüllü Respublika liseyi	49	67.79
10	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	37	65.24
11	Biləsuvar rayonu M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	37	63.97
12	Bakı şəhəri 287 saylı «Zəkalar» liseyi	96	63.17
13	Bakı Avropa liseyi	89	62.67
14	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	78	62.05
15	İsmayıllı rayonu Mollaisaqlı kənd tam orta məktəbi	12	60.43
16	Şərur rayonu Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey	33	59.76
17	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	65	59.72
18	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	112	59.46
19	Xocavənd rayonu Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	11	59.20
20	Hacıqabul rayonu Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	22	58.96

Fənn: **İngilis dili** Cədvəl 5.25

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	150	92.51
2	Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya	55	91.54
3	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	129	88.84
4	Bakı Avropa liseyi	89	85.69
5	"Zirvə" liseyi	10	85.06
6	Gəncə şəhər fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi	52	84.94
7	Sumqayıt şəhəri Texniki və təbiət elmləri liseyi	52	84.66
8	Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-lisey	37	80.95
9	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	135	80.94
10	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi	37	80.71
11	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	65	80.46
12	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	10	78.93
13	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	100	78.89
14	"İdrak" liseyinin Bakı filialı	13	78.74
15	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	77	78.64
16	Bakı şəhəri 287 saylı «Zəkalar» liseyi	96	78.09
17	Müasir İnnovasiyalar Liseyi ümumtəhsil məktəbi	16	77.88
18	"Kaspi" liseyinin Xətai filialı	13	77.55
19	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	78	77.35
20	"Evrika" liseyi	14	76.52

Fənn: **Fransız dili** Cədvəl 5.26

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Qazax rayonu Kosalar kənd tam orta məktəbi	11	43.49
2	Goranboy rayonu Dəliməmmədli şəhər tam orta məktəbi	14	38.24
3	Bakı şəhəri 87 saylı tam orta məktəb	14	37.64
4	Goranboy rayonu 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	15	35.85
5	Goranboy rayonu Xanqərvənd kənd tam orta məktəbi	25	35.02
6	Goranboy rayonu Yeni Yol kənd tam orta məktəbi	14	34.56
7	BSB tam orta innovasiyalar məktəbi	11	31.66
8	Şərur rayonu Çomaxtur kənd tam orta məktəbi	22	31.32
9	Masallı rayonu Bədəlan kənd tam orta məktəbi	13	31.18
10	Tərtər rayonu Buruc kənd tam orta məktəbi	14	31.08
11	Tərtər rayonu Qaradağlı kənd tam orta məktəbi	34	29.96
12	Kəngərli rayonu Qarabağlar kənd 2 saylı tam orta məktəbi	18	29.86
13	Şəki rayonu Kiş kənd 4 saylı tam orta məktəbi	15	29.53
14	Qazax rayonu II Şıxlı kənd tam orta məktəbi	12	28.82
15	Goranboy rayonu Qızılhacılı qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbi	25	28.64

Fənn: **Alman dili** Cədvəl 5.27

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	27	70.69
2	Landau School ümumi təhsil müəssisəsi MMC-nin Yasamal filialı	13	67.51
3	Sağlamlıq İmkanları Məhdud Uşaqlar Üçün 5 saylı Respublika Xüsusi İnternat Məktəbi	26	54.68
4	ADA Universitetinin nəzdində "ADA" məktəbi	24	49.85

Fənn: **Rus dili** Cədvəl 5.28

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Landau School ümumi təhsil müəssisəsi MMC-nin Yasamal filialı	39	84.12
2	Bakı MODERN məktəbi	15	82.59
3	Xəzər Universitetinin nəzdində "Dünya" məktəbi	32	77.69
4	ADA Universitetinin nəzdində "ADA" məktəbi	161	77.01
5	"Baku Oksford Skul" tam orta ümumtəhsil məktəbi	35	73.66
6	"Oxbridge Academy" ümumi təhsil müəssisəsi	21	71.48
7	Sumqayıt şəhəri 30 saylı tam orta məktəb	11	70.37
8	Avropa Azərbaycan məktəbi	22	59.63
9	Bakı şəhəri 191 saylı tam orta məktəb	23	59.60
10	Azerbaijan British College təhsil kompleksi	19	57.66
11	BSB tam orta innovasiyalar məktəbi	11	54.46
12	Bakı şəhəri 167 saylı tam orta məktəb	11	52.91
13	Sumqayıt şəhəri 14 saylı tam orta məktəb	36	52.29
14	Sumqayıt şəhəri 1 saylı tam orta məktəb	16	51.97
15	Cahangir Rüstəmov adına Şəmkir rayonu Şəhər tam orta məktəbi	15	50.88

Fənn: **Tədris (rus) dili** Cədvəl 5.29

№	M Ə K T Ə B L Ə R	Şagirdlərin sayı	Orta bal (%-lə)
1	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	60	78.97
2	Bakı şəhəri 160 saylı klassik gimnaziya	95	78.41
3	"Elitar" gimnaziya	37	75.54
4	Bakı şəhəri 291 saylı Ekologiya liseyi	25	74.89
5	BDU-nun nəzdində "Gənc istedadlar" liseyi	24	73.12
6	Bakı Avropa liseyi	50	72.48
7	Bakı şəhəri 207 saylı tam orta məktəb	23	70.51
8	"UNİSER" MMC-nin nəzdində orta məktəb	31	69.80
9	"Ankara Məktəbi" məktəb-liseyi	33	69.65
10	Bakı şəhəri Texniki humanitar lisey	32	69.53
11	"Tərəqqi" liseyi	37	69.38
12	289 saylı tam orta məktəb – "Zəngi"' liseyi	15	67.51
13	Bakı şəhəri 189-190 saylı tam orta məktəb	34	67.51
14	Bakı şəhəri 240 saylı tam orta məktəb	11	67.05
15	Bakı şəhəri 42 saylı tam orta məktəb	33	66.54
16	Bakı şəhəri 82 saylı tam orta məktəb	38	66.43
17	"İntellekt" məktəb-liseyi	111	66.21
18	Bakı şəhəri 23 saylı tam orta məktəb	96	65.95
19	Bakı şəhəri 145 saylı tam orta məktəb	143	65.94
20	Bakı şəhəri 68 saylı tam orta məktəb	22	65.65

5.30 və 5.31 saylı cədvəllərdə Azərbaycan və rus bölmələrinin 9-cu və 11-ci sinifləri üzrə buraxılış imtahanı fənlərindən ən yüksək göstəricilər əldə etmiş bölgə məktəblərinin adları təqdim edilmişdir. Qeyd edək ki, bəzi bölgələr üzrə iki təhsil müəssisəsinin adı qeyd olunmuşdur. Həmin bölgələrdə ən yüksək nəticə liseylərə məxsus olduğu üçün «/» işarəsindən sonra ən yaxşı nəticəsi olan ümumtəhsil məktəbinin də adı qeyd olunmuşdur. Bəzi bölgələrdə isə, ümumiyyətlə, heç bir məktəbin adı göstərilməmişdir. Buna səbəb həmin bölgədə hər hansı bir imtahan fənni üzrə nəticəsi respublika üzrə orta göstəricidən yüksək olan məktəbin olmamasıdır.

Cədvəl 5.30

BURAXILIŞ İMTAHANLARININ NƏTİCƏLƏRİNƏ GÖRƏ BÖLGƏLƏRİN FƏNLƏR ÜZRƏ FƏRQLƏNƏN ÜMUMTƏHSİL MƏKTƏBLƏRİ

Azərbaycan bölməsi

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	**Tədris dili**	**Riyaziyyat**	**İngilis dili**	**Orta bal**	**Tədris dili**	**Riyaziyyat**	**İngilis dili**
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	Kimya-biologiya təmayüllü lisey	Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü lisey	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)	Bakı Türk liseyi (BDU-nun nəzdində, təsisçi Türkiyə Dəyanət Vəqfi)
Bakı ş. Yasamal rayonu	308 saylı tam orta məktəb	161 saylı tam orta məktəb	308 saylı tam orta məktəb	308 saylı tam orta məktəb	175 saylı tam orta məktəb	175 saylı tam orta məktəb	20 saylı məktəb-lisey/308 saylı tam orta məktəb	20 saylı məktəb-lisey/175 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Binəqədi rayonu	83 saylı məktəb-lisey /283 saylı tam orta məktəb	83 saylı məktəb-lisey /313 saylı tam orta məktəb	83 saylı məktəb-lisey /283 saylı tam orta məktəb	83 saylı məktəb-lisey /283 saylı tam orta məktəb	299 saylı tam orta məktəb	299 saylı tam orta məktəb	299 saylı tam orta məktəb	299 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Səbail rayonu	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /329 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	2 saylı texniki-humanitar lisey/189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Xətai rayonu	287 saylı «Zəkalar» liseyi/245 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/245 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/245 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/245 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/95 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/245 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/95 saylı tam orta məktəb	287 saylı «Zəkalar» liseyi/95 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Xəzər rayonu	120 saylı tam orta məktəb	149 saylı tam orta məktəb	120 saylı tam orta məktəb	120 saylı tam orta məktəb	149 saylı tam orta məktəb	149 saylı tam orta məktəb	149 saylı tam orta məktəb	234 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Nərimanov rayonu	291 saylı Ekologiya liseyi/82 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/82 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/82 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/82 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/34 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Suraxanı rayonu	275 saylı tam orta məktəb	275 saylı tam orta məktəb	275 saylı tam orta məktəb	275 saylı tam orta məktəb	270 saylı tam orta məktəb	270 saylı tam orta məktəb	270 saylı tam orta məktəb	279 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Sabunçu rayonu	72 saylı məktəb-lisey/310 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/310 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/310 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/80 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/75 saylı tam orta məktəb	22 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/68 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/75 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Nəsimi rayonu	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/240 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/240 saylı tam orta məktəb	23 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Qaradağ rayonu	139 saylı tam orta məktəb	139 saylı tam orta məktəb	139 saylı tam orta məktəb	139 saylı tam orta məktəb	319 saylı tam orta məktəb	139 saylı tam orta məktəb	319 saylı tam orta məktəb	166 saylı məktəb-lisey /319 saylı tam orta məktəb

Cədvəl 5.30 (ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Bakı ş. Nizami rayonu	145 saylı tam orta məktəb	220 saylı məktəb-lisey/145 saylı tam orta məktəb	145 saylı tam orta məktəb	145 saylı tam orta məktəb	62 saylı məktəb-lisey/32 saylı tam orta məktəb	62 saylı məktəb-lisey/129 saylı tam orta məktəb	62 saylı məktəb-lisey/32 saylı tam orta məktəb	62 saylı məktəb-lisey/32 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Pirallahı rayonu	235 saylı tam orta məktəb	186 saylı tam orta məktəb	235 saylı tam orta məktəb	186 saylı tam orta məktəb	186 saylı tam orta məktəb	186 saylı tam orta məktəb	243 saylı tam orta məktəb	243 saylı tam orta məktəb
Xocavənd rayonu	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Xocavənd rayonu Əmirallar kənd tam orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı tam orta məktəbi
Xocalı rayonu	6 saylı Kərkicahan qəsəbə tam orta məktəbi	Xocalı 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı Kərkicahan qəsəbə tam orta məktəbi	6 saylı Kərkicahan qəsəbə tam orta məktəbi		Xocalı 3 saylı şəhər tam orta məktəbi		
Kəngərli rayonu	Qabıllı kənd tam orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə tam orta məktəbi	Qabıllı kənd tam orta məktəbi		Qıvraq qəsəbə tam orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə tam orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə tam orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə tam orta məktəbi
Naxçıvan şəhəri	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər Kimya-biologiya təmayüllü lisey/Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi	Naxçıvan şəhər qızlar liseyi /Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbi
Babək rayonu	Çeşməbasar kənd tam orta məktəbi	Çeşməbasar kənd tam orta məktəbi	Çeşməbasar kənd tam orta məktəbi	Çeşməbasar kənd tam orta məktəbi	Babək şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Cəhri qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	Cəhri qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	Babək şəhər 2 saylı tam orta məktəbi
Ordubad rayonu	M.Füzuli adına İnternat orta məktəbi	M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi	M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi	M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi	M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi	M.Füzuli adına İnternat tam orta məktəbi
Sədərək rayonu		Sədərək kənd 1 saylı tam orta məktəb	Sədərək kənd 2 saylı tam orta məktəb				Sədərək kənd 2 saylı tam orta məktəb	Dəmirçi kənd tam orta məktəbi
Culfa rayonu	Kırna kənd tam orta məktəbi	Xanəgah kənd tam orta məktəbi	Saltaq kənd tam orta məktəbi	Kırna kənd tam orta məktəbi	Milax kənd tam orta məktəbi	Milax kənd tam orta məktəbi	Milax kənd tam orta məktəbi	Bənəniyar kənd tam orta məktəbi
Şərur rayonu	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/Tumaslı kənd tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/Tumaslı kənd tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/Kürçülü kənd tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/Tumaslı kənd tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/Püsyan kənd tam orta məktəbi	Fizika-Riyaziyyat təmayüllü lisey/1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Şahbuz rayonu	Keçili kənd tam orta məktəbi	Keçili kənd tam orta məktəbi	Keçili kənd tam orta məktəbi	Keçili kənd tam orta məktəbi	1 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb
Gəncə şəhəri	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /4 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /11 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /4 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /4 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /14 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /4 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /14 saylı şəhər tam orta məktəbi	27 saylı riyaziyyat-informatika təmayüllü lisey /38 saylı şəhər tam orta məktəbi

Cədvəl 5.30 (ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Daşkəsən rayonu	2 saylı şəhər tam orta məktəbi		2 saylı şəhər tam orta məktəbi					
Şəmkir rayonu	Füzuli adına Şəhər tam orta məktəbi	Füzuli adına Şəhər tam orta məktəbi	Abbaslı kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Kür qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbi	Q.Mirzəməmmədov adına Sərxan şəhər tam orta məktəbi	Şəmkir kənd tam orta məktəbi	Q.Mirzəməmmədov adına Sərxan şəhər tam orta məktəbi	Füzuli adına Şəhər tam orta məktəbi
Göygöl rayonu	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Balçılı 2 saylı tam orta məktəb	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Firuzabad qəsəbə tam orta məktəbi	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Nadil kənd tam orta məktəbi	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Balçılı 2 saylı tam orta məktəb	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Balçılı 2 saylı tam orta məktəb	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Balçılı 2 saylı tam orta məktəb	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Hacıməlik kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Texniki və Təbiət Fənləri Təmayüllü Lisey/Balçılı 2 saylı tam orta məktəb
Samux rayonu	Samux şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Samux şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Samux şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Samux şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Qovlarsarı kənd tam orta məktəbi	Seyidlər kənd tam orta məktəbi	Samux şəhər 2 saylı tam orta məktəbi	Qovlarsarı kənd tam orta məktəbi
Gədəbəy rayonu	Çalburun kənd tam orta məktəbi	Samanlıq kənd tam orta məktəbi	Slavyanka kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Çalburun kənd tam orta məktəbi	Çalburun kənd tam orta məktəbi	Çalburun kənd tam orta məktəbi	Çiçəkli kənd tam orta məktəbi	Çalburun kənd tam orta məktəbi
Qazax rayonu	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Ürkməzli kənd tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Yuxarı Əskipara kənd tam orta məktəbi		Yuxarı Əskipara kənd tam orta məktəbi	Yuxarı Əskipara kənd tam orta məktəbi
Ağstafa rayonu	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/Böyük Kəsik kənd tam orta məktəbi	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/Böyük Kəsik kənd tam orta məktəbi	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/Xılxına kənd tam orta məktəbi	Texniki-humanitar təmayüllü lisey/1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Tovuz rayonu	E.Orucov adına Bayramlı kənd tam orta məktəbi	Azaflı kənd tam orta məktəbi	E.Orucov adına Bayramlı kənd tam orta məktəbi	Əlimərdanlı kənd tam orta məktəbi	Hacılar kənd tam orta məktəbi	Hacılar kənd tam orta məktəbi	Hacılar kənd tam orta məktəbi	Hacılar kənd tam orta məktəbi
Sumqayıt şəhəri	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/27 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/1 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/27 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/27 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/21 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/21 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/21 saylı tam orta məktəb	Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya/21 saylı tam orta məktəb
Abşeron rayonu	Masazır kənd 5 saylı tam orta məktəbi	Masazır kənd 3 saylı tam orta məktəbi	Mazazır kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Masazır kənd 5 saylı tam orta məktəbi	Xırdalan şəhər 5 saylı tam orta məktəbi	Xırdalan şəhər 9 saylı tam orta məktəbi	Xırdalan şəhər 5 saylı tam orta məktəbi	Xırdalan şəhər 5 saylı tam orta məktəbi
Xızı rayonu	Giləzi qəsəbə tam orta məktəbi	Giləzi qəsəbə tam orta məktəbi	Giləzi qəsəbə tam orta məktəbi	Giləzi qəsəbə tam orta məktəbi	1 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb	Giləzi qəsəbə tam orta məktəbi	1 saylı tam orta məktəb
Şamaxı rayonu	Çarhan kənd tam orta məktəbi	Çarhan kənd tam orta məktəbi	Göylər kənd 2 saylı tam orta məktəbi		9 saylı şəhər tam orta məktəbi	Çuxuryurd kənd tam orta məktəbi	Çuxuryurd kənd tam orta məktəbi	9 saylı şəhər tam orta məktəbi
Qobustan rayonu	Təklə kənd tam orta məktəbi	Cəmcəmli kənd tam orta məktəbi	Təklə kənd tam orta məktəbi	Sündü kənd tam orta məktəbi	Təklə kənd tam orta məktəbi		Təklə kənd tam orta məktəbi	Təklə kənd tam orta məktəbi

Cədvəl 5.30 (ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Mingəçevir şəhəri	Texniki - humanitar liseyi /9 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /9 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /17 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /9 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /17 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /17 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /19 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki - humanitar liseyi /4 saylı şəhər tam orta məktəbi
Naftalan şəhəri	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Qaşaltı Qaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi
Goranboy rayonu	Tapqaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Şadılı kənd tam orta məktəbi	Tapqaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Tapqaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Tapqaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Tapqaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Tapqaraqoyunlu kənd tam orta məktəbi	Tap kənd tam orta məktəbi
Kəlbəcər rayonu	117 saylı tam orta məktəb	126 saylı tam orta məktəb	95 saylı tam orta məktəb	117 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb	18 saylı tam orta məktəb	56 saylı tam orta məktəb
Yevlax rayonu	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	Qaramanlı kənd tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi
Şəki rayonu	Orta Zəyzid kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Şəhər fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü lisey/Orta Zəyzid kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Qumux kənd tam orta məktəbi	Orta Zəyzid kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Şəhər fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü lisey/Baş Küngüt kənd tam orta məktəbi	14 saylı şəhər tam orta məktəbi	Baş Küngüt kənd tam orta məktəbi	Şəhər fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü lisey/5 saylı şəhər tam orta məktəbi
Zaqatala rayonu	Texniki fənlər liseyi /Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki fənlər liseyi /Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki fənlər liseyi /Qımır kənd tam orta məktəbi	Texniki fənlər liseyi /Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki fənlər liseyi /Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki fənlər liseyi /Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki fənlər liseyi /Tala kənd 1 saylı tam orta məktəbi
Balakən rayonu	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Qazma kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Talalar kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Talalar kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Texniki Humanitar təmayüllü lisey/Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi
Qəbələ rayonu	Vəndam qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbi	Seyidqışlaq kənd əsas məktəbi	Vəndam qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbi	Məmmədağalı kənd tam orta məktəbi	Vəndam qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	Bunud kənd tam orta məktəbi	Vəndam qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbi	Soltan Nuxa kənd tam orta məktəbi
Qax rayonu	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Ləkit kənd tam orta məktəbi	Qaşqaçay kənd tam orta məktəbi	İbaxlı kənd əsas məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	İlisu kənd tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi
Oğuz rayonu	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	3 saylı məktəb-lisey /2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Ərmənət kənd tam orta məktəbi	3 saylı məktəb-lisey /Xaçmaz kənd 1 saylı tam orta məktəbi	3 saylı məktəb-lisey /Xaçmaz kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Xaçmaz kənd 1 saylı tam orta məktəbi	3 saylı məktəb-lisey /1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Bərdə rayonu	Texniki təmayüllü məktəb-lisey /7 saylı şəhər tam orta məktəbi	7 saylı şəhər tam orta məktəbi	Mirzalıbəyli kənd tam orta məktəbi	Texniki təmayüllü məktəb-lisey /7 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki təmayüllü məktəb-lisey /Gərənə kənd tam orta məktəbi	Texniki təmayüllü məktəb-lisey /Xanərəb kənd tam orta məktəbi	Texniki təmayüllü məktəb-lisey /Əyricə kənd tam orta məktəbi	Texniki təmayüllü məktəb-lisey /Gərənə kənd tam orta məktəbi

Cədvəl 5.30 (ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Şuşa rayonu	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şuşa 24 saylı şəhər əsas məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Ağcabədi rayonu	4 saylı şəhər tam orta məktəbi		4 saylı şəhər tam orta məktəbi	Köyük kənd tam orta məktəbi	9 saylı şəhər tam orta məktəbi	Boyat kənd tam orta məktəbi	9 saylı şəhər tam orta məktəbi	9 saylı şəhər tam orta məktəbi
Ağdam rayonu	42 saylı tam orta məktəb	38 saylı tam orta məktəb	Həsənxanlı kənd tam orta məktəbi	42 saylı tam orta məktəb	28 saylı tam orta məktəb	Ayaqqərvənd kənd tam orta məktəbi	28 saylı tam orta məktəb	42 saylı tam orta məktəb
Tərtər rayonu	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Köçərli kənd tam orta məktəbi	Bəyimsarov kənd tam orta məktəbi	Sarov kənd tam orta məktəbi	2 saylı şəhər məktəb-liseyi /1 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər məktəb-liseyi /1 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər məktəb-liseyi /1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Qazyan kənd tam orta məktəbi
Göyçay rayonu	Ulaşlı-Şıxlı kənd tam orta məktəbi	Qaramәryәm kənd tam orta məktəbi	Potu kənd tam orta məktəbi	Ulaşlı-Şıxlı kənd tam orta məktəbi	Qarabağlar kənd tam orta məktəbi	Qarabağlar kənd tam orta məktəbi	Qarabağlar kənd tam orta məktəbi	Qarayazı kənd tam orta məktəbi
Ucar rayonu	Müsüslü kənd tam orta məktəbi	Quləbənd kənd tam orta məktəbi	Şahlıq kənd tam orta məktəbi	Qazyan kənd 3 saylı tam orta məktəbi	Quləbənd kənd tam orta məktəbi	1 saylı texniki və humanitar təmayüllü məktəb- liseyi /Lək kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Qaracallı kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Quləbənd kənd tam orta məktəbi
Kürdəmir rayonu	3 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şüşün kənd tam orta məktəbi	Çöhranlı kənd tam orta məktəbi	3 saylı şəhər tam orta məktəbi	Mürtülü kənd tam orta məktəbi	Axtaçı-Qarabulaq kənd tam orta məktəbi	Mürtülü kənd tam orta məktəbi	Mürtülü kənd tam orta məktəbi
Zərdab rayonu	Yarməmməd bağı kənd tam orta məktəbi	Yarməmmədbağı kənd tam orta məktəbi	Yarməmməd bağı kənd tam orta məktəbi	Yarməmmədbağı kənd tam orta məktəbi	Yarməmmədbağı kənd tam orta məktəbi	Yarməmmədbağı kənd tam orta məktəbi	Yarməmmədbağı kənd tam orta məktəbi	3 saylı şəhər tam orta məktəbi
Ağdaş rayonu	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya /Güvəkənd kənd tam orta məktəbi	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya /Güvəkənd kənd tam orta məktəbi	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya əsas /7 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya /7 saylı şəhər tam orta məktəbi	Texniki, təbiət və humanitar təmayüllü internat tipli gimnaziya
İsmayıllı rayonu	7 saylı şəhər tam orta məktəbi	7 saylı şəhər tam orta məktəbi	7 saylı şəhər tam orta məktəbi	7 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	Mollaisaqlı kənd tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi
Ağsu rayonu	Növcü kənd tam orta məktəbi	Bico kənd tam orta məktəbi	Növcü kənd tam orta məktəbi	Növcü kənd tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi	5 saylı şəhər tam orta məktəbi
İmişli rayonu	Buludlu kənd tam orta məktəbi	Buludlu kənd tam orta məktəbi	Otuziki kənd tam orta məktəbi	Buludlu kənd tam orta məktəbi	Otuziki kənd tam orta məktəbi	Otuziki kənd tam orta məktəbi	Otuziki kənd tam orta məktəbi	Otuziki kənd tam orta məktəbi
Cəbrayıl rayonu	Süleymanlı kənd tam orta məktəbi	Süleymanlı kənd tam orta məktəbi	10 saylı tam orta məktəb	Əmirvarlı kənd tam orta məktəbi	23 saylı tam orta məktəb	Daşkəsən kənd tam orta məktəbi	23 saylı tam orta məktəb	23 saylı tam orta məktəb
Qubadlı rayonu	Mərdanlı kənd tam orta məktəbi	Mərdanlı kənd tam orta məktəbi	Mərdanlı kənd tam orta məktəbi	Mərdanlı kənd tam orta məktəbi	Çaytumas kənd tam orta məktəbi	Çaytumas kənd tam orta məktəbi	Çaytumas kənd tam orta məktəbi	Çaytumas kənd tam orta məktəbi

Cədvəl 5.30 (ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	**Tədris dili**	**Riyaziyyat**	**İngilis dili**	**Orta bal**	**Tədris dili**	**Riyaziyyat**	**İngilis dili**
Füzuli rayonu	3 saylı tam orta məktəb	3 saylı tam orta məktəb	3 saylı tam orta məktəb	3 saylı tam orta məktəb	54 saylı tam orta məktəb	54 saylı tam orta məktəb	54 saylı tam orta məktəb	50 saylı tam orta məktəb
Beyləqan rayonu	Kəbirli kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Kəbirli kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Kəbirli kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Kəbirli kənd 2 saylı tam orta məktəbi	Əlinəzərli kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Təbiət və humanitar fənlər təmayüllü liseyi /Əlinəzərli kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Mayak kənd tam orta məktəbi	Əlinəzərli kənd 1 saylı tam orta məktəbi
Laçın rayonu	Kamallı kənd tam orta məktəbi	Malıbəy kənd tam orta məktəbi	Kamallı kənd tam orta məktəbi	18 saylı tam orta məktəb	45 saylı tam orta məktəb	45 saylı tam orta məktəb	45 saylı tam orta məktəb	45 saylı tam orta məktəb
Zəngilan rayonu	26 saylı tam orta məktəb	29 saylı tam orta məktəb	26 saylı tam orta məktəb	26 saylı tam orta məktəb	26 saylı tam orta məktəb	26 saylı tam orta məktəb	5 saylı tam orta məktəb	26 saylı tam orta məktəb
Şirvan şəhəri	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	21 saylı şəhər tam orta məktəbi	21 saylı şəhər tam orta məktəbi	21 saylı şəhər tam orta məktəbi	21 saylı şəhər tam orta məktəbi
Hacıqabul rayonu	Hacıqabul 10 saylı tam orta məktəbi	Navahı qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbi	Hacıqabul 10 saylı tam orta məktəbi	Hacıqabul 10 saylı tam orta məktəbi	Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi	Hacıqabul 8 saylı şəhər tam orta məktəbi
Sabirabad rayonu	Rüstəmli kənd tam orta məktəbi	Rüstəmli kənd tam orta məktəbi	Rüstəmli kənd tam orta məktəbi	Rüstəmli kənd tam orta məktəbi	Çağırqan kənd orta məktəb	Çağırqan kənd orta məktəb	Çağırqan kənd orta məktəb	5 saylı şəhər tam orta məktəbi
Biləsuvar rayonu	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/Şəhər internat orta məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/Nəri mankənd kənd əsas məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/Şəhər internat orta məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/Şəhər internat orta məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/6 saylı şəhər tam orta məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/6 saylı şəhər tam orta məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/Yuxarı Cürəli kənd tam orta məktəbi	M.İbrahimov adına Biləsuvar lisey-məktəb kompleksi/1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Neftçala rayonu	II Qaralı kənd tam orta məktəbi	II Qaralı kənd tam orta məktəbi	II Qaralı kənd tam orta məktəbi	Xolqaraqaşlı kənd əsas məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Salyan rayonu	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Humanitar fənlər təmayüllü 1 saylı məktəb-liseyi /2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	Humanitar fənlər təmayüllü 1 saylı məktəb-liseyi /2 saylı şəhər tam orta məktəbi
Saatlı rayonu	Qaracalar kənd tam orta məktəbi	Qaracalar kənd tam orta məktəbi	Qaracalar kənd tam orta məktəbi	Qaracalar kənd tam orta məktəbi	Əlisultanlı kənd tam orta məktəbi	Əlisultanlı kənd tam orta məktəbi	Gomuşçu kənd tam orta məktəbi	Əlisultanlı kənd tam orta məktəbi
Lənkəran rayonu	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi	6 saylı şəhər tam orta məktəbi
Astara rayonu	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Pensər kənd 2 saylı tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	Təngərüd kənd tam orta məktəbi	Təngərüd kənd tam orta məktəbi	Təngərüd kənd tam orta məktəbi	Təngərüd kənd tam orta məktəbi
Lerik rayonu	Vizəzəmin kənd tam orta məktəbi	Vizəzəmin kənd tam orta məktəbi	Çayrud kənd tam orta məktəbi	Çayrud kənd tam orta məktəbi	Vizəzəmin kənd tam orta məktəbi	Vizəzəmin kənd tam orta məktəbi	Vizəzəmin kənd tam orta məktəbi	

Cədvəl 5.30 (ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Yardımlı rayonu	Qabaqdibi kənd tam orta məktəbi	Qabaqdibi kənd tam orta məktəbi	Şəhər 1 saylı tam orta məktəbi	Qabaqdibi kənd tam orta məktəbi	Şəfəqli kənd tam orta məktəbi	Cerinbel kənd tam orta məktəbi	Şəfəqli kənd tam orta məktəbi	Şəfəqli kənd tam orta məktəbi
Cəlilabad rayonu	Albalan kənd əsas məktəbi	Burovar kənd tam orta məktəbi	Albalan kənd əsas məktəbi	Ocaqlı kənd 2 saylı tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Təklə kənd tam orta məktəbi	Kazımabad kənd tam orta məktəbi
Masallı rayonu	Həsənli kənd tam orta məktəbi	Həsənli kənd tam orta məktəbi	"Dəfinə" liseyi/Qəriblər kənd tam orta məktəbi	Həsənli kənd tam orta məktəbi	Qızılağac kənd 1 saylı tam orta məktəbi	Bala Kolatan kənd tam orta məktəbi	"Dəfinə" liseyi/Hişkədə rə kənd tam orta məktəbi	Şərəfə kənd tam orta məktəbi
Quba rayonu	Quba Texniki Təmayüllü liseyi/Susayqı şlaq kənd əsas məktəbi	Quba Texniki Təmayüllü liseyi/Susayqışl aq kənd əsas məktəbi	Quba Texniki Təmayüllü liseyi/Susayqı şlaq kənd əsas məktəbi	Susayqışlaq kənd əsas məktəbi	Quba Texniki Təmayüllü liseyi/Zərdabi kənd tam orta məktəbi	Təbiət fənləri üzrə 2 saylı şəhər məktəb-liseyi /Qəcər Zeyid kənd tam orta məktəbi	Quba Texniki Təmayüllü liseyi/Püstəqa sım kənd tam orta məktəbi	Təbiət fənləri üzrə 2 saylı şəhər məktəb-liseyi /Vəlvələ kənd tam orta məktəbi
Qusar rayonu	Həzrə kənd tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Həzrə kənd tam orta məktəbi	Piral kənd tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Yuxarı Zeyxur kənd tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Xaçmaz rayonu	8 saylı şəhər tam orta məktəbi	Mehrəliqışlaq kənd əsas məktəbi	Mehrəliqışlaq kənd əsas məktəbi	8 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Şabran rayonu	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	Şahnəzərli kənd tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	2 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi
Siyəzən rayonu	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	Böyük Həmyə kənd tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi	1 saylı şəhər tam orta məktəbi

Rus bölməsi

Cədvəl 5.31

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Liseylər (ETN tabeli və özəl)	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey	Akademik Z.Əliyeva adına lisey
Bakı ş. Yasamal rayonu	60 saylı tam orta məktəb	60 saylı tam orta məktəb	153 saylı tam orta məktəb	60 saylı tam orta məktəb	167 saylı tam orta məktəb	167 saylı tam orta məktəb	167 saylı tam orta məktəb	60 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Binəqədi rayonu	283 saylı tam orta məktəb	283 saylı tam orta məktəb	267 saylı tam orta məktəb	115 saylı tam orta məktəb	300 saylı tam orta məktəb	283 saylı tam orta məktəb	300 saylı tam orta məktəb	100 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Səbail rayonu	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	2 saylı texniki-humanitar lisey/236 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /236 saylı tam orta məktəb	160 saylı klassik gimnaziya /189-190 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Xətai rayonu	147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey /17 saylı tam orta məktəb	147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey /17 saylı tam orta məktəb	147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey /17 saylı tam orta məktəb	147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey /86 saylı tam orta məktəb	264 saylı məktəb-lisey/17 saylı tam orta məktəb	264 saylı məktəb-lisey/17 saylı tam orta məktəb	147 saylı texniki-humanitar təmayüllü lisey /269 saylı tam orta məktəb	17 saylı tam orta məktəb

Cədvəl 5.31(ardı)

BÖLGƏ	9 illik				11 illik			
	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili	Orta bal	Tədris dili	Riyaziyyat	İngilis dili
Bakı ş. Xəzər rayonu					149 saylı tam orta məktəb	149 saylı tam orta məktəb	26 saylı tam orta məktəb	
Bakı ş. Nərimanov rayonu	82 saylı tam orta məktəb	47 saylı tam orta məktəb	207 saylı tam orta məktəb	82 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb	291 saylı Ekologiya liseyi/207 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Suraxanı rayonu	279 saylı tam orta məktəb	279 saylı tam orta məktəb	87 saylı tam orta məktəb	278 saylı tam orta məktəb	275 saylı tam orta məktəb	87 saylı tam orta məktəb	89 saylı tam orta məktəb	275 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Sabunçu rayonu	72 saylı məktəb-lisey/310 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/169 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/94 saylı tam orta məktəb	310 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/169 saylı tam orta məktəb	68 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/271 saylı tam orta məktəb	72 saylı məktəb-lisey/81 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Nəsimi rayonu	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/23 saylı tam orta məktəb	23 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/42 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/240 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/42 saylı tam orta məktəb	Texniki humanitar lisey/42 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Qaradağ rayonu	228 saylı tam orta məktəb	228 saylı tam orta məktəb	228 saylı tam orta məktəb			139 saylı tam orta məktəb		139 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Nizami rayonu	145 saylı tam orta məktəb	210 saylı tam orta məktəb	210 saylı tam orta məktəb	145 saylı tam orta məktəb	145 saylı tam orta məktəb	145 saylı tam orta məktəb	210 saylı tam orta məktəb	210 saylı tam orta məktəb
Bakı ş. Pirallahı rayonu		235 saylı tam orta məktəb						
Naxçıvan şəhəri				3 saylı tam orta məktəb				
Gəncə şəhəri	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi	32 saylı şəhər tam orta məktəbi	32 saylı şəhər tam orta məktəbi	11 saylı şəhər tam orta məktəbi	4 saylı şəhər tam orta məktəbi
Sumqayıt şəhəri	"Təfəkkür" liseyi/1 saylı tam orta məktəb	"Təfəkkür" liseyi/12 saylı tam orta məktəb	1 saylı tam orta məktəb	12 saylı tam orta məktəb	"Təfəkkür" liseyi/1 saylı tam orta məktəb	"Təfəkkür" liseyi/1 saylı tam orta məktəb	"Təfəkkür" liseyi/23 saylı tam orta məktəb	"Təfəkkür" liseyi/4 saylı tam orta məktəb

Buraxılış imtahanlarında iştirak edən şagirdlərin gender tərkibi göstərir ki, 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin 53.41%-ni (76587 nəfər) oğlanlar, 46.59%-ni (66819 nəfər) qızlar təşkil edib. 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında da mənzərə, demək olar ki, buna oxşar olub və imtahanda iştirak edən şagirdlərin 53.55%-i (52491 nəfər) oğlan, 46.45%-i (45538 nəfər) qız şagirdlər olub. Başqa sözlə, hər iki imtahanda oğlan və qız şagirdlərin nisbəti bir-birinə yaxındır. Qeyd edək ki, 2021-ci ildə 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin 53.91%-i (69143 nəfər) oğlan, 46.09%-i (59103 nəfər) qız şagirdlər olub. Məlum olduğu kimi, 2023-cü ildə 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edənlər 2021-ci ildə 9-cu sinfi bitirən şagirdlərdir.

Buraxılış imtahanı fənləri üzrə oğlan və qız şagirdlərin qabiliyyət göstəricilərinin müqayisəli təhlili göstərir ki, həm tədris dili, həm də riyaziyyat fənləri üzrə qızların bilik və bacarıqları nisbətən yüksəkdir. 5.7 və 5.8 saylı qrafiklərdə 9-cu və 11-ci siniflərin oğlan və qız şagirdlərinin tədris dili fənnindən qabiliyyət göstəricilərinin paylanmasının inteqral əyrisi təqdim olunmuşdur. İnteqral əyrilərin müqayisəli təhlili zamanı nəzərə almaq lazımdır ki, bir əyri digər əyridən nə qədər yüksəkdirsə, məzunların müvafiq altseçməsinin (oğlan, yaxud qız) nəticələri də digəri ilə müqayisədə bir o qədər aşağıdır. Qrafiklərdən göründüyü kimi, həm 9-cu, həm də 11-ci sinifdə qızların qabiliyyət göstəriciləri daha yüksək olmuşdur. Bu tendensiya özünü ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında da göstərir.

TƏDRİS DİLİ FƏNNİNDƏN OĞLAN VƏ QIZ ŞAGİRDLƏRİN QABİLİYYƏT GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

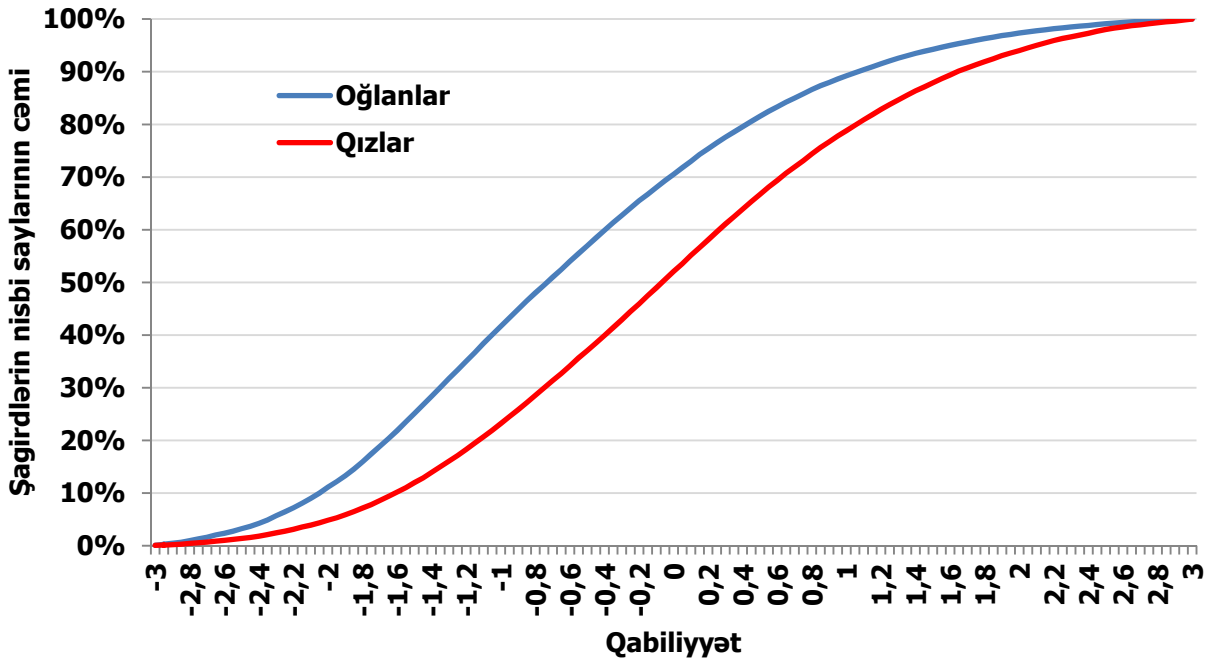

Qrafik 5.7

TƏDRİS DİLİ FƏNNİNDƏN OĞLAN VƏ QIZ ŞAGİRDLƏRİN QABİLİYYƏT GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

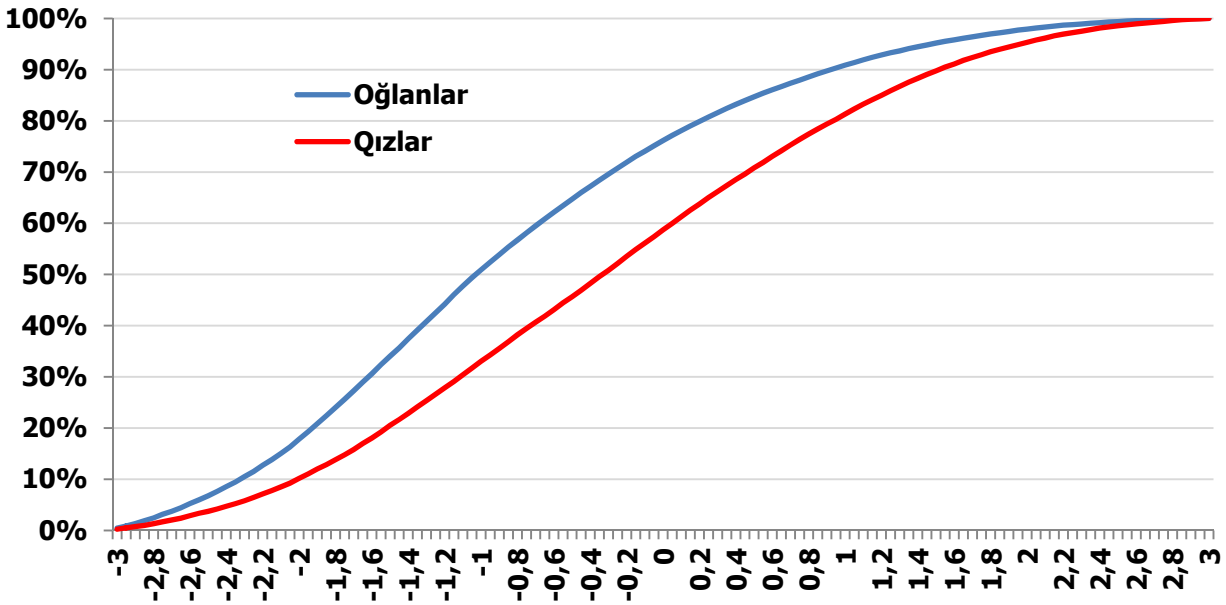

Qrafik 5.8

5.9 və 5.10 saylı qrafiklərdə 9-cu və 11-ci siniflərin oğlan və qız şagirdlərinin riyaziyyat fənnindən qabiliyyət göstəricilərinin paylanmasının inteqral əyrisi təqdim olunmuşdur. Qrafiklərdən göründüyü kimi, burada da qızların göstəriciləri nisbətən yüksəkdir, lakin bu üstünlük tədris dili fənnində olduğundan azdır.

RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN OĞLAN VƏ QIZ ŞAGİRDLƏRİN QABİLİYYƏT GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

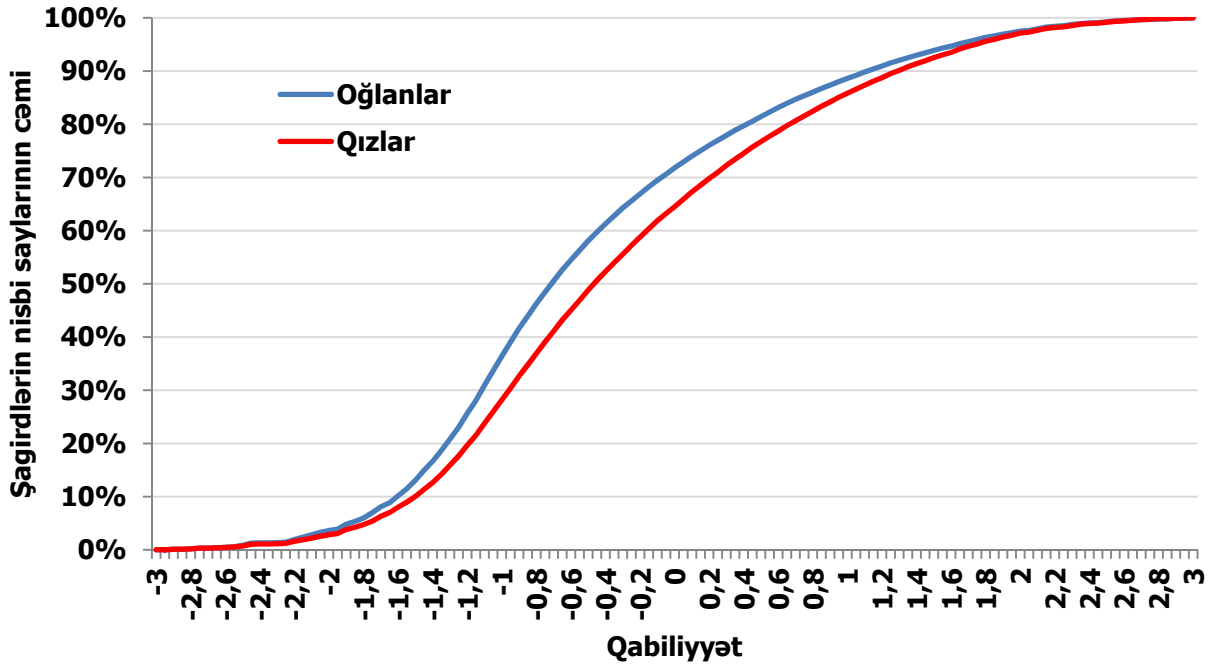

Qrafik 5.9

RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN OĞLAN VƏ QIZ ŞAGİRDLƏRİN QABİLİYYƏT GÖSTƏRİCİLƏRİNİN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

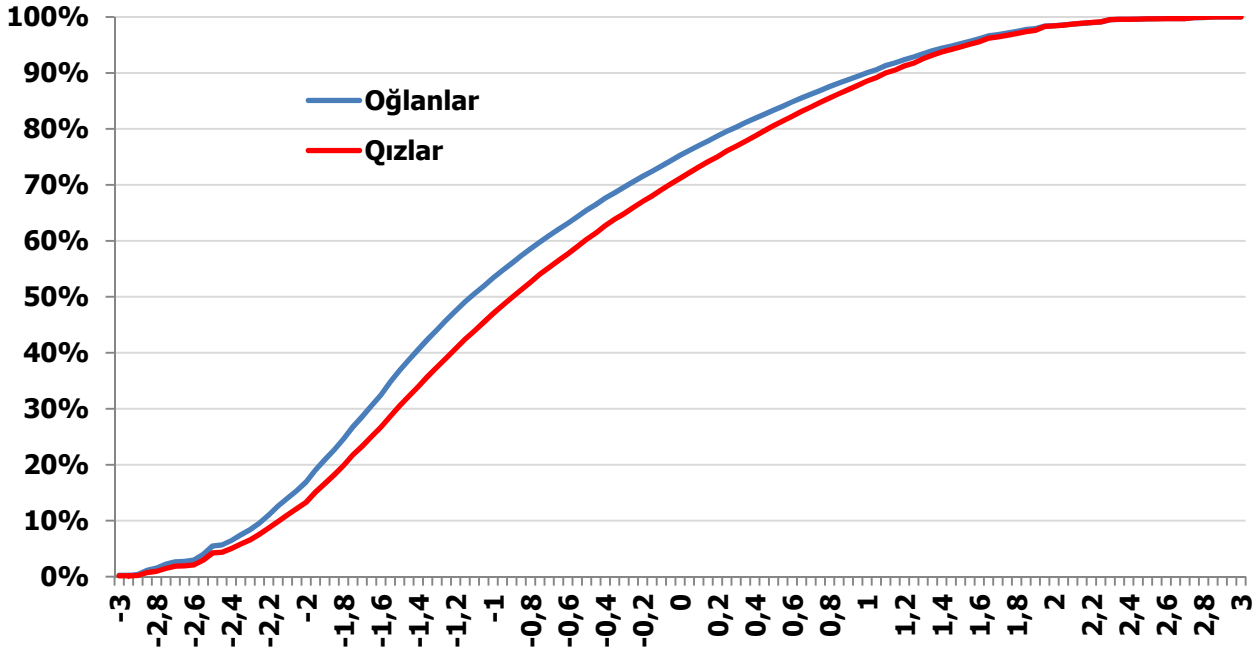

Qrafik 5.10

Buraxılış sinfi şagirdlərinin təhsilə davamiyyəti və imtahan nəticələrinin müqayisəsi

DİM, bir qayda olaraq, ölkə üzrə həm buraxılış imtahanlarında iştirakı nəzərdə tutulan şagirdlərin say və tərkibini dəqiqləşdirir, həm buraxılş imtahanlarında müvəffəqiyyət qazananların növbəti təhsil səviyyələri və pillələrindəki göstəricilərini araşdırır, həm də təhsilini davam etdirməkdən (buraxılış imtahanlarında iştirakdan) kənarda qalan, 9-cu və 11-ci sinfi bitirdikdən sonra haqqında məlumat olmayanların sayını və bunun səbəblərini müəyyənləşdirməyə çalışır. 2023-cü ildə də ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələrini bitirən şagirdlərin təhsilə davamiyyətinin vəziyyəti, bilik səviyyəsi və bu sahədəki dəyişikliklərin dinamikası müqayisəli şəkildə təhlil edilmişdir.

Bu il 11-ci sinfi bitirən şagirdlər 2012-ci ildə 1-ci sinfə daxil olmuşdur. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata əsasən 2012-ci ildə 1-ci sinfə daxil olan şagirdlərin sayı 135425 nəfər olub. 2021-ci ildə 9-cu sinfi bitirən şagirdlərin sayı 130022 (əlavə olaraq 170 nəfər hərbi liseylərin və digər nazirliklərin tabeliyində olan təhsil müəssisələrini bitirib) nəfər idi. Həmin ildə 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin sayı isə faktiki olaraq 128246 nəfər olub və 1776 şagird buraxılış imtahanında bu və ya digər səbəbdən iştirak etməyib. Göründüyü kimi, 2012-ci ildə 1-ci sinfə daxil olan 135425 şagirdin təxminən 4.3%-i ümumi orta təhsil səviyyəsini bitirməyib və onların təhsili haqqında heç bir məlumat yoxdur.

Qeyd olunduğu kimi, 2021-ci ildə ölkədə 9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlərin sayı 128246 nəfər olmuş və bu şagirdlərin təxminən 16%-i təhsilini davam etdirməmişdir. Həmin şagirdlərin 9-cu sinfin buraxılış imtahanlarında topladıqları ballara görə paylanması 5.3 saylı şəkildəki kimi olmuşdur.

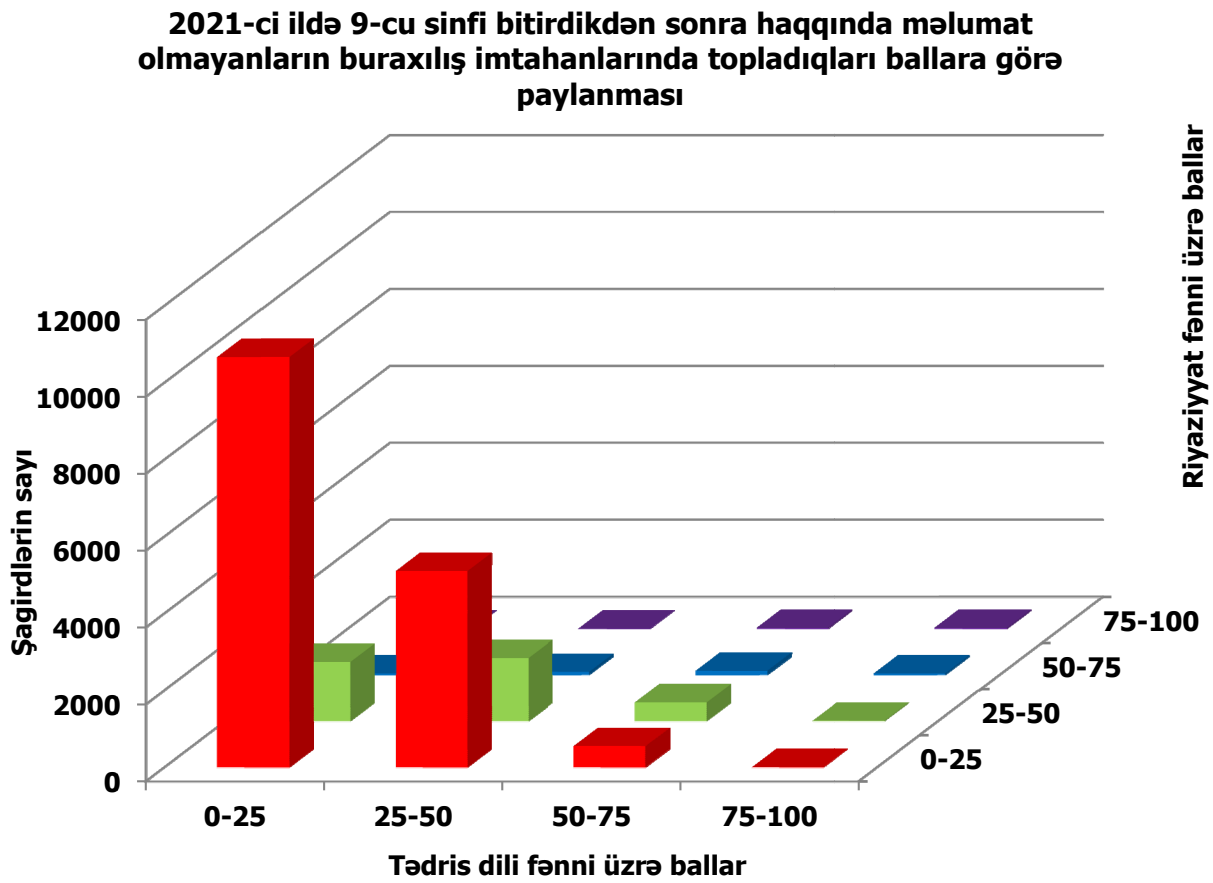

Şəkil 5.3

Şəkildən göründüyü kimi, bu kontingent buraxılış imtahanlarında, əsasən, 0-25 və 25-50 intervallarında bal toplayanlardır. Qeyd etmək lazımdır ki, belə zəif nəticə göstərən şagirdlərin 69%-i kənd məktəblərini təmsil edir (bax: cədvəl 5.32). 9-cu sinfi bitirənlərin yalnız 8%-i təhsilini peşə liseylərində və orta ixtisas təhsili müəssisələrində davam etdirmişdir. Şagirdlərin 76%-i isə 2023-cü ildə tam orta təhsilini başa vurmuşdur. Nəticədə, 2012-ci ildə 1-ci sinfə daxil olan 135425 şagirdin 73%-nin tam orta təhsil səviyyəsini, 23%-nin isə ümumi orta təhsil səviyyəsini başa vurduğu məlum olmuşdur.

2023-cü ildə tam orta təhsilini başa vurmuş şagirdlərin təxminən 13%-i təhsilini davam etdirməməyi qərara almış və ali təhsil müəssisələrinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün müraciət etməmişdir (onların 68%-i oğlan, 32%-i qız şagirdlərdir). Həmin şagirdlərin buraxılış imtahanlarında topladıqları ballara görə paylanması 5.4 saylı şəkildə göstərildiyi kimidir:

Cədvəl 5.32

2021-ci ildə 9-cu sinfi bitirdikdən sonra haqqında məlumat olmayan məzun seçməsinin tərkibi

Oğlan	Qız	Şəhər	Kənd
57%	43%	31%	69%

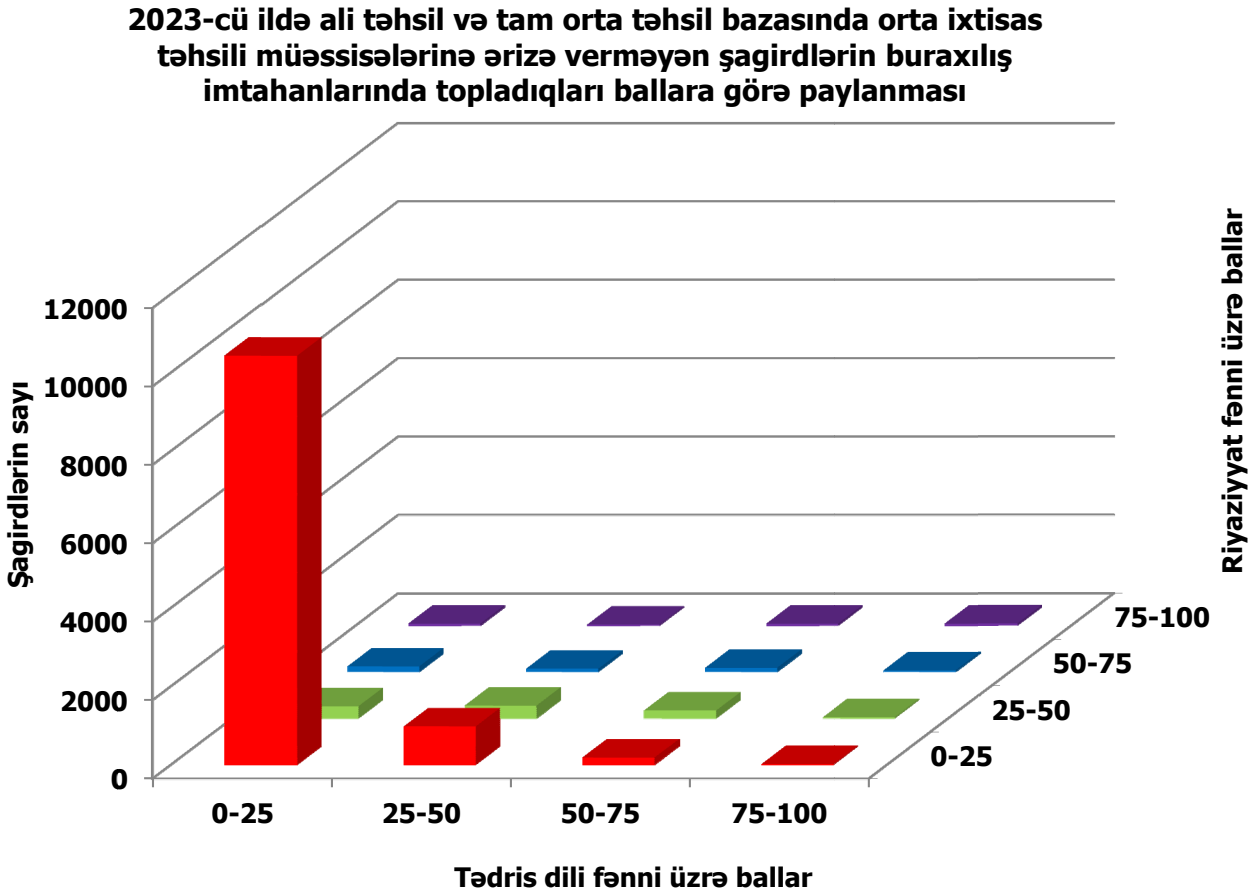

Şəkil 5.4

Şəkildən göründüyü kimi, bu şagirdlər, əsasən, təhsildə zəif nəticə göstərənlərdir və onların 74%-i kənd məktəblərini bitirmişdir (bax: cədvəl 5.33).

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün 85764 şagird, yəni 2012-ci ildə 1-ci sinfə daxil olan şagirdlərin yalnız 63%-i ərizə vermişdir (5.34 saylı cədvəldən göründüyü kimi, onların 51%-i oğlan, 49%-i qız, 42%-i şəhər, 58%-i kənd rayonlarından olan şagirdlərdir). Bu şagirdlərin 8365 nəfəri təhsilini orta ixtisas təhsili müəssisələrində, 41416 nəfəri isə ali təhsil müəssisələrində davam etdirmək imkanı əldə etmişdir. Ali məktəblərə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün ərizə vermiş, eləcə də qəbul olmuş abituriyentlərin buraxılış imtahanlarında topladıqları ballara görə paylanması müvafiq olaraq 5.5 və 5.6 saylı şəkillərdə təqdim olunur. Ali məktəblərə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün ərizə vermiş, həm də qəbul olmuş abituriyent seçmələrinin tərkibi ayrı-ayrılıqda 5.34 və 5.35 saylı cədvəllərdə verilmişdir.

Cədvəl 5.33

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə ərizə verməyən məzun seçməsinin tərkibi

Oğlan	Qız	Şəhər	Kənd
68%	32%	26%	74%

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ərizə vermiş abituriyentlərin buraxılış imtahanlarında topladıqları ballara görə paylanması

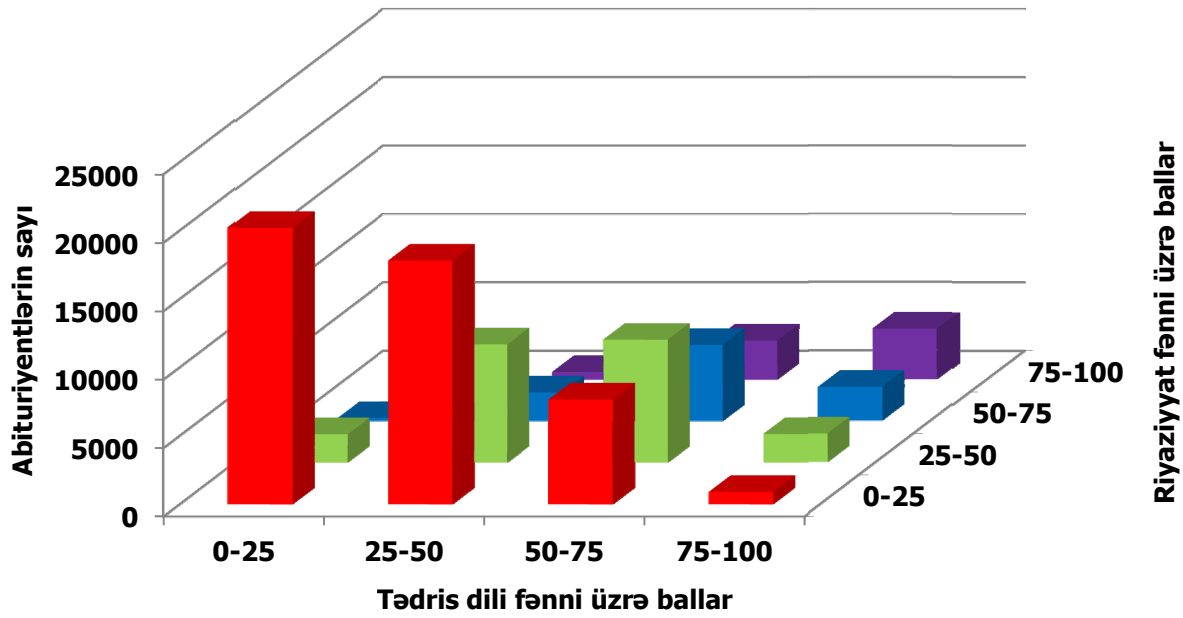

Şəkil 5.5

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul üçün ərizə vermiş abituriyent seçməsinin tərkibi

Cədvəl 5.34

Oğlan	Qız	Şəhər	Kənd
51%	49%	42%	58%

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin buraxılış imtahanlarında topladıqları ballara görə paylanması

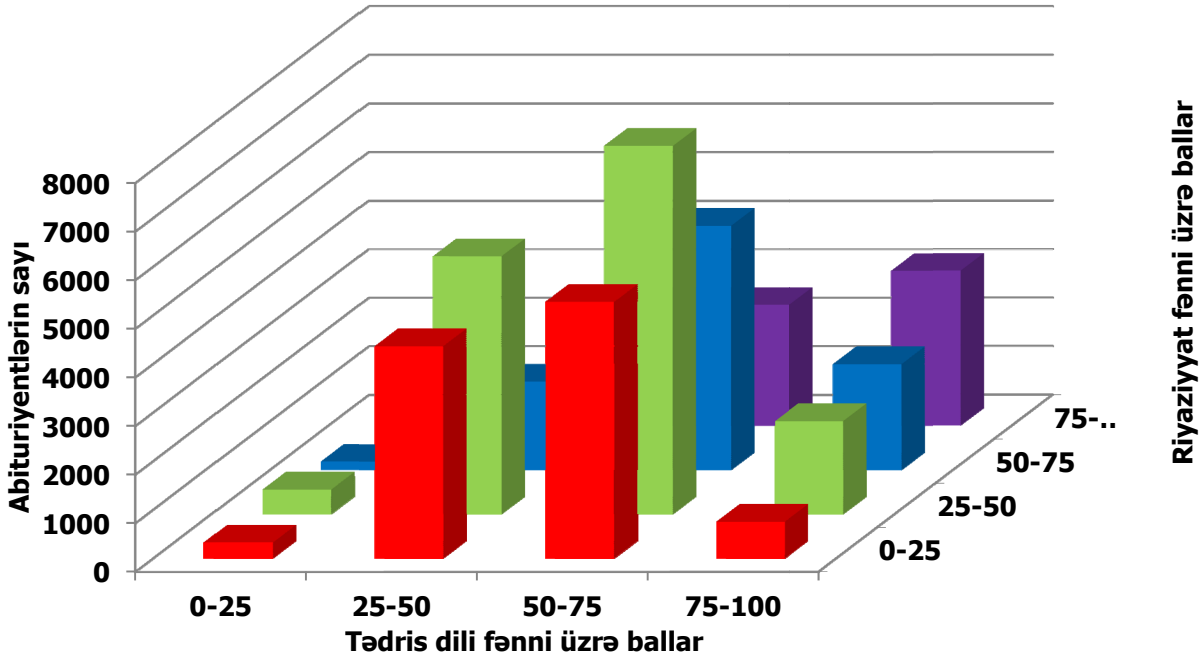

Şəkil 5.6

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyent seçməsinin tərkibi

Cədvəl 5.35

Oğlan	Qız	Şəhər	Kənd
46%	54%	47%	53%

Şəkillərdən göründüyü kimi, ali məktəblərə və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ərizə verən abituriyentlərin buraxılış imtahanlarında topladıqları ballar, əsasən, 25-50, 50-75 və qismən 75-100 intervallarındadırsa, qəbul olanların böyük əksəriyyəti 50-75 və 75-100 intervallarında bal toplayanlardır. Bütün bunlar buraxılış və qəbul imtahanlarında qiymətləndirmənin obyektiv aparıldığını və istifadə olunan test tapşırıqlarının etibarlılığı və validliyini bir daha təsdiq edir.

DİM əvvəlki illərin qəbul imtahanlarının statistik nəticələrinin təhlili əsasında 2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün ərizə verən, lakin qəbul olmayan kontingentin sonrakı 5 ildə neçə faizinin ali məktəblərə qəbul olacağını proqnozlaşdırmışdır. Bu proqnoza əsasən həmin kontingentin təxminən 6%-nin sonrakı 5 il ərzində ali təhsil müəssisələrinə qəbul olacağı ehtimal olunur.

Yuxarıda sadalananları ümumiləşdirərək qeyd etmək olar ki, 2012-ci ildə 1-ci sinfə daxil olan 135425 şagirdin 51%-i əmək bazarına heç bir peşə və ixtisas üzrə təhsil almadan çıxacaqdır. (2028-ci ilə olan proqnoz 5.7 saylı şəkildəki diaqramda təqdim olunmuşdur).

2012-ci ildə I sinfə qəbul olan şagirdlərin təhsil pillələri üzrə paylanması (2028-ci ilə olan proqnoz)

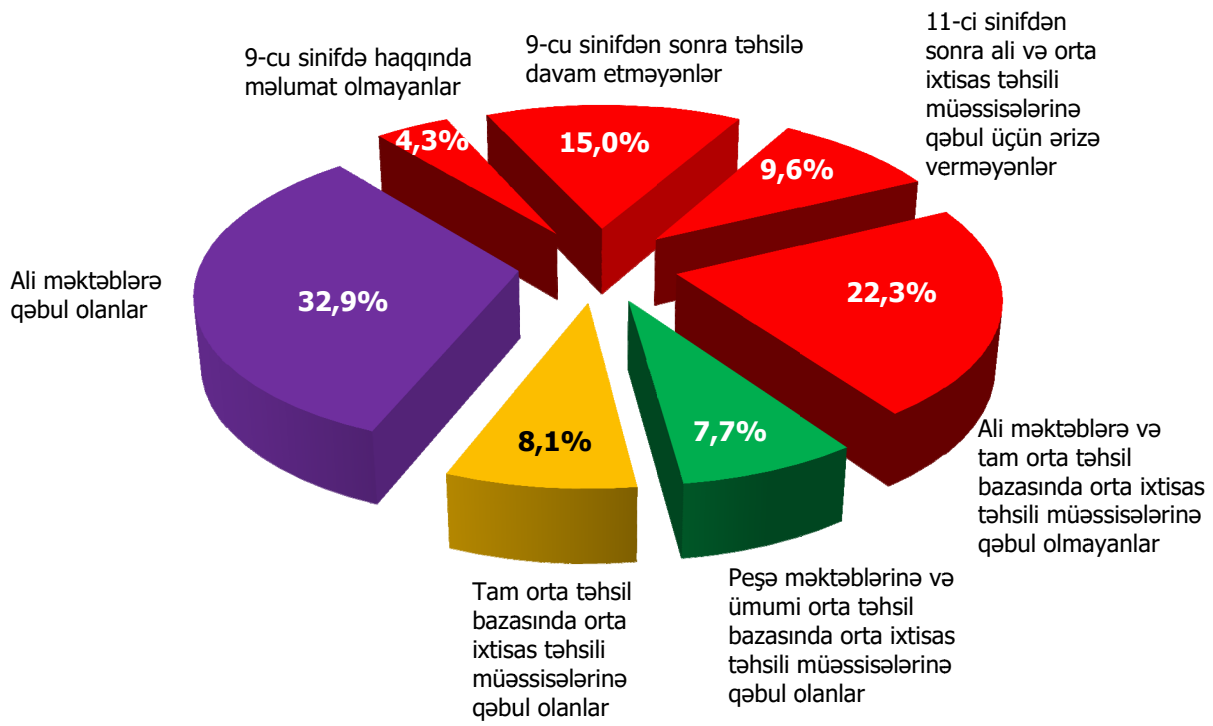

Şəkil 5.7

Aşağıda 2021-ci ildə 9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanlarında tədris dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən 0-25, 25-50, 50-75 və 75-100 inervallarında bal toplayan şagirdlərin 2023-cü ildə 11-ci sinif üzrə buraxılış imtahanlarında həmin fənlərdən topladıqları balların paylanması diaqramları təqdim olunmuşdur (5.8, 5.9 və 5.10-cu şəkillər). Göründüyü kimi, şagirdlər 11-ci sinfin buraxılış imtahanlarında da 9-cu sinfin buraxılış imtahanlarındakı səviyyəyə uyğun bilik nümayiş etdirmişdir. Məsələn, 2021-ci ildə tədris dili fənnindən 9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanında 0-25 intervalında bal toplayan şagirdlərin 87.8%-i 2023-cü ildə 11-ci sinif üzrə buraxılış imtahanında da 0-25 intervalında bal toplamışdır (şəkil 5.8). 9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanında 75-100 intervalında bal toplayan şagirdlərin 40.3%-i 11-ci sinif üzrə buraxılış imtahanında da 75-100 intervalında bal toplamışdı. Qeyd edək ki, 2021-ci ildə 9-cu sinif üzrə buraxılış imtahanında həmin şagirdlərin tədris dili fənni üzrə 18%-i 0-25, 30%-i 25-50, 35%-i 50-75, 17%-i 75-100, riyaziyyat fənni üzrə 34%-i 0-25, 32%-i 25-50, 20%-i 50-75, 14%-i 75-100, xarici dil fənni üzrə 41%-i 0-25, 30%-i 25-50, 18%-i 50-75, 12%-i 75-100 intervallarında bal toplamışdı.

2021-ci ildə 9-cu sinif üzrə və 2023-cü ildə 11-ci sinif üzrə buraxılış imtahanlarında iştirak edən eyni şagirdlərin imtahandan aldıqları qiymətlərin paylanması

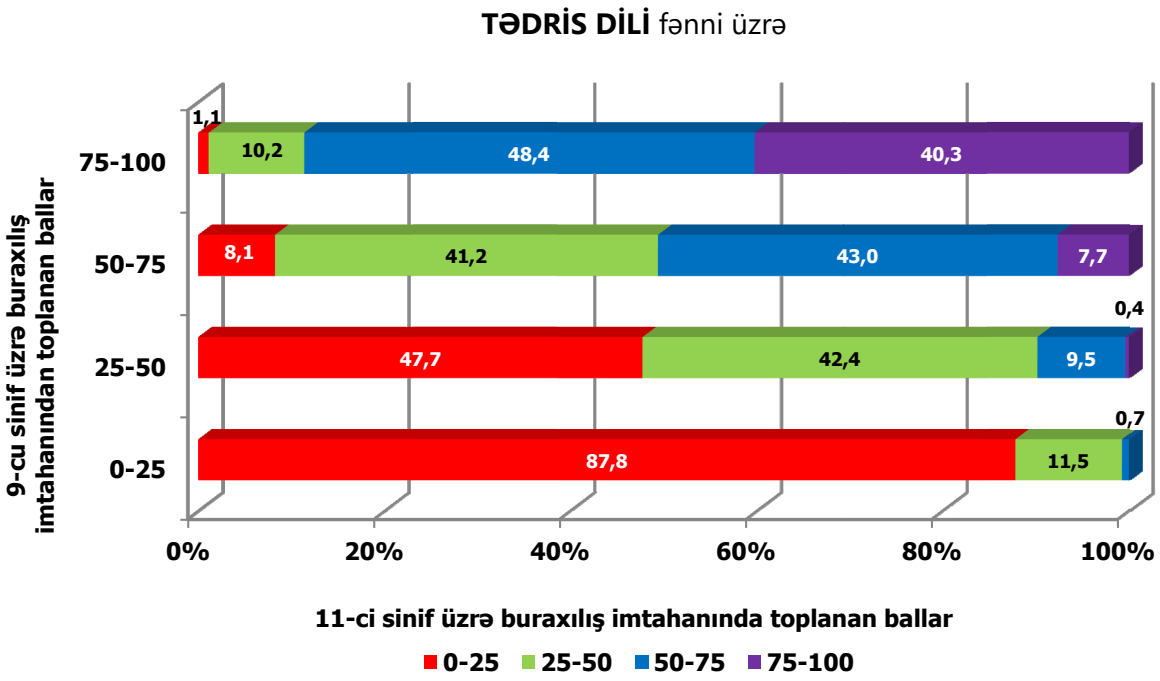

Şəkil 5.8

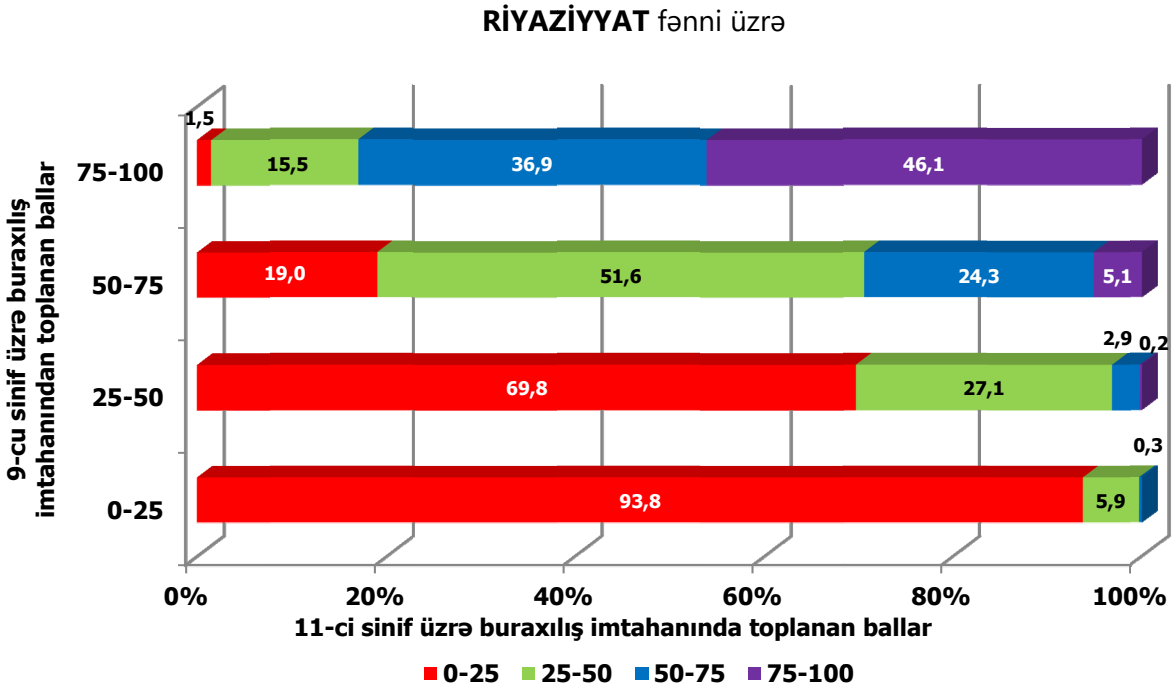

Şəkil 5.9

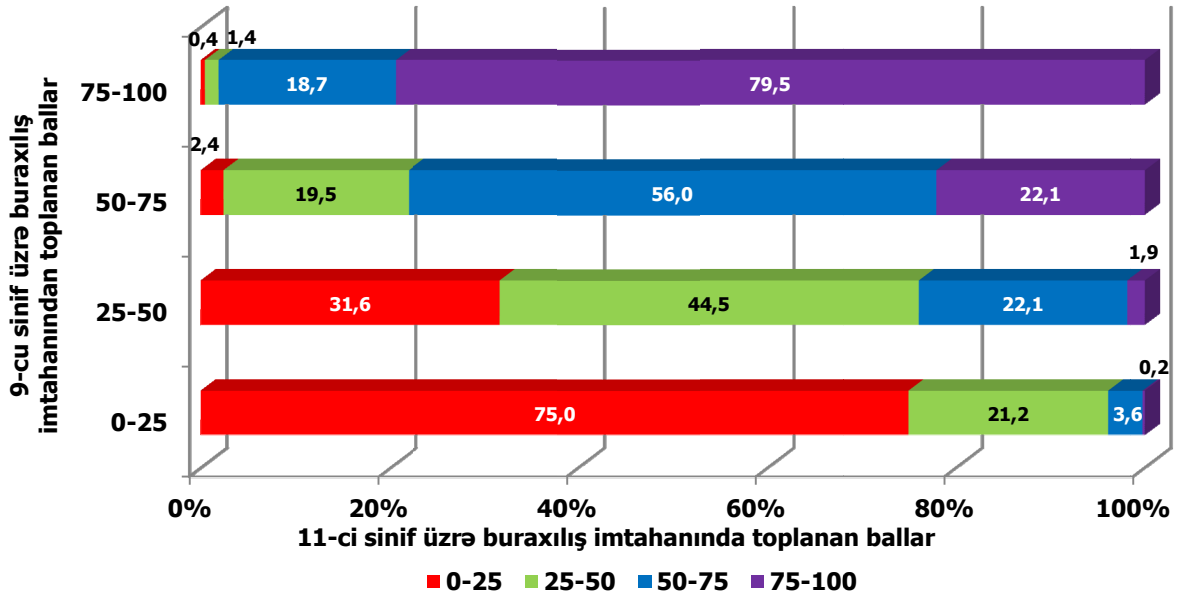

Şəkil 5.10

Buraxılış imtahanlarında xarici dil fənnindən əldə olunan nəticələrin məktəblər üzrə qısa statistik təhlili:

9-cu siniflərin buraxılış imtahanı üzrə

2023-cü ildə 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanında 4090 məktəbin məzunu iştirak edib. Həmin məktəblərdən 27-nin heç bir məzunu xarici dil fənnindən imtahan verməyib. 1125 məktəb üzrə isə xarici dil fənnindən imtahan verən məzunların sayı 10-dan az olub. Təqdim olunan materialda müqayisəli təhlil aparılarkən imtahanda iştirak edən məzunlarının sayı 10-dan az olan məktəblərin nəticələri nəzərə alınmayıb.

Buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlər xarici dil kimi ingilis, rus, alman, fransız və ərəb dillərindən imtahan veriblər. Aşağıdakı diaqramda hər bir dil üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən məktəblərin sayı haqqında məlumat verilib.

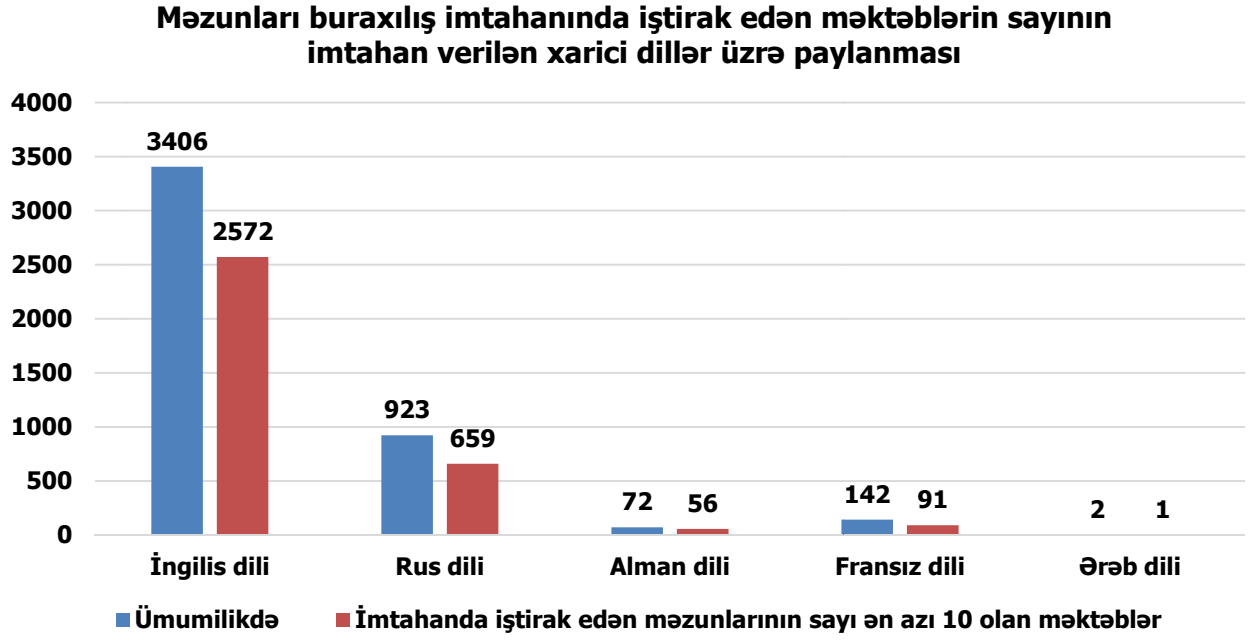

Şəkil 5.11

Şəkil 5.11-dən göründüyü kimi, məktəblərin 83.83%-də (imtahanda iştirak edən məzunlarının sayı ən azı 10 olan məktəblər üzrə - 87.54%) xarici dil kimi ingilis, 22.72%-də (22.43%) rus, 3.49%-də (3.10%) fransız, 1.77%-də (1.91%) alman, 0.05%-də (0.03%) ərəb dili tədris olunur. Məktəblərin böyük əksəriyyətində xarici dil kimi ingilis dili tədris olunduğundan ölkə üzrə ümumi mənzərəni görmək üçün təhlil məhz ingilis dilindən imtahan nəticələri əsasında aparılır.

Məktəblərin 44.87%-nin ingilis dili fənni üzrə orta balı 30-70 bal intervalında, yarıdan çoxunun (54.39%) orta balı isə 30-dan aşağı olub. Orta balı 10-dan aşağı olan məktəb olmayıb. Məktəblərin yalnız 0.74%-nin (19 məktəbin) orta balı 70-dən yüksək olub və bu məktəblərin 15-i Bakı şəhərində yerləşir. Qalan 4 məktəbdən ikisi Sumqayıt, biri Abşeron, biri isə Gəncə şəhərində yerləşir.

Rus dili üzrə nəticələrə nəzər salsaq görərik ki, 70-100 bal intervalında nəticə göstərən məktəblərin sayı 7-dir və bu fənn üzrə məktəblərin böyük əksəriyyəti (92.56%) 0-30 bal intervalında nəticə göstərib. Alman dili üzrə 1 məktəb 70-100 bal intervalında nəticə göstərib, fransız dili üzrə isə 70-100 bal intervalında nəticə göstərən məktəb yoxdur. Alman dili tədris olunan məktəblərin 78.57%-i, fransız dili tədris olunan məktəblərin isə 84.62%-i 0-30 bal intervalında nəticə göstərib.

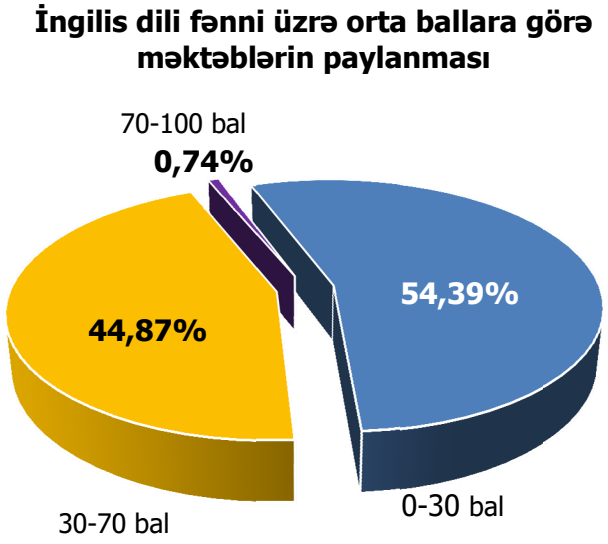

Şəkil 5.12

11-ci siniflərin buraxılış imtahanı üzrə

2023-cü ildə 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanında 3306 məktəbin məzunu iştirak edib. Həmin məktəblərdən 9-nun heç bir məzunu xarici dil fənnindən imtahan verməyib. 878 məktəb üzrə isə xarici dil fənnindən imtahan verən məzunların sayı 10-dan az olub.

Buraxılış imtahanında iştirak edən şagirdlər xarici dil kimi ingilis, rus, alman, fransız və ərəb dillərindən imtahan veriblər. Aşağıdakı diaqramda hər bir dil üzrə buraxılış imtahanında iştirak edən məktəblərin sayı haqqında məlumat verilib.

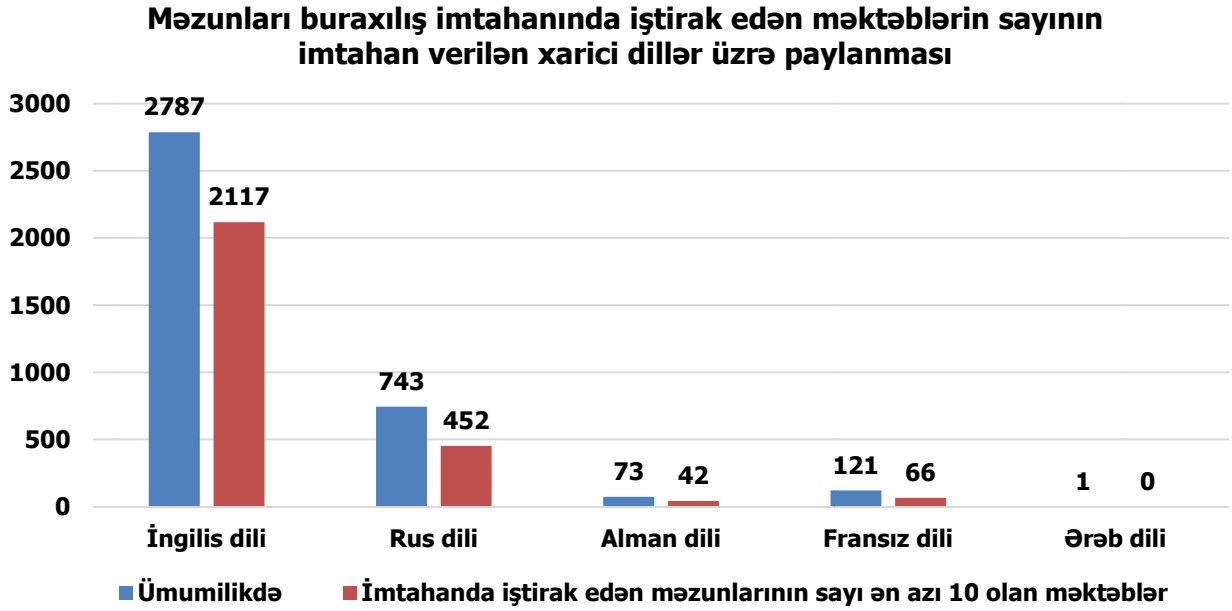

Şəkil 5.13

Şəkildən göründüyü kimi, məktəblərin 84.53%-də (imtahanda iştirak edən məzunlarının sayı ən azı 10 olan məktəblər üzrə - 87.52%) xarici dil kimi ingilis, 22.54%-də (18.69%) rus, 3.67%-də (2.73%) fransız, 2.21%-də (1.74%) alman, 0.03%-də ərəb dili tədris olunur. Məktəblərin böyük əksəriyyətində xarici dil kimi ingilis dili tədris olunduğundan ölkə üzrə ümumi mənzərəni görmək üçün təhlil məhz ingilis dilindən imtahan nəticələri əsasında aparılır.

Məktəblərin yarıdan çoxunun (67.17%) ingilis dili fənni üzrə orta balı 30-70 bal intervalında, 31.18%-nin orta balı isə 0-30 bal intervalında yerləşir. Orta balı 10-dan aşağı olan məktəb olmayıb. Məktəblərin yalnız 1.65%-nin (35 məktəbin) orta balı 70-dən yüksək olub, onların 25-i Bakı şəhərində yerləşir. Qalan 10 məktəbdən biri Xocavənd rayonunda, biri Naxçıvan şəhərində, biri Gəncə şəhərində, dördü Sumqayıt şəhərində, biri Abşeron rayonunda, biri Şirvan şəhərində, biri isə Biləsuvar rayonundadır.

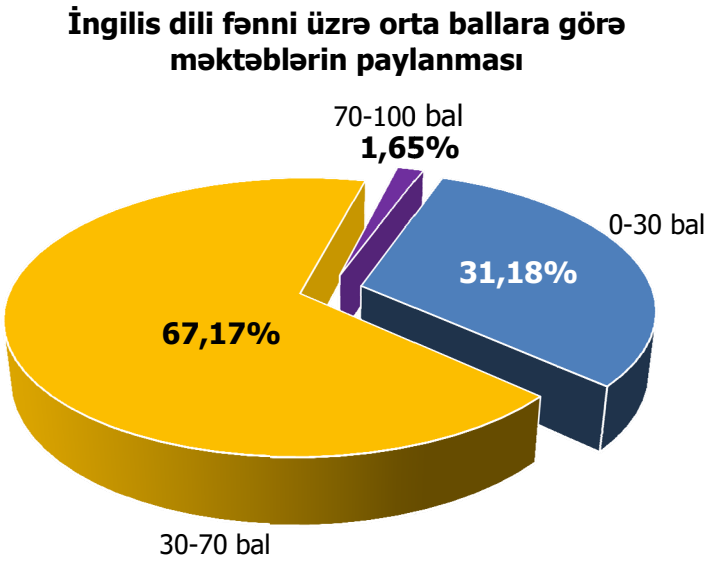

Şəkil 5.14

Rus dili üzrə nəticələrə nəzər salsaq görərik ki, məktəblərin cəmi 1.55%-i 70-100 bal intervalında, böyük hissəsi (73.23%) isə 0-30 bal intervalında nəticə göstərib. Məktəblərin böyük hissəsinin (84.85%) fransız dili üzrə nəticəsi 0-30 bal, 15.15%-nin nəticəsi 30-70 bal intervalında olub. Nəticəsi ən azı 70 bal olan məktəb olmayıb. Alman dili tədris olunan 42 məktəbdən 31-nin nəticəsi 30 baldan aşağı, yalnız bir məktəbin nəticəsi isə 70-dən yüksək olub

9-cu və 11-ci siniflər üzrə ingilis dilindən imtahanda iştirak edən məktəblər arasındakı əlaqəni təhlil edərkən belə məlum oldu ki, bu məktəblərin nəticələri arasındakı korrelyasiya əmsalı 0.8-ə bərabərdir. Təhlil zamanı yalnız ən azı 10 məzunu imtahanda iştirak edən məktəblərin göstəriciləri nəzərə alınıb.

Ümumiyyətlə, 11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanlarının nəticələri 9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanının nəticələrindən yüksək olub. Fikrimizcə, bunun iki əsas səbəbi var: 1) Zəif hazırlıqlı şagirdlərin bir hissəsinin 9-cu sinifdən sonra təhsillərini davam etdirməməsi; 2) Təhsilalanların qəbul imtahanlarına hazırlıq məqsədilə repetitor xidmətindən yararlanması.

6. ELMİ-STATİSTİK TƏHLİLƏ ƏLAVƏLƏR

Jurnaldakı təhlil materiallarına əlavə kimi təqdim etdiyimiz aşağıdakı cədvəl və diaqramlar həmin materiallardakı bəzi mövzular barədə ətraflı məlumat almağa, daha geniş və sərbəst araşdırmalar aparmağa imkan verir.

Cədvəl 6.1

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ (DÖVLƏT VƏ ÖZƏL) QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (I mərhələdən sonra)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	18190	12602 (9795)	1300 (930)	13902 (10725)	76.43
II	13145	9055 (3936)	888 (377)	9943 (4313)	75.64
III	15887	13119 (3891)	1369 (303)	14488 (4194)	91.19
IV	4097	3101 (2398)	360 (197)	3461 (2595)	84.48
V	3971	2956 (1113)	599 (265)	3555 (1378)	89.52
CƏMİ	**55290**	**40833 (21133)**	**4516 (2072)**	**45349 (23205)**	**82.02**
	Subbakalavrlar				
I	18190	2621 (988)	110 (66)	2731 (1054)	15.01
II	13145	2878 (0)	107 (0)	2985 (0)	22.71
III	15887	315 (0)	90 (0)	405 (0)	2.55
IV	4097	397 (294)	8 (6)	405 (300)	9.89
V	3971	64 (33)	2 (2)	66 (35)	1.66
CƏMİ	**55290**	**6275 (1315)**	**317 (74)**	**6592 (1389)**	**11.92**
	Bütövlükdə				
I	18190	15223 (10783)	1410 (996)	16633 (11779)	91.44
II	13145	11933 (3936)	995 (377)	12928 (4313)	98.35
III	15887	13434 (3891)	1459 (303)	14893 (4194)	93.74
IV	4097	3498 (2692)	368 (203)	3866 (2895)	94.36
V	3971	3020 (1146)	601 (267)	3621 (1413)	91.19
CƏMİ	**55290**	**47108 (22448)**	**4833 (2146)**	**51941 (24594)**	**93.94**

Cədvəl 6.2

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ (DÖVLƏT VƏ ÖZƏL) QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (II mərhələdən sonra)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	18190	12418 (10651)	1267 (1034)	13685 (11685)	75.23
II	13145	8945 (3954)	870 (381)	9815 (4335)	74.67
III	15887	12931 (3901)	1337 (303)	14268 (4204)	89.81
IV	4097	2916 (2409)	319 (242)	3235 (2651)	78.96
V	3971	2923 (1178)	565 (282)	3488 (1460)	87.84
CƏMİ	**55290**	**40133 (22093)**	**4358 (2242)**	**44491 (24335)**	**80.47**

Cədvəl 6.2 (ardı)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Subbakalavrlar				
I	18190	2193 (1303)	99 (81)	2292 (1384)	12.60
II	13145	2182 (1)	83 (0)	2265 (1)	17.23
III	15887	139 (0)	72 (0)	211 (0)	1.33
IV	4097	280 (280)	6 (6)	286 (286)	6.98
V	3971	65 (35)	2 (2)	67 (37)	1.69
CƏMİ	**55290**	**4859 (1619)**	**262 (89)**	**5121 (1708)**	**9.26**
	Bütövlükdə				
I	18190	14611 (11954)	1366 (1115)	15977 (13069)	87.83
II	13145	11127 (3955)	953 (381)	12080 (4336)	91.90
III	15887	13070 (3901)	1409 (303)	14479 (4204)	91.14
IV	4097	3196 (2689)	325 (248)	3521 (2937)	85.94
V	3971	2988 (1213)	567 (284)	3555 (1497)	89.52
CƏMİ	**55290**	**44992 (23712)**	**4620 (2331)**	**49612 (26043)**	**89.73**

Cədvəl 6.3

DÖVLƏT ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (I mərhələdən sonra)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	16860	11776 (9310)	1243 (890)	13019 (10200)	77.22
II	9465	7356 (3623)	630 (368)	7986 (3991)	84.37
III	12308	10286 (3613)	1280 (288)	11566 (3901)	93.97
IV	3617	2709 (2195)	316 (174)	3025 (2369)	83.63
V	3816	2858 (1104)	567 (261)	3425 (1365)	89.75
CƏMİ	**46066**	**34985 (19845)**	**4036 (1981)**	**39021 (21826)**	**84.71**
	Subbakalavrlar				
I	16860	2325 (901)	37 (24)	2362 (925)	14.01
II	9465	1291 (0)	45 (0)	1336 (0)	14.12
III	12308	257 (0)	90 (0)	347 (0)	2.82
IV	3617	378 (285)	6 (5)	384 (290)	10.62
V	3816	56 (33)	2 (2)	58 (35)	1.52
CƏMİ	**46066**	**4307 (1219)**	**180 (31)**	**4487 (1250)**	**9.74**
	Bütövlükdə				
I	16860	14101 (10211)	1280 (914)	15381 (11125)	91.23
II	9465	8647 (3623)	675 (368)	9322 (3991)	98.49
III	12308	10543 (3613)	1370 (288)	11913 (3901)	96.79
IV	3617	3087 (2480)	322 (179)	3409 (2659)	94.25
V	3816	2914 (1137)	569 (263)	3483 (1400)	91.27
CƏMİ	**46066**	**39292 (21064)**	**4216 (2012)**	**43508 (23076)**	**94.45**

Cədvəl 6.4

DÖVLƏT ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (II mərhələdən sonra)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	16860	11616 (10034)	1214 (985)	12830 (11019)	76.10
II	9465	7276 (3642)	621 (372)	7897 (4014)	83.43
III	12308	10158 (3614)	1265 (289)	11423 (3903)	92.81
IV	3617	2550 (2198)	289 (227)	2839 (2425)	78.49
V	3816	2821 (1169)	534 (278)	3355 (1447)	87.92
CƏMİ	**46066**	**34421 (20657)**	**3923 (2151)**	**38344 (22808)**	**83.24**
	Subbakalavrlar				
I	16860	1953 (1126)	29 (23)	1982 (1149)	11.76
II	9465	955 (1)	45 (0)	1000 (1)	10.57
III	12308	108 (0)	72 (0)	180 (0)	1.46
IV	3617	270 (270)	5 (5)	275 (275)	7.60
V	3816	57 (35)	2 (2)	59 (37)	1.55
CƏMİ	**46066**	**3343 (1432)**	**153 (30)**	**3496 (1462)**	**7.59**
	Bütövlükdə				
I	16860	13569 (11160)	1243 (1008)	14812 (12168)	87.85
II	9465	8231 (3643)	666 (372)	8897 (4015)	94.00
III	12308	10266 (3614)	1337 (289)	11603 (3903)	94.27
IV	3617	2820 (2468)	294 (232)	3114 (2700)	86.09
V	3816	2878 (1204)	536 (280)	3414 (1484)	89.47
CƏMİ	**46066**	**37764 (22089)**	**4076 (2181)**	**41840 (24270)**	**90.83**

Cədvəl 6.5

ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (I mərhələdən sonra)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	1330	826 (485)	57 (40)	883 (525)	66.39
II	3680	1699 (313)	258 (9)	1957 (322)	53.18
III	3579	2833 (278)	89 (15)	2922 (293)	81.64
IV	480	392 (203)	44 (23)	436 (226)	90.83
V	155	98 (9)	32 (4)	130 (13)	83.87
CƏMİ	**9224**	**5848 (1288)**	**480 (91)**	**6328 (1379)**	**68.60**
	Subbakalavrlar				
I	1330	296 (87)	73 (42)	369 (129)	27.74
II	3680	1587 (0)	62 (0)	1649 (0)	44.81
III	3579	58 (0)	0 (0)	58 (0)	1.62
IV	480	19 (9)	2 (1)	21 (10)	4.38
V	155	8 (0)	0 (0)	8 (0)	5.16
CƏMİ	**9224**	**1968 (96)**	**137 (43)**	**2105 (139)**	**22.82**

Cədvəl 6.5 (ardı)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Bütövlükdə				
I	1330	1122 (572)	130 (82)	1252 (654)	94.14
II	3680	3286 (313)	320 (9)	3606 (322)	97.99
III	3579	2891 (278)	89 (15)	2980 (293)	83.26
IV	480	411 (212)	46 (24)	457 (236)	95.21
V	155	106 (9)	32 (4)	138 (13)	89.03
CƏMİ	**9224**	**7816 (1384)**	**617 (134)**	**8433 (1518)**	**91.42**

Cədvəl 6.6

ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (II mərhələdən sonra)

İxtisas qrupu	Qəbul planı	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma Faizi
		Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
	Abituriyentlər				
I	1330	802 (617)	53 (49)	855 (666)	64.29
II	3680	1669 (312)	249 (9)	1918 (321)	52.12
III	3579	2773 (287)	72 (14)	2845 (301)	79.49
IV	480	366 (211)	30 (15)	396 (226)	82.50
V	155	102 (9)	31 (4)	133 (13)	85.81
CƏMİ	**9224**	**5712 (1436)**	**435 (91)**	**6147 (1527)**	**66.64**
	Subbakalavrlar				
I	1330	240 (177)	70 (58)	310 (235)	23.31
II	3680	1227 (0)	38 (0)	1265 (0)	34.38
III	3579	31 (0)	0 (0)	31 (0)	0.87
IV	480	10 (10)	1 (1)	11 (11)	2.29
V	155	8 (0)	0 (0)	8 (0)	5.16
CƏMİ	**9224**	**1516 (187)**	**109 (59)**	**1625 (246)**	**17.62**
	Bütövlükdə				
I	1330	1042 (794)	123 (107)	1165 (901)	87.59
II	3680	2896 (312)	287 (9)	3183 (321)	86.49
III	3579	2804 (287)	72 (14)	2876 (301)	80.36
IV	480	376 (221)	31 (16)	407 (237)	84.79
V	155	110 (9)	31 (4)	141 (13)	90.97
CƏMİ	**9224**	**7228 (1623)**	**544 (150)**	**7772 (1773)**	**84.26**

Cədvəl 6.7

AYRI-AYRI ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ (DÖVLƏT VƏ ÖZƏL) QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (I mərhələdən sonra)

a) abituriyentlər

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	5301 (3645)	695 (265)	5996 (3910)	96.07
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	2898 (2498)	331 (275)	3229 (2773)	89.57
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	1690 (1168)	141 (102)	1831 (1270)	70.83
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	1666 (835)	296 (141)	1962 (976)	76.05
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	829 (780)	130 (84)	959 (864)	100.00
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	3473 (1692)	194 (46)	3667 (1738)	94.05
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	3288 (2550)	521 (390)	3809 (2940)	91.02
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	1452 (731)	316 (96)	1768 (827)	97.14
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	1022 (121)	273 (13)	1295 (134)	85.65
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	847 (567)	43 (22)	890 (589)	75.11
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	257 (252)	166 (78)	423 (330)	96.80
12	ADA Universiteti	312	275 (0)	37 (0)	312 (0)	100.00
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	92 (91)	21 (19)	113 (110)	72.90
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	74 (72)	6 (5)	80 (77)	55.94
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	455 (328)	68 (38)	523 (366)	81.59
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	194 (144)	31 (27)	225 (171)	88.24
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	547 (295)	30 (21)	577 (316)	93.82
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	85 (30)	14 (6)	99 (36)	61.88
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	1362 (434)	239 (107)	1601 (541)	96.74
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	445 (303)	127 (95)	572 (398)	96.79
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	192 (159)	16 (6)	208 (165)	94.55
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	244 (128)	22 (8)	266 (136)	100.00
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	136 (100)	3 (3)	139 (103)	99.29
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	1343 (587)	0 (0)	1343 (587)	79.80
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	166 (8)	0 (0)	166 (8)	40.49
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	1063 (859)	164 (124)	1227 (983)	75.51
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	1601 (421)	17 (2)	1618 (423)	87.13
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	484 (66)	135 (8)	619 (74)	56.02
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	1134 (289)	0 (0)	1134 (289)	73.64
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	960 (137)	0 (0)	960 (137)	57.14
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	1410 (555)	0 (0)	1410 (555)	70.32
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	807 (91)	68 (0)	875 (91)	67.31
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	70 (70)	0 (0)	70 (70)	87.50
34	"Azərbaycan" Universiteti	1005	814 (165)	27 (0)	841 (165)	83.68
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	407 (206)	181 (43)	588 (249)	52.97
36	Xəzər Universiteti	1114	952 (633)	87 (44)	1039 (677)	93.27
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	808 (14)	0 (0)	808 (14)	70.26
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	368 (16)	0 (0)	368 (16)	83.64
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	1050	471 (67)	116 (4)	587 (71)	55.90
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	663 (17)	0 (0)	663 (17)	63.14
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	349 (8)	0 (0)	349 (8)	56.29
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	139 (1)	1 (0)	140 (1)	45.90

b) subbakalavrlar

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	75 (41)	3 (0)	78 (41)	1.25
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	171 (72)	5 (3)	176 (75)	4.88
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	485 (225)	5 (5)	490 (230)	18.96
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	382 (165)	0 (0)	382 (165)	14.81
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	44 (5)	35 (1)	79 (6)	2.03
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	321 (16)	28 (0)	349 (16)	8.34
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	0 (0)	57 (0)	57 (0)	3.77
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	108 (40)	0 (0)	108 (40)	9.11
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	0 (0)	14 (0)	14 (0)	3.20
12	ADA Universiteti	312	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	1 (1)	1 (1)	2 (2)	1.29
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	8 (8)	0 (0)	8 (8)	5.59
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	24 (4)	0 (0)	24 (4)	3.74
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	23 (6)	1 (1)	24 (7)	9.41
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	38 (0)	0 (0)	38 (0)	6.18
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	5 (3)	0 (0)	5 (3)	3.13
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	52 (0)	0 (0)	52 (0)	3.14
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	176 (62)	0 (0)	176 (62)	10.46
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	173 (2)	0 (0)	173 (2)	42.20
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	300 (179)	13 (10)	313 (189)	19.26
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	134 (0)	0 (0)	134 (0)	7.22
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	414 (134)	18 (10)	432 (144)	39.10
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	334 (72)	0 (0)	334 (72)	21.69
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	586 (83)	0 (0)	586 (83)	34.88
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	453 (101)	0 (0)	453 (101)	22.59
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	332 (12)	25 (4)	357 (16)	27.46
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
34	"Azərbaycan" Universiteti	1005	138 (5)	4 (0)	142 (5)	14.13
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	203 (25)	69 (29)	272 (54)	24.50
36	Xəzər Universiteti	1114	29 (9)	9 (6)	38 (15)	3.41
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	299 (6)	0 (0)	299 (6)	26.00
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	19 (8)	0 (0)	19 (8)	4.32
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	1050	285 (21)	16 (4)	301 (25)	28.67
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	376 (0)	2 (0)	378 (0)	36.00
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	133 (10)	1 (0)	134 (10)	21.61
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	154 (0)	11 (0)	165 (0)	54.10

c) ümumi

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	5376 (3686)	698 (265)	6074 (3951)	97.32
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	3069 (2570)	336 (278)	3405 (2848)	94.45
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	2175 (1393)	146 (107)	2321 (1500)	89.79
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	2048 (1000)	296 (141)	2344 (1141)	90.85
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	829 (780)	130 (84)	959 (864)	100.00
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	3517 (1697)	229 (47)	3746 (1744)	96.08
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	3609 (2566)	549 (390)	4158 (2956)	99.35
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	1452 (731)	316 (96)	1768 (827)	97.14
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	1022 (121)	330 (13)	1352 (134)	89.42
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	955 (607)	43 (22)	998 (629)	84.22
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	257 (252)	180 (78)	437 (330)	100.00
12	ADA Universiteti	312	275 (0)	37 (0)	312 (0)	100.00
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	93 (92)	22 (20)	115 (112)	74.19
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	82 (80)	6 (5)	88 (85)	61.54
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	479 (332)	68 (38)	547 (370)	85.34
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	217 (150)	32 (28)	249 (178)	97.65
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	585 (295)	30 (21)	615 (316)	100.00
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	90 (33)	14 (6)	104 (39)	65.00
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	1414 (434)	239 (107)	1653 (541)	99.88
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	445 (303)	127 (95)	572 (398)	96.79
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	192 (159)	16 (6)	208 (165)	94.55
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	244 (128)	22 (8)	266 (136)	100.00
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	136 (100)	3 (3)	139 (103)	99.29
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	1519 (649)	0 (0)	1519 (649)	90.26
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	339 (10)	0 (0)	339 (10)	82.68
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	1363 (1038)	177 (134)	1540 (1172)	94.77
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	1735 (421)	17 (2)	1752 (423)	94.35
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	898 (200)	153 (18)	1051 (218)	95.11
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	1468 (361)	0 (0)	1468 (361)	95.32
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	1546 (220)	0 (0)	1546 (220)	92.02
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	1863 (656)	0 (0)	1863 (656)	92.92
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	1139 (103)	93 (4)	1232 (107)	94.77
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	70 (70)	0 (0)	70 (70)	87.50
34	"Azərbaycan" Universiteti	1005	952 (170)	31 (0)	983 (170)	97.81
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	610 (231)	250 (72)	860 (303)	77.48
36	Xəzər Universiteti	1114	981 (642)	96 (50)	1077 (692)	96.68
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	1107 (20)	0 (0)	1107 (20)	96.26
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	387 (24)	0 (0)	387 (24)	87.95
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	1050	756 (88)	132 (8)	888 (96)	84.57
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	1039 (17)	2 (0)	1041 (17)	99.14
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	482 (18)	1 (0)	483 (18)	77.90
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	293 (1)	12 (0)	305 (1)	100.00

Cədvəl 6.8

AYRI-AYRI ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ (DÖVLƏT VƏ ÖZƏL) QƏBUL OLANLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (II mərhələdən sonra)

a) abituriyentlər

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	5199 (3695)	678 (313)	5877 (4008)	94.17
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	2868 (2616)	324 (289)	3192 (2905)	88.54
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	1682 (1317)	138 (123)	1820 (1440)	70.41
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	1651 (1018)	290 (170)	1941 (1188)	75.23
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	798 (785)	124 (119)	922 (904)	96.14
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	3424 (1705)	190 (47)	3614 (1752)	92.69
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	3251 (2569)	511 (389)	3762 (2958)	89.89
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	1451 (732)	313 (96)	1764 (828)	96.92
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	1003 (121)	270 (13)	1273 (134)	84.19
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	825 (613)	43 (23)	868 (636)	73.25
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	256 (253)	165 (79)	421 (332)	96.34
12	ADA Universiteti	312	266 (0)	36 (0)	302 (0)	96.79
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	91 (91)	20 (19)	111 (110)	71.61
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	74 (74)	6 (6)	80 (80)	55.94
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	442 (341)	67 (41)	509 (382)	79.41
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	191 (157)	31 (28)	222 (185)	87.06
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	545 (302)	28 (21)	573 (323)	93.17
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	82 (46)	14 (10)	96 (56)	60.00
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	1355 (435)	235 (107)	1590 (542)	96.07
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	446 (333)	122 (102)	568 (435)	96.11
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	192 (192)	16 (16)	208 (208)	94.55
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	239 (126)	22 (8)	261 (134)	98.12
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	134 (101)	3 (3)	137 (104)	97.86
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	1312 (627)	0 (0)	1312 (627)	77.96
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	174 (8)	0 (0)	174 (8)	42.44
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	1038 (847)	159 (120)	1197 (967)	73.66
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	1566 (436)	16 (2)	1582 (438)	85.19
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	444 (74)	102 (7)	546 (81)	49.41
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	1107 (349)	0 (0)	1107 (349)	71.88
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	944 (149)	0 (0)	944 (149)	56.19
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	1371 (545)	0 (0)	1371 (545)	68.38
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	753 (113)	56 (0)	809 (113)	62.23
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	80 (80)	0 (0)	80 (80)	100.00
34	"Azərbaycan" Universiteti	1005	792 (186)	24 (1)	816 (187)	81.19
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	382 (214)	161 (43)	543 (257)	48.92
36	Xəzər Universiteti	1114	934 (630)	80 (41)	1014 (671)	91.02
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	793 (35)	0 (0)	793 (35)	68.96
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	366 (16)	0 (0)	366 (16)	83.18
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	1050	478 (96)	113 (6)	591 (102)	56.29
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	660 (55)	0 (0)	660 (55)	62.86
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	341 (10)	0 (0)	341 (10)	55.00
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	133 (1)	1 (0)	134 (1)	43.93

b) subbakalavrlar

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	78 (56)	4 (0)	82 (56)	1.31
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	157 (95)	5 (5)	162 (100)	4.49
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	433 (275)	5 (5)	438 (280)	16.94
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	346 (206)	0 (0)	346 (206)	13.41
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	24 (2)	26 (0)	50 (2)	1.28
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	233 (29)	28 (0)	261 (29)	6.24
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	0 (0)	46 (0)	46 (0)	3.04
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	79 (48)	0 (0)	79 (48)	6.67
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	0 (0)	14 (0)	14 (0)	3.20
12	ADA Universiteti	312	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	1 (1)	1 (1)	2 (2)	1.29
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	8 (8)	0 (0)	8 (8)	5.59
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	19 (4)	0 (0)	19 (4)	2.96
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	18 (6)	1 (1)	19 (7)	7.45
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	31 (0)	0 (0)	31 (0)	5.04
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	5 (4)	0 (0)	5 (4)	3.13
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	32 (0)	0 (0)	32 (0)	1.93
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	142 (73)	0 (0)	142 (73)	8.44
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	51 (1)	0 (0)	51 (1)	12.44
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	242 (163)	10 (10)	252 (173)	15.51
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	105 (7)	0 (0)	105 (7)	5.65
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	347 (169)	13 (8)	360 (177)	32.58
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	267 (88)	0 (0)	267 (88)	17.34
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	450 (114)	0 (0)	450 (114)	26.79
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	275 (83)	0 (0)	275 (83)	13.72
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	244 (29)	21 (6)	265 (35)	20.38
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0.00
34	"Azərbaycan" Universiteti	1005	106 (10)	2 (0)	108 (10)	10.75
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	122 (47)	54 (40)	176 (87)	15.86
36	Xəzər Universiteti	1114	22 (7)	6 (5)	28 (12)	2.51
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	237 (12)	0 (0)	237 (12)	20.61
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	13 (5)	0 (0)	13 (5)	2.95
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	1050	241 (51)	14 (8)	255 (59)	24.29
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	317 (0)	1 (0)	318 (0)	30.29
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	103 (26)	0 (0)	103 (26)	16.61
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	111 (0)	11 (0)	122 (0)	40.00

c) ümumi

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Plan	Qəbul olub (o cümlədən, dövlət sifarişi əsasında)			Qəbulolma faizi
			Azərbaycan bölməsi	Rus bölməsi	Bölmələr üzrə cəmi	
1	Bakı Dövlət Universiteti	6241	5277 (3751)	682 (313)	5959 (4064)	95.48
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	3605	3025 (2711)	329 (294)	3354 (3005)	93.04
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	2585	2115 (1592)	143 (128)	2258 (1720)	87.35
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	2580	1997 (1224)	290 (170)	2287 (1394)	88.64
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	959	798 (785)	124 (119)	922 (904)	96.14
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	3899	3448 (1707)	216 (47)	3664 (1754)	93.97
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	4185	3484 (2598)	539 (389)	4023 (2987)	96.13
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	1820	1451 (732)	313 (96)	1764 (828)	96.92
9	Bakı Slavyan Universiteti	1512	1003 (121)	316 (13)	1319 (134)	87.24
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	1185	904 (661)	43 (23)	947 (684)	79.92
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	437	256 (253)	179 (79)	435 (332)	99.54
12	ADA Universiteti	312	266 (0)	36 (0)	302 (0)	96.79
13	Bakı Musiqi Akademiyası	155	92 (92)	21 (20)	113 (112)	72.90
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	143	82 (82)	6 (6)	88 (88)	61.54
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	641	461 (345)	67 (41)	528 (386)	82.37
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	255	209 (163)	32 (29)	241 (192)	94.51
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	615	576 (302)	28 (21)	604 (323)	98.21
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	160	87 (50)	14 (10)	101 (60)	63.13
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1655	1387 (435)	235 (107)	1622 (542)	98.01
20	Milli Aviasiya Akademiyası	591	446 (333)	122 (102)	568 (435)	96.11
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	220	192 (192)	16 (16)	208 (208)	94.55
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	266	239 (126)	22 (8)	261 (134)	98.12
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	140	134 (101)	3 (3)	137 (104)	97.86
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	1683	1454 (700)	0 (0)	1454 (700)	86.39
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	410	225 (9)	0 (0)	225 (9)	54.88
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	1625	1280 (1010)	169 (130)	1449 (1140)	89.17
27	Gəncə Dövlət Universiteti	1857	1671 (443)	16 (2)	1687 (445)	90.85
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	1105	791 (243)	115 (15)	906 (258)	81.99
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	1540	1374 (437)	0 (0)	1374 (437)	89.22
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	1680	1394 (263)	0 (0)	1394 (263)	82.98
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	2005	1646 (628)	0 (0)	1646 (628)	82.09
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	1300	997 (142)	77 (6)	1074 (148)	82.62
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	80	80 (80)	0 (0)	80 (80)	100.00
34	"Azərbaycan" Universiteti	1005	898 (196)	26 (1)	924 (197)	91.94
35	Qərbi Kaspi Universiteti	1110	504 (261)	215 (83)	719 (344)	64.77
36	Xəzər Universiteti	1114	956 (637)	86 (46)	1042 (683)	93.54
37	Bakı Avrasiya Universiteti	1150	1030 (47)	0 (0)	1030 (47)	89.57
38	Bakı Qızlar Universiteti	440	379 (21)	0 (0)	379 (21)	86.14
39	"Odlar Yurdu" Universiteti	1050	719 (147)	127 (14)	846 (161)	80.57
40	Bakı Biznes Universiteti	1050	977 (55)	1 (0)	978 (55)	93.14
41	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	620	444 (36)	0 (0)	444 (36)	71.61
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	305	244 (1)	12 (0)	256 (1)	83.93

Cədvəl 6.9

AYRI-AYRI ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ (XÜSUSİ QABİLİYYƏT TƏLƏB EDƏN İXTİSASLAR İSTİSNA OLMAQLA) QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN ORTA BAL GÖSTƏRİCİLƏRİ (2014-2023-cü illər üzrə)

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Bakı Dövlət Universiteti	426.839	434.856	427.760	422.656	431.378	421.939	410.047	407.973	403.279	393.846
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	452.058	436.106	427.112	429.306	438.810	424.324	403.498	392.367	401.188	383.364
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	296.699	314.358	307.118	306.201	295.602	298.235	294.673	304.043	315.360	302.230
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	287.161	319.798	290.896	303.231	295.140	295.135	282.899	282.876	297.711	280.094
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	569.456	574.836	580.960	602.699	633.263	579.947	569.129	596.884	603.874	578.888
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	373.296	397.447	374.040	394.208	421.357	405.893	389.048	385.404	370.824	350.628
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	390.603	396.107	416.186	412.185	401.770	424.764	414.125	408.870	405.988	412.134
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	433.060	447.644	446.632	458.005	478.480	468.890	444.202	447.311	417.672	419.113
9	Naxçıvan Dövlət Universiteti	398.173	390.270	400.980	395.001	418.594	403.236	383.157	387.995	381.402	355.275
10	Bakı Slavyan Universiteti	350.899	361.583	354.930	365.068	373.150	373.866	363.166	352.465	321.442	314.191
11	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	601.554	606.527	604.329	595.792	565.762	519.720	507.583	514.356	498.299	484.725
12	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	296.639	316.889	305.244	334.337	350.315	356.239	337.699	319.265	310.186	303.124
13	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	365.239	353.751	335.563	382.734	386.787	360.395	310.018	321.503	297.727	291.950
14	Sumqayıt Dövlət Universiteti	275.980	288.961	297.264	300.375	312.713	321.915	323.791	330.365	300.012	294.420
15	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə ş.)	232.987	259.052	261.724	263.468	265.718	239.555	236.315	237.533	241.622	225.635
16	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə ş.)	199.495	230.057	241.834	232.165	214.188	209.721	203.304	205.909	200.384	185.430
17	Gəncə Dövlət Universiteti	322.859	345.573	334.014	334.635	345.472	351.945	348.009	343.958	331.984	305.439
18	Mingəçevir Dövlət Universiteti	240.338	279.294	297.745	308.241	317.195	312.007	314.927	306.741	274.894	253.561
19	Lənkəran Dövlət Universiteti	274.102	283.950	287.678	286.728	297.366	300.496	296.596	291.710	269.588	253.783
20	Milli Aviasiya Akademiyası	375.613	402.216	410.111	425.864	429.469	375.922	370.007	369.868	403.140	395.199
21	Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu	308.199	334.604	---	---	---	---	---	---	---	---
22	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	287.327	295.780	297.578	291.953	307.771	336.616	335.085	307.803	296.714	267.598
23	"ADA" Universiteti	591.349	605.263	596.093	533.421	547.769	540.635	558.948	558.985	576.289	580.824
24	Bakı Ali Neft Məktəbi	668.017	675.175	666.593	678.527	678.821	649.951	658.839	631.132	627.322	613.661
25	Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	578.450	596.227	570.349	576.886	555.568	553.895	516.558	529.875	539.054	510.792
26	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	---	---	247.871	228.262	236.894	294.680	309.986	---	---	---
27	Bakı Mühəndislik Universiteti	---	---	---	405.130	413.554	381.980	380.620	382.285	384.365	359.481
28	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	205.416	232.347	236.745	210.470	200.531	225.740	239.417	228.252	211.365	201.687
29	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	223.183	237.935	255.670	260.840	261.316	316.184	326.728	306.679	267.372	234.447
30	"Azərbaycan" Universiteti	237.227	260.902	266.973	246.116	230.304	265.881	287.649	284.493	263.120	254.001
31	Bakı "Asiya" Universiteti	233.405	---	---	---	---	---	---	---	---	---
32	Qərbi Kaspi Universiteti	219.453	241.024	245.062	251.593	266.809	260.776	283.252	264.821	265.093	247.478
33	Xəzər Universiteti	278.257	349.254	345.219	365.715	394.923	412.195	398.122	399.461	396.554	382.435
34	"Qafqaz" Universiteti	403.329	462.745	480.943	---	---	---	---	---	---	---
35	Bakı Avrasiya Universiteti	229.713	254.389	248.859	242.104	232.507	283.453	302.837	274.045	233.460	234.857
36	Bakı Qızlar Universiteti	258.216	258.727	236.326	254.388	275.189	319.413	337.018	336.907	307.376	299.601
37	"Odlar Yurdu" Universiteti	211.814	234.211	253.050	231.735	234.605	270.532	271.942	279.998	253.939	240.690
38	Bakı Biznes Universiteti	212.000	234.286	243.901	229.544	207.040	244.637	262.886	248.371	226.521	226.947
39	"Naxçıvan" Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	223.482	250.417	252.341	253.610	264.378	277.900	290.652	267.955	248.527	209.008
40	Elm və Təhsil Mərkəzi «Təfəkkür» Universiteti	208.784	233.226	238.032	---	---	---	---	---	---	---

İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ TEST İMTAHANINDA TOPLANILAN BALLARIN PAYLANMA CƏDVƏLLƏRİ

Cədvəl 6.10

Bölmə: Azərbaycan Qrup: I	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları											
	Riyazi gözləmə: 236.33			Moda: 110			Minimal bal: 0.0			Abituriyentlərin sayı: 25824		
	Ortakvadratik meyil: 149.41			Median: 199.92			Maksimal bal: 692.8					
Bal intervalları	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**	**Bal intervalları**	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**	**Bal intervalları**	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**
0 - 0	1	0.00	0.00	220 - 240	1188	4.60	59.99	460 - 480	419	1.62	91.05
0 - 20	15	0.06	0.06	240 - 260	1068	4.14	64.13	480 - 500	407	1.58	92.63
20 - 40	391	1.51	1.58	260 - 280	888	3.44	67.57	500 - 520	343	1.33	93.96
40 - 60	1286	4.98	6.56	280 - 300	820	3.18	70.74	520 - 540	285	1.10	95.06
60 - 80	1603	6.21	12.76	300 - 320	759	2.94	73.68	540 - 560	270	1.05	96.11
80 - 100	1663	6.44	19.20	320 - 340	752	2.91	76.60	560 - 580	259	1.00	97.11
100 - 120	1694	6.56	25.76	340 - 360	674	2.61	79.21	580 - 600	219	0.85	97.96
120 - 140	1678	6.50	32.26	360 - 380	614	2.38	81.58	600 - 620	206	0.80	98.76
140 - 160	1647	6.38	38.64	380 - 400	576	2.23	83.81	620 - 640	145	0.56	99.32
160 - 180	1504	5.82	44.46	400 - 420	511	1.98	85.79	640 - 660	106	0.41	99.73
180 - 200	1436	5.56	50.02	420 - 440	479	1.85	87.65	660 - 680	55	0.21	99.94
200 - 220	1387	5.37	55.39	440 - 460	461	1.79	89.43	680 - 700	15	0.06	100.00

Cədvəl 6.11

Bölmə: rus Qrup: I	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları											
	Riyazi gözləmə: 263.88			Moda: 190			Minimal bal: 27.2			Abituriyentlərin sayı: 2726		
	Ortakvadratik meyil: 141.58			Median: 237.62			Maksimal bal: 693.0					
Bal intervalları	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**	**Bal intervalları**	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**	**Bal intervalları**	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**
0 - 0	0	0.00	0.00	220 - 240	151	5.54	50.66	460 - 480	37	1.36	90.02
0 - 20	0	0.00	0.00	240 - 260	131	4.81	55.47	480 - 500	43	1.58	91.60
20 - 40	15	0.55	0.55	260 - 280	139	5.10	60.56	500 - 520	40	1.47	93.07
40 - 60	57	2.09	2.64	280 - 300	106	3.89	64.45	520 - 540	58	2.13	95.19
60 - 80	103	3.78	6.42	300 - 320	110	4.04	68.49	540 - 560	28	1.03	96.22
80 - 100	125	4.59	11.01	320 - 340	108	3.96	72.45	560 - 580	29	1.06	97.29
100 - 120	120	4.40	15.41	340 - 360	102	3.74	76.19	580 - 600	27	0.99	98.28
120 - 140	149	5.47	20.87	360 - 380	82	3.01	79.20	600 - 620	24	0.88	99.16
140 - 160	166	6.09	26.96	380 - 400	85	3.12	82.32	620 - 640	11	0.40	99.56
160 - 180	159	5.83	32.80	400 - 420	73	2.68	85.00	640 - 660	7	0.26	99.82
180 - 200	178	6.53	39.33	420 - 440	43	1.58	86.57	660 - 680	3	0.11	99.93
200 - 220	158	5.80	45.12	440 - 460	57	2.09	88.66	680 - 700	2	0.07	100.00

Cədvəl 6.12

Bölmə: Azərbaycan Qrup: II	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları											
	Riyazi gözləmə: 187.69			Moda: 70			Minimal bal: 0.0			Abituriyentlərin sayı: 20848		
	Ortakvadratik meyil: 128.13			Median: 151.63			Maksimal bal: 690.7					
Bal intervalları	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**	**Bal intervalları**	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**	**Bal intervalları**	**Abitur. sayı (tezliklər)**	**Nisbi tezliklər, %-lə**	**Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə**
0 - 0	4	0.02	0.02	220 - 240	853	4.09	73.15	460 - 480	183	0.88	95.94
0 - 20	19	0.09	0.11	240 - 260	722	3.46	76.62	480 - 500	170	0.82	96.75
20 - 40	503	2.41	2.52	260 - 280	623	2.99	79.60	500 - 520	142	0.68	97.43
40 - 60	1629	7.81	10.34	280 - 300	551	2.64	82.25	520 - 540	105	0.50	97.94
60 - 80	2071	9.93	20.27	300 - 320	502	2.41	84.66	540 - 560	105	0.50	98.44
80 - 100	1926	9.24	29.51	320 - 340	412	1.98	86.63	560 - 580	88	0.42	98.86
100 - 120	1835	8.80	38.31	340 - 360	389	1.87	88.50	580 - 600	81	0.39	99.25
120 - 140	1610	7.72	46.03	360 - 380	371	1.78	90.28	600 - 620	66	0.32	99.57
140 - 160	1422	6.82	52.85	380 - 400	307	1.47	91.75	620 - 640	48	0.23	99.80
160 - 180	1294	6.21	59.06	400 - 420	257	1.23	92.98	640 - 660	31	0.15	99.95
180 - 200	1069	5.13	64.19	420 - 440	231	1.11	94.09	660 - 680	8	0.04	99.99
200 - 220	1016	4.87	69.06	440 - 460	202	0.97	95.06	680 - 700	3	0.01	100.00

Cədvəl 6.13

Bölmə: rus Qrup: II	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları											
	Riyazi gözləmə:	216.26	Moda:	210	Minimal bal:	23.7	Abituriyentlərin sayı:	2012				
	Ortakvadratik meyil:	124.99	Median:	191.02	Maksimal bal:	655.7						

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	220 - 240	101	5.02	65.81	460 - 480	18	0.89	95.28
0 - 20	0	0.00	0.00	240 - 260	80	3.98	69.78	480 - 500	17	0.84	96.12
20 - 40	13	0.65	0.65	260 - 280	89	4.42	74.20	500 - 520	25	1.24	97.37
40 - 60	83	4.13	4.77	280 - 300	71	3.53	77.73	520 - 540	14	0.70	98.06
60 - 80	122	6.06	10.83	300 - 320	53	2.63	80.37	540 - 560	7	0.35	98.41
80 - 100	142	7.06	17.89	320 - 340	61	3.03	83.40	560 - 580	12	0.60	99.01
100 - 120	143	7.11	25.00	340 - 360	55	2.73	86.13	580 - 600	8	0.40	99.40
120 - 140	149	7.41	32.41	360 - 380	49	2.44	88.57	600 - 620	3	0.15	99.55
140 - 160	134	6.66	39.07	380 - 400	45	2.24	90.81	620 - 640	3	0.15	99.70
160 - 180	139	6.91	45.97	400 - 420	31	1.54	92.35	640 - 660	6	0.30	100.00
180 - 200	147	7.31	53.28	420 - 440	17	0.84	93.19	660 - 680	0	0.00	100.00
200 - 220	151	7.50	60.79	440 - 460	24	1.19	94.38	680 - 700	0	0.00	100.00

Cədvəl 6.14

Bölmə: Azərbaycan Qrup: III	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları											
	Riyazi gözləmə:	287.81	Moda:	230	Minimal bal:	0.0	Abituriyentlərin sayı:	20595				
	Ortakvadratik meyil:	146.65	Median:	273.11	Maksimal bal:	681.1						

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	1	0.00	0.00	220 - 240	1052	5.11	42.38	460 - 480	542	2.63	87.71
0 - 20	4	0.02	0.02	240 - 260	944	4.58	46.97	480 - 500	582	2.83	90.54
20 - 40	138	0.67	0.69	260 - 280	953	4.63	51.60	500 - 520	455	2.21	92.75
40 - 60	412	2.00	2.69	280 - 300	867	4.21	55.80	520 - 540	368	1.79	94.53
60 - 80	681	3.31	6.00	300 - 320	896	4.35	60.16	540 - 560	315	1.53	96.06
80 - 100	813	3.95	9.95	320 - 340	833	4.04	64.20	560 - 580	258	1.25	97.31
100 - 120	899	4.37	14.31	340 - 360	779	3.78	67.98	580 - 600	212	1.03	98.34
120 - 140	926	4.50	18.81	360 - 380	807	3.92	71.90	600 - 620	173	0.84	99.18
140 - 160	853	4.14	22.95	380 - 400	689	3.35	75.25	620 - 640	108	0.52	99.71
160 - 180	975	4.73	27.69	400 - 420	700	3.40	78.65	640 - 660	44	0.21	99.92
180 - 200	972	4.72	32.41	420 - 440	691	3.36	82.00	660 - 680	15	0.07	100.00
200 - 220	1003	4.87	37.28	440 - 460	634	3.08	85.08	680 - 700	1	0.00	100.00

Cədvəl 6.15

Bölmə: rus Qrup: III	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları											
	Riyazi gözləmə:	282.99	Moda:	250	Minimal bal:	26.6	Abituriyentlərin sayı:	2188				
	Ortakvadratik meyil:	136.32	Median:	266.96	Maksimal bal:	657.4						

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	220 - 240	108	4.94	42.14	460 - 480	51	2.33	89.99
0 - 20	0	0.00	0.00	240 - 260	133	6.08	48.22	480 - 500	52	2.38	92.37
20 - 40	15	0.69	0.69	260 - 280	112	5.12	53.34	500 - 520	38	1.74	94.10
40 - 60	30	1.37	2.06	280 - 300	101	4.62	57.95	520 - 540	31	1.42	95.52
60 - 80	50	2.29	4.34	300 - 320	92	4.20	62.16	540 - 560	32	1.46	96.98
80 - 100	61	2.79	7.13	320 - 340	101	4.62	66.77	560 - 580	22	1.01	97.99
100 - 120	87	3.98	11.11	340 - 360	106	4.84	71.62	580 - 600	15	0.69	98.67
120 - 140	109	4.98	16.09	360 - 380	95	4.34	75.96	600 - 620	14	0.64	99.31
140 - 160	115	5.26	21.34	380 - 400	79	3.61	79.57	620 - 640	5	0.23	99.54
160 - 180	105	4.80	26.14	400 - 420	72	3.29	82.86	640 - 660	10	0.46	100.00
180 - 200	118	5.39	31.54	420 - 440	51	2.33	85.19	660 - 680	0	0.00	100.00
200 - 220	124	5.67	37.20	440 - 460	54	2.47	87.66	680 - 700	0	0.00	100.00

Cədvəl 6.16

Bölmə:	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları							
Azərbaycan	Riyazi gözləmə:	336.38	Moda:	190	Minimal bal:	12.7	Abituriyentlərin sayı:	4781
Qrup: IV	Ortakvadratik meyil:	173.43	Median:	328.68	Maksimal bal:	686.0		

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	220 - 240	183	3.83	34.68	460 - 480	151	3.16	74.31
0 - 20	2	0.04	0.04	240 - 260	162	3.39	38.07	480 - 500	159	3.33	77.64
20 - 40	36	0.75	0.79	260 - 280	177	3.70	41.77	500 - 520	139	2.91	80.55
40 - 60	129	2.70	3.49	280 - 300	144	3.01	44.78	520 - 540	143	2.99	83.54
60 - 80	129	2.70	6.19	300 - 320	174	3.64	48.42	540 - 560	166	3.47	87.01
80 - 100	167	3.49	9.68	320 - 340	174	3.64	52.06	560 - 580	143	2.99	90.00
100 - 120	141	2.95	12.63	340 - 360	160	3.35	55.41	580 - 600	134	2.80	92.80
120 - 140	175	3.66	16.29	360 - 380	142	2.97	58.38	600 - 620	133	2.78	95.59
140 - 160	149	3.12	19.41	380 - 400	161	3.37	61.74	620 - 640	105	2.20	97.78
160 - 180	180	3.76	23.18	400 - 420	171	3.58	65.32	640 - 660	73	1.53	99.31
180 - 200	193	4.04	27.21	420 - 440	137	2.87	68.19	660 - 680	27	0.56	99.87
200 - 220	174	3.64	30.85	440 - 460	142	2.97	71.16	680 - 700	6	0.13	100.00

Cədvəl 6.17

Bölmə: rus	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları							
Qrup: IV	Riyazi gözləmə:	325.18	Moda:	170	Minimal bal:	30.9	Abituriyentlərin sayı:	796
	Ortakvadratik meyil:	153.37	Median:	310.26	Maksimal bal:	663.0		

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	0	0.00	0.00	220 - 240	35	4.40	34.17	460 - 480	27	3.39	80.40
0 - 20	0	0.00	0.00	240 - 260	39	4.90	39.07	480 - 500	21	2.64	83.04
20 - 40	1	0.13	0.13	260 - 280	27	3.39	42.46	500 - 520	29	3.64	86.68
40 - 60	10	1.26	1.38	280 - 300	40	5.03	47.49	520 - 540	25	3.14	89.82
60 - 80	13	1.63	3.02	300 - 320	39	4.90	52.39	540 - 560	18	2.26	92.09
80 - 100	20	2.51	5.53	320 - 340	37	4.65	57.04	560 - 580	12	1.51	93.59
100 - 120	19	2.39	7.91	340 - 360	28	3.52	60.55	580 - 600	16	2.01	95.60
120 - 140	28	3.52	11.43	360 - 380	23	2.89	63.44	600 - 620	16	2.01	97.61
140 - 160	32	4.02	15.45	380 - 400	29	3.64	67.09	620 - 640	12	1.51	99.12
160 - 180	43	5.40	20.85	400 - 420	30	3.77	70.85	640 - 660	5	0.63	99.75
180 - 200	35	4.40	25.25	420 - 440	29	3.64	74.50	660 - 680	2	0.25	100.00
200 - 220	36	4.52	29.77	440 - 460	20	2.51	77.01	680 - 700	0	0.00	100.00

Cədvəl 6.18

Bölmə:	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları							
Azərbaycan	Riyazi gözləmə:	107.80	Moda:	45	Minimal bal:	0.0	Abituriyentlərin sayı:	93797
Qrup: V	Ortakvadratik meyil:	62.72	Median:	94.88	Maksimal bal:	296.7		

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tezliklərin cəmi, %-lə
0 - 0	78	0.08	0.08	100 - 110	5120	5.46	58.53	210 - 220	1652	1.76	93.15
0 - 10	70	0.07	0.16	110 - 120	4728	5.04	63.57	220 - 230	1395	1.49	94.64
10 - 20	739	0.79	0.95	120 - 130	4345	4.63	68.20	230 - 240	1266	1.35	95.99
20 - 30	3960	4.22	5.17	130 - 140	3810	4.06	72.26	240 - 250	1167	1.24	97.24
30 - 40	7016	7.48	12.65	140 - 150	3418	3.64	75.91	250 - 260	1000	1.07	98.30
40 - 50	7084	7.55	20.20	150 - 160	3116	3.32	79.23	260 - 270	741	0.79	99.09
50 - 60	6750	7.20	27.40	160 - 170	2709	2.89	82.12	270 - 280	538	0.57	99.67
60 - 70	6364	6.78	34.18	170 - 180	2583	2.75	84.87	280 - 290	253	0.27	99.93
70 - 80	6227	6.64	40.82	180 - 190	2285	2.44	87.31	290 - 300	61	0.07	100.00
80 - 90	5872	6.26	47.08	190 - 200	1981	2.11	89.42				
90 - 100	5617	5.99	53.07	200 - 210	1852	1.97	91.39				

Cədvəl 6.19

Bölmə: rus Qrup: V	Test imtahanında toplanılan balların paylanmasının ədədi xarakteristikaları							
	Riyazi gözləmə:	141.42	Moda:	135	Minimal bal:	0.0	Abituriyentlərin sayı:	9210
	Ortakvadratik meyil:	63.29	Median:	138.03	Maksimal bal:	297.5		

Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə	Bal intervalları	Abitur. sayı (tezliklər)	Nisbi tezliklər, %-lə	Nisbi tez-liklərin cəmi, %-lə
0 - 0	3	0.03	0.03	100 - 110	472	5.12	34.94	210 - 220	280	3.04	86.68
0 - 10	2	0.02	0.05	110 - 120	485	5.27	40.21	220 - 230	287	3.12	89.79
10 - 20	12	0.13	0.18	120 - 130	491	5.33	45.54	230 - 240	247	2.68	92.48
20 - 30	91	0.99	1.17	130 - 140	512	5.56	51.10	240 - 250	215	2.33	94.81
30 - 40	229	2.49	3.66	140 - 150	468	5.08	56.18	250 - 260	179	1.94	96.75
40 - 50	283	3.07	6.73	150 - 160	479	5.20	61.38	260 - 270	131	1.42	98.18
50 - 60	350	3.80	10.53	160 - 170	480	5.21	66.59	270 - 280	95	1.03	99.21
60 - 70	414	4.50	15.03	170 - 180	427	4.64	71.23	280 - 290	54	0.59	99.79
70 - 80	438	4.76	19.78	180 - 190	422	4.58	75.81	290 - 300	19	0.21	100.00
80 - 90	483	5.24	25.03	190 - 200	389	4.22	80.03				
90 - 100	441	4.79	29.82	200 - 210	332	3.60	83.64				

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMLARI (I-IV QRUPLAR ÜZRƏ)

AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ

OĞLAN ABİTURİYENTLƏR

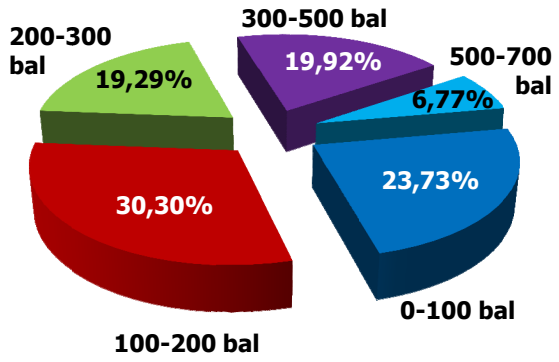

Şəkil 6.1

QIZ ABİTURİYENTLƏR

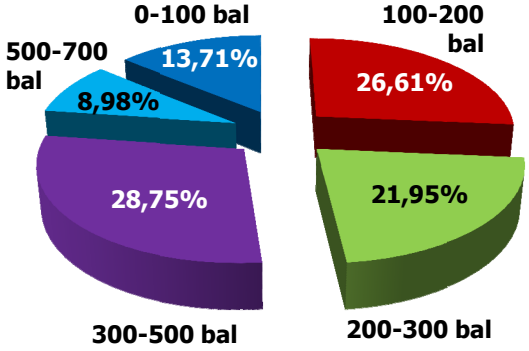

Şəkil 6.2

RUS BÖLMƏSİ

OĞLAN ABİTURİYENTLƏR

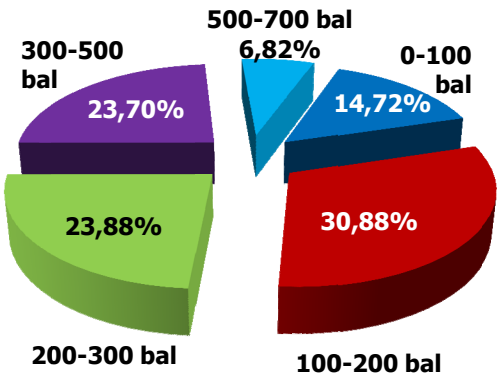

Şəkil 6.3

QIZ ABİTURİYENTLƏR

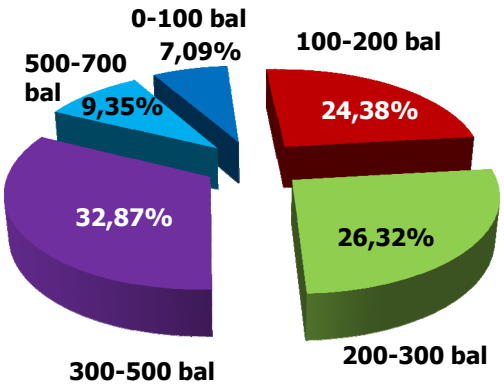

Şəkil 6.4

Cədvəl 6.20

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ FƏNLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

F Ə N L Ə R	Azərbaycan bölməsi			Rus bölməsi		
	Oğlanlar	Qızlar	Bütövlükdə	Oğlanlar	Qızlar	Bütövlükdə
I mərhələ üzrə						
Ana dili	35.98	45.27	40.59	50.53	60.41	55.42
Riyaziyyat	26.90	28.01	27.45	29.84	29.81	29.83
İngilis dili	36.83	45.26	41.00	52.63	60.03	56.28
Fransız dili	24.65	34.14	29.86	29.39	35.91	32.99
Alman dili	27.11	30.58	28.93	56.22	53.72	54.50
Ərəb dili	39.11	54.73	45.57	---	---	---
Fars dili	49.46	65.55	54.06	---	---	---
Rus dili	27.05	34.80	30.97	---	---	---
Orta bal (I mərhələ)	**98.54**	**117.21**	**107.80**	**132.92**	**150.09**	**141.42**
II mərhələ üzrə						
Ana dili (III qrup)	49.15	55.53	53.90	44.09	55.61	52.53
Ədəbiyyat (III qrup)	43.19	48.39	47.10	37.65	49.40	46.47
Riyaziyyat (I,II qruplar)	28.75	30.39	29.36	28.90	31.86	29.90
Fizika (I,IV qruplar)	29.34	34.12	31.38	28.56	31.38	29.64
Kimya (I,IV qruplar)	26.46	35.79	30.48	26.56	35.18	30.09
Biologiya (IV qrup)	48.48	45.15	45.86	42.13	39.25	40.02
Tarix (II,III qruplar)	33.27	32.62	32.90	24.87	25.27	25.10
İnformatika (I qrup)	39.17	37.14	38.42	37.33	36.84	37.22
Coğrafiya (II,III qruplar)	30.48	25.91	28.45	27.57	26.18	26.90
Orta bal (II mərhələ)	**108.53**	**134.86**	**121.88**	**102.55**	**129.06**	**115.57**
Ümumi						
Orta bal (I-IV qruplar)	**223.19**	**266.17**	**244.98**	**244.20**	**286.68**	**265.07**

1993-2023-CÜ İLLƏRDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLMUŞ OĞLAN VƏ QIZLARIN SAYININ DİNAMİKASI

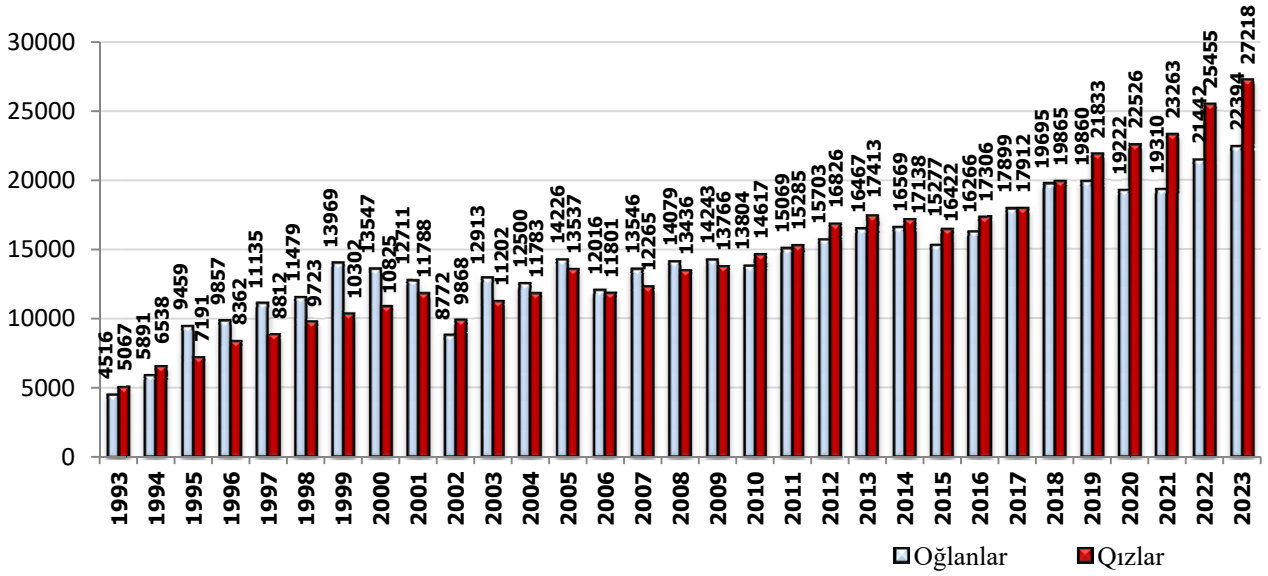

Şəkil 6.5

Cədvəl 6.21

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZLARIN İXTİSAS QRUPLARI ÜZRƏ PAYLANMASI (abituriyentlərlə subbakalavrlar birlikdə)

№	Qəbul olmuş oğlanlar						Qəbul olmuş qızlar					
	Azərb. bölməsi			Rus bölməsi			Azərb. bölməsi			Rus bölməsi		
	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi	Qrup	Sayı	Faizi
1	I	8745	43.08	I	930	44.39	III	10305	41.73	III	1124	44.51
2	II	6232	30.70	I (RK)	519	24.77	III (DT)	9615	38.94	III (DT)	969	38.38
3	I (RK)	5951	29.32	II	489	23.34	I	5866	23.76	II	464	18.38
4	I (Rİ)	2794	13.76	I (Rİ)	411	19.62	II	4895	19.82	I	436	17.27
5	III	2765	13.62	V	307	14.65	I (RK)	3811	15.43	I (RK)	292	11.56
6	III (DT)	2113	10.41	III	285	13.60	IV	2499	10.12	V	260	10.30
7	V	1860	9.16	III (DT)	167	7.97	I (Rİ)	2055	8.32	IV	241	9.54
8	IV	697	3.43	III (TC)	118	5.63	V	1128	4.57	III (TC)	155	6.14
9	III (TC)	652	3.21	IV	84	4.01	III (TC)	690	2.79	I (Rİ)	144	5.70

Cədvəl 6.22

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZLARIN ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİ ÜZRƏ PAYLANMASI

№	ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ	Qəbul olanlar			
		Oğlan		Qız	
		Sayı	Faizi	Sayı	Faizi
1	Bakı Dövlət Universiteti	1882	31.58	4077	68.42
2	Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti	2284	68.10	1070	31.90
3	Azərbaycan Texniki Universiteti	1646	72.90	612	27.10
4	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	1356	59.29	931	40.71
5	Azərbaycan Tibb Universiteti	253	27.44	669	72.56
6	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	593	16.18	3071	83.82
7	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	2139	53.17	1884	46.83
8	Azərbaycan Dillər Universiteti	279	15.82	1485	84.18
9	Bakı Slavyan Universiteti	240	18.20	1079	81.80
10	Bakı Mühəndislik Universiteti	664	70.12	283	29.88
11	Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	192	44.14	243	55.86
12	ADA Universiteti	152	50.33	150	49.67
13	Bakı Musiqi Akademiyası	22	19.47	91	80.53
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	46	52.27	42	47.73
15	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	169	32.01	359	67.99
16	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	33	13.69	208	86.31
17	Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti	294	48.68	310	51.32
18	Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası	63	62.38	38	37.62
19	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası	1472	90.75	150	9.25
20	Milli Aviasiya Akademiyası	358	63.03	210	36.97
21	Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası	206	99.04	2	0.96
22	Bakı Ali Neft Məktəbi	171	65.52	90	34.48
23	Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası	88	64.23	49	35.77
24	Naxçıvan Dövlət Universiteti	675	46.42	779	53.58
25	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu	28	12.44	197	87.56
26	Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (Gəncə şəhəri)	958	66.11	491	33.89
27	Gəncə Dövlət Universiteti	559	33.14	1128	66.86
28	Azərbaycan Texnologiya Universiteti (Gəncə şəhəri)	615	67.88	291	32.12
29	Sumqayıt Dövlət Universiteti	586	42.65	788	57.35
30	Mingəçevir Dövlət Universiteti	612	43.90	782	56.10
31	Lənkəran Dövlət Universiteti	819	49.76	827	50.24
32	Azərbaycan Kooperasiya Universiteti	568	52.89	506	47.11
33	Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu	48	60.00	32	40.00
34	Azərbaycan Universiteti	371	40.15	553	59.85
35	Qərbi Kaspi Universiteti	283	39.36	436	60.64
36	Xəzər Universiteti	330	31.67	712	68.33
37	Bakı Avrasiya Universiteti	321	31.17	709	68.83
38	Bakı Qızlar Universiteti	0	0.00	379	100.00
39	Odlar Yurdu Universiteti	267	31.56	579	68.44
40	Bakı Biznes Universiteti	436	44.58	542	55.42
41	Naxçıvan Universiteti (Naxçıvan şəhəri)	225	50.68	219	49.32
42	Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası	91	35.55	165	64.45
	CƏMİ	**22394**	**45.14**	**27218**	**54.86**

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV QRUPLAR ÜZRƏ)

AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİ

OĞLAN ABİTURİYENTLƏR	QIZ ABİTURİYENTLƏR
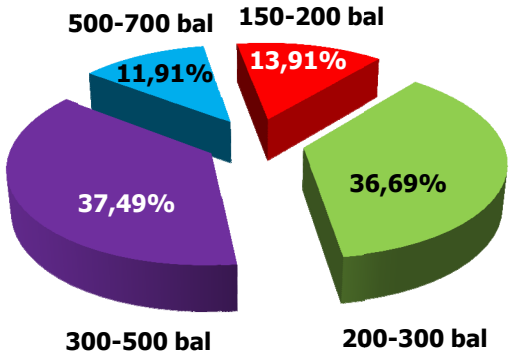	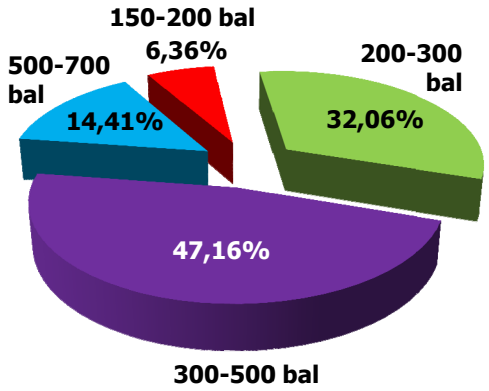
Şəkil 6.6	Şəkil 6.7

RUS BÖLMƏSİ

OĞLAN ABİTURİYENTLƏR	QIZ ABİTURİYENTLƏR
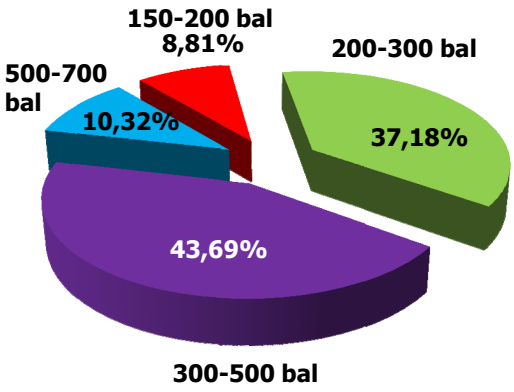	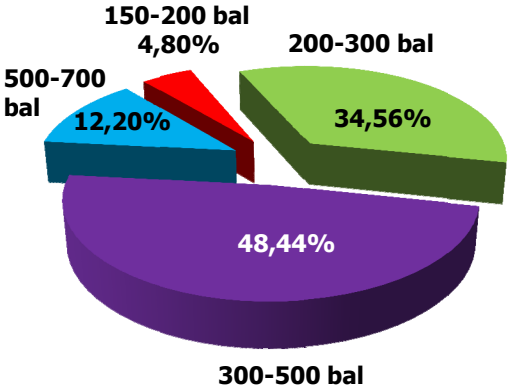
Şəkil 6.8	Şəkil 6.9

Cədvəl 6.23

2023-CÜ İLDƏ ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN TEST TAPŞIRIQLARINA DÜZGÜN CAVABLARININ FƏNLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏRİ

F Ə N L Ə R	Azərbaycan bölməsi			Rus bölməsi		
	Oğlanlar	Qızlar	Bütövlükdə	Oğlanlar	Qızlar	Bütövlükdə
I mərhələ üzrə						
Ana dili	53.15	60.30	57.06	62.23	69.24	65.97
Riyaziyyat	43.89	41.34	42.49	40.46	36.06	38.11
İngilis dili	54.99	61.68	58.63	68.37	71.68	70.13
Fransız dili	39.08	45.89	43.41	41.29	52.58	47.64
Alman dili	41.23	43.46	42.61	54.75	67.19	64.42
Ərəb dili	64.42	71.44	68.20	---	---	---
Fars dili	81.10	78.40	80.42	---	---	---
Rus dili	43.31	48.15	46.06	---	---	---
Orta bal (I mərhələ)	**151.08**	**162.07**	**157.09**	**170.95**	**176.88**	**174.12**
II mərhələ üzrə						
Ana dili (III qrup)	61.31	67.26	65.99	58.46	65.15	63.71
Ədəbiyyat (III qrup)	53.44	59.58	58.29	51.31	59.19	57.58
Riyaziyyat (I,II qruplar)	42.67	44.97	43.56	40.65	41.90	41.11
Fizika (I,IV qruplar)	43.02	46.18	44.53	38.38	39.02	38.63
Kimya (I,IV qruplar)	36.00	47.36	41.43	32.69	42.16	36.55
Biologiya (IV qrup)	59.29	53.97	55.03	48.45	45.51	46.32
Tarix (II,III qruplar)	48.72	44.63	46.18	37.58	32.39	34.16
İnformatika (I qrup)	50.39	46.63	48.96	47.84	44.85	47.14
Coğrafiya (II,III qruplar)	44.85	34.61	40.09	39.43	32.89	35.84
Orta bal (II mərhələ)	**171.68**	**192.56**	**183.38**	**153.67**	**169.09**	**162.09**
Ümumi						
Orta bal (I-IV qruplar)	**326.87**	**356.45**	**343.44**	**332.15**	**349.06**	**341.39**

I-IV QRUPLARIN OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİNİN TOPLADIQLARI BALLARIN İNTERVALLAR ÜZRƏ PAYLANMA CƏDVƏLİ VƏ DİAQRAMLARI

Cədvəl 6.24

Balların intervalları	Oğlanlar	Qızlar
0-500 bal	36195	36104
500-600 bal	1948	2765
600-700 bal	683	811
CƏMİ	**38826**	**39680**

500-600 BAL

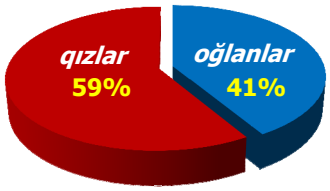

Şəkil 6.10

600-700 BAL

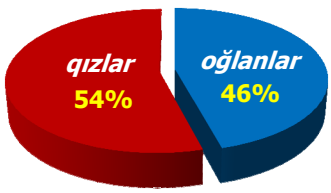

Şəkil 6.11

2023-CÜ İL MƏZUNLARININ PAYLANMA DİAQRAMI

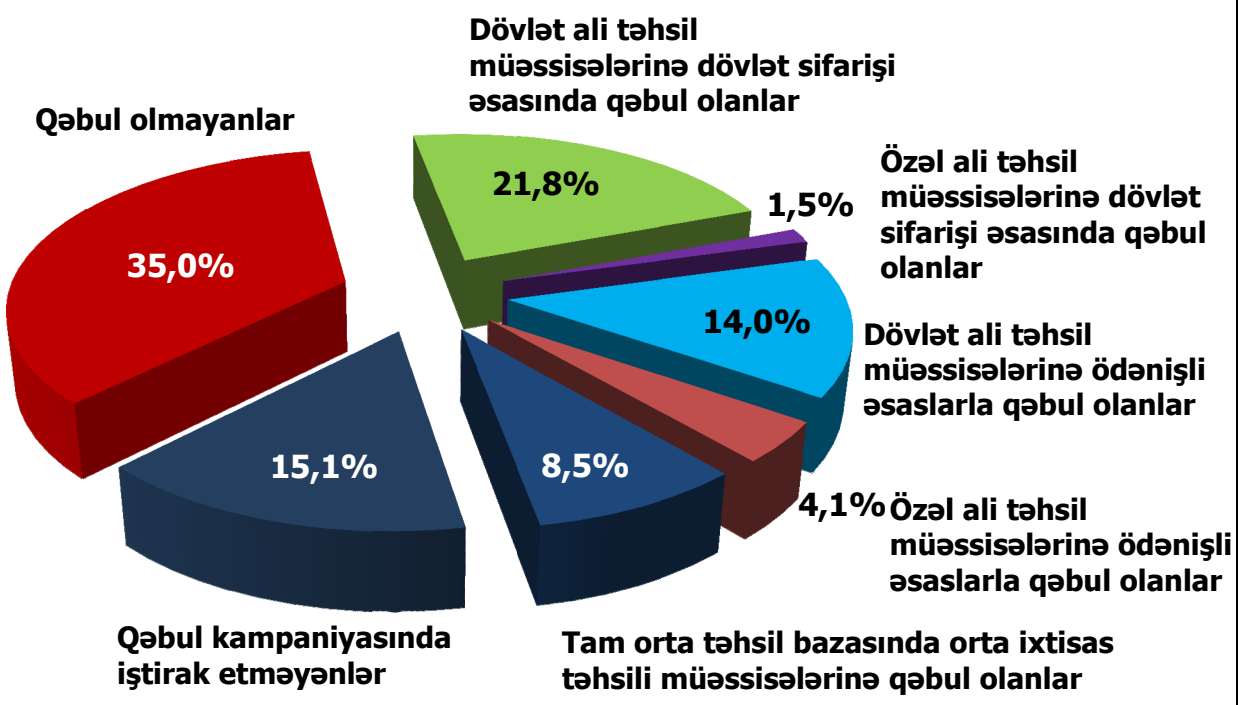

Şəkil 6.12

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN 2023-CÜ İL MƏZUNLARININ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV QRUPLAR ÜZRƏ)

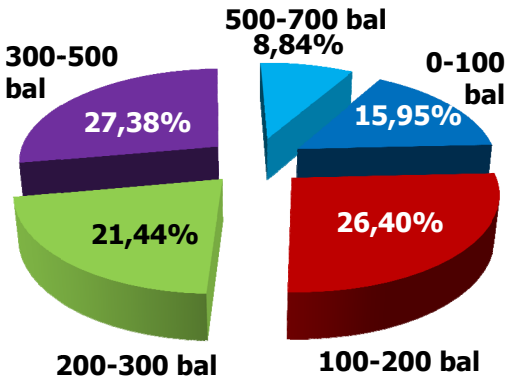

Şəkil 6.13

QƏBUL OLAN 2023-CÜ İL MƏZUNLARININ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (I-IV QRUPLAR ÜZRƏ)

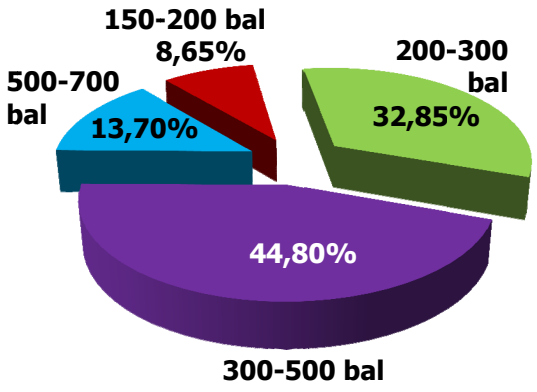

Şəkil 6.14

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN 2023-CÜ İL MƏZUNLARININ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (V QRUP ÜZRƏ)

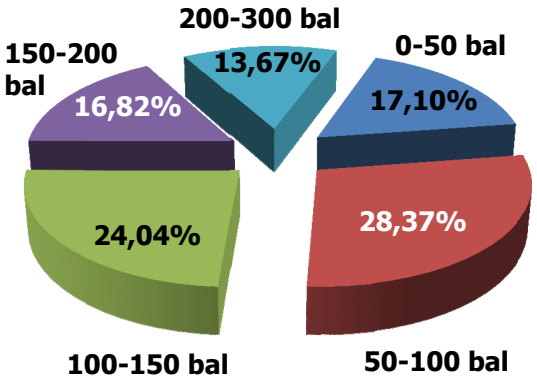

Şəkil 6.15

QƏBUL OLAN 2023-CÜ İL MƏZUNLARININ TOPLADIQLARI BALLARIN PAYLANMA DİAQRAMI (V QRUP ÜZRƏ)

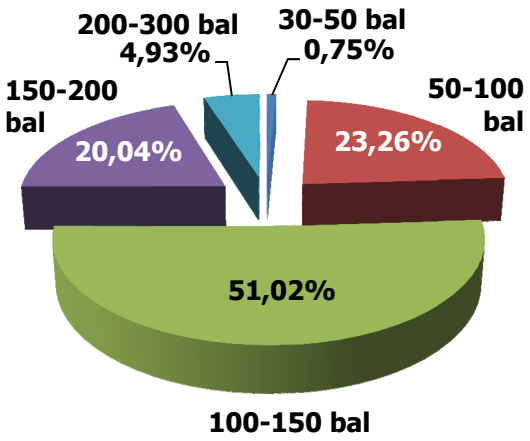

Şəkil 6.16

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN AZƏRBAYCAN DİLİ FƏNNİ ÜZRƏ ABİTURİYENTLƏRİN QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI

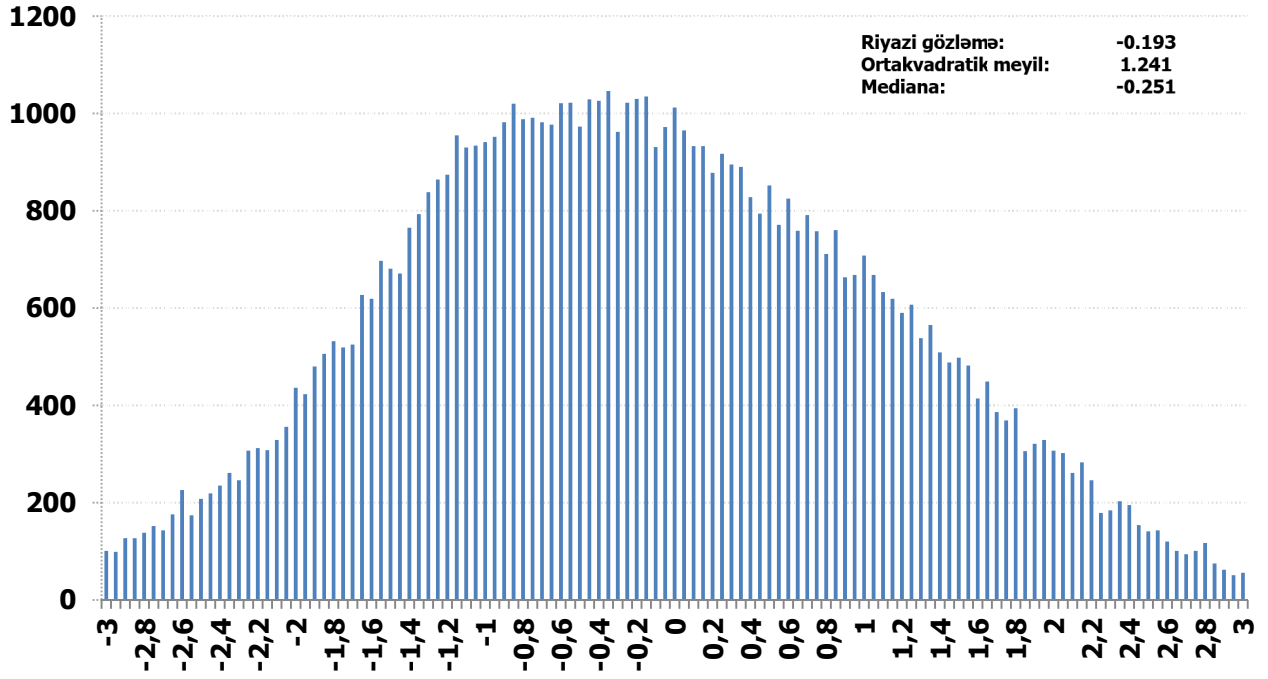

Qrafik 6.1

QƏBUL İMTAHANININ I MƏRHƏLƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİNƏ ƏSASƏN RİYAZİYYAT FƏNNİ ÜZRƏ ABİTURİYENTLƏRİN QABİLİYYƏT SƏVİYYƏLƏRİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI

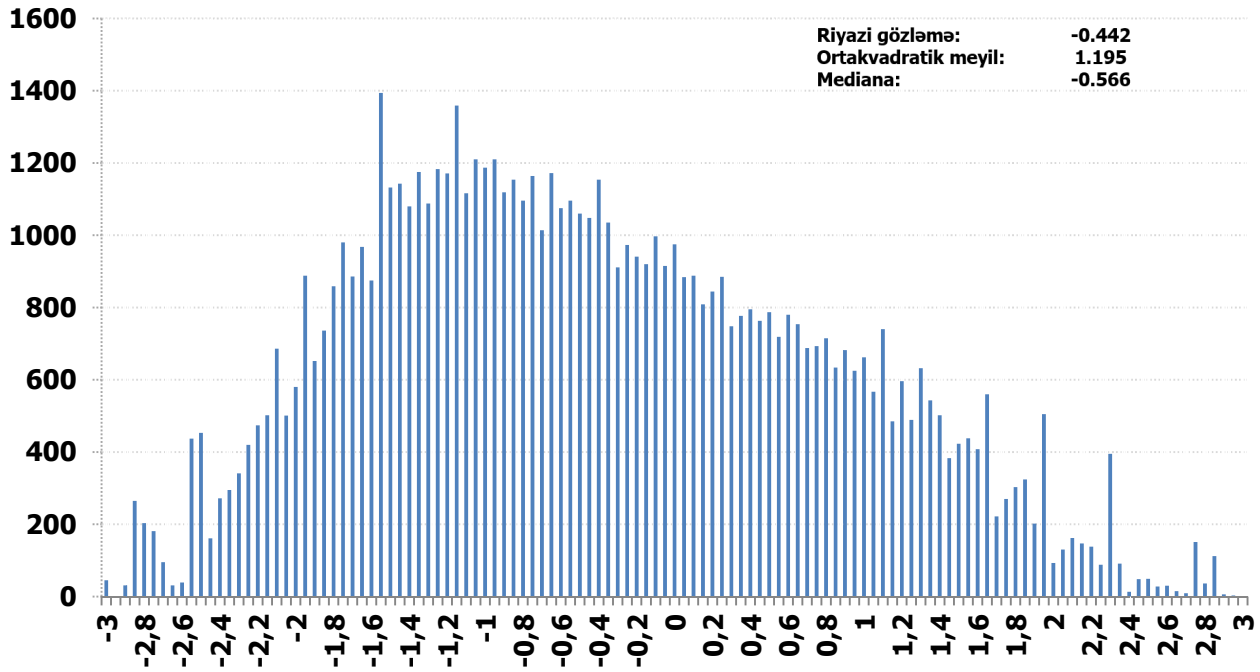

Qrafik 6.2

RİYAZİYYAT FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARIN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİSİ İLƏ İKİPARAMETRLİ LOGİSTİK MODEL ƏSASINDA PROQNOZ OLUNAN DÜZGÜN CAVABLARIN PAYLANMASININ İNTEQRAL ƏYRİLƏRİNİN MÜQAYİSƏSİ

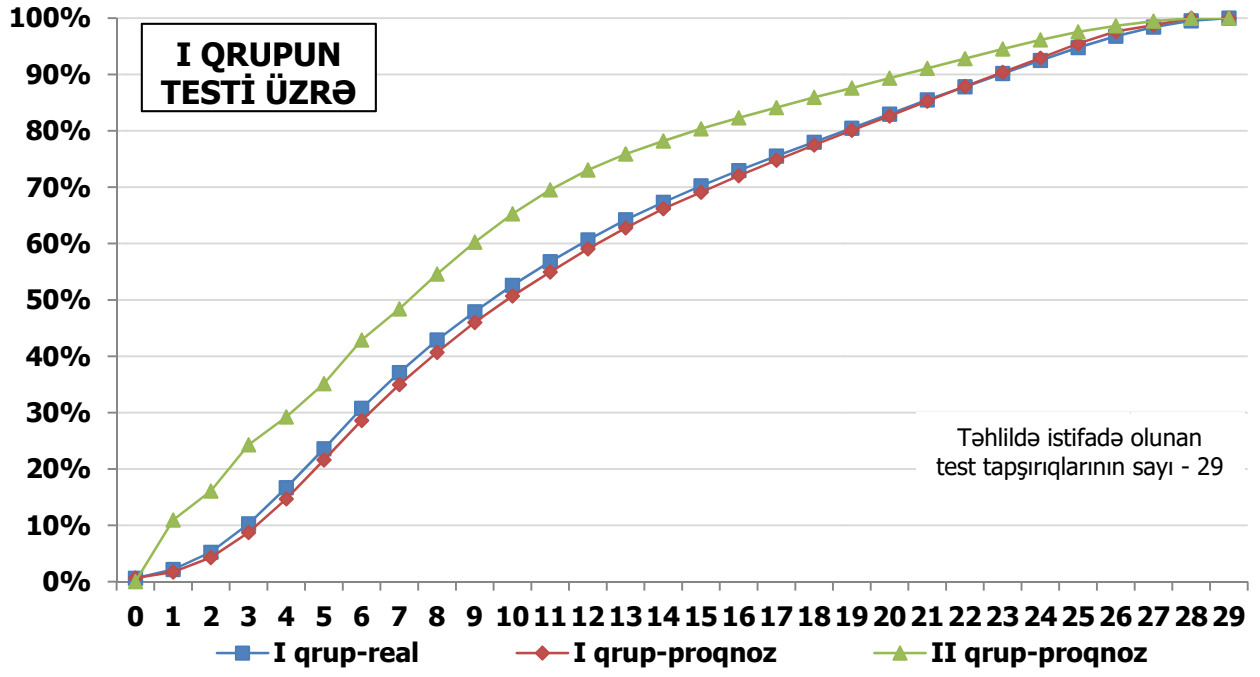

Qrafik 6.3

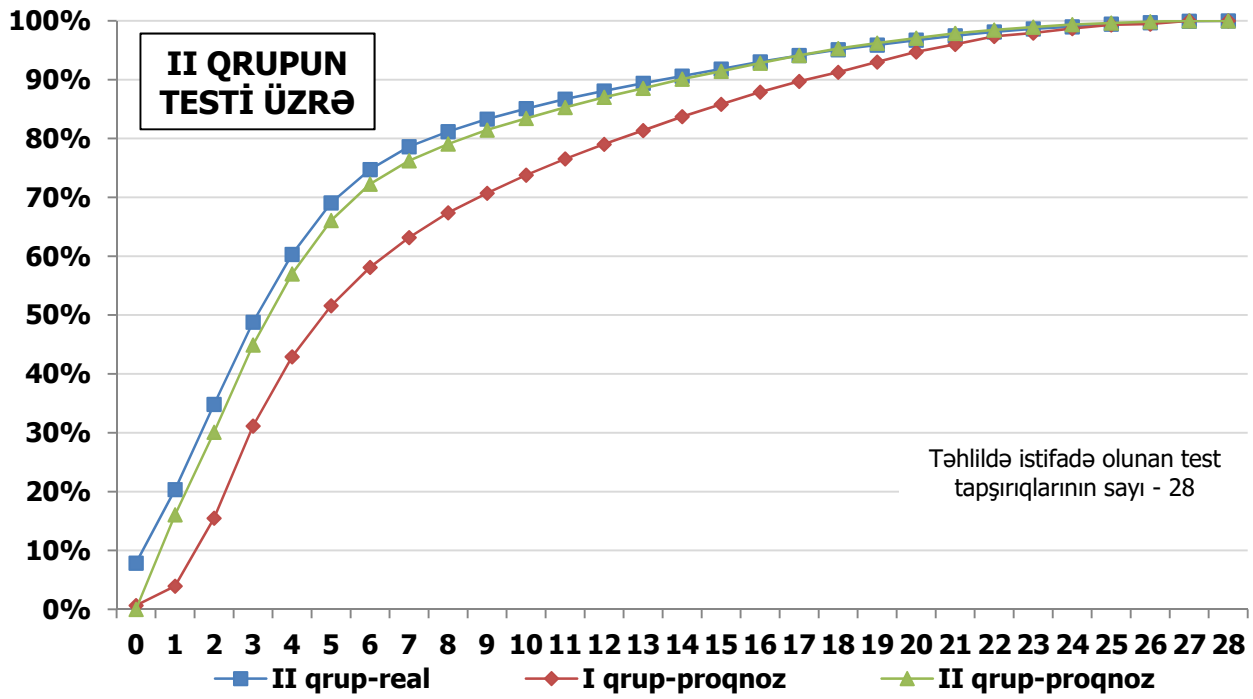

Qrafik 6.4

Cədvəl 6.25

SON 12 İLİN NƏTİCƏLƏRİNƏ GÖRƏ BÖLGƏLƏRİN FƏNLƏR ÜZRƏ FƏRQLƏNƏN ÜMUMTƏHSİL MƏKTƏBLƏRİ (Azərbaycan bölməsi)*

Bölgə	Ana dili	Ədəbiyyat	Riyaziyyat	Fizika	Kimya	Biologiya	Tarix	Coğrafiya
Bakı ş. Yasamal rayonu	308 saylı orta məktəb	308 saylı orta məktəb	308 saylı orta məktəb	60 saylı orta məktəb	308 saylı orta məktəb	308 saylı orta məktəb	225 saylı orta məktəb	225 saylı orta məktəb
Bakı ş. Binəqədi rayonu	313 saylı orta məktəb	313 saylı orta məktəb	299 saylı orta məktəb	283 saylı orta məktəb	299 saylı orta məktəb	299 saylı orta məktəb	299 saylı orta məktəb	144 saylı orta məktəb
Bakı ş. Səbayel rayonu	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	239 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb
Bakı ş. Xətai rayonu	27 saylı orta məktəb	245 saylı orta məktəb	245 saylı orta məktəb	116 saylı orta məktəb	116 saylı orta məktəb	98 saylı orta məktəb	194 saylı orta məktəb	245 saylı orta məktəb
Bakı ş. Xəzər rayonu	92 saylı orta məktəb	326 saylı orta məktəb	149 saylı orta məktəb	149 saylı orta məktəb	149 saylı orta məktəb	326 saylı orta məktəb	92 saylı orta məktəb	156 saylı orta məktəb
Bakı ş. Nərimanov rayonu	207 saylı orta məktəb	207 saylı orta məktəb	207 saylı orta məktəb	34 saylı orta məktəb	82 saylı orta məktəb	47 saylı orta məktəb	45 saylı orta məktəb	73 saylı orta məktəb
Bakı ş. Suraxanı rayonu	275 saylı orta məktəb	282 saylı orta məktəb	118 saylı orta məktəb	89 saylı orta məktəb	270 saylı orta məktəb	318 saylı orta məktəb	327 saylı orta məktəb	290 saylı orta məktəb
Bakı ş. Sabunçu rayonu	74 saylı orta məktəb	74 saylı orta məktəb	28 saylı orta məktəb	295 saylı orta məktəb	108 saylı orta məktəb	310 saylı orta məktəb	215 saylı orta məktəb	74 saylı orta məktəb
Bakı ş. Nəsimi rayonu	240 saylı orta məktəb	240 saylı orta məktəb	54 saylı orta məktəb	240 saylı orta məktəb	211 saylı orta məktəb	54 saylı orta məktəb	54 saylı orta məktəb	54 saylı orta məktəb

* Təhlil aparılarkən lisey və gimnaziyaların məzunlarının nəticələri nəzərə alınmayıb.

Cədvəl 6.25 (ardı)

Bölgə	Ana dili	Ədəbiyyat	Riyaziyyat	Fizika	Kimya	Biologiya	Tarix	Coğrafiya
Bakı ş. Qaradağ rayonu	294 saylı orta məktəb	294 saylı orta məktəb	233 saylı orta məktəb	319 saylı orta məktəb	253 saylı orta məktəb	139 saylı orta məktəb	319 saylı orta məktəb	302 saylı orta məktəb
Bakı ş. Nizami rayonu	145 saylı orta məktəb	251 saylı orta məktəb	129 saylı orta məktəb	251 saylı orta məktəb	328 saylı orta məktəb	251 saylı orta məktəb	129 saylı orta məktəb	210 saylı orta məktəb
Bakı ş. Pirallahı rayonu		243 saylı orta məktəb		186 saylı orta məktəb	186 saylı orta məktəb		168 saylı orta məktəb	168 saylı orta məktəb
Xocavənd rayonu		Əmirallar kənd orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı orta məktəbi		Xocavənd şəhər 2 saylı orta məktəbi	Xocavənd şəhər 2 saylı orta məktəbi
Xocalı rayonu		Xocalı 1 saylı şəhər orta məktəbi	Xocalı 2 saylı şəhər orta məktəbi	Xocalı 2 saylı şəhər orta məktəbi	Xocalı 2 saylı şəhər orta məktəbi		Xocalı 2 saylı şəhər orta məktəbi	
Kəngərli rayonu	Yeni Kərki kənd orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə orta məktəbi	Yurdçu kənd orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə orta məktəbi	Qıvraq qəsəbə orta məktəbi	Qarabağlar kənd 2 saylı orta məktəbi
Naxçıvan şəhəri	5 saylı orta məktəb	Naxçıvan Qarnizonu orta məktəbi	Naxçıvan Qarnizonu orta məktəbi	17 saylı orta məktəb	5 saylı orta məktəb	5 saylı orta məktəb	Naxçıvan Qarnizonu orta məktəbi	17 saylı orta məktəb
Babək rayonu	Çeşməbasar kənd orta məktəbi	Çeşməbasar kənd orta məktəbi	Çeşməbasar kənd orta məktəbi	Çeşməbasar kənd orta məktəbi	Naxışnərgiz kənd orta məktəbi	Çeşməbasar kənd orta məktəbi	Cəhri qəsəbə 2 saylı orta məktəbi	Çeşməbasar kənd orta məktəbi
Ordubad rayonu	Kotam kənd orta məktəbi	Aşağı Əylis kənd orta məktəbi	Aşağı Əylis kənd orta məktəbi	Aşağı Əylis kənd orta məktəbi	Aşağı Əylis kənd orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	Kələki kənd orta məktəbi	Vələver kənd orta məktəbi
Sədərək rayonu	Heydərabad qəsəbə orta məktəbi		Sədərək kənd 2 saylı orta məktəb					
Culfa rayonu	Camaldın kənd orta məktəbi	Əlincə kənd orta məktəbi	Milax kənd orta məktəbi	Camaldın kənd orta məktəbi	Camaldın kənd orta məktəbi	Yaycı kənd 2 saylı orta məktəbi	Xoşkeşin kənd orta məktəbi	Qazançı kənd orta məktəbi
Şərur rayonu	Şahbulaq kənd orta məktəbi	Şahbulaq kənd orta məktəbi	Kürçülü kənd orta məktəbi	Tumaslı kənd orta məktəbi	Kürçülü kənd orta məktəbi	Yengicə kənd orta məktəbi	Dərvişlər kənd orta məktəbi	Kürçülü kənd orta məktəbi
Şahbuz rayonu	Şəhər 2 saylı orta məktəbi	Şahbuzkənd kənd orta məktəbi	Badamlı qəsəbə orta məktəbi	Kükü kənd orta məktəbi	Kükü kənd orta məktəbi	Kükü kənd orta məktəbi	Ayrınc kənd orta məktəbi	Badamlı qəsəbə orta məktəbi
Gəncə şəhəri	12 saylı şəhər orta məktəbi	43 saylı şəhər orta məktəbi		4 saylı şəhər orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	13 saylı şəhər orta məktəbi	10 saylı şəhər orta məktəbi	
Daşkəsən rayonu	Təzəkənd kənd orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi		Güneykənd kənd orta məktəbi		2 saylı şəhər orta məktəbi	
Şəmkir rayonu	Morul şəhər orta məktəbi	Morul şəhər orta məktəbi	Çənlibel kənd 2 saylı orta məktəbi	Çənlibel kənd 2 saylı orta məktəbi	Sabirkənd kənd orta məktəbi	Yeni Həyat kənd orta məktəbi	Bayramlı kənd orta məktəbi	Bayramlı kənd orta məktəbi
Göygöl rayonu	Nadil kənd orta məktəbi	Göyçəkənd kənd orta məktəbi	Pənahlılar kənd orta məktəbi	Köşkü kənd orta məktəbi	Balçılı 2 saylı orta məktəb	Balçılı 2 saylı orta məktəb	Göyçəkənd kənd orta məktəbi	6 saylı şəhər orta məktəbi
Samux rayonu	Seyidlər kənd orta məktəbi	Alabaşlı qəsəbə orta məktəbi	Poylu kənd orta məktəbi		Seyidlər kənd orta məktəbi	Samux şəhər 2 saylı orta məktəbi	Qovlarsarı kənd orta məktəbi	Çobanabdallı kənd orta məktəbi
Gədəbəy rayonu	Söyüdlü kənd orta məktəbi	Samanlıq kənd orta məktəbi	Çiçəkli kənd orta məktəbi	Çiçəkli kənd orta məktəbi	Qoşabulaq kənd 1 saylı orta məktəbi	Zamanlı kənd orta məktəbi	Çalburun kənd orta məktəbi	Novo Saratovka kənd orta məktəbi

Cədvəl 6.25 (ardı)

Bölgə	Ana dili	Ədəbiyyat	Riyaziyyat	Fizika	Kimya	Biologiya	Tarix	Coğrafiya
Qazax rayonu	Aslanbəyli kənd orta məktəbi	Aslanbəyli kənd orta məktəbi	Qaymaqlı kənd orta məktəbi	Kəmərli kənd orta məktəbi	Yuxarı Əskipara kənd orta məktəbi	Daş Salahlı kənd 1 saylı orta məktəbi	I Şıxlı kənd orta məktəbi	Qaymaqlı kənd orta məktəbi
Ağstafa rayonu	Qaçaq Kərəm kənd orta məktəbi	Qaçaq Kərəm kənd orta məktəbi	Böyük Kəsik kənd orta məktəbi	Qaçaq Kərəm kənd orta məktəbi	Böyük Kəsik kənd orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	Böyük Kəsik kənd orta məktəbi	Böyük Kəsik kənd orta məktəbi
Tovuz rayonu	Qədirli kənd orta məktəbi	Bayramlı kənd orta məktəbi	Bayramlı kənd orta məktəbi	Köhnəqala kənd orta məktəbi	Bayramlı kənd orta məktəbi	İbrahimhacılı kənd orta məktəbi	Bayramlı kənd orta məktəbi	Qaraxanlı kənd orta məktəbi
Sumqayıt şəhəri	18 saylı orta məktəb	21 saylı orta məktəb	21 saylı orta məktəb	11 saylı orta məktəb	11 saylı orta məktəb	11 saylı orta məktəb	21 saylı orta məktəb	21 saylı orta məktəb
Abşeron rayonu	Fatmayı kənd orta məktəbi	Qobustan orta məktəbi	Fatmayı kənd orta məktəbi	Qobustan orta məktəbi	Mehdiabad qəsəbə 4 saylı orta məktəb	Qobustan orta məktəbi	Xırdalan şəhər 10 saylı orta məktəb	Mazazır kənd 2 saylı orta məktəbi
Xızı rayonu		Giləzi qəsəbə orta məktəbi	Giləzi qəsəbə orta məktəbi	Giləzi qəsəbə orta məktəbi	1 saylı orta məktəb		1 saylı orta məktəb	Sitalçay kənd orta məktəbi
Şamaxı rayonu	Qurdtəpə kənd orta məktəbi	Qurdtəpə kənd orta məktəbi	Ovculu kənd orta məktəbi	Məlikçobanlı kənd orta məktəbi	Göylər kənd 1 saylı orta məktəbi	Göylər kənd 1 saylı orta məktəbi	Qurdtəpə kənd orta məktəbi	Göylər kənd 2 saylı orta məktəbi
Qobustan rayonu	Çuxanlı kənd orta məktəbi	Qobustan şəhər 2 saylı orta məktəb	Təklə kənd orta məktəbi	Təklə kənd orta məktəbi	Çuxanlı kənd orta məktəbi	Qobustan şəhər 3 saylı orta məktəbi	Cəyirli kənd orta məktəbi	Qobustan şəhər 3 saylı orta məktəbi
Mingəçevir şəhəri	3 saylı şəhər orta məktəbi	19 saylı şəhər orta məktəbi	19 saylı şəhər orta məktəbi	3 saylı şəhər orta məktəbi	3 saylı şəhər orta məktəbi	3 saylı şəhər orta məktəbi	20 saylı şəhər orta məktəbi	10 saylı şəhər orta məktəbi
Naftalan şəhəri				1 saylı şəhər orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi		1 saylı şəhər orta məktəbi	
Goranboy rayonu	Qızılhacılı qəsəbə 2 saylı orta məktəbi	Xanqərvənd kənd orta məktəbi	Qızılhacılı qəsəbə 2 saylı orta məktəbi	Sarov kənd orta məktəbi	Qızılhacılı qəsəbə 2 saylı orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	Düzqışlaq kənd orta məktəbi	Tap kənd orta məktəbi
Kəlbəcər rayonu	32 saylı orta məktəb	97 saylı orta məktəb	12 saylı orta məktəb	116 saylı orta məktəb	63 saylı orta məktəb	126 saylı orta məktəb	12 saylı orta məktəb	56 saylı orta məktəb
Yevlax rayonu	Hacıselli kənd orta məktəbi	Salahlı kənd orta məktəbi	Səmədabad kənd orta məktəbi	5 saylı şəhər orta məktəbi	Salahlı kənd orta məktəbi	5 saylı şəhər orta məktəbi	8 saylı şəhər orta məktəbi	Hürüuşağı kənd orta məktəbi
Şəki rayonu	5 saylı şəhər orta məktəbi	5 saylı şəhər orta məktəbi	Baş Küngüt kənd orta məktəbi	3 saylı şəhər orta məktəbi	3 saylı şəhər orta məktəbi	Vərəzət kənd orta məktəbi	Turan qəsəbə orta məktəbi	Bideyiz kənd orta məktəbi
Zaqatala rayonu	Tala kənd 4 saylı orta məktəbi	Tala kənd 4 saylı orta məktəbi	Uzuntala kənd orta məktəbi	Tala kənd 1 saylı orta məktəbi	Zəyəm kənd orta məktəbi	3 saylı şəhər orta məktəbi	Mazıx kənd orta məktəbi	Muxax kənd 1 saylı orta məktəbi
Balakən rayonu	Kortala kənd orta məktəbi	Talalar kənd 1 saylı orta məktəbi	Yeni Şərif kənd orta məktəbi	Meşəşambul kənd orta məktəbi	Qaravəlli kənd orta məktəbi		Tülü kənd 1 saylı orta məktəbi	Qaysa kənd orta məktəbi
Qəbələ rayonu	Məmmədağalı kənd orta məktəbi	Məmmədağalı kənd orta məktəbi	Bunud kənd orta məktəbi	Qəmərvan kənd orta məktəbi	Vəndam qəsəbə 1 saylı orta məktəbi	Vəndam qəsəbə 1 saylı orta məktəbi	Məmmədağalı kənd orta məktəbi	Həmzəlli kənd orta məktəbi
Qax rayonu	2 saylı şəhər orta məktəbi	Baydarlı kənd orta məktəbi	Turaclı kənd orta məktəbi	Qum kənd orta məktəbi	Turaclı kənd orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	5 saylı şəhər orta məktəbi	İlisu kənd orta məktəbi
Oğuz rayonu	Ərmənət kənd orta məktəbi	Ərmənət kənd orta məktəbi	Xaçmaz kənd 2 saylı orta məktəbi	Tərkəş kənd orta məktəbi	Tərkəş kənd orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	Xalxal kənd orta məktəbi	Xaçmaz kənd 1 saylı orta məktəbi
Bərdə rayonu	Mehdili kənd orta məktəbi	Kələntərli kənd orta məktəbi	Əmirli kənd orta məktəbi	Hacallı kənd 1 saylı orta məktəbi	Hacallı kənd 1 saylı orta məktəbi	Muğanlı kənd orta məktəbi	Yeni Əyricə kənd orta məktəbi	Cələbilər kənd orta məktəbi

Cədvəl 6.25 (ardı)

Bölgə	Ana dili	Ədəbiyyat	Riyaziyyat	Fizika	Kimya	Biologiya	Tarix	Coğrafiya
Şuşa rayonu	Şuşa 1 saylı şəhər orta məktəbi	Şuşa rayonu Malıbəyli kənd 1 saylı orta məktəbi	Şuşa 18 saylı şəhər orta məktəbi	Şuşa 18 saylı şəhər orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər orta məktəbi	Şuşa 1 saylı şəhər orta məktəbi	Şuşa rayonu Malıbəyli kənd 1 saylı orta məktəbi	Şuşa 5 saylı şəhər orta məktəbi
Ağcabədi rayonu	Boyat kənd orta məktəbi	9 saylı şəhər orta məktəbi	Rəncbərlər kənd orta məktəbi	Avşar kənd 2 saylı orta məktəbi	Avşar kənd 2 saylı orta məktəbi	Avşar kənd 2 saylı orta məktəbi	Hacılar kənd orta məktəbi	Hacılar kənd orta məktəbi
Ağdam rayonu	Üçoğlan kənd orta məktəbi	26 saylı orta məktəb	Həsənxanlı kənd orta məktəbi	122 saylı orta məktəb	Qasımbəyli qəsəbə orta məktəbi	34 saylı orta məktəb	118 saylı orta məktəb	67 saylı orta məktəb
Tərtər rayonu	Umudlu kənd orta məktəbi	Umudlu kənd orta məktəbi	Evoğlu kənd orta məktəbi	Hüləbətli kənd orta məktəbi	Hüləbətli kənd orta məktəbi	Xoruzlu kənd orta məktəbi	Hacıqərvənd kənd orta məktəbi	Qarağacı kənd orta məktəbi
Göyçay rayonu	Qaraxıdır kənd orta məktəbi	Mallı-Şıxlı kənd orta məktəbi	Bəydövül kənd orta məktəbi	Alxasava kənd orta məktəbi	Kürdəmiş kənd orta məktəbi	Ləkçılpaq kənd 2 saylı orta məktəbi	Qaraxıdır kənd orta məktəbi	Alxasava kənd orta məktəbi
Ucar rayonu	Boyat kənd orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	Qarabörk kənd orta məktəbi	Qarabörk kənd orta məktəbi	Qarabörk kənd orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	Şahlıq kənd orta məktəbi	Pirkənd kənd orta məktəbi
Kürdəmir rayonu	3 saylı şəhər orta məktəbi	Yenikənd kənd orta məktəbi	Axtaçı kənd orta məktəbi	Sığırlı kənd orta məktəbi	Bağman kənd orta məktəbi	Yenikənd kənd orta məktəbi	Pirili kənd orta məktəbi	Yenikənd kənd orta məktəbi
Zərdab rayonu	Yarməmməd bağı kənd orta məktəbi	Yarməmməd bağı kənd orta məktəbi	Yarməmməd bağı kənd orta məktəbi	Pərvanlı kənd orta məktəbi	Çallı kənd orta məktəbi	Yarməmməd bağı kənd orta məktəbi	Sarıqaya kənd orta məktəbi	Gəndəbil kənd orta məktəbi
Ağdaş rayonu	Şəhər 1 saylı orta məktəbi	Ərəb kənd orta məktəbi	Cüvə kənd orta məktəbi	Cardam kənd orta məktəbi	8 saylı şəhər orta məktəbi	7 saylı şəhər orta məktəbi	Cücük kənd orta məktəbi	Cüvə kənd orta məktəbi
İsmayıllı rayonu	Buynuz kənd orta məktəbi	Buynuz kənd orta məktəbi	Diyallı kənd orta məktəbi	5 saylı şəhər orta məktəbi	Sumağallı kənd orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	Zərnava kənd orta məktəbi	Cülyan kənd orta məktəbi
Ağsu rayonu	Qaraqoyunlu kənd orta məktəbi	Qaraqoyunlu kənd orta məktəbi	Nuran kənd orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	Pirhəsənli kənd orta məktəbi		Nuran kənd orta məktəbi	
İmişli rayonu	Rəsullu kənd orta məktəbi	Mürsəlli kənd orta məktəbi	Ölcələr kənd orta məktəbi	Otuziki kənd orta məktəbi	Otuziki kənd orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	Hacalmuradlı kənd orta məktəbi	Otuziki kənd orta məktəbi
Cəbrayıl rayonu	Əmirvarlı kənd orta məktəbi	7 saylı orta məktəb	3 saylı orta məktəb	Böyük Mərcanlı kənd orta məktəbi	Böyük Mərcanlı kənd orta məktəbi	Yuxarı Mərcanlı kənd orta məktəbi	Böyük Mərcanlı kənd orta məktəbi	Böyük Mərcanlı kənd orta məktəbi
Qubadlı rayonu	Çaytumas kənd orta məktəbi	Çaytumas kənd orta məktəbi	Çaytumas kənd orta məktəbi	Çaytumas kənd orta məktəbi	Qəzyan kənd orta məktəbi	Çaytumas kənd orta məktəbi	Xocahan kənd orta məktəbi	Xanlıq kənd 1 saylı orta məktəbi
Füzuli rayonu	38 saylı orta məktəb	54 saylı orta məktəb	3 saylı orta məktəb	Gecəgözlü kənd orta məktəbi	Böyük Bəhmənli kənd 2 saylı orta məktəbi	17 saylı orta məktəb	32 saylı orta məktəb	45 saylı orta məktəb
Beyləqan rayonu	Əlinəzərli kənd 2 saylı orta məktəbi	Kəbirli kənd 2 saylı orta məktəbi	Mayak kənd orta məktəbi	Yuxarı Kəbirli kənd orta məktəbi	II Aşıqlı kənd orta məktəbi	Araz qəsəbə orta məktəbi	Bahar kənd orta məktəbi	
Laçın rayonu	Nurəddin kənd orta məktəbi	33 saylı orta məktəb	Vağazin kənd 2 saylı orta məktəbi	Sadınlar kənd orta məktəbi	Sadınlar kənd orta məktəbi	37 saylı orta məktəb	Nağdalı kənd orta məktəbi	34 saylı orta məktəb
Zəngilan rayonu	9 saylı orta məktəb	35 saylı orta məktəb	29 saylı orta məktəb	29 saylı orta məktəb	29 saylı orta məktəb	34 saylı orta məktəb	22 saylı orta məktəb	10 saylı orta məktəb
Şirvan şəhəri	1 saylı şəhər orta məktəbi	21 saylı şəhər orta məktəbi	21 saylı şəhər orta məktəbi	21 saylı şəhər orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	14 saylı şəhər orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi

Cədvəl 6.25 (ardı)

Bölgə	Ana dili	Ədəbiyyat	Riyaziyyat	Fizika	Kimya	Biologiya	Tarix	Coğrafiya
Hacıqabul rayonu	Hacıqabul 8 saylı şəhər orta məktəbi	Tava kənd orta məktəbi	Qızılburun kənd orta məktəbi	Qubalıbaloğlan kənd orta məktəbi	Qubalıbaloğlan kənd orta məktəbi	Muğan qəsəbə orta məktəbi	Hacıqabul 8 saylı şəhər orta məktəbi	Udulu kənd orta məktəbi
Sabirabad rayonu	Yenikənd kənd orta məktəbi	Nəsimi kənd orta məktəbi	Cavad kənd 2 saylı orta məktəbi	Yenikənd kənd orta məktəbi	Yuxarı Axtaçı kənd orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	Yuxarı Axtaçı kənd orta məktəbi	Cavad kənd 2 saylı orta məktəbi
Biləsuvar rayonu	Bağbanlar kənd orta məktəbi	Yuxarı Cürəli kənd orta məktəbi	Yuxarı Cürəli kənd orta məktəbi	Yuxarı Cürəli kənd orta məktəbi	Çinarlı kənd orta məktəbi	Xırmandalı kənd 1 saylı orta məktəbi	Aşağı Cürəli kənd orta məktəbi	Bəydili kənd orta məktəbi
Neftçala rayonu	Qırmızıkənd kənd orta məktəbi	Qırmızıkənd kənd orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	Qədimkənd kənd orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	Bankə qəsəbə 2 saylı orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi
Salyan rayonu	Marışlı kənd orta məktəbi	Marışlı kənd orta məktəbi	Kərimbəyli kənd orta məktəbi	Seyidsadıqlı kənd orta məktəbi	Qarabağlı kənd 1 saylı orta məktəbi	Dayıkənd kənd orta məktəbi	Marışlı kənd orta məktəbi	8 saylı şəhər orta məktəbi
Saatlı rayonu	Əlisultanlı kənd orta məktəbi	Əlisultanlı kənd orta məktəbi	Əlisultanlı kənd orta məktəbi	Dədə Qorqud kənd orta məktəbi	Əlisultanlı kənd orta məktəbi	Orta Muğan kənd orta məktəbi	Əlisultanlı kənd orta məktəbi	Dədə Qorqud kənd orta məktəbi
Lənkəran rayonu	6 saylı şəhər orta məktəbi	6 saylı şəhər orta məktəbi	6 saylı şəhər orta məktəbi	6 saylı şəhər orta məktəbi	6 saylı şəhər orta məktəbi	6 saylı şəhər orta məktəbi	Çay fabriki qəsəbə orta məktəbi	Şıxəkəran kənd orta məktəbi
Astara rayonu	Şiyəkəran kənd 2 saylı orta məktəbi	Miki kənd orta məktəbi	Kijəbə qəsəbə orta məktəbi	Toradi kənd orta məktəbi	Səncərədi kənd orta məktəbi	Pensər kənd 2 saylı orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi
Lerik rayonu	Züvüç kənd orta məktəbi	Lüləkəran kənd orta məktəbi	Monidigah kənd orta məktəbi	Monidigah kənd orta məktəbi	Monidigah kənd orta məktəbi		Nuravud kənd orta məktəbi	Veri kənd orta məktəbi
Yardımlı rayonu	Şilavangə kənd orta məktəbi	Zevin kənd orta məktəbi	Vəlixanlı kənd orta məktəbi	Vəlixanlı kənd orta məktəbi	Vəlixanlı kənd orta məktəbi		Şilavangə kənd orta məktəbi	Çayüzü kənd orta məktəbi
Cəlilabad rayonu	Ocaqlı kənd 1 saylı orta məktəbi	Ocaqlı kənd 1 saylı orta məktəbi	Kazımabad kənd orta məktəbi	Kazımabad kənd orta məktəbi	Təklə kənd orta məktəbi	Kazımabad kənd orta məktəbi	Ocaqlı kənd 1 saylı orta məktəbi	Bəcirəvan kənd orta məktəbi
Masallı rayonu	Həsənli kənd orta məktəbi	Həsənli kənd orta məktəbi	Sığıncaq kənd orta məktəbi	Bambaşı kənd orta məktəbi	Bambaşı kənd orta məktəbi	Boradigah qəsəbə 1 saylı orta məktəbi	Həsənli kənd orta məktəbi	Təzə Alvadı kənd 1 saylı orta məktəbi
Quba rayonu	Qəcər Zeyid kənd orta məktəbi	Amsarqışlaq kənd orta məktəbi	Püstəqasım kənd orta məktəbi	Qəçrəş kənd orta məktəbi	Püstəqasım kənd orta məktəbi	I Nügədi kənd 1 saylı orta məktəbi	Hacıhüseynli kənd orta məktəbi	Susay kənd orta məktəbi
Qusar rayonu	Zindanmuruq kənd orta məktəbi	Kiriq kənd orta məktəbi	Xuray kənd orta məktəbi	Zindanmuruq kənd orta məktəbi	Kuzun-Qışlaq kənd orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	Həzrə kənd orta məktəbi	Həsənqala kənd orta məktəbi
Xaçmaz rayonu	Çarxı kənd orta məktəbi	Ağyazı kənd orta məktəbi	Yeni Həyat kənd orta məktəbi	8 saylı şəhər orta məktəbi	Yeni Həyat kənd orta məktəbi	8 saylı şəhər orta məktəbi	Gülalan kənd orta məktəbi	
Şabran rayonu		Pirəmisən kənd orta məktəbi	Şahnəzərli kənd orta məktəbi - Ə.Quliyev adına	1 saylı şəhər orta məktəbi	Çölquşçu kənd orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	Şahnəzərli kənd orta məktəbi	Ağbaş kənd orta məktəbi
Siyəzən rayonu		Böyük Həmyə kənd orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	2 saylı şəhər orta məktəbi	1 saylı şəhər orta məktəbi	

Cədvəl 6.26

SON 12 İLİN NƏTİCƏLƏRİNƏ GÖRƏ BÖLGƏLƏRİN FƏNLƏR ÜZRƏ FƏRQLƏNƏN ÜMUMTƏHSİL MƏKTƏBLƏRİ (rus bölməsi)*

Bölgə	Ana dili	Ədəbiyyat	Riyaziyyat	Fizika	Kimya	Biologiya	Tarix	Coğrafiya
Bakı ş. Yasamal rayonu	53 saylı orta məktəb	53 saylı orta məktəb	53 saylı orta məktəb	167 saylı orta məktəb	60 saylı orta məktəb	167 saylı orta məktəb		
Bakı ş. Binəqədi rayonu	283 saylı orta məktəb	267 saylı orta məktəb	157 saylı orta məktəb	283 saylı orta məktəb	30 saylı orta məktəb	157 saylı orta məktəb	300 saylı orta məktəb	283 saylı orta məktəb
Bakı ş. Səbayel rayonu	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	189-190 saylı orta məktəb	7 saylı orta məktəb	7 saylı orta məktəb		
Bakı ş. Xətai rayonu	17 saylı orta məktəb	265 saylı orta məktəb	269 saylı orta məktəb	17 saylı orta məktəb	86 saylı orta məktəb	245 saylı orta məktəb	48 saylı orta məktəb	24 saylı orta məktəb
Bakı ş. Xəzər rayonu	149 saylı orta məktəb	230 saylı orta məktəb	149 saylı orta məktəb					
Bakı ş. Nərimanov rayonu	82 saylı orta məktəb	82 saylı orta məktəb	82 saylı orta məktəb	82 saylı orta məktəb	177 saylı orta məktəb	258 saylı orta məktəb	207 saylı orta məktəb	82 saylı orta məktəb
Bakı ş. Suraxanı rayonu	275 saylı orta məktəb	279 saylı orta məktəb	87 saylı orta məktəb	87 saylı orta məktəb	76 saylı orta məktəb	87 saylı orta məktəb	282 saylı orta məktəb	89 saylı orta məktəb
Bakı ş. Sabunçu rayonu	68 saylı orta məktəb	68 saylı orta məktəb	169 saylı orta məktəb	169 saylı orta məktəb	94 saylı orta məktəb	169 saylı orta məktəb		74 saylı orta məktəb
Bakı ş. Nəsimi rayonu	42 saylı orta məktəb	111 saylı orta məktəb	164 saylı orta məktəb	23 saylı orta məktəb	164 saylı orta məktəb	111 saylı orta məktəb	240 saylı orta məktəb	240 saylı orta məktəb
Bakı ş. Qaradağ rayonu	273 saylı orta məktəb	233 saylı orta məktəb	274 saylı orta məktəb		274 saylı orta məktəb		233 saylı orta məktəb	
Bakı ş. Nizami rayonu	10 saylı orta məktəb	145 saylı orta məktəb	145 saylı orta məktəb	10 saylı orta məktəb	10 saylı orta məktəb	61 saylı orta məktəb	214 saylı orta məktəb	210 saylı orta məktəb
Gəncə şəhəri	4 saylı şəhər orta məktəbi	11 saylı şəhər orta məktəbi		4 saylı şəhər orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi	11 saylı şəhər orta məktəbi	11 saylı şəhər orta məktəbi	4 saylı şəhər orta məktəbi
Sumqayıt şəhəri	23 saylı orta məktəb	11 saylı orta məktəb	1 saylı orta məktəb	11 saylı orta məktəb	11 saylı orta məktəb	33 saylı orta məktəb	21 saylı orta məktəb	33 saylı orta məktəb

* Təhlil aparılarkən lisey və gimnaziyaların məzunlarının nəticələri nəzərə alınmayıb.

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ **OĞLAN VƏ QIZ ABİTURİYENTLƏRİN** NİSBİ SAYI

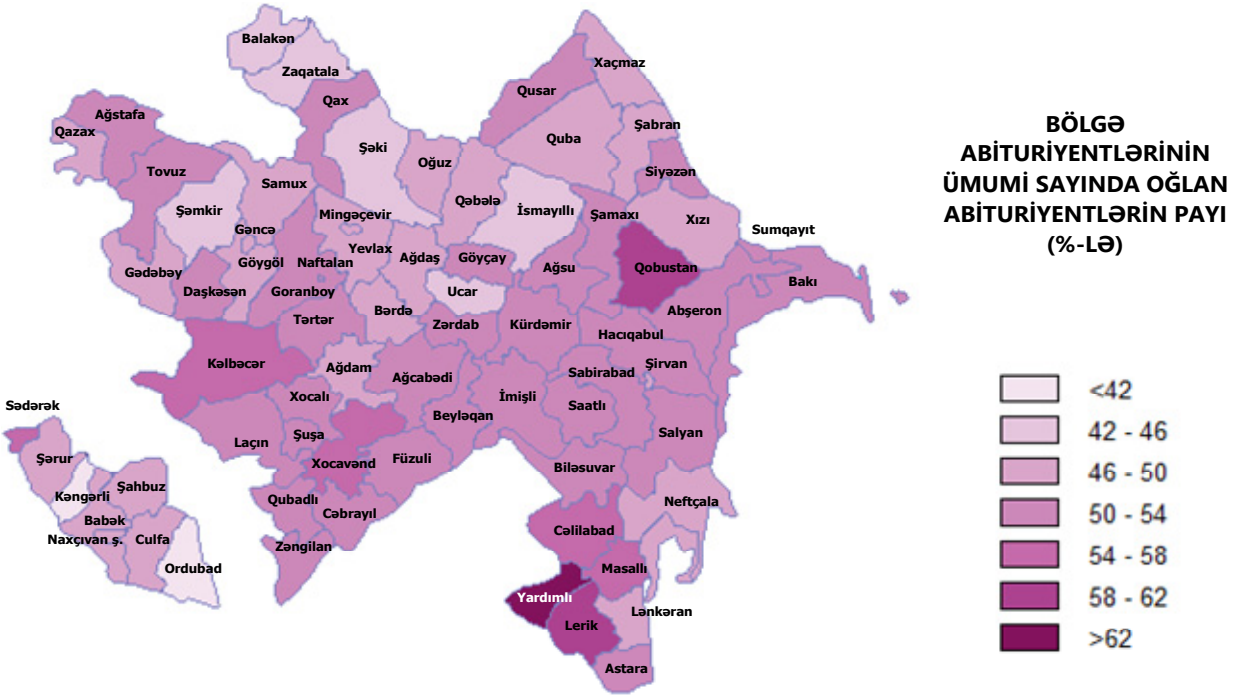

Şəkil 6.17

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ 2023-CÜ İL MƏZUNLARININ
QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAKETMƏ FAİZİ

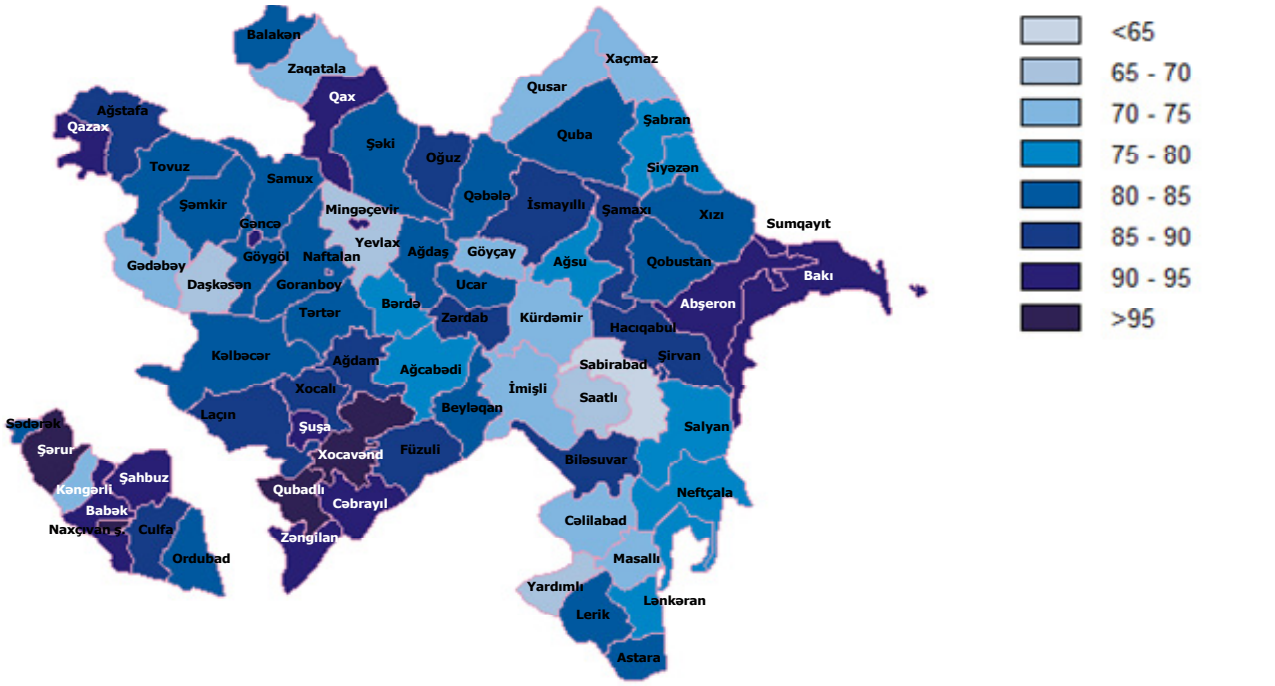

Şəkil 6.18

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ **ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN BALLARI**
(2023-CÜ İLİN MƏZUNLARI, I-IV QRUPLAR ÜZRƏ)

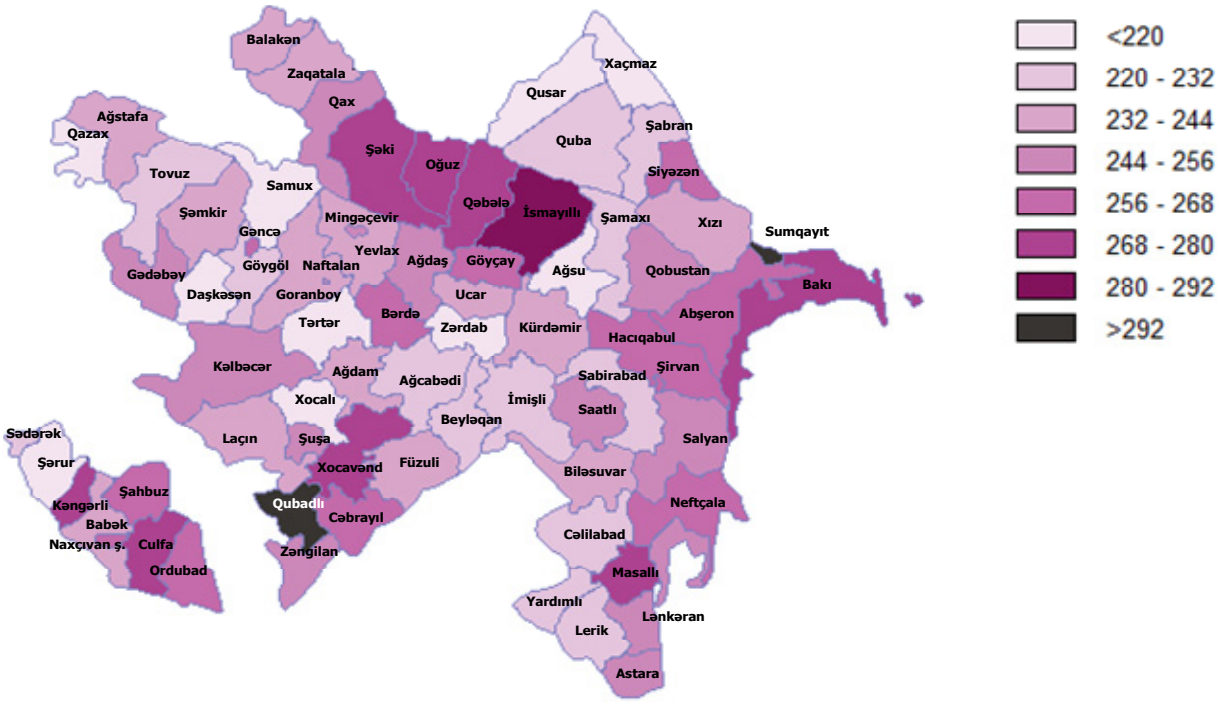

Şəkil 6.19

QƏBUL İMTAHANINDA İŞTİRAK EDƏN 2023-CÜ İL MƏZUNLARININ
ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBULOLMA FAİZİ (BÖLGƏLƏR ÜZRƏ)

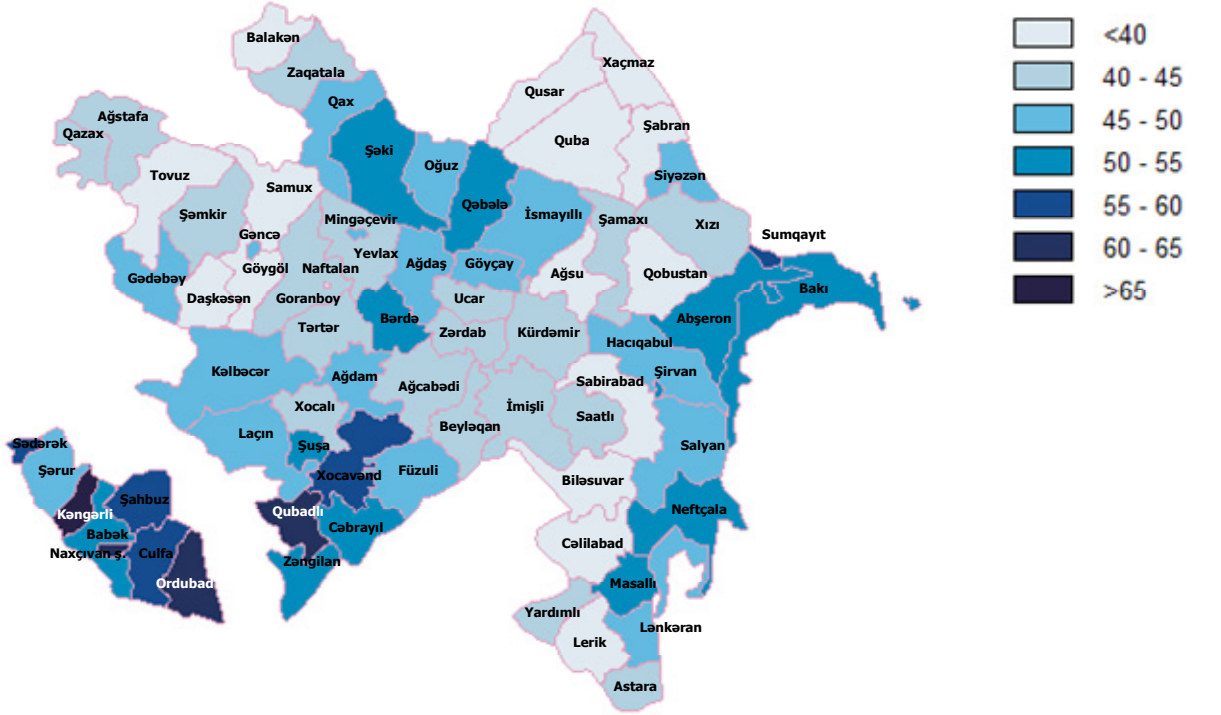

Şəkil 6.20

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **AZƏRBAYCAN DİLİ** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

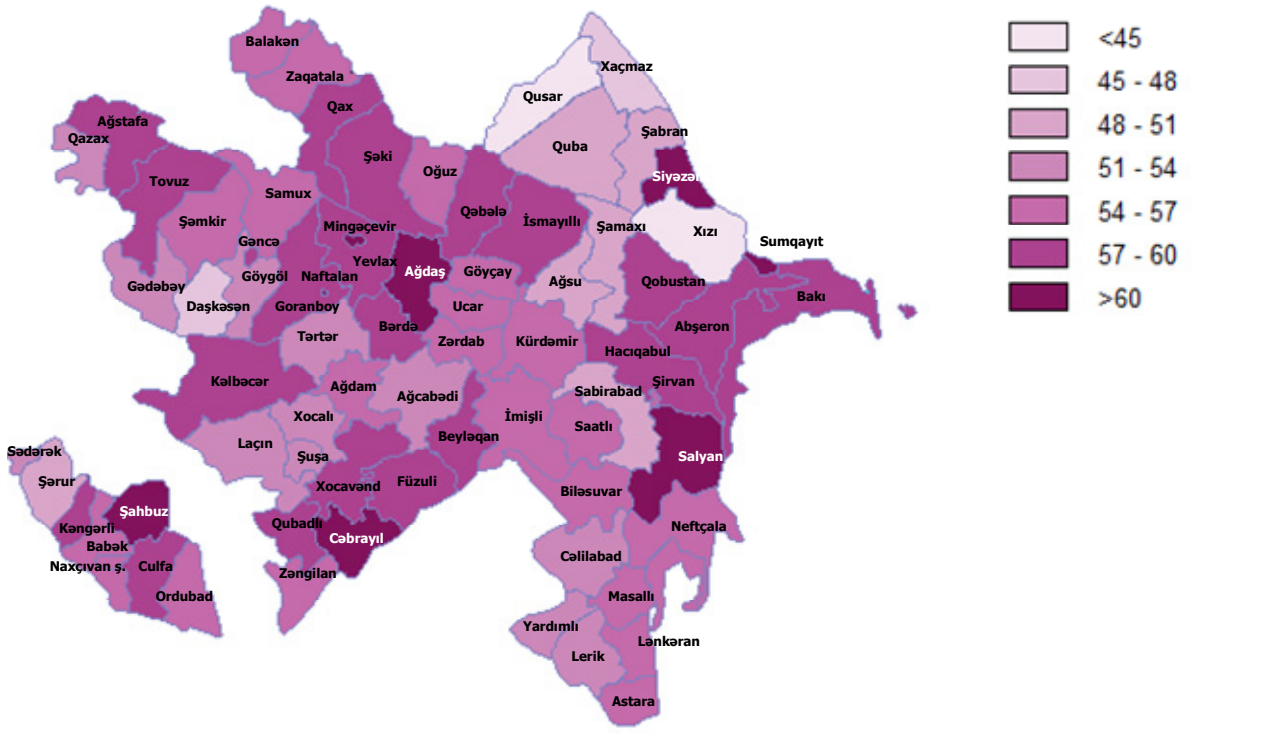

Şəkil 6.21

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **ƏDƏBİYYAT** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

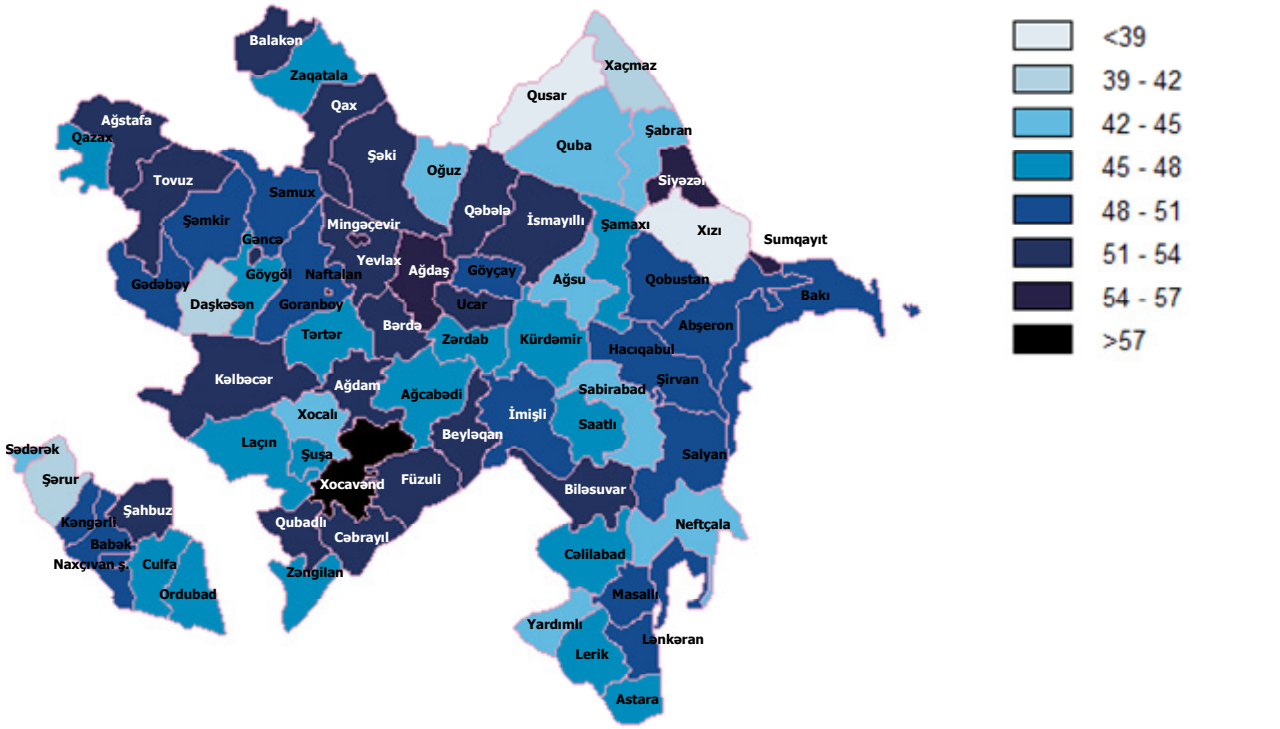

Şəkil 6.22

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **RİYAZİYYAT** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

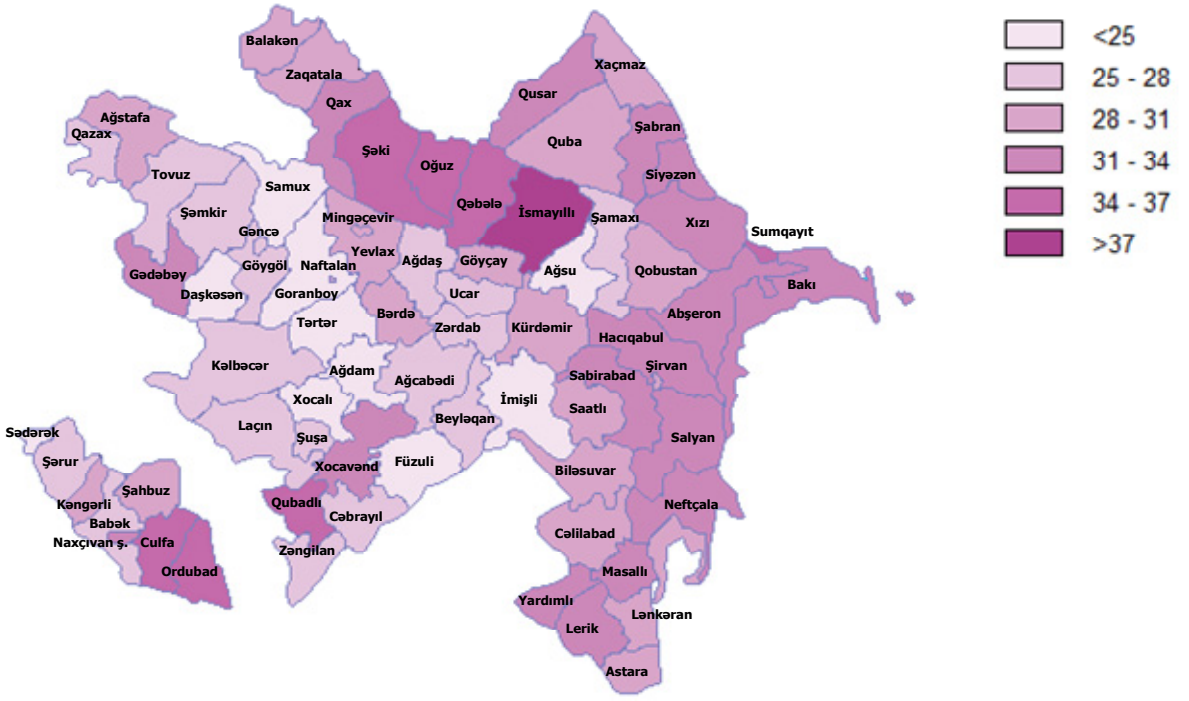

Şəkil 6.23

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **FİZİKA** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

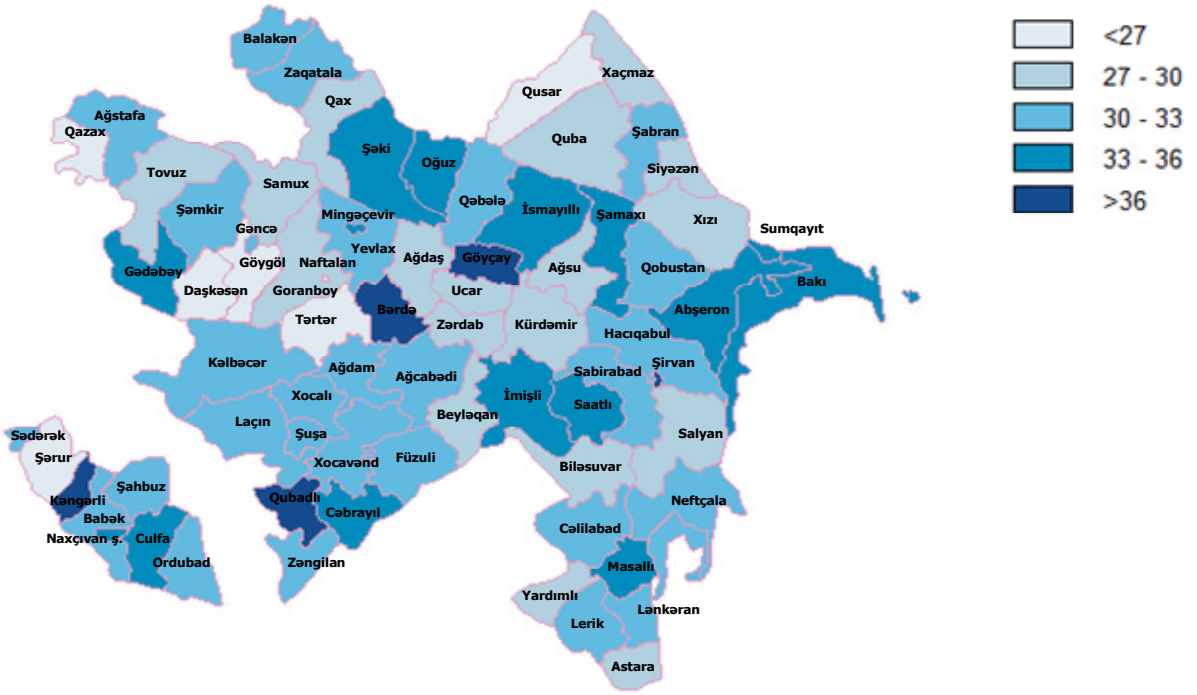

Şəkil 6.24

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **KİMYA** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

Şəkil 6.25

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **BİOLOGİYA** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

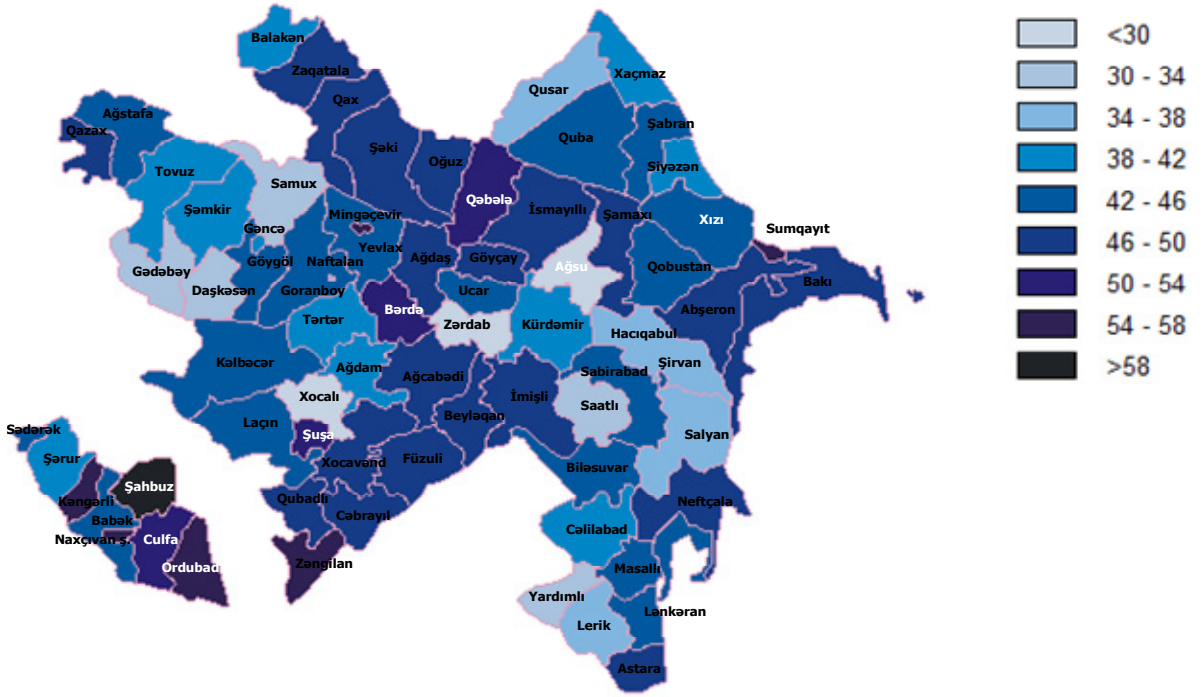

Şəkil 6.26

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **TARİX** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

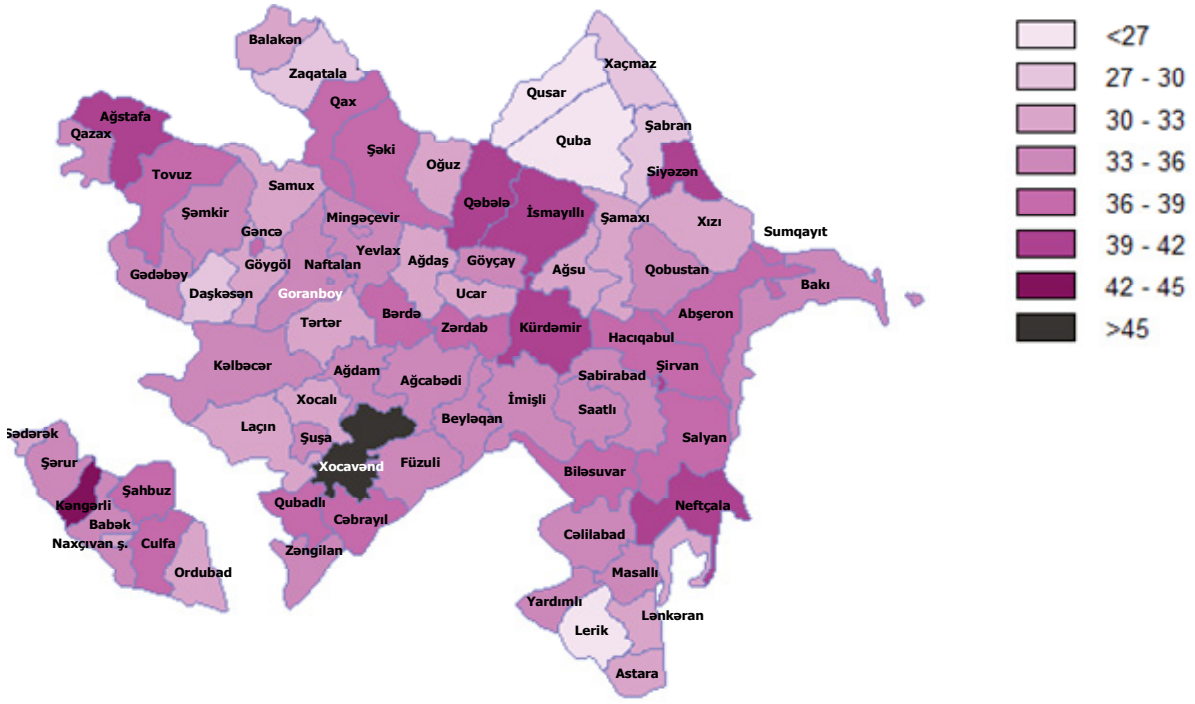

Şəkil 6.27

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **İNFORMATİKA** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

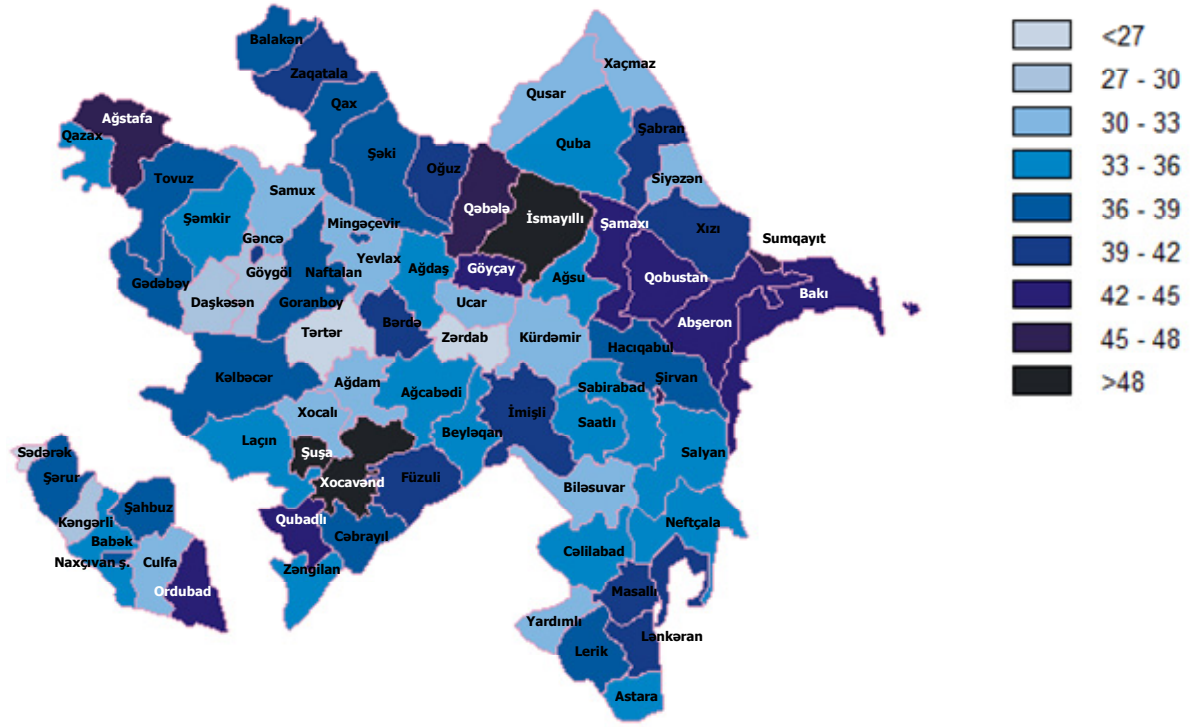

Şəkil 6.28

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK ABİTURİYENTLƏRİN **COĞRAFİYA** FƏNNİNDƏN DÜZGÜN CAVABLARININ FAİZİ (2023-cü ilin məzunları, Azərbaycan bölməsi)

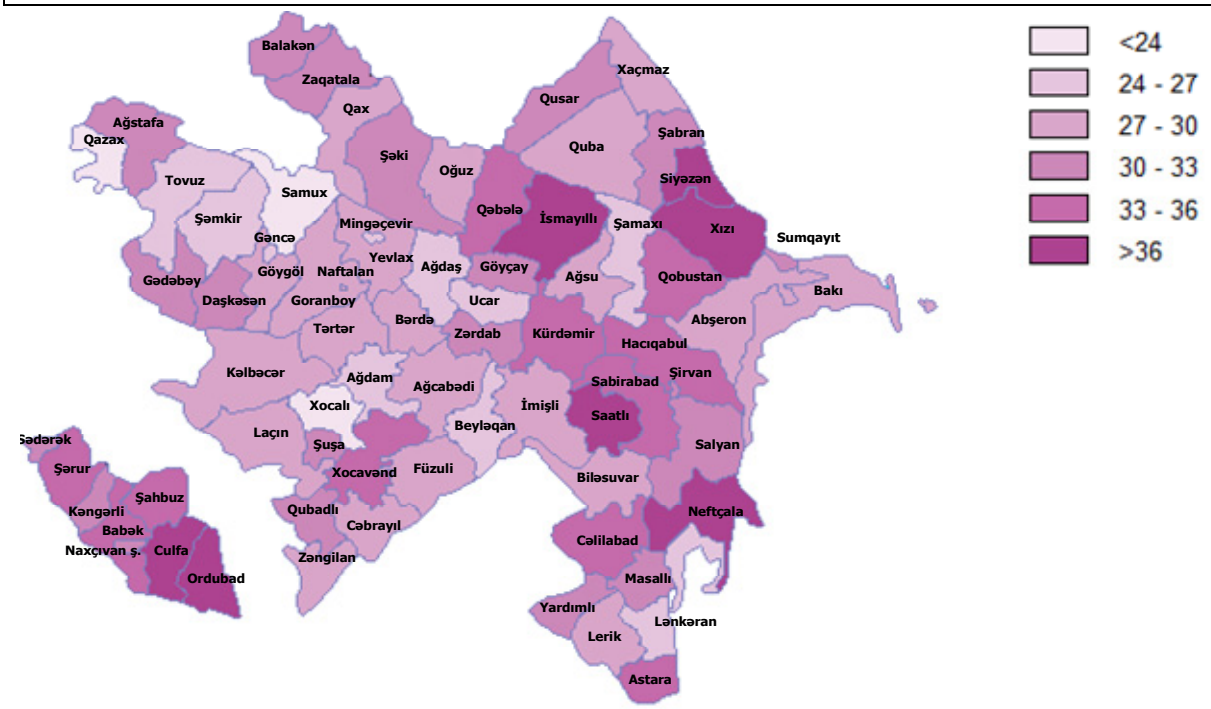

Şəkil 6.29

Cədvəl 6.27

2023-CÜ İL MƏZUNLARININ DÖVLƏT VƏ ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBULOLMA GÖSTƏRİCİLƏRİ

№	TƏHSİL SEKTORU (İDARƏSİ)	Məzunların ümumi sayı	Attestat alan məzunların ümumi sayı	Abituriyentlərin ümumi sayı	Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin sayı				
					Dövlət		Özəl		CƏMİ
					dövlət sifarişi əs.	ödənişli əs.	dövlət sifarişi əs.	ödənişli əs.	
1	Bakı şəhəri	26460	26385	24479	7132	3895	516	1517	13060
2	Sumqayıt şəhəri	3824	3814	3595	1309	529	67	165	2070
3	Abşeron rayonu	3724	3716	3438	945	545	80	244	1814
4	Liseylər (ETN tabeli və özəl)	3316	3302	2556	869	407	56	104	1436
5	Gəncə şəhəri	3002	2994	2775	722	599	11	25	1357
6	Lənkəran rayonu	2046	2032	1609	387	313	14	34	748
7	Şəmkir rayonu	1859	1842	1503	320	270	17	42	649
8	Şəki rayonu	1818	1814	1473	462	237	38	36	773
9	Xaçmaz rayonu	1801	1782	1331	258	156	23	53	490
10	Cəlilabad rayonu	1766	1745	1253	198	202	34	67	501
11	Masallı rayonu	1751	1735	1274	336	218	19	70	643
12	Tovuz rayonu	1726	1722	1412	290	173	9	47	519
13	Ağdam rayonu	1661	1643	1418	217	418	9	34	678
14	Quba rayonu	1553	1545	1267	229	166	31	44	470
15	Bərdə rayonu	1454	1443	1151	262	268	12	39	581
16	Sabirabad rayonu	1448	1405	919	189	93	13	51	346
17	Ağcabədi rayonu	1335	1314	1028	175	179	7	52	413
18	Kəlbəcər rayonu	1288	1268	1077	187	324	6	20	537
19	Salyan rayonu	1225	1209	931	264	101	20	52	437
20	Qəbələ rayonu	1222	1215	1001	323	106	43	30	502
21	Mingəçevir şəhəri	1075	1073	985	241	209	6	20	476
22	İmişli rayonu	1075	1058	774	134	109	12	78	333

Cədvəl 6.27 (ardı)

№	TƏHSİL SEKTORU (İDARƏSİ)	Məzunların ümumi sayı	Attestat alan məzunların ümumi sayı	Abituriyentlərin ümumi sayı	Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin sayı				
					Dövlət		Özəl		CƏMİ
					dövlət sifarişi əs.	ödənişli əs.	dövlət sifarişi əs.	ödənişli əs.	
23	Yevlax rayonu	1074	1064	728	148	124	6	21	299
24	Göyçay rayonu	1073	1072	769	215	89	14	35	353
25	Zaqatala rayonu	1062	1060	777	156	81	38	37	312
26	Füzuli rayonu	1061	1057	908	155	226	3	25	409
27	Kürdəmir rayonu	1032	1023	730	188	88	10	30	316
28	Laçın rayonu	1015	1011	900	184	212	12	36	444
29	Goranboy rayonu	987	985	795	174	137	0	9	320
30	Biləsuvar rayonu	962	959	826	181	110	4	28	323
31	Qusar rayonu	909	906	672	113	58	14	15	200
32	Astara rayonu	897	895	749	197	105	8	19	329
33	Ağdaş rayonu	889	881	720	163	112	20	30	325
34	Gədəbəy rayonu	836	822	609	142	94	9	39	284
35	Naxçıvan şəhəri	829	828	816	214	207	1	78	500
36	Beyləqan rayonu	822	822	696	129	112	6	37	284
37	Qazax rayonu	817	815	741	151	143	3	23	320
38	Şamaxı rayonu	769	765	671	109	125	14	32	280
39	Saatlı rayonu	757	735	498	110	55	4	34	203
40	Göygöl rayonu	747	746	613	133	90	7	6	236
41	İsmayıllı rayonu	726	724	644	190	61	34	27	312
42	Qubadlı rayonu	712	710	677	231	133	12	33	409
43	Ağstafa rayonu	695	694	600	159	88	4	9	260
44	Balakən rayonu	682	680	576	123	58	17	24	222
45	Ucar rayonu	676	676	545	129	66	12	25	232
46	Neftçala rayonu	666	666	517	178	47	13	29	267
47	Tərtər rayonu	662	658	530	79	113	5	19	216
48	Şirvan şəhəri	661	655	567	186	69	12	31	298
49	Cəbrayıl rayonu	623	621	577	110	181	4	21	316
50	Babək rayonu	616	616	566	111	116	5	55	287
51	Şabran rayonu	610	609	467	99	50	3	17	169
52	Hacıqabul rayonu	587	587	505	130	51	9	45	235
53	Şərur rayonu	558	557	542	101	95	3	47	246
54	Ağsu rayonu	537	535	425	82	47	4	25	158
55	Samux rayonu	526	525	447	81	78	0	4	163
56	Yardımlı rayonu	503	497	329	73	43	5	11	132
57	Siyəzən rayonu	447	440	356	108	36	10	10	164
58	Zərdab rayonu	442	441	379	73	65	6	17	161
59	Zəngilan rayonu	414	413	374	84	89	3	18	194
60	Qax rayonu	411	411	386	105	45	20	17	187
61	Lerik rayonu	402	402	338	65	41	1	19	126
62	Oğuz rayonu	384	384	337	96	42	13	9	160
63	Culfa rayonu	308	308	272	95	39	2	18	154
64	Qobustan rayonu	305	305	258	51	29	2	14	96
65	Şuşa rayonu	287	286	264	51	59	4	21	135
66	Ordubad rayonu	285	285	238	66	48	5	32	151
67	Kəngərli rayonu	193	193	137	35	39	2	14	90
68	Daşkəsən rayonu	190	187	132	22	17	0	3	42
69	Xızı rayonu	148	148	121	34	12	1	3	50
70	Şahbuz rayonu	146	146	136	33	36	1	10	80
71	Xocalı rayonu	138	138	123	13	31	0	7	51
72	Xocavənd rayonu	115	115	110	30	31	0	2	63
73	Sədərək rayonu	100	100	82	17	20	1	10	48
74	Naftalan şəhəri	87	87	78	19	11	0	1	31
75	İdman liseyləri	68	67	60	2	4	1	0	7
	Cəmi	**97877**	**97368**	**83162**	**21372**	**13675**	**1430**	**4005**	**40482**

Cədvəl 6.28

DÖVLƏT VƏ ÖZƏL ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN VƏ SUBBAKALAVRLARIN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (bölgələr üzrə)

№	B Ö L G Ə	İmtahanda, müsabiqədə iştirak edən və qəbul olanların sayı			Dövlət ali təhsil müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı				Özəl ali təhsil müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı			
					dövlət sifarişi əsasında		ödənişli əsaslarla		dövlət sifarişi əsasında		ödənişli əsaslarla	
1	Bakı şəhəri	36981	23056	17203	15641	8770	18498	5325	4509	729	8782	2379
2	Sumqayıt şəhəri	4963	3123	2408	2327	1440	2269	655	575	75	912	238
3	Abşeron rayonu	4442	2797	2081	1864	1029	2193	639	589	86	1100	327
4	Gəncə şəhəri	4381	2485	1749	1729	897	2086	788	191	18	319	46
5	Lənkəran rayonu	2378	1335	929	967	435	1071	423	206	19	371	52
6	Ağdam rayonu	2322	1382	914	690	271	1276	569	107	10	323	64
7	Şəki rayonu	2082	1281	938	1002	545	930	292	276	43	309	58
8	Şəmkir rayonu	2074	1065	772	714	355	876	332	131	21	322	64
9	Quba rayonu	2055	1092	682	741	296	887	238	238	37	455	111
10	Xaçmaz rayonu	2018	990	643	681	300	819	212	240	36	453	95
11	Tovuz rayonu	1993	1000	636	685	331	773	224	134	13	315	68
12	Masallı rayonu	1913	1189	805	847	386	929	282	260	27	483	110
13	Cəlilabad rayonu	1858	943	649	594	229	807	280	188	41	405	99
14	Bərdə rayonu	1719	1012	739	600	305	835	356	98	14	291	64
15	Kəlbəcər rayonu	1596	933	660	510	215	846	408	70	6	186	31
16	Füzuli rayonu	1523	890	559	422	190	833	314	70	6	276	49
17	Ağcabədi rayonu	1435	724	530	431	207	640	239	80	11	241	73
18	Mingəçevir şəhəri	1390	807	570	591	282	675	257	63	6	129	25
19	Qəbələ rayonu	1387	844	591	667	359	553	135	264	45	239	52
20	Sabirabad rayonu	1378	698	456	435	224	553	127	147	13	289	92
21	Laçın rayonu	1320	799	557	448	212	735	275	100	13	221	57
22	Naxçıvan şəhəri	1272	833	612	604	259	770	246	107	4	403	103
23	Salyan rayonu	1269	720	525	515	298	517	128	149	24	223	75
24	Biləsuvar rayonu	1261	634	399	436	209	500	139	108	7	207	44
25	Göyçay rayonu	1210	721	471	491	258	517	141	130	20	219	52
26	Goranboy rayonu	1146	579	391	418	204	482	173	35	1	97	13
27	Yevlax rayonu	1140	606	385	386	176	514	170	54	7	148	32
28	Qazax rayonu	1125	625	396	398	176	528	181	60	5	164	34
29	İmişli rayonu	1122	609	424	343	156	520	135	120	18	336	115
30	Kürdəmir rayonu	1116	616	392	406	209	475	123	115	12	238	48
31	Astara rayonu	1078	592	391	470	218	473	138	105	10	153	25
32	Ağdaş rayonu	1073	596	415	411	191	465	157	121	22	157	45
33	Şamaxı rayonu	1037	557	353	326	130	483	159	105	14	262	50
34	Zaqatala rayonu	1037	523	394	370	182	404	117	151	42	168	53
35	Beyləqan rayonu	1023	510	363	313	151	433	139	74	7	202	66
36	Şirvan şəhəri	1003	649	418	415	228	490	111	105	22	237	57

Cədvəl 6.28 (ardı)

№	B Ö L G Ə	İmtahanda, müsabiqədə iştirak edən və qəbul olanların sayı			Dövlət ali təhsil müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı				Özəl ali təhsil müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı			
					dövlət sifarişi əsasında		ödənişli əsaslarla		dövlət sifarişi əsasında		ödənişli əsaslarla	
37	İsmayıllı rayonu	989	619	385	424	212	397	95	200	37	230	41
38	Cəbrayıl rayonu	982	597	409	306	134	543	229	72	6	170	40
39	Qusar rayonu	977	434	267	292	140	333	79	113	17	172	31
40	Qubadlı rayonu	930	625	467	400	245	504	159	74	13	169	50
41	Göygöl rayonu	911	453	302	337	162	389	124	45	8	62	8
42	Ağstafa rayonu	903	482	322	330	173	384	126	52	5	126	18
43	Şərur rayonu	881	488	329	298	125	449	123	67	8	254	73
44	Gədəbəy rayonu	872	501	348	314	163	391	122	95	12	186	51
45	Babək rayonu	853	472	346	318	138	440	134	57	6	222	68
46	Tərtər rayonu	848	456	287	259	103	412	151	33	7	121	26
47	Ucar rayonu	804	447	302	301	158	334	93	76	16	143	35
48	Balakən rayonu	782	384	278	265	146	294	82	112	18	127	32
49	Neftçala rayonu	766	477	323	352	203	332	70	144	14	153	36
50	Hacıqabul rayonu	758	435	298	308	153	342	69	114	13	175	63
51	Şabran rayonu	745	374	225	240	119	309	71	63	4	153	31
52	Ağsu rayonu	743	384	224	240	101	323	69	59	8	183	46
53	Saatlı rayonu	736	383	245	241	119	303	75	71	5	171	46
54	Samux rayonu	681	323	206	224	94	291	106	20	0	53	6
55	Zəngilan rayonu	590	379	242	188	100	342	109	36	7	129	26
56	Qax rayonu	581	354	228	269	120	257	61	111	22	109	25
57	Lerik rayonu	579	321	176	217	83	268	61	66	2	135	30
58	Zərdab rayonu	557	295	200	192	87	239	79	66	8	118	26
59	Siyəzən rayonu	543	306	194	236	123	212	44	69	12	110	15
60	Yardımlı rayonu	538	290	164	210	90	230	55	55	5	102	14
61	Oğuz rayonu	503	309	197	225	109	225	64	71	14	69	10
62	Culfa rayonu	406	262	182	192	100	230	55	46	2	117	25
63	Qobustan rayonu	385	195	122	131	60	153	40	39	3	84	19
64	Ordubad rayonu	377	279	191	180	79	253	66	48	6	141	40
65	Şuşa rayonu	375	239	163	122	62	206	73	21	5	98	23
66	Daşkəsən rayonu	246	106	62	60	26	84	29	7	1	27	6
67	Şahbuz rayonu	245	160	104	114	45	152	44	17	1	66	14
68	Kəngərli rayonu	213	152	109	92	41	137	47	32	2	90	19
69	Xocalı rayonu	200	104	63	45	15	98	38	10	0	31	10
70	Xızı rayonu	195	97	63	63	37	71	17	16	1	36	8
71	Xocavənd rayonu	169	105	74	60	34	94	38	7	0	18	2
72	Sədərək rayonu	157	100	60	67	22	91	24	25	1	55	13
73	Naftalan şəhəri	125	65	44	48	23	53	20	5	0	11	1
	Cəmi	**120265**	**70267**	**49601**	**47048**	**24267**	**56820**	**17568**	**12289**	**1773**	**24051**	**5993**

Cədvəl 6.29

TAM ORTA TƏHSİL BAZASINDA DÖVLƏT VƏ ÖZƏL ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL OLAN ABİTURİYENTLƏRİN SAYI HAQQINDA MƏLUMAT (bölgələr üzrə)

№	B Ö L G Ə	Abituriyentlərin və qəbul olanların sayı		Dövlət orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı				Özəl orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı	
				ödənişsiz əsaslarla		ödənişli əsaslarla			
1	Bakı şəhəri	3306	2669	2003	607	2865	1382	2035	680
2	Sumqayıt şəhəri	546	458	369	154	472	226	266	78
3	Abşeron rayonu	490	383	303	94	433	196	310	93
4	Gəncə şəhəri	481	384	354	103	456	264	95	17
5	Şəmkir rayonu	351	301	288	92	342	194	86	15
6	Lənkəran rayonu	311	264	258	133	280	114	71	17
7	Xaçmaz rayonu	307	244	214	70	280	120	184	54
8	Tovuz rayonu	305	257	230	86	276	150	104	21
9	Cəlilabad rayonu	263	203	197	61	241	110	127	32
10	Şəki rayonu	259	224	220	104	238	110	47	10
11	Quba rayonu	258	172	170	37	232	102	148	33
12	Ağdam rayonu	247	208	172	51	238	143	60	14
13	Masallı rayonu	246	210	197	96	219	87	78	27
14	Salyan rayonu	218	186	146	60	188	89	106	37
15	Bərdə rayonu	208	190	158	61	196	119	45	10
16	Qəbələ rayonu	205	178	172	80	160	78	71	20
17	Beyləqan rayonu	200	171	140	42	191	98	82	31
18	Biləsuvar rayonu	197	166	148	57	182	89	67	20
19	Kəlbəcər rayonu	193	165	119	29	182	124	54	12
20	Füzuli rayonu	192	170	115	20	184	129	69	21
21	Mingəçevir şəhəri	191	166	158	67	171	90	36	9
22	Goranboy rayonu	190	161	154	53	174	105	24	3
23	Sabirabad rayonu	183	160	121	44	170	88	81	28
24	Astara rayonu	182	161	159	83	162	70	36	8
25	Ağcabədi rayonu	181	150	145	52	171	78	54	20
26	Göyçay rayonu	181	163	152	70	158	78	47	15
27	Ağdaş rayonu	176	159	156	71	156	81	39	7
28	Zaqatala rayonu	173	144	131	38	161	77	105	29
29	Qusar rayonu	166	130	122	38	148	61	87	31
30	Qazax rayonu	164	139	117	45	155	82	49	12
31	İmişli rayonu	160	137	96	29	142	66	97	42
32	Naxçıvan şəhəri	154	81	97	26	140	44	74	11
33	Yevlax rayonu	152	130	120	54	136	66	35	10
34	İsmayıllı rayonu	151	125	114	42	137	65	54	18
35	Kürdəmir rayonu	150	124	110	38	131	68	66	18
36	Laçın rayonu	146	118	87	19	141	86	61	13
37	Balakən rayonu	138	122	105	35	127	68	63	19
38	Tərtər rayonu	138	115	105	34	130	72	30	9

Cədvəl 6.29 (ardı)

№	B Ö L G Ə	Abituriyentlərin və qəbul olanların sayı		Dövlət orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı				Özəl orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə müsabiqədə iştirak edənlərin və qəbul olanların sayı	
				ödənişsiz əsaslarla		ödənişli əsaslarla			
39	Neftçala rayonu	137	120	101	38	124	62	59	20
40	Göygöl rayonu	132	111	99	39	130	66	25	6
41	Ağstafa rayonu	132	98	93	28	124	60	43	10
42	Şərur rayonu	131	83	56	17	114	42	97	24
43	Ucar rayonu	128	112	99	45	110	52	45	15
44	Şirvan şəhəri	122	109	88	48	108	51	39	10
45	Babək rayonu	121	77	74	21	117	42	51	14
46	Gədəbəy rayonu	118	92	91	22	107	58	48	12
47	Şamaxı rayonu	110	90	85	36	100	50	30	4
48	Hacıqabul rayonu	106	92	72	37	96	40	44	15
49	Yardımlı rayonu	106	82	84	33	97	41	43	8
50	Cəbrayıl rayonu	104	88	53	13	95	63	40	12
51	Samux rayonu	102	86	69	25	99	59	11	2
52	Ağsu rayonu	102	81	73	31	93	42	49	8
53	Şabran rayonu	102	83	62	18	90	42	54	23
54	Qax rayonu	100	87	75	27	84	44	40	16
55	Qubadlı rayonu	95	81	60	23	82	46	36	12
56	Saatlı rayonu	93	76	64	37	83	27	35	12
57	Culfa rayonu	90	51	59	17	87	25	60	9
58	Oğuz rayonu	87	69	77	40	63	27	20	2
59	Zərdab rayonu	86	73	74	22	80	38	38	13
60	Lerik rayonu	85	59	60	18	77	32	45	9
61	Siyəzən rayonu	84	72	68	21	74	33	43	18
62	Zəngilan rayonu	61	49	35	10	56	26	29	13
63	Ordubad rayonu	58	35	31	8	54	20	38	7
64	Qobustan rayonu	57	48	45	18	54	24	23	6
65	Kəngərli rayonu	47	23	25	6	46	14	33	3
66	Şahbuz rayonu	42	28	22	7	41	15	21	6
67	Sədərək rayonu	33	17	19	3	28	6	24	8
68	Daşkəsən rayonu	33	23	19	6	31	15	12	2
69	Şuşa rayonu	33	26	18	3	29	18	21	5
70	Xocalı rayonu	30	29	17	4	30	22	8	3
71	Xızı rayonu	30	27	17	6	27	13	15	8
72	Naftalan şəhəri	26	26	19	10	25	14	3	2
73	Xocavənd rayonu	23	20	21	6	23	14	8	0
	Cəmi	**14705**	**12011**	**10246**	**3618**	**13243**	**6512**	**6373**	**1881**

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ MƏZUNLARIN **TƏDRİS DİLİ** FƏNNİNDƏN
ORTA BALLARININ (%-LƏ) PAYLANMASI (9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

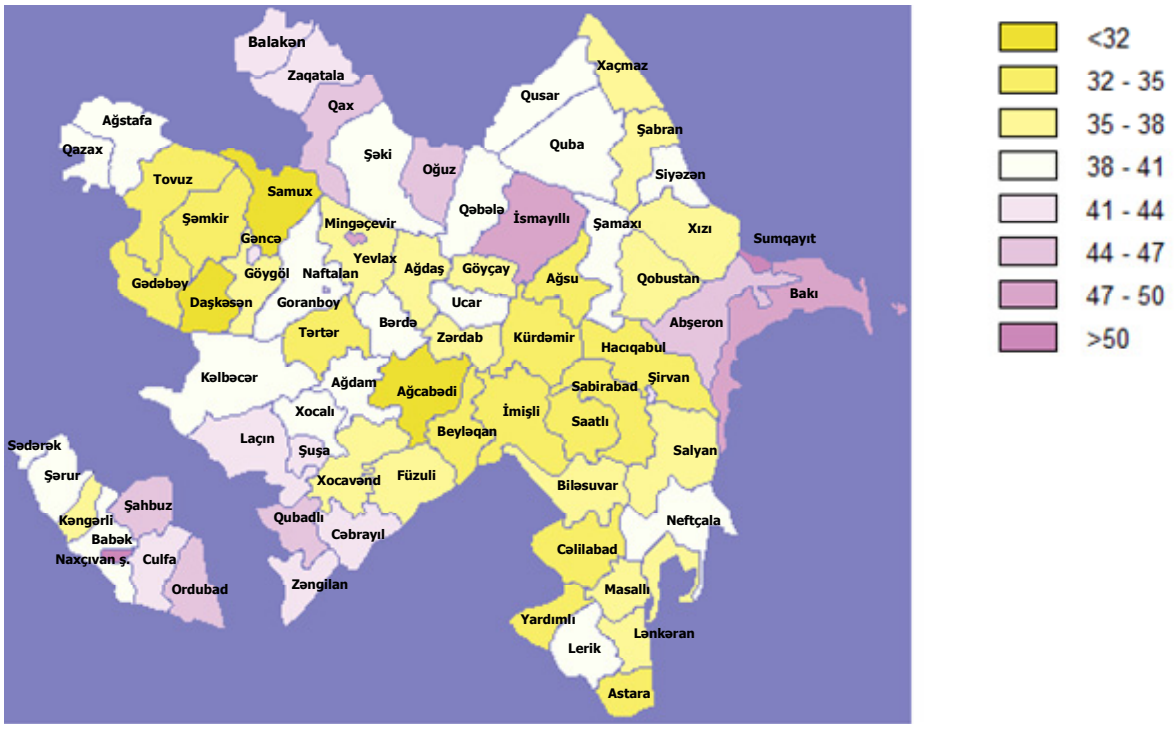

Şəkil 6.30

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ MƏZUNLARIN **RİYAZİYYAT** FƏNNİNDƏN
ORTA BALLARININ (%-LƏ) PAYLANMASI (9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

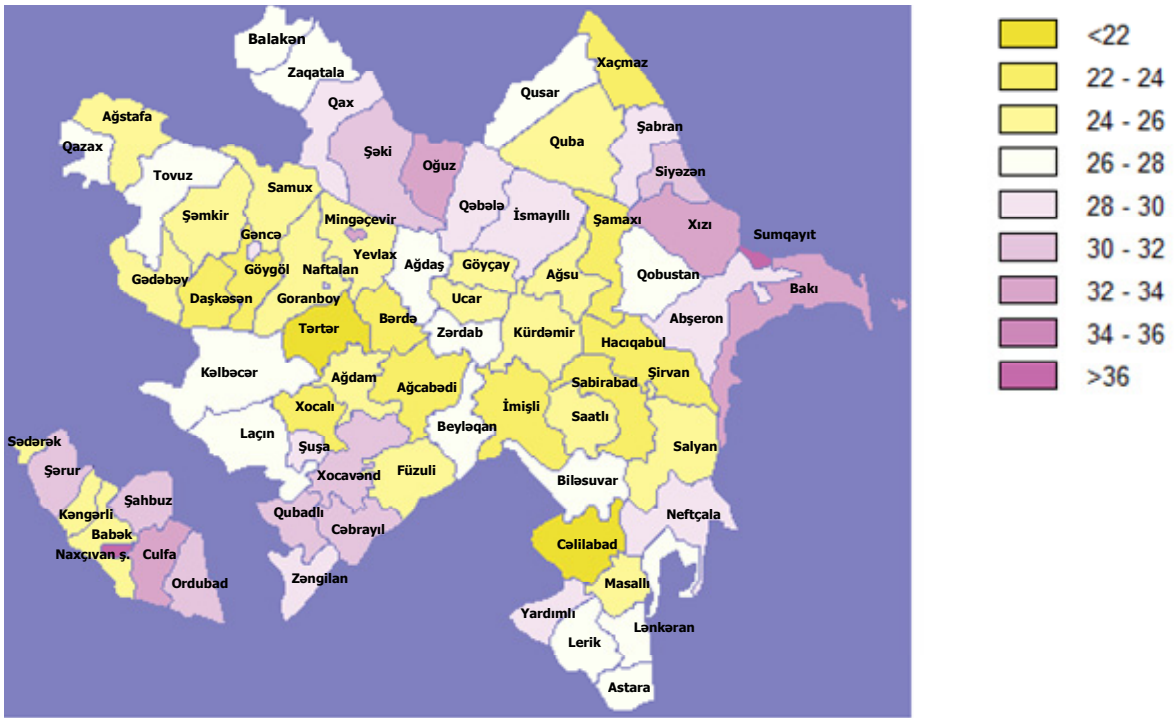

Şəkil 6.31

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ MƏZUNLARIN **İNGİLİS DİLİ** FƏNNİNDƏN
ORTA BALLARININ (%-LƏ) PAYLANMASI (9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

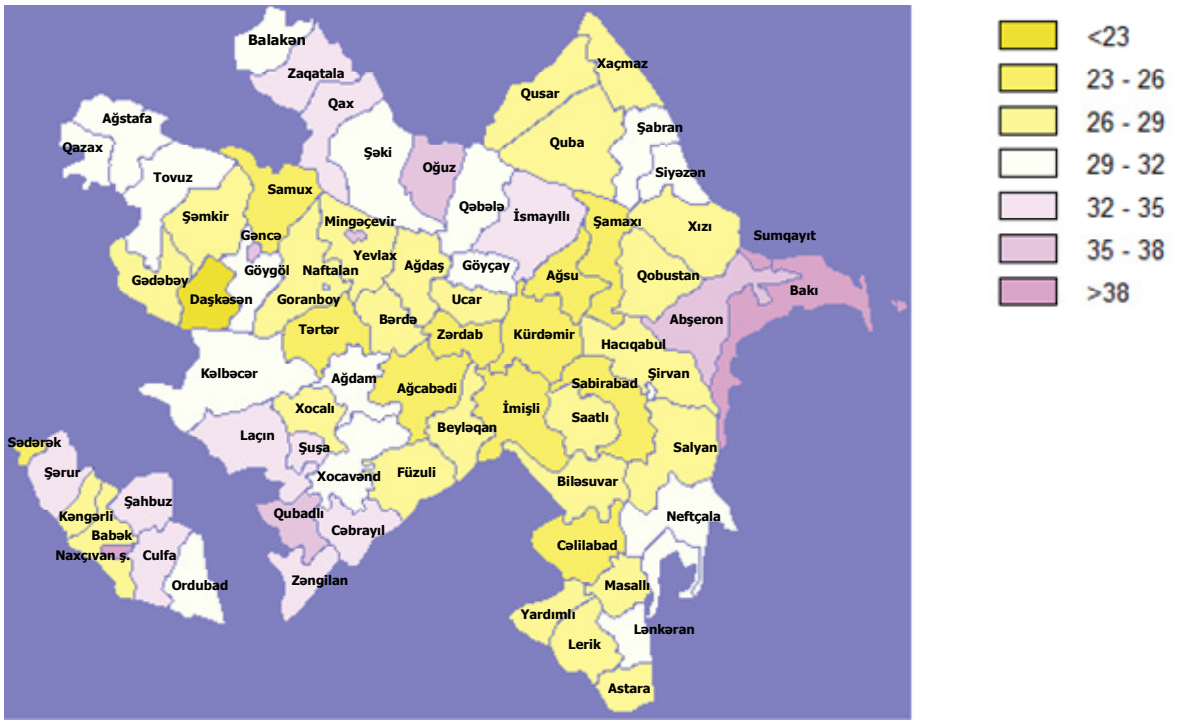

Şəkil 6.32

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ MƏZUNLARIN **ORTA BALLARININ PAYLANMASI**
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

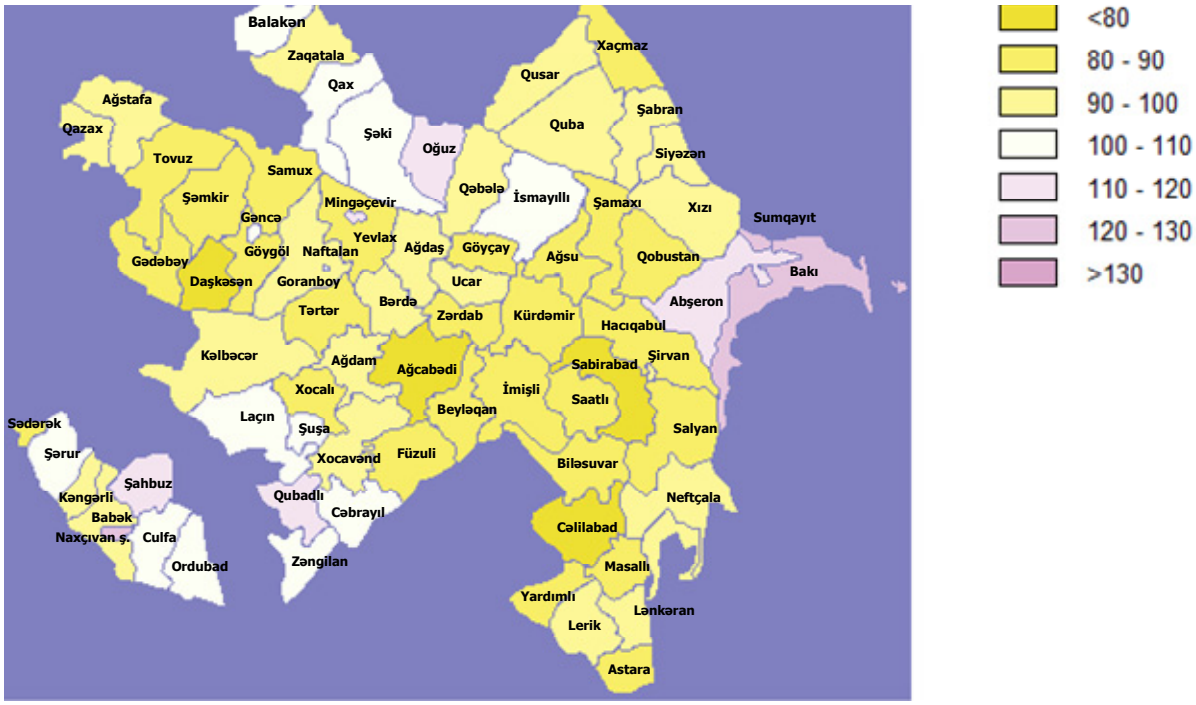

Şəkil 6.33

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ **OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN NİSBİ SAYI**
(9-cu siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

BÖLGƏ MƏZUNLARININ ÜMUMİ SAYINDA OĞLAN MƏZUNLARIN PAYI (%-LƏ)

- <50
- 50 - 52
- 52 - 54
- 54 - 56
- 56 - 58
- 58 - 60
- >60

Şəkil 6.34

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK MƏZUNUN **TƏDRİS DİLİ** FƏNNİ ÜZRƏ ORTA BALLARININ (%-LƏ) PAYLANMASI (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

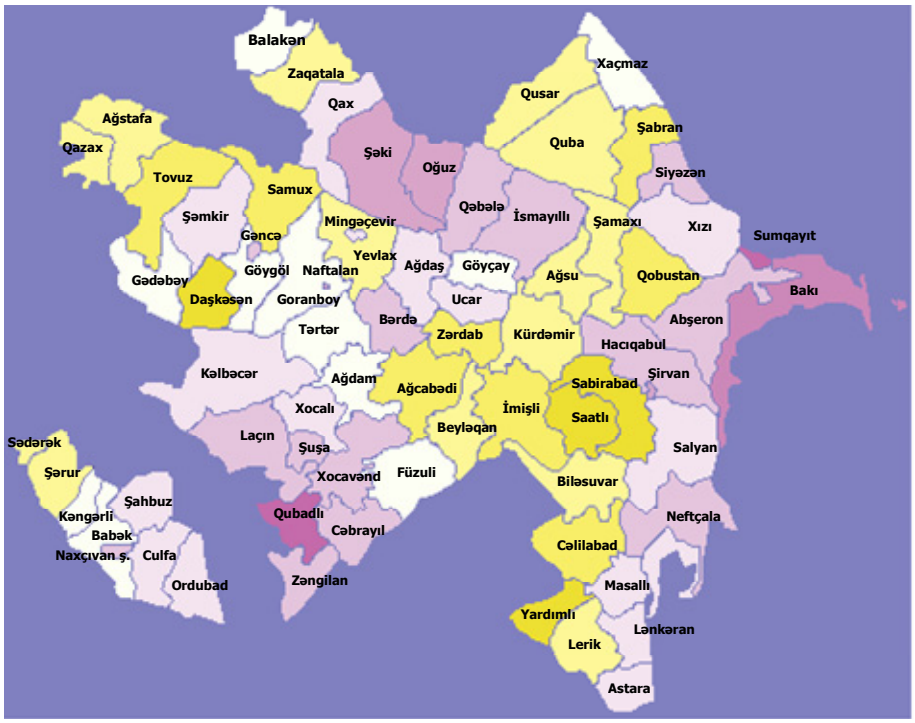

- <27
- 27 - 30
- 30 - 33
- 33 - 36
- 36 - 39
- 39 - 42
- 42 - 45
- 45 - 48
- >48

Şəkil 6.35

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK MƏZUNUN **RİYAZİYYAT** FƏNNİ ÜZRƏ
ORTA BALLARININ (%-LƏ) PAYLANMASI (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

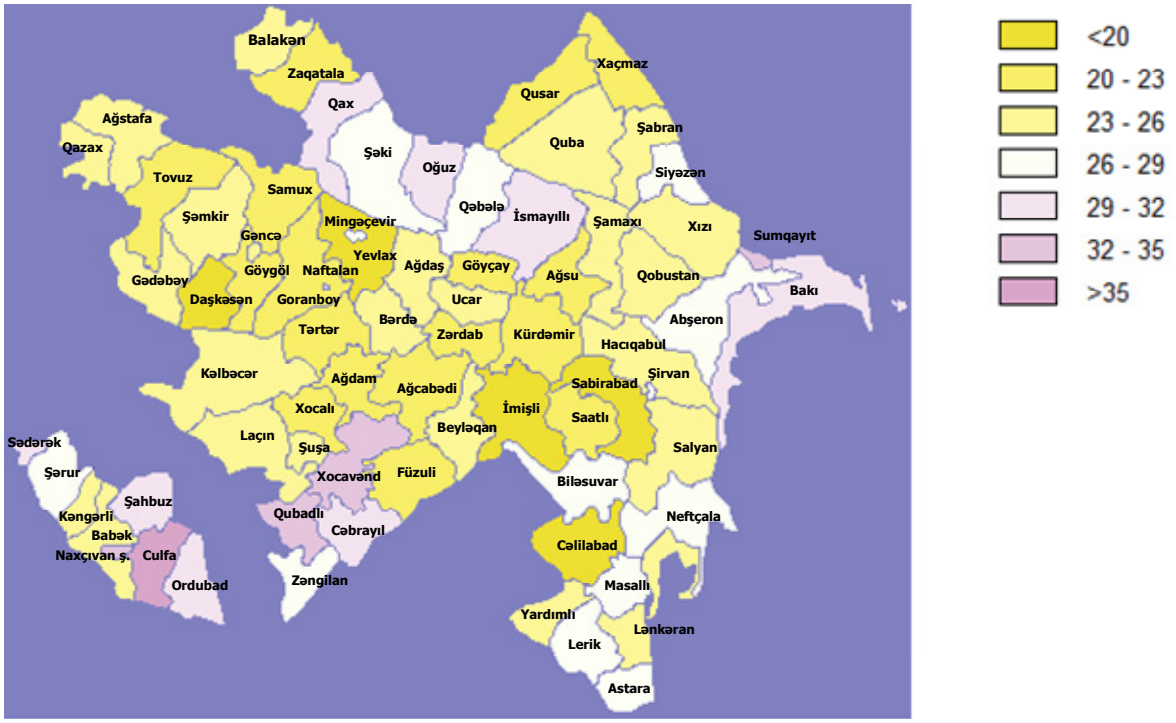

Şəkil 6.36

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ ORTASTATİSTİK MƏZUNUN **İNGİLİS DİLİ** FƏNNİ ÜZRƏ
ORTA BALLARININ (%-LƏ) PAYLANMASI (11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

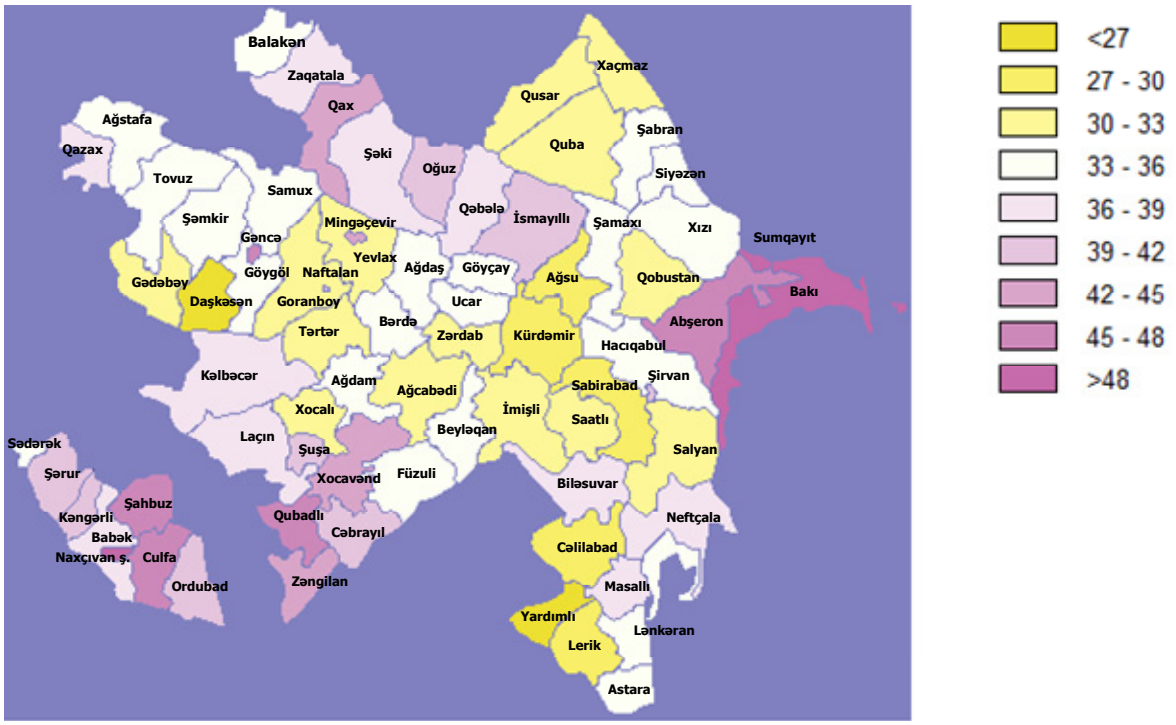

Şəkil 6.37

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ MƏZUNLARIN **ORTA BALLARININ PAYLANMASI**
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

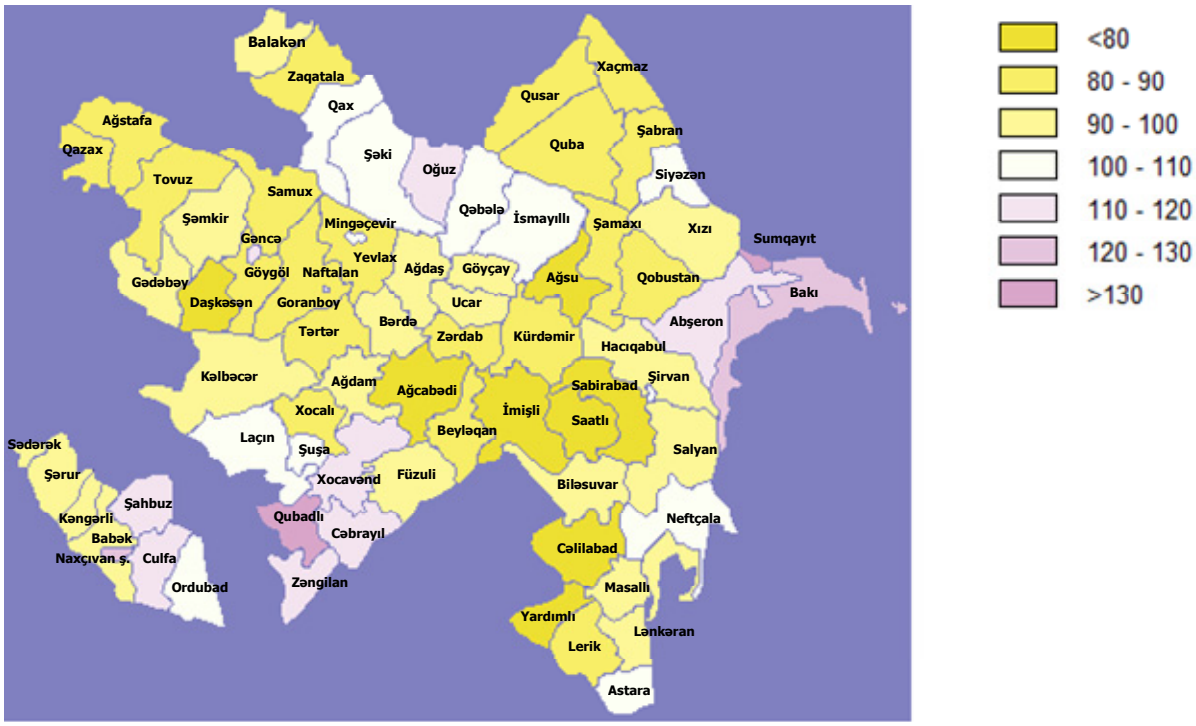

Şəkil 6.38

BÖLGƏLƏR ÜZRƏ **OĞLAN VƏ QIZ MƏZUNLARIN NİSBİ SAYI**
(11-ci siniflər üzrə buraxılış imtahanı)

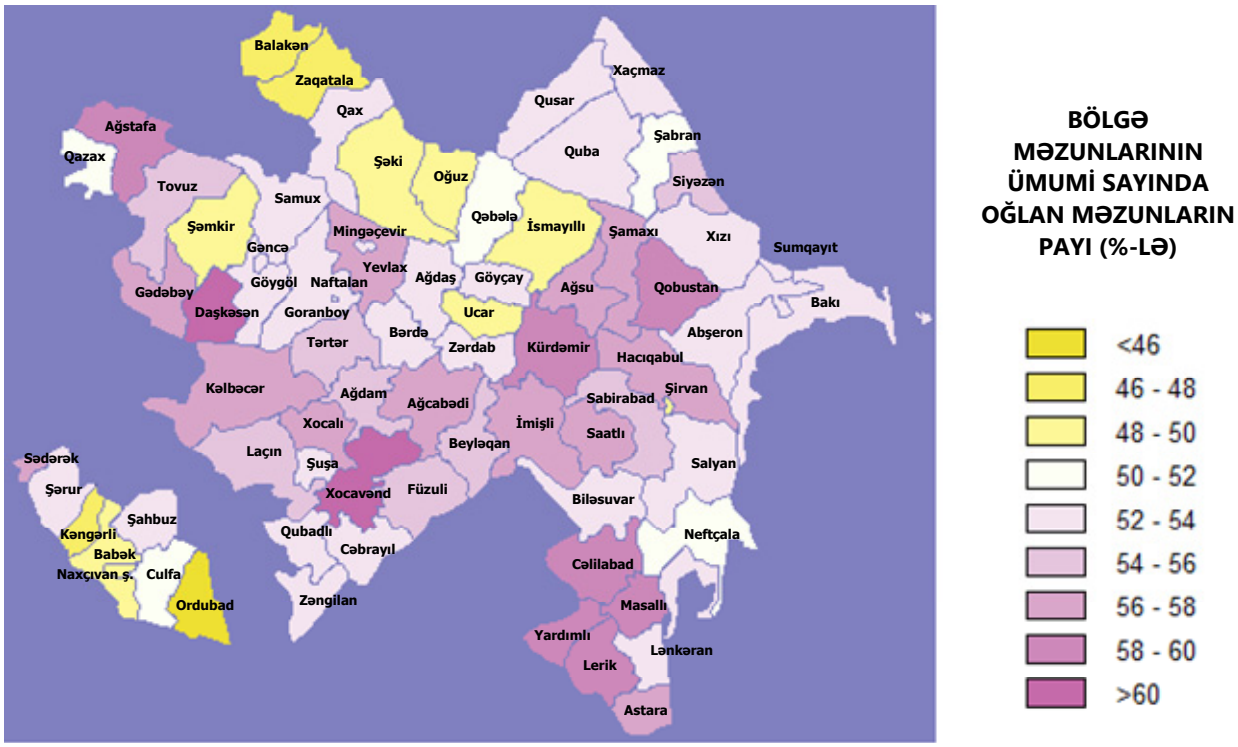

Şəkil 6.39

ƏLAVƏLƏR

Buraxılış imtahanlarında və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının II mərhələsində iştirak edən nəzarətçilərin fəaliyyəti

A.H.Bağırov, A.E.Həbibov

İmtahanların təşkili və idarə edilməsi prosesində mühüm amillərdən biri zal nəzarətçilərinin işinin səmərəli qurulmasıdır. Bu prosesə cəlb olunan şəxslərin seçimi, təyinatı, fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, nəzarətçi bazasının təkmilləşdrilməsi DİM-in müəyyən etdiyi müəyyən meyar və prinsiplərə əsaslanır. Zal nəzarətçisi cavab kartlarının (vərəqlərinin) və sual kitabçalarının düzgün paylanmasına və yığılmasına görə məsuliyyət daşıyan, imtahan prosesində obyektivliyin və şəffaflığın təminatçısı olan, imtahan verənlərin davranış qaydalarına riayət etməsinə birbaşa nəzarəti həyata keçirən şəxsdir.

Müvafiq bazanın yaradılması məqsədilə zal nəzarətçilərinin seçilməsi iki formada həyata keçirilir:

1) Zal nəzarətçilərinin təhsil müəssisələrinin təqdimatı əsasında seçilməsi. Bir neçə mərhələdən ibarət olan bu seçimdə müxtəlif qiymətləndirmə meyarları və prinsipləri əsas götürülür. Birinci mərhələdə bazaya yeni nəzarətçilərin əlavə olunması məqsədilə ümumtəhsil müəssisələri və digər təşkilatlarla iş aparılır, nəzarətçilərə aid şəxsi məlumatlar dəqiqləşdirildikdən sonra onlar xüsusi hazırlanmış internet proqramı vasitəsi ilə nəzarətçilər bazasına daxil edilir.

Növbəti mərhələ imtahanların idarə olunmasına cəlb edilməsi nəzərdə tutulan şəxslərlə təlimlərin keçirilməsidir. Təlimlərdə imtahanın texnologiyasına dair prosedur qaydalarının mənimsənilməsi üçün interaktiv üsullara, sorğu-suallara əsaslanan öyrənmə formasına, dialoqlara, izahat işinin videomaterialların müşayiəti ilə aparılmasına üstünlük verilir. Təlimlərin keçirilməsi zamanı qarşıya aşağıdakı məqsədlər qoyulur:

- *nəzarətçilərin fərdi keyfiyyətləri ilə yaxından tanış olmaq;*
- *şəxsi anket məlumatlarını dəqiqləşdirmək;*
- *onlara imtahan texnologiyalarını və imtahanın gedişi ilə bağlı prosedur qaydalarını öyrətmək;*
- *imtahan auditoriyasının – imtahan zalının idarə olunmasında professionallığın əldə olunması baxımından mühüm olan məqamları izah etmək;*
- *imtahanın gedişində rast gəlinəcək problemlərin həlli yollarını izah etmək;*
- *nəzarətçi–imtahan iştirakçısı, nəzarətçi–imtahan rəhbəri münasibətlərinin tənzimlənməsində əsas olan qaydaları onların diqqətinə çatdırmaq;*
- *xüsusi hallarda onların operativ qərar qəbuletmə qabiliyyətlərini interaktiv üsullarla – sorğu-suallarla ortaya çıxarmaq.*

Təlimlər ayrı-ayrı rayonlar (şəhərlər) üzrə 15–20 nəfərlik qruplarla real imtahan zalında həyata keçirilir. Qarşıya qoyulan məqsədə nail olunması üçün onlara imtahanın gedişi – imtahan iştirakçılarının imtahan zalına buraxılması zamanı sənədlərin yoxlanılması, öz sıra və yerlərində oturmaları, cavab kartlarının (vərəqlərinin), sual kitabçalarının paylanmasında diqqət etməli olduqları məqamlar, nəzarətçi protokolunun düzgün doldurulması, abituriyentlərin davranış qaydalarına uyğun davranması, imtahan rəhbərləri ilə koordinasiyalı fəaliyyətin qurulması və imtahan zalının idarə olunması qaydası izah olunur. Bunların yaddaşda möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə imtahanın bütün mərhələlərini özündə əks etdirən videoçarx nümayiş etdirilir. Bu mərhələdə hər bir nəzarətçinin test imtahanlarının prosedur qaydalarını nəzəri

baxımdan mənimsəmə səviyyəsi müəyyənləşdirilməklə yanaşı, onun fərdi keyfiyyətlərinin də nəzarətçi üçün tələb olunan aşağıdakı meyarlara cavab verməsi dəyərləndirilir:

- imtahan rəhbəri və imtahan iştirakçıları ilə ünsiyyət qura bilməsi;
- təmkinlilik nümayiş etdirməsi və emosional olmaması;
- fiziki imkanlarının (hərəkətlilik-dinamiklik, sağlamlıq imkanlarının məhdud olmaması və s.) nəzarətçilik fəaliyyətini yerinə yetirməsinə uyğun olması;
- auditoriyanı idarəetmə qabiliyyətinə malik olması;
- informasiyanı imtahan iştirakçılarına doğru çatdırması və təlqinetmə keyfiyyətlərinə malik olması;
- imtahan iştirakçısının imtahanda davranışı ilə bağlı xüsusi hallarda doğru qərar qəbul edə bilməsi;
- təlimati qaydalara riayət olunması, sənədləşmənin aparılması baxımından ciddilik nümayiş etdirməsi;
- imtahanın texnologiyası ilə əlaqədar meydana çıxan suallar qarşısında operativlik nümayiş etdirməsi.

Növbəti seçim mərhələsi DİM-in keçirdiyi sınaq imtahanları mərhələsini əhatə edir. Sınaq imtahanları nəzarətçilər bazasına yeni daxil edilmiş şəxslərin test imtahanlarına yararlılığı səviyyəsinin yoxlanılması baxımından xüsusilə mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu mərhələdə nəzarətçinin **yuxarıda sadalanan fərdi keyfiyyətlərə malik olub-olmaması bir daha nəzərdən keçirilir, onun qəbul və buraxılış imtahanlarına hazır olub-olmaması haqda rəy dəqiqləşdirilir.**

Sınaq imtahanları yekunlaşdıqdan sonra hansı nəzarətçilərin sınaqlara cəlb olunduğu, aldıqları qiymətlər, sınaq imtahanlarında baş vermiş xüsusi hallar ayrıca araşdırma mövzusu olur. Beləliklə, biz qəbul və buraxılış imtahanlarına hazırlığa dair kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini nəzərdən keçirmək imkanı əldə edirik.

Nəzarətçilərin seçimi mərhələlərində əsas götürülən tələblər və meyarlar nəticə etibarı ilə imtahan iştirakçılarının öz bilik səviyyəsini dolğun nümayiş etdirməsi üçün lazımi şəraitin yaradılmasına, şəffaflığın və obyektivliyin təmin olunmasına hesablanır.

2) Zal nəzarətçisinin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması.

Dövlət İmtahan Mərkəzi model, texnologiya və məzmun baxımından müxtəlif imtahanlar həyata keçirir. Bu müxtəliflik zal nəzarətçilərinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsini və peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsini zəruri edir. Zal nəzarətçisinin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması qaydaları birinci növbədə bu məqsədlərə nail olmağa xidmət edir. Digər tərəfdən, bu yolla işdə rəqabətlilik artırılaraq daha keyfiyyətli idarəetmə reallaşır, ictimaiyyətin daha geniş hissəsi imtahanlara cəlb edilərək idarəetmədə şəffaflıq təmin edilir. Zal nəzarətçisi kimi sertifikat almaq istəyənlər üçün aşağıdakı tələblər qoyulur:

- ali və ya pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə orta ixtisas təhsilli,
- tabeliyindən və mülkiyyət növündən asılı olmayaraq hər hansı bir təşkilatda hazırda işləyən (pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə bakalavr və ya subbakalavr peşə-ixtisas dərəcəsinə malik olan və ya dövlət qulluğu sertifikatı olan şəxslərdən iş yeri tələb olunmur),
- yaşı 22-45 arasında olan,
- məhkumluğu olmayan və fiziki cəhətdən sağlam olan şəxslər müraciət edə bilərlər.

Bunun üçün namizəd elektron qeydiyyatdan keçir, müsahibəyə və psixometrik testə dəvət olunur, ümumi intellekt səviyyəsi yoxlanılır, iki günlük ***imtahan prosesinin psixoloji xüsusiyyətləri və imtahanların texnologiyaları*** adlı təlimlərə cəlb edilir, imtahanların texnologiyası ilə bağlı yekun imtahandan keçir. Mərhələləri uğurla başa vuran namizədlər A və ya B kateqoriya sertifikat əldə edə bilir. Onlara, imtahanların texniki tələbləri gözlənilməklə, təyinat zamanı üstünlük verilir və stimullaşdırıcı tədbir kimi əmək haqları müəyyən çəki əmsalına vurulmaqla hesablanır.

Hər iki istiqamət üzrə seçilən nəzarətçilərlə xidməti müqavilə bağlanır.

Nəzarətçilərlə təcrübi işin yekun mərhələsi imtahanlar mərhələsidir. Hər bir imtahandan

öncə:

- nəzarətçilər bazasından əvvəlki imtahanda fəaliyyəti "qeyri-kafi" qiymətləndirilən, proqram tərəfindən və ya imtahan rəhbəri tərəfindən köçürməyə şərait yaratdığı müəyyənləşdirilən, imtahan sənədləri ilə iş və auditoriyanın idarə edilməsi ilə bağlı haqqında neqativ rəy olan, üzrsüz olaraq imtahana gəlməyən nəzarətçilər cari bazadan çıxarılır;
- sonra kompüter proqramı vasitəsi ilə təsadüfi seçim qaydasında nəzarətçilərin binalar və zallar üzrə təyinatı aparılır, vəsiqələri hazırlanır və əlaqələndiricilər vasitəsi ilə nəzarətçilərə paylanır;
- imtahana bir neçə gün qalmış hər bir rayon (şəhər) üzrə cəlb edilən nəzarətçilərlə müvafiq imtahanın idarə edilməsi və texnologiyasına dair təlimlər keçirilir;
- sağlamlıq imkanları məhdud iştirakçılara təhkim edilmiş nəzarətçilərə də ayrıca təlim keçirilir.

sonra:

- imtahanın gedişi haqqında protokol qeydləri zal nəzarətçisi bazası proqramına daxil edilir;
- imtahanın gedişi haqqında protokollar nəzərdən keçirilərək imtahana gəlməyənlərin, imtahandan xaric olunanların siyahısı hazırlanır, imtahan zamanı baş vermiş xüsusi hallar araşdırılaraq müvafiq formada protokollaşdırılır və bunlara imtahan nəticələrinin emalı zamanı etibarlı hüquqi sənəd kimi müraciət edilir.

Hər bir imtahandan sonra zal nəzarətçilərinin fəaliyyəti barədə rəy və qiymətlər bazaya daxil edilir. Bu qiymətləndirmə iki istiqamətdə aparılır:

1) İmtahan sənədləri (imtahan rəhbərinin protokolu, imtahanın gedişi haqqında protokol, aktlar və s.), imtahan rəhbərləri və DİM nümayəndələrinin rəyləri, abituriyentlərin, valideynlərin, ictimaiyyətin, müxtəlif hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarının müraciəti əsasında aparılan araşdırma və qiymətləndirmə. Bu istiqamətdə aparılan qiymətləndirmə nəticəsində:

- imtahana üzrsüz səbəbdən gəlməyən;
- imtahan zamanı imtahan rəhbərinin nəzarətçinin fəaliyyətini qiymətləndirməsinə dair rəyinə əsasən:
  - imtahan texnologiyasını və prosedur qaydalarını qeyri-qənaətbəxş səviyyədə bilən;
  - auditoriyanı idarəetmə qabiliyyəti zəif olan;
  - imtahan sənədləri ilə iş aparması lazımi səviyyədə olmayan;
  - abituriyentlər və imtahan rəhbəri ilə ünsiyyətində təlimat qaydalarını pozan.
- imtahanın gedişi haqqında protokolun doldurulmasında ciddi səhvlərə yol verən;
- zallarında köçürmə halı olan nəzarətçilər cari bazadan, araşdırma aparıldıqdan sonra isə növbəti imtahanlara cəlb olunacaq nəzarətçilər bazasından çıxarılır və ya xəbərdarlıq edilir.

İmtahan rəhbərləri bu qiymətləndirmələri apararkən "zal nəzarətçilərinin qiymətləndirmə meyarları"na uyğun hərəkət edir. Bu meyarlar imtahan rəhbərinin zal nəzarətçisini obyektiv şəkildə qiymətləndirməsinə imkan verir.

2) Birinci istiqamətdə aparılan araşdırma və qiymətləndirmədə müəyyən subyektiv yanaşmaların ortaya çıxması mümkün olduğundan ikinci istiqamətdə imtahan zalında baş verən və imtahan rəhbərlərinin diqqətindən yayınan faktiki köçürmələrin müəyyənləşdirilməsində kompüter proqramına müraciət olunur. Kontingentin tərkibi, köçürülən fənnin sayı, köçürmədə iştirak edən abituriyentlərin sayı ilə bağlı parametrlər də təhlilə daxil edilərək nəzarətçinin köçürməyə hansı dərəcədə yol verdiyi müəyyənləşdirilir. Nəzarətçilərin yol verdiyi qayda pozuntuları ağır, orta və zəif dərəcə olmaqla üç səviyyədə qiymətləndirilir.

İmtahanlar yekunlaşdırıldıqdan sonra hər iki istiqamətdə aparılan qiymətləndirmələr ümumiləşdirilir. Nəzarətçilərin növbəti imtahanlara cəlb olunmasında əsas rol oynayan yekun qiymətlər bazaya daxil edilir. Fəaliyyəti qeyri-kafi qiymətləndirilən nəzarətçilər isə müəyyən dövr üçün və ya həmişəlik olaraq bazadan çıxarılır.

Qiymətləndirmənin yekun mərhələsində yuxarıdakı parametrlərlə yanaşı, qəbul imtahanında 600-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlərin sorğu-anketlərində nəzarətçinin fəaliyyətinə verilən qiymətlərə də baxılır.

İmtahanlar yekunlaşdıqdan sonra zal nəzarətçilərinin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi və keyfiyyət göstəricilərinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı xüsusi araşdırma aparılır və hesabat-arayış hazırlanır.

Bunların nəticəsində imtahana cəlb edilmiş nəzarətçilər aşağıdakı kateqoriyalara ayrılır:

- fəaliyyəti əla qiymətləndirilənlər, o cümlədən fəxri fərmanlarla təltif olunanlar;
- fəaliyyəti yaxşı qiymətləndirilənlər;
- fəaliyyəti kafi qiymətləndirilənlər;
- fəaliyyəti qeyri-kafi hesab olunanlar, ciddi təlimat pozuntularına və köçürmə hallarına yol verənlər.

İl ərzində keçirilən müxtəlif imtahanlara, ilk növbədə fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilən nəzarətçilər cəlb olunurlar. Bu da digər nəzarətçilərin daha yaxşı fəaliyyət göstərməsini stimullaşdırır. Araşdırmanın nəticələri ilə bağlı müvafiq rayon (şəhər) təhsil sektorlarına, ümumtəhsil müəssisələrinə məktublar ünvanlanır.

İndi isə nəzarətçilərin fəaliyyəti haqqında statistik məlumatlara diqqət yetirək. 2023-cü ildə keçirilən test imtahanlarına cəlb edilməsi nəzərdə tutulan nəzarətçilər bazası 15232 nəfərdən ibarət olmuşdur. Nəzarətçilər bazası ümumi təhsil müəssisələrinin pedaqoji işçilərindən, ali təhsil müəssisələrinin, AMEA-nın müxtəlif institutlarının və bir çox dövlət orqanlarının əməkdaşlarından formalaşmışdır. Belə ki, imtahan prosesinə respublikanın 2215 ümumi təhsil müəssisəsinin, 34 AMEA institutları və ali təhsl müəssisələrinin, Dövlət İmtahan Mərkəzinin və bir neçə dövlət orqanının əməkdaşları cəlb edilmişdir. Bunlardan əlavə 63 rayon üzrə müxtəlif özəl strukturlarda işləyən və ya iş yeri olmayan, lakin ali pedaqoji təhsili olduğu üçün zal nəzarətçisi sertifikatı alaraq imtahanlara cəlb olunan şəxslər də bu bazada yer alır. Belə nəzarətçilərin ümumi sayı cari ildə 2703 nəfər (ümumi bazanın 17,7%-i) olmuşdur.

ZAL NƏZARƏTÇİLƏRI BAZASININ İŞ YERİNƏ GÖRƏ TƏRKİBİ

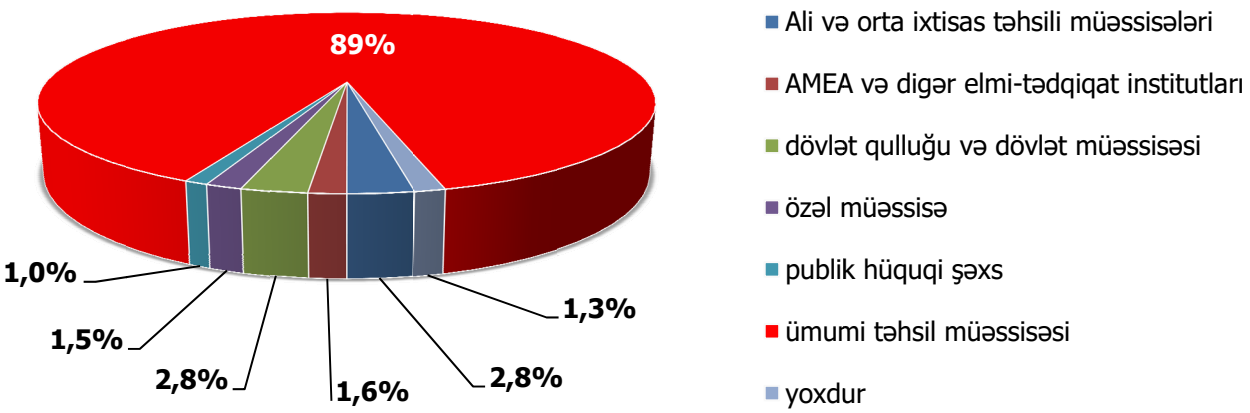

Şəkil 1.

Bu təhlildə buraxılış imtahanlarına və I-IV ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarının II mərhələsinə cəlb olunan nəzarətçilərin fəaliyyəti onların digər bütün imtahanlardakı fəaliyyətləri də nəzərə alınmaqla qiymətləndirilib.

2023-cü ildə keçirilən buraxılış imtahanlarına və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının II mərhələsinə cəlb olunmuş nəzarətçilərin rayonlar üzrə sayı ilə bağlı statistik məlumat cədvəl 1-də verilir:

Cədvəl 1

İMTAHANLARA CƏLB OLUNMUŞ NƏZARƏTÇİLƏRIN RAYONLAR ÜZRƏ FAİZİ

Rayon (şəhər, təşkilat)	İmtahanlara cəlb olunmuş nəzarətçilərin sayı	Bazada nəzarətçilərin ümumi sayı	Cəlb olunmuş nəzarətçilərin (təkrarsız) bazaya nisbəti (%-lə)
AMEA	218	239	91,2
Yasamal*	292	329	88,8
Binəqədi*	465	515	90,3
Səbail*	177	223	79,4
Xətai*	504	580	86,9
Xəzər	204	225	90,7
Nərimanov*	288	317	90,9
Suraxanı	301	348	86,5
Sabunçu	497	604	82,3
Nəsimi*	271	295	91,9
Qaradağ	123	154	79,9
Nizami*	313	354	88,4
Xocalı	3	3	100,0
Kəngərli	43	69	62,3
Naxçıvan*	264	302	87,4
Babək	128	149	85,9
Ordubad	67	87	77,0

Cədvəl 1 (ardı)

Rayon (şəhər, təşkilat)	İmtahanlara cəlb olunmuş nəzarətçilərin sayı	Bazada nəzarətçilərin ümumi sayı	Cəlb olunmuş nəzarətçilərin (təkrarsız) bazaya nisbəti (%-lə)
Sədərək	17	31	54,8
Culfa	70	97	72,2
Şərur	118	149	79,2
Şahbuz	28	36	77,8
Gəncə*	298	644	46,3
Daşkəsən	35	39	89,7
Şəmkir*	348	378	92,1
Göygöl	98	124	79,0
Samux	95	112	84,8
Gədəbəy	96	141	68,1
Qazax*	131	170	77,1
Ağstafa*	143	151	94,7
Tovuz	206	279	73,8
Sumqayıt*	536	596	89,9
Abşeron**	382	425	89,9
Xızı	20	24	83,3
Şamaxı	107	132	81,1
Qobustan	36	43	83,7
Mingəçevir*	190	202	94,1
Goranboy	148	174	85,1
Yevlax	161	201	80,1
Şəki*	316	369	85,6
Zaqatala	150	184	81,5
Balakən	120	152	78,9
Qəbələ	159	183	86,9
Qax	69	83	83,1
Oğuz	60	73	82,2
Bərdə*	297	317	93,7
Şuşa	7	9	77,8
Ağcabədi	213	244	87,3
Ağdam	66	137	48,2
Tərtər	104	125	83,2
Göyçay*	129	211	61,1
Ucar	97	120	80,8
Kürdəmir*	132	162	81,5
Zərdab	51	73	69,9
Ağdaş	103	135	76,3
İsmayıllı	100	117	85,5
Ağsu	69	87	79,3
İmişli	137	159	86,2

Cədvəl 1 (ardı)

Rayon (şəhər, təşkilat)	İmtahanlara cəlb olunmuş nəzarətçilərin sayı	Bazada nəzarətçilərin ümumi sayı	Cəlb olunmuş nəzarətçilərin (təkrarsız) bazaya nisbəti (%-lə)
Qubadlı	55	70	78,6
Füzuli	83	98	84,7
Beyləqan	117	150	78,0
Laçın	8	13	61,5
Zəngilan	17	21	81,0
Şirvan*	177	207	85,5
Hacıqabul	81	105	77,1
Sabirabad*	208	212	98,1
Biləsuvar	107	112	95,5
Neftçala	75	96	78,1
Salyan*	151	158	95,6
Saatlı	82	117	70,1
Lənkəran*	307	349	88,0
Astara	123	143	86,0
Lerik	47	60	78,3
Yardımlı	55	68	80,9
Cəlilabad*	217	230	94,3
Masallı*	181	210	86,2
Quba	209	249	83,9
Qusar	104	137	75,9
Xaçmaz*	284	290	97,9
Şabran	61	85	71,8
Siyəzən	61	68	89,7
DİM	83	103	80,6
CƏMİ	**12693**	**15232**	**83,3**

Qeyd: Adları bir ulduzla qeyd olunan rayonlarda həm cari, həm əvvəlki illərin məzunları üçün keçirilən buraxılış imtahanları ilə yanaşı, qəbul imtahanlarının II mərhələsi də keçirilmişdir. Adları iki ulduzla qeyd olunan rayonlarda həm cari, həm əvvəlki illərin məzunları üçün buraxılış imtahanları keçirilmiş, qəbul imtahanlarının II mərhələsi keçirilməmişdir. Digər rayonlarda isə yalnız cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanları keçirilmişdir.

Yuxarıdakı statistikaya əsasən deyə bilərik ki, respublika üzrə bazaya cəlb edilmiş müəllimlərdən təxminən hər 7 nəfərdən 6-sı buraxılış və qəbul imtahanlarına cəlb edilmişdir. Belə ki, bunlardan 3189 nəfəri 1 dəfə, 3759 nəfəri 2 dəfə, 1258 nəfəri 3 dəfə, 1178 nəfəri 4 dəfə, 887 nəfəri 5 dəfə, 619 nəfəri 6 dəfə, 506 nəfəri 7 dəfə, 457 nəfəri 8 dəfə, 388 nəfəri 9 dəfə, 351 nəfəri 10 dəfə, 91 nəfəri 11 dəfə, 7 nəfəri 12 dəfə cəlb edilmişdir. Yəni 12693 nəzarətçi (bazanın 83,3%-i) 42627 dəfə imtahanlara cəlb edilmişdir. Prosesə cəlb edilən nəzarətçilərin 54,7 %-i imtahanlara 1-2 dəfə cəlb edilmişdir.

Ayrılıqda götürdükdə qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsində nəzarətçi bazasının 46,1%-i, buraxılış imtahanlarında isə 71,7%-i istifadə edilmişdir.

Cari bazada zal nəzarətçisi sertifikatı almış 2703 nəzarətçidən qəbul və buraxılış imtahanlarına 2658 nəfəri (98,3%-i) 17561 dəfə (qəbul və buraxılış imtahanlarına ümumi cəlb edilmənin (42627 dəfə) 41,2%-i) cəlb edilmişdir. Ortalama hər bir sertifikatlı nəzarətçi təxminən 6,5 dəfə imtahana cəlb edilmişdir. Bu göstərici sertifikatı olmayan nəzarətçilərlə (10035 nəzarətçi 25066 dəfə, ortalama 2,5 dəfə) müqayisədə 2,6 dəfə çoxdur.

2011-ci ildən bəri nəzarətçilərin imtahanlara cəlbedilmə faizi ortalama 65-70 arasında olmuşdur. Hər bir nəzarətçinin il ərzində heç olmasa bir dəfə imtahanlara cəlb edilməsi, imtahan iştirakçılarının tək-tək əyləşdirilməsi və buraxılış imtahanlarında iştirakçı sayının əvvəlki illərə nəzərən qismən artması keçən il olduğu kimi, cari ildə də cəlbedilmə faizinin bir qədər yuxarı – 80,3%, 84,6%, 83,3% – olmasına səbəb olmuşdur.

Cədvəl 2-ə buraxılış və qəbul imtahanlarında nəzarətçilərin iştirakını əks edən rəqəmlər təqdim edilir.

Cədvəl 2

NƏZARƏTÇİLƏRIN İMTAHANLARDA İŞTİRAKI

Rayonun, təşkilatın adı	İmtahanlara cəlb edilmiş nəzarətçi sayı (nəfər,təkrarla)	İmtahanlarda iştirak etməyən nəzarətçilər		İmtahanlara üzrsüz olaraq gəlməyənlər	
		nəfər (təkrarla)	cəlb olunanların sayına nəzərən, faizlə	nəfər (təkrarla)	cəlb olunanların sayına nəzərən, faizlə
AMEA	1111	32	2,9	11	1,0
Yasamal	1230	31	2,5	23	1,9
Binəqədi	1989	83	4,2	65	3,3
Səbail	673	25	3,7	20	3,0
Xətai	2023	72	3,6	57	2,8
Xəzər	770	14	1,8	9	1,2
Nərimanov	1189	39	3,3	34	2,9
Suraxanı	1243	33	2,7	30	2,4
Sabunçu	1875	60	3,2	48	2,6
Nəsimi	1013	47	4,6	31	3,1
Qaradağ	391	9	2,3	6	1,5
Nizami	1096	31	2,8	23	2,1
Xocalı	3	0	0,0	0	0,0
Kəngərli	62	0	0,0	0	0,0
Naxçıvan	925	10	1,1	9	1,0
Babək	247	4	1,6	3	1,2
Ordubad	73	0	0,0	0	0,0
Sədərək	22	0	0,0	0	0,0
Culfa	95	0	0,0	0	0,0
Şərur	151	1	0,7	1	0,7
Şahbuz	36	0	0,0	0	0,0
Gəncə	1632	27	1,7	23	1,4
Daşkəsən	103	1	1,0	1	1,0
Şəmkir	1034	25	2,4	25	2,4
Göygöl	284	4	1,4	4	1,4
Samux	276	4	1,4	3	1,1
Gədəbəy	186	7	3,8	6	3,2
Qazax	378	3	0,8	3	0,8
Ağstafa	458	3	0,7	3	0,7
Tovuz	422	7	1,7	7	1,7
Sumqayıt	2033	64	3,1	60	3,0

Cədvəl 2 (ardı)

Rayonun, təşkilatın adı	İmtahanlara cəlb edilmiş nəzarətçi sayı (nəfər,təkrarla)	İmtahanlarda iştirak etməyən nəzarətçilər		İmtahanlara üzrsüz olaraq gəlməyənlər	
		nəfər (təkrarla)	cəlb olunanların sayına nəzərən, faizlə	nəfər (təkrarla)	cəlb olunanların sayına nəzərən, faizlə
Abşeron	1746	53	3,0	45	2,6
Xızı	30	1	3,3	1	3,3
Şamaxı	175	1	0,6	1	0,6
Qobustan	63	0	0,0	0	0,0
Mingəçevir	854	15	1,8	15	1,8
Goranboy	323	4	1,2	4	1,2
Yevlax	286	0	0,0	0	0,0
Şəki	1364	36	2,6	32	2,3
Zaqatala	297	4	1,3	4	1,3
Balakən	196	3	1,5	3	1,5
Qəbələ	321	8	2,5	6	1,9
Qax	117	1	0,9	1	0,9
Oğuz	114	0	0,0	0	0,0
Bərdə	1219	16	1,3	15	1,2
Şuşa	35	0	0,0	0	0,0
Ağcabədi	411	6	1,5	5	1,2
Ağdam	134	4	3,0	4	3,0
Tərtər	210	5	2,4	5	2,4
Göyçay	582	10	1,7	9	1,5
Ucar	236	1	0,4	1	0,4
Kürdəmir	533	17	3,2	16	3,0
Zərdab	84	2	2,4	1	1,2
Ağdaş	233	0	0,0	0	0,0
İsmayıllı	203	4	2,0	4	2,0
Ağsu	139	1	0,7	1	0,7
İmişli	256	5	2,0	5	2,0
Qubadlı	144	2	1,4	1	0,7
Füzuli	151	5	3,3	4	2,6
Beyləqan	256	11	4,3	10	3,9
Laçın	17	0	0,0	0	0,0
Zəngilan	62	2	3,2	1	1,6
Şirvan	674	12	1,8	11	1,6
Hacıqabul	195	2	1,0	2	1,0
Sabirabad	962	23	2,4	23	2,4
Biləsuvar	215	2	0,9	2	0,9
Neftçala	186	9	4,8	9	4,8
Salyan	563	4	0,7	4	0,7
Saatlı	220	9	4,1	8	3,6

Cədvəl 2 (ardı)

Rayonun, təşkilatın adı	İmtahanlara cəlb edilmiş nəzarətçi sayı (nəfər,təkrarla)	İmtahanlarda iştirak etməyən nəzarətçilər		İmtahanlara üzrsüz olaraq gəlməyənlər	
		nəfər (təkrarla)	cəlb olunanların sayına nəzərən, faizlə	nəfər (təkrarla)	cəlb olunanların sayına nəzərən, faizlə
Lənkəran	1320	16	1,2	16	1,2
Astara	269	7	2,6	6	2,2
Lerik	139	3	2,2	3	2,2
Yardımlı	112	3	2,7	2	1,8
Cəlilabad	866	29	3,3	27	3,1
Masallı	445	16	3,6	14	3,1
Quba	595	23	3,9	20	3,4
Qusar	221	6	2,7	6	2,7
Xaçmaz	1256	39	3,1	32	2,5
Şabran	104	2	1,9	2	1,9
Siyəzən	80	2	2,5	2	2,5
DIM	391	16	4,1	11	2,8
Ümumi	**42627**	**1076**	**2,5**	**899**	**2,1**

Cədvəldən göründüyü kimi, qəbul və buraxılış imtahanlarında 1076 nəfər (cəlb olunanların 2,5%-i) iştirak etməmişdir. Onlardan 899 nəfəri (cəlb olunanların 2.1%-i) üzürsüz səbəbdən imtahanda iştirak etməyənlərdir. Yalnız qəbul imtahanlarının II mərhələsi üçün bu göstəricilər uyğun olaraq 3,7% və 3%-dir, yalnız buraxılış imtahanları üçün isə uyğun olaraq 1,9% və 1,6%-dir.

Cari ildə imtahanlara cəlb olunduğu halda iştirak etməyənlərin faizi Binəqədi, Nəsimi, Səbail, Xətai, Gədəbəy, Beyləqan, Neftçala, Saatlı, Masallı və Quba rayonları üzrə daha yüksək olmuşdur. Belə ki, bu rayonlar üzrə imtahanda iştirak etməyənlərin faizi respublika üzrə orta göstəricidən (2,5%) təxminən 1,5-1,9 dəfə yüksəkdir.

İmtahan rəhbərləri zal nəzarətçilərinin imtahanın texnologiyasını mənimsəmə səviyyələrini (imtahan iştirakçılarının imtahan zalına buraxılması zamanı sənədlərin yoxlanılması, sıra və yerlərində oturmaları, cavab kartlarının və sual kitabçalarının paylanması qaydası, imtahan sənədləri ilə iş və s.) və imtahan zalını idarəetmə bacarığını (imtahan iştirakçılarının davranış qaydalarına əməl etmələrinə nəzarət edilməsi, köçürmə hallarına şərait yaratmaması, sakitliyin təmin olunması və s.) nəzərə alaraq onların fəaliyyətini qiymətləndirmişdir (cədvəl 3). İmtahan rəhbərləri bu qiymətləndirmələri apararkən "zal nəzarətçilərinin qiymətləndirmə meyarları"nı əsas götürürlər.

Cədvəl 3

İMTAHAN RƏHBƏRLƏRİNİN NƏZARƏTÇİLƏRİN İŞİNİ QİYMƏTLƏNDİRMƏSİNƏ DAİR MƏLUMAT

Rayonun (şəhərin, təşkilatın) adı	İmtahanlara cəlb edilən nəzarətçilərin sayı (təkrarla)	Qeyri-kafi [2;2.5)		Kafi [2.5;3.5)		Yaxşı [3.5;4.5)		Əla [4.5;5]		Qiymət yazılmayan	
		Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%
AMEA	1079	0	0	3	0,3	28	2,6	1003	93,0	45	4,2
Yasamal	1199	1	0,1	2	0,2	42	3,5	1106	92,2	48	4,0
Binəqədi	1906	0	0,0	4	0,2	74	3,9	1784	93,6	44	2,3
Səbail	648	0	0,0	2	0,3	19	2,9	608	93,8	19	2,9
Xətai	1951	0	0,0	7	0,4	40	2,1	1847	94,7	57	2,9
Xəzər	756	0	0,0	1	0,1	19	2,5	705	93,3	31	4,1

Cədvəl 3 (ardı)

Rayonun (şəhərin, təşkilatın) adı	İmtahanlara cəlb edilən nəzarətçilərin sayı (təkrarla)	Qeyri-kafi [2;2.5)		Kafi [2.5;3.5)		Yaxşı [3.5;4.5)		Əla [4.5;5]		Qiymət yazılmayan	
		Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%
Nərimanov	1150	0	0,0	1	0,1	46	4,0	1077	93,7	26	2,3
Suraxanı	1210	0	0,0	2	0,2	32	2,6	1135	93,8	41	3,4
Sabunçu	1815	0	0,0	3	0,2	54	3,0	1706	94,0	52	2,9
Nəsimi	966	0	0,0	3	0,3	40	4,1	897	92,9	26	2,7
Qaradağ	382	0	0,0	0	0,0	17	4,5	352	92,1	13	3,4
Nizami	1065	0	0,0	5	0,5	29	2,7	995	93,4	36	3,4
Xocalı	3	0	0,0	0	0,0	2	66,7	1	33,3	0	0,0
Kəngərli	62	0	0,0	0	0,0	7	11,3	54	87,1	1	1,6
Naxçıvan	915	1	0,1	7	0,8	149	16,3	741	81,0	17	1,9
Babək	243	0	0,0	5	2,1	53	21,8	181	74,5	4	1,6
Ordubad	73	0	0,0	2	2,7	16	21,9	53	72,6	2	2,7
Sədərək	22	0	0,0	3	13,6	13	59,1	5	22,7	1	4,5
Culfa	95	0	0,0	5	5,3	17	17,9	70	73,7	3	3,2
Şərur	150	1	0,7	14	9,3	61	40,7	68	45,3	6	4,0
Şahbuz	36	0	0,0	0	0,0	8	22,2	26	72,2	2	5,6
Gəncə	1605	0	0,0	3	0,2	57	3,6	1528	95,2	17	1,1
Daşkəsən	102	0	0,0	4	3,9	7	6,9	89	87,3	2	2,0
Şəmkir	1009	3	0,3	15	1,5	183	18,1	784	77,7	24	2,4
Göygöl	280	0	0,0	2	0,7	21	7,5	240	85,7	17	6,1
Samux	272	0	0,0	3	1,1	26	9,6	229	84,2	14	5,1
Gədəbəy	179	0	0,0	7	3,9	37	20,7	126	70,4	9	5,0
Qazax	375	0	0,0	11	2,9	81	21,6	275	73,3	8	2,1
Ağstafa	455	1	0,2	16	3,5	59	13,0	374	82,2	5	1,1
Tovuz	415	1	0,2	9	2,2	66	15,9	320	77,1	19	4,6
Sumqayıt	1969	1	0,1	3	0,2	42	2,1	1859	94,4	64	3,3
Abşeron	1693	0	0,0	0	0,0	79	4,7	1563	92,3	51	3,0
Xızı	29	0	0,0	3	10,3	3	10,3	19	65,5	4	13,8
Şamaxı	174	1	0,6	8	4,6	10	5,7	145	83,3	10	5,7
Qobustan	63	0	0,0	2	3,2	2	3,2	50	79,4	9	14,3
Mingəçevir	839	0	0,0	2	0,2	59	7,0	760	90,6	18	2,1
Goranboy	319	1	0,3	9	2,8	47	14,7	232	72,7	30	9,4
Yevlax	286	0	0,0	3	1,0	47	16,4	225	78,7	11	3,8
Şəki	1328	0	0,0	2	0,2	31	2,3	1282	96,5	13	1,0
Zaqatala	293	1	0,3	2	0,7	27	9,2	241	82,3	22	7,5
Balakən	193	0	0,0	1	0,5	28	14,5	151	78,2	13	6,7
Qəbələ	313	1	0,3	2	0,6	23	7,3	271	86,6	16	5,1
Qax	116	0	0,0	0	0,0	8	6,9	99	85,3	9	7,8
Oğuz	114	0	0,0	1	0,9	21	18,4	87	76,3	5	4,4
Bərdə	1203	1	0,1	2	0,2	100	8,3	1084	90,1	16	1,3
Şuşa	35	0	0,0	0	0,0	3	8,6	31	88,6	1	2,9

Cədvəl 3 (ardı)

Rayonun (şəhərin, təşkilatın) adı	İmtahanlara cəlb edilən nəzarətçilərin sayı (təkrarla)	Qeyri-kafi [2;2.5)		Kafi [2.5;3.5)		Yaxşı [3.5;4.5)		Əla [4.5;5]		Qiymət yazılmayan	
		Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%	Nəfər	%
Ağcabədi	405	0	0,0	4	1,0	58	14,3	318	78,5	25	6,2
Ağdam	130	0	0,0	2	1,5	19	14,6	102	78,5	7	5,4
Tərtər	205	1	0,5	5	2,4	31	15,1	160	78,0	8	3,9
Göyçay	572	0	0,0	2	0,3	16	2,8	544	95,1	9	1,6
Ucar	235	0	0,0	0	0,0	29	12,3	186	79,1	20	8,5
Kürdəmir	516	0	0,0	8	1,6	85	16,5	413	80,0	10	1,9
Zərdab	82	0	0,0	0	0,0	4	4,9	78	95,1	0	0,0
Ağdaş	233	0	0,0	7	3,0	19	8,2	202	86,7	5	2,1
İsmayıllı	199	0	0,0	3	1,5	20	10,1	165	82,9	11	5,5
Ağsu	138	2	1,4	3	2,2	24	17,4	100	72,5	9	6,5
İmişli	251	0	0,0	5	2,0	57	22,7	175	69,7	14	5,6
Qubadlı	142	0	0,0	0	0,0	6	4,2	131	92,3	5	3,5
Füzuli	146	0	0,0	5	3,4	18	12,3	114	78,1	9	6,2
Beyləqan	245	0	0,0	11	4,5	50	20,4	164	66,9	20	8,2
Laçın	17	0	0,0	0	0,0	2	11,8	15	88,2	0	0,0
Zəngilan	60	0	0,0	0	0,0	1	1,7	58	96,7	1	1,7
Şirvan	662	0	0,0	1	0,2	57	8,6	598	90,3	6	0,9
Hacıqabul	193	0	0,0	3	1,6	35	18,1	148	76,7	7	3,6
Sabirabad	939	0	0,0	11	1,2	135	14,4	764	81,4	29	3,1
Biləsuvar	213	0	0,0	4	1,9	30	14,1	165	77,5	14	6,6
Neftçala	177	0	0,0	2	1,1	20	11,3	146	82,5	9	5,1
Salyan	559	1	0,2	4	0,7	80	14,3	467	83,5	7	1,3
Saatlı	211	0	0,0	5	2,4	27	12,8	163	77,3	16	7,6
Lənkəran	1304	1	0,1	7	0,5	160	12,3	1116	85,6	20	1,5
Astara	262	0	0,0	5	1,9	63	24,0	185	70,6	9	3,4
Lerik	136	0	0,0	1	0,7	17	12,5	98	72,1	20	14,7
Yardımlı	109	0	0,0	5	4,6	30	27,5	62	56,9	12	11,0
Cəlilabad	837	0	0,0	19	2,3	206	24,6	597	71,3	15	1,8
Masallı	429	0	0,0	4	0,9	86	20,0	327	76,2	12	2,8
Quba	572	1	0,2	1	0,2	39	6,8	493	86,2	38	6,6
Qusar	215	0	0,0	0	0,0	15	7,0	194	90,2	6	2,8
Xaçmaz	1217	3	0,2	6	0,5	104	8,5	1088	89,4	16	1,3
Şabran	102	0	0,0	0	0,0	16	15,7	81	79,4	5	4,9
Siyəzən	78	0	0,0	4	5,1	11	14,1	61	78,2	2	2,6
DIM	375	0	0,0	1	0,3	10	2,7	358	95,5	6	1,6
CƏMİ	**41551**	**23**	0,1	**317**	0,8	**3413**	8,2	**36514**	87,8	**1283***	3,1

* İmtahanda iştirak edən 41551 nəfərdən 1283-nə qiymət verilməmişdir. Bunlardan 984 nəfəri ehtiyat nəzarətçi olmuş, 299-nun isə zalda olduqları halda, fəaliyyətləri qiymətləndirilməmişdir.

2015–2023-cü illərdə buraxılış və qəbul imtahanlarında nəzarətçilərin qiymətləndirmə meyarları üzrə paylanması aşağıdakı diaqramda təqdim edilmişdir:

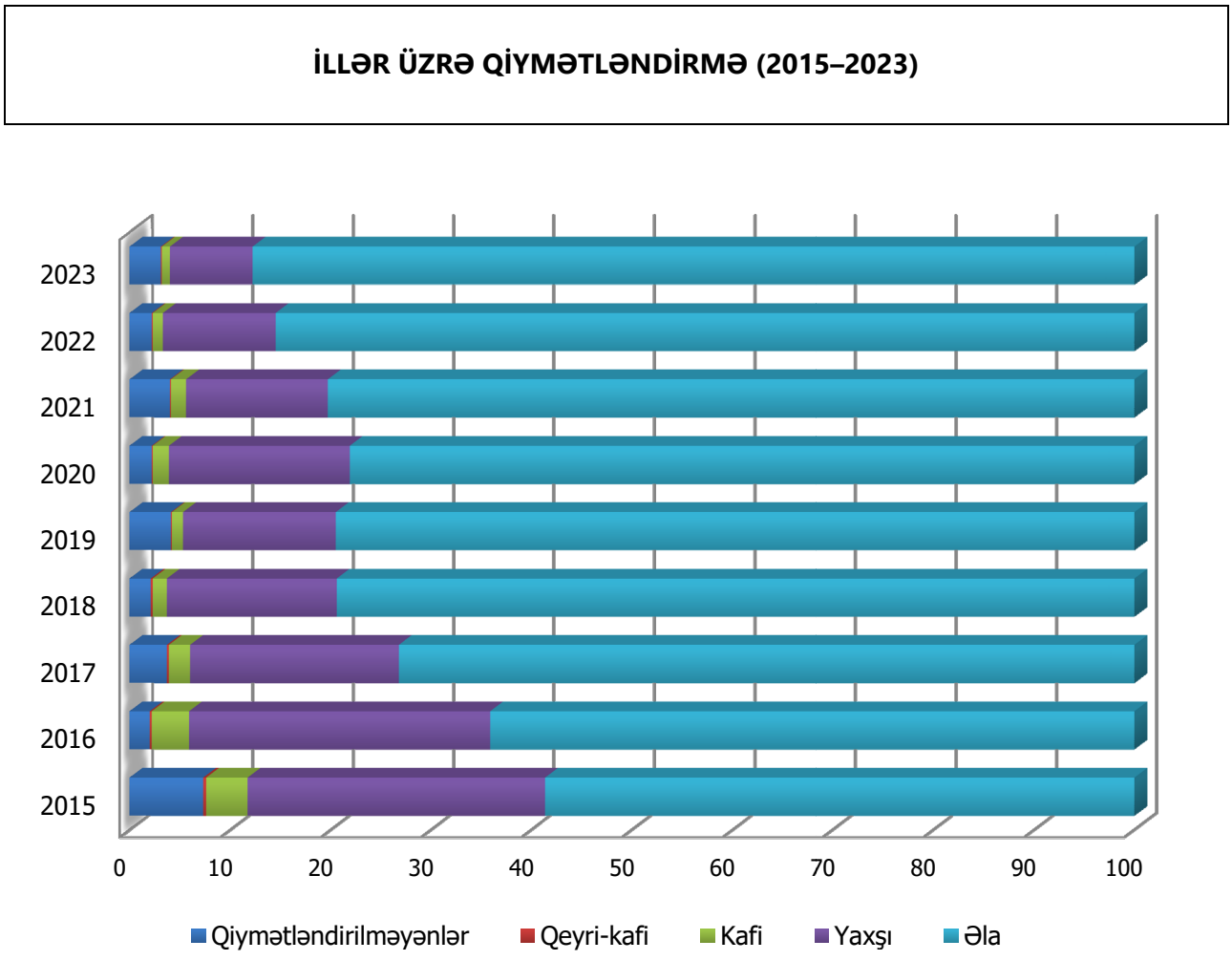

Şəkil 2

Diaqramdan göründüyü kimi, 2020-ci il istisna olmaqla fəaliyyəti "əla" qiymətləndirilənlərin faizi getdikcə artmış, fəaliyyəti "qeyri-kafi" və "kafi" qiymətləndirilənlərin faizi ya sabit qalmış, ya da, əsasən, azalmışdır. 2020-ci ildə fəaliyyəti əla qiymətləndirilənlərin sayının azalmasının, "kafi" və "qeyri-kafi" qiymətləndirilənlərin sayının isə artmasının əsas səbəbi qəbul imtahanlarının yeni imtahan mərkəzlərində qəbul imtahanları təcrübəsi az olan müəllimlərlə keçirilməsidir. Digər illərdə fəaliyyəti "əla" qiymətləndirilən nəzarətçilərin sayının artmasını qəbul imtahanları üçün nəzarətçi bazasının ən yaxşılarının seçilməsinə imkan verəcək şəkildə geniş olması, nəzarətçilər və imtahan rəhbərləri ilə təlimlərin kiçik qruplar şəklində təşkil edilərək interaktiv üsullarla aparılması, zal nəzarətçi işinin yaxşılaşdırılması üçün stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi (mükafatlandırma, təltif, fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilənlər barədə işlədikləri müəssisələrin məlumatlandırılması) və "zal nəzarətçisi sertifikatı" alan nəzarətçilərin imtahanlarda öncəlikli iştirakının təmin edilməsi kimi faktorlarla izah etmək olar.

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının II mərhələsində imtahanda iştirak edən nəzarətçilər bazasının fənlər üzrə ümumi tərkibi ilə (şəkil 2) qayda pozuntusuna yol verən nəzarətçilərin fənlər üzrə tərkibi (şəkil 3) müqayisə edilərək cari ildəki qəbul imtahanlarında hansı ixtisas müəllimlərinin yol verilən qayda pozuntularında daha çox paya malik olması aşkarlanmışdır.

QƏBUL İMTAHANLARINDA İŞTİRAK EDƏN NƏZARƏTÇİLƏRİN İXTİSAS FƏNLƏRİ ÜZRƏ PAYLANMASI (FAİZLƏ)

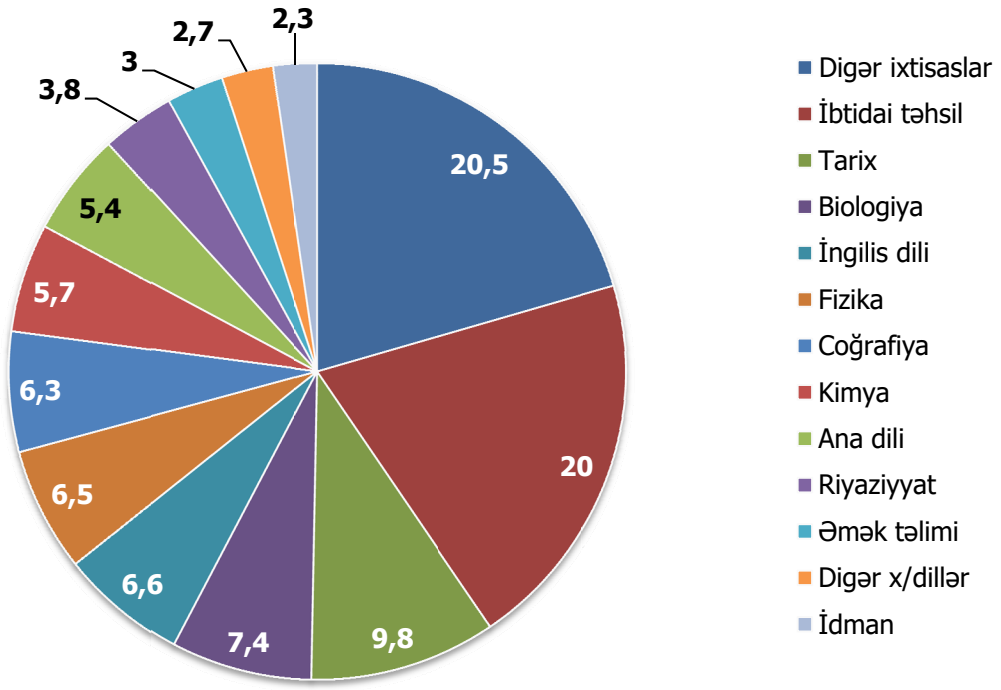

Şəkil 3

QƏBUL İMTAHANLARINDA NƏZARƏTÇİLƏRİN QAYDA POZUNTUSUNA YOLVERMƏ FAİZİ (İXTİSASLAR ÜZRƏ)

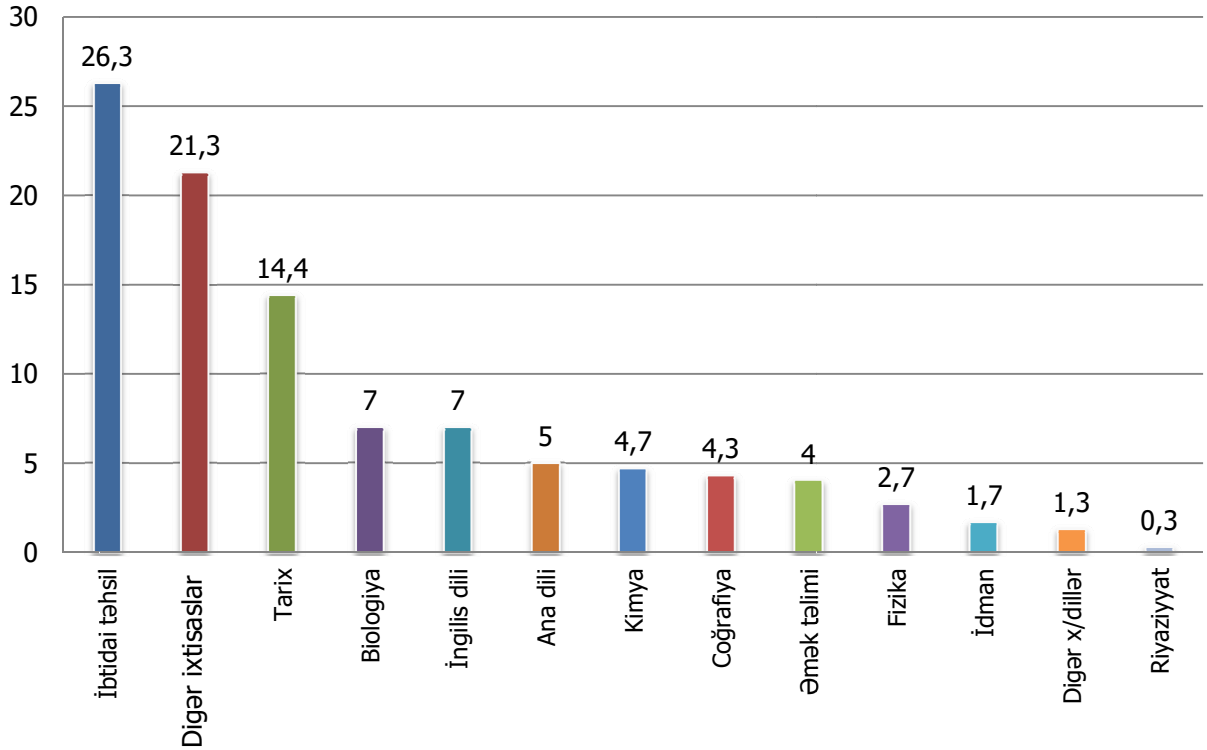

Şəkil 4

Cari ildə qəbul imtahanlarında qayda pozuntusuna yol verənlərin 26,3%-i ibtidai təhsil, 21,3%-i digər ixtisaslar, 14,4%-i isə tarix ixtisasına sahib nəzarətçilərdir. 2022-ci ildə qəbul imtahanlarında qayda pozuntusuna yol verənlərin 33,7%-i ibtidai təhsil, 12,1%-i digər ixtisaslar, 10,7%-i isə tarix ixtisasına sahib nəzarətçilər idi. 2021-ci ildə qayda pozuntusuna yol verənlərin 32%-i ibtidai təhsil, 12,2%-i tarix, 12,2%-i isə ingilis dili ixtisasına malik nəzarətçilər idi. 2020-ci ildə qayda pozuntusuna yol verənlərin 34,5%-i ibtidai təhsil, 14%-i tarix müəllimləri idi. 2019-cu ildə isə belə hallara yol verənlərin 20,9%-i ibtidai təhsil, 14,9%-i ingilis dili, 12,3%-i tarix müəllimləri olmuşdur.

2010–2019-ci illərdə qəbul imtahanlarında iştirak edən ana dili və ədəbiyyat müəllimlərinin sayının nəzarətçilərin ümumi sayının kiçik bir hissəsini (2010-cu ildə 9,8%, 2011-ci ildə 12,2%, 2012-ci ildə 14,8%, 2013-cü ildə 17,4%, 2014-cü ildə 14,6%, 2015-ci ildə 16,3%, 2016-cı ildə 12,9%, 2017-ci ildə 10,7%, 2018-ci ildə 11,3%, 2019-cu ildə 8,5%) təşkil etməsinə baxmayaraq, yol verilən qayda pozuntularının böyük bir hissəsi (uyğun olaraq 2010-cu ildə 18,4%, 2011-ci ildə 24,2%, 2012-ci ildə 16,1%, 2013-cü ildə 33,6%, 2014-cü ildə 25,1%, 2015-ci ildə 27,7%, 2016-cı ildə 20,6%, 2017-ci ildə 17,7% , 2018-ci ildə 12,7%, 2019-cu ildə 9,8%) onların payına düşürdü. Aradakı fərqin ilbəil azalması bazaya yeni ana dili və ədəbiyyat müəllimlərinini cəlb edilməməsi və fəaliyyəti qeyri-qənaətbəxş hesab edilənlərin bazadan çıxarılması ilə əlaqədar olmuşdur. Nəhayət, 2020-ci ildə ana dili və ədəbiyyat müəllimləri ilə bağlı bu tendensiya sona çatdı. Belə ki, bu göstəricilər 2020-ci ildə uyğun olaraq 4,7% və 2,8% , 2021-ci ildə 6,4% və 3,8%, 2022-də 6,1% və 3,3%, cari ildə isə 5,4% və 5% olmuşdur.

Bu nəticələrə əsasən demək olar ki, riyaziyyat, fizika, biologiya və coğrafiya müəllimləri imtahan zallarını daha yaxşı idarə edirlər. İdman müəllimlərinin son illərdəki nəticələrinin yaxşılaşmasını da bazaya bu ixtisas üzrə yeni nəzarətçilərin cəlb edilməməsi və cari bazada ən bacarıqlıların qalması ilə izah etmək olar.

Buraxılış və qəbul imtahanlarında nəzarətçilər tərəfindən qayda pozuntusu hallarının bölgələr üzrə paylanması cədvəl 4-də təqdim edilir.

Cədvəl 4

QAYDA POZUNTUSU HALLARININ BÖLGƏLƏR ÜZRƏ PAYLANMASI

Rayonun (şəhərin,təşkilatın) adı	Qəbul imtahanlarında			Buraxılış imtahanlarında		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
AMEA	449	4	0,9	630	3	0,5
Yasamal	522	12	2,3	677	2	0,3
Binəqədi	899	11	1,2	1007	3	0,3
Səbail	300	2	0,7	348	2	0,6
Xətai	611	2	0,3	1340	5	0,4
Xəzər	253	0	0,0	503	3	0,6
Nərimanov	594	7	1,2	556	2	0,4
Suraxanı	409	2	0,5	801	4	0,5
Sabunçu	665	6	0,9	1150	4	0,3
Nəsimi	485	7	1,4	481	1	0,2
Qaradağ	165	2	1,2	217	3	1,4
Nizami	418	10	2,4	647	1	0,2
Xocalı	0	0	0	3	0	0,0
Kəngərli	7	0	0,0	55	0	0,0
Naxçıvan	504	12	2,4	411	1	0,2
Babək	58	4	6,9	185	1	0,5

Cədvəl 4 (ardı)

Rayonun (şəhərin,təşkilatın) adı	Qəbul imtahanlarında			Buraxılış imtahanlarında		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
Ordubad	0	0	0	73	2	2,7
Sədərək	0	0	0	22	0	0,0
Culfa	2	0	0,0	93	2	2,2
Şərur	0	0	0	150	9	6,0
Şahbuz	2	0	0,0	34	1	2,9
Gəncə	728	7	1,0	877	3	0,3
Daşkəsən	34	1	2,9	68	0	0,0
Şəmkir	368	32	8,7	641	9	1,4
Göygöl	73	1	1,4	207	2	1,0
Samux	89	1	1,1	183	6	3,3
Gədəbəy	4	0	0,0	175	1	0,6
Qazax	104	10	9,6	271	6	2,2
Ağstafa	302	20	6,6	153	6	3,9
Tovuz	47	1	2,1	368	3	0,8
Sumqayıt	753	6	0,8	1216	6	0,5
Abşeron	659	4	0,6	1034	7	0,7
Xızı	2	0	0,0	27	2	7,4
Şamaxı	0	0	0	174	6	3,4
Qobustan	0	0	0	63	0	0,0
Mingəçevir	424	11	2,6	415	4	1,0
Goranboy	35	0	0,0	284	4	1,4
Yevlax	25	0	0,0	261	4	1,5
Şəki	787	1	0,1	541	2	0,4
Zaqatala	22	0	0,0	271	2	0,7
Balakən	12	0	0,0	181	5	2,8
Qəbələ	22	0	0,0	291	2	0,7
Qax	7	0	0,0	109	2	1,8
Oğuz	8	1	12,5	106	0	0,0
Bərdə	585	17	2,9	618	1	0,2
Şuşa	11	0	0,0	24	0	0,0
Ağcabədi	37	0	0,0	368	8	2,2
Ağdam	15	0	0,0	115	0	0,0
Tərtər	26	0	0,0	179	6	3,4
Göyçay	223	4	1,8	349	0	0,0
Ucar	45	0	0,0	190	3	1,6
Kürdəmir	253	5	2,0	263	1	0,4

Cədvəl 4 (ardı)

Rayonun (şəhərin,təşkilatın) adı	Qəbul imtahanlarında			Buraxılış imtahanlarında		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
Zərdab	0	0	0	82	0	0,0
Ağdaş	34	0	0,0	199	2	1,0
İsmayıllı	18	0	0,0	181	1	0,6
Ağsu	12	1	8,3	126	2	1,6
İmişli	0	0	0	251	8	3,2
Qubadlı	61	1	1,6	81	1	1,2
Füzuli	3	0	0,0	143	0	0,0
Beyləqan	24	1	4,2	221	4	1,8
Laçın	12	0	0,0	5	0	0,0
Zəngilan	27	0	0,0	33	0	0,0
Şirvan	273	2	0,7	389	0	0,0
Hacıqabul	37	3	8,1	156	2	1,3
Sabirabad	389	22	5,7	550	7	1,3
Biləsuvar	9	0	0,0	204	8	3,9
Neftçala	31	0	0,0	146	2	1,4
Salyan	261	14	5,4	298	1	0,3
Saatlı	35	2	5,7	176	0	0,0
Lənkəran	580	12	2,1	724	1	0,1
Astara	46	0	0,0	216	4	1,9
Lerik	37	2	5,4	99	1	1,0
Yardımlı	4	1	25,0	105	2	1,9
Cəlilabad	266	15	5,6	571	7	1,2
Masallı	54	2	3,7	375	1	0,3
Quba	106	1	0,9	466	3	0,6
Qusar	19	1	5,3	196	3	1,5
Xaçmaz	578	14	2,4	639	3	0,5
Şabran	1	0	0,0	101	3	3,0
Siyəzən	0	0	0	78	0	0,0
DIM	119	3	2,5	256	3	1,2
CƏMİ	**15079**	**300**	**2.0**	**26472**	**219**	**0,8**

Qeyd: (1) – Rayon üzrə imtahanda iştirak edən nəzarətçilərin sayı,

(2) – Rayon üzrə qayda pozuntusuna yol verənlərin sayı,

(3) – Rayon üzrə qayda pozuntusuna yol verənlərin sayının rayon üzrə imtahanda iştirak edən nəzarətçilərin sayına nisbətinin faizlə ifadəsi.

Cədvəldən göründüyü kimi, ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında Babək, Şəmkir, Qazax, Ağstafa, Bərdə, Ağsu, Hacıqabul, Sabirabad, Salyan, Saatlı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad, Qusar rayonlarından

cəlb olunan zal nəzarətçiləri qayda pozuntusu hallarına daha çox şərait yaratmışdır. Belə ki, bu rayonlar üzrə qayda pozuntularına yolvermə faizi respublika ortalamasından ən az 2 dəfə çoxdur.

Buraxılış imtahanlarında isə Ordubad, Culfa, Şərur, Şahbuz, Samux, Qazax, Ağstafa, Xızı, Şamaxı, Balakən, Ağcabədi, Tərtər, İmişli, Biləsuvar və Şabran rayonlarından cəlb olunan zal nəzarətçiləri qayda pozuntusu hallarına daha çox şərait yaratmışdır. Belə ki, bu rayonlar üzrə qayda pozuntularına yolvermə faizi respublika ortalamasından ən az 2 dəfə çoxdur.

Beləliklə, Qazax və Ağstafa rayonlarından cəlb olunan zal nəzarətçilərinin həm buraxılış, həm də ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının II mərhələsində qayda pozuntusu hallarına daha çox şərait yaratdığı görünür.

2022-ci ildə keçirilən imtahanlarda bu siyahıda yer alan nəzarətçilər Samux, Qazax, Ağstafa, Bərdə, Kürdəmir, Salyan, Masallı rayonlarından cəlb edilən nəzarətçilər olub.

Şəmkir, Qazax, Ağstafa və Kürdəmir rayonları 2020 və 2021-ci ildə də qayda pozuntusuna daha çox yol verən rayonlar arasında olmuşdur.

Qəbul və buraxılış imtahanlarında kompüter proqramı vasitəsilə köçürməyə yol verdiyi müəyyənləşdirilən nəzarətçilərin ümumi sayı 300, imtahan rəhbərləri tərəfindən və imtahanda baş verən xüsusi halların araşdırılması zamanı digər təlimat pozuntularına yol verdiyi müəyyənləşdirilən nəzarətçilərin ümumi sayı 219 nəfərdir. Bunlardan ağır köçürməyə yol verən nəzarətçilərin sayı 80, digər ciddi təlimat pozuntularına yol verən nəzarətçilərin sayı 43 nəfərdir. Bu göstəricilər buraxılış imtahanları üzrə uyğun olaraq 69, 150, 29 və 37, qəbul imtahanları üzrə 233, 67, 51 və 6-dır.

Araşdırmalar göstərir ki, imtahan təcrübəsi artdıqca nəzarətçilərin qayda pozuntusuna yolvermə hallarında da azalma müşahidə olunur (cədvəl 5).

Cədvəl 5

NƏZARƏTÇİLƏRİN QAYDA POZUNTUSU HALLARI
(İMTAHANLARDA İŞTİRAK SAYI ÜZRƏ)

İştirak sayı	İştirak edən nəzarətçilərin		Qayda pozuntusuna yol verən nəzarətçilərin	
	sayı	faizi (ümumi iştirak sayına nəzərən)	sayı	faizi (qayda pozuntusuna yol verənlərin cəminə nəzərən)
ən çox 5	2298	18,1	81	15,9
6 - 15	3441	27,1	180	35,4
16 - 35	4602	36,3	166	32,6
ən az 36	2349	18,5	82	16,1

Cari ildə keçirilən imtahanlarda iştirak etmiş nəzarətçilər arasından indiyə qədər iştirak etdiyi bütün imtahanlarda:

- təyin olunduğu zallarda köçürmə faktı aşkarlanmayan;
- bir qayda olaraq, cəlb olunduğu bütün imtahanlarda iştirak edən;
- qeyri-kafi qiymət almayan, yekun qiyməti 4-dən yüksək olan və cari ildə yekun qiymətini daha da yaxşılaşdıran;
- heç bir təlimat pozuntusuna yol verməyən və cari ildə imtahan rəhbərinin protokollarında "yaxşı" və "əla" ilə qiymətləndirilən;
- 600-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlərin fəaliyyətinə verdiyi rəyi "yaxşı" və "əla" olan;
- imtahanlarda ən azı 15 dəfə (son iki il ərzində 3 dəfə, o cümlədən qəbul imtahanlarında heç olmasa 1 dəfə) iştirak edən nəzarətçilər müəyyənləşdirilmiş və fəaliyyətləri yüksək qiymətləndirilmişdir.

Belə nəzarətçilərin sayı 1953 nəfərdir.

YEKUN STATİSTİKA

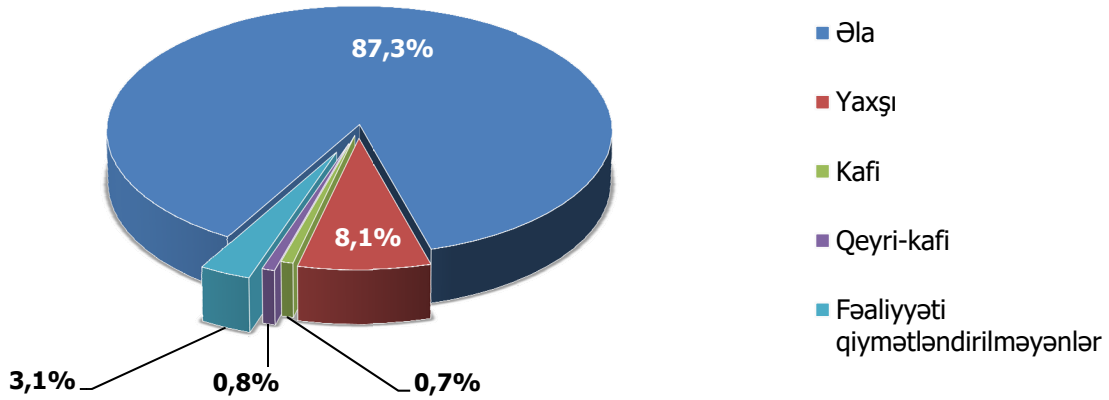

Şəkil 5

Diaqramdan göründüyü kimi, bu il buraxılış imtahanlarına və ali təhsil müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarının II mərhələsində iştirak etmiş nəzarətçi-müəllimlərin, köçürmələr də nəzərə alınmaqla, 87,3%-nin fəaliyyəti əla, 8,1%-nin yaxşı, 0,7%-nin kafi, 0,8%-nin isə qeyri-kafi qiymətləndirilib.

Fəaliyyəti kafi qiymətləndirilən müəllimlərin nəzarətçi kimi hazırlıq səviyyəsinin artırılması məqsədi ilə hər il olduğu kimi, bu il də təlimlərin ayrı-ayrı qruplarda təşkil olunması və onların növbəti ilin sınaq imtahanlarına cəlb olunması və fəaliyyətlərinin ayrıca izlənilməsi nəzərdə tutulur. Fəaliyyəti qeyri-kafi qiymətləndirilən müəllimlər isə cari ilin nəzarətçilər bazasından çıxarılmışdır.

DİM nümunəvi işi ilə seçilən və fəaliyyəti əla qiymətləndirilən müəllimləri ilboyu müxtəlif dövlət qurumlarına keçirilən işə qəbul imtahanlarına da öncəliklə dəvət edir, nəzarətçilər üçün keçirilən təlimlərdə onların təcrübələrindən istifadə edilir və onlar imtahan rəhbərliyinə namizədlər siyahısına daxil edilirlər.

Xatırladaq ki, cari il də daxil olmaqla (1953 nəfər) indiyə qədər DİM-in keçirdiyi imtahanlarda nümunəvi fəaliyyətinə görə fərqlənmiş 6186 nəfər nəzarətçiyə təşəkkür elan edilmiş, bunlardan 448 nəfəri fəxri fərmanlarla təltif edilmişdir.

Nəzarətçilərin fəaliyyətlərinin təhlilinin nəticələri barədə, bir qayda olaraq, hər il Elm və Təhsil Nazirliyinə, müvafiq rayon (şəhər) təhsil sektorlarına və ümumtəhsil müəssisələrinə məlumat verilir.

Nəticə

2023-cü ildə buraxılış və ali təhsil müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarının II mərhələsinə cəlb edilmiş nəzarətçi-müəllimlərin fəaliyyətinin təhlili ilə bağlı əldə olunan nəticələr:

- Qəbul imtahanları üçün nəzarətçi bazası ən yaxşıların seçilməsi üçün, əsasən, yetərli olmuşdur. Belə ki, cari ildə imtahana cəlbedilməsi nəzərdə tutulan bazanın 46,1%-i qəbul imtahanlarının II mərhələsində, 71,7%-i isə buraxılış imtahanlarında, 83,3%-i hər iki imtahanda istifadə edilmişdir. İmtahanlara cəlbedilmə faizi Gəncə şəhəri istisna olmaqla *(Bu şəhər üzrə sertifikatlı nəzarətçi sayı ən böyük imtahan üçün tələb olunan nəzarətçi sayından da bir qədər çoxdur. Sertifikatlı nəzarətçilərə təyinat üstünlüyü verildiyi üçün, əsasən, eyni kontingent imtahanlara cəlb edilmiş, bu səbəblə cəlbedilmə faizi digər imtahan mərkəzlərindən az – 46,3% olaraq formalaşmışdır)* həm buraxılış, həm də qəbul imtahanlarının II mərhələsinin keçirildiyi rayonlar üzrə 80%-dən yuxarı olmuşdur. Yalnız cari ilin məzunları üçün buraxılış imtahanlarının keçirildiyi bəzi rayonlar (Xəzər, Suraxanı, Xızı, Şamaxı, Qobustan, Goranboy, Yevlax, Zaqatala, Qəbələ, Qax, Ağcabədi, Tərtər, İsmayıllı, İmişli, Füzuli, Biləsuvar, Astara) üzrə də imtahanlara cəlbedilmə faizi 80%-dən yuxarı olmuşdur. Cəlilabad, Masallı, Quba, Sumqayıt, Abşeron rayonları üzrə buraxılış imtahanları nəzarətçi sayı az olduğundan iki gün keçirilir. Seçim imkanlarının daha geniş olmasını təmin etmək üçün növbəti ildə bu rayonlar üzrə nəzarətçi sayının artırılmasına ehtiyac var.

Buraxılış və qəbul imtahanlarına cəlb edilmiş (42627 nəfər) nəzarətçilərin 41,2%-i (17561 nəfər) sertifikatlı zal nəzarətçiləridir (buraxılış imtahanlarında 36,2%-i, qəbul imtahanlarının II mərhələsində 49,9%-i) .

– Əlaqələndiricilərin nəzarətçiləri imtahana cəlb etməsi işində müsbət tendensiya davam edir. Belə ki, buraxılış imtahanlarında və qəbul imtahanlarının II mərhələsində nəzarətçi vəsiqəsini götürdüyü halda imtahana gəlməyənlərin faizi 2,5% olmuşdur (qəbul imtahanlarının II mərhələsində 3,7%, buraxılış imtahanlarında 1,9%). Cari ildə cəlb olunanların 2,1%-i imtahanda üzrlü səbəblərdən iştirak etməmişdir.
– 2020-ci il istisna olmaqla fəaliyyəti "əla" qiymətləndirilənlərin faizi getdikcə artmış, fəaliyyəti "qeyri-kafi" və "kafi" qiymətləndirilənlərin faizi isə ya sabit qalmış, ya da, əsasən, azalmışdır. 2020-ci ildə fəaliyyəti əla qiymətləndirilənlərin sayının azalmasının və "kafi" və "qeyri-kafi" qiymətləndirilənlərin sayının artmasının əsas səbəbi qəbul imtahanlarının yeni imtahan mərkəzlərində nəzarətçi kimi qəbul imtahanları təcrübəsi az olanlarla keçirilməsidir.

Qəbul və buraxılış imtahanlarında iştirak edən sertifikatlı nəzarətçilərin (17109 dəfə) 90,9%-i əla, ümumilikdə isə 94,8%-i yaxşı və əla (digər nəzarətçilərdə bu faizlər uyğun olaraq 85,8% və 97%-dir) qiymətlər almışdır. Əla qiymətlərin müqayisəsində sertifikatlı nəzarətçilər müsbət mənada fərqlənirlər.

Əla qiymətləndirilən nəzarətçilərin artması (2020-ci il istisna olmaqla) yalnız nəzarətçi kontingentinin yaxşıların seçiminə imkan verəcək şəkildə geniş olması, təlimlərdə təlim metodlarının dəyişdirilməsi, stimullaşdırıcı tədbirlərin tətbiqi, sertifikatlı nəzarətçilərin cəlb edilməsi və s. bu kimi məsələlər yuxarıda qeyd olunan səbəblərlə izah olunmur. Eyni zamanda təhlil onu göstərir ki, imtahan rəhbərlərinin nəzarətçiləri yaxşı və xüsusilə də əla qiymətlərlə qiymətləndirməyə meyilli olmaları da bu artıma təsir göstərmişdir. Odur ki, imtahan rəhbərləri ilə təlimlərdə bu məsələyə diqqətin artırılması nəzərdə tutulur.

– Cari ilin araşdırmalarında yalnız kompüter proqramı ilə müəyyənləşdirilən köçürmə halları deyil, digər ciddi təlimat pozuntuları (imtahan rəhbərləri tərəfindən və xüsusi araşdırma zamanı müəyyələşdirilən mobil telefondan istifadəyə göz yummaq, sual kitabçalarının dəyişdirilməsi və s.) da nəzərə alınmışdır. İmtahan rəhbərləri və nəzarətçilərlə ilboyu aparılan təlimat işinin nəticəsi kimi qayda pozuntusu hallarının azalması tendensiyası davam edir. Cari ildə qəbul imtahanlarının II mərhələsində nəzarətçilərin 2,0%-i, buraxılış imtahanlarında 0,8%-i, ümumilikdə 1,2%-i qayda pozuntularına yol vermişdir. Qayda pozuntusu hallarının azalmasında çoxvariantlılığın tətbiqi və iştirakçıların imtahan zalında tək-tək əyləşdirilməsi faktorlarının da böyük təsiri var.
– Nəzarətçilərin ixtisasına görə qayda pozuntuları hallarının araşdırılması riyaziyyat, fizika, biologiya və coğrafiya ixtisaslı müəllimlərin qayda pozuntularına nisbətən daha az yol verdiklərini və imtahan zallarını daha yaxşı idarə etdiklərini göstərir. Lakin tarix, ingilis dili və digər xarici dillər və ibtidai sinif müəllimlərinin köçürməyə daha çox yol verdikləri tendensiyası davam edir.

Zal nəzarətçisi sertifikatı almış nəzarətçilərin ixtisaslar üzrə qayda pozuntularına yol verməsi hallarının araşdırılması eyni nəticələri ortaya çıxarır.

– Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında Babək, Şəmkir, Qazax, Ağstafa, Bərdə, Ağsu, Hacıqabul, Sabirabad, Salyan, Saatlı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad, Qusar rayonlarından cəlb olunan zal nəzarətçiləri qayda pozuntusu hallarına daha çox şərait yaratmışdır. Belə ki, bu rayonlar üzrə qayda pozuntularına yolvermə faizi respublika ortalamasından ən azı 2 dəfə çoxdur. Buraxılış imtahanlarında isə Ordubad, Culfa, Şərur, Şahbuz, Samux, Qazax, Ağstafa, Xızı, Şamaxı, Balakən, Ağcabədi, Tərtər, İmişli, Biləsuvar və Şabran rayonlarından cəlb olunan zal nəzarətçiləri qayda pozuntusu hallarına daha çox şərait yaratmışdır. Bu rayonlar üzrə qayda pozuntularına yolvermə faizi respublika ortalamasından ən az 2 dəfə çoxdur. Beləliklə, Qazax və Ağstafa rayonlarından cəlb olunan zal nəzarətçilərinin həm buraxılış, həm də ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının II mərhələsində qayda pozuntusu hallarına daha çox şərait yaratdığı məlum olur.
– İştirakçı kontingentin yaş tərkibinə görə köçürmə hallarının araşdırılmasından cari ildə də qəbul və buraxılış imtahanlarında yaşı 18 və 18-dən yuxarı olan əvvəlki illərin məzunlarının yerləşdiyi zallarda daha çox köçürmə hallarına yol verildiyi görünür.
– Araşdırma göstərir ki, nəzarətçilərin təcrübəsi artdıqca qayda pozuntularına yol verilməsi halları azalır.

Dövlət qulluğu üzrə müsahibə sənədlərinin yoxlanılması və sertifikatlarla iş üzrə fəaliyyətdə informasiya sistemlərinin rolu, yeniliklər və təhlil

M.M.Abbaszadə, B.B.Xəlilov, V.O.Əkbərov, X.R.Məmmədov

2023-cü ildə dövlət qulluğuna qəbul üzrə test imtahanında iştirak edərək uğur qazanmış şəxslərin sertifikat əldə etmək üçün qeydiyyatdan keçdikdən sonra sənədlərinin yoxlanılması, dövlət qulluğuna qəbul edilməsinin mümkün olub-olmaması haqqında məlumatların əldə edilərək məlumat bazasına daxil edilməsi, sertifikatların qeydiyyatı və çap edilərək təqdim edilməsi, müsahibələrdə iştirak üçün müraciət edən şəxslərin sənədlərinin tamlığının, düzgünlüyünün və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada vəzifənin tutulma şərtlərinə uyğunluğunun yoxlanılmasını Dövlət İmtahan Mərkəzi uğurla davam etdirmişdir. Qeyd edilən fəaliyyət istiqamətlərində görülən işlər Mərkəzin "Namizəd-yoxlama", "Dövlət qulluqçularının Reyestri", "Ehtiyat kadrlar", "Tələbə-məzun" və s. informasiya sistemlərinin köməyi ilə həyata keçirilmiş, həmçinin məlumat bazaları əsasında müxtəlif statistik və analitik təhlillər aparılmışdır.

2023-cü ildə qövlət qulluğuna qəbul olmaq üçün müsabiqənin test imtahanı mərhələsində iştirak edərək uğur qazanmış və sertifikat almaq hüququ əldə etmiş namizədlər barədə məlumatlar Cədvəl 1-də təqdim edilir.

Cədvəl 1

İl	İmtahanda uğurlu nəticə əldə etmişdir	Müraciət etmişdir	Sənədləri yoxlanıldıqdan sonra razılıq verilmişdir	İmtina verilmişdir
2023	4709	4519	4519	0

Sertifikatların çap edilərək təqdim edilməsi üçün Mərkəzin Direktorlar Şurasının sədri tərəfindən müvafiq əmr imzalanır. Bundan sonra "Namizəd-yoxlama" sistemi üzərindən hər bir namizədə sertifikatı haradan və necə əldə edə bilməsi haqqında e-mail vasitəsilə məlumat göndərilir. 2023-cü ildə dövlət qulluğuna qəbul sertifikatlarının namizədlərə təqdim edilməsi barədə statistik məlumatlar Cədvəl 2-də verilir:

Cədvəl 2

İl	Sertifikat təqdim edilib	Sertifikat təqdim edilməyib	
		Namizəd qeydiyyatdan keçməyib	Namizəd sertifikatı götürməyib
2023	1287	190	3232

Namizədlərin əldə etdikləri qövlət qulluğuna qəbul sertifikatlarının növlər üzrə paylanması barədə statistik məlumatlar Cədvəl 3-də təqdim edilir:

Cədvəl 3

İl	Sertifikat növləri															
	AB1	AB2	AB3	AB4	AC1	AC2	AC3	AC4	BA1	BA2	BA3	BA4	BB1	BB2	BB3	BB4
2023	0	2	3	10	13	15	33	48	61	120	238	370	540	735	1090	1431

2023-cü il ərzində 4002 şəxsin dövlət qulluğuna qəbul edilməsinin mümkün olub-olmamasının qabaqcadan yoxlanılması məqsədilə Daxili işlər Nazirliyinə, Səhiyyə Nazirliyinə, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinə və Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinə 19530 sorğu göndərilmişdir. Cavab məktublarında göstərilmiş məlumatlar "Namizəd-yoxlama" sisteminə daxil edilmişdir. Səhiyyə Nazirliyində əvvəlki illərdə müxtəlif diaqnozlarla qeydiyyata düşmüş 22 nəfər və əvvəlki illərdə məsuliyyətə cəlb olunmaları ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyində qeydiyyatı aparılmış 19 nəfər şəxs barədə məlumat əldə edilərək sistemə daxil edilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında dövlət qulluğuna qəbulu Azərbaycan Respublikası Dövlət İmtahan Mərkəzinin mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirməsi ilə əlaqədar əvvəllər Naxçıvanda dövlət qulluğu üzrə imtahanlarda uğur əldə edərək sertifikat almış şəxslər barədə məlumat bazasının formalaşdırılması məqsədilə müvafiq işlər görülmüşdür. Belə ki, dövlət qulluğuna qəbul üzrə 2280, dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üzrə 85 sertifikat barədə məlumatlar elektron bazaya daxil edilmişdir. Müsahibələrdə iştirak üçün qeydiyyatdan keçmiş namizədlərin sənədlərinin yoxlanılması zamanı bu məlumatlar nəzərə alınır.

2023-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət orqanlarında vakant inzibati vəzifələrin tutulması üçün keçirilmiş müsahibələrə buraxılmış şəxslər barədə məlumatlar Cədvəl 4-də təqdim edilir:

Cədvəl 4

Müsabiqə üzrə müsahibə	**Ümumi müsahibə**	**Daxili müsahibə**	**Cəmi**
353	141	23	517

"Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən dövlət qulluqçusu kimi fəaliyyətini davam etdirmək istəyən şəxs sertifikatın qüvvədə olma müddətinin son ilində, lakin həmin sertifikatın qüvvədə olma müddətinin bitmə tarixindən gec olmayaraq növbəti sertifikat almaq üçün imtahanlarda iştirak edərək fəaliyyətin davam etdirilməsi sertifikatı (FDES) almalıdır.

"Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa dəyişiklik edilməsi barədə 31 may 2021-ci il tarixli, 340-VIQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən 10 avqust 2016-cı ildən əvvəl dövlət qulluğuna qəbul olmuş və inzibati vəzifələrdə qulluq stajı 10 ildən az olan dövlət qulluqçuları yuxarı vəzifəyə iddia etdikdə cari vəzifəsinə uyğun FDES sertifikatı almalıdır.

Qeyd edilən müddəaların icrasını təmin etmək məqsədilə Dövlət İmtahan Mərkəzi 2023-cü il ərzində dövlət qulluqçuları üçün 5 dəfə FDES imtahanları keçirmişdir. FDES sertifikatı almış dövlət qulluqçuları barədə məlumat Cədvəl 5-də verilir.

Cədvəl 5

FDES	**Tutduğu vəzifəyə uyğun**	**Tutduğu vəzifədən aşağı vəzifəyə uyğun**	**Təqdim edilib**	**Namizəd sertifikatını götürməyib**	**Sertifikatların ümumi sayı**
Dövlət qulluğunda cari vəzifədə fəaliyyətin davam etdirilməsi	794	153	103	844	**947**
Yuxarı vəzifəyə iddia	21	19	11	29	**40**

Cədvəl 6-da dövlət qulluqçularının aldığı FDES sertifikatlarının növlər üzrə paylanması barədə məlumat təqdim edilir.

Cədvəl 6

İl	FDES növləri															
	AB1	**AB2**	**AB3**	**AB4**	**AC1**	**AC2**	**AC3**	**AC4**	**BA1**	**BA2**	**BA3**	**BA4**	**BB1**	**BB2**	**BB3**	**BB4**
2023	2	6	5	8	10	13	6	16	14	37	78	64	109	196	223	200

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, dövlət qulluğu vəzifəsini tutmaq üçün müsahibələrdə iştirak etmək istəyən namizədlər barədə məlumatların yoxlanılması müvafiq informasiya sistemləri vasitəsilə həyata keçirilir. 2023-cü ildə müsahibələrdə iştirak etmək üçün elektron qeydiyyatdan keçmiş namizədlər barədə zəruri sənədlərin yoxlanılmasının "Namizəd-yoxlama" sistemi üzrə nəticələri Cədvəl 7-də verilir.

Cədvəl 7

Müsahibə növü	İmtina edilib										Namizəd imtina edib	Razılıq verilib
	Vəzifəyə uyğun sertifikatı yoxdur	**İxtisas tələbi uyğun deyil**	**İntizam tənbeh tədbiri var**	**Ödənilməmiş məhkumluğu var**	**Təhsil məlumatları uyğun deyil***	**Zəruri sənədlər tam təqdim edilməyib**	**Qulluq stajı uyğun deyil**	**Qanunvericilik tələbləri pozulub**	**Müsahibədə iştirak hüququ yoxdur**	**Cəmi**		
Müsabiqə üzrə müsahibə	11	8	3	0	15	57	0	0	81	**175**	19	**11834**
Ümumi müsahibə	26	2	4	0	6	85	15	6	76	**220**	49	**1125**
Daxili müsahibə	11	1	0	0	6	37	0	3	0	**58**	22	**972**
Cəmi:	**48**	**11**	**7**	**0**	**27**	**179**	**15**	**9**	**157**	**453**	**90**	**13931**

* "Tələbə-məzun" dövlət elektron məlumat sistemi (TMMS) və namizədin daxil etdiyi təhsil məlumatları arasında fərq var, TMMS-də məlumat yoxdur, diplom həqiqi deyil və s.

Mövcud qanunvericiliyə görə qeydiyyatdan keçmiş və Mərkəz tərəfindən sənədləri yoxlanıldıqdan sonra müraciətinə razılıq verilmiş namizədlər müsahibələrə buraxılırlar. 2023-cü ildə müsahibələrdə iştirak etmiş və uğur qazanmış namizədlər barədə məlumatlar Cədvəl 8-də verilir.

Cədvəl 8

Müsahibələr	Müsahibədə iştirak barədə							Müsahibədən uğurla keçənlər barədə					
	Uyğundur	**Uyğun deyil**	**İştirak etməyib**	**Etibarsız sayılıb**	**Başqa vaxta keçirilib**	**Ləğv edilib**	**Cəmi**	**Vəzifəyə təyin edilib**	**Ehtiyata daxil edilib**	**Ehtiyatdan imtina edib**	**Vəzifədən imtina edib**	**Qərar qəbul edilməlidir**	**Cəmi**
Müsabiqə üzrə müsahibə	1274	3348	496	13	71	3	**5205**	626	558	42	0	48	**1274**
Ümumi müsahibə	195	315	35	0	14	0	**559**	155	37	3	0	0	**195**
Daxili müsahibə	456	219	21	2	0	1	**699**	400	52	2	0	2	**456**
YEKUN:	**1925**	**3882**	**552**	**15**	**85**	**4**	**6463**	**1181**	**647**	**47**	**0**	**50**	**1925**

Cədvəl 8-dən göründüyü kimi, 2023-cü il ərzində müsahibədə iştirak etmiş 6463 namizəddən 1925-i (29.8%) iddia etdikləri vəzifəyə uyğun hesab edilmiş, onlardan 1181 nəfər dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrə təyin edilmişdir ki, bu da müsahibədə iştirak edənlərin 18.3 faizini, müsahibədən uğurla keçənlərin isə 61.4 faizini təşkil edir.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, doktorontura üzrə Azərbaycan dili və xarici dil, aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspertlər və peşəkar mühasibat sertifikatının verilməsi imtahanlarını Dövlət İmtahan Mərkəzi keçirir. Bu imtahanlarda müvəffəqiyyət qazanmış namizədlərə müvafiq sertifikat və şəhadətnamələr verilir. Mərkəz imtahan nəticələri, sertifikat və şəhadətnamələrə dair məlumat bazasını formalaşdıraraq "Namizəd-yoxlama" elektron informasiya sisteminə daxil etmişdir.

2023-cü ildə həmin imtahanlarda uğur qazanmış namizədlərin əldə etdiyi sertifikat və şəhadətnamələr barədə statistik məlumatlar Cədvəl 9-da təqdim edilir.

Cədvəl 9

Sertifikat növü	**Sertifikatların ümumi sayı**	**Təqdim edilib**	**Namizəd sertifikatını götürməyib**
Peşəkar mühasib sertifikatı	1894	740	1154
Aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə ekspert sertifikatı	44	30	14
Xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticələrinə dair şəhadətnamə	262	129	133
Əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticələrinə dair şəhadətnamə	5	0	5

Müasir dövrdə elektron hökumətin formalaşdırılması istiqamətində elektron xidmətlərin tətbiqi və inkişaf etdirilməsi zəruridir. Bununla əlaqədar Dövlət İmtahan Mərkəzi mütəmadi olaraq vətəndaşlara yeni elektron xidmətlər təqdim edir. Belə ki, internet səhifəsində vərtəndaşların əldə etdikləri sertifikatların həqiqiliyinin yoxlanılmasını təmin edən elektron xidmət hazırlanaraq istifadəyə verilmişdir. Hazırda sertifikatlar namizədlərə kağız daşıyıcılarda verilir. Bu isə vaxt itkisinə və əlavə xərclərin yaranmasına səbəb olur. Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, sertifikatların kağız daşıyıcılardan imtina edilərək yalnız elektron formada təqdim edilməsi üçün qanunvericiliyə dəyişiklik edilməsi barədə aidiyyəti dövlət orqanlarına müraciət edilmişdir.

Məqalədə təqdim edilən məlumatlardan aydın olur ki, sertifikatlar, müsahibə sənədlərinin yoxlanılması, müsahibələrə buraxılma və müsahibələrin keçirilməsi istiqamətindəki fəaliyyətə Mərkəzin hazırladığı elektron informasiya sistemlərinin tətbiqi bu sahədə işlərin daha sürətlə və effektiv formada həyata keçirilməsinə, həmçinin müxtəlif növ hesabatların və analitik təhlillərin aparılmasına imkan yaradır.

Dövlət qulluğunda yeniliklərin Dövlət İmtahan Mərkəzinin elektron informasiya sistemlərində nəzərə alınması və fəaliyyətin təhlili

M.M.Abbaszadə, B.B.Xəlilov, V.O.Əkbərov, S.A.Əliyev

2023-cü ildə Dövlət İmtahan Mərkəzi Nizamnaməsinə uyğun olaraq dövlət qulluğu sahəsində fəaliyyətini - dövlət qulluqçularının Reyestrinin aparılması, ehtiyat kadrlarla iş, qanunvericiliyin icra vəziyyətinin öyrənilməsi, dövlət qulluğuna qəbul və dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi ilə bağlı sertifikatın əldə edilməsi üçün test imtahanlarının keçirilməsi, sertifikatların təqdim edilməsi, müsahibə sənədlərinin yoxlanılması, müsahibələrin keçirilməsi, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, 2019−2025-ci illər üçün Dövlət Strategiyasında nəzərdə tutulmuş bəndlərin yerinə yetirilməsi, etik davranış və qiymətləndirmə, müxtəlif analitik hesabatların hazırlanması, təqdim edilməsi, məlumat bazalarının və proqram sistemlərinin yaradılması və təkmilləşdirilməsi və bu kimi digər işləri uğurla davam etdirmişdir.

Dövlət qulluğu sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi istiqamətində mühüm yeniliklərdən biri yerli icra hakimiyyəti orqanlarında dövlət qulluğuna qəbul və inzibati vəzifələrin tutulmasının müsahibə əsasında həyata keçirilməsini nəzərdə tutan "Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" 24 fevral 2023-cü il tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu olmuşdur. Bu Qanun 10 aprel 2023-cü il tarixdə qüvvəyə mindikdən sonra "Dövlət Qulluqçularının Reyestri", "Ehtiyat kadrlar", "Namizəd-yoxlama" və Mərkəzin digər informasiya sistemlərinin proqram təminatlarında müvafiq dəyişikliklər edilmiş, sistemlərə yeni funksional imkanlar əlavə edilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında dövlət qulluğunun vahid sistemə inteqrasiya edilməsi məqsədilə 8-11 avqust 2023-cü il tarixlərdə Naxçıvan şəhərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının "Dövlət qulluqçularının Reyestri" informasiya sisteminə daxil edilmiş dövlət qulluqçuları, müsahibə nəticələri, ehtiyat kadrlar siyahısı və dövlət qulluğu sertifikatları barədə məlumatlar rəsmi akt əsasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi təhvil almışdır. İnteqrasiyanın həyata keçirilməsi üçün Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət orqanlarının təyin etdikləri məsul şəxsləri Mərkəz Dövlət qulluqçularının Reyestri informasiya sisteminə daxil olmağa icazə verən istifadəçi adı və şifrə ilə təmin etmiş, onlara qısa müddət ərzində Reyestrdən istifadə qaydaları üzrə təlimlər keçirilmişdir.

Görülmüş tədbirlər nəticəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 48 dövlət orqanının ştat cədvəli Reyestrdə təsdiq edilmiş, həmin orqanlarda inzibati vəzifələrdə çalışan 1739 şəxs, yardımçı vəzifələrdə çalışan 399 şəxs olmaqla 2138 şəxs barədə məlumatların Reyestrə daxil edilməsi təmin edilmişdir. Həmçinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət orqanları üzrə 119 şəxs barədə məlumatlar müvafiq sənədlər əsasında Dövlət İmtahan Mərkəzinin ehtiyat kadrlar siyahısına daxil edilmişdir.

2023-cü ildə sertifikatının qüvvədə olma müddətinin son ili başlayan, habelə daha yuxarı inzibati vəzifəyə iddia edən dövlət qulluqçuları üçün dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi sertifikatları (FDES) üzrə imtahanların keçirilməsi davam etdirilmişdir. Keçirilmiş imtahanlarda iştirak etmiş şəxslərin sayı və müvəffəqiyət göstəriciləri Cədvəl 1-də təqdim edilir.

Cədvəl 1.

Dövlət qulluqçusunun tutuduğu inzibati vəzifə üzrə FDES imtahanı			**Dövlət qulluqçusunun iddia etdiyi yuxarı inzibati vəzifə üzrə FDES imtahanı**		
İştirak edib	**FDES əldə edib**		**İştirak edib**	**FDES əldə edib**	
	Tutduğu vəzifəyə uyğun	**Tutduğu vəzifədən aşağı**		**İddia etdiyi vəzifəyə uyğun**	**İddia etdiyi vəzifədən aşağı**
1449	794	153	42	21	19

Mövcud qanunvericiliyə əsasən müsahibələrdə uğur qazanmış namizədlər müvafiq dövlət orqanına təqdim edildikdən sonra həmin orqan qəbul etdiyi qərar barədə Dövlət İmtahan Mərkəzinə məlumat verməlidir. Belə ki, eyni elan və vəzifə üzrə müsahibələrdə uğur əldə etmiş şəxslərdən biri dövlət orqanı tərəfindən vəzifəyə təyin edilməli, digərləri isə ehtiyat kadrlar siyahısına daxil edilməlidir. Cədvəl 2-də 2023-cü ildə müsabiqənin müsahibəsində uğur qazanmış şəxslər barədə məlumatlar təqdim edilir.

Cədvəl 2.

№	Dövlət orqanının adı	Dövlət qulluğuna qəbul edilib	Ehtiyata daxil edilib	Ehtiyat-dan imtina edib	Dövlət orqanının qərarı gözlənilir	Cəmi
1	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	4	1	0	0	5
2	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	1	0	0	0	1
3	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	1	0	0	0	1
4	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	57	68	4	0	129
5	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	32	29	0	2	63
6	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	29	8	2	0	39
7	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	44	76	0	2	122
8	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	22	108	2	0	132
9	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	7	0	1	0	8
10	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	51	14	0	0	65
11	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	7	6	0	0	13
12	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	22	3	0	18	43
13	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	3	5	0	18	26
14	Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	10	12	0	0	22
15	Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	10	4	3	0	17
16	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	32	49	4	0	85
17	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	10	7	0	0	17
18	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	4	24	0	0	28
19	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	28	19	0	4	51
20	Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsi	7	11	0	0	18
21	Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurası	4	0	0	0	4
22	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	95	78	18	2	193
23	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	4	0	0	0	4
24	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	13	7	0	1	21
25	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	10	4	0	0	14
26	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	5	0	0	0	5
27	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	4	0	0	0	4
28	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	8	0	0	0	8
29	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	6	0	2	0	8
30	Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	10	0	1	1	12
31	Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	1	2	0	0	3

Cədvəl 2 (ardı).

№	Dövlət orqanının adı	Dövlət qulluğuna qəbul edilib	Ehtiyata daxil edilib	Ehtiyat-dan imtina edib	Dövlət orqanının qərarı gözlənilir	Cəmi
32	Füzuli Hərbi Məhkəməsi	1	0	0	0	1
33	Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurası	1	1	0	0	2
34	Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Məhkəməsi	7	2	0	0	9
35	Bakı şəhəri Xətai Rayon Məhkəməsi	8	1	0	0	9
36	Bakı şəhəri Xəzər Rayon Məhkəməsi	2	0	0	0	2
37	Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsi	2	3	0	0	5
38	Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsi	2	1	0	0	3
39	Bakı şəhəri Nəsimi Rayon Məhkəməsi	2	0	0	0	2
40	Bakı şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsi	4	0	0	0	4
41	Bakı şəhəri Sabunçu Rayon Məhkəməsi	6	2	1	0	9
42	Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsi	3	0	0	0	3
43	Bakı şəhəri Suraxanı Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
44	Bakı şəhəri Yasamal Rayon Məhkəməsi	5	0	3	0	8
45	Ağcabədi Rayon Məhkəməsi	0	1	0	0	1
46	Ağdaş Rayon Məhkəməsi	2	0	0	0	2
47	Balakən Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
48	Bərdə Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
49	Biləsuvar Rayon Məhkəməsi	3	1	0	0	4
50	Cəlilabad Rayon Məhkəməsi	0	0	1	0	1
51	Şabran Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
52	Füzuli Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
53	Gədəbəy Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
54	Kürdəmir Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
55	Mingəçevir Şəhər Məhkəməsi	1	0	0	0	1
56	Qax Rayon Məhkəməsi	1	1	0	0	2
57	Quba Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
58	Qusar Rayon Məhkəməsi	2	0	0	0	2
59	Saatlı Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
60	Sabirabad Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
61	Samux Rayon Məhkəməsi	2	0	0	0	2
62	Sumqayıt Şəhər Məhkəməsi	6	0	0	0	6
63	Ucar Rayon Məhkəməsi	0	1	0	0	1
64	Zaqatala Rayon Məhkəməsi	1	0	0	0	1
65	Şirvan İnzibati Məhkəməsi	1	1	0	0	2
66	Sumqayıt İnzibati Məhkəməsi	1	0	0	0	1
67	Sumqayıt Kommersiya Məhkəməsi	1	0	0	0	1
68	Gəncə İnzibati Məhkəməsi	2	1	0	0	3
69	Bakı Kommersiya Məhkəməsi	3	6	0	0	9
70	Gəncə Kommersiya Məhkəməsi	1	0	0	0	1
71	Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	1	0	0	0	1
72	Gəncə Şəhər Məhkəməsi	4	1	0	0	5
	YEKUN:	**626**	**558**	**42**	**48**	**1274**

Ümumi müsahibə və daxili müsahibədə uğur qazanmış namizədlər barədə məlumatlar isə Cədvəl 3-də verilir.

Cədvəl 3.

Müsahibə növü	Dövlət qulluğunda vəzifəyə təyin edilib	Ehtiyata daxil edilib	Ehti-yatdan imtina edib	Təyin edil-məyib	Təyi-natdan imtina edib	Dövlət orqanı qərar verməlidir	Cəmi
Ümumi müsahibə	155	37	3	0	0	0	**195**
Daxili müsahibə	390	52	2	0	0	12	**456**

Dövlət İmtahan Mərkəzinin dövlət qulluğuna aid informasiya sistemlərindən dövlət orqanları aktiv şəkildə istifadə edir. Ehtiyat kadrlar siyahısına daxil edilmiş şəxslər barədə məlumatları sorğu əsasında Mərkəz dövlət orqanlarına təqdim edir. Dövlət orqanı ehtiyat kadrı vəzifəyə təyin etmək istədikdə Mərkəz həmin vəzifənin uyğunluğunu (analoji olub-olmaması, vəzifənin tutulma şərtləri və s.) qanunvericiliyə əsasən yoxlayır. Cədvəl 4-də 2023-cü ildə Ehtiyat kadrlar siyahısında olan və ehtiyatdan vəzifəyə təyin edilmiş şəxslər barədə statistik məumatlar təqdim edilir.

Cədvəl 4.

Ehtiyat kadrın növü	31.12.2023-cü ilədək Ehtiyat kadrlar siyahısında olan şəxslərin sayı	2023-cü il ərzində Ehtiyat kadrlar siyahısından vəzifəyə təyin edilənlərin sayı
Müsabiqə	1401	263
Ümumi müsahibə	93	18
Daxili müsahibə	137	33
Dövlət qulluqçularının sayının və ya ştatların ixtisarı	145	22
Dövlət orqanının ləğvi	100	28
Cəmi	**1876**	**364**

"Dövlət qulluqçularının Reyestri" sisteminə dövlət orqanlarının dövlət qulluqçuları barədə məlumatları vaxtında, tam və düzgün daxil etməsini Mərkəz 2023-cü ildə də təmin etmişdir. Dövlət Reyestrindən dövlət orqanlarında vakant vəzifələr barədə məlumat əldə edilməsində, namizədlərin müsahibələrə buraxılmasında, dövlət qulluqçularına qulluq stajı barədə arayış verilməsində, vəzifə təyinatlarının qanunvericilik tələblərinə uyğun aparılmasının müəyyən edilməsində, müxtəlif analitik və statistik hesabatların hazırlanmasında və digər məsələlərdə Mərkəz və dövlət orqanları aktiv istifadə edir. İl ərzində sistemdən istifadə ilə bağlı dövlət orqanlarının məsul şəxsləri təlimatlandırılmış, işin gedişində meydana çıxan suallar cavablandırılmış, sistemə əlavə edilmiş yeni funksional imkanlar barədə məlumat verilmişdir. Hazırda Reyestrin məlumat bazasında 26300-dək dövlət qulluqçusu, 2300-dək müddətli əmək müqaviləsi əsasında dövlət qulluğu vəzifələrində çalışan şəxslər barədə məlumatlar mövcuddur. 2023-cü ildə sertifikat əldə edərək müsabiqənin müsahibəsində iştirak etmiş müddətli əmək müqviləsi əsasında çalışan şəxslər barədə statistik məlumatlar Cədvəl 5-də verilir. Statistikada 2023-cü ildən əvvəlki illərdə müsahibələrdə uğur qazanmış və 2023-cü ildə vəzifəyə təyin edilmiş şəxslər də nəzərə alınmışdır.

Cədvəl 5.

№	Dövlət orqanının adı	İştirak edən namizəd sayı	Uğur qazanan namizəd sayı	Təyin edilən namizəd sayı
1	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	33	27	42
2	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	11	5	1
3	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	16	11	11
4	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	66	34	25
5	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	21	13	7
6	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	6	6	5
7	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	19	16	20
8	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	6	2	4
9	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2	1	2

Cədvəl 5 (ardı).

№	Dövlət orqanının adı	İştirak edən namizəd sayı	Uğur qazanan namizəd sayı	Təyin edilən namizəd sayı
10	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	4	1	0
11	Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	15	10	7
12	Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	7	5	5
13	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	19	10	11
14	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	11	8	7
15	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	8	6	4
16	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	33	18	16
17	Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsi	2	1	1
18	Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurası	3	1	3
19	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	132	64	38
20	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	2	2	2
21	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	15	9	3
22	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	2	0	0
23	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	8	3	2
24	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	2	1	4
25	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	3	3	2
26	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	6	5	4
27	Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	5	3	1
28	Gəncə Hərbi Məhkəməsi	1	0	0
29	Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Məhkəməsi	4	2	2
30	Bakı şəhəri Xəzər Rayon Məhkəməsi	1	0	0
31	Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsi	1	1	1
32	Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsi	6	1	1
33	Bakı şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsi	6	0	0
34	Bakı şəhəri Sabunçu Rayon Məhkəməsi	1	0	0
35	Bakı şəhəri Suraxanı Rayon Məhkəməsi	1	0	0
36	Bakı şəhəri Yasamal Rayon Məhkəməsi	2	1	1
37	Ağdaş Rayon Məhkəməsi	2	2	2
38	Balakən Rayon Məhkəməsi	2	1	1
39	Cəlilabad Rayon Məhkəməsi	2	1	0
40	Şabran Rayon Məhkəməsi	2	1	1
41	İmişli Rayon Məhkəməsi	1	0	0
42	Kürdəmir Rayon Məhkəməsi	1	1	1
43	Lənkəran Rayon Məhkəməsi	1	0	0
44	Mingəçevir Şəhər Məhkəməsi	1	1	0
45	Quba Rayon Məhkəməsi	2	1	1
46	Qusar Rayon Məhkəməsi	2	1	1
47	Sabirabad Rayon Məhkəməsi	2	2	2
48	Sumqayıt Şəhər Məhkəməsi	7	7	7
49	Şəki İnzibati Məhkəməsi	0	0	1
50	Gəncə İnzibati Məhkəməsi	2	2	0
51	Bakı Kommersiya Məhkəməsi	2	1	1
52	Gəncə Kommersiya Məhkəməsi	1	1	1
53	Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	1	1	1
54	Gəncə Şəhər Məhkəməsi	6	1	1
	YEKUN:	**517**	**294**	**253**

Cədvəl 6.

№	Dövlət orqanının adı	Müddətli müqavilə əsasında çalışan şəxslərin müsabiqəsi		
		İştirak edib	Uğur əldə edib	Vəzifəyə təyin edilib
1	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	3	3	3
2	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2	1	1
3	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	1	1	1
4	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	47	37	58
5	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	16	9	5
6	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	33	25	25
7	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	72	42	30
8	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	25	17	8
9	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	8	6	5
10	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	25	22	30
11	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	11	7	7
12	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	11	6	9
13	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	5	1	0
14	Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	21	13	8
15	Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	7	5	6
16	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	23	11	12
17	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	11	8	7
18	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	9	6	5
19	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	39	24	25
20	Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsi	8	5	4
21	Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurası	5	1	3
22	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	159	75	43
23	Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi	3	2	2
24	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	16	10	3
25	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	5	2	3
26	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	8	3	2
27	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	2	1	5
28	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	3	3	2
29	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	6	5	4
30	Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	5	3	2
31	Füzuli Hərbi Məhkəməsi	2	1	0
32	Gəncə Hərbi Məhkəməsi	1	0	0
33	Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Məhkəməsi	11	6	6
34	Bakı şəhəri Xətai Rayon Məhkəməsi	2	2	2
35	Bakı şəhəri Xəzər Rayon Məhkəməsi	1	0	0
36	Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsi	2	1	1
37	Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsi	6	1	1
38	Bakı şəhəri Nizami Rayon Məhkəməsi	9	0	0
39	Bakı şəhəri Sabunçu Rayon Məhkəməsi	3	2	1
40	Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsi	2	0	0
41	Bakı şəhəri Suraxanı Rayon Məhkəməsi	3	0	0
42	Bakı şəhəri Yasamal Rayon Məhkəməsi	4	3	2
43	Abşeron Rayon Məhkəməsi	2	0	0
44	Ağcabədi Rayon Məhkəməsi	1	1	1
45	Ağdaş Rayon Məhkəməsi	3	3	3
46	Balakən Rayon Məhkəməsi	2	1	1
47	Biləsuvar Rayon Məhkəməsi	1	0	0
48	Cəlilabad Rayon Məhkəməsi	4	2	0
49	Şabran Rayon Məhkəməsi	2	1	1

Cədvəl 6.

№	Dövlət orqanının adı	Müddətli müqavilə əsasında çalışan şəxslərin müsabiqəsi		
		İştirak edib	Uğur əldə edib	Vəzifəyə təyin edilib
50	Füzuli Rayon Məhkəməsi	1	1	1
51	Gədəbəy Rayon Məhkəməsi	1	1	1
52	İmişli Rayon Məhkəməsi	1	0	0
53	Kürdəmir Rayon Məhkəməsi	1	1	1
54	Lənkəran Rayon Məhkəməsi	1	0	0
55	Mingəçevir Şəhər Məhkəməsi	1	1	0
56	Quba Rayon Məhkəməsi	2	1	1
57	Qusar Rayon Məhkəməsi	2	1	1
58	Sabirabad Rayon Məhkəməsi	3	3	3
59	Sumqayıt Şəhər Məhkəməsi	8	8	8
60	Şəki İnzibati Məhkəməsi	0	0	1
61	Gəncə İnzibati Məhkəməsi	2	2	0
62	Bakı Kommersiya Məhkəməsi	4	2	2
63	Gəncə Kommersiya Məhkəməsi	1	1	1
64	Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	2	2	2
65	Gəncə Şəhər Məhkəməsi	8	2	1
	YEKUN:	**688**	**404**	**360**

Mərkəz 2023-cü il ərzində "Dövlət qulluqçularının Arayış Sistemi" vasitəsilə dövlət qulluqçularına qulluq stajı barədə arayışların verilməsini davam etdirmişdir. Arayışlar Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinə və İpoteka və Kredit Zəmanət Fonduna təqdim edilməsi məqsədilə dövlət qulluqçularının müraciəti əsasında Mərkəzin xüsusi proqram sisteminin köməyi ilə hazırlanır.

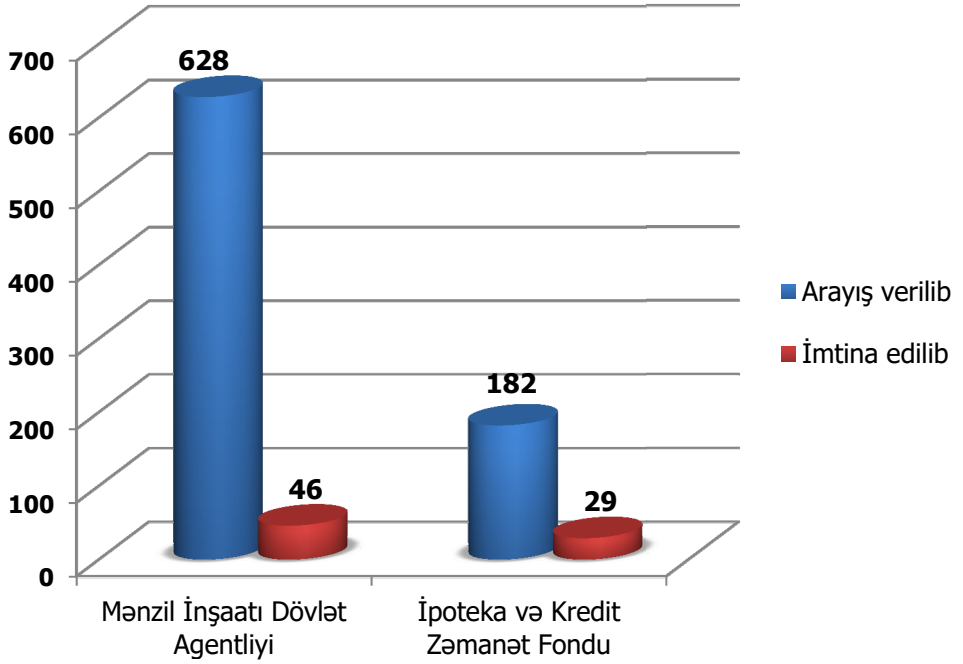

Təqdim edilən diaqramda dövlət qulluğunda qulluq stajı haqqında arayış alınması barədə statistik məlumat verilmişdir. 2023-cü il ərzində dövlət qulluğunda qulluq stajı ilə bağlı arayış əldə edilməsi məqsədilə Mərkəzə 885 şəxs müraciət etmişdir. Bu şəxslər barədə müvafiq məlumatlar araşdırılmış və 628 arayış Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi, 182 arayış isə İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu üzrə olmaqla vətandaşlara təqdim edilmək üçün 810 arayış hazırlanmışdır. Arayışla bağlı Mərkəzə müraciət etmiş 75 şəxsə səbəbi bildirilməklə imtina verilmişdir.

2023-cü ildə ümumtəhsil müəssisələrində təhsilalanların yekun attestasiyası, musiqi təhsili müəssisələri məzunlarının qeydiyyatı ilə bağlı fəaliyyətin "Şagird-məzun" və digər informasiya sistemləri üzərindən təhlili

M.M.Abbaszadə, V.O.Əkbərov

2022/2023-cü tədris ilində ümumtəhsil müəssisələrinin buraxılış sinfi şagirdləri tədris dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən, Azərbaycan dilindən fərqli dildə təhsil alan şagirdlər isə əlavə olaraq dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənnindən imtahan vermişdir.

2023-cü ildə təhsil almış cari ilin 144176 nəfər IX sinif şagirdindən 143372-si (99.4%) imtahanda iştirak edərək ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə təhsil sənədi əldə etmişdir. Buraxılış imtahanlarında iştirak etməmiş və yaxud imtahana buraxılmamış 804 şagirdin (0.6%) yekun attestasiyası aparılmamışdır. Cədvəl 1-də ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə (IX sinif) buraxılış sinfi şagirdləri haqqında statistik məlumatlar təqdim edilir.

Cədvəl 1

№	Rayon adı	Attestat alıb	Attestat almayıb		Cəmi
			İmtahana gəlməyib	Digər	
1	ABŞERON RAYONU	6163	22	2	6187
2	AĞCABƏDİ RAYONU	2106	28	1	2135
3	AĞDAM RAYONU	2359	15	0	2374
4	AĞDAŞ RAYONU	1494	4	7	1505
5	AĞSTAFA RAYONU	1050	2	0	1052
6	AĞSU RAYONU	810	6	0	816
7	ASTARA RAYONU	1459	12	0	1471
8	BAKI ŞƏHƏRİ BİNƏQƏDİ RAYONU	5492	14	9	5515
9	BAKI ŞƏHƏRİ NƏRİMANOV RAYONU	2903	7	0	2910
10	BAKI ŞƏHƏRİ NƏSİMİ RAYONU	3158	3	2	3163
11	BAKI ŞƏHƏRİ NİZAMİ RAYONU	3131	18	1	3150
12	BAKI ŞƏHƏRİ PİRALLAHI RAYONU	239	0	0	239
13	BAKI ŞƏHƏRİ QARADAĞ RAYONU	2893	10	11	2914
14	BAKI ŞƏHƏRİ SABUNÇU RAYONU	6517	14	19	6550
15	BAKI ŞƏHƏRİ SƏBAİL RAYONU	2178	1	2	2181
16	BAKI ŞƏHƏRİ SURAXANI RAYONU	4280	9	7	4296
17	BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU	4955	5	2	4962
18	BAKI ŞƏHƏRİ XƏZƏR RAYONU	4678	5	26	4709
19	BAKI ŞƏHƏRİ YASAMAL RAYONU	3777	6	3	3786
20	BALAKƏN RAYONU	1030	0	0	1030
21	BƏRDƏ RAYONU	2139	5	2	2146
22	BEYLƏQAN RAYONU	1251	1	1	1253
23	BİLƏSUVAR RAYONU	1375	4	0	1379
24	CƏBRAYIL RAYONU	893	2	0	895
25	CƏLİLABAD RAYONU	2702	26	1	2729
26	DAŞKƏSƏN RAYONU	255	2	4	261
27	FÜZULİ RAYONU	1355	11	0	1366
28	GƏDƏBƏY RAYONU	911	14	2	927
29	GƏNCƏ ŞƏHƏRİ	4255	6	2	4263
30	GORANBOY RAYONU	1426	2	3	1431
31	GÖYÇAY RAYONU	1596	7	0	1603
32	GÖYGÖL RAYONU	954	2	0	956

Cədvəl 1 (ardı)

№	Rayon adı	Attestat alıb	Attestat almayıb		Cəmi
			İmtahana gəlməyib	Digər	
33	HACIQABUL RAYONU	999	0	0	999
34	İMİŞLİ RAYONU	1546	27	15	1588
35	İSMAYILLI RAYONU	1017	2	3	1022
36	KƏLBƏCƏR RAYONU	1531	12	0	1543
37	KÜRDƏMİR RAYONU	1506	4	1	1511
38	LAÇIN RAYONU	1343	10	0	1353
39	LƏNKƏRAN ŞƏHƏRİ	2819	5	4	2828
40	LERİK RAYONU	531	3	0	534
41	MASALLI RAYONU	2557	19	0	2576
42	MİNGƏÇEVİR ŞƏHƏRİ	1460	1	0	1461
43	NAFTALAN ŞƏHƏRİ	124	0	0	124
44	NAXÇIVAN MR BABƏK RAYONU	822	4	0	826
45	NAXÇIVAN MR CULFA RAYONU	523	0	0	523
46	NAXÇIVAN MR KƏNGƏRLİ RAYONU	327	0	0	327
47	NAXÇIVAN MR ORDUBAD RAYONU	443	0	0	443
48	NAXÇIVAN MR ŞAHBUZ RAYONU	181	0	0	181
49	NAXÇIVAN MR SƏDƏRƏK RAYONU	175	0	0	175
50	NAXÇIVAN MR ŞƏRUR RAYONU	862	3	0	865
51	NAXÇIVAN ŞƏHƏRİ	1312	0	1	1313
52	NEFTÇALA RAYONU	919	3	0	922
53	OĞUZ RAYONU	523	1	1	525
54	QAX RAYONU	624	1	0	625
55	QAZAX RAYONU	1084	3	0	1087
56	QƏBƏLƏ RAYONU	1584	5	0	1589
57	QOBUSTAN RAYONU	432	1	0	433
58	QUBA RAYONU	2249	7	0	2256
59	QUBADLI RAYONU	1072	3	0	1075
60	QUSAR RAYONU	1223	3	0	1226
61	SAATLI RAYONU	1252	29	19	1300
62	SABİRABAD RAYONU	2238	41	14	2293
63	ŞABRAN RAYONU	858	2	0	860
64	SALYAN RAYONU	1940	42	5	1987
65	ŞAMAXI RAYONU	1219	3	0	1222
66	SAMUX RAYONU	829	0	0	829
67	ŞƏKİ ŞƏHƏRİ	2400	3	4	2407
68	ŞƏMKİR RAYONU	3212	28	18	3258
69	ŞİRVAN ŞƏHƏRİ	1233	2	2	1237
70	SİYƏZƏN RAYONU	601	4	5	610
71	SUMQAYIT ŞƏHƏRİ	5379	5	11	5395
72	ŞUŞA RAYONU	527	1	0	528
73	TƏRTƏR RAYONU	913	1	0	914
74	TOVUZ RAYONU	2168	10	0	2178
75	UCAR RAYONU	1021	0	0	1021
76	XAÇMAZ RAYONU	2661	3	15	2679
77	XIZI RAYONU	201	0	0	201
78	XOCALI RAYONU	130	0	0	130
79	XOCAVƏND RAYONU	179	0	0	179
80	YARDIMLI RAYONU	568	3	0	571
81	YEVLAX ŞƏHƏRİ	1473	16	0	1489
82	ZAQATALA RAYONU	1531	0	0	1531
83	ZƏNGİLAN RAYONU	644	5	0	649
84	ZƏRDAB RAYONU	623	1	0	624
	Yekun:	**143372**	**579**	**225**	**144176**

XI sinif şagirdləri tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanlarında tədris dili, riyaziyyat və xarici dil fənlərindən, Azərbaycan dilindən fərqli dildə təhsil alan şagirdlər isə əlavə olaraq dövlət dili kimi Azərbaycan dili fənnindən imtahan vermişdir.

İmtahanlarda istifadə olunan tapşırıqlar yeni təhsil proqramları (kurikulumlar) əsasında hazırlanmış, imtahanda maksimal toplanıla biləcək bal hər fənn üzrə 100 bal olmaqla, cəmi 300 bal olmuşdur. 2023-cü ildə təhsil almış cari ilin 98507 nəfər XI sinif şagirdindən 97992 nəfər (99.5%) imtahanda iştirak edərək tam orta təhsil səviyyəsi üzrə təhsil sənədi əldə etmişdir. Buraxılış imtahanlarında iştirak etməmiş və yaxud imtahana buraxılmamış 804 nəfər şagirdin (0.5%) yekun attestasiyası aparılmamışdır. Cədvəl 2-də tam orta təhsil səviyyəsi üzrə (XI sinif) buraxılış sinfi şagirdləri haqqında statistik məlumatlar təqdim edilir.

Cədvəl 2

№	Rayon adı	Attestat alıb	Attestat almayıb		Cəmi
			İmtahana gəlməyib	Digər	
1	ABŞERON RAYONU	3732	9	2	3743
2	AĞCABƏDİ RAYONU	1314	20	1	1335
3	AĞDAM RAYONU	1638	14	4	1656
4	AĞDAŞ RAYONU	881	8	0	889
5	AĞSTAFA RAYONU	693	1	0	694
6	AĞSU RAYONU	535	2	0	537
7	ASTARA RAYONU	895	2	0	897
8	BAKI ŞƏHƏRİ BİNƏQƏDİ RAYONU	3762	8	2	3772
9	BAKI ŞƏHƏRİ NƏRİMANOV RAYONU	2462	3	0	2465
10	BAKI ŞƏHƏRİ NƏSİMİ RAYONU	2272	5	6	2283
11	BAKI ŞƏHƏRİ NİZAMİ RAYONU	2309	12	0	2321
12	BAKI ŞƏHƏRİ PİRALLAHI RAYONU	198	0	0	198
13	BAKI ŞƏHƏRİ QARADAĞ RAYONU	1722	1	3	1726
14	BAKI ŞƏHƏRİ SABUNÇU RAYONU	3873	7	12	3892
15	BAKI ŞƏHƏRİ SƏBAİL RAYONU	1599	0	2	1601
16	BAKI ŞƏHƏRİ SURAXANI RAYONU	2701	7	0	2708
17	BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU	3825	3	5	3833
18	BAKI ŞƏHƏRİ XƏZƏR RAYONU	2562	6	5	2573
19	BAKI ŞƏHƏRİ YASAMAL RAYONU	2744	6	2	2752
20	BALAKƏN RAYONU	688	1	1	690
21	BƏRDƏ RAYONU	1443	6	5	1454
22	BEYLƏQAN RAYONU	821	0	0	821
23	BİLƏSUVAR RAYONU	958	3	0	961
24	CƏBRAYIL RAYONU	620	1	1	622
25	CƏLİLABAD RAYONU	1744	20	1	1765
26	DAŞKƏSƏN RAYONU	187	1	2	190
27	FÜZULİ RAYONU	1053	4	0	1057
28	GƏDƏBƏY RAYONU	822	13	1	836
29	GƏNCƏ ŞƏHƏRİ	3044	6	2	3052
30	GORANBOY RAYONU	985	2	0	987
31	GÖYÇAY RAYONU	1072	1	0	1073
32	GÖYGÖL RAYONU	745	1	0	746
33	HACIQABUL RAYONU	587	0	0	587
34	İMİŞLİ RAYONU	1054	13	4	1071
35	İSMAYILLI RAYONU	724	0	2	726
36	KƏLBƏCƏR RAYONU	1265	15	5	1285
37	KÜRDƏMİR RAYONU	1023	5	4	1032
38	LAÇIN RAYONU	1006	3	1	1010

Cədvəl 2 (ardı)

№	Rayon adı	Attestat alıb	Attestat almayıb		Cəmi
			İmtahana gəlməyib	Digər	
39	LƏNKƏRAN ŞƏHƏRİ	2032	11	3	2046
40	LERİK RAYONU	401	0	0	401
41	MASALLI RAYONU	1732	16	0	1748
42	MİNGƏÇEVİR ŞƏHƏRİ	1073	1	1	1075
43	NAFTALAN ŞƏHƏRİ	87	0	0	87
44	NAXÇIVAN MR BABƏK RAYONU	616	0	0	616
45	NAXÇIVAN MR CULFA RAYONU	306	0	0	306
46	NAXÇIVAN MR KƏNGƏRLİ RAYONU	193	0	0	193
47	NAXÇIVAN MR ORDUBAD RAYONU	284	0	0	284
48	NAXÇIVAN MR ŞAHBUZ RAYONU	146	0	0	146
49	NAXÇIVAN MR SƏDƏRƏK RAYONU	100	0	0	100
50	NAXÇIVAN MR ŞƏRUR RAYONU	557	1	0	558
51	NAXÇIVAN ŞƏHƏRİ	953	0	1	954
52	NEFTÇALA RAYONU	666	0	0	666
53	OĞUZ RAYONU	384	0	0	384
54	QAX RAYONU	478	0	0	478
55	QAZAX RAYONU	816	1	0	817
56	QƏBƏLƏ RAYONU	1215	7	0	1222
57	QOBUSTAN RAYONU	305	0	0	305
58	QUBA RAYONU	1593	5	3	1601
59	QUBADLI RAYONU	710	2	0	712
60	QUSAR RAYONU	906	2	1	909
61	SAATLI RAYONU	735	17	5	757
62	SABİRABAD RAYONU	1404	26	17	1447
63	ŞABRAN RAYONU	609	0	0	609
64	SALYAN RAYONU	1209	11	5	1225
65	ŞAMAXI RAYONU	765	4	0	769
66	SAMUX RAYONU	525	1	0	526
67	ŞƏKİ ŞƏHƏRİ	1863	2	2	1867
68	ŞƏMKİR RAYONU	1837	10	7	1854
69	ŞİRVAN ŞƏHƏRİ	671	2	4	677
70	SİYƏZƏN RAYONU	437	2	5	444
71	SUMQAYIT ŞƏHƏRİ	3807	7	3	3817
72	ŞUŞA RAYONU	286	1	0	287
73	TƏRTƏR RAYONU	656	4	0	660
74	TOVUZ RAYONU	1720	3	1	1724
75	UCAR RAYONU	676	0	0	676
76	XAÇMAZ RAYONU	1782	7	12	1801
77	XIZI RAYONU	148	0	0	148
78	XOCALI RAYONU	138	0	0	138
79	XOCAVƏND RAYONU	115	0	0	115
80	YARDIMLI RAYONU	496	6	0	502
81	YEVLAX ŞƏHƏRİ	1063	9	1	1073
82	ZAQATALA RAYONU	1085	2	0	1087
83	ZƏNGİLAN RAYONU	413	0	1	414
84	ZƏRDAB RAYONU	441	0	1	442
	Yekun:	**97992**	**369**	**146**	**98507**

Elm və Təhsil Nazirliyinin 08.06.2017-ci il tarixli 129 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Ümumi orta və tam orta təhsil haqqında fərqlənmə attestatlarının verilməsi qaydası"na görə fərqlənmə attestatları aşağıdakı tələblərə uyğun gələn məzunlara verilir:

- məzunun bütün fənlərdən attestata yazılan illik (yekun) qiymətləri "5" olmalıdır;
- məzun buraxılış imtahanında hər bir fənn üzrə ən azı 75 bal toplamalıdır.

Mərkəz "Şagird-məzun" sistemi üzrə bu şərtləri ödəmiş 3003 nəfər IX sinif şagirdinin və 2611 nəfər XI sinif şagirdinin adını fərqlənmə attestatının verilməsi üçün Elm və Təhsil Nazirliyinə təqdim etmişdir. Həmin məzunlar haqqında statistik məlumatlar Cədvəl 3-də verilir.

Cədvəl 3

№	Rayon adı	Fərqlənmə attestatına təqdim edilib		Cəmi
		IX sinif	XI sinif	
1	ABŞERON RAYONU	157	83	240
2	AĞCABƏDİ RAYONU	12	11	23
3	AĞDAM RAYONU	23	24	47
4	AĞDAŞ RAYONU	10	16	26
5	AĞSTAFA RAYONU	11	6	17
6	AĞSU RAYONU	4	3	7
7	ASTARA RAYONU	11	23	34
8	BAKI ŞƏHƏRİ BİNƏQƏDİ RAYONU	173	124	297
9	BAKI ŞƏHƏRİ NƏRİMANOV RAYONU	130	113	243
10	BAKI ŞƏHƏRİ NƏSİMİ RAYONU	227	201	428
11	BAKI ŞƏHƏRİ NİZAMİ RAYONU	138	106	244
12	BAKI ŞƏHƏRİ PİRALLAHI RAYONU	2	5	7
13	BAKI ŞƏHƏRİ QARADAĞ RAYONU	51	38	89
14	BAKI ŞƏHƏRİ SABUNÇU RAYONU	120	86	206
15	BAKI ŞƏHƏRİ SƏBAİL RAYONU	56	56	112
16	BAKI ŞƏHƏRİ SURAXANI RAYONU	125	101	226
17	BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU	231	226	457
18	BAKI ŞƏHƏRİ XƏZƏR RAYONU	70	43	113
19	BAKI ŞƏHƏRİ YASAMAL RAYONU	210	179	389
20	BALAKƏN RAYONU	14	11	25
21	BƏRDƏ RAYONU	21	37	58
22	BEYLƏQAN RAYONU	20	6	26
23	BİLƏSUVAR RAYONU	8	10	18
24	CƏBRAYIL RAYONU	17	17	34
25	CƏLİLABAD RAYONU	18	3	21
26	DAŞKƏSƏN RAYONU	2	2	4
27	FÜZULİ RAYONU	19	12	31
28	GƏDƏBƏY RAYONU	10	17	27
29	GƏNCƏ ŞƏHƏRİ	121	95	216
30	GORANBOY RAYONU	12	12	24
31	GÖYÇAY RAYONU	22	22	44
32	GÖYGÖL RAYONU	9	10	19
33	HACIQABUL RAYONU	4	4	8
34	İMİŞLİ RAYONU	8	4	12
35	İSMAYILLI RAYONU	19	17	36
36	KƏLBƏCƏR RAYONU	21	23	44
37	KÜRDƏMİR RAYONU	4	7	11
38	LAÇIN RAYONU	27	15	42

Cədvəl 3 (ardı)

№	Rayon adı	Fərqlənmə attestatına təqdim edilib		Cəmi
		IX sinif	XI sinif	
39	LƏNKƏRAN ŞƏHƏRİ	27	43	70
40	LERİK RAYONU	3	1	4
41	MASALLI RAYONU	15	22	37
42	MİNGƏÇEVİR ŞƏHƏRİ	44	28	72
43	NAFTALAN ŞƏHƏRİ	1	1	2
44	NAXÇIVAN MR BABƏK RAYONU	1	5	6
45	NAXÇIVAN MR CULFA RAYONU	4	8	12
46	NAXÇIVAN MR KƏNGƏRLİ RAYONU	0	1	1
47	NAXÇIVAN MR ORDUBAD RAYONU	7	6	13
48	NAXÇIVAN MR ŞAHBUZ RAYONU	3	3	6
49	NAXÇIVAN MR SƏDƏRƏK RAYONU	2	2	4
50	NAXÇIVAN MR ŞƏRUR RAYONU	10	5	15
51	NAXÇIVAN ŞƏHƏRİ	62	46	108
52	NEFTÇALA RAYONU	12	16	28
53	OĞUZ RAYONU	10	8	18
54	QAX RAYONU	17	8	25
55	QAZAX RAYONU	13	5	18
56	QƏBƏLƏ RAYONU	43	36	79
57	QOBUSTAN RAYONU	5	5	10
58	QUBA RAYONU	12	15	27
59	QUBADLI RAYONU	27	42	69
60	QUSAR RAYONU	7	8	15
61	SAATLI RAYONU	12	7	19
62	SABİRABAD RAYONU	7	10	17
63	ŞABRAN RAYONU	12	7	19
64	SALYAN RAYONU	17	23	40
65	ŞAMAXI RAYONU	8	8	16
66	SAMUX RAYONU	4	6	10
67	ŞƏKİ ŞƏHƏRİ	54	52	106
68	ŞƏMKİR RAYONU	37	41	78
69	ŞİRVAN ŞƏHƏRİ	22	24	46
70	SİYƏZƏN RAYONU	7	12	19
71	SUMQAYIT ŞƏHƏRİ	219	216	435
72	ŞUŞA RAYONU	15	5	20
73	TƏRTƏR RAYONU	5	7	12
74	TOVUZ RAYONU	13	15	28
75	UCAR RAYONU	7	13	20
76	XAÇMAZ RAYONU	20	21	41
77	XIZI RAYONU	2	3	5
78	XOCALI RAYONU	1	2	3
79	XOCAVƏND RAYONU	4	6	10
80	YARDIMLI RAYONU	8	2	10
81	YEVLAX ŞƏHƏRİ	16	15	31
82	ZAQATALA RAYONU	36	19	55
83	ZƏNGİLAN RAYONU	12	12	24
84	ZƏRDAB RAYONU	3	3	6
	Yekun:	**3003**	**2611**	**5614**

IX və XI sinif şagirdlərinin tədris dili, riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə buraxılış imtahanlarında əldə etdikləri nəticələr haqqında statistik məlumatlar imtahan balları aralıqları üzrə müvafiq olaraq Cədvəl 4-də və Cədvəl 5-də verilir.

Cədvəl 4

2022/2023-cü tədris ili üzrə IX sinif şagirdlərinin buraxılış imtahanlarındakı nəticələri

İmtahan balları	IX sinif şagirlərinin sayı		
	Tədris dili	Riyaziyyat	Xarici dil
0	1109	3607	1318
1-10	5050	31822	10530
11-20	18603	27330	36113
21-30	27348	25573	36325
31-40	18608	16382	15466
41-50	21278	11487	13949
51-60	17214	8869	7936
61-70	14209	7111	7051
71-80	12327	5104	7033
81-90	5438	3827	5067
91-99	1486	1847	2403
100	66	422	190

Cədvəl 5

2022/2023-cü tədris ili üzrə XI sinif şagirdlərinin buraxılış imtahanlarındakı nəticələri

İmtahan balları	XI sinif şagirlərinin sayı		
	Tədris dili	Riyaziyyat	Xarici dil
0	591	2732	918
1-10	11032	27244	7007
11-20	15857	22577	23729
21-30	12192	12688	13971
31-40	12026	8584	8422
41-50	12002	7106	10370
51-60	11070	4494	9459
61-70	9829	3658	7919
71-80	7785	3864	6268
81-90	4212	2812	5899
91-99	851	1804	3518
100	15	439	522

2022/2023-cü tədris ilində imtahana buraxılaraq attestat almış IX və XI sinif şagirdlərinə tədris edilmiş xarici dil fənləri üzrə statistik məlumatlar müvafiq olaraq Cədvəl 6-da və Cədvəl 7-də təqdim edilmişdir.

Cədvəl 6

№	Rayon adı	İngilis	Fransız	Alman	Ərəb	Rus	Tədris edilmir
1	ABŞERON RAYONU	5906	2	38	0	217	0
2	AĞCABƏDİ RAYONU	1867	8	0	0	231	0
3	AĞDAM RAYONU	2308	0	0	0	51	0
4	AĞDAŞ RAYONU	1223	62	0	0	208	1
5	AĞSTAFA RAYONU	501	33	35	0	481	0
6	AĞSU RAYONU	626	0	0	0	184	0
7	ASTARA RAYONU	1216	0	0	0	243	0
8	BAKI ŞƏHƏRİ BİNƏQƏDİ RAYONU	5386	7	33	0	66	0
9	BAKI ŞƏHƏRİ NƏRİMANOV RAYONU	2796	19	31	0	57	0
10	BAKI ŞƏHƏRİ NƏSİMİ RAYONU	3116	26	5	0	11	0
11	BAKI ŞƏHƏRİ NİZAMİ RAYONU	2933	2	16	0	180	0
12	BAKI ŞƏHƏRİ PİRALLAHI RAYONU	220	0	0	0	19	0
13	BAKI ŞƏHƏRİ QARADAĞ RAYONU	2845	0	0	0	48	0
14	BAKI ŞƏHƏRİ SABUNÇU RAYONU	6380	76	0	0	61	0
15	BAKI ŞƏHƏRİ SƏBAİL RAYONU	1998	22	83	0	75	0
16	BAKI ŞƏHƏRİ SURAXANI RAYONU	3866	33	0	16	365	0
17	BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU	4927	0	18	0	10	0
18	BAKI ŞƏHƏRİ XƏZƏR RAYONU	4367	25	27	0	242	17
19	BAKI ŞƏHƏRİ YASAMAL RAYONU	3515	25	148	0	89	0
20	BALAKƏN RAYONU	946	0	48	0	36	0
21	BƏRDƏ RAYONU	2110	8	0	0	21	0
22	BEYLƏQAN RAYONU	908	79	85	0	179	0

Cədvəl 6

№	Rayon adı	İngilis	Fransız	Alman	Ərəb	Rus	Tədris edilmir
23	BİLƏSUVAR RAYONU	873	127	0	0	375	0
24	CƏBRAYIL RAYONU	886	0	0	0	7	0
25	CƏLİLABAD RAYONU	1611	23	0	0	1068	0
26	DAŞKƏSƏN RAYONU	207	0	0	0	47	1
27	FÜZULİ RAYONU	1314	0	16	0	25	0
28	GƏDƏBƏY RAYONU	763	0	13	0	127	8
29	GƏNCƏ ŞƏHƏRİ	4133	0	0	0	122	0
30	GORANBOY RAYONU	931	181	0	0	314	0
31	GÖYÇAY RAYONU	1416	48	0	0	132	0
32	GÖYGÖL RAYONU	952	0	0	0	2	0
33	HACIQABUL RAYONU	623	0	30	0	346	0
34	İMİŞLİ RAYONU	1101	70	0	0	375	0
35	İSMAYILLI RAYONU	741	101	19	0	152	4
36	KƏLBƏCƏR RAYONU	1527	0	0	0	4	0
37	KÜRDƏMİR RAYONU	1245	21	0	0	240	0
38	LAÇIN RAYONU	1340	0	0	0	3	0
39	LƏNKƏRAN ŞƏHƏRİ	2379	140	0	0	300	0
40	LERİK RAYONU	361	24	0	0	130	16
41	MASALLI RAYONU	1615	172	0	0	770	0
42	MİNGƏÇEVİR ŞƏHƏRİ	1460	0	0	0	0	0
43	NAFTALAN ŞƏHƏRİ	88	0	0	0	36	0
44	NAXÇIVAN MR BABƏK RAYONU	610	118	51	0	43	0
45	NAXÇIVAN MR CULFA RAYONU	398	55	19	0	51	0
46	NAXÇIVAN MR KƏNGƏRLİ RAYONU	241	76	0	0	10	0
47	NAXÇIVAN MR ORDUBAD RAYONU	353	18	6	0	66	0
48	NAXÇIVAN MR ŞAHBUZ RAYONU	178	0	0	0	3	0
49	NAXÇIVAN MR SƏDƏRƏK RAYONU	175	0	0	0	0	0
50	NAXÇIVAN MR ŞƏRUR RAYONU	584	136	0	0	142	0
51	NAXÇIVAN ŞƏHƏRİ	1294	0	0	0	18	0
52	NEFTÇALA RAYONU	771	26	17	0	105	0
53	OĞUZ RAYONU	419	18	10	0	76	0
54	QAX RAYONU	445	0	72	0	107	0
55	QAZAX RAYONU	637	108	36	0	303	0
56	QƏBƏLƏ RAYONU	1483	57	0	0	44	0
57	QOBUSTAN RAYONU	336	0	0	0	96	0
58	QUBA RAYONU	1338	14	117	0	747	33
59	QUBADLI RAYONU	1072	0	0	0	0	0
60	QUSAR RAYONU	811	18	0	0	385	9
61	SAATLI RAYONU	1137	0	0	0	115	0
62	SABİRABAD RAYONU	1692	2	0	0	544	0
63	ŞABRAN RAYONU	435	0	28	0	393	2
64	SALYAN RAYONU	1549	0	0	0	391	0
65	ŞAMAXI RAYONU	935	0	0	0	283	1
66	SAMUX RAYONU	669	12	18	0	130	0
67	ŞƏKİ ŞƏHƏRİ	1979	135	34	0	252	0
68	ŞƏMKİR RAYONU	2555	9	48	0	600	0

Cədvəl 6

№	Rayon adı	İngilis	Fransız	Alman	Ərəb	Rus	Tədris edilmir
69	ŞİRVAN ŞƏHƏRİ	751	0	0	0	482	0
70	SİYƏZƏN RAYONU	405	0	0	0	196	0
71	SUMQAYIT ŞƏHƏRİ	4793	0	15	0	571	0
72	ŞUŞA RAYONU	525	0	0	0	2	0
73	TƏRTƏR RAYONU	859	54	0	0	0	0
74	TOVUZ RAYONU	1531	82	0	0	555	0
75	UCAR RAYONU	874	0	0	0	147	0
76	XAÇMAZ RAYONU	1749	0	18	0	887	7
77	XIZI RAYONU	171	0	2	0	28	0
78	XOCALI RAYONU	120	0	0	0	10	0
79	XOCAVƏND RAYONU	179	0	0	0	0	0
80	YARDIMLI RAYONU	314	3	0	5	237	9
81	YEVLAX ŞƏHƏRİ	1177	0	87	0	209	0
82	ZAQATALA RAYONU	1239	0	58	0	230	4
83	ZƏNGİLAN RAYONU	644	0	0	0	0	0
84	ZƏRDAB RAYONU	557	0	0	0	66	0
	Yekun:	**123510**	**2275**	**1281**	**21**	**16173**	**112**

Cədvəl 7

№	Rayon adı	İngilis	Fransız	Alman	Ərəb	Rus	Tədris edilmir
1	ABŞERON RAYONU	3627	0	25	0	80	0
2	AĞCABƏDİ RAYONU	1200	0	0	0	114	0
3	AĞDAM RAYONU	1629	0	0	0	9	0
4	AĞDAŞ RAYONU	717	16	0	0	148	0
5	AĞSTAFA RAYONU	339	0	15	0	339	0
6	AĞSU RAYONU	349	10	0	0	176	0
7	ASTARA RAYONU	838	0	0	0	57	0
8	BAKI ŞƏHƏRİ BİNƏQƏDİ RAYONU	3581	5	15	0	161	0
9	BAKI ŞƏHƏRİ NƏRİMANOV RAYONU	2171	18	61	0	212	0
10	BAKI ŞƏHƏRİ NƏSİMİ RAYONU	2264	4	3	0	1	0
11	BAKI ŞƏHƏRİ NİZAMİ RAYONU	2232	0	8	0	69	0
12	BAKI ŞƏHƏRİ PİRALLAHI RAYONU	198	0	0	0	0	0
13	BAKI ŞƏHƏRİ QARADAĞ RAYONU	1722	0	0	0	0	0
14	BAKI ŞƏHƏRİ SABUNÇU RAYONU	3851	0	0	0	22	0
15	BAKI ŞƏHƏRİ SƏBAİL RAYONU	1505	9	40	0	45	0
16	BAKI ŞƏHƏRİ SURAXANI RAYONU	2509	32	0	9	151	0
17	BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU	3792	0	0	0	33	0
18	BAKI ŞƏHƏRİ XƏZƏR RAYONU	2454	18	0	0	90	0
19	BAKI ŞƏHƏRİ YASAMAL RAYONU	2610	7	51	0	76	0
20	BALAKƏN RAYONU	594	0	66	0	28	0
21	BƏRDƏ RAYONU	1436	7	0	0	0	0
22	BEYLƏQAN RAYONU	585	24	81	0	131	0
23	BİLƏSUVAR RAYONU	587	110	0	0	261	0
24	CƏBRAYIL RAYONU	616	0	0	0	4	0
25	CƏLİLABAD RAYONU	1085	0	0	0	659	0

Cədvəl 7

№	Rayon adı	İngilis	Fransız	Alman	Ərəb	Rus	Tədris edilmir
26	DAŞKƏSƏN RAYONU	154	0	0	0	33	0
27	FÜZULİ RAYONU	990	0	0	0	56	7
28	GƏDƏBƏY RAYONU	716	0	16	0	83	7
29	GƏNCƏ ŞƏHƏRİ	2959	0	0	0	85	0
30	GORANBOY RAYONU	637	223	18	0	107	0
31	GÖYÇAY RAYONU	942	47	0	0	83	0
32	GÖYGÖL RAYONU	737	0	0	0	8	0
33	HACIQABUL RAYONU	381	0	9	0	197	0
34	İMİŞLİ RAYONU	697	18	0	0	339	0
35	İSMAYILLI RAYONU	533	52	11	0	128	0
36	KƏLBƏCƏR RAYONU	1257	0	0	0	8	0
37	KÜRDƏMİR RAYONU	893	25	0	0	105	0
38	LAÇIN RAYONU	1003	0	0	0	3	0
39	LƏNKƏRAN ŞƏHƏRİ	1795	107	0	0	130	0
40	LERİK RAYONU	300	25	0	0	70	6
41	MASALLI RAYONU	1184	88	0	0	460	0
42	MİNGƏÇEVİR ŞƏHƏRİ	1073	0	0	0	0	0
43	NAFTALAN ŞƏHƏRİ	72	0	0	0	15	0
44	NAXÇIVAN MR BABƏK RAYONU	477	84	33	0	22	0
45	NAXÇIVAN MR CULFA RAYONU	255	29	8	0	14	0
46	NAXÇIVAN MR KƏNGƏRLİ RAYONU	141	49	0	0	3	0
47	NAXÇIVAN MR ORDUBAD RAYONU	238	10	3	0	33	0
48	NAXÇIVAN MR ŞAHBUZ RAYONU	136	0	0	0	10	0
49	NAXÇIVAN MR SƏDƏRƏK RAYONU	96	0	0	0	4	0
50	NAXÇIVAN MR ŞƏRUR RAYONU	373	110	10	0	64	0
51	NAXÇIVAN ŞƏHƏRİ	953	0	0	0	0	0
52	NEFTÇALA RAYONU	596	34	14	0	22	0
53	OĞUZ RAYONU	311	13	5	0	55	0
54	QAX RAYONU	342	0	55	0	81	0
55	QAZAX RAYONU	498	60	27	0	231	0
56	QƏBƏLƏ RAYONU	1142	18	0	0	55	0
57	QOBUSTAN RAYONU	251	0	0	0	54	0
58	QUBA RAYONU	1007	0	84	0	496	6
59	QUBADLI RAYONU	710	0	0	0	0	0
60	QUSAR RAYONU	479	15	0	0	411	1
61	SAATLI RAYONU	645	31	0	0	59	0
62	SABİRABAD RAYONU	1059	0	0	0	345	0
63	ŞABRAN RAYONU	330	0	18	0	261	0
64	SALYAN RAYONU	1011	0	0	0	198	0
65	ŞAMAXI RAYONU	602	0	0	0	163	0
66	SAMUX RAYONU	454	4	6	0	61	0
67	ŞƏKİ ŞƏHƏRİ	1517	100	11	0	235	0
68	ŞƏMKİR RAYONU	1429	8	17	0	383	0
69	ŞİRVAN ŞƏHƏRİ	430	0	0	0	241	0
70	SİYƏZƏN RAYONU	307	0	0	0	130	0
71	SUMQAYIT ŞƏHƏRİ	3561	0	23	0	223	0

Cədvəl 7

№	Rayon adı	İngilis	Fransız	Alman	Ərəb	Rus	Tədris edilmir
72	ŞUŞA RAYONU	286	0	0	0	0	0
73	TƏRTƏR RAYONU	597	48	0	0	11	0
74	TOVUZ RAYONU	1295	56	29	0	340	0
75	UCAR RAYONU	586	0	0	0	90	0
76	XAÇMAZ RAYONU	1164	0	15	0	508	95
77	XIZI RAYONU	131	0	8	0	9	0
78	XOCALI RAYONU	121	0	0	0	17	0
79	XOCAVƏND RAYONU	115	0	0	0	0	0
80	YARDIMLI RAYONU	297	0	6	0	193	0
81	YEVLAX ŞƏHƏRİ	886	19	57	0	101	0
82	ZAQATALA RAYONU	914	0	29	0	142	0
83	ZƏNGİLAN RAYONU	413	0	0	0	0	0
84	ZƏRDAB RAYONU	349	11	0	0	81	0
	Yekun:	**85318**	**1544**	**877**	**9**	**10122**	**122**

2022/2023-cü tədris ilində Mərkəz IX sinif üzrə 693, XI sinif üzrə 106 nəfər buraxılış imtahanlarından azad edilmiş sağlamlıq imkanları məhdud şagirdlərin yekun attestasiyasını aparmışdır.

Həmin tədris ilində cari məzunlarla yanaşı, eksternat qaydasında təhsil almış məzunlar və əvvəlki illərin məzunları da buraxılış imtahanlarında iştirak edərək təhsil sənədi almışdır. Bu kateqoriyadan olan şəxslər barədə statistik məlumatlar Cədvəl 8-də təqdim edilir.

Cədvəl 8

№	Rayon adı	IX sinif			XI sinif			Cəmi
		Eksternat	Əvvəlki illərin məzunu	Cəmi	Eksternat	Əvvəlki illərin məzunu	Cəmi	
1	ABŞERON RAYONU	2	0	2	0	1	1	3
2	AĞCABƏDİ RAYONU	15	10	25	40	12	52	77
3	AĞDAM RAYONU	19	6	25	53	0	53	78
4	AĞDAŞ RAYONU	8	5	13	34	3	37	50
5	AĞSTAFA RAYONU	19	0	19	45	0	45	64
6	AĞSU RAYONU	14	0	14	30	2	32	46
7	ASTARA RAYONU	10	1	11	22	3	25	36
8	BAKI ŞƏHƏRİ BİNƏQƏDİ RAYONU	2	4	6	0	4	4	10
9	BAKI ŞƏHƏRİ NƏRİMANOV RAYONU	50	2	52	141	0	141	193
10	BAKI ŞƏHƏRİ NƏSİMİ RAYONU	1	6	7	0	5	5	12
11	BAKI ŞƏHƏRİ NİZAMİ RAYONU	5	5	10	1	4	5	15
12	BAKI ŞƏHƏRİ PİRALLAHI RAYONU	0	1	1	0	0	0	1
13	BAKI ŞƏHƏRİ QARADAĞ RAYONU	0	11	11	0	2	2	13
14	BAKI ŞƏHƏRİ SABUNÇU RAYONU	0	21	21	0	5	5	26
15	BAKI ŞƏHƏRİ SƏBAİL RAYONU	5	1	6	0	0	0	6
16	BAKI ŞƏHƏRİ SURAXANI RAYONU	1	4	5	0	4	4	9
17	BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU	0	7	7	0	5	5	12
18	BAKI ŞƏHƏRİ XƏZƏR RAYONU	2	4	6	0	3	3	9

Cədvəl 8

№	Rayon adı	IX sinif			XI sinif			Cəmi
		Eksternat	Əvvəlki illərin məzunu	Cəmi	Eksternat	Əvvəlki illərin məzunu	Cəmi	
19	BAKI ŞƏHƏRİ YASAMAL RAYONU	3	1	4	0	6	6	10
20	BALAKƏN RAYONU	3	0	3	39	1	40	43
21	BƏRDƏ RAYONU	34	15	49	58	11	69	118
22	BEYLƏQAN RAYONU	5	1	6	18	4	22	28
23	BİLƏSUVAR RAYONU	37	4	41	70	4	74	115
24	CƏBRAYIL RAYONU	3	2	5	5	2	7	12
25	CƏLİLABAD RAYONU	21	7	28	49	12	61	89
26	DAŞKƏSƏN RAYONU	10	1	11	17	0	17	28
27	FÜZULİ RAYONU	4	3	7	14	4	18	25
28	GƏDƏBƏY RAYONU	3	11	14	8	9	17	31
29	GƏNCƏ ŞƏHƏRİ	50	7	57	52	14	66	123
30	GORANBOY RAYONU	23	1	24	37	10	47	71
31	GÖYÇAY RAYONU	14	3	17	34	2	36	53
32	GÖYGÖL RAYONU	15	0	15	48	0	48	63
33	HACIQABUL RAYONU	11	0	11	38	3	41	52
34	İMİŞLİ RAYONU	6	3	9	4	2	6	15
35	İSMAYILLI RAYONU	9	0	9	22	0	22	31
36	KƏLBƏCƏR RAYONU	0	3	3	4	3	7	10
37	KÜRDƏMİR RAYONU	25	4	29	42	2	44	73
38	LAÇIN RAYONU	2	2	4	6	1	7	11
39	LƏNKƏRAN ŞƏHƏRİ	7	5	12	26	13	39	51
40	LERİK RAYONU	3	2	5	18	0	18	23
41	MASALLI RAYONU	16	11	27	44	14	58	85
42	MİNGƏÇEVİR ŞƏHƏRİ	13	2	15	22	2	24	39
43	NAFTALAN ŞƏHƏRİ	2	0	2	2	1	3	5
44	NAXÇIVAN MR BABƏK RAYONU	9	0	9	47	0	47	56
45	NAXÇIVAN MR CULFA RAYONU	8	0	8	36	0	36	44
46	NAXÇIVAN MR KƏNGƏRLİ RAYONU	19	0	19	49	0	49	68
47	NAXÇIVAN MR ORDUBAD RAYONU	8	0	8	54	0	54	62
48	NAXÇIVAN MR ŞAHBUZ RAYONU	5	0	5	12	0	12	17
49	NAXÇIVAN MR SƏDƏRƏK RAYONU	15	0	15	33	0	33	48
50	NAXÇIVAN MR ŞƏRUR RAYONU	109	0	109	124	0	124	233
51	NAXÇIVAN ŞƏHƏRİ	19	0	19	71	0	71	90
52	NEFTÇALA RAYONU	12	0	12	29	0	29	41
53	OĞUZ RAYONU	4	0	4	25	1	26	30
54	QAX RAYONU	4	0	4	28	0	28	32
55	QAZAX RAYONU	9	2	11	24	1	25	36
56	QƏBƏLƏ RAYONU	7	5	12	37	3	40	52
57	QOBUSTAN RAYONU	3	4	7	9	0	9	16
58	QUBA RAYONU	23	5	28	88	2	90	118
59	QUBADLI RAYONU	1	2	3	6	0	6	9
60	QUSAR RAYONU	1	2	3	9	1	10	13
61	SAATLI RAYONU	5	0	5	5	0	5	10

Cədvəl 8

№	Rayon adı	IX sinif			XI sinif			Cəmi
		Eksternat	Əvvəlki illərin məzunu	Cəmi	Eksternat	Əvvəlki illərin məzunu	Cəmi	
62	SABİRABAD RAYONU	6	5	11	10	5	15	26
63	ŞABRAN RAYONU	7	0	7	21	0	21	28
64	SALYAN RAYONU	22	9	31	64	8	72	103
65	ŞAMAXI RAYONU	61	1	62	91	1	92	154
66	SAMUX RAYONU	11	1	12	21	7	28	40
67	ŞƏKİ ŞƏHƏRİ	24	3	27	57	6	63	90
68	ŞƏMKİR RAYONU	71	15	86	84	9	93	179
69	ŞİRVAN ŞƏHƏRİ	20	0	20	26	0	26	46
70	SİYƏZƏN RAYONU	4	0	4	19	0	19	23
71	SUMQAYIT ŞƏHƏRİ	27	4	31	78	3	81	112
72	ŞUŞA RAYONU	2	0	2	10	1	11	13
73	TƏRTƏR RAYONU	27	5	32	46	7	53	85
74	TOVUZ RAYONU	33	2	35	37	1	38	73
75	UCAR RAYONU	14	1	15	21	1	22	37
76	XAÇMAZ RAYONU	17	0	17	77	1	78	95
77	XIZI RAYONU	0	1	1	0	0	0	1
78	XOCALI RAYONU	5	0	5	7	0	7	12
79	XOCAVƏND RAYONU	6	0	6	7	0	7	13
80	YARDIMLI RAYONU	2	7	9	7	5	12	21
81	YEVLAX ŞƏHƏRİ	22	5	27	29	7	36	63
82	ZAQATALA RAYONU	6	2	8	45	4	49	57
83	ZƏNGİLAN RAYONU	2	2	4	6	1	7	11
84	ZƏRDAB RAYONU	4	1	5	7	5	12	17
	Yekun:	**1126**	**260**	**1386**	**2499**	**253**	**2752**	**4138**

Dövlət İmtahan Mərkəzinin “Elektron hökumət portalı”nda təqdim etdiyi xidmətlərdən biri də “Ümumi təhsil müəssisələrində təhsilalanların "Şagird-məzun sistemi"ndə özləri haqqında məlumatları internet vasitəsilə yoxlaması” xidmətidir. Bu servisin köməyi ilə təhsil müəssisələrinin şagirdləri və keçmiş məzunları soyad, ad, ata adı və iş nömrəsi, yaxud sadəcə şəxsiyyət vəsiqəsinin fərdi identifikasiya nömrəsi (FİN kod) əsasında “Şagird-məzun” sisteminə daxil olaraq, fərdi və təhsilə aid məlumatlarına baxa, həmçinin imtahan nəticələrinə dair bal arayışı çap edə bilirlər. 2023-cü ildə bu elektron xidmət üzrə məlumatlardan istifadələrin sayı haqqında statistik göstəricilər Cədvəl 9-da təqdim edilir:

Cədvəl 9

Ay	Xidmətdən istifadələrin sayı
Yanvar	1971
Fevral	87049
Mart	103740
Aprel	155841
May	23554
İyun	9357
İyul	7681
Avqust	4375
Sentyabr	2386
Oktyabr	1314
Noyabr	1807
Dekabr	1980
CƏMİ:	**401055**

Cədvəl 9-dan göründüyü kimi, məzunlar təhsil məlumatları və imtahan nəticələri ilə ən çox buraxılış imtahanlarının keçirildiyi mart və aprel aylarında tanış olmuşdur. Mərkəz xidmətdən istifadə zamanı 262 şagirdin sistem vasitəsilə göndərdiyi sualları cavablandırmışdır. Bu məlumatlar “Şagird-məzun” sisteminə daxil edilmişdir.

2022/2023-cü tədris ili ərzində təhsillərini xarici ölkələrdə davam etdirmək istəyən məzunlara müraciətləri əsasında Mərkəzin hazırladığı xüsusi proqram təminatının köməyi ilə buraxılış imtahanı nəticələri barədə kağız daşıyıcılarda 12 arayış verilmişdir. Mərkəzin elektron xidmətindən istifadə etməklə məzunlar real vaxt rejimində imtahan nəticələri barədə 2061 arayış çap etmişdir. Real vaxt rejimində çap edilmiş arayışlar barədə statistik məlumat Cədvəl 10-da təqdim edilir.

Musiqi ixtisasları üzrə bakalavriat səviyyəsinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlərin qabiliyyət imtahanında iştirakı üçün onların musiqi təhsili barədə məlumatlarının "Musiqi məktəbi-məzun" informasiya sisteminə daxil edilməsi zəruridir. Bununla əlaqədar, musiqi məktəblərini bitirmiş 10810 məzun barədə məlumatı 2022/2023-cü tədris ilində musiqi məktəbləri "Musiqi məktəbi-məzun" informasiya sisteminə daxil etmişdir. Həmin məzunların musiqi ixtisasları üzrə sayı Cədvəl 11-də təqdim edilir.

Cədvəl 10

Ay	Elektron xidmətdən istifadə etməklə çap edilmiş imtahan nəticələri barədə arayışların sayı
Yanvar	150
Fevral	199
Mart	121
Aprel	116
May	94
İyun	180
İyul	419
Avqust	303
Sentyabr	118
Oktyabr	57
Noyabr	173
Dekabr	131
CƏMİ:	**2061**

Cədvəl 11

№	Musiqi ixtisasının adı	Məzunların sayı
1	Arfa	1
2	Balaban	64
3	bəstəkarlıq	3
4	estrada oxuma	2
5	Faqot	2
6	fleyta	41
7	fortepiano	4692
8	gitara	13
9	kamança	455
10	klarnet	104
11	klassik vokal	12
12	kontrabas	1
13	milli vokal	1
14	milli zərb alətləri	31
15	nağara	508
16	nəzəriyyə	82
17	qanun	88
18	qarmon	1278
19	qoboy	7
20	rəssamlıq	228
21	saksofon	5
22	saz	349
23	sintezator	2
24	tar	1369
25	trombon	4
26	truba	26
27	tuba	4
28	valtorna	2
29	viola (alt simli)	4
30	violin (skripka)	460
31	violonçel	8
32	vokal	77
33	xanəndəlik	514
34	xanəndəlik (muğam)	114
35	xor	14
36	xor dirijorluğu	31
37	xoreoqrafiya	203
38	zərb alətləri	11
	Yekun:	**10810**

“Tələbə-məzun” dövlət elektron məlumat sistemindəki yeniliklər, məlumatların emalı və analitik təhlili

M.M.Abbaszadə, V.O.Əkbərov, S.S.Mərdanov, R.H.Mahmudov

2022/2023-cü tədris ilində Dövlət İmtahan Mərkəzi ölkənin ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri barədə məlumatların “Tələbə-məzun” dövlət elektron məlumat sistemi üzrə formalaşdırılması, zənginləşdirilməsi və emalı üzrə fəaliyyətini davam etdirmişdir. Müvafiq tədris ilində Mərkəzin əməkdaşları qəbul barədə məlumatları, “Tələbə-məzun” sisteminin ali və orta ixtisas təhsili müəssisələri üzrə istifadəçiləri tələbələr haqqında məlumatları sistemə daxil etmişdir. “Tələbə-məzun” sisteminin digər informasiya sistemlərinə inteqrasiyasını təmin edən əlavə proqramlar yaradılmış, sistem yeni funksional imkanlarla zənginləşdirilmişdir.

2023-cü ilin sonuna “Tələbə-məzun” sistemində 1543580 tələbə haqqında məlumatlar daxil edilmişdir. Onlardan 1372701 nəfərin fərdi identifikasiya nömrəsi (FİN) sistemdə mövcuddur. FİN kodunun mövcud olmadığı məlumatlar, əsasən, 2000-ci ilədək olan dövrü əhatə edir. Mərkəzin xüsusi proqram sisteminin köməyi ilə 2023-ci ildə 108692 tələbənin FİN kodu sistemə daxil edilmişdir. Hazırda sistemə daxil edilməmiş FİN kodlarının müəyyən olunması prosesi davam etdirilir.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin fəaliyyət sahəsi üzrə müxtəlif istiqamətlərdə “Tələbə-məzun” sisteminin məlumat bazasından geniş istifadə edilir. Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul, dövlət qulluğu üzrə test imtahanları və müsahibələr, müxtəlif növ sertifikatların alınması və s. proseslərdə iştirak etmək üçün elektron qeydiyyatdan keçən vətəndaşların təhsil məlumatları Mərkəzin proqram sistemləri vasitəsilə avtomatik olaraq onların elektron ərizəsinə ötürülür.

Mərkəzin administrator olduğu “Dövlət Qulluqçularının Reyestri” informasiya sisteminin “Tələbə-məzun” sisteminə inteqrasiya edilməsi nəticəsində dövlət orqanları dövlət qulluqçularının təhsil məlumatları barədə dəqiq məlumat almaq və Reyestrə daxil etmək imkanı əldə etmişdir.

“Tələbə-məzun” sistemindən dövlət qulluğu üzrə müsahibələrədə iştirak etmək istəyən namizədlərin sənədlərinin yoxlanılması prosesində istifadə edilir. Bu məqsədlə Mərkəzin “Namizəd-yoxlama” sistemi və “Tələbə-məzun” sistemi arasında təhsil məlumatlarının ötürülməsi mexanizmi yaradılmışdır.

Peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlərin təhsil sənədlərinin yoxlanılması “Tələbə-məzun” sisteminin köməyi ilə həyata keçirilir. Qeyd etmək lazımdır ki, dövlət qulluğu və peşəkar mühasib sertifikatı imtahanlarının keçirilməsi 1992-ci ildən əvvəl təhsilini başa vurmuş şəxslər barədə müvafiq məlumatların “Tələbə-məzun” sisteminə daxil edilməsini sürətləndirmişdir. 2023-cü ilin sonunadək bu kateqoriyadan olan 3334 nəfərin təhsil haqqında məlumatı təhsil müəssisələri tərəfindən sistemə daxil edilmişdir.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti “Universitet Daxili İki Diplom” (UDİD) proqramını təsis etmiş və 2021-ci ildən etibarən bu proqramın icrasına start vermişdir. Qaydalara əsasən UDİD ixtisaslarından birinə qəbul olmuş və ilin yekununa görə müvəffəqiyyət göstəriciləri yüksək olan tələbələr ikinci kursdan etibarən digər UDİD ixtisaslarından birini seçərək universitetin təşkil etdiyi müsabiqədə iştirak edə və uğur qazandığı halda həmin ixtisas üzrə təhsil ala bilərlər. İkinci ixtisas üzrə təhsil almaq hüququ əldə etmiş tələbələr barədə müvafiq məlumatların “Tələbə-məzun” sisteminə daxil edilməsi üçün sistemdə yeni dəyişikliklər aparılmışdır. Belə ki, UDİD proqramına daxili əmrlə qəbul olmuş tələbələrin qəbul məlumatlarının sistemə daxil edilməsi, bu proqram çərçivəsində təhsil alan şəxslərin akademik məzuniyyətə çıxması, tələbələr sırasından xaric edilməsi, tələbələr sırasına müvafiq qaydada bərpa edilməsi, ixtisasdəyişmə əmrləri və diplom məlumatlarının sistemə daxil edilməsi üçün “Tələbə-məzun” sisteminə yeni funksional imkanlar əlavə edilmişdir.

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə, rezidenturaya, doktoranturaya (xarici dil üzrə) və dövlət qulluğuna, o cümlədən xüsusi növ dövlət qulluğuna qəbul imtahanlarında, həmçinin dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin tutulması üçün keçirilən müsahibələrdə iştirak edən şəxslərin təhsil sənədlərinin dövlət nümunəli olub-olmamasını Mərkəz mütəmadi olaraq araşdırır. 2023-cü ildə ümumilikdə 499 şəxs olmaqla 3 magistr, 447 bakalavr, 13 orta ixtisas və 36 yenidənhazırlanma diplomunun həqiqiliyinin yoxlanılması üçün

Elm və Təhsil Nazirliyinə sorğular göndərilmişdir. Sorğulara cavab olaraq 124 nəfərə aid 114 bakalavr, 2 yenidənhazırlanma və 8 orta ixtisas diplomu barədə məlumatın aşkarlanmadığı, dövlət nümunəli olmadığı və ya hüquqi əsasının olmadığı bildirilmişdir. Mərkəz həmin diplomlarla bağlı araşdırmanın aparılması və hüquqi qiymətin verilməsi üçün aidiyyəti dövlət orqanlarına müraciət etmişdir. Müraciətə cavab olaraq diplomların saxtalaşdırılması və digər qanunsuz hərəkətlərə yol verilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirlərin görüldüyü bildirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 793 nömərli 03 sentyabr 2001-ci il tarixli Sərəncamı ilə 2001/2002-ci tədris ilində Azərbaycan Respublikasının ali məktəblərinə daxil olmuş tələbələrə Prezident təqaüdünün verilməsi qərara alınmış və müvafiq təqaüdlər müxtəlif ixtisas qrupuna qəbul olmuş tələbələrə verilmişdir. 2001-ci ildən 2023-cü ilə qədər prezident təqaüdünə layiq görülmüş 2103 şəxs barədə müvafiq məlumat "Tələbə-məzun" sisteminə daxil edilmişdir.

2023-cü ildə "Yüksəliş" layihəsində iştirak etmək istəyən vətəndaşların qeydiyyatı zamanı təhsil məlumatlarının "Tələbə-məzun" sistemi üzərindən veb servisi vasitəsilə ötürülməsi təmin edilmiş və bununla bağlı müvafiq texniki dəstək göstərilmişdir.

Məlumdur ki, orta ixtisas təhsili müəssisləri tərəfindən subbakalavrların ümumi orta müvəffəqiyyət göstəricisi (ÜOMG) və müvafiq fənlər üzrə yekun qiymətlərin ədədi ortası haqqında məlumatlar "Tələbə-məzun" sisteminə daxil edilir. Subbakalavrlar həmin məlumatları əsasında imtahanda iştirak etmədən bakalavriat səviyyəsinə qəbul üzrə ixtisas seçiminə buraxılmaq hüququ əldə edirlər.

Mövcud qaydalara əsasən bakalavriat səviyyəsi üzrə təhsilini başa vura bilməyən şəxslər orta ixtisas təhsili müəssisələrinə köçürülə bilərlər. Bununla bağlı sistemdə yeni funksional imkanlar yaradılmışdır.

2023-cü ildə əlavə təhsil almaq üçün təhsil müəssisələri tərəfindən mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq daxili əmrlə qəbul edilmiş 1482 tələbə barədə məlumat sistemə daxil edilmişdir.

2012-ci ildən əvvəlki illərdə təhsillərini başa vurmuş şəxslərin diplom məlumatlarının sistemə daxil edilməsinin zəruriliyi barədə Mərkəzin təhsil müəssisələrinə göndərdiyi müvafiq məktublardan sonra 2023-cü ildə 16982 nəfərin, ümumiyyətlə isə il ərzində 88239 tələbənin diplom məlumatları "Tələbə-məzun" sisteminə daxil edilmişdir. İlin sonuna sistemdə 888986 məzuna aid diplom məlumatları mövcud olmuşdur.

2023/2024-cü tədris ilində tələbə qəbulu barədə statistik məlumatlar və əvvəlki illə müqayisəli təhlil Cədvəl 1-də təqdim edilir:

Cədvəl 1

İmtahan növü	2022/2023-cü tədris ili		2023/2024-cü tədris ili		İllər üzrə müqayisə	
	Ərizə verib (ərizələrin sayı)	Qəbul olub	Ərizə verib (ərizələrin sayı)	Qəbul olub	Ərizə verənlərin fərqi	Qəbul olanların fərqi
Bakalavriat	136062	41163	141520	42939	5458	1776
Bakalavriat (V qrup)	86853	3541	92975	3488	6122	-53
Bakalavriat (V qrup, medal)	108	83	98	97	-10	14
Bakalavriat (olimpiada qalibi)	96	57	51	50	-45	-7
Bakalavriat (IB)	0	0	31	24	31	24
Bakalavriat (SAT)	382	377	438	429	56	52
Bakalavriat (subbakalavrdan)	19749	3592	24080	5151	4331	1559
Magistratura	32023	11420	36442	13461	4419	2041
Rezidentura	3182	460	3279	604	97	144
Subbakalavriat (9 illik üzrə)	41857	9572	44220	10192	2363	620
Subbakalavriat (11 illik üzrə)	86853	11185	93093	12188	6240	1003
Cəmi:	**320312**	**81450**	**343134**	**88623**	**22822**	**7173**
Artım (faizlə,%)					**6.7%**	**8.1%**

Cədvəl 1-dən göründüyü kimi, 2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə tələbə qəbulu üzrə ərizə verənlərin sayı 6.7 %, qəbul olanların sayı 8.1% artmışdır.

1992–2023-cü illər ərzində qəbul imtahanları nəticəsində tələbə statusu qazanmış şəxslər barədə statistik məlumatlar isə Cədvəl 2-də verilir.

Cədvəl 2

Təhsil səviyyəsi	Say
Bakalavriat	935470
Magistratura	112965
Tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili	250886
Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili	184629
Cəmi:	**1483950**

2023-cü ildə 1992-ci ildən əvvəl ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə daxili əmrlə qəbul olmuş 1743 şəxs barədə təhsil məlumatları sistemə daxil edilmişdir. Təhsil müəssisələrinin qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada daxili əmrlə qəbul etdiyi və "Tələbə-məzun" sisteminə indiyədək daxil edilmiş şəxslər barədə məlumatlar Cədvəl 3-də təqdim edilir:

Cədvəl 3

Qəbul forması	Bakalavr	Magistr	Tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili	Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili	Say
Təhsil müəssisəsi tərəfindən həyata keçirilimiş qəbul	8511	1647	262	6132	**16552**
Xarici təhsil müəssisələrindən köçürmələr	14081	21	49	33	**14184**
Əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan tələbələrin qəbulu	10172	989	57	46	**11264**
Əlavə təhsil almaq istəyən şəxslərin qəbulu	14554	0	2939	92	**17585**
Cəmi:	**47318**	**2657**	**3307**	**6303**	**59585**

Məlumdur ki, təhsil müəssisələri tələbələrin təhsil aldığı dövrə aid xaricolunma, bərpa, ixtisasdəyişmə, təhsilalma formasının dəyişməsi, ödəniş formasının dəyişməsi, fərdi məlumatlardakı dəyişikliklər və s. məlumatları "Tələbə-məzun" sisteminə daxil edir. Həmin məlumatların 2023-cü il üzrə statistikası Cədvəl 4-də təqdim edilir.

Cədvəl 4

Əməliyyatın adı	Təhsil səviyyələri üzrə saylar				
	Bakalavriat	Magistratura	Tam orta ixtisas bazası	Ümumi orta ixtisas bazası	Cəmi
Əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan tələbələrin qəbulu	1137	61	14	14	**1226**
Əlavə təhsil almaq istəyən şəxslərin qəbulu	1493	0	647	1	**2141**
Təhsil müəssisəsi tərəfindən həyata keçirilimiş qəbul	2267	237	73	213	**2790**
Xarici təhsil müəssisələrindən köçürmələr	619	6	6	2	**633**
Ölkədaxili köçürmələr	891	151	136	118	**1296**
İxtisas dəyişmələri	493	23	70	64	**650**
İxtisas dəyişməklə ölkədaxili köçürmələr	674	0	76	50	**800**
Təhsilalma forması dəyişmələri	1140	0	114	53	**1307**
Təhsilalma forması dəyişməklə ölkədaxili köçürmələr	91	0	15	5	**111**
Dövlət hesablı təhsildən ödənişli əsaslarla təhsilə keçməklə ixtisas dəyişmələri	0	0	7	0	**7**
Dövlət hesablı təhsildən ödənişli əsaslarla təhsilə keçməklə ölkədaxili köçürmələr	3	0	3	10	**16**

Cədvəl 4 (ardı)

Əməliyyatın adı	Təhsil səviyyələri üzrə saylar				
	Bakalavriat	**Magistratura**	**Tam orta ixtisas bazası**	**Ümumi orta ixtisas bazası**	**Cəmi**
Akademik borca görə xaricedilmələr	583	77	31	25	**716**
Digər təhsil müəssisəsinə köçürülmə ilə əlaqədar xaricedilmələr	1420	180	206	146	**1952**
Təhsil haqqının ödənilməməsinə, dərs buraxmaya görə və ya öz xahişi ilə xaricedilmələr	4551	1267	1496	1317	**8631**
Təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinin dayandırılması ilə əlaqədar xaricedilmələr	63	0	6	16	**85**
Təkrar kursda saxlanılmalar	47	0	4	43	**94**
Akademik məzuniyyətin alınması (xaricdə təhsil almaq məqsədilə)	147	60	0	0	**207**
Akademik məzuniyyətin alınması (xəstəlik və digər səbəblərdən)	1233	295	152	86	**1766**
Akademik məzuniyyətin alınması (həqiqi hərbi xidmətə çağırışla əlaqədar)	775	155	1620	208	**2758**
Akademik məzuniyyətin alınması (təhsil haqqını ödəmək imkanının olmamasına görə)	17	1	5	4	**27**
Bərpalar	2322	470	1159	283	**4234**
İxtisas dəyişməklə tələbələr sırasına bərpalar	129	2	383	114	**628**
Təhsilalma forması dəyişməklə tələbələr sırasına bərpalar	97	3	110	40	**250**
Dövlət sifarişi əsasında təhsildən ödənişli əsaslarla təhsilə keçməklə tələbələr sırasına bərpalar	129	27	0	0	**156**
Dövlət hesablı təhsildən ödənişli əsaslarla təhsilə keçməklə tələbələr sırasına bərpalar	28	0	35	70	**133**
Şəxsi məlumatların dəyişməsi	2346	462	573	354	**3735**
Ölüm halları	33	1	10	11	**55**
Diplomalma	58252	10561	11441	7916	**88170**
Cəmi:	**80980**	**14039**	**18392**	**11163**	**124574**

"Tələbə-məzun" sistemində istifadəçilərin müxtəlif parametrlərə görə həyata keçirdiyi bütün növ axtarışların qeydiyyatı aparılır. 2023-cü il ərzində icra edlmiş axtarışların statistikası Cədvəl 5-də verilir.

Cədvəl 5

Axtarışın növü	Ali təhsil müəssisələri	Orta ixtisas təhsili müəssisələri	Dövlət orqanları		Cəmi
			DİM	**Digər orqanlar**	
İdentifikasiya kodu və FİN-ə görə axtarış	20148	1235	11919	4469	**37771**
Şəxsi məlumata görə axtarış	345552	138352	3252	6769	**493925**
Diplom məlumatına görə axtarış	4041	133	367	3853	**8394**
İxtisasa görə axtarış	1488	402	12	934	**2836**
Təhsildə fasiləyə görə axtarış	23	7	21	0	**51**
Bərpaya görə axtarış	9	0	2	0	**11**
Cəmi:	**371261**	**140129**	**15573**	**16025**	**542988**

Növbəti cədvəldə (Cədvəl 6) dövlət orqanları üzrə istifadəçilərin 2023-cü il ərzində veb-servis üzərindən FİN əsasında "Tələbə-məzun" sisteminə müraciətləri barədə statistik məlumat təqdim edilir.

Cədvəl 6

İstifadəçilər	Müraciət sayı
Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	8456292
Gənclər və İdman Nazirliyi ("Yüksəliş" layihəsi çərçivəsində)	30998
Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi	3384189
Elektron Hökumət Portalı	2536970
Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	535418
Cəmi:	**14943867**

Cədvəl 6-dan görünür ki, dövlət orqanları "Tələbə-məzuin" sistemindən aktiv istifadə edir.

2023-cü ildə subbakalavriat, bakalavriat və magistratura səviyyələrini bitirmiş şəxslər barədə məlumatlar Cədvəl 7-də təqdim edilmişdir. Bu cədvəldəki rəqəmlər təhsil müəssisələrinin sistemə daxil etdiyi məlumatlara əsaslanır.

Cədvəl 7

Təhsil pilləsi və səviyyələri	Təhsilini başa vurmalı olan tələbələrin sayı					Məzunların sayı				Təhsilini davam etdi-rən tələbə-lərin sayı	Xaric olunan, fasilə verən, başqa tədris illərinə bərpa olunan tələbələrin sayı
	Qəbul forması					Məzun əmri verilib		O cümlədən diplom rekvizitiləri daxil edilib			
	DİM qəbulu	Xaric-dən köçü-rülmə	Əcnəbi və ya vətən-daşlığı olmayan şəxslərin qəbulu	Əlavə təhsilə qəbul	Cəmi	Say	%	Say	%		
Bakalavriat	43602	112	828	1690	46232	37221	80.51	34691	93.2	6574	2437
Magistratura	10664	2	32	0	10698	7559	70.66	5768	76.31	2179	960
Tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili	14519	3	5	379	14906	10879	72.98	9396	86.37	1828	2199
Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili	9688	0	3	7	9698	7332	75.6	6079	86.37	1380	986
Cəmi:	78473	117	868	2076	81534	62991	77.26	55934	88.8	11961	6582

Buraxılış və qəbul imtahanlarının məzmunu ilə bağlı metodiki materialların hazırlanması, dərslik komplektlərinin elmi-metodiki monitorinqi (qiymətləndirilməsi) və hazırlıq kursları haqqında

A. Batıyeva

2023-cü ildə də əvvəlki illərdə olduğu kimi, Metodika və dərsliklərin monitorinqi şöbəsinin əsasnaməsinə uyğun olaraq, ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələri üzrə buraxılış və ali təhsil müəssisələrinə, Dövlət Sərhəd Xidməti Xüsusi məktəbinə və hərbi liseylərə isə qəbul imtahanları üçün tədris dili (Azərbaycan bölməsinin şagirdləri üçün – Azərbaycan dili, rus bölməsinin şagirdləri üçün – rus dili), riyaziyyat, xarici dil, ədəbiyyat, tarix, coğrafiya, fizika, kimya və biologiya fənlərindən müvafiq fənn kurikulumunun təlim nəticələri, imtahanlarda tələblərinin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi mümkün olan alt standartlar və ümumtəhsil müəssisələrində qüvvədə olan dərsliklər əsasında proqramlar hazırlanmış, imtahan modelinə uyğun test tapşırığı nümunələri tərtib edilmiş, cavabı yazı ilə ifadə olunan tapşırıqların meyarları müəyyənləşdirilmişdir.

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanları üçün tarix fənnindən proqrama "Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsi (İkinci Qarabağ müharibəsi)" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı", coğrafiya fənnindən isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 iyul 2021-ci il tarixli 1386 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq respublikanın iqtisadi rayonlarının yeni bölgüsünə aid "Azərbaycanın iqtisadi rayonları" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" mövzuları daxil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında birgə qərara uyğun olaraq, 2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə keçirilən qəbul imtahanlarında I ixtisas qrupu üzrə informatikayönlü (Rİ altqrupuna daxil olan) ixtisasların müsabiqəsində iştirak etmək istəyən abituriyentlər riyaziyyat və fizika fənləri ilə yanaşı, informatika fənnindən də imtahan vermişdir. Bununla əlaqədar olaraq informatika fənnindən də proqram və imtahan modeli hazırlanmışdır.

İmtahan modelləri hazırlanarkən məktəb kursunda mövzuların əhəmiyyətlilik dərəcəsi, tədris prosesində bölmələrə ayrılan vaxt və ixtisas qruplarının peşə xüsusiyyətləri nəzərə alınmışdır. İmtahan modellərinə abituriyentlərin hazırlıq səviyyəsinin hərtərəfli yoxlanılması məqsədilə müxtəlif çətinlik dərəcəsinə malik, nəzəri biliklərin tətbiqi tələb olunan, məntiqi düşüncəyə əsaslanan, səbəb-nəticə əlaqələri üzərində qurulan tapşırıqlar daxil edilmişdir. Həmin tapşırıqlar qapalı (cavab variantlarından bir doğru cavabın seçilməsi), cavabı kodlaşdırılan açıq (hesablama, seçim, uyğunluğu müəyyən etmək) və cavabı yazı ilə ifadə edilən açıq tipli tapşırıqlardan ibarət olmuşdur. Cavabı yazı ilə ifadə edilən tapşırıqlar riyaziyyat, fizika, kimya, coğrafiya və biologiya fənlərindən situasiya, Azərbaycan dili (rus dili) və ədəbiyyat fənlərindən mətn, tarix fənnindən isə mənbə əsasında hazırlanmışdır. Test bloklarına relevantlıq kateqoriyalarına görə terminoloji, faktoloji, ümumiləşdirmə, izahat, hesablama, öncəgörmə və təklif olunan fəaliyyət xarakterli, mürəkkəblik dərəcəsinə görə sadə, orta çətinlikli və çətin tapşırıqlar daxil edilmişdir. Həmçinin Eyler-Venn diaqramı və klaster formalı tapşırıqlardan da istifadə olunmuşdur.

Materialların hazırlanmasında və müzakirəsində ümumtəhsil və ali təhsil müəssisələrinin müəllimləri, metodistlər, AMEA-nın mütəxəssisləri iştirak emişdir. Müzakirələr nəticəsində ümumtəhsil məktəblərinin 5-11-ci sinifləri üçün müvafiq fənn üzrə təhsil proqramlarının (kurikulumlarının) təlim nəticələri əsas götürülməklə, imtahanlarda yoxlanılması və qiymətləndirilməsi mümkün olan alt standartlar seçilmiş, dərsliklərdə həmin alt standartların tələblərinin reallaşdırılmasına imkan verən mövzular müəyyənləşdirilmişdir. Bütün bunlar imtahan proqramlarının və modellərinin hazırlanmasında nəzərə alınmışdır.

Buraxılış imtahanları üçün hazırlanmış materiallar "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışlarında, qəbul imtahanları üçün materiallar isə "Abituriyent" jurnalının birinci sayında dərc edilmiş və Dövlət İmtahan Mərkəzinin internet saytında yerləşdirilmişdir.

Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanları üçün proqramlara daxil edilmiş tarix fənnindən "Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsi (İkinci Qarabağ müharibəsi)" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı", coğrafiya fənnindən proqrama isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 iyul 2021-ci il tarixli 1386 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq respublikanın iqtisadi rayonlarının yeni bölgüsünə aid "Azərbaycanın iqtisadi rayonları" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" mövzularına dair materiallar Mərkəzin rəsmi internet saytında yerləşdirilmiş və "Abituriyent" jurnalının ikinci sayında da dərc edilmişdir.

Bütün imtahan fənləri üzrə təcrübəli ekspertlərin internet vasitəsilə qəbul proqramlarına aid video-məsləhətləri təşkil edilmişdir. Qəbul proqramlarının mövzularına dair hazırlanmış 154 videomühazirə təkmilləşdirilmiş və **"*Youtube*"** kanalına yerləşdirilmişdir. Videomühazirələrdə nəzəri materialla yanaşı, mövzulara dair tapşırıqların izahları da verilmişdir. Bununla da hələ dərs ilinin əvvəlindən şagird və abituriyentlərə buraxılış və qəbul imtahanlarının proqramları və imtahanlarda hansı tipli və formalı test tapşırıqlarının təklif ediləcəyi barədə məlumat verilmişdir. Həmin test modelləri sınaq imtahanlarında yoxlamadan da keçirilmişdir.

İmtahanlara hazırlaşanlar və tədris prosesində istifadə üçün 4-11-ci sinif dərsliklərinin hər bir tədris vahidi (8800 tapşırıq), hər bir mövzusu (53480 tapşırıq) üzrə (Azərbaycan və rus dillərində) sınaq variantları, buraxılış və qəbul imtahanlarında tətbiq edilən tapşırıq modellərinə uyğun 4 (hər biri 1 variant olmaqla) sınaq variantı (Azərbaycan və rus dillərində), həmçinin Azərbaycan dilindən fərqli dildə təhsil alanlar üçün Azərbaycan dili (dövlət dili) və riyaziyyat (ingilis dilində) fənlərindən də sınaq variantları hazırlanmış və ***otk.az.*** portalına yerləşdirilmişdir.

İmtahanlardan sonra ayrı-ayrı fənlər üzrə elmi-metodik seminarlarda imtahanlarda istifadə olunmuş tapşırıqların hər biri imtahan nəticələrinin statistik göstəriciləri əsasında məzmun, relevantlıq kateqoriyaları, çətinlik dərəcəsi baxımından təhlil edilmiş və abituriyentlərin cavab verməkdə çətinlik çəkdikləri tapşırıqlar müəyyənləşdirilmişdir. Həmin tapşırıqların izahlarına dair metodik tövsiyələr hazırlanmış və "Abituriyent" jurnalının ikinci sayında dərc olunmuşdur.

Abituriyentlərin qəbul imtahanlarına müstəqil şəkildə (repetitor xidmətindən istifadə etmədən) hazırlaşmasına kömək göstərmək məqsədilə bütün imtahan fənləri üzrə müvafiq fənn kurikulumlarının təlim nəticələri nəzərə alınmaqla 1 – 11-ci sinif dərslikləri əsasında 130 adda "Qiymətləndirmə tapşırıqları" kitabları (Azərbaycan və rus dillərində), "Kimya", "Biologiya", "Riyaziyyat", "Fizika", "Coğrafiya", "Tarix", "Ədəbiyyat", "Azərbaycan dili", "Rus dili", "Literatura", "İngilis dili", "Fransız dili", "Alman dili", "Rus dili (xarici dil kimi)", "Azərbaycan dili (dövlət dili)", "İnformatika" vəsaitləri, "İngilis dili lüğəti", "Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti" yenidən işlənmiş və təkmilləşdirilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, "Qiymətləndirmə tapşırıqları" kitablarında verilmiş materiallardan şagirdlər tapşırıqlarla işləmək bacarıqlarına yiyələnmək, müstəqil olaraq tədris prosesində mövzuları necə mənimsədiklərini yoxlamaq, müəllimlər məktəbdaxili (diaqnostik, formativ və summativ) qiymətləndirmə aparmaq üçün də istifadə edə bilərlər. Valideynlər isə övladlarının fənn üzrə hazırlıq səviyyələrini yoxlaya bilərlər. Bu materiallarla buraxılış və qəbul imtahanlarına hazırlaşmaq da mümkündür. Qeyd etmək lazımdır ki, 9 və 11-ci siniflər üzrə kitabların sonunda buraxılış imtahanlarında istifadə edilmiş tapşırıq variantlarından biri və onun qiymətləndirmə meyarları da verilib.

Dövlət İmtahan Mərkəzi və "LANDAU School" Məktəb Kompleksi arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən bütün imtahan fənlərindən (Azərbaycan və rus dillərində) 18 adda yeni vəsait hazırlanmışdır.

"Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi ilə bağlı Dövlət İmtahan Mərkəzi və "LANDAU School" Məktəb Kompleksinin birgə layihəsi əsasında Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə "Tarix" vəsaiti (Azərbaycan, rus və ingilis dillərində) hazırlanmış, 9 fevral 2023-cü il tarixində təqdimat mərasimi keçirilmiş və vəsait geniş ictimaiyyətə təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin sifarişi əsasında ümumtəhsil məktəblərin I, IV, VI, VIII və XI sinifləri üçün 2023/2024-cü tədris ilində istifadəyə verilmiş 57 dərslik komplektinin (dərslik və müəllim üçün metodik vəsait) nəşrəqədərki layihələrinin (Azərbaycan və rus bölmələri üzrə birlikdə) "Dərsliklərin qiymətləndirilməsi meyarları"na uyğun olaraq elmi-metodiki monitorinqi aparılmışdır. Hər bir dərslik komplektinin layihəsi məzmun, dil və yazı üslubu, dizayn və bədii tərtibat, tapşırıqların məzmuna uyğunluğu, müəllim üçün metodik vəsaitin məzmunu baxımından təhlil edilmiş və bununla bağlı hazırlanmış yekun rəylər Nazirliyə təqdim edilmişdir.

Bundan əlavə, Mərkəz respublikanın ümumtəhsil müəssisələrində 2023/2024-cü dərs ilində tədris edilən 5-11-ci sinif dərsliklərinin də elmi-metodiki monitorinqini aparmışdır. Monitorinq nəticəsində dərsliklərdəki mübahisəli məqamlar, məzmun uyğunsuzluqları, tərcümənin səviyyəsi araşdırılmış, qüsurlar müəyyənləşdirilmiş və test bankının təkmilləşdirilməsində, sual kitabçalarının formalaşdırılmasında xidməti istifadə üçün bütün fənlər üzrə metodik tövsiyələr (19 tövsiyə) hazırlanmışdır.

Buraxılış və qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə materiallarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılması ilə bağlı Azərbaycan dili, rus dili, riyaziyyat, kimya, fizika, biologiya, tarix, coğrafiya, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının fəaliyyəti davam etmişdir. Bu müddət ərzində 3 dəfə (cəmi: 100 kurs) – yanvar, aprel və noyabr aylarında kurslar təşkil edilmişdir. Bakıda 27, bölgələrdə (Gəncə, Göyçay, Lənkəran, Şirvan, Xaçmaz və Şəki) isə 73 (Onlayn – "Zoom" platforması üzərindən) hazırlıq kursu təşkil olunub. Kurslarda elektron qeydiyyatdan keçmiş müəllimlər, metodistlər və pedaqoji profilli ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinin müvafiq fənn üzrə təhsil alan axırıncı kurs tələbələri və həmin müəssisələrdə təhsil alan magistrlər iştirak etmişlər. Kursu müvəffəqiyyətlə bitirən 505 (Bakı üzrə 356, bölgələr üzrə 149) nəfərə Mərkəzin sertifikatları təqdim edilmişdir. Onların şəxsi məlumatları "Elektron məlumat bazası"na daxil edilmişdir. Həmin şəxslər imtahan materiallarının yoxlanılmasına marker kimi cəlb olunacaqlar.

Dövlət İmtahan Mərkəzi və "YAŞAT" Fondu arasında bağlanılmış Anlaşma Memorandumu çərçivəsində 2023-cü ildə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda aparılan II Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş bir qrup qazinin təhsilini ali məktəblərdə davam etdirmək istəyi ilə bağlı Mərkəzə müraciəti nəzərə alınaraq, onlar "Kainat-HM" MMC Kainat Tədris Mərkəzində ödənişsiz əsaslarla hazırlıq kurslarına cəlb ediliblər. Bununla bağlı, DİM ilə "Kainat-HM" MMC Kainat Tədris Mərkəzi arasında memorandum imzalanmışdır. Qazilərin qəbul imtahanlarının birinci və ikinci mərhələsinə daha yaxşı hazırlaşmaları üçün Mərkəz onları ödənişsiz lazımi metodik vəsaitlərlə təmin etmişdir. Həmçinin onların *otk.az* portalında onlayn formada keçirilən buraxılış və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanları üzrə sınaq imtahanlarında və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının birinci və ikinci mərhələsində ödənişsiz iştirakı təmin edilmişdir.

7 dekabr 2023-cü il tarixində 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş şəxslərin məktəbli övladlarının iştirakı ilə tədbir keçirilmişdir. Tədbir zamanı məktəblilər Mərkəzdə yaradılmış, Azərbaycanda təhsilin inkişaf tarixini əks etdirən interaktiv muzeylə tanış olmuşdur. Onlara "Psixoloji maarifləndirmə və erkən yaşda peşə seçimi" haqqında təqdimat nümayiş olunmuş və DİM-in nəşrləri olan "Qiymətləndirmə tapşırıqları" kitabları, vəsaitlər və test topluları hədiyyə edilmişdir.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara tələbə qəbulu

Ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsi üzrə xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara tələbə qəbulu

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar (XQTİ) üzrə təhsil almaq istəyən və imtahanda topladıqları ümumi balı müvafiq müsabiqə şərtlərini ödəyən abituriyentlər imtahanların nəticəsi elan olunduqdan sonra müəyyən edilmiş vaxtlarda DİM-in internet saytının eservices.dim.gov.az/erizebak/qabiliyyet səhifəsinə daxil olub, seçdikləri xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasın aid olduğu komissiya üzrə qeydiyyatdan keçiblər. Qəbul qaydalarında müəyyən edilmiş kateqoriyadan olan abituriyentlərin seçdikləri komissiyalar üzrə qabiliyyət imtahanlarında iştirakları dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilmişdir.

Dövlət İmtahan Mərkəzi ilin əvvəlində qabiliyyət imtahanlarının keçirilməsi qaydaları, qəbul proqramları, imtahanlara hazırlığa dair metodiki tövsiyələr, qiymətləndirmə meyarları və digər materialları "Abituriyent" jurnalının müvafiq istiqamətlər üzrə "xüsusi buraxılış"larında dərc edərək qabiliyyət imtahanlarına hazırlaşanların istifadəsinə vermişdir.

Abituriyentlərə 1 istiqamət üzrə ən çoxu 4 Qabiliyyət İmtahanı Komissiyası üzrə qeydiyyatdan keçmək imkanı verilmişdi. 2023-cü ildə 21478 abituriyent elektron ərizəsində V ixtisas qrupunu qeyd etmişdi ki, bunlardan 893-ü subbakalavr idi.

Xüsusi qabiliyyət imtahanları təsviri sənət, musiqi, memarlıq, teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti, eləcə də bədən tərbiyəsi və idman istiqamətləri üzrə keçirilmişdir. Bundan əlavə, islamşünaslıq ixtisasına qəbul üçün müsahibələr keçirilmişdir.

İmtahanlar 17 iyun 2023-cü il tarixindən 7 avqust 2023-cü il tarixinədək keçirilib. Qabiliyyət imtahanları DİM-in təşkil etdiyi xüsusi komissiyalar tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada aparılıb. Qabiliyyət imtahanları təsviri sənət istiqamətli ixtisasları üzrə Bakı, Gəncə və Lənkəran şəhərlərində, musiqi sənəti istiqamətli ixtisasları üzrə Bakı şəhərində, regionlarda keçirilən qabiliyyət imtahanları isə internet üzərindən canlı bağlantı qurmaqla Dövlət İmtahan Mərkəzinin inzibati binasından idarə edilərək keçirilmişdir. Memarlıq ixtisası üzrə Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində, teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti istiqamətli ixtisasları üzrə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində və 189-190 nömrəli tam orta məktəbdə, ilahiyyat istiqamətli ixtisası üzrə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda, bədən tərbiyəsi və idman istiqaməti üzrə imtahanlar Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilati dəstəyi ilə Bakı şəhəri, Tovuz, İsmayıllı və Şərur rayonları olmaqla 4 istiqamətdə keçirilib.

Komissiyalarda xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə mütəxəssis hazırlığını həyata keçirən ali təhsil müəssisələrindən, müxtəlif yaradıcılıq ittifaqlarından və idman federasiyalarından dəvət edilmiş ekspertlər təmsil olunmuşdur.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə qabiliyyət imtahanlarının yekun nəticəsi ixtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq, məqbul və ya balla qiymətləndirilib. Abituriyentlərə öz ərizələrində qabiliyyət tələb edən ixtisaslarla yanaşı, digər ixtisasları da seçmək imkanı verilmişdi. Seçim imkanlarının bu şəkildə genişləndirilməsi, bir tərəfdən, qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbulda müsabiqə vəziyyətinin yaxşılaşmasına, digər tərəfdən isə müsabiqə zamanı seçimin keyfiyyətinin yüksəlməsinə müsbət təsir göstərmişdir.

Abituriyentlərə öz ərizələrində qabiliyyət tələb edən ixtisaslarla yanaşı, digər ixtisasları da seçmək imkanı verilmişdi. Bu həm qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbulda müsabiqə vəziyyətinin yaxşılaşmasına, həm də müsabiqə zamanı seçimin keyfiyyətinin yüksəlməsinə müsbət təsir göstərmişdir.

Son illərdə ən aşağı müsabiqə vəziyyəti xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslar üzrə olub. Dövlət İmtahan Mərkəzi bunu nəzərə alaraq, gənclərin bu ixtisaslara marağını artırmaq və onların qəbul imtahanlarına hazırlığına kömək məqsədilə xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara dair metodiki materiallar hazırlamış, müxtəlif maarifləndirici tədbirlər həyata keçirmişdir. Qeyd edək ki, cari ilin məzunları V qrup üzrə müsabiqədə əlavə qəbul imtahanı vermədən, bilavasitə buraxılış imtahanlarının nəticələri əsasında iştirak ediblər. Bununla yanaşı, 2022-ci ildəki imtahanın nəticəsi 2023-cü ildə də qüvvədə olmuş, yəni 2022-ci ildə V qrup üzrə qəbul imtahanında iştirak edən, həmçinin tam orta təhsili 2022-ci ildə bitirərək buraxılış

imtahanı verən abituriyentlər müsabiqə şərtlərini ödədikləri halda, həmin imtahanların nəticələri əsasında 2023-cü ildə V ixtisas qrupu üzrə müsabiqədə iştirak etmək imkanı əldə etmişdir.

2023/2024-cü tədris ili üçün V ixtisas qrupunun XQTİ-ləri üzrə, ümumilikdə 3594 plan yeri ayrılmışdı (bundan əlavə, 71 yerə müsabiqədənkənar qəbul aparılıb). 13223 nəfər (12742 abituriyent və 481 subbakalavr) V qrupun ixtisasları üzrə müsabiqədə iştirak etmiş, onların 8195-i qabiliyyət imtahanını müvəffəqiyyətlə vermişdir.

2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə keçirilmiş qabiliyyət imtahanlarının istiqamətlər üzrə statistikası aşağıdakı cədvəllərdə verilmişdir. Cədvəldə qabiliyyət imtahanı komissiyaları üzrə abituriyentlərin imtahan nəticələri faizlərlə göstərilmişdir. Müsabiqə şərtlərinə görə, komissiyalar üzrə tələb olunan minimal nəticə 6 bal olmuşdur. Müəllimlik ixtisasları üzrə imtahan nəticələri məqbul və ya qeyri-məqbulla qiymətləndirilmişdir.

İstiqamətlər üzrə imtahan verən abituriyentlərin statistikası

İstiqamətlər	Qeydiyyatdan keçən abituriyentlərin sayı	Məqbul qiymət alanların sayı
Təsviri sənət	5919	1557
Musiqi	1227	557
Memarlıq	324	257
Teatr, kino və xoreoqrafiya	825	190
Bədən tərbiyəsi və idman	11600	8990
İlahiyyat	113	52

2023-cü ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbulda subbakalavrlar XQTİ-lərə qəbul olmaq üçün I mərhələdə iştirak etmədən II mərhələdə – qabiliyyət imtahanlarında iştirak etmişdir. Qabiliyyət imtahanlarının nəticələri balla qiymətləndirilən ixtisaslar üzrə müsabiqə eyni vaxtda aparılmışdır. Bu imtahanlarda 481 subbakalavr iştirak etmişdir.

2023/2024-cü tədris ili üçün təşkil olunmuş qabiliyyət imtahanları komissiyaları üzrə tələbə qəbulunun nəticələri

Komis-siyanın kodu	Komissiyanın adı	Qeydiy-yatdan keçənlərin sayı	Plan yeri	Məqbul alanların sayı	Qiymətlər					Qeyri-məqbul alanların sayı
					10	9	8	7	6	
**10	Rəngkarlıq	237	42	42	0 (0.0%)	1 (1.9%)	6 (11.1%)	26 (48.1%)	9 (16.7%)	12 (22.2%)
**11	Qrafika	304	25	30	0 (0.0%)	0 (0.0%)	7 (15.9%)	12 (27.3%)	11 (25.0%)	14 (31.8%)
**12	Heykəltəraşlıq	42	10	10	0 (0.0%)	1 (10.0%)	7 (70.0%)	2 (20.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
*13	Təsviri incəsənət müəllimliyi	1290	335	681	0 (0.0%)	11 (1.1%)	56 (5.4%)	153 (14.9%)	461 (44.8%)	349 (33.9%)
**14	Dizayn	2482	450	625	0 (0.0%)	12 (0.6%)	85 (4.2%)	149 (7.4%)	379 (18.8%)	1395 (69.1%)
**15	Dekorativ sənət	735	80	169	0 (0.0%)	10 (5.0%)	49 (24.6%)	67 (33.7%)	43 (21.6%)	30 (15.1%)
**18	Orkestr alətləri (BMA)	31	222	18	2 (11.1%)	7 (38.9%)	5 (27.8%)	4 (22.2%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
**19	Orkestr alətləri (BMA)	12	222	9	3 (33.3%)	4 (44.4%)	1 (11.1%)	1 (11.1%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
**20	Fortepiano, orqan, klavesin (BMA)	53	222	25	4 (12.1%)	10 (30.3%)	7 (21.2%)	4 (12.1%)	0 (0.0%)	8 (24.2%)

Komis-siyanın kodu	Komissiyanın adı	Qeydiy-yatdan keçənlərin sayı	Plan yeri	Məqbul alanların sayı	Qiymətlər					Qeyri-məqbul alanların sayı
					10	9	8	7	6	
**21	Orkestr alətləri (BMA)	9	222	6	1 (16.7%)	2 (33.3%)	2 (33.3%)	1 (16.7%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
**22	Xalq çalğı alətləri (AMK)	40	222	28	3 (10.3%)	12 (41.4%)	8 (27.6%)	3 (10.3%)	2 (6.9%)	1 (3.4%)
**23	Xalq çalğı alətləri	142	222	53	4 (7.4%)	18 (33.3%)	20 (37.0%)	9 (16.7%)	2 (3.7%)	1 (1.9%)
**24	Akademik vokal(BMA)	12	80	7	0 (0.0%)	2 (28.6%)	3 (42.9%)	1 (14.3%)	1 (14.3%)	0 (0.0%)
**25	Xanəndəlik	133	80	37	0 (0.0%)	9 (22.0%)	12 (29.3%)	12 (29.3%)	4 (9.8%)	4 (9.8%)
**26	Populyar musiqi və caz ifaçılığı	20	33	8	0 (0.0%)	0 (0.0%)	2 (18.2%)	5 (45.5%)	1 (9.1%)	3 (27.3%)
**27	Dirijorluq	14	17	6	0 (0.0%)	5 (83.3%)	0 (0.0%)	1 (16.7%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
**28	Milli vokal	27	80	12	0 (0.0%)	2 (14.3%)	1 (7.1%)	9 (64.3%)	0 (0.0%)	2 (14.3%)
**29	Bəstəkarlıq	3	5	3	1 (33.3%)	1 (33.3%)	1 (33.3%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
**30	Musiqişünaslıq	50	51	22	3 (10.3%)	10 (34.5%)	5 (17.2%)	4 (13.8%)	0 (0.0%)	7 (24.1%)
**31	İnstrumental ifa	177	222	78	3 (2.6%)	22 (19.0%)	40 (34.5%)	13 (11.2%)	0 (0.0%)	38 (32.8%)
*32	Musiqi müəllimliyi	253	150	163	3 (1.7%)	23 (12.9%)	69 (38.8%)	43 (24.2%)	25 (14.0%)	15 (8.4%)
**36	Populyar musiqi və caz ifaçılığı	17	33	4	0 (0.0%)	1 (25.0%)	2 (50.0%)	0 (0.0%)	1 (25.0%)	0 (0.0%)
*40	Memarlıq	324	175	257	23 (8.4%)	29 (10.6%)	62 (22.6%)	86 (31.4%)	57 (20.8%)	17 (6.2%)
**50	Aktyor sənəti	204	65	76	6 (4.1%)	10 (6.9%)	13 (9.0%)	16 (11.0%)	31 (21.4%)	69 (47.6%)
**51	Rejissorluq	23	30	6	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (7.1%)	1 (7.1%)	4 (28.6%)	8 (57.1%)
**52	Operator sənəti	46	14	4	0 (0.0%)	1 (5.3%)	2 (10.5%)	1 (5.3%)	0 (0.0%)	15 (78.9%)
**53	Xoreoqrafiya	523	150	96	11 (6.2%)	14 (7.9%)	22 (12.4%)	17 (9.6%)	32 (18.1%)	81 (45.8%)
**67	Rəngkarlıq (NDU)	41	42	5	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (20.0%)	1 (20.0%)	3 (60.0%)	0 (0.0%)
*70	Təsviri incəsənət müəllimliyi (NDU,NMİ)	97	335	25	0 (0.0%)	0 (0.0%)	2 (3.0%)	9 (13.4%)	14 (20.9%)	42 (62.7%)
**71	Fortepiano (NDU)	33	222	13	0 (0.0%)	2 (11.8%)	6 (35.3%)	5 (29.4%)	0 (0.0%)	4 (23.5%)

Komis-siyanın kodu	Komissiyanın adı	Qeydiy-yatdan keçənlərin sayı	Plan yeri	Məqbul alanların sayı	Qiymətlər					Qeyri-məqbul alanların sayı
					10	9	8	7	6	
**72	Orkestr alətləri (NDU)	6	222	2	0 (0.0%)	1 (50.0%)	1 (50.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
**73	Musiqişünaslıq (NDU)	47	51	9	0 (0.0%)	3 (14.3%)	2 (9.5%)	3 (14.3%)	1 (4.8%)	12 (57.1%)
**74	Xalq çalğı alətləri (NDU)	78	222	34	2 (5.7%)	4 (11.4%)	14 (40.0%)	13 (37.1%)	1 (2.9%)	1 (2.9%)
**75	Dirijorluq (NDU)	4	17	0						
*76	Musiqi müəllimliyi (NDU)	30	150	10	0 (0.0%)	2 (15.4%)	2 (15.4%)	5 (38.5%)	1 (7.7%)	3 (23.1%)
**80	Aktyor sənəti (NDU)	29	65	7	0 (0.0%)	0 (0.0%)	3 (23.1%)	0 (0.0%)	4 (30.8%)	6 (46.2%)
*81	Təsviri incəsənət müəllimliyi (GDU)	370	335	97	0 (0.0%)	4 (1.6%)	14 (5.5%)	23 (9.0%)	56 (21.9%)	159 (62.1%)
*83	Musiqi müəllimliyi (GDU)	100	150	27	0 (0.0%)	4 (10.3%)	10 (25.6%)	6 (15.4%)	7 (17.9%)	12 (30.8%)
**87	Dizayn (ADAU)	221	450	21	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (0.7%)	6 (3.9%)	14 (9.2%)	132 (86.3%)
*89	Təsviri incəsənət müəllimliyi (LDU)	100	335	24	0 (0.0%)	1 (1.3%)	1 (1.3%)	7 (8.9%)	15 (19.0%)	55 (69.6%)
*90	Dini Psixoloji Komissiya	113		52	1 (1.3%)	10 (12.7%)	18 (22.8%)	15 (19.0%)	8 (10.1%)	27 (34.2%)
*93	Musiqi müəllimliyi (LDU)	25	150	9	0 (0.0%)	2 (12.5%)	4 (25.0%)	3 (18.8%)	0 (0.0%)	7 (43.8%)
**95	Xanəndəlik (NDU)	4	80	0						
**96	Milli vocal (NDU)	7	80	1	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (100.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)

Bədən Tərbiyəsi və İdman istiqaməti üzrə
61-ci komissiya üzrə keçirilmiş qabiliyyət imtahanlarının statistikası

Komissiya kodu	İxtisasın adı	Qeydiyyatdan keçib	1-ci mərhələdən keçə bilməyib və ya gəlməyib	2-ci mərhələyə gəlməyib	Qeyri-məqbul alıb	Məqbul alıb
6101	Məşqçilik (Atıcılıq)	117	78	5	33	1
6102	Məşqçilik (Üzgüçülük)	199	0	93	96	6
6103	Məşqçilik (Velosiped)	71	0	26	43	2
6104	Məşqçilik (Ağırlıqqaldırma)	100	0	44	51	5

Komissiya kodu	İxtisasın adı	Qeydiyyatdan keçib	1-ci mərhələdən keçə bilməyib və ya gəlməyib	2-ci mərhələyə gəlməyib	Qeyri-məqbul alıb	Məqbul alıb
6105	Məşqçilik (Atletika)	693	0	143	272	273
6106	Məşqçilik (Basketbol)	122	0	41	65	10
6107	Məşqçilik (Boks)	589	364	22	53	150
6108	Məşqçilik (Futbol)	911	444	49	147	270
6109	Məşqçilik (Gimnastika)	41	0	16	5	19
6110	Məşqçilik (Cüdo)	335	121	34	22	155
6111	Məşqçilik (Karate)	121	53	3	9	55
6112	Məşqçilik (Sambo)	64	16	6	1	41
6113	Məşqçilik (Güləş)	379	207	19	43	110
6114	Məşqçilik (Həndbol)	86	38	1	23	24
6115	Məşqçilik (Qılıncoynatma)	9	0	1	0	7
6116	Məşqçilik (Stolüstü tennis)	25	9	0	0	16
6117	Məşqçilik (Şahmat)	110	41	9	44	16
6118	Məşqçilik (Taekvondo)	126	28	4	12	81
6119	Məşqçilik (Voleybol)	255	166	13	30	46
6120	Məşqçilik (Alpinizm)	25	0	10	4	11
Cəmi		**4378**	**1565**	**536**	**953**	**1298**

62, 63, 6401, 152-ci komissiyalar üzrə keçirilmiş qabiliyyət imtahanlarının statistikası

Komissiya kodu	İxtisasın adı	Qeydiyyatdan keçib	Gəlməyib	Qeyri-məqbul alıb	Məqbul alıb
6201	Ümumi fiziki hazırlıq	2995	695	834	1466
6202	Adaptiv bədən tərbiyəsi			257	2043
6203	Kütləvi-sağlamlaşdırıcı idman			144	2156
63	Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi	4227	1448	752	2027
6401	Fiziki tərbiyə müəllimliyi (11 illik kollec)	1900	931	323	646
152	Fiziki tərbiyə müəllimliyi (9 illik kollec)	2257	787	826	644

Ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsi üzrə XQTİ-lərə tələbə qəbulu

Ali təhsilin magistratura səviyyəsinə təsviri sənət, musiqi, teatr, kino və xoreoqrafiya sənətləri istiqamətləri üzrə qabiliyyət imtahanları keçirilib. Bakalavrlar 28 Qabiliyyət İmtahanı Komissiyası üzrə imtahanlarda iştirak ediblər. İmtahanlar Bakı şəhərində 3 binada təşkil olunub. Ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinə qəbul üçün 68, 69 və 70 №-li proqramlar üzrə keçirilmiş qabiliyyət imtahanlarına **221** bakalavr qeydiyyatdan keçmişdi. Magistratura ixtisaslaşmaları üzrə qabiliyyət imtahanlarının nəticələri məqbulla qiymətləndirilmişdir.

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin XQTİ-lərinə tələbə qəbulu

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul imtahanları Bakıdan əlavə respublikanın 9 bölgəsində təşkil olunub. İmtahanlar xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq 4 istiqamət üzrə keçirilib:

1. Təsviri sənət
2. Musiqi sənəti
3. Teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti
4. Bədən tərbiyəsi və idman

Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinin XQTİ-lərinə qəbul üçün **5475** nəfər qeydiyyatdan keçmişdi.

Ümumi orta təhsil bazasında istiqamətlər üzrə imtahan verən abituriyentlərin statistikası

İstiqamətlər	Qeydiyyatdan keçən abituriyentlərin sayı	Məqbul qiymət alanların sayı
Təsviri sənət	1537	498
Musiqi	1300	927
Teatr, kino və xoreoqrafiya	380	99
Bədən tərbiyəsi və idman	2257	644

Tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinin XQTİ-lərinə qəbul üçün **3853** nəfər qeydiyyatdan keçmişdi.

Tam orta təhsil bazasında istiqamətlər üzrə imtahan verən abituriyentlərin statistikası

İstiqamətlər	Qeydiyyatdan keçən abituriyentlərin sayı	Məqbul qiymət alanların sayı
Təsviri sənət	1362	316
Musiqi	373	182
Teatr, kino və xoreoqrafiya	218	18
Bədən tərbiyəsi və idman	1900	646

İmtahan günü tapşırıqların qiymətləndirilməsi həyata keçirilmiş və imtahan nəticələri operativ olaraq hər bir abituriyentin öz internet səhifəsində əksini tapmışdır. Qiymətləndirmədən sonra dərhal apellyasiya komissiyaları təşkil edilmiş və imtahan nəticələrinə dair müraciətlərə baxılmışdır.

Qabiliyyət imtahanı ekspertlərinin informasiya sistemi

2023-cü ildə xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbul olmaq üçün imtahan verən abituriyentlərin tapşırıqlarının peşəkar kadrlar tərəfindən qiymətləndirilməsini təmin etmək üçün Dövlət İmtahan Mərkəzində qabiliyyət imtahanı ekspertlərinin informasiya sisteminin (QABİS) təkmilləşdirilməsi davam etdirilmişdir.

DİM-in vətəndaşlara göstərdiyi elektron xidmətlər

M.M.Abbaszadə, Ç.C.Xəlilov

DİM-də informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) kütləvi proseslərə tətbiqi istiqamətində işlər 2023-cü ildə də intensiv şəkildə davam etdirilmişdir. İKT istər ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat və magistratura səviyyələrinə, istər rezidenturaya, istər orta ixtisas təhsili pilləsinə qəbul prosesinin, ümumi təhsil müəssisələri şagirdlərinin buraxılış imtahanlarının, istərsə də dövlət qulluğuna işə qəbulun bütün mərhələlərində tətbiq edilmişdir. Bununla da yüz minlərlə vətəndaşa elektron xidmət göstərilmişdir. Belə ki, 2023-cü ildə DİM tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərdən 15 milyon 219 mindən artıq istifadə qeydə alınmışdır.

DİM tərəfindən 2023-ci ildə göstərilən elektron xidmətlərin təsnifatı:

№	Elektron xidmətin adı	Xidmətdən istifadələrin sayı				
		I rüb	II rüb	III rüb	IV rüb	Cəmi
1	Namizədlərin (abituriyentlərin, bakalavrların, namizədlərin (rezidenturaya sənəd verənlər) ərizələrinin onlayn qəbulu	210052	254176	17033	405	**481666**
2	Namizədlərə imtahana buraxılış vərəqələrinin internet vasitəsilə verilməsi	1493547	2289794	1487595	32784	**5303720**
3	Namizədlərin elektron ixtisas seçimi ərizələrinin onlayn qəbulu	0	0	12878	840	**129718**
4	Namizədlərə, sınaq imtahanı iştirakçılarına imtahan nəticələri haqqında məlumatların internet və ya qısa mesaj (SMS) vasitəsilə verilməsi	167055	3606171	1236649	235691	**5245566**
5	Namizədlərə onların cavab kartlarının qrafik təsvirlərinin internet vasitəsilə verilməsi	34258	1922765	160725	117452	**2235200**
6	Bakalavrların bakalavr pilləsinə qəbul olmaq üçün təqdim etdikləri ərizələrin iş nömrələrinin axtarışı	9496	4982	1059	619	**16156**
7	Sınaq imtahanına yazılış	6455	0	0	357	**6812**
8	Onlayn sınaq imtahanının keçirilməsi	0	0	0	0	**0**
9	İnternetdə video mühazirələr	242700	269800	303700	260100	**1076300**
10	DİM-in virtual ödəmə kartlarının onlayn və qısa mesaj (SMS) vasitəsilə satışı	0	0	0	0	**0**
11	DİM nəşrlərinin və onların elektron versiyalarının onlayn satışı	1183	1442	7150	1985	**11760**
12	DİM-in yenilikləri barədə SMS məlumatlandırma	0	0	0	0	**0**
13	Vətəndaşların DİM-in rəhbərliyinin və məsul işçilərinin qəbuluna onlayn yazılması	0	0	0	0	**0**
14	Ümumi təhsili həyata keçirən təhsil müəssisələrində ümumtəhsil fənləri üzrə biliyinin yekun qiymətləndirilməsi (attestasiyası) aparılan təhsilalanların DİM-in "Şagird-məzun sistemi"ndə özləri haqqında məlumatları internet vasitəsilə yoxlaması	192760	188752	14442	5101	**401055**
15	Müsabiqə və müsahibə nəticələri barədə məlumatların verilməsi	0	0	0	0	**311825**
16	Dövlət qulluqçularının Reyestrindən məlumatların verilməsi	0	0	0	0	**0**
17	Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydalarına riayət etməsi barədə müraciətlərin qəbulu	0	0	0	0	**0**
18	Dövlət qulluğu stajı kalkulyatoru	0	0	0	0	**70**
	Cəmi	**2357506**	**8537882**	**3357231**	**655334**	**15219848**

DİM-in 2023-cü ildə keçirdiyi imtahanlarda 600837 nəfər iştirak etmişdir.

iştirakçı sayları barədə məlumat

Ümumi təhsilin ümumi və tam orta təhsil səviyyələri üzrə imtahanlar	
Ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı	146111
Tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı	104694
Buraxılış imtahanları çərçivəsində Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) imtahanı	22739
Cəmi:	**273544**

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanları	
Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsinə I- V qruplar üzrə (I mərhələ) və tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinə əvvəlki illərin məzunları üçün qəbul imtahanı	22072
Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsinə I-IV qruplar üzrə qəbul imtahanı (II mərhələ)	141182
Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsinə qəbul imtahanları çərçivəsində coğrafiya və informatika fənnindən imtahan	27381
Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə jurnalistika ixtisasına qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün qabiliyyət imtahanı	519
Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsinə və tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün ana dili və xarici dil üzrə fərq imtahanları (cari ilin məzunları üçün)	2651
Qəbul imtahanları çərçivəsində Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) imtahanı	1684
Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsinin və tam orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün qabiliyyət imtahanı	23962
Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanları (əvvəlki illərin məzunları üçün)	12376
Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün ana dili və xarici dil üzrə fərq imtahanları (cari ilin məzunları üçün)	193
Ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün qabiliyyət imtahanı	5475
Ali təhsilin magistratura səviyyəsinə qəbul imtahanı	36429
Ali təhsilin magistratura səviyyəsinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslaşmalarına qəbul olmaq istəyən bakalavrlar üçün qabiliyyət imtahanı	223
Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə jurnalistika ixtisasına qəbul olmaq istəyən bakalavrlar üçün qabiliyyət imtahanı	44
Azərbaycan Respublikası Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi İdarəetmə İnsitutunun magistraturasına qəbul imtahanı	71
Ali təhsilin magistratura səviyyəsinə qəbul imtahanına uyğun sınaq imtahanı	566
Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının ikinci mərhələsi üzrə sınaq imtahanı	5889
Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının ikinci mərhələsi üzrə coğrafiya və informatika fənnindən sınaq imtahanı	283
Cəmi:	**281000**

Baza ali tibb təhsili əsasında rezidenturaya qəbul imtahanı	
Baza ali tibb təhsili əsasında rezidenturaya qəbul imtahanı	3279
Baza ali tibb təhsili əsasında rezidenturaya qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün sınaq imtahanı (baza fənnləri üzrə)	90
Baza ali tibb təhsili əsasında rezidenturaya qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün sınaq imtahanı (II mərhələ, elektron)	101
Cəmi:	**3470**

Doktoranturaya qəbul imtahanı	
Doktoranturaya qəbul ilə bağlı xarici dillər, habelə əcnəbilərin Azərbaycan dili imtahanları	4080
Doktorantura, dissertantura və adyunkturada təhsil alan və ya təhsilini bitirmiş iddiaçıların xarici dillər, habelə əcnəbilərin Azərbaycan dili imtahanları	891
Cəmi:	**4971**

Hərbi təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı	
Hərbi liseylərə qəbul imtahanı	1181
MMU nəzdində orta ixtisas təhsili (subbakalavr) pilləsinə qəbul	118
Dövlət Sərhəd Xidmətinin xüsusi məktəbinə qəbul imtahanı	837
Cəmi:	**2126**

Dövlət qulluğuna və dövlət orqanlarına işə qəbul imtahanı	
Dövlət qulluğuna işə qəbul imtahanı	14213
Dövlət qulluğuna işə qəbul imtahanı (elektron imtahan)	497
Dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üzrə imtahan	826
Dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi imtahan (elektron imtahan)	565
Dövlət vergi orqanlarına işə qəbul imtahanı	449
Ədliyyə orqanlarına işə qəbul imtahanı (elektron imtahan)	266
Prokurorluq orqanlarında işləmək istəyən namizədlər üçün test imtahanı (elektron imtahan)	332
Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün sınaq imtahanı (elektron imtahan)	123
Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün imtahan	613
Hakimlərin seçimi üzrə imtahan (elektron imtahan)	922
Vəkillər Kollegiyasına üzv olmaq istəyən namizədlər üçün imtahan (elektron imtahan)	618
Miqrasiya orqanlarına qulluğa qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün imtahan	197

Dövlət qulluğuna və dövlət orqanlarına işə qəbul imtahanı	
Peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün imtahanının I mərhələsi	3680
Peşəkar müahasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün imtahanının II mərhələsi	3398
Notariat fəaliyyəti ilə məşğul olmaq məqsədilə şəhadətnamə almaq istəyən namizədlər üçün imtahanı (elektron imtahan)	135
Harmoniya və solfecio, musiqi nəzəriyyəsi və solfecio fənləri üzrə sınaq imtahanı	177
Harmoniya və solfecio, musiqi nəzəriyyəsi və solfecio fənləri üzrə imtahanı	1072
Uşaq musiqi, incəsənət, rəssamlıq, muğam, aşıq məktəb və mərkəzlərinə direktorların, direktor müavinlərinin və müəllimlərin işə qəbul üzrə test -imtahanı	1134
Musiqi ədəbiyyatı fənni üzrə elektron sınaq imtahanı	73
Musiqi ədəbiyyatı fənni üzrə elektron elektron imtahanı	119
Nostrifikasiya (elektron imtahan)	895
Cəmi:	**30304**

Beynəlxalq imtahanlar	
SAT imtahanı	652
TOEFL iBT imtahanı	474
GRE imtahanı	113
Pearson VUE ixtisaslaşma imtahanları	235
Beynəlxalq rus dili imtahanı (ТРКИ)	11
Cambridge TKT	568
Cəmi:	**2053**

Digər imtahanlar	
“SABAH” qruplarına qəbul imtahanının 2- ci mərhələsi üzrə imtahan	2978
ADA Məktəbinin XI sinif şagirdləri üçün riyaziyyat fənnindən monitorinq imtahanı	128
“SOCAR” əməkdaşlarının 7-ci və 8-ci siniflərdə təhsil alan övladlarının musabiqə əsasında Almaniyada yay duşərgəsi proqramında iştirakı uzrə (Elektron)	71
Aqrar sığorta fəaliyyəti uzrə mustəqil ekspert sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı (Elektron)	75
Mərkəzi bank üçün Sığortaçılar assosiyasiyasının imtahanı (Elektron)	117
Cəmi:	**3369**
Ümumi cəm:	**600837**

Beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində 2023-cü ildə gördüyü işlərə dair hesabat

- **Dövlət qulluğu sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq və strateji inkişaf layihələri**

1. 25 yanvar tarixində DİM-in və Türkiyə Respublikası Prezidenti Administrasiyasının İnsan Resursları Ofisinin nümayəndələri arasında onlayn görüş keçirilmişdir. Görüşdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov, Türkiyə Respublikası Prezidenti Administrasiyasının İnsan Resursları Ofisinin İnsan resurları təlim və inkişaf departamentinin rəhbəri Savaş Ceylan, işçi qruplarına cəlb olunmuş DİM-in əməkdaşları və Ofisin işçi qrupları üzrə koordinatorları iştirak etmişdir. B.Xəlilov insan resursları ilə bağlı təcrübələrin paylaşılmasının əməkdaşlıq üçün mühüm rola malik olduğunu vurğulamışdır və işçi qrupları ilə baş tutacaq iclasların hər iki tərəfə töhfə verəcəyinə əmin olduğunu bildirmişdir. Görüşdə istedadın idarə olunması, dövlət qulluqçularının təlimi və inkişafı üzrə fəaliyyət, insan analitikası, rəqəmsal insan resursları platformaları istiqamətlərində müzakirələr aparılmışdır.
2. 12 aprel tarixində Dövlət Qulluğu üzrə Astana Regional Xabın, Qırğızıstan Dövlət İdarəçilik Akademiyasının və Hanns Seidel Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycanın dövlət qulluğu sisteminə həsr olunmuş "Dünyada dövlət idarəçiliyi və dövlət qulluğu" adlı onlayn konfrans keçirilmişdir. Konfransda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov "Azərbaycanda dövlət idarəetmə sistemi, onun güclü və zəif tərəfləri – daxili baxış" mövzusunda çıxış etmişdir. O öz çıxışında dövlət idarəçiliyi, dövlət qulluğu sistemi, Azərbaycanda aparılan islahatlar, "Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğunun inkişafına dair 2019-2025-ci illər üçün Strategiya", dövlət qulluğu sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq və yeni yaradılan səriştə modeli barədə danışmış, eyni zamanda DİM-in fəaliyyət istiqamətləri haqqında tədbir iştirakçılarına geniş məlumat vermiş və müzakirələr zamanı verilən sualları cavablandırmışdır.
3. 17-19 may tarixlərində Qazaxıstanın paytaxtı Astana şəhərində Dövlət Qulluğu üzrə Astana Regional Xabın yaradılmasının 10 illiyinə həsr olunan "Meritokratiya, dürüstlük və innovasiyalar" mövzusunda illik konfransı keçirilmişdir. Konfransda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov və mərkəzin aparat rəhbəri Vəfadar Misirov da iştirak etmişdir. Tədbirin açılışında Vəfadar Misirov çıxış etmiş və ötən müddət ərzində Xab və Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında həyata keçirilən əməkdaşlıq, Azərbaycanda təşkil olunan tədbirlər və layihələr, aparılan tədqiqat işləri haqqında iclas iştirakçılarına məlumat vermişdir. Konfrans zamanı B.Xəlilov və V.Misirov Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Beynəlxalq Komissiyasının (ICSC) sədri cənab Larbi Djacta və komissiyanın üzvü cənubi koreyalı professor Pan Suk Kimlə görüş keçirmişdir. Görüşdə ICSC-lə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında əməkdaşlığın davam etdirilməsi, Komissiya ilə birgə 2022-ci ilin dekabrında Bakıda keçirilən "21-ci əsrdə dövlət qulluğunda nailiyyət əsaslı insan resurslarının idarə edilməsi" mövzusunda beynəlxalq seminarın nəticələri və s. mövzularda müzakirələr aparılmışdır.
4. 25-27 may tarixlərində Serbiyanın paytaxtı Belqrad şəhərində Mərkəzi və Şərqi Avropada Dövlət İdarəçiliyi İnstitutları və Məktəbləri Şəbəkəsinin (NISPAcee) "Dövlət idarəçiliyi və yeni texnologiyalar: Çağırışlar və imkanlar" mövzusunda 31-ci illik konfransı keçirilmişdir. Bəhram Xəlilov konfransda "Rəqəmsal hökumət" panelində çıxış etmişdir. O Dövlət İmtahan Mərkəzinin müvafiq sahədə fəaliyyəti, Mərkəz tərəfindən göstərilən elektron xidmətlər, pandemiya dövründə tətbiq olunan yeniliklər, Azərbaycanda ASAN xidmət və DOST xidmətləri təcrübəsində elektron hökumət sahəsində görülən işlər və s. haqqında iştirakçılara məlumat vermişdir.
5. 24 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğunun İnkişafı Agentliyi arasında Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Memorandum əsasən, aşağıdakı istiqamətlər üzrə təcrübə mübadiləsi aparmağa dair razılığa gəlinmişdir:
   - Təcrübə mübadiləsi və qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi məqsədilə tərəflərin və digər ölkələrin müvafiq orqanlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə tematik seminar və konfransların keçirilməsi;
   - Dövlət qulluğuna qəbul, dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və dövlət qulluqçularının reyestrinin aparılması məsələləri üzrə təcrübə mübadiləsi;

– Kadrların idarə edilməsinin yeni üsul və texnologiyalarının, dövlət orqanlarının kadr bölmələrinin fəaliyyətinin öyrənilməsi;
– Kadr ehtiyatının yaradılması üçün liderlik və idarəçilik keyfiyyətlərinə malik gənclər arasında ən yaxşı liderlərin müəyyən edilməsi və dəstəklənməsi məqsədilə müsabiqənin keçirilməsi təcrübəsinin öyrənilməsi;
– Dövlət qulluğunda İKT-nin tətbiqi təcrübəsinin öyrənilməsi.

6. 16 oktyabr tarixində DİM OECD (İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı) və Avropa İttifaqı ilə birlikdə SIGMA (Rəhbərlik və İdarəetmədə Təkmilləşməyə Dəstək) proqramı çərçivəsində "Dövlət qulluqçularının funksional (texniki) səriştələrinin inkişafı" layihəsini həyata keçirməyə başlayıb. Dövlət qulluqçularının funksional (texniki) səriştələrinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə SIGMA proqramı çərçivəsində ekspertlər ilə onlayn danışıqlar aparılmış və bu istiqamətdə yeni layihənin başlanmasına ilkin razılıq əldə edilmişdir.

- **İnstitusional inkişaf və təhsilin qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi**

1. 30 yanvar tarixində Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə Türkiyənin Ölçmə, Seçmə və Yerləşdirmə Mərkəzinin (ÖSYM) rəhbərinin müşaviri İbrahim Vəli, şöbə müdiri Hayati Koca və Bakı Türk Anadolu Liseyinin direktor müavini İrfan Özəni qəbul etmişdir. Görüşdə ölçmə və qiymətləndirmə sahəsində tətbiq edilən yeni metod və yanaşmalar, standartlaşdırılmış imtahanlar, türk dövlətlərinin yoxlama-ölçmə təşkilatlarının konfranslarının keçirilməsi, qarşılıqlı səfərlərin təşkili, qurumlar arasında təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi kimi bir sıra məsələlər müzakirə edilmişdir.
2. 30 yanvar tarixində Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Fergus Ouldu, Britaniya Şurasının ölkə üzrə direktoru Nərgiz Hacıyevanı, Britaniya Şurasının Cənubi Qafqazın imtahanlar üzrə meneceri Nərgiz Əkbərovanı qəbul etmişdir. Görüş zamanı tərəflər arasında ingilis dili biliklərinin qiymətləndirilməsinə aid layihələr, maliyyə savadlılığı imtahanları ilə əlaqədar Britaniya təcrübəsi, rəqəmsal innovasiyaların təhsildə qiymətləndirmə sahəsində tətbiqi istiqamətində təcrübə mübadiləsi, həmçinin strateji əməkdaşlıq imkanlarına dair digər məsələlər müzakirə edilmişdir.
3. 13 fevral tarixində DİM-in nümayəndə heyəti Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində "Gələcək hökumətlərin formalaşdırılması" (Shaping Future Governments) mövzusuna həsr olunmuş Dünya Hökumət Sammitində (World Government Summit 2023) iştirak etmişdir. Müxtəlif dövlətlərin nümayəndələrinin iştirak etdiyi sammitin ikinci günü – fevralın 14-də Qlobal Forumda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə çıxış etmişdir. O öz çıxışında bəşəri problemlər və dəyişən dünya reallığı fonunda hökumət və dövlətlərin qarşısında dayanan yeni çağırışlara toxunmuşdur. Tədbirdə sədr dövlət qulluğuna qəbul və digər imtahanlarda sosial lift modelinə əsaslanaraq şəffaf və obyektiv imtahanlar təşkil edən Dövlət İmtahan Mərkəzinin, eləcə də vətəndaşlara xidmət sahəsində səmərəlilik və effektivliyi ön plana çıxaran ASAN Xidmət və DOST Agentliyinin təcrübələrini tədbir nümayəndələri ilə paylaşmışdır.
4. 9 mart tarixində "Azərbaycanda maliyyə və mühasibatlıq sahələri üzrə peşəkarlar üçün trendlər'' mövzusunda tədbir təşkil olunmuşdur. Tədbirdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, sədr müavini Bəhram Xəlilov, ACCA (Association of Chartered Certified Accountants) Türkiyə Regional Mərkəzinin (Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan) biznesin inkişafı üzrə meneceri Ülgen Coşkun Kıymık, Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası sədrinin müşaviri Fəqan Qarayev, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Uçot siyasəti şöbəsinin müdiri Firuzə Abdullayeva, ali təhsil müəssisələrinin nümayəndələri, DİM-in struktur bölmə rəhbərləri və eyni zamanda ACCA sertifikatına sahib tələbələr iştirak etmişdir. Tədbirdə Məleykə Abbaszadə mühasibat uçotu və audit sahəsi üzrə yüksək maliyyə savadlılığına sahib kadrların yetişdirilməsinə töhfə verməyin DİM-in məqsədləri sırasına daxil olduğunu vurğulamışdır. Sədr eyni zamanda DİM-in Maliyyə Nazirliyi, peşəkar mühasib təşkilatları, tədris mərkəzləri və ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlığının mütəxəssislərə sahə üzrə yeniliklər və dəyişikliklərdən zamanında xəbərdar olmağa, eləcə də yenilənən və rəqabətli əmək bazarının tələblərini daim ödəməyə imkan yaradacağını bildirmişdir. Tədbirdə Ülgen Coşkun Kıymık ACCA-in 2023-cü il Qlobal İstedadlar Trendi üzrə apardığı tədqiqatın nəticələri barədə ətraflı məlumatı auditoriya ilə paylaşmışdır. Qeyd edək ki, Azərbaycanın da arasında olduğu 148 ölkədən 8405 mühasibin iştirak etdiyi tədqiqatda iştirakçıların aktivliyinə görə Azərbaycan 5-ci yerə çıxmışdır.

5. 10-19 aprel tarixlərində ADA Universitetində təşkil edilən "Məşğulluq həftəsi" layihəsində DİM-in əməkdaşları universitetin dəvəti ilə layihədə iştirak edən qurumlardan biri olaraq tələbələrə müxtəlif mövzularda təlimlər keçmişdir. 26 aprel tarixində isə ADA Universitetinin "Məşğulluq həftəsi"-nin iştirakçısı olmuş, 13 tələbə üçün "Açıq qapı" günü keçirilmişdir. Müsahibə əsasında seçilmiş namizədlər arasında qiymətləndirmə zamanı ən yüksək nəticə göstərən 5 tələbə DİM-də 2 aylıq təcrübə keçmək imkanı əldə etmiş və nəticədə, 4 nəfər iş imkanı qazanmışdır.
6. 24-29 aprel tarixlərində Mərkəzin Psixoloji qiymətləndirmə və diaqnostika şöbəsinin müdiri Pərviz Kazımov Almaniyanın Bonn şəhərində keçirilən "Kouçların hazırlığı və kouç olmaq üçün təlim"in 3 və 4-cü modullarında iştirak etmişdir. 7-9 iyun tarixlərində isə o, Gürcüstan Respublikasının paytaxtı Tbilisi şəhərində "Kouçların hazırlığı və kouç olmaq üçün təlim"in "İnteqrasiya və keyfiyyət" mövzusundakı 5-ci modulunda iştirak etmişdir. Qeyd olunan təlimlərdən sonra Pərviz Kazımovun hazırldığı modullar əsasında dövlət qulluqçuları üçün təlimlər keçirilmişdir.

   30 may – 3 iyun, 4-8 iyul və 10-12 iyul tarixlərində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin beynəlxalq layihələrlə iş sektorunun müdiri Ayşən Atakişiyeva Almaniya Federativ Respublikasının paytaxtı Berlin şəhərində Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Təşkilatı (GİZ) və Hertie Məktəbinin birgə əməkdaşlığı ilə 2 təlim kursu və kommunikasiya olmaqla, ümumilikdə 3 mərhələdən ibarət olan "Şərq tərəfdaşlığı ölkələrində təşkilati inkişaf üçün liderlikdə qadınlar" təhsil proqramında iştirak etmişdir. Həmçinin təlimin hər 3 mərhələsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin nümayəndələri, kommunikasiya mərhələsində isə proqramın əvvəlki il məzunları olan Milli Məclis nümayəndələri iştirak etmişdir.
7. 7 iyun tarixində Seul şəhərində Azərbaycan və Cənubi Koreya arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 3-cü iclası keçirilmişdir. İclasda Koreya nümayəndə heyətinin rəhbəri, ticarət, sənaye və energetika nazirinin müavini Jeong Dae-jin ötən il Azərbaycan və Cənubi Koreya arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyinin qeyd edildiyini xatırlatmışdır. İyunun 9-da isə Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində Cənubi Koreyaya səfər edən Dövlət İmtahan Mərkəzinin Texnoloji nəzarət və imtahan materiallarının avtomatlaşdırılmış çapı şöbəsinin müdiri Tural Mustafayev Jincheon (Cinçan) şəhərində Koreya Kurikulum və Qiymətləndirmə İnstitutunun birinci vitse-prezidenti xanım Jimin Chonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşmüşdür. DİM-in gələcək planları haqqında danışan şöbə müdiri kompüterləşdirilmiş imtahanların təşviqi, imtahanların hazırlanması, keçirilməsi və qiymətləndirilməsi sahəsində süni intellekt əsaslı texnologiyaların tətbiqi kimi məsələlərin Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə tərəfindən prioritet istiqamətlər kimi müəyyən edildiyini diqqətə çatdırmışdır. Koreya Kurikulum və Qiymətləndirmə İnstitutunun fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verən Jimin Cho hər iki təşkilatın gələcək planlarının oxşarlığını, Azərbaycan və Koreya arasında bu sahədə sıx əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar olduğunu bildirmiş, ən yaxın zamanda heyətlərin əməkdaşlıq sahələrini genişləndirmək məqsədi ilə birgə fəaliyyətə başlamağın vacibliyini vurğulamışdır.
8. 12 iyun tarixində Gürcüstanın paytaxtı Tbilisi şəhərində Gürcüstan Maliyyə Nazirliyi Akademiyası və ACCA-in Türkiyə Regional Mərkəzinin (Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan) birgə təşkilatçılığı ilə "Keyfiyyətli maliyyə hesabatına aparan yol" adlı beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Konfransda DİM-in Yoxlama-ölçmə materiallarının işlənməsi departamentinin müdiri Natiq Əliyev və Dövlət qulluğu, peşəkar mühasib və digər sertifikat imtahanları üzrə sektorun böyük məsləhətçisi Emil Əliyev iştirak etmişdir. 13 iyun 2023-cü il tarixində isə DİM-in əməkdaşları Gürcüstanın Milli Qiymətləndirmə və İmtahan Mərkəzində olub və Mərkəzin direktor müavini Kaxa Camburia və Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri Tinatin Qaxokidze ilə görüşmüşdür. Görüş zamanı imtahanların keçirilməsi, test bankının formalaşdırılması, yoxlama prosesləri, situasiya tipli testlərin tərtibi, ekspertizası və digər mövzularda geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır.
9. 22 iyun tarixində DİM-in inzibati binasında DİM və Türkiyə Respublikası Prezidenti Administrasiyasının İnsan Resursları Ofisinin rəhbərliyi arasında görüş keçirilmişdir. Görüşdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, Direktorlar Şurasının sədr müavinləri Namiq Babayev və Bəhram Xəlilov, Türkiyə Respublikası Prezidenti Administrasiyasının İnsan Resursları Ofisinin rəhbəri Salim Atay və Ofisin İnsan resurları təlim və inkişaf departamentinin rəhbəri Savaş Ceylan iştirak etmişdir. Görüş zamanı hər iki tərəfin həyata keçirdiyi mövcud layihələrlə bağlı məsələlərə, həmçinin fəaliyyət istiqamətlərinə toxunularaq gələcək əməkdaşlıq perspektivlərinə dair müzakirələr aparılmışdır.

10.13 sentyabr tarixində Azərbaycanda səfərdə olan ACCA-in (İmtiyazlı Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər Assosiasiyası) Türkiyə Regional Mərkəzinin nümayəndələri ilə DİM-də görüş keçirilmişdir. Tədbirdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, sədrin müşaviri Məhəbbət Əkbərov, daxili auditor Elmar Abasov, Yoxlama-ölçmə materiallarının işlənməsi departamentinin müdiri Natiq Əliyev, Beynəlxalq layihələrlə iş sektorunun müdiri Ayşən Atakişiyeva, Dövlət qulluğu, peşəkar mühasib və digər sertifikat imtahanları üzrə sektorun böyük məsləhətçisi Faiq Abdullayev və ACCA-in Türkiyə Regional Mərkəzinin rəhbəri Filiz Demiröz, Bazarın inkişafı üzrə meneceri Ülgen Kıymık Coşkun iştirak etmişdir. Tərəflər peşəkar mühasib sertifikatı (PMS) imtahanlarının təkmilləşdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, müvafiq sahədə hazırki vəziyyət və nəzərdə tutulan dəyişikliklər, gələcək əməkdaşlıq perspektivləri kimi məsələləri müzakirə etmişdir.

11. 24-29 sentyabr tarixlərində Yamaykanın paytaxtı Kinqston şəhərində Karib İmtahan Şurasının (CXC®) təşkilatçılığı ilə Təhsilin Qiymətləndirilməsi üzrə Beynəlxalq Assosiasiyanın (IAEA: International Association for Educational Assessment) "Qiymətləndirmə və kvalifikasiyaların rəqəmsallaşdırılması" mövzusunda 48-ci illik konfransı keçirilmişdir. Konfransda Mərkəzin əməkdaşları buraxılış imtahanında xarici dil fənninin dillər üzrə ümum-Avropa çərçivə sənədinə (CEFR) uyğunlaşdırılması istiqamətində aparılan araşdırmalar, "Şagird-məzun" Dövlət Elektron İnformasiya Sisteminin ümumtəhsil müəssisələrinin məzunlarının yekun attestasiyası və təhsil sənədlərinin verilməsində rolu, buraxılış və qəbul imtahanlarında istifadə olunan açıq tipli test tapşırıqları üzrə yazı işlərinin qiymətləndirilməsi prosesində iştirak edən mütəxəssislərin (markerlərin) fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi mövzusunda çıxış etmişdir.

12. 4-5 oktyabr 2023-cü il tarixlərində Dövlət İmtahan Mərkəzi və İnkişaf Naminə İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları üzrə Asiya-Sakit Okean Təlim Mərkəzinin (APCICT/ESCAP) birgə təşkilatçılığı ilə "İnformasiya təhlükəsizliyi və məxfilik" mövzusunda iki günlük təlim keçirilmişdir. 40-dan çox dövlət orqanının nümayəndələrinin iştirakı ilə APCICT-in Elektron Məxfilik Məlumat Mərkəzinin Kibertəhlükəsizliyin idarəolunması üzrə direktoru Freddy Tan tərəfindən keçirilən təlim dövlət qurumları və bu sahədə maraqlı tərəflər arasında informasiya təhlükəsizliyi və məxfilik konsepsiyaları haqqında məlumatların öyrədilməsi məqsədi daşıyıb. Təlimdə informasiya təhlükəsizliyi ilə bağlı təhdidlər və çağırışlar, informasiya təhlükəsizliyi siyasətinin əhəmiyyəti, yaradılması və həyata keçirilməsinə dair tələblər və digər ölkələrdə beynəlxalq informasiya təhlükəsizliyi təşkilatları tərəfindən müəyyən edilən məxfiliyin qorunması standartları haqqında mövzular iştirakçılara təqdim olunub.

13. 20-23 noyabr tarixlərində Niderlandın İmtahan və Sertifikatlaşdırma üzrə Tədqiqat Mərkəzinin (RCEC - Research Centre for Examination and Certification) direktoru cənab Arnold Brauer Dövlət İmtahan Mərkəzində işgüzar səfərdə olmuşdur. Səfərin məqsədi Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən hazırda tətbiq olunan sertifikasiya sisteminin monitorinqinin aparılması və mümkün təkmilləşdirmə yollarının müzakirə olunması, o cümlədən ümumi səriştələr üzrə situasiya mühakimə testlərinin (SMT) yazılması (müsahibələrin keçirilməsi, ekspertizası, ilkin aprobasiyası) üzrə aparılan işlərin yoxlanılması, rəy və tövsiyələrin verilməsi olmuşdur. Səfər çərçivəsində Niderlandın İmtahan və Sertifikatlaşdırma üzrə Tədqiqat Mərkəzinin direktoru Arnold Brauerlə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə arasında əməkdaşlıq istiqamətləri üzrə müzakirələr aparılmış, səriştələr üzrə situasiya mühakimə testlərinin (SMT) yazılması üzrə görülən işlərlə bağlı müvafiq struktur bölmələrin əməkdaşlarının iştirakı ilə görüşlər keçirilmişdir.

- **Beynəlxalq imtahanların təşkili və məlumatlılığın artırılması istiqamətində görülmüş tədbirlər**

1. 7 aprel tarixində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşları ADU-nun müəllim və tələbə heyəti üçün Kembric ingilis dili kvalifikasiyaları ilə bağlı ingilis dilində məlumat sessiyası keçirmişdir.
2. 11 aprel tarixində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşları ilə DİM-in nəzdində Kembric Universiteti Nəşriyyat və Qiymətləndirmə qurumunun rəsmi Hazırlıq Mərkəzi statusunu əldə edən "Akela Education and Training Center" MMC-nin rəhbəri arasında görüş keçirilmişdir. Görüşdə tərəflər əməkdaşlıq çərçivəsində görüləcək işləri, DİM-in müvafiq imtahanların təbliğatında Hazırlıq Mərkəzinə dəstəyini, Hazırlıq Mərkəzinin isə müəllim heyəti və tələbələri, habelə maraqlı tərəflər arasında Kembric ingilis dili kvalifikasiyalarının təbliği və təşkilindən irəli gələn məsələlərin icrasını müzakirə etmişdir.
3. 16 aprel tarixində DİM əməkdaşları Kembric imtahanlarının danışıq bloku üzrə ekspertlərinə (Speaking Examiner) təlim keçirmişdir. Təlimdə DİM-in ekspertləri ilə yanaşı, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən Kembric üzrə digər rəsmi test mərkəzlərinin ekspertləri də iştirak etmişdir. Təlimin proqramı Kembric qurumunun danışıq bloku üzrə müəyyənləşdirdiyi meyarlarla əlaqədar nəzəri biliklər, meyarlar üzrə

praktiki tapşırıqlar, hər səviyyə üzrə meyarların analizi, qiymətləndirmə tapşırıqları və bu istiqamət üzrə qrup tapşırıqlarından ibarət olmuşdur. Qeyd edək ki, Kembric imtahanlarının danışıq bloku üzrə ekspertləri üçün qrup rəhbəri tərəfindən hər il yenidən sertifikatlaşdırma təlimi keçirilir.

4. 6 iyul tarixində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşları Müasir innovasiyalar liseyinin müəllim heyəti üçün Kembric ingilis dili kvalifikasiyaları ilə bağlı onlayn məlumat sessiyası keçirmişdir. Vebinarda Kembric imtahanlarının beynəlxalq səviyyədə tanınması, müxtəlif səviyyə imtahanları, sertifikatın müddətsiz olması, əlçatan hazırlıq imkanları kimi üstünlükləri barədə danışılmışdır.
5. 18-21 sentyabr 2023-cü il tarixlərində İspaniya Krallığının Barselona şəhərində keçirilmiş "MoodleMoot Global 2023" konfransında DİM-in müvafiq əməkdaşları iştirak etmişdir. Tədbirdə iştirak edən əməkdaşlar Moodle proqramının geniş istifadəsi ilə əlaqədar məlumatlar əldə etmiş, DİM-in keçirdiyi elektron imtahanların təkmilləşməsinə və qiymətləndirmə sisteminin inkişafına töhfə verəcək beynəlxalq qurumlarla əlaqələr qurmuşdur.
6. 30 sentyabr tarixində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşı "Dərs Evi" tədris mərkəzində Kembric ingilis dili kvalifikasiyaları barəsində məlumat sessiyası keçirmişdir.
7. 25 oktyabr tarixində DİM-də Kembric ingilis dili üzrə "Young Learners" imtahanının iştirakçılarına beynəlxalq sertifikatların təqdimatına həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir.
8. 10 noyabr tarixində "Roof Academy" tədris mərkəzində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşı Kembric ingilis dili kvalifikasiyaları barəsində məlumat sessiyası keçirmişdir.
9. 1 dekabr tarixində DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşı Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində Kembric ingilis dili kvalifikasiyaları barəsində məlumat sessiyası keçirmişdir.

- **Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi**

2023-cü ildə layihə çərçivəsində icra edilən işlər aşağıdakılardır:

1. 29-31 mart tarixlərində 14 nəfər DİM əməkdaşı üçün "Səriştə əsaslı insan resurslarının idarəedilməsi və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə təlimçilər üçün təlim" təşkil edilmişdir. Təlim zamanı layihənin ekspertləri Eduard Zakarçenko və Kristina Jakubaityte-Revutiene təqdimatlar nümayiş etdirilmiş, iştirakçılarla insan resurslarının idarəedilməsinin məqsədi, səriştə əsaslı insan resurslarının idarəedilməsinə dair müzakirələr aparılmışdır.
2. 3-5 aprel tarixlərində DİM-də dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün layihənin ekspertləri Eduard Zakarçenko və Kristina Jakubaityte-Revutienenin iştirakı ilə "Səriştə əsaslı insan resurslarının idarəedilməsi və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə təlimçilər üçün təlim" təşkil olunmuşdur. Təlimdə İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Mədəniyyət Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Baş Prokurorluq, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Statistika Komitəsi, Dövlət Məşğulluq Agentliyi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi, Turizm Agentliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin nümayəndələri olmaqla 16 nəfər iştirak etmişdir.
3. 9-12 may tarixlərində Estoniya Respublikasının paytaxtı Tallin şəhərinə və Latviya Respublikasının paytaxtı Riqa şəhərinə təlim səfəri təşkil edilmişdir. Səfərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Qanunvericilik və hüquq siyasəti şöbəsinin müdir müavini, Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurasının katibi Səriyyə Hacıyeva, layihənin beynəlxalq eksperti Gülzar Quliyeva, Dövlət İmtahan Mərkəzinin Hüquqi təminat, insan resursları və dövlət qulluğu departamentinin müdiri Nərminə Bayramova, Hüquqi təminat və dövlət qulluğu məsələləri şöbəsinin müdiri Lalə Qədirova, Psixoloji qiymətləndirmə və diaqnostika şöbəsinin müdiri Pərviz Kazımov iştirak etmişdir. Təlim səfərinin əsas məqsədi dövlət qulluğunda davamlı peşəkar inkişaf, eləcə də fərdi karyera planlama üsulları ilə bağlı Estoniya və Latviya respublikalarının təcrübələrini öyrənmək olmuşdur.
4. 12-13 iyun tarixlərində 20 nəfər DİM əməkdaşı üçün "Təlimçilər üçün təlim" təşkil edilib. Təlim zamanı layihənin eksperti Gülzar Quliyeva təqdimatlar nümayiş etdirib və iştirakçıların təlimvermə qabiliyyətlərinin inkişafi istiqamətində müzakirələr aparılıb. Təlimin ilk günü nəzəri xarakter daşıyıb və "Təlimə münasibət", "Təlimin strukturu", "Təlimə hazırlıq", "Təlimçilərin tipləri" kimi mövzuları əhatə edən təqdimatlar nümayiş olunub. Təlimin 2-ci günü isə həm nəzəri, həm praktik məşğələ ilə davam edib və auditoriyada müxtəlif vəziyyətlərin idarə edilməsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

5. 19-20 iyun tarixlərində 26 nəfər DİM əməkdaşı üçün "Sərişdə əsaslı müsahibələrin keçirilməsi" adlı təlim təşkil edilib. Layihənin eksperti Gülzar Quliyeva təlim zamanı iştirakçılara sərişdə əsaslı müsahibələrin keçirilməsi ilə əlaqədar təqdimatlar nümayiş etdirib.
6. 21-23 iyun tarixlərində 25 nəfər DİM əməkdaşının iştirakı ilə "İmtahanlarda, müsahibələrdə və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsində sərişdə əsaslı vasitələr üzrə təlimçilər üçün təlim" təşkil olunmuşdur. Ekspert Rachel Frostun keçirdiyi təlim müddətində "Qiymətləndirmə texnikaları", "Canlı müsahibələrə baxaraq, müsahibənin qiymətləndirilməsi üzrə məşq etmək, nəticələrin məzmununu təhlil etmək, nəzəriyyə və təcrübə ilə müqayisə etmək" və "Biliyin qiymətləndirilməsi" kimi mövzularda təqdimatlar nümayiş etdirmişdir.
7. 23-24 avqust tarixlərində DİM və dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün "Sərişdə tələblərinə uyğun olaraq vəzifə təlimatlarının və profillərinin işlənib hazırlanması" mövzusunda təlim keçirilmişdir. Təlim zamanı layihənin ekspertləri Kristina Jakubaityte-Revutiene və Gülzar Quliyeva sərişdələrə əsaslanan vəzifə profillərinin hazırlanması qaydası, vəzifə profillərinin təkmilləşdirilməsi prinsipləri, vəzifə profilinin dövlət qulluğu ilə əlaqəli digər proseslərlə inteqrasiyasını əhatə edən təqdimatlar nümayiş etdirmiş, iştirakçılarla bu mövzular ətrafında geniş müzakirələr aparmışdır.
8. 30 avqust tarixində DİM və dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün "Karyera planlaması" mövzusunda təlim keçirilib. Təlim dövlət orqanlarında karyera planlaması və idarəedilməsinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üzrə iştirakçılara müasir üsul və metodları təqdim etmək, həmçinin bu prosesi peşəkar həyata keçirməkyə dəstək məqsədi ilə təşkil olunub. Təlim zamanı layihənin eksperti Gülzar Quliyeva təşkilatdaxili əməkdaşların karyera planlamasının təşkili, karyera planlamasının təşkilata faydaları, şəxsi karyera planlamasını əhatə edən təqdimatlar nümayiş etdirilib, iştirakçılarla bu mövzular ətrafında geniş müzakirələr aparılıb.
9. 11 sentyabr tarixində DİM əməkdaşının iştirakı ilə "Biliyin və öyrənmənin idarəedilməsi sistemləri" mövzusunda təlim keçirilmişdir. Təlimin məqsədi dövlət qulluğu sisteminin gələcək inkişafı üçün biliyin və öyrənmənin idarəedilməsi sistemlərinin alətlərindən istifadə üzrə praktiki bacarıq və anlayışlara dair məlumat vermək idi. Təlim zamanı layihənin ekspertləri Eduard Zakarçenko və Gülzar Quliyeva dövlət orqanlarında biliyin və öyrənmənin idarəedilməsi sistemləri vasitəsilə peşəkar inkişafın təmin edilməsi, insanlar, proses və texnologiya arasında düzgün balansın saxlanılması mövzuları ətrafında geniş müzakirələr aparmışdır.
10. 13-15 və 21-22 sentyabr tarixlərində DİM və dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün "Sərişdələrin rəqəmsal qiymətləndirilməsi" mövzusunda beynəlxalq ekspert Süleyman Vezi xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə proqram təminatının demo versiyasının təqdimatı məqsədilə praktik təlim keçirmişdir. Təlimdə 13-14 və 21 sentyabr tarixlərində DİM-in nümayəndələri, 15 və 22 sentyabr tarixlərində isə İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar Agentliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin nümayəndələri iştirak etmişdir. Təlim zamanı layihənin eksperti proqram təminatı və onun əhəmiyyəti, qiymətləndirmə alətlərinin layihələndirilməsi, qiymətləndirmələrin aparılması və hesabatların verilməsi barədə təlim iştirakçılarını məlumatlandırmışdır.
11. 18-21 sentyabr tarixlərində ekspertlər Eduard Zakarçenko və Kristina Jakubaityte-Revutiene Dövlət İmtahan Mərkəzi və dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün "Sərişdə əsaslı insan resurslarının idarə edilməsi və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə təlimçilər üçün təlim"-in təşkil etmişdir. Təlimdə 18-19 sentyabr tarixlərində DİM-in nümayəndələri, 20 və 21 sentyabr tarixlərində isə dövlət orqanlarının nümayəndələri iştirak etmişdir.
12. Beynəlxalq ekspert Süleyman Vezi tərəfindən "Xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi (XFQ)" elektron sistemi hazırlanmış və sistemin istifadəsi ilə əlaqədar 20 oktyabr tarixində texniki təlimat yekunlaşdırılmışdır. Mövcud vəziyyətin təhlili və DİM əməkdaşları ilə birlikdə aparılan müzakirələrdən sonra hazırlığına başlanılan elektron sistem beynəlxalq təcrübənin tətbiqi, mövcud proseslərin informasiya texnologiyalarının tətbiqi nəticəsində təkmilləşdirilməsi, məlumatların elektron bazada toplanması və təhlilinin aparılması məqsədi daşıyır və sistemin Dövlət Qulluqçularının Reyestri (DQR) ilə qarşılıqlı əlaqəli şəkildə fəaliyyət göstərməsi planlaşdırılır.
13. İlk hissəsi 30-31 oktyabr, ikinci hissəsi 22-24 noyabr tarixlərində olmaqla beynəlxalq ekspertlər Eduard Zakarchenko, Rachel Frost və Vesselin Kantchev "Sərişdələrə əsaslanan vasitələrin hazırlanması və ötürülməsi üzrə potensialın artırılması" mövzusunda müstəqil ekspert üçün hibrid formatlı (həm onlayn, həm də əyani) təlim keçirmişdir.

14. İlk hissəsi 1-3 noyabr, ikinci hissəsi 20-21 noyabr tarixlərində olmaqla beynəlxalq ekspertlər Eduard Zakarçhenko, Rachel Frost və Vesselin Kantchev "Səriştələrə əsaslanan vasitələrin hazırlanması və ötürülməsi üzrə potensialın artırılması" mövzusunda 19 dövlət orqanının nümayəndələri üçün təlim keçirmişdir.
15. Layihə çərçivəsində beynəlxalq ekspertlərin dəstəyi ilə səriştələrin qiymətləndirilməsini həyata keçirmək məqsədilə DİM-in psixoloqlardan ibarət komandası 450 situasiya mühakimə testləri hazırlamışdır. Testlərin yazılması metodologiyası pilot mərhələ daxil olmaqla 9 mərhələdən ibarət olmuşdur. I mərhələdə SIGMA layihəsi çərçivəsində baş tutmuş müsahibələrdən əldə edilmiş davranışlardan ibarət məlumat bazası həm beynəlxalq ekspertlər, həm də DİM komandası ətraflı nəzərdən keçirmişdir. Bu yanaşma situasiya mühakimə testlərinin yazılmasında dövlət qulluqçularının əsas fəaliyyət aspektlərini müəyyən etməyə kömək etmişdir. II mərhələdə 30 ssenari əsasında 150 sual, daha sonrakı mərhələlərdə isə müxtəlif səriştələrin qiymətləndirilməsi üçün 300 sualdan ibarət test bankı yaradılmışdır. Sonrakı mərhələlər (III-VIII) situasiya mühakimə testlərində qiymətləndirmə sisteminin müəyyən edilməsi və tətbiqi, sual banklarının yekunlaşdırılması və bu materialların təkmilləşdirilməsinə yönəlmişdir.
16. Layihə çərçivəsində Davamlı Peşəkar İnkişaf üçün metodologiya və bu metodologiyanın həyata keçirilməsi üçün təlimatlar hazırlanmışdır. Metodologiya yeni səriştə əsaslı təlim və inkişaf sisteminin tətbiqi və peşəkar inkişafa yanaşmanın genişləndirilməsinə dair təlimatları ehtiva edir. Bu metodologiya fəaliyyət səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, karyera inkişafı, varisliyin planlaşdırılması, istedadların idarə edilməsi və dövlət qulluğunda İR idarəçiliyinin digər aspektlərini özündə cəmləşdirir. Qeyd olunan müddət ərzində mütəmadi olaraq layihənin ekspertləri, DİM-in əməkdaşları, müxtəlif dövlət orqanlarının nümayəndələri arasında onlayn və əyani görüşlər keçirilmiş, icra edilmiş, həmçinin icrası planlaşdırılan işlər barədə müzakirələr aparılmışdır. Eyni zamanda beynəlxalq ekspertlər tərəfindən müxtəlif mövzularda hazırki vəziyyətə dair baxış və tövsiyə xarakterli təklifləri ehtiva edən hesabatlar hazırlanmışdır.

Beynəlxalq imtahanlar

2023-cü İLDƏ KEÇİRİLMİŞ BEYNƏLXALQ İMTAHANLARDA İŞTİRAK EDƏN NAMİZƏDLƏRİN ÜMUMİ SAYI

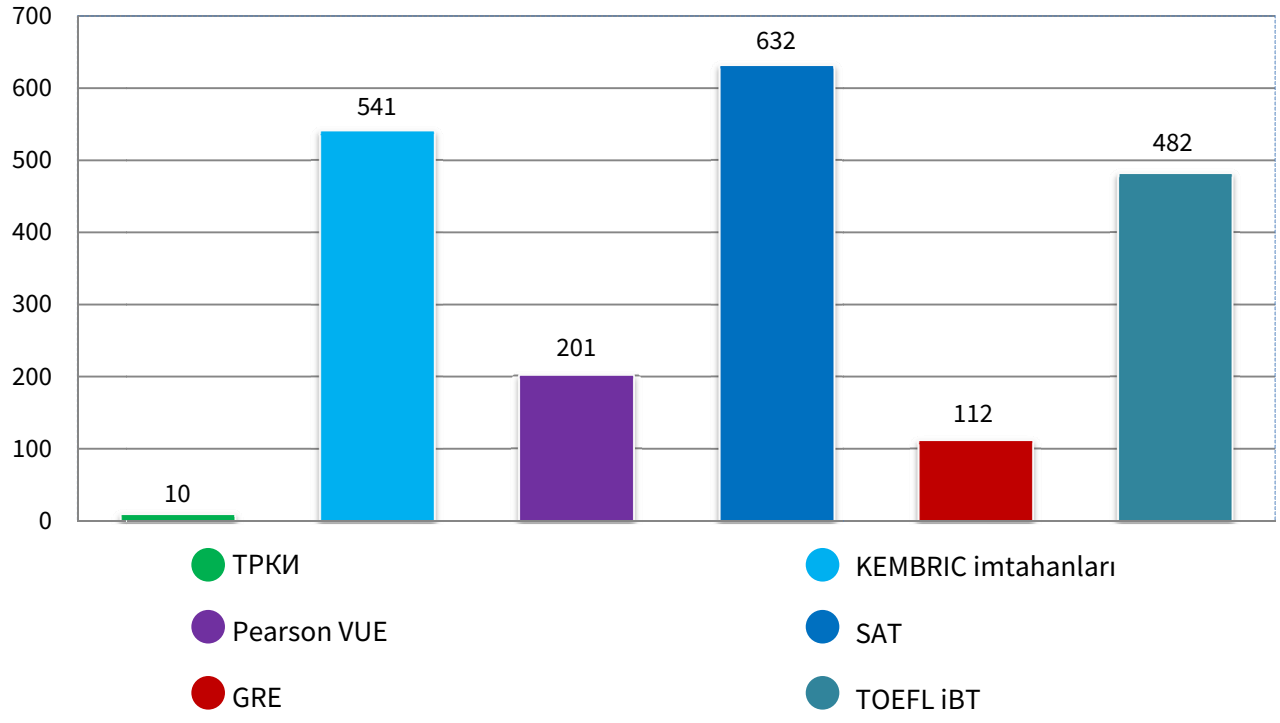

KEMBRIC imtahanları

2023-cü ildə keçirilən Kembric imtahanlarında, ümumilikdə 541 namizəd olmaqla 365 nəfər "TKT"- ingilis dili müəllimlərinin xarici dil bacarıqlarını beynəlxalq səviyyədə təsdiq edən imtahanda, 129 nəfər "Azyaşlı öyrənənlər" imtahanında, 47 nəfər isə kompüter əsaslı imtahanda iştirak etmişdir.

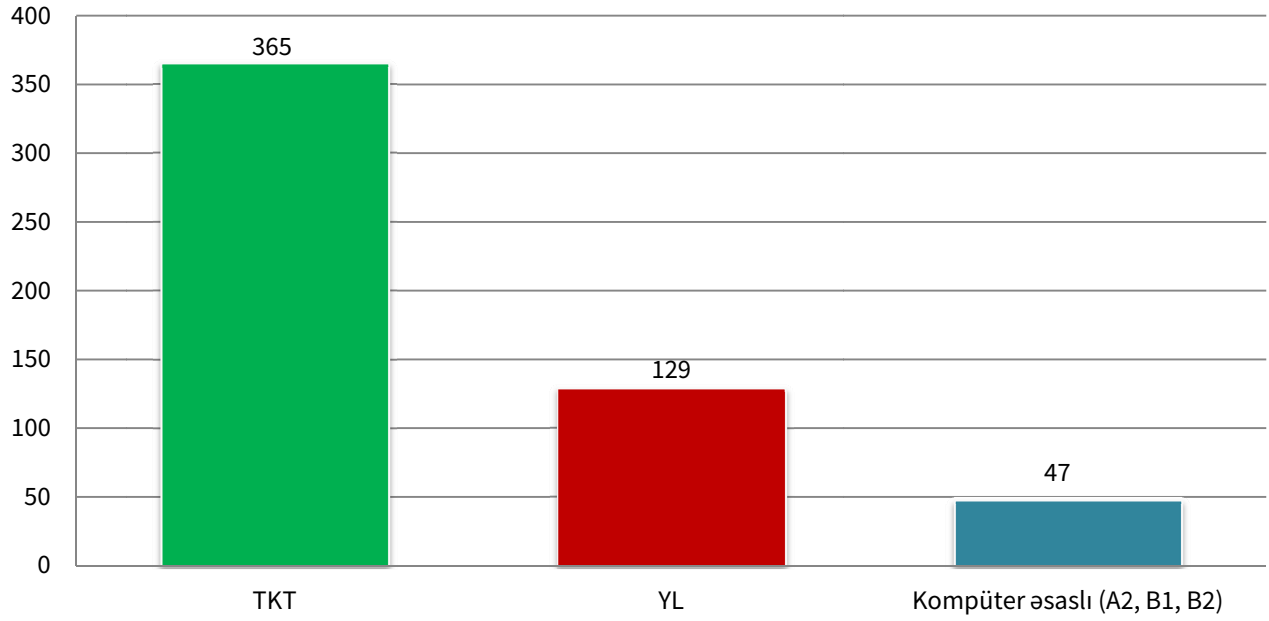

SAT imtahanları

2023-cü ildə təşkil olunmuş SAT imtahanında, ümumilikdə 632 nəfər, o cümlədən 11 mart tarixində 92, 6 may tarixində 91, 3 iyun tarixində 90, 26 avqust tarixində 92, 8 oktyabr tarixində 90, 4 noyabr tarixində 88, 2 dekabr tarixində isə 89 nəfər iştirak etmişdir.

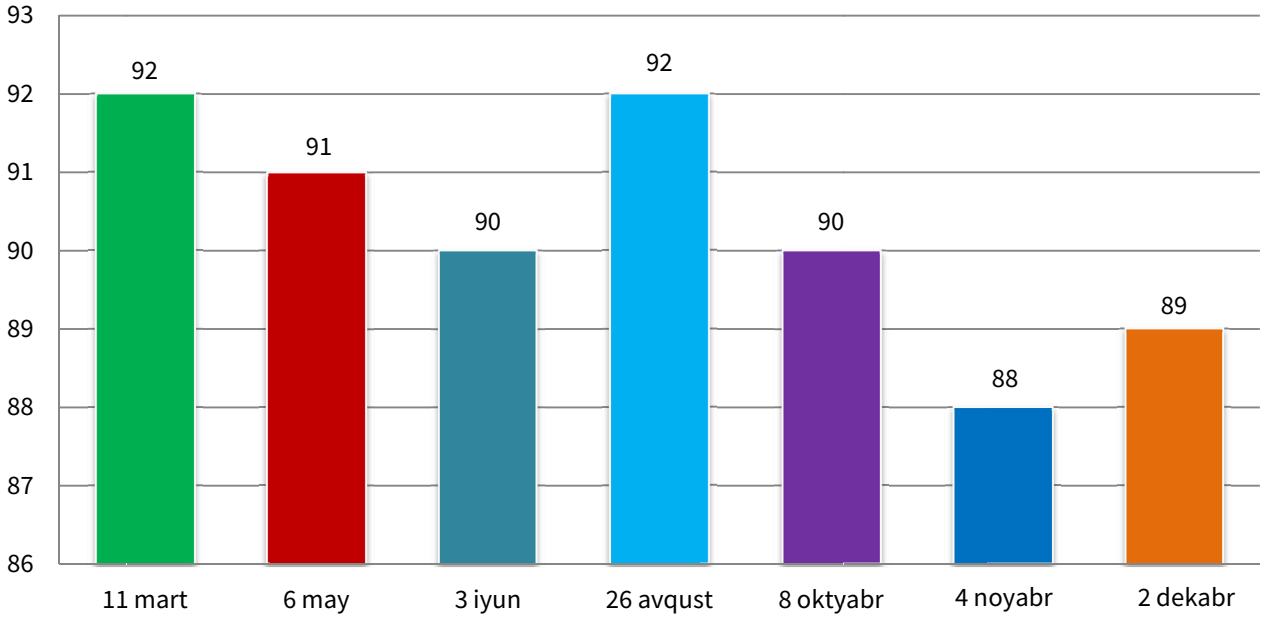

SAT imtahanının nəticələrinə əsasən qəbul olan abituriyentlərin bölgüsü (ixtisaslar üzrə)

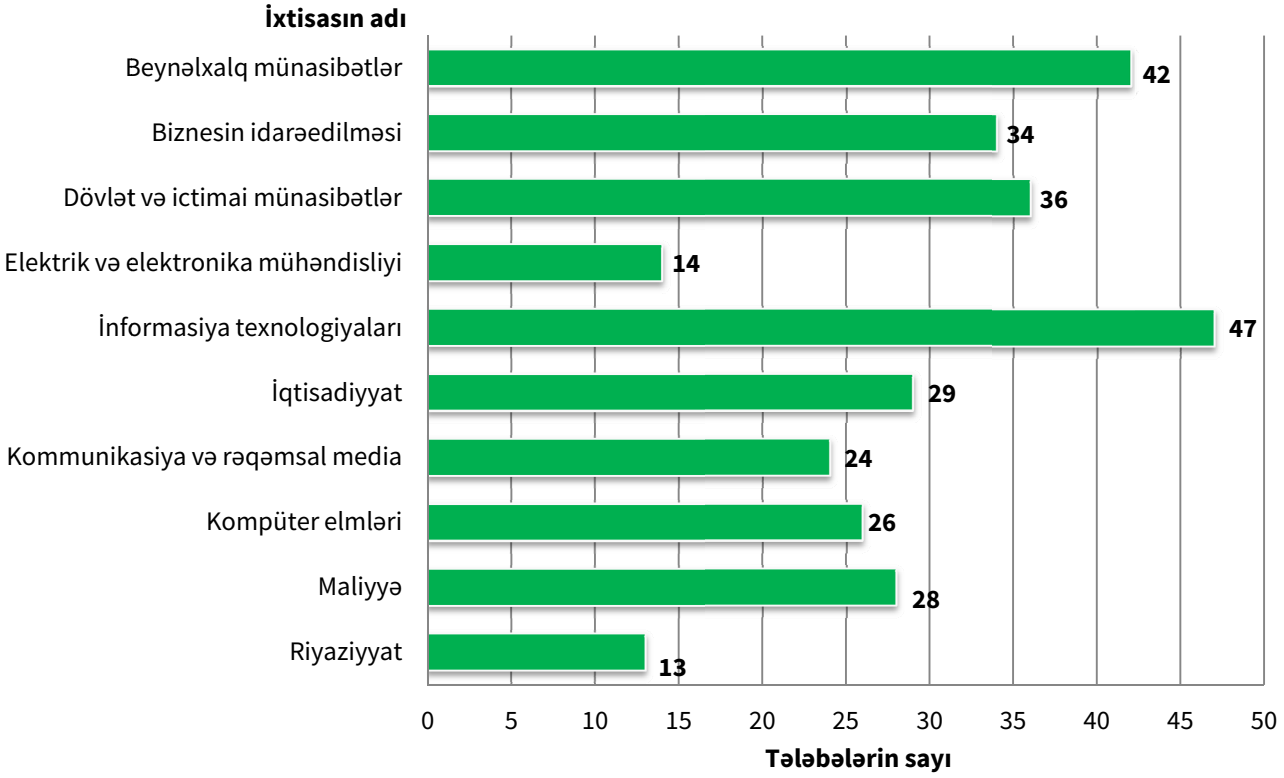

Pearson VUE ixtisaslaşma imtahanlarının növlər üzrə bölgüsü

İnformasiya texnologiyaları	Daxili audit	PTE	Maliyyə və mühasibatlıq	Rəqəmsal marketinq	Layihələrin idarəedilməsi	Tibb	Hüquq	Mühəndislik
86	47	28	12	10	8	5	4	1

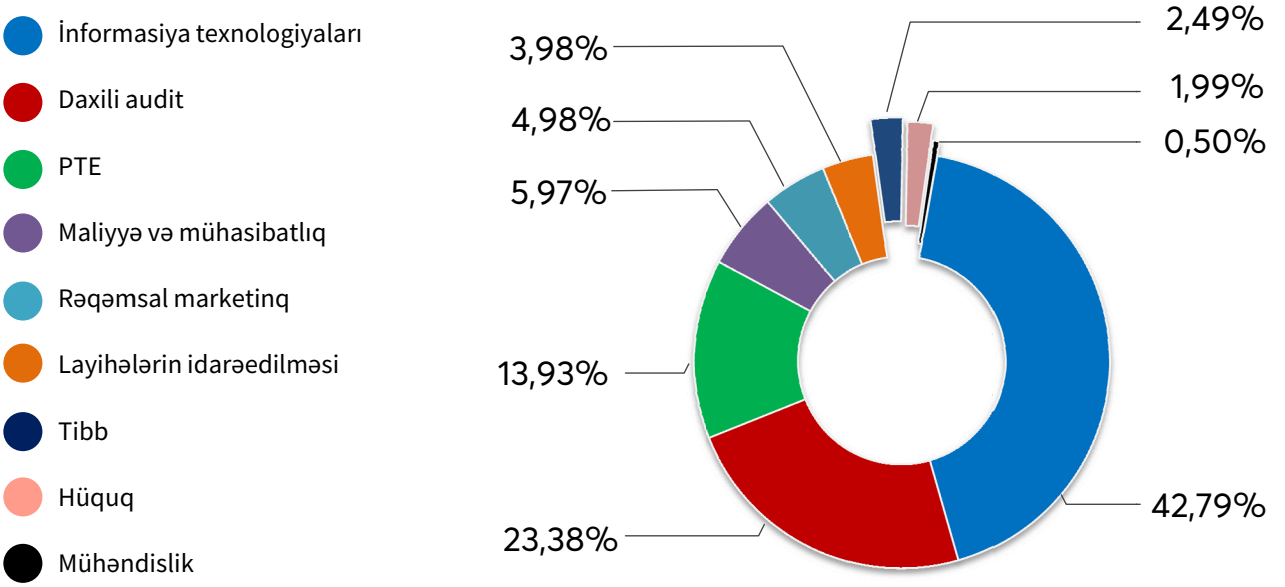

“IB Diploma Programme” məzunlarından ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin sayı (ali təhsil müəssisələri üzrə)

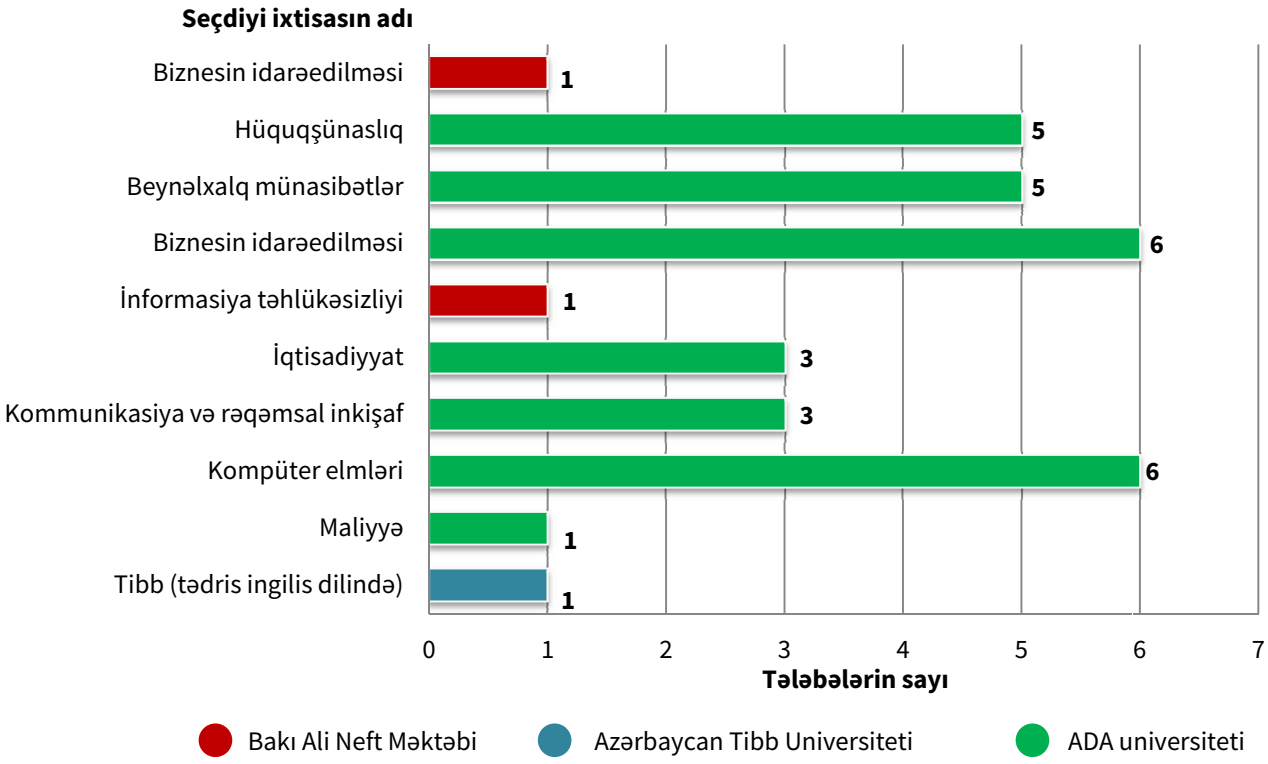

Hədəf əhali qruplarının psixoloji maarifləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən fəaliyyət

Dövlət İmtahan Mərkəzi 2017-ci ildən etibarən hədəf əhali qruplarının, o cümlədən abituriyent və valideynlərin maarifləndirilməsi istiqamətində də fəaliyyət göstərir. İlkin mərhələdə, əsasən, sosial media platformaları vasitəsilə aparılan fəaliyyət 2021-ci ildən etibarən daha sistemli xarakter alıb. Hazırda əhali arasında müvafiq xidmətləri olan tələbatın qarşılanması məqsədilə bir neçə istiqamətdə işlər aparılır.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən **e-psixoloq.az** platformasında şagirdlər, tələbələr, valideynlər və pedaqoji heyət üçün faydalı məqalələr, videomateriallar, diaqnostik testlər, peşə təsvirləri paylaşılır və müxtəlif mövzularda vebinarlar keçirilir.

2023-cü ilin əvvəlindən psixoloji maarifləndirmə və dəstək platforması olan e-psixoloq.az internet səhifəsində olan aktivlik aşağıda təqdim olunub.

e-psixoloq.az SAYTINDA AKTİVLİYİN QRAFİKİ

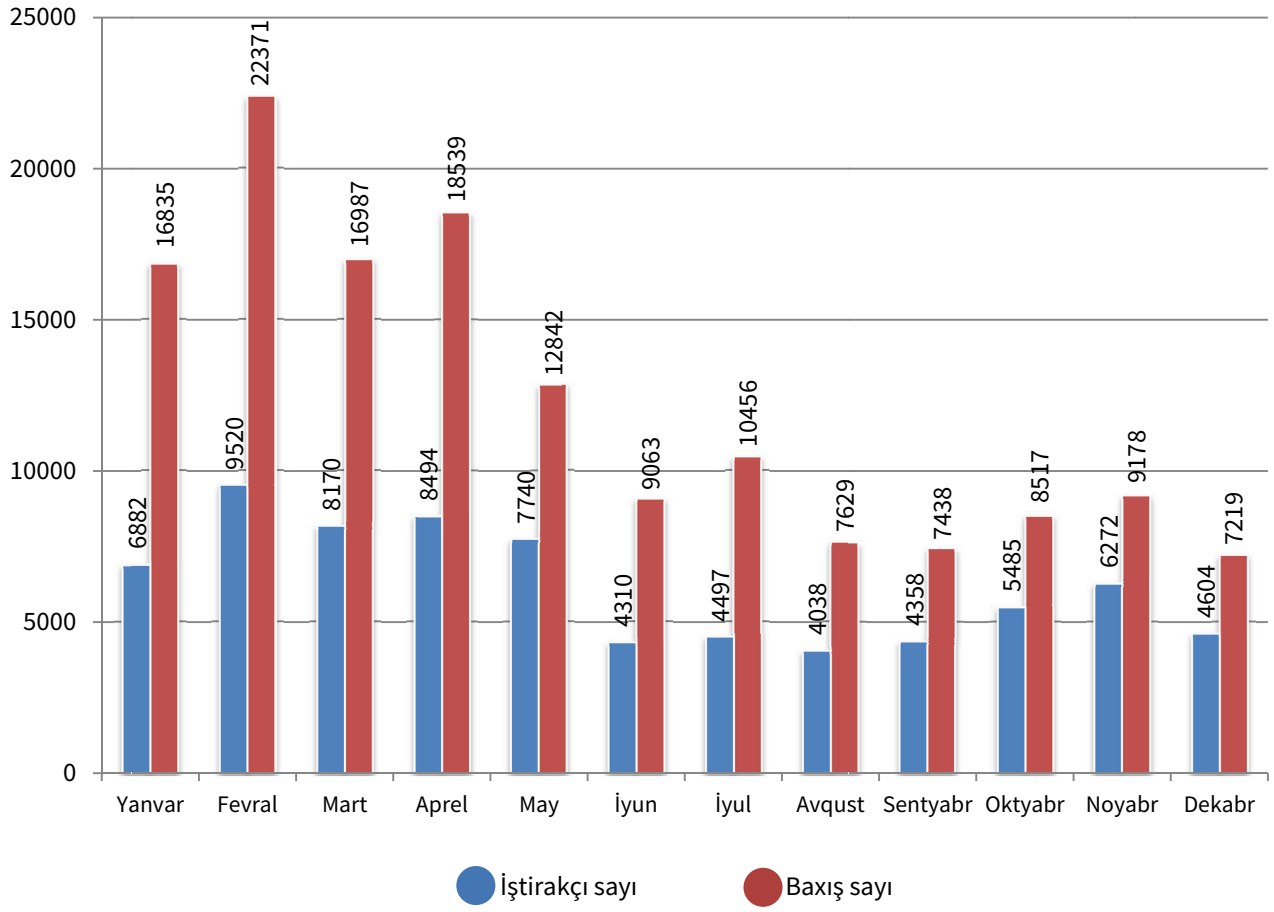

Yeniyetmələrin "Peşə seçiminə dəstək" layihəsi

"Yeniyetmələrin peşə seçiminə dəstək" layihəsi çərçivəsində Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə 4 alətdən ibarət olan test toplusu hazırlanmışdır. Test toplusu vasitəsilə şagirdlərin təfəkkürünü, şəxsi xüsusiyyətlərini, motivasiyalarını və peşə maraqlarını qiymətləndirərək onlara uyğun olan peşələr müəyyən edilmişdir. Respublika üzrə 5 regiondan 1000 nəfər 9-cu sinif şagirdi ilə testin sınaqdan keçirilməsi uğurla yerinə yetirilib. Tədqiqatın keçirilməsi üçün Sumqayıt, Gəncə, Zərdab, Mingəçevir və Zaqatalanın şəhər və kənd məktəbləri seçilmişdir. Nəticələrin statistik təhlili aparılaraq, normativlər müəyyən edilmiş və lazımi dəyişikliklərdən sonra, "Yeniyetmələrin peşə seçiminə dəstək" alətinin ilkin variantı istifadəyə hazır olmuşdur. Tədqiqatda iştirak edən 1000 uşaq üçün təsdiqini tapmış alətlər üzrə əks-əlaqələr hazırlanmışdır. Əks əlaqələrdə tədqiqatda iştirak edən hər bir şagirdin təfəkkürü, şəxsi xüsusiyyətləri, motivasiyası və peşə maraqları haqqında məlumat təqdim olunmuşdur. Həmçinin alətlərin nəticələrinə əsaslanaraq hər bir şagirdə uyğun olan peşələr siyahısı verilmişdir.

Eyni layihə çərçivəsində Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə testlər elektronlaşdırılıb, onlayn şəkildə Gənclər Evlərinin əməkdaşlarının dəstəyi və Psixoloji iş və maarifləndirmə sektorunun əməkdaşlarının müşahidəsi altında 1500 uşaq testdən keçirilmişdir. Platforma atvomatik şəkildə balları hesablayaraq, nəticələrə əsasən müvafiq peşələrin daha uyğun bilindiyini nümayiş etdirir, həmçinin təfəkkür növləri, şəxsi xüsusiyyətlər, üstünlük təşkil edən motivasiya növü haqqında iştirakçıya məlumat təqdim edir. Hazırda peşələrin keçid meyarları üzrə əlavə işlər aparılmaqdadır.

Dövlət qulluqçuların qiymətləndirilməsi üçün psixoloji alət

Dövlət qulluqçularının qiymətləndirilməsi üçün psixoloji alətlərin hazırlanması istiqamətində

- dəyərlərin qiymətləndirilməsi üçün fərqli nəzəriyyələr təhlil edilərək, ilkin sorğu tərtib olunub;
- şəxsi xüsusiyyətlərin qiymətləndirilməsi üçün 13 şkala (biri səmimiyyət şkalası olmaqla) test tərtib olunub;
- emosional intellektin qiymətləndirilməsi üçün 3 şkalaya uyğun keyslər tərtib olunub.

11 təşkilatdan 600 dövlət qulluqçusunun cəlb edilməsi ilə qeyd olunan 3 testin sınaqdan keçirilməsi üzrə işlər həyata keçirilir.

Dövlət Vergi Xidməti üçün 360 dərəcə qiymətləndirmə aləti

Dövlət Vergi Xidməti ilə müqavilə əsasında rəhbər vəzifəli şəxslərin daxili qiymətləndirilməsi üçün alət hazırlanıb. Qiymətləndirmədə iştirak edən rəhbərlərin vəzifələrindən irəli gələn qiymətləndirmə indikatorları və həmin indikatorlara əsasən təqdim ediləcək geniş əks əlaqələr tərtib olunaraq sayta yerləşdirilmişdir. Alət istifadə üçün sayt şəklində təşkilata təqdim olunub.

Böyüklər üçün "Təfəkkür növləri" testi

Böyüklər üçün "Təfəkkür növləri" – peşə seçiminə dəstək alətinin bir hissəsi olaraq istifadəsi planlaşdırılan böyüklərin təfəkkür növlərinin qiymətləndirilməsi üçün alət tərtib olunmaqdadır. Hazırda 11 şkaladan 8-i hazırdır.

Dövlət qulluqçuları üçün təlimlər

Avqust-dekabr aylarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 22 iyul tarixli 3378 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın 3.1.9-cu fəaliyyət istiqaməti (dövlət qulluğunda və iqtisadi idarəetmədə effektivliyin artırılması) çərçivəsində dövlət qulluqçuları üçün "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik" və "Münaqişələrin idarəedilməsi" mövzularında 112 təlim keçirilib.

İmtahan nəzarətçiləri üçün psixoloji təlimlər

Yanvar – mart aylarında sertifikasiyadan keçəcək imtahan nəzarətçiləri və rəhbərləri üçün canlı və onlayn şəkildə "Səmərəli ünsiyyət texnikaları" mövzusunda 35 təlim təşkil olunub. Həmçinin noyabr – dekabr aylarında sertifikasiyadan keçəcək nəzarətçilər üçün "İmtahan prosesinin psixoloji xüsusiyyətləri" mövzusunda canlı və onlayn şəkilində 74 təlim keçirilib.

“Yüksəliş” müsabiqəsi çərçivəsində təşkil olunan tədbirlər və koordinasiya olunan fəaliyyət

1. “Yüksəliş” müsabiqəsinin qalibləri üçün mentorluq proqramı çərçivəsində DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə qaliblərlə mütəmadi görüşlər keçirmişdir.
2. DİM-in müsabiqənin fəaliyyətində dəstək verdiyi istiqamətlər:

   Qeydiyyat mərhələsi;

   - Ümumi biliklərin qiymətləndirilməsi mərhələsi (onlayn);
   - Qabiliyyət üzrə yoxlama imtahanı mərhələsi (onlayn);
   - İmtahanın təşkilinə hazırlıq;
   - Qabiliyyət üzrə yoxlama imtahanı mərhələsi (əyani);
   - İdarəetmə potensialının qiymətləndirilməsi mərhələsi (əyani);
3. 15 iyul tarixində DİM-in Direktorlar Şurasının sədri üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsinin final mərhələsinin rəsmi açılış mərasimində çıxış etmişdir.
4. 8 avqust 2023-cü il tarixində DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsinin eksperti və bir qrup finalçısı ilə görüşüb. Görüş “Yüksəliş” müsabiqəsinin iştirakçıları və Mərkəz arasında təcrübə mübadiləsi aparmaq, faydalı mövzularda təlimlər təşkil etmək və sosial layihələr həyata keçirmək məqsədilə təşkil olunub. Görüşdə DİM-in müsabiqə zamanı iştirakçıların bilik və kompetensiyalarının ölçülməsində rolu, dünya təcrübəsində mövcud tendensiyalar və eyni zamanda onların Azərbaycanda tətbiqi zamanı yarana biləcək çətinliklər və real imkanlar barədə müzakirələr aparılıb.
5. 12 oktyabr tarixində DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə “Yüksəliş” müsabiqəsinin Təşkilat Komitəsinin iclasında iştirak etmişdir. İclasda üçüncü “Yüksəliş” müsabiqəsinin yekunlaşdırılması ilə bağlı hesabat təqdim olunub. Müsabiqədə Mentorluq proqramı ilə bağlı irəli sürülən təkliflər müzakirə olunub, aparılan müzakirələr nəticəsində müvafiq qərarlar qəbul edilib.

“YAŞAT” Fondu ilə əməkdaşlıq çərçivəsində görülən işlər

1. 23 yanvar 2023-cü il il tarixində Dövlət İmtahan Mərkəzi, YAŞAT Fondu və “Kainat-HM” MMC Kainat Tədris Mərkəzi ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda aparılan müharibədə iştirak etmiş, ali təhsil almaq istəyən qazilərdən bir qrupu ödənişsiz əsaslarla hazırlıq kursuna cəlb edilmiş və onların buraxılış və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanları üzrə onlayn formada keçirilən sınaq imtahanlarında ödənişsiz iştirakları təmin edilmişdir.
2. Qazilər 12 fevral 2023-cü il tarixində keçirilən ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanları üzrə sınaq imtahanında da ödənişsiz şəkildə iştirak etmişdir.
3. Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin “Heydər Əliyev İli” elan edilməsi ilə bağlı 9 fevral 2023-cü il tarixində Dövlət İmtahan Mərkəzi və “LANDAU School” Məktəb Kompleksinin birgə layihəsi əsasında Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə hazırlanmış “Tarix” vəsaitinin təqdimat mərasimində qazilərə də vəsait təqdim edilmişdir.
4. Qazilərin tam orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanına ödənişsiz əsaslarla qeydiyyatdan keçmələri və imtahanda iştirak etmələri təmin edilmişdir.
5. Qazilərin 2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin III ixtisas qrupu üzrə ödənişsiz əsaslarla qeydiyyatdan keçmələri və imtahanda iştirak etmələri təmin edilmişdir.
6. Qazilərin 2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin III ixtisas qrupu üzrə (II cəhd) ödənişsiz əsaslarla qeydiyyatdan keçmələri və imtahanda iştirak etmələri təmin edilmişdir.
7. Qazilərin 2023/2024-cü tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsində ixtisas seçimi ərizələri təsdiq edilmiş, müsabiqədə uğur qazananlar ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmuşdur.
8. 14 avqust 2023-cü il tarixində Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə YAŞAT Fondunun və “ASAN Könüllülər” Təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən və Ulu öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunan III “YAŞAT” düşərgəsi layihəsi çərçivəsində düşərgə iştirakçıları – şəhid övladları ilə görüşmüşdür. Görüşdə iştirakçılara Dövlət İmtahan Mərkəzinin müxtəlif siniflərə aid 260 adda qiymətləndirmə vəsaitləri hədiyyə edilmişdir. Görüş çərçivəsində şəhid övladları ilə interaktiv təlimlər keçirilmiş, “Peşə seçiminin psixoloji məqamları” mövzusunda təqdimat nümayiş etdirilmişdir.
9. 3 oktyabr 2023-cü il tarixində Kainat Tədris Mərkəzində Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşları, YAŞAT Fondu və “Kainat-HM” MMC-nin birgə əməkdaşlığı əsasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanlarına hazırlaşan və tələbə adını qazanan xüsusi təyinatlı qüvvələrin bir qrup qazisi ilə görüş keçirilmişdir.
10. DİM, YAŞAT Fondu və “Kainat-HM” MMC Kainat Tədris Mərkəzi ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda aparılan müharibədə iştirak etmiş, ali təhsil almaq istəyən 12 nəfər qazi üçün 4 noyabr 2023-cü il tarixində ilkin diaqnostik qiymətləndirmə imtahanı keçirilmiş və onlar ödənişsiz əsaslarla hazırlıq kursuna cəlb edilmişdir.
11. DİM hazırlıq kursuna cəlb edilmiş 12 nəfər qaziyə qəbul imtahanlarının birinci və ikinci mərhələsinə hazırlaşmaları üçün ümumtəhsil müəssisələrinin 5-11-ci sinif dərslikləri əsasında hazırlanmış “Qiymətləndirmə tapşırıqları” kitabları, test topluları və vəsaitlər təqdim etmişdir.

№	Fənnin adı	Test toplusu (I və II hissə)	Qiymətləndirmə kitabçaları						
			5-ci sinif	6-cı sinif	7-ci sinif	8-ci sinif	9-cu sinif	10-cu sinif	11-ci sinif
1.	Azərbaycan dili	12	12	12	12	12	12	12	12
2.	Riyaziyyat	12	12	12	12	12	12	12	12
3.	İngilis dili	12	12	12	12	12	12	12	12
4.	Ümumi tarix	12	-	12	12	12	12	12	12
5.	Azərbaycan tarixi		-	12	12	12	12	12	12
6.	Coğrafiya	12	-	12	12	12	12	12	12

12. 7 dekabr 2023-cü il tarixində Dövlət İmtahan Mərkəzi və YAŞAT Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə 44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olmuş şəxslərin məktəbli övladlarının iştirakı ilə görüş keçirilmişdir. Görüşdə Bakı-Abşeron-Sumqayıt məktəblərinin IX-XI siniflərində təhsil alan 49 şəhid övladı iştirak etmişdir. Tədbir zamanı məktəblilər Mərkəzdə yaradılmış Azərbaycanda təhsilin inkişaf tarixini əks etdirən interaktiv muzeylə tanış olmuş, "Psixoloji maarifləndirmə və erkən yaşda peşə seçimi" haqqında təqdimat nümayiş etdirilmişdir. Görüşdə iştirak edən məktəblilərə Mərkəzin nəşr etdirdiyi dərs vəsaitləri (test topluları, fənlər üzrə "Qiymətləndirmə tapşırıqları" kitabları) hədiyyə edilmişdir. Tədbirdə iştirak etməyən məktəblilərə (26 nəfər) və DİM-in regional bölmələri (Naxçıvan, Göyçay, Şəki, Xaçmaz, Gəncə, Şirvan, Bərdə, Şəmkir) vasitəsilə müxtəlif rayonlar üzrə 96 məktəbliyə imtahana hazırlaşdıqları fənn və ixtisas qruplarına uyğun 1350 dərs vəsaiti çatdırılmışdır.

Görüşdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə və YAŞAT Fondunun rəhbəri Elvin Hüseynovdan başqa, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı şəhid general-mayor Polad Həşimovun övladı Davud Həşimov, şəhid Mətləb Cəfərlinin həyat yoldaşı Vüsalə Cəfərli, şəhid Soltan Məmmədovun övladı Ləman Məmmədova, şəhid Elnur Əliyevin övladı Elvin Əlizadə və digər şəhid övladları da çıxış etmişdir.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin regional bölmələrinin kollektivi və şəhid ailə üzvləri də videobağlantı vasitəsilə tədbirə qoşulmuşdur.

DİM-in ictimaiyyətin istifadəsinə verdiyi nəşrlər

"Abituriyent" jurnalı özünün bütün sayları, xüsusi buraxılış və nəşrləri ilə ictimaiyyətin, xüsusilə də abituriyentlərin və təhsil işçilərinin maarifləndirilməsinə xidmət göstərir, qəbul kampaniyasının bütün gedişi, mərhələləri, istiqamətləri barədə dolğun, dəqiq və etibarlı informasiya mənbəyi rolunu oynayır.

Rəsmi, elmi-metodiki, informativ nəşrlərin təsnifatı belədir:

Rəsmi materiallar

- təhsilin müxtəlif pillə və səviyyələrinə qəbul qaydaları;
- təhsilin müxtəlif pillə və səviyyələrinə qəbul qaydalarının təfsilatını açıqlayan qəbul elanları;
- ali təhsil müəssisələri, tam orta və ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul qaydaları, müsabiqə şərtləri və bunların təfsilatını açıqlayan normativ sənədlər;
- tələbə qəbulu prosesinin ayrı-ayrı istiqamət və mərhələləri üzrə ictimaiyyətə ünvanlanan elanlar;
- ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələri üzrə buraxılış imtahanları proqramları;
- ümumi orta (9 illik) və tam orta (11 illik) təhsil səviyyələri üzrə buraxılış imtahanları modellərinə uyğun tapşırıq nümunələri;
- ali təhsil müəssisələrinə və hərbi liseylərə qəbul imtahanları proqramları;
- ali təhsil müəssisələrinə və hərbi liseylərə qəbul imtahanı modellərinə uyğun tapşırıq nümunələri;
- ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında zəif cavablandırılan tapşırıqların izahlarına dair metodik tövsiyələr;
- ali təhsil müəssisələri, tam orta və ümumi orta təhsil müəssisələrinə qəbul aparılan ixtisaslar və plan yerləri:
- ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə dövlət sifarişi ilə tələbə qəbulunun proqnozu;
- ali təhsil müəssisələrinə, tam orta və ümumi orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olan abituriyentlərin siyahısı:
- təhsilin müxtəlif pillə və səviyyələrinə tələbə qəbulunun və ümumi təhsil müəssisələri üzrə buraxılış imtahanları nəticələrinin elmi-statistik təhlili.

DİM-in və LANDAU School-un birgə layihəsi

İmtahanlara hazırlaşanlar, yuxarı sinif şagirdləri və müəllimlər üçün vəsaitlər

Bu vəsaitlər Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin ümümtəhsil məktəbləri üçün qüvvədə olan fənlər üzrə tədris proqramları və dərsliklər əsasında hazırlanmış DİM-in qəbul proqramlarına tam uyğundur.

Vəsaitdə hər bir bölməyə aid mövzuların sonunda həmin mövzu üzrə və hər bir bölmənin sonunda ümumiləşdirici tapşırıqlar təqdim edilib. Həmçinin bölmənin sonunda yazılı şəkildə cavablandırılması tələb olunan situasiya, mətn və mənbə əsasında hazırlanan 3 tapşırıq da təqdim olunub. Bu struktur qəbul imtahanına müstəqil hazırlaşanlara orta məktəbdə öyrəndikləri bilik və bacarıqları təkrar etməyə, tapşırıqları yerinə yetirmə bacarıqlarını inkişaf etdirməyə şərait yaradır.

Vəsaitdəki tapşırıqların düşündürücü və məntiqi olmasına, mühakiməyürütmə, tətbiqetmə, təhliletmə və s. bacarıqların inkişafına şərait yaratmasına xüsusi diqqət yetirilib. Cavabı yazı ilə ifadə olunan tapşırıqların təqdim edilməsində məqsəd, ilk növbədə, bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsini dünya standartlarına uyğunlaşdırmaqdır. Bu tip tapşırıqlar müstəqil düşünmək, qərar vermək və əldə edilən nəticələri təqdim etmək bacarıqlarını daha yaxşı yoxlamağa imkan verir.

“Yeni təhsil proqramı (kurikulum) üzrə qiymətləndirmə tapşırıqları” vəsaitləri

Yeni təhsil proqramlarına (kurikulumlara) uyğun hazırlanmış bu vəsaitlərdən istifadə etməklə məktəblilərin təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi həyata keçirilir. Vəsaitdən həm diaqnostik, həm formativ, həm də summativ qiymətləndirmədə istifadə olunur.

5-11-ci siniflər

5-11-ci siniflər

6-11-ci siniflər

6-11-ci siniflər

6-11-ci siniflər

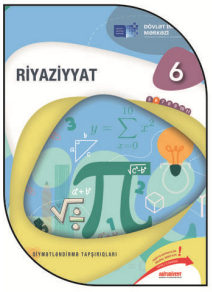

5-11-ci siniflər

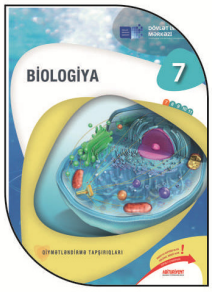

7-11-ci siniflər

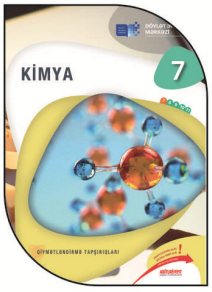

7-11-ci siniflər

7-11-ci siniflər

5-11-ci siniflər

“İbtidai siniflər üçün qiymətləndirmə tapşırıqları” vəsaitləri

Bu kitabçalar respublikanın ümumtəhsil müəssisələrində qüvvədə olan 1-4-cü sinif dərsliklərinin hər bir mövzusu üzrə hazırlanmışdır.

Kitabçaya daxil edilən tapşırıqların hər biri şagirdlərin idrak-yömümlü, məntiqi, nəzəri bilik və bacarıqlarını yoxlamağa imkan verir. Bu tapşırıqlarla tədris prosesində diaqnostik, formativ, summativ qiymətləndirmə aparmaq mümkündür.

Kitabçadan ümumi təhsil müəssisələrində qiymətləndirmə vasitəsi kimi, həmçinin pedaqoji yönümlü ali təhsil müəssisələrində və müəllimlər üçün təlim kurslarında metodiki material kimi istifadə oluna bilər.

1-4-cü siniflər

1-4-cü siniflər

3-4-cü siniflər

1-4 классы

1-4 классы

Test topluları

Bu toplulara DİM (əvvəlki TQDK) tərəfindən müxtəlif illərdə və müxtəlif təyinatlı imtahanlarda, habelə "Abituriyent" jurnalının ayrı-ayrı saylarında dərc edilmiş test modelləri daxildir. Bununla yanaşı, hər topludakı test tapşırıqlarının 25 faizini heç bir imtahanda istifadə olunmamış tapşırıqlar təşkil edir. Onlar test bankındakı tapşırıqların əsas modellərini əhatə edir və gələcəkdə imtahanlara düşməsi istisna olunmur.

Test topluları şagirdlər, abituriyentlər, müəllimlər, test tərtibi ilə məşğul olan mütəxəssislər və ümumiyyətlə, testologiyaya maraq göstərənlər üçün dəyərli örnəkdir. Eyni zamanda, təlim-tədris prosesində biliyin qiymətləndirilməsində istifadə üçün faydalı vəsaitdir.

“Xüsusi qabiliyyət imtahanları” buraxılışları

Dövlət İmtahan Mərkəzi xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbul olmaq istəyənlər üçün "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı olan vəsaitləri çap etmişdir. Vəsaitlərdə xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların yığcam xarakteristikası, onların hansı ali təhsil müəssisələrində olması haqqında məlumatlar, qabiliyyət imtahanı proqramları, qiymətləndirmə meyarları, imtahanlara hazırlıqla bağlı tövsiyələr, tapşırıq nümunələri, reproduksiyalar, normativlər, bir sözlə, xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasları seçənlərin imtahana səmərəli hazırlaşmaları üçün vacib materiallar əksini tapmışdır.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara dair materiallar istiqamətlərinə uyğun olaraq 5 kitabçada təqdim edilmişdir.

Peşəyönümü xarakterli vəsaitlər

DİM (TQDK) öz fəaliyyətinin xüsusiyyətinə uyğun olaraq hər zaman gənclərin peşə-ixtisas yönümünə kömək göstərilməsinə böyük önəm verib. Bu istiqamət üzrə nəşrləri mövzu dairəsinə görə belə qruplaşdırmaq olar:

- ali təhsil müəssisələri və onların ixtisaslar şəbəkəsi haqqında nəşrlər;
- peşə-ixtisas seçiminə dair psixoloq məsləhətləri, sahə mütəxəssislərinin tövsiyələri;
- beynəlxalq təhsil proqramları haqqında materiallar;
- tələbə qəbulu müsabiqəsində ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin ixtisasları üzrə formalaşan keçid ballarına aid materiallar;
- “İxtisas seçimi zamanı nələrə diqqət yetirməli?” adlı vəsaitlər;
- “Ali təhsil müəssisələrinin bakalavr ixtisasları” kitabları;
- “Abituriyentin məlumat kitabı”.

Sonuncu iki nəşr ixtisas qruplarına uyğun olaraq 4 kitabdan ibarət hazırlanmışdır. Birinci kitabda (I qrup) 65 ixtisas, ikinci kitabda (II qrup) 19 ixtisas, üçüncü kitabda (III qrup) 43 ixtisas, dördüncü kitabda isə (IV qrup) 22 ixtisas haqqında məlumatlar əksini tapmışdır. Hər bir ixtisas haqqında informasiyada həmin

- ixtisas üzrə kadrların hansı təhsil müəssisəsində hazırlanması;
- ixtisasın xarakteristikası, təyinatı;
- ixtisas üzrə hazırlanan bakalavrlara təhsil müddətində tədris edilən peşə-ixtisas fənləri, həmin fənlər əsasında öyrədilən ixtisas bilik və bacarıqları;
- hazırlanan mütəxəssisin gələcək fəaliyyətinin əsas sahələri və iş yerləri barədə məlumat verilmişdir.

Magistraturaya və rezidenturaya qəbula aid xüsusi buraxılışlar

Bu məcmuələrdə qəbul qaydaları və elanları, qəbul aparılan ixtisaslar, plan yerləri, imtahanların təşkili və keçirilməsinə aid yeniliklər, qəbul olanların siyahısı, ixtisaslar üzrə keçid balları, DİM-in digər qərar, məlumat və elanları, eyni zamanda metodiki materiallar təqdim olunmuşdur.

Rezidenturaya qəbul imtahanlarına hazırlaşanlar üçün vəsaitlər

Vəsaitlər Azərbaycan Tibb Universitetinin tədris proqramı və rezidenturaya qəbul imtahanı proqramı əsasında hazırlanmışdır. Vəsaitlər tərtib olunarkən elmin müasir nailiyyətlərindən istifadə edilmiş, tədris prosesində qarşıya çıxan konkret problemlərə daha çox diqqət yetirilmişdir. Vəsaitlərdən Azərbaycan Tibb Universitetinin, eləcə də tibb təhsili verən digər tədris müəssisələrinin tələbələri və müvafiq fənləri tədris edən müəllimlər istifadə edə bilərlər.

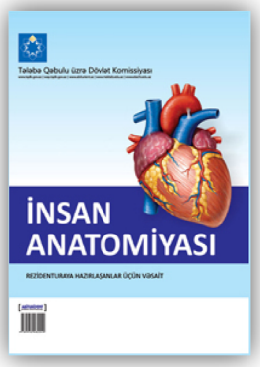

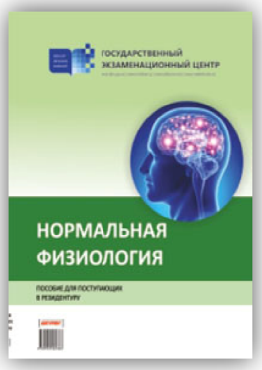

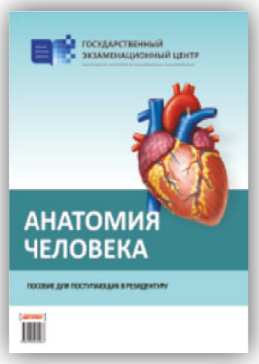

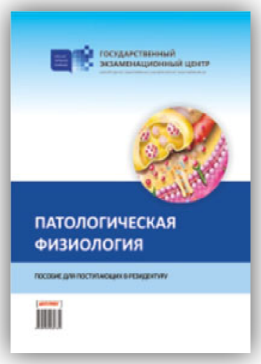

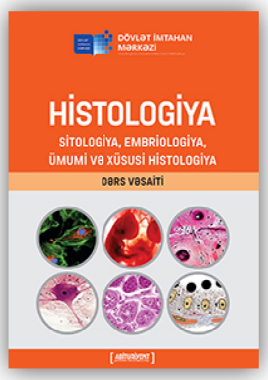

Dövlət qulluğuna qəbul olmaq istəyənlər üçün "Dövlət qulluğu" xüsusi buraxılışları

Dövlətimiz tərəfindən dövlət qulluğu və digər kadr siyasəti məsələlərində daha mükəmməl və şəffaf modelə nail olmaq mədsədilə müntəzəm olaraq müvafiq tədbirlər həyata keçirilir, qanunvericilik bazasında zəruri dəyişikliklər edilir, yeni normativ hüquqi aktlar qəbul olunur. Dövlət İmtahan Mərkəzinin əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də bu sahədə vahid dövlət siyasətinin formalaşmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək, dövlət qulluğuna qəbulu mərkəzləşdirilmiş qaydada, müsabiqə əsasında şəffaf şəraitdə aparmaqdan ibarətdir.

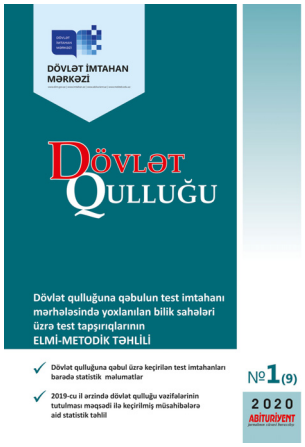

DİM ictimaiyyəti bu sahə ilə bağlı maarifləndirməyi və zəruri məlumatlarla təmin etməyi də əsas vəzifələrindən biri hesab edir. "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı olan "Dövlət qulluğu" jurnalının nəşrlərində bilik sahələri üzrə hazırlanmış proqramlar, qanunvericilik bazasında baş verən dəyişikliklər, test tapşırığı nümunələri, müsabiqəyə təqdim olunmuş vakant vəzifələrin siyahısı və digər zəruri məlumatlar təqdim olunmuşdur.

Elmi-statistik araşdırmaların nəticələrinə dair vəsaitlər

Tələbə qəbulu sistemində müasir informasiya texnologiyalarından istifadə olunması həm də ölkədə təhsilin vəziyyətinə dair geniş məlumat bazasına yiyələnməyə imkan verir. Bu məlumatların təhlili, əldə olan materialların pedaqoji ictimaiyyətə çatdırılması, qabaqcıl təcrübənin yayılması, çatışmazlıqların aidiyyəti təşkilatların diqqətinə çatdırılması təhsilin inkişafı ilə bağlı strateji qərarların qəbul olunması üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Odur ki, hər il qəbul imtahanlarının nəticələrinə əsasən ölkədə məktəb təhsilinin vəziyyətinin elmi-statistik təhlili aparılır və araşdırmanın nəticələri çap edilib təhsil ictimaiyyətinə çatdırılır. Aparılan elmi-statistik təhlilin tərkib hissələri kimi "Qəbul və buraxılış imtahanlarının gender aspektləri", "Kənd təsərrüfatı profilli ixtisaslar statistikada" və "Neft-qaz ixtisasları statistikada" adlı kitabçalar hazırlanır. Bunlarla bərabər, ölkənin hər bir rayonunun məzunlarının qəbul imtahanlarındakı göstəricilərini əks etdirən kitabçalar da çap edilib müvafiq təhsil orqanlarına göndərilir. Qəbulun nəticələrinin bu miqyasda, bu səviyyədə araşdırılmasını təhsilin vəziyyətinin monitorinqi də adlandırmaq olar.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də DİM ali və orta ixtisas təhsili məktəblərinə tələbə qəbulunun nəticələrinə əsasən təhsilin həm ümumilikdə ölkə səviyyəsində, həm də ayrı-ayrı bölgə və məktəblər üzrə göstəriciləri, eləcə də abituriyentlərin ayrı-ayrı fənlər üzrə nəticələri, onların müxtəlif ixtisas qruplarına meyil və maraqları, ali təhsil müəssisələrinə qəbulolma göstəriciləri, yüksək və zəif göstəricili rayon və məktəblər, ali məktəblərin reytinqi, magistraturaya və rezidenturaya qəbulun nəticələri, həmçinin ümumtəhsil müəssisələri şagirdlərinin buraxılış imtahanları üzrə nəticələri və s. məsələlərə dair əhatəli araşdırmalar aparılıb.

DİM 2023-cü ildə: görülmüş işlərin, tədbir və yeniliklərin xronologiyası

Redaksiyamız bu ənənəvi rubrikada Dövlət İmtahan Mərkəzinin 2023-cü ildə fəaliyyətinin xronologiyasını təqdim edir. Burada Mərkəzin cari ildəki gördüyü əsas işlər, həyata keçirdiyi tədbirlər, əldə etdiyi mühüm nailiyyətlər xronoloji ardıcıllıqla əks etdirilib.

♦ 5 yanvarda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin tarix fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 5 yanvardan 12 fevraladək ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsi üzrə sınaq imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 6 yanvarda 12 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid vakant vəzifələrin tutulması üçün ümumi müsahibə elanı verilib.

♦ 6 yanvarda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 8 yanvarda fizika, biologiya fənləri üzrə qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kurslarının məşğələsi keçirilib.

♦ 9 yanvarda Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri və Azərbaycan dili fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 9 yanvarda Dövlət İmtahan Mərkəzi beynəlxalq tərəfdaşı "ICDL Europe"la birlikdə "ICDL–The Path towards Certified Digital Skills" adlı vebinar keçirib.

♦ 9 yanvar – 10 fevral tarixlərində Dövlət İmtahan Mərkəzinin məsul əməkdaşları cari ildə keçiriləcək imtahanlarda nəzarətçi qismində iştirak edəcək şəxslər üçün təlimlər keçirib.

♦ 10 yanvarda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası və hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 11 yanvarda fizika və rus dili (tədris dili) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 12 yanvardan 12 fevraladək dövlət qulluğunda inzibati icraçı (B növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin test imtahanında iştirak etmək üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 12 yanvarda DİM-də GRE General Test imtahanı keçirilib.

♦ 12 yanvarda tarix fənni üzrə qəbul imtahanlarında istifadə edilən tapşırıqların hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi və tarix fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 13 yanvardan 13 fevraladək dövlət qulluğunda növbəti müsabiqənin müsahibə mərhələsində iştirak etmək istəyən namizədlər üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 13 yanvarda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 14 yanvarda TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 15 yanvarda inzibati rəhbər vəzifələrə aid AB, AC və inzibati icraçı vəzifələrə aid BA, BB vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi və dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin A növünə (inzibati rəhbər vəzifələr) aid AB və AC qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul imtahanları keçirilib.

♦ 16 yanvarda fizika və biologiya fənləri üzrə qəbul, riyaziyyat fənni üzrə isə ümumi (9 illik) və tam (11 illik) orta təhsil səviyyələri üzrə həm buraxılış, həm də qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kurslarının növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 17 yanvarda kimya fənni üzrə qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi və işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 18 yanvarda TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 18 yanvarda fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin tarix fənni üzrə qəbul imtahanlarında istifadə edilən tapşırıqların hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 19 yanvarda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Psixoloji iş və maarifləndirmə sektorunun böyük məsləhətçisi Sevinc Məmmədova "Yetkin yaşlı şəxslərin imtahan prosesində həyəcanı" mövzusunda vebinar keçirib.

♦ 19 yanvarda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ Yanvarın 20-də – Ümumxalq Hüzn Günündə Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəhbərliyi və kollektivi Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

♦ 23 yanvarda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 23 yanvarda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda aparılan müharibədə iştirak etmiş bir qrup qazi ilə görüşüb.

♦ Yanvarın 24-dən fevralın 9-dək 2023/2024-cü tədris ili üçün Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin və AMEA-nın magistraturalarına qəbul olmaq istəyən bakalavrların imtahanda iştirak üçün qeydiyyatı aparılıb.

♦ 24 yanvarda kimya fənni üzrə qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kursunun məşğələsi, həmçinin kimya fənni üzrə işçi qrupunun növbəti iclası keçirilib.

♦ 25 yanvarda fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 25 yanvarda DİM-in və Türkiyə Respublikası Prezidenti Administrasiyasının İnsan Resursları Ofisinin nümayəndələri arasında onlayn görüş keçirilib.

♦ 26 yanvarda GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 26 yanvarda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 27 yanvar – 13 mart tarixlərində TKT (Teaching Knowledge Test) imtahanlarına qeydiyyat aparılıb.

♦ 27 yanvarda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 29 yanvarda ali təhsil müəssisələrinin və AMEA-nın magistraturalarına qəbul imtahanına hazırlaşanlar üçün sınaq imtahanı keçirilib.

♦ 30 yanvarda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə Türkiyənin Ölçmə, Seçmə və Yerləşdirmə Mərkəzinin (ÖSYM) nümayəndələrini qəbul edib.

♦ 30 yanvarda ədəbiyyat və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 30 yanvarda magistraturaya qəbul olmaq istəyənlər üçün keçirilmiş sınaq imtahanının nəticələri elan edilib.

♦ 30 yanvarda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfirini qəbul edib.

♦ 31 yanvarda kimya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi və işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 1 fevralda fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin riyaziyyat, fizika və biologiya fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ Fevralın 1-də DİM-in əməkdaşları "İrəli" İctimai Birliyi tərəfindən keçirilən 2 fevral – Azərbaycan Gəncləri Gününə həsr olunmuş tədbirdə iştirak ediblər.

♦ 2 fevralda DİM-də dövlət orqanlarının kadr qurumlarının dövlət qulluğu sahəsində həyata keçirilən institusional islahatlarda fəal iştirakının təmin edilməsi, dövlət orqanları ilə Mərkəz arasında əməkdaşlığın və təcrübə mübadiləsinin artırılması, dövlət qulluğuna dair qanunvericiliyin tətbiqi zamanı yaranan çətinliklər və onların həlli yollarının müzakirə edilməsi məqsədilə tədbir təşkil edilib.

♦ 2 fevralda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları və tarix fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 3 fevralda "Rezidentura" xüsusi buraxılışının birinci nömrəsi nəşr edilib. Bu nömrədə Azərbaycan Respublikasında rezidenturaya qəbul qaydaları, rezidentura üzrə ixtisas seşimi cədvəli, baza fənləri üzrə qəbul proqramları, qəbul imtahanında istifadə olunmuş bəzi test tapşırıqlarının izahı və tövsiyələr, test tapşırığı nümunələri və s. məlumatlar Azərbaycan və rus dillərində təqdim olunub.

♦ 3 fevralda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları və coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 4 ɸevralda TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 6 fevralda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları və informatika fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 7 fevralda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 7 fevralda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 8 fevralda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə ikinci "Yüksəliş" müsabiqəsinin Mentorluq proqramı çərçivəsində müsabiqə qalibləri Elmir Hüseynov və Mehriban Rəsulova ilə görüş keçirib.

♦ 8 fevralda fizika və rus dili (tədris dili) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 9 fevralda Dövlət İmtahan Mərkəzi və "LANDAU School" məktəb kompleksinin birgə layihəsi əsasında Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə hazırlanmış "Tarix" vəsaitinin təqdimat mərasimi keçirilib.

♦ 9 fevralda dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin 3 – 7-ci təsnifatına aid vəzifələrin A və B növü üzrə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 10 fevralda DİM-də ТРКИ (Тест по русскому языку как иностранному) imtahanı təşkil edilib. 1 namizəd Xarici dillər üzrə Ümumavropa tövsiyə çərçivə sənədinin (CEFR) səviyyələri əsasında hazırlanmış ТРКИ imtahanın ən yuxarı səviyyəsi – C2 üzrə imtahan verib.

♦ 10 fevralda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 12 fevralda dövlət qulluğunda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 12 fevralda respublikamızın 11 şəhər və rayonunda ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının ikinci mərhələsi üzrə sınaq imtahanı keçirilib.

♦ 13 fevralda inzibati vəzifələrin B növünə aid vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul üçün fevralın 12-də keçirilən test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 13 fevralda ədəbiyyat və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin informatika fənni üzrə qəbul imtahanlarında istifadə olunan qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kursunun sonuncu məşğələsi keçirilib.

♦ 13 – 17 fevral tarixlərində DİM-də "Kouçinqin əsasları" mövzusunda təlim təşkil olunub. Təlimə Mərkəzin fərqli struktur bölmələrinin əməkdaşları cəlb olunub.

♦ Fevralın 14-dən martın 9-dək dövlət qulluğunda inzibati rəhbər (A növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin növbəti test imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ Fevralın 14-dən iyunun 14-dək "Young Learners" (Azyaşlı öyrənənlər) kvalifikasiya imtahanlarına qeydiyyat aparılıb.

♦ 14 fevralda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu həyata keçirib.

♦ 14 fevralda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının məşğələləri keçirilib.

♦ 15 fevralda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 15 fevralda fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun məşğələsi keçirilib.

♦ 16 fevralda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, biologiya, tarix və riyaziyyat fənləri üzrə hazırlıq kurslarının məşğələləri keçirilib.

♦ 17 fevralda cari ildə keçiriləcək imtahanlarda binalara buraxılış rejimini həyata keçirməyə cəlb olunan yeni qadın əməkdaşlar üçün təşkil olunan təlimlər başa çatıb.

♦ 17 fevralda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 17 fevralda dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üzrə test imtahanı və "Yüksəliş" müsabiqəsində namizədlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunan tapşırıqlarla bağlı "Situasiya mühakimə testlərinin hazırlanması" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 19 fevralda ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul imtahanı, həmçinin ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün coğrafiya və informatika fənləri üzrə sınaq imtahanı keçirilib.

♦ 20 fevralda dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üzrə növbəti test imtahanında iştirak üçün qeydiyyat elan edilib.

♦ 20 fevralda Dövlət İmtahan Mərkəzi «Abituriyent» jurnalının 1-ci nömrəsini nəşr edib.

♦ 20 fevralda informatika fənni üzrə qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair birinci hazırlıq kursunun müdavimləri üçün proqramlaşdırma ilə bağlı imtahan keçirilib.

♦ 20 fevralda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 20 fevraldan 13 oktyabradək buraxılış və qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə vasitələrinin hazırlanması və onların meyarlar əsasında yoxlanılmasına dair hazırlıq kurslarında iştirak etmək istəyənlərin növbəti qeydiyyatı aparılıb.

♦ 21 fevralda magistraturaya qəbul imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 21 fevralda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının məşğələləri keçirilib.

♦ 21 fevralda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri M.M.Abbaszadənin "Şərəf" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Sərəncam imzalayıb.

♦ 22 fevralda fizika və ədəbiyyat (rus bölməsi) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun məşğələsi keçirilib.

♦ 23 fevralda cari il üçün zal nəzarətçilərinin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması prosesi başa çatıb. Zal nəzarətçisi sertifikatı əldə etmiş 1148 nəfərin imtahanların idarəedilməsi prosesinə cəlb edilməsi nəzərdə tutulub.

♦ 23 fevralda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 24 fevral tarixində coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun məşğələsi keçirilib.

♦ 25 fevralda DİM-də TKT (Teaching Knowledge Test) imtahanı təşkil olunub.

♦ 27 fevralda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti, informatika fənni üzrə isə birinci məşğələsi keçirilib.

♦ 28 fevralda DİM-də "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim təşkil edilib. Təlimdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşları və müstəqil ekspertlər iştirak ediblər.

♦ 28 fevralda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 28 fevralda ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının ikinci mərhələsi üzrə 2023-cü il fevralın 12-də (o cümlədən informatika və coğrafiya fənni üzrə fevralın 19-da) keçirilən sınaq imtahanının nəticələri elan edilib.

♦ Martın 1-dən 15-dək ali təhsil müəssisələrinə və tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ Martın 1-dən 27-dək aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspert sertifikatı almaq istəyənlərin test imtahanına qeydiyyatı aparılıb.

♦ 1 martda fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi, o cümlədən fizika və rus dili (tədris dili) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 1 martda bədən tərbiyəsi və idman istiqaməti üzrə xüsusi qabiliyyət imtahanlarında iştirak edəcək nəzarətçilər üçün təlim keçirilib.

♦ 1 martda bədən tərbiyəsi və idman istiqaməti üzrə keçiriləcək qabiliyyət imtahanlarını müzakirə etmək məqsədilə Dövlət İmtahan Mərkəzi ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin rəhbər şəxsləri arasında görüş keçirilib.

♦ 2 martda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin riyaziyyat və tarix fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 3 martda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, o cümlədən coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 3 martda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Psixoloji iş və maarifləndirmə sektorunun məsləhətçisi Gülü Həsənova "İmtahan stresi" mövzusunda vebinar keçib.

♦ Martın 4-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ Martın 4-də Dövlət İmtahan Mərkəzi Kembric Universiteti Nəşriyyat və Qiymətləndirmə qurumunun rəsmi test mərkəzi kimi "Azyaşlı öyrənənlər" (Young Learners) üçün imtahan keçirib.

♦ Martın 5-də tam (11 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı keçirilib.

♦ Martın 6-da "Abituriyent" jurnalının 2-ci nömrəsi çap edilib.

♦ 6 martda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının Azərbaycan dili fənni üzrə dördüncü, informatika fənni üzrə isə ikinci məşğələsi keçirilib.

♦ 6 martda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri M.Abbaszadə "APA" informasiya agentliyinə geniş müsahibə verib.

♦ 7 martda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin ingilis dili və kimya fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 9 martda DİM-də GRE imtahanı təşkil olunub.

♦ 9 martda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının biologiya fənni üzrə üçüncü, tarix və riyaziyyat fənləri üzrə dördüncü məşğələləri keçirilib.

♦ 10 martda DİM-in Xüsusi növ imtahanların təşkili və idarəedilməsi üzrə sektorunun əməkdaşları Təsviri sənət istiqaməti üzrə qabiliyyət imtahanlarına cəlb ediləcək zal nəzarətçiləri üçün təlim keçirib.

♦ 10 martda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 10 martda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Psixoloji iş və maarifləndirmə sektorunun məsləhətçisi Gülü Həsənova "İmtahan stresi" mövzusunda vebinar keçirib.

♦ 11 martda Dövlət İmtahan Mərkəzində SAT imtahanı təşkil olunub.

♦ 12 martda tam (11 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı keçirilib.

♦ 12 martda Dövlət İmtahan Mərkəzində sağlamlıq imkanları məhdud bir namizəd üçün kağız daşıyıcılar vasitəsilə GRE imtahanı keçirilib.

♦ 13 martda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının Azərbaycan dili fənni üzrə beşinci, informatika fənni üzrə isə üçüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 14 martda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu keçirib.

♦ 14 martda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi və respublika idman federasiyalarının nümayəndələri ilə görüş keçirilib.

♦ 14 martda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının beşinci məşğələləri keçirilib.

♦ 15 martda musiqi sənəti istiqaməti üzrə zal nəzarətçilərinin müsahibə-təlim mərhələsi keçirilib. Təlimdə zal nəzarətçisi olmaq istəyən namizədlərə qabiliyyət imtahanlarının təşkilinə dair geniş məlumat verilib, imtahanlarda tətbiq olunan yeniliklər barədə müzakirə aparılıb.

♦ 15 martda fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil kimi) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 16 martdan mayın 8-dək TKT (Teaching Knowledge Test) imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 16 martda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının biologiya fənni üzrə dördüncü, tarix və riyaziyyat fənləri üzrə isə beşinci məşğələləri keçirilib.

♦ 17 martda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd qəbulunun başa çatması və buraxılış imtahanlarının gedişatına həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirib.

♦ 17 martda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 18 martda dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin A növünə (inzibati rəhbər vəzifələr) aid AB və AC qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul imtahanı, həmçinin inzibati rəhbər vəzifələrə aid AB, AC və inzibati icraçı vəzifələrə aid BA, BB vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 25 martda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 27 martda DİM Milli Mətbuat Günü münasibətilə "Bunker müəllimi: illüziya və reallıq" mövzusunda kütləvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri arasında müsabiqə elan edib.

♦ 27 martda Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının Azərbaycan dili fənni üzrə altıncı, informatika fənni üzrə isə dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 28 martda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 28 martda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 29 martda fizika və rus dili (tədris dili) fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun beşinci məşğələsi keçirilib.

♦ 30 mart – 30 aprel tarixlərində dövlət qulluğunda inzibati icraçı (B növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin aprel ayında keçiriləcək test imtahanında iştirak üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 30 martda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşları "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində keçirilən ağacəkmə aksiyasında iştirak ediblər.

♦ 30 martda biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının biologiya fənni üzrə beşinci, tarix və riyaziyyat fənləri üzrə isə altıncı məşğələsi keçirilib.

♦ 31 martda DİM-də əvvəlki illərin məzunları üçün ali təhsil müəssisələrinə 2 aprel tarixində keçiriləcək qəbul imtahanının I mərhələsi və tam orta təhsil bazasında kolleclərə qəbul imtahanında iştirak edəcək sağlamlıq imkanları məhdud (I qrup gözdən əlil, eşitmə əngəlli və digər) imtahan iştirakçılarının fərdi nəzarətçilərinə təlim keçirilib.

♦ 31 martda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 29-31 mart tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində Dövlət İmtahan Mərkəzinin nümayəndələri üçün "Səriştə əsaslı insan resurslarının idarə edilməsi və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə təlimçilər üçün təlim" təşkil edilib.

♦ 2 apreldə aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspert sertifikatı almaq istəyənlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 2 apreldə Dövlət Sərhəd Xidmətinin Xüsusi Məktəbinin V sinfinə qəbul imtahanı keçirilib.

♦ 2 apreldə əvvəlki illərin məzunları üçün ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının I mərhələsi, V ixtisas qrupu üzrə ali təhsil müəssisələrinə və 11 illik təhsil bazasında kolleclərə qəbul imtahanı, müsabiqədə buraxılış imtahanında verdiyi xarici dildən fərqli dil üzrə iştirak etmək istəyən cari ilin məzunları üçün əlavə xarici dil imtahanı, qəbul imtahanını buraxılış imtahanında verdiyi dildən fərqli dil üzrə vermək istəyən cari ilin məzunları üçün əlavə tədris dili imtahanları keçirilib.

♦ 3 apreldə Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 3 apreldə Dövlət Sərhəd Xidməti Xüsusi Məktəbinin V sinfinə qəbul olmaq üçün keçirilən imtahanın nəticələri elan edilib.

♦ 3 – 5 aprel tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün "Səriştə əsaslı insan resurslarının idarə edilməsi və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə təlimçilər üçün təlim" təşkil edilib.

♦ 3 apreldə hazırlıq kurslarının Azərbaycan dili və informatika fənləri üzrə məşğələləri keçirilib.

♦ Aprelin 4-dən 24-dək orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 4 apreldə kimya fənni üzrə işçi qrupunun, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 5 apreldə fizika fənni üzrə işçi qrupunun iclası və hazırlıq kursunun məşğələsi keçirilib.

♦ 6 – 14 aprel tarixlərində Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin Moskva Dövlət Beynəlxalq Əlaqələr Universitetində Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının təhsil alması üçün tələbə qəbulu elan edilib.

♦ 6 apreldə biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, o cümlədən biologiya, tarix və riyaziyyat fənləri üzrə hazırlıq qruplarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 6 – 7 aprel tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Audiovizual Şurasının əməkdaşları üçün "Dövlət idarəçiliyi və dövlət qulluğu sistemləri " mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 7 apreldən 26 aprelədək peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının I mərhələsi üzrə mayın 7-də keçiriləcək imtahana qeydiyyat aparılıb.

♦ 7 apreldə DİM "Peşəkar mühasib" adlı metodik vəsait nəşr edib.

♦ 7 apreldə tam (11 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə 5 mart 2023-cü il tarixində keçirilmiş buraxılış imtahanının nəticələri elan olunub. Bu imtahanlarda iştirakı nəzərdə tutulan 50498 nəfərdən 476-sı imtahana gəlməyib. İmtahan qaydalarını pozduğu üçün 11 nəfərin nəticəsi ləğv olunub.

♦ 7 apreldə coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, o cümlədən coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 7 apreldə DİM-in Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən ADU-nun müəllim və tələbə heyəti üçün Kembric ingilis dili kvalifikasiyaları ilə bağlı ingilis dilində məlumat sessiyası keçirilib.

♦ 7 apreldə DİM-in Psixoloji iş və maarifləndirmə sektorunun məsləhətçisi Gülü Həsənova "9-cu sinif şagirdlərinin buraxılış imtahanına psixoloji hazırlığı" mövzusunda vebinar keçirib.

♦ 9 apreldə ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı keçirilib.

♦ 10 aprel – 10 may tarixlərində 19 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid vakant vəzifələrin tutulması üçün ümumi müsahibəyə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 10 apreldə Azərbaycan dili və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının Azərbaycan dili və informatika fənləri üzrə növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 11 apreldə kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya və ingilis dili fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 11 apreldə DİM-in Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Səbail Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbər vəzifəli şəxsləri iştirak edib.

♦ 12 apreldə DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 12 apreldə fizika fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi təşkil olunub.

♦ 13 apreldə "Rezidentura" jurnalının 2-ci nömrəsi nəşr edilib.

♦ 12 apreldə Dövlət Qulluğu üzrə Astana Regional Xab, Qırğızıstan Dövlət İdarəçilik Akademiyasının və Hanns Seidel Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə "Dünyada dövlət idarəçiliyi və dövlət qulluğu" adlı konfrans keçirilib. Konfransda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov "Azərbaycanda dövlət idarəetmə sistemi, onun güclü və zəif tərəfləri – daxili baxış" mövzusunda məruzə edib.

♦ 13 apreldə DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 13 apreldə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova və həmin şöbənin aparıcı məsləhətçisi Kamran Səfərov, həmçinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim keçiblər. Təlimdə Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 13 apreldə DİM-də "LANDAU School" Tədris Kompleksinin nümayəndələri ilə görüş keçirilib. Görüş DİM ilə "LANDAU School" Tədris Kompleksinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində nəzərdə tutulan yeni layihənin müzakirəsinə həsr olunub.

♦ 13 apreldə biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin hazırlıq kurslarının biologiya, tarix və riyaziyyat fənləri üzrə növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 13 – 14 aprel tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Auidiovizual Şurasının rəhbər vəzifəli şəxsləri üçün "Liderlik və idarəetmənin əsasları", "Kargüzarlıq və elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri" mövzularında təlim keçirilib.

♦ 14 apreldə dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi və inzibati rəhbər (A növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin test imtahanlarında iştirak üçün qeydiyyat elan edilib.

♦ Aprelin 14-dən mayın 5-dək ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının II mərhələsinin I cəhdində iştirak etmək istəyən abituriyentlərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ 14 apreldə kompüter əsaslı ingilis dili üzrə kvalifikasiya imtahanları barədə vebinar keçirilib.

♦ 14 apreldə DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu həyata keçirib. Görüşdə dövlət qulluğunda ehtiyat kadrlar siyahısından analoji vakant vəzifəyə təyin edilməsinə kömək göstərilməsi ilə bağlı müraciətə baxılıb.

♦ 14 apreldə coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 14 apreldə ICDL Avropa təşkilatı ilə birgə "Training of the ICDL trainers" adlı onlayn təlim keçirilib.

♦ 15 apreldə DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 16 apreldə ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı keçirilib.

♦ 16 apreldə DİM-in Kembric Universiteti Nəşriyyat və Qiymətləndirmə qurumu ilə əməkdaşlığı çərçivəsində Kembric imtahanlarının danışıq bloku üzrə ekspertlərinə təlim keçirilib.

♦ Aprelin 17-dən mayın 1-dək rezidenturaya sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 17 apreldə ədəbiyyat və ingilis dili fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 18 apreldə kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya və ingilis dili fənlərindən hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 19 apreldə DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 19 apreldə fizika fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 19 apreldə tam (11 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə 12 mart 2023-cü il tarixində keçirilmiş buraxılış imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 19 apreldə Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin əməkdaşları üçün "Əmək qanunvericiliyinin tətbiqi: şəxsi işin aparılması, əmək məzuniyyəti, zəruri sənədləşmə, elektron bildiriş" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 20 apreldə biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin biologiya və riyaziyyat fənlərindən hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 25 apreldə tarix və coğrafiya fənlərindən hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 26 apreldə DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 26 apreldə fizika fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 27 apreldə "Məşğulluq həftəsi" layihəsinin bağlanış mərasimi keçirilib. DİM "ADA" Universitetinin təşkil etdiyi "Məşğulluq həftəsi" layihəsində iştirakına görə mükafatla təltif edilib.

♦ 28 apreldə 2 aprel 2023-cü il tarixində keçirilən imtahanların nəticələri elan olunub.

♦ 27 – 28 aprel tarixlərində Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurasının əməkdaşları üçün "Layihələrin idarəedilməsi" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 28 apreldə riyaziyyat fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 28 apreldə "İrəli" İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə gənclərin düzgün peşə və ixtisas seçiminə dəstək məqsədilə "Gələcək Mən" adlı konfrans keçirilib.

♦ 29 apreldə müəllimlik, mühəndislik və hüquq ixtisasları üzrə xarici dövlətlərdə ali təhsil almış şəxslər üçün peşə tanınması üzrə imtahan keçirilib.

♦ 29 apreldə DİM-də TKT (Teaching Knowledge Test) imtahanı təşkil olunub.

♦ 30 apreldə rezidenturaya qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün qəbul imtahanının I mərhələsi (baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi) üzrə sınaq imtahanı keçirilib.

♦ 30 apreldə dövlət qulluğunda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 30 apreldə ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə buraxılış imtahanı keçirilib.

♦ 1 mayda ali təhsil müəssisələrinin humanitar və sosial ixtisaslar qrupu üzrə II, III və ya IV kurs tələbələri üçün Dövlət İmtahan Mərkəzinin təlimlər üzrə fəaliyyətində iştirak etmək üçün təcrübə proqramı elan edilib.

♦ 1 – 15 may tarixlərində harmoniya və solfecio, musiqi nəzəriyyəsi və solfecio fənləri üzrə sınaq imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 1 mayda mərkəzi icra hakimiyyəti və məhkəmə hakimiyyəti orqanları daxil olmaqla inzibati dövlət qulluğu vəzifələrinin 4 – 7-ci təsnifatı üzrə A və B növünə aid ümumilikdə 46 dövlət orqanında vakant inzibati vəzifələrin tutulması üçün müsabiqənin müsahibə mərhələsi elan edilib.

♦ 1 mayda inzibati vəzifələrin B növünə aid vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul üçün aprelin 30-da keçirilən test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 1 mayda informatika fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 1 mayda DİM-in informatika fənni üzrə işçi qrupunun üzvləri ilə Elm və Təhsil Nazirliyinin nümayəndələri arasında görüş keçirilib.

♦ 3 – 17 may tarixlərində 14 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid vəzifələrin A və B növü üzrə daxili müsahibə elanı üzrə qeydiyyat aparılıb.

♦ 4 mayda ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü münasibətilə Dövlət Gömrük Komitəsinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə dövlət qurumları arasında intellektual oyun keçirilib. DİM-in komandası II yerin sahibi olub.

♦ 5 mayda DİM-də ümummilli lider "Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş konfrans" keçirilib. Konfransda 2001 və 2002-ci illərdə qəbul imtahanlarında yüksək nəticə əldə etmiş və ümummilli lider H.Əliyevlə görüşən ilk Prezident təqaüdçüləri iştirak ediblər.

♦ 6 mayda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 6 mayda DİM-də rəqəmsal SAT imtahanı keçirilib.

♦ 7 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən tədrisi Azərbaycan dilindən fərqli dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrinin 9-cu və 11-ci sinif şagirdləri, həmçinin ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanını Azərbaycan dilindən fərqli dildə verən əvvəlki illərin məzunları üçün Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 7 mayda peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının I mərhələsi (mühasibat uçotu üzrə) keçirilib.

♦ 8 mayda informatika fənni üzrə hazırlıq kursunun növbəti məşğələsi keçirilib.

♦ 8 mayda ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə aprelin 9-da keçirilən buraxılış imtahanlarının nəticələri elan olunub.

♦ 9 – 12 may tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində DİM-in əməkdaşlarının Tallin və Riqa şəhərlərinə təlim səfəri təşkil edilib.

♦ 10 mayda DİM-in əməkdaşları Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Fəxri Xiyabanda ümummilli liderin məzarını ziyarət ediblər.

♦ 10 may – 5 iyun tarixlərində peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının II mərhələsi üzrə iyunun 18-də keçiriləcək imtahana qeydiyyat aparılıb.

♦ 10 mayda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ Mayın 11-dən iyulun 31-dək ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən subbakalavrların qeydiyyatı aparılıb.

♦ 11 mayda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu keçirib. Görüşdə dövlət qulluğuna qəbul üzrə müsabiqənin yalnız müsahibə mərhələsində və ya ümumi müsahibədə iştirak etmək hüququnun verilməsi ilə bağlı müraciətə baxılıb.

♦ Mayın 11-dən 12 iyuladək TKT (Teaching Knowledge Test) imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 12 mayda ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə aprelin 16-da keçirilən buraxılış imtahanlarının nəticələri elan olunub.

♦ 12 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzində DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Səbinə Əliyeva, DİM-in Direktorlar Şurası sədrinin müavinləri Namiq Babayev və Bəhram Xəlilovun iştirakı ilə görüş keçirilib.

♦ 14 mayda rezidenturaya qəbul imtahanının birinci mərhələsinin (baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanı) birinci cəhdi keçirilib.

♦ 14 mayda dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin A növünə (inzibati rəhbər vəzifələr) aid AB və AC qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul, həmçinin inzibati rəhbər vəzifələrə aid AB, AC və inzibati icraçı vəzifələrə aid BA, BB vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 14 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzi ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında növbəti imtahanlar keçirib. İmtahanların idarə olunmasına 56 ümumi imtahan rəhbəri, 179 imtahan rəhbəri, 1340 nəzarətçi-müəllim, 157 buraxılış rejimi əməkdaşı və 56 bina nümayəndəsi ayrılıb.

♦ Mayın 15-dən 25-dək magistraturaya qəbul imtahanının ikinci cəhdində iştirak etmək üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 15 mayda dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi (BB altqrupu) üzrə mayın 14-də keçirilən imtahanın nəticələri elan olunub.

♦ 15 mayda DİM-də, həmçinin DİM-in Gəncə, Şəki, Şirvan, Lənkəran, Şəmkir və Göyçay Regional Bölmələrində informatika fənni üzrə qiymətləndirmə tapşırıqlarının hazırlanması, ekspertizası və yoxlanılmasına dair hazırlıq kursunun müdavimləri üçün proqramlaşdırma ilə bağlı imtahan keçirilib.

♦ 16 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzi rezidenturaya qəbul olmaq üçün mayın 14-də keçirilmiş baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanının birinci cəhdinin nəticələrini elan edib.

♦ 17 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova, həmin şöbənin aparıcı məsləhətçisi Kamran Səfərov və Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim keçiriblər. Təlimdə İqtisadiyyat Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 17 mayda ali təhsil müəssisələrinin və 11 illik təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul olmaq istəyən abituriyentlərin (subbakalavrların) qeydiyyatı başlanıb.

♦ 18 maydan 6 iyunadək dövlət qulluğunda inzibati icraçı (B növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin iyun ayında keçiriləcək test imtahanında iştirak üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 18 mayda ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə aprelin 30-da keçirilən buraxılış imtahanlarının nəticələri elan olunub.

♦ 18 mayda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşları üçün "Kargüzarlıq və elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 18 mayda Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə mayın 7-də keçirilən test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 19 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzi "Yerli icra hakimiyyəti orqanlarında dövlət qulluğuna qəbul məsələlərinin müzakirəsinə dair tədbir" təşkil edib.

♦ 19 mayda qabiliyyət imtahanlarının Təsviri sənət, Memarlıq, Musiqi sənəti, Teatr, kino və xoreoqrafiya sənəti istiqamətləri üzrə "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışları çap edilib.

♦ 20 mayda III ixtisas qrupu üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirilib.

♦21 mayda II ixtisas qrupu (o cümlədən III ixtisas qrupu üzrə DT və TC altqruplarının hər ikisini seçənlər üçün coğrafiya fənni) üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirilib.

♦ Mayın 22-dən 31-dək doktorantura və dissertanturaya xarici dil üzrə qəbul imtahanında iştirak üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 22 mayda bədən tərbiyəsi və idman istiqaməti üzrə xüsusi qabiliyyət imtahanı üçün qeydiyyat başlanıb.

♦ 22 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzində "Azərbaycan dili fənni üzrə bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məsələləri" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

♦ 23 mayda «Magistr» jurnalının 3-cü nömrəsi nəşr edilib. Jurnalın bu nömrəsində "Magistratura səviyyəsi üzrə ixtisaslaşma seçimi cədvəli" dərc olunub.

♦ 24 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ Mayın 25-dən iyunun 5-dək ali təhsil müəssisələrinə və 11 illik təhsil bazasında kolleclərə qəbul olmaq üçün sənəd verən, lakin mayın 7-də keçirilən Azərbaycan dili imtahanında iştirak etməyən və ya "qeyri-məqbul" qiymət alan abituriyentlərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ Mayın 25-dən iyunun 5-dək ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarına qəbul olmaq istəyən abituriyentlərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ 25 mayda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun aparıcı məsləhətçisi Gündüz Əhmədli "Layihələrin idarəedilməsi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Mədəniyyət Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 25 mayda peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün 2023-cü il mayın 7-də keçirilən imtahanın I mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 25 mayda Vəkillər Kollegiyasına üzv olmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 26 mayda Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin əməkdaşları üçün "İnsan resurslarının idarə edilməsinə ümumi baxış" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 26 mayda ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə 14 may 2023-cü il tarixində keçirilən imtahanların nəticələri elan olunub.

♦ 31 mayda bəzi dövlət orqanlarının əməkdaşları üçün "Dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin tutulması şərtləri və qaydaları" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 31 mayda ədəbiyyat (rus bölməsi) fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 31 mayda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 31 mayda DİM-də informatika fənnindən hazırlıq kursunun iştirakçıları üçün kalibrləmə prosesi təşkil olunub.

♦ 2 iyunda xüsusi qabiliyyət tələb edən "Jurnalistika" və "İslamşünaslıq" ixtisaslarına qəbul olmaq istəyənlər üçün vəsait çap edilib.

♦ 2 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzində "İnformatika fənni üzrə bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məsələləri" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

♦ 2 iyunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının əməkdaşları üçün "Dövlət qulluğuna dair qanunvericiliyin təcrübədə tətbiqi məsələləri" mövzusunda təlim təşkil edilib.

♦ 3 iyunda DİM-də rəqəmsal SAT imtahanı keçirilib.

♦ 3 iyunda IV ixtisas qrupu (o cümlədən I ixtisas qrupu üzrə RK və Rİ altqruplarının hər ikisini seçənlər üçün informatika fənni) üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirilib.

♦ 4 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzi I ixtisas qrupu üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirib.

♦ İyunun 5-dən 20-dək I, II, III və IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanının II mərhələsinin 2-ci cəhdində iştirak etmək üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 6 iyunda II və III ixtisas qrupları üzrə 20-21 may tarixlərində keçirilmiş qəbul imtahanlarının nəticələri elan edilib.

♦ 6 – 7 iyun tarixlərində Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurasının əməkdaşları üçün "Əmək qanunvericiliyinin tətbiqi: şəxsi işin aparılması, əmək məzuniyyəti, zəruri sənədləşmə, elektron bildiriş " mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 6 – 9 iyun tarixlərində kimya, fizika, biologiya, tarix, coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 7 – 9 iyun tarixlərində Dövlət Qulluğu Məcəlləsi layihəsinin müzakirəsi ilə bağlı işçi qrupunun iclası keçirilib. Məcəllə layihəsinin təkmilləşdirilməsi, layihəyə dair təqdim edilmiş rəy və təkliflərin müzakirə edilməsi məqsədilə müvafiq dövlət orqanlarının nümayəndələrindən ibarət işçi qrupu yaradılıb.

♦ 8 iyunda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu həyata keçirib.

♦ 8 iyunda Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistikası Komitəsinin əməkdaşları üçün "Liderlik və idarəetmənin əsasları" mövzusunda təlim keçirilib.

♦İyunun 9-dan 15-dək magistratura səviyyəsinin 68, 69 və 70 saylı qəbul proqramlarına aid ixtisaslaşmaları seçmək istəyən bakalavrların qeydiyyatı aparılıb.

♦ 9 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "Karyeranın planlaşdırılması" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Energetika Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 9 iyunda Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşları üçün "İnsan resurslarının idarə edilməsinə ümumi baxış"mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 9 iyunda Bakı şəhəri Suraxanı rayonu Bülbülə qəsəbəsində yerləşən 327 nömrəli məktəbdə Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə ilə məktəbin ümumi (9 illik) və tam (11 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə bu il məzun olan şagirdləri arasında görüş keçirilib.

♦ 10 iyunda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib. İmtahanda 20 nəfər iştirak edib.

♦ 11 iyunda ali təhsil müəssisələrinin qabiliyyət tələb edən musiqi sənəti istiqaməti üzrə ixtisasların harmoniya və solfecio, musiqi nəzəriyyəsi və solfecio fənləri üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 11 iyunda doktorantura və dissertantura səviyyəsində xarici dildən qəbul imtahanı və fəlsəfə doktoru imtahanı keçirilib.

♦ 11 iyunda ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul imtahanı (2-ci cəhd) keçirilib.

♦ 11 iyunda DİM ali təhsil müəssisələrinin qabiliyyət tələb edən musiqi sənəti istiqaməti üzrə ixtisasların harmoniya və solfecio, musiqi nəzəriyyəsi və solfecio fənləri üzrə imtahan keçirib.

♦ 12 – 13 iyun tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində Dövlət İmtahan Mərkəzinin nümayəndələri üçün "Təlimçilər üçün Təlim" təşkil edilib.

♦ İyunun 13-dən 16-dək ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarının jurnalistika üzrə ixtisaslaşmalarına qəbul üçün keçirilən qabiliyyət imtahanında iştirak etmək istəyən namizədlərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ 13 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzi ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına iyunun 11-də keçirilmiş qəbul imtahanının (II cəhd) nəticələrini elan edib.

♦ 14 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 14 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova, Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov və Vəzifələrin idarə edilməsi və ehtiyat kadrlarla iş sektorunun müdiri Rüfət Ağayevın iştirakı ilə dövlət qulluğu üzrə müsahibələrdə müstəqil ekspert qismində iştirak edən şəxslərlə onlayn görüş təşkil edilib.

♦ 15 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzində məktəblilər üçün Kembricin kompüter əsaslı "B1 Preliminary for Schools" və "A2 Key for Schools" imtahanları keçirilib.

♦ 16 – 19 iyun tarixlərində doktorantura və dissertanturaya xarici dil üzrə qəbul və fəlsəfə doktoru imtahanlarının, habelə əcnəbi vətandaşların Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının danışıq bloku üzrə imtahanı keçirilib.

♦ 18 iyunda hər hansı səbəbdən 2023-cü il mayın 7-də keçirilən birinci Azərbaycan dili imtahanında iştirak etməyən şagirdlər və ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün sənəd verən, lakin ilk imtahanda iştirak etməyən və ya iştirak edib "qeyri-məqbul" qiymət alan abituriyentləri üçün Azərbaycan dili fənni üzrə test imtahanı (ikinci cəhd) keçirilib.

♦ 18 iyunda SABAH qruplarına tələbə seçimi müsabiqəsinin test imtahanı mərhələsi keçirilib.

♦ 18 iyunda peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının 2-ci mərhələsi (qanunvericilik üzrə) keçirilib.

♦ 18 iyunda dövlət qulluğunda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ İyunun 18-dən etibarən Bakı şəhərində ali təhsil müəssisələrinin Təsviri sənət istiqamətinin "dekorativ tətbiqi sənət" ixtisasına rəsm fənni üzrə qabiliyyət imtahanı keçirilməyə başlanılıb.

♦ 19 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzi SABAH qruplarına qəbul üçün iyunun 18-də keçirilmiş imtahanın nəticələrini elan edib.

♦ 19 iyunda inzibati vəzifələrin B növünə aid vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul üçün iyunun 18-də keçirilən test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 19 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova və şöbənin digər əməkdaşlarının iştirakı ilə dövlət qulluğu üzrə müsahibələrdə dövlət orqanının nümayəndəsi qismində iştirak edən şəxslərlə onlayn görüş təşkil edilib.

♦ 19 – 20 iyun tarixlərində Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurasının 8 nəfər əməkdaşı üçün "İnsan resurslarının idarə edilməsinə ümumi baxış " mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 19 – 20 iyun tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində DİM-in nümayəndələri üçün "Səriştə əsaslı müsahibələrin keçirilməsi" adlı təlim təşkil edilib.

♦ İyunun 20-dən iyulun 4-dək (baza ali) tibb təhsili əsasında rezidenturaya qəbul imtahanının 1-ci mərhələsinin 2-ci cəhdində iştirak etmək üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ İyunun 20-dən iyulun 6-dək inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid olan vəzifə qrupları üzrə iyunun 18-də keçirilən test imtahanından müvəffəqiyyət əldə etmiş şəxslərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ 20 iyunda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 20 iyunda I və IV ixtisas qrupları üzrə 3 – 4 iyun 2023-cü il tarixlərində keçirilmiş qəbul imtahanlarının nəticələri elan edilib.

♦ 21 iyunda 12 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 3-7-ci təsnifatına uyğun olan vəzifələrin A və B növü üzrə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 21 iyunda Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin rəhbər vəzifəli şəxsləri üçün "Liderlik və idarəetmənin əsasları" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 22 iyunda iyunun 21-də keçirilmiş ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinin 70-ci proqrama aid ixtisaslaşmalarına qəbul üzrə qabiliyyət imtahanının nəticələri elan edilib.

♦ 22 iyundan 21 iyuladək Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün keçiriləcək sınaq imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 22 iyunda Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşları üçün "İnsan resurslarının idarə edilməsinə ümumi baxış " mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 22 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzi və Türkiyə Respublikası Prezidenti Administrasiyasının İnsan Resursları Ofisinin rəhbərliyi arasında görüş keçirilib.

♦ 23 iyunda 1 saylı Bakı ASAN Xidmət Mərkəzində Dövlət Qulluqçularının Peşə Bayramı münasibətilə könüllülük fəaliyyəti ilə məşğul olan ali təhsil müəssisələrinin yuxarı kurs tələbələri ilə dövlət qulluğunun təbliği və təşviqi mövzusunda maarifləndirici görüş keçirilib.

♦ 23 iyunda DİM "SOCAR" əməkdaşlarının 7-ci və 8-ci siniflərdə təhsil alan övladlarının müsabiqə əsasında Almaniyada yay düşərgəsi proqramında iştirakı üzrə test imtahanı keçirib.

♦ 23 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 21 – 23 iyun tarixlərində beynəlxalq ekspertlər tərəfindən DİM əməkdaşları üçün imtahanlarda, müsahibələrdə və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsində səriştələrə əsaslanan vasitələrin hazırlanması və təqdim edilməsi barədə biliklərin artırılması məqsədilə təlimlər keçirilib.

♦ 24 iyunda kağız daşıyıcılar vasitəsilə Kembricin "Azyaşlı Öyrənənlər", "TKT" və kompüter vasitəsilə "A2 Key for School" və "B1 Preliminary for Schools" imtahanları keçirilib.

♦ 25 iyunda Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) fənni üzrə iyunun 18-də keçirilən test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ İyunun 25-dən iyulun 20-dək dövlət qulluğunda inzibati rəhbər (A növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin test imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 28 iyunda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 3 – 21 iyul tarixlərində beynəlxalq və respublika fənn olimpiadalarının, beynəlxalq müsabiqələrin və yarışların qaliblərinin ali təhsil müəssisələrinə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 3 iyul–15 avqust tarixlərində Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul olunmaq istəyən namizədlərin yazılı imtahanda iştirakı üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 3 iyulda «Magistr» jurnalının 4-cü nömrəsi nəşr edilib.

♦ 3 iyulda 2022-ci il üçün tələbə qəbulu və ümumi təhsil müəssisələri üzrə buraxılış imtahanları nəticələrinə dair elmi-statistik materiallar «Abituriyent» jurnalının 12-ci nömrəsində dərc edilib.

♦ 4 – 10 iyul tarixlərində magistratura səviyyəsi üzrə SABAH qruplarında təhsil almaq istəyən bakalavrların müsahibədə iştirakı üçün qeydiyyatı aparılıb.

♦ 5 iyulda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu keçirib.

♦ 5 iyulda doktorantura və dissertanturaya xarici dildən qəbul imtahanı və fəlsəfə doktoru imtahanlarının nəticələri elan olunub.

♦ 5 iyulda peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün iyunun 18-də keçirilən imtahanın II mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ İyulun 6-dan 13-dək ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinə ixtisaslaşma seçimi aparılıb.

♦ 6 iyul – 9 avqust tarixlərində M.V.Lomonosov adına MDU-nun Bakı filialının bakalavriat səviyyəsinə qəbul üçün ərizə qəbulu aparılıb.

♦ 8 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 8 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən III ixtisas qrupu üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirilib.

♦ 9 iyulda II ixtisas qrupu (o cümlədən III ixtisas qrupu üzrə DT və TC altqruplarının hər ikisini seçənlər üçün coğrafiya fənni) üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirilib.

♦ İyulun 10-dan 24-dək beynəlxalq səviyyədə akkreditasiya olunan təhsil proqramları üzrə təhsil almış abituriyentlərin ali təhsil müəssisələrinə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 10 iyulda 15 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid vakant vəzifələrin tutulması üçün ümumi müsahibə elanı verilib.

♦ 11 iyulda DİM Ədliyyə Nazirliyi ilə birlikdə ədliyyə orqanlarında işləmək istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirib.

♦ 12 iyulda 4 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 2 – 4-cü təsnifatına aid 6 inzibati vəzifənin tutulması məqsədilə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 12 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 12 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun aparıcı məsləhətçisi Gündüz Əhmədli “Kadrların seçilməsi” mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 13 iyul – 1 avqust tarixlərində dövlət qulluğunda inzibati icraçı (B növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin avqust ayında keçiriləcək test imtahanında iştirak üçün qeydiyyat elan edilib.

♦ 16 iyulda hakim vəzifəsinə qəbul olmaq istəyən namizədlərlə test imtahanı keçirilib.

♦ 16 iyulda uşaq musiqi, incəsənət, rəssamlıq, muğam, aşıq məktəb və mərkəzlərinə direktorların, direktor müavinləri və müəllimlərin işə qəbulu üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 16 iyulda rezidenturaya qəbul imtahanının birinci mərhələsi (baza fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanı, ikinci cəhd) keçirilib.

♦17 iyulda Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyi ilə Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun benefisiar olduğu “Azərbaycanda təhsil sisteminin dayanıqlığının gücləndirilməsi və AzMKÇ 5-ci səviyyə kvalifikasiyalarının təkmilləşdirilməsi üçün Elm və Təhsil Nazirliyinə dəstək” texniki yardım layihəsinin ekspertləri ilə görüş keçirilib.

♦17 iyulda rezidenturaya qəbul imtahanının birinci mərhələsinin (ikinci cəhd) nəticələri açıqlanıb.

♦ 17 iyul tarixindən etibarən Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrinin ixtisasları üzrə qabiliyyət imtahanlarına start verilib.

♦ 18 iyulda uşaq musiqi, incəsənət, rəssamlıq, muğam, aşıq məktəb və mərkəzlərinə direktorların, direktor müavinləri və müəllimlərin işə qəbulu üzrə test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 18 iyulda 7 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid vəzifələr üzrə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 18 iyulda ali təhsilin magistratura səviyyəsinə qəbul üçün keçirilən müsabiqənin nəticələri elan olunub.

♦ 19 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova və həmin şöbənin aparıcı məsləhətçisi Kamran Səfərov "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim keçiriblər. Təlimdə Milli Arxiv İdarəsinin əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 19 iyulda «Magistr» jurnalının 5-ci nömrəsi nəşr edilib.

♦ İyulun 19-dan 25-dək ТРКИ (Тест по русскому языку как иностранному) imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 20 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzində 22 iyul Milli Mətbuat Günü münasibətilə "Bunker müəllimi: illüziya və reallıq" mövzusunda kütləvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri arasında elan olunan müsabiqənin qalibləri mükafatlandırılıb.

♦ 21 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzi II və III ixtisas qrupları üzrə 8-9 iyul 2023-cü il tarixlərində keçirilən qəbul imtahanlarının nəticələrini elan edib.

♦ 22 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 22 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzi I ixtisas qrupu üzrə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirib.

♦ 23 iyulda dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin A növünə (inzibati rəhbər vəzifələr) aid AB və AC qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 23 iyulda IV ixtisas qrupu (o cümlədən I ixtisas qrupu üzrə RK və Rİ altqruplarının hər ikisini seçənlər üçün informatika fənni) üzrə qəbul imtahanı keçirilib.

♦ 24 iyul – 2 avqust tarixlərində rezidenturaya qəbul imtahanının II mərhələsində iştirak üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 25 – 30 iyul tarixlərində memarlıq ixtisasına qəbul olmaq istəyən abituriyentlərin (həmçinin subbakalavrların) qabiliyyət imtahanında iştirakı üçün qeydiyyatı aparılıb.

♦ İyulun 26-dan etibarən Bədən tərbiyəsi və idman istiqamətinin 61-ci komissiyasına aid məşqçilik ixtisasının idman növləri üzrə xüsusi qabiliyyət imtahanlarına start verilib.

♦27 – 31 iyul tarixlərində III ixtisas qrupu üzrə imtahan verən və "Jurnalistika" ixtisasına qəbul olmaq istəyən abituriyentlərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ 28 iyulda "Rezidentura" xüsusi buraxılışının 3-cü nömrəsi nəşr edilib.

♦ 28 iyulda DİM-də Kembricin kompüter əsaslı "B2 First" imtahanı keçirilib.

♦ 28 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun aparıcı məsləhətçisi Gündüz Əhmədli Energetika Nazirliyinin əməkdaşları üçün "Kadrların seçilməsi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə nazirliyin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 30 iyulda Dövlət İmtahan Mərkəzi Müdafiə Nazirliyinin hərbi liseylərinə və Milli Müdafiə Universitetinin nəzdində gizir hazırlıq kursuna qəbul imtahanları, həmçinin Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün sınaq imtahanı keçirib.

♦İyulun 31-dən avqustun 7-dək ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu müsabiqəsində iştirak etmək üçün ixtisas seçimi aparılıb.

♦ 31 iyuldan etibarən "Azərbaycan Respublikasının 2022 – 2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda nəzərdə tutulmuş tədbirlər çərçivəsində regionlarda dövlət qulluqçuları üçün təlimlərə start verilib.

♦ 31 iyul – 4 avqust tarixlərində "Azərbaycan Respublikasının 2022 – 2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda nəzərdə tutulmuş tədbirlər çərçivəsində şimal-qərb bölgəsində dövlət qulluqçuları üçün təlimlər keçirilib.

♦ 1 avqust – 4 oktyabr tarixlərində "Young Learners" (Azyaşlı öyrənənlər) kvalifikasiya imtahanlarına qeydiyyat aparılıb.

♦ 1 avqustda müəllimlik, mühəndislik və hüquq ixtisasları üzrə xarici dövlətlərdə ali təhsil almış şəxslər üçün peşə tanınması üzrə imtahan keçirilib.

♦ 2 avqustda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 2 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi hərbi liseylərə və Milli Müdafiə Universitetinin nəzdində gizir hazırlıq kursuna 2023-cü il iyulun 30-da keçirilən qəbul imtahanlarının nəticələrini elan edib.

♦ 4 avqustda I və IV ixtisas qrupları üzrə 22 – 23 iyul 2023-cü il tarixlərində keçirilən qəbul imtahanlarının nəticələri elan edilib.

♦ 4 avqustdan 3 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 3 – 4-cü təsnifatına aid vəzifələrin tutulması məqsədilə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 4 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzində hakimliyə namizədlərlə yazılı imtahan keçirilib.

♦ 5 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 6 avqustda ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinin jurnalistika ixtisasına qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün qabiliyyət imtahanı keçirilib.

♦ 8 avqustda ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq üçün keçirilən müsabiqənin nəticələri elan olunub.

♦ 8 avqustda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə 3-cü "Yüksəliş" müsabiqəsinin eksperti və bir qrup finalçısı ilə görüşüb.

♦ 9 avqustda DİM ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulunun nəticələrini "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışında dərc edib.

♦ 9 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 9 avqustda Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında qulluq keçən dövlət qulluqçuları üçün təlim keçirilib.

♦ 10 avqustda jurnalistika ixtisasına qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün keçirilmiş qabiliyyət imtahanının nəticələri açıqlanıb.

♦ 11 avqustda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri M.Abbaszadə Mərkəzin "Youtube" kanalı vasitəsilə edilən canlı yayımda II və III qruplar üzrə ixtisas seçimi edəcək abituriyentlərə diqqət yetirməli olduqları məsələlər haqqında məlumat verib.

♦ 11 avqust – 7 sentyabr tarixlərində peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının I mərhələsi üzrə sentyabrın 17-də keçiriləcək imtahana qeydiyyat aparılıb.

♦ 11 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi "Subbakalavr" peşə-ixtisas dərəcəsi almış və ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən şəxslər üçün "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışını nəşr edib.

♦ 11 avqustda II və III ixtisas qrupu abituriyentləri üçün "İxtisas seçimi zamanı nələrə diqqət yetirməli?" adlı kitabçalar nəşr olunub.

♦ 11 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi «Abituriyent» jurnalının 4-cü nömrəsini nəşr edib.

♦ 13 avqustda baza ali tibb təhsili əsasında həkim-mütəxəssislərin hazırlanması məqsədilə rezidenturaya qəbul imtahanının ikinci mərhələsi (ixtisas fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi) keçirilib.

♦ 13 avqustda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul imtahanı və inzibati rəhbər vəzifələrə aid AB, AC və inzibati icraçı vəzifələrə aid BA, BB qrupları üzrə dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi imtahanı keçirilib.

♦ 14 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi «Magistr» jurnalının 6-cı nömrəsini nəşr edib.

♦ Avqustun 14-dən 20-dək ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarının boş qalan plan yerlərinə qəbul aparılıb.

♦ 14 – 15 avqust tarixlərində Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının Ali Hərbi Məktəbinə əlavə kursant qəbulu elan edilib.

♦ 14 avqustda dövlət qulluğuna qəbul və dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi üçün avqustun 13-də keçirilən test imtahanlarının nəticələri elan olunub.

♦ 14 avqustda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə III "YAŞAT" Yay düşərgəsi layihəsi çərçivəsində düşərgə iştirakçıları – şəhid övladları ilə görüşüb.

♦ 14 – 18 avqust tarixlərində Qobustan, Şamaxı, Ağsu, İsmayıllı və Qəbələ rayonlarında "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik"; "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", həmçinin "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi" mövzularında dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyətinin nümayəndələrinin iştirakı ilə təlimlər keçirilib.

♦ 15 avqustda rezidenturaya qəbul imtahanının II mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 16 – 28 avqust tarixlərində ali təhsil müəssisələrinə ixtisas seçimi aparılıb.

♦ 17 – 22 avqust tarixlərində rezidenturaya qəbul olmaq üçün ixtisas seçimi aparılıb.

♦ 17 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin "Yeniyetmələrin peşə seçiminə dəstək" layihəsi çərçivəsində həyata keçirdiyi təlimlər başa çatıb. 10 gün ərzində keçirilən təlimlərdə respublika üzrə 28 Gənclər Evinin 60 əməkdaşı iştirak edib.

♦ 17 avqustda I və IV ixtisas qrupunu seçən abituriyentlər üçün "İxtisas seçimi zamanı nələrə diqqət yetirməli?" adlı kitabçalar nəşr olunub.

♦ 17 avqust – 14 sentyabr tarixlərində dövlət qulluğunda inzibati rəhbər (A növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin test imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 18 – 21 avqust tarixlərində Türkiyə Respublikasının Tibb Elmləri Universitetinin Gülhanə Tədris və Araşdırma Xəstəxanasında "Hərbi tibb" ixtisasına kursantların qəbulu aparılıb.

♦ 18 avqustda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 18 avqustda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri M.Abbaszadə Mərkəzin "Youtube" kanalı vasitəsilə edilən canlı yayımda I, IV və V qruplar üzrə ixtisas seçimi edəcək abituriyentlərə diqqət yetirməli olduqları məsələlər haqqında məlumat verib.

♦ Avqustun 21-dən 30-dək 1 nömrəli Bakı Tibb Kollecində gözdən əlil abituriyentlər üçün 20 plan yeri üzrə müsabiqədə iştirak etmək arzusunda olan 1-ci və 2-ci dərəcəli gözdən əlil abituriyentlərin sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 21 avqustda ACCA (İmtiyazlı Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər Assosiasiyası) tərəfindən peşəkar mühasib sertifikatı (PMS) imtahanlarında istifadə edilən test tapşırıqlarının və digər yoxlama-ölçmə materiallarının hazırlanması ilə əlaqədar görülən işlərə cəlb olunan mütəxəssislər üçün onlayn təlim keçirilib. Təlimdə Dövlət İmtahan Mərkəzi və Maliyyə Nazirliyinin 32 əməkdaşı iştirak edib.

♦ 23 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 23 avqustda ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarının boş qalan plan yerlərinə müsabiqənin nəticələri elan olunub.

♦ 23 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun aparıcı məsləhətçisi Gündüz Əhmədli Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşları üçün "Kadrların seçilməsi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Nazirliyin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 23 avqustda 2023 – 2024-cü tədris ili üçün əsas (baza ali) tibb təhsili əsasında rezidenturaya qəbul olmaq üçün keçirilmiş müsabiqənin nəticələri elan olunub.

♦ 23 – 24 avqust tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində "Səriştə tələblərinə uyğun olaraq vəzifə təlimatlarının və profillərinin işlənib hazırlanması" mövzusunda DİM və dövlət orqanlarının nümayəndələri olmaqla ümumilikdə 35 nəfərin iştirak etdiyi təlim keçirilib.

♦ 24 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi "Magistr" jurnalının 7-ci nömrəsini nəşr edib.

♦ 24 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi "Rezidentura" xüsusi buraxılışının 4-cü nömrəsini nəşr edib.

♦ 24 – 25 avqust tarixlərində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasına əlavə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 25 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "İşçilər arasında qarşılıqlı münasibətlər sistemi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Energetika Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 26 avqustda SAT imtahanı təşkil olunub.

♦ 27 avqustda DİM-də TKT (Teaching Knowledge Test) imtahanı təşkil olunub.

♦ 28 avqust – 1 sentyabr tarixlərində Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran və Siyəzən rayonlarında "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik", "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", həmçinin "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi" mövzularında dövlət qulluqçularının və icra hakimiyyətinin nümayəndəlirinin iştirakı ilə növbəti təlimlər keçirilib.

♦ 29 avqust – 5 sentyabr tarixlərində Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun nəzdində orta ixtisas təhsili pilləsi üzrə təşkil olunan "Gizir Hazırlığı Kursu"na əlavə sənəd qəbulu aparılıb.

♦ 29 avqustda ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan yerlərinə ixtisas seçimi ilə bağlı "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı nəşr olunub.

♦ 30 avqustda "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində "Karyera planlaması" mövzusunda DİM və dövlət orqanlarının nümayəndələri olmaqla ümumilikdə 30 nəfərin iştirak etdiyi təlim keçirilib.

♦ 30 avqustda ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirmənin nəticələri açıqlanıb.

♦ Avqustun 31-dən sentyabrın 4-dək ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə qəbul aparılıb.

♦ 31 avqustda Dövlət İmtahan Mərkəzi "Abituriyent" jurnalının 5-ci nömrəsini nəşr edib.

♦ 31 avqustda Dövlət İmtahan mərkəzi "Abituriyent" jurnalının 6-cı nömrəsini nəşr edib.

♦ 1 – 4 sentyabr tarixlərində qabiliyyət imtahanında iştirak etmək üçün Dini Psixoloji Komissiya üzrə qeydiyyat aparılıb.

♦ 1 sentyabrda "Abituriyent" jurnalının 7-ci nömrəsi nəşr edilib.

♦ 1 və 4 sentyabrda DİM-in Hüquqi təminat, insan resursları və dövlət qulluğu departamentinin Vəzifələrin idarə edilməsi və ehtiyat kadrlarla iş sektorunun baş məsləhətçiləri Könül Səlimova və Akif Bayramov "Dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin tutulması şərtləri və qaydaları" və "Dövlət qulluğunda ehtiyat kadrların idarə edilməsi" mövzularında təqdimatlar edilib, habelə "Dövlət qulluğu – Vəzifələrin İdarə Edilməsi Sistemi" və "Dövlət qulluğu – Ehtiyat Kadrların İdarə Edilməsi Sistemi"ndən istifadə ilə bağlı praktik təlim keçiriblər. Təlimdə 30 yerli icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məsul şəxslər iştirak edib.

♦ 2 sentyabrda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 3 sentyabrda 2023-cü ildə keçirilmiş buraxılış imtahanlarında üzrlü səbəbdən iştirak edə bilməyən 9-cu və 11-ci sinif şagirdləri, o cümlədən eksternat qaydasında imtahan verənlər üçün əlavə imtahan keçirilib.

♦ 4 sentyabrda "Abituriyent" jurnalının 5 və 7-ci nömrələri PDF formatda onlayn satışa verilib.

♦ Sentyabrın 4-dən 9-dək ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə və tam (11 illik) orta təhsil bazasında kolleclərə qəbul olmaq istəyən abituriyentlərin ixtisas seçimi aparılıb.

♦ 5 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzi ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə qəbul üçün keçirilmiş müsabiqənin nəticələrini elan edib.

♦ 5 sentyabrda "Abituriyent" jurnalının 8-ci nömrəsi nəşr edilib.

♦ 6 sentyabrdan mərkəzi icra hakimiyyəti və məhkəmə hakimiyyəti orqanları daxil olmaqla inzibati dövlət qulluğu vəzifələrinin 4 – 7-ci təsnifatı üzrə A və B növünə aid ümumilikdə 45 dövlət orqanında 222 vakant inzibati vəzifənin tutulması üçün müsabiqənin müsahibə mərhələsi elan edilib.

♦ 6 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 6 – 27 sentyabr tarixlərində peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının II mərhələsi üzrə oktyabrın 8-də keçiriləcək imtahana qeydiyyat aparılıb.

♦ 7 sentyabrda 11 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına uyğun olan vakant vəzifələrin tutulması üçün ümumi müsahibə elanı verilib.

♦ 7 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova və həmin şöbənin aparıcı məsləhətçisi Kamran Səfərov, həmçinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim keçiriblər. Təlimdə Energetika Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 7 sentyabrda sentyabrın 3-də keçirilən 9-cu və 11-ci sinif şagirdləri üçün buraxılış imtahanı və Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 8 – 11 sentyabr tarixlərində rezidentura səviyyəsi üzrə boş qalan plan yerlərinə ixtisas seçimi aparılıb.

♦ 9 sentyabrda Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Vergi Xidmətinə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 11 sentyabrda Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Vergi Xidmətinə qəbul üçün keçirilən test imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 11 sentyabr – 1 oktyabr tarixlərində dövlət qulluğunda inzibati icraçı (B növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin oktyabr ayında keçiriləcək test imtahanında iştirak etmək üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 11 sentyabrda Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq dövlət orqanlarının müəyyən etdiyi məsul şəxslərə onlayn təlim keçirilib. Təlimdə 49 dövlət orqanı üzrə məsul şəxslər iştirak edib.

♦ 11 sentyabrda "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində "Biliyin və öyrənmənin idarəedilməsi sistemləri" mövzusunda DİM-in 15 əməkdaşının iştirak etdiyi təlim təşkil edilib.

♦ 11 sentyabrda ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə və tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbulun nəticələri elan olunub.

♦ 11 – 15 sentyabr tarixlərində Ağstafa, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir və Tovuz rayonlarında "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik", "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", həmçinin "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi" mövzularında dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə növbəti təlimlər keçirilib.

♦ 12 sentyabrda DİM "Abituriyent" jurnalının 9 və 10-cu nömrələrini ictimaiəyyətə təqdim edib.

♦ 12 sentyabrda rezidenturaya boş qalan plan yerlərinə qəbulun nəticələri elan edilib.

♦ 13 sentyabrda DİM-də Bakı şəhərində yerləşən yerli icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla bilavasitə işləyən 22 nümayəndəsi üçün "Təşkilat mədəniyyəti və vətəndaşlarla işin effektiv təşkili" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 13 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində ТРКИ (Тест по русскому языку как иностранному) imtahanı təşkil edilib.

♦ 13 sentyabrda Azərbaycanda səfərdə olan ACCA-in (İmtiyazlı Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər Assosiasiyası) Türkiyə Regional Mərkəzinin nümayəndələri ilə DİM rəhbərliyi arasında görüş keçirilib.

♦ 14 sentyabrdan 11 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 3 – 7-ci təsnifatına uyğun olan vəzifələrin tutulması məqsədilə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 14 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Bakı şəhərində yerləşən yerli icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla bilavasitə işləyən 22 nümayəndəsi üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim təşkil edilib.

♦ Sentyabrın 16-da TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 17 sentyabrda peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının I mərhələsi (mühasibat uçotu üzrə) keçirilib.

♦ Sentyabrın 17-də Xarici İşlər Nazirliyinə diplomatik xidmətə qəbul üzrə yazılı imtahanın birinci mərhələsi (test imtahanı) keçirilib.

♦ 17 sentyabrda dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin A növünə (inzibati rəhbər vəzifələr) aid AB və AC qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 18 sentyabrdan 1 noyabradək zal nəzarətçisi fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması prosesinin qeydiyyat mərhələsi aparılıb.

♦ Sentyabrın 18-dən oktyabrın 13-dək aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspert sertifikatı almaq istəyənlərin test imtahanına qeydiyyatı aparılıb.

♦ 19 – 20 sentyabrda Xarici İşlər Nazirliyinə diplomatik xidmətə qəbul imtahanının ikinci mərhələsi üzrə qeydiyyat aparılıb.

♦ 19 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Korrupsiyaya qarşı mübarizə" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 19 sentyabrda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ Sentyabrın 21-dən oktyabrın 24-dək İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti hüquq və digər ixtisas sahələri, o cümlədən Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Baş İdarəsində istintaq, təhqiqat, əməliyyat-axtarış və hüquq sahələri üzrə vakant vəzifələrə işə qəbulla bağlı qeydiyyat aparılıb.

♦ 18 – 21 sentyabr tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində Dövlət İmtahan Mərkəzi və dövlət orqanlarının nümayəndələri üçün "Səriştə əsaslı insan resurslarının idarə edilməsi və xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi üzrə təlimçilər üçün təlim"in növbəti hissəsi təşkil edilib.

♦ 22 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "Karyeranın planlaşdırılması" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 23 sentyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 23 sentyabrda Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün xarici dil biliyinin "dinləyib-anlama" və "oxuyub-anlama" bacarığı üzrə, həmçinin xarici dil və Azərbaycan dillərində analitik yazı bacarıqlarının yoxlanılması hissəsi keçirilib.

♦ 25 – 26 sentyabr tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində "Emosional zəka" mövzusunda təlim keçirilib. Təlimdə DİM-in əməkdaşları iştirak edib.

♦ 27 sentyabrdan zal nəzarətçisi sertifikatı əldə etmək istəyən namizədlərlə müsahibə mərhələsinə başlanılıb.

♦ 28 sentyabrda "Abituriyent" jurnalının 11-ci nömrəsi nəşr edilib.

♦ Sentyabrın 29-dan oktyabrın 2-dək tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə ixtisas seçimi aparılıb.

♦ 29 sentyabrda Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin 14 əməkdaşı üçün "Liderliyin əsasları və idarəetmə" mövzusunda təlim təşkil edilib.

♦ 24 – 29 sentyabr tarixlərində Yamaykanın paytaxtı Kinqston şəhərində Karib İmtahan Şurasının təşkilatçılığı ilə Təhsilin Qiymətləndirilməsi üzrə Beynəlxalq Assosiasiyanın "Qiymətləndirmə və kvalifikasiyaların rəqəmsallaşdırılması" mövzusunda 48-ci illik konfransı keçirilib. Konfrans zamanı Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadənin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin üzvləri DİM-in fəaliyyəti ilə bağlı elmi işlərin təqdimatını ediblər.

♦ 25 – 29 sentyabr tarixlərində Mingəçevir, Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Naftalanda "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik", "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", həmçinin "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi" mövzularında dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə təlimlər keçirilib.

♦ 30 sentyabrda notariat fəaliyyəti ilə məşğul olmaq məqsədilə şəhadətnamə almaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 1 oktyabrda xarici dövlətlərdə ali təhsil almış şəxslər üçün peşə tanınması üzrə növbəti imtahan keçirilib.

♦ 2 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğunda korrupsiyaya qarşı mübarizə və etik davranış qaydalarının praktiki tətbiqi məsələləri" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 2 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının ilk iclasları keçirilib.

♦ 3 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində kimya fənni üzrə işçi qrupunun ilk iclası keçirilib.

♦ 3 oktyabrda tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinə qəbulun nəticələri elan olunub.

♦ 3 oktyabrda DİM-in Direktorlar Şurasının sədri M.Abbaszadə İnkişaf Naminə İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları üzrə Asiya-Sakit Okean Təlim Mərkəzinin direktoru Kiyonq Ko ilə görüşüb.

♦ 3 oktyabrda "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı nəşr edilib.

♦ 4 oktyabrda DİM, YAŞAT Fondu və "Kainat-HM" MMC-nin birgə əməkdaşlığı əsasında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanlarına hazırlaşan və tələbə adını qazanan xüsusi təyinatlı qüvvələrin bir qrup qazisi ilə görüş keçirilib.

♦ 4 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində fizika, rus dili və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının ilk iclasları keçirilib.

♦ 4 – 5 oktyabr tarixlərində Dövlət İmtahan Mərkəzi və İnkişaf Naminə İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları üzrə Asiya-Sakit Okean Təlim Mərkəzinin (APCICT/ESCAP) birgə təşkilatçılığı iki günlük "İnformasiya təhlükəsizliyi və məxfilik" mövzusunda milli təlim keçirilib.

♦ 5 oktyabrda Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin əməkdaşları üçün "Kargüzarlıq və elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 5 oktyabrda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşları üçün DİM-in Psixoloji iş və maarifləndirmə sektorunun əməkdaşı Gülü Əliyeva nəzəri və praktik hissələrdən ibarət olmaqla "Münaqişələrin idarə edilməsi" mövzusunda distant təlim keçirib.

♦ 5 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində biologiya və tarix fənləri üzrə işçi qruplarının ilk iclasları keçirilib.

♦ 6 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının ilk iclasları keçirilib.

♦ 6 oktyabrda Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin əməkdaşları üçün "Kargüzarlıq və elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 7 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 8 oktyabrda peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının ikinci mərhələsi (qanunvericilik üzrə) keçirilib.

♦ 8 oktyabrda dövlət qulluğunda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 8 oktyabr – 1 noyabr tarixlərində peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının I mərhələsi üzrə imtahana qeydiyyat aparılıb.

♦ 8 oktyabrda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ Oktyabrın 8-də DİM-də rəqəmsal SAT imtahanı təşkil olunub.

♦ 9 oktyabrda oktyabrın 8-də keçirilən inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul imtahanının nəticəsi elan olunub.

♦ 9 oktyabrda peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün imtahanın I mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 9 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 9 – 13 oktyabr tarixlərində DİM Gəncə-Daşkəsən iqtisadi rayonunun ərazisində fəaliyyət göstərən dövlət qulluqçuları üçün təlimlər keçirib.

♦ 10 oktyabrda 2023/2024-cü tədris ilində ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdləri haqqında məlumatların "Şagird-məzun" dövlət elektron məlumat sisteminə daxil edilməsi və yekun attestasiyanın aparılması ilə əlaqədar yerinə yetiriləcək işlər üzrə "Təqvim planı" təsdiq edilib.

♦ 10 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 10 oktyabrdan 6 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 2 – 7-ci təsnifatına uyğun olan vəzifələrin A və B növü üzrə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 10 oktyabrda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu keçirib.

♦ 10 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzi Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə birgə prokurorluq orqanlarında işə qəbul olunmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirib.

♦ 11 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində fizika, rus dili və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib.

♦ 12 oktyabrda dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi və inzibati rəhbər (A növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin test imtahanlarında iştirak etmək üçün qeydiyyat başlanıb.

♦ 12 oktyabrda Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik xidmətə qəbul imtahanının ikinci mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 12 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində tarix və biologiya fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib.

♦ 13 oktyabrda Bakı və Sumqayıt şəhərlərində yerləşən məhkəmə orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim təşkil olunub.

♦ 13 oktyabrda coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib.

♦ 13 oktyabrda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında mövcud əməkdaşlıq çərçivəsində "Kadrların seçilməsi və karyeranın planlaşdırılması" mövzusunda təlim təşkil olunub.

♦15 oktyabrda aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspert sertifikatı almaq istəyənlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 16 oktyabr – 24 noyabr tarixlərində Dövlət Miqrasiya Xidməti miqrasiya orqanlarına qulluğa qəbul olmaq istəyən vətəndaşlar üçün müsabiqə elan edilib.

♦ 16 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili, ədəbiyyat və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 16 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Gənclər və İdman Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxsləri iştirak edib.

♦ 17 oktyabrda kimya fənni üzrə hazırlıq kursunun ilk məşğələsi və işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 16 – 17 oktyabr tarixlərində təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 17 oktyabrda Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında mövcud əməkdaşlıq çərçivəsində "Münaqişələrin idarə edilməsi" mövzusunda təlim keçirilib. Təlimə nazirliyin əməkdaşları cəlb olunub.

♦ Oktyabrın 18-də Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 18 oktyabrda fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun ilk məşğələsi keçirilib, həmçinin fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib.

♦ 18 oktyabrda Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında mövcud əməkdaşlıq çərçivəsində "Münaqişələrin idarə olunması" mövzusunda təlim keçirilib. Təlimə nazirliyin əməkdaşları cəlb olunub.

♦ 19 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində tarix və biologiya fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin tarix və riyaziyyat fənləri üzrə hazırlıq kurslarının ilk məşğələləri keçirilib.

♦ 19 – 20 oktyabr tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında mövcud əməkdaşlıq çərçivəsində "Münaqişələrin idarə olunması" mövzusunda təlim keçirilib. Təlimə nazirliyin əməkdaşları cəlb olunub.

♦ 20 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun ilk məşğələsi keçirilib.

♦ 20 oktyabrda "Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi ilə bağlı Dövlət İmtahan Mərkəzinin Tədbirlər Planı"na uyğun olaraq Heydər Əliyev Mərkəzində "Heydər Əliyev və Prezident Təqaüdçüləri: gələcəyə ünvanlanan strategiya" mövzusunda tədbir keçirilib.

♦ 23 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının ilk məşğələləri keçirilib.

♦ 23 – 24 oktyabr tarixlərində təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında mentorluq və kuratorluq fəaliyyətini təmin edən dövlət qulluqçuları üçün "Kuratorluq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün mentorluq" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 23 – 24 oktyabr tarixlərində DİM-in əməkdaşları Özbəkistan Respublikasının Səmərqənd şəhərində "Türk Dövlətləri Təşkilatı II İnsan Resursları Görüşü"ndə iştirak ediblər.

♦ 23 – 27 oktyabr tarixlərində Astara, Lənkəran, Masallı, Lerik və Yardımlı rayonlarında "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", həmçinin "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi", "Münaqişələrin idarə edilməsi", "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik" mövzularında dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə təlimlər keçirilib.

♦ 24 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzi və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğunun İnkişafı Agentliyi arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

♦ 24 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası və hazırlıq kursunun ikinci məşğələsi keçirilib.

♦ 24 oktyabrda xüsusi qabiliyyət imtahanlarının Musiqi sənəti istiqaməti üzrə ilk seminarı keçirilib.

♦ 25 oktyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 25 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Kembric ingilis dili üzrə "Young Learners" imtahanının iştirakçılarına beynəlxalq sertifikatların təqdimolunma mərasimi keçirilib.

♦ 25 oktyabrda fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun ikinci məşğələsi, həmçinin fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib.

♦ 26 oktyabr 2023-cü il – 12 yanvar 2024-cü il tarixlərində buraxılış və qəbul imtahanlarında istifadə edilən qiymətləndirmə vasitələrinin hazırlanması və onların meyarlar əsasında yoxlanılmasına dair hazırlıq kurslarında iştirak etmək istəyənlərin qeydiyyatı aparılıb.

♦ 26 oktyabr – 14 noyabr tarixlərində peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının II mərhələsi üzrə noyabrın 26-da keçiriləcək imtahana qeydiyyat aparılıb.

♦ 26 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində tarix və biologiya fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin tarix və riyaziyyat fənləri üzrə hazırlıq kurslarının ikinci məşğələsi keçirilib.

♦ 26 – 27 oktyabr tarixlərində "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində Dövlət İmtahan Mərkəzi əməkdaşları üçün "Səriştələrə əsaslanan vasitələrin hazırlanması və ötürülməsi üzrə potensialın artırılması" mövzusunda təlimin növbəti hissəsi təşkil edilib.

♦ 27 oktyabr – 4 dekabr tarixlərində Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçidiyi imtahanlarda buraxılış rejimini həyata keçirən əməkdaş qismində iştirak etmək istəyən xanımların qeydiyyatı aparılıb.

♦ 27 oktyabrda peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün oktyabrın 8-də keçirilən imtahanın II mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 27 oktyabrda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 27 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun ikinci məşğələsi keçirilib.

♦ 27 oktyabrda Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında mövcud əməkdaşlıq çərçivəsində "Dövlət qulluğunda gender bərabərliyi" mövzusunda təlim təşkil olunub. Təlimdə nazirliyin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 27 oktyabrda xüsusi qabiliyyət imtahanlarının Musiqi sənəti istiqaməti üzrə növbəti seminarı keçirilib.

♦ 28 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 30 oktyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmunniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 30 oktyabrda Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının ikinci məşğələsi, həmçinin Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib.

♦ 31 oktyabrda "Zal nəzarətçilərinin elektron qeydiyyatı" sistemi ilə işləyəcək əlaqələndiricilər üçün təlim keçirilib.

♦ 31 oktyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 31 oktyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib

♦ 1 noyabrda DİM-in Direktorlar Şurasının sədr müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu həyata keçirib.

♦ 1 noyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 1 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxsləri iştirak edib.

♦ 1 noyabrda fizika, ədəbiyyat (rus bölməsi) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun üçüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 1 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Abşeron-Xızı Regional Təhsil İdarəsinin və tabeliyində olan rayon təhsil sektorlarının məsul şəxsləri, həmçinin ümumtəhsil müəssisələrinin "Şagird-məzun" sistemi üzrə əlaqələndiriciləri üçün 2023/2024-cü tədris ili üzrə təqvim planı, buraxılış sinif məzunlarının yekun attestasiyası, şagirdlər haqqında məlumatların "Şagird-məzun" dövlət elektron məlumat sisteminə daxil edilməsi və digər məsələlərlə bağlı seminar keçirilib.

♦ 2 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində tarix və biologiya fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin tarix və riyaziyyat fənləri üzrə hazırlıq kurslarının növbəti məşğələləri keçirilib.

♦ 3 noyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 3 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin kimya və coğrafiya fənləri üzrə hazırlıq kurslarının məşğələləri keçirilib.

♦ 3 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Müsahibələrin təşkili şöbəsinin müdiri Xədicə Əzimova, həmin şöbənin aparıcı məsləhətçisi Kamran Səfərov və Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim küçiriblər. Təlimdə Ali Attestasiya Komissiyasının əməkdaşları iştirak edib.

♦ 3 noyabrda hakim vəzifəsinə qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 3 noyabrda ali təhsil müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən memarlıq ixtisası üzrə seminar keçirilib.

♦ 4 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 4 noyabrda DİM-də rəqəmsal SAT imtahanı təşkil olunub.

♦ 4 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 5 noyabrda vergi orqanlarına işə qəbul olunmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 5 noyabrda Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Vəkillər Kollegiyasına üzv olmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ Noyabrın 5-dan 20-dək doktoranturada oxuyan iddiaçıların xarici dil üzrə, həmçinin əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanında iştirak etmələri üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 6 noyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 6 noyabrda Vergi orqanlarında işləmək istəyən namizədlər üçün keçirilən test imtahanının nəticələri elan edilib.

♦ 6 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "İşçilər arasında qarşılıqlı münasibətlər sistemi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 6 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları keçirilib, həmçinin Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının məşğələləri keçirilib.

♦ 7 noyabrda təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 7 noyabrda xüsusi qabiliyyət imtahanlarının Musiqi sənəti və Təsviri sənət istiqamətləri üzrə növbəti seminarı keçirilib.

♦ 7 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Milli Arxiv İdarəsinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 7 noyabrda kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

♦ 12 noyabrda inzibati rəhbər vəzifələrə aid AB, AC və inzibati icraçı vəzifələrə aid BA, BB vəzifə qrupları üzrə dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi imtahanı və dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin A növünə aid AB və AC qrupları üzrə dövlət qulluğuna qəbul imtahanı keçirilib.

♦ 12 noyabrda peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının I mərhələsi (mühasibat uçotu üzrə) keçirilib.

♦ 13 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 13 noyabrda Dövlət qulluğunda fəaliyyətin davam etdirilməsi (BB vəzifə qrupu) üzrə noyabrın 12-də keçirilən imtahanın nəticələri elan olunub.

♦ 13 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili), ingilis dili və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin Azərbaycan dili, ingilis dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 13 – 17 noyabr tarixlərində DİM-in Psixoloji qiymətləndirmə və diaqnostika şöbəsinin müdiri Pərviz Kazımov dövlət orqanlarının aparat və insan resurslarının idarə olunması üzrə struktur bölmələrinin rəhbərləri üçün "İdarəetmədə kouçinqin bir metod və alət kimi tətbiqi" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 14 noyabrdan zal nəzarətçisi sertifikatı əldə etmək istəyən şəxslər üçün təlimlər mərhələsinə başlanılıb.

♦ 14 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğunda korrupsiyaya qarşı mübarizə və etik davranış qaydalarının praktiki tətbiqi məsələləri" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 14 noyabrdan 21 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 3 – 7-ci təsnifatına aid vəzifələrin tutulması məqsədilə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 14 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində kimya fənni üzrə işçi qrupunun iclası, həmçinin kimya fənni üzrə hazırlıq kursunun dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 14 noyabrda DİM-də GRE imtahanı təşkil olunub.

♦ 13 – 14 noyabr tarixlərində təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında mentorluq və kuratorluq fəaliyyətini həyata keçirən dövlət qulluqçuları üçün "Kuratorluq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün mentorluq" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 15 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində "British Council" təşkilatının beynəlxalq məsləhətçisi Simon Borq, proqramlar üzrə koordinator Könül Əhmədova və Mərkəzin müvafiq struktur bölmələrinin əməkdaşlarının iştirakı ilə görüş keçirilib.

♦ 15 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 15 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində fizika, rus dili (tədris dili) və rus dili (xarici dil) fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları, həmçinin fizika fənni üzrə hazırlıq kursunun dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 15 noyabrda DİM-də Bakıda işgüzar səfərdə olan SIGMA (Rəhbərlik və İdarəetmədə Təkmilləşdirməyə Dəstək) proqramı üzrə beynəlxalq ekspert Alastir Svarbrik ilə görüş keçirilib.

♦ 15 – 17 noyabr tarixlərində Dövlət İmtahan Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Quba-Xaçmaz, Lənkəran-Astara, Mil-Muğan və Şirvan-Salyan regional təhsil idarələrinin məsul şəxsləri üçün 2023/2024-cü tədris ili üzrə təsdiqlənmiş təqvim planı, buraxılış sinif məzunlarının yekun attestasiyası, şagirdlər haqqında məlumatların "Şagird-məzun" dövlət elektron məlumat sisteminə daxil edilməsi və digər məsələlərlə bağlı seminarlar keçirilib.

♦ 16 noyabrdan 6 dekabradək Dövlət qulluğunda inzibati icraçı (B növü) vəzifələr üzrə müsabiqənin dekabr ayında keçiriləcək test imtahanında iştirak etmək üçün qeydiyyat aparılıb.

♦ 16 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Cavid Cərçiyev Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin əməkdaşları üçün "Dövlətin əsasları (dövlətin quruluşu, dövlət hakimiyyəti, qanunvericilik sistemi)" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 16 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğunda korrupsiyaya qarşı mübarizə və etik davranış qaydalarının praktiki tətbiqi məsələləri" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 16 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində tarix və biologiya fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib, həmçinin tarix və riyaziyyat fənləri üzrə hazırlıq kurslarının dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 17 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 17 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində coğrafiya və riyaziyyat fənləri üzrə işçi qruplarının növbəti iclasları keçirilib, həmçinin coğrafiya fənni üzrə hazırlıq kursunun dördüncü məşğələsi keçirilib.

♦ 17 noyabrda orta ixtisas təhsil müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən təsviri sənət istiqaməti ixtisasları üzrə seminar keçirilib.

♦ 18 noyabrda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 20 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin əməkdaşları üçün "Karyeranın planlaşdırılması" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 20 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində ingilis dili, Azərbaycan dili, Azərbaycan dili (dövlət dili) və informatika fənləri üzrə işçi qruplarının iclasları, həmçinin ingilis dili, Azərbaycan dili və informatika fənləri üzrə hazırlıq kurslarının beşinci məşğələsi keçirilib.

♦ 20 – 21 noyabr tarixlərində təlimçi Anar Həsənov Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında mentorluq və kuratorluq fəaliyyətini həyata keçirən dövlət qulluqçuları üçün "Kuratorluq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün mentorluq" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 20 – 28 noyabr Bakı, Gəncə, Şəki, Göyçay, Bərdə və Şəmkir şəhərlərində müvafiq regional təhsil idarələrinin məsul şəxsləri, həmçinin ümumtəhsil müəssisələrinin "Şagird-məzun" sistemi üzrə əlaqələndiriciləri üçün növbəti seminarlar keçirilib.

♦ 21 noyabrda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin rəhbər vəzifəli şəxsləri üçün "Liderlik və idarəetmənin əsasları" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 22 noyabrda DİM-də TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 22 noyabrda "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində "Sərištələrə əsaslanan vasitələrin hazırlanması və ötürülməsi üzrə potensialın artırılması" mövzusunda beynəlxalq ekspertlər Eduard Zakharçhenko, Rachel Frost və Vesselin Kantchev 19 dövlət orqanının nümayəndələri üçün təlim keçiriblər.

♦ 22 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində Kazan Federal Universiteti və DİM-in nümayəndə heyəti arasında görüş keçirilib.

♦ 22 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində olan ümumtəhsil müəssisələrinin "Şagird-məzun" sistemi üzrə əlaqələndiriciləri üçün seminar keçirilib.

♦ 22 – 23 noyabr tarixlərində Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin əməkdaşları üçün "Layihələrin idarəedilməsi" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 23 noyabrda 28 dövlət orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid vakant vəzifələrin tutulması üçün ümumi müsahibə elanı verilib.

♦ 23 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə ilə Niderlandın İmtahan və Sertifikatlaşdırma üzrə Tədqiqat Mərkəzinin direktoru Arnold Brauer arasında görüş keçirilib.

♦ 24 noyabrda Ukraynanın Dövlət Qulluğu üzrə Milli Agentliyinin təşkilatçılığı ilə "Dövlət qulluğu vəzifələri üzrə peşə bacarıqlarının qiymətləndirilməsi sahəsində beynəlxalq təcrübələr" mövzusunda dəyirmi masa təşkil olunub. DİM-in nümayəndəsi bu beynəlxalq tədbirdə iştirak edib.

♦ 24 noyabrda xüsusi qabiliyyət tələb edən xoreoqrafiya sənəti ixtisası üzrə seminar keçirilib.

♦ 24 noyabrda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında mövcud əməkdaşlıq çərçivəsində "Kadrların seçilməsi" mövzusunda təlim təşkil olunub.

♦ 25 noyabrda DİM-də GRE General Test imtahanı təşkil olunub.

♦ 26 noyabrda peşəkar mühasib sertifikatı imtahanının ikinci mərhələsi (qanunvericilik üzrə) keçirilib.

♦ 27 noyabrda "Azərbaycanda dövlət qulluğu sistemində islahatlara dəstək" texniki yardım layihəsi çərçivəsində dövlət qulluğu üzrə müsahibələrdə iştirak edən müstəqil ekspertlər üçün təlim keçirilib.

♦ 27 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi" mövzusunda onlayn təlim keçirib. Təlimdə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin və Ali Attestasiya Komissiyasının əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 28 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşları üçün "İnsan resurslarının idarə edilməsində istifadə olunan müasir qiymətləndirmə alətləri" mövzusunda təlim keçirib.

♦ 28 noyabrda dövlət qulluğunun A və B növünə aid vakant inzibati vəzifələr üzrə dövlət qulluğuna qəbul üçün müsabiqənin müsahibə mərhələsi elan edilib.

♦ 28 noyabrda xüsusi qabiliyyət tələb edən Musiqi sənəti istiqamətinin ixtisasları üzrə seminar keçirilib.

♦ 29 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin əməkdaşı Gündüz Əhmədli "Təşkilat daxili qiymətləndirmə və nəticələrə uyğun olaraq əməkdaşların təlim ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi" mövzusunda Gənclər və İdman Nazirliyinin əməkdaşlarının iştirakı ilə təlim keçirib.

♦ 29 noyabrda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin rəhbər vəzifəli şəxsləri üçün "Liderlik və idarəetmənin əsasları" mövzusunda təlim təşkil edilib.

♦ 29 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluğunda korrupsiyaya qarşı mübarizə və etik davranış qaydalarının praktiki tətbiqi məsələləri" mövzusunda onlayn təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinin və Ali Attestasiya Komissiyasının əməkdaşları iştirak edib.

♦ 30 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Dövlət qulluğu siyasəti və dövlət strategiyası ilə iş sektorunun müdiri Elnur Abbasov "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydası" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 30 noyabrda Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşları üçün "İnsan resurslarının idarə edilməsinə ümumi baxış" mövzusunda təlim təşkil edilib.

♦ 30 noyabrda Dövlət İmtahan Mərkəzinin Vəzifələrin idarə edilməsi və ehtiyat kadrlarla iş sektorunun baş məsləhətçisi Könül Səlimova "Dövlət qulluğuna qəbul – nəzəri və praktiki məsələlər" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin əməkdaşları iştirak edib.

♦ 1 dekabrda "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda növbəti təlim təşkil edilib.

♦ 1 dekabrda "İşçilər arasında qarşılıqlı münasibətlər sistemi" mövzusunda Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin əməkdaşları üçün onlayn təlim təşkil edilib.

♦ 1 dekabrda Bakı və Sumqayıt şəhərlərində yerləşən məhkəmə orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 1 dekabrda "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi" mövzusunda təlim təşkil edilib. Təlimdə Energetika Nazirliyinin əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 1 dekabrda ali təhsil müəssisələrinin xüsusi qabiliyyət tələb edən rəngkarlıq, qrafika, heykəltəraşlıq, dekorativ tətbiqi sənət və dizayn ixtisasları üzrə seminar keçirilib.

♦ 2 dekabrda DİM-də rəqəmsal SAT imtahanı təşkil olunub.

♦ 3 dekabrda müəllimlik, mühəndislik və hüquq ixtisasları üzrə xarici dövlətlərdə ali təhsil almış şəxslər üçün peşə tanınması üzrə imtahan keçirilib.

♦ 4 dekabrda Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında olan əməkdaşlıq çərçivəsində "Dövlət qulluğunda gender bərabərliyi" mövzusunda təlim təşkil olunub.

♦ 4 – 5 dekabr tarixlərində Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında mentorluq və kuratorluq fəaliyyətini həyata keçirən dövlət qulluqçları üçün "Kuratorluq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün mentorluq" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 4 – 5 dekabr tarixlərində Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında olan əməkdaşlıq çərçivəsində "Səriştə əsaslı müsahibələr və onların təhlili" mövzusunda nəzəri və praktik hissələrdən ibarət təlim keçirilib.

♦ 4 – 9 dekabr tarixlərində Bərdə, Tərtər, Ağcabədi, Ağdam, Füzuli rayonlarında "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", "Dövlətin əsasları", "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi", "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik" mövzularında təlimlər təşkil olunub. Təlimlərdə dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyəti nümayəndələri iştirak edib.

♦ 6 dekabrda DİM-in Direktorlar Şurası sədrinin müavini Bəhram Xəlilov vətəndaş qəbulu həyata keçirib.

♦ 6 dekabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 6 dekabrda Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi ilə Dövlət İmtahan Mərkəzi arasında olan əməkdaşlıq çərçivəsində "Təşkilata uyğun zəruri səriştələrin müəyyən edilməsi üsulları" mövzusunda nəzəri və praktik hissələrdən ibarət təlim keçirilib.

♦ 7 dekabrda Dövlət İmtahan Mərkəzi və YAŞAT Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə 44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olmuş şəxslərin məktəbli övladlarının iştirakı ilə görüş keçirilib.

♦ 8 dekabrda peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün 2023-cü il noyabrın 12-də keçirilən imtahanın I mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 8 dekabrda "Dövlət qulluqçusunun etik davranış qaydaları və korrupsiyaya qarşı mübarizə" mövzusunda Xəzər Rayon İcra Hakimiyyəti əməkdaşları üçün təlim təşkil edilib.

♦ 10 dekabrda Bakı və Naxçıvan şəhərlərində doktorantura, dissertantura və adyunkturada təhsil alan və ya təhsilini bitirmiş iddiaçıların xarici dillər üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı keçirilib.

♦ 10 dekabrda Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə birlikdə Azərbaycan Respublikasının miqrasiya orqanlarına qulluğa qəbul olmaq istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 11 dekabrda Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun əməkdaşları üçün "Kargüzarlıq və elektron sənəd dövriyyəsi sistemləri" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 11 – 12 dekabr tarixlərində Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında mentorluq və kuratorluq fəaliyyətini həyata keçirən dövlət qulluqçları üçün "Kuratorluq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün mentorluq" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 11 dekabrda Azərbaycan dili, rus dili, ingilis dili, riyaziyyat, informatika, fizika, kimya, coğrafiya və tarix fənləri üzrə 17 oktyabrdan fəaliyyətə başlayan hazırlıq kursları işini yekunlaşdırıb.

♦ 12 dekabrda Ulu öndər, Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatının 20-ci ildönümü ilə bağlı anım tədbiri keçirilib.

♦ 14 dekabrda 39 dövlət orqanında, həmçinin 37 yerli icra hakimiyyəti orqanında inzibati vəzifələrin 4 – 7-ci təsnifatına aid 78 vakant inzibati vəzifənin tutulması məqsədilə daxili müsahibə elanı verilib.

♦ 13 – 14 dekabr tarixlərində Gəncə şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisələrinin (Gəncə Dövlət Universiteti, Azərbaycan Texnologiya Universiteti və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti) yuxarı kurs tələbələri ilə dövlət qulluğunun təbliği və təşviqi məqsədilə maarifləndirici görüş keçirilib. Görüşdə tələbə və gənclər sahəsində fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatı nümayəndələri iştirak edib.

♦ 13 – 15 dekabr tarixlərində Ucar, Kürdəmir, Zərdab rayonlarında "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə", "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", həmçinin "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi", "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik" mövzularında dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə təlimlər keçirilib.

♦ 14 – 15 dekabr tarixlərində DİM-in nümayəndə heyəti İkinci İnsan Resursları Forumunda iştirak etmək üçün Türkiyə Respublikasında işgüzar səfərdə olub.

♦ 15 dekabrda Mingəçevir Dövlət Universitetinin yuxarı kurs tələbələri ilə dövlət qulluğunun təbliği və təşviqi məqsədilə maarifləndirici görüş keçirilib. Görüşdə tələbə və gənclər sahəsində fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatı nümayəndələri iştirak edib.

♦ 16 dekabrda TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 12 – 16 dekabr tarixlərində DİM tərəfindən Qazaxıstan Respublikasının "Orleu" Milli Təkmilləşdirmə Mərkəzinin sifarişi əsasında mərkəzin nümayəndələri üçün "Təhsil nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində test materiallarının hazırlanması və tətbiqi" mövzusunda beş günlük təlim keçirilib.

♦ 17 dekabrda dövlət qulluğunda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 17 dekabrda doktoranturada təhsil alan və ya təhsilini bitirmiş iddiaçıların xarici dillər üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının danışıq bloku imtahanı keçirilib.

♦ 18 dekabrda Dövlət İmtahan Mərkəzi "Magistr" xüsusi buraxılışının 1-ci nömrəsini nəşr edib.

♦ 18 dekabrda peşəkar mühasib sertifikatı almaq istəyən namizədlər üçün noyabrın 26-da keçirilən imtahanın II mərhələsinin nəticələri elan olunub.

♦ 18 dekabrda Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurası, Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və məhkəmə orqanlarının müəyyən etdiyi məsul şəxslərə onlayn təlim keçirilib. Təlimdə dövlət orqanlarının müəyyən etdiyi məsul şəxslər iştirak edib.

♦ 18 dekabrda dövlət qulluğuna qəbul üçün dekabrın 17-də keçirilən test imtahanının nəticəsi elan olunub.

♦ 18 – 19 dekabr tarixlərində Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında mentorluq və kuratorluq fəaliyyətini həyata keçirən dövlət qulluqçları üçün "Kuratorluq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün mentorluq" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 19 dekabrda DİM-də "Dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin tutulması şərtləri və qaydaları" və "Dövlət qulluğunda ehtiyat kadrların idarə edilməsi" mövzularında təqdimatlar edilib, habelə "Dövlət qulluğu – Vəzifələrin İdarə Edilməsi Sistemi" və "Dövlət qulluğu – Ehtiyat Kadrların İdarə Edilməsi Sistemi"ndən istifadə ilə bağlı təlimlər keçirilib. Təlimdə 58 dövlət orqanının müəyyən etdiyi məsul şəxslər iştirak edib.

♦ 19 dekabrda xüsusi qabiliyyət imtahanlarının Musiqi sənəti istiqaməti üzrə növbəti seminarı keçirilib.

♦ 19 dekabrda Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasında tələbələrin, "Gənclər evi" sosial xidmət müəssisələrinin əməkdaşlarının və dövlət qulluğuna hazırlaşan gənclərin iştirakı ilə "Gənclərin dövlət qulluğu sahəsində biliklərinin artırılması" mövzusunda maarifləndirmə tədbiri keçirilib.

♦ 20 dekabrda ədliyyə orqanlarında işləmək istəyən namizədlər üçün test imtahanı keçirilib.

♦ 20 dekabrda "Dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması məqsədilə müsahibənin keçirilmə qaydaları" mövzusunda təlim təşkil edilib. Təlimdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında mövcud olan mərkəzi icra hakimiyyəti və məhkəmə orqanlarının əməkdaşları iştirak ediblər.

♦ 21 dekabrda DİM-də GRE General Test imtahanı keçirilib.

♦ 22 dekabrda hakimliyə namizədlərlə yazılı imtahan təşkil olunub.

♦ 19 – 22 dekabr tarixlərində Abşeron, Xızı, Sumqayıt və Şirvanda "Dövlət qulluğunda etik davranış qaydaları və korrupsiya ilə mübarizə"; "Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları", həmçinin "Dövlətin əsasları" və "Dövlət qulluğuna dair qanunverciliyin tətbiqi", "Münaqişələrin idarə edilməsi" və "Rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarəedilməsi və liderlik" mövzularında dövlət qulluqçuları və icra hakimiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə təlimlər keçirilib.

♦ 23 dekabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TOEFL iBT imtahanı keçirilib.

♦ 23 dekabrda Dövlət İmtahan Mərkəzində TKT imtahanı keçirilib.

♦ 23 dekabrda doktorantura, dissertantura və adyunkturada təhsil alan və ya təhsilini bitirmiş iddiaçıların xarici dillər, habelə əcnəbilərin Azərbaycan dili imtahanının nəticələri elan olunub.

♦ 23 dekabrda ADA məktəbinin XI sinif şagirdləri üçün riyaziyyat fənnindən monitorinq imtahanı keçirilib.

♦ 24 dekabrda Naxçıvanda Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən dövlət qulluğunda inzibati icraçı vəzifələrə (B növü) aid vəzifə qrupları üzrə test imtahanı keçirilib.

♦ 25 dekabr 2023-cü ildən 7 yanvar 2024-cü il tarixinədək ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul olmaq istəyənlər üçün yeni imtahan modelinə uyğun sınaq imtahanına qeydiyyat aparılıb.

♦ 25 dekabrda Bakı şəhərində yerləşən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının vətəndaşlarla iş üzrə inzibati və yardımçı vəzifələrdə çalışan dövlət qulluqçuları üçün "Xidmət mədəniyyəti və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin edilməsi şərtləri" mövzusunda təlim keçirilib.

♦ 25 dekabrda dövlət qulluğuna qəbul üçün dekabrın 24-də Naxçıvanda keçirilən test imtahanının nəticəsi elan olunub.

♦ 25 və 27 dekabr tarixlərində mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və digər dövlət qurumları, məhkəmə orqanları, yerli icra hakimiyyəti orqanlarının aidiyyəti şöbələrinin müdirləri və kadr məsələləri üzrə məsul şəxslərinin iştirakı ilə "Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinə dair illik hesabatın müzakirəsi" mövzusunda görüş təşkil edilib.

Hazırladı: Mətbuatla iş və elektron kommunikasiya şöbəsinin müdiri Xanlar Xanlarzadə

THE SUMMARY
of the “Abiturient” Journal: Issue 12 (2023)

Contents

Introduction 629

Overview of the Education System in Azerbaijan 629

School-leaving examinations 629

Undergraduate Admission 632

Graduate Admission 634

Residency Admission 635

Admission to Secondary Specialized Education Institutions (Colleges) 635

Abituriyent Journal 637

Transparency in Testing and Admission Procedure 637

Statistics of Services Provided by the State Examination Center in 2023 638

International Cooperation for Institutional Development in 2023 638

Conclusion 648

Introduction

The State Examination Center of the Republic of Azerbaijan (hereafter – the SEC or the Center) presents the summarized annual report for the academic year 2023-2024. The summary covers the SEC's activities throughout the year. It starts with a short description of the education system and its levels in Azerbaijan and is followed by a detailed description of the undergraduate, graduate, residency admission, and admission to secondary specialized education institutions (colleges), program requirements, and set of admission procedures. The report next highlights the Center's activity regarding *Abituriyent Journal*, transparency in Testing and Admission Procedure, and Electronic Services provided. The report is concluded with the SEC's international cooperation and strategic development projects in the field of educational assessment and civil service, administration of international examinations.

Overview of the education system in Azerbaijan

The Azerbaijani education system consists of the following levels:

Preschool Education (ages 5 to 6)

General Education:

- Primary education (4 years: Grades 1-4)
- General secondary education (5 years: Grades 5-9)
- Complete secondary education (2 years: Grades 10-11)

General secondary education is compulsory in Azerbaijan. Graduates of general secondary and complete secondary education are issued certificates of completion of the relevant level based on the results of the school-leaving exams (Grade 11 school-leaving exam is also the first round of the undergraduate admission).

Secondary Specialized Education (colleges) (from 2 to 4 years of education)

Secondary Specialized Education provides training of specialists in various programs based on general secondary education and complete secondary education taking into account the needs of the society and the labour market. Secondary Specialized Education is provided in colleges and relevant educational institutions and ends with the award of a sub-bachelor's degree. Those admitted to secondary specialized education institutions based on general secondary education are also considered as graduates of complete secondary education.

Higher Education

- Undergraduate (4-5 years of education)
- Graduate (2 years of education)
- Ph.D.

School-leaving examinations

General information

The purpose of school-leaving examinations for complete and general secondary education is to assess students' knowledge and skills based on unified standards.

Admission to secondary specialized education is conducted on the basis of the results of school-leaving examinations for complete and general secondary education. In addition, school-leaving examination for Grade 11 is considered to be the first stage of the admission exams for undergraduate education of Group 5 (the second stage being aptitude examinations) and the first round for the undergraduate admission in Groups 1-4 (admission to bachelor's degree programs).

Organization of school-leaving examinations

The SEC conducted centralized school-leaving examinations of students who completed general secondary (9-year) and complete secondary (11-year) education in general education institutions of the country this year as well. In the current year, the exams for Grades 9 and 11 were organized in 1030 exam centers.

In order to ensure the convenience of students, exams were held both in district centers and in remote village schools. To ensure the security of the exams, 3185 employees were involved from the Ministry of Internal Affairs, the Ministry of Science and Education, and the Ministry of Youth and Sports, and 336 people were involved in checking and sealing the exam buildings one day before the exam.

The school-leaving examinations for the Grades 9 and 11 were held in 1030 examination centers. 22,929 inviligators and 2,966 supervisors took part in the management of the examination process.

Content and structure of school-leaving examinations

Students sat an exam in the language of instruction, mathematics, and foreign languages in the school-leaving examinations (both in Grades 9 and 11).

In both exams, students whose language of instruction was different from Azerbaijani language, in addition to the subjects mentioned above, also took an exam in the Azerbaijani language as the state language.

Subjects	School-leaving examination (Grade 9)	School-leaving examination (Grade 11)
Language of instruction	10 multiple-choice items on language rules; 2 texts on reading comprehension (colloquial, publicistic style) and 10 tasks for each text – 8 multiple-choice items and 2 open-ended tasks that require written answers (20 tasks in total); **Total: 30 items**	10 multiple-choice items on language rules; 2 texts on reading comprehension (colloquial, publicistic style) and 10 tasks for each text – 5 multiple-choice items and 5 open-ended tasks that require written answers (20 tasks in total); **Total: 30 items**
Math	15 multiple-choice items ; 6 open-ended tasks that require answers to be coded on answer sheet; 4 open-ended tasks requiring detailed writing of the solution. **Total: 25 items**	13 multiple-choice items ; 5 open-ended tasks that require answers to be coded on answer sheet; 7 open-ended tasks requiring detailed writing of the solution. **Total: 25 items**
Foreign language	Listening comprehension text (publicistic style or a dialogue) and 6 tasks related to the text – 5 multiple-choice items and 1 open-ended (constructed-response) task that requires a written answer; 16 multiple-choice items; Reading comprehension text and text-related 8 tasks – 5 multiple-choice items and 3 open-ended tasks that require written answers. **Total: 30 items**	Listening comprehension text (publicistic style or a dialogue) and 6 tasks related to the text – 3 multiple-choice and 3 open-ended (constructed-response) task that require written answers; 16 multiple-choice items; Reading comprehension text and text-related 8 tasks – 4 multiple-choice items and 4 open-ended tasks that require written answers. **Total: 30 items**
Total	**85 items** (67 multiple-choice items, 6 open-ended which require answers to be coded, and 12 open-ended (constructed response) which require written answers)	**85 items** (56 multiple-choice items, 5 open-ended which require answers to be coded, and 24 open-ended (constructed response) which require written answers)

Listening tasks

The SEC continued conducting listening tasks in school-leaving examinations (Grades 9 and 11). Listening passages were recorded and archived in the SEC's recording studio.

The total duration of the exam is 3 hours for both Grades 9 and 11 (the duration of the exam is 2 hours for students of general secondary education institutions whose language of instruction is different from Azerbaijani, Russian and Georgian).

During the both school-leaving examinations, examinees were presented one listening passage in a foreign language. An audio device was distributed to all examination rooms. At the beginning of the examination, the audio device was turned on. Students in Grade 9 and Grade 11 were given 3 and 2 minutes respectively to get acquainted with the listening passage items before the audio recording was played. The text was played twice with a 3 and 2 minute break respectively for Grades 9 and 11.

Organization of markers' work online

241,435 graduates of the current year took part in the school-leaving examinations. 143,406 of them (4 people took only the Azerbaijani language (as the state language) exam were students of the Grade 9, and 98029 (4 people took the Azerbaijani language (as the state language) exam only were students of Grade 11. It is noteworthy that in 2023, the total number of Grades 9 and 11 students in the republic was 144,875 and 98,615, respectively. Apparently, 2,055 people (1,469 and 586 graduates in Grades 9 and 11, respectively) did not take the school-leaving examinations for one reason or another.

Students' work on open-ended (constructed-response) test items, which were required to be answered in writing in detail, was checked by markers via computer. The "E-Marker System" software developed by the employees of the SEC was used during the marking process. All possible stages of the marking process have been automated and all security measures have been taken. Thus, a student's answer sheet was divided into parts task by task and sent to different markers via the program, and there was no information about the student on the computer screen in front of the marker, that is, who answered the task was kept completely confidential. In addition, the same task was checked by at least two markers, if the marks of these markers did not coincide, another marker was involved, and the process was continued until the marks given to the same work by at least 2 markers coincided.

Results of school-leaving examinations

Both in the Grades 9 and 11, students' results were evaluated on a 100-point scale for each subject.

Statistical analyses also show that students of the lyceums subordinated to the Ministry of Science and Education and private lyceums obtained the highest scores in both exams. In the school-leaving examinations of the Grades 9 and 11, the average score in those high schools in all subjects was equal to 178.1 and 177.5, respectively. It should be noted that the maximum points that can be scored are equal to 300 for the both grades.

Students of the cities Sumgayit, Nakhchivan, Baku, Mingachevir and districts of Gubadli, Absheron and Shahbuz showed the highest results in the Grade 9 exam.

The students of the cities Sumgait and Baku and Nakhchivan and districts of Gubadli, Absheron and Khojavand achieved the highest results in the Grade 11 exam.

Analysis of results by gender

The gender composition of the students taking the school-leaving examinations shows that 53.41% of the students (76,587 people) sitting the Grade 9 exam were males, and 46.59% (66,819 people) were females. In the Grade 11, the result was almost similar: 53.55% of the students (52,491 people) were males, and 46.45% (45,538 people) were females. In other words, the ratio of male and female students in both exams is close to each other.

Undergraduate Admission

Undergraduate degree programs

General information

Undergraduate admission exams to higher education institutions are the second stage of student admission process. There are total of five groups of degree programs and majors vary among the groups. Exams are held in four groups according to majors, and their content is formed according to the requirements of majors based on textbooks approved by the Ministry of Science and Education. Admission to Group 5 involves school-leaving examinations (Grade 11) as the first round and the aptitude assessment exam as the second round.

Candidates who have received a relevant state certificate on completion of complete secondary education, secondary specialized education, or higher education are eligible for undergraduate admission.

Groups of degree programs and areas of assessment accordingly:

- Mathematics, physics and chemistry or informatics in Group 1;
- Mathematics, geography and history in Group 2;
- History, language of instruction and literature or geography in Group 3;
- Physics, chemistry and biology in Group 4.

Methodical support for applicants

The SEC focused on familiarizing applicants with the rules of student admission, the technology of admission exams, and published materials reflecting information, advice and recommendations on separate directions and stages of student admission process. Video consultations of experienced experts on exam subjects were organized via the Internet, test items that applicants had difficulty in answering were explained, typical mistakes they made were investigated, and relevant advice and recommendations were given. In the second phase of this project, called "Video lecture", lectures covering the topics of admission programs for all subjects were placed on the Internet. Video lectures were presented by well-known specialists-experts in this project, which was realized with the participation of advanced and experienced teachers of the regions. The theoretical materials in the lectures were accompanied by the solution of test items.

Forming the content of undergraduate admission exams

Based on the international experience of knowledge assessment, the SEC has consistently improved the content of the exams, by both formulating and presenting the test items.

Admission to higher education institutions for the 2023/2024 academic year was conducted in five groups. The admission exam to higher education institutions for Groups 1-4 consisted of two stages. Applicants took part in the program selection round to higher education institutions based on the sum of the total points (maximum possible points – 700) they scored in the first (maximum possible points – 300) and second (maximum possible points – 400) stages of the admission exam. For the graduates of the current year, the results obtained in the school-leaving examinations were taken as the result of the first stage of the admission exam.

In the second stage of the admission exam, applicants were presented with 30 test items for each subject (90 items in total). 22 of these tasks were multiple choice and 8 were open-ended (constructed response). 5 of the open-ended tasks were calculation, multiple choice or matching-type tasks that required coding of answers, and the other 3 items were tasks prepared based on the situation, text and source, which required written answers and were evaluated by markers based on criteria. These tasks were prepared based on the situation in the subjects of mathematics, physics, chemistry, biology and geography, based on a text in the subjects of the Azerbaijani (Russian) language and literature, and based on a source in the subject of history.

Scientific-methodical activity on quality assurance

Since the admission campaign is a mass process, a large number of representatives of various state institutions were also involved in the preparation, organization and administration of the exams. Thus, up to 1,000 experienced employees of educational institutions and Azerbaijan National Academy of Science participated in the development and expertise of materials related to the content of the exams.

15,656 of the teachers recruited from general education institutions and persons who received hall inviligator certificates participated as hall inviligators, and 2,748 employees from separate state structures participated as exam supervisors in the II stage of admission exams to higher education institutions.

Support for applicants applying for degree programs with aptitude assessment (Group 5)

One of the important issues is to support applicants who choose degree programs with aptitude assessment. For this purpose, special issues of "Aptitude Assessment Examinations" journal were published by the SEC. In these journals, a concise description of degree programs, programs of aptitude assessment exams, evaluation criteria, recommendations, advice, task samples, tasks, visual aids – reproductions, pictures, tables, norms and other necessary materials related to preparation for exams were presented.

Formation of the staff for the administration of the exams

691 examination centers were used for conducting the second stage of admission exams to higher schools. 2,147 employees invited by the Ministry of Internal Affairs, Ministry of Science and Education, Ministry of Youth and Sports were trained by the Center and involved in the process in order to ensure the security of exams.

Adapting the schedule and management of exams to a special quarantine regime

Both stages of the admission exams were organized taking into account the pandemic conditions and the requirements of the special quarantine regime. The first stage of admission exams was held on April 2 in 18 different exam centers. Taking into account the number of applicants, exams for each degree group with aptitude assessment were held in different exam centers, mainly on separate days, in order to ensure the convenience of applicants and parents, as well as to prevent crowding and contact situations. The exams were conducted in the form of two attempts.

Aptitude assessment exams were organized simultaneously for applicants of previous years and of the current year and applicants took the exam from June 17 to August 7.

Post-exam events

After the admission exams to higher education institutions were conducted, appeal commissions were established in the SEC to consider citizens' appeals. As in the previous year, the appeal process was carried out online, and the appeals related to the content of the test items used in the exams were considered.

Program (speciality) selection round

Applicants who gained the right to participate in the program (speciality) selection round chose the degree programs from August 16 to 28 via the Internet.

Announcement of results

After the program (speciality) selection round, the results of the admission and placement were announced to the public via *Abituriyent Journal*, the website, and the relevant services of mobile operators - "Azercell", "Bakcell", "Nar Mobile" and "Naxtel".

In addition to the list of those admitted, the minimum passing scores of the degree programs for admission to the places where education is both paid and state-funded, the distribution of the applicants admitted to the state-funded higher education institutions and majors, the quotas for the majors in which the competition is held jointly for the Azerbaijani and Russian streams and the list of the applicants who have the right to be admitted to the relevant majors of higher education institutions out of competition (with exemption from admission exams and aptitude assessment exams) has been presented in the journal.

Introducing high-achieving applicants to the public

This year, 73,429 applicants took part in the admission exams held for Groups of degree programs (1-4) to higher education institutions of the republic. 17.91% of them scored 0-100, 28.36% scored 100-200, 21.06% scored 200-300, 24.76% scored 300-500, and 7.91% scored 500-700 points. 1494 applicants scored 600 or more points. High scorers represent almost all cities and regions of the republic, including some rural schools. The distribution is as follows: 576 applicants are in Group I, 168 - in Group 2, 371 - in Group 3, and 379 - in Group 4.

The quota of enrolment

In 2023, the number of places allocated by the state order increased by 12.3% compared to 2022, while its share in the general admission plan increased from 45% to 47%. This shows that the state's preoccupation for the field of education has increased and serious attention is being paid to this field.

Admission of sub-bachelors to undergraduate degree programs

Graduates of secondary specialized education institutions (colleges) were entitled to the "sub-bachelor" qualification degree, allowing them to participate in the program (speciality) selection round without taking university admission exams. Ministry of Science and Education in coordination with the SEC determined the eligibility of the degree programs. Sub-bachelors were only able to choose the degree programs corresponding to their language of instruction at secondary specialized education institutions. Applicants who gained the state-funded scholarships previously could apply for only enrolment slots on the paid basis. The sub-bachelors applying for degree programs requiring special aptitude had to take an aptitude assessment exam. Sub-bachelors could not choose degree programs with additional requirements for foreign languages, as well as degree programs of ADA University and Baku Higher Oil School where education is in English. Detailed information on the application was provided in the second issue of *Abituriyent Journal.*

Statistics

Applicants			
Participated:		**Admitted:**	
TOTAL	**103,015**	**TOTAL**	**44,491**
- The Azerbaijani stream	**93,804**	- The Azerbaijani stream	**40,133**
- The Russian stream	**9,211**	- The Russian stream	**4,358**
Sub-bachelors			
Participated:		**Admitted:**	
TOTAL	**18,062**	**TOTAL**	**5,121**
- The Azerbaijani stream	**17,345**	- The Azerbaijani stream	**4,859**
- The Russian stream	**717**	- The Russian stream	**262**

Graduate Admission

Graduate education is the second level of higher education. According to the presidential decree, graduate education in public and private universities in the Republic of Azerbaijan is financed by either state-funded scholarships or private funding of students.

The SEC continued the work of improving the content and evaluation mechanism of the graduate admission exam in the current year.

Graduate programs are grouped under 71 admission programs. In order to help bachelors, admission programs, admission rules and announcements, recommendations and tables on program (speciality) selection, sample test items, results of the program selection round, passing scores and other necessary information were published in various issues of the "Magistr" special publication.

Starting from 2021, undergraduates have been given the right to take the entrance exam for the master's degree twice (as two attempts). In 2023, the 1st exam was held on February 19, and the 2nd exam was held on June 11.

After taking the exam, the bachelors who want to be admitted to the graduate programs that require aptitude assessment and meet the specified requirements have additionally taken an aptitude assessment exam. Exams were organized taking into account the requirements and recommendations of the Task Force under the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan, and following special social isolation rules in accordance with the measures taken to prevent the spread of the coronavirus (COVID-19) infection in the country.

In the graduate level admission examination, logical thinking, foreign language, and computer science skills of undergraduate applicants are assessed through paper-based tests.

Bachelors submitted their applications via the website of the SEC.

Residency Admission

The SEC administered the unified admission to the residency. Admission to the residency was held in two rounds. The first round of the examination tests the candidates' knowledge in the areas following the direction of basic higher medical education, whereas the second round assesses candidates' knowledge aligned with degree program subjects they studied. Candidates were given an opportunity to take the first round of the exam in two attempts.

The application process for participation in the 1st attempt of the first stage was carried out online from April 17 to May 1, 2023, and for participation in the 2nd attempt - from June 20 to July 4.

The 1st attempt of the I stage was held on May 14, the 2nd attempt was held on July 16, and the II stage was held on August 13.

1650 candidates applied to study at the residency. 38.00% of them (627 candidates) were males, 62.00% (1023 candidates) were females. 564 people (34.18%) of those who filled in the applicaton completed basic medical education this year. 223 of them are males (39.54%), and 341 are females (60.46%). 1670 candidates applied to participate in the I stage of the exam, and 640 of them were III, IV or V year students.

Out of 1650 candidates (640 of them were the III, IV or V year students) participating in the I stage, 750 candidates (372 of them were the III, IV or V year students) received an "acceptable" grade. Thus, considering that 372 of 750 candidates are the III, IV or V year students, 378 candidates have the right to participate in the II stage of the exam.

And 314 of these candidates filled in the application form to participate in the II stage. In addition, 620 candidates who participated in the I stage of the residency exam in previous years and received an "acceptable" grade also applied to participate in the II stage, thus total number of applications was 934. 769 of 930 candidates who participated in the II stage of the exam fulfilled the competition conditions and gained the right to participate in the program (speciality) selection round. 759 candidates participated in the program selection round, and 604 of them were admitted to residency.

Admission to Secondary Specialized Education Institutions (Colleges)

Admission on the Basis of Complete Secondary Education

Admission of students to secondary specialized education institutions for the academic year 2023/2024 was conducted on the basis of the scores achieved in the admission exams to secondary specialized education institutions in accordance with the "Admission Rules". Applicants who graduated from complete secondary education institutions in the current year participated in the program (speciality) selection round on the basis of their scores in the school-leaving exam.

As in other exams, the requirements and recommendations of the Task Force under the Cabinet of Ministers were taken into account during admission to secondary specialized education institutions.

Program selection round was carried out from September 4 to 9. Applicants were given the opportunity to participate in the program selection round for the vacancies of higher education institutions and the qualifications of secondary education institutions. They had the opportunity to indicate up to 20 majors codes from both levels of education in the order of their choice in their application.

Applicants with the total score of 50 or more, and the score of not less than 10 in each of the subjects of the Azerbaijani language (the Russian language) and mathematics (the score limit for the subject of a foreign language was not applied) participated in the program selection round. Applicants with the total score of no less than 40 (score restrictions on subjects were not applied) and who received "acceptable" grade in the aptitude assessment exam conducted by the relevant commission proceeded to the program selection round of majors requiring special abilities. Applicants with the total score of no less than 30 (the score limit for subjects was not applied) participated in the program selection round of the “Dance Teaching“ specialities.

Admission on the Basis of General Secondary Education

In 1995-1998, the State Students Admission Commission conducted the admission of students to secondary specialized education institutions on the basis of general secondary education in the centralized way, however, in 1999-2004, secondary specialized education institutions conducted admission of students themselves. Since 2005, the SSAC (now SEC) has again been entrusted to hold these exams.

This year, applications to take admission exam to secondary specialized education institutions on the basis of general education were accepted online from April 4 to 24.

Applicants who completed the general secondary (9-year) level of education in the current year participated in the program selection round with the school-leaving examination certificate. In order to participate in the program selection round, applicants who completed this level of education in previous years took a one-stage admission exam in the subjects of Azerbaijani (Russian), mathematics and a foreign language. In the exam, applicants were given 85 tasks, 30 in the language of instruction, 30 in the foreign language, and 25 in mathematics. The maximum points that could be scored were 100 for each subject, in total, 300 points. In the admission exam of this year, multiple-choice items, open-ended tasks the answers to which are required to be coded, and open-ended (constructed-response) tasks that require written answers were used.

During the aptitude assessment exam, the result of the marking process was evaluated as "acceptable" (pass) or "unacceptable" (fail), and only those applicants who received an "acceptable" grade could choose majors that required special abilities. According to the admission rules, applicants are given the opportunity to choose other majors as well along with the majors requiring special abilities.

The program selection was conducted online from July 31 to August 7. Applicants with a total score of at least 50, a score of at least 20 in the subject of the Azerbaijani (Russian) language, and a score of at least 10 in the subject of mathematics could proceed to the program selection round. In the program selection of majors that require special abilities, there is no score limit for subjects. Applicants with a total score of no less than 30 (score restrictions on subjects were not applied) participated in the program selection round of "Choreography art (by fields)" and "Dance teaching" majors. Each applicant could choose up to 12 major codes, in which education at various educational institutions is funded by the state or is carried out on a paid basis.

The general admission plan for this level of education consisted of 10,752 slots. As a result of the program selection round for the main and vacant seats, a total of 10192 candidates were admitted to colleges and the percentage of admission was 94.79%.

During the organization of the exams, the requirements and recommendations of the Task Force under the Cabinet of Ministers were taken into account.

Abituriyent Journal

Every year the SEC publishes a set of consecutive issues of *Abituriyent Journal* providing the public with:

1. A detailed description of admission programs for undergraduate education of the Republic of Azerbaijan;
2. Calls for applications, instructions on online registration for examinations and admission separately;
3. The list of undergraduate degree programs in public and private higher schools available in the country;
4. Procedures and requirements of the standardized examinations and unified admissions including samples of test items (multiple-choice, open-ended (constructed-response), situational judgment tests) of all levels of difficulty used at admission examinations;
5. Responses to frequently asked questions about the application, admission and examinations, including:
   - correct answers, scoring tables, and reports on all applicants' scores;
   - reports on cut scores and the names of all the admitted applicants for the current academic year;
6. Advice for applicants, consultative articles on career planning, including:
   - a platform for high scorers to share their experiences and success stories.

Transparency in testing and admission procedure

The SEC pays reasonable importance to informing the public and providing transparency at all stages of the admission process. A short description of the measures implemented in this direction may be abstracted as follows:

- Availability of the examination content: admission programs on subjects, explanation of difficult test items, samples of test models, test booklets used in the trial examinations, collections of test items, their electronic versions and other necessary methodical materials have been prepared and presented for the use of applicants;
- Regular coverage of all processes and difficult stages of the admission campaign online and through mass media;
- Press conferences and briefings held frequently for the representatives of mass media in the Center;
- Regular coverage of issues interesting for the public in the press and on TV programs by the SEC management and representatives during the admission campaign;
- Observation and coverage of each conducted examination by mass media representatives;
- Coverage of the examination process in the SEC's website;
- Placement of special maps with indicators showing the addresses of examination buildings in the special issue of *Abituriyent Journal* as well as on the Center's website to help applicants to find examination buildings easily;
- Opportunity for the applicants to take the testbooks out of the examination building at the end of the admission examination with themselves to review their notes, check their answers, and calculate their approximate scores till the announcement of examination results;
- Placement of up-to-date information on all urgent issues of admission campaign regularly in the issues of *Abituriyent Journal* and the SEC's website in Azerbaijani and English;
- Information exchange service in the Center's website and on Facebook account to answer instantly to citizens' questions concerning admission examinations;
- Delivery of results of the admission and trial examinations to the applicants via the Center's website and SMS service;
- Placement of graphic images of the answer sheets on the applicants' accounts.

Statistics of services provided by the State Examination Center in 2023

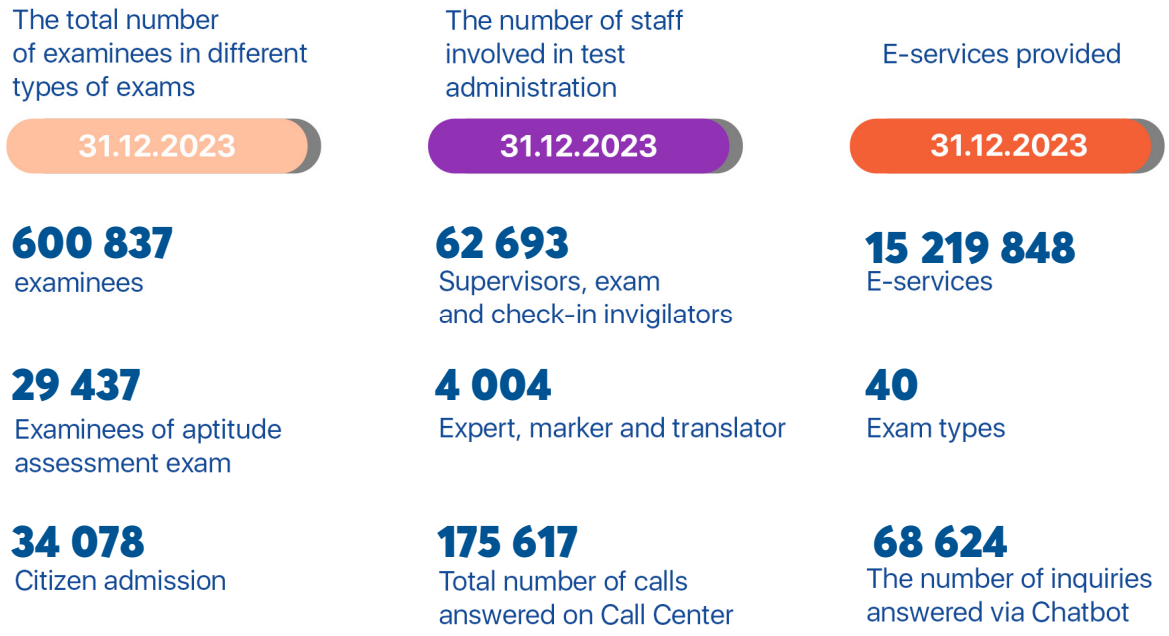

Institutional development activities in the direction of international cooperation

Activities in the field of civil service

1. On January 25, an online meeting was held between representatives of the State Examination Center and Human Resources Office of the Presidential Administration of the Republic of Türkiye. Bahram Khalilov, the Deputy Chairperson of the Board of Directors of the SEC, Savash Jeylan, the Head of the Human Resources Training and Development Department of the Human Resources Office of the Presidential Administration of the Republic of Türkiye, employees of the both organizations participated in the meeting. At the meeting, B. Khalilov emphasized that the exchange of experiences related to human resources has an important role for cooperation and stated that he is sure that the meetings to be held with working groups will contribute to both sides. In the meeting, discussions were held in the areas of talent management, performance on the training and development of civil servants, human analytics and digital human resources platforms.
2. On April 12, an online conference called "Public administration and public service in the world" was held under the joint organization of the Astana Civil Service Hub, the State Governance Academy under the President of the Kyrgyz Republic and the Hanns Seidel Foundation. The conference was dedicated to the civil service system of Azerbaijan. At the conference, Bahram Khalilov made a speech on "The strengths and weakness of the Public administration system in Azerbaijan - internal view". In his speech, B. Khalilov talked about public administration, the civil service system, the reforms carried out in Azerbaijan, "The Strategy for Civil Service Development in the Republic of Azerbaijan for 2019-2025", international cooperation and the newly created competence model in the field of civil service. He gave extensive information to the participants of the event about the activities of the SEC and answered the questions asked during the discussions.
3. On May 17-19, the annual conference on "Meritocracy, Integrity and Innovations" dedicated to the 10th anniversary of the establishment of the Astana Civil Service Hub was held in Astana, Kazakhstan. Bahram Khalilov and Vafadar Misirov, the Head of the Apparatus, participated in the conference. Vafadar Misirov made a speech at the opening of the event and informed the participants about the

cooperation between the Hub and the State Examination Center, the events and projects organized in Azerbaijan. At the same time, V. Misirov presented the congratulatory letter written on behalf of the officials of the State Examination Center to Alikhan Baimenov, the Chairperson of the Astana Civil Service Hub. During the conference, B. Khalilov and V. Misirov had a meeting with the Chairperson of the UN International Civil Service Commission (ICSC), Mr. Larbi Djacta, and South Korean Professor Pan Suk Kim, a member of the commission. At the meeting, the questions related to continuation of cooperation between the ICSC and the SEC were discussed.

4. On May 25-27, the 31st annual conference of the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee) on "Public Administration and New Technologies: Challenges and Opportunities" was held in Belgrade, the capital of Serbia. Bahram Khalilov, the Deputy Chairperson made a speech at the conference on the "Digital Government" panel. B.Khalilov informed the participants about the activity of the Center in the relevant field, the electronic services provided by the Center, the innovations applied during the pandemic, the work done in the field of electronic government in the practice of ASAN service and DOST centers in Azerbaijan.
5. On October 24, a Memorandum of Understanding was signed between the Center and the Civil Service Development Agency under the President of the Republic of Uzbekistan. According to the memorandum, the State Examination Center and the Agency agreed to exchange experience in the following directions:
   - Conducting thematic seminars and conferences with the participation of representatives of the relevant bodies of the parties and other countries in order to exchange experience and study best practice;
   - Exchange of experience on the issues of admission to civil service, evaluation of the performance of civil servants and registration of civil servants;
   - Studying new methods and technologies of personnel management and the activity of personnel departments of state bodies;
   - Studying the experience of conducting a competition to identify and support the best leaders among young people with leadership and management qualities for the creation of human resources;
   - Studying the practice of applying ICT in the civil service.
6. On October 16, the Center started the project "Development of functional (technical) competencies of civil servants" within the framework of the SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) program. In order to develop the functional (technical) competencies of civil servants, online negotiations were held with experts within the framework of the SIGMA program and a preliminary agreement was reached to start a new project in this direction.

In 2023, activities under the Technical Assistance project "Support to reforms in the civil service system in Azerbaijan" implemented with the financial support of the European Union are as follows:

1. On March 29-31, "Training of trainers on competency-based human resources management and performance evaluation" was organized for 14 employees of the SEC. During the training, presentations were made by project experts Eduard Zakharchenko and Kristina Jakubaitytė-Revutienė, and discussions were held with the participants about the purpose of human resources management and competency-based human resources management.

2. On April 3-5, "Training of trainers on competency-based human resources management and performance evaluation" was organized by the experts of the project, Eduard Zakharchenko and Kristina Jakubaitytė-Revutienė, for 16 representatives of different state bodies from the Ministry of Economy, the Ministry of Finance, the Ministry of Culture, the Ministry of Ecology and Natural Resources, the Ministry of Labor and Social Protection of the Population, the Ministry of Digital Development and Transport, the Ministry of Agriculture, Prosecutor's General Office, the State Customs Committee, the State Statistics Committee, the State Employment Agency, the Food Safety Agency, the Sustainable and Operative Social Security Agency, the Tourism Agency, the State Agency for Public Service and Social Innovations under the President of the Republic of Azerbaijan.

3. On May 9-12, a training trip was organized to Tallinn, Republic of Estonia and Riga, the Republic of Latvia. The Deputy Director of the Legislation and Legal Policy Department of the Administration of the President of the Republic of Azerbaijan and the Secretary of the Civil Service Management Council Sariyya Hajiyeva, international expert of the project Gulzar Guliyeva, the Head of the Legal Support, Human Resources and Civil Service Department of the Center Narmina Bayramova, the Deputy Head of the Legal Support and Civil Service issues Unit Lala Gadirova, the Head of Psychological Assessment and Diagnostics Department Parviz Kazimov attended the training. The main purpose of the training trip was to learn the experiences of the republics of Estonia and Latvia regarding continuous professional development in civil service, as well as individual career planning methods.

4. On June 12-13, "Training of trainers" was organized for 20 employees of the SEC. During the training, presentations were made by the expert of the project Gulzar Guliyeva, and discussions were held with the participants in order to develop their abilities in delivering training. The first day of the training was theoretical in nature, and presentations covered topics such as "Attitude to training", "Structure of training", "Preparation for training", "Types of trainers". The 2nd day of the training continued with both theoretical and practical exercises, and discussions were held about managing various situations in the audience.

5. On June 19-20, a training named "Conducting competency-based interviews" was organized for 26 representatives of the SEC. The training was conducted by the expert of the project Gulzar Guliyeva, and during the training, the presentations were demonstrated to participants about conducting competency-based interviews.

6. On June 21-23, "Training of trainers on competency-based tools in exams, interviews and evaluation of service activities" was organized with the participation of 25 employees of the SEC. During the training conducted by expert Rachel Frost, presentations on topics such as "Assessment techniques", "Practice interview assessment by watching live interviews, analyzing the content of the results, comparing with theory and practice" and "Knowledge assessment" were demonstrated.

7. On August 23-24, training on the topic "Development of job instructions and profiles in accordance with competence requirements" was held for a total of 35 people, representatives of the SEC and state bodies. During the training, presentations covering the procedure for preparing job profiles based on competences, the principles of improving job profiles, the integration of the job profile with other processes related to the civil service were demonstrated by the experts of the project Kristina Jakubaitytė-Revutienė and Gulzar Guliyeva, and extensive discussions were held with the participants on these topics.

8. On August 30, a training on "Career planning" was held for a total of 30 people, representatives of the SEC and state bodies. The purpose of the training was to provide the participants with modern methods and techniques for organizing career planning and management in state bodies at a high level, as well as to support them in the professional implementation of this process. During the training, presentations covering the organization of career planning of employees within the organization, the benefits of career planning for the organization, and personal career planning were demonstrated by Gulzar Guliyeva, the expert of the project, and extensive discussions were held with the participants on these topics.

9. On September 11, a training on "Knowledge and Learning Management Systems" was held with the participation of 15 employees of the SEC. The purpose of the training was to provide information on practical skills and understanding of using the tools of knowledge and learning management systems for the future development of the civil service system. During the training, extensive discussions on the topics of providing professional development, maintaining the right balance between people, process and technology through knowledge and learning management systems in state bodies, were held by the experts of the project, Eduard Zakharchenko and Gulzar Guliyeva.

10. On September 13-15 and 21-22, a practical training was held for representatives of the SEC and state bodies on the topic of "Digital Competency Assessment" by Suleyman Vezi, international expert, in order to present a demo version of the software for the assessment of service activity. On September 13-14 and 21, representatives of the SEC, on September 15-22, representatives of the Ministry of Economy, the Ministry of Finance, the Ministry of Labor and Social Protection of the Population, the State Agency for Public Service and Social Innovations under the President of the Republic of Azerbaijan, the State Customs Committee, the Food Safety Agency participated in the training. During the training, the project expert informed the training participants about software and its importance, designing assessment tools, conducting evaluations and reporting.

11. On September 18-21, the 2nd part of the "Training of trainers on competency-based human resource management and performance evaluation" was organized for the representatives of the Center and state bodiesby experts Eduard Zakharchenko and Kristina Jakubaitytė-Revutienė. The event was attended by representatives of the SEC on September 18-19, and representatives of state bodies on September 20.

12. The electronic system "Performance Evaluation System" was developed and technical instructions on the use of the system were finalized on October 20 by international expert Suleyman Vezi. The electronic system, which was started to be prepared after the analysis of the current situation and discussions with the staff of the SEC, aims to apply international experience, improve existing processes as a result of the application of information technologies, collect and analyze data in an electronic database, and is planned to operate the system in an interconnected manner with the Register of Civil Servants (RCS).

13. Two-part and hybrid format (both online and face-to-face) training for 20 independent experts was held by international experts Eduard Zakarchenko, Rachel Frost and Vesselin Kantchev, during 5 days, the first part on October 30-31, and the second part on November 22-24, on the topic of "Strengthening capacities on the development and delivery of competency-based instruments in examinations, interviews and performance evaluations and candidate reports".

14. Training for representatives of 19 state bodies was held by international experts Eduard Zakharchenko, Rachel Frost and Vesselin Kantchev, the first part on November 1-3, and the second part on November 20-21, on the topic of "Strengthening capacities on the development and delivery of competency-based instruments in examinations, interviews and performance evaluations and candidate reports ".

15. Within the framework of the project, 450 situational judgment tests were prepared by the team of psychologists of the SEC to carry out the competency-based assessment with the support of international experts.

16. Within the framework of the project, a methodology for Continuous Professional Development and guidelines for the implementation of this methodology were developed. The methodology includes guidelines for implementing a new competency-based training and development system and expanding the approach to professional development. This methodology incorporates performance efficiency assessment, career development, succession planning, talent management and other aspects of HR management in the civil service.

Activities in the field of educational assessment

1. On January 30, Maleyka Abbaszade and the heads of structural units of the Center met with Ibrahim Veli, the Advisor to the head of the Türkiye Measuring, Selection and Placement Center (ÖSYM), Hayati Koca, the Head of the department and Irfan Ozen, the Deputy Director of Baku Turkish Anadolu Lyceum. New methods and approaches applied in the field of measurement and assessment, standardized exams, holding conferences of inspection and measurement organizations of Turkic states, organization of mutual visits, expansion of exchange of experience between institutions and other issues were discussed at the meeting.

2. On January 30, Maleyka Abbaszade received Fergus Ould, the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to Azerbaijan, Nargiz Hajiyeva, the Country Director of the British Council, and Nargiz Akbarova, the manager of exams for the South Caucasus of the British Council also attended the meeting. During the meeting, the parties discussed projects related to the assessment of the English language skills, British experience regarding financial literacy exams, had an exchange of experience in the direction of applying digital innovations in the field of assessment in education, as well as other issues related to strategic cooperation opportunities.
3. On February 13, the delegation of the SEC participated in the World Government Summit 2023 dedicated to the theme of "Shaping Future Governments" in Dubai, the United Arab Emirates. On the second day of the summit attended by representatives of various states, Maleyka Abbaszade, the Chairperson of the Board of Directors of the State Examination Center delivered a speech at the Global Forum. In her speech, M. Abbaszade touched upon the problems of humanity and the new challenges that governments and states face in the changing world. At the event, the Chairperson shared the experiences of the State Examination Center that organized transparent and objective examinations based on the social elevator model in civil service admissions and other exams, as well as ASAN Service and DOST Agency which prioritized efficiency and effectiveness in the field of service to citizens.
4. On March 9, an event on "Trends for professionals in the fields of finance and accounting in Azerbaijan" was organized, attended by officials from prestigious financial organizations. At the event, Maleyka Abbaszade emphasized that contributing to the training of personnel with high financial literacy in the field of accounting and auditing was one of the goals of the SEC. At the same time, the Chairperson stated that the collaboration of the SEC with the Ministry of Finance, professional accounting organizations, educational centers and higher education institutions wouldl enable specialists to be aware of innovations and changes in the field in a timely manner, as well as to constantly meet the demands of the renewed and competitive labor market. At the event, Ulgen Joshkun Kiymik, the Market Development Manager of ACCA's Türkiye branch, shared detailed information with the audience about the results of ACCA's Global Talent Trend Survey 2023. It should be noted that within the research involving 8,405 accountants from 148 countries, including Azerbaijan, Azerbaijan ranked the 5th place for the efforts of the participants.
5. On April 10-19, the SEC as one of the participating organizations provided training on various topics to students during the "Employability Week" project organized by ADA University. On April 26, an "Open Door" day was held for 13 undergraduate and graduate students who participated in the "Employment Week" of ADA University at the Center’s sessions. Five students who got the highest results during the evaluation were awarded a 2-month internship at the SEC.
6. Within the framework of cooperation with GIZ (German Agency for International Cooperation), the employees of the SEC participated in various trainings during the year. On April 24-29, Parviz Kazimov, the Head of the Psychological Assessment and Diagnostics Department, participated in the 3rd and 4th Modules of "Training of Coaches and Training to Become a Coach" held in Bonn, Germany. On June 7-9, Parviz Kazimov participated in the 5th Module of "Team Coaching Certification on Training" on "Integration and Quality" in Tbilisi, Georgia. After the successful completion of the training, some modules were prepared by Parviz Kazimov to deliver to civil servants.

   On May 30 - June 3, July 4-8 and July 10-12, Ayshan Atakishiyeva, the Head of the International Projects sub-unit under the International Cooperation unit participated in the "Women in Leadership for Organizational Development in Eastern Partnership Countries" educational program, held with cooperation of the German Agency for International Cooperation (GIZ) and the Hertie School. The program consisted of three stages in total, with two training courses and communication in Berlin, the capital of the Federal Republic of Germany. The representatives of the Academy of Public Administration under the President of the Republic of Azerbaijan and the State Agency for Public Service and Social Innovations under the President of the Republic of Azerbaijan participated in all three stages of the training. Representatives of the Milli Majlis who graduated from the program in the previous year participated in the communication stage.

7. On June 7, Seoul hosted the 3rd meeting of the joint intergovernmental commission on economic cooperation between Azerbaijan and South Korea. At the meeting, Jeong Dae-jin, the Head of the Korean delegation, the Deputy Minister of Trade, Industry and Energy, pointed out that the 30th anniversary of the establishment of diplomatic relations between Azerbaijan and South Korea was celebrated last year. On June 9, Tural Mustafayev, the Head of the Department of Technological Control and Automated Printing of Exam Materials of the State Examination Center, who visited South Korea as a member of the Azerbaijani delegation, met with the delegation led by Mrs. Jimin Cho, the Senior Vice President of the Korea Institute for Curriculum and Evaluation in Jincheo. The promotion of electronic exams, the application of artificial intelligence-based technologies in the field of exam delivery, administration and assessment areas were identified as priority cooperation directions for the Center. Jimin Cho, providing broad information about the activities of the Korea Institute for Curriculum and Evaluation, emphasized the similarity of the further plans of both organizations, the wide opportunities for close collaboration between Azerbaijan and Korea in this field and pointed out the importance of starting to implement joint activities as soon as possible.
8. On June 12, an international conference called "The pass to high-quality financial reporting" was held in Tbilisi, the capital of Georgia, with the joint organization of the Academy of the Ministry of Finance of Georgia and ACCA's Türkiye Branch (Türkiye, Azerbaijan and Georgia). The SEC delegation took part at the conference. Taking the opportunity, the delegation visited the National Assessment and Examination Center of Georgia and met with Kakha Camburia, the Deputy Director of the Center and Tinatin Gahokidze, the Head of the International Cooperation Department on June 13, 2023. During the meeting, a wide exchange of ideas were shared on the administration of high-stake exams, the formation of a test bank, verification processes, the development and expertise of situational type tests and other topics.
9. On June 22, a meeting was held between the SEC and the directory of the Human Resources Office of the Presidential Administration of the Republic of Türkiye in the administrative building of the SEC. Maleyka Abbaszade, the Chairperson of the Board of Directors of the SEC, Namig Babayev and Bahram Khalilov, the Deputy Chairperson of the Board of Directors, Salim Atay, the Head of the Human Resources Office of the Presidential Administration of the Republic of Türkiye, and Savash Jeylan, the Head of the Office's Human Resources Training and Development Department participated at the meeting. Issues related to the cooperation on Human Resources Management in Civil Service and other active projects were discussed during the meeting.
10. On September 13, a meeting was held with representatives of the Türkiye Branch of ACCA (Association of Chartered Certified Accountants), who were on a visit to Azerbaijan. The meeting was attended by Maleyka Abbaszade, the Chairperson of the SEC, Mahabbat Akbarli, the Advisor to the Chairperson, Elmar Abasov, the Internal Auditor, Natig Aliyev, the Head of the Test Development Department, Ayshan Atakishiyeva, the Head of the International Projects Sub-Unit , Faig Abdullayev, the Senior Advisor of the Civil Service, Professional Accountant and Other Certification Exams Sub-Unit, Filiz Demiroz, the Head of the Türkiye Branch of ACCA, and Ulgen Kiymik Joshkun, the Market Development Manager. At the meeting, the parties discussed the measures taken to improve the Professional Accountant Certificate (PAC) exams, the current situation and intended changes in the relevant field, and future cooperation prospects.
11. On September 18-21, 2023, employees of the SEC participated in the "MoodleMoot Global 2023" conference, held in Barcelona, the Kingdom of Spain. The representatives of the Center received information about the wide use of the Moodle program and established relations with international institutions that will contribute to the improvement of the electronic exams conducted by the SEC and the development of the assessment system.
12. On September 24-29, the 48th Annual Conference of the International Association for Educational Assessment (IAEA) on "Digitalizing of Assessment and Credentials" was held in Kingston, Jamaica, organized by the Caribbean Examination Council (CXC®) and delegation of the SEC participated at the conference. At the conference, the representatives of the Center discussed the research conducted in the

direction of adapting the foreign language subject in the final exam to the Common European Framework for Languages (CEFR), the role of the "Student-graduate" State Electronic Information System in the final attestation of graduates of general education institutions and the issuance of educational documents, evaluation of the activities of experts (markers) participating in the process of assessment of the written works on open-ended questions used in graduation and admission exams.

13. On October 4-5, 2023, a two-day training on "Information Security and Privacy" was held between the representatives of the State Examination Center and the staff of the Asia-Pacific Training Center for Information and Communication Technologies for Development (APCICT/ESCAP). The training conducted by Freddy Tan, the expert of the Cyber Security of APCICT's Electronic Privacy Information Center, aimed to provide the representatives from 45 state bodies in this field with information about information security and privacy concepts to. At the training, participants were presented topics about threats and challenges related to information security, requirements for the importance, creation and implementation of information security policy, and privacy protection standards determined by international information security organizations in other countries.
14. On November 1-4, 2023, the representatives of the Center took part at the 24th annual conference of the European Association for Educational Assessment (Association for Educational Assessment – Europe) on the theme of "Assessment reform journeys: intentions, enactment and evaluation" held in the Republic of Malta. The delegation participated in the training session on "Artificial intelligence as a tool for assessment reforms" organized within the framework of the conference. During the conference, discussions were held with the participants in order to exchange experiences, and the corporate information booklet of the Center was presented to a number of conference participants in order to better introduce the activities of the SEC.
15. On November 20-23, Mr. Arnold Brouwer, the Director of Research Center for Examination and Certification of the Netherlands (RCEC) was on a business trip to the State Examination Center. The purpose of the trip was to monitor the certification system currently applied by the State Examination Center and to discuss possible improvement ways, as well as to check, to give opinions and recommendations for the work done on writing Situational Judgment Tests (SJT) on general competencies (conducting, expertise, preliminary approval of interviews). Within the framework of the trip, a meeting was held between Arnold Brouwer, the director of the Research Center for Examination and Certification of the Netherlands, and Maleyka Abbaszade, the Chairperson of the Board of Directors of the SEC, and discussions were held in the directions of cooperation. Within the framework of the trip, meetings were held with the participation of employees of relevant structural units regarding the work done on writing Situational Judgment Tests (SJT) on competencies.

Activities in the direction of promoting international exams

1. On April 7, the employees of the International Cooperation Unit of the SEC presented an information session in English for the instructors and students of Azerbaijan University of Languages about Cambridge English Qualifications. The session was attended by 40 people. The main part of the session was dedicated to the Cambridge English Qualifications, the advantages of the Cambridge exams, such as international recognition, different level exams, the validity of the certificate, accessible preparation opportunities.
2. On April 11, a meeting was held between the employees of the International Cooperation Unit of the SEC and the Head of "Akela Education and Training Center" LLC, which has obtained the status of the official Training Center of the Cambridge University Press and Assessment Institution under the SEC. At the meeting, the both sides discussed the work to be done within the framework of cooperation, the support of the SEC as a test center to the training center in the promotion of relevant exams, and the training center, in turn, the implementation of issues arising from the promotion and organization of Cambridge English Qualifications among teachers and students as well as interested parties.
3. On April 16, the employees from the SEC conducted a training session for speaking examiners on the speaking block of Cambridge exams. Along with experts of the SEC, experts from other official Cambridge test centers operating in our country participated in the training for this purpose. The training

program consisted of theoretical knowledge related to the criteria defined by the Cambridge institution for the speaking block, practical tasks on the criteria, analysis of the criteria for each level, assessment tasks and group tasks in this direction. It should be noted that re-certification training is held every year by the head of the group for speaking examiners on the speaking block of Cambridge exams.

4. On July 6, an online information session on Cambridge English Qualifications was held for the instructors of the Modern Innovation Lyceum by the employees of the International Cooperation Unit of the SEC. The main part of the webinar was dedicated to Cambridge English Qualifications, the advantages of Cambridge exams such as international recognition, different levels of exams, the validity of the certificate and accessible preparation opportunities.
5. On September 30, the employees of the International Cooperation Unit of the SEC presented an information session about Cambridge English Qualifications at the "Ders Evi" educational center. 25 people participated in the session.
6. On October 25, an event dedicated to the presentation of international certificates to the participants of the Cambridge English Qualification exam "Young Learners" was held at the SEC. The event was attended by 35 participants of the "Young Learners" exam held on June 24, 2023.
7. On November 10, an employee of the International Cooperation Unit of the SEC delivered an information session for 30 people about Cambridge English Qualifications at the "Roof Academy" educational center.
8. On December 1, an employee of the International Cooperation Unit of the SEC hosted an information session for 20 people on Cambridge English language qualifications at the Azerbaijan University of Architecture and Construction.

Statistics on international exams

The bar chart illustrates the statistics of total number of examinees having participated in international exams administered by the SEC in 2023.

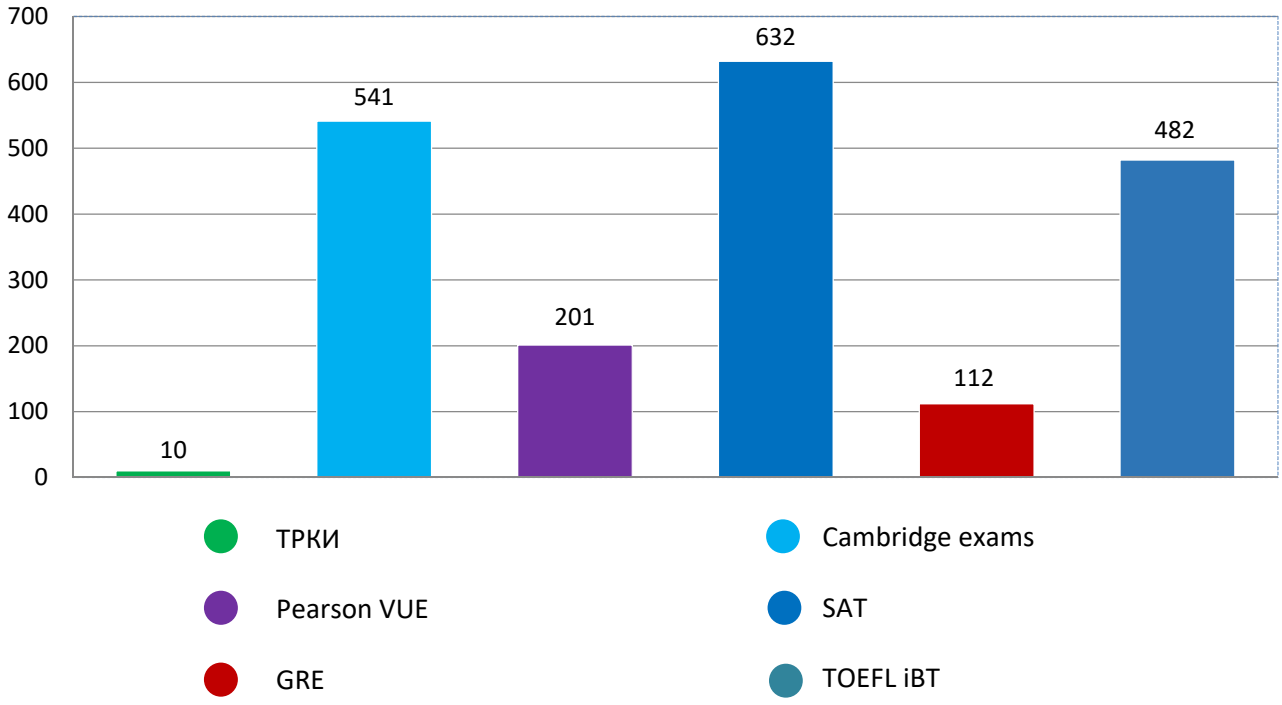

Cambridge exams

Total number of candidates taking Cambridge exams in 2023 was 541. 365 of them took TKT qualification exam which is series of modular teaching qualifications testing candidates' knowledge in specific areas of English language teaching. 129 examinees took Young Learners Cambridge English qualification which is designed for young learners aged between 6-12. 47 candidates took computer-based Cambridge English qualifications.

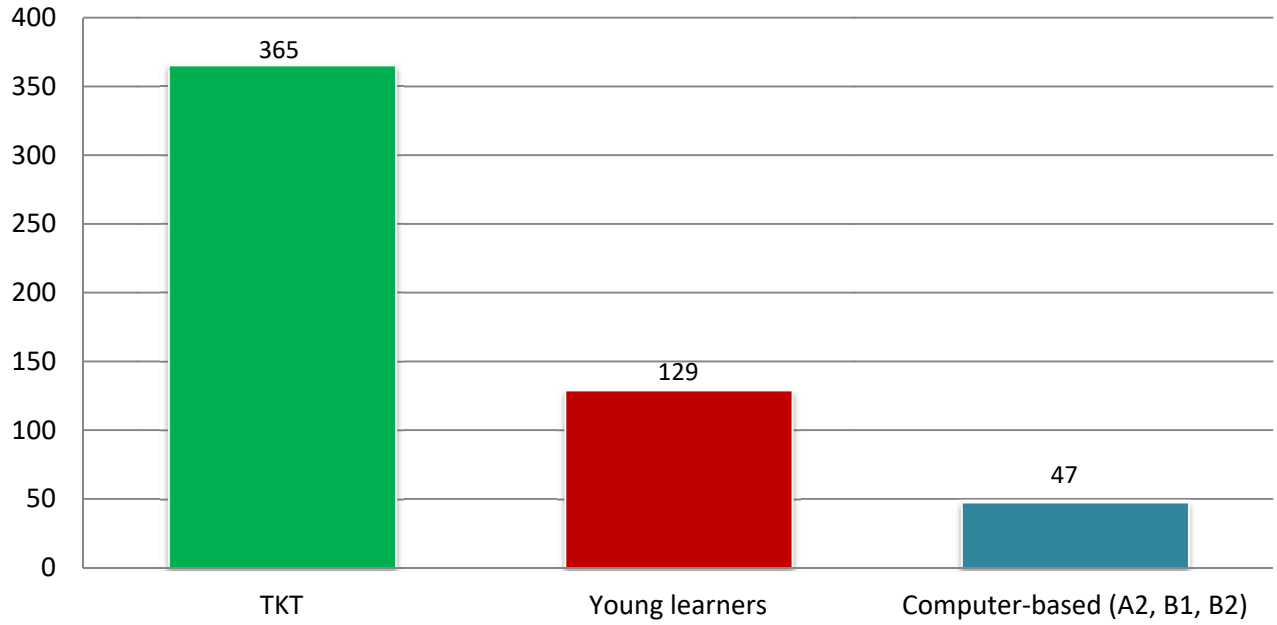

SAT test

The total number of examinees who took the SAT test in 2023 was 632.

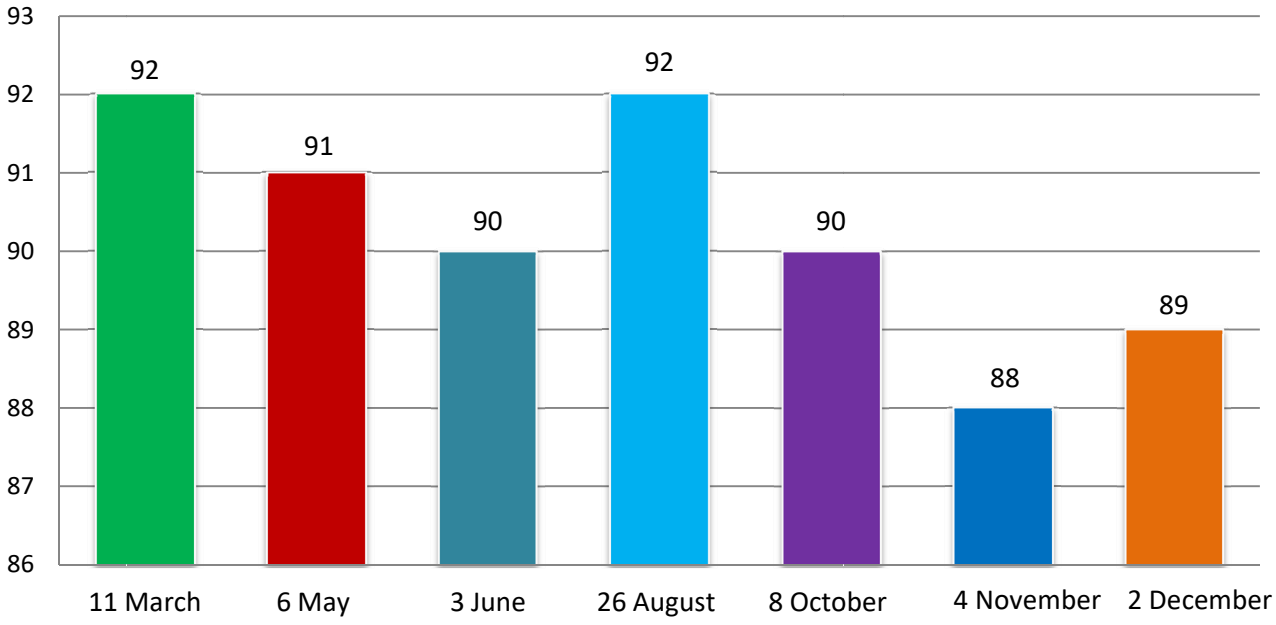

Distribution of admitted candidates based on SAT exam scores (by majors)

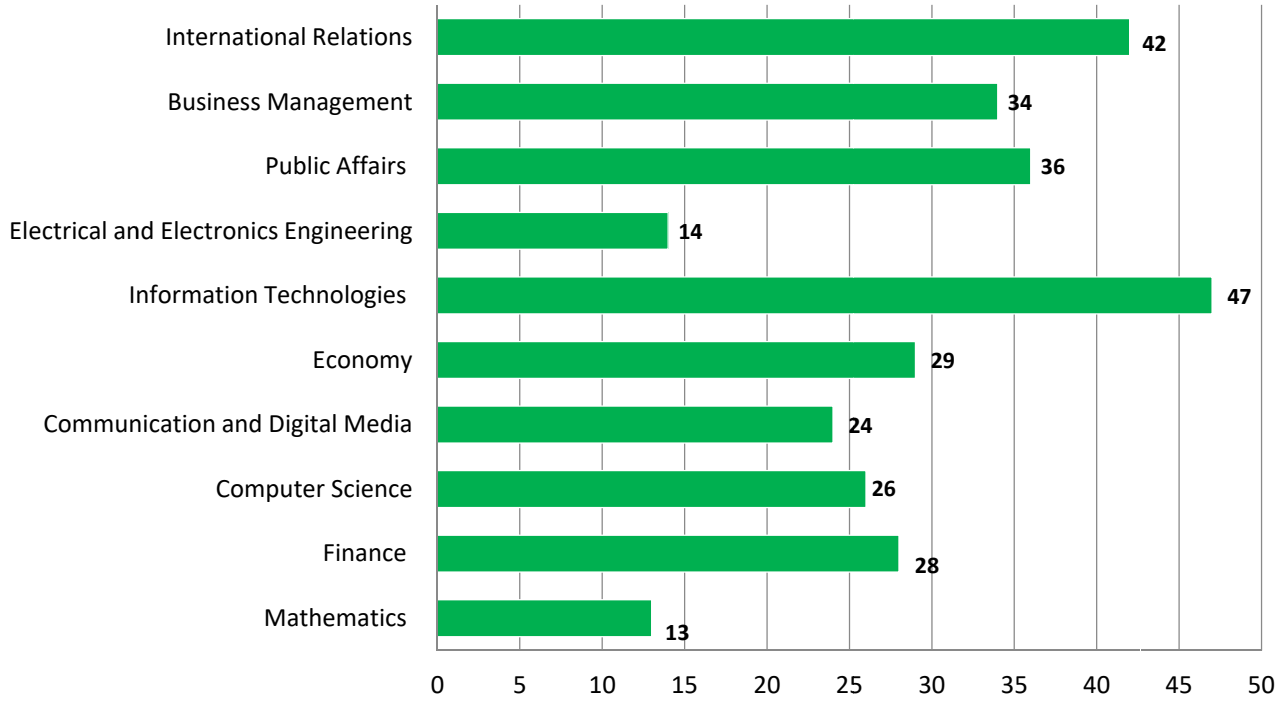

Pearson VUE qualification exam programs

Information Technology	Internal audit	PTE	Finance and Accounting	Digital Marketing	Project Management	Medicine	Law	Engineering
86	47	28	12	10	8	5	4	1

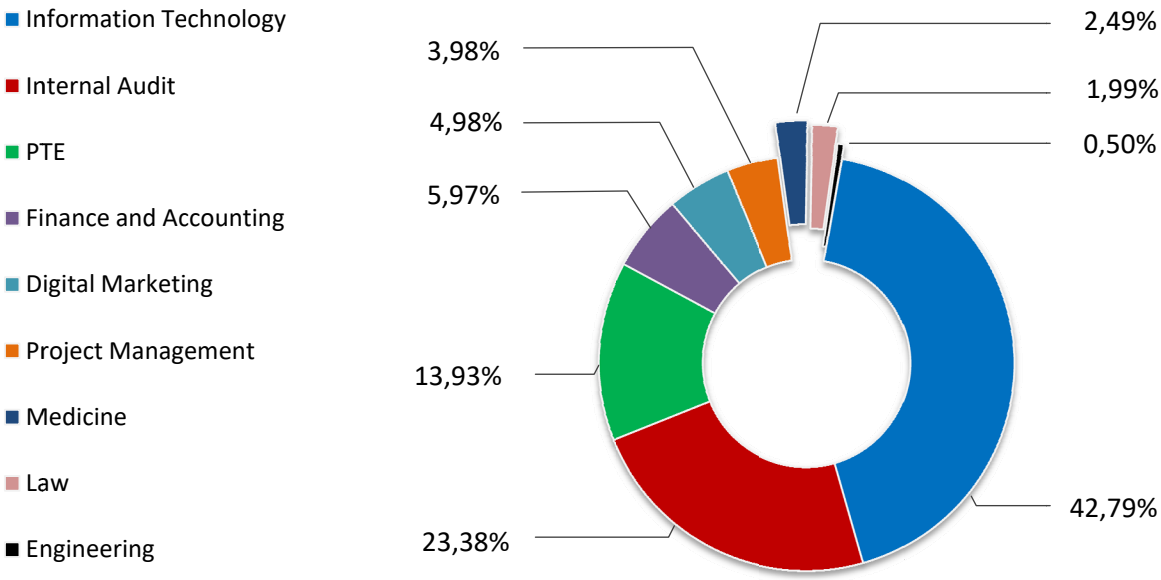

The number of applicants admitted to higher education institutions from graduates of the "IB Diploma Program" (by higher education institutions)

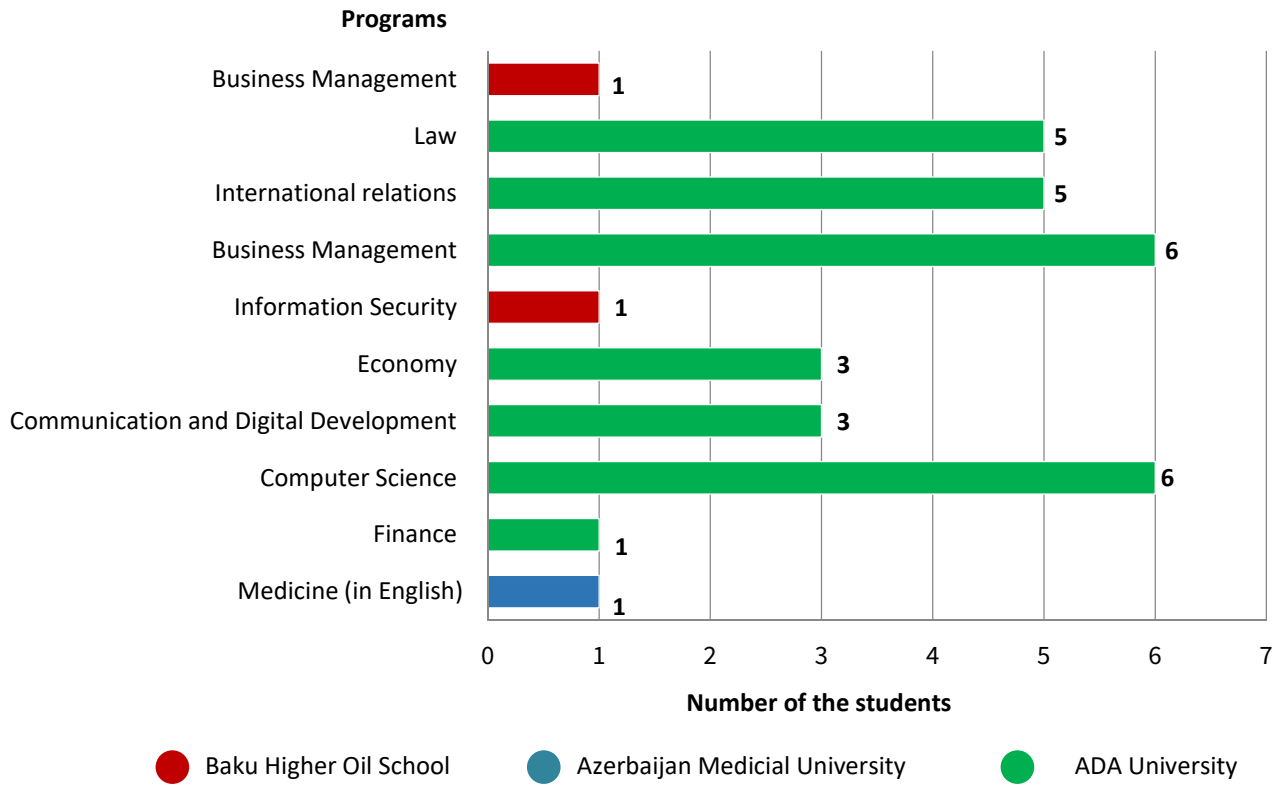

Conclusion

In conclusion, the SEC has successfully managed to run undergraduate (including school-leaving exams), graduate, residency and secondary specialized education institutions admissions adjoined by international examinations and contracted services in the Republic of Azerbaijan. The use of the SEC's e-services increased while student and teacher support resources were provided online regularly to raise awareness and keep the public informed. The Center successfully continued its international cooperation relations in the direction of assessment in the spheres of education and civil service.

Authors:
E.T.Shirinov,
G.S.Hajili
Edited by:
M.A.Akbarli

QR kodu skan edərək "Abituriyent" jurnalının 12-ci nömrələri yerləşdirilmiş səhifəyə keçid edə bilərsiniz.

QR kodu skan edərək mekteb.edu.az portalına keçid edə bilərsiniz.

Dil və üslub üzrə redaktor:
N.M.Musayev, Ə.S.Şükürov

Kompüter və dizayn:
İ.İ.Cəfərov, S.A.Vəliyeva

Redaksiyanın ünvanı:
Az1031, Bakı şəhəri,
Davud Aslan küçəsi, 2A.

Telefon:
1653 (DİM-in çağrı mərkəzi),

Whatsapp:
(+99450) 225-54-99 (Redaksiya).

Elektron poçt:
abiturient.journal@gmail.com

Veb-sayt: www.abiturient.az

Jurnal Azərbaycan Respublikasının Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeydə alınmışdır. (Lisenziya B 171, 18 fevral 1999).

© DİM - «Abituriyent»-2024

Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəsmi razılığı olmadan jurnalın və ya onun hər hansı hissəsinin təkrar çapı, yayılması, elektron və ya mexaniki üsulla surətinin çıxarılması **QADAĞANDIR!**

Jurnal Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəsmi materialları əsasında hazırlanmışdır.

Çapa imzalanmışdır
20.05.2024.
Tiraj 100.

Reklam materiallarının məzmununa görə redaksiya cavabdeh deyil.

www.dim.gov.az

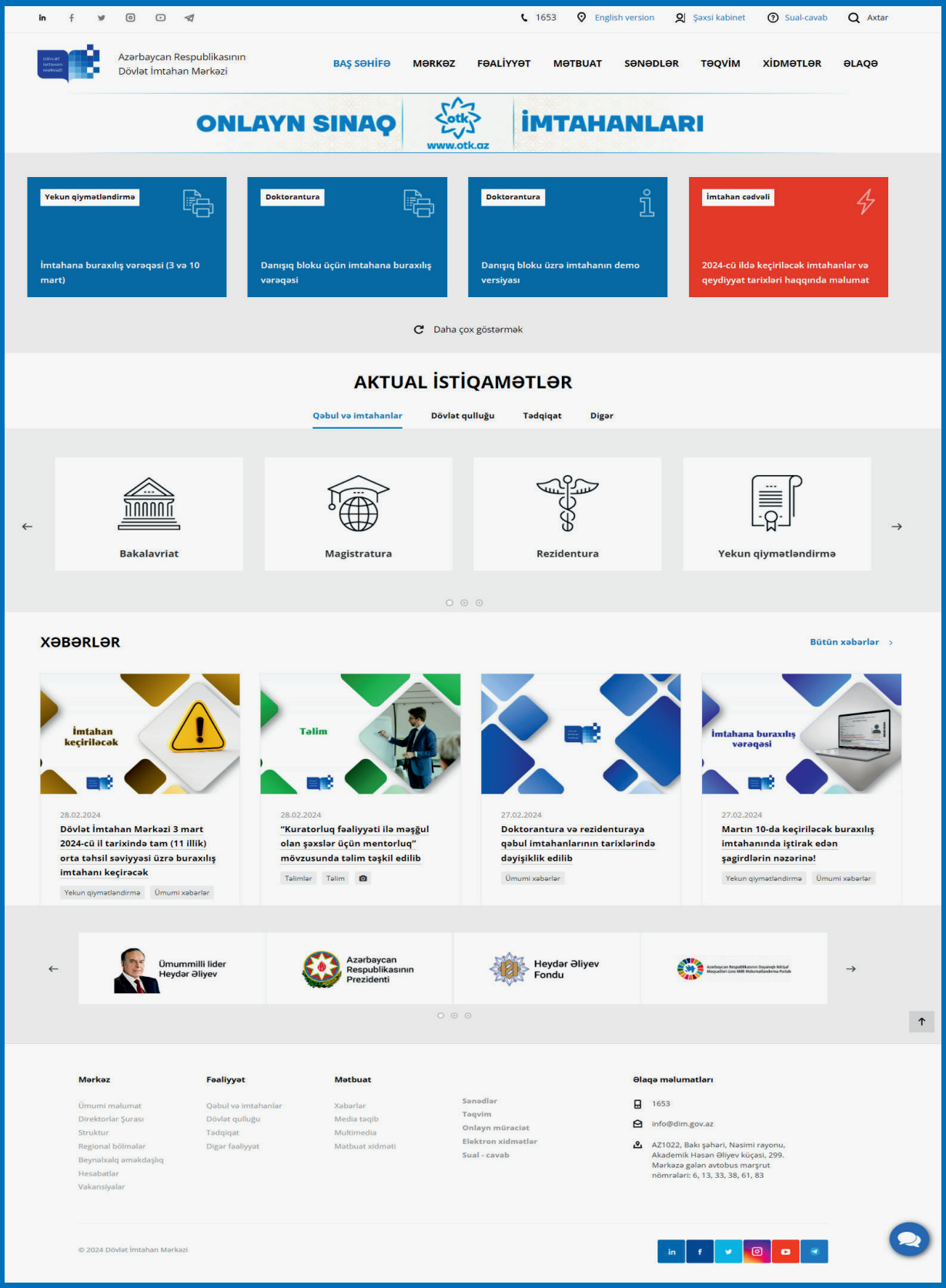

ISSN 2223-9723
9 772223 972006 01223